Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumentū vetus hebdoas innuit. octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrumqz.

Vocabularium hebraicum atqz chaldai-
cū totius veteris testamenti cū alijs tra
ctatibus prout infra in prefatio-
ne continetur in academia
complutensi nouiter
impressum.

© Biblioteca Nacional de España

Ad lectorem.

Cum bis qui diuine legis integram cognitionē ac in ea christum qui vera sapientia est pio mentis affectu conquirūt: q̄ plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictante conscripta sunt: vt omnes ferme ecclesiastici tractatores in quāplurimis locis aperte testantur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xp̄o patre & dño Dño Fratre Francisco Ximenez de Cisneros sacrosancte Romañ. ecclesie TT. Sancte Balbine Presbytero Cardinali Hispanie nūcupato sancteq̄ Toletañ. ecclesie Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorum Castelle Archicancellario in cōmunem christiane reipublice vtilitatem dedimus nouum testamentum Greco Latinoq̄ sermone impressum: adiecto insuper quam vtilissimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur. Daturi quā primū vetus instrumentū (quod iam nūc in prelo est) Hebraica chaldaica Grecaq̄ lingua cū singulis latinis interpretationibus excussum. Et premittimus vobis veluti pro degustamento & preludio operis copiosissimū Hebreorū Chaldeorumq̄ vocabulorū dictionarium. Opus profecto sacrarū litterarum studiosis supraq̄ dici possit vtilissimū summo labore elucubratum nec minori etiam studio & sedulitate correctum. In quo non modo simplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam deriuatiuarum totius veteris īstrumēti seriatim continentur: sed (quod omniū operosissimū fuit) quot locis in eodem veteri testamento vna queq̄ dictio ꝓpter lingue illius fecunditatem multiplicet significata adiectis q̄ plurimis concordantiis continuo subiungitur. Assignata cuiq̄ loco propria significatione qua ibidem vsus est latinus interpres. Ceterum cum magna pars reconditorum vtriusq̄ testamenti mysteriorum in etymologia propriorum nominū siue hominum siue rerum quarumuis abstrusa lateat: non paruamq̄ vim & adiutorium prebeat ad soluenda enigmata & figuratas locutiones scripturarum: adiectus est secundo loco tractatus de nominum proprium interpretatione: que per vtrumq̄ testamētum tam Hebraico q̄ Chaldaico ac etiam Greco sermone passim dispersa legūtur: vt facile ex ipsa nominum ab eterno preuisa impositione oēs docibiles dei valeāt non occidentem litteram sed ipsum mystici abditiq̄ sensus nucleum quē spiritus sanctus intra littere vterum obumbrauit reuelata facie speculari: littere velamine ablato Apposita deinde est legendorum Hebraicorum characterum ars & instructio: vna cum ipsa Hebree lingue grammatica ex summis ipsorum autoribus accuratissime collecta atq̄ eo ordine digesta: vt nullibi (aut certe in q̄ paucissimis) preceptoris opera desiderari posse videatur. Et quoniā in hebreo chaldeoq̄ idiomate difficiles cognitu sunt primitiue dictionum origines ad ipsorū deriuatiuorum notitiam perquam necessarie: opere precium etiam visum est precepta nonnulla hac de re adiungere: quibus nosse studiosus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum genus accidentale ab ipsis appellatur) maneat thema ipsum siue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis autem in ipsa veteris testamēti impressione (que nunc in manibus est) positiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate sint: multum tamen tum ad lingue absolutam cognitionem tum ad studiosorum curiositatem facere visum est si ex arte id & non solo vsu cognosceretur. Postremum tandem voluminis locum obtinet aliud dictionarium latini abecedarii ordine digestum: quod omnia veteris testamenti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: sed versa vice latina hebraice possis enunciare. Que omnia lector studiose beniuolo gratoq̄ animo suscipito: & ad diuine sapientie cognitionem referto. Ita enim fiet: vt bonorum laborum gloriosus sit fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum relique humane sapientie lectiones a celestium literarum nectare superentur. vale.

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris testamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc secundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Pater.

אָב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vt fide. Geñ. 17. Erisq; pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego sum vbi est honor meus. Pa. p autore vt. inuētore. Signat ēt autorē vel inuētorē alicui⁹ ministerii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit pat habitātium in tētoriis atq; pastorum Et in eodē. Ipse fuit pat canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis sequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus israel & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo estis & desideria patris vestri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & si rem grandem dixisset tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide est Abrae qui est pater omnium nostrum. Et recipit aliquando in fine iod quando post se regit genitiuum & dicitur. Pf. doctri ne z mozū. Pa. p pūcipe vl dño Pa. fidei.

אָבִי Pf. meus

אָבוֹת Patres.

אַבִי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber. Esa. 9. Pater futuri seculi. & in plurali declinatur sicut nomina femi nina & dicitur. אַבוֹת. Aboth. idest patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres succēdūt ignem. Et com ponitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba siue. אֲבָהָתִי Abahathi. i. pater siue pater meus. Da. 2. Tibi deus patrū nostrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: siue tibi deus pater mi confiteor. אָבִיךָ Abicha. i. pater tuus. Esa. 43. Pater tuus primus pecauit. אָבִיו Abiu. i. pater suus aut pater eius vel ipsius. Geñ. 37. Increpauit eum pater suus. אָבִינוּ Abinu. i. pater noster. Nu. 27. Pater noster mortuus est in deserto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater vester. Geñ. 45. Et tolli te inde patrem vestrū. אֲבִיהֶם Abihem. idest pater eorum. Geñ. 43. Igitur israel pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo. אֲבִיךְ Abich. idest pater tuus fe. ge. Ruth. 2. Et q reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אֲבִיהָ Abiha. Pater suus vel eius aut ipsius. f. femine. Iudi. 1. Monuit vir suus vt peteret a patre suo agrū. אֲבִיכֶן Abichen idest pater vester fe. ge. Geñ. 31. Sed & pater vester circunuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū reuertissent ad raguel patrē suū. & in nu. plu. hoc mō. אֲבֹתַי Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerūt patres mei. אֲבֹתֶיךָ Abothecha. i. patres tui. Psal. 44. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. אֲבֹתֵיו Abothau. i. patres eius vel patres sui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant patres ei⁹. אֲבֹתֵינוּ Abothenu. i. patres nostri. Psal. 43. patres nostri narrauerūt nobis. אֲבֹתֵיכֶם Abothechem. i. patres vestri. Hiere. 2. Quid iuenerūt in me patres vestri iniquitatis. אֲבֹתָם Abotham vel אֲבֹתֵיהֶם Abothehem. i. patres eorū vel patres sui. Iob. 15. Et non abscondunt patres suos. & quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō אֲבֹתֶיהָ Abothaich. Patres tui. f. alicuius femine. אֲבֹתֵיהֶן Abothehen. Patres sui vel eius. f. femie. אֲבֹתֵיכֶן Abothechen idest patres vestri. fe. ge. אֲבֹתָן Abothan vel אֲבֹתֵיהֶן Abothehen. i. patres earū. vnde notandum q pronomina prime persone. vt ego. meus. nos. noster. tam in numero singulari q̄ in plurali sunt cōmunia masculo & femine modo sint in compositione vt. אֲבִי Abi vel אֲבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noster: vel per se posita vt אֲנִי Ani vel אֲנוּ anu. i. ego vel nos. Et mō p̄dicto cōponuntur oīa pro nomina cū noībus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנֶכָה Adonecha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā nota rī in noībus appellatiuis. de quibus dicetur in sequētibus. Pa. p autore vt. inuētore. Pf. doctri ne z mozū. Pa. p pūcipe vl dño Pa. fidei. Pf. meus Pater siue Pf. meus. Pa. meus Pf. tuus. Pf. tuus. Pf. suus. Pf. noster Pf. vester Pf. eorum. Pf. tuus. Pf. suus. Pf. vester Pf. earum Pf. es mei Pf. es tui. Pf. es eius Pa. nostri Pa. vestri Pa. eorū Pa. es tui

אֲבַב Abab. virēs: aut virgultum: seu lignum vireſcēs: aut noue fruges adhuc vireſcētes. Exo. 9. Eo quod linū esset virens. & inde mēsis nouarum frugum dicitur. אָבִיב Abib. Exo. 13. Hodie egredimini mense nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore mensis nouorū. s. fructuū. Deu. 16. obserua mensem nouarū frugū: & verni primum tpis. vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliqñ deficit vltimū beth quod duplicatur: & scribitur p simplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues i ultima syllaba. Iob 8. Cum adhuc sit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc sit in viriditate sua. Pro quo ī hebreo est. אָבּוֹ Ibbo. Significat etiā amena virgulta seu ligna virentia atq; fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma transtulit. vt Cāti. 6. Descendi in hortum nucum vt viderem poma cōualium. Pro quo ī hebreo est. אֶבְיָ Ibbe. Et etiam spica cū nouis frugibus tritici seu hordei vocatur אָבִיב Abib. Leui. 2. De spicis adhuc virentibus torrebis eas igni. Virens. Noue fruges. Vernū tps Flos. Virescens אָבּוֹ Poma. אֶבְיָ אָבִיב Spica vi.

אָבַד Abad. Perire. disperire. disperdere. perdere. Psal. 1. Et iter impiorum peribit. Hester. 4. Et dom⁹ patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus sum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Esa. 57. Iustus periit & nō est qui recogitet. Deut. 8. Predico tibi q̄ omnino dispereas. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoies ergo similiter pdes? Psal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā iueneris. Inde. אַבַדּוֹן Abaddon. i. pditio siue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non est operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus nostris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dño. Apo. 9. Et habebant super se regem angelum abyssi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans. Perire. Disperire Perdere. אֲבֵדָה Res pdita אַבַדּוֹן Perditio.

אָבָה Aba. velle desiderare. acquiescere. Deut. 27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אַבְיוֹנָה Abiiona. i. desiderū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus transtulit capparis. Eccl. 12. Et dissipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. idest pauper inops. Psal. 70. Ego vero egenus & pauper sum. Et dicitur ebion eo quod sp desiderat res necessarias quibus caret. & inde dicitur. אֵבֶה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues desiderii. i. desiderantes ire ad portum. Potest tamen deriuari a dictione suprapositā. אֶבְיָ Ibe. que significat poma. Canti. 6. Vt videm poma conuallium. Velle. Acquiescere Desiderū Capparis Pauper. אֵבֶה Poma Desiderū אֶבְיָ Poma. אֲבוֹי Ve.

אֲבוֹי Abói. Miseria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miseria vel cui ve: quod est interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem potest interpretari. patri ve: sicut est in littera nostra. אָבִי. Ab. enim patrē significat. & אוֹי oi. ve siue heu interpretatur. licet in cōpositiōe pdatur ibi vna littera. s. aleph. & in lingua chaldaica etiā sine illa littera significat ve vel heu. Heu.

אֲבַח Abach. cōturbatio. pauor. fremit⁹ stridor. districtio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

© Biblioteca Nacional de España

An.

הַאִם Num. Ecce Nunquid.

Cum.

Si.

וְאִם Et si. Quod si. Si autē. Si autem

כִּי אִם Nisi. Sed.

עַד Donec.

אֵם Mater.

Vitiū.

אִמּוֹת Matres

אִמֹּת

אֻמִּים Tribus. Populi

אֻמָּה Tribus

אֻמְיָא Tribus

אַמָּה Cubitus.

אָמָה Ancilla Famula

אֲמָהוֹת Ancille.

Cubitus.

אַמּוֹת Cubiti.

אַמָּתַיִם duo cubiti

אַמִּין Cubiti.

אָמַל Imbecille seu infirmū esse.

אֻמְלַל Infirmari

Imbecill.

íter suum fecisset deus an non. Exo. 17. Est ne deus in nobis an non. & quando cōponitur cum ista littera. ה ha et dicitur. הַאִם. Haim tūc significat num siue nūquid. vt Nume. 17. Num vsq; ad internicionē delendi sum⁹. &. Iob. 6. Ecce non est auxiliū mihi in me. pro quo hebrei legunt nūquid non est auxilium meū in me. ponitur etiā pro cum vel quādo. vt Nu. 36. Cum iubileus. i. quinquagesimus ann⁹ aduenerit. & qñ iungitur cū iuramēto tūc ponitur pro negatiōe vt. p̄s. 88. Semel iurauī in scō meo si dauid mentiar. i. q̄ nō mētiar. &. p̄s. 95. Vt iurauī in ira mea: si introibūt in requiē meam. et p̄s. 131. Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob: si introiero in tabernaculū domus mee. Et cum cōponitur cū hac syllaba וְ ve. & dicitur. וְאִם Veim. tunc significat et si. quod si. sin autē. si aūt. Exo. 20. quod si dixerit seruus dīligo dñm meū. & in eodē. Si autē filio suo desponderit eā. Nu. 16. Sin autem nouā rem fecerit dñs. et cum preponitur ei dictio. כִּי. ci. et dicitur. כִּי אִם Ci im tunc ambe dictiōes alī quando significāt nisi vel sed. vt. Geñ. 32. Non dimittam te nisi benedixeris mihi. & p̄s. 1. Sed in lege dñi volūtas eius. et quando premittitur ei dictio. עַד Ad. que significat vsq; tūc ambe dictiones significāt quoadusq; siue donec. vt Gene. 24. Non comedā: donec loquar sermones meos. habet etiā alios modos significandi qui possunt reduci ad suprādictos. Item. אֵם Em. Mater. vt Geñ. 3. Mater cunctorū viuentiū. &. Exo. 20. honora patrem tuū & matrem tuā. ponitur etiā pro biuio vel capite viarum. vt Eze. 21. Stetit enim rex babylonis in biuio in capite duarū viarū. accipitur etiā pro familia vel populo. vt. 2. Regū. 20. Et tu vis subuertere ciuitatem: & euertere matrem in israel. & in plurali. אִמּוֹת imoth. i. matres. vt Thren. 2. Matribus suis dixerūt. Dicitur etiā. אִמֹּת Vmmoth. Secundū terminationē femīnorū. siue. אֻמִּים Vmmim. secūdū terminationē masculinorū. & significat tribus aut gentes vel populos. vt Geñ. 25. Duodecim principes tribuū suarū. &. Ps. 116. Laudate eū oēs populi. Et in ligua chaldaica dicitur. אֻמָּה Vmma. Dañ. 3. Et oīs populus & trib⁹ et lingua. & in plurali. אֻמְיָא Vmmaia. vt in eodē. vobis dicitur populis tribub⁹ & linguis. et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur. אַמָּה Amma. i. cubitus de quo vide in dictione sequenti.

אָמָה Ama. famula: vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21. eiice ancillā hanc & filiū eius. non enim heres erit filius ancille. Exo. 2. Misit vnam e famulabus suis. & in plurali. אֲמָהוֹת Amahoth. vt Gen. 20. Sanauit deus abimelech et vxorem ancillasq; eius. Et Naū. 3. Et ancille eius gementes. significat etiā predicta dictio cubitū. Geñ. 6. Et in cubito cōsumabis sūmitatē eius. Exo. 26. Et cubitus ex vna parte pēdebit. Hiere. 51. pedalis precisiōis tue. pro quo hebrei legunt. cubitus. i. mēsura auaricie tue siue precisionis tue. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth. Deu. 3. Nouē cubitos habens longitudinis. et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim. i. duo cubiti. Exo. 25. Longitudo habebat duos & semis cubitos. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin. i. cubiti. Dañ. 3. Latitudine cubitorū sex.

אָמַל Amal. Deficere. infirmū siue imbecillem esse. Eze. 16. In quo mūdabo cor tuū. pro quo hebrei legūt. q̄ imbecille siue infirmū factū est cor tuum. Tamen si illa littera aleph: que ponitur in principio illius dictiōis est prime persone futuri tēporis & non est de substantia dictionis Tunc potest esse sensus sicut in littera nostra. Inde. אֻמְלַל vmlal. per duplicē lamed. i. infirmus siue imbecillis factus est: aut defecit: vel desertum est. vt. 1. Regū. 2. Et que multos habebat filios infirmata est. et Neemie. 4. quid iudei facīūt imbecilles. Et. Ps. 6. Miserere mei domine quoniam infirmus sum. Esa. 24. Infirmata est vitis. Et in eodem. Et infirmata est altitudo populi terre. Hiere. 15. infirmata ē: que peperit septem. Esa. 16. Quoniā suburbana esebon deserta sunt. Et scribitur aliqñ cūvau. in prima syllaba.

Desertū esse

אָמַן Aman. Credere. fidelem esse. stabilē esse. permanere. Genesis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur הֶאֱמִין Heemin. quod est verbum tertie coniugationis. Et Exo. 4. Non credent mihi. Et in eo. Vt credāt inquit quod apparuerit tibi dñs. Et in eo. Si non crediderint inquit tibi Et in eo. Credent verba signi sequētis. et in eodem. 14. Et crediderūt dño. p̄s. 26. Credo vidēre bona dñi. Et. p̄s. 115. Credidi propter qd̄ locutus sum. p̄s. 77. Nec fideles habiti sunt in testamēto eius. Significat etiā stabilem esse. aut permanere. vt Iob. 4. Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles. et Esa. 7. Si nō crediderītis non permanebitis. vbi sīlis dictio ponitur pro pmanebitis sicut pro crediderītis. inde. אֱמוּנָה Emuna. i. fides. credulitas. veritas. stabilitas. indeficiens. 4. Reg. 12. Sed in fide tractabant eam. p̄s. 32. Et omnia opera eius in fide. Esa. 11. Et fides cinctoriū renum eius. Et osee. 2 Sponsabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate. vt p̄s. 35. Et veritas tua vsq; ad nubes. p̄s. 118. Et in veritate tua humiliasti me. Et in codē. omnia mādata tua veritas. Significat etiā stabilitatē vel firmitatē. vt. Exo. 17. Et factū est vt manus illius non lassarētur. i. non deficerēt: sed essent stabiles pro quo in hebreo est. Et fuerūt manus eius veritas siue stabilitas. Et idē significat. אֹמֶן Omen. et in plurali. אֲמוּנִים Emunim. i. veritates. siue fideles aut veraces. p̄s. 11. Quoniam diminute sunt veritates a filiis hominum. & inde. נֶאֱמָן neeman. i. fidelis. verax. stabilis; indeficiens. Nu. 12. Qui in omni domo mea fidelis ē. 1. Reg. 2. Et suscitabo mihi sacerdotem fidelē. 2. Reg. 7. Et fidelis erit dom⁹ tua et regnum tuū vsq; in eternū. 3. Reg. 11. Et suscitabo tibi domū fidelē. Iob. 12. Mutans labiū veraciū. Esa. 33. Aque eius fideles. i. stabiles siue indeficiētes. Hiere. 15. Facta est mihi quasi mē dacium aquarū infideliū. pro quo in hebreo est. Aquarum que nō sunt fideles. i. que nō sunt stabiles. Et in lingua chaldaica dicitur. מְהֵמָן Meheman. i. fidelis. Daniel. 2. Et fidelis interpretatio eius. Et inde. אֱמֶת Emun. i. fides siue credulitas. Deut. 32. Et infideles filii. pro quo in hebreo est filii in quibus non est fides: siue credulitas: aut veritas. Et inde. אָמֵן Amen. quod est aduerbium affirmandi. vt Deut. 27. Et respōdebit omnis populus amen. & in eodē. & dicet oīs populus amen. et Esa. 65. Benedicetur in deo amen. Et in hebreo in hoc loco amen est genitiui casus. interptatur aūt amen. vere siue fideliter. aut fides. siue veritas. vnde Apocalypsis. 3. dicitur. Hec dicit amē testis fidelis & ver⁹. et inde. אָמְנָם Omnam. Siue. אָמְנָם Vmnam. i. vere. vtiq;. Gen. 18. Num vere paritura sum anus. Et idem significat. אָמְנָה omna. vt Geñ. 20. Alias autem & vere soror mea est. Item. אֹמֵן Omen. i. Alumnus. nutrici⁹ vel nutrix. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulū. Ester. 2. Qui fuit nutricius filie fratris sui ediſſe. Esa. 49. Et erunt reges nutricii tui. Item. אָמָּן Amman. Artifex. siue opifex. Canti. 6. Que fabricata sunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon. i. multitudo quasi. הָמוֹן Hamon. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine trāstulit nabuzardan princeps militie.

Fidelē esse

Stabilē esse

אֱמוּנָה Fides.

Veritas.

Stabilitas

אֹמֶן

אֲמוּנִים Veritates.

נֶאֱמָן

Fidelis.

Verax. Stabilis indeficiēs.

מְהֵמָן Fidelis.

אֱמֶת Fides.

אָמֵן Amen.

אָמְנָם

אָמְנָה Vere

אֹמֵן Nutrit. Nutricius

אָמָּן Artifex.

אָמוֹן Multitudo.

אָמַץ Amas. Prevalere. superare. firmare. vel roborare. confortare. Roboratū vel robustum esse. siue viriliter agere. Geñ. 25. Populusq; populū superabit. Deut. 2. Et offirmauerat cor illi⁹. i. cōfortauerat siue roborauerat cor illius. Iob. 4. Et genua trementia confortasti. p̄s. 26. Et confortetur cor tuū & sustine dñm. Et. p̄s. 141. Quia cōfortati sunt sup me. Ruth. 2. videns ergo noemi q̄ obstinato

Superare Offirmare Cōfortare

© Biblioteca Nacional de España

אָבַב Labescere

אָבַד Adab.cõtristari.tabescere.merore cõsumi.1.Re.2.Et tabescat aĩa tua.& solũ inuenitur in loco predicto.

אֲדַיִן Tunc. Edáin.In lingua chaldaica est aduerbiũ tpis & significat tũc Dañ.2. Tũc danieli mysteriũ p visionẽ noctis reuelatũ est:& in eo.Tũc arioch festinus ĩtroduxit danielẽ.

בְּאֲדַיִן Tunc. scribitur etiã cũ beth in principio & dicitur.בְּאֲדַיִן Beda in. vt in eo.Tunc daniel requisiuit de lege atq; sententia.

אָדַם Flauescere Rubrũ esse Rubicundus. Addã.rubere siue rubicũdũ eẽ:aut flauescere.Proue. 23.Ne ĩtuearis vinũ qñ flauescit Esa.1. Et si fuerit rubra quasi vermiculus.Thren.4.Rubicundiores ebore anti quo.p quo hebrei legunt.Rubuerũt siue rubicũdiores sue rũt plusq; ebur ãtiquũ.& ide.אָדֹם Adom.i.ruffus vel rubicũd9 Geñ.25.Da mihi de coctiõe hac ruffa:& Nu.19.vt ad ducãt ad te vaccã ruffam Cãti.5.Dilectus me9 cãdidus & rubicũd9.& ide.מְאָדָם Meoddã.i.ruffus siue rubricat9 Naũ.2. Clypeus fortiũ ei9 ignitus.pro quo heb.le.Clypeus fortiũ ei9 ruff9 siue rubricat9:& i plu.מְאָדָמִים Meoddamim.Exo. 25. Et pelles arietum rubricatas. Et aliqñ geminãtur due vltime littere:& dicitur. אַדַמְדָּם Adãddã.i. ruffũ vel rubeũ Leui.13.Si alba vel ruffa macula fuerit.& recipit i fine tau: quod denotat nomẽ esse femininũ:in eo.ca.vbi dicitur.Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit siue subruffa.Inde.

אֹדֶם Ruffus. Rubicundus. Ignitus. Ruffus vel rubricatus Rubricati. Ruffum. Subruffa. Sardius. Odẽ.quod ẽ lapis pciosus rubei coloris : quod nostra trãslatio sardiũ trãstulit Exo.28. In primo versu erit lapis sardius.& Eze.28. Oĩs lapis pciosus operimẽtũ tuum sardius topatius : & ide.אֲדָמָה Adama.i.terra ruffa aut humo. Geñ.6.Cũq; cepissent hoies multiplicari sup terrã:& i eo. 2.Produxitq; dñs deus de humo oẽ lignũ.& inde dicitur.

אֲדָמָה Terra. Humus. אָדָם Homo. Humanus Adam. Adam.i.hõ aut hũanus.vel terrenus Geñ.1.Faciamus hoiem ad imaginẽ & sititudinẽ nostrã.& in eo.8.Sẽsus emi et cogitatio hũani cordis: & aliqñ accipitur p primo hoie: vt Geñ.2. Erãt aũt vterq; nudus Adã & vxor eius.& aliqñ ponitur pro hoie in vniuersali siue pro humana natura:vt Nu.3.Ab homine vsq; ad pecus .& ps.115. Omnis homo mendax:& caret numero plurali.

אֲדֹן Dñs. Dñator. אֲדֹנִים Dñi. אֲדֹנָי Dñs. Dñi Adon.dñs.dñator.Geñ.18.Et dñs me9 vetust9 est.ps. 113.A facie dñi mota ẽ terra.Esa.3.Ecce dñator dñs exercituũ:& in eo.Mittet dñator deus exercituũ in pinguib9 eius tenuitatẽ:& in plu.אֲדֹנִים Adonim.i.dñi vel dñatores. et qñ regit post se genitiuũ amittit vltimã litterã.f.mem:& dicitur אֲדֹנַי Adone.i.dñi.& vtroq; modo dicitur de deo.f. in nu. plu. De primo Malac.1. vbi dicitur Et si dñs ego sũ: vbi ẽ timor me9 . pro quo in hebreo est dñi noiatiui casus plu.nu.f.& si dñi ego sum:vbi ẽ timor meus.De.2.ps·135. vbi dicitur.Cõfitemini dño dñorũ.pro quo in heb.est.Cõfitemini dñis dñorũ. In aliis vero locis pro dño ponitur.

אֲדֹנָי Adonái:quod interptatur dñi mei i plu.& hoc qñ scribitur eisdẽ litteris quibus pnunciatur.f.aleph.daleth.nun. iod.Sed nomẽ dñi Tetragrãmaton.pro quo btus Hieronymus cõiter trãstulit dñm: i heb.scribitur cum quattuor litteris.f.iod.he.vau.he.& significat esse vel essentiã aut gñationẽ.Itẽ.אֶדֶן Aden.basis.fulcimẽtũ:& in plu.אֲדָנִים vel אַדְנֵי Adanim vel adane.i.bases Exo.26. Bases argẽteas: & i eo. 36.Cũ quadragĩta basibus argẽteis. & Iob.38. Super quo bases eius solidate sunt.

אֶדֶן Basis. אֲדָנִים Bases. אַדְנֵי Bases.

אָדַר Extollere. נֶאְדָּר Magnificari. אֶדֶר Admirabile. Fortis. Magna. Adar.magnificare.extollere. fortificare.Esa.42.Et magnificaret legẽ & extolleret. Et inde verbũ passiuum.נֶאְדָּר vel נֶאְדַּרִי Needari.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata ẽ i fortitudie:& ide.אַדִּיר Addir.admirabilis.fortis.magn9.magnific9.excellẽs.ps.8.Dñe dñs noster q̃ ad mirabile ẽ nomẽ tuũ.Iudicũ.5.In phiala fortiũ obtulit butyrũ.Esa.33.Nec trieris magna trãsgredietur:& Eze.17.Et erit i cedrũ magnã.& aliqñ scribitur sine Iod i medio.& cũ thau i fine.& dicitur.אַדֶּרֶת Addáreth.& significat grãdẽ in gñe femi.vt Eze.17.Vt sit in vineã grãdem.Significat etiã magnificẽtiã:vt Zach.11.Qm̃vastata ẽ magnificẽtia eorũ. Inde.אַדֶּרֶת Addéreth.i.palliũ. Geñ.25.In morẽ pellis hispidus.pro quo he.le.in morem pallii hispidi vel hirsuti.Et Iosue.7.vidi inter spolia palliũ coccineũ.&.4.Reg.2. Tulitq; helias palliũ suũ & inuoluit illud.Significat etiã genus vestimẽti quo reges vel magnifici viri vtebãtur.Ione.3.Et surrexit de solio suo & abiecit vestimentũ suũ a se. Itẽ. אַדָּר Adar.nomẽ duodecimi mẽsis: secũdũ cõputationẽ hebreorũ. Ester.9. Igitur duodecimi mẽsis quẽ adar vocari iã diximus.Itẽ.אֲדַר Idar siue.אֲדַרְא idera.ĩ lingua chaldaica significat areã. Dañ.2.Et reducta sunt quasi in fauillã estiue aree.

אַדַרְגָּזְרַיָּא Duces. Adargazraía. in lingua chaldaica significat duces siue magistratus Dañ.3. Duces & tyrãnos & prefectos.et solum inuenitur in numero plurali.

אַדְרַזְדָּא Diligẽter. Adrazda.in lingua chaldaica est aduerbium exhortandi.i.diligenter Esdre.7.tribuantur diligenter in domo dei celi.

אַדַּרְכֹן Solidus. Numus. אַדַּרְכֹנִים Solidi. Numi. Adarcõ.gen9 põderis vl monete quod nostra trãslatio solidũ trãstulit.Esdre.8.Crateras aureas viginti : q̃ habebãt solidos millenos.& solũ inuenitur in nu.plu. scilicet.אַדַּרְכֹנִים Adarconim.i.solidi : vt in predicto loco.

אֲהָהּ Aduerbium interiectionis. Aha. Interiectio est dolẽtis.Hiere.1.A.a.a.dñe deus ecce nescio loqui.Ioel.1.A.a.a.diei.& i heb.est vna dictio tm̃ q̃ sonat aha: & ẽ cõposita ex tribus litteris.f.Aleph. he.he. & aliqñ ponitur pro heu.vt Ezech.9. Heu.heu.heu. dñe deus.vbi similiter in heb.est vna dictio tm̃.f.aha.

אָהַב Amare. Diligere. Ahab.amare.diligere. Geñ.25. Isaac amabat esau eo quod de venatiõibus illius vesceretur: & Rebeca diligebat Iacob.& in eo.37.Israel aũt diligebat Ioseph.et ide.

אֹהֵב Diligens. אֹהֲבִים Diligẽtes. Amatores vl dilectiões. אֹהֲבַי Ohẽb.i.diligẽs siue amãs.Esa.61. Quia ego dñs diligens iudiciũ . & in plu. אֹהֲבִים Ohabim.vel אֹהֲבַי Ohabe .i.diligẽtes siue amãtes vel amores.ps.118. Pax multa diligẽtibus legẽ tuam.& Prouer.8.Ego diligẽtes me diligo:& in eo.7.Et fruamur cupitis amplexibus. p quo heb.legũt. Et letemur siue exultemus amoribus siue dilectionibus. In de.אָהוּב Ahub.i.dilectus siue amicus. & in gñe femi.אֲהוּבָה Ahuba.i.amica vel dilecta. Osee.3. Dilige mulierẽ dilectã ab amico.& inde.אֲהָבָה Ahaba.i.dilectio.amor.charitas.2. Reg.1.Et amabilis sup amorẽ mulierũ.Et Cãti.8.Fortis vt mors dilectio.& in eo. Aque multe nõ poterũt extinguere charitatẽ.Significat etiã dilectã.Cãti.2.Ne suscitetis nec vigilare faciatis dilectam. Inde.נְאֶהָב Neehab.i.dilectus siue amabilis.2.Re.1. Saul et Ionatas amabiles & decori valde.

אָהָה Dilectus. אֲהוּבָה Dilecta. אַהֲבָה Amor. Dilectio. Charitas. Dilecta. נְאֶהָב Amabilis

אֲהִי Ubi. Ehi.vbi. Osee.13. Vbi est rex tuus.& solũ in hoc loco ponitur p vbi.in aliis vero locis est verbũ substãtiuũ futuri tpis & deriuatur ab hoc verbo הָיָה Haia. quod significat fuit.Interpretatur aũt ero.vt in capõ prallegato vbi dicitur. Ero mors tua o mórs:morsus tuus ero inferne.

אֲהָהּ Ero. Ahal. Tẽtoriũ siue tabernaculũ. tẽdere splendere.sive lucere. Geñ.13. Et habitauit i sodomis.p quo i he breo ẽ:& tetẽdit tabernaculũ siue tẽtoriũ i sodomis.& i eo. Mouẽs igitur Abraam tabernaculũ suũ venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre.pro quo in heb.est.Et tetendit Abraã tabernaculũ suũ & venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre. Et vtrũq; est verũ.nã mouebat tabernaculũ suũ ab vno loco & tẽdebat illud in alio loco p suas mãsiones:donec venit ad habitãdũ in cõuallẽ mãbre.Et inuenitur etiã predicta dictio sine Aleph.Esa.13:vbi dicitur. Nec ponet ibi tentoria arabs.vbi ponitur. יַהֵל Pro. יַאֲהַל Iahel pro Iaahel. & ide. אֹהֶל ohel.i.tabernaculũ vel tẽtoriũ. Geñ.18. Apparuit dñs abrae sedẽti in hostio tabernaculi. & i eo. Festinauit Abraã

אַהֲלָה Habitare. Tẽdere tẽtorium. Tentoriũ ponere. יַאֲהַל אֹהֶל Tabernaculum.

© Biblioteca Nacional de España

Tentorii. אֹהָלִים Tabernacula. Splēdere. Extēdere.

in tabernaculū ad sarā. & in eo. 31. In mōte galaad fixit tentoriū suū. Et in plu. אֹהָלִים Ohalim. i. tabernacula vel tentoria. Geñ. 25. Habitabat ī tabernaculis. & aliqñ ponitur pro splēdere. vt Iob. 25. Ecce luna etiā nō splēdet. p quo aliqui heb. le. Ecce luna etiā nō extēdit siue expādit. s. lumē suū in modū tētorii. iuxta illud Esa. 13. Stelle celi & splendor carū nō expādent lumē suū. Et cōmuniter pro splēdere scribitur sine aleph. de quo vide īfra in dictiōe. הָלַל Halal. Itē

אֲהָלוֹת Aloe Gutta.

אֲהָלוֹת Ahaloth. aloe. vt Cāt. 4. Myrrha & aloe cū oīb⁹ primis vnguētis. ps. 44. Myrrha & gutta & Casia. vbi pro gutta ponitur eadē dictio. s. ahaloth. i. aloe. Alii dicunt genus eē aromatis quod medici sandalū vocāt. & aliqñ scribitur cū Iod et mem in fine: & dicitur

אֲהָלִים Aloe. Tabernacula.

אֲהָלִים Ahalim ī eodē significato. Proue. 7. Aspsi cubile meū myrrha & aloe. Et nu. 24. vt tabernacula q̄ fixit dñs. pro quo heb. le. vt aloe quā plantauit dñs. Sed ēt pōt significare tabernacla sicut ē ī nostra trāslatione. vt supra dictū est. & licet ibi ponatur verbū plātauit: pōt tñ cōuenire cū tabernaculis. quia est equiuocū & significat etiam figere. vt Dañ. 11. vbi dicitur. Figet tabernaculū suum apedno inter duo maria.

אוֹ Vel. Aut.

אוֹ O. vel. aut. siue. sī. Exo. 21. Qui percusserit seruū vel ancillā. & in eo. Si autē vna die vel duobus superuixerit. & in eo. Si percusserit quispiā oculum serui sui aut ancille. Et Leui. 1. De turturibus & pullis colūbe. pro quo in hebreo legitur. De turturibus vel de pullis colūbe. & in eo. 5. Offerat duos turtures vel duos pullos colūbarū. & in eo. 12. Cūq; cōpleti fuerint dies purgationis sue pro filio siue pro filia. Itē ponitur pro sī. vt. 1. Reg. 20. Si quid forte respōderit tibi pater tuus dure. ponitur etiam. pro &. vt Leui. 4. Et postea intellexerit pctm̄ suū. & aliqui hebrei legūt si postea intellexerit. Et in eo. & cognouerit peccatum suum. Prouer. 30. Gallus succinctus lumbos suos et aries.

Siue. Si. Et.

אוֹב Phytonicus. Phyton.

אוֹב Ob. Phyton. demō. vel ars phytonica. vt Leui. 20. Vir siue mulier in quib⁹ phytonicus vel diuinatiōis fuerit spūs. & Esa. 29. Et erit quasi phytonis de terra vox tua. & ī plurī. אֹבוֹת Oboth. i. phytones Deut. 18 Nec phytōes cōsulatis. & Esa. 8. Et cū dixerit ad vos q̄rite a phytonib⁹. Significat etiā in nūero plu. vtres siue lagūculas. Iob. 32. En vēter meꝰ q̄si mustū absq; spiracl'o: quod lagūcl'as nouas dirūpit.

אֹבוֹת Phytōes. Lagūcule.

אוּד Torris. אוּדִים Titiones. אודות Propter

אוּד Vd. Torris. Titio. vt Zach. 3. Nūquid nō iste torris est erutus de igne. cuius plurale אוּדִים Vdim ponitur Esa. 7. vbi dicitur. Cor tuū ne formidet a duabus caudis titionū fumigātiū istorum. אוֹדוֹת Odoth. propter. causa. s. alicuius vel gratia alicuius: vt Nu. 12. Propter vxorē eius. Ethiopissam. & Iosue. 14. Nosti qd locutꝰ est dñs ad Moysen hoīem dei de me & te. Pro quo hebrei legunt ꝓpter me et te. vel causa mei & causa tui: aut gratia mei & gratia tui: siue super causa mea & sup causa tua. & hoc vltimū est magis propriū quia cōmuniter preponitur dictio עַל Al. i. sup. Sicut Geñ. 26. Annunciantes ei de puteo quē foderant. Pro quo in hebreo est. Annunciantes ei super causa putei quē foderant.

Causa.

אוה Cōcupiscere. Desiderare.

אָוָה Iua. Desiderare. Cōcupiscere. Deu. 5. Nō cōcupisces domū proximi tui. & Esa. 26. Aīa mea desiderauit te in nocte. Sed in hebreo illud desiderauit est prime psone. Et tūc illud aīa mea erit ablatiui casus. i. in aīa mea desiderauit te in nocte. & inde אַוַּת Aua. i. desideriū. Deut. 12. Si autē comederevolueris & te esus carnium delectauerit occide et comede. pro quo in hebreo est verūtamen in omni desiderio aīe tue occides & comedes carnes. Sed trāslator noster trāstulit sēsum. vbi ponitur אַוַּת Auath ꝑ אַוָּה Aua. quia noīa in he desinētia q̄ñ post se regūt gtm̄ mutāt illud he in thau Et inde aliud nomen in quo additur thau in principio. s.

Desideriū.

תַּאֲוָה Thaaua. i. desideriū. ps. 112. Desiderium peccatorū peribit. & Prouer. 13. Desiderium si cōpleatur delectat animā. & inde מַאֲוַיי Maauaie per additionē mem ī principio. i. desideria. vt. ps. 139. Ne tradas me dñe a desiderio meo peccatori. pro quo Beatus hieronymus in psal. iuxta hebraicam veritatē transtulit. ne des dñe desideria impii. Et inde p additionem littere nun in principio נַאֲוָה Naaua. i. desiderabilis vel placens: aut decens vel speciosum aut pulchrū. Cāt. 1. Nigra sum sed formosa filie ierusalem. & in eo. Pulchre sunt gene tue sicut turturis. et Prouer. 17. Non decēt stultū verba composita. et in eo. 19. Nō decent stultum delicie. et in eo. 26. Sic indecens est stulto gloria. et Esa. 52. Quā pulchri super mōtes pedes annunciātis et predicantis pacem.

מַאֲוַי Desideria.

נַאֲוָה Formosa. Pulchrū. Decens.

תַּאֲוָה

תַּאֲוָה

תַּאֲוָה

17. Qñ tu illúminas lucernā meā. et. ps. 67. Illúminet vultum suū sup nos. et. ps. 139. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Pro quo in psalterio beati Hieronymi quod ime diate trāstulit de hebreo sic habetur. Nox quoq; luxerit corā me Iob. 41. Post eū lucebit semita. & ps. 96. Alluxerunt fulgura eius orbi. Esa. 60. Surge illúminare ierusalē. Inde nomē אוֹר Or. i. lux. vel lumē aut illuminatio. Geñ. 1. Dixitq; deus fiat lux: & facta est lux. & in eo. Appellauitq; lucem diē. Iob. 22. Et in viis tuis splēdebit lumen. et. ps. 35. In lumine tuo videbimus lumē. & ps. 26. Dñs illuminatio mea et salus mea. Inuenitur etiā אוֹרָה Ora cū he in fine. Hester 8. Iudeis aūt noua lux oriri visa est. & i plu. אוֹרִים Orim. i. lumina seu luminaria. ps. 139. Qui fecit luminaria magna. Ponitur etiā אוֹר Or. p sole. vt Iob. 31. Si vidi solē cū fulgeret et lunā incedentē clare. & aliqñ recipit mem in principio: et dicitur מָאוֹר Maor. i. luminare. Geñ. 1. Luminare maius vt pesset diei: et luminare minus vt preesset nocti. & in plurali מְאוֹרֹת Meoroth. i. luminaria. In eodem. Fiant luminaria in firmamēto celi. et in eo. Fecitq; deus duo luminaria magna. inde מְאִיר Meir siue מְאִירָת Meirath. i. illūinās ps. 18. Preceptū dñi lucidū illúminās oculos. & Inde. נָאוֹר Naor. p additionē nun in principio. i. illuminans siue illuminatus. ps. 75. Illúminās tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis. et dicūt hebrei q etiam supradicta dictio אוֹר Or. significat pluuiā & fulgur. nā vbi legitur in trāslatiōe nostra. Iob. 37 Frumentū desiderat nubēct: nubes spargit lumē suū. ipi legūt. Et nubes spargit pluuiā suā. & i eo. 37. Vbi dicitur. Et lumē illius sup terminos terre: ipi legūt. et fulgur illius sup terminos terre. Itē אוֹרוֹת Oroth. herbe virides: et forte visum aspectu cōfortātes & illúminātes. A superiori dictione deriuatū. 4. Reg. 4. Et egressus est vnus i agrū vt colligeret herbas. Itē אוֹר Or siue אוּר Vr. i. ignis. Iob. 41. Sternuta tiōe ei⁹ splēdet ignis. & Esa. 31. Cui⁹ ignis est in sion. Vnde illud quod habetur. Geñ. 15. Ego dñs q eduxi te de vr Chaldeorū. Aliqui hebrei dicūt q in eodē loco vr est: nomē cōe et q significat ignem. & legūt sic. Ego dñs qui eduxi te de igne chaldeorū. Dicūt enī q Abraā nolens adorare ignem quē chaldei adorabāt fuit missus in ignē & inde virtute diuina liberatus. et in plu. אוּרִים Vrim. pro quo beatus Hieronymus trāstulit doctrinā. Exo. 28. Pones in rationale iu dicii doctrinā & veritatē. & Leui. 8. In quo erat doctrina et veritas. Deut. 33. Perfectio tua & doctrina tua a viro sancto tuo. Esa. 24. In doctrinis glorificate dñm. Sed qñ loquitur de vestibus sacerdotalibus: dicūt aliqui hebrei q ibi p vrim intelligitur nomē dñi tetragrāmatō inclusum in rationali. Alii fatētur se nescire quid significet. Itē מְאוּרָת Meurath. p additionē mem in principio. i. foramē siue cauerna in qua sunt serpentes. Esa. 11. Et in cauerna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet.

Lucere. אוֹר Lux. Lumen. Illuminatio. אוֹרָה Lux. אוֹרִים Lumiaria. אוֹר Sol. מָאוֹר Luminare מְאוֹרֹת luminaria מְאִיר מְאִירָת illúminās נָאוֹר illúminās אוֹר Lumen. Pluuia. Fulgur. אוֹרוֹת Herbe. אוֹר אוֹר Ignis. Ur. אוּרִים Doctrina. Doctrine. מְאוּרַת Cauerna.

אוֹת Signum. אוֹתוֹת Signa. אַת אַתָּא Signum. אַתָּיָא אַתִּין Signa. אוֹת Littera. אִתִּיוֹת Littere.

Oth. signū. Geñ. 4. Posuit dñs signū inca in. Exo. 3. Hoc habebis signū q miserim te. & in eo. 4. Si nō audierint sermonē signi prioris: credēt verbo signi sequētis. Et deut. 13. Et predixerit signū atq; portentū. et in plurali. אוֹתוֹת Ototh. i. signa. Exo. 4. Fecit signa corā pplo. et nu. 2. Singuli p turmas signa atq; vexilla castra metabūtur filii Israel. & ps. 134. Misit signa et pdigia in medio egypti. Et i lingua chaldaica dicitur אַת Ath. siue אַתָּא Atha. et i plu. אַתָּיָא Athaia. siue אַתִּין Athin. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me deus. Et in eo. 6. Faciens signa & mirabilia. Et etiam vtuntur hoc nomine אוֹת Oth. pro littera. et in plurali. אִתִּיוֹת Othioth. id est littere.

אָז Tunc. Az. tūc. Exo. 15. Tūc cecinit moyses. Iosue. 1. Tunc dirriges viā tuā. ps. 92. Parata sedes tua ex tūc. & qñq; scribitur cū Iod in fine & dicitur אָזַי Azai. ps. 124. Forte vivos deglutissent nos: & in eo. Forsitan aqua absorbuisset nos. et in eo. Forsitā pertrāsisset aia nostra. Pro quo hebrei legūt Tunc siue vtiq; vivos deglutissent nos. Tūc siue vtiq; aqua absorbuisset nos. Tunc siue vtiq; pertransisset aia nostra.

Forte. Forsitan. Tunc.

אֵזוֹב Hyssopus. Ezob. hyssopus genus herbe. Exo. 12. Fasciculūq; hyssopi tingite i sanguine. et Leui. 14. Et lignū cedrinū vermiculūq; & hyssopū. & 3. Reg. 4. Vsq; ad hyssopū que egreditur de pariete. ps. 50. Asperges me dñe hyssopo & mundabor. & scribitur cum littera vau in secunda syllaba.

אֲזָדָא Recedere. Azda. in lingua chaldaica significat ābulare siue recedere. Dañ. 2. Et sermo recessit a me. Et in eodem. Scitis q recesserit a me sermo.

אָזַל Recedere. Deficere. Infirmari Azal. abire. ābulare. recedere. deficere. Iob. 4. Quomō si recedāt aque de mari. Prouer. 20. Et cū recesserit gl'iatur. 1. Reg. 9. Panis deficit in sitarciis nostris. Deut. 32. Videbitq; q infirmata sit manus. quod hebrei sic exponūt. Videbit quod recessit siue defecit robur vel potestas. pā p manꝰ aliqñ itelligitur robur vel potestas. est etiā nomē lapidis sic nūcupati. 1. Reg. 20. Et sedebis iuxta lapidē cui nomē est Ezel. et dicūt hebrei quod vocabatur Ezel: eo quod erat signū eūtibus siue iter agentibus quā viam caperent.

Ezel.

אֹזֶן Auris Aurícula. אָזְנַיִם Aures. Baltheus. Arma. הַאֲזִין Audire. Auribus p cipere. אָזַן Audiui מֹזְנַיִם Obedire. מֹאזְנַיִם Statera. אָזַן Enarrare. Pōderare אָזֵק Catena. Cōpedes. בְּזִיקִים בְּאֲזִיקִים אָזַר Accingere precingere אֵזוֹר Cingulum

Ozen. auris. Exo: 21. Perforabisq; aurē ei⁹ subula. & i eo. 29. Et pones sup extremū auricule dextre. Iob. 12. Auris verba diiudicat. & i plu. אָזְנַיִם Oznáim. i. aures. ps. 113. Aures hñt & nō audiēt. & Deut. 23. Ponitur p baltheo vbi dicitur. Gerēs paxillū i baltheo. Hebrei tñ i hoc loco arma iterp̄tātur. In deverbū tertie cōiugatiōis הַאֲזִין Heezin. i. audiuit. auscultauit. auribꝰ pcepit. Deut. 33. Audite celi q̄ loquor. & ps. 5. Verba mea auribus pcipe dñe. & ps. 16. Auribus pcipe orōnē meā. & Esa. 1. Et auribꝰ pcipe terra. & inde verbū אָזַן Azin. i. audiui. Iob. 32. Audiui prudētiā vestrā. et aliqñ scribitur sine aleph. Prouer. 13. Malus obedit ligue iniq̄ vbi ponitur מְזַן Mezin q̄ מַאזְנַיִם Maazin. inde מֹאזְנַיִם Moznáim. i. statere in numero plu. Leui. 19. statera iusta & equa sint pōdera. Iob. 31. Appēdat me i statera iusta. & ps. 61. In stateris vt decipiāt de vanitate i idipm. & solū inueniꝰ tur i pl'ali nūero apud hebreos. Inde verbū אָזַן Izen. i. pōderauit siue exqsiuit. Eccl's. 12. et enarrauit q̄ fecerat & iuestigās cōposuit parabolas multas. Pro quo heb. le. Pōderauit siue exquisiuit: et iuestigauit cōposuitq; parabolas multas.

Azac. Catena siue compes. & soluꝰ inuenitur in nu plu. Hiere. 40. Qñ tulit eū vinctū catenis in medio oīm. & in eo. Ecce solui te hodie de catenis q̄ sunt in manibus tuis. iuenitur etiā sine Aleph. ps. 149. Ad alligādos reges eorū in cōpedibus. & Naū. 3. optimates eius cōfixi sunt in cōpedibus. Vbi ponitur בַּאֲזִיקִים q̄ בְּזִיקִים Baaziquim.

Azar. cingere. accingere. precingere. 1. Reg. 2. Et infirmi accincti sunt robore. Iob. 28. Accinge sicut vir lumbos tuos. & Esa. 8. Accingite vos & vincemini. & in eo. 45. Accinxi te & non cognouisti me. ps. 17. Et precinxisti me virtute ad bellū. Et. ps. 92. Indutus est dñs fortitudine & precinxit se. Inde אֵזוֹר Ezor. i. cingulū vel cinctorium. vt Esa. 5. Non soluetur cingulū lūborū eius. & in eo. 11. Et erit iustitia cingulū lumborū eius & fides cinctoriū renū eius.

Ach. Frater siue germanus. Geñ. 24. Habebat aūt Rebeca fratrē noīe laban. & i eo. 27. Venit germanus tuꝰ fraudulēter & accepit bñdictionē tuā. & in eo. Ecce esau frater tuus minatur vt occidat te. & in eo. 42. Adducite fratrē vestrū. & qñ post se regit genitiuū vel qñ cōponitur cū pronoīb⁹ tūc recipit i fine Ioth. & dicitur. אָחִי Achi. vt Geñ. 14. fratris eschol & fratris Aner. & i eo. 42. Adducite fratrē vestrū. & in plu. אָחִים Achim. i. fratres. Geñ. 13. Fratres eñ

אָח Frater. אָחִי Frater. אָחִים Fratres.

© Biblioteca Nacional de España

sumus. & ps.132. Ecce qꝫ bonū & quā iucūdū habitare fratres in vnū. & qñ post se regit genitiuū vel qñ cōiūgitur cū pronoibus tūc amittit mem. vt ī precedēti tractatu grāmatice dictum est. & in gñe femininoאַחוֹת Achoth. i. soror. Geñ. 4. soror vero Tubalcain Noema. & in eo. 12. Dic ergo obsecro te quod soror mea sis. & ī eo. Quā ob causam dixisti eē sororē tuā. & in plu. אֲחָיוֹת Achioth. i. sorores. 1. Paralip. 2. Quorū sorores fuerūt saruia & abigail. inde. אֲחוָה Achua. i. fraternitas vel germanitas. Zach. 11. Vt dissolueret germanitatē inter Iudā & Israel. Et etiā qñ duo sūt sīles ponitur supradicta dictio. s. אָח Ach. pro altero ipsorū. & ī gñe femininoאָחוֹת Achoth. p altera. Exo. 26. Quib? tabula alteri tabule cōnectatur. & in eo. 25. vbi dicitur. Respiciātqꝫ se mutuo. pro qd ī hebreo est respiciantqꝫ alter ad alterū. Item אָח Ach. Pyra. focus. beatus hieronymus trāstulit arulā. Hiere. 36. Et posita erat arula corā eo plena prunis. & in eo. & proiecit in ignē qui erat sup arulā. Itē אָח Ach. heu. Interiectio dolētis. Eze. 6. Et dic heu ad oēs abominatiōes malorū domus israel. & recipit heī principio. & dicitur. הֵאָח Heach. i. Euge. ps. 39. q dicūt mihi euge. euge. & ps. 34. Euge euge vidit oculus noster. Ponitur etiā supra dicta dictio אָח Ach. pro אֶחָד Echad. i. vnum. Eze. 18. Et fecerit vnum de istis.

אֶחָד Echad. vnus siue vnū. vt Geñ. 1. Et factū est vespere & mane dies vn?. Deut. 6. Dñs de? tu? de? vn? est. Proū. 1. Marsupiūvnū sit oīm nrm. Eccl's. 9. Qui ī vno peccauerit multa bona perdet. Et in genere femininoאַחַת Achath. i. vna. Altera. Quedā. Semel. Deut. 21. Si habuerit hō vxores duas: vnam dilectam & alterā odiosam. 4. Regū. 4. Mulier aūt quedā de vxoribꝰ pphetarū. Et aliqñ ponitur pro vno ī gñe neutro. vt Geñ. 11. Erat aūt terra labii vnius. Iob. 39. Vnū locut? sum quod vtinā nō dixissem. Significat etiā semel. Leuit. 16. Et oretis pro filiis israel & pro cūctis pctis eorū semel in anno. 3. Reg. 10. Semel p tres annos ibat in tharsis. & 4. Reg. 4. Deambulabat in domo semel huc atqꝫ illuc. & in eo. 6. Et obseruauit se ibi nō semel neqꝫ bis. ps. 61. Semel locutus est deus. Et aliqñ preponitur ei beth. & dicitur בְּאַחַת Beachath. i. semel vel in vno. Nu. 10. Si semel clāgueris. Iob. 33. semel loquitur de?. Prouer. 28. Qui puersis graditur viis cōcidet semel. Tñ cōiter significat ī vna siue in vno in gñe neutro. & in plu. אֲחָדִים Achadim. i. vnī. Eze. 37. & erunt in vnione in manu tua. pro quo He. le. Et erūt vnī siue vnici in manu tua. Accipitur etiam pro paucis. vt Geñ. 29. Et videbātur illi pauci dies pre amoris magnitudine. & inde verbū הִתְאַחֲדִי Hithachadi. p quo Beatus hieronymus transtulit Exacuere. Eze. 21. Exacuere valde ad dextrā & ad sinistrā. de quo vide infra in dictiōe חָדַד chadad.

אָחוֹת Soro.

אֲחָיוֹת Sorores.

אַחְוָה Germani tas.

אַח Alter.

אַחוֹת Altera.

אַח Arula.

אַח Heu.

הֵאָח Euge.

אַח Pro.

אֶחָד Vnus. Vnum.

אַחַת Vna altera quedam.

Vnum.

Semel.

בְּאַחַת Semel.

אֲחָדִים Pauci.

הִתְאַחֲדִי Exacuere.

חָדַד

אָחוּ Locus palustris. Carectum.

אָחַז Apprehendere. Tenere. Obtinere. Anticipare. Ingere. Operire. Capere. Possidere.

אֲחֻזָּה Possessio.

אָחוּ Achu. Pratū locus virens siue carectū. Et scribitur cū vau in fine loco he. Geñ. 41. Et pascebat in locis palustribus. Iob. 8. Aut crescere carectum sine aqua. & dicūt aliq hebrei qꝫ ide deriuatur אָח Ach. i. frater de quo vide supra.

אָחַז Achaz. Apprehēdere. tenere. obtinere. Possidere. Adherere. Exo. 4. Et apphēdes caudā eius. ps. 47. Tremor apprehēdit eos. Geñ. 25. Plantā fratris tenebat manu. Exo. 15. Dolores obtinuerūt habitatores philistiim. Iob. 26. Qui tenet vultū solii sui. ps. 76. Anticipauerūt vigilias oculi mei. p quo. he. le. Apphēdisti siue tenuisti vigilias oculorū meorū. 3. Re. 6. Vt nō hererēt muris tēpli. & ī eo. ponitur p opire: vbi dicitur. Et oppuit domū lignis cedrinis. Significat etiā capere vel possidere. vt Cāt. 2. capite nobis vulpes paruas. Geñ. 34. Negociamini & possidete eā. Inde אֲחֻזָּה Achuza. i. possessio vel apphensio. Geñ. 23. Date mihi ius sepulchri. p quo he. le. Date mihi possessionē siue apprehē sionē sepl'chri. & Leui. 25. reuertetur hō ad possessionē suā

אֲחַלַי Achale vel אַחֲלַי Achalai .i. vtinā aduerbiū deprecādi. 4. Re. 5. vtinā fuisset dñs me? ad pphetā. ps. 118. vtinā dirigātur vie mee ad custodiēdas iustificatiōes tuas.

אַחְלָמָה Achlama. amethist? lapis pcios?. exo. 28. liguri? achates & amethist?. & alii dicūt qꝫ sigñt chrystalū

אָחַר Achar. Differre. Tardare. Morā facere. Geñ. 34. Nec distulit adolescēs quin statim quod petebatur expleret. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo nō tardabis reddere. ps. 69. Dñe ne moreris. Eccl's. 5. Si qd vouisti deo: ne moreris reddere. Et aliqñ scribitur cū Iod loco aleph. vt. 2. Reg. 20. Et morat? ē extra placitū. ide אַחַר Achar vel אַחֲרֵי Achare. i. post. postea. postqꝫ. Geñ. 22. Que postqꝫ gesta sūt & in eo. 30. Noli respicere post tergū. & in eo. 35. Et semini tuo post te. Nu. 12. Postea reuocabitur. Osee. 11. post deum ambulabūt. & ide אָחוֹר Achor. i. posteriora siue retro aut retrosum vel tergū. ps. 77. Percussit ī imicos suos ī posteriora. Geñ. 49. Cadat ascēsor. ei? retro. ps. 9. In cōuertēdo inimicos meos retrorsū. ps. 34. Cōuertātur retrorsū & reuereātur ps. 43. Nō recessit retro cor nrm. ps. 138. Nouissia & ātiq tu formasti me. p qd he. le. Retro & añ formasti me. Eze. 2. Qui erat script? itus & foris. p quo he. le. Qui erat scriptus intus & retro. i. in pte posteriori. quod est idē cū lra nra. & ī de אַחֲרֵי Achore. i. posteriora. Exo. 33. Videbis posteriora mea. & inde אַחֲרָן Acharon. i. nouissim? vel posterior aut postrem?. Prouer. 31. Et ridebit ī die nouissimo. Esa. 9. Nouissimo aggrauata est via maris. & in plu. אַחֲרֹנִים Acharonim. i. nouissimi postremi vel vltimi. Geñ. 33. Lia vero & filios ei? ī secūdo loco. p quo he. le. Lia vero & filios ei? postremos siue posteriores. & in eo. Rachel aūt & ioseph ī nouissimo. p qd ī hebreo ē nouissimi vel vltimi. Iob. 18. in die ei? stupebūt nouissimi. et inde אַחֲרֹנָה Acharona. i. nouissime aduerbiū. Nu. 2. Et nouissimi pficiscētur. p qd in hebreo hētur. Et nouissime pficiscētur. ide אַחֲרֹנִית Achoranith. i. retrorsū vel posteri?. vt Geñ. 9. Et incedētes retrorsū opuerūt verēda pris sui. 3. Reg. 18. Et tu cōuertisti cor eorū iterū p quo he. le. Et tu cōuertisti cor eorū retrorsū. i. in tpe pteri to. Quod est idē sensus cū lra nra. Inde אַחֲרִית Acharith. i. nouissimū vltimū siue posterius aut postremū vel finis. vt Geñ. 49. Vt annūcīē qꝫ vētura sint vobis ī nouissimis diebus. Deut. 32. Vtinā saperēt & itelligerēt ac nouissima pui derēt. Eccl's. 7. Meli? est finis oronis: qꝫ principiū. Et quia pmiū seqtur laborē. ideo etiā ponitur p pmio vl' mercede. Prouer. 24. Quam cum inueneris habebis in nouissimis spē. p quo he. le. Quā cū iueneris habebis premiū vel mercedē. & Hiere. 29. vt dem vobis finē et patiētiā. p quo he. le. Vt dem vobis pmiū siue mercedē vl' spē. Itē אַחֵר Acher. Alius vel alter. Nu. 14. Qui plenus alio spū secutus est me Iob. 31. Serā et alius comedet. et. ps. 108. Et episcopatū eius accipiat alter. et Esa. 28. In loqla ēñ. labii et lingua altera loqtur ad populū istū. Et ī lingua chaldaica scribitur cū nū in fine et dicitur אַחֲרָן Acharan. Dañ. 2. Nec repietur quisqꝫ qui indicet illum. pro quo hebrei legunt. Et alius nō est qui indicet illū. et in plu. אַחֵרִים Acherim. i. alii vel alteri. Exo. 20. Non habebis deos alienos coram me. i. alios.

אַחַשְׁדַּרְפְּנִים Achasdarpenim. principes vel satrape qui vident faciē regis. Ester. 3. Ad oēs satrapas regis. et in eo. 8. Ad principes pcuratoresqꝫ et iudices. Esd. 8. Satrapis qui erāt in cōspectu regis et duci?. Et ī lingua chaldaica dicitur אַחַשְׁדַּרְפַּנַיָּא Achasdarpenaia. Dañ. 3. Misit ad congregandos satrapas. Et solū inuenitur in nu. plu. אַחַשְׁתְּרָנִים Achasteranim veredarii. vt Ester. 8. egressiqꝫ sūt veredarii celeres. et solū iuenitur ī nu. plu. ī loco pdicto. et dicūt hebrei qꝫ signāt mulas. ex equa et

אַחֲלַי Achale. Achalai. Vtinam.

אַחְלָמָה Amethistus Christalus

אָחַר Differre. Tardare. Morari.

אַחַר Achare. Postqꝫ. Post. Postea.

אָחוֹר Posteriꝰ. Retro. Retrorsus. Nouissima

Foris.

אַחֲרֵי Posteriora.

אַחֲרָן Nouissim? Nouissimi

אַחֲרֹנִים Postremi

Nouissimi

אַחֲרֹנָה Nouissime

אַחֲרֹנִית Retrorsum Iterum.

אַחֲרִית Nouissimū

Finis. Spes. Premium

אַחֵר Alius. Alter.

אָחֵרָן Alius.

אַחֵרִים Alii.

אַחַשְׁדַּרְפְּנִים Satrape. Principes.

אַחַשְׁתְּרָנִים Satrape. Veredarii.

© Biblioteca Nacional de España

onagris mansuefactis genitas: que sunt velocissime cursu.

Una.

אַחַת Achath. vna sive vnū aut semel. de quo vide sup in dictione. אֶחָד Echad cū daled in fine. Itē אַחַת Achet. in lingua chaldayca signat ponere vl reponere. Esdre. 5. Et ponere ea in tēplo quod est in ieruslē. et in eo. 6. Qui erant reposita i babylone. Et in eo. Que et posita sint in tēplo dei.

Ponere Reponere.

אַט At. leniter. paulatim. 3. Re. 21. Et ambulauit demisso capite. Pro quo hebrei legūt. Et ambulauit paulati sive pedetētim. Et illud quod hētur Osee. 11. Et declinaui ad eū vt vesceretur. vbi p eo quod in lra nostra est declinaui in hebreo hētur supradicta dictio. s. אַט At. vt dicetur infra i verbo. נָטָה Nata. a quo deriuatur. et recipit i principio lamed & dicitur לְאַט Leat. i. paulatī. leniter. suauiter. 2. Re. 18. Serua te mihi puerū absalō. pro quo hebi. legūt. leniē mihi de puero absalō. sed translator trāstulit sensū. et Iob. 15. Sed verba tua praua hoc phibēt. Pro quo hebrei legūt. & loqtur suauiter tecū. et ēt recipit i fine iod et dicitur. לְאַטִּי Leiti. Gen. 33 Et sequar paulatī vestigia eius. Itē אֲטִים Itim. malefici. vel diuini: & solū inuenitur in numero plurali. Esa. 19. Interrogabunt simulachra sua & diuinos suos.

Demisso capite. Paulatiz Leniter. Praui Suauiter. Paulatiz. Diuini.

אֲטָד Atad. Tribulus. vel spina. Pro q in nostra trāslatiōe hētur rhamnū. Ps. 58. Priusq intelligerēt spine vre rhamnū. est etiā nomē ppriū. Gen. 50. Et venerūt ad areā atad. quod male in aliqbus codicibus hētur acad pro atad.

Rhamn. Atad.

אָטַם Atam. claudere. obturare. Ps. 57. Sicut aspidis surdi et obturātis aurē suā. et Prouer. 21. Qui obturat aurē suā ne audiat pauperē. Esa. 33. Qui obturat aurē suā ne audiat sanguinē. Inde. אָטוּם Atum. i. clausum. sive obturatū. et in plurali אֲטוּמִים Atumim. vel אֲטוּמוֹת Atumoth. in gne fe. i. clausi. vl clause. sive obturate. Ezech. 40. Et fenestras obliqs. Pro quo hebrei legūt. Et fenestras clausas sive obturatas: nō q̄d oīno essent clause: sed quod erāt magis clause a parte exteriori: sicut fit cōiter in fenestris ecclesiarū. sicut exponūt hebrei. Vnde trāslatio nra recte trāstulit obliqs.

Obturare. Obturatū. Oblique Claudes vl obturare.

אֶטֶן Etun. Tapetes. Prouc. 7. Lectulū meū strauī tapetibus pictis ex egypto. & solū inuenitur i loco pdicto. et scribitur cū vau & pūcto sur ec in secūda syllaba. & dicūt hebrei q̄d signāt funes qa in lingua syra cōiter ponitur p funibus.

Tapetes Funes.

אָטַר Atar. claudere. sive obturare. ps. 69. Et ne vrgeat supme putei os suū. Ēt btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē trāstulit. Et ne coronet sup me puteus os suū. quod etiā pōt stare: mutādo litterā aleph in ain. & fortasse etiā cū littera aleph pōt significare corōare: sicut multe alie dictiones hebraice. q̄ quāuis scribātur diuersis lris: idē significāt: et maxime qn habēt aliquā simílitudinē in platione. sicut sunt aleph & ain: que ambe pronūciātur in gutture secūdū hebreos. Inde. אָטַר Iter. sinister. qvtitur manu sinistra pro dextra. & secūdum beatū hieronymū dicitur ille qui vtraq manu pro dextera vtitur. vt Iudi. 3. Qui vtraq manu pro dextera vtebatur. & i eo. 20. Ita sinistra vt dextera pliātes.

Vrgere. Claudere. Cozonare. Sinister. Qui vtraq manu p dexteravtit

אֵי E. Vbi. quis. vel quid. aut vnde. & est dictio interrogatiua אַיֵּה vel dubitatiua. Gen. 4. Vbi est abel frater tuus. Eccl's. 11 Nescis qd magis oriatur. & Esa. 50. Quis est hic liber repudii matris vre. 1. Reg. 30. Cuius es tu vl vnde. & ponitur etiā p nō vel nullū. Prouer. 31. Quia nullū secretū ē vbi regnat ebrietas. Inde deriuatur nomē ppriū. אִיכָבוֹד Iccabod q̄d interptatur: vbi gloria vl nō est glia. 1. Reg. 4. Et vocauit puerū ichabod dicēs: trāslata est gloria dñi de israel. Et in hebreo nō est illud dñi. debet tñ subintelligi. & recipit in fine he. & dr. אַיֵּה Aie. i. vbi. de quo infra in suo loco dicetur. Itē. אֵי I. i. ve. interiectio dolētis. vt Eccl's. 10. Ve tibi terra cui rex est puer. & in eodē. 4. Ve soli: qui cū ceciderit non

Vbi. Quid. Quis. Nullum. Vbi gloria

Ve.

habet subleuantē se. vbi pōitur. אִילוֹ Ilo. cōpositū ab אִי I. i. ve. & לוֹ Lo. i. ei. Itē אִי I. insula. Esa. 20. Et dicet habitator insule hui. et Iob. 22. Saluabitur innocēs. Pro q he. legūt Saluabit insulā innocēs. & alii dicūt q̄d pōitur ibi. אִי I. pro אִישׁ Is. per appositionē lre sin. & sic legūt. saluabitur vir innocens. q̄d est idē cū lra nra. & in plurali אִיִּים Iim. i. insule. Ps. 71. Reges tarsis & insule munera offerent. et Ps. 96. Letentur insule multe. Ezech. 26. Et turbabūtur insule in mare. & qñ post se regit gtm scribitur sine mē. vt Gen. 10. Ab hiis diuise sunt insule gentiū. & Hiere. 2. Transite ad insulas cetim. ide nomē quorūdā aialium mōstrosorū cōiter in desertis vel insulis repertorū: q̄ dicuntur אִיִּים Iim. pro quo btūs hieronymus transtulit vlulas. Esa. 13. Et rndebūt vlule in edibus eius. & etiā trāstulit alibi onocētauros. Esa. 34. Et occurrent demonia onocentauris

Insule. Onocentauri.

אַיָּב Aiab. Inimicare. inimicū esse. Exo. 23. Inimicq ero inimicis tuis. Inde אוֹיֵב Oieb. i. inimicus. 1. Reg. 18. Et factus ē saul inimicus dauid. et Ps. 8. Vt destruas inimicum & vltorē. et i gne. fe. scribitur cū tau i fine. vt Mich. 7. Ne leteris inimica mea. Et in plali אוֹיְבִים oibim. vel אוֹיְבַי oibe. Leuit. 26. Cadent inimici vri gladio. & Ps. 17. Et inimicos meos dedisti mihi dorsū. Treñ. 1. Et facti sunt ei inimici. Inde אֵיבָה Eba. i. inimicitia. Genē. 3. Inimicitias ponā iter te & mulierē. et Eze. 25. Et iplētes inimicitias veteres.

Inimicū es Inimicus. Inimica. אֹיְבִים אוֹיְבַי Inimici. Inimicitia

אִיד Ed. Afflictio. interitus. pernicies. calamitas. Ps. 17. Preuenerunt me in die afflictionis mee. & Prouer. 1. Ego quoq in interitu vestro ridebo. & in eodē. Et interit quasi tēpestas ingruerit. Itē אֵד Ed vapor. sive nubes. pro quo translatio nostra fontē trāstulit. Genē. 2. Sed fons ascēdebat de terra. Sed hebrei vaporē vel nubē interptantur. et Iob. 36. Vbi dicitur: & infundit imbres ad istar gurgitū: pro eo quod in lra nra ē gurgitū. in hebreo est eadē dictio.

Afflictio. Interitus. אִיד Fons. Vapor vel nubes. Gurges.

אַיֵּה Aieh. Vbi. aut qlis. sive qles. Genē. 18. Vbi ē sara vxor tua. Iudi. 8. Quales fuerunt viri q̄s occidistis Itē. אַיָּה Aiah. vultur. Leui. 11. Miluū ac vulturem iuxta genus suū.

Vbi. Qualis. אַיָּה Vultur.

אֵיךְ Ech. quomodo. vt Genē. 39. Quō ergo possū hoc malū facere. Exo. 6. Quō audiet me pharao. & Osee. 11. Quomodo dabo te ephraim. & recipit i fine he. Et dicitur אֵיכָה Echa. i. quomodo. vt Exo. 2. Quō palā factū est verbum hoc. et Esa. 1. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis. Threñ. 1. Quō sedet sola ciuitas plēa pplo. Et aliqñ pōitur pro vbi. vt Cantī. 1. Vbi pascas vbi cubes in meridie. & aliqñ scribitur per caph duplicatū. Et dicitur אֵיכָכָה Echacha. vt Canti. 5. Spoliauī me tunica mea: quō induar illa. lauī pedes meos: quō inquinabo illos. et Ester. 8. Quomodo enim potero sustinere necē et interfectionē populi mei.

Quomō. אֵיכָכָה Quō. Vbi. אֵיכָכָה Quō.

אַיִל Eial. fortitudo. robur. sive valitudo. vel potestas. Ps. 21. Tu aūt dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defensionē meā conspice. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Tu aūt dñe ne longe fias fortitudo mea in auxiliū meū festina. et Ps. 87. Factus sum sicut hō sine adiutorio. Pro q̄ btūs hieronymus in eodē psalterio trāstulit. Factus sum sicut hō inualidus. i. sine fortitudine vl valitudine. & aliqñ scribitur sine iod: et pōitur lamed i principio & dicitur. לְאַל Leel. i. valitudo sive fortitudo. vt Genē. 31. E tnunc quidem valet manus mea. Deut. 28. Et nō sit fortitudo in manu tua. Et inde. אֵיל El. i. fortis. potēs. robustus. Eze. 17. Sed & fortes terre tollet. & in eo. 31. Tradidi eū in manu fortissimi gētiū. & ēt scribitur sine iod: et signāt deū sive fortissimū. vt Genē. 14. Erat enī sacerdos dei altissimi. & in eo. 33. Inuocauit sup illud fortissimū deū israel. vbi pōitur p fortissimo. Et de hoc dicetur infra in dictiōe אֵל El. Item. אַיִל A'il sive אֵיל El. aries. Genē. 22. Viditq post ter

Fortitudo. Valere. Fortitudo. אֵיל Fortis. Fortissimus אֵיל אַיִל

© Biblioteca Nacional de España

Aries. אֵלִים Arietes. אַיִל Cāpestria. Frons edificij.

gum arietē. Exo. 29. Arietem aūt cōsecrationis tolles. Et in plāli. אֵלִים Elim. i. arietes. Exo. 25. Et pelles arietū rubricatas. Et in eodē. 29. Et arietes duos īmaculatos. Ps. 113. Montes exultauerūt sicut arietes. Itē. אַיִל El. cāpestria. siue vallis Geñ. 14. Vsq; ad cāpestria pharan. Accipitur etiā pro limine siue frōte edificij. Ezech. 40. Et ad frontē atrij porte vndiq; per circuitū. Et in plurali. אֵלִים Elim. i. frontes edificii. vt in eodē. Et mēsura vna frontiū ex vtraq; parte. & in eodē. Et fecit frontes p sexaginta cubitos· Et aliqñ in supra dicto loco scribitur sine iod in medio: tam in singulari q̄ in plurali. Itē. אַיָל Aial. ceruus. Ps. 41. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarū. Esa. 35. Tunc saliet sicut ceruus claudus. Et in gñe fe. dicitur. אַיָלָה Aiala. vel. אַיֶלֶת Aieleth. i. cerua. Geñ. 49. Neptalim ceruꝰ emissus. qđ in hebreo legitur in gñe fe. scilicet cerua emissa. Prouer. 5. Cerua charissima & gratissimꝰ hinnulus. Et in plurali. אֵילִים Aialim. i. ceruí. Canti. 2. Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum. Et in plurali femīo. אַיָלוֹת Aialoth. i. cerue. Iob. 39. Et parturiētes ceruas obseruastí. & sub gñe masculino intelligitur femininū: et ecōtrario: tā in singulari q̄ in plurali.

Frontes. Ceruus. Cerua. Ceruí. Cerue.

אֵים Horribilis אֵימָה Terribilis אֵימָה Horror. Formido. Timor. Indignatio אֵימִים Horribiles Terrores. Furor. Portēta.

אֵים Aiom. horribilis: vel terribilis. Abach. 1. Horribilis et terribilis est. cuiꝰ femininū est. אֵימָה Aiūma. Cāti. 6. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Inde אֵימָה Ema. idest terror. siue horror. aut timor. vel formido. aut indignatio. Geñ. 15. Et horror magnus & tenebrosus īuasit eū. Exo. 15. Irruat sup eos formido. Ps. 54. Et timor mortis cecidit sup me. Prouer. 16. Indignatio regis nuncii mortis. Et in plurali. אֵימִים Emim. i. terribiles. siue horribiles. vel formidabiles. siue furores. aut portēta. Iob. 20. Vadēt & veniēt sup eum horribiles. Ps. 87. Exaltatus aūt humiliatꝰ sum & cōturbatus. Pro quo hebreí legunt. Portauí terrores tuos & cōturbatus sum. Vnde beatus hieronymus ī psalterio iuxta hebraicā veritatē trāstulit. Portauí furorē tuū & cōturbatus sum. et Hiere. 50. Terra sculptiliū est & in portētis glorian tur: et inde quidā populi qui erant q̄si gigantes appellātur אֵימִים Emim. Deuť. 2. Emim primi fuerūt habitatores eiꝰ populus magnus & validus vt de enachim stirpe quasi gigantes crederētur: & essent similes filiorū enachim: deniq; moabíte appellabāt eos emim. et dicūtur sic a trore: qm̄ sūt timendi & horribiles visu. Et inde. אֵמְתַנִי Emthani. quod in ligua chaldaica significat terribilē vel admirabilē. Dañ. 7. Et ecce bestia quarta terribilis atq; mirabilis.

Mirabilis

אֵין Non. Nihil. אָיִן Nihil. Non. מֵאַיִן Nec. מֵאַיִן Vnde. כְּאַיִן Pone. Tanq̄ nihilum.

En. Non. siue nihil. Geñ. 28. Non est hic aliud nisi domus dei. Leuí. 26. Et nō erit qui exterreat. 1. Reg. 2. Non est sanctus vt est dñs: et nō est fortis sicut deus noster. 2. Paral. 2. Nihil erat in arca nisi due tabule. Dicitur etiā אָיִן áin. i. nihil. vel nihilū. siue non. Esa. 40. Ecce vos estis ex nihilo. et Osee. 13. Et saluator nō est p̄ter me. et recipit mē in principio. Et dicitur. מֵאַיִן Meáin. i. non. nec. Hiere. 30. Ve quia magna dies illa: nec est similis eius. et ē hec dictio מֵאַיִן Meain est aduerbiū interrogatiuū loci: & significat vnde. vt Geñ. 29. Fratres vñ estis. et Ps. 120. Vnde veniet auxiliū mihi. et etiā cōponitur cū littera chaph in prīcipio et dicitur. כְּאַיִן Cheáin. i. quasi. pene. tanq̄ nihilū. vel quasi non. Ps. 73. Pene effusí sunt gressus mei. et. Ps. 38 · Et substātia mea tanq̄ nihilū ante te.

אֵיפָה Ephi. Modius

Epha. genus mensure. quod in nostra trāslatione dicitur. ephi. Exo. 16. Gomor aūt decima pars est ephi. Ruth. 2. Inuenit ordei quasi ephi mensuram. & aliqñ ponitur pro modio. Leuí. 19. Iustus modius equusq; sextarioꝰ & scribitur aliqñ sine iod. Leuí. 5. Offeret pro pctō suo simile partē ephi decimā. Et q̄n post se regit genitiuū tunc mutat he vltimū in tau: sicut alia noīa feminina in he desinentia. vt. 1. Reg. 17. Accipe frībus tuis ephi polēte. Item.

אֵיפֹה Epho. vbí. vel quādo. Geñ. 37. Vbi pascant greges. Ruth. 2. Vbi hodie collegisti. et Iob. 38. Vbí eras quando ponebā fundamēta terre. Et aliqñ ponitur pro qñ. vt Iob. 4. Aut qñ recti deleti sunt. scribitur etiā cum uau in fine loco he. vt Iob. 17. Vbi est ergo nūc prestolatio mea. vbí ponitur. אֵיפוֹ Epho pro eo quod in littera nostra est nunc. Inuenitur etiā. אֵיפוֹא Epho. cum vau et aleph in fine. & in terptatur vbí: siue nūc: vel hic aduerbiū loci. vt Geñ. 27. Quis igitur ille ē: q captā venationē attulit mihi. Pro quo hebreí legūt. Quis nūc ille ē qui captā venationē attulit mihi. Et aliqui hebrei dicūt q̄ etiam in loco predicto ponitur pro vbí. et legūt sic. Quis vbí ille est. Et dicūt q̄ deficit ibi cōiunctio q̄dā: ac sí diceret. Quis et vbí ille est. sicut Abac. 3. Vbí nos habemus sol & luna steterūt in habitaculo suo. p quo in hebreo habetur. Sol luna steterūt in habitaculo suo. vbí similiter deficit illa cōiunctio. et Geñ. 27. ubí dicitur. Et tibí post hac filí mi ultra qd faciam: pro eo quod in littera nostra est post hac in hebreo habetur predicta dictio.

Vbi. Quādo. Vbi. Nunc. Igitur. Nunc. Vbi. Post hac.

אִישׁ Vir. Marítus. Vbī q̄libet. Vbī q̄cunq; Vnusquisq; Alter. Vír scilicꝫ nobilis. Vír fortis. Homo. Vir. Mulier. Virago. Vxor. Femina. Vnaquaq;.

Is. vir. homo. marítus. quilíbet. quicūq;. vnusquisq;. quisq;. alter. Geñ. 2. Hec vocabitur virago: qa de viro sumpta est. Et in eodē. 30. Etiā hac vice mecū erit marítus meus. et Exo. 11. Postulet vir ab amico suo. & in eodē. Fuitq; moyses vir magnus valde in terra egyptí. Leuí. 17. Homo quílibet de domo ísrael sí occíderit bouē aut ouē. Et in eodē. Homo quílibet de domo ísrael & de aduenis quí peregrinātur inter vos. & in eo. Homo quicūq; de filíis ísrael & de aduenis quí peregrinātur apud vos. et in eodē. 19. Vnusquisq; patrē suū & matrē tímeat. et in eodē. 25. Reuertatur homo ad possessionē suam & vnusquisq; rediet ad familiā pristinā. Ponitur etiā pro altero. vt Exo. 21. Sí rixati fuerint viri: & percusserit alter proximū suum. Et in eodē. 25. Vbí nos habemus respiciātq; se mutuo versís vultibus: in hebreo habetur. Et aspectus eorū quisq; ad fratē suū: siue alter ad frēm suū: aut alter ad alterū. qa sicut supra dictū ē hec dictio frater aliqñ ponitur in scriptura p alter de duobus qñ sunt sílles. Accipitur etiā אִישׁ Is. p viro forti et magno siue nobili vel pricipali · vt. 1. Reg. 26. Nūquid nō vir tu es. idest nobilis et precipuus vl̄ prīceps. Vnde subditur. & quis alius símilis tui in ísrael. Et. 3. Reg. 2. Confortare et esto uír fortis. vbí in hebreo nō ē illud fortis: sed subintelligitur sub nomine viri. Et aliquādo pōitur pro nomine speciei. quod sub nomine hominis siue viri intelligitur etiam femina. vt Exo. 21. Quí percusserit hominem volens occidere morte moriatur. & p̄s. 1. Beatus vír quí non abiit in cōsílio impíorum. Vbí sub hoc nomine. אִישׁ Is. Intelligitur tam masculus quā femina. & etiā accipitur pro masculo cuiuscūq; speciei. Vt. Geñ. 7. Ex omnibus animātibus mūdis septena et septena masculū & feminā: de animantibus vero īmundis duo masculū & feminā. vbí pro masculo habetur. אִישׁ Is: et pro femia. אִשָּׁה Isa. et in plurali אִישִׁים Isim. í. viri. Prouer. 8. O uiri ad vos clamito. et Esa. 53. Despectū et nouissīmū virorum. Et in genere femínino scribitur sine iod & cū he in fine et dicitur. אִשָּׁה Isa. idest mulier. Virago. vxor. femina. vnaquaq;. q̄libet. Geñ. 2. Et edificauit dominꝰ deus costam quam tulerat de adā in mulierē. et in eodē. Hec vocabitur virago: quía de viro sumpta est. et in eodem. 4. Adā vero cognouit vxorem suam. et in eodem. 7. Ex omnibus animantibus mundís septena masculum et feminam: de animantibus vero ímmundís duo masculum et feminam. Exo. 27. Pro eo quod nos habemus quinq; cortinas sibí iungentur mutuo: in hebreo habetur quinq; cortine erunt iuncte vnaquaq; ad sororem suā. í. vnaquaq; ad alteram.

© Biblioteca Nacional de España

Sed trāslator transtulit sensum. Scribitur etiā cū tau in fine loco he. & dicitur. אִשֶּׁת Eseth. idest mulier. siue vxor. vt Prouer. vltimo. Mulierē fortē quis inueniet. et Exo. 18. Tulit sephoram vxorem moysi. Et in plurari. אִשֹּׁת Isoth. idest mulieres. vt Ezechi. 23. Sic ingrediebantur ad oola & oolība. muliere s nefarias. & pōitur cōmuniter pro mulieribus. נָשִׁים Nasim quod nomē deriuatur ab. אֱנוֹשׁ Enos de quo infra in suo loco dicetur. Item אִישׁוֹן Ison. obscurū vel tenebrosum. siue pupilla. s. oculi. Prouer. 7. in noctis tenebris & caligine. et in eodē. 20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. & accipitur etiam pro pupilla oculi: eo quod cōmuniter est nigri coloris. Prouer. 7. Legemq; meam vt pupillā oculi tui. ps. 17. Custodi me vt pupillā oculi. אִית Ith. siue אִיתַי ithai. in ligua chaldaica signat eē. Dañ. 2. Non est homo super terrā qui sermonē tuū rex possit implere. Et ī eodē. Quorū nō ē cū hominib⁹ cōuersatio אֵיתָן Ethan. Fortis. robustus. durus. siue asperū. & saxosū Gen. 49. Sedit in forti arcus eius. & Nu. 24. Robustū quidē ē habitaculū tuū. Exo. 14. Cūq; extēdisset Moyses manū suā contra mare: reuersū est primo diluculo ad priorē locū. pro quo hebrei legūt. reuersū est primo diluculo ad fortitudinē suam siue ad vigorē suū. & ps. 73. Tu siccasti fluuios ethan. Pro quo beatus Hieronymus interpretationē nominis sequens in psalterio iuxtā hebraicam veritatē trāstulit. Tu siccasti flumīa fortia. & Deut. 21. ponitur pro aspero & saxoso. vbi dicitur & ducent eam ad vallem asperā atq; saxosam. et Iob. 33. Vbi dicitur. & oīa ossa illius marcescere facit: pro eo quod ī littera nostra est marcescere facit: in hebreo habetur supradicta dictio. s. ethan pro quo hebrei legūt fortiter siue fortis scilicet dolor. & in plurali אֵיתָנִים Ethanim idest fortes vel robustī. vt Mich. 6. Audiant montes iudicium domini: & fortia fundamenta terre. Ponitur etiam pro optimatibus vel prīcipibus. vt Iob. 12. Et optimates supplātat. ponitur quoq; pro nomine proprio. 3. Reg. 8. cōuenitq; ad Regem salomonem vniuersus israel mēse ethanim. Vbi vitio scriptorū ponitur in translatione nostra. Bethanim. p ethanim.

אַךְ Ach. Tantūmodo. solūmō. Duntaxat. sed. saltē. verūtīn. ēt. quidē. vere. certe. autē. adhuc. forsitā. Nu. 12. Nūtīmodo per moysem locutus ē dñs. Leuit. 21. ita dūtaxat vt intra velum nō ingrediatur. Esa. 43. Verūtamen seruire me fecisti ī peccatis tuis. Exo. 10. Sed nūc dimitte peccatum mihi etiā hac vice. Gen. 29. Os quidē meū es & caro mea. 1. Reg. 25. Vere frustra seruaui omīa: que huius erant in deserto. Exo. 21. si autem vno die vel duobus superuixerit. Gen. 18. Si loquar adhuc semel. ps. 138. Et dixi forsitā tenebre conculcabūt me. significat etiā. quā. vt. ps. 72. quā bonus israel deus. & aliquando ponitur causa ornatus orationis sicut apud latinos alique dictiones enclitice. & ideo aliquando omittitur a translatore. vt Leuit. 23. Vbi dicitur decimo die mensis huius septimi: dies expiationis erit. vbi premittitur supradicta dictio scilicet. אַךְ Ach. que omitti tur a translatore. et similiter in aliis locis.

אָכַל Achal. Comedere. deuorare. consumere. comburere. Gen. 37. Fera pessima comedit eum. Exo. 34. Panē non comedit & aquā nō bibit. Leui. 26. Et comedetis panē vestrū in saturitate. Et in eodē. Et comedetis vetustissima veterum. Ps. 68. Zelus domus tue comedit me. et Ps. 78. Quia comederūt iacob. Exo. 15. Deuorauit eos sicut stipulam. & Leuit. 9. Et ecce egressus ignis a dño deuorauit holocaustū. & Ps. 13. Qui deuorāt plebem meā sicut escam panis. Significat ēt cōsumere. vt Deu. 4. Dñs deus tuus ignis cōsumēs est. & Iudi. 6. Ascenditq; ignis de petra: & carnes azymosq; panes cōsumpsit. 2. Reg. 11. Et nunc hunc & nūc illum cōsumit gladius. Item significat cōburere. vt Exo. 3. Et vidēbat q; rubus arderet: et nō cōbureretur. Et ide. אֹכֶל ochel. i. victus. siue cibus. vel esca. Gen. 42. Vt emamus victui necessaria. Et in eodē. Sed seruī tui venerūt vt emerēt cibos. Et in eodē. 43. Reuertimini & emite nobis pauxillū escarū. Et inde. אֲכִילָה Achila. i. comestio. vel cibus. 3. Reg. 19. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus & q̄draginta noctibus. Et recipit in principio mem. Et dicitur. מַאֲכָל Maachal. i. cibus. vt Iudi. 14. De comedēte exiit cibus. Et etiā scribitur cū tau in fine. & dicitur. מַאֲכֶלֶת Maachóleth. i. cibus. Esa. 9. Et erit in cōbustionem & cibū ignis. Et inde. מַאֲכֶלֶת Maacheleth. i. gladius. vel culter. Gen. 22. Et arripuit gladiū vt īmolaret filiū suū. & in psali. מַאֲכָלוֹת Maachaloth. Prouer. 30. Generatio que pro dentibus gladios habēt: & cōmandit molaribus suis. Pro quo hebrei legūt. Generatio que pro dentibus gladios habent: et cultros pro molaribus.

אֲבָל Achen. Siquidē. certe. vere. ergo. ītaq; Exo. 2. Quō palā factū est verbū istud. p quo hebrei legūt: siquidē siue certe palā factū est verbū. Ps. 82. Vos autē sicut hoīes moriemini. Esa. 49. Ergo iudiciū meū cum dño.

אָכַף Achaph. curuare. flectere. cōpellere. Prouer. 16. Anima laborantis laborat sibi: quia cōpulit ad illud os suū. Et solū inuenitur in loco predicto. & Iob. 33. Et eloquētia mea non sit tibi grauis. vbi pro eo q; in littera nostra est eloquētia mea in hebreo habetur אַכְפִּי Achpi. Et dicunt hebrei q; ibi ponitur per additionē aleph in principio pro כַּפִּי Chapi. i. manus mea. Et legūt sic. Et manus mea non sit tibi grauis. Sed si dictio supradicta diuidatur in. אַךְ ach. quod significat. certe. aut quidē. sicut supradictū est: & כְּפִי pi. quod significat os meū: tunc erit talis littera. s. et quidē os meū nō sit tibi graue. quod ē idē sensus cū littera nostra.

אִכָּר Icar. Agricola. vt Hiere. 51. Et collidā in te agricolam: & iugalē eius. et Amos. 5. Et vocabūt agricolā ad luctū. & ī plurali. אִכָּרִים Icarim. i. agricole. Hiere. 14. Cōfusi sūt agricole. et in eo. 31. Agricole & mīnātes greges אַל Al. Non. neq; ne. nequaquā. noli. siue nolite. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudū. & Ps. 120. Non det in cōmotionē pedē tuū: neq; dormiet qui custodit te. Prouer. 3. Noli prohibere benefacere eum qui potest. Et in eodē. 23. Noli laborare vt diteris. & in eodē. 30. Neq; est rex qui resistat ei. Canti. 1. Nolite me cōsiderare q; fusca sim. Hiere. 51. Non tendat qui tendit arcum suū. Osee. 4. Ne derelinquat saltē iuda: & nolite ingredi in galgala & ne ascenderitis in bethauē: neq; iurauerītis viuit dñs. Vbi pro eo q; in littera nostra ē ne. & neq;. & nolite. in hebreo ponitur supradicta dictio. Ponitur etiā pro. in. vel cōtra. vt. 1. Reg. 17. Vbi dicitur in quē irruisti hodie. i. cōtra quē irruisti hodie. & subditur cōtra meridiē ceni. Itē. אֵל El. deus. siue fortis. vt Gen. 14. Erat enī sacerdos dei altissimi. et in eodē. Benedictus abram deo excelso: qui creauit celum & terrā. et benedictus deus excelsus. Et in eodē. 17. Ego sum deus oīpotens. & in eodē. 33. Inuocauit sup illud fortissimū deū israel. Vbi ponitur. אֵל El. pro fortissimo. & Iosue. 22. Fortissime deus israel ipse nouit. Ps. 42. Sitiuit aīa mea ad deū fontem viuū. Pro quo in hebreo habetur. Sitiuit aīa mea ad deū fortem viuū. et etiā. lxx. traduxerūt ischyron. i. fortem. vnde vitio scriptorū fuit positum ibi fontē pro fortem. et in plurali. אֵלִים Elim. i. fortes vel dii. vt. Exo. 15. Quis sīlis tui in fortibus dñe. Accipitur etiā pro diis gentiū siue pro idolis. vt Esa. 1. Cōfundātur ab idolis qb⁹ sacrificauerūt. et in eo. 57. Qui cōsolamini in diis. Vide ēt supra ī dictōe. אֵל El. cū iod

אִשָּׁת Mulier. Vxor.
אִשּׁוֹת mulieres.
נָשִׁים mulieres.
אֱנוֹשׁ
אִישׁוֹן Tenebre.
pupilla. s. oculi.
אִית
אִיתַי Esse.
אֵיתָן Fortis. Robustum
Fortitudo.
Fortia.
Aspa atq; saxosa. Marcescere.
אֵיתָנִים Fortia. optimates
Ethanim.
אַךְ
tātūmodo. Duntaxat. Verūtamē Etiam.
Quidem. Vere. Autem. Adhuc. Forsitam. Quam.
אַךְ-
אָכַל Comedere
Deuorare.
Cōsumere.
Cōburere. אָכַל
Victus. Cibus. Esca. אֲכִילָה Cibus.
מַאֲכָל Cibus.
מַאֲכֶלֶת Cibus.
מַאֲכָלוֹת Gladij. מַאֲכָלוֹת
Cultri.
אֲבָל quomodo. Siquidē. Autem. Ergo.
אָכַף Cōpellere. Eloquētia
אַכְפִּי
אַךְ
אִכָּר Agricola.
אִכָּרִים Agricole.
אַל Non
Neq; Noli.
Nolite. Ne
In. Contra.
אֵל Deus.
Fortissim⁹ אֵל
Fortis.
אֵלִים Fortes. Idola. Dij.
אֵל

© Biblioteca Nacional de España

אֶל in medio dictiõis. Item. אֶל El. cum apice segol significat. ad. apud. in. sup. cum. per. cõtra. de. a. vl' ab. Geñ. 2. Et adduxit eam ad adam. Et in eodẽ. 4. Dixit caim ad abel fratrem suum. Et in eodẽ. Respexit dñs ad abel & ad munera eius. Exo. 6. Locutusq; ẽ dñs ad moysen. Itẽ ponitur pro apud Geñ. 12. Et laudauerunt illã apud pharaonẽ. Et in eod. 37. Accusauitq; fratres suos apud patrem. Ponitur etiã pro. in. vt. Geñ. 23. Sepeliuit Abraam vxorẽ suam in spelũca agri duplici. & in eodẽ. 27. Madianite vẽdiderũt eũ in egypto. Exo. 29. In qua pones testimoniũ quod dabo tibi. Signi ficat etiã. sup. vt. 2. Re. 2. regẽq; cõstituit sup galaad & sup gesuri & super iezrael. Itẽ significat. cũ. vt. Geñ. 49. Sepelite me cũ patrib9 meis. Itẽ signãt. per. vel. contra. 3. Reg. 18. Siquidẽ cherubim expãdebãt alas super locum arce. Eccl'. 1. Et gyrat p meridiẽ. 1. Reg. 27. Cõtra meridiẽ iude & cõtra meridiẽ ieramiel & cõtra meridiẽ ceni. 2. Re. 5. Sí ascendã cõtra philisteos. Itẽ põitur p. de. siue p. a. vel. ab. vt Geñ. 20. Dixitq; abraã de sara vxore sua soror mea ẽ. Et in eodẽ. 41. Et oẽs prouincie veniebãt in egyptũ: vt emerent escas. Pro quo in hebreo habetur. vt emerẽt escas a ioseph. Ezech. 1. Et facies leonis a dextris ipsorũ quattuor. et aliq̃n ponitur pro articulo: ad denotandũ q̃ dictio sequẽs est dati ui casus vl' accusatiui. Geñ. 3. Mulieri quoq; dixit. vbi p̃mit titur supradicta dictio. el. Et in eo. Vocauit dñs deus adam. vbi ẽt ponitur in hebreo. el. ad denotandũ q̃ adã est accusa tiui casus. et aliq̃n scribitur cũ iod ī fine: & dicitur אֵלַי Ele. ideſt. in. aut secus. Iob. 3. Gaudẽtq; vehemẽter cũ inuenerit sepulchrũ. Pro quo hebrei legũt. Qui letabãtur ī exultatione: gaudẽt cũ inuenerint sepulchrũ. Et in eodẽ. 29. Radix mea apta ẽ secus aq̃s. Ponitur ẽt aliq̃n. אֶל El. pro. אֵלֶה ele. .i. istí vel ii. aut hec. Geñ. 19. Dũmodo viris istis nihil mali faciatis. et in eodẽ. 16. Daboq; posteris tuis vniuersas regiones has. & est oĩs generis & cuiuscũq; casus: qa noĩa hebraica sunt indeclinabilia. Cõponitur ẽt cũ pnoĩbus hoc modo אֵלַי Elai. i. ad me. אֵלֶיךָ Elécha. i. ad te. אֵלָיו Elau. i. ad eum. אֵלֵינוּ Elénu. i. ad nos. אֲלֵהֶם Alechem. i. ad vos. Alehem. i. ad eos. & q̃n refertur ad feminam hoc modo. אֵלַיִךְ Elaích. i. ad te. אֵלֶיהָ Elécha. i. ad eã. אֲלֵיהֶן Alechen. i. ad vos. אֲלֵיהֶן Alehen. i. ad eas. prima psona tam in singulari q̃ in plurali est sicut in masculino.

אָלַל Alal. in lingua chaldaica significat lamẽtari. eiulare. plangere. vlulare. Et inde אֲלֵלַי Alelai. i. ve. iteriectio dolẽtis vel eiulãtis. Iob. 10. Sí ipius fuero ve mihi. Michee. 7. Ve mihi qa factus sum sicut qui colligit in autũno. & aliquãdo scribitur cũ simplici lamed. Ioel'. 1. Plange q̃si virgo accincta sacco. vbi põitur. אֵלַי Eli. quod ẽ verbũ secũde psone īperatiui modi gñis femini. Itẽ. אֱלִיל Elil. i. idolũ. nihil siue inane aut vanũ. Esa. 10. Quõ imuenit man9 mea regna idoli. Iob. 13. Et cultores peruersorũ dogmatũ. Pro quo hebrei legũt: medici idoli omnes vos: siue medici vel cultores inanitatis vel nihilitatis oẽs vos. nã põt deriuari a supradicta dictiõe. אַל Al. que significat nõ siue nihil. & in plurali אֱלִילִים Elilim. i. idola vel demões. Leui. 19. Nolite cõuerti ad idola. ps. 95. Oẽs dii gentiũ demonia. Esa. 2. Et idola penit9 eõterẽtur. Ponitur etiã. אֱלִיל Elil. pro fraudulẽtia. Hiere. 14. Et diuinationẽ fraudulentam & seductionẽ cordis sui prophetant vobis.

אֶלְגָּבִישׁ Elgabis. grãdo. Ezech. 13. Et dabo lapides pgrãdes. pro quo hebrei legũt. Et dabo lapides grãdinis. Et in eo. Et ĩber inundans in furore meo erit & lapides grãdes. Et in eo. 38. Et imbre vehemẽti & lapidibus immẽsis. vbi ponitur pro immẽsis elgabis. nã significat grãdinẽ q̃n lapides grandinis sunt magni & in magna quãtitate. Et de hoc vide infra in dictione. גָּבִישׁ Gabas.

אֵלֶּה E'le. istí. iste. ista. siue hi. he. hec. Geñ. 2. Iste sunt generationes celi & terre. Et in eo. 9. Istí sunt filii noe et ab iis dissemínatũ est omne genus hoĩm sup vniuersam terrã. Et in eodẽ. 36. He aũt sunt gñationes esau: & hec noĩa filiorũ eius. Et in eo. Hi duces filiorũ esau. Exo. 1. Hec sunt noĩa filiorũ israel. Et est oĩs gñis & oĩs casus. vt supra dictũ ẽ. & in ligua chaldaica dicitur. אִלֵּךְ Ilen vl' אִלֵּךְ ilech. Dañ. 2. Et cõteret oĩa hec. Et in eo. 3. Viri isti contẽpserũt te rex.

אֵלָה Ala. Iurare. maledicẽ. īprecari. vt Iudi. 7. Et sup qb9me audiẽte iuraueras. Iob. 31. Vt expeterẽ maledicẽs aĩam eius. Inde. אָלָה Ala. i. iuramẽtũ aut maledictio siue execratio. Geñ. 26. Sit iuramentũ inter nos. Eze. 16. Sicut despexisti iuramẽtũ. Ps. 9. Cuius maledictione os plenũ est. Ps. 78. Et de execratione & mendacio annũciabũtur. Esa. 24. A facie maledictionis luxit terra. Et in plurali. אָלוֹת Aloth. Deut. 29. Iuxta maledictiõ es q̃ in libro legis huius ac federis cõtinẽtur. Et in eodẽ. 30. Oẽs aũt maledictiones has cõuertet super inimícos tuos. Et inde. תְּאָלָה Thaala. i. labor. fatigatio. Threñ. 3. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ. Item. אֱלוֹהַּ Eloha. deus. Iob. 3. Non reqrat eũ deus desup. Et in eo. 4. Nũquid homo dei cõparatione iustificabitur. Abac. 3. Deus ab austro veniet. Et in lingua chaldaica dicitur. אֱלָהּ Ela vel אֱלָהָא elaha. Dañ. 2. Vt q̃rerent miscordiã a facie dei celi. Et ī eodẽ. Tibi deo patrũ meorũ cõfiteor. Et scribitur plural'r. אֱלֹהִים Elohim. i. deus. Geñ. 1. In prĩcipio creauit deus celũ & terrã. ps. 7. Deus iudex iust9. et q̃n post se regit gtm̃ amittit mẽ: sicut ceĩa noĩa pl'alia ĩm desinẽtia & dicit אֱלֹהִי Elohe. Exo. 3. De9 hebreorũ misit me ad vos. Deut. 10. Ipse ẽ deus deorũ. Et vt ait bs hieronym9 ī epl'a ad marcellã: est cõis numeri: quod et vnus deus vocatur & plures. Deut. 4. Neq; est alia natio tã grãdis: q̃ habeat deos apropinquãtes sibi. 1. Reg. 28. Deos vidi ascendẽtes de terra. Et in eo. 4. Quis nos saluabit de manu deorũ sublimiũ istorũ. Et in lingua chaldaica dicitur. אֱלָהָא Elahaia siue אֱלָהִין Elahin. i. dii. Hiere. 10. Dii qui celos & terrã nõ fecerunt. Dañ. 2. Exceptis diis quorũ nõ est cum hoĩbus cõuersatio. Accipitur ẽt pro diis gentiũ: qui dicũtur dii secundũ opinionẽ eorũ a qbus colũtur. Geñ. 25. Abiicite deos alienos qui in medio vestri sunt. Ps. 95. Oẽs dii gentiũ demonia. Osee. 3. Et ipi respiciũt ad deos alienos. Accipitur etiã pro angelis siue prõ hoĩbus sanctis vel potẽtibus seu principibus vel iudicibus: qui dicũtur dii participatiue. Geñ. 6. Vidẽtes filii dei filias hominũ q̃ essent pulchre: acceperũt sibi vxores ex oĩbus quas elegerãt. Quod exponũt hebrei de filiis potentiũ & principũ. 2. Regũ. 7. A facie populi tui quẽ redemísti tibi ex egypto gentẽ & deũ eius. i. principẽ eius. Ps. 8. Minuisti eũ paulomin9 ab angelis. Ps. 96. Adorate eũ oẽs angeli eius. Ps. 137. In cõspectu angelorũ psallam tibi. Ps. 81. Ego dixi dii estis. Exo. 21. offerat eum dñs diis. Et in eo. 22. Diis nõ detrahes. Item. אֵלָה Ela. terebínthus vel quercus. Geñ. 35. At ille infodit eos subter terebínthũ que est post vrbẽ sichẽ. Ios. 24. Et tulit lapidẽ pergrãdem: posuitq; eum subter quercum que erat in sanctuario dñi. Iudi. 6. Venit angelus dei & sedit sub quercum. Esa. 1. Cum fueritis velut quercus defluẽtibus foliis.

אֲלוּ Ilu. Sí. quãuis. Ester. 7. Atq; vtinã in seruos & famulas venderemur esset tolerabile malũ & gemẽs tacerem. Pro quo hebrei legũt. Atq; si in seruos et famulas vẽderemur tacerẽ. Eccl'. 6. Etiã si duobus millibus annis vixerit. Itẽ. אָלוּ Alu. in lingua chaldaica ẽ aduerbiũ demõstratiuũ. i. ecce siue. en. Dañ. 2. Et ecce q̃si statua vna.

אָלַח Alach. fetere. corruptũ siue inutilem esse. Et inde

Ad. Apud. In. Super. Cum. Per. Contra. De. A. Articulus dñi casus. Accusatiui casus. Jn. Secus. Jsti. Ille. Ad me. Lamẽtari. Ue. Plãgere. Jdolum. Peruersũ dogma. Jdolũ siue mane vel mihi. Jdola. Demonia. Fraudulẽtia. Grandes. Grando. Jmmẽsus. Ille. Jsti. Jſ. Hec. Jsti. Jurare. Maledicẽ. Juramẽtũ maledictio Execratio. Maledicti ones. Labor. Deus. Deus. Deus. Deus. Dñi Dñi gentiũ Potentes vel pncipes Angeli. Dñi pro iudicibus Terebinth9 Quercus. Etiã si. Ecce Fetere.

© Biblioteca Nacional de España

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris testamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc secundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Pater.

אָב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vl fide. Geñ. 17. Eriſq; pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego ſum vbi eſt honor meus. Pa. p autore vl. inuentore. Sigñat ēt autorē vel inuētorē alicui⁹ miniſterii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit pat habitātium in tētoriis atq; paſtorum Et in eodē. Ipſe fuit pat canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur.

Pa. p doctrinc ⁊ moꝛū. Pa. p principe vl dño Pa. fidei.

אָבִי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber. Eſa. 9. Pater futuri ſeculi. & in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur. אֲבוֹת. Aboth. ideſt patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres ſuccēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba ſiue. אַבָּהָתִי Abahathi. i. pater ſiue pater meus. Da. 2. Tibi deus patrū noſtrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus pater mi confiteor. אֲבִיךָ Abicha. i. pater tuus. Eſa. 43. Pater tuus primus peccauit. אֲבִיו Abiu. i. pater ſuus aut pater eius vel ipſius. Geñ. 37. Increpauit eum pater ſuus. אֲבִינוּ Abinu. i. pater noſter. Nu. 27. Pater noſter mortuus eſt in deſerto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater veſter. Geñ. 45. Et tolli te inde patrem veſtrū. אֲבִיהֶם Abihem. ideſt pater eorum. Geñ. 43. Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quādo refertur ad feminam hoc modo. אֲבִיךְ Abich. ideſt pater tuus ſe. ge. Ruth. 2. Et q reliqueris parētes tuos. Pro quo in hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. אֲבִיהָ Abiha. Pater ſuꝰ vel eius aut ipſius. ſ. femine. Iudi. 1. Monuit vir ſuꝰ vt peteret a patre ſuo agrū. אֲבִיהֶן Abichen ideſt pater veſter ſe. ge. Geñ. 31. Sed & pater veſter circunuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū reuertiſſent ad raguel patrē ſuū. & in nu. plu. hoc mō. אֲבוֹתַי Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conſpectu ambulauerūt patres mei. אֲבוֹתֶיךָ Abothecha. i. patres tui. Pſal. 44. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אֲבוֹתָיו Abothau. i. patres eius vel patres ſui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant patres eiꝰ. אֲבוֹתֵינוּ Abothenu. i. patres noſtri. Pſal. 43. patres noſtri narrauerūt nobis. אֲבוֹתֵיכֶם Abothechem. i. patres veſtri. Hiere. 2. Quid iueneruūt in me patres veſtri iniquitatis. אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abothehem. i. patres eorū vel patres ſui. Iob. 15. Et non abſcondunt patres ſuos. & quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō אֲבוֹתַיִךְ Abothaich. Patres tui. ſ. alicuius femine. אֲבוֹתֶיהָ Abothecha. patres ſui vel eius. ſ. femie. אֲבוֹתֵיהֶן Abothechen ideſt patres veſtri. ſe. ge. אֲבוֹתָן Abothan vel אֲבוֹתֵיהֶן Abothehen. i. patres earū. vnde notandum q pronomina prime perſone. vt ego. meus. nos. noſter. tam in numero ſin gulari q̄ in plurali ſunt cōmunia maſculo & femine modo ſint in compoſitione vt. אֲבִי Abi vel אֲבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noſter: vel per ſe poſita vt אֲנִי Ani vel אֲנוּ ánu. i. ego vel nos. Et mō p̄dicto cōponuntur oīa pro nomina cū noībus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנֵךְ Adonecha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noībus appellatiuis. de quibus dicetur in ſequētibus.

Pater. Pa. p autore vl. inuentore. Doctrine ⁊ moꝛū. Pa. p principe vl dño Pa. fidei. Pater futuri ſeculi. Patres. Pater meus. Pater ſiue pater meus. Pater tuus. Pater ſuus. Pater noſter. Pater veſter. Patres eorum. Pater tui. Patres mei. Patres tui. Patres eorum. Patres veſtri. Patres earum.

אֲבַב Virens. אֲבִיב Noue fruges. Vernū tps Flos. Virescens אֵבֶה Poma. אֲבִי Spica vi. אָבַד Perire. Disperire Perdere. אֲבֵדָה Res pdita אַבַדּוֹן Perditio. אָבָה Velle. Acquiescere אֲבִיוֹנָה Desiderū Capparis אֶבְיוֹן Pauper. אֵבָה Poma Desiderū אֲבִי Poma. אַבּוֹי Ve. Heu. אָבַח

אֲבַב Abab. virēs: aut virgultum: ſeu lignum virescēs: aut noue fruges adhuc virescētes. Exo. 9. Eo quod linū eſſet virens. & inde mēſis nouarum frugum dicitur. אֲבִיב Abib. Exo. 13. Hodie egredimini menſe nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore menſis nouorū. ſ. fructuū. Deu. 16. obſerua menſem nouarū frugū: & verni primum tpis. vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliq̄n deficit vltimū beth quod duplicatur: & ſcribitur p ſimplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues ī ultima ſyllaba. Iob 8. Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc ſit in viriditate ſua. Pro quo ī hebreo eſt. אִבּוֹ Ibbo. Significat etiā amena virgulta ſeu ligna virentia atq; fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cāti. 6. Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma cōualium. Pro quo ī hebreo eſt. אֶבֵי Ibbe. Et etiam ſpica cū nouis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אֲבִיב Abib. Leui. 2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

אָבַד Abad. Perire. diſperire. diſperdere. perdere. Pſal. 1. Et iter impiorum peribit. Heſter. 4. Et dom⁹ patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Eſa. 57. Iuſtus periit & nō eſt qui recogitet. Deu. 8. Predico tibi q̄ omnino diſpereas. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoies ergo ſimiliter pdes? Pſal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבֵדָה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā iueneris. Inde. אַבַדּוֹן Abaddon. i. pditio ſiue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non eſt operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus noſtris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dño. Apo. 9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

אָבָה Aba. velle deſiderare. acquieſcere. Deu. 27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אֲבִיוֹנָה Abiiona. i. deſiderīū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit capparis. Eccl. 12. Et diſſipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. ideſt pauper inops. Pſal. 70. Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. & inde dicitur. אֵבֶה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues deſiderii. i. deſiderantes ire ad portum. Poteſt tamen deriuari a dictione ſuprapoſita. אֶבֶי Ibe. que ſignificat poma. Canti. 6. Vt videm poma conuallium.

אַבּוֹי Abói. Miſeria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui vc: quod eſt interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari. patri ve: ſicut eſt in littera noſtra. אָב. Ab. enim patrē ſignificat. & אוֹי oi. ve ſiue heu interpretatur. licet in cōpoſitiōe pdatur ibi vna littera. ſ. aleph. & in lingua chaldaica etiā ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

אַבַּח Abach. cōturbatio. pauor. fremitꝰ ſtridor. diſtrictio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

(folio repetido; parece faltar el que vale)

© Biblioteca Nacional de España

En.

iter suum fecisset deus an non. Exo. 17. Est ne deus in nobis an non. & quando cōponitur cum ista littera. ה ha et dicitur. הַאִם. Haim tūc significat num siue nūquid. vt Nume. 17. Num vsq; ad internicionē delendi sum⁹. &. Iob. 6. Ecce non est auxiliū mihi in me. pro quo hebrei legunt nūquid non est auxilium meū in me. ponitur etiā pro cum vel quādo. vt Nu. 36. Cum iubileus. i. quinquagesimus ann⁹ aduenerit. & qñ iungitur cū iuramēto tūc ponitur pro negatiōe vt. p̄s. 88. Semel iurauí in scō meo si dauid mentiar. i. q̄ nō mētiar. &. p̄s. 95. Vt iurauí in ira mea: si introibūt in requiē meam. et p̄s. 131. Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob: si introiero in tabernaculū domus mee. Et cum cōponitur cū hac syllaba ש ve. & dicitur. וְאִם Veim. tunc significat et si. quod si. sin autē. si aūt. Exo. 20. quod si dixerit seruus dilligo dñm meū. & in eodē. Si autē filio suo desponderit eā. Nu. 16. Sin autem nouā rem fecerit dñs. et cum preponitur ei dictio. כִּי ci. et dicitur. כִּי אִם Ci ím tunc ambe dictiōes alí quando significāt nisi vel sed. vt. Geñ. 32. Non dimittam te nisi benedixeris mihi. & p̄s. 1. Sed in lege dñi volūtas eius. et quando premittitur ei dictio. עַד Ad. que significat vsq; tūc ambe dictiones significāt quoadusq; siue donec. vt Gene. 24. Non comedā: donec loquar sermones meos. habet etiā alios modos significandi qui possunt reduci ad suprà dictos. Item. אֵם Em. Mater. vt Geñ. 3. Mater cunctorū viuentiū. &. Exo. 20. honora patrem tuū & matrem tuā. ponitur etiā pro biuio vel capite viarum. vt Eze. 21. Stetit enim rex babylonis in biuio in capite duarū viarū. accipitur etiā pro familia vel populo. vt. 2. Regū. 20. Et tu vis subuertere ciuitatem: & euertere matrem in israel. & in plurali. אִמּוֹת imoth. i. matres. vt Thren. 2. Matribus suis dixerūt. Dicitur etiā. אִמּוֹת Vmmoth. Secundū terminationē feminorū. siue. אִמִּים Vmmim. secūdū terminationē masculinorū & significat tribus aut gentes vel populos. vt Geñ. 25. Duodecim principes tribuū suarū. &. Ps. 116. Laudate eū oēs populi. Et in lingua chaldaica dicitur. אִמָּה Vmma. Dañ. 3. Et oīs populus & trib⁹ et lingua. & in plurali. אִמַּיָּא Vmmaia. vt in eodē. vobis dicitur populis tribub⁹ & linguis. et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur. אַמָּה Amma. i. cubitus de quo vide in dictione sequenti.

Bn.

Rum. Ecce Runquid.

Cum.

Si.

Et si. Quod si. Si autē. Si autem

Nisi.

Sed.

Donec.

Mater.

Busiū.

Matres

Tribus. Populi

Tribus

Tribus

Cubitus.

Ancilla Famula

Ancille.

Cubitus.

Cubiti.

duo cubiti

Cubiti.

אָמָה Ama. famula: vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21. eiice ancillā hanc & filiū eius. non enim heres erit filius ancille. Exo. 2. Misit vnam e famulabus suis. & in plurali. אֲמָהוֹת Amahoth. vt Gen. 20. Sanauit deus abimelech et vxorem ancillasq; eius. Et Naū. 3. Et ancille eius gementes. significat etiā predicta dictio cubitū. Geñ. 6. Et in cubito cōsumabis sūmitatē eius. Exo. 26. Et cubitus ex vna parte pēdebit. Hiere. 51. pedalis precisiōis tue. pro quo hebrei legunt. cubitus. i. mēsura auaricie tue siue precisionis tue. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth. Deu. 3. Nouē cubitos habens longitudinis. et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim. i. duo cubiti. Exo. 25. Longitudo habebat duos & semis cubitos. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin. i. cubiti. Dañ. 3. Latitudine cubitorū sex.

אָמָה

אַמּוֹת

אַמָּתַיִם

אַמִּין

Imbecille seu infirmū esse.

Infirmari

Imbecill.

אָמַל Amal. Deficere. infirmū siue imbecillem esse. Eze. 16. In quo mūdabo cor tuū. pro quo hebrei legūt. q̄ imbecille siue infirmū factū est cor tuum. Tamen si illa littera aleph: que ponitur in principio illius dictiōis est prime persone futuri tēporis & non est de substantia dictionis Tunc potest esse sensus sicut in littera nostra. Inde. אֻמְלָל vmlal. per duplicē lamed. i. infirmus siue imbecillis factus est: aut defecit: vel desertum est. vt. 1. Regū. 2. Et que multos habebat filios infirmata est. et Neemie. 4. quid iudei faciūt imbecilles. Et. Pſ. 6. Miserere mei domine quoniam infirmus sum. Esa. 24. Infirmata est vitis. Et in eodem. Et infirmata est altitudo populi terre. Hiere. 15. infirmata ē: que peperit septem. Esa. 16. Quoniā suburbana esebon deserta sunt. Et scribitur aliqñ cūvau. in prima syllaba.

אָמַל

Deserti ee

אָמַן Aman. Credere. fidelem esse. stabilē esse. permanere. Genesis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur הֶאֱמִין Heemin. quod est verbum tertie coniugationis. Et Exo. 4. Non credent mihi. Et in eo. Vt credāt inquit quod apparuerit tibi dñs. Et in eo. Si non crediderint inquit tibi Et in eo. Credent verba signi sequētis. et in eodem. 14. Et crediderūt dño. p̄s. 26. Credo videre bona dñi. Et. p̄s. 115. Credidi propter qđ locutus sum. p̄s. 77. Nec fideles habiti sunt in testamēto eius. Significat etiā stabilem esse. aut permanere. vt Iob. 4. Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles. et Esa. 7. Si nō crediderītis non permanebitis. vbi sīlis dictio ponitur pro pmanebitis sicut pro crediderītis. inde. אֱמוּנָה Emuna. i. fides. credulitas. veritas. stabilitas. indeficiens. 4. Reg. 12. Sed in fide tractabant eam. p̄s. 32. Et omnia opera eius in fide. Esa. 11. Et fides cinctorīū renum eius. Et osee. 2 Sponsabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate. vt p̄s. 35. Et veritas tua vsq; ad nubes. p̄s. 118. Et in veritate tua humiliasti me. Et in eodē. omnia mādata tua veritas. Significat etiā stabilitatē vel firmitatē. vt. Exo. 17. Et factū est vt manus illius non lassarētur. i. non deficerēt: sed essent stabiles pro quo in hebreo est. Et fuerūt manus eius veritas siue stabilitas. Et idē significat. אֹמֶן Omen. et in plurali. אֲמוּנִים Emunim. i. veritates. siue fideles aut veraces. p̄s. 11. Quoniam diminute sunt veritates a filiis hominum. & inde. נֶאֱמָן neeman. i. fidelis. verax. stabilis; indeficiens. Nu. 12. Qui in omni domo mea fidelis ē. 1. Reg. 2. Et suscitabo mihi sacerdotem fidelē. 2. Reg. 7. Et fidelis erit domꝰ tua et regnum tuū vsq; in eternū. 3. Reg. 11. Et suscitabo tibi domū fidelē. Iob. 12. Mutans labiū veraciū. Esa. 33. Aque eius fideles. i. stabiles siue indeficiētes. Hiere. 15. Facta est mihi quasi mē dacium aquarū infideliū. pro quo in hebreo est. Aquarum que nō sunt fideles. i. que nō sunt stabiles. Et in lingua chaldaica dicitur. מְהֵמָן Meheman. i. fidelis. Daniel. 2. Et fidelis interpretatio eius. Et inde. אֱמֶן Emun. i. fides siue credulitas. Deut. 32. Et infideles filii. pro quo in hebreo est filii in quibus non est fides: siue credulitas: aut veritas. Et inde. אָמֵן Amen. quod est aduerbium affirmandi. vt Deut. 27. Et respōdebit omnis populus amen. & in eodē. & dicet oīs populus amen. et Esa. 65. Benedicetur in deo amen. Et in hebreo in hoc loco amen est genitiui casus. interptatur aūt amen. vere siue fideliter. aut fides. siue veritas. vnde Apocalypsis. 3. dicitur. Hec dicit amē testis fidelis & verꝰ. et inde. אֱמֶנָם Omnam. Siue. אָמְנָם Vmnam. i. vere. vtiq;. Gen. 18. Num vere paritura sum anus. Et idem significat. אֱמֶנָה omna. vt Geñ. 20. Alias autem & vere soror mea est. Item. אֹמֵן Omen. i. Alumnus. nutricius vel nutrix. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulū. Ester. 2. Qui fuit nutricius filie fratris sui ediſſe. Esa. 49. Et erunt reges nutricii tui. Item. אָמָּן Amman. Artifex. siue opifex. Canti. 6. Que fabricata sunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon. i. multitudo quasi. הָמוֹן Hamon. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine trāstulit nabuzardan princeps militie.

אֱמֶן

אֱמֶנָה

אֹמֵן

אָמָּן

אָמוֹן

Fidelē ee

Stabilē ee

Fides.

Veritas.

Stabilitas

Veritates.

Fidelis.

Verar. Stabilis indeficiēs.

Fidelis.

Fides.

Amen.

Vere

Vere

Nutrir. Nutricius

Artifer.

Multitudo.

אָמַץ Amas. Prevalere. superare. firmare. vel roborare. confortare. Roboratū vel robustum esse. siue viriliter agere. Geñ. 25. Populusq; populū superabit. Deut. 2. Et offirmauerat cor illi⁹. i. cōfortauerat siue roborauerat cor illius. Iob. 4. Et genua trementia confortasti. p̄s. 26. Et confortetur cor tuū & sustine dñm. Et. p̄s. 141. Quia cōfortati sunt sup me. Ruth. 2. videns ergo noemi q̄ obstinato

אָמַץ

Superare Offirmare

Cōfortare

© Biblioteca Nacional de España

ruth animo decreuisset secum pergere. pro quo hebrei legunt. Et vidit q ipsa confortabatur ad eundum secum. 3. Reg. 12. Porro rex roboam festinus ascendit currum. Pro quo hebrei legunt. porro rex roboam confortatus est vt ascenderet currum. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum in locis predictis. Prouer. 8. Quando ethera firmabat sursum. & Zach. 12. Confortentur mihi habitatores ierusalem in domino deo suo. Iob. 16. Roborarē vos in ore meo Ios. 1. Et esto robustus valde. & in eodem. & viriliter age. in de

Firmare. Roborare. Robustum esse.

אַמִּיץ Amis. idest fortis vel robustus. Iob. 9. Sapiens corde & fortis robore. Amos. 2. Robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa. Et aliquando scribitur cum littera mem in principio & dicitur. מְאַמֵּץ Meames. vt Prou. 24. Et vir doctus robustus & validus. cuius plurale מְאַמְּצֵי Maamasse. ponitur. Iob. 36. vbi dicitur. Et omnes robustos fortitudine. & inde אֲמוּן Amus. idest fortis. vt Zach. 6. In quadriga quarta equi varii & fortes. & dicunt hebrei q in hoc loco significat subruffos vel rubicundos. Alii vero dicunt q in predicto loco accipitur pro equis qui sunt coloris cineris.

Fortis. Robustus. Robusti. Fortis.

אָמַר Amar. dicere. loqui. precipere. cogitare. eligere: siue exaltare. Gen. 1. Dixitq deus fiat lux. Et in eo. Dixit quoq fiat firmamentum. Et in eo. 4. Dixitq cayn ad abel fratrē suum. Ps. 148. Quia ipse dixit & facta sunt. Exo. 5. Hec dicit dominus deus. & inde. לֵאמֹר Lemor. idest ad dicendum: pro quo in translatione nostra communiter ponitur dicens. vt Exo. 40. Locutusq est dominus ad moysen dicens. pro quo hebrei legunt. Locutusq est dominus ad moysen ad dicendum scilicet: filiis israel vel aliis. Nam illud lamed quod ponitur in principio dictionis communiter ponitur pro ad: quando preponitur gerundio vel infinitiuo vt לַעֲשׂוֹת Laasoth. ad faciendum. לְאַסֵּר Leesor. ad alligandum. vt. Ps. 149. Ad faciēdam vindictam in nationibus. & in eodem ad alligandos reges eorum in compedibus. ponitur etiam לֵאמֹר Lemor pro verbo inpersonali idest dicitur. pro quo beatus Hieronymus transtulit vulgo dicitur. Hiere. 3. Vulgo dicitur. si dimiserit vir vxorem suam. Et aliquādo scribitur sine aleph. vt. 2. Reg. 19. Et amasse dicite. vbi ponitur. תֹּאמְרוּ Thomru. pro לֵאמְרוּ Thomru. Et. ps. 136. Quia dicitis in cogitatione. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quia contradicent tibi scelerate: quod magis consonat cum hebreo. vbi ponitur יֹאמְרוּךָ iomrucha pro יֹאמְרוּכָה iomrucha. & inde

Dicere. Dicens. Ad dicēdū Dicitur. Contradicere.

אֹמֶר ómer siue אִמְרַת Imrath. idest verbum vel eloquiū. vt Ps. 18. Non sunt verba neq sermones. & Ps. 147. Qui emittit eloquium suum terre. & in plurali. אֲמָרִים Amarim siue אִמְרֵי imre. aut אִמָּרוֹת Amaroth. idest verba siue eloquia. Iob. 6. Et in ventum verba profertis. Et ps. 11. Eloqa domini eloquia casta. Prouer. 1. Ad intelligendum verba prudentie. Et ēt supradicta dictio אָמַר Amar. ponitur pro

Verbum. Eloquium Verba. Eloquia. Precipere.

pcipere. vt Gen. 3. Cur precepit vobis deus vt non comederetis ex oī ligno paradisi. & Ester. 6. Iussitq sibi afferri historias. & Iob. 9. Qui pcipit soli & nō oritur. Et in eo. 37. Precipit niui vt descendat in terrā. & inde מַאֲמָר Maamar. idest verbū siue preceptū. vt Ester. 2. Quidquid enī ille pcipiebat obseruabat ester. Pro quo in hebreo habetur. verbū siue pceptū mardochei faciebat Ester. Itē אָמַר Amar. significat cogitare vel putare: q est dicere in corde. vt. Iudi. 15. putaui q odisses eā. Et i eo. 20. putauerūt solito more cedere. 4. Reg. 5. Putabā q egrederetur ad me. 2. Reg. 21. nisus est peutere dauid. pro quo he. le. dixit. s. in corde suo siue cogitauit percutere dauid. & Eccl's. 2. Dixi ergo in corde meo. Itē ponitur pro exaltare siue eligere. vt Deut. 26.

Putare. Cogitare. Eligere.

Dñm elegisti hodie. Et in eo. en dominus elegit te hodie: vbi ponitur הֶאֱמִיר Heemir: quod est verbum tertie coniugationis. Et dicunt hebrei q significat exaltare. Et inde ile ramus qui est in summitate arboris dicitur אָמִיר Amir vt Esa. 17. Et sicut excussio olee duarum vel triū oliuarū in summitate arboris. pro quo he. le. in sūmitate rami. s. illius qui est in sūmitate arboris. Et in eo. ponitur pro segete. vbi dicitur: sicut aratra & segetes que derelicta sunt a facie filiorum israel. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. ramum siue virgultum. de quo vide etiam infra in dictione חָרַשׁ Charas. Item ponitur pro superbire. vt Esa. 61. Et in gloria eorum superbietis vbi ponitur תִּתְיַמָּרוּ thithiamaru sine aleph: sicut in aliquibus locis supradictis. Itē אַמַּר Imar in lingua chaldaica significat arietem siue hedū Esdre. 6. Et hedos in holocausta.

הֶאֱמִיר Arbor. אָמִיר Ramus. Seges. תִּתְיַמָּרוּ אַמַּר Aries.

אֶמֶשׁ émes. heri. nocte preterita. Gen. 19. Ecce dormiui heri cum patre meo. Et in eodem. 31. Sed deus patris tui heri dixit mihi. Et in eodem. Respexit dominus & arguit te heri. Et accipitur ibi heri pro nocte preterita. nā premittitur in textu. Viditq in somnis dicentem sibi dominum. Pro quo in hebreo habetur: & venit de? ad laban syrum in somno noctis.

Heri.

אֱמֶת Emeth. veritas. verus. Gen. 47. Et facias mihi misericordiam & veritatem. 3. Reg. 10. Verus est sermo quem audiui in terra mea. Ios. 2. Detis mihi verum signū. 4. Reg. 20. Fiat tantum pax & veritas in diebus meis. Ps. 18. Iudicia domini vera. Ps. 84. Veritas de terra orta est.

Veritas. Verus.

אַמְתַּח Amthach. saccus. vt Gen. 44. Imple saccos eorum frumēto quantum possunt capere: & pone pecuniam singulorum in summitate sacci.

Saccus.

אָן An. quo. aduerbium interrogandi loci vel temporis. vt. 1. Reg. 10. Quo abisti. & Iob. 8. Vsq quo loqueris talia.

Quo.

אָנָא Anna. Aduerbium obsecrandi vel rogandi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit obsecro. vt Gen. 50. Obsecro vt obliuiscaris scelerum fratrū tuorum. & Ps. 117. O domine saluum me fac: o domine bene prosperare. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. O domine salua obsecro. obsecro domine prosperare obsecro. & aliquādo scribitur. אָנָּה Anna cum he in fine loco aleph. vt. Ps. 115. O domine libera animam meam. & in eo. O domine quia ego seruus tuus. vbi beatus Hieronymus etiam transtulit obsecro: sicut in supradicta dictione. & Exo. 32. Obsecro peccauit populus iste pctm maximū.

Obsecro. Obsecro. Obsecro.

אֲנָא Ana. in lingua chaldaica est pronomen prime persone & significat ego. Dañ. 4. Ego Nabuchodonosor quietus eram in domo mea.

Ego.

אִנְבָּא Inba. In lingua chaldaica signāt fructū. Dañ. 4. Et fructus eius nimis. Et in eo. Et dispgite fructū? eius.

Fructus.

אָנָה Ana. quo. aduerbium interrogandi loci vel tpis. huc & illuc. quoq. vt Ps. 12. Vsq quo domine obliuisceris mei in finē: vsq quo auertis faciē tuam a me. Et in eo. Vsq quo exaltabitur inimicus meus super me. & Ps. 138. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiā. & Canti. 5. Quo abiit dilectus tuus. & qñ duplicatur supradicta dictio: significat. huc. & illuc. siue quoq. vt. 3. Reg. 2. Et nō egredieris inde huc atq illuc. Et in eo. Quacunq die egressus fueris huc & illuc scito te esse moriturū. & 4. Reg. 5. Nō abiit seruus tuus quoq. est ēt aduerbium obsecrandi vel rogandi vt supra dictū est. Item אֲנָה Ana. lugere. contristari siue mestū esse. vt Esa. 3. Et merebunt atq lugebunt porte eius. Et in eodem. 19. Et merebunt piscatores. Et inde. תַּאֲנִיָּה Thaaniia & אֲנִיָּה Aniia. idest luctus & meror: siue tristitia. vt Thren. 2. Et repleuit in filia Iuda humiliatum & hu-

Huc illuc. Quoq. Lugere. Merere. Humiliare.

© Biblioteca Nacional de España

Luctus meror.

miliatam. Pro quo he.le.& repleuit siue multiplicauit in filia iuda luctum & merorem vel tristitiã. Item אֲנָה ina. fortuitu vel casualiter accidit: siue occasionem quesiuit. vt Exo.21. Qui autem non est insidiatus: sed deus illum tradidit in manus eius. 4. Reg. 5. Animaduertite & videte q̃ occasiões querit aduersum me. Et inde תְּאָנָה thoana. idest occasio. vt Iudi. 14. Et quereret occasiones cõtra philistiim. Hiere. 2. in desiderio anime sue glutiuit ventũ amoris sui: nullus auertet eam. pro quo hebrei legunt in desiderio aĩe sue glutiuit ventum occasionis sue: quis auertet eam: siue occasiõem eius quis auertet. Nomina enim hebraica sunt indeclinabilia: vt supra dictum est. Item אֲנָה Ana in lingua chaldaica significat. ego. vt Dañ. 5. Porro ego audiui de te q̃ possis obscura interpretari.

אֲנָה Casu accidere.

Occasionẽ querere.

תְּאָנָה Occasio.

אֲנָה Ego.

אִנּוּן Illi.

Inun. in lingua chaldaica est pronomen tertie persone pluralis numeri. idest illi. siue. ipsi. Dañ. 2. In diebus autem regnorum illorum.

אִנּוּן

אָנַח Ingemiscere.

Anach. Suspirare. ingemiscere. vt Exo. 2. et ĩgemiscentes filii israel propter opera vociferati sunt. & Prouer. 29. Cum impii sumpserĩt principatum: gemet populus. & Esa. 24. Ingemuerunt omnes qui letabantur corde. Thren. 1. Sacerdotes eius gemẽtes. & in eodẽ audierũt quia ingemisco ego. Ezech. 21. Ingemisce in contritione lumborum. Ioelis. 1. Quid ingemuit animal. & ide Anacha. idest gemitus: vel suspirium. Iob. 3. Anteq̃ comedam suspiro. pro quo in hebreo habetur. Ante cibum meum suspiriũ meũ venit. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. & Ps. 6. Laborauí in gemitu meo. & Esa. 35. fugiet dolor & gemitus. & in plurali. אֲנָחוֹת Anachoth. vt Thren 1. Multi enim gemitus mei.

אָנַח Ingemiscere.

Gemere.

אֲנָחָה Suspiriũ.

Gemitus.

אֲנָחוֹת Gemitus.

אֲנַחְנוּ Anachnu. Nos. vt Ps. 19. Nos autem surrexi mus & erecti sumus. & aliquando scribitur sine aleph. et dicitur. נַחְנוּ Nachnu. vt Thren. 3. Nos iniq̃ egimus et ad iracundiam prouocauimus.

אֲנַחְנוּ Nos.

נַחְנוּ Nos.

אֲנִי Ego.

Ani. ego. vt Geñ. 15. Ego dominus qui eduxi te de vr chaldeorum. & in plurali אָנוּ siue אֲנַחְנוּ Anachnu. idest nos vt supra dictũ est. & hec tria pronomina. s. ego tu. ille. variantur in hebreo per omnes casus. alia vero nomina sunt in declinabilia & inuariabilia. Sed vtuntur quibusdam articulis ad denotandum casus. vt dictum fuit in p̃cedenti tractatu de gramatica hebraica: vbi posite sunt variationes pronominum per omnes casus tã in singulari q̃ in plurali. Item אֳנִי Oni. nauis. vt Esa. 33. Non transibit super eum nauis remigum. Ponitur etiã pro classe vt. 3. Reg. 9. Classẽ quoq̃ fecit rex Salomon. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur אֳנִיָּה Onia. vt Ione. 1. Et inuenit nauem euntem in tharsis. & in plurali. אֳנִיּוֹת Onioth. i. Naues. Ps. 103. Illic naues ptrãsibunt. & Esa. 23. vlulate naues maris.

אֲנִי Ego.

אֲנַחְנוּ Nos

אֳנִי Nauis.

Classis.

אֳנִיָּה Nauis.

אֳנִיּוֹת Naues.

אָנַךְ Litum.

Anach. litum. i. linitũ. siue trulla cementarii qua liniunt parietes. Amos. 7. Et ecce dñs stans supermurum litum & in manu eius trullam cementarii. vbi pro trulla cementarii ponitur in hebreo eadem dictio que ponitur pro lito. Et in eo. Quid tu vides amos & dixi trullam cementarii. Et in eodẽ. Ecce ponam trullam in medio populi mei israel. Et solum inuenitur in locis predictis. Et dicunt hebrei q̃ significat lapidem plumbeum vel stãneum quo cementarii vtuntur ne edificium sit tortuosum: quia in lingua punica vel arabica stannum dicitur אָנָךְ Anach. & sic legunt. Ecce dominus stans super murum stanneum: idest edificatum cum tali instrumento: & in manu eius stannum idest lapidem stanneum. & sic in sequentibus.

Litum cementarij.

Stannum

אָנֹכִי Ego.

Anochi. ego. vt Geñ. 15. Ego ptector tuus. & Exo. 20. Ego sum dominus deus tuus.

אָנַס Cogere.

Anas. cogere. compellere. vim facere: difficile siue impossibile esse. Ester. 1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. & in lingua chaldaica significat difficile siue impossibile esse. Dañ. 4. Et omne sacramentum nõ est impossibile tibi. & aliqui hebrei legunt. non est occultum siue coopertum tibi.

אָנַס Impossibile esse.

אַנָּף Iracci.

Anaph. indignari. siue iratum esse. vt Deut. 1. Cum mihi quoq̃ iratus deus propter vos dixerit. & Ps. 2. Nequando irascatur dominus. inde אַנָּפָה Anapha. Nomẽ auis in lege prohibite. Pro quo beatus Hieronymus transtulit charadrion. vt Leuit. 11. Erodionem & charadriõ iuxta gen⁹ suũ. & aliq hebrei dicũt q̃ signñat q̃ddã gen⁹ miluí.

אַנָּף

אַנָּפָה Charadriõ

אָנַק Gemere.

Anac. ingemiscere. dolere. mugire. vel clamare pre dolore. Ezech. 8. Super frontes virorum gementiũ & dolentium. Et in eo. 24. Ingemisce tacens. Hiere. 51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus. & inde אֲנָקָה Enca: siue אֲנָקַת Encath. idest gemitus. Ps. 101. Vt audiret gemitus compeditorum. Inde אֲנָקָה Anaca significat quoddam animal: pro quo beatus Hieronymus transtulit mygale. Leuit. 11. Mygale chameleon & stellio. Et aliqui hebrei dicũt q̃ significat quoddam genus reptilium quod semper gemit vel clamat: dictum a verbo supradicto.

אָנַק Ingemiscere.

Mugire.

אֲנָקָה Gemitus.

אֲנָקָה Mygale.

אָנַשׁ Desperare

Anas. desperare. dolere. infirmari. vt. 2. Reg. 12. Percussitq̃ dominus paruulum quem peperit vxor vrie dauid & desperatus est. & Ps. 68. Improperium expectauit cor meum & miseria. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Opprobrio contritum est cor meum & desperatus sum. Et inde אָנוּשׁ Anus. idest violentus. grauatus. inscrutabilis. insanabilis. desperatus. vt Iob. 34. Violenta sagitta mea absq̃ vllo peccato. & Esa. 17. Et dolebit grauiter. Hiere. 17. Prauum est cor hominis & inscrutabile. Et in eo. 30. Insanabilis est fractura tua. & in eodem insanabilis est dolor tuus. Et in genere femínino אֲנוּשָׁה Anusa. Mich. 1. Quia desperata est plaga eius. Item אֱנוֹשׁ Enos. homo. vt quidam volunt a superiori dictione deriuatum eo q̃ in presenti vita semper est in miseris & doloribus. Ps. 102. Homo sicut fenũ dies eius. & Esa. 51. Quis es tu vt timeas ab homine mortali. & Hiere. 17. Et diem hominis nõ desideraui. Sed hebrei in hoc loco legunt אֲנוּשׁ Anus: sicut supra: & sic legunt. & diem desperationis vel infirmitatis vel doloris nõ desideraui: scilicet cõtra suos aduersarios & persecutores: quia non appetebat vindictam. potest etiam supradicta dictio אֱנוֹשׁ Enos. deriuari a verbo נָשָׁה Nasa que significat obliuionem: & additur aleph in principio huius dictionis Enos sicut in multis nominibus deriuatiuis. Et idem dicit eusebius in libro de preparatione euangelica. Et allegat illud p̃si. 8. Vbi dicitur. Quid est homo quod memor es eius. vbi pro homine ponitur enos. q. d. quid est iste oblitus siue obliuiosus q̃ memor es eius. Est ẽt nomẽ propriũ enos filii seth. vt habetur Geñ. 5. & 1. Paralip. 1. Et in plu. אֲנָשִׁים Anasim. i. hoies. aut viri. vt Geñ. 18. Apparuerũt ei tres viri stãtes prope eũ. Et in eo. 19. Viri ciuitatis vallauerũt domũ illius. 1. Re. 25. Hoies isti boni satis fuerũt nobis. & Iob. 4. Quãdo solet sopor occupare hoies. & ponitur אֱנוֹשׁ Enos in singulari pro plurali. vt Ps. 9. Vt sciant gentes quoniam homines sunt. Et in lingua chaldaica dicitur אֱנָשָׁא siue אֱנָשָׁא Enasa. idest homo siue homines. Dañ. 2. Non est homo super terram qui sermonem tuum rex possit interpretari. Et in eodem. In quibus habitant filii hominum. Et in genere femínino amittit aleph. & dicitur נָשִׁים Nasim. i. mulieres: siue vxores. vt Exo. 1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. & Deut. 17. Nõ hẽbit vxores plurimas. &. Esa. 3. Et mulieres

אָנַס Cogere.

אָנוּשׁ Violentus

Grauiter.

Miserabilis.

אֲנוּשָׁה Insanabilis.

אֲנוּשָׁה Desperata

אֱנוֹשׁ Homo.

אֲנוּשׁ Desperatio

אֱנוֹשׁ Enos.

אֲנָשִׁים Viri.

Homines.

אֱנוֹשׁ Homines.

אֱנָשׁ Homo.

אֲנָשָׁא Homines.

נָשִׁים mulieres.

© Biblioteca Nacional de España

dominate sunt eis.

Tu. אַנְתְּ Anthe. in lingua chaldaica est pronomen secunde persone. idest tu. Dañ. 2. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo.

Celaria. אֲסָם Asam. celariū: siue horreum. & inuenitur tantum in numero plurali. Deut. 28. Emittet dominus benedictionem super cellaria tua. & Prouer. 3. & implebūtur horrea tua saturitate.

quicq̄ mali Periculū. Mors. אָסֹן Ason. Periculū siue mors. Geñ. 42. Ne forte in itinere quicq̄ patiatur mali. pro quo he. le. Ne forte in itinere accidat ei periculum siue mors. Et in eo. 44. Si tuleritis & istum & aliquid ei in via contigerit. idest aliquid periculi vel infortunii ei cōtigerit. Exo. 21. Si autem mors fuerit subsecuta: reddet animam pro anima.

Cōgregaſ. Colligere. אָסַף Asaph. congregare. colligere. contrahere. retrahere. reuocare. auferre. disperdere. Geñ. 49. Congregamini & audite filii iacob. & Nu. 11. Congrega mihi septuaginta viros. Et in eodem congregās septuagínta viros de senioribus israel. Hiere. 10. Congrega de terra confusionem tuam. Mich. 2. Congregatione congregabo iacob totum te. Item significat colligere. vt Geñ. 49. Colligit pedes suos super lectum. Nu. 19. Colliget autem vir mūdus cineres vacce. Et in eo. 20. Pergat inquit aaron ad populos suos. Pro quo hebrei legunt. collígatur Aaron ad populos suos. Et in eo. & Aaron collígetur & morietur ibi. Et in eo. 31. Et sic colligeris ad populum tuum. Iudi. 19. Nullusq̄ sub tectum suum nos vult recipere. vbi ponitur in hebreo colligere pro recipere. 4. Reg. 22. Idcirco colligam te ad patres tuos: & colligeris ad sepulchrum tuum in pace. & Esa. 10. Sicut colliguntur ova que derelicta sunt. Et in eo. 57. Viri misericordie colliguntur: a facie enim malitie collectus est iustus. & inde festū tabernaculorum vocatur

Cēpusquo fructus colliguntur. אָסִיף Asiph. A colligendo eo q̄ in eo tempore colligeban tur fructus & reponebantur in horreis. Exo. 23. Solēnitatē quoq̄ in exitu anni quando congregaueris omnes fruges tuas de agro. Et inde אָסֶף ósep siue אֲסִיפָה Asipha. idest collectio. & in plurali. אֲסֻפוֹת Asuphoth. siue אֲסִפִּים Asuphim. idest collectiones vel congregationes. Et accipitur etiam pro concilio quod est collectio vel congregatio plurimorum. vt. 1. Paralip. 26. In qua parte domus erat seniorum concilium. Et in eo. Vbi erat concilium bini & bini. Eccl's. 12. Que per magistrorum concilium data sunt a pastore vno. Et inde illa pars exercitus que nouissime proficiscebatur in castris dicitur מְאַסֵּף Measeph. i. recolligens. quia recolligebat omnes qui dispersi erant & errauerant per viam. Nu. 10. Nouissimi castrorum omnium profecti sunt filii dā. pro quo he. le. Et profectum est vexillum castrorum tribus dā recolligens omnia castra. & Ios. 6. Reliquum vulgus arcam sequebatur. pro quo he. le. & recolligens. & aliqñ duplicantur due vltime littere principales. & dicitur אַסַּפְסוּף Asaphsuph. idest vulgus promiscuū quod se miscuerat & recollegerat cum populo israel qñ egressi sunt de egypto. vt Nu. 11. Vulg⁹ quipe promiscuum quod ascenderat cum eis flagrauit desiderio. Item אָסַף Asaph. significat contrahere vel retrahere. vt. 1. Reg. 14. Contrahe manum tuam. & 2. Reg. 10. Cōtraxit omnem israelem & transiuit iordanem. Ioelis. 2. Et stelle retraxerunt splendorē suū. Itē ponitur pro reuocare. vt Nu. 11. Reuersusq̄ est moyses & maiores natu israel in castra. pro quo he. le. Collectus siue reuocatusq̄ est moyses. Et in eo. 12. Separetur septē diebus extra castra & postea reuocabitur. Et in eo. Donec reuocata ē maria. Significat ēt curare vel sanare hoiem leprosum eo quod leprosus habitat extra ciuitatē. 4. Reg. 5. Profecto curasset eū a lepra quā habet. Et i eo. Quia iste misit ad me vt curē hoiem a lepra sua. Et in eo. Et curaret me. Itē ponitur pro auferre: quod est idem quod retrahere vt Geñ. 30. Abstulit de⁹ opprobriū meū. i. retraxit. et Iob. 27. Diues cū dormierit nihil secū auferet. Ps. 103. Auferes spm̄ eorū & deficiēt. & Esa. 16. Et auferetur letitia & exultatio de carmelo. Sigñat ēt perire vel disperdere: aut cōsumere. vt Iudi. 18. Et ipse cū omni domo tua pereas. 1. Reg. 15. Discedite ab amalech ne forte inuoluā te cū eo. pro quo hebrei legūt. Ne forte disperdā te cū eo. Hiere. 8. vbi nos legimus congregans congregabo eos. hebrei legūt disperdēs disperdam eos. siue cōsumens consumā eos. Et sil'r. Sopho 1. vbi dicitur cōgregās congregabo oīa. pro quo he. le. consumēs consumā oīa. Et sic infra eo. cap̄. vbi dicitur congregans hominem & pecus. Congregans volatilia celi.

Diligēter. Studiose. אַסְפַּרְנָא Asparna. in lingua chaldaica sigñat diligēter siue festināter aut studiose. Esdre. 5. Et opus hoc diligenter struatur. Et in eo. 6. Studiose sumptus dentur viris illis. Et in eo. Diligenter executi sunt.

Ligare. Cíncire. אָסַר Asar. vincire. ligare. cōstringere. obligare Geñ. 42. Frater vester vnus ligetur in carcere. Et in eo. Et ligans illis presentibus. Iudi. 16. Vinxit eum latētibus apud se insidiis. Et in eodē saltē indica mihi quo ligari debeas. Et in eo. Quibus rursum dalila vinxit eū. 4. Reg. 13. Vinxitq̄ eum pharao nechao in rebla. Sigñat ēt cōstringere siue obligare. vt Nu. 30. Aut se cōstrinxerit iuramento. Et i eo. Et iuramentū quo obligauit aīam suā. Itē sigñat iungere currum vel quadrigā aut plaustrum. q̄ est idem quod ligare. vt Geñ. 47. Iuncto ioseph curru ascendit obuiā pri. & Exo. 14. Iūxit ergo currū & oēm populū suū assumpsit secum. & 1. Reg. 6. Et duas vaccas fetas quibus non est impositum iugum iungite in plaustro. Et quia currus & quadrige ligabantur ad preliandum: ideo aliquando significat disponere prelium: aut incipere prelium. vt. 3. Reg. 20. Et ait quis incipiet preliari. & inde אָסִיר Asir. siue אָסוּר Asur idest vinctus vel ligatus. vt Iudi. 15. Non te occidemus sed vinctum trademus. Hiere. 40. Quando tulit eum victum catenis in medio omnium. Et in plurali. אֲסוּרִים Asurim. siue אֲסִירִים Asirim. vt Geñ. 39. Tradiditq̄ ioseph in carcere vbi vincti regis custodiebantur. Et in eo. Qui tradidit in manu illius vniuersos vinctos qui in custodia erant. Ps. 67. Qui educit vinctos in fortitudine. Esa. 14. Vinctis eiō aperuit carcerem. Zach. 9. Tu quoq̄ in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua. Significat etiam אֲסוּרִים Asurim. siue אֲסוּרֵי Asure ligaturas siue vincula. vt Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. Eccl's. 7. Vincula sunt manus eius. Et quandoq̄ deponit aleph. Eccl's. 4. Quod de carcere catenisq̄ interdum quis egrediatur ad regnum. vbi ponitur הָסוּרִים Hasurim pro הָאֲסוּרִים Haasurim. inuenitur etiam אֲסֻרוֹת Asuroth. in feminina terminatione. vt. 2. Reg. 3. Manus tue ligate non sunt. Et inde מֹסֵרוֹת Moseroth. idest ligature siue vincula. vt Iob. 39. Et vincula eius absoluit. Ps. 106. Et vincula eorum dirupisti. & Ps. 105. Dirupisti vincula mea. Et inde carcer dicitur בֵּית הָאֲסוּרִים Beth haasurim. idest domus vinctorum. vt Iudic. 16. Et clausum in carcere molere fecerunt. Et in eo. qui adductus de carcere ludebat ante eos. Et inde אֵסָר Esar. idest vinculum. siue edictū aut constitutio. Dañ. 6. Locuti sunt regi super edicto.

Lignum. אַע Aa siue אָעָא Aaa. in lingua chaldaica significat lignū. Esdre. 5. Et ligna ponantur in parietibus.

Quoq̄. אַף Aph. etiam. quoq̄. attamen. etenim. quantomagis. ira. naris. Leuit. 26. Ego quoq̄ hec faciā vobis. Et in

© Biblioteca Nacional de España

Tamen. Etenim. Quãto magis.

eodem. Attamen etiã cum essent in terra hostili nõ penitꝰ abiecí eos. Ps. 96. Etenim correxit orbẽ terre: qui nõ cõmouebitur. Iob. 4. Quantomagis hi qui habitant domos luteas. Et qñ preponitur ei lĩa he & dicitur הַאַף Haaph. tunc est aduerbiũ interrogandi: vel dubitandi. pro quo in translatione nr̃a ponitur nunquid. vt Geñ. 18. Nũquid perdes iustũ cũ impio. Sed hebrei legunt: nunquíd ẽt perdes iustũ cũ impio: & qñ iũgitur ei hec dictio. כִּי chi. & dicitur אַף כִּי Aph chi. tunc significat. itaqꝫ. siue quantomagis. vt Geñ. 3.

Nũquid.

Cur. Itaqꝫ.

Cur precepit vobis deus vt nõ comederetis ex oĩ ligno paradisi. Pro quo aliqui hebrei legũt. Itaqꝫ precepit vobis deus vt non comederetis ex omni ligno paradisi. Translatio chaldaica trãstulit vere. & quesitiue. q.d. Es ne verũ quod precepit vobis deus vt nõ comederetis ex omni ligno paradisi. Sed cõmuniter significat quãtomagis. vt. 3. Reg. 8.

Quãto magis.

Quãtomagis dom⁹ hec quã edificaui tibi. & Iob. 25. Quã tomagis homo putredo & filius hominis vermis. Et in eo. 9. Quantus ergo sum ego vt respondeam ei. Pro quo hebrei legunt. Quantomagis vt ego respondeam ei. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quantomagis impius & peccator. Item אַף Aph. ideſt ira vel furor. Iob. 36. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. & Ps. 77. Et ira dei ascendit super eos. Ps. 94. Quia iuraui in ira mea si introíbũt in requiem meã. & Ps. 137. Et super iram inimicorum meorum extendisti manum tuã. Significat etiã faciem siue vultum: vt Geñ. 2.

Quantum

אַף

Ira. Furor.

Facies. Vultus.

Et inspirauit in faciem eius spiraculum vite. Et in eo. 3. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cũ littera nũ in medio. Dañ. 2. Et cecidit in faciem suam. Significat etiam nares: vel nasum. vt Ps. 114. Nares habent & non odorabunt. Canti. 7. Nasus tuus sicut turris libani. Esa. 2. Quiescite vos ab homine cuius spiritꝰ in naribus eius est. & in plurali. אַפַּיִם Apaim. i. furores: vel nares: aut facies. Et cũ premittitur ei dictio אֶרֶךְ erech. ideſt longus: & dicitur אֶרֶךְ אַפַּיִם erech apaym. interpretatur longanimis. i. tardus ad iram. vt Ps. 102. Longanimis & multũ misericors. Et aliqñ interpretatur patiẽs: vt Exo. 34. Patiens & multe miserationis ac verax. Et econtrario qñ premittitur ei קָצַר cesar. i. curtus: vel breuis: & dicitur קְצַר אַפַּיִם Cesar apaim. tunc significat iracundũ. i. breuis vel facilis ad iram. Prouer. 14. Impatiens operabitur stultitiam. & etiam dictio אַפַּיִם Apaim ponitur pro tristi vel tristitia. vt. 1. Reg. 1. Anne aũt dedit vnam partem tristis.

Nares. Nasus.

אַפַּיִם Furores.

lõganimis

Patiens.

Impatiẽs אַפַּיִם Tristis.

Aphaph. circũdare. vt Ps. 17. circũdederũt me funes אֲפָפוּנִי mortis. & Ps. 39. Qñ circundederunt me mala: quorum non est numerus.

אֲפָפ Circũdare

Aphad. cõstrĩgere. astrĩgere. cĩgere. Exo. 29. Qd cõstringes baltheo. & Leuit. 8. Quod astringens cingulo aptauit rationali. & inde dicitur אֵפוֹד Ephod. i. superhumerale. eo quod cõstringebatur cũ rationali. vt Exo. 28. facies aũt superhumerale. Et in eo. Et stringatur rationale anulis suis cũ anulis suphumeralis vita hyacithina vt mane at iunctura fabricata: & a se inuicem rationale & suphumerale nequeant separari. Et aliqñ ponitur in translatiõe nr̃a. pro baltheo: vel cingulo. vt Leuit. 8. In locis supradictis. Significat ẽt vestimentũ siue ornamentũ quoddã sic nominatũ. vt. 2. Reg. 6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo

אָפַד cõstringere astringere.

אֵפוֹד Super humerale.

Et recipit in fine. he vel thau. & dicitur אֲפֻדָּה aphuda. siue אֲפֻדָת aphudath. vt Exo. 28. Ipsa quoqꝫ textura & cũcta operis varietas erat ex auro. & Esa. 30. Et vestimẽtũ cõflatilis aurí tui. vbi ponitur ꝑ vestimẽto. & ide deriuatur אַפַדְנוֹ Apadno. Dañ. 11. Et figet tabernaculũ suũ apedno ĩter duo maría. pro quo in hebreo est. Et figet tabernacula apedno

Balthẽus. Cingulum Ephod.

אֲפֻדָּה אֲפֻדָת Textura. Vestimẽtũ

אַפַדְנוֹ Apedno.

inter duo maría. Et dicunt hebrei quod apedno significat ornamentum suum. & sic ipsi legunt: & figet tabernacula ornamenti sui inter duo maría.

ornamẽtũ.

Apha. coqre. vt Geñ. 19. Et coxit azyma: & comederunt. Exo. 12. Coxeruntqꝫ farinã quã dudũ de egypto cõsperſam tulerant. Exo. 16. Coquite que coquẽda sunt. & cõiter accipitur pro coctione panis. Et inde אֹפֶה ophe. i. panificus siue pistor. vt Geñ. 40. Pincerna regis egypti & pistor. & in plurali. אֹפִים ophim. In eodem. Videns pistorum magister ꝙ prudenter somniũ disoluisset. Hiere. 37. Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmẽto. Pro qꝰ he. lc. Et daretur ei torta quottidie panis de vico pistorũ. & in ge. fe. אֹפוֹת ophoth. 1. Re. 8. Filias quoqꝫ vestras faciet sibi vnguentarias & focarias & panificas. Et inde מַאֲפֶה Maaphe. i. coctura: siue coctũ. vt Leuit. 2. Cum aũt obtuleris sacrificiũ coctũ in clibano. & aliqñ scribitur sine aleph & cũ tau in principio & nũ in fine. vt Leuit. 6. Offeret aũt eã calidam. & sequitur in hebreo. Coctã oblationẽ minutatim diuisam. vbi ponitur תֻּפִינֵי thũphine. in numero plu. quia secundum hebreos duplici coctione coquebatur. Itẽ אֹפֶה Epho siue אֹפֵא Epho. i. vbi. de quo vide supra in dictiõe.

אָפָה Coquere.

אֹפֶה Pistor.

אֹפִים Pistores.

אֹפוֹת Panifice.

מַאֲפֶה Coctum.

תֻּפִינֵי אֹפֶה Vbi.

Epho cum iod in medio dictionis.

אֹפֵא אִיפֹה

Ophel. tenebrosũ: siue caliginosum. caligo. tenebre: aut serotinũ. Iob. 3. Noctẽ illã tenebrosus turbo possideat. Et ĩ eo. 23. Nec faciẽ meã opuit caligo. et Amos. 5. Et caligo & nõ splendor in ea. & qa caligo est cã timoris vel horroris ideo ponitur pro horrore: vt Iob. 10. vbi dicitur. Sed sempiternꝰ horror ĩhabitat. & recipit in fine. he. & dicitur. אָפֵלָה Aphela. Prouer. 7. In noctis tenebris & caligine. & Ioelis. 2. Dies tenebrarũ & caliginis. Et quandoqꝫ recipit mem in principio. & dicitur. מַאְפֵל Maaphel. vt Iosue. 24. Et posuit tenebras inter vos & egyptios. Significat etiam serotinũ eo quod diu ocultatur sub terra & ẽ in tenebris. Exo. 9. Triticum & far non sunt lesa: quia serotina erant. vbi ponitur אֲפִילוֹת Aphiloth. & Hiere. 2. Nunquíd solitudo factus sum israeli aut terra serotina. vbi ponitur מַאֲפֵלָיה Maaphelia. tamen hebrei primam significationem sequentes legunt. aut terra tenebrosa vel caliginosa.

אָפֵל Tenebrosꝰ turbo. Caligo.

Horror.

אָפֵלָה Caligo.

מַאְפֵל Tenebre. Serotinũ.

אֲפִילוֹת Serotina.

מַאֲפֵלָיה

Ophan. siue אוֹפַן ophan. rota. Exo. 14. Et subuertit rotas curruũ. Et in hebreo est in numero singulari. s. subuertit rotã curruũ. Sed in hebreo aliqñ põitur singulare ꝑ plurali & ecõuerso. Esa. 28. nec rota plaustri sup cyminũ circũcubit. Ezech. 1. Apparuit rota vna sup terrã. Et in eo. qua si sit rota ĩ medio rote. Et in eo. 10. Et rotas ĩstas vocauit volubiles audiẽte me. pro qꝰ in hebreo ẽ rotã vocauit volubilẽ in auribꝰ meis. i. audiẽte me. & in plu. אוֹפַנִּים ophanim. i. rote. vt in eo. 1. Et aspectus rotarũ et opus earũ. Et in eo. Sꝑus emũ vite erat in rotis. Signãt ẽt tꝑs opportunũ vel congruum ad aliqd loquẽdũ vel operãdũ. vt Prou. 25. Mala aurea in lectis argenteis: q loqtur verbũ in tpe suo. vbi ꝑ eo quod in lĩa nr̃a est in tpe suo in hebreo ponitur. אָפְנֵי Ophnau. Et in ĩsta significatione solum inuenitur in loco predicto.

אוֹפַן Rota.

אוֹפַנִּים Rote.

Oppoꝛtunum.

אָפְנֵי

Aphes. deficere. finiri: comsumari. complere. Geñ. 47. Quare morimur corã te deficiente pecunia. Et in eo. Si precíũ nõ habetis. Pro quo in hebreo est. Si defecit argentũ vel pecunia. Esa. 16. Finitus est puluis. Psal. 76. aut in finẽ misericordiã suã abscindet. Pro qꝰ btus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. ergo ne compleuit vsqꝫ in finem misericordiam eius. & inde. אֶפֶס ephes. ideſt defectus. terminus. finis. nihilum. non. sed. veruntamen. Prouer. 26. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Esa. 5. Agrum agro copulatis vsqꝫ ad terminum loci. Amos. 6. Et respondebit finis est. Et in plurali.

אֶפֶס Deficere.

Finiri.

Cõplere.

אֶפֶס Defectus. Terminus Finis.

© Biblioteca Nacional de España

אֶפֶס Termini. Fines.

אֶפֶס Aphse. idest termini vel fines. vt. Ps. 2. Et possessionē tuam terminos terre. Et ps. 66. Et metuant eum omnes fines terre. Item אֶפֶס ephes. idest non siue nihilum. vt Esa. 40. Quasi nihilum & inane reputate sunt ei. Et in eodē. 45. Quoniam absq; me non est deus. & in eo. & nō est deus absq; me. & in eo. 47. Et non est preter me alius. Et in eo. 52. Ecce accola veniet qui non erat mecum. et in eo. Et assur absq; vlla causa calūniatus est eum. pro quo hebrei legunt. Et assur pro nihilo calūniatus est eum: quod est idem sensus. Item significat. sed. verūtamen. caue ne. vt Nu. 13. Sed cultores fortissimos habet. Et in eo. 22. Caue ne aliud quam precepero tibi loquaris. 3. Reg. 12. Verūtamen quia blasphemare feciſti inimicos nomen domini. Et quia vt supra dictum est: significat terminum vel finem alicuius rei: Et talus est terminus vel finis corporis humani: inde dicitur. אַפְסַיִם Aphsaim. idest tali. vt Ezech. 47. Et traduxit me per aquam vsq; ad talos.

Nihilum. Non.

Absq; vlla Causa.

Sed. Caue ne. Verūtamē

אַפְסַיִם Tali.

אֶפֶס Id qō non est.

אֶפְעֶה Vipera.

אָפֵס Continere Cohibere.

necessitate compelli. Cōfortari. Dissimulare.

אֶפִיק Torrens.

אֲפִיקִים Torrētes. Riui.

Fontes.

Rupes.

Fortes.

Fistule.

אֶפֶר Cinis.

Puluis.

אֲפַר Velamen.

אַפְרִיוֹן Ferculum

אוֹפִיר

אֶפֶס Apaa. Nihil siue id quod nō est. vt Esa. 41. Ecce vos estis ex nihilo: & opus vestrum ex eo quod non est. et solum inuenitur in predicto loco. Et cum scribitur cum littera he in fine & dicitur. אֶפְעֶה Epheh. tunc significat vipera. vt Iob. 20. Et occidet eum vipere lingua. et Esa. 30. Vipera & regulus volans.

אָפַק Aphac. continere se. vel cohibere. Confortari. Genē. 43. Rursumq; lota facie egressus continuit se. Et in eo. 45. Nō se poterat vltra cohibere Ioseph. & Esa. 63. Multitudo viscerum tuorum & miserationum tuarū super me continuerunt se. Et in eodē. 64. Nunquid super iis contineberis te domine. i. 1. Reg. 13. Necessitate compulsus obtuli holocaustum domino. pro quo hebrei legunt. Et conforta tus sum & obtuli holocaustum domino. Ester. 5. Et dissimulata ira reuersus in domum suam. Inde. אֲפִיק Aphic. i. fortis decursus. fluctus. torrens. riuus. fons. Iob. 6. sicut torrens qui raptim transit in conuallibus. & in plura. אֲפִיקִים Aphicim. Ps. 125. Sicut torrens in austro. quod in hebreo legitur in plurali scilicet sicut torrētes vel riuuli in austro. et Esa. 8. Et ascendet super omnes riuos eius. & Ezech. 35. Atq; in torrentibus interfecti gladio cadent. Ioel. 3. Et sup omnes riuos iuda ibunt aque. Item ponitur pro fontibus. Ps. 17. Et apparuerūt fontes aquarum. Et ps. 41. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum. Item ponitur pro rupibus. ut Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus. Et in eo. 31. Et in vniuersis rupib? terre. Tamē hebrei in hiis duobus locis pro rupibus legūt rupturis terre: vbi torrentes vel riui decurrunt. Accipitur etiam pro fortibus. vt Iob. 12. vbi nos habemus & eos qui oppressi sunt releuat: ibi hebrei legūt: & cingulū fortiū dissoluit. Item ponitur pro fistulis eris vel ferri: eo quod sunt fortissime. Iob. 4. Ossa eius velut fistule eris.

אֶפֶר Epher. cinis. fauilla. vt Genē. 18. Cū sim puluis & cinis Ps. 101. Quia cinerem tanq; panem manducabā. Iob 42. Et ago penitentiā in faulla & cinere. Ponitur ēt pro puluere. vt. 3. Re. 20. Et mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. & in eo. At ille statim abstersit puluerem de facie sua. Sed in istis duobus locis predictis pro puluere in hebreo habetur. אֲפַר Apher. & dicūt hebrei quod signāt velamen siue tegumētū. Et sic legunt. Et mutauit se velamine siue tegumēto sup oculos suos. Et i eo. At ille abstulit velamen siue tegumentum ab oculis suis. Et secundum hebreos inde deriuatur. אַפִּרְיוֹן Apirion. i. tabernaculum vel lecti ca cortinis velata. Pro quo in nra trāslatione ponitur ferculū. Canti. 3. Ferculū fecit sibi rex Salomon de lignis libani. Item. אוֹפִיר Ophir. filius fuit Iectan. vt habetur Genē. 10. Is sortitus est terram ditissimā in india vbi multum aurū inuenitur & ab eo illa terra nomen accepit: et vocata est.

אוֹפִיר Ophir. vt. 3. Reg. 9. Qui cū venissent in ophir sum ptum inde aurum quadringentorū vigīti talētorū detulerūt ad regē salomonē. Iob. 28. Nō comparabitur tinctis in die coloribus. ubi pro india ponitur ophir. Et ēt ponitur p auro obrizo. vt Esa. 13. Precioſior erit vir auro & homo mundo obrizo. Et Iob. 22. Et pro silice torrentes aureos.

Ophir. Indie. Obrizū. Aurum.

אֲפַתֹּם Apethos. in lingua chaldaica significat preceptū siue statutū. Esd. 4. Et vsq; ad reges hec noxa p? ueniet. pro quo he. le. Et precepto vel statutis regū nocet. & solum inuenitur in predicto loco.

אֲפַתֹּם Preceptū Statutum

אָץ As. instanter hortari. cogere. festinare. De quo vide supra in dictione אוץ Os.

אָץ Cogere.

אֶצְבַּע Esbaa. digitus. de quo vide infra in dictione צְבַע Sebaa.

אֶצְבַּע Digitus.

אָצַל Asal. Reseruare. vl? separare. auferre. dimittere. Genē. 27. Nunquid nō reseruasti & mihi bñdictionē. Nu. 11. Et auferam de spiritu tuo tradāq; eis. Et in eo. Auferēs de spiritu qui erat in moyse: & dans septuagīta viris. Eccls. 2. Et oīa que desiderauerūt oculi mei nō negaui eis. Pro q? hebrei legunt. Et oīa que desiderauerūt oculi mei non separaui vel nō abstuli ab eis. Ezech. 42. Propterea eminebant de inferioribus & de mediis a terra. vbi pro eo quod in lra nra est eminebant in hebreo habetur. נֶאֱצָל Neesal. quod est verbū passiuū prime cōiugatiōis. Pro quo he. le. ꝓpterea separabatur vel separatū erat de inferioribus. Et inde אֲצִילָה Asila. i. distantia siue spatiū. vt Ezech. 41. Sex cubitorū spacio. Et inde. אֲצִילִי Asile. i. separati. vel lōginqui: aut qui ꝓcul recesserūt. Exo. 24. Nec sup eos q procul recesserāt de filiis israel misit manū suā. et Esa. 41. Et a longinquis eius vocauī te. Tamen hebrei dicūt q? in istis duobus locis predictis ponitur pro prīcipibus vel magnatib?: eo qđ sunt diuisi & separati a reliquo vulgo. Itē אֶצֶל esel. i. Prope. iuxta. apud. Genē. 39. Et ille recusabat stuprū. Pro q? in hebreo sic habetur. Et non exaudiebat eā: vt concūberet iuxta eā vel apud eā: et vt esset cū ea. sed beatus Hieronymus transtulit sensū. & Leuit. 6. Et pones iuxta altare. et Ezech. 40. Et limē porte iuxta vestibulū porte intrinseus calamo. vno inde אֲצִילוֹת Asiloth. i. cubiti. Hiere. 38. Sub cubito manuū tuarum. Pro quo in hebreo est sub cubitis manuum tuarū. Ezech. 13. Ve qui cōsuunt puluillos sub omni cubito manus. Et etiam in hoc loco in hebreo est in nu. plu. ſ. sub oībus cubitis manus. Nam hec dictio אֲצִילוֹת Asiloth non inuenitur in hebreo in numero singulari in isto significato. Et dicūt hebrei q? signāt partē brachii ab humero vsq; ad cubitū. Nā alias cubit? אַמָּה Amma dicitur.

נֶאֱצָל Separare.

אֲצִילָה Spacium.

אֲצִילִי quī ꝓcul recesserunt Lōginqui.

אֶצֶל Juxta.

אֲצִילוֹת Cubiti.

אָצַר Asar. recondere. reponere. thesaurizare. vt. 4. Reg. 20. Auferētur oīa que sunt in domo tua: & que condiderūt pres tui. et Esa. 23. Nō condentur neq; reponētur. & Amos. 3. Thesaurizātes iniquitates & rapinas in edib? suis. Et inde. אוֹצָר Osar. i. thesaurus vel cellariū. vt Deuē. 28. Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimū cellū. & Nee. 10. ad gazophylaciū in domo thesauri. & Hiere. 38 Ingressus est domū regis que erat sub cellario. & in plurali אוֹצָרוֹת Osroth. secundū terminationē femininorū. i. thesauri: vel cellaria: aut celle. vt Ps. 134. Qui producit vētos de thesauris suis. et. 1. Paralip. 27. Super cellis autem vinariis zabdias Aphonites.

אָצַר Condere. Thesaurizare.

אוֹצָר Thesaurus

Celarium.

אוֹצָרוֹת Thesauri. Celle.

אַקּוֹ Tragelaphus.

אַקּוֹ Aco. Genus aīalis siluestris. Pro quo beatus hieronymus transtulit tragelaphum. vt Deuē. 14. Bubalū. tragelaphum. pygargum. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei q? significat hircum siluestrem.

© Biblioteca Nacional de España

אָרַר maledicere

אָרַר Arar.maledicere.execrare.Geñ.5.In terra cuí male dixit dñs.&in eo.27 Quí maledixerit tibí sit ille maledict?.Iob.3.Quí maledicūt diei.Et aliqñ scribitur cū símplici res.vt Nu.22.Veni igitur & maledic pp'o.et in eodē. Et maledictus in quē maledicta cōgesseris.et Iudí.5.Maledicite terre meroz.Malach.2.Et maledicā benedictionib? vestris:et maledicā illis. Et inde אָרוּר Arur.í. maledictus. vt Geñ.3.Maledictus eris inter oía animātia. Et in eo.49. Maledictus furor eorū quía pertinax.Hiere.17.Maledict? homo quí cōfidit in hoíe.et in plurali אֲרוּרִים Arurim.síue מְאֹרָרִים Mearerim.i.maledicti síue maledicētes. vt Nu.5. Ingrediētur aque maledicte in ventrem tuū. et.1.Reg.26. Maledicti sunt in cōspectu dñí.Et inde מְאֵרָה Meera.i.maledictio.pro q' trāslatio nīa egestatē síue penuriā traduxit. vt Prouer.3.Egestas a dño in domo ipii.et Malach.3.Et in penuria vos maledicti estis. Significat ēt supradicta dictio cū símplici res Collígere.vel.decerpere fructus.de quo vide infra in dictione אָרָה Ara.

אָרוּר Maledict?

אֲרוּרִים מְאֹרָרִים Maledicti

מְאֵרָה Egestas Penuria. Collígere

אֲרָאֵלִם Videtes.

אֲרָאֵלִם Erelam.videntes.Esa.33.Ecce vidētes clamabūt foras.hebrei tamē dicūt q?d אֲרִיאֵל Erela m est nomen cuíusdam hierarchie angelorum . et sic legunt. Ecce angelí eorum clamabunt foras . Beatus vero hieronymus in suís explanationibus sup hoc loco sic ait. Verbū hebraicū arelā p quo aquila symmachus & theodotío inter pretatí sunt apparebo eis:extremā syllabam diuidētes & le gētes Are lam: hebrei significare āgelos arbitrātur:& esse prophetiā:post vocationē gentiū & diuitías ecclesie de sub uersiōe templí quod flebāt angelí nequaq̄ intus habitātes sed exeuntes foras.hec hieronymus.

אָרַב Insidiari.

אָרַב Arab.insídiari.Deut.19.Síquís aūt odío habens pro ximū insídiatus fuerit vite eius. Ps.10.Insídiatur in abscōdito quasi leo in spelūca sua.Prouer.1. Si dixerint ve ní nobíscū insídiemur sanguini.Et in eodē.12.Verba ipiorum insídiātur sanguini.Et scribitur alíquādo sine aleph. vt.1.Reg.15.Vbí dicitur. Et tetendit insídias in torrente. Vbí ponitur וַיֵּרֶב Vaiareb.pro וַיֹּאֶרֶב Vaíaareb. inde אֹרֵב Oreb.i.insídians.síue insídie.Ioſ.8. Pone insídias vrbí.Et in eodē.Consurgetis de insídiis & vastabítis ciuitatē.& recípit in fine mem.& dicitur מַאְרָב Maarab. Ps.10.Sedet in insídiis cū diuitibus.& inde אֹרֶב áreb.i.latibulū vnde prospícientes insídiātur.Iob.37.Ingredietur bestía latibulum suū. et inde אַרְבּוֹת Aruboth.i.cataracte síue feneſtre ex quí bus aliqñ insídiatur.Geñ.7.Et cataracte celí apte sunt.Esa. 60. Et quasi colūbe ad feneſtras suas. Accípitur etiā pro fumario quod est foramē síue feneſtra quedā.vt Osee.13. Et sicut fum? de fumario.vbí pōitur אֲרֻבָּה Arubba in nūero singulari. Itē אַרְבּוֹת Arubboth.ponitur pro allisione.Esa. 25.Et humiliabit gloriā eius cū allisione manuū eius. Tamen hebrei primā significationē sequētes legūt.Et hūiliabit gloriā eius cū insídiis manuū eius.Itē אַרְבֶּה Arbbe.locusta.Exo.10. Ecce ego inducā cras locustam in fines tuos. Et in eodē. Ventus vrens leuauit locustas.

וַיֵּרֶב Pro.

וַיֹּאֶרֶב אֹרֵב Insidie

מַאְרָב Insidie.

אֹרֶב Latibuli.

אַרְבּוֹת Cataracte. Feneſtre. Fumarii.

אֲרֻבָּה אַרְבּוֹת Allisio. Insidie

אַרְבֶּה Locusta.

אַרְבַּע אַרְבָּעָה Quattuor.

אָרַג Texere. Plectere.

אָרַג Arag.texere.plectere.Exo.35.Et texant oía.Iudí.16 Sí iquit septem crines capitis cū licio plexueris.Esa. 59. Et telas aranee texuerunt.& inde אֶרֶג E'reg.síue אָרֶג áreg.i.tela.síue textura.Iudí.16.Extraxit clauū cū crinibus et licio.pro quo hebrei legūt.Extraxit clauū cū tela & licio. Iob.7.Dies mei velocius transierūt q̄ a texente tela succídítur.Et inde. אֹרֵג Oreg.i.textor síue texens. Esa.38.Presciſſa est velut a texēte vita mea.Et in p'rali אֲרָגִים órguím.

אָרַג Tela.

אֹרֵג Texens

אֲרָגִים Texentes

1.Reg.17.Hastile aūt haste eius erat quasi liciatorīū texentium. Esa.19.Et texentes subtilia. & in genere femínino. אֲרֹגוֹת Orgoth . 4. Reg . 23 . Pro quibus mulieres texebant quasi domūculas lucí.

אֲרֹגוֹת

אַרְגָּמָן Purpura.

אַרְגְּוָן Argueuan in língua chaldaíca significat purpurā. Dañ.5.Purpura vestíetur.

אַרְגָּז Arca vel capsella.

אַרְגַּז Argaz.Arcula.i.arca paruula.vel capsella.1. Reg.6. Ponetis capsellam ad latus eius.

אַרְגָּמָן Purpura. purpureū.

אַרְגָּמָן Argaman.purpura síue purpureū. Exo.25. Hyacínthum & purpuram cocūq̄ bís tínctum. Canti. 3.Accensum purpureum.

אָרָה Wetere. Decerpere Colligere. videmiare. maledicer.

אָרָה Ara.Colligere.decerpere.metere.maledicere.vt Cāti.5. Mesuí myrrhā meā cum aromatibus meis. Pro quo hebrei legūt.Decerpsí vel collegí myrrhā meā.Ps.79. Vindemiāt eam omnes quí pretergrediūtur viam.pro quo hebrei legūt.collígūt vel decerpunt.ponitur etiā pro male dicere.vt Nu.22.Veni igitur & maledic pop'o quí fortíor me est. Et de hoc vide supra in dictione אֲרַר Arar.& inde.

אֲרִי Leo.

אֲרִיֵה Leo.

אֲרִיאֵל Ariel.

אֲרוּת Presepia.

אֲרִי אֲרִיֵה Arie.i.leo.de q' vide infra post dictionē Arach.vide ēt ibí de dictiōe אֲרִיאֵל Ariel.et inde אֲרוּת Vruoth.i.p̄sepia.3.Reg.4.Et hēbat salomō q̄draginta mílía presepía equorū.2.Paral'.32.Et presepía oīm iumētorū.

אֲרוּ Ecce.

אֲרוּ Aru.in língua chaldaíca significat ecce: síue en. Dañ. 7.Et ecce quattuor venti celí pugnabant in marí magno.Et in eodē.Et ecce bestía quarta terribílis.

אֶרֶז Cedrus.

אֶרֶז E'rez.cedrus.vt.3. Reg.4. Et dísputauit sup lignis a cedro que est in líbano vsq̄ ad hyssopū que egredítur de parietc. Ps.91.Sícut cedrus líbaní multíplicabitur. Et in plurali אֲרָזִים Arazim.vt Ps.148.Lingna fructífera et oēs cedrí.Scribítur etiā cū puncto surech in secūda syllaba:et dícitur אֲרָזִים Aruzim.Ezech.27.Cedros quoq̄ habebant in negociationíbus tuís.Et inde אַרְזָה Arza.quod secundū hebreos significat cōtignationē domorū ex lignís cedrínis factā.Soph.2.Vbí nos habemus qñ attenuabo robur eius.hebrei legūt. Quoniā cōtignatio nudata est : síue dissípata est.potest etiā deriuarí a verbo רָזָה Raza.quod significat attenuare sicut est in líttera nostra.Et tūc illa líttera aleph que ponitur in príncipio dictonis erit príme persone futuri índicatiuí.

אֲרָזִים Cedri.

אַרְזִים Cedri.

אַרְזָה Attenuare cōtignatio

אָרַח Bradirí.

אָרַח Arach.itínerare.íre.gradírí.vt Iob.34. Quí gradítur cū operātib? iníquitatē.inde אֹרַח órach.i.semita vía.iter.cōsuetudo.Geñ.49.Ceraſtes in semita.Iob.16. Et semitā p quā nō reuertar.Ps.26 Et dírige me i semitā rectā. Ps.138.Semitā meā & funiculū meū inuestigastí.Proue.2. Qūí derelínquūt iter rectū.Et in eodē. 15. Doctrína mala deserentíū viam Et in eodē. Vía iustorū absq̄ offendículo. Acípitur etiā pro cōsuetudíne. Geñ.18. Desierant sare fierí muliebría.pro quo in hebreo est. desíerat sare fieri concōsuedo mulíerum.Et in plurali אֹרְחוֹת Orchoth.i.semite. vie.calles.Iudí.5.Quíeuerūt semite & quí ingrediebantur per eas ambulauerūt per calles deuíos.& inde אוֹרֵחַ Oreach ídest viator.vt Hiere.15.Et quasi viator declínās ad manēdum.Et in plurali אוֹרְחִים orchim.vt in eo.9. Quís dabit me in solitudíne díuersorium viatorum. Et inde אֹרְחַת Orchath.i.comitatus viatorū. Geñ.37. Viderunt ísmaelítas viatores venire de galaad.Et inde אֲרוּחָה Arucha.ídest annona síue viaticum vel cibarium quod datur per síngulos díes.vt.4.Reg.vltímo. Annonam quoq̄ constituit eí síne intermíssione : que dabatur eí a rege per síngulos dies.Hiere.vltímo . Et cibaría eius cibaría perpetua dabātur eí a rege babylonís statuta p síngulos dies.Prouer.15.Melíus est vocarí ad olera cum charitate: q̄ ad vitulum sagina tum cum odío.Pro quo hebrei legūt.melíus est cibarīū sí-

אֹרַח Semita

אֹרַח Iter.

אֹרַח Via.

אֹרְחוֹת Cōsuetudo

אֹרְחוֹת Semite. Calles.

אוֹרֵחַ Viator.

אוֹרְחִים Viatores.

אֹרְחַת Viatores

אֲרוּחָה Annona. Cibaria.

© Biblioteca Nacional de España

ue viaticum oleris cum charitate: ꝙ vitulum saginatum cū odio. Sed idem est sensus cum littera nostra.

Leo. אַרְיֵ Ari. Leo. Nu. 23. Et quasi leo erigetur. 1. Reg. 17. Et veniebat leo & vrsus & tollebat arietē. Et in eo. Leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus. & aliquando scribitur cum littera he in fine & dicitur אַרְיֵה Arieh. ideſt leo

Leo. אַרְיֵה Genī. 1. Accubuisti vt leo. Ps. 7. Nequando rapiat vt leo animam meam. Ps. 21. Salua me ex ore leonis. Amos. 3. Nunquid rugiet leo in saltu. Est etiam nomen propriū loci. 4. Reg. 15. Iuxta argob & iuxta ariph. debet legi. iuxta argob & iuxta arieh. & in plurali. אַרְיוֹת Araioth. secundum terminationem femininorum. vt. 3. Reg. 10. Et duo leones iuxta

Leones. אַרְיוֹת manus singulas. Inuenitur etiā אַרְיִים Araiim secundum

Leunculi. אַרְיִים terminationem masculinorum. vt in eo. 10. Vbi dicitur leū culi stantes. & in lingua chaldaica dicitur אַרְיֵא Aria. ideſt

Leo. אַרְיֵא leo & in plurali אַרְיָוָתָא Ariauatha. i. leones. Dañ. 6. Mittetur in lacum leonum. inde אַרְיֵאל Ariel. ideſt fortis. magnus

Leones. אַרְיָוָתָא aut robustus quasi leo. 2. Reg. 23. Ipse peussit duos leones

Leones. אַרְיֵאל moab. quod hebrei exponunt duos fortissimos moab. vel secundum translationem chaldaicam: duos magnos & principes moab. & componitur ab אַרִי Arí. ideſt leo: & אֵל El

pro altari. אַרְיֵאל quod significat fortem. accipitur etiam אַרְיֵאל Ariel pro altari holocausti. vt Ezech. 43. Et ab ariel vsq; ad sursum cornua quattuor: & ariel duodecim cubitorum in lōgitudine. Scribitur etiam sine iod & cum he in principio & dicitur הַאַרְאֵל Haarel. vt in eo. cap. 43. vbi dicitur. Ipse autem ariel quattuor cubitorum. accipitur etiam ariel pro ciuitate ierusalem in qua erat altare holocausti. Esa. 29. Ve ariel ariel

ciuitas quam expugnauit dauid. De dictione autē אֲרָאֶלָם Erelam vide supra post dictionem אֲרָר Arar.

Prolōgaſ אָרַךְ Arach. prolongare. in longum differre. longū facere. siue longum esse. Genī. 26. Cūq; pertransissent dies plurimi. pro quo hebrei legunt. Cūq; prolongarentur sibi ibi dies. Deut. 6. vt prolongentur dies tui. Et in eo.

Longiores esse. 22. Et longo viuas tempore. 2. Paralipo. 5. Quia paululū longiores erant. Prouer. 28. Qui autem oderit auariciam longi fient dies eius. Esa. 54. Longos fac funiculos tuos. Ezech. 12. In longum differentur dies. Et in eo. 31. Et eleuati sunt rami eius. Pro quo hebrei legunt. Et prolongati sunt rami eius. & inde אֹרֶךְ orech. ideſt longitudo dilatatio.

Lōgitudo. Genī. 6. Trecentorum cubitorū erit longitudo arce. & Exo. 25. Duos cubitos & dimidiū tenebit longitudo eius. Deut. 30. Ipse est enim vita tua & longitudo dierū tuorū. Ezech. 17. Longo membrorum ductu. Et in eo. 31. In dilatatione

Dilatatio. אֲרוּךְ arbustorum suorum. & inde אֲרוּךְ Aruch. ideſt lōgus. & in

Longus. genere femininо אֲרוּכָה Arucha. ideſt longa siue longior.

Longa. אֲרוּכָה vt Iob. 11. Longior terra mēsura eius. & inde אַרְכָּה Archa.

Lēpus lōgum. אַרְכָּה Quod in lingua chaldaica significat temporis longitudinem. Dañ. 7. Et tempora vite constituta essent eis. Accipitur etiam אַרוּכָה Arucha pro medicina vel sanitate post longum tempus acquisita. vt Esa. 58. Et sanitas tua citius orietur. Dañ. 4. Forsitan ignoscet deus delictis tuis. pro quo hebrei legunt. forsitan erit sanitas seu medicina delicto tuo.

Sanitas. אַרוּכָה

Cicatrix. In aliis vero locis beatus Hieronymus transtulit cicatricē. 2. Paralipo. 24. Et obducebatur parietum cicatrix. Nec. 4. Quod obducta esset cicatrix muri ierusalē. Hiere. 8. Quare igitur non est obducta cicatrix filie populi mei. Et in eo.

אֲרִיכָה 30. Obducam enim cicatricem tibi. Et inde אֲרִיךְ Arich. quod in lingua chaldaica significat sanum vel conueniens Esdre. 4. Et lesionē regis videre nefas ducimus. Pro quo

Sanum. אֲרַכְבָּה hebrei legunt. Et damnum siue lesionem regis non est sanū nobis videre: siue nō ē cōueniēs nobis videre.

אַרְכְּבָה Arcubba. in lingua chaldaica significat genu. Dañ. 5. Et genua eius ad se inuicem collidebantur.

Genua.

Syria. אֲרָם Aram. syria. vel syrus. 2. Reg. 8. Facta ē syria seruiens dauid. Et in eo. 10. Conduxerunt mercede syrū

Sirus. roob. Scribitur etiam cum iod in fine & dicitur אֲרַמִּי Arami. ideſt syrus. Deut. 26. Syrus persequebatur patrem meum. & in genere femenino אֲרַמִּיָּה Aramia. ideſt mulier de

Sirus. אֲרַמִּי syria. & inde. אֲרָמִית Aramith. ideſt siriace. Dañ. 2. Respon-

Siriace. אֲרָמִית derunt chaldei regi siriace. Esdre. 4. Epistola autem accusationis scripta erat siriace & legebatur sermone siro. Item

Palatiuz אַרְמֹן Armon. palatium. domus magna. 3. Reg. 16. Ingressus est palacium & succendit se cum domo regia. Prou. 28. Et iudicia quasi vectes vrbium. pro quo hebrei legunt. Et

Vrbs. iudicia quasi vectis palatii. Esa. 25. Domum alienorum vt non sit. & in plurali אַרְמְנוֹת Armenoth. i. palatia. domus.

Domus. אַרְמְנוֹת edes. Esa. 23. Suffoderunt domos eius. Hiere. 49. Et deuorabit menia benadab. pro quo hebrei legunt. Et deuorabit

Domus. Menia. palatia benadab. Amos. 1. Et deuorabit edes eius. Et in eo dē. 2. Et deuorabit edes ierusalē Scribitur ēt cū littera he in

Palatia. Edes. principio & in fine. & dicitur הַרְמֹנָה Harmona. Amos. 4. Et proiiciemini in armon. & dicunt hebrei ꝙ est nomē appellatiuum et ꝙ significat palatium siue domum magnam

Palatiuz. sicut supra armon cum aleph in principio.

Arca. אָרֹן Aron. arca. Exo. 25. Arcam de lignis setim compingite. Deut. 10. Faciesq; arcam lignеam. accipitur etiā

Loculus. pro loculo in quo mortuus reponitur. vt Genī. 50. Repositus est in loculo in egypto. Item אֹרֶן oren. genus arboris quod

Pinus. אֹרֶן translatio nostra pinum nominat. Esa. 44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit.

Lepus. אַרְנֶבֶת Arnebeth. lepus. vt Leui. 40. Lepus quoq; nā & ipse ruminat.

Terra. אַרְעָא Araa. siue אַרְעָא araa. In līgua chaldaica significat terram. Hiere. 10. Pereant de terra & ab iis que sub

Inferiora? celo sunt. Significat etiam inferius seu minus. Dañ. 2. et minus te argenteum. ideſt inferius te. & inde אַרְעִית ar-

Pauimentum. אַרְעִית ith. ideſt pauimentum. Dañ. 6. Et nō peruenerunt vsq; ad pauimentum laci.

Terra. אֶרֶץ Eres. Terra. patria. regio. Genī. 1. In principio creauit deus celum & terram. Et in eo. Terra autem erat

inanis & vacua. Et in eo. 12. Et veni in terram quam monstrauero tibi. Iob. 28. Terra de qua oriebatur panis. Ps. 26. Credo videre bona domini in terra viuentium. Hiere. 22. Terra terra terra: audi verbum domini. Accipitur etiam ꝙ

Patria. Regio. patria vel regione. Genī. 30. Dimittite me: vt reuertar in patriam meam. Leuit. 18. Iuxta morem regionis chanaan ad quam ego introducturus sum vos non agetis. Et in plurali

Regiones אַרְצוֹת arasoth. ideſt terre vel regiones. vt Genī. 26. Tibi enī & semini tuo dabo vniuersas regiones has. Ps. 104. Et dedit illis regiones gentium. Ps. 114. Placebo domino in re-

Terre. gione viuorum. pro quo in hebreo habetur. Deambulabo coram domino in terris viuentium siue in regionibus viuorum. & sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. scilicet deambulabo coram domino in terris viuorum.

Terra. אַרְקָא Arca. in lingua chaldaica significat terrā. Hiere. 10. Dii qui celum & terram non fecerunt. & solum inuenitur in predicto loco.

Desponsare. אָרַשׂ aras. despondere. desponsare. Deut. 20. Quis est homo qui desponsauit vxorem & non accepit eā. Osee. 2. Et desponsabo te mihi in sempiternum. & despō sabo te mihi in iustitia & iudicio & in misericordia & in

אֲרֵשָׂה miseratiōibus & despōsabo te mihi in fide. & inde אֲרֵשָׂה Oresa. siue מְאֹרֵשָׂה Meoresa. ideſt desponsata. vt Exo. 22.

Despōsata Si seduxerit quis virginem nondum desponsatā. Deut. 22.

© Biblioteca Nacional de España

אֲלֻשֹׁת Columnas.

Si puellam virginem desponderit vir. pro quo hebrei legunt. Si puella virgo fuerit desponsata viro. Item אֲרֻשֹׁת Areseth. eloquiū. sermo. pro quo translatio nostra volūtatem transtulit. Ps. 20. Et volūtate labiorū eius nō fraudasti eum. Et solum inuenitur in predicto loco.

אֵשׁ Ignis.

אֵשׁ Es. ignis. Gen̄. 22. Ecce inqt ignis & ligna. Exo. 12. Edent carnes nocte illa assas igni. Et in eodē. 19. Eo quod descendit sup eum dn̄s in igne. Nu. 11. Et absorptus est ignis. Deut. 4. Quia dn̄s deus tuus ignis cōsumens est. Ps. 17. Et ignis a facie eius exarsit. Ps. 38. In meditatione mea exardescit ignis. Ps. 65. Trasiuimus per ignē & aquā. Michee. 6. Adhuc ignis in domo impii. Et licet in supradicto loco quidā legūt. אֵשׁ Is. i. vir. Tamē ad hoc quod significaret virū debebat scribi cū iod in medio dictionis. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine. Dañ. 7. Et traditū esset ad cōburendū igni. & inde אִשֶּׁה Ise. i. oblatio vel sacrificiū quod in igne offerebatur. Leuit. 1. Adolebitqꝫ ea sacerdos sup altare in holocaustū & suauē odorem dn̄o. Pro quo he. legūt. Adolebitqꝫ sacerdos oīa sup altare in holocaustū & oblationē vel sacrificiū odoris suauissimi dn̄o. et sic infra vbi similia verba habētur. Et eodē. 3. Et offerent de hostia pacificorum in oblationē dn̄o. Et in eodē. Adolebūtqꝫ ea sup altare ī holocaustū lignis igne suppositō in oblationē suauissimi odoris domino.

אֵשׁ Vir.

אִשֶּׁה Oblatio.

אָשַׁשׁ Cōfundere Cōfortare. Fundare

אָשְׁשׁוּ q̄ letantur.

Fūdamēta

אָשַׁשׁ Asas. Confundere. erubescere. Esa. 46. Memētote istud & cōfundemini. Tamē hebrei dicūt q̄d significat cōfortare siue fundare. vnde in supradicto loco ipsi legunt. Memētote hoc & cōfortamini siue fundamini. & ide אֲשִׁישֵׁי Asise. i. fundamēta. Esa. 16. His qui letātur sup murum cocti lateris loquimini plagas sūas. Pro quo hebrei legunt. Fundamētis muri cocti lateris. Et dicūt hebrei q̄ per fundamēta intelligūtur viri fortes atqꝫ primarii sup quib⁹ fundabatur illa ciuitas: que habebat muros cocti lateris: q̄ hebraice dicitur chareseth. i. murus fictilis. & sic transtulit beatus hieronymus Hiere. 48. vbi dicitur. Et cor meū ad viros muri fictilis dabit sonitū tibiarū. & inde אֲשִׁיָּא Vsaia quod in lingua chaldaica significat parietes siue fundamēta. Esd. 4. Et parietes cōponentes. Et in eodē. 6. Et ponant fundamēta supportātia. Itē אֲשִׁישֵׁי Asise. i. vinacia. Ose. 3. Et diligūt vinacia vuarū. Sed hebrei dicunt q̄ significat dolia siue lagenas aut cyphos. & sic legunt. Et diligunt dolia siue lagenas vuarū. i. vini. & inuenitur in femínina terminatione. אֲשִׁישׁוֹת Asisoth. Pro quo beatus hieronymus transtulit flores. Canti. 2. Fulcite me floribus. & in nūero singulari אֲשִׁישָׁה Asisa. Pro quo translatio nostra traduxit Similā frixā oleo. 2. Reg. 6. Et similā frixam oleo. 1. Paral. 16. Et frixam oleo similā. Sed etiā in his locis hebrei legūt: et lagenam siue cypum. s. plenum vini.

Parietes. Fūdamēta

Vinacia.

Lagene.

אֲשִׁישׁוֹת Flores.

אֲשִׁישָׁה Similā frixa oleo.

Lagena

אֲשׁוּר Scopulus

Effusio.

אֲשֻׁרֹת Radices.

אִשָּׁה Mulier.

אִשֶּׁה Oblatio.

אֲשִׁיָּה Fūdamēta

אֲשִׁיּוֹת

אָשָׁךְ Testiculus

אֲשׁוּר E'sed. Effusio. siue decursus. s. aquarū. aut radix mōtis: vbi aque pluuiales cōfluūt. Nu. 21. Scopulicꝫ torrentiū inclinati sunt: vt requiescerent in arnō. Pro quo hebrei legunt. Effusio siue decursus torrētium inclinatus est vt requiesceret in arnon. et in plurali אֲשֻׁרֹת Asdoth. Deut. 4. vsqꝫ ad radices montis phasga.

אִשָּׁה Isa. Mulier. virago. vxor. vnaqueqꝫ. De quo vide supra in dictione אִישׁ Is. i. vir. a quo deriuatur. Item אִשֶּׁה Ise. i. oblatio siue sacrificiū quod offerebatur in igne super altare. De quo vide supra in dictione אֵשׁ Es.

אֲשִׁיָּה Asiia. fundamētum & solū inuenitur in nūero plurali. vt Hiere. 50. vbi dicitur. Ceciderūt fundamēta eius. vbi pro fundamentis ponitur אֲשִׁיּוֹת Asioth. secundum terminationē pluralem femininorum.

אָשָׁךְ Asech. Testiculus. Leuit. 21. Vbi ponitur in nra trās-

Escar. Munus. siue donum. De quo vide infra in dictione שַׁבַּר Sacar.

אֶשְׁכָּר Munus.

אֶשֶׁל E'sel. Arbor. & est nomē generale ad omnē arborē. Pro quo beatus hieronymus nemus transtulit. Gen̄. 21. Abraā vero plantauit nemus. 1. Reg. 31. Et tulerūt ossa eorum & sepelierunt in nemore iabes.

אֶשֶׁל Nemus.

אָשַׁם Delinq̄re.

Peccare

Delictū cognoscere. Cōuincere delicto. Dolere. Perire. Interire.

Disperire.

אָשָׁם Delictū.

Error. peccatū

Hostia pro delicto. Mulcta vl pena.

אָשְׁמָן Caliginosum.

אָשַׁם Asman. Locus immundus. vel dessolatus. Pro quo translatio nostra habet caliginosum. Esa. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris: in caliginosis quasi mortui. & solū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

אָשַׁף Magus.

אַשָּׁפִים Magi.

אַשְׁפָּה Pharetra

אַשְׁפּוֹת Stercus. sterquilinū.

אַשְׁפָּרוֹת Stercora.

אָשַׁר Btificare.

Asaph. magus. Dañ. 2. Verbum hiuscemodi scisciatur ab omni hariolo & mago & chaldeo. & in plali. אַשָּׁפִים Asapim. vt in eodē. Precepit aūt rex vt cōuocarentur harioli & magi & malefici & chaldei. Item אַשְׁפָּה Aspa. pharetra. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. Esa. 49. In pharetra sua abscondit me. Threñ. 3. Misit in renibus meis filios pharetre sue. Item אַשְׁפּוֹת Aspoth. stercus siue sterquilinū. Ps. 112. De stercore erigens pauperem. Nee. 3. vsqꝫ ad portā sterquilinii edificauit melchias. & scribitur in plu. אַשְׁפָּתוֹת Aspathoth. Threñ. 4 Amplexati sūt stercora.

אָשַׁר Asar. Beatificare. beatū facere. beatum dicere. siue beatū predicare. beatum esse. Iob. 29. Auris audiēs beatificabat me. Esa. 9. Et erunt qui beatificant populum istum seducentes. Ps. 40. Et beatum faciet eum in terra. Gen̄. 30. Beatā quippe me dicent omnes mulieres. Esa. 30. Qui beatū te dicunt: ipsi te decipiunt. Canti. 6. Et beatissimam predicauerunt eam. Et inde אֹשֶׁר ose. r. beatitudo. Gen̄. 30. Dixitqꝫ lia: hoc ꝑ beatitudine mea. & inde אַשְׁרֵי Asre. i. beatus. siue beati. aut beata. nam scribitur pluraliter et est oñis numeri & oīs generis. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a dn̄o. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio

Bkm facer bkm dicere

bt̄s ꝑdicar

Btitudo.

Beatus.

© Biblioteca Nacional de España

impiorũ.Ps.32. Beata gens cuius est dñs deus eius. Eccl's. 10.Beata terra cuius rex nobilis.3.Reg.10.Beati viri tui & beati serui tui.Ps.83. Beatí qui habitant in domo tua dñe. Ps.118.Beatí imaculati in via.scribitur etiã cum littera mẽ in pricipio & dicitur מְאֻשָּׁר Meusar.Prouer.3.Et qui tenuerit eam beatus. Item אָשַׁר Iser.ambulare.dirigere.subuenire.Prouer.9.Et ambulate per vias prudẽtie. Et in eodẽ.4. Nec placeat malorũ via.Pro quo hebrei legunt. Necambules:siue ne gradiaris in via malorũ.Ps.16. Proiicientes me nunc circũdederũt me.Pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit.Incedẽtes aduersum nos nunc circũdederũt nos.significat etiã dirigere vel subuenire.Prouer.23.Et dirige in via animũ tuum.Esa.1.Subuenite oppresso iudicate pupillo.Inde אֲשׁוּרִי Asure.i.gressus aut vestigia.Ps.16.Perfice gressus meos in semitis tuis. Ps.36. Non supplantabũtur gressus eius. & aliqñ ponitur אַשַׁר Asur in singulari sine vau in medio:& significat gressus vel vestigia aut semitã.Iob.23.Vestigia eius secutus est pes meus. Et in eodẽ.31.Si declinauit gressus meus de via. Itẽ אֲשֶׁר Aser.dictio est relatiua oĩs generis & vtriusq; numeri.i.quis.vel qui.que.quod.qui.quc. & est ideclinabilis sicut alia noĩa hebraica.Geñ.1. Diuisitq; aquas q̃ erant sub firmamẽto ab iis que erant sup firmamentũ.Et in eodem. Cuius semen in semetipso sit.& in eodẽ.3.Mulier quã dedisti mihi.Nu.13.Hec sunt noĩa virorũ quos misit moyses.Ponitur ẽt pro cõiunctione q.quia. qñ.eoq.vt.3.Reg.15.Eo q fecisset dauid rectũ in oculis dñi. Ps. 118. Quia eloquia tua non custodierũt. Itẽ significat vt:vel immo.Ruth.3.Et prouidebo vt bene sit tibi.1.Reg.15.Et ait saul ad samuelẽ: immo audiui verbũ dñi. Itẽ significat.si.Leui.4.Si peccauerit princeps.Deut.11. Si obedieritis mãdatis dñi dei vri. Habet etiã alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. Itẽ אֲשֵׁרָה Asera.lucus. Deut.16.Non plantabis tibi lucũ & omnẽ arborẽ iuxta altare dñi dei tui.3.Reg.15. Et in luco eiꝰ quẽ cõsecrauerat.Et in pl'ali אֲשֵׁרִים Aserim. secundũ formã masculinorũ. Exo.34. Lucosq; succide.3. Reg.14.Edificauerũt enim & ipsi aras & statuas et lucos. Et inde dr אֲשׁוּרִים Asurim.Pro quo btũs hieronymꝰ trãstulit pretoriola que sunt cellule parue in nauí ex lignis facte.Ezech.27.Pretoriola de insulis italie.& per additionẽ tau in principio dr תְּאַשּׁוּר Theasur.quod significat quodã genus arboris.quod nostra translatio buxũ nominat.Esa. 41.Ponã in deserto abietẽ & vlmũ et buxum simul.

Eth. Articulus est obliquorũ casuũ.& preponitur persone patienti.& cõiter ponitur ad denotandum accusatiuũ casum. Geñ.1.In principio creauit deus celũ & terrã. Vbi ante celũ ꝓponitur predictus articulus אֵת Eth.et similiter ante terrã.& sic infra. Et fecit deus firmamentũ. Et in eodẽ.Fecitq; deus duo luminaria magna. & in eo. Et creauit deꝰ hominẽ.Et in eodẽ.44.Iam vrbem exierãt.Et in pluribus aliis locis sacre scripture.quia vt sepe dictũ est nomina hebraica sunt indeclinabilia.& ideo habent aliquos articulos per cõpositionẽ vel per appositionẽ:qui denotãt casus nominũ:qui õmittũtur in nra trãslatione:eo q̃d noĩa declinantur per casus.& aliqñ in hebreo cognoscitur casus nominũ ex cõtextu orationis sine aliquo articulo. Geñ.5. In die qua creauit deus hominẽ. Vbi nullus articulus preponitur huic dictoni hominẽ que hebraice dicitur Adam. Et aliqñ supradictus articulus אֵת Et.Preponitur noĩatiuo. Geñ.49.Et omnipotens benedicet tibi. Vbi huic nomini oĩpotens preponitur predictus articulus. et. 1. Reg.17. Et veniebat leo vel vrsus & tollebat arietẽ.4.Reg.6.Caderet ferrũ securis in aquã.& in eo.9.Sedentes in curribus sequebamur achab patrẽ huius.Nec.9.Reges nostri non fecerũt legem tuã.Hiere.35. Preualuerunt sermones ionadab filii rechab. Ezech.43. Filii hoĩs locus solií mei & locus vestigiorũ pedum meorũ.Et in eodẽ.39.Qui sepeliãt & requirant eos qui remanserãt.Pro quo in hebreo habetur. Sepelientes transeuntes eos qui remanserant.vbi huic dictioni transeũtes preponitur p̃dictus articulus.& similiter oĩbus noĩatiuis predictis.et aliqñ ponitur ad denotandũ datiuũ casum.vt Leui.13. Ostendeturq; sacerdoti.Iob.26.Quem docere voluisti.Pro quo in hebreo habetur.Cui annũciasti sermones siue verba.& aliq̃ndo ponitur predicta dictio אֶת Eth.pro ad.vt Iudi.19.Et nũc vadimꝰ ad domũ dei.1.Reg. 30.Accedens autẽ dauid ad populũ salutauit eos.Itẽ ponitur pro de.vl' a.vt Iosue.22.Et a nostro cõsortio ne receda tis. Hiere.15. Et adducã inimicos tuos de terra quã nescis. Ponitur etiã pro cum.Geñ.25. Potuit coire quispiã de populo cum vxore tua.Et in eodẽ.37. Pascebat gregem cum fratribus suis.et in eo.Et erat cũ filiis bale & zelphe.Exo.1. Qui ingressi sunt in egyptũ cum iacob.Ps.77.Et non est creditus cum deo spũs eius.Itẽ ponitur pro cõtra.Geñ.14. Inierunt bellũ cõtra bara regem sodomorũ : & cõtra bersa regem gomorre.& cõponitur cum pronoĩbus hoc modo. אִתִּי Othi.idest me. אִתְּךָ óthcha siue אִתָּךְ Othach.idest te.vt Geñ.12. Et interficient me & te reseruabunt. אִתּוֹ Otho.i.cum vel ipsum aut illũ. אִתָּנוּ Othánu.i.nos accusatiui casus. אִתְּכֶם Ethchem.i.vos.accusatiui casus. אִתְּכֶן Ethchen.i.vos fe.gñis. אִתָּם Otham.i.eos. aut semetipsos. vt Ezech.34. Ve pastoribꝰ israel qui pascebant seipsos. אִתָּנָה Othána siue אִתְּהֶן Ethhen.i.eas.& aliqñ scribitur cum vau in prima & pũcto olem & dicitur אוֹתְהֶן Othhen.vt Ezech. 23.Et cõfodiãtur gladiis eorũ. pro quo in hebreo habetur Et cõfodient eas gladiis eorũ. Et similiter cõponitur cum pronominibus: quando ponitur pro cum.hoc modo. אִתִּי Ithi.i.mecũ. & aliqñ est aduerbiũ hortandi. Pro quo btũs hironymus transtulit veni.Canti.4. Veni de libano sponsa mea:veni de libano. אִתְּךָ Ithecha siue אִתָּךְ Ithach.i.tecũ אִתּוֹ Itho.i.secũ aut cum eo. אִתָּהּ Itha.i.cũ ea. אִתָּנוּ Ithánu ideſt nobiscum. אִתְּכֶם Ithechem.i.vobiscũ. אִתְּכֶן Ithechen. ideſt.vobiscum.fe.gene. אִתָּם Itham.cum eis vel cum illis aut cum ipsis. אִתָּן Ithan.cum eis vel cum illis.fe.ge. Itẽ אֵת Ath.i.tu.fe.ge.& aliquãdo ponitur pro masculo.vt Nu.11. vbi dicitur. Sin autẽ aliter tibi videtur. Pro quo hebrei legunt. Si autẽ sic tu facies mihi.Deut.5.Cuncta que dixerit deus noster tibi:loqueris ad nos. Pro quo in hebreo est. Tu loqueris ad nos.Ezech.28. Tu cherub extentus & ꝓtegens In aliis vero locis scribitur cum he in fine. & dicitur אַתָּה Atha.i.tu.Geñ.3.Et tu insidiaberis calcaneo eius. Et in eo. 4.Et tu dñaberis illius. Exo.19. Tu enim testificatus es & iussisti dicens.& in eodẽ. Ascendesq; tu & aaron tecũ.Sed quãdo refertur ad feminã:semp scribitur sine he.et in pl'ali אֶתֶם Athem.i.vos.vt Geñ.43. Vos autẽ critis innoxii. Et in eodẽ. Vos aũt abite liberi ad patrem vestrũ.& qñ refertur ad feminas scribitur cũ littera nũ in fine.et dicitur אַתֶּן Athen.i.vos.fe.ge. Et aliqñ additur he in fine. & dicitur אַתֶּנָה Athéna.vt Geñ.31.Et ipse nostis ꝙ totis viribu meis seruierim patri vestro.pro quo in hebreo est.Et vos nostis. Et in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine etiã si referatur ad masculos.et dicitur אַתֵּן Athun.i. vos. Dañ.2. Quod tẽpus redimitis.pro quo hebrei legũt. Quod tẽpus vos redimitis.Item אֵת Eth.i.ligo instrumentũ quo terrã fodimus.vt.1.Reg.3.Vt acueret vnusquisq; vomerẽ suũ & ligonẽ. Et in plurali אֵתִים Ithim.i.ligones.vt.1. Reg.13. Retuse itaq; erant acies vomerũ et ligonum. & aliqñ bea-

Beats. Beati.
מְאֻשָּׁר Beatus
אָשַׁר Ambulare
Incedere
Dirigere subuenire.
אֲשׁוּרִי Gressus.
אַשַׁר Vestigia.
אֲשֶׁר Que.
Cuius. Quam. Quos. Eo q. Quia.
It. Immo. Si.
אֲשֵׁרָה Lucus.
אֲשֵׁרִים Luci.
אֲשׁוּרִים pretoriola.
תְּאַשּׁוּר Buxus.
אֵת Articulus accusatiui.
אֵת Articulus noiatiui.
Articulus datiui.
אֵת
Ad.
A.
De.
Cum
Contra.
אִתִּי
Me.
Mecum.
Veni
אִתְּךָ אִתָּךְ
Te.
אִתּוֹ
Eum.
אִתָּנוּ
Nos.
אִתְּכֶם
Vos.
אִתְּכֶן
Vos
אִתָּנָה
Vos.
אִתֵּן
Vos.
אֵת
Ligo.
אֵתִים
Ligones.

© Biblioteca Nacional de España

tus hieronym⁹ transtulit vomeres siue aratra. Esa. 2. Et cõflabunt gladios suos in vomeres. Ioel. 3. Concidite aratra vestra in gladios.

Vomeres. Aratra.

אֲתָה Atha. Venire. accedere. Iob. 37. Ab aquilone aurum venit. Esa. 71. Venit mane & nox. Deut. 33. Et cũ eo sanctorũ millia. Pro quo hebrei legũt. Et venit de millibus sanctorũ. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. Mich. 7. In die illa vsq; ad te veniet. Et aliq̃ndo scribitur sine he in fine. vt Esa. 41. Et veniet ab ortu solis. Et quãdoq; mutatur he finalis in iod. vt Iob. 3. Quia timor quẽ timebã venit mihi. et Esa. 21. Conuertimini & venite. Et in eodẽ. 41. Approp̃inquauerũt & accesserũt. Et in eo. 56. Omnes bestie agri venite ad deuorandũ. & in eodẽ. Venite sumamus vinum. Inuenitur etiã sine aleph in principio: & ponitur in fine loco he finalis. Deut. 33. Qui venit cum principibus populi. Et aliq̃n ponitur he in prĩcipio loco aleph. Esa. 21. Occurrentes sitienti afferte aquã. Hiere. 12. Properate ad deuorãdum. pro quo hebrei legũt. Venite ad deuorãdum siue ad comedendũ. & inde אוֹתְיוֹת Othiioth. i. ea que ventura sunt. Esa. 41. Annũciate que ventura sunt in futurũ. Et in eodẽ. 45. Ventura interrogate me.

Venire. Accedere. Afferre. אוֹתְיוֹת Ventura.

אָתָן Athon. Asina. vt Nu. 22. Et strata asina profectus est. Et in eodẽ. Cũq; vidisset asina stantẽ angelũ. Et in eo. Et aperuit dñs os asine. scribitur etiã cum littera vau in secunda syllaba in eodẽ caplo. & in plurali אֲתֹנוֹת Athonoth. idest asine. vt Geñ. 32. Asinas viginti & pullos earũ. Iudi. 5. Qui ascenditis sup nitentes asinos. Pro quo in hebreo habetur. Qui ascenditis sup nitẽtes asinas. 1. Reg. 9. Pericrant autẽ asine eis patris saul. Item אֵתָן Ethan. fortis vel robust⁹ aut asperũ vel saxosum. De quo vide supra in dictiõe אית Eth. quia cõiter scribitur cum littera iod in medio dictionis. Itẽ אֵיתוֹן Athun siue אֲתוּנָא Athuna. In lingua chaldaica significat fornacẽ siue furnũ. Dañ. 3. Eadẽ hora mittetur in fornacẽ ignis ardentis. Et in eo. Missi sunt in mediũ fornacis ignis ardentis. Et in eodẽ. Fornax autem succensa erat nimis.

Asina. Asine. Fortis. Fornax

אָתַר Athar. In lingua chaldaica significat excutere. Dañ. 4. Excutite folia eius. Significat etiã locũ. vt supra in eodẽ. 2. Nullusq; locus inuẽtus est eis. Esd. 6. Et referatur in templũ ierusalẽ in locum suum.

Excutere Locus.

De incipiẽtibus a littera. ב. Beth.

בְּ Be. In. cum. quãdo. ad. per. contra. Sed hec littera be nũq̃ reperitur sola per se sicut nec vlla alia littera hebraica reperitur sola sed in cõpositione cum noie vel pronomine aut cum verbo siue participio vel gerũdiis. & ponitur pro in. aut cum vel cõtra. vt Geñ. 1. In principio creauit deus celum & terrã. Et in eodẽ. 33. Et prosequerer te cum gaudio et cum canticis & cũ tympanis & cum citharis. Ps. 125. In cõuertendo dñs captiuitatẽ sion. Osee. 6. Cum cõuertero captiuitatẽ populi mei. Item ponitur pro quando. Geñ. 2. Quãdo creati sunt. Et in eodẽ. 16. Cñ peperit ei Agar ismaelem. Et in eodẽ. 25. Quãdo nati sunt paruuli. & in eo. 41. Quãdo stetit in conspectu regis. Item ponitur pro ad. Geñ. 1. Faciamus hoiem ad imaginẽ & similitudinẽ nr̃am. Et in eodẽ. Et creauit deus hominẽ ad imaginẽ & similitudinem suã: ad imaginẽ dei creauit illum. Et in eodẽ. 5. Ad similitudinẽ dei fecit illum. Item ponitur pro per. Geñ. 21. Iura ergo per dñm ne noceas mihi. Et in eodẽ. 22. Per me metipsum iurauí dicit dñs. Et in eodẽ. 28. Angelos quoq; dei ascendẽtes & descendẽtes per eam. Ps. 65. Transiuim⁹ per ignem & aquã. Ponitur etiã pro cõtra. Geñ. 16. manus eius contra oẽs & manus omniũ cõtra eum. Exo. 14. Dñs enim pugnat pro eis cõtra nos. Nu. 12. Locutaq; est maria et aaron contra moysen. Deut. 2. Ne moueamini cõtra eos. Et in eodẽ. 5. Ne loquaris contra proximũ tuũ falsu. testimoniũ. Iob. 22. Et erit oĩpotens contra hostes tuos. & cõponitur cum pronoĩbus sic. בִּי Bi. i. in me. בְּךָ Becha siue Bach. i. in te. בּוֹ Bo. in illo aut in eo vel in ipso. בָּהּ Ba. in illa vl in ea aut in ipa. בָּנוּ Bánu. in nobis. בָּכֶם Bachem. i vobis בָּכֶן Bachen. in vobis. fe. ge. בָּם Bam siue בָּהֶם Bahem. in illis aut in eis vel in ipsis. בָּהֶן Bahen in eis vel in ipsis: aut in illis. femínini generis.

In. Cum. Quando. Ad. Per Contra בִּי In me.

בָּבַת Babath. Pupilla. f. oculi. Zach. 2. Qui autem tetiget. it vos tangit pupillam oculi sui. Inuenitur etiã cum simplici beth. et dicitur בַּת Bath. i. pupilla. Threñ. 2. Ne taceat pupilla oculi tui.

בָּבַת Pupilla בַּת Pupilla.

בָּא Ba. venire. ingredi. De quo vide infra in dictione בּוֹא Bo cum vau in medio: quia ab eo deriuatur.

בָּא Venire.

בָּאַר Baar. Explanare. declarare. elucidare. Deut. 1. cepit moyses explanare legẽ. Et in eodẽ. 27. Et scribes sup lapides oĩa verba legis huius plane & lucide. Abac. 2. Scribe visum & explana eũ sup tabulas. Item בְּאֵר Beer. Puteus Geñ. 21. Quoniã ego fodi puteũ istum. Et in eodẽ. 26. Et reperierũt aquã viuam. Pro quo in hebreo habetur. Et reperierunt puteũ aquarũ viuentiũ. Et in eo. Fodit aliũ puteum. Et in plurali בְּאֵרוֹת Beeroth. i. putei. Geñ. 14. Vallis aũt siluestris habebat puteos multos bituminis. et in eodẽ. 26. Omnes puteos quos foderãt serui Abraam.

בָּאַר Explanare בְּאֵר Puteus. בְּאֵרוֹת Putei.

בָּאַשׁ Baas. Fetere. computrescere. fedare. confundere. odiosum esse. tristari. displicere. Exo. 5. Quoniã fetere fecistis odorem nostrũ corã pharaone. Et in eodẽ. 7. Et putrescet aqua. Et in eodẽ. Cõputruitq; fluuius. & in eo. 16. Et scatere cepit vermibus atq; cõputruit. Ps. 37. Putruerunt & corrupte sunt cicatrices mee. Eccl's. 10. Muscemorientes perdunt suauitatẽ vnguenti. Pro quo hebrei legunt. Muscemorientes fetere faciũt. Significat etiã odiosum esse siue fedare vel confundere. Geñ. 34. Odiosum fecistis me chananeis. 1. Reg. 27. Multa mala operatus est cõtra populum suũ israel. Pro quo hebrei legũt. Odiosus factus est cũ populo suo israel. 2. Reg. 10. Videntes aũt filii Amon q̃ iniuriam fecissent dauid. pro quo hebrei legũt. Videntes aũt filii amon q̃ odiosi siue fetidi essent dauid. Et in eode. 16. Vt cum audierit oĩs israel q̃ fedaueris patrẽ tuũ. & Prouer. 13. Impius autẽ confundit. Et in lingua chadaica significat cõstristari siue displicere. Dañ. 6. Satis cõtristat⁹ est. & inde בְּאֵשׁ Beos. i. fetor vel putredo. Esa. 34. Et de cadaueribus eorũ ascendet fetor. Ioel. 2. Et ascendet fetor ei⁹. Amos. 4. Et ascendere feci putredinẽ castrorũ vr̃orũ. Et inde בַּאֲשָׁה Basa. i. vua fetida & pessimi saporis que vocatur labrusca. Iob. 31. Et pro ordeo spina. pro quo hebrei legunt. Et pro ordeo labrusca. cuius plurale בְּאֻשִׁים Beusim habetur Esa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas & fecit labruscas.

Fedare Cõfundere Cõtristari בְּאֵשׁ Fetor. בַּאֲשָׁה Vua fetida Spina. בְּאֻשִׁים Labrusce.

בַּג Bag. Cibus. esca. Ezech. 25. Et tradam te in direptionẽ gentiũ. Pro quo hebrei legunt. Et tradam te in cibũ vel in escam gentibus. Nam supra dixerat ipsi comedẽt fruges tuas: & ipsi bibent lac tuũ. & preponitur ei פַּת Path. Quod significat panẽ vel cibũ. & dicitur פַּתְבַּג Pathbag. Pro quo beatus hieronym⁹ aliq̃n transtulit cibos. vt Dañ. 1. Et cõstituit eis rex annonã per singulos dies de cibis suis. Et in eo. Ne polluerẽtur de mensa regis. i. de cibis regis. Et in eodẽ. Qui vescuntur cibo regio. & aliq̃n transtulit panẽ. vt in eodem. 11. Et comedẽtes panẽ cum eo cõterent eum.

Direptio Cibus. Cibi. Panis.

בָּגַד Bagad. Preuaricari. aspernere. contẽnere. spernere. despicere. Esa. 24. Preuaricantes preuaricati sunt.

Preuaricari.

© Biblioteca Nacional de España

Spernere. Contẽnere

Hiere.12.Bene est oĩbus qui preuaricantur & iniqᵹ agunt. Osec.5. In dño preuaricati sunt. Significat etiã spernere aut contẽnere vel despicere.Exo.21.Si spreuerit eam. Esa. 33.Et qui spernis:nõne tu sperneris. & in eodẽ.Cum fatiga tus desieris contẽnere cõtemneris. Hiere.3. Quomodo si contẽnat mulier amatorẽ suũ:sic contẽpsit me dom? israel. Threñ.1. Oẽs amici eius spreuerũt eam.Malach.2.Quare ergo despicit vnusquisq; vestrũ fratrem suũ. et in eodẽ. Et vxorem adolescentie tue noli despicere.& inde בֶּגֶד Bẽged siue בָּגֵד Bagged.i.preuaricatio vel contemptio. Esa.24.Et preuaricationẽ trãsgressorũ.& in plurali בְּגֻדוֹת Bogdoth. ideſt preuaricatiões.& inde בֹּגֵד Boged.i. preuaricator.vel qui spernit.Esa.21.Qui incredulus est infideliter agit. pro quo hebrei legũt. Qui spernit ꝓuaricator est:siue qui preuaricator est spernit.& in eodẽ.33.Et qui spernis : nõne tu sperneris.et in plurali בֹּגְדִים Bogdim.i.preuaricatores vel transgressores.Esa.24.Et preuaricationẽ transgressorum preuaricati sunt.Hiere.9. Quia oẽs adulteri sunt & cetus preuaricatorũ.& in gñe fe. בְּגָדָה Bagoda siue בֹּגֵדָה Bogeda vt Hiere.3.Et vidit preuaricatrix soror eius iuda. et in eo. Et non timuit preuaricatrix iuda soror eius. Itẽ בֶּגֶד Bẽged Pãnus.vestis.siue vestimentũ.vt Geñ.28. Et dederit mihi panem ad vescendũ et vestimentũ ad induendũ. Exo.28. Facieſq; vestem sanctã aaron fratri tuo.Ps.101.Et oẽs sicut vestimentũ veterascent.Esa.64.Et quasi pãnus mẽstruate vniuerse iustitie nostre.Et in plurali בְּגָדִים Begadim.i.pãni vel vestimenta. Leui.12.Lauabit vestimẽta sua. Itẽ בָּגַד In felicitate aut venit felicitas. De quo vide ifra in dictione בַּד gad:quia est dictio composita.

Despicere. בָּגַד בָּגַד ꝓuaricatio בְּגֻדוֹת בֹּגֵד Incredul? Infidelis. ꝓuaricator qui spernit בֹּגְדִים Trangressores. Preuaricatores. בֹּגֵדָה בְּגָדָה preuaricatrix. בֶּגֶד Vestimẽtũ. Pãnus. בְּגָדִים Vestimẽta. בָּגַד Felicitate. בִּגְלַל Ob gram. Et. Propter.

בִּגְלַל Biglal.Propter.ob gratiã. Geñ.12.Et viuet aĩa mea ob gratiam tui. Deut.15. Vt benedicat tibi dñs deus tuus in omni tẽpore. Pro quo hebrei legũt. Quia propter hanc rem benedicet tibi dñs deus tuus in omni ope tuo.

בַּד Linum. בַּדִּים Diuini. Soli. Mẽdacia. Potentes

בַּד Bad.linũ.vel lineus.diuinus vel diuinator:aut mẽdax. vectis. ramus.pondus. Leui.16. Tunica linea vestietur femina lib? lineis verenda celabit: accigetur zona linea ci darim lineã imponat capiti. Significat etiã diuinũ vel diui natorem.& solũ inuenitur בַּדִּים Badim in nũero plurali. Esa.44.Signa diuinorũ irrita facit Hiere.50.Gladius ad diuinos eius qui stulti erunt:et quia isti cõmuniter mentiũ tur ideo secundũ hebreos etiã significat mẽdaces siue men dacia.Iob.11. Vbi nos habemus:tibi soli tacebũt homines? hebrei legũt. Mendacia tua tacebũt hoĩes? Et in eodẽ.41. Non parcã ei verbis potentibus.pro quo ipsi legũt.Non ta cebo mendacia eius. Vide etiã de hoc ifra in dictione בָּרָא bada.Significat etiã vectes siue fortitudinẽ.Exo.25.Faciesq; vectes de lignis sctim. Esa.16. Et indignatio ei? plusq; fortitudo eius.Accipitur etiã pro membris vel brachiis eo quod sunt quasi vectes & in illis est fortitudo.Iob.18.Deuo ret pulchritudinẽ eius: & cõsumat brachia ei? primogẽita mors.& etiã pro pulchritudine habetur ibi eadẽ dictio. Po nitur etiã pro profundo.vt in eodẽ.17. In profundissimũ infernũ descendant oĩa mea.Sed etiã in hoc loco hebrei le gunt.Membra siue brachia.s.mea in ifernũ descendãt. Itẽ accipitur pro ramis arboris eo q̃d sunt sicut mẽbra in ho mine.vt Ezech.19.Et egressus ignis de virga ramorũ ei?. et in eodẽ.17.Et fructificauit in palmites.significat etiã בַּד Bad.equalitatẽ ponderũ vel mensurarũ.s.qñ de diuersis re bus tantũ accipitur de vno q̃tum de alio.vt Exo.30. Equa lis ponderis erunt oĩa. Pro quo in hebreo habetur. Bad cũ bad erunt.i.tantũ cum tanto erunt : quasi dicat tantum de vno quantum de alio.

Vectes. Fortitudo Brachia. Pulchritudo. Profundissimum. Rami. בַּד Eqle põd?

בָּדָד Badad.solus.solitarius.Et est oĩis generis & vtriusq; numeri.Leui.13.Solus habitabit extra castra. Deut.32.Do minus solus dux eius fuit.et in eodẽ.33.Habitabit israel cõ fidenter & solus.Esa.27. Ciuitas enĩ munita desolata erit. ideſt sola vel solitaria.Hiere.49.Soli habitabũt. Threñ.1. Quomodo sedet sola ciuitas.Et in eo.3. Sedebit solitarius et tacebit.& aliqndo scribitur cum vau in prima syllaba.et dicitur בּוֹדֵד Boded.i.solitarius. Ps.101. Sicut paser solita rius in tecto. Osec.8. Onager solitarius sibi ephraim.& re cipit articulum lamed in principio.& dr לְבָדָד Lebadad.i. solus.solitarie.singulariter.et est oĩs generis & vtriusq; nu meri.vt Nu.23. Populus solus habitabit.Ps.4. Quoniã tu domine singulariter. Mich.7. Habitantes solos in saltu. Et aliqñ scribitur cum simplici daled.& dicitur לְבַד Lebad ideſt sol?.seorsum.singulariter.Zach.12.Et plangẽt terre: familie & familie seorsum : familie domus dauid seorsum: et mulieres eorũ seorsum.Et cõponitur cum ꝓnominibus hoc modo. לְבַדִּי Lebadi.solus ego. Deut.1.Non possum so lus sustinere vos. לְבַדֵּךְ Lebadẽcha. solus tu.Exo.18.Solus illud non poteris sustinere. לְבַדּוֹ Lebado. solus ille. Geñ. 32.Mansit solus.& in nostra trãslatione amittũtur iste per sone.s.ego.tu.ille.quia subintelligũtur ex verbis appositis לְבַדָּהּ Lebada.sola illa. לְבַדֵּנוּ Lebadẽnu.soli nos לְבַדְּכֶם Le badechem.soli vos. לְבַדְּכֶן Lebadechen.sole vos.feme.ge. לְבַדָּם Lebadam.soli illi. לְבַדָּן Lebadan.sole ille.Item לְבַד Lebad.i.preter.excepto.absq;. Deut.18.Excepto eo q̃d in vrbe sua ex paterna eis succession debetur. 3. Re.5.Absq; prepositis qui ꝑerant singulis operibus.& etiã preponitur ei lra mem.& dicitur מִלְּבַד Milebad.i.absq;. excepto. pre ter.Geñ.46.Absq; vxorib? filiorũ ei?. Leui.23.Exceptis sabbatis dñi.Deut.4.Non est alius preter eum.

Solus. Desolata Soli. Sola. Solitari?. בּוֹדֵד Solitari?. לְבַדָּד Solus. Singulr. Soli. לְבַד Seorsum. לְבַדִּי Solusego לְבַד Excepto. Absq;. מִלְּבַד Absq;. Excepto. Preter.

בָּרָא Bada.Fingere.mẽtiri.3.Reg.12.Quintadecima die mensis octaui quem finxerat de corde suo.Nec.6.De corde enim tuo tu cõponis hec.i.tu fingis hec mendacia. Et dicunt aliqui q̃ ab hac dictione deriuatur. בָּדִים Badim. quod in supradicta dictione dixim? significare diuinato res seu mendaces.

בָּרָא Fingere. diuiatores

בָּדַל Badal. Diuidere.separare.Geñ.1.Diuisit lucem a tene bris.& in eodem. Et diuidat aquas ab aquis. Exo.26. Quo & sanctuariũ & sanctuaria sanctuarii diuidẽtur. Nu. 16.Nunquid parũ vobis est q̃ separauit vos deus.& in eo. Separamini de medio cõgregationis huius. Deut.10.Eo tẽ pore separauit dñs tribum leui. Esd.6. Et omẽs qui se sepa rauerant a coinquinatione gentiũ terre.Et in eodẽ.9.Non est separat? populus israel.Et in eodẽ.10. Separamini a po pulis terre. Esa.56. Et non dicat filius aduene qui adheret domino dicens:separatione diuidet me dñs a populo suo. Item בְּדִיל Bedal.cartilago.siue extremum auris. Amos.3. Quomodo si eruat pastor duo crura aut extremũ auricule Item בְּדִיל Bedil.stannũ.Nu.31.Et stannũ & plumbũ.Esa. 1.Auferam omne stannũ tuũ.Ezech.27.Argento ferro stã no plumboq repleuerũt nundinas tuas . Zach.4.Et vide bunt lapidẽ stãneũ in manu zorobabel.

בָּדַל Diuidere בְּדִיל Extremũ auricule. בְּדִיל Stannũ.

בְּדֹלַח Bedolach. bdeliũ.quod secundũ aliquos est genus lapidis precios i. Geñ.2. Ibi inuenitur bdeliũ & lapis onychinus. et Nu.11. Erat autẽ man quasi semen coriandri coloris bdelii.

בְּדֹלַח Bdeliũ.

בָּדַק Badach.instaurare.vel reparare ruinam vel fissuras domorum.2.Paral.34.Vt instaurarent templũ & in firma queq; sarcirent. In lingua vero chaldaica significat scrutari vel rimari:aut iuestigare. Inde בְּדֶק Bedec.i. rima vel scissura:siue illud quod venit ad restaurandũ:vel indi get restauratiõe.vt.4.Reg.12.Et instaurarẽt sartatecta do mus siquid necessariũ viderint instauratione. Ezech.27.

Instaurare. Scrutari בָּדַק Sartatecta instauratio.

© Biblioteca Nacional de España

Senes biblii & prudentes eius habuerūt nautas ad miniſteriū varie ſupellectilis tue. pro quo hebrei legūt. Senes giblii & prudētes eius fuerūt in te: cōfortantes vel reparātes rimam vel ſciſſuram tuā.i. reſtaurātes quicquid indiget reſtauratione.

ſciſſura vel rima.

בָּדַר Badar. In lingua chaldaica ſignificat diſpergere vel diſſeminare. vt Dañ. 4. Diſpergite fructus eius.

Diſpgere

בָּהּ Ba. in illa. vel in ea. aut in ipſa. ſiue in qua. Et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniūtur per ſe. vt dictū eſt ſupra in principio huius littere Beth.

In ea.

בֹּהוּ Bohu. vacuum. ſiue vacuitas. aut nihil. Geñ. 1. Terra autē erat inanis & vacua. Vbi pro inanis ponitur תֹּהוּ Thohu. et pro vacua ponitur בֹּהוּ Bohu. cum vau in fine loco he. & habētur eedē dictōes. Hiere. 4 vbi dicitur. Aſpexi terram & ecce vacua erat & nihil. vbi pro vacua ponitur. תֹּהוּ Thohu. & pro nihil ponitur. בֹּהוּ Bohu. et Eſa. 34. Vbi nos habemus & extendetur ſup eam menſura vt redigatur ad nihilū & perpendiculū in deſolatione: in hebreo habetur & extendetur ſup eam menſura thohu & lapides bohu. vbi tranſlatio nra pro thohu tranſtulit nihilū. & pro bohu deſolationē. Et aliqui hebrei dicunt q thohu ſit res omni forma carens. vt eſt materia prima. Et bohu aptitudo habendi: ſiue deſiderium quod mouet materiam primam ad omnem formam naturalem.

Vacuū.

תֹּהוּ

Nihil.

Deſolatio.

בָּהַט Bahat. genus lapidis. pro quo btūs hieronymus ſmaragdum tranſtulit. Eſter. 1. Super pauimentū ſmaragdino et pario ſtratū lapide. & ſolū iuenitur in p̄dicto loco.

ſmaragd⁹

בָּהַל Bahal. Turbare. conturbare. feſtinare. accelerare. terrere. timere. temere loqui. vel temere feſtinare. Exo. 15. Tunc cōturbati ſunt principes edom. 1. Reg. 28. Cōturbatus enī erat valde. Iob. 4. Tetigit te & cōturbatus es. Et in eodē. 23. Et omnipotens cōturbauit me. et Ps. 2. Et in furore ſuo cōturbabit eos. et Ps. 6. Et aīa mea turbata eſt valde. & in eodē. Erubeſcant & cōturbētur vehemēter oēs inimici mei. et. Ps. 29. Et factus ſum cōturbatus. et Ps. 82. Et in ira tua turbabis eos. Significat etiā feſtinare vel accelerare. vt. 2. Paralī. 25 Ad quā me deus feſtinato ire precepit. Eſter. 6. Et cito eum ad conuiuiū quod regina parauerat pergere cōpulerūt. Et in eodē. 8. Egreſſi ſunt veredarii celeres. Prouer. 20. Hereditas ad quā feſtinatur in principio Et in eodē. 28. Qui feſtinat ditari & aliis inuidet. Eccl's. 7. Ne ſis veloxad iraſcendū. & in eodē. 8. Ne feſtines recedere a facie eius· Item ſignificat terrere. vel pertimeſcere. aut temere loqui. Geñ. 45. Et non poterāt reſpondere fratres nimio terrore perterriti. Iob. 21. Et ego quādo recordatus fuero pertimeſco. Eccl's. 5. Ne temere quid loquaris. et ide

Cōturbari

Cōturbare Turbare.

Feſtinare. Cito pgere

Acceclerar. Feſtinari

pterrere. ptimeſcere Temere loqui.

בֶּהָלָה Behala ſiue נִבְהָלָה Nibhala.i. feſtinatio. velociter. conturbatio. terror. Leui. 26. Viſitabo vos velociter. & Ps. 77. Et anni eorū in feſtinatione. Soph. 1. Quia cōſummationē cum feſtinatione faciet cunctis habitantibus terrā. Eſa. 65. Nec generabūt in conturbatione. et in lingua chaldaica dī הִתְבַּהֲלָה Hithbehala.i. feſtinatio ſiue feſtinanter. Dañ. 2. Tunc arioth feſtinus introduxit danielē. Pro quo hebrei legunt. Tunc arioth cum feſtinatione introduxit danielem. Et in eodē. 3. Surrexit prope.i. feſtināter. Eſd. 4. Et abierunt feſtini. pro quo hebrei legūt. Et abierūt cū feſtinatiōe.

Velociter. Feſtinatio cōturbatio

הִתְבַּהֲלָה Feſtinatio

בָּהֶם Bahem. in illis. vel in eis. aut in ipſis. et eſt dictio cōpoſita vt dictum eſt ſupra.

In illis

בְּהֵמָה Behema. animal. beſtia. iumentū. pecus. Deut. 14. Hoc eſt animal quod comedere debetis. Nec. 2. Niſi aīal cui ſedebam. Prouer. 30. Leo fortiſſimus beſtiarum. Exo. 19. Siue iumentū fuerit ſiue homo nō viuet. Nu. 3. Ab homine vſq; ad pecus mei ſunt. Et quādo poſt ſe regit geniūū: vel quādo cōponitur cum pronominib⁹: tunc mutat he in tau. ſicut & alia noīa hebraica in he deſinētia. vt Nu. 3. Et pecora leuitarū pro pecoribus eorū. quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. Et pecus leuitarū pro pecore eorū. Et in plurali בְּהֵמוֹת Behemoth. Deut. 32. Dentes beſtiarū immitā in eos. Iob. 12. Interroga iumēta & docebūt te. Et in eodē. Qui docet nos ſuper iumēta terre. Eſa. 30. Onus iumentorū auſtri. Ps. 8. Inſuper & pecora campi. Ioel'. 2. Nolite timere aīalia regionis. Abac. 2. Et vaſtitas animaliū deterrebit eos. Accipitur etiā pro noīe proprio quod ponitur pro demone. vt Iob. 40. Ecce behemoth quē feci tecū fenum quaſi bos comedet. Tamē hebrei qui occidentē litteram ſequūtur dicunt: q in hoc loco accipitur pro quodā animali ignoto incredibilis magnitudinis quod vocatur behemoth in plurali terminatione.

בְּהֵמוֹת Beſtie. Iumēta

Pecora Aialia.

behemoth

בֹּהֶן Bohen. pollex. Leuit. 14. Et ſuper pollicē manus eius ac pedis dexteri. & in plurali בְּהֹנוֹת Behonoth.i. pollices. Iudi. 1. Quē perſecuti cōprehederūt ceſis ſūmitatibus manuū eius ac pedum. Pro quo hebrei legūt. Quem perſecuti cōprehenderūt: et abſciderunt pollices manuū eius ac pedum. et in eodē. Septuaginta reges ceſis manuū ac pedū ſummitatib⁹. pro quo hebrei legūt. ceſis pollicibus manū ac pedum. ſed idem eſt ſenſus.

Pollex

בְּהֹנוֹת ſūmitates

Pollices.

בֹּהַק Bohac. macula incute coloris candidi. Leui. 13. Sciat non eſſe lepram: ſed maculam coloris candidi & hominem mundum.

Macla coloris candidi.

בֶּהָר Bahar. candor. albedo. inde בַּהֶרֶת Bahereth.i. macula candida vel quaſi lucens. Leuit. 13. Aut quaſi lucens quippiā.i. plaga lepre. & in eodē. Sin autē lucis candor fuerit in cute. & in eodē. Sin aūt in ſuo loco candor ſteterit. et in eodē. Vir ſiue mulier in cuius cute candor apparuerit. & in eodem. Si deprehenderit ſubobſcurū alborem lucere in cute. Et inde בָּהִיר Bahir.i. lucidū vel candidū ſicut eſt nix. Iob. 37. Subito aer cogetur in nubes. p quo hebrei legūt Lucidū vel candidū eſt in nubibus.

Candor

בַּהֶרֶת ſiue lucens. lucis cādor Candor

בָּהִיר Lucidū.

בּוֹ Bo. In illo. vel in eo. aut in ipſo. et eſt dictio cōpoſita cuius partes nō inueniūtur per ſe. vt ſupradictū eſt.

In illo.

בּוֹא Bo. venire. ingredi. intrare. introducere. ītromittere afferre. adducere. Geñ. 6. Finis vniuerſe carnis venit ad me. et in eodē. 19. Venerūt duo angeli ſodomā. & in eo. 24. Veni ergo hodie ad fontem aque. & in eodē. 27. Venit germanꝰ tuus fraudulēter. et Exo. 22. Maxime ſi cōductū venerat pro mercede operis ſui. et in eodē. 20. Veniā ad te et benedicā tibi. 1. Reg. 4. Venit deus in caſtra. Ps. 35. Non veniet mihi pes ſuperbie. Abac. 2. Quia veniens veniet & non tardabit. Significat etiā ingredi: vel introire. Geñ. 6. Et ingredieris arcam tu & filii tui. et in eodē. 7. Ingredere tu & oīs domus tua in arcam. Et in eodē. 34. Ingreſſi ſunt vrbem cōfidenter. & in eo. 38. Et accepta vxore ingreſſus eſt ad eam. et Ps. 5. Introibo in domū tuam. et Ps. 17. Et clamor meus in cōſpectu eius introibit in aures eiꝰ. Ps. 62. Introibūt in inferiora terre. Ps. 78. Introeat in cōſpectu tuo gemitus cōpeditorū. Ps. 99. Introite portas eius in confeſſione. et Eſa. 2. Introibūt in ſpelūcas petrarū. et ſepe ſcribitur ſine vau in medio: vt in aliquibus locis predictis. & aliquādo loco vau ponitur iod. ſ. quādo eſt verbū tertie coniugationis: et tunc ſignificat afferre: vel introducere. aut adducere: vel offerre. Geñ. 27. Affer mihi de venatione tua. Et in eodē. 33. Suſcipe benedictionē quā attuli tibi. & in eo. 42. Adducite fratrē veſtrū. et in eodē. Obtulerūt ei munera et in eodē. Et deferte viro munera. & in eo. Introduc viros domū. & in eodē. Introducti ſumus vt deuoluat in nos calūniā. Exo. 35. Omnis multitudo filiorū iſrael obtulit mente

Venire.

Ingredi.

Introire

Afferre

Adducere. Offerre. Deferre. Introducer

© Biblioteca Nacional de España

promptissima. Et in eodem.36. Plus offert populus q̄ necessarium est. Leui.2. ac deferet ad filios aaron sacerdotis. Et in eo.4. Et adducet illū ad hostiū tabernaculi: & i eo. in feret sacerdos qui vnctus est de sanguine eius. Deut.12. Et offeretis in loco illo holocausta. Esa.1. Nō offeratis vltra sacrificiū frustra. Ezech.37. Ecce ego intromittā in vos spm̄ Esa.41. Et adducet magistratus quasi lutū. Et in eodē.49. Et afferent filios tuos in vlnis. & Hiere.39. Vt adducerētur in babylonē. Ezech.8. Et adduxit me in hierusalē. Accipitur etiā pro introitu solis sub orizonte qđ in nra translatione dicitur occidere vel occūbere. Geñ.15. Cūq; sol occūberet. Eccl's.1. Et oritur sol & occidit. Esa.60. Nō occidet vltra sol tuus. Et inde בוא Bo. siue בא Bo. sine vau in medio dictiōis. i. Ingressus siue introitus. 1. Reg.16. Pacificus ne est ingressus tuus. Et sic.3. Reg.2. Vbi eadē verba habentur. Ps.120. Dñs custodiat introitū tuum & exitum tuum. Pro quo in hebreo habetur. Dñs custodiat exitū tuum & introitū tuum. Et aliq̄n̄ prepōitur ei littera lamed: & dicitur לְבֹא Lebo. vt Iudi.3. vsq; ad introitum emath. Amos. 6. Ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. Q̄nq; etiā preponitur ei littera mem. & dicitur מְבוֹא Mebo. i. ingressus vel introitus: aut occasus. s. solis. vt Iudi.1. Ostende nobis introitū ciuitatis. Ezech. 26. Quasi per introitum vrbis dissipate. Ps.103. Sol cognouit occasum suum. Ps.112. A solis ortu vsq; ad occasum. Et aliq̄n̄ scribitur cum he in fine: et dicitur בִּיאָה Bia. i. Introit?. Ezech.8. Et ecce ab aquilōe porte altaris idolum zeli in ipso introitu. & etiā scribitur cum caph & he in fine & dicitur בֹּאכָה Boacha. i. ingressus vel introitus. aut veniens. vel ingrediens. siue pergēs. Geñ.10. Facti sunt termini Chanaan venientibus a sidone gerarā vsq; gazā donec ingrediaris sodomā. & in eodem. Et facta est habitatio eorū de messa pergētibus vsq; sephar. & in eodem.25. Que respicit egyptum introeuntibus assyrios. Et inde תְּבוּאָה Thebua. i. fructus. fruges. prouentus vel reditus: eo q; veniūt per singulos annos. Leuit.25. Colligesq; fructus eius. Et in eodem tps emi frugum vēdet tibi. Nu.18. Et reputabitur vobis quasi de area & de torculari dederitis primitias. Pro quo hebrei legunt. Et reputabitur leuitis q̄si fructus aree & quasi fructus torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut.22. Et que nascuntur ex vinea pariter sanctificentur. i. fructꝰ vinee. & Eccl's.5. Et qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. 4. Reg.8. Restitue ei oīa que sua sunt: & vniuersos reditus agrorum.

בּוּב נְבוּב Bub. Concauū. vacuū. inane. vanum. Et scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוּב Nebub. vt Ezo.27. Non solidum sed inane & cōcauum intrinsecꝰ facies illud. Hiere.52. Et intrinsecꝰ caua erat. i. cōcaua. Iob. 11. Vir vanus in superbiam erigitur.

בּוּז בָּזַז Buz. siue בָּזַז Boz. Contemnere. despicere. depredari. diripere. Prouer.23. Quia despicient doctrinā eloquii tui. Et in eodē. Ne contēnas cū senuerit mater tua. Cāti.8. Quasi nihilum despicient eū. Pro quo in hebreo habetur. Despectione despicient eum. Esa.24. Et depredatione predabitur. & in eodem.10. Vt auferat spolia & diripiat predā Item בּוּז Buz. pōitur pro nomine. & significat contēptum siue despectum. Iob.12. Lampas cōtempta apud cogitationes diuitum. & in eodē.31. Et despectio propinquorum terruit me. Ps.30. In superbia & in abusione. Pro quo heb. legunt. In superbia & in despectione. & aliq̄n̄ scribitur sine vau in medio: & etiam q̄nq; duplicatur vltima littera zain & multa alia deriuantur ab eo: de quo vide infra in dictiōe.

בּוּז בָּזַז Bazaz. & in dictione בָּזָה Baza.

בּוּךְ Buch. Cōfusum siue deuiū esse. oberrare. Coarctari. flere. Ingemere. & scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נָבוּךְ Nabuch. Exo.14. Coarctati sunt in terra. i. confusi vel oberrantes sunt in terra. Hester.3. Et cunctis iudeis qui in vrbe erant flentibꝰ. Pro quo hebrei legūt. Et ciuitas susa flebat siue confusa erat. & Ioel.1. Mugierūt greges armenti. Et aliq̄n̄ scribitur sine vau in medio dictionis. & inde מְבוּכָה Mebucha. Pro quo trāslatio nostra habet fletum. Esa.22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus dño deo exercituum in valle visionis.

בּוּל Bul. Germē. Herba. Truncus. s. ligneus. Iob.40. Huic montes herbas ferunt. Esa.44. Ante truncū ligni p̄cidam. significat enim quidquid terra producit: modo sint herbe: modo arbores vel ligna. vnde proprie interpretatur germē. & scribitur aliquando cum Iod in principio & dicitur יְבוּל Iebul. i. Germē. siue fructus. Leuit.26. Et terra gignet germē suum. Ps.66. Terra dedit fructum suum. Abac. 2. Et non erit germen in vineis. Et etiā de hoc vide infra in dictiōe יָבָל Iabal. Et q̄n̄ scribitur cum littera mem in principio & dicitur מָבּוּל Mabul: tunc significat diluuium. Geñ. 6. Ecce ego adducam aquas diluuii super terram. Et in eodem.7. Propter aquas diluuii. Et quia mensis octobris abūdat imbribus: ideo appellatur in hebreo. בּוּל Bul.3. Reg.6. Et in anno vndecimo mense bul ipse est mensis octauus p̄fecta est domus.

בּוּן Bun. Intelligere. Docere. de quo vide infra in dictione. בִּין Bin.

בּוּס Bus. cōculcare. calcare. diripere. Ps.59. Et ipse ad nihilū deducet tribulātes nos. Pro quo btūs Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et ipse conculcabit hostes nostros. Prouer.27. Anima saturata calcabit fauum. Et esa.14. Et in montibus meis conculcem eū. Zach.10. Et erunt quasi conculcantes lutum. Et aliquādo duplicatur vltima littera samach. Esa.63. Hostes nostri cōculcauerunt sanctificationem tuam. & Hiere.12. Conculcauerunt partem meam. Ezech.16. & vidi te conculcatam in sanguine tuo. & inde מְבוּסָה Mebusa. idest conculcatio. siue conculcata. Esa.18. Ad gentem expectantem & conculcatam. Et in eodem.22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus domino deo exercituum in valle visiōis. Et inde מוּבָס Mubas. idest conculcatum. Pro quo trāslatio nostra habet putridum. Esa.14. Quasi cadauer putridum non habebis consortium cum eis in sepultura. Et aliquādo scribitur cum thau in principio & dicitur תְּבוּסָה Thebusa. i. Conculcatio vel cōtemptio. 2. Paralip.22. voluntatis quippe fuit dei aduersus ochoziā. Pro quo hebrei legunt. A deo em̄ fuit cōculcatio vel comtemptio ochozie. Nā Iehu cōptē sit eum & iussit iis qui sequebantur eum vt percuterent etiam ipsum ochoziam: quamuis erat rex Iuda. vt habetur. 4. Regum. 9. Et aliquando scribitur cum littera sin loco samach & significat diripere. Amos. 5. Idcirco pro eo quod diripiebatis pauperem & predam electam tollebatis ab eo. vbi ponitur בּוֹשַׂסְתֶּם Bosasthē pro בּוֹסַסְתֶּם Bosasthē: Secundum aliquos hebreos. Alii vero dicunt quod eiꝰ primitiuum est בָּשַׂס Basas. de quo infra in suo loco dicetur.

בּוּץ Bus. linum vel byssus. aut sericum. Hester.1. sustentata funibus byssinis atq; purpureis. Et in eodem.8. Et amictus serico pallio. In lingua vero syra communiter ponitur pro lino.

בּוּק Boc. dissipare. deuastare. euacuare. disrumpere. Esa.24. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere.9. Et dissipabo cōsiliū Iuda & Hierusalem. Nau.2. Dissipata est & scissa & dilacerata. Vbi p̄ dissipata pōitur בּוּקָה Buca. & p̄ scissa pōitur מְבוּקָה Mebuca: qđ a supradicta dictione deriuatur

Inferre. Intromittere. Occidere. בּוֹא בָּא Ingressus Introitus לְבֹא Introitus מְבוֹא Introitus Occasus. בִּיאָה Introitus בֹּאכָה Ingredies Pergens. Introies. תְּבוּאָה Fructus. Fruges. Redditus. בּוּב נְבוּב Inane. Cōcauum Vanus. בּוּז בָּזַז Cōtēnere. Despicere Predari. Diripere. בּוּז Cōtemptū Despectio בּוּךְ Coarctare Fiere. Mugire. מְבוּכָה Fletus. בּוּל Herba. Truncus. Germen. יְבוּל Germen. Fructus. מָבּוּל Diluuium בּוּל Bul. בּוּן Cōculcare Calcare. מְבוּסָה Cōculcata. cōculcatio מוּבָס Putridus תְּבוּסָה cōculcatio Contēptio Diripere. בּוֹשַׂסְתֶּם בּוֹסַסְתֶּם בָּשַׂס בּוּץ Byssus. Sericum. בּוּק Dissipari. Dissipare. בּוּקָה מְבוּקָה

© Biblioteca Nacional de España

per additionem mem in principio. et aliquando gemi-
natur vltima littera coph. et dicitur. בּוֹקֵק Bochec. vt Esa.
Dissipare. 24. ecce dominus dissipabit terram. et de hoc vide infra
in dictione בָּקַק Bacac. et aliquando scribitur sine vau in
medio et cum littera nun in principio que denotat ver-
Dissipere bum passiuum prime coniugationis. Esa. 19. et disrumpe-
tur spiritus egypti in visceribus eius.

בּוֹר Bor. cisterna. lacus. carcer. Gen. 37. Miserunt eum in
Cisterna. cisternam veterem. Et in eodem. Extrahēte eum de ci
sterna vendiderunt eum ismaelitis. Exo. 21. Si quis aperue
rit & foderit cisternam. & Ps. 27. assimilabor descendenti
Lacus. bus in lacum. Ps. 39. Et eduxit me de lacu miserie. Esa. 38.
Non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tu-
am. Et in eodem. 51. Et ad cauernam laci de qua precisi e-
stis. Thren. 2. Inuocaui nomen tuum domine de lacu no-
uissimo. Item ponitur pro carcere eo ꝙ est similis ciste-
nevel lacui. Gen. 41. Protinus ad regis imperium eductum
Carcer. de carcere ioseph totonderunt. & in plurali בּוֹרוֹת Boroth.
בּוֹרוֹת vt Deut. 6. Cisternas quas non fodisti. & Hiere. 2. Et fode
Cisterne. runt sibi cisternas dissipatas.

בּוֹשׁ Bos. Erubescere. confundere. tardare sine moram fa
erubescere cere. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubescerent. &.
4. Reg. 2. Coegerunt eum donec acquiescerent. Pro quo he
brei legunt. Coegerunt eum donec erubesceret. sine do-
Mozam fa cere. nec moram faceret. Ps. 22. In te sperauerunt & non sunt
Cōfūdere. confusi. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infer-
num. Ps. 69. Confundantur & reuereantur qui querunt a-
nimam meam. Ps. 70. Cum confusi fuerint & reuériti qui
querunt animam meam. Esa. 25. Erubesce sidon. Et ali-
quando scribitur sine vau in medio dictionis: vel loco ei⁹
ponitur iod scilicet quando est verbum tertie coniugatio-
nis. 2. Reg. 19. Confudisti hodie vultum omnium seruo-
rum tuorum. Esdre. 8. Erubui enim petere a rege pedites
& equites. Et in eodem. 9. Confundor & erubesco leuare
faciem meam ad te. Ps. 15. Consilium inopis confudistis.
Ps. 43. Et odientes nos confudisti. Ps. 52. Cōfusi sunt quo
niam deus spreuit eos. pro quo hebrei legunt. Confudisti.
sine confundere fecisti. scilicet illos. Hiere. 48. Quoniam
vastata est & confusa. & in eodem. confusa est fortis & tre-
muit. & inde מֵבִישׁ Mebis. ideſt confusionem faciens: sine
Ignominiosus. ignominiosus. Prouer. 19. Qui affligit patrem & fugat ma
trem ignominiosus erit & infelix. Et in genere femínino.
מְבִישָׁה Mebisa. Prouer. 10. Et putredo in ossibus eius que
Cōfusionē faciēs. confusione res dignas gerit. ideſt que confusionem facit.
בּוּשָׁה Et inde בּוּשָׁה Busa. ideſt confusio. verecundia. obprobriū.
Confusio. vt. Ps. 88. Perfudisti eum confusione. Et idem significat
בֹּשֶׁת בּשֶׁת Bosseth. 1. Reg. 20. In confusionem tuam & in confu-
Confusio. sionem ignominiose matris tue. & Ps. 130. Inimicos eius
induam confusione. Hiere. 3. Confusio comedit laborem
patrum nostrorum ab adolescentia nostra. vbi secundum
hebreos confusio accipitur pro idolo. Et quandoq; recipit
בֹּשְׁנָה nun in secunda syllaba. & dicitur בֹּשְׁנָה Bosna. ideſt confu
Confusio. sio. verecundia. Osee. 10. Confusio ephraim capiet. Inde
מְבוּשִׁי Mebusi: quod significat membra verenda. Deut. 25
Verenda. Et aprehenderit verenda eius. Et quandoq; duplicatur lit
tera sin: & significat erubescere siue morari aut moram fa
cere. Gen. 2. Erat autem vterq; nudus adam scilicet & vxor
Erubescer. eius: et non erubescebant. Exo. 32. Videns populus ꝙ mo
Moram fa cere. ram faceret moyses. Iudic. 5. Cur moratur regredi cur-
Morari. rus eius.

בָּז Baz. contemnere. despicere. depredari. De quo vide in
dictione sequenti & infra in dictione בָּזָה baza.

בָּזַז Bazaz. depredari. sine depopulari. predari. diripere.
Nume. 31. Quidquid habere potuerunt depopulati sunt
Deut. 2. Abq; iumentis que in partem venere predantium
Iosue. 8. Iumenta autem & predam ciuitatis diuiserunt
sibi filii israel. Pro quo hebrei legunt. Iumenta autem &
predam ciuitatis depredati sunt sibi filii israel. Hiere. 30.
Cunctosq; predatores tuos dabo in predam. Et in eodem.
50. Gladius ad thesauros eius qui diripientur. Ezech. 39.
Et depredabuntur eos quibus prede fuerunt. Et aliquando
scribitur cum simplici zain. Esa. 8. Festina predari. Et in
eodem. 10. Et pupillos diriperent. & in eodem. 11. Simul
predabuntur filios orientis Soph. 2. Reliquie populi mei
diripient eos. Et de hoc vide supra in dictione. בּוֹז Boz. &
inde בַּז Baz. sive בַּזָּה Biza. ideſt preda. depredatio. dire-
ptio. Nu. 14. Paruulos vestros de quibus dixistis quod pre
de hostibus forent. Hester. 9. Predas de sustantiis eorum
agere noluerunt Esa. 10. Vt auferat spolia & diripiat predā.

בַּזָּא Baza. Diripere sive dissipare. Esa. 18. Diripuerūt flu
mina terram eius.

בָּזָה Baza. contemnere. despicere. spernere. paruipendere.
detrahere. Vilipendere. diripere sive depredari. Nu.
15. Verbum enim domini contempsit. 1. Reg. 2. Qui au-
tem contemnunt me erunt ignobiles. 2. Reg. 12. Quare
cōtempsisti verbū domini. Ps. 16. Ad nihilum deductus ē
in conspectu eius malignus. Pro quo beatus Hieronymus
in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Despici
tur oculis eius improbus. Prouer. 1. Sapientiam atq; doctri
nam stulti despiciūt. Esa. 37. Despexit te & subsannauit vir
go filia sion. Ps. 21. Quoniam non spreuit nec despexit de
precationem pauperum. Ester. 1. Paruipendent imperia
maritorum. Scribitur etiam aliquando בָּז Baz. sine he in
fine. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurum
obligat. & Zach. 4. Quis enim despexit dies paruos. & in
de. נִבְזֶה Nibze. ideſt contemptus sive despectus. ps. 118. A
dolescentulus sum ego & contemptus. Esa. 53. Desideraui
mus eum despectum & nouissimum virorum. & in plura-
li נִבְזִים Nibzim. Malach. 2. Propter quod & ego dedi vos
contemptibiles. Et aliquando recipit nun & mem in prin
cipio. Et dicitur. נְמִבְזֶה Nemibza. ideſt despectum aut vile
1. Reg. 15. Quidquid autem vile fuit & reprobum demoli
ti sunt. Et inde בָּזוּי Bazui. ideſt contemptus vel direptus.
Esa. 42. Ipse autem populus direptus & vastatus. & in ge-
nere femínino בְּזוּיָה Bezuia. Eccl's. 9. Sapientia pauperis
contempta est. & inde בּוּז Buz. ideſt contemptio vel despe
ctio. vt Iob. 31. Et despectio propinquorum terruit me. &
de hoc vide supra in dictione בּוּז Buz. & inde בִּזָּיוֹן Bizaion
ideſt contemptio sive despectio. Ester. 1. Vnde regis iusta
est indignatio. Pro quo in hebreo est. & iuxta abundanti-
am contemptionis vel despectionis: et indignatio. scilicet
est. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum e sensu non
verbum ex verbo: sicut et in pluribus aliis locis sacre scrip
ture: et maxime in libro Hester.

בָּזָק Bazac. Fulgur. corruscatio. Ezech. 1. et animalia ibant
et reuertebantur in similitudinem fulguris corruscan
tis. est etiam nomen propriū loci. Iudic. 1. et inuenerunt A
donibezech. in bezech. 1. Reg. 2. et recensuit eos in bezech

בָּזַר Bazar. Diuidere. dispergere. dissipare. Ps. 67. Dissipa
gentes que bella volunt. pro quo hebrei legunt. disper
ge sive diuide gentes que bella volunt. Dañ. 11. et diuitias
eorum dissipabit.

בָּחַל Bachal. variare. instabilem esse. Zach. 11. Siquidem
et anima eorum variauit in me. et solum inuenitur in
predicto loco. et dicunt hebrei ꝙ significat abominari vel
abhorrere.

© Biblioteca Nacional de España

בָּחַן Probare.

בָּחַן Bachan. Probare. tentare. Iob. 7. Et subito probas illum. Et in eodem. 23. Probauit me quasi aurum. Et in eodem. 34. Auris enim verba probat. & in eodem. Pater mi probetur iob vsq; in finem. Ps. 16. Probasti cor meum & visitasti nocte. & Ps. 25. Proba me domine & tenta me. Ps. 80. Probaui te apud aquam contradictionis. Hiere. 20 Tu autem domine exercituum probator iusti. Ezech. 21. Plaude super femur quia probatum est. & Zach. 13. Et probabo eos sicut probatur aurum. Malach. 3. Et tentauerunt deum: & salui facti sunt. & inde.

Tentare. בָּחַן

בֹּחַן Bochan. ideſt probatus: siue probatio. aut probamentum. Esa. 28. Ecce ego ponam in sion lapidem preciosum probatum. Et inde

probatum בָּחוּן

בָּחוֹן Bachon. ideſt fortis. siue robustus: aut probatus: vel probator. Hiere. 6. Probatorem dedi te in populo meo. Pro quo hebrei legunt fortem vel robustū dedi te in populo meo. Et vtrumq; potest significare: nam eius plurale ponitur pro robustis. Esa. 23. Vbi dicitur in captiuitatē traduxerūt robustos eius. & inde

Probator. Fortis.

בָּחַן Bachan: quod secundum hebreos significat etiam arcem siue turrim fortissimam & excelsam. Esa. 32. tenebre & palpatio facte sunt super spelūcas Pro quo hebrei legunt. Munitio & arx facte sunt in spelūcas: siue per speluncas. de quo beatus Hieronymus super hoc loco sic ait. Pro tenebris & palpatione in hebraico dicitur ofel & bachan: quas hebrei duas turres esse in ierusalem arbitrantur excelsas atq; firmissimas: que his appellantur nominibus. Quarum prior interpretatur tenebre siue nubilum: eo quod vsq; ad nubes erigeret caput: altera probamentum & firmitas: siue vt symmachus vertit inquisitio: eo quod in contemplando culmine eius oculi fallerentur. Hec hieronymus.

Robusti. בָּחַן

Arx.

בָּחַר Eligere.

בָּחַר Bachar. Eligere. Gen. 13. Elegit sibi loth omnem regionem circa iordanem. Exo. 17. Elige viros: & pugna contra amalech. Deut. 30. Elige ergo vitam vt & tu viuas. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. 1. Reg. 16. Non elegit dominus existis. Et in eodem. 20. Nunquid ignoro q diligis filium isai. Pro quo hebrei legunt. Nūquid ignoro q eligis filium isai. & 3. Reg. 18. Eligite vobis bouem vnū Iob. 34. Iudicium eligatur nobis. Ps. 64. Beatus quem elegisti & assumpsisti. Ps. 118. Viam veritatis elegi. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonum. Et in eodem. 48. Elegi te in camino paupertatis. Hiere. 8. Et eligēt magis mortem quam vitam. Zach. 2. Et eliget adhuc ierusalem. Et in eodem. 3. Qui eligit ierusalem. & inde

בָּחוּר Electus. Iuuenis.

בָּחוּר Bachur. ideſt electus. siue iuuenis. 1. Reg. 9. Erat autem ei filius vocabulo saul electus & bonus. Eccl's. 11. Letare ergo iuuenis in adolescentia tua & in diebus iuuentutis tue. Et in plurali

בָּחוּרִים Iuuenes. Electi.

בָּחוּרִים Bachurim. ideſt electi. vel iuuenes. Iudi. 14 Sic enim iuuenes facere consueuerant. Ps. 77. Et electos israel impediuit. Et in eodem. Iuuenes eorum comedit ignis. Esa. 23. Non enutriui iuuenes. scribitur etiam cum iod in secunda syllaba tam in singulari quam in plurali & dicitur

בָּחִיר Electus. בָּחִירִים בָּחִירֵי Electi.

בָּחִיר Bechir. ideſt electus. 2. Reg. 21. In gabaa saul quondam electi domini. Et in plurali

בָּחִירִים Bechirim. siue

בָּחִירֵי Bechire. ideſt electi. Ps. 88. Disposui testamentum electis meis. Ps. 104. Filii Iacob electi eius. vnde ibi electi est nominatiui casus pluralis numeri. Et refertur ad filios. scribitur etiam cum nun in principio & dicitur

נִבְחָר Electus.

נִבְחָר Nibchar. ideſt electus. prouer. 10. Argentum electum lingua iusti. & quandoq; ponitur mem in principio & dicitur

מִבְחָר Electi.

מִבְחָר Mibchar. i. electio. & ponitur pro electis. Gen. 23. In electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum. pro quo hebrei legunt. in electione sepulchrorum nostrorum. Exo. 15. Et electi principes eius submersi sunt in mari rubro. Ezech. 22. Et succident electas cedros tuas. & inde

בָּחְרוּת Dies iuuētutis.

בָּחְרוּת Bachruth. ideſt tempus iuuētutis quod est electum tempus. Eccl's. 11. Et in bono sit cor tuum in diebus iuuentutis tue.

בָּטָא Proferre.

בָּטָא Bata. proferre. pronunciare. promittere. Leuit. 5. Anima que iurauerit & protulerit labiis suis. Et in eodem. Et idipsum iuramento & sermone firmauerit. Pro quo hebrei legunt. Ad omne quod pronunciauerit vel protulerit homo cum iuramento. & inde

pronūciare. מִבְטָא

מִבְטָא Mibta. ideſt. prolatio: vel pronunciatio. Nu. 30. Et semel de ore eius verbum egrediens. Pro quo hebrei legunt. & prolationem siue pronunciationem labiorum eius.

Prolatio. Pronūciatio.

בָּטָה Promittere. Proferre. Pnūciare.

בָּטָה Bata. proferre. pronunciare. promittere. sicut in dictione supradicta: que etiam scribitur cum littera he in fine. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi Gladio pungitur. Quod etiam potest legi sic scilicet Est qui profert vel qui pronunciat & quasi gladio pungit.

בָּטַח Confidere Sperare.

בָּטַח Batach. sperare. confidere. fiduciam vel confidentiam habere. fiducialiter agere. securum esse. 4. Reg. 18. In quo confisus es vt audeas rebellare. & in eodem. An speras in baculo arundineo. Iob. 6. Confusi sunt quia speraui. Et in eodem. 4. Et habet confidentiam q̄ influat iordanis in os eius. Ps. 21. In te sperauerunt patres nostri: speraue-

Confidentiā habere

runt & liberasti eos. Ps. 24. Deus meus in te confido non erubescam. Ps. 25. In ipso sperauit cor meum. & Ps. 31. Sperantem autem in domino misericordia circūdabit. Ps. 48. Qui confidunt in virtute sua. ps. 117. Quam confidere in homine. & in eodem. Quam sperare in principibus. Esa. 12. Fiducialiter agam & non timebo. Et in eodem 26. Quia in te speraui-mus. Et in eodem. Speraſtis in domino in seculis eternis. Hiere. 12. Cum autem in terra pacis securus fueris. Et in eodem. 17. Maledictus vir qui confidit in homine. Et in eodem. 28. Et tu confidere feciſti populum istum in mendacio. vbi ponitur verbum tertie cōiugationis. & sic Esa. 36. Vbi dicitur. nec conturbet vos ezechias dicens dominus liberabit nos. pro quo hebrei legunt. Nec confidere faciat vos ezechias dicens. & inde.

Fiducialiter agere. Securū ee

בֶּטַח Bétach. siue בִּטְחָה Bitcha. ideſt spes. confidentia. fiducia. securitas. ps. 4. In spe constituisti me. ps. 15. Insuper & caro mea requiescet in spe. Esa. 30. In silentio & in spe erit fortitudo vestra. & in eodem. 32. & cultus iustitie silentium & securitas vsq; in sempiternum. Soph. 2. Hec est ciuitas gloriosa habitans in confidentia. ponitur etiam aduerbialiter. vt Gen. 34. Ingressi sunt vrbem confidenter. & aliquando recipit lamed in principio & dicitur

בֶּטַח Spes. Securitas

לָבֶטַח Labétach. ideſt fiducialiter. confidenter. secure. prouer. 3. Tunc ambulabis fiducialiter in via tua. Ezech. 38. Habitantesq; secure. & aliquando scribitur cum littera nun in fine. & dicitur.

Cōfidētia. Cōfidēter.

בִּטָּחוֹן Bitachon. 4. Reg. 18. Que est ista fiducia qua niteris. & aliquando recipit mem in principio & dicitur

לָבֶטַח Fiducialiter.

מִבְטָח Mibtach. ideſt fiducia. spes. confidentia. Iob. 8. Et sicut telam aranearum fiducia eius. ps. 21. Spes mea ab vberibus matris mee. prouer. 21. Detraxitq; robur fiducie eius. & inde

בִּטָּחוֹן Fiducia. מִבְטָח Fiducia. Spes.

בְּטוּחוֹת Batuchoth. pro quo beatus hieronymus trāstulit audacter. Iob. 12. & audacter prouocant deum. pro quo hebrei legunt. & securitates vel confidentie prouocantibus deum. scilicet abundant.

בְּטוּחוֹת Audacter. Confidētie

בָּטַל Batal. vacare. siue cessare. ociosum esse. prohibere. Eccl's. 12. Et ociose erūt molentes in minuto numero Esdre. 4. prohibeatis viros illos: vt vltra non edificent. & in eodem. & prohibuerunt eos in brachio & robore. & in eodem. Tunc intermissum est opus domus domini. ideſt tunc cessauit.

Ociosum esse. Prohibere.

© Biblioteca Nacional de España

בֶּטֶן Uterus. Venter. Beten vterus. venter. Geñ. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. 3. Reg. 7. Iuxta mensuram columne contra retiacula. Pro quo hebrei legunt. Iuxta ventrem contra retiacula. dicitur autem venter columne pars media siue pars crassior ipsius colũne. Ps. 21. In te plectus sum ex vtero. Prouer. 13. Venter autem impiorum insaturabilis. cuius

בטְנִים plurale בִּטְנִים Botnin. nõ inuenitur in hoc significato sed pro fructu arboris pini: secũdum hebreos. Sed btũs Hieronymus traduxit terebinthi fructus. Geñ. 43. Stactes & terebinthi & amigdalarum.

Terebinth⁹

בִּיב בּוּב בֵּיהּ In ea. Bib. concauum. vanum. inane. vacuum. De quo vide supra in dictione בּוּב Bub.

בֵּיהּ Be. in ligua chaldaica significat in eo. vel ī ipso. Dañ. 4. Et esca vniuersorum in ea. et in hebreo est masculini generis.

בִּין Intelliger Bín. intelligere. cogitare. aspicere. intueri. Iob. 23. Et intelligam quid loquitur mihi. Ps. 5. Intellige clamorem meũ. Ps. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini deum. Ps. 81. Nescierunt nec intellexerunt. Ps. 93. Intelligite insipientes in populo. Prouer. 2. Tunc intelliges timorẽ domini. Et in eodem. 8. Intelligite paruuli astutiam. & in eodem. 14. Sapientia callidi est intelligere viam suam. Et in eodem. 24. Qui inspector est cordis ipse intelligit. Esa. 28. Et quem intelligere faciet auditum. Dañ. 9. Ego danie l intellexi in libris. Et in eodem. 11. Et docti in populo docebunt plurimos. i. intelligere facient plurimos. Et in eo-

Docere

dem. 12. Et ego audiui & non intellexi. Et aliquando scribi tur sine iod in medio dictionis. vt Ps. 138. intellexisti cogitationem meã delonge. Iob. 13. Audiuit auris mea & intellexit singula. Dañ. 8. Fac intelligere istam visionem. Et in

Cogitare.

eodem. 11. Et cogitabit aduersus eos qui dereliquerunt testamentum sanctum. Et quando est verbum tertie coniugationis recipit. he. in principio. scilicet in preterito et in imperatiuo & in infinitiuo. & dicitur. הִבִּין Hebin. et in presenti vel participio recipit litteram mem in principio & dicitur מֵבִין Mebin. et aliquando mutat iod. in vau. scilicet quãdo est verbum quarte cõiugationis vel in voce passiua prime coniugationis. Et tunc significat intelligere: siue docere: considerare: respicere. Esa. 10. Et in sapientia mea intel-

Intelliger Docere. Intueri.

lexi. Hiere. 30. In nouissimo dierũ intelligetis ea. Deut. 32. Circunduxit eum & docuit. 3. Reg. 3. Quem diligentius intuens clara luce. Iob. 11. Et videns iniquitatem nonne consideret. Et in eodem. 37. Sta & considera mirabilia dei. & inde בִּינָה Bina. i. intelligẽtia siue intellectus. prudentia. sapientia. Deut. 4. Hec est vestra sapientia et intellectus coram populis. Iob. 20. Et spiritus intelligentie mee respondebit mihi. Et in eodem. 38. Aut quis dedit gallo intelligẽtiam. Esa. 11. Spiritus sapientie & intellectus. Prouer. 4. Et attendite vt sciatis prudentiam. & inde נָבוֹן Nabon. siue מֵבִין Mebin. idest intelligens siue prudens. Deut. 4. En populus sapiens & intelligens gens magna hec. Prouer. 1. Et intelligens gubernacula possidebit. Et in eodem. 8. Recti sunt intelligentibus. Et in eodem. 14. In corde prudentis requiescit sapientia. Et inde תְּבוּנָה Thebuna. i. intelligentia. siue intellectus. aut prudentia. Iob. 12. Ipse habet consilium & intelligẽtiam. Ps. 135. Qui fecit celos in intellectu. Iob. 12. Et in multo tempore prudentia. Prouer. 2. Prudentia saluabit te. Et in eodem. 24. Et in prudentia roborabitur. ponitur etiam pro sapientia. vt. Ps. 146. Et sapientie eius non est numerus. Item בֵּין Ben. inter. intra. intermedium. Geñ. 1. Diuisitq; aquas que erãt sub firmamento ab iis que erant super firmamentum. Pro quo hebrei legunt. Diuisitq; inter aquas que erant sub firmamento & inter aquas que erant super firmamentum. & in eodem. 13. Facta est rixa iter pastores Abraã & Loth. Exo. 14. Qui ẽ inter magdalum et mare. Leuit. 10. vt habeatis scientiam discernẽdi inter sanctum et profanum & inter pollutum & mundum. Ps. 103. Inter medium montium pertransibunt aque. inue-

Intelligẽtia Intellect⁹ Prudẽtia. Intelligẽtia Intellect⁹ Prudẽtia. Sapiẽtia. Intellect⁹ itelligẽtia. Prudẽtia. Intelligẽs Prudens Inter. Inter mediũ

nitur etiam בֵּינוֹת Benoth. i. inter. Ezech. 10. Et imple manum tuã prunis ignis que sunt inter cherubim. Inde בֵּינַיִם Benaim. idest Intermedius Pro quo translatio nostra habet Spuriũ. 1. Reg. 17. Et egressus est vir spurius de castris philistinorum. pro quo hebrei legunt. Et egressus est vir intermedius de castris philistinorum. eo q; stabat inter duas acies. Item בֶּן Ben. sine iod in medio significat filium. de quo vide infra in dictione בָּנָה Bana.

בֵּינוֹת Inter. בֵּינַיִם Spurius. Intermedius. בֵּן

בֵּיצִים בֵּיצֵי בֵּיצָה Oua. Besim. siue בֵּיצֵי Bese. oua. Deu. 22. Et matrem pullis vel ouis desuper incumbantem. Iob. 39. Dereliqt in terra oua sua. Esa. 10. Sicut colligũtur oua q̃ derelicta sunt. & in eodem. 59. Oua aspidum ruperunt. & eius singulare בֵּיצָה Besa. non inuenitur in sacra scriptura: sed ī aliis libris hebraicis ĩuenitur p ouo.

בֵּיצִים בֵּיצֵי בֵּיצָה

בַּיִר Cisterna. בִּירָה Habitatio. Ciuitas. Castrum. בִּירָנִיּוֹת Domus. Castella. Báir. cisterna. Hiere. 6. Sicut frigidam facit cisterna aquã suã. Item בִּירָה Bira. habitatio. palatiũ. 1. Parali. 29. Neq; enim homini preparatur habitatio sed deo. signi ficat etiã ciuitatem vel vrbẽ. scilicet regiam. Ester. 1. Susa ci uitas regni eius exordiũ fuit. Et in eodẽ. 2. Erat vir Iudeus ī susis ciuitate. Et in ligua chaldaica dicitur בִּרְתָּא Birtha. i. castrum. Esdre. 6. Et inuentum est in echbathanis q; est castrum in medena prouĩcia. & in plurali בִּירָנִיּוֹת Biranioth. idest palatia siue domus magna. siue castella. Pro quo beatus Hieronymus transtulit domos ad instar turrium. 2. Paralip. 17. Et edificauit in iuda domos ad instar turrium. Et in eodem. 27. In saltibus castella & turres.

בַּיִת Domus. בַּיִת Báith. siue בֵּית Beth. Domus. Geñ. 19. Declinate in domum pueri vestri. Et in eodem. viri ciuitatis vallauerunt domum illius. Exo. 13. in manu forti eduxit nos dominus de terra egypti de domo seruitutis. Nu. 22. Si dederit mihi balach plenam domum suam argenti & auri. Deut. 6. Et meditaberis sedens in domo tua. Et in eodem. 25. Et vocabitur nomẽ eius in israel domus discalciati. Significat ẽt gentem vel familiam. vt domus israel. domus iuda. domus dauid. Accipitur etiam pro nido auium vel pro habitaculo animalium. Ps. 83. Etenim passer inuenit sibi domum. Ps. 103. Herodii domus dux est eorum. Item significat int⁹. intrinsecus. inter. Exo. 25. Et deaurabis eam auro mundissimo intus & foris. 3. Reg. 7. Quorum posteriora vniuersa intrinsecus latitabãt. Iob. 8. Et inter lapides cõmorabitur. Itẽ accipitur p carcere. Esa. 14. vinctis eius nõ aperuit carcerem. Accipitur etiam pro loco vel pro spacio quod continet aliquã rẽ: vel appropriato alicui rei: quod dicitur domus eius. 3. Reg. 18. Fecitq; aqueductum quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris. Pro quo in hebreo habetur. fecitq; aqueductum quasi domus duorum satorum sementis in circuitu. i. quasi spacium vel locum in quo poterant seminari duo sata sementis. et sic dicitur Bethacarem quod interpretatur domus vinee. idest locus vinearum. & sic de reliquis. et in plurali בָּתִּים Bathim. siue בָּתֵּי Bathe. i. edes. domus. Exo. 1. Et edificauit illis domos. Leuit. 25. Edes leuitarum que in vrbibus sunt semper possunt redimi. Pro uer. i. replebimus domos nostras spoliis. Inuenitur etiam pro ediculis siue domunculis. 4. Reg. 23. Destruxit quoq; ediculas efeminatorũ que erant in domo domini pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci. Significat etiã ornamentũ quoddã muliebre. pro quo beat⁹ Hieronymus trãstulit olfactoria. Esa. 3. Et olfactoria & ãnulos et in-

Inter. Iter mediũ Inter. Spacium. Intrinsecus Inter. Carcer. Domus suum. Intus. Domus. Domo⁹. Edes. Edicule. domuncule. olfactoria.

© Biblioteca Nacional de España

aures vbi pro olfactoriis in hebreo habetur בֵּתֵי הַנְּפֶשׁ Bathe hanephes quod interpretatur domus anime. Et dicunt hebrei quod sunt quedam ornamenta que pendebant in pectore vel supra cor sicut sunt olfactoria & similia. Item בִּיתָן Bithan. Nemus. vel silua. Ester. 1. In vestibulo horti & nemoris. Et in eodem. 7. Qui cum reuersus esset de horto nemoribus consito. Hebrei tamen dicunt q̄ significat palatium vel domus facta in horto uel nemore ad solatium uel refrigerium. Item בִּית Bith. in lingua chaldaica significat dormire. siue manere. Dañ. 6. Et dormiuit incenatus.

בִּיתָן Bemus.

בִּית Dormire.

בְּךָ Becha. in te. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se. sicut supra dictum est.

בָּכָא Bacha. fletus. planctus. Ps. 83. Disposuit in valle lachrymarum in loco quē posuit. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Transeuntes in vallem fletus fontem ponent eam. Hebrei vero dicunt q̄ significat quoddam genꝰ arboris cuius plurale est בְּכָאִים Bechaim. Pro quo piros trāstulit Beatus Hieronymus. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerso pirorū Et in eodē. Et cum audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum. 1. Paralip. 14. Vbi eadem verba habentur.

Fletus.

בְּכָאִים Piri.

בָּכָה Bacha. flere. plorare. plāgere. 2. Reg. 1. Filie israel super saul flete. Ps. 125. Euntes ibant et flebant mittentes semina sua. Hiere. 13. In absc̄dito plorabit anima mea. Et in eodē. 31. Rachel plorans filios suos. Thren. 1. Plorans plorabit in nocte. Osee. 12. Fleuit & rogauit eum. et q̄nq̄ scribitur sine he in fine. Geñ. 21. Leuauit vocem suam & fleuit. Et in eodem. Cumq̄ eiulatu magno fleret. Et in eodē. 50. Ruit super faciē patris flens. Ps. 136. Illic sedimus et fleuimus. Hiere. 22. Plangite eum qui egredietur. Ezech. 8. Plangentes adonidem. Et inde בְּכִי Bechi. i. fletus. ploratus planctus. profundū. Geñ. 45. Eleuauitq̄ vocem suam cum fletu. Esa. 15. Ascendit domus dibon ad excelsa in planctū. Hier. 31. Quiescat vox tua a ploratu. significat etiam fluctꝰ siue profundum. s. aquarum ad similitudinem lachrymarū abundantium. Iob. 28. Profunda quoq̄ fluuiorum scrutatus est. Et aliquando scribitur cum littera nun in principio et dicitur נִבְכִי Nibche. ut in eodē. 38. Nunquid ingressus es profundum maris. Inde בּוֹכִיָה Bochia. i. flebilis. siue plorans. Thren. 1. Idcirco ego plorans. Et inde בָּכוּת Bachuth. i fletus. Geñ. 35. Vocatūq̄ est nomē loci illius quercus fletꝰ.

Plangere

בְּכִי Fletus. Planctus

Profundū

נִבְכִי Profundū

בּוֹכִיָה Plorans.

בָּכוּת Fletus.

בָּכֶם Bachem. in vobis. siue in vos. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se: vt dictum est supra. et quando refertur ad feminas scribitur cum littera nū in fine et dicitur בָּכֶן Bachen. i. in vos vel in vobis. fe. ge.

בָּכֶן

בְּכַר Bachar. primogenitum facere. siue primogenitū cōstituere: aut primitias offerre vel primitiua afferre. vt Leuit. 27. Primogenita que ad deum pertinent nemo sanctificare poterit. pro quo hebrei legunt. Omne primogenitum quod domino cōstitutū est nemo sanctificet. Deut. 21. Non poterit filium dilecte facere primogenitū. Ezech. 27 Per singulos mēses afferet primitiua. et inde בְּכוֹר Bechor. i. Primogenitus. vel maior. aut primitiuum. Geñ. 25. Primogenitus ismahel nabaioth. Et in eodē. 38. Fuitq̄ her primogenitus iude. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua. Et in eodem. 48. Qui maior natu erat. Exo. 4. Filius meus primogenitus israel. Et in eodē. 13. Sanctifica mihi omne primogenitū. Ps. 88. Et ego primogenitum ponam illum. Hiere. 31. Et efraim primogenitus me? est. 3. Reg. 16. In ahyram primitiuo suo fundauit eam. et in gc. fe. בְּכִירָה Bechira. i. primogenita vel maior. Geñ. 19. Dixitq̄ maior ad minorem. Et in plurali בְּכֹרוֹת Bechoroth. i. primogenita. vel primogeniti. Geñ. 4

Primogenitū facere.

בְּכוֹר Primogenitus.

Maior.

primitiuū.

בְּכִירָה Maior.

בְּכֹרוֹת

Abel quoq̄ obtulit de primogenitis gregis sui. & quando post se regit genitiuum dicitur בְּכוֹרֵי Bechore. Esa. 14. Et pascentur primogenita pauperum. Et inde בְּכוֹרָה Bechora. i. primogenitura vel primogenita. ſ. ius primogeniture Geñ. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodē. Quid mihi proderunt primogenita. Deut. 21. Et huic debentur primogenita. Et in omnibus locis predictis in hebreo legitur in singulari. s. primogenitura vel ius primogeniture. & inde בְּכוּרִים Bichurim. siue בְּכוּרִי Bichure. primitie vel primitiua. Exo. 23. Primitias frugum terre tue defferes in domum domini dei tui. Leuit. 2. Si obtuleris munus primitiarum frugum tuarum domino. Nu. 28. Dies etiam primitiuorum quando offeretis nouas fruges domino. Et inde בִּכּוּרָה Bicura. i. ficus que primum venit ad maturitatem. Osee. 9. Quasi prima poma ficulnee. Mich. 7. Precoces ficus desiderauit anima mea. Et eadem dictio ponitur pro temporaneo. Esa. 28. Quasi temporaneum ante maturitatem autumni. cuius plurale בְּכוּרִים Bichurim. ponitur pro grossis. Naū. 3. Sicut ficus cū grossis suis. inde מַבְכִּירָה Mabchira. i. Mulier qñ prīo parit. pro q̄ puerperā transtulit beatus Hieronymus. Hiere. 4. Angustie sicut puerpere. Et in de בִּכְרָה Bichra. Significat quoddā genꝰ animalis magni & velocissimi cursu. pro quo beatus Hieronymus transtulit cursorem. Hiere. 2. Cursor leuis explicans vias suas. cuius plurale בִּכְרֵי Bichre Dromedarios transtulit. Esa. 60. Dromedarii madian et epha.

Primogenita.

בְּכוֹרֵי Primogenita.

בְּכוֹרָה Primogenita.

בְּכוּרִים בִּכּוּרֵי Primitie primitiua.

בִּכּוּרָה Primum pomum ficulnee. Precox. ficus. Tpaneum

בְּכוּרִים Grossi.

מַבְכִּירָה Puerpera

בִּכְרָה Cursor.

בִּכְרֵי Dromedarii.

בַּל Bal. ne. non. neq̄. Ps. 15. Quoniam bonorum meorum non eges. et in eodem. Quoniam adextris est mihi ne commouear. Ps. 103 Terminū posuisti quem non trāsgredientur: neq̄ conuertentur operire terram. Prouer. 23. Et mens eius non est tecum. Et in eodem. Vulneraueruntme sed nō doluī. Traxerūt me & ego nō sensī. & recipit in fine. iod. & dicitur בַּלִּי Beli. i. non. absq̄. sine. 2. Reg. 1. Clipeus saul quasi non esset vnctus oleo. Ps. 71. Donec auferatur luna. pro quo hebrei legunt. Donec nō sit luna. Ps. 58. Sine iniquitate cucurri. Esa. 14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiiciētem in furore gentes persecutione absq̄ cessacione. i. incessabili. Et in eodē. 38. Tu autem eruisti animam meam vt non periret. Et etiam recipit mem in principio & dicitur מִבְּלִי Mibeli. i. non. sine. absq̄. eo q̄ non. Exo. 14. Forsitan non erant sepulchra in egypto. Iob. 4. Tigris periit eo q̄ non haberet predam. Thren. 1. Eo q̄ non sunt qui veniant ad solemnitatem. Et etiam recipit in principio beth. & dicitur בִּבְלִי Bibli. i. ne. non. absq̄. Deut. 19. Qui percusserit proximū suum nesciens. Et aliquādo scribitur cū lamed in principio. et dicitur לִבְלִי Libli. Esa. 5. Et aperuit os suum absq̄ vllo termino. Et componitur predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione עַל Al. que significat ascensionem et dicitur בְּלִיַּעַל Belial. i. non. ascendens. potest etiam componi cum dictione עֹל Ol. quod significat iugū: & interpretari absq̄ iugo. Et sic interpretatur aliquando in translatione nostra. Iudi. 19. Venerunt viri ciuitatis illius filii belial. i. absq̄ iugo. Et aliquando translator pro belial posuit iniquum. Ps. 40. Verbum iniquum cōstituerunt aduersum me. Quandoq̄ etiā interpretatus est diabolum siue diabolicum. 3. Reg. 21. Et adductis duobus viris filiis diaboli. Et in eodem. At illi vt viri diabolici dixerunt contra eum testimonium. Ponitur ēt בְּלִיַּעַל Belial. pro preuaricatiōe Naū. 1. Mente ptractans ꝓuaricationē. cōponitur ēt predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione לוֹ Lo. que significat ei. vel eius. aut sibi. vel sui & dr בְּלִילוֹ Belilo. i. nō eius. vel nō sui. aut nō illi? Iob. 18. Habitent in tabernaculo illi? socii ei? qui nō est. & in eo. 42.

Primogenita.

בְּכוֹרֵי Primogenita.

בְּכוֹרָה Primogenita.

בְּכוּרִים בִּכּוּרֵי Primitie primitiua.

בִּכּוּרָה Primum pomum ficulnee. Precox. ficus. Tpaneum

בְּכוּרִים Grossi.

מַבְכִּירָה Puerpera

בִּכְרָה Cursor.

בִּכְרֵי Dromedarii.

בַּל Mon. Me. Neq̄.

בְּלִי Mon.

Sine.

absq̄

מִבְּלִי Mon.

Eo quod non.

בִּבְלִי Ne

לִבְלִי absq̄.

בְּלִיַּעַל absq̄ iugo

Iniquum.

Diabolus. diabolic?. Preuaricatio.

בְּלִילוֹ

© Biblioteca Nacional de España

Nõ suum. בְּלִימָה Agrum non suum demetũt. Componitur ẽt cũ dictiõe מָה Ma que signt quid:siue aliqd.& dicitur בְּלִימָה belima:qđ signficat nõ aliquid.i.nihil.Iob.26. Et appendit terrã sup nihilo.Item בַּל bal in lingua chaldaica signat cor.Dañ.6. Et pro daniele posuit cor vt liberaret eum.

Nihil. בַּל

Cor. בָּלַל Balal.confundere.miscere.cõmiscere. Geñ.11.Quia ibi confusum est labium vniuerse terre.Pro quo heb. le.qa ibi confudit dñs siue cõmiscuit dñs labiũ vniuerse terre.Osee.7.Ephraim in populis ipse cõmiscebatur.Et a liqñ scribitur cum simplici lamed.Geñ.11.Et cõfundamus ibi linguã eorũ.vbi ponitur נָבְלָה Nábla.& inde. בְּלִיל Be lil.i.pabulũ iumentorum ex diuersis mixtũ.Esa.30. Conmixtum migma comedent:sicut in area ventilatũ est.Iob. 6.Aut mugiet bos cum ante presepe plenũ steterit. pro q̃ he.le. Aut mugiet bos super pabulũ suũ.i. existens sup pabulum suum.& inde verbum יָבַל Iabal.i.pabulũ prebuit. Iudi.19.Et pabulũ asinis prebuit.inde בְּלוּלָה Belula.i.cõmixtũ vel cõmixta.pro quo Beatus hieronymus transtulit cõsperſam.Leuit.2.Simile cõsperse oleo & absq̃ fermẽto.& in plu.בְּלוּלוֹת Beluloth.Nu.6.Qui cõsperſi sũt oleo. & inde תְּבַלּוּל Thebalul.quod signficat maculã in pupilla oculi:quã albuginẽ nominat trãslatio nostra. Leuit. 21.Si albuginem hñs in oculo.a confusione pupille dictũ.& ide. תֶּבֶל Thébel.i.confusio.scelus.Leuit.20.Vterq̃ moriatur quia scelus operati sunt.Esa.10.Et furor meus super scelus eorũ.& scribitur cum accentu in prima syllaba. nã si accentus ponatur in secunda syllaba tũc signat mundũ vel orbẽ 1.Reg.2.Et posuit super eos orbẽ.Iob.18. Et de orbe trãsferet eũ.Ps.23.Orbis terrarũ & qui habitant in eo. Et de hoc vide infra in littera thau.

Pabulum iumẽtorũ. בְּלִיל

Pabulum prebere. יָבַל

Cõsperſa. בְּלוּלָה

Cõsperse בְּלוּלוֹת

Conſperſe תְּבַלּוּל

Albugo.

Scelus תֶּבֶל

Orbis.

refrigerat. בָּלַג Balag.confortari.refrigerari.subridere.Ps.38. Remitte mihi vt refrigerer.Iob.11.Commuto faciem meam & dolore torquebor.pro quo hebrei legunt. Commutabo faciem meam & refrigerabor siue confortabor. Et quia lachryme sunt refrigerium dolorem patiẽti:ideo ponitur etiam pro plangere.Iob.10.Dimitte me vt plangam paululum dolorem meum.sed ẽt in hoc loco hebrei legũt.dimitte me vt conforter vel refrigerer paululum.Amos.5. Qui subridet vastitatem sup robustum. & inde מַבְלִיגִיתִי Mabligithi.Pro quo in nostra translatione ponitur dolor meus.Hiere.8.Dolor meus super dolorem. Hebrei tamẽ dicunt q̃ signficat refrigerium meum siue confortationem meam.

Dolore torquerí.

Plangere

Cõfortari. Subridẽre. מַבְלִיגִי. dolor me?

בָּלָה Bala senescere.inueterare.vetustate cõsumi.atterere siue conterere.vetustum facere Geñ.18. Postq̃ consenui & dominus meus vetulus est:voluptati operam dabo. Nec.9.Vestimenta eorũ non inueterauerunt.Ps.31. Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea.Ps.48. Et auxilium eorum inueterascet.Ps.101. Et omnes sicut vestimentum veterascent.Esa.65.Et opera manuum eorum inueterabunt electi mei.Deut.8.Vestimentum tuum quo operiebaris nunquam vetustate defecit.Et in eodem.29.Non sunt attrita vestimenta vestra neq̃ calciamenta pedum vestrorum vetustate consumpta sunt.Ios.9.Trita sunt & pene cõsumpta.1.Paralip.17. Neq̃ filii iniquitatis atterent eum. Dañ.7.Et sanctos excelsos conteret. Thren.3.vetustam fecit carnem meam & pellem meam. Ezech.23.Et dixi ei que attrita est in adulteriis.& ide בָּלוֹת Baloth.i. vetustas.sine senect9.Ps.91.Et senectus mea in misericordia vberi.& inde בָּלִים Balim.idest veteres. Iosue.9.saccos veteres asinis imponentes. Et in genere femínino בָּלוֹת Baloth.vt in eodem.Et inde בְּלוֹעֵי Beloie. idest vetera siue antiqua. Hiere.38. Tulit inde veteres pãnos & antiqua que putrue rant.Et in eodem.Pone veteres pannos & hec scissa & putrida sub cubito manuum tuarum. & inde בָּלַהָה Balaha.i. terror.turbatio.Esa.17.In tempore vespere & ecce turbatio.& in plurali.בַּלָהוֹת Balahoth.idest conturbationes vel formidines.Iob.10. Vndiq̃ terrebunt eum formidines. Ponitur etiam pro interitu.vt in eodem. & calcet super eũ quasi rex interitns.Item ponitur pro nihilo. Ezech. 26. In nihilum redigam te.Et in eodem.28.Nihil factus es & non eris in perpetuum.

Vetustate deficere. Atterere. Vetustate consumi. Cõterere. Vetustum facere. בָּלוֹת

Senectus. בָּלִים

Veteres. בָּלוֹת בְּלוֹעֵי

Antiqus. Veteres. בָּלָהָה

Turbatio. formidies.

Interitus. Nihilum.

בְּלוֹ Belo.in lingua chaldaica signficat vectigal quod datur pro vnoquoq̃ capite.Esdre.4.Tributum quoq̃ & vectigal & annuos redditus non dabunt.

Vectigal. בְּלִיַּעַל Belial.interpretatur non ascendens: siue absq̃ iugo.aut iniquus:vel diabolicus. De quo vide supra in dictione בַּל Bal. quia est dictio composita vt ibidem dictum est.

בָּלַט Balat.paulatim.Abscondite.clam.ruth.3.Et venit ab scondite.1.Reg.18.loquimini ad dauid clam.

Absconditè Clam. בָּלַם Balam.constringere.coarctare.refrenare. Ps.31. In camo & freno maxillas eorum constringe. Pro quo hebrei legunt in camo & freno maxillas eius siue os eius ad constringendum siue ad refrenãdũ.vbi ponitur לְבֻלוֹם Liblom.Et solum inuenitur in predicto loco. De dictione autem בְּלִימָה Belima.idest nihil.vide supra in dictiõe. בַּל Bal vnde deriuatur.

cõstringe? לְבֻלוֹם

Nihil. בְּלִימָה

בָּלַס Balas cum samach in fine.idest vellicare.siue excute re Amos.7.Sed armentarius ego sum vellicans sycomoros.& solum inuenitur in hoc loco.

Vellicare בָּלַס

בָּלַע Balaa.deuorare.absorbere.glutire.destruere. precipitare.Geñ.41.Deuorantes omnem priorum pulchritudinem.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron virgas eorũ. Et in eodem.15. Deuorauit eos terra. Nu.16. Et aperiens terra os suũ deglutiat eos.Et in eo. Deuorauit eos cum tabernaculis suis.Deut.11.Quos aperto ore suo terra absorbuit.2.Reg.17.Ne forte absorbeatur rex.Iob.7.nec dimittis me vt glutiam saliuam meam.Et in eodem.8. Si absorbuerit eum de loco suo.& in eo.20. Diuitias quas deuorauit euomet.Et in eodem.37.Etiam si locutus fuerit homo deuorabitur.Ps.34.Ne dicant deuorauimus eum. & Ps. 68.Ne absorbeat me profundum. & Ps.106. Et omnis sapientia eorum deuorata est.& Ps. 123. Forte viuos deglutissent nos.Prouer.1.Deglutiamus eum sicut infernus viuentem.Et in eodem.19.Et os impiorum deuorat iniquitatem.Esa.28. Absorpti sunt a vino.Et in eodẽ.49.Fuga buntur qui absorbebant te.Hiere.51. Absorbuit me quasi draco. Et in eodem. Et eiiciam quod absorbuerat de ore eius. Abac.1. Et taces deuorante impio iustiorem se. Signficat etiã precipitare siue dissipare vel diruere.2. Reg. 20.Quare precipitas hereditatem domini. Et in eodem. Non precipito nec demolior.Iob.10. Et sic repente precipitas me.Ps.54.Precipita domine diuide linguas eorum Eccls.10.Et labia insipientis precipitabunt eum.Esa.9.Et qui beatificantur precipitati.Et in eodem.19.Et consilium eius precipitabo.Et in eodem.25.Precipitabit mortem in sempiternum.Thren.2.Precipitauit dominus & non pepercit.Esa.13.Et viam gressuum tuorum dissipant.Signficat etiam diruere. Nu.4. Alii nulla curiositate videant que sunt in sanctuario priusquam inuoluantur.pro quo hebrei legunt. Et non ingrediantur ad videndum quando diruitur sanctuarium.i. quando ea que sunt in sanctuario auferũtur de loco suo vbi sunt sita & inuoluũtur ad portandũ ea quãdo castra mouebãt. vnde idem est sensus cum littera nostra.Inde בָּלַע Balaa.i.Precipitatio. siue deuora-

deuorare.

Deglutire. Absorbẽ.

Glutire.

Precipitare.

Dissipare.

Diruere.

בָּלַע

© Biblioteca Nacional de España

ꝑcipitatio. tio vel diſſipatio. Ps. 51. Dilexiſti oia verba ꝑcipitationis.

בִּלְעָדַי Excepto. Abſcꝫ. בִּלְעָדַי Biladai. Excepto. abſcꝫ. preter. niſi. Geñ. 14. Excepti͡s his que comederunt iuuenes. Et aliqñ vltimũ iod nõ eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomẽ prime perſone. vt in eodẽ. 41 Abſcꝫ me deus reſpõdebit pro ſpera pharaoni. Et cõponitur cũ pronominibus ſic. בִּלְעָדַי Biladai. i. Abſcꝫ me: vt ſupra. בִּלְעָדֶיךָ Biladécha. i. abſcꝫ te. Geñ. 41. Et abſcꝫ tuo imperio non mouebit quiſcꝫ manũ aut pedem. Et recipit in principio mẽ. & dicitur מִבַּלְעָדַי Mibalade. i. abſcꝫ. preter. Ioſ. 22. Preter altare dñi dei nr̃i. Ps. 17. Quis deus preter dominum.

מִבַּלְעָדַי Preter.

בָּלַק Nudare. dilacerare. בָּלַק Balac. Nudare. ſiue dilacerare. Deſtruere. Eſa. 24. Ecce dñs diſſipabit terrã & nudabit eam. Naũ. 2. Diſſipata eſt & ſciſſa & dilacerata. vbi ponitur מְבֻלָּקָה Mebulaca pro dilacerata.

מְבֻלָּקָה Dilacerata

בִּלְתִּי Niſi. preter. בִּלְתִּי Bilthi. Niſi. preter. ne. non. Nu. 12. Nihil aliud reſpiciunt oculi nr̃i niſi man. et in eodẽ. 32. Preter caleb filiũ iephone. Et aliqñ vltimũ iod non eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomẽ prime perſone. Oſee. 13. Et ſaluator non eſt preter me. Et aliqñ ſignificat ne vel nõ. 1. Reg. 20. Cogitabat enĩ quod nõ eſſet mũdus. Iob. 14. Donec atterãtur celi non euigilabunt. pro quo hebrei legũt. Donec nõ celi. i. donec non ſint celi nõ euigilabũt. Poteſt etiã deriuari a dictione ſupra poſita. בָּלָה Bala: que ſignificat atterere ſicut eſt in noſtra tranſlatione. Eſa. 10. Ne incurremini ſub vinculo. & in eodẽ. 14. Cedentem populos in indignatione plaga inſanabili. pro quo hebrei legũt. Plaga nõ ceſſante. Et recipit in principio mẽ. & dicitur מִבִּלְתִּי Mibilthi. i. non: ſiue eo quod nõ. Nu. 14. Et dicãt non poterat introducere populũ in terrã. & qñcꝫ recipit in principio lamed. Et dicitur לִבִלְתִּי Lebilthi. i. vt non. nec. ne. Deut. 4. Et iurauit vt nõ tranſirẽ iordanẽ nec ingrederer terrã optimã. et in eodẽ. 17. Nec eleuetur cor eĩ in ſupbia ſup fratres ſuos neꝫ declinet in partẽ dexterã vel ſiniſtrã.

מִבִּלְתִּי Non. לִבִלְתִּי Vt non. Nec.

בָּם In eis. בָּם Bam. in eis. vel in illis. aut in ipſis. Et ẽ dictio cõpoſita cuius partes non inueniũtur per ſe: vt dictũ eſt ſupra in principio huius littere beth. Et quãdo refertur ad feminas ſcribitur cum nun in fine loco mem.

בָּמָה Excelſum. בָּמָה Bama. excelſum. altitudo. 1. Reg. 9. Sacrificiũ eſt hodie populo in excelſo. 3. Reg. 3. Illud quippe erat excelſum maximum. Eſa. 2. Quia excelſus reputatus eſt ipſe

בָּמוֹת Excelſa. Et in plali בָּמוֹת Bamoth. i. excelſa. ſiue altitudines. Deut. 32. Et cõſtituit eum ſuper excelſa terre. 3. Reg. 15. Excelſa autẽ non abſtulit. Ps. 17. Et ſuper excelſa ſtatuẽs me. Eſa. 14. Aſcendã ſuper altitudines nubiũ. ponitur etiã pro collo eo ꝙ eſt pars excelſa in homine. Deut. 33. Et tu eorum colla calcabis.

Altitudies Colla.

בְּמוֹ In. בְּמוֹ Bemo. in. per. Iob. 37. Ingredietur beſtia latibulum ſuũ. pro quo hebrei legũt. Et ingredietur beſtia in latibulũ vel in inſidiis. Eſa. 43. Cum ambulaueris in ignem non combureris.

בֶּן בֵּן בְּנֵי Ban. in eis. et refertur ad feminas. vt dictũ eſt ſupra. Itẽ בֶּן Ben. filius. de quo vide infra in dictione ſequẽti.

בָּנָה Edificare. בָּנָה Bana. edificare. extruere. conſtruere. Geñ. 4. Et efficauit ciuitatem. Nu. 23. Edifica mihi ſeptẽ aras. Deut. 20. Quis eſt homo qui edificauit domũ nouam: & non dedicauit eam. Ioſ. 8. Tunc edificauit ioſue altare dño deo. 3. Reg. 8. Edificans edificaui domũ habitaculũ tuũ. Ps. 101. Quia edificauit dñs ſion. Eccl̃s. 9. Extruxitꝫ munitiones per girũ. Hiere. 30. Et edificabitur ciuitas in excelſo ſuo. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. Geñ. 2. Edificauit dominus deus coſtam quã tulerat de adam in mulierẽ. Et in eodẽ. Edificauit autẽ noe altare dño. Exo. 1. Edificauerũtꝫ vrbes tabernaculorũ pharaoni. Iob. 3. Et qui edificant ſibi ſolitudines. Nu. 33. Imponẽtes vocabula vrbibus quas extruxerat. Deut. 20. Et extrue machinas donec capias ciuitatem. Ezech. 27. Abietibus de ſanir extruxerunt te. Et inde בִּנְיָן Binian. i. edificiũ. ſtructura. Ezech. 40. Et mẽſus eſt latitudinẽ edificii calamo vno. Et idẽ ſignificat בְּנִיָּה Binia. cum he in fine loco nũ. vt in eodẽ. 41. Et quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. Significat etiam ſupradicta dictio בָּנָה Bana. filios habere vel filios ſuſcipere. Geñ. 16. Si forte ſaltẽ ex illa ſuſcipiam filios. inde dicitur בֵּן Ben. i. filius quia eſt quaſi edificium parentũ eius. Poteſt etiã deriuari a dictione ſupradicta בַּיִן Bin. quod ſignificat itelligere. vt ſupra dictum eſt. et ideo Hiere. 49. vbi nos hẽmus. Periit cõſiliũ a filiis. Aliqui hebrei legũt. Periit cõſiliũ ab intelligẽtib⁹: et ſic trãſtulerũt. lxx. qa ẽ equiuocũ ad vtrũqꝫ. & accipitur multipliciter. ſ. p filio naturali. Geñ. 5. Et genuit filios & filias. et in eodem. 18. Et habebit filium ſara vxor tua. & in eodẽ. 45. Ioſeph filius tuus viuit. Accipitur etiã pro filiis filiorũ vel pro quocũqꝫ deſcendẽte ab alio: qui dicitur filius eius. vt filii iſrael. filii Iuda. filii Leui. Nu. 16. Audite filii leui. Et nõ ſolum pro filiis filiorũ ſed etiã pro filiis filiarum. Geñ. 31. Filie mee & filii. Pro quo hebrei legũt. Filie filie mee: & filii filii mei. ſ. ſunt: qui vtiqꝫ erant filii filiarũ ſuarũ. Accipitur etiã pro filio adoptiuo. Exo. 4. Filius meus primo genitus iſrael. et ſupra in eodẽ. 2. Quem illa adoptauit in locum filii. Pro quo in hebreo habetur. Et fuit illi in filiũ. Accipitur etiã pro diſcipulo vel pro quocũqꝫ qui ſequitur doctrinã alterius: qui dicitur filius eius. 4. Reg. 2. Videtes autẽ filii prophetarũ qui erant in hiericho. vnde magiſter vel dñs aut princeps pater appellatur in ſcriptura. vt dictũ eſt ſupra in principio huius voluminis. Et etiã cuiuſcunqꝫ opera facit eius filius dicitur. Deut. 3. Omnes viri robuſti. pro quo hebrei legunt. Omnes filii fortitudinis. 1. Reg. 2. Porro filii heli filii belial. 3. Reg. 21. Et eductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos ſedere cõtra eum. Ps. 88. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Vnde ſaluator in euãgelio ioãnis. 8. ait. Si filii abrae eſtis: opera abrae facite. Et etiã quando aliquis eſt dignus aliqua re vel aliqua pena dicitur filius illius rei. Deut. 25. Si autẽ eum qui peccauit dignum viderint plagis. Pro quo in hebreo habetur. Si autẽ qui peccauit filius fuerit flagellationis. i. dignus plagis ſicut eſt in littera noſtra. 2. Reg. 13. Viuit dñs quia filius mortis eſt vir qui fecit hoc. Et etiã qñdo aliquis habet aptitudinem ad aliquã rem aut ex ea producitur dicitur filius eius. Iob. 41. Non fugabit eum vir ſagittarius. Pro quo in hebreo habetur. Non fugabit eũ filius arcus. Eſa. 5. Vinea facta eſt dilecto meo in cornu filio olei. i. in angulo terre pinguiſſime apto oliuis. ſicut exponũt hebrei. Et in eodẽ. 21. Tritura mea & filia aree mee. Pro quo in hebreo habetur. Et filius aree mee. & dicitur filius aree granũ frumenti: eo quod producitur in ea. Threñ. 3. Miſit in renibus meis filios pharetre ſue. vbi per filios pharetre itelligũtur ſagitte Et etiã viri alicuius ciuitatis vel loci aut regionis ſiue populi dicũtur filii eius. vt Geñ. 21. Preſentibus filiis populi mei. Eſa. 11. Simul predabũtur filios orientis. Hiere. 2. Filii memphis & taphnis. Threñ. 4. Filii ſion inclyti. ſignificat etiã etatẽ vel durationẽ. Exo. 12. Agnus abſcꝫ macula maſculus anniculus. Pro quo hebrei legũt. Agnus abſcꝫ macula maſculus filius vnius anni. i. etatis vnius anni. Et. 1. Reg. 13. Filius vnius anni erat ſaul cum regnare cepiſſet. Accipitur etiã pro paruo animali cuiuſcũqꝫ ſpeciei qui adhuc ſequitur matrẽ. Geñ. 18. Et tulit inde vitulũ. pro quo in he-

Edificare. Extruere. Filios ſuſcipere. בֵּן Filius. Filius pro nepote. Filius pro ſucceſſore. Filii pro filiis filiarũ. Filiꝰ adoptiuus. Filius pro diſcipulo Dignus. Etas.

© Biblioteca Nacional de España

Filius. breo habetur filius vacce. & similiter vbicunq; nos habemus vitulū de armento: in hebreo habetur vitul⁹ filius vacce. Et sic pullus colūbe in hebreo dicitur filius colūbe. & in

בָּנִים בְּנֵי plurali בָּנִים Banim siue בְּנֵי Bene. vt in aliquibus locis supradictis. Et in genere femínino scribitur irregulariter.

Filij Nam cū deberet dici בְּנַת Benath: dicitur בַּת Bath: & defecit littera nun que est littera substantialis. & significat filiā.

בַּת Filia Gen̄. 30. Peperit filiā nomine dinam. Exo. 2. Descendebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Ps. 136. Filia babylonis misera. Thren̄. 2. In tabernaculo filie sion. et in eodē. Et cōsolabor te virgo filia sion. Et accipitur quasi eisdem modis quibus. בֵּן ben: vt supra. Itē significat pupillā vt dictum est supra in dictione בַּבַת Babath. Et eius plurale בָּנוֹת

בָּנוֹת Filie. Banoth scribitur regulariter cum littera nun. Et significat filias. Gen̄. 5. Et genuit filios & filias. & in eodē. 49. Filie discurrētes sup murū. Canti. 1. Nigra sum sed formosa filie ierusalē. Et etiā accipitur pro villis vel viculis aut suburbanis quia sunt quasi filie ciuitatis. Iudi. 1. Manasses quoq;

Viculus non deleuit bethsan & chanath cū viculis suis. Inde

תַּבְנִית similitudo. Exemplar. Descriptio Thabnith. i. similitudo. exemplar. descriptio. Exo. 25. Iuxta similitudinē tabernaculi quod ostendā tibi. Et in eodē. Inspice & fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratū est. 4. Reg. 16. Et similitudinē iuxta omne opus eius 1. Paral'. 28. Dedit autē dauid salomoni filio suo descriptionem portícus templi. Et in eodē. Vt ex ipso fieret similitudo quadrige cherubin. & in eodē. Vt intelligerē vniuersa opera exēplaris. de dictione אֲבָנִים obnáim vide supra in dictione אֶבֶן eben.

בָּנוּ In nobis. בָּנוּ Banu. in nobis. & est dictio cōposita cuius partes non inueniūtur per se vt dictum est supra.

בָּסַס Cōculcare. בָּסַס Basas. conculcare. calcare. De quo vide supra in dictione בּוּס Bus.

בֹּסֶר Botr⁹ immaturus vua acerba immaturū. בֹּסֶר Boser. vua acerba. siue botrus immaturus. Iob. 15. Ledetur quasi vinea in flore botrus eius. Hiere. 31. Patres comederūt vuam acerbam: & dentes filiorū obstupuerunt. et in eodē. Omnis homo qui comederit vuā acerbam obstupescēt dentes eius. Accipitur etiā pro quolibet fructu immaturo. Esa. 18. Et immatura perfectio germinabit.

בָּעָה Querere Petere. Rogare בָּעָה Baa. Querere. requirere. inuestigare. petere. feruere. Esa. 21. Si queritis querite cōuertimini venite. & in eodē. 30. Et requisita in muro excelso. Dañ. 6. Vt ois qui petierit aliquā petitionē. Et aliq̄n scribitur cum aleph in fine. vt in eo. Qui rogaret quicq̄ de diis. et in eo. Orat obsecratione sua. i. rogat vl' petit petionē suā. Significat ēt feruere. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerēt: aque arderēt igni. Pro quo hebrei legūt. Sicut exustio ignis tabescerent: aque feruerent igni. & ide deriuatur.

Feruere. אַבַּעְבֻּעוֹת Vesice. אַבַּעְבֻּעוֹת Abaabuoth. q̄d significat pustulas siue vesicas que fiunt ex feruore vel cale factione sanguinis. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & vesice.

בָּעַט recalcitrāt Calce abicere. בָּעַט Baat. recalcitrare. calce abicere. Deut. 32. Incrassatus est dilectus & recalcitrauit. 1. Reg. 2. Quare calce abiecistis victimam meam. Et translatiue ponitur pro cōtemnere aut vilipendere.

בָּעַל Possidere Dñari. בָּעַל Baal. possidere. dominari. in potestatē habere. subiugare. maritū esse. f. habere vxorē. siue rem cū muliere habere. Esa. 26. Dñe deus noster possederūt nos dñi absq; te. et in eo. 54. Quia dominabitur tui qui fecit te. Hiere. 31. Et ego dominat⁹ sum eorū. Significat etiā maritū eē siue vxorē habere: eo q̄ vir est quasi dñs vxoris & possidet eam. Deut. 24. Si acceperit homo vxorē & habuerit eam. et Malach. 2. Et habuit filiam dei alieni. Accipitur etiā pro dormire cū vxore. Deut. 21. Et postea intrabis ad eam: dormiesq; cum illa. Ponitur etiā pro inhabitare terrā que erat deserta. eo q̄ redigitur in potestatē habitantiū: & possidetur ab illis sicut vxor a viro. Esa. 62. Et terra tua inhabitata Et in eodē. Et terra tua inhabitabitur. Et inde בַּעַל Baal. i. dominus. posse ssor. siue possidens. vel habens. aut vir. siue maritus. Exo. 21. Dñs quoq; bouis innocēs erit. & in eodē. Bos lapidibus obruetur: & dominū eius occidēt. & in eo. Reddet dñs cisterne preciū iumentorū. Esa. 16. Dñi gentiū exciderūt flagella eius. Ponitur ēt p̄ habēte vxore vel pro marito. Exo. 21. Si habens vxorē & vxor egredietur simul. Et in eodē. Subiacebit damno quantū maritus mulieris expetierit. Gen̄. 20. Habet enim virū. Pro quo hebrei legūt. Et ipsa est maritata marito. vbi ponitur בְּעוּלַת Beulath. pro maritata. Deut. 22. Si dormierit vir cū vxore alterius. Pro quo hebrei legūt. Si dormierit vir cū vxore maritata marito. Ponitur etiā pro habente vel possidēte quancūq; rem. Gen̄. 37. Ecce somniator venit. pro quo hebrei legūt. Ecce habens somnia venit. Et in eodem. 49. Inuiderunt ei habentes iacula. Esa. 41. Habens rostra serrantia. Significat etiā principem vel magistrū: eo q̄ habet dominiū vel scientiam. Leuit. 21. Sed nec in principe populi sui cōtaminabitur. Eccl's. 12. Que per magistrorū conciliū data sunt a pastore vno. est etiā בַּעַל Báal. nomen idoli qui erat quasi dominus eis a quibus collebatur.

Dormire cum vxore. Inhabitare terram. בַּעַל Dñs. Vxorē hñs Maritus Vir. בְּעוּלַת maritū hñs Habens. Princeps Magister בַּעַל

בַּעֲלִיל Separatū. בַּעֲלִיל Baalil. Separatū. Ps. 11. Argentū igne examinatū probatū terre. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Argentū probatum separatū a terra. Et dicunt aliqui hebrei quod deriuatur a supradicta dictōe בַּעַל Báal. que significat dominiū: eo quod argentum purissimū habet dñium sup alias res terre stres. Iuxta illud Eccl's. 10. Pecunie obediunt omnia. vbi in hebreo argentum ponitur pro pecunia.

Argentū בַּעַר Ardere Cōburere. Succēdere בַּעַר Baar. Ardere. comburere. succendere. ledere. depasci. auferre. ferre. separare. insipiente fieri Exo. 3. Et videbat q̄ rubus arderet. & in eodē. Quare non cōburatur rubus. et in eodē. 35. Non succendetis ignē. Leui. 6. Quē nutriet sacerdos subiiciens ligna. Pro quo hebrei legūt. Et succendet sup illud sacerdos ligna. Nu. 11. Vocauitq; nomē loci illius incensio: eo q̄ succensus fuisset contra eos ignis domini. Deut. 4. Qui ardebat vsq; ad celum. Et in eodem. 5. Et montē ardere vidistis. Iudi. 15. Sicut solent ad ardorem ignis ligna consumi. pro quo hebrei legūt. Sicut ligna que succensa sunt igni. Et in eodē. Quibus succensis & cōportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Ps. 17. Carbones succensi sunt ab eo. Ps. 82. Sicut ignis qui cōburit siluam. Esa. 1. Et succendetur vtrūq; simul. et in eo. 10. Et succēdetur & deuorabitur spina eius & vepres in die vna. & in eodē. 40. Et liban⁹ nō sufficiet ad succendendū. Et in eodē. 43. Et flamma non ardebit in te. Hiere. 4. Et succēdatur & nō sit q extinguat. & in eo. 7. Patres succēdūt ignem. et in eodē. 30. Et factus est in corde meo quasi ignis estuans. & in eodem. 36. Et posita erat arula coram eo plena prunis. pro quo hebrei legūt. Et arula erat coram eo succēsa. i. plena prunis: sicut est in littera nostra. Thren̄. 2. Succēdit in iacob quasi ignis. Ezech. 39. Et succendēt & comburent arma. Naū. 2. Et succendam vsq; ad fumū quadrigas tuas. Malach. 4. Ecce enim dies veniet succensa. Inde

Cōcremat. Estuare בְּעֵרָה Incendiū. Incensio Ardor בָּעֵר בְּעֵרָה Beera siue הַבְּעֵרָה Thabeera. i. incendiū. siue incensio. Exo. 22. Reddet damnū qui ignē succenderit. pro quo hebrei legunt. Reddet. f. dānum qui incendit incendiū. Nu. 11. Vocauitq; nomen loci illius incensio. Et inde בָּעֵר Baer. i. Ardor succensio. focus. Esa. 4. In spiritu iudicii & spiritu ardoris Et in eodē. 44. Et facta est hominibus in focū. Significat

© Biblioteca Nacional de España

Ledere. etiam ledere. vel depasci. aut demetere. Exo. 22. Si leserit quispiã agrũ vel vineã. Et in eo. Et dimiserit iumentũ suũ vt depascatur aliena. Esa. 3. Vos autẽ depasti estis vineã. 3.

Depasci

Demetere. Reg. 16. Ecce ego demetam posteriora baasa & posteriora domus eius. et in eodẽ. 21. Et demetã posteriora tua. Item

Auferre. significat auferre: vel separare. Deut. 13. Auferes malũ de medio tui. & in eodẽ. 17. Auferes malũ de israel. et in eodẽ 22. Et auferes malum de medio tui. & in eodẽ. 26. Attuli quod sanctificatũ est de domo mea. Pro quo hebrei legũt.

Separare. Abstuli vel separaui. s. a cõmunibus vsibus. et in eodẽ. Nec separaui ea in qualibet immũditia. Iudi. 20. Vt auferatur malũ. Et qa qñ aliquis eligitur separatur de medio aliorũ ideo põitur בָּעֵר Baer. pro electione vel p electo. Nu. 24. Et

בָּעֵר Electus. Ostensio fueris electus de stirpe cain. Ponitur etiam pro ostensione. Esa. 6. Et cõuertetur & erit in ostensionẽ. Tamẽ aliqui hebrei legũt in hoc loco. Et erit in separationẽ vel in ablationem. Alii sic. Et erit in pastum: sequẽtes predictas significationes. Significat etiã insanire: siue insipientẽ vel stultũ

Insipiẽtẽ eẽ Stultus. esse. Hiere. 10. Pariter insipientes & stulti probãtur. & in eodẽ. Stultus factus est omis homo a scientia sua. Et inde

נִבְעָרָה Insipiens. נִבְעָרָה Nibara. i. insipiens. Esa. 19. Dederunt consiliũ insipiens. Et idẽ significat בַּעַר Baar. Ps. 91. Vir insipiens non

בַּעַר Insipiens. cognoscet. Et in plurali בְּעָרִים Boarim. i. insipiẽtes. Ps. 93. Intelligite insipiẽtes in populo. Ezech. 21. Dabo te in manus hominũ iisipientiũ. et inde

בְּעָרִים Insipiẽtes בְּעִיר Beir. i. Iumentũ. Geñ. 45. Onerantes iumẽta vestra ite in terrã chanaã. Exo. 22.

בְּעִיר Iumẽtum. Et dimiserit iumentũ suũ. Nu. 20. Vt et nos & nostra iumẽta moriamur. & in eodẽ. Ita vt pplus biberet & iumẽta.

בָּעַת Exagitare. בָּעַת Baath. Conturbare vel exagitare. obstupescere. terre re. 1. Reg. 16. Et exagitabat eum spiritus neq̃. Et in eodẽ. Ecce spiritus dñi malus exagitat te. Hester. 7. Quod ille audiẽs illico obstupuit. Esa. 21. Emarcuit cor meũ tene

obstupescẽ stupefacẽ. bre stupefecerũt me. Et ide בַּעֲתָה Beatha. i. Terror. siue formido. Hiere. 8. Tẽpus medele & ecce formido. Et in pali.

בַּעֲתָה Formido בְּעוּתַי Biuthe. Iob. 6. Terrores dei militant contra me. Ps. 78. Terrores tui conturbauerunt me.

בְּעוּתַי Terrores בִּץ Cenum. בִּץ Bos. cenum. vel lutũ. Hiere. 38. Demerserũt te in ceno et in lubrico pedes tuos. vbi ponitur lubricũ pro luto. Et aliquãdo scribitur cum he in fine vt in sequẽti dictione.

בְּצָה Humor Cenum בְּצָה Bisa. Humor. cenũ. Iob. 8. Nunquid virere potest scirpus absq̃ humore. et in eodẽ. 40 In locis humẽtib9. pro quo hebrei legũt. In ceno vel in loco cenoso. cuius plurale scribitur cũ aleph loco he: et signãt loca cenosa vel humida. Pro quo beatus Hieronymus transtulit littora: eo q

Littora. plerũq̃ sunt cenosa vel humida. Ezech. 47. In littoribus autẽ eius et in palustribus non sanabũtur.

בָּצֵל Cepe. בָּצֵל Basel. cepe. Nu. 11. Porriq̃ & cepe & allia. Et solũ inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בָּצַע Prodesse. בָּצַע Basaa. prodesse. siue lucrari. auaricia sequi. auare rape re. auaricie studere. cõcupiscere. succindere. complere perficere. Geñ. 37. Quid prodest si occiderimus fratrẽ nostrum. Iob. 22. Aut qd ei prodest si imaculata fuerit via tua.

auare rape et in eodẽ. 27. Que est enim spes hypocrite si auare rapiat. Prouer. 1. Sic semite oĩs auari. Pro quo in hebreo habetur.

Auaricias sequi. Sic semite oĩs sectantis auaricia. vel omnis cõcupiscentis cupiditatem. Prouer. 15. Conturbat domũ suã qui sectatur auariciam. Hiere. 6. Omnes sectantur auaricia. Ezech. 22. Et auare proximos tuos calũniabaris. Et in eodẽ. Ad perdendas aias auare sectando lucra. Significat etiã succindere

Succidere aut vulnerare. Iob. 6. Soluat manũ suam & succidat me. Esa. 38. Dum adhuc ordirer succidit me. Ioel. 2. Sed & per fenestras cadent: & non demolietur. i. non scindentur vel

Vulnerare non vulnerabũtur. Amos. 9. Auaricia enim in capite oĩm. Pro quo hebrei legũt. Et vulnerabit eos in capite oẽs siue in capite omniũ. Potest etiã legi sic. s. et auaricia eorum in capite omniũ. quod est idẽ sensus cum littera nostra. Item

significat cõplere vl implere aut pficere. Esa. 10. Et erit cũ im Implere. pleuerit dñs cuncta opera sua in monte sion. Threñ. 2. Cõ Cõplere pleuit sermonẽ suũ. Zach. 4. Et manus eius pficient eam. Perficere

Inde. בֶּצַע Bẽsaa siue בָּצַע Basaa. i. Auaricia. lucrum. cupiditas. rapina. precisio. Exo. 18. Et qui oderint auariciã. Iudi. בֶּצַע 5. Et tamẽ nihil tulere predantes. Pro quo in hebreo habe- בָּצַע Auaricia. tur. Rapinam argenti siue lucrum argenti non acceperũt. Lucrum. Ps. 118. Inclina cor meũ deus in testimonia tua & non in auariciã. Prouer. 28. Qui odit auariciã longe fiẽt dies ei9. Esa. 56. Vnusquisq̃ ad auariciã suam. & in eodem. 57. Propter iniquitatẽ auaricie eius iratus sum. Mich. 4. Et interficies dño rapinas eorum. Hiere. 51. Venit finis tuus pe- Rapina dalis precisionis tue. Precisio.

בָּצַק Subtritũ eẽ בָּצַק Basac. Subtritũ esse: siue attritũ esse. Deut. 8. Et pes tuus non est subtritus. Nec. 9. Pedesq̃ eorũ non sunt attriti. Et inde בָּצֵק Basec. i. massa vel pasta eo q̃ fit terendo manibus vel pedibus. Exo. 12. Tulit igitur populus con sperſam farinã. i. massam ex aqua & farina confectã. & in eodem. Coxerũtq̃ farinam quã dudũ de egypto consperſam tulerant. Osce. 7. Quieuit paululum ciuitas a cõmixtione fermenti.

בָּצַר Desistere בָּצַר Basar. deesse siue desistere. phibere. auferre videmia re. munire. Geñ. 11. Nec desistẽt a cogitationib9 suis donec eas ope cõpleãt. Iob. 42. Et nulla te latet cogitatio. Pro quo hebrei legũt. Et non prohibetur vel non auferבָּצַר Auferre. tur a te cogitatio. Ps. 75. Qui aufert spiritũ principum. Et

בָּצֹרֶת Siccitas inde בָּצֹרֶת Basoreth. i. Tempus prohibitionis pluuie. pro quo beatus Hieronymus transtulit siccitatẽ. Here. 17. Et in tpe siccitatis nõ erit solicitũ. Et idẽ signãt בְּצָרוֹת Basaroth in plurali. vt in eodẽ. 14. Quod factũ est verbũ dñi ad hie- בְּצָרוֹת remiã de sermonibus siccitatis. Significat etiã vindemiare Siccitas vel vuas colligere. Leuit. 25. Et vuas primitiarũ tuarũ non Vuas colli colliges quasi vindemiã. Deut. 24. Si vidẽmiaueris vineã gere. tuam. Iudi. 9. Vastantes vineas vuasq̃ calcantes. Pro quo Videmiare. hebrei legunt. Et vindemiauerũt vineas suas: & calcauerũt scilicet vuas. Et inde בֹּצֵר Boser. i. vindemiator. Hiere. 6. בֹּצֵר Conuerte manũ tuam quasi vindemiator ad cartallũ. Et in Videmiator plurali בֹּצְרִים Bosrim. vt in eodem. 49. Si vindemiato- בֹּצְרִים res venissent super te: non reliquissent tibi racemũ. & inde Vindemia tores בְּצִיר Basir. i. vindemia. Leui. 26. Apprehẽdet messium tri בְּצִיר tura vindemiam: & vindemia occupabit sementẽ. Iudi. 8. Vindemia Melior est racemus ephraim vindemia abiezer. Itẽ significat munire. Esa. 22. Et destruxistis domos ad muniẽdum Munire. murũ. Hiere. 51. Si firmauerit in excelso robur suũ. i. munierit. et inde בְּצִיר Basir. i. munitio vel munitus. Zach. 11. בְּצִיר Succissus est saltus munitus. et aliquãdo scribitur cũ mem Munitus. in principio & dicitur מִבְצָר Mibsar. i. munitio vl munita. מִבְצָר Hiere. 8. Cõuenite & igrediamur ciuitatẽ munitã. Abach. Munita. 1. Ipse super oẽm munitionẽ ridebit. Et in plurali מִבְצָרִים Munitio Mibsarim siue מִבְצָרוֹת Mibsaroth. i. munitiones. Threñ. מִבְצָרִים 2. Destruxit in furore suo munitiones virginis iuda. Dañ. מִבְצָרוֹת 11. Et capiet vrbes munitissimas. Et aliqñ scribitur cum lra Munitões nũ in fine. & dicitur בְּצָרֹן Bisaron. Zach. 11. Cõuertimini בְּצָרֹן ad munitionẽ vincti spei. Et inde בְּצוּרָה Besura. i. munita Munitio vel murata. Esa. 27. Ciuitas enĩ munita desolata erit. Et in בְּצוּרָה plurali בְּצָרוֹת Besuroth. Nu. 13. Et vrbes fortes atq̃ mura- Munita. tas. 2. Reg. 20. Ne forte inueniat ciuitates munitas & effu- בְּצָרוֹת giat nos. Significat ẽt ea que sunt difficilia intellectu. Pro Muratas. quo beatus hieronym9 transtulit firma. Hiere. 33. Et annũ Firma. ciabo tibi grandia & firma que nescis. Et inde בָּצַר Baser. i. בָּצַר

© Biblioteca Nacional de España

Silice. silex: qui est lapis dur⁹ & firmissimus. Iob. 22. Dabit pro terra silicem: & pro silice torrentes auri. Hebrei tamē dicūt quod in predicto loco signat aurū: eo q̄ difficile habetur.

Dissipare. Euacuare. בָּקַק Bacac. vastare. dissipare. demoliri. disrūpere. euacuare. Esa. 24. Ecce dñs dissipabit terram. Osee. 10. Vitis frōdosa israel. Pro quo hebrei legūt. Vitis euacuata. i. in fructuosa israel. & idē signat frōdosa. i. ifructuosa: qa humorem quē debuerat in vuas transmutare: mutauit in foliorū

Vastare et frondiū multitudinē. Naū. 2. Quia vastatores dissipauerunt eum. Et aliq̄ndo scribitur cum simplici coph. Esa. 19.

Disrūpere Et disrūpetur spiritus egypti in viscerib⁹ eius. et in eo. 14. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere. 9. Et dissipabo cōsilium iuda & ierusalem. & in eodē. 51. Et demolientur terrā

Demoliri. eius. Et de hoc vide supra in dictione בוק Buc.

Lagūcula. בַּקְבּוּק Bacbuc. vas testeū cuius os est angustū. Et a sono nomen accepit: quia cum mergitur in aqua: vel cū ex eo aqua effunditur facit talem sonū. Pro quo beatus hieronymus lagunculā traduxit. Hiere. 19. Vade & accipe lagunculā figulī testeam. & in eodē. Et conteres lagūculā.

Rumpere. בָּקַע Bacaa. rumpere. irrūpere. erūpere. interrūpere. disrūpere. diuidere: vl scindere. dissecare. aperire. euellere. Geñ. 7. Rupti sunt oēs fontes abyssī magne. Ios. 9. Vtresvi ni nouos ipleuimus: nunc aūt rupti sunt. Esa. 34. Et circūfodit & fouit ī vmbra ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et rumpit & fouit in vmbra ei⁹. et in eodē. 59. Oua aspidū ruperunt.

Irrūpere 2. Reg. 23. Irruperūt ergo tres fortes castra philistinorum. 4. Reg. 3. Tulit secū septingentos viros educentes gladios vt irrūperent ad regem edon. Iob. 26. Vt non erūpat pariter deorsum. Prouer. 3. Sapientia illius eruperunt abyssī. Esa. 58. Tunc erūpet quasi mane lumē tuū. & in eodē. 59.

Erūpere. Et quod confotū est erūpet in regulū. Ezech. 13. Et erūpere faciam spiritū tempestatū. 4. Reg. 25. Et interrupta est ciuitas. 2. Paral'. 32. Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere. Pro quo hebrei legūt. Et obsedit ciuitates munitas

Interrūpere vt interrūperet eas sibi. i. vt vi armorū caperet eas sibi. Ps. 77. Interrupit mare & perduxit eos. Et in eo. Interrupit

Dirūpere petrā in heremo. Nu. 16. Dirupta est terra sub pedibus eorum. 3. Reg. 1. Et insonuit terra a clamore corū. pro quo hebrei legūt. Et disrupta est terra a clamore corū. i. tam fortiter clamabāt q̄ videbatur ac si terra disrūperetur. Iob. 32. Quod lagūculas nouas disrumpit. Ps. 73. Tu dirupisti fontes & torrentes. Esa. 64. Vtinam disrumperes celos. Item ponitur pro scindere vel dilacerare aut dissipare. Ps. 140. Sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē trāstulit

Scindere. Sicut agricola¡ cū scindit terrā. Esa. 35. Quia scisse sunt in deserto aque. et in eo. 63. Qui scindit aquas ante eos. Osee 13. Bestia agri scidet eos. Mich. 1. Et valles scidētur. Abach. 3. Fluuios scindes terre. Zach. 14. Et scindetur mons oliua rum ex media parte sui. Item significat aperire vel dissecare. Iudi. 15. Aperuit itaq̄ dñs molarē dentem in maxilla

Aperire. Dissecare asini. Hiere. 39. Aperta est ciuitas. Amos. 1. Eo q̄ dissecuerint pregnātes galaad. Item pōitur pro auellere. Esa. 7. Et

Auellere auellamus eū ad nos. Itē ponitur pro dilacerare vel dissipare. Hiere. 29. Et dilacerabis oēm humerū eorū. Ezech. 30.

Dilacerare. Dissipare. Et alexandria erit dissipata. Et ide מְבוּקָעָה Mebucaa. i. scissa vel interrupta aut dissipata. Ezech. 26. Quasi per intro

Dissipata. מְבוּקָעִים tū vrbis dissipate. Et in p'li מְבוּקָעִים Mebucaim. i. scissī. Ios. 9. Et vtres vinarios scissos atq̄ consutos. & inde בְּקָעִים

Scissī. Bechiim. i. Scissure vl' scissiones. Esa. 22. Et scissuras ciuitatis

Scissure בְּקָעָה dauid videbitis. Amos. 6. Et percutiet domū maiorē ruinis et domū minorē scissionibus. Et inde בְּקָעָה Bicaa. i. cāpus vel planicies aut vallis que est inter duos montes & diuidit inter eos. Geñ. 11. Inuenerunt campum in terra senaar. et

Campus. Deut. 8. In cuius campis & montibus erūpunt fluuiorum abyssī. Esa. 4. Erunt praua in directa & aspera in vias planas. Pro quo hebrei legūt. Erunt praua in directa & aspera

Planicies in campū siue in planicīē aut in vallē. Et inde בֶּכַע Bechaa. ideſt dimidiū siue particula cuiusdā ponderis secundū hebreos. Pro quo in nostra translatione habetur duos siclos.

duo sicli Geñ. 24. Protulit vir inaures aureas appendētes siclos duos. pro quo hebrei legūt. Protulit vir inaurem aureā appēdens dimidiū ponderis. Exo. 38. Oblatū est autē ab iis qui

Dimidium transierunt ad numerū. pro quo hebrei legunt. Dimidius siclus per singula capita.

Querere Visitare בָּקַר Bicher. querere. visitare. recensere. Leuit. 13. Sin aūt post emundationē rursus creuerit macula in cute: nō queret amplius. Ps. 26. Et visitem templū eius. 4. Reg. 16. Altare vero ereū erit paratū ad voluntatē meam. pro quo hebrei legūt. Altare vero ereū erit mihi ad visitandū siue ad querendū. Esd. 4. Vt recēseas ī libris historiarū. Ezech.

Recensere. 34. Et visitabo eos sicut visitat pastor gregē suū. ponitur etiā pro eligere. vt Leuit. 27. Non eligetur nec bonum nec

Eligere malū. Inde בֹּקֶר Bocher. i. mane siue matutinū. dictū fortasse a querendo. nam mane incipimus res querere aut visitare. Geñ. 1. Et factum est vespere & mane dies vn⁹. Exo. 14.

Mane. Iamq̄ aduenerat vigilia matutina. Iob. 38. Cum me lauda rēt simul astra matutina. Et in p'li בְּקָרִים Becharim. Esa. 33. Esto brachiū nostrū in mane. Threñ. 3. Noui diluculo. Et inde בְּקֶרֶת Bicoreth. i. vapulatio: vel vapulata. Leui. 19.

Vapulatio Vapulabūt ambo. pro q̄ hebrei legūt. Verberata erit: siue vapulatio erit. i. vapulauit ipsa: siue vapulabūt ambo sicut est in littera nr̄a. Et deriuatur a p̄dicta dictiōe בָּקָר Bicher ideſt visitauit: eo q̄ punitio delicti est visitatio. Iuxta illud psalmi. 88. Visitabo in virga iniquitates eorū & in verberibus peccata eorū. Itē בָּקָר Bacar. i. vacca siue bos. Geñ. 12.

Bos. Fuerūtq̄ ei oues & boues. & in eodē. 21. Tulit itaq̄ abraam oues & boues & dedit abimelech. Et ponitur in hebreo singulare pro plurali: quia est nomē speciei. et in eodē. 18. Et tulit inde vitulū tenerrimū. p quo in hebreo legitur. Et tulit inde filium vacce tenerrimū. i. vitulū paruū qui adhuc sequitur matrē. et est idem sensus cū littera nr̄a. & similiter in aliis locis vbi in hebreo habetur filius vaccē: in translatione nostra ponitur vitulus: siue vitulus de armēto. nam ponitur etiā pro armento. Geñ. 18. Ipse vero ad armentū cucurrit. Exo. 10. Cum ouibus & armentis. Deut. 32. Butyrum de armento. Osee. 5. In gregibus suis & in armentis

Armentū. suis vadēt ad querendū dñm. Et plural'r declinatur בָּקָרִים Becarim. secundū terminationē masculinorū. pro quo beatus hieronymus transtulit bubalos. Amos. 6. Aut arari po

Bubali teſt in bubalis. Et inde בֹּקֵר Bocher. i. armētarius. Amos. 7. armētari⁹. Sed armentarius ego sum.

Querere בָּקַשׁ Biches. Querere. requirere. petere. deprecari. rogare. Geñ. 37. Fratres meos quero. Exo. 2. Et querebat occidere moysen. & in eodē. 4. Mortui enim sunt oēs qui querebāt animā tuam. 1. Reg. 10. Queſierūt ergo eum. et in eodē. 13. Queſiuit sibi dñs virum iuxta cor suū. & in eodē. 20. Et requirat dñs de manu inimicorū dauid. & in eodē.

Requirere 23. Si quis queſierit animā meā: queret & animā tuā. Ester. 2. Queſitūq̄ est & inuentū. Ps. 4. Et queritis mendacium. Ps. 26. Vnam petii a dño hanc requirā. Canti. 5. Queſiui et non inueni illum. Ezech. 3. Sanguinē eius de manu tua requirā. Malach. 2. Et legem requirent ex ore eius. Significat etiā petere vel deprecari. Esd. 8. Et peteremus ab eo viā rectam. Ester. 4. Et deprecaretur eum pro populo suo. Et

Petere. Deprecari Rogare. in eodē. 7. Vt rogaret heſter reginā pro anima sua. Dañ. 2.

© Biblioteca Nacional de España

Et rogauit eunuchorū prepositū ne contaminarētur. Et in de בַּקָּשָׁה Bacasa. i. petitio siue depcatio. vt Hester. 5. Que est petitio tua hester regina.

Petitio

בַּר Filius. Bar. Filius. frumētum. electus. purus. vel mūdus. Dañ. 7. Et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat Et inde Bariona interpretatur filius colūbe: & bartholomeus filius ptolomei. significat etiā frumentū vel triticū Geñ. 41. Et omne frumētum sub pharaonis potestate cōdatur. & in eodē. Tantaq; fuit abūdantia tritici vt arene maris coequaretur. et in eodē. 45. Et totidē asinas triticū in itinere panesq; portantes. Ps. 71. Erit firmamentū in terra in summis montiū. Pro quo in hebreo habetur. Erit fragmētum siue particula frumēti vel tritici in terra in capite mōtium. Et aliquādo additur littera iod in fine: & dicitur בָּרִי Beri. Iob. 37. Frumentū desiderat nubes. Ponitur etiā pro pabulo vel pastu. Iob. 39. Et pergūt ad pastum. Item significat electum. Prouer. 31. Quid electe mi: quid electe vteri mei: quid electe votorū meorū. Canti. 6. Pulchra vt luna electa vt sol. Significat etiā purum vel mundū siue lucidū. Iob. 11. Et mundus sum in cōspectu tuo. Ps. 2. Apprehendi te disciplinā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit: adorate pure. Ps. 18. Preceptū domini lucidū. Ps. 25. Innocens manibus & mūdo corde. Ps. 72. Quā bonus israel deus iis qui recto sunt corde. pro quo hebrei legūt. Quam bonus israel deus iis qui mundo sunt corde. Prouer. 14. Vbi non sunt boues presepe vacuū est. pro quo hebrei legūt. Vbi non sunt boues presepe mūdum est. sed ponitur ibi mundū pro vacuo sicut est in littera nostra. Et inde בַּר Bor. i. puritas siue purū. Ps. 17. Et secundū puritatē manuū mearū. Esa. 1. Et excoquā ad purū scoriā tuā. Vide etiā de hoc in sequēti dictione בָּרַר Barar. et in dictione בָּרָה Bara. quia secundū he. ab eis deriuatur.

Frumentū Triticū. Pastus Electum. Mundus. Pure. Lucidum Puritas Purum.

בָּרַר Barar. Eligere. mūdare. probare. vel examinare. Ps. 17. Et cum electo electus eris. Dañ. 11. Vt conflētur & eligantur & dealbētur. & in eo. 12. Eligentur & dealbabuntur & quasi ignis probabūtur multi. Et aliquādo scribitur cum simplici res. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virū. Ezech. 20. Eligam ex vobis trāsgressores & ipios. Significat etiā mūdare vel purgare. Esa. 52. Mūdamini q fertis vasa dñi. Hiere. 4. Non ad vētilandū & nō ad purgādū. Et in eo. 51. Acuite sagittas. pro quo hebrei legūt. mūdate sagittas. & est idem sensus. nam cū sagitta acuitur mūdatur a rubigine. Item significat probare vel examinare. Eccls. 3. Vt probaret eos deus & ostenderet similes esse bestiis. & in eodē. 8. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose intelligerem. pro quo hebrei legūt. Omnia hec tractaui in corde meo & vt probarē vel examinarē oia hec. Inde בָּרוּר Barur ideſt purus siue electus. Iob. 33. Scientiā labia mea puram loquētur. Esa. 41. Posuit me quasi sagittam electā. Et in plurali בְּרוּרִים Berurim. i. electi vel mūdi. 1. Paral'. 16. Et post eum heman & idithum & reliquos electos. Et inde בַּר Bar ideſt electus. purus. mundus. & in ge. fe. בָּרָה Bara. de quo vide supra in dictione precedenti. Et inde בְּרִית Borith. i. herba qua panni mundātur. Hiere. 2. Si laueris te nitro & multiplicaueris tibi herbā borith. Et dicūt aliqui hebrei q̄ significat saponē quo panni dealbātur. nam in hebreo nō est illud herbam: sed sic: & multiplicaueris tibi borith.

Barrur. Purus. Electi. Bar Electus Barra Herba bo.

בָּרָא Bara. Creare. fingere. fuccindere. excidere. eligere. impinguare. Geñ. 1. In principio creauit deus celum et terram. Et in eodē. 2. Iste sunt generatiōes celi & terre quando creati sunt. et in eodē. 5. In die qua creauit deus hominem. Ps. 50. Cor mundū crea in me deus. Ps. 101. Populus qui creabitur laudabit dñm. Ps. 148. Ipse mandauit & creata sunt. Esa. 4. Et creabit dñs super omnē locū montis sion. & in eodē. 54. Ecce ego creaui fabrū sufflantē in igne Et in eodē. 57. Creaui fructū labiorū. Et inde בּוֹרֵא Bore ideſt creans vel creator. Esa. 42. Creans celos & extendens eos. & in eodem. 45. Creans te iacob. et in eodem. 45. Et creans tenebras: faciens pacem & creans malum. Eccls. 12. Memento creatoris tui. Et inde בְּרִיאָה Beria. ideſt creatura vel res nouiter creata. Nu. 16. Sin autē nouam rem fecerit dominus. Significat etiā eligere sicut precedens dictio. Ezech. 21. Et manu capiens cōiecturam in capite vie ciuitatis coniiciet. pro quo hebrei legūt. Et manu eligens siue & locum eligens in capite vie ciuitatis eliget. nam pro eo quod in littera nra est manu: in hebreo habetur יָד Iad. que dictio licet cōmuniter significet manū tamē in hebreo aliquādo ponitur pro loco: vt infra dicetur. Item בָּרָא Bara ideſt fuccindere vel excindere. Ios. 17. Ascende in siluā & succide tibi spatia. Et in eodē. Succides tibi atq; purgabis ad habitandū spatia. Ezech. 23. Et cōfodiantur gladiis corum. i. fuccidātur gladiis eorum. Significat etiā impinguare. vel incrassari. aut comedere. vel cibū capere. 1. Reg. 2. Vt comederent primitias oīs sacrificii israel populi mei. Pro quo hebrei legūt. Vt impinguaremini primitiis oīs israel populi mei. 2. Reg. 2. Et nec comedit cum eis cibum. vide etiā de hoc infra in dictione בָּרָה Bara. Et inde בָּרִיא Bari. i. pinguis vel crassus. Iudi. 3. Erat aūt eglon crassus nimis. Et aliq̄ndo scribitur cum he in fine & dicitur בְּרִיאָה Beria. i. crassum. vel pingue. aut electum. Ezech. 34. Et q̄d crassum erat occidebatis. Abach. 1. Et cibus ei⁹ electus. Scribitur etiā cum he loco aleph. Et dicitur בְּרִיָה Biria. Ezech. 34. Ecce ego ipse iudicabo inter pecus pingue & macilentum. Et in plurali בְּרִיאִים Beriim. i. crassi. vel pingues. 3. Reg. 4. Et decem boues pingues. Et in ge. fe. בְּרִיאוֹת Berioth. i. crasse vel plene. Geñ. 41. De quo ascendebāt septē boues pulchre & crasse nimis. et in eodē. Septē spice pullulabant in calamo vno plene ac formose. Itē בַּרְבָּא Barra. in lingua chaldaica significat agrū siue foris aut foras. Dañ. 2. Filii hominū & bestie agri.

Comedere בָּרָא Crassus בְּרִיאָה Crassum. Electus בְּרִיָה Pingue. בְּרִיאִים Pingues. בְּרִיאוֹת Crasse. בַּרְבָּא Ager.

בַּרְבָּרִים Barburim. quodā genus auium. 3. Reg. 4. Excepta venatione ceruorū caprearū atq; bubalorum: et auium altiliū. vbi ponitur barburim abusim. i. auiū pinguiū vel saginatarū. Et solum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Blues. בָּרָד Barad. grādo. Exo. 9. Ecce pluam cras hac ipsa hora grandinē multam nimis. & in eodē. Vt fiat grando in vniuersa terra egypti. Esa. 32. Grando autē in descensione saltus: supple erit. Inde בְּרוּדִים Berudim. i. respersi punctis seu maculis variis ad similitudinē grandinis. Geñ. 31. Varios & maculosos & diuersorū colorum. & in eodē. Varios maculosos atq; respersos. vbi ponitur pro respersis. Zach. 6. Et in quadriga quarta equi varii & fortes. vbi ponitur pro variis.

Grando בְּרָד Maculosi. Respersi. Varij.

בָּרָה Bara. cibare. vel cibū capere. aut comedere. vesci. prādere. eligere. 2. Reg. 3. Cumq; veniſſet vniuersa multitudo cibum capere cum dauid. & in eodē. 13. Veniat oro thamar soror mea: vt det mihi cibum. & in eodē. Et cibum paratum capiam de manu eius. Et in eodē. Vt vescar de manu tua. Et aliq̄n scribitur cum aleph in fine loco he. De quo vide supra in dictione בָּרָא Bara. Significat etiā eligere. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virū. De quo vide supra in dictione בָּרַר Barar. Inde בִּרְיָה Biria. i. cibus vel pulmentum. 2. Reg. 13. Vt faciat pulmentū. & in eodē. Et fac ei pulmentū. Et in eodē. Infer cibum in conclaui. & inde בְּרִי Beri. i. frumentū. vt supra in dictione בַּר bar dictum est. Et inde בָּרוֹת

Succidere Impinguare Comedere Eligere בִּרְיָה pulmentū. Cibum. בְּרִי בָּרוֹת

© Biblioteca Nacional de España

בָּרוֹת Esca. Baroth.siue בָּרוּת Baruth.i.esca vel cibus. Ps.67. Et dederunt in escam meā fel. Threñ.4. Facti sunt cibus earum. Et a supradicta dictiōe בָּרָה bara.potest deriuari illud quod habetur Geñ.35.ſ. כִּבְרַת אֶרֶץ Chibrath.éres.i.cum dat cibū terra:siue quādo gignit terra: hoc est in vere. Et ideo beat⁹ hieronymus optime traduxit vernum tempus.vbi dicitur. Venit verno tpe ad terrā que ducit ephratā. & in eodē.38. Eratq; vernum tempus.et.4.Reg.5. Traduxit electum tēpus. vbi dicitur abiit ergo ab eo electo tempore. quod est idē quod vernū tēpus. Vide etiā de hoc ifra in dictione בַּבָּר Cabir. Quia secūdū aliquos hebreos illa littera caph que ponitur in principio: est littera substātialis hui⁹ dictionis.

כִּבְרַת ſpacij ſre. כִּבְרַת Chibrath.et dicūt quod significat certū ſpaciū terre vt puta vnum milliare.et sic legunt. Eratq; ſpaciū terre ad introitum ephrata.et similiter.4. Reg.5. Abiit ergo ab eo ſpaciū terre.Sed prima opinio est magis propria: quia nō habet simile vnde כִּבְרַת Chibrath significet ſpaciū.de dictione aūt בְּרִית Berith.que significat pactū vel fedus.vide infra in dictione בְּרֹת Beroth.

בַּרְזֶל Ferrum. Ferreus. בַּרְזֶל Barzel.ferrum siue ferreus.Geñ.4.In cuncta opera eris ac ferri. Deut.3.Mōstratatur lectus ei⁹ ferreus.2. Reg.23.Armabitur ferro & ligno.4. Reg.6. Accidit autē vt cum vn⁹ materiam succidisset caderet ferrum securis in aquam.Ps.104. Ferrum pertransiit animam eius.Ps.106. Vincti in mendicitate & ferro.

בָּרַח Fugere בָּרַח Barach. Fugere.effugere.fugare.Geñ.31.Noluitq; iacob cōfiteri ſocero ſuo quod fugeret.1.Reg.19.Et aufugit atq; ſaluatus est.& in eodē.20. Fugit autem dauid de naioth.Ps.138.Et quo a facie tua fugiam. Dañ.10.Et fugerunt in abſconditum. Oſee.12. Et fugit iacob in regionē ſyrie. Ione.1. Surrexit ionas vt fugeret in tharſis. Et q̄ndo est verbum tertie cōiugationis significat fugare.1.Paral.8.

Fugare. Hi fugauerūt habitatores geth. & in eodē.12.Et omnes fugauerūt qui morabātur in vallibus. Nec.13. Quem fugaui a me. Iob.41.Non fugauit eum vir ſagittarius. Prouer.19

מִבְרַח Profugus Qui affligit patrē & fugat matrē. Et inde מִבְרַח Mibrach. idest profugus.Ezech.17.Et oēs profugi eius cum vniuerſo agmine ſuo. Significat etiam moueri siue peruenire de vno loco in alium.ſ.quādo ille motus est feſtinus & violentus.Exo.36. Fecit quoq; vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo vſq; ad angulū peruenirет. Nu.24.Reuertere in locū tuū.pro quo hebrei legūt. Fuge siue feſtināter abi in locū tuū. Inde בְּרִיחַ Beriach.i.vectis eoq; mittebatur per medias tabulas et mouebatur de vno extremo in aliū. Exo.36.Fecit q̄q; vectē aliū. Iob.38.Et posui vectē & oſtia Prou.18.Et iudicia quaſi vectis vrbiū.Et in plu. בְּרִיחִם Berichim.siue בְּרִיחֵי Beriche.Exo.25.Facies quoq; vectes de lignis ſetim.Ps.106. Quia contriuit portas creas & vectes ferreos confregit.Eſa.15. Vectes eius vſq; ad ſegor.et in eodem.43. Et detraxi vectes vniuerſos. Tamē hebrei in his duobus locis precedentibus pro vectibus legūt profugos aut fugitiuos siue mobiles.Est enim equiuocū vt dictū est: et potest etiā ſignificare profugos siue mobiles. & eodem modo. Eſa.37.vbi dicitur. In die illa viſitabit dñs in gladio ſuo duro & grandi & forti ſuper leuiathan ſerpentem vectē: potest etiā legi. Sup leuiathan ſerpentē profugū siue mobilē.& hebrei legūt. Sup leuiathan ſerpentē claudentē siue clauſum:eoq; vectis ē inſtrumētū quo oſtia claudūtur.

Profugus

Vectis. בְּרִיחִם בְּרִיחֵי Vectes.

בָּרַךְ Benedicere בָּרַךְ Barach.benedicere:ſalutare.gratias agere.genuflectere. Geñ.1.Benedixitq; illis deus.Et in eodem.12. Benedicam benedicentibus tibi.Et in eo.atq; in te benedicētur vniuerſe cognationes terre.et in eo.14.Et dominus in cunctis benedixerat ei.Et in eo.22. Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terre.Et in eo.27.Vt benedicat tibi anima mea.Et in eo.49. Benedixitq; ſingulis benedictionibus propriis.Exo.12.Et abeuntes benedicite mihi. Nu.23.Et tu econtrario benedicis ei.Et in eo . Ad benedicendum adductus ſum.Deut.33.Benedic domine fortitudini eius.Ioſ.24.Sed econtrario per illum benedixit vobis. 1.Reg.9.Quia ipſe benedicet hoſtie.Iob.1. Operibus manuum eius benedixiſti.Ps.102. Benedic anima mea domino.Et in eo.Benedicite domino omnes angeli ei⁹. Ps.117 Benediximus vobis de domo domini.Ps.131. Viduam ei⁹ benedicens benedicam.Eſa.65 . Qui benedictus est ſuper terram: benedicetur in deo Amen.Et in eo.66 . Qui recordatur thuris: quaſi qui benedicit idolo. Et aliquando ponitur per antiphraſim pro maledicere vel blaſphemare . 3. Reg.21.Benedixit naboth deum et regem.Iob.1.Ne forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in corde ſuo.Ponitur etiā pro ſalutare vel gratias agere.1.Reg.13. Et egreſſus est ſaul vt ſalutaret eum.2 . Reg.8 . Et gratias ageret eo q̄ expugnaſſet adadezer.4.Reg.4 . Si occurrerit tibi vir non ſalutes eum.Item ſignificat genu flectere.Geñ.24.cū feciſſet camelos accumbere.idest genu flectere.Et in eo.41 Vt omnes coram eo genu flecterent.vbi ponitur אַבְרֵךְ Abrech per additionem aleph in principio.2. Paralip.6.Flexis genibus corā vniuerſa multitudine iſrael.Ps.94. Ploremus ante dominum qui fecit nos.Pro quo in hebreo habetur. Flectamus genua ante dominum qui fecit nos.Et ſic tranſtulit beatus Hieronymus iuxta he.ve . Inde בָּרוּךְ Baruch.idest benedictus. Geñ.24. Ingredere benedicte domini. Nu. 24. Qui benedixerit tibi erit ipſe benedictus. Deut. 28. Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro. Ps.134. Benedictus dominus ex ſion. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio et dicitur. מְבוֹרָךְ Meborach.idest benedictus.Iob.1. Sit nomen domini benedictū Et in genere femínino. בְּרוּכָה Berucha.ſiue מְבוֹרֶכֶת Meborecheth.idest benedicta.1.Reg.25.Et benedicta tu q̄ prohibuiſti me hodie ne irem in ſanguinem. Deut .33. De benedictione domini terra eius.Pro quo hebrei legunt. Benedicta domini terra eius.Et in plurali בְּרוּכִים Beruchim.2. Reg.2.Benedicti vos a domino . Et inde בְּרָכָה Beracha.i. benedictio.Geñ.27.Et accepit benedictionem tuam.Et in eodem . Nunquid non reſeruaſti ait et mihi benedictionē. Et in plurali בְּרָכוֹת Berachoth.vt Geñ.49. Benedictionibus celi deſuper:benedictionibus abyſſi iacentis deorſum: benedictionibus vberū et vulue : benedictiones patris tui confortate ſunt benedictionibus patrum eius.Accipitur ēt benedictio pro munere vel dono.Geñ.33.Suſcipe benedictionem quam attuli tibi.4.Reg.5 . Obſecro itaq; vt accipias benedictionem a ſeruo tuo.Ponitur etiam pro conuētione vel pacto.Eſa.36.Facite mecum benedictionem & egredimini ad me. Inde בֶּרֶךְ Bérech . ideſt. genu.Eſa.45. Mihi curuabitur omne genu.Et in plurali. בִּרְכַּיִם Bircaim ſiue בִּרְכֵּי birche.ideſt genua. Geñ.50. Filii quoq; machir filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph.Deut.28.In genibus &in ſuris.Iob.4.Et genua trementia confortaſti.Itē. בְּרֵכָה Berecha.ſignificat piſcinā ſiue ſtagnum.3.Reg .22. Lauerūt currum eius in piſcina ſamarie.4.Reg.18. Et ſteterunt iuxta aqueductum piſcine ſuperioris . Eſa .22.Congregaſtis aquas piſcine inferioris . Et in plurali . בְּרֵכוֹת Berechoth.Eccl's.2.Et extruxi mihi piſcinas aquarum . Canti.7.Oculi tui ſicut piſcine in eſebon.

Benedicere. Maledicere. Saluatare. Gras agere Genu flectere בֶּרֶךְ Genu. בִּרְכַּיִם בִּרְכֵּי Genua. בְּרֵכָה Piſcina. בְּרֵכוֹת Piſcine.

בָּרָם Precioſus בָּרָם Berom.precioſum.Ezech.27. Gazarūq; p̄cioſarū. et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco. Et dicunt hebrei q̄ ſignificat quoddā genus veſtimēti pre

© Biblioteca Nacional de España

בָּרַם Verũtamẽ Sed. cioſiſſimi. Item בָּרַם Beram in lingua chaldaica ſignificat ſed ſiue verũtamen. vt Dañ. 2. Sed eſt deus in celo. & in eodem. 4. Veruntamẽ germen radicũ eius in terra ſinite.

בָּרַק Fulgurare בָּרָק Barac. Fulgurare. coruſcare. ſplendere. Ps. 143. Fulgura coruſcationẽ & diſſipabis eos. Iob. 20. Et fulgurans in amaritudine ſua. Abach. 3. In ſplendore fulgurãtis haſte tue. Inde בָּרָק Barac. i. fulgur. coruſcatio. 2. Reg. 22.

בָּרָק Fulgur בְּרָקִים Fulgura בָּרֶקֶת ſmaragd⁹. Fulgur & conſumpſit eos. Et in plurali בְּרָקִים Beracim. i. fulgura. Ps. 96. Alluxerunt fulgura eius orbi terre. Ps. 134 Fulgura in pluuiam fecit. Et inde בָּרֶקֶת Baréceth: quod ſignificat quendã lapidem precioſum ſplendidum. Pro quo beatus hieronym⁹ transtulit ſmaragdũ. Exo. 28. In primo verſu erit lapis ſardius & topazius & ſmaragdus. Exo. 28. Saphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

בַּרְקָן Tribulus. בַּרְקָן Barcon. tribulus. genus ſpine. Iudi. 8. Et cõterã carnes veſtras cum ſpinis tribuliſq; deſerti. & in eodẽ. Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos. Et ſolũ inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בְּרֹשׁ Abies. בְּרוֹשִׁים Abietes. בְּרוֹשׁ Beros. genus arboris. pro quo beatus hieronymus abietẽ transtulit. Eſa. 55. Pro ſaliũcula aſcẽdet abies. Et in eodẽ. 6. Abies & buxus & pinus ſimul. Zach. 11. Vlula abies quia cecidit cedrus. Et in plurali בְּרוֹשִׁים Beroſim. i. Abietes. Eſa. 14. Abietes quoq; letati ſunt ſup te. Ponitur etiã pro agitatoribus curruũ: eo q talibus lignis vtebãtur in curribus. Naũ. 2. Et agitatores cõſopiti ſunt. Poteſt etiã per abietes que ſunt arbores magne & excelſe intelligi principes & magnates. Et ita transtulit chaldaicus interpres in loco predicto. Alii vero dicũt q in eo loco per abietes intelligũtur lancee ſiue alia arma miſſilia: eo q plerũq; fiebant ex tali ligno.

agitatores

בְּרֹת Cupreſſus בְּרִית Pactum Fedus. בְּרֹת Beroth. cupreſſus. genus arboris. Canti. 1. Ligna domorum noſtrarũ cedrina: laquearia noſtra cupreſſina. Et ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco. Item בְּרִית Berith. i. pactũ vel fedus. Geñ. 9. Et ſtatuam pactum meũ vobiſcũ. & in eodẽ. 17. Ponã pactum meũ tecũ. Ezo. 23. Non inibis cum eis fedus. Deut. 29. Hec ſunt verba federis. Eſa. 28. Percuſſimus fedus cum morte. Et dicũt aliqui hebrei q deriuatur a dictione ſupradicta בָּרָה Bara: que ſignificat ſuccindere: eo q antiquitus illi qui faciebant pactum vel fedus occidebant aliquod animal & diuidebant illud in duas partes & tranſibant inter eius diuiſiones. Hiere. 34. vbi dicitur. Et non obſeruauerũt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulũ quẽ conſciderunt in duas partes & tranſierũt inter diuiſiones eius principes iuda & principes ieruſalem eunuchi & ſacerdotes & omnis populus terre qui tranſierunt inter diuiſiones vituli. Et ideo in ſacra ſcriptura plerũq; fedus vel pactũ iungitur cum verbo percutere vel ferire. Ioſ. 24. Percuſſit ioſue in die illa fedus. 1. Reg. 11. In hoc feriã vobiſcũ fedus. et Hiere. 31. Ecce dies veniẽt dicit domin⁹ & feriam domui iſrael & domui iuda fedus nouum.

בֹּשׁ בֹּשׁ Bos. confundi. erubeſcere. De quo vide ſupra in dictione בּוֹשׁ Bos. cum vau in medio dictionis.

בָּשַׁשׁ Morã facere בָּשַׁל maturescef Coquere בָּשַׁשׁ Baſas. Morã facere. tardare. erubeſcere. de quo vide ſupra in dictione בּוֹשׁ Bos. בָּשַׁל Baſal. Maturare. coquere. dequoquere. aſſare. Geñ. 40. Et poſt flores vuas matureſcere. Ioſ. 3. Mittite falces quoniã maturuit meſſis. Significat etiam coquere. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudum quid: nec coctum aqua. & in eodẽ. 16. Et que coquenda ſunt coquite. Leui. 6. Vas autẽ fictile in quo cocta eſt confringetur. Nu. 6. Et armum coctũ arietis. Deut. 16. Et coques & comedes in loco quẽ elegerit dñs. 3. Reg. 19. Et in aratro boũ coxit carnes. Ezech. 24. Et diſcocta ſunt oſſa illius. Et in eodẽ. 46. Iſte eſt locus vbi coquẽt ſacerdotes pro peccato & pro delicto et vbi coquẽt ſacrificiũ. Ponitur etiã pro aſſare. vt. 2. Paral. 35. Et aſſauerũt phaſe ſuper ignem. & inde מַבְשֶׁלוֹת Meba ſeloth. i. coquine. pro quo in tranſlatione nũa habetur culine. Ezech. 46. Et culine fabricate erant ſubter porticus.

Aſſare. מַבְשֶׁלוֹת Culine.

בֹּשֶׂם Aromatũ. ſuauiſodor בֹּשֶׂם cinamomũ בָּשָׂמִים Aromata בֹּשֶׂם Baſem. aroma ſiue aromaticũ: vel ſuauis odor. Canti. 5. Meſſui myrrham meã cum aromate. Eſa. 3. Et erit pro ſuaui odore fetor. Et hoc idẽ ſignificat בֹּשֶׂם Beſem Exo. 35. Et cinamomi mediũ. i. ducentos & quinquaginta ſiclos: calami ſimiliter. pro quo hebrei legũt. Et cinamomi aromatici medium. i. ducentos quinquaginta ſiclos: & cala mi aromatici ſimil⁹. Et in plurali בְּשָׂמִים Beſamim. Exo. 25. Aromata in vnguentũ & thymiamata boni odoris. Et in eodẽ. 30. Sume tibi aromata

בָּשַׂס Diripere בָּשַׂר Nũciare. Bonus nũciũ portare annũciare. Baſas. Diripere. conculcare. Amos. 5. Pro eo quod diripiebatis pauperẽ. Et de hoc vide ſupra in dictione בּוֹס Bos cum littera ſamach in fine.

מְבַשֶּׂרֶת annunciãs מְבַשֶּׂרֶת euãgelizãs מְבַשְּׂרוֹת Euangeli zantes. בְּשׂוֹרָה Nũcius Merces. בָּשָׂר Caro. Carneus Caro בָּשְׂרָא Caro pro hoĩbus. בְּשׂוֹר incarnatio בְּשׂוֹרִי בָּשַׂר Baſar. Nunciare. annunciare. bonum nuncium portare. euangelizare. 2. Regum. 18. Curram & nunciabo regi. et in eodem. Non eris nuncius in hac die: ſed nunciabis in alia: hodie nolo te nunciare. Et in eodem. Bonum apporto nuncium. Eſa. 60. Et laudes domini annunciantes. Hiere. 20. Qui annunciauit patri meo dicens: natus eſt tibi puer maſculus. Et inde מְבַשֵּׂר Mebaſer. ideſt Annuncians: vel euangelizans: ſiue qui annunciat vel qui euangelizat. Eſa. 52. Quam pulchri ſuper mõtes pedes annunciantis & predicantis pacem annunciantis bonũ. Et in ge. fe. מְבַשֶּׂרֶת Mebaſéreth. i. que annunciat vel que euãgelizat. Eſa. 40. Super montem excelſum aſcende tu qui euãgelizas ſion. quod in hebreo legitur in ge. fe. ſcilicet tu que euangelizas ſion. Et in eodem qui euangelizas ieruſalem. pro quo hebrei legunt que euangelizas ieruſalem. cuius plurale מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth habetur Ps. 67. Dominꝰ dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Et inde בְּשׂוֹרָה Beſora. i. nuncius ſiue annũciatio: vel euangeliza tio. 2. Reg. 18. Non eris boni nuncii baiulus. Accipitur etiam pro premio vel mercede quod datur pro bono nũcio relato. 2. Reg. 4. Cui oportebat me mercedem dare pro nuncio. Item בָּשָׂר Baſar. caro. ſiue carneus. Geñ. 2. Et caro de carne mea. Et in eodem. 6. Nõ permanebit ſpiritus meus in homine in eternũ quia caro eſt. Et in eodem. Excepto q carnẽ cũ ſanguine non comedetis. Exo. 30. Caro hominis non vngetur ex eo. Iob. 10. Nunquid oculi carnei tibi ſunt. Ps. 15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe. Eſa. 17. Et ponit carnẽ brachium ſuũ. Et accipitur caro aliquando pro cõſanguinitate. Geñ. 29. Os meum es & caro mea. Et in eodem. 37. Frater enim & caro noſtra eſt. Eſa. 58. Et carnem tuã ne deſpexeris. 2. Reg. 5. Os tuum & caro tua ſumus. Accipitur ẽt pro omni animato. Geñ. 6. Finis vniuerſe carnis venit ad me. Et in eodem vt interficiam omnẽ carnẽ in qua eſt ſpiritus vite. Ps. 135. Qui dat eſcam omni carni. Et aliqñ accipitur pro ſolo homĩe. Ps. 64. Ad te omnis caro veniet. Eſa. 40. & videbit omnis caro pariter qđ os domini locutum eſt. & in eodem. 66. Veniet omnis caro vt adoret coram facie mea dicit dñs. & in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cũ aleph in fine & dicitur בִּשְׂרָא Biſra. Dañ. 2. Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio. vbi ponitur caro pro hominibus. & inde בְּשׂוֹר Beſur. ideſt incarnatio. Oſee. 9. Vbi nos habemus ſed & ve eis cum receſſero ab eis. in hebreo habetur: ſed & ve eis incarnatio mea ex eis. vbi ponitur בְּשׂוֹרִי Beſuri cũ littera ſin. Ad hoc enim q ſignificaret cum receſſero debebat ſcribi cũ littera ſamach.

© Biblioteca Nacional de España

Vnde.lxx. Interpretes ita transtulerunt. Sed & ve eis caro mea ex eis. vt refert beatus Hieronymus super hoc loco. Et dicit ve eis: quia ex hoc quod iudei pro maiori parte remanserunt in infidelitate secuta fuit eis miseria & infelicitas. Et hoc idem dicit Nicolaus de lyra in tractatu de differentiis nostre translationis ab hebreo.

בַּת Bathus. בַּת Bath. bathus. genus mensure liquidorū. 3. Reg. 7. Duo milia bathos capiebat. Ezech. 45. Statera iusta: & ephi iustum: & bathus iustus erit vobis. & in eodem. vt capiat de cimam partem chori bathus: & decimam partē chori ephi

בָּתִּים Bathi. & in plurali בָּתִּים Bathim. vt in eodem. quia decē bathi implent chorum. Item בַּת Bath. idest filia. & in plurali בָּנוֹת Banoth. i. filie. de quo vide supra in dictione בְּנָה Bana.

בָּת בָּטוֹת בָּתָה Valles. בָּתָה Batha. vastitas vel desertum. Esa. 5. Et ponam eam desertam. & in plurali. בָּתוֹת Bathoth. Pro quo beat⁹ Hieronymus trāstulit valles. Esa. 7. Et veniēt & requiescēt oēs in torrentibus vallium.

בְּתוּלָה Virgo. בְּתוּל Bethul. virgo. incorruptus. tamē nō inuenitur in scriptura nisi בְּתוּלָה Bethula in. ge. fe. i. virgo incorrupta Genē. 24. virgoq; pulcherrima incognita viro. Deut. 32. Iuuenem simul ac virginem. Esa. 37. Virgo filia syon. Hiere. 31. Reuertere virgo israel. & in plurali. בְּתוּלוֹת Bethuloth.

בְּתוּלוֹת Virgines. idest virgines. Esa. 23. Nec ad incrementum perduxi virgines. & Amos. 8. In die illa deficient virgines pulchre. Et

בְּתוּלִים בְּתוּלֵי virginitas inde בְּתוּלִים Bethulim siue בְּתוּלֵי Bethule. i. virginitas. vel signa virginitatis. Deut. 22. Non inueni filiam tuam virginem. Pro quo hebrei legunt non inueni filie tue virginitatem. & in eodē. Et ecce hec sunt signa virginitatis filie mee Iudi. 11. Et plāgam virginitatem meam cū sodalibus meis. & sem per inuenitur in numero plurali secundum terminationem masculinorum. & caret singulari.

בָּתַק Trucidare בָּתַק Bathac. Perfodere. trucidare. Ezech. 16. et trucidabūte gladiis suis. & solum inuenitur in predicto loco.

בָּתַר Diuidere. בָּתַר Bathar. diuidere. partiri. Genē. 15. Qui tollēs vniuersa hec diuisit ea per mediū. & in eodem. Aues aūt non diuisit. Inde בָּתַר Bather. siue בֶּתֶר Bether. i. diuisio siue partio aut pars. vt Genē. 15. Et vtrasq; partes contra se altrinsecus posuit. & in eodem. Transiēs inter diuisiones illas. Vbi ponitur בְּתָרִים Betharim in numero plurali. et Hiere. 34.

בְּתָרִים Pars. Diuisio. Et transierunt inter diuisiones eius. Et in eodē qui transierunt inter diuisiones vituli. pōitur etiā בָּתֶר Bather pro nomine proprio. Canti. 2. Similis esto dilecte mi capree hinnuloq; ceruorum super montes bether. Vbi vicio scriptorū ponitur ibi in nostra translatione Bethel pro Bether. Nā debet scribi cum littera. t. & non cum. l. Et interpretatur diuisio siue partitio. Item בַּתַּר Bathar in lingua chaldaica significat post vel postea. Dañ. 2. Et post te cōsurget regnum aliud.

בֶּתֶר Bether. בַּתַּר Post.

De incipiētibus a littera. ג Gimal.

גַּג Tectum. Solarium גַּג Gag. tectū vel solarium. Deut. 22. Facies murum tecti p circuitū. Ios. 2. Ipsa vero fecit ascendere viros in solariū domus sue. 1. Reg. 9. Et locut⁹ est cū saule in solario. Ps. 101.

גַּגּוֹת Tecta. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plurali גַּגּוֹת Gagoth. i. tecta vel solaria. Ps. 128. Fiant sicut fenum tectorū. Esa. 22. Quia ascendisti & tu omnis in tecta.

גָּאָה Magnificari. גָּאָה Gaa. magnificari. exaltari vel eleuari. crescere. superbire. Aut in superbiā eleuari. Exo. 15. Cantem⁹ dño: gloriose enim magnificatus est. Pro quo hebrei legūt. Magnifice enim magnificatus est: siue magnificatione magnificatus est: aut exaltatione exaltat⁹ est. vbi ponitur גָּאֹה גָּאָה Gao Gaa. significat etiā crescere Iob. 8. Nunquid potest virere scirpus sine humore. Ezech. 47. Qñ intumuerant aque profundi torrentis. i. creuerant aque profundi torrētis. Item significat superbire vel in superbiā eleuari. Iob. 8 Et propter superbiam quasi leena capies me. Et inde גֵּאֶה Gec. i. superb⁹. elatus. arrogans. Iob. 40. Et respiciēs oēm arrogantem humilia eum. & in eodem. Respice cunctos superbos & humilia eos. Esa. 2. Quia dies domini exercituū super omnem arrogantem & excelsum. & aliquando scribitur sine he in fine. Esa. 16. Superbus est valde. & in plurali. גְּאִים Geim. Prouer. 15. Domum superborū demolietur dominus. & idem significat גְּאוֹנִים Geeionim. Ps. 122. Opprobrium abundantibus & despectio superbis. & inde גָּאוֹן Gaon. i. Superbia. arrogantia. altitudo. Prouer. 16. Contritionem precedet superbia. Esa. 13. Et quiescere faciam superbiam infidelium. & in eodem. 16. Et arrogantia eius & indignatio ei⁹ plusquā fortitudo eius. Hiere. 12. Quid facies in supbia iordanis. et Osee. 7. Et humiliabitur supbia isrl in facie eius. Amos. 6. Detestor ego supbiā iacob. Zach. 11. Vox rugitus leonum: quia vastata est superbia iordanis. i. altitudo iordanis. Et sic est in chaldaica translatione. s. altitudo iordanis. Ponitur etiam pro glia vel maiestate. Exo. 15. Et in multitudine glorie tue deposuisti oēs aduersarios tuos. Esa. 2. A facie timoris domini & a gloria maiestatis eius. Inde גַּאֲוָה Gaaua. i. superbia. arrogantia. elatio. Ps. 30. In superbia & abusione. Ps. 35. Non veniat mihi pes superbie. Esa. 30. Et arrogantiam fortium humiliabo. ponitur etiam pro corpore. Iob. 41. Corpus illius quasi scuta fusilia. De quo vide infra in dictione גֵּו Geu. Et aliquando scribitur sine vau. Et dicitur גֵּאָה Gea. Prouer. 8. Arrogantiam & superbiam & viam prauam & os bilingue detestor. & inde גְּאוּת Geuth. i. superbia. Ps. 6. Os eorum locutū est superbiam. Accipitur etiā pro excellentia vel gloria. Ps. 92. Dominus regnauit decorem indutus est. pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Dominus regnauit: gloria indutus est.

גָּאֲוָה Superbia גָּאוֹן Arrogātia גֵּו Corpus. גָּאָה Arrogātia גְּאוּת Superbia Gloria.

גָּאַל Redimere גָּאַל Gaal. Redimere. emere. inquinare. Exo. 6. Ac redimā in brachio excelso. Et in eodem. 15. Dux fuisti in misericordia tua pplo quem redemisti. Ps. 71. Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum. Esa. 43. Noli timere quia redemi te. & in eodem. 48. Dicite redemit dominus seruū suum iacob. & in eodem. 63. Ipse redemit cos. Osee. 13. De morte redimā eos. Significat etiam emere vel redimere iure propinquitatis rem propinqui venditam vel alienatam vel si ipsemet redimat quod vendiderat. Leuit. 25. Pōt redimere quod ille vendiderat. Et in eodem. Si non redemerit. Et in eodem. Qui voluerit ex fratribus ei⁹ redimet eū. & in eodem. Sin aūt ipse potuerit redimet se. Ruth. 3. Si te voluerit propinquitatis iure retinere: bene res acta est: si aūt noluerit ego te absq; vlla dubitatione suscipiā. pro quo hebrei legunt. Si redemerit te: bene: redimat: & si non redemerit: ego te redimā. Sed btūs Hieronym⁹ trāstulit sensum Et in eodem. 4. At ille respondit ego agrum emā. Et in eodem. Cedo iuri propinquitatis. Pro quo hebrei legunt. Nō possum redimere siue non possum emere. Et in eodem. tu vero vtere priuilegio quo me libēter carere profiteor. Pro quo hebrei legunt. Tu vero redime tibi redemptiōe mea: quia non possum redimere. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum in locis predictis. Et inde גְּאֻלָּה Geula. i. redēptio aut facultas vel licentia redimendi. Leuit. 25. Sub redemptionis conditione vendetur. & in eodem. Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. & inde גֹּאֵל Goel idest redemptor. Iob. 19. Scio enim q redemptor meus viuit. Ps. 18. Domine adiutor meus & redēptor me⁹

Crescere. Supbire גָּאָה Arrogans Superb⁹. גֵּאִים Superbi. גְּאוֹנִים גָּאוֹן Superbia Arrogātia Altitudo. Gloria. Maiestas. גָּאֲוָה Superbia Arrogātia Corpus. גָּאָה Arrogātia גְּאוּת Superbia Gloria. גָּאַל Redimere Redimere Emere. גְּאֻלָּה Redēptio. Licētia redimendi. גֹּאֵל

© Biblioteca Nacional de España

Esa.41.Et redemptor tuus sanctus israel. Et in eodem.59. Et venerit siō redemptor. Accipitur etiam pro propinquo vel proximo: eo q̄ iure propinquitatis habebat licentiā redimendi vt supradictum est. Leuit.25. Propinquus ei? pōt redimere. & in eodem. Si aūt nō habuerit proximū. Ruth. 4. Cūq̄ vidisset propinquū preterire. Ponitur etiam predicta dictio גָּאַל Gaal. p antiphrasin pro inquinare vel coinquinare. aut cōtaminare. vel polluere. aut fedare. siue obscurare. Esa.63. Et oīa vestimenta mea inquinaui. Thren. 4. Polluti sūt sanguine. Dañ.1. Proposuit aūt daniel in corde suo vt non pollueretur de mensa regis. & in eodem. Et rogauit eunuchorum prepositum ne contaminaretur. Malach.1. Offertis super mensam meam panem pollutum: & dicitis in quo polluim? te. Soph.3. Ve prouocatrix & redēpta. pro quo hebrei legunt. Ve prouocatrix & contaminata siue fedata vel deturpata. Potest etiam significare redēptā sicut est in littera nostra. Significat etiam obscurare vel deturpare. Iob.3. Obscurent eum tenebre & vmbra mortis. Item ponitur pro eiicere vel separare aliquem tanquā pollutum & immundum. Esdre.2. Et eiecti sunt a sacerdotio. & similiter. Nee.8. vbi eadem verba habentur.

Propiqn? Proxim?

inquinare Polluere.

Cōtamiare

obscurare.

Eiicere.

גַּב Gab. altitudo. eminentia. dorsum. supercilium. statura. Ps.128. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores Leuit.14. Radet capillos capitis barbamq̄ & supercilia. Ezech.1. Statura quoq̄ erat rotis. & in eodem. Et totū corpus oculis plenum. pro quo hebrei legunt. Et dorsa eorū oculis plena. Quod est idem sensus cum littera nostra. Et in eodem. 43. Hec quoq̄ erat fossa altaris. pro quo hebrei legunt. Et hec erat altitudo siue statura altaris. Potest etiā deriuari a sequenti dictione גֵּבָא Gébe. quod significat cisternam vel fossam: sicut est in littera nostra. Item ponitur pro lupanari. eo quod meretrices stabant in loco eminēti: vt viderentur a transeuntibus. Ezech.16. Edificasti tibi lupanar. & in eodem. Et destruent lupanar tuum. ponitur ēt גֵּבִים Gebim in plurali pro cisternis vel fossis. de quo vide infra in dictione גּוֹב Gob. & inde גִּבְעֹן Giben. per additionē nun in fine. quod secūdum hebreos significat excelsum vel eminentem. Ps.67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo btūs Hieronym? in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Mons excelsus &c. de quo vide infra in dictione גִּבְעֹן Giben. quia secundum aliquos hebreos illa littera nun est de substantia dictionis.

Dorsum superciliū. Statura.

Lupanar.

Excelsus.

גֵּבָא Gébe. cisterna. vel palus. Esa.30. Aut hauriatur parū aque de fouea. Pro quo hebrei legunt. Aut hauriatur parum aque de cisterna siue de palude. Cuius plurale ponitur pro palustribus. Ezech.47. In littoribus aūt eius & in palustribus non sanabuntur.

cisterna vt palus. Palustres

גָּבַהּ Gaba. exaltari. sublimē esse. eleuatū esse siue eleuari. superbire. Iob.11. Excelsior celo est: & quid facies. Ps. 112. Qui in altis habitat. Ps.130. Domine non est exaltatū cor meum nec elati sunt oculi mei. Prouer.16. Et ante ruinam exaltabitur spirit?. & in eodem.17. Qui exaltat ostiū suum querit ruinam. Esa.3. Pro eo quod eleuate sunt filie sion. & in eodem.5. Et exaltabitur dominus exercituū in iudicio. & in eodē.52. Et sublimis erit valde. & in eodē.55 Sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sūt vie mee a viis vestris. Ezech.16. Et eleuate sunt & fecerunt abominatiōes & in eodem.19. Et exaltata est statura eius. & in eodem.31. Propterea eleuata est altitudo eius. vbi ponitur גָּבָא Gaba. cum aleph in fine loco he. Abdie.1. Si exaltatus fueris vt aquila. & inde גָּבָה Góba. siue גַּבְהוּת Gabhuth. i. altitudo. sublimitas. exaltatio. eleuatio siue elatio. 1. Reg.16. Non respicias vultum eius: neq̄ altitudinem stature eius. Ps.102. Secundum altitudinem celi a terra. Esa.2. Incuruabitur oīs sublimitas hominū. & in eodē.7. Siue in excelsum supra. vbi ponitur הַגְבֵּהַּ Hagbéha. & inde גָּבֹהַּ Gaboha. vel גְּבֹהָה Geboha. i. excelsus. sublimis. eleuatus. 1. Reg.2. Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes. pro quo hebrei legunt. Nolite multiplicare loqui sublime sublime. Eccl's.5. Quia excelso excelsior est alius. & Esa.2. Et super omnem turrē excelsam. & in plurali גְּבֹהִים Gebohim. Eccl's.5. Et super hos quoq̄ eminentiores sunt alii. Item גְּבַע Geba. i. elatus. superbus. arrogās. Ps.100. Superbo oculo & insaciabili corde. Prouer.16. Abominatio domini omnis arrogans.

Altitudo. sublimitas

Sublime. Excelsus. Excelsior Excelsa

Eminentiores.

Superb?. Arrogans

גִּבְעַת Gibéah. recaluaster. depilatus. Leuit.13. Et si a fronte ceciderint pili recaluaster & mundus est. & inde גַּבַּחַת Gabácbath. i. recaluatio. depilatio. vt in eodem. Si autem in caluitio siue in recaluatiōe albus vel ruffus color fuerit. Accipitur etiam pro depilatione panni aut vestimenti. vt in eodem. Eo quod infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corrosio enim est in caluitio suo vel in recaluatione sua. & dicunt hebrei qnod caluitium quod in hebreo dicitur קָרַחַת Caráchath est a parte posteriori. & גַּבַּחַת Gabáchath. i. recaluatio est a pte anteriori. & idem videtur inuere textus cum dicit. & si a fronte ceciderint pili: recaluaster & mundus est.

Recaluaster.

recaluatio

גָּבַל Gabal. terminare. limitare. i. terminum vel limitē ponere. Exo.19. Cōstituesq̄ terminos populo per circuitum. & in eodem. Tu enim testificatus es & iussisti dicēs. Pone terminos circa montem. Deut.19. Non assumes & transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores. Ios.18. Qui est terminus illius ab oriente. Pro quo hebrei legunt. Et iordanis terminabit illum ab oriente. Zacha.9. Emath quoq̄ in terminis eius. s. erit vel cōputabitur. pro quo hebrei legunt. Emath quoq̄ terminabitur siue limitabitur in ea. & inde גְּבוּל Gebul. i. termin? vel confinium. Nu.21. Arnon terminus est Moab. & Ios.1. Erit terminus vester. Ps. 103. Terminum posuisti: quem non transgredientur. Et in plurali. גְּבוּלוֹת Gebuloth. siue גְּבוּלֵי Gebule. Iob.24. Alii terminos transferūt. Ps.73. Tu fecisti omnes terminos terre. Esa.60. Vastitas & contritio in terminis tuis. Accipitur etiam aliquando pro fine vel definitiōe. Ps.147. Qui posuit fines tuos pacem. Esa.28. Et milium & viciam in finibus suis. ubi ponitur in hebreo singulare p plurali. Ezech. 43. In summitate montis omnes fines eius. & in codē. Et definitio eius vsq̄ ad labium eius. & in eodem. ca. ponitur in translatione nostra pro corona que fit ad decorem in sūmitate alicuius vasis & est definitio vel terminus ipius vasis. vbi dicitur. Et corona in circuitu eius dimidii cubiti. & in eodem. Et super coronam in circuitu. Significat etiā qū terminus vel finis alicuius rei iungitur cum termino vel fine alterius: & maxime quando ambe sunt similes. Exo.28 Facies in rationali catenas sibi inuicem coherentes. vbi ponitur גַּבְלוֹת Gabluth. pro eo quod in littera nostra est sibi inuicem coherentes.

Terminos constituere Terminos ponere.

Termiare.

Terminus

Finis.

Definitio.

Corona.

Sibi inuicem coherentes.

גִּבְעֹן Giben. Eleuatus. excelsus. Et significat etiam Gibbosum: eo quod gibbus est eleuatio vel tumor in dorso. Leuit.21. Si fracto pede: si manu: si gibbus: si lippus. & scribitur in plurali cum duplici nun. & dicitur גִּבְנוֹנִים Gabnunim. Ps.67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo hebrei legunt. Mons eleuationū: mons basam. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē sic traduxit. Mons excelsus: mons basam. Alii vero interpretantur. Mons gibbosus a predicta dictione גִּבְעֹן Guiben: que significat gibbosum. Potest etiam significare coagulatum Sicut. lxx. transtulerunt: a dictione גְּבִינָה Gebina. i. caseus

Gibbus

Coagulat? eleuatio.

Excelsus.

© Biblioteca Nacional de España

quſi t coagulatione lactis. Iob. 10. Et ſicut caſeum me coagulaſti.

גִּבְעָ Collis. גִּבְעָה Collis. גִּבְעָת גִּבְעוֹת גִּבְעוֹת Colles. Babas. גִּבְעַ Scyphus. גִּבְעִים Scyphi כְּנִבְעֹת Tiara נִבְעֹל Folliculus

Gébaa. collis. Zach. 14. De colle remon ad auſtrũ ieruſalem. & aliquando ſcribitur cum he in fine: & dicitur גִּבְעָה Gibaa. Hiere. 2. In omni enim colle ſublimi. Et in eodem. 16. Et venabuntur eos de omni monte & de omni colle. & in eodem. 50. De monte in collem tranſierunt. & quãdo poſt ſe regit genitiuum ſcribitur cũ tau in fine loco he. & dicitur גִּבְעַת Gibaath. Ioſ. 5. Et circuncidit filios iſrael in colle preputiorum. & in plurali גִּבְעוֹת Gebaoth. ſiue גִּבְעֹת Giboth. i. colles: Geñ. 49. Donec veniret deſiderium collium eternorum. Nu. 23. De collibus cõſiderabo eũ. Deut. 33. Et de pomis collium eternorum. Ps. 64. Et exultatiõe colles accingentur. eſt etiam nomen proprium loci: eo qd erat ſitus in colle. Iudi. 19. Sed tranſibo vſq; gabaa. Eſa. 10. Gabaa ſedes noſtra. Inde גִּבְעִי Gabiaa. i. calix. vel ſcyphus. Geñ. 44. Scyphum aũ meum argenteum & preciũ quod dedit tritici ponẽ ore ſacci iunioris. & in plurali גְּבָעִים Gebiim. Exo. 25. Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos. & inde מִגְבַּעַת Migbaath. i. pileus vel tiara. Exo. 29. Et baltheos ac tiaras in gloriam & decorem. & ſolum inuenitur in numero plurali.

גִּבְעֹל Folliculus

Gibood. Folliculus lini. Exo. 9. Et linum iam folliculos germinaret. Et ſolum nuenitur in predicto loco.

גָּבַר Preualere. Cõfortari. fortiorẽ eẽ. Roborari. Violẽtã eẽ Corroborari. Superare. Cõfirmare Cõfortare. גְּבוּרָה Robur. Potentia. גְּבוּרְתָּא Fortitudo. גְּבֻרוֹת Potẽtat⁹. Potentie. Virtutes גִּבּוֹר Potens Robuſtus Fortis. גִּבּוֹרִים Fortes. Potentes גִּבִּיר Dominus

Gabar. preualere. cõfortari: vel confirmare. roborare vel roborari. fortem vel violentum eſſe. Confirmare Geñ. 7. Et aque preualuerunt nimis ſuper terrã. & in eodẽ. 49. Benedictiones pris tui confortate ſunt. 1. Reg. 2. Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir. 2. Reg. 1. Aquilis velociores leonibus fortiores. ſ. ſunt. Iob. 15. Et contra omnipotentem roboratus eſt. Et in eodem. 21. Subleuati ſunt confortatiq; diuitiis. & in eodem. 36. Quia violẽti fuerũt. Ps. 11. Linguam noſtram magnificauimus. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. Linguam noſtram roboremus. Ps. 64. Verba iniquorum preualuerunt ſuper nos. Ps. 102. Corroborauit miſeri cordiam ſuã ſuper timentes ſe. Eccl's. 10. Multo labore exacuetur. Pro quo hebrei legunt. Et exercitus ſuperabitur. Poteſt etiam legi ſic. ſ. & viribus preualebit. quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Dañ. 9. Cõfirmabit autem pactũ multis. Zach. 10. Et confortabo domum Iuda & domũ Ioſeph. & in eodem. Cõfortabo eos in domino. & inde גְּבוּרָה Gebura. i. robur. potentia. virtus. Iudi. 8. Iuxta etatem robur eſt viri. 2. Paralip. 10. In manu tua eſt fortitudo & potẽtia. Ps. 64. Accinctus potentia. Ps. 79. Excita potentiam tuam & veni. & in lingua chaldaica dicitur גְּבוּרְתָּא Geburtha. Dañ. 2. Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt. & in plurali גְּבֻרוֹת Geburoth. i. potentie. vel potentatus. aut virtutes. vel fortitudines. Ps. 19. In potentatibus ſalus dextere eius. Ps. 70. Introibo in potentias domini. Ps. 88. Si aũt in potentatibus octoginta anni. Ps. 105. Quis loquetur potẽtias domini. Ps. 150. Laudate eum in virtutibus eius. Et inde גִּבּוֹר Gibor. i. potens. robuſtus. fortis. Geñ. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra. & in eodem. Et erat robuſtus venator coram domino. Ruth. 2. Homo potens & magnarum opũ Ps. 23. Dominus fortis & potens: dominus potẽs in prelio. Eſa. 3. Fortem & virum bellatorem. & in eodem. 49. Numquid tollẽtur a forti preda. & in pſali גִּבּוֹרִים Giborim. i. potentes: vel fortes: aut robuſti. Canti. 3. En lectulum ſalomonis ſexaginta fortes ambiunt ex fortibus iſrael. & in eodem Omnis armatura fortium. Eſa. 5. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum. & inde גְּבִיר Gebir. i. Dñs vel dominator aut ſuperior. Geñ. 27. Et dñm tuũ illum conſtitui. & in genere feminino גְּבִירָה Gebira ſiue גְּבֶרֶת Gebereth. Geñ. 16. De ſpexit dominam ſuam. & Eſa. 47. In ſempiternũ ero dña. Hiere. 13. Dic regi & dominatrici. & inde גֶּבֶר Geber. ſiue גֶּבֶר Gebar. i. vir. ſiue homo. eo quod habet poteſtatem vel dominium ſupra mulierem. Deut. 22. Nõ induetur mulier veſte virili: nec vir vtetur veſte feminea. Iob. 3. Viro cuius abſcondita eſt via. & in eodem. 34. Quis eſt vir vt eſt Iob. & in eodem. 38. Accinge ſicut vir lumbos tuos. Ps. 17. Et cum viro innocente innocens eris. Ps. 88. Quis eſt homo qui viuet: & non videbit mortem. Prouer. 30. Viam viri in adoleſcentia. Hiere. 17. Maledictus homo qui cõfidit in homine. & in eodem. Benedictus vir qui confidit in domino. & in eodem. 22. Virum qui in diebus ſuis non proſperabitur. & in eodem. 31. Femina circundabit virum. Threñ. 3. Ego vir videns paupertatem meam. & in eodem. Bonum eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua. Dañ. 8. Ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri. & in plurali גְּבָרִים Gebarim. Exo. 10. Ite tantum viri. & in eodem. 12. ſexcenta fere millia peditum virorum. & in ligua chaldaica dicitur גּוּבְרִין Gubrin ſiue גּוּבְרַיָּא Gubraia. Dañ. 3. Sũt ergo viri iudei. & in eodem viri iſti contempſerunt te. Ponitur etiã גֶּבֶר Ge'ber. pro ſingulis. Ioel. 2. Singuli in calle ſuo ambulabunt. Item גָּבַר Gáber. i. gallus gallinaceus. Eſa. 22. Sicut aſportatur gallus gallinaceus.

גַּבִּישׁ Eminens

Gabis. eminens: ſiue grande. Iob. 28. Excelſa & eminentia non cõmemorabũtur. vbi pro excelſa & eminentia in hebreo habetur רָמוֹת Ramoth & גַּבִּישׁ Gabis. Et dicunt hebrei quod ſunt lapides precioſi: ſic dicti propter ſuam excellentiam. Nam dictio ramoth excelſa ſiue alta interpretatur. Prouer. 24. Excelſa ſtulto ſapiẽtia. Vbi pro excelſa põitur ibi ramoth ſcriptũ eiſdem litteris ſicut in ſupra dicto loco. Põitur etiam pro ſerico. Ezech. 27. Vbi dicitur. Et ſericum & chodchod propoſuerunt in mercato tuo. Sed dictio גַּבִּישׁ Gabis ſolum inuẽitur in ſupradicto loco: & ab eo componitur אֶלְגַּבִּישׁ Elgabis. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Pergrandes. ſiue grandes. Ezech. 13. Et dabo lapides pergrandes. Et in eodem. 38. Et imbre vehemẽti & lapidibus immenſis. vbi pro immenſis põitur elgabis. Et dicunt hebrei q̃ ſignificat grandinem qñ. ſ. lapides grãdinis ſunt magni & in magna quantitate. Nã dictio אֵל El cum qua compõitur fortem ſiue fortiſſimum ſignificat vt ſupra in dictione אֵל El dictum eſt.

Sericum. אֶלְגַּבִּישׁ pgrandes. Immenſe.

גָּד Felicitas

Gad. felicitas. fortuna. coriandrum. Geñ. 30. Dixit felíciter. & idcirco vocauit nomẽ eius gad. pro q̃ in hebreo habetur. In felicitate: ſiue venit felicitas: & vocauit nomen eius gad. Et. lxx. tranſtulerunt: in fortuna. Poteſt etiam deriuari a ſequenti dictione גָּדַד Gadad que ſignificat expeditionem ſiue accinctum vel procinctum. vnde beat⁹ Hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco ſicait. vbi nos poſuimus in fortuna: & grece dr̃ ἐυτυχικὰ quod poteſt euent⁹ dici. in hebreo habetur בָּגָד Bagad. Q̃d aquila interpretatur venit accinctio. Nos autem dicere poſſumus in procinctu. Ba. enim poteſt prepoſitionem ſonare in: & venit. Gad euentus: ergo ſiue procinctus quod gad dicitur Zelphe filius gad vocatus eſt. hec Hieronymus. ponitur etiam גַּד Gad. p fortuna. Eſa. 65. Qui ponitis fortune menſam: & libatis ſuper eam. Et dicunt aliqui hebrei. quod in predicto loco accipitur גַּד Gad pro ſtella iouis: eo quod iupiter in lingua arabica ſic vocetur. Alii vero dicunt quod ſignificat certam cõſtellationem ſtellarum. De quo vide infra in ſequenti dictione גָּדַד Gadad. Item גַּד Gad. ſignificat coriandrũ. Nu. 11. Erat aũt man quaſi ſemen coriãdri. גָּדַד Gadad. accingere ſe ad prelium. Expedire ſe: copulare

Fortuna. גַּד coriandrũ גָּדַד

© Biblioteca Nacional de España

Accingere ad prelia
Luxuriari
Colligere vt copiare
Vastare

vel colligere exercitum. Incidere vel concidere. aut dilacerare. Geñ. 49. Gad accinctus preliabitur ante eum. & ipse accingetur retrorsum. Hiere. 5. Et in domum meretricis luxuriabantur. pro quo hebrei legunt. Et in domo meretricis colligebantur siue copulabantur. s. tanquam exercitus. Michee. 5. Nunc vastaberis filia latronis. Pro quo hebrei legunt. Nunc accingeris. s. ad prelium filia latronis vel filia accincti. Potest etiam interpretari Nunc concideris siue inciderís. & aliquando scribitur cū simplici daleth. Abac. 2. Vt ascēdam ad populum accinctum nostrum. Ps. 93. Captabunt in animam iusti. Pro quo beatus Hieronymus in

Concidere

Copulare.

psalterio iuxta hebraicā veri. transtulit copulabuntur aduersus animam iusti. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ab hac dictione deriuatur גַּד Gad. quod supra diximꝰ significare certam copulationē vel constellationem stellarum. Inde גְּדוּד Gedud. i. accinctus vel expeditus. s. ad prelium: vel latro siue latrūculus: aut turma vel exercitus. 2. Reg. 22. In te eñ curram accinctus. Ps. 17. Qñ in te eripiar a tentatiōe. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In te enim curram accinctus. Nam eadē verba ponuntur in hebreo in hoc loco sicut supra. 2. Reg.

גְּדוּד

Accinctus

Latro.
Latrūculꝰ

Hiere. 18. Adduces enim super eos latronē repente. Osee. 7. Spolians latrūculus foris. Significat etiam turmam vel exercitum. 1. Paralip. 12. Suscepit ergo eos dauid & constituit principes turme. Iob. 29. Cūꝙ sederem quasi rex circundāte exercitu. & in plurali. גְּדוּדִים Gedudim siue גְּדוּרֵי Gedude. i. latrones vel latrunculi. aut turme vel exercitus. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio saul. 4. Reg. 4. Immisitꝙ ei dominus latrunculos chaldeorum & latrunculos syrie & latrunculos moab & latrunculos filiorum amon. & in eodem. 6. Et vltra non venerunt latrones syrie in terram israel. Iob. 19. Simul venerunt latrones eiꝰ

Turma.
Exercitus.
גְּדוּדִים

Latrones.
Latrūculi.

Item גָּדַד Gadad. significat scindere vel incidere. aut concidere siue dilacerare. Deut. 14. Non vos incidetis nec facietis caluitium. 3. Reg. 18. Incidebant se cultris & lanceolis. Hiere. 16. Non se incident. & in eodem. 41. Rasi barba & scissis vestibus & squallentes. pro quo hebrei legunt. Rasi barba & scissis vestibus & incisi. s. vngulis quod fiebat in signum luctus & tristitie. & in eodem. 47. Vsquequo concideris. & in eodem. 48. Et in cunctis manibus collígatio. Pro quo hebrei legunt. In cunctis manibus incisiones. Potest etiam significare colligationes. sicut dictum est supra. ponitur etiam pro geniminibus vel pro frugibus. Ps. 64. Riuos eius inebria multiplica genimina eius. pro quo beatus Hieronymus transtulit. Sulcos eius inebria multiplica fruges eius. Tamen hebrei dicunt quod significat riuulos qui fiunt quando agricola scindit terrā cum aratro: & ex vtraq; parte sulci fiunt.

גָּדַד

Incidere

Concidere

Genimina

Fruges.

Tyranni.

גַּדְבְּרִיא Gedabraia. in lingua chaldaica significat tyranꝰnos siue magnates. Dañ. 3. Duces & tyrannos.

Ripa.

גָּדָה Gada. ripa. littus. & solum inuenitur גְּדוֹת Gedoth in numero plurali. Ios. 3. Iordanis autem ripas aluei sui tēpore messis impleuerat. Esa. 8. Et fluet super vniuersas ripas eius.

Hedus.
Hedi.

גְּדִי Gedi. hedus. Geñ. 38. Et misit hedum de capris. Exo. 24. Non coques hedum in lacte matris sue. Esa. 11. Pardus cum hedo accubabunt. & in plurali גְּדָיִים Gedaiim. siue גְּדָיֵי Gedaie. Geñ. 27. Affer mihi duos hedos. Cāti. 1. Et pasce hedos tuos.

גָּדַל Gadal. siue גָּדֵל Gidel. Magnificare siue magnificari. grandem vel magnū fieri. crescere. exaltare. enutrire. Geñ. 41. Vno tantum regni solio precedam te. pro quo in hebreo habetur. Tantūmodo solium magnificabo siue exaltabo supra te. Nu. 14. Magnificetur ergo fortitudo domini. Ios. 4. In die illo magnificauit dñs Iosue. 1. Reg. 26. Sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis: sic magnificetur aīa mea in oculis domini. 2. Reg. 7. Idcirco magnificatus es domine deus. & in eodem. Et magnificetur nomen tuum in sempiternum. 3. Reg. 10. Magnificatus est rex salomon super omnes reges terre. Iob. 7. Quid est homo quia magnificas eum. Ps. 17. Magnificans salutes regis eius. Ps. 33. Magnificate dominum mecū. Ps. 40. Magnificauit super me supplantationem. Ps. 103. Domine deus meus magnificatus es vehementer. Ps. 137. Quoniā magnificasti super omne nomen sanctum tuum. Eccl's. 2. Magnificaui opera mea. Esa. 42. Et magnificaret legem & extolleret. Ezech. 16. Et grandis effecta es. & in eodē. 38 Et magnificabor & sanctificabor. Dañ. 11. Et eleuabitur & magnificabitur aduersus omnē deum. & in eodem. Quia aduersus vniuersa consurget. pro quo hebrei legūt. Quia aduersus vniuersa magnificabitur. Abdie. 1. Et non magnificabis os tuum in die angustie. Ponitur etiam pro exaltare. Ios. 3. Hodie incipiam exaltare te. Hester. 3. Post hec rex asuerus exaltauit amā. Esa. 10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur. Item significat crescere. Geñ. 21. Creuit puer & ablactatus est. & in eodem. 25. Quibus adultis. pro quo in hebreo habetur. Creuerūt pueri. & in eodē. 26. Ibat proficiens atq; succrescens donec magnus vehementer effectus est. 1. Reg. 2. Puer aūt samuel ꝓficiebat atq; crescebat. 2. Reg. 5. Et ingrediebatur proficiēs atq; succrescēs Esdre. 9. Delicta nostra creuerūt vsq; ad celū. Iob. 31. Quia ab infantia creuit mecum miseratio. Ione. 4. Neq; fecistiꝰ vt crescceret. Item significat nutrire siue enutrire. Esa. 1. Filios enutriui & exaltaui. & in eodem. 23. Non enutriui iuuenes. & in eodem. 49. Plantauit pinum: quā pluuia nutriuit. Et in eodem. 40. Et istos quis enutriuit. Ezech. 31. Aque nutrierunt eū. & in eodē. 44. Neq; comā nutrient. Dañ. 1. Vt enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis. & in de גָּדֵל Gódel. i. magnitudo. siue magnificētia. Exo. 15. In magnitudine brachii tui fiant immobiles quasi lapis. Esa. 9. In superbia & magnitudine cordis. Ezech. 31. Eratq; pulcherrimus in magnitudine sua. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur גְּדוֹלָה Gedula. Ps. 144. Et magnitudinis eiꝰ non est finis. & in eodem. Et magnitudinē tuam narrabūt. & inde גָּדוֹל Gadol. i. magnus. siue magnificus: qualitate siue quantitate. Exo. 11. Fuitq; moyses vir magnus valde. 1. Reg. 25. Et homo ille magnus nimis. 4. Reg. 20. Fleuitq; ezechias fletu magno. Ps. 75. In israel magnū nomen eiꝰ. Esa. 12. Quia magnus in medio tui sanctus israel. Hiere. 10. Magnus tu & magnum nomen tuum. Thren. 2. Magna est velut mare contritio tua. Malach. 4. Anteq; veniat dies dñi magnꝰ. Et in. g. f. גְּדוֹלָה Gedola. 4. Reg. 4. Erat ibi mulier magna. Et in plurali גְּדוֹלִים Gedolim. i. Magni. 2. Re. 7. Iuxta nomen magnorum qui sūt super terram. Ps. 135. Qui fecit luminaria magna. & in eodem. Qui percussit reges magnos. & in. g. f. גְּדֹלוֹת Gedolod. i. magne: siue magna in. g. n. Hebrei enim non habent genus. n. Sed pro eo aliquando vtuntur masculino vt supra: & aliquando fe. vt Iob. 5. Fecit magna & inscrutabilia. Ps. 130. Neq; ambulaui in magnis: neq; in mirabilibꝰ super me. Ps. 135. Qui fecit mirabilia magna solus. & inde מִגְדָּל Migdal. siue מִגְדֹּל Migdol. i. turris. Geñ. 11. Faciamꝰ nobis ciuitatem & turrē. & in eodem. Fixit tabernaculum trans turrim gregis. Prouer. 17. Turris fortissima nomen domini. Canti. 4. Sicut

Magnificare.
Magnificari.

Grandē fieri.

Exaltare.

Crescere.

Magnus fieri.

Enutrire

Nutrire

Magnitudo.

Magnitudo.

magnus.
magnum

magna.

magni.

magne.

magna.

Turris.

© Biblioteca Nacional de España

turris dauid collũ tuũ. Esa. 5. Et edificauit turrim in medio eius. Hiere. 31. Et edificabitur ciuitas domini a turre ananehel. Ezech. 29. A turre syene vsq; ad terminos ethiopie & in plurali מִגְדָּלִים Migdalim. secũdum terminationem masculinorum. siue מִגְדָּלוֹת Migdaloth. secundum terminationem femininorum. 2. Paralip. 26. Et edificauit ozias turres in ierusalem. Canti. 8. Et vbera mea sicut turris. pro quo in hebreo habetur. Et vbera mea sicut turres. Esa. 30. Cum ceciderit turres. Ezech. 27. Et pigmei qui erãt in turribus tuis. Inde גְּדִילִים Gedilim. i. fimbrie vestium aut funiculi in fimbriis vestiũ. Deut. 22. Funiculos in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui.

מִגְדָּלִים מִגְדָּלוֹת — Turres

גְּדִילִים — Funiculi

נָדַע Gadaa. succindere. proscindere. abscindere. confringere. Deut. 7. Lucos succidite: & sculptilia comburite. 1. Reg. 2. Et precidam brachium tuum. Esa. 9. Sycomoros succiderunt. Et in eodem. 10. Et excelsi statura succidentur. Hiere. 48. Abscissum est cornu moab. Significat etiã confringere. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorum cõfringam. Esa. 14. Corruisti in terra. pro quo hebrei legunt. Cõfractus es in terra. & in eodem. 22. Et frangetur & cadet. Threñ. 2. Confregit in die furoris sui omne cornu israel.

נָדַע — Succidere — abscindere — cõfringere

נָדַף Gideph. blasphemare. opprobrare. vilipendere. cõtemnere. 4. Reg. 19. Quibus blasphemauerũt pueri regis assyriorum me. & in eodem. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Nu. 15. Quoniam aduersus dominum rebellis fuit. Pro quo hebrei legunt. Quoniam dominum ipse contempsit vel blasphemauit. Et inde גִּדּוּף Giduph. i. blasphemia vl' opprobrium. Et in plurali גִּדּוּפִים Giduphim. siue גִּדּוּפֵי Giduphe. Esa. 43. Dedi ad internicionẽ iacob & israel in blasphemias. & in eodem. 51. Et blasphemias eorum ne metuatis. Sopho. 2. Audiui opprobrium moab & blasphemias filiorum amon.

נָדַף — Blasphemare.

גִּדּוּף גִּדּוּפִים — Blasphemie.

גָּדַר Gadar. sepire. circunsepire. sepem edificare. circũedificare. concludere. Iob. 19. Semitam meam circunsepsit. Osee. 2. Et sepiam eam maceria. Esa. 58. Et vocaberis edificator sepium. Threñ. 3. Circũedificauit aduersum me: & in eodem. Conclusit vias meas lapidibus quadris. & inde גָּדֵר Géder. siue גָּדָר Gader. i. sepes. maceria. murus. peribolus. Nu. 22. Stetit angelus domini in angustiis duarum macerarum quibus vinee cingebantur. pro quo hebrei legunt. Stetit angelus domini in semita vinearum Sepes hinc & sepes inde. & beatus Hieronymus transtulit sensum. Eccl's. 10. Qui dissipat sepem: mordebit eum coluber. Prouer. 14. Et maceria lapidum destructa erat. Esa. 5. Auferam sepem eius. Ezech. 13. Neq; opposuistis vos murum pro domo israel. & in eodem. 42. Et peribolus exterior. & in eodem. In latitudine peribolí atrii. Ponitur etiã in eodẽ capitulo גָּדֵרֶת Gedéreth. p vestíbulo. vbi dicitur. Que via erat ante vestíbulum separatum per viam orientalem ingredientibus. & etiam in hoc loco hebrei legunt. Murum siue peribolum. Inuenítur etiam גְּדֵרָה Gedera. cũ he in fine. i. sepes. 1. Paralip. 4. Habitantes in plantationibus & in sepibus apud regem. & ponitur ibi in hebreo sin gulare pro plurali. Et in plurali גְּדֵרוֹת Gederoth. secundũ terminationem femininorum. siue גְּדֵרִים Gederim. secundum terminationem masculinorũ. Ps. 79. Vt quid destruxisti macerias eius. Ps. 88. Destruxisti oẽs sepes ei9. Mich. 7. Dies vt edificentur macerie tue. Naũ. 3. que considẽt in sepibus in die frigoris. & inde גִּדְרוֹת Gidroth. i. caule ouiũ eo q̃ sunt circunsepte. Nu. 32. Caulas ouiũ fabricabímus.

גָּדַר — Circunsepire. Sepire. Circũedificare. Cõcludere

גָּדֵר — Sepes.

Maceria

Murus Peribol9

גְּדֵרֶת — Vestibuli.

גְּדֵרָה — Sepes.

גְּדֵרוֹת גְּדֵרִים — Macerie Sepes.

גִּדְרוֹת — Caule.

גָּדִשׁ Gadis. aceruus. aut fruges coaceruate: siue cõgeries. Exo. 22. Si egressus ignis inuenerit spicas & cõprehenderit aceruos frugum. Iudi. 15. Et comportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Iob. 21. Et super congerie mortuorum vigilabit. & in hebreo non habetur illud mortuorum. debet tamen subintelligi.

גָּדִשׁ — Aceruus

Fruges

Cõgeries.

גֶּה Ge. hic. Ezech. 47. Hic est terminus in quo possidebitis terram. & solum inuenitur in hoc loco. Nam in aliis locis scribitur זֶה Ze cum littera Zaim.

גֶּה — Hic.

נָהָה Gaha. soluere. cessare. Osee. 5. Nec soluere poterit a vobis vinculum. hebrei vero dicunt quod significat medicari vel sanare. vnde in predicto loco ipsi legũt. Et nõ sanabit a vobis infirmitatem vel dolorem. In translatione chaldaica habetur. Nec cessare faciet a vobis flagellũ. Et solum inuenitur in predicto loco. & Prouer. 17. vbi dicitur. Animus gaudens etatem floridam facit. pro quo hebrei legũt. Cor gaudẽs bñfacit sanitatẽ. i. sanitatẽ bonã facit. vbi pro sanitate ponitur נָהָה Geha: a predicta dictiõe deriuatũ.

נָהָה — Soluere.

Sanare Cessare.

Etas florida. Sanitas

נָהַר Gahar. prosterni pronus in terra. Incumbere. 3. Reg. 18. Et pronus in terra posuit faciem suam inter genua sua. 4. Reg. 4. Et incubuit super eum. & solum inuenitur in locis predictis.

נָהָר נָהַר — Prosterni Incũbere.

גַּו Geu. corpus. tergum siue dorsum. Esa. 50. Corpus meũ dedi percutientibus. & in eodem. 51. Et posuisti vt terra corpus tuum. Ponitur etiam pro tergo vl' dorso. 3. Reg. 14. Me autem proiecisti post tergum tuum. Nec. 9. Et proiecerunt legem tuam post terga sua. Prouer. 10. Et virga in dorso eius qui indiget corde. Esa. 38. Quia proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Ezech. 23. Et proiecisti me post tergum tuum. & scribitur aliquando cum aleph in medio. vt Iob. 41. Corpus illius quasi scuta fusilia. & aliquando scribitur cum Iod & he in fine. & dicitur גְּוִיָּה Geuía. siue גְּוִיָּת Geuiath. i. corpus. & in plurali גְּוִיּוֹת Geuioth. De quo vide infra in dictione גְּבָה Geua. Item גֵּו Geu. significat intus seu medium. pro quo beatus Hieronymus transtulit cõuallem: eo quod est in medio duorum montium. Iob. 30. Qui de conuallibus ista rapientes. pro quo hebrei legunt. De intus vel de medio expellebantur vel eiiciebantur. In lingua vero chaldaica גַּו Go. significat intus vel medium. Dañ. 3. Eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. pro quo hebrei legunt. Eadem hora mittetur in medium fornacis ignis ardentis. & in eodem. Ceciderunt in medio camini ignis ardentis. & aliquando scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Nõne tres viros misimus in medio ignis. Item גְּוָה Geua. cum he in fine. ponitur pro vagina. Iob. 30. Eductus & egrediens de vagina sua. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt eductus & egrediens de interiori siue de intus aut de medio scilicet vagine.

גַּו — Corpus Tergum Dorsum.

Conuallis

גַּו — Intus. Medius

גְּוָה — Vagina

גּוֹב Gob siue גֹּבַי Gobai. locusta. Amos. 7. Et ecce fictor locuste. Naũ. 3. Et paruuli tui quasi locuste locustarum. & in lingua chaldaica locusta dicitur גֻּבָּא Goba cum aleph in fine. Itẽ גּוֹב Gob. fouea. siue fossa. & in plurali גֻּבִּים Gebim. 4. Reg. 3. Facite alueum torrentis huius fossas: Esa. 33. Velut cum fosse plene fuerint de eo. Hiere. 14. Venerunt ad hauriendum non inuenerũt aquam. pro quo hebrei legũt. Venerunt ad foueas siue ad cisternas: non inuenerunt aquã Nam in lingua chaldaica cisterna vel lacus dicitur גֻּבָּא Guba. vt Dañ. 6. mittetur in lacum leonũ. vide etiam de hoc supra in dictione גַּב Gab. Ponitur etiam גֻּבִּים Gebim. pro laquearibus que fiunt in tectis domorum: in quibus fiunt fosse parue. 3. Reg. 6. Texit quoq; domũ laquearib9 cedrinis.

גּוֹב — Locusta

גֻּבָּא — Fouea. Lacus.

גֻּבִּים — Fosse. Laquearia

גּוֹד God. accingere se ad prelium. expedire se. scindere. aut dilacerare. De quo vide supra in dictione גָּדַד Gadad.

גּוֹד

© Biblioteca Nacional de España

Gloria. גְּבָה Geua. Altitudo. Exaltatio . elatio . superbia . Iob . 22. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria . Vbi ponitur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem .33. Et liberet eum de superbia. Hiere.13. In abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Ponitur etiam pro vagina . De quo vide supra in dictione גֵּו Geu. & inde גְּוִיָּה Geuiia. idest corpus. siue statura. aut cadauer. Naum.3. Necp est finis cadauerum. Et quando post se regit genitiuum vel quando componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimū in thau. Geñ.47. Quod absq; corporibus & terra nihil habeamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod absq; corpore nostro & terra nostra. Iudi.14. Et ecce examen apum in ore leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen apum in corpore leonis erat. Et in eodem . Noluit indicare quod mel de corpore leonis assumpserat. 1. Reg.31. Ettu lerunt cadauer saul & cadauer filiorum eius de muro beth san. Dañ.10. Et corpus eius quasi chrysolithus. vide etiā de hoc supra in dictiõe גֵּו Geu. & in plurali. גְּוִיּוֹת Geuiioth. Ps. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas . Pro quo hebrei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora siue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus . Potest etiam deriuari a dictione גְּיָא Ge: que significat vallem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles Item גַּוָּה Geua. idest vagina. de quo vide supra in dictione גֵּו Geu.

Cadauer. Corpus. Ruine. Corpora vel cadaueria. Valles. Vagina.

גּוּז Goz. volare. tondere. extrahere. transire. Nu.11. Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egressus est a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob.1. Et tonso capite corruit in terra . Et de hoc vide infra in dictione גָּזַז Gazaz. Ps.70 De ventre matris mee tu es protector meus. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es extractor siue eductor meus . Ps. 89 . Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit . Quoniam transiuimus cito & aduolauimus . Et in aliquibus locis supradictis scribitur sine vau in medio dictiõis . De quo vide infra in dictione. גָּזַז Gazaz.

Volare. Tondere. Extrahere Transire.

גּוּחַ Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiscere. Ps. 21. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre. Iob.38 Quando erumpebat quasi de vulua procedens . Et in eodem. 40. Quod influat iordanis in os eius . Vbi ponitur גִּיחַ Iagiach. Quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os ei9. Ezech.32. Et vētilabas cornu in fluminibus tuis . Pro quo hebrei legunt. Extrahebas siue erumpebas in fluminibus tuis. Potest etiam deriuari a dictione נָגַח Nagach. que significat cornu percutere siue cornu ventilare. De quo infra in suo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiscere . Michee. 4. Dole & satage filia sion. Pro quo hebrei legunt. Dole & ingemisce filia siõ: ab eo fortasse quod etiam educit lachrymas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius paradisi qui dicitur גִּיחוֹן Gion. eo p educitur ad irrigandum hortum & terram qua fluit. Et secundum hebreos ipse est nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram egypti qua fluit.

Extrahere. Erumpere Influere. Ventilare. Ingemiscere.

גּוֹי Goi . Gens . natio . Geñ . 15 . Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo . Et in eodem.12 . Faciamq; te in gentem magnam . Et in eodem . 20 . Nun gentem ignorantem & iustam interficies. Exo .19 . Eritis mihi regnum sacerdotale & gens sancta. Deut. 4. Que est alia gens sic inclyta. Et in eodem . Nec est alia natio tā grā dis. Ps.104. Et transierunt de gente in gentem . Ps. 105. Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis.1 . Gens enim ascendit in terra mea. Soph. 2. Et residui gentis mee possidebunt illos. Et in plurali. גּוֹיִם Goim . idest gentes vel nationes. Geñ.17. Eris q; pater multarum gentium. Et in eodem.25. Due gentes sunt in vtero tuo. Deut.15 . Et dominaberis nationibus plurimis. Esa.5. Et eleuabit signum in nationibus procul. Osee.8. Nunc factus est in nationibus quasi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Iohel.1 . Vt dominentur eis nationes.

Gens. Natio. Gentes. Nationes

גּוֹל Gol. Exultare. letari. De quo vide infra in dictione גִּיל Guil. quia commūiter scribitur cum iod in medio dictionis.

Exultare.

גָּוַע Gauaa. consumi. aut etate consumi. deficere. obire. mori. interire. Geñ.6. Et vniuersa que sub terra sunt consumentur. Et in eodem.7 . Consumptaq; est omnis caro. Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus est in senectute bona . Et in eodem . Deficiensq; mortuus est . Et in eo. 35. Consumptusq; etate mortuus est. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectum & obiit. Nume.27. Ecce consumpti sumus omnes. Et in eodem . Num vsq; ad internicionem cuncti delendi sumus. pro quo hebrei legunt. num vsq; ad internicionem consumendi sumus . Et in eodem. 20. Vtinam periissemus iter fratres nostros. Ios.22. Atq; vtinam solus periisset in scelere suo. Iob.34. deficiet oīs caro simul . Et inde גּוֹעֵא Gouea . idest deficiens vel laborans in extremis. Ps.87 . Pauper sum ego & in laboribus a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit . Et erumnosus sum a iuuentute mea.

Consumi. Deficere. Etate consumi. Obire. Delere. Perire Laborans Erūnosus.

גּוּף Guph. Corpus: siue cadauer . Et additur ei littera tau in fine. & dicitur גֻּפַּת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tulerunt cadauera saul & filiorum eius . Et aliquando scribitur sine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestem. Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat . Et aliqui hebrei dicunt q etiam in hoc loco significat corpus. Et legunt sic. Si cum corpore suo intrauerit: cum corpore suo exeat. idest si solus absq; vxore & liberis intrauerit: solus exeat. Iuxta illud Geñ . 47. Absq; corporibus & terra nihil habeamus . In translatiõe autem chaldaica sic habetur. Si solus intrauerit: solus exeat . Vnde sequitur si habens vxorem : & vxor egredietur simul. scilicet cum eo.

Cadauer. Uestis. Corpus.

גּוּר Gur. Peregrinari. habitare. aduenam esse . Incolere siue incolam esse. timere. expauescere. vereri. congregare . colligere . Geñ . 12 . Descenditq; Abram in egyptum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem .19 . Ingressus est inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt . Ingressus est ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea Geñ . 47 . Ad peregrinandum in terram tuam venimus. Exo.12. Quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam. Pro quo in hebreo habetur . Et si peregrinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic.17. Peregrinari voluit vbicunq; sibi cōmodum reperisset. Ruth . 1. vt peregrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8 . Et peregrinare vbicunq; repereris. Iob.28 . Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps.5. Nec habitabit iuxta te malignus Ps.14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Esa.15. Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33 . Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante : quis poterit

Peregrinari. Habitare.

© Biblioteca Nacional de España

habitare de nobis cum ardoribus sempiternis. Et in eodē. 54. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Pro quo hebrei legunt: ecce habitans habitabit siue ecce peregrinans peregrinabitur vel accola erit absq; me. ideſt qui erat absq; me: & beatus Hieronymus transtulit sensum: potest etiam legi sic: ecce congregans congregabitur absq; me. ideſt absq; imperio meo. Hiere. 40. Non incolet eam filius hominis. Et aliquando scribitur sine vau in medio dictionis. Geñ. 21. Et terre in qua versatus es aduena. Et in eodem. 32. Apud laban peregrinatus sum. Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 17. Et de aduenis qui peregrinantur apud vos. Ps. 104. accola fuit in terra cham. Ps. 119. Heu mihi quia īcolatus meus prolongatus est. Pro quo hebrei legunt. Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch. Et secundum hebreos mosoch est nomen cuiusdam prouincie. Vt habetur. Ezech. 38. vbi dicitur. Pone faciem tuam contra gog & terrā magog principem capitis mosoch & tubal. Tamen potest significare protrahere vel prolongare sicut est in littera nostra: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in eodem. 54. Aduena quondam tuus adiūgetur tibi. Pro quo hebrei legunt qui peregrinabatur siue qui habitabat tecum adiungetur tibi. Potest etiam legi sic: qui congregatur aduersum te: irruet vel cadet in te. Et aliquando duplicatur littera res. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cumq; sustētor afflixisti. Pro quo hebrei legunt. Etiam ne viduam apud quam ego peregrinor vel habito afflixisti. Potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara. que significat ruminare: vt infra dicetur. & sic erit idem sensus cum littera nostra. Scribitur etiam sine vau & cum duplici res. Pro quo beatus hieronymus transtulit ruere. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. & de hoc vide infra in dictione גָּרַר Garar. inde גֵּר ger ideſt peregrinus. Aduena. incola. inquilinus. proselytus. Geñ. 15. Scito prenoscens q peregrinum futurum sit semen tuum. Et in eodem. 23. Aduena sum & peregrinus apud vos. Exo. 2. Aduena fui in terra aliena. Et in eodem. 22. Aduenam non contristabis. Et in eodem. 23. Peregrino molestus non eris. Iob. 31. Peregrinus foris non mansit Ps. 38. Quoniam aduena ego sum apud te. Ps. 118. Incola ego sum in terra. Significat etiam proselytum. 1. Paralipo. 22. Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Ezech. 14. Quia hō hō de domo israel & de proselytis. Et in plurali גֵּרִים Gerim. Leuit. 19. Fuistis enim & vos aduene in terra egypti. Et in eodem. 25. Et vos aduene & coloni mei estis. Iob. 19. Inquilini domus mee & ancille mee sicut alienum habuerunt me. Ps. 145. Dominus custodit aduenas. & Esa. 5. Et deserta in vbertatem versa aduene comedent. Et in genere femineo גֵּרֶת Garath. Pro quo beatus Hieronymus hospitam transtulit. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua & ab hospita sua. Et inde מְגוּר Megur: siue מְגוּרֵי Megure. ideſt peregrinatio vel peregrinationes. siue habitatio: aut habitacula. Geñ. 47. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt parui & mali & non peruenerunt vsq; ad dies patrum meorum: quibus peregrinati sunt. Ps. 54. Quoniam nequitie in habitaculis eorum. Item גּוּר Gur. ideſt timere. pauere. vereri. Deut. 1. Nec accipietis cuiusquam personam. Pro quo in hebreo habetur. Nec timeatis quenquam. Et in eodem. 32. Sed propter iram inimicorum distuli. Pro quo hebrei legunt. Nisi iram inimicorum timerem. Alii vero dicunt q dictio אָגוּר Agur que ponitur in predicto loco deriuatur a dictio ne suprapositā אֲגַר Agar. que significat colligere. Et legūt sic. Nisi ira inimicorum collecta vel aucta: scilicet fuisset. Iob. 3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem. 19. Fugite ergo a facie gladii. Pro quo hebrei legūt. Timete vobis a facie gladii. Osee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores samarie. Pro quo hebrei legunt. Vaccas bethauen timuerunt habitatores samarie: potest etiam legi sic. Vaccas bethauen incoluerunt habitatores samarie. Et aliquando scribitur sine vau in medio. Deu. 28. Et conuertet in te omnes afflictiones egypti quas timuisti. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. & inde מָגוֹר Magor. ideſt timor. pauor. terror. Hiere. 6. Quoniam gladius inimici pauor in circuitu. Et in eodem. 20. Non phassur vocauit dominus nomen tuum: sed pauorem vndiq;. Et in eodem. Ecce ego dabo te in pauorem. Et in eodem. 46. Terror vndiq; ait dominus Et aliquando scribitur cum littera he in fine vel tau. & dicitur מְגוֹרָה Megora. siue מְגוֹרַת Megorath. ideſt timor siue illud quod timetur. Prouer. 10. Quod timet impius veniet super eum. Esa. 66. Et que timebant adducam eis. Et inde מְגוֹרֵי Megure. i. timores vel terrores. aut terrentes. thren. 2. Qui terrerent me de circuitu. Ezech. 21. Gladio traditi sunt cum populo meo. Pro quo hebrei legunt. Terrores siue timores gladii fuerunt cum populo meo. Potest etiam deriuari a dictione מָגַר Mager. quod in lingua chaldaica significat tradere sicut est in littera nostra. Item גּוּר Gur. i. cōgregare. Ps. 55. Inhabitabunt & abscondent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Congregabuntur abscondite. Ps. 58. Irruerūt in me fortes. Pro quo beatus hieronymus in eodem psalterio trā stulit. Congregantur aduersus me fortissimi. Ps. 139. Tota die constituebant prelia. Pro quo hebrei legunt. Tota die congregabant prelia: siue congregati sunt in preliis. vnde beatus Hieronymus in eodem psalterio transtulit. Tota die versati sunt in preliis. Abach. 1. Traxit illud in sagena sua. Pro quo hebrei legunt. congregauit vel collegit illud in sagena sua. Et aliquādo scribitur cum duplici res. Osee. 7. Super triticum & vinum ruminabant. Pro quo hebrei legunt. Super triticum & vinum congregabantur vel colligebantur. potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara: que significat ruminare: sicut est in littera nostra. Inde מְגוּרָה Megura. ideſt Horreum vbi fruges congregantur vel recolliguntur. Aggei. 2. Nunquid iam semen in germine est Pro quo hebrei legunt. Nunquid iam semen in horreo est Et in plurali מַמְגוּרוֹת Mameguroth: cum duplici mem in principio. Ioel. 1. Demolita sunt horrea. Item גּוּר Gur. ideſt catulus. Geñ. 49. Catulus leonis iuda. Deut. 33. Dan catulus leonis. Et in plurali גּוּרִים Gurim: siue גּוּרֵי Gure. thrē. 4. Lactauerunt catulos suos. Naum. 2. Leo cepit sufficienter catulis suis. גּוֹשׁ Gus. gleba vel luti portiuncula. Pro quo beatus hieronymus sordes transtulit. Iob. 7. Induta est caro mea putredine & sordibus puluerís. Et solum inuenitur in predicto loco. גָּז Gaz. transire. volare. tondere. De quo vide supra in dictione. גּוֹז Goz. & etiam in dictione sequenti. גָּזַז Gazaz. Tondere. Geñ. 31. Eo tempore ierat laban ad tondendas oues suas. 1. Reg. 25. Et accidit vt tonderetur grex eius. Et in eodem. Audiui q tonderent pastores tui greges tuos. 2. Reg. 13. Factum est autem post tempus bienii vt tonderentur oues absalon. Et in eodem. Ecce tondentur oues serui tui. Et aliquando scribitur cum simplici zain. Geñ. 38. Nunciatumq; est thamar q socer illius a-

Incolere.
Aduenam esse.
Peregrinari.
Accolā eē.
Habitare.
Ruere.
Peregrinus.
Aduena.
Incola.
Proselytꝰ
Aduene.
Inquilini
Hospita.
Peregrinatio.
Habitacla
Timere.
Colligere.
Vereri.
Colere.
Pauor.
Terror.
Quod timetur.
Terrores.
Cōgregare
Trahere.
Horreum.
Horrea.
Catulus.
Catuli.
Sordes.
Transire.
Tondere

ſcenderet in thamna ad tondendas oues. Iob. 1. Et tonſo capite. Pro quo in hebreo habetur. Et totondit caput ſuum. Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. & Mich. 1. Decaluare & tondere ſuper filios delitiarum tuarum. Naum. 1. Si perfecti fuerint & ita plures: ſic quoq; attondentur.

Tonſor. גֵּז Et inde גֵּז Gozez. ideſt tondens: vel tonſor. Geñ. 38. Aſcendebat ad tonſores ouium ſuarum. 1. Reg. 25. Carnes pecorum que occidi tonſoribus meis. Eſa. 53. Et quaſi agnus coram tondente ſe. & inde גִּזִּי Gize. i. tonſiões. Amos 7. Et ecce ſerotinus poſt tonſionem regis. Et dicuntur ibi tonſiones blada que incipiunt tuelari que tondebantur pro animalibus regis nutriendis. Sicut exponit Nicolaus de lyra ſuper hoc loco. Et inde גִּזָּה Guiza. ſiue גֵּז Guez. ideſt vellus. Iudi. 6. Si ros in ſolo vellere fuerit. Et in eodem. Expreſſo vellere concham rore impleuit. Et in eodem. Oro vt ſolum vellus ſiccum ſit. Ps. 71. Aſcendet ſicut pluuia in vellus. Et quando regit poſt ſe genitiuū ſcribitur cum tau in fine. & dicitur. גִּזַּת Guizath. Iudi. 6. Ponam hoc vellus lane in area. & inde גִּזִּית Gazith. ideſt raſum: aut leuigatum. vel politum. 1. Paralipo. 22. Ad cedendos lapides & poliendos. Thren. 3. Concluſit vias meas lapidibus quadratis. vbi pro lapidibus quadratis in hebreo eſt גִּזִּית Gazith: eo q̄ lapides quadrati ceduntur & poliuntur.

Tondens. גֵּז

Tonſio. גִּזָּה

Vellus. גֵּז

Vellus. גִּזַּת

Politum. Lapides q̄ drati. גִּזִּית

Cuſtos arce publice Gazabar. גִּזְבָּר Gizbar. theſaurarius: vel cuſtos arce publice. 1. Eſdre. 7. Omnibus cuſtodibus arce publice. Et ſupra in eodem ponitur in noſtra tranſlatione pro nomine proprio. Vbi dicitur p manum mithridatis filii gazabar. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt quod eſt nomen appellatiuum: et quod ſignificat theſaurarium vel cuſtodem arce publice. Et in hebreo non habetur illud filii. Sed: ſic p manum mithridatis gazabar: ideſt theſaurarii.

Ei auferre גָּזַל Gazal. predari. vi auferre. aut vi extorquere. Rapere violenter aliquid ſubtrahere. depredari. Geñ. 21. Et increpauit abimelech propter puteum aque quem vi abſtulerant ſerui eius. Et in eodem. 31. Timui ne violenter auferres filias tuas a me. Leuit. 6. Vel vi aliquid extorſerit.

Ei extorq̄re. Rapere. 2. Reg. 23. vi extorſit haſtam de manu egyptii. Deut. 28. Aſinus tuus rapiatur coram te. Ps. 68. Que non rapui tūc exſoluebam. Prouer. 4. Et non capitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint. Pro quo hebrei legunt. Et rapitur ſomnus ab eis niſi ſupplantauerint. Et in eodem. 28. Qui ſubtrahit aliquid a patre & a matre. ideſt qui violenter ſubtrahit. Ezech. 18. Per vim nihil rapuerit. & inde גָּזֵל Gezel. ſiue גְּזֵלָה Gezela. ideſt rapina vel preda. vt Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet rapinam quam rapuit. aut calumniam quam calumniatus eſt: aut depoſitum quod fidei eius creditum fuerat: vel rem perditam quam inuenit. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum: & paucis verbis comprehendit omnia ſupradicta. Ps. 61. Et rapinam nolite concupiſcere. Et quando regit poſt ſe genitiuum: tunc ſcribitur cum tau in fine. & dicitur. גְּזֵלַת Gezelath. Eſa. 3. Et rapina pauperis in domo veſtra. Et in plurali גְּזֵלוֹת Gezeloth. Ezech. 28. Rapientem rapinas. Item. גּוֹזָל Gozal. pullus. Et accipitur pro pullo columbe. Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit columbam. Geñ. 15. Turturem quoq; & columbam. Inuenitur etiam in numero plurali pro pullis. Deut. 32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſuos ſuper eos volitans.

Perviz rapere. גָּזַל

Rapina. גְּזֵלָה

Rapina. גְּזֵלַת

Pulluſco lumbe. Columba. Pulli. גּוֹזָל

Eruca. גָּזָם Gazam. Eruca. Ioel. 1. Reſiduum eruce comedit locuſta. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Truncus. גֶּזַע Gezaa. Truncus. radix. Iob. 14. Et in puluere emortuus fuerit truncus illius. Eſaie. 11. Egredietur virga de radice ieſſe. Et in eodem. 40. Nec radicato in terra trūco eorum. vbi ponitur pro trunco.

Radix. גֶּזַע

Diuidere. גָּזַר Gazar. diuidere. ſcindere. abſcindere. decernere. diſponere. ſtatuere. ordinare. 3. Reg. 3. Diuidite inquit infantem viuum in duas partes. Ps. 135. Qui diuiſit mare rubrum in diuiſiones. 4. Reg. 6. Cumq; veniſſent ad iordanem cedebant ligna. Ps. 87. Et ipſi de manu tua repulſi ſunt. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ipſi de manu tua abſciſſi ſunt. & Eſa. 53. Quia abſciſſus eſt de terra viuentium. Abach. 3. Abſcindetur de ouili pecus. Thren. 3'. dixi perii. Pro quo hebrei legunt. dixi abſciſſus ſum. Et inde גְּזֵרָה Gezera. ſiue גְּזֵרָה Gizra. i. diuiſum vel ſeparatum. aut diuiſio: vel ſeparatio. Leuit. 16. Cumq; portauerit hircus omnes iniquitates eorum in terram ſolitariam. ideſt in terram ſeparatam vel diuiſam extra hominum habitationem. Ezech. 41. Et quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. & in plurali גְּזָרִים Gezarim. Geñ. 15. Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones. Et inde מַגְזֵרוֹת Magzeroth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit cultros. 2. Reg. 12. diuiſitq; cultris. Hebrei tamen dicūt q̄ ſignificat ſerras quibus ligni ſcinduntur. Item גָּזַר Gazar. Significat decernere vel ſtatuere: ſiue diſponere. Iob. 22. Et decernes rem & veniet tibi. Heſter. 2. Et que paſſura eſſet. Pro quo hebrei legunt. Et quod decretum ſiue ordinatū fuerat ſuper eā. Aut & quod ſtatutum fuerat ſuper eam. Ponitur etiam pro declinare. Eſa. 9. Et declinabit ad dexteram & eſuriet. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Et decernet ſiue ordinabit ad dexteram & eſuriet. ideſt decernet vel determinabit declinare ad dexteram & eſuriet Et inde גַּזְרִין Gazrin ſiue. גַּזְרָאֵא Gazraia: quod in lingua chaldaica ſignificat aruſpices ſiue hariolos. Dañ. 2. Arioli magi & aruſpices. Et in eodem. 4. Tunc ingrediebātur harioli magi chaldei & aruſpices. Et inde. גִּזְרָה Gizra. ideſt diſpoſitio. ſententia: pro q̄ noſtra tranſlatio pulchritudinē tranſtulit. Thren. 4. Vbi dicitur. Saphyro pulchriores Quod poteſt interpretari ſic. Saphyrus diſpoſitio eorum. Poteſt etiam ſignificare abſciſſionem: vt ſupra dictum eſt. Vnde hebrei in hoc loco legunt. Saphyrus abſciſio eorū. ideſt nitidi & lucidi ac ſi eſſent abſciſſi ex ſaphyro. Et in lingua chaldaica ſignificat ſententiam. Dañ. 4. in ſententia vigilum decretum eſt.

Diuidere. גָּזַר

Scindere.

Abſcidere

Separatū גְּזָרָה גְּזֵרָה

Diuiſiões גְּזָרִים

Cultri. Serre. מַגְזֵרוֹת

decernere. גָּזַר

Declinare

Aruſpices גַּזְרִין

Pulchri tudo. גְּזֵרָה

Abſciſſio. Sentētia.

Carbo. גֶּחָל Gachal. carbo. pruna. 2. Reg. 22. Grando & carbones ignis. Et in eodem. Carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Ps. 119. Cum carbonibus deſſolatorum. Ps. 139. Cadent ſuper eos carbones. Prouer. 25. Prunas enim congregabis ſuper caput eius. Et in eodem. 26. Sicut carbones ad prunas. Eſa. 44. Et coxi ſuper carbones eius panes. Et in numero ſingulari ſcribitur cum tau in fine et dicitur. גַּחֶלֶת Gacheleth. Eſa. 47. Non ſunt carbones quibus calefiant. Quod in hebreo legitur in numero ſingulari. ſcilicet non eſt pruna. Ponitur etiam pro ſcintilla. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere ſcintillam meam.

Pruna.

Carbo. וְחַלַּת גַּחֶלֶת

Scintilla. Pectus. גַּחוֹן Gachon. Pectus. Geñ. 3. Super pectus tuum gradieris. Leuit. 11. Quidquid ſuper pectus graditur.

Vallis. גַּיְא Gai. ſiue גֵּיא Ge. vallis. Nu. 21. Ramoth vallis eſt in regione moab. Deut. 3. Manſimuſq; in valle. Eſa. 28. Qui erant ſuper verticem vallis pinguiſſime. Et in eodem. 40. Omnis vallis exaltabitur. Inuenitur etiam in genere feminino. Zach. 14. Prerupto grandi valle. pro quo hebrei legunt. vallis magna valde. Et aliq̄n ſcribitur ſine aleph. vt Ioſ. 8. Ad ſeptētrionalē vrbis plagā. Inter quā

© Biblioteca Nacional de España

Vallis. & eos vallis erat media. Et in plurali. גֵּאָיוֹת Gueaioth. siue
גֵּאָיוֹת גֵּאוֹת Gueoth. Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus
גֵּאוֹת & collibus rupibus & vallibus. Vbi littera iod ponitur pro
Valles. littera aleph. Et in eodem. 35. In vallibus tuis atq; in tor-
rentibus tuis interfecti gladio cadent. Vbi littera iod ante-
ponitur littere aleph.

גִּיד Guid. neruus. Gen. 32. Quam ob causam nō comedūt
Neruus. neruum filii israel: quia emarcuit in femore iacob vsq;
in presentem diem: eo q; tetigerit neruum femoris eius. E
גִּידִים sa. 48. Et neru⁹ ferreus ceruix tua. Et in plurali. גִּידִים Gui
גִּידֵי dim. Siue גִּידֵי guide. Iob. 10. Ossibus & neruis cōpegisti
Nerui. me. Et in eodem. 40. Neruí testiculorum eius perplexi
sunt. Ezech. 37. Et dabo super vos neruos.

גִּיל Guil. exultare. letari. coetaneus: siue coeuus. Ps. 2. Et e
Exultare. xultate ei cum tremore. Ps. 12. Qui tribulant me exul-
tabunt si motus fuero. Ps. 14 9. Et filii sion exultent in re-
ge suo. Prouer. 23. Exultat gaudio pater iusti. Esa. 9. Sicut
exultant victores capta preda. Osee. 10. Et edituí eius sup
eum exultauerūt. Abac. 3. Exultabo ī deo iesu meo. Zach.
9. Exulta satis filia sion. Et aliquando scribitur sine iod in
medio. vt Ps. 12. Exultabit cor meum in salutarí tuo. & ps.
15. Et exultabit lingua mea. Pro quo in hebreo est. & exul
tabit gloria mea. Esa. 65. Et exultabo in ierusalem. & inde
גִּילָה Guila. ideſt exultatio. Esa. 65. Ecce ego creo ierusalē
Exultatio. exultatione. Et aliquando scribitur sine he: & dicitur. גִּיל
גִּיל Guil. ideſt exultatio. Iob. 3. Gaudentq; vehementer cum
inuenerint sepulchrum. Pro quo hebrei legunt. Qui leta-
Exultatio. bantur in exultatione gaudent cum inuenerint sepulchrū
Osee. 9. Noli letari israel: noli exultare sicut populi. Pro
quo hebrei legunt. Noli letari israel ad exultationem sicut
populi. Et aliquando scribitur cum tau in fine. Et dicitur
גִּילַת Guilath. Pro quo beatus hieronymus transtulit leta-
Letabūda. bunda. Esa. 35. Et exultabit letabunda & laudans. Item
גִּיל Guil. coetaneus. coeuus. eo quod isti letantur ad inuicem.
Coeuus. Dañ. 1. Pre ceteris adolescentibus coeuis vestris.

גִּיף Guiph. Claudere. oppilare. Nec. 7. Cumq; adhuc assi-
Claudere. sterent clause porte sunt & oppilate. Et solum inueni-
Oppilare. tur in predicto loco. Et in lingua chaldaica plerunq; si-
gnificat claudere scilicet portas.

גִּיר Guir. Cinis. Esa. 27. Cum posuerit omnes lapides al-
Cinis. taris sicut lapides cineris. & solum inuenitur in predi-
cto loco. & Dañ. 5. Vbi dicitur in superficie parietis aule re
Supficies gie. vbi pro superficie ponitur גִּירָא Guira cum aleph in
גִּירָא fine. Et dicunt hebrei q; significat calcem siue gypsum quo
Gypsum. parietes leuigantur.

גַּל Gal. Aceruus. tumulus. vt Gen. 31. Fecerunt tumulum
Tumulus. comederuntq; super eum. Et in eodem. Quem voca-
Aceruus. uit labam tumulum testis & iacob aceruum testimonii. Et
in eodem. Tumulus iste testis erit. 2. Reg. 18. Et comporta
uerunt super eum aceruum lapidum. & in plurali גַּלִּים Ga-
גַּלִּים lim. ideſt aceruí. Osee. 12. Nam & altaria eorū quasi acerui
Aceruí. גַּל Ponitur etiam גַּל Gal. pro horto. vt Canti. 4. Hortus con
Hortus. clusus fons signatus. Tamen hebrei dicunt q; in predicto lo
co significat fontem. Et in plurali. גּוֹלוֹת Guloth. ideſt fon-
גּוֹלוֹת tes. Pro quo beatus hieronymus transtulit irriguum. Ios.
Irríguum 15. Dedit itaq; ei caleb irriguum superius & irriguum in-
ferius. Iudi. 1. Vbi eadem verba habentur. Vide etiam de
hoc in dictione sequenti.

גָּלַל Galal. deuoluere. voluere. inuoluere. amouere. rotare.
deuoluere. Amouere. Auferre. Gen. 29. Quibus congregatis deuoluerent
lapidem. & in eodem. Et amoueamus lapidem de ore pu-
tei. Et in eodem. 43. Vt deuoluat in nos calumniam. 2. Re.
20. Amassa autem conspersus sanguine iacebat in media
via. Pro quo hebrei legunt. Amassa autem inuoluebatur Inuoluere
sanguine. Esa. 9. Et vestimentum mixtum sanguine. ideſt
inuolutum sanguine. Et aliquando scribitur cum simplici
lamed. Gen. 29. Et amouit lapidem quo puteus claudeba-
tur. Ios. 15. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Et Auferre.
in eodem. 10. Voluite saxa ingentia ad os spelunce. Ps. 21. Voluere.
Sperauit in domino eripiat eum. pro quo hebrei legunt.
Deuoluit ad dominum eripiat eum: & potest subintelligi
spem suam. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he-
braicam varitatem transtulit. Confugit ad dominum sal-
uet eum. Ps. 36. Reuela domino viam tuā. Pro quo hebrei Cōfugere.
legunt. Volue super dominum viam tuam. Potest etiam de
riuarí a dictione גָּלָה Gala: que significat reuelare vel dete-
gere: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 34. Complicabūtur Cōplicare
sicut liber celi. Pro quo hebrei legunt. Voluentur siue in-
uoluentur sicut liber celi. Nam antiquitus libri voluebātur
sicut rotuli: vt infra dicetur. Et aliquando duplicantur due
prime littere. Iob. 30. Et ad meas miserias deoluti sunt.
Hiere. 51. Et euellam te de petris. Pro quo hebrei legunt.
Et deuoluam te de petris. siue rotare te faciam de petris vl deuoluere.
de rupibus. Et inde גַּלְגַּל Galgal. i. rota. siue volubilis. Ps. Rotare.
76. Vox tonitrui tui in rota. Ps. 82. Deus meus pone illos גַּלְגַּל
vt rota. Eccl's. 12. Et confringatur rota super cisterna. Esa. Rota.
5. Et rote eius quasi impetus tempestatis. Et in eodem. 28.
Nec rota plaustri super cyminum circumibit. Ezech. 1. Ro
tas vocauit volubiles. Quod in hebreo legitur in numero Volubilis.
singulari: scilicet rotam vocauit volubilem. Est etiam גִּלְגָּל
Guilgal nomen proprium loci. Ios. 5. Vocatumq; est no-
men loci illius galgala. Et in eodem manseruntq; filii isra Galgala.
el in galgalis. Inde גֻּלְגֹּלֶת Gulgóleth. ideſt caput aut calua גֻּלְגֹּלֶת
ria: eo q; est rotundum. Exo. 16. Gomor per singula capi-
ta. 1. Paralipo. 10. Et corpus eius affixerunt in templo da- Caput.
gon. Pro quo hebrei legunt. Caput siue caluariam eius af- Caluaria.
fixerunt in templo dagon. Nam. 1. Reg. 31. Dicitur q; cor-
pus eius suspenderunt in muro Bethsan: Philistiim enim
amputauerunt caput saul. vt habetur. 1. Paralip. 10. et cor-
pus affixerunt in muro Bethsam: & caput siue caluariam
in templo dagon. Et inde caluarie locus dicitur golgotha. Golgotha
Matthei. 27. Et venerunt in locum qui dicitur golgotha: גֻּלְגָּלְתָּא
q̄d est caluarie loc⁹. Et ide גְּלִילִים Guelilim siue. גְּלִילִי Gue
lile. ideſt circuli. eo q; sunt rotundi. Ester. 1. Qui eburne- Circuli.
is circulis inserti erant. In alio vero loco beatus Hierony
mus transtulit tornatiles. Canti. 5. Manus eius tornatiles. Tornatiles
Et inde מְגִלָּה Meguila. ideſt volumen. libellus. Quia anti מְגִלָּה
quitus solebāt libros voluere & nō cōpaginare. Zach. 5. Et
ecce volumen volans. Et in eodem. Ego video volumen Volumen.
volans. & inde גִּלָּל Gelal. ideſt fimus. stercus. vt Ezech. 4. גִּלָּל
Et stercore quod egreditur de homine opperies illud. Et Stercus.
in eodem. Ecce dedi tibi fimum boum pro stercoribus hu Fimus.
manis. Soph. 1. Et corpora eorum sicut stercora. vbi poni גִּלֻּלִים
tur גִּלֻּלִים Gelalim in numero plurali. accipitur etiam גִּלָּל גִּלָּל
Guelal. pro marmore. eo q; est rotundum. vt Esdre. 1. Qui
edificatur lapide impolito. Pro quo hebrei legunt. Qui e- Marmor.
dificatur lapide marmoreo. Et inde גִּלּוּל Guillul. ideſt abo גִּלּוּל
minatio vel sordes. & accipitur pro idolo: sic dictum a ster Abomina
core & fetore. vt Deut. 29. Vidistis abominationes & sor- tio.
des. ideſt idola eorum. Ezech. 16. Et super idola abomina- Idolum.
tionum tuarum. Et in eodem. 18. Et oculos suos non leua-
uerit ad idola domus israel. Ponitur etiam pro inmundi-
tiis. Vt in eodem. 14. Posuerunt inmunditias suas in cor- Immundi
dibus suis. Et in eo. Qui posuerit inmunditias suas in corde tie.
suo. & inde גַּל Gal. i. aceru⁹. Iob. 8. Sup aceruū petrarū radi גַּל
ces ei⁹ dēsabūtur. & de hoc vide ī dictiōe p̄cedēti. Accipitur Aceruus.

© Biblioteca Nacional de España

Fons. גִּלּוֹת גִּלֵּי etiam pro fonte. Et in plurali. גִּלּוֹת Guloth. ideſt fontes vel irriguum. De quo vide ſupra in dictione precedenti. Inde גַּלֵּי Gale. ideſt fluctus. dictū a circulis qui in aqua fiūt Fluctus. Ps. 64. Sonum fluctuum eius. Ps. 88. Motum autem fluctuum eius tu mitigas. Ione. 2. Omnes gurgites tui & fluctus tui ſuper me tranſierūt. Et inde גֻּלָּה Gula: quod ſignificat vas rotundum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Lampas. lampadem. Zach. 4. Et lampas eius ſuper caput eius. Et in eodem. Vna a dextris lampadis & vna a ſiniſtris eius. Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur גֻּלַת Gulath. Pro q̄ beatus hieronymus tranſtulit vittam: eo q̄ circumuoluitur Vitta. capiti vel alii membro. Eccl's. 12. Et recurrat vitta aurea. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a ſupradicta dictione גַּל Gal que ſignificat fontē. & in plurali גֻּלּוֹת Guloth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit funiculos. 1. Paralip. 7. Et funiculos capitellorum ſuper capitella columnarum. Et Funiculi. in eodem. Vt opperirent duos funiculos qui erant ſuper capita columnarum. Erant enim funiculi erei circunuoluti capitibus columnarum. Et inde גַּלִּיל Galil. ideſt terminus. vel confinium. Et in plurali גְּלִילוֹת Gueliloth. ideſt termini vel confinia ſecundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tumulos: eo q̄ in terminis vel confinibus Tumuli. fiunt aceruí vel tumuli rotundi ad terminos diuidendos. vt Ioſ. 22. Cunq̄ veniſſent ad tumulos iordanis. Et in eodem. Super iordanis tumulos contra filios iſrael. Ezech. 47. Aque iſte que egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis: vbi ponitur גְּלִילָה Gelila cum littera he in fine. Poteſt etiam deriuari a dictione גַּל Gal que ſignificat aceruum vel tumulum. Ponitur etiam גַּלִּיל Galil ſiue גְּלִילוֹת Gueliloth pro galilea. vt Ioſ. 13. Omnis videlicet galilea philiſtiim. vbi pro galilea ponitur גְּלִילוֹת Gueliloth. Eſa. 9. Viam maris trans iordanem galilea gentium. vbi ponitur גָּלִיל Galil. Sed in locis ſupradictis hebrei legunt terminos vel terminum: aut confinium vel confinia. Inde בִּגְלַל Biglal. i. Ob gratiā propter. ob gratiam. Genñ. 12. Et viuet anima mea ob gratiam tui. Deut. 15. Vt benedicat tibi dominus deus tuus in Propter. omni tempore. Pro quo hebrei legunt. Quia propter hāc rem benedicet tibi dominus deus tuus in omni opere tuo. גָּלַב Galab. tonſor. Et ſolum inuenitur in numero plurali. vt Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentem pilos. Pro quo hebrei legunt. Sume tibi gladium acutum no- Tonſores. uaculam tonſorum: ideſt acutum ſicut nouacula tonſorum. גֶּלֶד Geled. cutis. Iob. 16. Saccum cōſui ſuper cutem meam Cutis. Et ſolum inuenitur in predicto loco. גָּלָה Gala. reuelare. diſcooperire. nudare. detegere. Tranſmigrare. migrare. captiuare. tranſferre. Exo. 20. Non a- Reuelare. ſcendes per gradus ad altare meum: ne reueletur turpitudo tua. Leuit. 18. Omnis homo ad proximam ſanguinis ſui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodem. Diſcooperire. Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non diſcooperies. Et in eodem. Turpitudinem vxoris patris tui non diſcooperies. Ruth. 3. Diſcooperies pallium quo operitur. Et in eodem. & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit. Et in eodem. Quod audire te volui. Pro quo hebrei legunt. Et ego dixi reuelabo aurem tuam. 1. Reg. 9. dominus autem reuelauerat auriculam ſamuelis. 2. Reg. 6. diſcooperiens ſe ante ancillas ſeruorum ſuorum. Iob. 12. qui reuelat profunda de tenebris. Et in eodem. 20. Reuelabūt celi iniquitatem eius. Ps. 118. Reuela oculos meos. Prouer. 11. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana. Et in eodem. 16. Reuela domino opera tua. Et in eodem. 19. Niſi ca dixe- Detegere. ris que verſantur in corde ſuo. Pro quo hebrei legunt. Niſi cum reuelatur vel detegitur cor ſuum. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem. 25. Secretum extraneo nō reueles. Eſa. 22. Et reuelabitur operimentum iude. Et in eodem. Et reuelata eſt in auribus meis vox domini exercituum. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Et in eodem. 37. Reuela crura tranſi flumina. Et in eodem. Et reuelabitur ignominia tua. Et in eodem. 57. Quia iuxta me diſcooperuiſti. Hiere. 11. Tibi enim reuelaui cauſam meam. Et in eodem. 49. Reuelaui abſcondita eius. Ezech. 13. Et reuelabo fundamentum eius. Amos. 3. Niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Et in eodem. 5. Et reuelabitur quaſi aqua iudicium. Ponitur etiam pro aperire: quod eſt diſcooperire. vt Leuit. 22. Ipſaq̄ aperuerit fontem ſanguinis ſui. Nu. 22. Protinus aperuit dominꝰ oculos balaam. Et in eodem. 24. Et ſic aperiuntur oculi eius. Iob. 20. Apertum erit germen domus illius. Et in eodem. 33. Tunc aperuit aures virorum. Prouer. 27. Aperta ſunt prata. Item ponitur pro nudare: quod eſt detegere. vt Genñ. 9. Et nudatus iacuit in tabernaculo ſuo. 2. Reg. 6. Et nudatus eſt quaſi nudetur vnus de ſcurris. Ezech. 16. Et nudabo ignominiam tuam coram eis. Ponitur etiam pro apparere. 1. Reg. 14. Cumq̄ apparuerimus eis. ſed hebrei in hoc loco legunt. Cumq̄ diſcoperti vel detecti fuerimus eis. Et inde גָּלוּי Galui. i. diſcoopertum: vel apertū: aut notum. vt Eſter. 3. Vt omnes prouicie ſcirent. Pro quo hebrei legunt. Vt in omni prouincia daretur edictum diſcoopertum vel notum omnibus populis. Hiere. 32. Et ſigna forin ſecus. ideſt diſcooperta & nota. Et aliquando ſcribitur ſine he. vt in aliquibus locis ſupradictis. & inde גִּלָּיוֹן Gilaion. ideſt volumen. liber. Eo quod in eo reuelantur ea que ignoramus & neſcimus. Eſa. 8. Sume tibi librum grandem. Et inde. גִּלְיוֹנִים Gilionim. ideſt ſpecula: eo q̄ in eis apparent ſeu reuelantur ea que eis opponuntur. Eſa. 3. Et ſpecula & ſindones & vittas & theriſtra. Et ſolum inuenitur in numero plurali & in predicto loco. Item. גָּלָה Gala. ſignificat tranſmigrare. migrare. captiuare. tranſferre. Eſa. 5. Propterea captiuus ductus eſt populus meus. Et in eodem. 49. Ego ſterilis & non pariens tranſmigrata & captiua. Hiere. 13. Tranſlata eſt omnis iuda tranſmigratione perfecta. Thren. 1. Migrauit iuda propter afflictionem. Et in eodem. 4. Non addet vltra vt tranſmigret te. Ezech. 12. Et tranſmigrabis per diem coram eis: tranſmigrabis autem de loco tuo. Oſee. 10. In gloria eius quia migrauit ab eo. Amos. 6. Nunc migrabunt in capite tranſmigrantium. Et in eodem. 7. Et iſrael captiuus migrabit de terra ſua. Et ſupra in eodem. 5. Et galgala captiua ducetur. Naum. 2. Et miles captiuus adductus eſt. Item ponitur pro tranſferre. 1. Reg. 4. Tranſlata eſt gloria domini de iſrael. 2. Reg. 15. Et egreſſus es de loco tuo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſlatus ſiue tranſmigratus es de loco tuo. 4. Reg. 16. Et tranſtulit habitatores eius. Et in eodem. 17. Et tranſtulit Iſrael in aſſyrios. 1. Paralipo. 5. Et tranſtulit ruben & Gad & dimidiam tribum Manaſſe. Eſter. 2. Qui tranſlatus fuerat de ieruſalem. Et in eodem. Nabuchodonoſor rex Babylonis tranſtulerat. Eſa. 38. Generatio mea ablata eſt & conuoluta eſt a me. Pro quo hebrei legunt. Generatio mea ablata eſt & tranſlata eſt a me. Hiere. 29. Et ad omnem populum quem traduxerat Nabuchodonoſor de ieruſalē. Et in eodem. 39. Et ſuperfluos vulgi qui remanſerant trāſtulit Nabuzardan magiſter militum. Amos. 1. Et tranſferetur populus Syrie. Et in eodem. Eo q̄ tranſtulerit captiuitatem perfectam. Item ponitur pro auferre. Ioſ. 5. Hodie abſtuli opprobrium egypti a vobis. Ps. 118. Aufer a me opprobrium & contemptum. Et inde. גּוֹלָה Gola

Aperire.

Nudare.

Apparere

Diſcoopertum.

Nota.

Liber.

Specula.

Captiuare Tranſmigrare.

Migrare.

Trāſferre.

Auferre.

© Biblioteca Nacional de España

גָּלוּת captiuitas

Transmi gratio.

גָּלוּתָא Transmi gratio.

גָּלַח Radere.

גָּלַם Inuoluere.

גְּלוֹמֵי Inuolucris

גּוֹלֶם Impfectū.

גַּלְמוּד Solitaria. Sterilis.

Nō pariēs גַּלְמוּדָה

גָּלַע Cōmiscere

יִתְגַּלָּע

Cōmiscere

גָּלַשׁ Ascēdere. Apparere

Tondere.

גַּם Etiam Quoq.

שׁיֻּה גָּלוּת Galuth.i.Transmigratio.Captiuitas. Esa.45. Et captiuitatem meam dimittet.Hiere.28.Et omnem trāsmigrationē iude.Et in eodē.29.Et ad reliquias seniorū transmigrationis.Abdie.1.Et transmigratio exercitus huius filiorū israel.& in eodē.Et transmigratio hierusalem que in bosphoro est.Et in lingua chaldaica scribitur cū aleph in fine.& dicitur גָּלוּתָא Galutha.Dañ.2.Inueni hominē de filiis transmigrationis Iudee.

גָּלַח Galach. Radere. Tondere.Leuit.13.Radetur hō absq; loco macule.Nu.6.Quod radet ilico in eadē die.& in eodem.Tunc radetur Nazareus ad ostiū tabernaculi. Et in eodē.Postq; Rasum fuerit caput eius. Deut.21. Que radet cesariē.Iudi.16. Si rasum fuerit caput meū. Et in eodem. rasit septem crines eius.Esa.7. In die illa radet dñs in nouacula conducta.Hiere.41.Rasi Rarba & scissis vestibus. Ezech.44.Et caput suum non radent.

גָּלַם Galam.Inuoluere.4.Reg.2.Tulitq; Helias pallium suum:& inuoluit illud.Et inde גְּלוֹמֵי Gelome.i. inuolutiones:aut panni siue vestes inuolute.Ezech.27. Inuolucris hyacinthi & polymitorū. Pōitur etiā גּוֹלֶם Golem pro re imperfecta vel informi.Ps.138. Imperfectum meum viderunt oculi tui.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit.Informē adhuc me vidē runt oculi tui.

גַּלְמוּד Galmud.Solitarius.Solus.Sterilis.vt Iob.3.Sit nox illa solitaria.Et in eodē.15. Congregatio eñ hypocrite sterilis.Et in eodem.30.Egestate & fame steriles.Esa. 49. Ego sterilis & non pariens.vbi pro eo quod in littera nostra est.Non pariens.in hebreo ponitur.גַּלְמוּדָה Galmuda in genere femínino.

גָּלַע Galaa.cōmiscere.Miscere.Prouer.20.Omnes aūt stulti cōmiscentur cōtumeliis.Pro quo Hebrei legūt. Oīs aūt stultus cōmiscet se siue cōmiscetur.s.Cōtumeliis vel cō tentionibus.Nā supra immediate dixerat.Honor est homini qui separat se a cōtētionib9. Et ponitur ibi יִתְגַּלָּע ithgalaa:quod est verbum quarte cōiugationis.Ponitur etiā idē verbum supra in eodē.17.vbi dicitur. Et anteq; calūniam patiatur iudiciū deserit.Pro quo hebrei legunt. Et anteq; cōmiscetur iurgium siue iudicium desiste vel desere. Et in eodē.18.In omni tēpore erit exprobrabilis.Pro quo hebrei legunt. In omni tempore siue in omni re cōmiscetur. scilicet contentionibus.s.Contumeliis.Et solum inuenitur in predictis locis.

גָּלַשׁ Galas.Ascendere.Apparere.Canti.4. Capilli tui sicut greges caprarum:que ascenderunt de monte Galaad.Et in eodē.6.Capilli tui sicut greges caprarum : que apparuerunt de Galaad.Et solum inuenitur in his duobus locis.Et dicunt aliqui hebrei ק signíficat Manicare.i. Mane surgere.Quia idem signíficat in lingua Arabica vel Punica.In lingua vero chaldaica signíficat Tondere vel Depilare.Vnde aliqui hebrei in predictis locis legunt. Que attonse sunt de monte galaad.

גַּם Gam. etiā. quoq;.et.q;.Etenim.equidem.namq;.sed. Sed et.Geñ.27.Benedic etiam & mihi pater mi .Et in eodem.Mihi quoq; obsecro vt benedicas.Et in eo.29.Dedit etiam istum mihi . & in eodem.30. Vt prouideam aliquando etiam domui mee . Exo.7 . Et fecerunt etiam ipsi per incantatiōes egyptiacas.Nu.4.Tole sūmam etiam filiorum gerson.Et in eodem.16.Vt vobis etiam sacerdotiū vendicetis.Deut.1.Mihi quoq; iratus deus propter vos.Et in eodem.3.Tradidit dominus deus noster in manibus nostris etiam og regem basan.Et in eodem. 23 . Etiam post decimam generationem.Ruth.1.Etiam si possem hac nocte concipere.Et in eodem.2 . De vestris quoq; manipulis proiicite de industria.1.Reg.8. Sic faciūt etiam tibi. Et.2. Reg.11.Mane hic etiam hodie.Et in eodem.& mortuus est etiam vrias Etheus.4.Reg.2. Vbi est deus helie etiā nūc. Ester.5. Etiam cras cum rege pransurus sum.Prouer.14. Etiam proximo suo pauper odiosus est . Esa.14 . Abietes quoq; letate sunt super te.Et in eodem.23 . Ibi quoq; non erit requies tibi.Et in eodē.28.Hi quoq; pre vino nescierunt.Thren.4.Ad te quoq; perueniet calix.Hiere.48.Et erit in derisum etiam ipse.Osee.5 . Ruet etiam iudas cum eo.Zach.9.& relinquetur etiam ipse deo nostro . Ponitur etiam.Pro.et.vel q;.vt Geñ.27.Et erit benedictus.& in eodem.Comeditq; precium nostrum.& in eodē.44.Et nos & apud quē inuentus est cyphus.& in eodem.50.Habuitq; in comitatu currus & equites.& in eodē.Veneruntq; ad eū fratres sui.Exo.12.Et vos & filii isr̄l.Hiere.22.Et in domo mea inueni malum eorum.Et in eodem.33. Et pactū meū irritū esse poterit &c.Item pōitur pro etenim vel pro equidem.Ps.18.Etenim seruus tu9 custodit ea.ps.24. Etenim vniuersi qui sustinent te non confundentur.p̄s.82.Etenim assur venit cū eis.Ps.83.Etenim passer inuenit sibi domū. & in eodem.Etenim benedictionem dabit legislator. Ps. 118.Etenim sederunt principes aduersum me loquebātur. Ps.138. Etenim illuc man9 tua deducet me.Esa.49. Equidem & captiuitas a forti tolletur.Hiere.33. Equidem & semen iacob & dauid serui mei. Ponitur etiam נָם pro Nam et:siue pro nāq; vt.1.Reg.17.Nam & leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus.Ps.22. Nam & si ambulauero in medio vmbre mortis.Ps.118. Nam & testimonia tua meditatio mea est. Hiere.23. Propheta namq; & sacerdos polluti sunt. Item ponitur pro sed.Geñ.13.Sed & loth qui erat cū Abraam.Exo.12.Sed & vulgus ꝓmiscuum. Threñ.3. Sed & cum clamauero.Habet etiam alios modos loquendi: qui possunt reduci ad supradictos.Et aliquando ponitur causa ornatus orationis.Sicut apud latinos alique dictiones enclitice.Et ideo aliquando omittitur in nostra translatione. Geñ.27.Cur vtroq; orbabor filio.Pro quo hebrei legunt. Cur ēt vtroq; orbabor filio.Exo.12. Surgite:egredimini a populo meo vos & filii israel..Pro quo hebrei legunt. Surgite:egredimini a populo meo etiam vos etiam filii israel. Et in eodem.Oues vestras & armēta assumite. Pro quo hebrei legunt.Etiā oues vr̄as & armenta assumite.& in eodē. Et abeuntes benedicite mihi.Pro quo hebrei legunt.Et abeuntes benedicite etiam mihi.Prouer.14. Risus dolore miscetur.Pro quo hebrei legunt.Etiam in risu dolet cor.Et similiter in aliis locis omittitur p̄dicta dictio in nostra trāslatione. Scribitur etiam cum sin in principio. Geñ.6. Quia caro est.Pro quo hebrei legunt.In eo quod etiam caro est. vbi etiam preponitur beth prepositio.Potest etiam deriuari a dictione שָׁגָה saga que signíficat errare siue ignorare. & tunc erit talis littera.s.in errore suo siue in ignorātia sua caro est.i.quia carnalis est ideo ignorat vel errat.

גָּמָא Gama.Bibere.Ingurgitare.sorbere.vt Geñ.24.Pauxillum aque mihi ad bibendū prebe.Pro quo hebrei legūt.Da mihi bibere obsecro pauxillum aque: siue fac me ingurgitare vel sorbere pauxillum aque.Et Iob.36.Feruēs & fremens sorbet terram.Item גֹּמֶא Gome.Scirpus. Papyrus.Iuncus.Exo.2.Sumpsit fiscelam scirpeam,Iob.8. Nūquid virere potest scirp9 absq; humore.Esa.18. Et in vasis papyri super aquas.& in eodē.35.viror calami & Iunci.

גֹּמֶד Gomed.Mensura palme manus.Iudi.3.Qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus.Et aliqui hebrei dicunt ק signifi-

גָּמָא Bibere. Ingurgitare. Sorbere.

גֹּמֶא Scirpus. Papyrus Iuncus.

גֹּמֶד Mensura. Palme.

Et. q;.

Etenim.

Equidem

נָם Nam et

Nanq;.

Sed.

© Biblioteca Nacional de España

גַּמָּדִים Pygmei.

cat cubitum. Et inde גַּמָּדִים Gamadim. Pro quo beat⁹ hie ronymus transtulit pygmeos :qui sunt homines breuissi me statute. Ezech.27. Sed & pygmei q erāt in turrib⁹ tuis

גַּמָּה Facies. Aspectus.

Gama. aspectus. similitudo. & scribitur cū mē in prin cipio & mutatur he vltimum in tau ratione adiuncti. & dicitur מְגַמַּת Megamath. Abach. 1. facies eorum ventus vrens. Pro quo hebrei legunt. Aspectus vel similitudo fa cierum eorum ventus vrens: siue ventus orientalis. Et so lum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei q si gnificat aduersum vel contra. Et legunt sic . Ex aduerso facierum eorum ventus vrens. In translatione chaldaica sic habetur. Ex aduerso facierum eorum similes sunt ven to orientali: Qui est ventus calidus & vrens.

גָּמַל Reddere. Retribuer.

Gamal. retribuere. reddere. largiri. ablactare. Geñ. 50. Et reddat nobis omne malum quod fecimus. pro quo hebrei legunt. Et reddat nobis omne malum quod retribuimus ei: vel quod reddidimus ei. Ps.12. Cātabo do mino qui bona retribuit mihi. Ps.17. Retribuet mihi do minus sc̄m iustitiam meā. Ps.102. Nec̄ sec̄ūdū iniquita tes nostras retribuit nobis. Ps.114. Quia dominus bene fecit tibi. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he braicam veritatē transtulit. Quia dñs reddidit tibi. Ps.136 Retributiōem tuā quam retribuisti nobis. Esa.3. Q̄m red dita sunt eis mala. Et in eo.63. Sup omnibus que reddidit nobis dñs. Et in eo. Et super multitudinem bonorū dom⁹ israel: que largitus est eis. & ide גְּמוּל Guemul. 1. retributio vicissitudo. vicē. vltio. vt. Ps.130. Ita retributio in anima mea. Esa.3. Retributio enim manuum suarum fiet ei. Et in eodem. 59. Et vicissitudinē inimicis suis. Et in eodem. In sulis vicem reddet. Ioel'.3. Nunquid vltionem vos redde tis mihi. Et aliquando scribitur cum he in fine : & dicitur גְּמוּלָה Gemula. vt. 2. Reg. 19. Non indigeo hac vicissitudi ne. Scribitur etiam aliquando cum tau in principio : & di citur תַּגְמוּל Tagmul. ideſt retributio. Ps.115. Pro omnibus que retribuit mihi. Pro quo hebrei legunt . Omnes retri butiones eius super me. Significat etiam ablactare . Geñ. 21. Creuit igitur puer & ablactatus est: fecitq̄ abraam gran de conuiuium in die ablactationis eius. 1. Reg . 1 . Non va dam donec ablactetur infans. Et in eodem. Et mane donec ablactes eum. Et in eodem. Et adduxit eum secum postq̄ ablactauerat. Et inde גָּמוּל Gamul. ideſt ablactatus. Ps.130. sicut ablactatus est super matrem suam. Esa.11. Et in cauer na reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet . Et in eodem. 28. ablactatos a lacte auulsos ab vberibus . signifi cat etiam quando fructus qui sunt quasi lac incipiunt indu rari & recipere propriam formam. Nume . 27. In amyg dalas deformati sunt. Pro quo hebrei legunt . Et ablacta uit amygdalas. Esa.18. Et immatura perfectio germinabit Pro quo hebrei legunt. Et vua acerba ablactata. ideſt perfe cte deformata erit germinatio eius. Item גָּמָל Gamal . i. camelus: & est promiscui generis. vt Leuit.11. Sicut came lus. Deut.14. Camelum leporem & chirogrillum. Esa.21. Ascensorem asini & ascensorem cameli. & in plurali גְּמַלִּים Gemalim. siue גְּמַלֵּי Gemale. ideſt cameli. Geñ.12. Et asine & cameli. Et in eodē. Tulitq̄ decem camelos de grege do mini sui. Et in eodem.32. Camelos fetas cum paruulis suis triginta. Et in eodem.37. Et camelos eorum portantes a romata.

גֻּמַּץ Fouea.

Gumas. fouea. Eccl's.10. Qui fodit foueam: incidet in cam. Et solum inuenitur in predicto loco. Et scribitur

גָּמַר Cōsumari.

cum vau in prima syllaba loco vocalis.

Gamar. deficere. finire. perficere. consumari. siue con sumare. Ps.7. Consumetur nequitia peccatorum . Ps . 11. Saluum me fac domine quoniam defecit sanctus. Ps.76. A generatione in generationem . Pro quo in hebreo habe tur. Consumauit siue consumatum est verbum a genera tione in generationem. Vnde beatus hieronymus in psal terio iuxta hebraicā veritatē transtulit. consumabitur ver bum de generatione in generationem. Ps.56 . Deum qui benefecit mihi. pro quo hebrei legunt. Deum perficientem super me. Ps.137. Dominus retribuet pro me. Pro quo he brei legunt. Dominus consumabit siue perficiet pro me. scilicet opera que non possum facere. Vnde beatus hiero nymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem sic transtu lit: dñs operabitur pro me. Et inde גְּמִיר guemir . quod in lingua chaldaica significat doctissimum siue perfectissimū Esdre.7. vbi dicitur. Esdre scribe doctissimo salutem.

גַּן Paradisus. Hortus

Gan. hortus. paradisus. Geñ. 2. Plantauerat autem domi nus deus paradisum voluptatis. Et in eodem. Lignum e tiam vite in medio paradisi. Canti. 4. Hortus conclusus so ror mea sponsa. Et in eodem. 5. Veni in hortū meū . Et in eo. 6. Dilectus meus descendit in hortum suum. & scribitur aliqñ cū he in fine in. ge. fe. Et dicitur גָּנָּה Gāna: vt Esa.61. Et sicut hortus germen suum germinat . Et qñ regit post se genitiuum mutat he vltimum in tau: & dicitur גִּנַּת Guin nath. Canti. 6. Descendi in hortum nucum . & in plu. גַּנִּים Gannim secundum formam masculinorum: siue גַּנֹּת Gan noth secundum formam femininorum . Nu. 24. vt horti iuxta fluuios irrigui. Canti. 4. fons hortorū. Esa. 1. Erube scetis sup hortos quos elegeratis. Hiere. 29. plātare hortos

גָּנַן Protegere.

Ganan. protegere. Esa.31. Protegens & liberans. Et aliqñ scribitur cū simplici nū. Vt in eo. Sic proteget dñs. exercituum ierusalē. Et in eo.37. Et protegam ciuitatē istā vt saluem eam. Osee.11. Protegam te israel. & inde מָגֵן Ma gen. ideſt protector siue protegens. aut scutum vel clype us. Geñ.15. Ego dñs protector tuus. Ps.17. Protector ē om nium sperantium in se. Osee. 4 . Dilexerunt afferre igno miniam protectores eius. Significat etiam scutum vel cly peum aut peltam: eo quod protegit. vt deut.33. Scutum au xilii tui. 2. Reg. 1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Et in eodem. Clypeus saul quasi non esset vnctus oleo . Et ī eo 22. Scutū meū & cornu salutis mee. 3. Reg. 10. trecēteq̄ mi ne auri vnā peltā vestiebāt. Esa. 21. Surgite principes arripi te clypeū. Nau. 2. Clypeus fortiū eius ignit⁹. Et aliqñ scribi tur cū thau in fine. & dr מָגִנַּת Megīnath. vt Thren. 3 . dabis eis scutū cordis. & in plu. מָגִנִּים Maguinim: sc̄m formam masculinorū. siue מָגִנּוֹת maguinoth. sc̄m formā femininorum. vt. 3. Reg. 10. Et trecētas peltas ex auro ꝓbato. 2. Parali. 12. & clypeos aureos q̄s fecerat salomō. Et in eo. 26 . Prepa rauit quoq̄ eis Ozias. i. cuncto exercitui clypeos & hastas Et in eodem. 23 . Deditq̄ ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq̄ & peltas.

גָּנַב Furari.

Ganab. furari. Geñ. 32. Et rachel furata ē idola p̄ris sui. גְּנֵבָה Et in eo. Noluitq̄ iacob cōfiteri socero suo q̄ fugeret. Pro quo he. le. Et furatus est iacob cor laban syri : eo qđ nō nūciauit ei qa fugiēs ipse. Et in eo. Nec indicare mihi. Pro quo he. le. Et furatus es cor meū & nō indicasti mihi. i. ocul tasti vel abscōdisti a me. Et sic est in translatione chaldaica. Et in eo. Cur furatus es deos meos. Et in eo. Quidquid fur tim peribat : a me exigebas. Et in eo. 40. Quia furtī subla tus sum de terra hebreorū. Exo. 20. Nō furtū facies. Et ī eo. 21. Qui furatus fuerit hoiem: & vendiderit eū. Et in eo. 22. Et ab eo qui suscepat furto ablata fuerint. Et in eo. qđ si fur to ablatū fuerit: restituet damnū. 2. Re. 15 . & solicitabat cor da virorū israel. pro quo he. le. Et furabatur absalon corda virorum israel . Et in eodem . 19. Et declinauit populus in

Deficere.

Perficere

נְמִיר doctissim⁹

paradisus. Hortus

Hortus.

Hortī.

protegere.

protector.

Scutus. Clypeus .

Pelta.

Scutum.

Pelte.

Clypei.

Furari.

© Biblioteca Nacional de España

die illa ingredi ciuitatem: quomodo declinare solet populus versus efugiens de prelio. Pro quo hebrei legunt. Et furatus est se populus in die illa ad ingrediendum in ciuitatem. idest abscondite vel furtiue ingressus est populus ciuitatem. Iob. 4. Porro ad me dictum est verbum abscondi-

גָּנַב Fur.

tum & quasi furtiue. Hiere. 23. Qui furantur verba mea & inde גָּנַב Ganab. ideſt fur. Exo. 22. Si inuenitur fur du-

גַּנָּבִים Fures.

plum reddet. Iob. 24. Per noctem vero erit quasi fur. Ps. 49. Si videbas furem currebas cum eo. Et in plurali. גַּנָּבִים Ganabim. ideſt fures. Abdie. 1. Si fures introiſſent ad te. & inde גְּנֵבָה Geneba. ideſt furtum. Exo. 22. Si non habuerit

גְּנֵבָה Furtum.

quod pro furto reddat: ipse venundabitur. Et in eodem. Si inuentum fuerit apud eum quod furatum est. Pro quo hebrei legunt. Si inuentum fuerit in manu eius furtum.

גָּנָּה Hortus.

Gana. hortus. de quo vide supra in dictione גָּן Gan.

גָּנַז Gaza.

גָּנָז Ganaz. thesaurus. siue gaza: vel locus vbi reponitur aurum vel argentum seu vestes preciose. Ester. 3. Et decē millia talentorum appendam arcariis gaze tue. Ezech. 27. Gazarumq; precioſarum. Vbi pro gaza siue gazis ponitur in hebreo. גְּנָזַי Ginze in numero plurali: nam caret numero singulari.

גִּנְזָךְ Cellarium

גִּנְזָךְ Ganzach. cellarium. repositorium. vt. 1. Paralip. 28. Descriptionem templi & porticus & cellariorum. Et solum inuenitur in numero plurali & in predicto loco.

גָּעָה Mugire.

גָּעָה Gaa. Mugire. Iob. 6. Aut mugiet bos cum ante presepe plenum steterit.

גָּעַל Abhorrere. abominari

גָּעַל Gaal. abiicere. abominari. respuere. aborrere. Leuit. 26. Et nō abiiciet vos anima mea. Et in eodem. Abominabitur vos anima mea. 2. Reg. 1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Iob. 21. Bos eorum concepit & non abortiuit. & inde. גֹּעַל Góal. ideſt abiectio. Ezech. 16. In abiectione anime tue.

Abortire.

גֹּעַל Abiectio.

גָּעַר Increpare.

גָּעַר Gaar. Increpare. Geñ. 37. Et increpauit eum pater suus. Ps. 9. Increpasti gentes: periit impius. Ps. 67. Increpa feras arundinis. Ps. 105. Et increpuit mare rubrum: & exsiccatum est. Ps. 118. Increpasti superbos. Esa. 17. Et increpabit eum & fugiet procul. Et in eodem. 54. Vt non irascar tibi & non increpem te. Naum. 1. Increpans mare: & exsiccans illud. Zach. 3. Increpet dominus in te sathan. Malach. 2. Ecce ego proiiciam vobis brachium. Pro quo hebrei legūt. Ecce ego increpabo vobis siue p vobis semē tem siue brachium. Et in eodem. 3. Et increpabo pro vobis deuorantem. Et inde. גְּעָרָה Geara. ideſt increpatio siue redargutio. Ps. 103. Ab increpatione tua fugient. Prouer. 13. Qui autem illusor est non audit cum arguitur. pro quo hebrei legunt. Et illusor non audit increpationem siue redargutionem. Et aliquando scribitur cum mem in principio & tau in fine. & dicitur. מִגְעֶרֶת Migeéreth. Deut. 28. Et increpationem in omnia opera tua.

גְּעָרָה Increpatio

Redargutio.

מִגְעֶרֶת Increpatio

גָּעַשׁ Cōmouere cōquassat.

גָּעַשׁ Gaas. commouere. turbare. intumescere. impetum facere. 2. Reg. 22. Commota est & contremuit terra. & in eodem. Et conquassata quoniam iratus est eis. Pro quo hebrei legunt. Et commota sunt. Et sic habetur. Ps. 17. vbi eadem verba ponuntur in hebreo. Iob. 34. Et in media nocte turbabuntur. Hiere. 25. Et bibent & turbabuntur. Et in eodem. 46. Et veluti fluuiorum intumescunt gurgites eius. Et in eodem. Et velut flumina mouebuntur fluctus eius.

Turbare.

Intumescere.

גָּף Arr. Testis.

גָּף Gaph. arx. pinnaculum. ala siue penna. vt Prouer. 9. Vt vocaret ad arcem. Ponitur etiam pro veste. vt Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. de quo vide supra in dictiōe גוף Guph. Scribitur etiam cum aleph in principio. Et significat exercitum siue agmen. De quo vide supra in dictione אַגָּף Agaph. Item. גַּף gaph. in lingua chaldaica signāt alam siue pennam. Dañ. 7. Et alas hēbat aqle.

גַּף Ala.

גֶּפֶן Uitis.

גֶּפֶן Géphen. vitis. vt Geñ. 40. Videbam coram me vitem Iudi. 9. Et locuta sunt ligna ad vitem. 4. Reg. 4. Et inuenit quasi vitem siluestrem. Ps. 127. Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue. Osee. 10. Vitis frondosa israel. Et aliquando ponitur in nostra translatione pro vinea. vt Geñ. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Nu. 6. Quidquid ex vinea esse potest. Deut. 32. De vinea sodomorum vinea eorum. Iob. 15. Ledetur quasi vinea in primo flore. Ps. 79. Vineam de egypto transtulisti. Et in plurali גְּפָנִים Gephanim. Canti. 2. Vince florentes dederunt odorem suum. Abach. 2. Et non erit germen in vineis. Et in omnibus locis predictis hebrei legunt vitem siue vites. Et aliquando ponitur in hebreo singulare pro plurali. vt Esa. 7. Omnis locus vbi fuerint mille vites. & Hiere. 8. nō est vua in vitibus. Pro quo in hebreo habetur. Non sunt vue in vite.

Uinea.

גְּפָנִים Uinee.

גֹּפֶר Leuigatū.

גֹּפֶר Gófer. Leuigatum: seu bituminatum. Geñ. 6. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et solum inuenitur in predicto loco: & dicunt hebrei q̄ significat quodam genus ligni leuissimi sic nominati. vnde ipsū legunt. Fac tibi arcā de lignis gópher. & sunt qui dicunt q̄ signāt quadratū. Alii vero dicūt q̄ signāt quodam genus cedri. btūs vero hieronymus in libro de hebraicis questionibus super hoc loco sic ait: p quadratis lignis: bitumīatis legim⁹ in hebreo.

Gopher.

גָּפְרִית Sulphur.

גָּפְרִית Gophrith. sulphur. Geñ. 19. Igitur dominus pluit super sodomam & gomoram sulphur & ignem. Deut. 29. Sulphure & salis ardore comburens.

גָּרַר Serrare. Uuere.

גָּרַר Garar. serrare. dissecare. ruere. & inde מְגֵרָה Megera. i. serra. 3. Reg. 7. Tam intrinsecus quam extrinsecꝰ serrati erant. Pro quo he. le. Serrati erant serra intrinsecus & extrinsecus. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. Hebrei tñ dicunt q̄ etiam in hoc loco signāt serrare vel dissecare. Et legūt sic: procella dissecans vel detrūcans in capite impiorū quiescet. Alii vero dicunt q̄ deriuatur a supradicta dictione גור Gur. Que signāt habitare vel peregrinari. Ponitur etiam in nostra translatione pro sustentari. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cūq; sustentor afflixisti. de quo vide supra in dictione גור Gur. & aliqñ scribitur cū simplici res. Prouer. 21. Rapine impiorum detrahent eos. Pro quo he. le. Rapina impiorum dissecabit eos. Potest etiam deriuari a dictione נָגַר Nagar. que significat detrahere vel defluere. vt infra dicetur.

מְגֵרָה Serrare. Uuere.

Dissecare.

Sustētari.

Detrahere Dissecare.

גָּרָב Scabies.

גָּרָב Garab. scabies. Deut. 28. scabie quoq; & prurigie: ita vt curari nequeas. & in lingua chaldaica significat vtrem vel lagenam.

גָּרָגַר Granum. Oliua.

גַּרְגְּרָה Collum.

גָּרָגַר Gargar. granum. Pro quo beatus hieronymus transtulit oliuam. Esa. 17. Duarum vel trium oliuarum in sūmitate rami. Et solū inuenitur in p̄dicto loco: & i nu. plu. Itē גַּרְגְּרָה Garguera. guttur. collū. Prou. 1. Et torques collo tuo. Et i eo. 3. Circūda eas gutturi tuo. & scribitur in hebreo plr: qa caret singlari. Et aliqñ scribitur cū simplici gimel & simplici res & additur littera nun in fine. & dicitur גָּרוֹן Garon. i. guttur. Ps. 13. Sepulchrū patēs guttur eorū. Ps. 113. Non clamabūt in gutture suo. Ps. 149. Exaltatiōes dei in gutture eorum. Esa. 58. Clama ne cesses. Pro q̄ he. le. Clama in gutture siue cum gutture ne cesses.

גָּרוֹן Guttur.

גָּרַד Radere

גָּרַד Garad. radere. scalpere. Iob. 2. Qui testa saniem radebat. Et solum inuenitur in predicto loco.

גָּרָה Irritare. Inire pressium.

גָּרָה Gara. incitare. irritare. ꝓuocare. inire bellū. ītē mouere. Deut. 2. videte ergo diligēter ne moueamī cōtra eos. i. ne irritetis siue ne ꝓuocetis eos ad bellū. et i eo. ne ie

© Biblioteca Nacional de España

mouerí ad prelium. Prouocaſ

תִּגָּרֶת

Contentio

גֵּרָה

Ruminaſ.

גֵּרָה

Obolus.

גָּרַז

Excidere.

גֶּרֶז

Securis.

גּוֹרָל

Sors.

גּוֹרָלוֹת

Sortes.

גָּרֶם

Cartilago. Oſſa.

Durities.

Fortis.

גָּרַם

Cõfrigere.

גֹּרֶם

Tribunal.

גֹּרֶן

Area.

גֹּרָנוֹת

Aree.

גָּרוֹן

Guttur.

גָּרַס

Confrigeſ Cõcupiſcere.

גָּרַשׂ

Cõfrigere Fractum.

גָּרַע

Minuere.

as aduerſus eos prelium. Et in eodem. Neq; moueaſ ad prelium. 4. Reg. 14. Quare prouocas malum vt cadas tu & iudas tecum. Hiere. 50. Quoniam dominum prouocaſti. Et inde. תִּגָּרֶת Thigrath. ideſt prouocatio ſiue irritatio vel contentio. Ps. 38. a fortitudine manus tue ego defeci. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit a contentione manus tue conſumatus ſum. Item גֵּרָה Guera. ideſt ruminare. Leuit. 11. Omne quod habet diuiſam vngulam & ruminat. Et in eodem Et ſus quí cum vngulam diuidat non ruminat. Item. גֵּרָה Guera. obolus. genus ponderis ſeu genus monete. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. Et ſecundum aliquos hebreos ab hac dictione deriuatur גָּרוֹן Garon. ideſt guttur. de quo vide ſupra in dictione גָּרַג gargar.

גָּרַז Garaz. excidere. Ps. 30. Proiectus ſum a facie oculorũ tuorum. Pro quo hebrei legunt. Exciſus ſum a facie oculorum tuorum. & inde גֶּרֶז Garzen. ideſt ſecuris. Deut. 19. Et in ſuciſſione lignorum ſecuris fugerit manũ. Eſa. 10. Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſecat in ea

גּוֹרָל Goral. ſors. Nu. 33. Sínguli vt ſors ceciderit: ita tribuetur hereditas. Ioſ. 15. Sors filiorum iude. Ps. 21. Et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Prouer. 1. Sortem mitte nobiſcum. Et in plurali. גּוֹרָלוֹת Goraloth. ideſt ſortes. Leuit. 16. Mittenſq; ſuper vtrunq; ſortem. Pro quo hebrei legunt. Et mittat ſacerdos ſuper duos hircos ſortes. Ione. 1. Et miſerunt ſortes.

גָּרֶם Garem. cartilago. os: aut fortis: vel durus: ſiue oſſeus vt Iob. 40. Cartilago illius quaſi lamine ferree. Prouer. 17. Spiritus triſtis exſiccat oſſa. Et in eodem. 25. Et lingua mollis confringet duritiam vbi ponitur in hebreo os pro durítia. Dañ. 6. Et omnia oſſa eorum comminuerunt. Ponitur etiam pro fortí. Geñ. 49. Iſacar aſinus fortis. Itẽ.

גָּרַם Garam. cõfrigere. Nu. 24. Oſſaq; eorum confringet. Ezech. 23. Et fragmenta eius deuorabis. Pro quo hebrei legunt. & teſtas eius confringes. ſcilicet dentibus. Soph. 3. Iudices eius lupí veſpere non relinquebant in mane. pro quo hebrei legunt. Iudices eius lupi veſpere non confringebãt ſcilicet oſſa in mane. Quaſi dicat: in veſpere confringebãt oſſa & deuorabant ea: & nihil in mane relinquebant. Item

גֹּרֶם Gerem. ideſt gradus quo aſcenditur: aut tribunal. 4. Reg. 9. Poſuerunt ſub pedibus eius in ſiſ'litudinẽ tribunalis

גֹּרֶן Góren. area. Geñ. 50. Venerunt ad aream achad. Deut. 16. Quando collegeris de area & de torculari. Eſa. 21. Et filia aree mee. Et in plurali גָּרְנוֹת Goranoth. vt Oſee. 9. Super omnes areas tritici. Ioel'. 2. Implebuntur aree frumẽto. Item גָּרוֹן Daron. ideſt guttur. De quo vide ſupra in dictione גָּרַג gargar.

גָּרַס Garas. confringere. frangere. Thren. 3. Et confregit ad numerum dentes meos. Ps. 118. Concupiuit anima mea deſiderare. Pro quo hebrei legunt. Confracta ſiue contrita eſt anima mea deſiderio. Et aliquando ſcribitur cum ſin littera in fine loco ſamach. & dicitur גָּרַשׂ Géres ideſt confractum vel contuſum. Leuí. 2. Et confringes in modum farris. Et in eodem. Partem farris fracti & olei.

גָּרַע Garaa. diminuere. auferre. prohibere. confringere. Exo. 5. Nec minuetur quicquam ex opere veſtro. Nu. 11. Quare fraudamur vt non valeamus oblationem offerre. Pro quo hebrei legunt. Quare minuímur. ideſt inferiores ſumus: vt non valeamus oblationem offerre. Et in eodem. 3. De noſtra hereditate minuetur. Et in eodem. Confundatur fortium diſtributio: & aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat. Pro quo hebrei legunt. Addatur hereditas earum hereditatí tribus quibus fuerint vxores: & de noſtra hereditate minuetur. Deut. 4. Non addetís ad verbum: neq; auferetis ex eo. Iob. 15. Et tuliſti preces coram deo. i. deſt abſtuliſti vel diminuiſti. Et in eodem. Et inferior tenet eius ſapientia. Pro quo hebrei legunt. Et diminuta eſt apud te ſapientia: ſiue ablata eſt a te ſapientia. Et in eodem. 36. Non auferet a iuſto oculos ſuos. Et in eodem. quí aufert ſtillas pluuie. Ezech. 16. Et auferam iuſtificationem tuam. Sígnificat etiam cõfringere vel cõcidere. vt Ezech. 5. Ego quoq; confringam: & non parcet oculus meus. Eſa. 15. Omnis barba radetur. ideſt concidetur. Hiere. 48. Omnis barba raſa erit. & inde מִגְרָעוֹת Migraoth. Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit trabes: eo quod exciduntur vt. 3. Reg. 6. Trabes autem poſuit in domo per circuitum forinſecus: vt non hererent muris templi. Hebrei tamen dicunt q; muri templi erant minus craſſi a parte ſuperiori: & q; tabulata a parte poſteriori ſuſtentabantur in muro eo q; erat craſſior a parte inferiori: ita q; trabes non ingrediebantur in muro ſed capita earum a parte poſteriori erant inixa muro: & illud muri quod erat diminutum in craſſitudine a parte ſuperiori dicitur מִגְרָעוֹת Migraoth ſecundum hebreos.

גָּרַף Garaph. trahere. vt Iudí. 5. Torrens ciſſon traxit cadauera eorum. Item. אֲגַרְוף Egroph per additionem a leph in principio ſignificat pugnum. vt Exo. 21. Et percuſſerit alter proximum ſuum lapide vel pugno. Eſa. 58. Et percutitis pugno impie. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֻגְרְפוֹת Megrephoth: et ſignificat ſtercus ſiue glebas. Ioel'. 1. Computruerunt iumẽta ſub ſtercore ſuo. Pro quo aliqui hebrei legunt ſic. Computruerunt diſſeminata ſub glebis ſuis: ſcilicet ne pullularent. Nam vtroq; modo poteſt legi vt infra dicetur in dictione. פָּרַד Parad.

גָּרַשׁ Garas. eiicere. abiicere. expellere. cõmouere. vt Geñ. 3. Eiecitq; adam. Et in eodem. 4. Ecce eiícis me hodie a facie terre. Et in eodem. 21. Eiice ancillam hanc et filium eius. Exo. 2. Et eiecerunt eas. Et in eodem. 6. Et in manu robuſta eiiciet eos de terra ſua. Et in eodem. 11. Poſt hec dimittet vos et exire compellet. Et in eodem. 12. Cogentibus exire egyptiis. Pro quo hebrei legunt. Quía eiecti ſiue expulſi ſunt de egypto. Et in eodem. 23. Quí fugabũt eueum et cananeum. ideſt quí expellent vel eiícient eueum et cananeum. Et in eodem. Non eiíciam eos a facie tua anno vno. Et in eodem. Paulatim expellam eos de conſpectu tuo. Et in eodem. 34. Ego ipſe eiíciam ante faciem tuam amorreum & cananeum. Nu. 22. Sí quomodo poſſim percutere & eiícere eum de terra mea. 1. Reg. 26. Quí eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. Ps. 77. Et eiecit a facie eorum gentes. Ezech. 31. Iuxta impietatem eius eieci eum. Ioñ. 2. Et ego dixi abiectus ſum a cõſpectu oculorum tuorum. Ponitur etiam pro commouere vel fluctuare. vt Eſa. 57. Impíi autem quaſi mare feruens. ideſt commotum vel fluctuans. Et in eodem. Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Pro quo hebrei legunt. Et commouent aque eius cenum & lutum: ſiue conculcationem et lutum. Et inde mulier repudiata que eiecta eſt a viro ſuo dicitur גְּרוּשָׁה Gueruſa. vt Leuit. 21. Neq; eam que repudiata eſt a marito. Ezech. 44. Viduam et repudiatam non accipiant vxores. Et inde גְּרוּשׁוֹת Gueruſoth Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõfinia. Ezech. 45 Separate confinia veſtra a populo meo. Hebrei tamen dicunt q; in hoc loco ſignificat tributa que prícipes eiiciebãt ſeu imponebant ſuper populum. & inde מִגְרַשׁ Migreſe ſiue מִגְרְשׁוֹת Migreſoth. i. ſuburbana. Leuit. 25. Suburbana

Auferre.

Cõfrigere Concidere

מִגְרָעוֹת

Trabes.

גָּרַף

Trahere.

אֲגַרְוף

Pugnus.

מֻגְרְפוֹת

Stercus.

Glebe.

גָּרַשׁ

Eiícere.

Exire compellere.

Expellere.

Abiícere.

Fluctuare

cõmouere.

גְּרוּשָׁה

repudiata.

גְּרוּשׁוֹת

confinia.

מִגְרָשׁ

Suburbana.

© Biblioteca Nacional de España

autem eorum non veneant. Nu. 35. Et suburbana sint pecoribus ac iumentis. Ios. 14. Et suburbana sint ad alenda pecora. Et in eodem. 21. & suburbana eius per circuitum. Et aliquando ponitur pro classibus. Ezech. 27. A sonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur classes. Item.

Fructus. גְּרֹשׁ גֶּרֶשׁ Gueres. i. maturitas seu fructificatio: sic dictū ab excidēdo seu expellendo fructum ex arboribns. Deut. 33. De pomis fructuū solis ac lune. Item גְּרֶשׁ Gueres cum ceboleth in littera sin significat confractum siue contussum. De quo vide supra in dictione גָּרַס Garas.

Palpare. Attrectare גָּשַׁשׁ Gasas. palpare. attrectare. vt Esa. 59. Paluauim? quasi ceci parietem: & quasi absq; oculis attrectauimus. Et solum inuenitur in predicto loco.

Pluere. גָּשַׁם Gasam. pluere. vt Hiere. 14. Nunquid sunt in sculptilib? gentium qui pluant. Vbi ponitur מַגְשִׁימִים magsimim. Quod est participium plurale tertie coniugatiōis. ideſt facientes pluere. Inde גֶּשֶׁם Gesem. ideſt pluuia. imber Leuit. 26. Dabo vobis pluuias temporibus suis. Iob. 37. & Imbri fortitudinis sue. Ps. 67. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Prou. 25. Ventus aquilo dissipat pluuiā. Eccl's. 12. Et reuertantur nubes post pluuiam. Esa. 44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit. Et in eodem. 55. Quomodo descendit imber & nix de celo. & aliquando ponitur in nostra translatione pro hyeme: eo quod in eo abundant pluuie. Iob. 37. Qui precipit niui vt descēdat in terram & hiemis pluuiis. In lingua vero chaldaica significat corpus. vt Dañ. 3. Et nihil potestatis habuisset ignis in corpibus eorū

Pluuia. Imber. מַגְשִׁימִים גֶּשֶׁם

Hyeme. Corpus.

Torcular. גַּת Gath. torcular. Iudi. 6. Cumq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantium in torculari. & in plurali גִּתּוֹת Guithoth. Nee. 13. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato. Et aliquando scribitur cum iod in secunda syllaba. Et dicitur גִּתִּית Guithith. vt in titulo psalmi octaui. vbi dicitur in finem pro torcularibus psalmus dauid. hebrei tamen dicunt q; ille psalmus & similiter alii habent talem titulum eo quod dauid composuerit illos cum esset in geth ciuitate philistinorum: que interpretatur torcular. Alii vero dicunt q; גִּתִּית Guithith. est nomen cuiusdam musici instrumenti quod fuit inuentum in geth: in quo cantabatur ille psalmus.

torcularia גִּתּוֹת

torcularia. גִּתִּית

De incipientibus a littera. ד Daled.

Vbera. Mamme. דַּד דַּדֵּי Dad. Mammilla. mamma. vber. Et solum inuenitur in numero plurali. s. דַּדֵּי Dade. Prouer. 5. Vbera eius inebrient te omni tempore. Ezech. 23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum. Et in eodem. Et ibi confregerunt vbera pubertatis eius. Canti. 1. Quia meliora sūt vbera tua vino. Potest etiam significare dilectiones siue amores: vt infra dicetur in dictione דּוֹד Dod.

Hec. דָּא Da. in lingua chaldaica significat hec siue hoc. Dañ. 4 Nonne hec est babylon ciuitas magna. Et in eodē. 7. diuerse inter se. pro quo hebrei legūt. diuerse hec ab hac.

Languere דָּאַב Infirmari Dolere. Daab. dolere. languere. Infirmari. esurire. Ps. 87. Oculi mei languerunt pre inopia. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Oculus meus infirmatus est ab afflictione. Hiere. 31. Et vltra non esurient. pro quo hebrei legunt. Et vltra non dolebunt. Et aliquando scribitur sine aleph. Leui. 26. Et consumat animas vestras. vbi ponitur מַדִּיבוֹת Madiboth. pro מַאֲדִיבוֹת Maadiboth: quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt. Dolere facientes siue infirmare facientes animam. Et inde דְּאָבָה Deaba. ideſt dolor. infirmitas. Pro quo beatus hieronymus transtulit egestatem siue esurientem. Iob. 41. Et faciem eius p̄cedet egestas. Hiere. 31. Et animam esurientem saturaui. Et aliquando scribitur cum nun in fine & dicitur דַּאֲבוֹן Daabon. Deut. 28. Et animam consumptam merore. Pro quo hebrei legunt. Et infirmitatem siue langorem vel merorem anime.

מַדִּיבוֹת מַאֲדִיבוֹת

דְּאָבָה Egestas. Esuriens. דַּאֲבוֹן Meror.

Solicitum esse. דָּאַג Daag. solicitū esse. formidare. timere. 1. Reg. 9. Et solicitus sit pro nobis. Ps. 37. Et cogitabo pro peccato meo. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et solicitus ero pro peccato meo. Esa. 57. Pro quo solicita timuisti. Hiere. 17. Et in tempore siccitatis non erit solicitum. Et in eodem. 38. Solicit? sum propter iudeos qui transfugerunt ad chaldeos. Et in eodem. 43. Et fames pro qua soliciti estis adherebit vobis. Et inde דְּאָגָה Deaga. ideſt solicitudo vel timor. Pro quo in translatione nostra ponitur cogitatio. Ios. 22. Et non magis ea cogitatione & tractatu dicceremus. Item. דָּג Dag. i. pisces. vt Nee. 13. Inferentes pisces & omnia venalia. De quo vide infra in dictione דָּגָה Daga.

Timere.

Solicitudo. Cogitatio. דְּאָגָה

Piscis. דָּג

Volare. דָּאָה Daa. volare. deut. 28. In similitudine aquile volātis. Pro quo hebrei legunt. Sicut volat aquila. Et aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. Ps. 17. Et volauit super pennas ventorum. & inde דַּאָה Daa: quod est nomen auis immunde: sic dicta a magnitudine volatus. Quam nostra translatio yxon nominauit. Deut. 14. yxon & vulturē ac Miluum.

Yxon. דָּאָה

Stercus. Colūbarū דִּיב דִּבְיוֹנִים Dib. fimus. stercus. & componitur cum dictione ionim que significat columbas. & dicitur דִּבְיוֹנִים Dibionim. ideſt stercus columbarum. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis. & solum inuenitur in predicto loco.

Ruminare. Facies loqui. דָּבַב Dabab. denunciare. facere loqui. diffamare. Canti. 7. Labiisq; & dentibus illius ad ruminandum. Pro quo hebrei legunt: faciens loqui labia vetera siue antiqua. & in de דִּבָּה Dibba. ideſt fama vel infamia. aut detractio seu vituperatio. Gen. 37. Accusauitq; fratres apud patrem crimīe pessimo. Pro quo hebrei legunt. Et adduxit ioseph famam eorum malam ad patrem suum. Nu. 13. Detraxeruntq; terre quam aspexerant. Pro quo hebrei legunt. Et exire fecerunt infamiam vel detractionem terre quam aspexerant. Prouer. 25. Et exprobare non cesses. Pro quo hebrei legunt. Et infamia tua non reuertetur: ideſt non cessabit. Ponitur etiam in nostra translatione pro vituperatione vel pro contumelia. Ps. 30. Quoniam audiui vituperationem multorum. Prouer. 10. Qui profert contumeliam insipiēs est. Hiere. 20. Audiui enim contumeliam multorum & terrorem in circuitu.

Fama. דִּבָּה

Infamia.

Vituperatio Cōtumelia

Senectus. דָּבָא Daba. senectus. Deut. 33. Sicut dies iuuentutis tue: ita & senectus tua. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q; significat fortitudinem.

Immolare. דָּבַח Dabach. in lingua chaldaica significat immolare vel sacrificare. 1. Esdre. 6. In loco vbi immolant hostias. & inde דְּבָח Debach siue דִּבְחָא Dibcha. ideſt hostia vel sacrificium: vt in predicto loco. & inde מַדְבְּחָא Madbecha ideſt altare. vt. 1. Esd. 7. & offerte ea super altare templi dei vestri.

Hostia. דִּבְחָא

Altare. מַדְבְּחָא

Masa de ficis. דְּבֵלָה Debela. carica. siue palatha. ideſt massa deficis. 1. Regum. 30. Dederuntq; ei panem vt comederet & biberet aquam sed & fragmen masse caricarum. Esa. 38. Et iussit esaias vt tollerent massam deficis. Et in plurali dicitur דְּבֵלִים Debelim. 1. Regum. 25. Et ducentas massas caricarum. Et. 1. Paralipo. 12. Afferebant panes in

Masse caricarum. דְּבֵלִים

© Biblioteca Nacional de España

assinis & camelis & mulis & bobus ad vescendum & farinā & palathas.

Palatha.

דָּבַק Dabac. adherere. conglutinare. agglutinare. compingere. attingere. apprehēdere. comprehendere. sequi Sociare. Gen. 2. Et adherebit vxori sue. Et in eodem. 34. Sichem filii mei adhesit anima filie vestre. Deut. 4. Vos autem qui adheretis domino deo vestro. Et in eodem. 10. Ipsi adherebis. Et in eodem. 13. Et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu tua. Et in eodem. 30. Et illi adhereas. Ios. 22. Adhereatisq; ei & seruiatis. 2. Reg. 20. viri autem iuda adheserunt regi suo. 4. Reg. 3. Veruntamē in peccatis Hieroboā filii nabath qui peccare fecit israel adhesit. Iob. 29. Et lingua eorum guturi suo adherebat. & in eodem. 41. Vna alteri adherebit. Et in eodem. Membra carnium eius coherentia sibi. Ps. 21. Et lingua mea adhesit faucibus meis. Ps. 118. Adhesit pauimēto anima mea. Et in eodem. Adhesi testimoniis tuis domine. Prouer. 18. Magis amicus erit quam frater. Pro quo hebrei legunt. Magis adheret quam frater. Hiere. 13. Sicut adheret lumbare ad lumbos viri. Et in eodem. 42. & fames qua solliciti estis adherebit vobis. Ezech. 3. Et linguam tuam adherere faciam palato tuo. Et in eodem. 29. Et pisces tui squamis tuis adherebunt. Item ponitur pro conglutinare vel agglutinare Gen. 34. & conglutinata est anima eius cum ea. Ps. 43. cōglutinatus est in terra venter noster. Hiere. 13. Sic agglutinauī mihi omnem domum israel. Ezech. 29. & agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis. Ponitur etiam pro compingere. Iob. 34. & glebe compingebantur. Significat etiam attingere vel contingere. aut apprehendere vel comprehendere. Gen. 19. Ne forte apprehēdat me malum. Et in eodem. 31. & comprehendit eum in monte galaad. 2. Paralī. 3. Alam cherub alterius contingebat. Signi ficat etiam sequi vel persequi. Iudi. 20. & cum vltra tenderent persecuti sunt eos. 1. Reg. 31. Irruerunt q; philistiim in saul & in filios eius. idest persecuti sunt eos. 1. Paralipo. 10. Cumq; appropinquassent philistei persequentes saul & filios eius. Inde דֶּבֶק débec. idest glutinum siue coniunctio aut iunctura. Esa. 41. Dicens glutino bonum est. & in plurali דְּבָקִים debacim. 3. Reg. 22. & percussit regem israel inter pulmonem & stomachum. Pro quo hebrei legunt. & percussit regem israel inter iuncturas & loricam. Et per iuncturas intelligitur torax qui fit ex laminis ferreis sibi inuicem iunctis.

Adherere.

Coherere.

Cōglutinare.

Agglutiare.

Cōpigere.

Apphēdere Comphendere.

Cōtingere

Persequi.

Glutinum

Iuncture.

דָּבַר Diber. loqui. dicere. sermocinari. iterficere. subiicere Gen. 17. Cumq; finitus esset sermo loquētis cum eo. Et in eodem. 18. Quia semel cepi loqui ad dominum meū. Et in eodem. Ne queso indigneris domine mi si loquar. & in eodem. 24. Qui locutus est mihi & iurauit mihi dicēs. Et in eodem. 31. Caue ne quicquam aspere loquaris cōtra iacob. Et in eodem. 37. Nec poterant ei quicquam pacifice loqui. Et in eodem. 42. Locutus est nobis dominus terre. Exo. 4. Et ipse loquetur pro te. Et in eodem. 13. Locutusq; est dominus ad moysen. Et in eodem. 19. Moyses loquebatur. Et in eodem. 20. Loquere tu nobis & audiemus. Nu. 7. Audiebat vocem loquentis ad se. Et in eodem. 12. Locuta est maria & Aaron contra Moysen. Et in eodem. Vel per somnium loquar ad illum. Et in eodem. Ore enim ad os aloquor ei. Et in eodem. 21. Locutusq; contra dominum & Moysen ait. Et in eodem. 27. Iustam rem postulant filie salphaad. Pro quo hebrei legunt. Iuste siue recte loquuntur filie salphaad. Deut. 31. Et loquar audientibus eis. 1. Reg. 1. Porro anna loquebatur in corde suo. Et in eodem. 19. Locutus est ergo ionathas de dauid bona. 2. Reg. 23. Spiritus domini locutus est per me. & 4. Reg. 2. Cumq; pergerent & incendentes sermocinarentur. Nec. 13. Ex media parte loquebantur azotice. & nesciebant loqui iudaice. Iob. 7. loquar in tribulatione spiritus mei. Et in eodem. 33. Loquatur lingua mea in faucibus meis. Ps. 2. Tunc loquetur ad eos in ira sua. Ps. 14. Qui loquitur veritatem in corde suo. Ps. 27. Qui loquuntur pacem cum proximo suo. Ps. 30. Que loquuntur aduersus iustum iniquitatem. Ps. 49. Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris. Ps. 86. Gloriosa dicta sunt de te. Ps. 88. Tunc locutus es in visione sanctis tuis. Prouer. 23. Et cor tuum loquetur peruersa. Et in eodem 25. Qui loquitur verbum in tempore suo. Eccl's. 1. Locutus sum in corde meo. Et in eodem. 7. Sed & cunctis sermonibus que dicuntur ne accommodes cor tuum. Canti. 8 In die quando alloquenda est. Esa. 8. Loquimini verbum & non fiet. Hiere. 9. Docuerunt linguas suas loqui mendacia. Ezech. 2. Et loqueris verba mea ad eos. Dañ. 10. Cumq; loqueretur mecum conualui. Osee. 2. Et loquar ad cor eius. Et in eodem. 10. Loquimini verba visionis inutilis. Et in eodem. 12. & locutus sum super prophetas. Zach. 2. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur. Malach. 3. Quid locuti sumus contra te. Vbi ponitur verbum passiuum prime coniugationis: quod scribitur cum littera nun in principio. Et in eodem. Tunc locuti sunt timentes dominum vnusquisq; cum proximo suo. & inde דָּבָר Dabar. siue דְּבַר Debar. i. verbum. sermo. eloquium. Res vel ali quid. causa. negocium. tractatus. ordo. responsum. Iudi. 3. Verbum secretum habeo ad te. o rex. 1. Reg. 17. Nūquid non verbum est. 2. Reg. 1. Quod est verbum quod factum est. 3. Reg. 17. Et verbum dei in ore tuo verum est. Iob. 4. Porro ad me dictum est verbum abscōditum. Ps. 32. Quia rectum est verbum domini. Ps. 44. Eructauit cor meum verbum bonum. Ps. 106. Misit verbum suum & sanauit eos. Ps. 118. Verbum tuum permanet in celo. Prouer. 14. innocens credit omni verbo. Esa. 2. Verbum quod vidit esaias filius Amos. Hiere. 29. Et suscitabo super vos verbum meum bonum. Ezech. 1. Factum est verbum domini ad ezechielem. Item ponitur pro sermone. Gen. 24. A deo egressus est sermo. Exo. 33. Audiens populus sermonē hūc pessimum. Deut. 30. Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo. 1. Reg. 3. Et sermo domini erat preciosus. 3. Reg. 10. Non fuit sermo qui regem possit latere. 2. Paralipo. 9. Firmetur sermo tuus quem locutus es. Iob. 26. Et cum vix paruam stillam sermōis eius audierimus. Ps. 147 Velociter currit sermo eius. Prouer. 12. Et sermone bono letificabitur. Et in eodem. 25. Gloria dei est zelare verbū: & gloria regum inuestigare sermonem. Hiere. 18. Nec sermo a propheta. Et in eodem. 44. Cuius sermo complea tur. Item ponitur pro re: vel pro aliquo. Gen. 37. Pater vero rem tacitus considerabat. Exo. 9. vt nil omnino pereat ex his que pertinent ad filios israel. Pro quo hebrei legunt Et non morietur siue nō peribit ex oībus que pertinēt ad filios israel qnicquam siue aliquid aut res. Nu. 23. Et quod cumq; imperauerit loquar tibi. Pro quo hebrei legunt. & quodcunq; siue rem quam ostenderit mihi loquar tibi. Deute. 23. & nihil in eis appareat feditatis. Pro quo hebrei legunt. & non appareat in te turpis res aut feditatis aliquid. Iudi. 18. Nullo eis penitus resistente. Pro quo hebrei legūt Et non resistente re siue aliquo in terra. Et in eodem. In quo nullius rei est penuria. 2. Reg. 11. Non te frangat ista res. Et in eodem. 17. Et sic res latuit. 4. Regum. 5. & si rem grādē dixisset tibi ppheta facere debueras. Ps. 65. Intenderūt arcum suum rem amaram. Ecclesiastes. 8. Neq;

Loqui.

Sermocinare.

Dicere.

Verbum.

Sermo.

Res.

Quicquā. Quodcūq;

Aliquod. Res.

Opus.

© Biblioteca Nacional de España

permaneas in opere malo. Pro quo hebrei legũt. Neq; permaneas in re mala siue in aliquo malo. & in eodẽ. Qui custodit preceptum: non experietur quicquã mali. i. aliquid mali. Esa. 39. Nõ fuit res quam nõ ostenderim eis in thesauris meis. Et in plurali דְּבָרִים Debarim .i. verba. Sermões res. Geñ. 11. Erat aũt terra labii vnius & sermonum eorũdẽ Deut. 4. Ne obliuiscaris verborum que viderunt oculi tui. Et in eodem vocem verborum eius audistis. 3. Reg. 8. Et sint sermones mei isti &c. Ps. 18. Non sunt loquele neq; sermones. Ps. 118. Cõfirma me in verbis tuis. Ezech. 1. Cunctę res difficiles. Et qñ post se regit genitiuũ dicitur דִּבְרֵי Dibre. Ps. 35. Verba oris eius iniquitas & dol⁹. Põitur etiã דָּבָר Dabar pro causa. Ios. 5. Hec aũt causa est secunde circũcisionis. 3. Reg. 11. Et hec est causa rebellionis aduersus eũ. Item ponitur pro negocio vel tractatu. Exo. 18. Vltra vires tuas est negocium. Ios. 22. Et non magis ea cogitatiõe atq; tractatu. Item ponitur pro ordine. Esa. 5. Et pascẽtur agni iuxta ordinem suum. Ps. 109. Secundũ ordinem melchisedech. Vbi põitur דִּבְרָתִי Dibrathi cũ Tau & Iod in fine: ratione genitiui sequentis. Significat etiam eloquiũ siue responsum vel sponsionem. Exo. 8. Pro sponsione ranarum quam condixerat pharaoni. Hiere. 5. Et responsum nõ est in eis. Osee. 1. Principium loquendi dño in osee. Pro quo hebrei legunt. Principiũ eloquii siue sermonis dñi in osee Et aliquando additur littera mem in principio & dicitur מִדְבָּר Midbar .i. eloquium. Canti. 4. Et eloquium tuũ dulce. Et aliquãdo huic dictioi דָּבָר Debar siue דִּבְרַת Dibrath preponitur dictio עַל Al. & dicitur עַל דָּבָר Al debar siue עַל דִּבְרַת Al dibrath. Et tunc ambe dictiones significãt propter: quia: vel gratia alicuius rei: aut super aliquod: vl' p aliquo. vt Geñ. 43. Propter pecuniam quam retulimus pri⁹ in saccis nostris. Deut. 24. Quia noluerunt vobis occurre re in pane & aqua. Eccl's. 3. Dixi in corde meo de filiis hominum. i. propter filios hominum. Et in eodem. 8. Et precepta iuramenti dei. Pro quo hebrei legunt. Et propter iuramentum dei: siue & super verbum iuramenti dei. Dañ. 2. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret. Inde דְּבִיר Debir i. Oraculum: siue domus interior que dicebatur Sancta sanctorum: eo quod ex eo dabantur responsa & verba diuina. 3. Reg. 6. Per circuitum templi & oraculi. & in eodẽ. Oraculum aũt in medio domus in interiori parte fecerat. Et in eodem. 8. Et intulerunt sacerdotes arcam federis domini in locum suum in oraculum templi. Beatus hieronymus sup epistolam ad Ephesios sic ait. Interiora corporis nostri in nouum vocabulum transeant: dicanturq; debir: quod nos oraculum siue responsum possumus appellare. & vt contẽtiosius verbum exprimamus ex verbo locutorium dicere possumus. Item דָּבַר Daber. i. interfecit siue subiecit. 2. Paralip. 22. Surrexit & interfecit oẽm stirpem regiam dom⁹ Ioram. Ps. 46. Subiecit populos nobis. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veri. transtulit in hoc loco. Congregauit populos subtus nos. & inde דֶּבֶר Deber siue דֶּבֶר Daber. i. mors pestis siue pestilẽtia. vt Exo. 5. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et in eodem. 9. Pestis valde grauis. & in eodem. Et percutiam te & populũ tuum peste. Ps. 90. A negocio perambulãte in tenebris. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem trãstulit. A peste in tenebris ambulãte. Osee. 13. Ero mors tua o mors. Et inde מִדְבָּר Mydbar. i. desertum. Solitudo: eo quod est locus contrarius vite humane. Geñ. 21. Habitauit in deserto Pharã. Exo. 4. Vt seruiat mihi in deserto. Et in eodẽ. 14. Cõclusit eos desertũ. & in eodẽ. 19. In die hac venerunt in solitudinem Sin. Deut. 1. In solitudine campestri. Ps. 54. Et mansi in solitudine. Ps. 101. Similis factus sum pelicano solitudis. Inde דְּבוֹרָה Debora. i. apis. Esa. 7. Et api que est in terra assur. Et in plurali דְּבוֹרִים Deborim ideſt apes. Deut. 1. Sicut solent apes persequi. Iudi. 14. Et ecce examen apũ in ore leonis erat. Ps. 117. Circundederũt me sicut apes. Item דַּבַּר Dabar. i. caula. s. ouium. Mich. 2. Quasi pecus in medio caularum. Vbi ponitur הַדַּבְּרוֹ Hadabro cum he in principio & cum vau in fine. Et dicũt hebrei ꝙ significat cõsuetudinem siue ductum. eo quod in lingua chaldaica דַּבַּר Dabar significat ducere vel minare. Inde דִּבְרוֹת Dobroth id est ducte: in gñe femínino. Pro quo btũs Hieronymus transtulit rates. 3. Reg. 5. Et ego componam eas in ratibus.

דְּבַשׁ Debas. Mel. Geñ. 43. Modicũ resine & mellis. Exo. 13. Vt daret tibi terrã fluentẽ lacte & melle. Iudi. 14. Quid dulcius melle. 1. Reg. 14. Omnis quippe terre vulg⁹ venit in saltum in quo erat mel. 2. Paralip. 39. Mellisq; quoq; & omnium que gignit humus decimas obtulerũt. Et dicũt hebrei ꝙ etiam accipitur ꝑ melle dactylorum: qui in terra illa sunt valde melliflui. Item דְּבֶשֶׁת Dabeseth. Gibbus. s. camellorum. Esa. 30. Et super gibbum camellorum thesauros suos.

דָּג Dag. Piscis. De quo vide in dictione sequenti.

דָּגָה Daga. crescere. multiplicari. piscari. Geñ. 48. Et crescant in multitudinem super terrã. Hiere. 16. Ecce ego mittã piscatores multos dicit dñs & piscabuntur eos. Inde דָּגָה Daga. i. piscis. Exo. 7. Pisces quoq; q sunt in fluuio morientur. & in eodem. Et pisces qui erant in flumine mortui sunt. Nu. 11. Recordamur pisciũ quos comedebamus inegypto. Et quando post se regit genitiuum mutat he vltimum in Tau. Geñ. 1. Et presit piscibus maris. & in eodem. Et dominamini piscib⁹ maris. Ezech. 29. Et agglutinabo pisces fluminum tuorum. Et in predictis locis in hebreo ponitur singulare pro plurali. dicitur etiam דָּג Dag. sine he in fine. vt Ione. 2. Et preparauit dñs piscem grandẽ. Scribitur etiã דָּאג Dag. cum aleph in medio dictionis. Nee. 13. Afferentes pisces & omnia venalia. Et in plurali דָּגִים Dagim. i. pisces. Eccl's. 9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Et qñ post se regit genitiuũ amittit mem & dicitur דְּגֵי Dege. Geñ. 9. Oẽs pisces maris manui vestre traditi sunt. Ps. 8. Volucres celi & pisces maris. & inde דָּגָן Dayag siue דָּוָג Dauag per appositionẽ Iod vel Vau in medio dictionis. i. piscator. Esa. 19. Et merebunt piscatores. Ezech. 47. Et stabunt super illa piscatores.

דֶּגֶל Dégel. Vexillum. aut signum exercitus: siue quodlibet insigne. Nu. 2. Singuli per turmas signa atq; vexilla & domos cognationum suarum castrametabuntur. Et in eo. In castris filiorum ruben ad meridianam plagam erit princeps elisur filius sedeur. pro quo hebrei legunt. Vexillum vel signum castrorum ruben ad meridianam plagam per turmas suas & princeps filiorum ruben elisur filius sedeur. Et inde דָּגוּל Dagul ideſt insigne vel signatum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit electum. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex millibus. Et inde verbum. נִדְגַּל Nidgol. Pro quo in nostra translatione habetur magnificabimur. Ps. 19. Et in nomine dei nostri magnificabimur. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit: & in nomine dei nostri ducemus choros. Potest etiam legi sic. Et in nomĩe dei nostri ducemus vexilla vel signa: aut signati vel insignes erimus. Et inde נִדְגָּלוֹת Nidgaloth. pro quo beatus hieronymus trãstulit castrorũ acies ordinate. s. p signa atq; vexilla. Canti. 6. Terribilis vt castrorum acies ordinata.

דְּבוֹרָה Apis. דְּבוֹרִים Apes. דַּבַּר Caula. הַדַּבְּרוֹ דַּבַּר Ducere. רִדְבָּרוֹת Rates. דְּבַשׁ Mel. דַּבֶּשֶׁת Gibbus. Piscis. דָּג דָּגָה Crescere. Piscari. דָּגָה Pisces. דָּג Piscis. דָּאג דָּגִים Pisces. דְּגֵי Pisces. דָּוָג Piscator. דָּגָן דֶּגֶל Signum. Vexillum. דָּגוּל Electus. נִדְגַּל Magnificari. Ducere choros. נִדְגָּלוֹת Acies ordinate.

© Biblioteca Nacional de España

Frumentū

דָּגָן Dagan. Frumentum. Geñ. 27. frumento & vino ſtabiliui eum. Deut. 11. Vt colligatis frumẽtum & vinum & oleũ. 2. Paralip. 32. Apothecas quoq; frumẽti vini & olei.

Fouere

דָּגַר Dagar. fouere. incumbare ſicut aues ſolent ſuper oua incubare. Eſa. 34. Et circumfodit & fouit in vmbra eius. Hiere. 17. Perdix fouit que non peperit.

Tacere. Cogitare

דָּדָה Dada. tacere. recogitare. Ps. 41. Quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſq; ad domũ dei. Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia veniam ad vmbraculum tacebo vſq; ad domum dei. Eſa. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos. Hebrei tamen dicunt q; ſignificat ambulare paulatim ſiue moueri. Sicut infra dictio נָדַד Nadad. que ſignificat mouere aut migrare. vt Eſa. 10. Migrauit medemena. Et in eodem. Et nõ fuit qui moueret pennam. Et ſic exponũt illud pſalmi. 41. ſcilicet mouebor ſiue ambulabo cum eis vſq; ad domum dei. Et illud Eſa. 38. Exponunt ſic ſcilicet cõmouebo oẽs annos meos. ideſt reuoluam eos in cogitatiõe mea in amaritudine anime mee.

Migrare. Mouere

Aurum

דָּהָב Dahab. In lingua chaldaica ſignificat aurum vt Dañ. 2. Caput ex auro optimo. Et in eodem. Es argentũ & aurum. Et inde מַדְהֲבָה Madheba per additionem mem in principio. ideſt aurum tributarium. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tributum. Eſa. 14. Quomodo ceſſauit exactor: quieuit tributum.

Tributũ.

Cõturbat?

דָּהַם Daham. ſtupefacere. conturbare. Et inde participiũ paſſiuum נִדְהָם Nidham. Hiere. 14. Quare futurus es ſicut vir vagus. pro quo he. le. ſicut vir ſtupefactus ſiue conturbatus. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Fremere

Impetus.

Fremitus.

Vlmus.

דָּהַר Dahar. fremere. Naum. 3. Vox impetus rote & equi frementis. Et inde דַּהֲרוֹת Daharoth. ideſt fremitus. vel impetus. Iudi. 5. Fugientibus impetu & per preceps rutentibus fortiſſimis hoſtium. Pro quo hebrei legunt. Ab impetu ſiue a fremitu fortium eius. Item תִּדְהָר Thidhar. p additionẽ tau in principio: ſignificat quoddam genus arboris. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vlmum. Eſa. 41. Ponam in deſerto abietem & vlmum & buxum ſimul. Et aliqui hebrei dicunt q; ſignificat quandam ſpeciẽ cedri.

Vrſus.

דֹּב Dob. vrſus. 1. Reg. 17. Et veniebat leo vel vrſus & tollebat arietem. Prouer. 28. Leo rugiens & vrſus eſuriens. Et aliquãdo ſcribitur ſine vau in medio. vt. 1. Reg. 17. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. Eſa. 11. Vitulus & vrſus paſcentur. Threñ. 3. Vrſus inſidians factus eſt mihi.

Vrſi.

דֻּבִּים Et in plurali דֻּבִּים Dubim. i. vrſi. 4. Reg. 2. Et egreſſi ſunt duo vrſi de ſaltu.

piſcatoriũ

דָּוָג Dauag. piſcator. De quo vide ſupra in dictione דָּגָה Dagga. Et inde דּוּגָה Duga. i. inſtrumẽtum piſcatoriũ ſecundum hebreos quo piſces coquũtur. Amos. 4. Et reliquas veſtras in ollis piſcatoriis. Et aquila in lebetibus piſciculorum tranſtulit. vt ait beatus hieronym⁹ in ſuis explanatiõbus ſuper predicto loco.

Dilectus. Patruus. Patruelis

דּוֹד Dod. Dilectus. patruus. aut patruelis. vber. mãma. ſeu mamilla. caldariũ. cophinus. calathus. Canti. 1. Faciſculus myrrhe dilectus meus mihi. Et in eodẽ. 2. Dilectus meus mihi & ego illi. & in eodẽ. 5. Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto. Et in eodẽ. 8. Innixa ſuper dilectum ſuũ. Itẽ ponitur pro patruo. Hiere. 32. Et venit ad me ananehel filius ſellũ patrui mei. Et aliquãdo ſcribitur ſine vau in medio. Leui. 10. Vocatis autẽ moyſes miſahele & eliſſaphan filiis oziel patrui aaron. Et in eodẽ. 25. Qui noluerit ex fratribus ſuis redimet eum aut patruus. Ponitur etiã pro patrueli. Eſa. 4. Canticum patruelis mei vinee ſue. Hiere. 32. Ecce ananehel filius ſellũ patruelis tuus veniet ad te. Et in eodem. In oculis ananehel patruelis mei. Ponitur etiã pro vbere. vel mãma. Prouer. 7. Veni inebriemur vberibus. Scribitur etiam pro vberibus vel pro mãmis ſine vau in medio dictionis. vt Cãti. 1. Quia meliora ſunt vbera tua vino. & in eodem. Memores vberũ tuorum ſuper vinũ. et in eodẽ. 4. Quã pulchre ſunt mãme tue ſoror mea ſponſa. et in eodẽ. Pulchriora ſunt vbera tua vino. Et in eodẽ. 7. Ibi dabo tibi vbera mea. hebrei tamẽ in predictis locis pro vberib⁹ vel mamis legunt dilectiones ſiue amores: quia eiſdẽ litteris vtrũq; ſcribitur. vt Ezech. 16. Et tẽpus tuũ tempus amantium. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt amantiũ: in hebreo eſt דֹּדִים Dodim ſine vau: ſicut in locis ſupradictis. vide etiã de hoc ſupra in dictione דַּד Dad. Item דּוּד Dud. i. caldarium. 1. Reg. 2. Et mittebat eam in lebetem vel in caldariũ. Ponitur etiã pro cophino. Ps. 80. Manus eius in cophino ſeruiebant. Item ponitur pro calatho. Hiere. 24. Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. & in eodẽ. Et calathus vnus ficus habebat malas nimis. Et in plurali דּוּדִים Dudim. 4. Reg. 10. Et poſuerũt capita eorũ in cophinis. Et aliquando ſcribitur cum littera aleph in fine: de quo vide in dictione ſequenti.

Vber. Mãma. Amãtes. דּוֹדִים דּוּד Caldariũ. Cophinus Calathus. דּוּדִים Cophini.

mãdragoſ.

דּוּדָאִים Dudaim. mandragore. Geñ. 30. Reperit mãdragoras quas matri lie dedit. et. Canti. 7. Mandragore dederunt odorem ſuũ. et ſolum inuenitur in numero plurali. et qñ poſt ſe regit genitiuũ amittit mẽ: & dicitur דּוּדַאי Dudae. vt Geñ. 30. Da mihi partem de mandragoris filii tui. Ponitur etiã pro cophinis vel calathis. vt Hiere. 24. Et ecce duo calathi pleni ficis.

דּוּדָאִי Cophini.

Merore cõfecta. Meſtũ eſſe in dolore. Dolor Merens. Angustia ifirmitates Veſtes. Menſtruũ Meſtruata

דָּוָה Daua. merens. dolẽs. mẽſtruata. Threñ. 1. Tota die merore confectam. Et in eodẽ. 5. Propterea meſtum factũ eſt in dolore cor noſtrũ. Et aliquãdo ſcribitur cum Iod in fine loco he. Et dicitur דָּוִי Dauai. i. dolor. Infirmitas. meror. aut merens Ps. 40. Dñs opem ferat illi ſuper lectũ doloris eius. Thren. i. Et cor meum merens. Ponitur etiã דָּוִי Deue pro anguſtia. Iob. 6. Nunc pre anguſtia cibi mei ſunt Et aliquãdo ſcribitur cũ mem in principio. Et dicitur מַדְוֵי Madue. Deut. 7. Auferet dñs a te omnẽ languorem & infirmitates egypti peſſimas. Ponitur etiã מַדְוֵי Madue pro veſtimẽtis. vt. 2. Reg. 10. Et precidit veſtes eorum medias. de quo vide infra in dictione מַד mad. Item דָּוָה Daua. i. menſtruũ ſiue menſtruata. Leui. 12. Iuxta dies ſeparationis mẽſtrui. Et in eodẽ. 15. Et que menſtruis tẽporibus ſeparatur. Eſa. 30. Et diſperges ea ſicut immũditiam menſtruate.

דָּוָה

דָּוַח Doach. ĩpellere. expellere. euertere. eiicere. lauare. Ps. 34. Et angelus dñi coarctãs eos. Pro q̃ beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit. Et angelus dñi impellat. Ps. 35. Expulſi ſũt nec potuerũt ſtare. Hiere. 27. Vt eiiciã vos & pereatis.. Et aliquãdo ſcribitur ſine vau in medio. de quo vide infra in dictione דָּחָה Dacha. Itẽ ſignificat lauare. ſ. quãdo eſt verbũ tertie coniugationis: et tunc mutatur littera vau in iod. vt Eſa. 4. Et ſanguinẽ ieruſalem lauerit de medio eius. 2. Paral. 4. Vt lauarent in eis omnia que in holocauſtis oblaturi erant. Pro quo hebrei legunt Ad lauandũ in eis: omnia que in holocauſtũ oblaturi erant lauabant in eis. Ezech. 40. Ibi lauabãt holocauſtũ.

Impellere Expellere. Eiicere. Lauare

דּוֹךְ Doch. terere. Et inde מְדוֹכָה Medocha. i. Mortariũ: eo quod in eo teritur. vt Nu. 11. Frangebat mola ſiue terebat in mortario. Et inde דַּךְ Dach. i. pauper. egenus. humilis. contritus. Ps. 9. Et factus eſt dominus refugiũ pauperi Ps. 73. Ne auertatur humilis factus confuſus. Vide etiam de hoc ĩfra in dictione דַּךְ Dach. & in dictione דַּכָּה Dacha.

מְדוֹכָה Mortariũ. דַּךְ Pauper Humilis

דּוֹם Dom. Tacere. ſilere. quieſcere. expectare. vt Ps. 61. Verumtamẽ deo ſubiecta eſto anima mea. Pro quo beat⁹

© Biblioteca Nacional de España

Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Verūtamē deo tace anima mea. Amos.5. Ideo prudens in tempore ille tacebit. Et aliquando scribitur sine vau. vt Leuit.10. Quē audiēs tacuit aarō. Hiere.47. Et refrigerare & sile. Threñ. 2. Nec taceat pupilla oculi tui. & in eodem.3. Sedebit solitarius & tacebit. significat ēt quiescere. siue expectare. Ios.10. Sol cōtra gabaon ne moueaꝛis. pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta. i. sta ne moueaꝛis. Et in eodem. Et stetit sol & luna .i. quieuit. 1. Reg. 14. Manete donec veniamus ad vos. i. quiescite vel expectate. Vide ēt infra in dictione דָּמַם Damam. & in dictiōe דָּמָה Dama. In de דוּמָה Duma. i. silentium. Pro quo in nostra translatione ponitur infernus. Ps. 93. Paulominus habitasset in inferno anima mea. Et inde דּוּמָיָה Dumía. i. silētium. Ps. 61. Nō ne deo subiecta erit anima mea. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Attamen ad deum silebit anima mea. Ps. 64. Te decet hymnus de⁹ in syon. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Tibi silentium laus deus in syon.

Lacere. Silere. Quiesce. Expectate. דּוּמָה Infernus. דּוּמִיָּה Silentiuꝫ.

דִּין Dun. iudicare. iudicium esse. iudicio contēdere. certare. litigare. Geñ. 6. Non permanebit spūs meus in homine in eternum. Pro quo bebrei legunt. Non certabit siue non litigabit spiritus meus in homine in eternum. Alii vero legunt sic. Non iudicabit spūs meus in hoīe in eternum. Vñ beatus Hieronymus in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait. In hebreo scriptum est: Non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum: qm̄ caro sūt. hoc est: quia fragilis est in homine conditio nō eos ad eternos seruabo cruciatus: sed hic illis restituam quod merentur. Ergo non seueritatem vt in nostris codicibus legitur: sed clementiam dei sonat: dum peccator hic pro suo scelere visitatur. hec Hieronymus. Alii vero dicunt q̄ potest deriuari a dictione נֵדֶן Méden que significat vaginā: quasi esset spiritus in homine sicut gladius in vagina. & legūt sic. Nō vaginabitur spiritus me⁹ in homine. i. non manebit vel p manebit. Concordat cum hoc burgensis in additionibus super hoc loco. Iob. 19. Et scitote esse iudicium. & aliquādo scribitur sine vau in medio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem. 30. Iudicauit mihi dominus. Hiere. 5. Causam vidue non iudicauerunt Et in eodem. 22. Iudicauit causam pauperis & egeni in bonum suum. Et aliquando scribitur cum Iod in medio loco vau. Geñ. 49. Dan iudicabit populum suum. Deut. 32. Iudicabit dominus populum suum. Iob. 35. Iudicare coram illo. Ps. 71. Iudicabit populum tuum in iustitia. Ps. 109. Iudicabit in nationibus. Eccl's. 6. Et non possit contra iustiorem se iudicio contendere. Esa. 3. Stat ad iudicandos populos. & aliquando scribitur cum nun in principio & dicitur נָדוֹן Madon: & significat certare vel litigare. vt. 2. Reg. 19. Omnisq̄ populus certabat in cunctis tribubus israel. Inde דִּין Din. i. iudicium siue causa. s. que agitur in iudicio. Iudi. 5. Et sedetis supra in iudicio. Iob. 36. Causa tua quasi impii iudicata est: causam iudiciumq̄ recipies. Hiere. 5. Causam vidue non iudicauerunt. & in eodē. 22. Iudicauit causam pauperis & inde דַּיָּן Daiam. i. iudex. Ps. 67. Patris orphanorum & iudicis viduarum. & inde מָדוֹן Madon. i. contentio. Lis. Rixa. Iurgium. Discordia. vt Prouer. 15. Vir ira cundus prouocat rixam. Et in eodem. 16. Homo peruersus suscitat litem. Et in eodem. 17. Qui dimittit aquam caput est iurgiorum. Quod in hebreo legitur in numero singulari scilicet caput est iurgii. Et in eodem. 22. Eiice derisorem & exibit cum eo iurgium. 2. Reg. 21. Quartum bellū fuit in geth: in quo vir fuit excelsus. & ponitur ibi מָדוֹן Madon pro excelso. Pro quo aliqui hebrei legūt. litigiosus vel rixosus. i. bellicosus. Potest etiam deriuari a dictione מִדָּה Midda que significat mēsuram. vt sit sensus. In quo vir fuit mensure siue mensuratus. i. excelsus. Et in plurali scribitur sine vau & dicitur מְדָנִים Medanim. vt prouer. 6. Qui semi nat inter fratres discordias. & in eodem. 10. Odium suscitat rixas. & aliquando scribitur cum Iod loco vau & dicitur מִדְיָנִים Midianim. vt prouer. 18. Contradictiones cōprimit sors. Et in eodem. 21. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cum muliere litigiosa. pro quo hebrei legūt quā cum muliere litigiorum vel litium. Et in eodem. Quam cū muliere rixosa. Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere rixarum vel litium. Et in eodem. 27. Tecta perstillātia in die frigoris & litigiosa mulier comparantur. Ponitur ēt pro iudiciis. vt prouer. 18. Et iudicia quasi vectes vrbium. Sed etiam in hoc loco hebrei legūt. Et iurgia siue lites. Itē מְדִינָה Medina. i. prouincia. de quo vide infra in dictione מָדַן Medín.

Certare. Judicare. Esse iudicium. Judicare. Judicio cōtendere. Certare. Judicium Causa. Juder. Rixa. Litis. Jurgium. Excelsus. Mensura. מְדָנִים Discordie. Rixe. מְדְיָנִים cōtradictiones. Lites. Judicia. מְדִינָה Prouicia.

דוּץ Dus. Precedere. vt Iob. 41. Et facie eius precessit egestas. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei q̄ significat letari siue gaudere: quia in lingua chaldaica significat gaudium vel letitiam. & legunt sic. Et corā eo letabitur meror: siue ante ipsum gaudebit dolor. Tamē si littera daleth mutetur in littera res: que est quasi eiusdem figure: tunc significat precurrere siue precedere. Sicut est in littera nostra.

דּוּק Doc. Nihil. vt Esa. 40. Qui extēdit velut nihili celos. De quo vide infra in dictione דַּמֶּק Dacac.

דּוּר Dur. Habitare. durare. vt. Ps. 83. Magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. & in lingua chaldaica aliqñ scribitur cum aleph in medio loco vau. vt Dañ. 2. Et omnia in quibus habitant filii hominū. & inde מָדוֹר Mador. i. habitatio. Dañ. 2. Quorum non est cum hominibus conuersatio. ideſt habitatio. & in eodem. 4. Et cum bestiis feris erit habitatio tua. & inde דּוֹר Dor. i. generatio. Etas. i. temp⁹ habitationis vel durationis hominis. vt Geñ. 15. Generatiōe aūt quarta reuertentur huc. Deut. 23. Tertia aūt generatiōe intrabunt in ecclesiam domini. & in eodem. 32. Generatio eñ peruersa est. Ps. 13. Qm̄ dominus in generatione iusta est. Eccl's. 1. Generatio preterit & generatio aduenit. Esa. 38. Generatio mea ablata est. & in eodem. 53. Generationē eius quis enarrabit. & in plurali דּוֹרִים Dorim. Secundum formam masculinorum siue דּוֹרוֹת Doroth secūdum formā femininorum. vt Ps. 71. Et ante lunam in generatiōe & generationem. Pro quo bebrei legunt. Et ante lunam in generatione generationum. Esa. 41. Vocans generatiōes ab exordio. Item דּוּר Dur. i. strues. s. lignorum. vt Ezech. 24. Compone quoq̄ struem ossium sub ea. & inde מְדוּרָה Medura. i. pyra. focus. vt in eodem. Ve ciuitati sanguinum: cuius ego grandem faciam pyram. Esa. 30. Nutrimenta eius ignis & ligna multa. pro quo hebrei legunt. focus siue Pyra eius ignis & lingua multa.

Habitare. מָדוֹר Habitatio. דּוֹר Generatio דּוֹרִים דּוֹרוֹת Diſtatiões דּוּר Strues. מְדוּרָה Pyra.

דּוּשׁ Dus. triturare. terere. cōterere Iob. 39. Aut bestia agri conterat. Esa. 25. Et triturabitur moab sub eo sicut teruntur palee in plaustro. Et in eodem. 28. Non enim in seris triturabitur gith. Et in eodem. Verum nō in perpetuū triturans triturabit illum. Et in eodem. 41. Triturabis mōtes & cōminues. & osee. 10. Ephraim vitula docta diligere triturā. Pro quo hebrei legunt. Ephraim vitula docta diligens triturare. Amos. 2. Eo quod trituraverunt plaustris ferreis galaad. Mich. 4. Surge tritura filia sion. Et aliqñ scribitur sine vau. vt Iudi. 8. Cōteram carnes vestras cum spinis tribulisq̄ deserti. Et aliquando scribitur cum littera

Conterere Triturare. Terere.

© Biblioteca Nacional de España

Iod in medio loco vau.vt Deut. 23. Non ligabis os bouis triturantis.& inde דַּיִשׁ Dais.i.tritura. vt Leuit.26. Et apprehendet messium tritura vindemiam.& aliquando scribitur cum mem in principio.vt Esa.21.Tritura mea & filia aree mec. Item דִּישׁוֹן Dison.nomen est cuiusdam animalis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit.Pygargum.Deut. 14.Bubalum.tragelaphum.pygargum.

Tritura

דִּישׁוֹן

Pygarg⁹

דָּחָה Dacha. Impellere.expellere.eiicere.euertere. supplãtare.decipere.preuaricari facere.Ps.117.Qui cogitauerunt supplantare gressus meos. Prouer.14. In malitia sua expelletur impius.Hiere.23. Impellẽtur & corruẽt in ea.& in eodem.29.De cunctis locis ad que expuli vos. Et in eodem.Cunctis gentibus ad quas ego eieci eos.Et aliqñ scribitur cum vau in medio.de quo vide supra in dictione דּוֹחַ Doach. Item significat abstrahere vel auertere. siue facere alios preuaricari.vt Deut.13.Quia voluit te abstrahere a domino deo tuo.& in eodem.Et auerterunt habitatores vrbis sue atq; dixerunt.& ponitur ibi verbum tertie cõiugationis quod scribitur cum he in principio & Iod in secunda syllaba.2.Paralip.21. Et preuaricari fecit iudam.i. auertit a cultura dei.vide etiam de hoc infra in dictiõe נָדַח Nadach.& inde דָּחִי Dechi.i.lapsus. Ps.55.Et pedes meos a lapsu.& similiter.Ps.104.Vbi eadem verba habentur.& inde דְּחוּיָה Dechuia.i.delapsa.siue depulsa.Ps.61.Tãq; parieti inclinato & macerie depulse.& inde נִדָּחִים Nidachim .i.eiecti siue profugi.vt Ps.149.Dispsiones israel cõgregabit.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.eiectos israel congregabit.Esa.11 Et congregabit profugos israel.& in eodẽ.16.Habitabunt in te profugi mei moab.& etiam de hoc vide infra in dictione נָדַח Nadach.& inde מַדָּחָה Midche per additionẽ mem in principio.pro quo beatus Hieronymus transtulit ruinã vt prouer.26.Os lubricum operabitur ruinam.

Supplãtare Expellere. Impellere

Eiicere

Abstrahere Euertere

Preuaricari facere

דָּחִי

Lapsus

דְּחוּיָה

Depulsa.

נִדָּחִים

Eiecti.

Profugi

מַדָּחָה

Ruina.

דָּחַל Dachal.in lingua chaldaica significat terrere siue timere. Dañ.4.Somnium vidi & perterruit me. Et inde דְּחִיל Dechil.i.terribilis.Dañ.2.Intuit⁹ ei⁹ erat terribilis

דְּחִיל

Terribilis

דַּחֲוָן Dachauan cibus siue cena. Dañ.6.Cibiq; non sunt allati coram eo.hebrei tamen dicunt quod significat instrumentum musicum:seu tibiam.

דַּחֲוָן

Cibus

דֹּחַן Dochan.milium.vt Ezech.4.Et tu sume tibi frumentum & hordeum & fabam & lentem & milium. & solũ inuenitur in predicto loco.

דֹּחַן

Milium.

דָּחַף Dachaph.festinare.perterritum accelerare.vt.2.Paralip.26.Sed & ipse perterritus accelerauit egredi. Hester.3.Festinabant cursores qui missi erant.& in eodem.6. Et aman festinauit ire in domum suam.

דָּחַף

perterrit⁹ accelerare. Festinare.

דָּחַק Dachac.Coarctare.Angustiare.Opprimere.Ioel.2. Vnusquisq; fratrem suum non coarctabit. & Iudi.2. Et liberabat eos de cede vastantium.pro quo hebrei legũt. A facie tribulantium & angustiantium vel coarctantiũ eos

דָּחַק

Coarctare Vastare Tribulare Angustiar

דַּי Ddai. siue דַּי De. Sufficientia.abundantia.satis.vt Exo. 26.Plus offert populus q̃ necessarium est. Pro quo hebrei legunt.Plus offert populus q̃ sufficientia vel abundãtia est operis.i.plus q̃ sufficit operi.& in eodem. Eo quod oblata sufficerent & abundarent. Leuit.5. Sin aũt non potuerit offerre pecus.pro quo hebrei legunt.Si non inuenerit manus eius sufficientiam pecudis.i.si non potuerit habere precium sufficiens pro emptione pecudis.& in eodẽ. 25.Et ipse precium ad redimẽdum potuerit inuenire. pro quo hebrei legunt.Et inuenerit quantum sufficit pro redẽptione sua.& in eodem.Quod si non inuenerit manus ei⁹ vt reddat precium.pro quo hebrei legunt.Quod si non inuenerit manus eius sufficientiam vt reddat ei. Deut.15. Et dabis mutuum quo cũ indigere prospexeris.Pro quo hebrei legunt.Mutuans mutuabis ei iuxta sufficientiam que ei deficit.2.Paralip.30.Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerũt.vbi preponitur lamed & mem & dicitur לְמַדַּי Lemiddai.i.ad sufficientiam. Hester.1. Vñ regis iusta est indignatio.Pro quo hebrei legunt. Et iuxta sufficientiam vel abundantiam contemptionis vel despectionis:& indignatio.s.est.sed beatus Hieronymus in locis predictis transtulit sensum. & prouer.25.Mel inueniſti comede quod sufficit tibi.& in eodẽ.27. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos.Esa.40.Et libanus non sufficiet ad succendendum:& animalia eius non sufficient ad holocausta.i.non erunt satis.Hiere.29.Rapuissent quod sufficeret sibi.Naũ.2.Leo cepit sufficienter catulis suis.significat ẽt דַּי Dde.Transitus vel transmigratio ex vno tẽpore in aliud vel ex vno loco in alium.Et tũc cõiter scribitur cum littera mem in principio.& dicitur מִדֵּי Midde.Esa.66.Et eritmẽ sis ex mense & sabbatum ex sabbato.i.per singulos mẽses & per singula sabbata.ponitur etiã pro a principio.1. Reg. 18.A principio aũt egressionis eorum.Ponitur etiam pro frequenter.4.Reg.4.Cũq; frequenter inde transiret.i.statutis temporibus.& aliquando hec dictio דֵּי Dde.est syllabica adiectio que ponitur causa ornatus oratiõis.vel ad denotandum multitudinem vel magnitudinem rei cui preponitur.& scribitur aliquando cum beth vl caph aut mem in principio & dicitur בְּדֵי Bede.siue כְּדֵי Chede.aut מִדֵּי Midde.& aliquando omittitur in nostra translatione.vt.3. Reg.14.Cũq; ingrederetur rex in domum domini portabant ea.vbi huic verbo ingrederetur premittitur מִדֵּי Midde. Iob.39.Vbi audierit buccinam dicit vah.pro quo in hebreo habetur בְּדֵי Bede buccine dicit vah.i. in abũdantiam vel multitudinem buccinarum dicit vah.& Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum & gentium in ignem erunt. Pro quo in hebreo habetur.Et laborabunt populi in דֵּי De nihilum:& gentes in דֵּי De ignis laborabũt. Itẽ כְּדֵי Chede.ponitur pro instar.vt Iudi.6.Et in instar locustarũ vniuersa complebãt.Item מִדֵּי Midde ponitur pro dum siue ꝑ ex quo.vt Hiere.31.Quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius.Itẽ דִּי Di.in lingua chaldaica est ꝑnomen relatiuum & est omnis generis & vtriusq; numeri. Hiere. 10.Dii qui celum & terram non fecerũt.Dañ.4.Nõne hec est bablyon ciuitas magna quam ego edificaui & in eodem 5.Quos volebat interficiebat:& quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat:& quos volebat humiliabat. & aliquando significat ꝙ coniunctionem.Dañ.2.Certe noui ꝙ tempus redimitis scientes ꝙ recesserit a me sermo.& aliqñ preponitur ei littera caph & dicitur כְּדֵי Cede.& tũc in eadẽ lingua chaldaica significat quãdo.Dañ.5.Quando autem eleuatum est cor eius. Et aliquando preponitur ei dictio הַא He:& tunc ambe dictiones significant sicut vel quẽadmodum.vt Dañ.2.Sicuti ferrum misceri teste non potest. Est etiam דִּי Di.articulus genitiui casus.Dañ.2.Ab arioch principe militie regis.& in eodem. Sit nomen domini benedictum.Et quando preponitur dictio עַד Ad.tunc ambe dictiones significant donec:siue quoadusq;.Dañ.2.Donec tempus transeat.& in eodem.4.Donec scias ꝙ dominatur excelsus.

דַּי

Sufficiẽtia Abũdãtia.

לְמַדַּי

sufficiẽtia.

Sufficere.

sufficiẽter.

דֵּי

מִדֵּי

A principio Frequẽter

בְּדֵי

כְּדֵי

מִדֵּי

Instar

מִדֵּי

Ex quo

דִּי

Qui

Quã

Quos

ꝙ

כְּדֵי

Quãdo

Sicut.

דִּי

Donec.

דָּיָג Daiag.piscator.De ꝙ vide supra in dictione דָּג Dog.

דָּיָה Daia.miluus. Deut.14.Vulturem ac miluum iuxta genus suum.& in plurali דָּיוֹת Daioth.vt Esa.34.illicõ gregati sunt milui alter ad alterum.& habet terminationẽ femininam in hebreo tam in singulari ꝙ in plurali. Et est promiscui generis.

דָּיָג

דָּיָה

Miluus.

דָּיוֹת

Miluj.

© Biblioteca Nacional de España

Atramētū דְּיוֹ Deio. Atramentum. Hier. 36. Et ego scribebā in volumine atramento.

Hic. דֵּין Den in lingua chaldaica est pronomen demonstratiuū ideſt hic siue iſte: & in genere feminino vel neutro scribitur cum aleph vel he in fine: vt infra dicetur in dictione דְּנָא Dena.

Munitio. דַּיִק Daiec. propugnaculum siue munitio. vt. 4. Reg. 25. Et extruxerunt in circuitu eius munitiões. Ezech. 4. Et edificabis munitionem & comportabis aggerem.

Illa illō דַּךְ Dach. in lingua chaldaica est pronomen demōstratiuū tertie persone: & est omnis generis. Esdre. 4. Quia si ciuitas illa edificata fuerit. & in eodem. qm̄ vrbs illa vrbs rebellis. & in eodem. 6. Sinite templum illud fieri.

consumere דַּכָּא Dacha. consumere. conterere. confringere. humiliare. vt Iob. 4. Consumentur velut a tinea. & in eodē. 5. Et conterētur in porta: & non erit qui eruat. Et in eodē. 6. Et qui cepit ipse me conterat. Et in eodem. 19. Et atteristis me sermonibus. Et in eodem. 22. Et lacertos pupillorū cōminuisti. pro quo hebrei legunt. Et brachia pupillorum conterebantur vel cōfringebantur. Et in eodem. 34. Et introducet noctem & conterentur. Ps. 71. Et humiliabit calūniatorem. Ps. 142. Humiliauit in terra vitam meam. Esa. 53. Attritus est propter scelera nostra. Et in eodem. Et dñs voluit conterere eum in infirmitate. Threñ. 3. vt conteret sub pedibus eius omnes vinctos terre. Ponitur etiā pro mundare. vt Hiere. 44. Non sunt mundati vsq̄ ad diem hanc. & inde דַּכָּא Dacha. i. contritio siue contritus vel attritus aut humilitas vel humilis. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis. Ps. 89. Ne auertas hominem in humilitatem. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit conuertēs homines vsq̄ ad cōtritionem. Esa. 57. In excelso & in sancto habitans & cum contrito & humili spiritu. & in plurali דַּכָּאֵי Dachee. i. cōtriti vel humiles. Ps. 33. Et humiles spiritu saluabit. & scribitur aliquādo cum vau in fine. ut Prouer. 26. Lingua fallax odit veritatē. Pro quo hebrei legūt. Lingua fallax siue lingua mendacii odit humilitatem: siue conterentem se. i. corripientem se. Scribitur etiam cum he in fine vt in dictione sequenti.

Wundare. דַּכָּא

Attritus

Contritio. Humilis. דַּכָּאִי

Humiles

Humiliare דַּכָּה Dacha. conterere. humiliare. sicut dictio supradicta. Ps. 9. In laqueo suo humiliabit eum. Ps. 43. Qm̄ humiliasti nos in loco afflictionis. Ps. 50. Et exultabūt ossa humiliata. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Vt exultent ossa que confregisti. & in eodem. Cor contritum & humiliatum de⁹ nō despicies. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbū & inde דַּךְ Dach. i. pauper egenus. De quo vide supra in dictione דּוֹךְ Doch. & inde דּוֹכִי Dochi. i. fluctus. eo quod conterunt vel confringunt se inuicem. Ps. 92. Eleuauerunt flumina fluctus suos.

cōfringere Conterere

דַּךְ דּוֹכִי

Fluctus

Illa. Ille. דִּכֵּן Dicen. In lingua chaldaica est pronomen demonstratiuum. i. illa siue ille. Dañ. 2. Statua illa magna. & in eodem. 7. Et de cornu illo quod habebat oculos.

Upupa דּוּכִפַּת Duchiphath. nomen auis inmūde. Pro quo beat⁹ Hieronymus traduxit Vpupā. vt Leuit. 11. Vpupā quoq̄ & vespertilionem.

Memoria. דְּכַר דּוּכְרָן Dechar. in lingua chaldaica significat recordari siue mēorari. & inde דּוּכְרָן Duchran. siue דּוּכְרָנָא Duchrana. i. memoria siue commemoratio aut memoriale. Esdre. 6. Talisq̄ scriptus erat in ea cōmentarius. Pro quo hebrei legunt. Et sic erat scriptum in ea memoria siue memoriale & in plurali דּוּכְרָנַיָּא Duchranaia. & pōitur pro historiis vl cōmentariis que sunt memorie priscorū tēporū. Esdre. 4. vt recenseas in libris historiarum. Et in eodem. Et inuenies scriptum in commētariis. Item דְּכַר Dechar. in lingua chaldaica significat masculū siue agnū. Esdre. 7. Et agnos & hedos in holocaustum.

Historie דּוּכְרָנַיָּא

cōmētarius דְּכַר

Agnus.

Dal. Pauper. egen⁹. De quo vide infra in dictiõe sequēti דַּל

Attenuare דָּלַל Dalal. attenuare. pauperē esse. Esa. 29. Attenuabūtur & siccabuntur riui fluminum. & aliquando scribitur cum simplici lamed. vt. 2. Reg. 13. Quare sic attenuaris macie fili regis. Iob. 28. Quos oblitus est pes egētis hominis & inuios. pro quo hebrei legunt. Quos oblitus est pes: attenuati sunt ab homine. i. diminuti & cōmoti sunt. Ps. 114. Humiliatus sum & liberauit me. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxtā hebraicam veritatem transtulit. Attenuatus sum & me saluauit. Esa. 17. Attenuabitur gloria iacob. & in eodem. 38. Attenuati sunt oculi mei suspiciētes in excelsum. Sed dicunt aliqui hebrei q⁹ in predicto loco deriuatur a dictione דָּלָה Dala Que significat eleuare. & legunt eleuati sunt oculi mei &c. Inde דַּל Dal. i. attenuatus. macilentus. pauper. egenus. vt Leuit. 14. Quod si paup est & non potest manus eius inuenire que dicta sunt. Ps. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Ps. 140: Et ostium circunstantie labiis meis. pro quo hebrei legūt. Serua super pauperem labia mea. & beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Serua pauper tatē labiorum meorum. potest etiam deriuari a dictiõe דֶּלֶת Deleth que significat ostium vt infra dicetur. & in plurali דַּלִּים Dalim. 2. Reg. 3. Dom⁹ autē saul decrescens quotidie. Pro quo hebrei legunt. Domus autem saul euntes & attenuati. i. quottidie attenuabātur. i. decrescebant. Hiere. 39. Et de plebe pauperum qui nihil penitus habebāt dimisit nabuzardā. & in plurali femininoדַּלּוֹת Daloth. vt Geñ. 41. In tantum deformes & macilente vt nunq̄ tales in terra egypti viderim. & inde דַּלָּה Dala. i. macies. tenuitas. paupertas: Esa. 38. Dū adhuc ordirer succidit me. Pro quo hebrei legunt. De macie vel de tenuitate succidit me. i. infirmitate succidit me. Et quando post se regit genitiuum mutat he in tau. & dicitur דַּלַת Dalath. i. paupertas vt. 4. Reg. 25 Et de pauperib⁹ terre reliquit vinitores & agricolas. quod in hebreo legitur collectiue. s. de paupertate terre. i. de congregatione pauperū. & in plurali dicitur דַּלּוֹת Daloth. Hiere. 62. De pauperibus autem populi & de reliquo vulgo. & in eodem. De pauperibus vero terre reliquit nabuzardan. vbi ponitur paupertas pro pauperibus. Ponitur etiā דַּלַת Dalath. pro cesarie vel coma. vt Canti. 7. Et come capitis tui sicut purpura regis. vide ētinfra in dictiõe דָּלָה Dala.

Pauper

Egenus.

Altenuati pauperes

דַּלּוֹת Macilente דָּלָה

Macies.

Paupras. דַּלַת

pauperes. דַּלּוֹת

Coma. דַּלַת

Salere. דָּלַג Dalag. transilire. saltare. vt Canti. 2. Ecce iste venit saliens in montibus. Esa. 35. Tūc saliet sicut ceruus claudus. Soph. 1. Et visitabo super omnem qui arrogāter ingredītur super limen. Pro quo hebrei legunt. Et visitabo sup omnem transilientem vel salientem super limen. In trāslatione chaldaica sic habetur. Et visitabo sup oēm qui ambulat in ritu philistinorū. Nā sacerdotes philistinorū nō calcabāt limē tēpli Dagon: sed trāsiliebāt illā. vt hētur. 1. Reg. 5.

Transilire

Haurire. דָּלָה Dala. Haurire. Exhaurire. Sufferre. Eleuare. Exo. 2. Que venerant ad hauriendam aquam. & in eodē. In super & hausit aquam nobiscum. Prouer. 20. Sed homo sapiens exhauriet illud. Inde דָּלִי Dali. siue דְּלִי Deli. i. situla qua aqua exhauritur. Nu. 24. Fluet aqua de situla eius. & Esa. 40. Ecce gentes quasi stilla situle. Item דָּלָה Dala. i. eleuare. sufferre. Ps. 29. Exaltabo te domine quoniam suscepisti me. Pro quo hebrei legunt. Exaltabo te domine quoniam eleuasti me vel sustulisti me. Prouer. 26. Quomō pulchras frustra habet claudus tibias: sic indecēs est in ore stul-

Situla. דָּלִי

eleuare sufferre.

© Biblioteca Nacional de España

torum.Potest etiam legi sic. Eleuate.i.tollite crura a claudo:quia nihil prosūt quūuis sint pulchra:& sic exponunt aliqui hebrei. Vnde idem est sensuscum littera nostra.Esa. 38.Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelsum.pro quo hebrei legunt.Eleuati sunt oculi mei in excelsum siue ad excelsum.Potest etiā interpretari.Attenuati sunt: sicut est in littera nostra.De quo vide supra in dictione דַּלַל Dalal.& inde דַּלִּיוֹת Dalioth.i.rami siue propagines. Eo qđ sunt excelse vel eleuate.Hiere.11.Et combusta sunt fruteta eius.pro q̄ hebrei legunt.Et cōfracti sunt rami ei⁹.Ezech. 17.Respicientibus ramis eius ad eam.& in eodem.Et palmites suos extendit ad eam.Et in eodem.Sub vmbra frondium eius nidificabunt.pro quo hebrei legunt. In vmbra ramorum eius habitabunt.

Eleuare

דַּלִּיוֹת

Rami. Palmites

דָּלַח Dalach.turbare.conturbare.s.aquas pedibus cōculcādo.vt Ezech.32.Et conturbabas aquas pedibus tuis. Et in eodem.Et non turbabit eas pes hominis vltra: nec vngula iumentorum turbabit eas.

Cōturbare Turbare

דָּלַף Daleph.stillare.vt Iob.16.Ad deum stillat oculus meus. Eccl's.10.Et in infirmitate manuū perstillabit domus. Ps.118.Dormitauit aīa mea pre tedio.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Distillauit anima mea pre stultitia.& secūdū hebreos ponitur ibi distillare;p lacrimare vel plorare:iuxta illud Hiere. 13.In abscondito plorabit anima mea a facie superbie.& in de

Stillare.

Plorare.

דֶּלֶף Déleph.i.stilla pluuie siue stillicidium.Prouer.27. Tecta perstillantia in die frigoris. Pro quo hebrei legunt. Stilla siue stillicidiū continuum vel assiduū in die frigoris.

Stilla stillicidiū.

דָּלַק Dalac.incendere.succendere.ardere. persequi.vt. Ps. 7.Sagittas suas ardētibus effecit.Ps.9. Dum superbit impius:incenditur pauper.Prouer.26. Sic labia tumentia cum pessimo corde sociata.Pro quo hebrei legūt. Sic labia ardentia siue persequentia & cor pessimum.Esa.5.Vt vino estuetis.pro quo hebrei legunt.Vinū incendit eos.Ezech. 24.Congere ossa:que igne succendam. Abdie.1.Et succēdentur in eis & deuorabunt eos. Inde דְּלֶקֶת Dalecheth.i. incendium siue ardor.Deut.28.Percutiet te dominus ege state:febre:frigore:& ardore.Significat etiam persequi.vt Geñ.31.Et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me. pro quo hebrei legunt.Et quod est peccatum meum: quia persecutus es post me.Potest etiā legi sicut est in littera nostra: quia est equiuocum vt supra dictum est.1. Reg. 17. Et reuertētes filii israel postq̄ persecuti sunt philisteos inuaserunt castra eorum.Threñ.4. Super montes persecuti sunt nos.

Incendere Tumere. Estuare succendere

ardor.

Persequi.

דֶּלֶת Déleth.ostium.ianua.Geñ.19.Ac post tergū acclaudens ostiū. Exo.21.Et applicabitur ad ostiū.3. Reg. 6.Et vtrūq̄ ostium duplex erat.4.Reg.12.Aperuitq̄ foramen desuper.pro quo hebrei legunt.Aperuitq̄ foramē in ostio eius siue in ianua eius.Prouer.16.Sicut ostium vertitur in cardine suo.Esa.57.Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuum.Et aliquando scribitur sine tau. & dicitur דַּל Dal.vt.Ps.140.Et ostium circunstantie labiis meis.& de hoc vide supra in dictione דָּלַל Dalal. & in plurali דַּלְתוֹת Dalthoth.siue דַּלְתֵי Dalthe.aut דַּלְתַּיִם Delatha im.i.ostia.porte.ualue.ianue.Ioſ.6.Et in nouissimo liberorum ponat portas eius.3.Reg.6.Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum.& in eodē. Et duo ostia de lignis abiegnis.& in eodem.7.Per cardines ostiorū domus interioris sancti sanctorum & ostiorum domus tēpli ex auro erant.2. Paralip.3. Et postes & parietes & ostia. Nec.6.Valuas non posueram in portis.& in eodem.7.Et posui ualuas.& in eodem: Cūq̄ adhuc assisterēt clause por

ostium

Janua.

דַּל

ostium

דַּלְתוֹת

Porte. Ostiola. Ostia.

Ualue.

e sunt.Iob.40.Portas vultus ei⁹ quis aperiet.Esa.45.Aperiam coram eo ianuas.

Ianue.

דָּם Dam.sanguis.cruor.homicidiū.vt Geñ.9. Excepto q̄ carnem cū sanguine non comedetis:sanguinē eni aīarū vestrarum requiram.& in eodem.Quicunq̄ effuderit humanum sanguinem:fundetur sanguis illius. Exo.7. Et sit cruor in omni terra egypti.& in eodem.12. Et sument de sanguine:ac ponent super vtrūq̄ postem.Leuit.17.Sāguinis reus erit:quasi si sanguinem fuderit.Deut.32. De cruore occisorum & de captiuitate.Ioſ.2.Reus sibi erit:sanguis ipsius erit in caput eius.& in eodem.Cunctorum autē sanguis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput nostrum.2.Reg.1.sanguis tuus sit super caput tuum.& in eodem.23.Nun sanguinem hominum istorum qui profecti sunt & animarum periculum bibam.Iob.16.Terra ne operias sanguinem meum.Ps.57.Manus suas lauabit in sanguine peccatoris.Ps.71.Et honorabile nomen eorum coram illo.pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius.Ezech.19.Mater tua quasi vinea in sanguine tuo.Sed in hoc loco dicunt hebrei q̄ deriuatur a dictione דָּמָה Dama infra posita que significat assimilare. Et sic ipsi legunt.Mater tua quasi vitis in similitudine tua. Accipitur etiam pro pena vel noxa effusionis sanguinis. Nu.35.Absq̄ noxa erit qui eū occiderit.& in plurali דָּמִים Damim.siue דְּמֵי Deme.i.sanguines.vt Geñ.4.Vox sāguinis fratris tui clamat ad me de terra.pro quo hebrei legūt. Vox sanguinum fratris tui clamantiū ad me de terra. Sed chaldaicus interpres transtulit etiam singulariter: sicut est in littera nostra.z.Reg.3.Mundus ego sum & regnū meū vsq̄ in sempiternum a sanguine abner.quod etiam in hebreo legitur pluraliter.s.a sanguinibus abner. Esa.1. Manus enim vestre sanguine plene sunt.Pro quo hebrei legūt Manus enim vestre sanguinibus plene sunt. Osee.1.Et sanguis sanguinem tetigit.Pro quo hebrei legunt.Et sanguines in sanguines tetigerunt.& in eodem.12.Et sanguis ei⁹ super eum veniet.quod etiam in hebreo legitur in plurali. Zach.9.Et auferam sanguinem eius de ore eius. Pro quo hebrei legunt.Et auferam sanguines eius de ore eius. Et sic communiter vbi apud hebreos legitur in plurali.in nostra translatione transfertur singulariter:exceptis aliquib⁹ locis:aut quando significat penam capitalem vel penā effusiōis sanguinis. Ps.50. Libera me de sanguinibus de⁹. Ps.54.Viri sanguinū & dolosi non dimidiabūt dies suos. Ps.105.Et interfecta est terra in sanguinibus.& aliquando ponitur pro homicidio vel pro reatu sanguinis.vt Exo.22 Non erit reus sanguinis.pro quo hebrei legunt. Nō erunt ei sanguines.i.non imputabitur ei pena effusionis sanguinis.& in eodem homicidium perpetrauit. pro quo hebrei legunt.Sanguines ei. ideſt pena homicidii imputabitur ei Deut.19.Ne sis sanguinis reus. Accipitur etiam pro periculo mortis:vel sanguinis effusione. vt Deut.22.Facies murum tecti per circuitū:ne effundatur sanguis in domo tua. Pro q̄ he.le.Facies murum tecti:& nō ponas sanguines in domo tua.i.non ponas periculū effusiōis sanguinis in domo tua.Ponitur etiam דָּם Dam p vino rubro sanguinei coloris.vt Deut.32.Et sanguinē vue vt biberet meracissimū.

Janue.

Sanguis.

Cruor.

Hora.

דָּמִים

Sāguines

Reus sanguinis.

homicidiū

דָּם

Sāguis.s. vue.

דָּמַם Damam.silere.tacere.conterere.quiescere.immobilē esse. expectare.vt Esa.47.Sede tacens & intra in tenebras filia chaldeorum.& Threñ.3.Bonum est prestolari cum silentio salutare domini.pro quo hebrei legunt.Bonū est prestolari & silere ad salutare domini. Abach.2. Ve qui dicit ligno expergiscere: surge lapidi tacenti. & aliqñ

Tacere.

Silere.

© Biblioteca Nacional de España

cõticescere

scribitur cum simplici mem. vt. 1. Reg. 2. Et impii in tenebris conticescent. Iob. 29. Et intenti tacebant ad consilium meum. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernũ. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Confundantur impii taceant in infer no. Esa. 15. Quia nocte vastata est Ar moab conticuit. Hie

Silere.

re. 8. Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit. & in eodem. 25. Et conticuerunt arua pacis. & in eodem. 51. Nolite tacere super iniquitatem eius Threñ. 2. Cõticuerunt senes filie sion. & in eodem. 3. Sedebit solitarius & tacebit. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Significat etiam quiescere vel immobilem esse aut exIm̃obilẽ esse.

pectare. vt Exo. 15. Fiãt immobiles quasi lapis. Ios. 10. Sol contra gabaon ne mouearis. Pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta. i. esto immobilis. Et in eodem. Et stetit sol & luna. i. quieuit. 1. Reg. 14. Manete do

Quiescere Stare. Manere.

nec veniamus ad vos. i. quiescite vel expectate. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt absq; vlla requie. Pro quo hebrei legunt. Interiora mea efferbuerunt & non quieuerunt. vide etiam de hoc supra in dictione דום Dom. & infra in dictione sequenti. & inde דְּמָמָה Demama. i. silentium. trãquilitas. quies. vt. Ps. 106. Et statuit procellam eius in auram. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Statuet turbinem in tranquillitatem.

דְּמָמָה

Trãqlitas. Aura.

idest in silentium vel quietem. Ponitur etiam pro aura. vt 3. Reg. 19. Et post ignem sybilus aure tenuis.

דָּמָה

Dama. assimilare. similẽ eẽ. adeq̃re. tacere. existimare cogitare. putare. opprimere. excidere. vastare. consumere. Ps. 48. Et similis factus est illis. Ps. 101. Similis fact? sum pellicano solitudinis. Ps. 143. Homo vanitati similis factus est. Canti. 2. Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum. & in eodem. 5. Assimilaui te amica mea. & in eodem. 7. Statura tua assimilata est palme. Esa. 14 Similis ero altissimi. & in eodem. 40. Cui ergo similem fecistis deum. & in eodem. Et cui assimilastis me. Hiere. 6. Specio se & delicate assimilaui te filia sion. Threñ. 2. Vel cui assimilabo te filia ierusalem. Ezech. 31. Cui similis factus es in

Similẽ eẽ. Assimilare Adequare

magnitudine tua. & in eodem. Abietes non adequauerunt summitatem eius. & in eodem. Omne lignum in paradiso dei non est assimilatum illi. & in eodem. 32. Leoni gẽtium assimilatus es. Osee. 12. Et in manu prophetarum assimilatus sum. & inde דְּמוּת Demuth. i. similitudo. exemplar imago. Geñ. 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrã. Ezech. 1. Et in medio eius similitudo quatuor animalium. & in eodem. Similitudo aũt vultus eorũ. & in eodem. Et similitudo animalium & aspectus eorum. Põitur etiam pro exẽplari. vt. 4. Reg. 16. Misit rex achaz ad vrìam exemplar eius. Itẽ ponitur pro imagine. vt Esa. 40. Et quam imaginem ponitis ei. & aliquando scribitur sine tau. vt Ezech. 19. Mater tua q̃si vinea in sanguine tuo. Pro quo aliqui hebrei legunt. Mater tua quasi vitis in similitudine tua. Sed magis proprie significat sanguinem sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictiõe דָּם Dam. & inde דְּמְיוֹן Dimion. i. similitudo. vt. Ps. 16. Suscepeñt me sicut leo paratus ad predam. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Similitudo eius quasi leonis desiderantis predam. Significat etiam

דְּמוּת

Similitudo Exemplar. Imago

דְּמְיוֹן

similitudo

supradicta dictio דָּמָה Dama. tacere. aut silere. vt Esa. 6. Ve mihi quia tacui. Threñ. 3. Oculus meus afflictus est: nec tacuit. Item significat estimare siue existimare aut cogitare vel putare: aut arbitrari. vt. Ps. 47. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Estimauimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Ps. 49. Existimasti iniquẽ q̃ ero tui similis. Ester. 4. Ne putes q̃ animam tuam tantum liberes. Esa. 10. Ipse autem non sic arbitrabitur. i. cogitabit. & in eodem. 14. Iurauit dominus exercituũ dicẽs: si non vt putaui ita erit. Significat etiam opprimere aut excidere siue deuastare aut consumere. 2. Reg. 21. Virum qui attriuit nos & oppressit iniq̃. Osee. 4. Nocte tacere feci matrem tuam. Pro quo hebrei legunt. Nocte oppressi siue deuastaui aut excidi matrẽ tuam. Potest etiam significare tacere feci: sicut supra dictũ est. & lxx. sequẽtes primum significatum transtulerũt. Nocti assimilaui matrem tuam. & in eodem. 10. Transire fecit samaria regem suum. pro quo hebrei legũt. Deuastauit vel consumpsit aut excidit samaria regem suum. & in eodẽ. 11. Sicut mane transiit: pertransit rex israel. Pro quo hebrei legunt. Mane exciss̃us siue consumptus est rex israel. Abdie. 1. Quomodo conticuisses. Pro quo hebrei legũt. Quomõ exciss̃us vel consumptus es. Soph. 1. Conticuit omnis populus chanaã. Hiere. 17. Cõticuit ascalon. Quod hebrei exponunt. Exciss̃us est siue consumptus vel deuastatus est. Põt etiam significare conticescere: vt supra dictum est. & inde דְּמִי Demi. i. exciss̃io. siue consumptio. vt Esa. 38. Ego dixi in dimidio dierum meorum. pro quo hebrei legũt. Ego dixi in exciss̃ione vel in consumptione dierum meorum. Et secundum hoc significatum exponunt aliqui hebrei aliqua que supra in dictione דָּמָם Damam dixim? significare tacere vel silere. vt. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernum. Hiere. 9. Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit. & in eodem. 25. Et conticuerũt arua pacis. vbi in predictis locis aliqui hebrei dicunt q̃ significat excidere vel opprimere: aut consumere. Sed potest signific are tacere aut silere vel conticiscere: sicut supra dictum est quia possunt deriuari a dictione supradicta דום Dom. siue a dictione damam. De quo vide in predictis dictionib?. In de דְּמִי Domi. i. silentium. vt Esa. 62. Et ne detis silentiũ ei. Ps. 82. Deus quis similis erit tibi. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. De? non silentium tibi. Et propter predictam equiuocationem potest etiam interpretari. Deus non similis tibi. i. nullus est similis tibi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur דּוּמָיָה Dumia. vt. Ps. 21. Et nocte non ad insipientiam mihi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Et nocte nec est silentiũ mihi. Ps. 38. Obmutui & humiliatus sum: & siluia bonis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Obmutui & silẽtio tacui de bono. Et de hoc vide supra in dictione דום Dom.

דְּמִי

Excidere

Excissio

Silere. Conticere

דְּמִי

Silentium

דּוּמָיָה

Silentium

לְמֶן Domen. stercus siue sterquilinium. vt. Ps. 82. Facti sũt stercus terre. Hiere. 9. In sterquilinium super faciẽ terre erũt. & in eodem. Et cadet morticinium hominis quasi stercus super faciem regiõis. & inde מַדְמֵנָה Madmena per additionem mem in principio & he in fine. i. sterquiliniũ secundum hebreos. Sed beatus Hieronymus trãstulit plaustrum. Esa. 25. Sicut teruntur palee in plaustro. Ponitur etiam מַדְמֵן Madmen pro silentio vel silente sicut dictio supradicta. Hiere. 48. Ergo silens conticesces. vbi pro eo quod in littera nostra est silens: in hebreo ponitur מַדְמֵן Madmen. & dicunt aliqui hebrei q̃ est nomen proprium cuiusdam loci regionis moab. Et interpretatur stercus siue sterquilinium.

Stercus sterquilinii.

מַדְמֵנָה

Plaustrũ.

מַדְמֵן

Silens

דְּמַע Damaa. lachrimare siue lachrimas fundere. plorare. vt Hiere. 13. Plorans plorabit & deducet oculus meus lachrimã. & inde דִּמְעָה Dimaa. i. lachrima. vt in loco predicto. & 4. Reg. 20. Vidi lachrimam tuam. Esa. 25. Auferet dominus deus lachrimã. & Threñ. 1. Et lachrime eius

דְּמַע

Plorare

דִּמְעָה

Lachrima

© Biblioteca Nacional de España

in maxillis eius. Quod in hebreo legitur in singulari. s. & lachrima eius in maxillis eius. & sic in aliquibus aliis locis vbi in translatione nostra legitur pluraliter. in hebreo legitur singulariter. & in plurali dicitur דְּמָעוֹת Demaoth. i. lachrime. vt Threñ. 2. Defecerūt pre lachrimis oculi mei.

דְּמָעוֹת Lachryme

דִּמְעָה Significat etiam דִּמְעָה Dimaa Liquorem. s. vini vel olei. secūdū hebreos. vt Exo. 22. Pro eo quod nos habemus decimas & primitias tuas nō tardabis offerre. Hebrei legūt. Plenitudinem tuam. s. frugum: & liquorem tuū. s. vini vel olei: non tardabis. s. offerre. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum.

Liquor.

דַּמֶּשֶׂק Damesec. nomē proprium viri vel loci. vt Genē. 15. Et filius procuratoris domus mee: iste damasc⁹ eliezer. 4. Reg. 8. Venit quoq; eliseus in damascū. Esa. 7. Caput syrie damascus. Amos. 3. In plaga lectuli & in damasci grabato. Sed in predicto loco dicunt aliqui hebrei ꝙ est nomen cōmune: & ꝙ significat angulum. & sic ipsi legunt. In plaga lectuli & in angulo grabati. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione מֶשֶׂךְ Mesech. que significat gubernare: siue sustentare. vt sit sensus. In plaga lectuli & in sustentaculo grabati.

Damascus

Angulus.

Sustētaculum.

דְּנָא Dena. siue דְּנָה in lingua chaldaica est ꝓnomē demōstratiuum generis femininj vel neutri. Dañ. 2. Vt quererent mīam a facie dei celi super sacramento isto. & in eodem. sacramentum hoc reuelatum est mihi. & in eodem. hoc est somniū. Et quandoq; preponitur ei littera caph. & dicitur כְּדְנָה. i. sic aut huiuscemodi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. Dañ. 2. Verbum huiuscemodi non sciscitatur.

Iste. Hoc.

כְּדְנָה Sic. huiuscemodi.

דְּנַג Donag. cera. vt. Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Ps. 96. Mōtes sicut cera fluxerunt a facie domini. Michee. 1. Sicut cera a facie ignis.

Cera

דָּעַךְ Daach. extinguere. conterere. consumere. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur. Ps. 117. Exarserunt sicut ignis in spinis. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Extincti sunt quasi ignis spinarum. Prouer. 20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. Significat etiam conterere vel cōsumere. ut Iob. 6. Et vt incaluerint soluentur de loco suo. i. conterentur vel consumētur. Esa. 43. & cōtriti sunt quasi linū.

Extinguere.

Conterere Cōsumere.

דֹּפִי Dophi. opprobrium. Scandalū. vt. Ps. 49. Et aduersus filium matris tue ponebas scandalum. & solum inueni tur in predicto loco. Beatus vero Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit opprobrium.

Scandalū opprobriū

דָּפַק Daphac. pulsare. impellere. vt Iudi. 19. Et circūdātes domū senis fores pulsare ceperūt. Cāti. 5. Vox dilecti mei pulsantis. Genē. 37. Quas si plus in ambulando fecero laborare morientur vno die. Pro quo hebrei legunt. Et si impellerent eas vno die morientur omnes oues. i. si eas fecero ambulare plus solito: morientur omnes oues. Vnde beatus Hieronymus transtulit sensum.

Pulsare

Impellere

דַּק Dac. siue דַּכַּק. cōminuere. cōterere. attenuare. Et sem per scribitur cum simplici coph. vt Exo. 30. Cūq; in tenuissimum puluerem vniuersa cōtuderis. Pro quo hebrei legunt. Et contūdes ea & cōminues. & in eodem. 32. Et cōtriuit vsq; ad puluerem. pro quo hebrei legunt. Et contriuit donec cōminutum est. Deut. 9. Omnino quoq; in puluerem redigens. i. in puluerē cōminuens. 2. Reg. 22. Quasi lutum platearum cōminuam eos. & illud quod habetur psalmo. 17. Et quasi lutum platearum delebo eos. Ibi em scribitur אַרִיקֵם Aricem per res & non per daleth. 4. Reg. 23. Combusit & cōminuit in puluerem. 2. Paralip. 34. Lucos etiam & sculptilia succidit atq; cōminuit. Et in eodem Lucos & sculptilia contriuit in frusta. Pro quo hebrei legunt. Lucos & sculptilia contriuit ad comminuēdum. i. in minutissimas partes. Esa. 28. Neq; in vngulis suis comminuet eum. & in eodem. 41. Triturabis gentes & cōminues Michee. 4. Et cōminues populos multos. & inde דַּק Dac. ideſt minutum siue cōminutum aut tenue vt Exo. 6. Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo tussum. Accipitur etiam pro minutissimo vel tenuissimo puluere. vt Esa. 29. Et erit sicut puluis tenuis multitudo ventilantiū te. & in eodem. 40. Ecce insule quasi puluis exiguus. & scribitur alī quādo cum he in fine & dicitur דַּקָּה Daca. vt Leuit. 16. Et hauriens manu compositum thymiama in incensum. Pro quo hebrei legūt. Et plenis pugnis siue pugilis suis thimiamatis aromatum comminuti aut tenuis. 3. Reg. 19. Et post ignē sybilus aure tenuis. & in plurali דַּקּוֹת Dacoth. vt Genē. 41. Confectaq; macie. Pro quo hebrei legūt. Et tenues carne. & in eodem. Alie quoq; totidem spice tenues. Item דַּךְ Dac. i. lippus secundum beatū Hieronymum. vt Leuit. 21. Si gibbus si lippus. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco significat eū qui habet tenuē pellē vel telā super pupillā oculi. & inde דּוֹךְ Doc. pro qno beatus Hieronym⁹ transtulit nihilum. Esa. 40. Qui extendit velut nihili celos. & ēt in hoc loco hebrei dicūt ꝙ significat cortinā vel telā tenuē. & legūt sic. Qui extēditvelut cortinā vel telam celos.

Minutum

Puluis tenuis.

Cōminutū

Tenues

Lippus

Nihilum

דָּקַר Dacar. perfodere. transfigere. cōfigere. vt Nu. 25. Et perfodit ambos simul: virum. s. & mulierem. Iudi. 10 Qui iussa perficiens interfecit eum. pro quo hebrei legūt. Et transfixit eum & mortu⁹ est. 1. Reg. 31. Euagina gladiū tuū & percute me. pro quo he. le. Euagina gladiū tuum & transfige me vel confige me. Esa. 13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. pro quo hebrei legūt Transfigetur vel p fodietur. s. gladiis. Zach. 12. Aspicient ad me quem cōfixerunt. & in eodē. 13. Et cōfigent eū pater eius & mater eius & inde מְדֻקָּרִים Meducarim. i. transfixi vel cōfixi. s. gladiis pro quo bt⁹ Hieronymus trāstulit vulneratos. Hiere. 37 Et relicti fuerint ex eis aliq vulnerati. & inde מַדְקֵרוֹת Madceroth. i. confixiones vel cōpunctiones. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi gladio pungitur. pro quo hebrei legunt Est qui promittit vel qui profert quasi compunctiōes vel perfossiones gladii.

perfodere.

Trāsfigere percutere.

Occidere.

מְדֻקָּרִים Transfixi

Vulnerati

מַדְקֵרוֹת

Pungere Compunctiones.

דַּר Dar. nomen cuiusdam lapidis precios. vt Ester. 1. Sup pauimentum smaragdino & pario stratū lapide dispositi erant. & dicunt hebrei ꝙ significat lapidem lucidum & quod deriuatur a דָּרוֹם Darom quod significat meridiem.

Lapis pārius.

דְּרוֹר Deror. libertas. remissio. electio. turtur. vt Leuit. 25. Et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terre tue. i. libertatem. Hiere. 34. Predicans vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. pro quo hebrei legunt. Predicans eis remissionem vel libertatem: vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. & in eodē. Vt predicaretis libertatē vnusquisq; ad amicū suū. & in eodē. Ecce ego predico libertatē ait dominus. & scribitur cum vau in secūda syllaba. Significat ēt דְּרוֹר Deror purum vel electū. vt Exo. 30. Sume tibi aromata prima myrrhe electe. i. eius que libere transit per manus mercatorū. Est etiā nomē cuiusdā auis. pro quo in nīa trāslatione ponitur turtur. vt. Ps. 83. Etenī passer inuenit sibi domum & turtur nidum. & beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. posuit genus pro specie & transtulit auem. Et similiter Prouer. 26. Sicut auis ad alta transuolans & passer quolibet vadens. vbi ponitur pro passere. Et dicūt alii qui ꝙ significat hirundinē: eo quod libere nidificat apud homines in quacūq; domo absq; vllo timore.

Remissio

Libertas

Electum.

Turtur.

Passer

דֵּרָאוֹן Deraon. abominatio. opprobriū. vt Esa. 66. Et erūt vsq; ad sacietatem visiōis omī carni. Pro quo hebrei legūt

דֵּרָאוֹן

© Biblioteca Nacional de España

oppꝛobriũ Et erunt in opprobriũ: siue in abominationem omni carni. Potest etiã significare sicut est in littera nostra. vt sit dictio composita a דֵּי De. quod significat abũdantiam vel sacietatẽ aut satis: & רָאוֹן Raon quod deriuatur a verbo רָאָה Raa. quod significat videre. & licet dictio דֵּי De. scribatur cum littera Iod ad hoc quod significet abundantiã vel sacietatem: tamen in cõpositione potest omitti illa littera: sicut in aliis dictionibus compositis in quibus deficiunt vel superfluunt alique littere & maxime quando sunt litterevocales: sicut est Iod. & translatio chaldaica concordat cum littera nostra. in qua sic habetur. Donec dicant iusti satis vidimus. ponitur etiam predicta dictio דֵּרָאוֹן Deraon. Dañ. 12 vbi dicitur. Alii in opprobrium vt videant semper. i. vt satis videant. Pro quo hebrei legunt. Alii in opprobrium in abominationem semper. potest etiam legi sic. In sacietatẽ vel in abundantiam visionis semper. Quod est idem sensus cum littera nostra.

דֵּרָאוֹן satis videt.

abominatio

דַּרְבָּן Darban. stimulus. vt. 1. Reg. 13. vsq; ad stimulum corrigendum. & in plurali דַּרְבֹנוֹת Darbonoth. vt eccl's. 12. Verba sapientium sicut stimuli.

Stimulus

דַּרְבֹנוֹת Stimuli

דַּרְגָּן Darag. maceria. sepes. & scribitur cum mem in principio & cũ he in fine & dicitur מַדְרֵגָה Madrega. vt Cãt. 2. In cauernis macerie. & in pl'ali מַדְרֵגוֹת Madregoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit sepes. Ezech. 38. Et cadent sepes & omnis murus. Sed in suis explanationibus super loco predicto dicit q̃ significat munitiões. & in lingua chaldaica דַּרְגָּן Darag significat gradum vel locũ eminentẽ.

מַדְרֵגָה Maceria

מַדְרֵגוֹת Sepes.

דַּרְגָּן Gradus

דַּרְדַּר Dardar. tribulus. vt Genñ. 3. Et spinas & tribulos germinabit tibi. Et solum inuenitur in predicto loco. Et ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.

Tribulus.

דָּרַךְ Darach. calcare. conculcare. ambulare. incedere. ire. viam facere. dirigere. tẽdere. extendere. s. arcum. vt Deut. 1. Et ipsi dabo terrã quam calcauit. & in eodẽ. 11. Oĩs locus quẽ calcauerit pes vester: vester erit. & in eodẽ. 33. Et tu eorũ colla calcabis. Ioſ. 1. Oẽm locũ quẽ calcauerit vestigiũ pedis vestri. Iudi. 5. Cõculca aĩa mea robustos. & in eodem. 20. Ceciderunt atq; prostrati sunt ad orientalẽ plagã vrbis gabaa. pro quo hebrei legũt. Calcauerũt siue conculcauerunt eũ vsq; cõtra gabaa. Iob. 22. Nũquid semitam seculorũ custodire cupis: quã calcaueruntviri iniqui. i. p quã ambulauerunt viri iniqui. & in eodẽ. 28. Non calcauerunt eã filii institorum. Ps. 90. Sup aspidem & basiliscũ ambulabis. Esa. 11. Ita vt transeant per eũ calciati. i. vt ambulent vel incedant per eũ. & in eo. 59. Oĩs qui calcat in eis ignorat pacem. i. oĩs qui ambulat vel incedit in eis. Michee. 1. Et calcabit super excelsa terre. Significat etiã calcare vuas vel oliuas in torculari. vt Iudi. 9. Vastãtes vineas vuasq; calcantes. Nec. 13. Calcantes torcularia in sabbato. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantis in torculari. & in eodem. Torcular calcaui solus. Hiere. 25. Celeuma quasi calcantiũ cõcinetur. Threñ. 1. Torcular calcauit domin9. Michee. 6. Tu calcabis oliuas. Item significat viam facere siue viam preparare. vt Abach. 3. Viam feciſti equis tuis in mari. Potest etiam legi sic. Calcasti in mari equis tuis. Ponitur etiam p̃ triturare. vt Hiere. 51. Filia babylonis tempus triture eius. Significat ẽt dirigere vel incedere. Ps. 24. Diriget mãsuetos in iudicio. & in eodem. Dirige me in veritate tua. Ponitur etiam pro oriri. vt Nu. 24. Orietur stella ex iacob. Sed etiã in hoc loco hebrei legunt. Incedet siue ambulauit stella ex iacob. Inde דֶּרֶךְ Darech. siue דֶּרֶךְ Derech. i. via. Iter. consuetudo. Mos. vt Genñ. 6. Omnis quippe caro corruperat viam suam. Et in eodem. 19. Et mane proficiscemini in viam vestram. & in eodem. Et custodierit me in via p quã ambulo. Exo. 4. Cũq; essent in itinere in diuersorio. & in eodem. 18. Viam per quam ingredi debeant. Nu. 21. Et tedere cepit populus itineris ac laboris. & in eodem. Via regia gradiemur. Ioſ. 23. En ego hodie ingredior per viam vniuerse terre. Iudi. 17. Cũq; veniſſet in mõtem ephraim iter faciens. 1. Reg. 12. Et docebo vos viam rectam & bonã 3. Reg. 13. Nec reuerteris per viam qua veniſti. & in eodẽ.. Abiit ergo per aliam viam & non est reuersus per iter quo venerat. Iob. 17. Et tenebit iustus viam suã. Ps. 1. Qm̃ nouit dominus viam iustorum & iter impiorum peribit. Ps. 2. Neq̃ irascatur dñs & pereatis de via iusta. Esa. 10. Et baculum suum leuabit super te in via egypti. & in codẽ. 40. Parate via dño. Ponitur ẽt pro more vel consuetudine: vt Genñ. 19. Et nullus virorum remansit qui posſit ingredi ad nos iuxta morẽ vniuerse terre. & in eodem. 31. Quia iuxta nos consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. & etiam ponitur aliq̃n in nra translatiõe via: pro more vel cõsuetudĩe Et in plurali דְּרָכִים Derachim. i. vie. vt Hiere. 6. State sup vias & videte. & q̃n post se regit genitiuum vel q̃n cõponitur cũ pronominib9 ãmittit litterã mem. vt Leuit. 26. De ferteq̃ fiẽt vie vestre. 2. Paralí. 13. Reliq̃ aũt sermonũ abie viarũq̃ & operũ eius. Ps. 24. Vias tuas dñe demonstra mihi. Ps. 118. Vias meas annunciaui. Ps. 137. Et cantẽt in viis dñi. Prouer. 10. Qui aũt deprauat vias suas manifestus erit & in eodem. 28. Qui peruersis graditur viis concidet semel. & in eodẽ. 31. Et diuitias tuas ad delẽdos reges. Pro q̃ hebrei legũt. Et vias tuas ad delẽdos reges. Esa. 58. Et glorificaueris eũ dũ non facis vias tuas. vbi ponitur ibi vias p negociis vel operibus. Inde מִדְרָךְ Midrach. i. quãtum põt calcare vnius pedis vestigiũ: vt Deut. 2. Neq; emi dabo vobis de terra eorum quãtũ põt vnius pedis calcare vestigiũ Item דֶּרֶךְ Darach. tendere. s. arcũ vel sagittas. vt. Ps. 7. Arcum suum tetendit. Ps. 10. Qm̃ ecce peccatores intenderũt arcũ. Ps. 36. Et intenderunt arcum suum. Ps. 63. Intẽderũt arcũ rem amarã. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Intenderũt sagittam suã verbũ amarissimum. Esa. 5. Omnes arcus eius extenti. & in eodẽ. 21. A facie arcus extenti. Hiere. 9. Et extenderunt linguã suã quasi arcum mendacii. & in eo. 51. Nõ tẽdat qui tẽdit arcũ suum. Thren. 2. Tetendit arcum suum quasi inimicus.

Iter.

Mos. cõsuetudo.

דְּרָכִים Vie.

מִדְרָךְ Quãti potest calcare vni9 pedis vestigium.

דֶּרֶךְ Tendere.

Extendere.

דַּרְכְּמוֹן Darchemon. drachma. solidus. vt Esdre. 2. Auri solidos q̃draginta millia & mille. Nee. 7. Auri drachmas viginti millia. & solum inuenitur in numero plurali.

דַּרְכְּמוֹן Solidus. drachma.

דָּרוֹם Darom. meridies. siue austrũ. vt Deut. 33. Mare & meridiem possidebit.

דָּרוֹם Meridies.

דְּרַע Daraa. in lingua chaldaica significat brachiũ. Dañ. 2. Pectus & brachia de argento. & scribitur etiam cum aleph in principio. & dicitur אְדְרַע Edraa. Esdre. 4. Et pro hibuerunt eos in brachio & robore.

דְּרַע Brachium

אְדְרַע Brachium

דָּרַשׁ Daras. querere. cõsulere. exquirere. reqrere. vt Genñ. 9. Sanguinem eñ animarũ vestrarũ requirã. & in eodem. Et de manu fratris eius requirã animã hoĩs. & in eo. 42. Sanguis eius exquiritur. Leuit. 10. Cũ q̃reret moyses exustũ reperit. Deut. 4. Si tñ toto corde q̃sieris eũ. & in eo. 13. Quere solicite & diligẽter rei veritate perspecta. Esdre. 10. Vt quererent rẽ. vbi ponitur דָּרַשׁ Darios p דְּרַשׁ Deros. & Ps. 9. Queretur peccatũ illi9 & non inuenietur. Ps. 13. Aut requirens deũ. Ps. 21. Laudate dñm qui requirunt eum. Ps. 33. Exquisiui dñm & exaudiuit me. Ps. 108. Et eiiciantur de habitationibus suis. pro quo beatus Hieronym9 in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit. Et querãtur in parietinis suis. Ps. 110. Exquisita in omnes volũtates ei9 Ps. 118. In toto corde meo exquisiui te. Esa. 31. Et dñm nõ

דָּרַשׁ Requirere

Exquirere

Querere

Dirigere

Oriri.

Incedere.

Alia.

Alia facere.

Triturare.

Calcare. vuas.

Cõculcare.

Ambulare

Calcare.

© Biblioteca Nacional de España

exquisierũt. & in eo. 55. Queriteᵉ dñm dũ iueniri põt. & in eodẽ. 58. Me etenim de die in diem querunt. & in eodẽ. 62 Tu aũt vocaberis quesita ciuitas. & in eodem. 65. Quesierunt me qui antea non interrogabant. Ponitur ẽt pro consulere vel interrogare. vt Geñ. 25. Perrexitᵉ rebeca vt cõsuleret dominũ. Ezech. 14. Et venerit ad prophetam vt interroget per eum me. & in eodem. 20. Venerunt de senioribus israel vt interrogarent dñm. & in eo. Nunquid ad interrogandũ me vos venistis. & in voce passiua significat respõdere ad interrogata. vt in eodẽ. 14. Nunquid interrogatus respõdebo eis. & in eo. 20. Viuo ego quia non respondebo vobis. & inde מִדְרָשׁ Midras. i. liber in quo scribuntur res geste: eo quod in eo requiruntur res geste seu preterita. vt z. Paralip. 13. Reliqua aũt sermonũ abie viarũᵉ & operum eius scripta sunt diligentissime in libro addo prophete.

Consulere interrogãr

Respõdere

מִדְרָשׁ

Liber.

דֶּשֶׁא Dasa. germinare. pululare. Herbã facere. vt Geñ. 1. Germinet terra herbam virẽtem. Ioel. 2. Quia germinauerunt speciosa deserti. Inde דֶּשֶׁא Dése. i. herba. dũ est tenera & recẽs orta. Geñ. 1. vt supra. & in eodem. Et protulit terra herbam virentem. Deut. 32. Quasi imber super herbam. Hiere. 50. Quñ effusi estis sicut vituli super herbã.

Germinare. דֶּשֶׁא

Herba

דָּשַׁן Dasan. impinguare. incrassari. Pinguẽ esse. cinerem colligere. vel a cinere mundare. Deut. 31. Cũᵉ comederint & saturati crassiᵉ fuerint. Ps. 19. Et holocaustũ tuũ pingue fiat. Ps. 22. Impinguasti in oleo caput meũ. Prouer. 11. Anima que benedicit impinguabitur. & in eodẽ. 15. Aia aũt operantiũ impinguabitur. & in eo. 15. Fama bona impinguat ossa. & in eo. 28. Qui vero sperat in dño saluabitur. pro quo hebrei legunt. Qui vero sperat in domiõ impinguabitur. Esa. 34. Incrassatus est a dipe. & in eo. Et humus eorum adipe pinguium. Pro quo hebrei legunt. Et humus eorum adipe impinguabitur. & inde דָּשֵׁן Dasen. i. pinguis vel crassus. vt Esa. 30. Eritᵉ vberrimus & pinguis. & in plurali דְּשָׁנִים Desenim siue דְּשָׁנֵי Disne. Ps. 21. Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terre. Ps. 91. Vbere & bene patiẽtes erunt. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Pingues & frondẽtes erũt. & inde דֶּשֶׁן Desen. vel דָּשֶׁן Dasen. cũ accentu in prima syllaba. i. pinguedo. crassitudo. vt Iudi. 9. Nũquid possum deserere pinguedinem meã. Ps. 66. Sicut adipe & pinguedie repleatur anima mea. Esa. 55. Et delectabitur in crassitudine aia vestra. Hiere. 31. Et inebriabo aiam sacerdotum pinguedine. Item דֶּשֶׁן Desen siue דָּשֶׁן Dasen. i. cinis. vt Leuit. 1. In quo cineres effundi solent. pro quo hebrei legũt. In locum cineris. & in hebreo caret nũero plurali. & in eodẽ. 6 Tolletᵉ cineres quos vorans ignis exussit. 3. Reg. 13. Et effũdetur cinis q in eo est. & inde verbũ דָּשַׁן Dasen. i. cineres colligere. vel a cinere mundare. vt Exo. 27. Faciesᵉ in vsus eius lebetes ad suscipiendos cineres. Nu. 4. Sed & altare mundabũt cinere. & inde illud psalmi. 20. Et holocaustum tuũ pinguefiat: exponũt aliqui hebrei. Et holocaustũ tuũ incineretur. i. in cinerẽ redigetur sup altare holocausti.

Incrassari impiguare

דָּשֵׁן

Pinguis.

דְּשָׁנִים

Pingues.

דֶּשֶׁן

pinguedo.

Crassitudo

דָּשֶׁן

Cinis.

דָּשַׁן

Cinerẽ suscipere.

A cinere mundare

דָּת Dath. edictũ. lex. ritus. constitutio. snia. Esdre. 8. Dederũtᵉ edicta regis satrapis qui erant de cõspectu regis. Ester. 1. Scientium leges ac iura maiorum. & in eodẽ. & scribantur iuxta legem persarum atᵉ medorũ. & in eodem. 3. Nouis vtens legibus. & in eodem. Insuper & regis scita cõtemnens. Pro quo hebrei legunt. Et leges siue edicta regis non ipsi faciunt. i. cõtemnũt. & in eodẽ. Statimᵉ edictũ pependit in susis. & in eodẽ. 4. Et tunc ingrediar ad regẽ contra legem faciens. Dañ. 2. Vna est de vobis snia. & aliqñ scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Et egressa snia sapientes interficiebantur. Ponitur ẽt pro tributo quod datur regibus vl' principibus per singulos annos. vt Esdre. 6. vt de arca regis. 1. de tributis que dantur de regiõe trãs flumen.

Edictum Ner.

Sentẽtia

Tributum

דִּתְאָה Ditha in lingua chaldaica significat herbã siue fenum. Dañ. 4. Et cum feris pars ei⁹ in herba terre.

דִּתְאָה

Herba.

דַּתְבַּרְיָא Dethabraia. in lingua chaldaica significat optimates siue magnates. & solum inuenitur in nũero plurali. Dañ. 3. Duces & tyrãni & optimates.

דַּתְבַּרְיָא

optimates

De incipientibus a littera. ה. He.

ה

Articks demõstratiu⁹

הָ Ha. Ista particula הָ Ha. Nunᵉ reperitur sola per se sicut neᵉ vlla alia littera hebraica. Sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis. Et qñ preponitur: tunc cõmuniter est quasi articulus demõstratiuus sicut in greco. ὁ. ἡ. τό. qui sunt articuli masculini & feminini & neutrius sicut in nostro vulgari dicitur. El. la. los. las. Et sic in hebreo dicitur הָאִישׁ Hais. i. vir cũ predicto articulo El. s. vir specialis de quo habemus aliquam cognitionem: vel de quo facta est aliqua mentio. & ideo nunᵉ apponitur nomini proprio quia est notus per se & non indiget tali articulo. nec etiam predictus articulus apponitur nomini qñ illud no mẽ iungitur cũ pnomine deriuatiuo. s. Meus. tuus suus. noster. vester. Nisi in paucis admodũ locis: vt Ios. 7. Et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei. vbi huic nomini tabernaculi mei in hebreo preponitur predictus articulus & dicitur הָאָהֳלִי Haaholi. Et quãtum memoria teneo solum inuenitur in predicto loco. In aliis vero locis semper apponitur nomini quod non habet post se pnomen adiunctum. vt Geñ. 42. Locutus est nobis dñs terre dura. pro quo in hebreo habetur. Locutus est nobis vir dominus terre dura. vbi preponitur predicta particula הָ Ha huic dictioni vir. Exo. 11. Fuitᵉ moyses vir magnus valde. Pro quo in hebreo habetur. Eteñ vir moyses magnus valde. s. fuit הָאִשָּׁה Haisa. i. mulier cum predicto articulo. la. vt Geñ. 3. Mulier quã dedisti mihi sociã. הָאֲנָשִׁים Haanasim. idest viri. cum predicto articulo los. vt Geñ. 34. Irati sunt valde. pro quo in hebreo habetur. Irati sũt viri valde. Exo. 35. Viri cum mulieribus prebuerũt. הַנָּשִׁים Hanasim. i. mulieres cum predicto articulo. las. vt in eodem. 15. Egresseᵉ sunt oẽs mulieres post eam. & predictus articul⁹ הָ Ha preponitur omnibus casib⁹ & generib⁹ & nũeris. Nomiatiuo vt הָאָרֶץ הָיְתָה Haáres háitha. i. terra erat. vt Geñ. 1. Terra aũt erat inanis & vacua. genitiuo vt מִקְוֵה הַמַּיִם Micue hamáim. i. cõgregationem aquarum. vt in eodem. Cõgregationeᵉ aquarũ vocauit maria: Datiuo vt עַל הָאָדָם Al haadam. i. homini. vt in eodẽ. 2.. Precepitᵉ ei dicens. Pro quo in hebreo habetur. Precepitᵉ dñs de⁹ homini siue ipi ade dicens. Accusatiuo ut אֵת הַשָּׁמַיִם Eth hasamáim. i. celos. vt in eodem. 1. In principio creauit deus celum & terrã. Vocatiuo vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם Haazínu hasamáim. i. audite celi. vt Deut. 32. Audite celi que loquor. Ablatiuo vt בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי Baiom hasemini. i. in die octauo. vt Leuit. 9. Facto aũt octauo die. & aliqñ ponitur pro hoc articulo vocãdi. o. vt הַמֶּלֶךְ Hamélech. i. o. rex. vt Iudi. 3. Verbũ secretũ habeo ad te. o rex הַשַּׂר Hasar. i. o princeps. vt. 4 Reg. 9. Verbum mihi ad te o princeps. & in eo. At ille dixit ad te o princeps. הַנַּעַר Hanáar. i. o adolescens. vt. 1. Reg. 17. De qua progenie es. o adolescẽs הָרֹאֶה Haroe. i. o videns. vt. 2. Reg. 15. O vidẽs reuertere in ciuitatem הַכֹּהֲנִים Hacohanim. i. o sacerdotes. vt Malach. 1. O sacerdotes qui despicitis nomen meum. Et secũdũ hebreos nunᵉ preponitur nomini proprio predictus articulus: nisi trñ nominibus appellatiuis. Et licet preponatur huic nomini ade tamẽ preponitur ei prout est no

Artículus nomiatiui

Artículus genitiui.

Artículus datiui.

Artículus accusatiui.

Artículus vocatiui.

Artículus ablatiui.

Artículus vocandi.

© Biblioteca Nacional de España

mē appellatiuum & significat hominem. Significat ēt q̄si pnomē demōstratiuū.vt הָאִישׁ Hais.i.ille vir.vt.2.Reg.12 Tu es ille vir qui feciſti hāc rem.vbi pro eo quod in lra noſtra eſt ille vir in hebreo habetur Hais. הָאִשָּׁה Haiſa.i.illa mulier.vt.1.Reg.1.Ego ſum illa mulier que ſteti coram te hic הָרִחֲבָה Archaba.i.illa latiſſima.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſimus. debet legi latiſſimus.& in hebreo murus eſt generis feminini.& aliqñ ſignificat emphaſim.i. niſiam quandā expreſſionem vel excellentiam.Sicut apud latinos. Alexander ille magnus.Sic apud hebreos.dicitur. הָאֱלֹהִים Haelohim ſiue הָאֵל Hael.i.ille de⁹ qui eſt ſup oēs deos. הַגָּדוֹל Hagadol.i.ille magn⁹.הַגִּבּוֹר Hagibor.i.ille potens. הַנּוֹרָא Hanora.i.ille terribilis.vt Deut.10. De⁹ magn⁹ & potens & terribilis.vbi oīibus his dictionibus preponi tur predictus articulus ה Ha.vt הָעַלְמָה Haalma.i. virgo cū predicto articulo.vt Eſa.7. Ecce virgo cōcipiet & pariet filium. Apponitur etiam hec littera ה cum apice patha nomini uel pronomini aut uerbo. Et eſt articul⁹ interrogādi uel dubitandi: & ſignificat nunquid uel nun.vt Geñ.4.Nū quid cuſtos fratris mei ego ſum.& in eodem.18. Nun vere paritura ſum.& in eodem.20.Nun gentem ignorantem & iuſtam interficies.& in eodem.27.Nun vnā tm̄ benedictionem habes.& in eodē.34.Nunquid vt ſcorto abuti debuerē ſororē noſtra.& in eodē.37.Nunquid rex noſter eris.Et in eodem.41.Nun inuenire poterim⁹ talem uirū.& Exo. 2.Nun occidere me uis.Nu.11.Nunquid ego concepi oēm hanc multitudinem.& in eodem.16.Nun parum uobis eſt. Iob.4.Nunquid homo dei cōparatione iuſtificabitur. Et ſic in aliis q̄ plurimis locis. Item ponitur pro forſitan. vt Exo.14.Forſitā non erāt ſepulchra in egypto.Iob.11.Forſitan veſtigia dei cōprehendes. Item ſignificat vtrū. Geñ. 24.Vtrum proſperum iter ſuum feciſſet deus.& in eodem 27.Vtrum tu ſis filius meus eſau.& in eo.37.Vide vtrū tunica filii tui ſit.& in eodem.42.Vtrum falſa an vera ſint. Exo.16.Vt tentem cū vtrum ambulet in lege mea.Nu.11. Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleatur. & in eo.13.Vtrū fortis ſit an infirmus.ponitur etiam in predicto loco pro An. & in eodē.16.An & oculos noſtros vis eruere. &.1.Reg.21.An deſūt nobis furioſi.Iob.40.An extrahere poteris leuiatan hamo.Item ponitur pro hac particula.Si.interrogatiue vel dubitatiue.vt Geñ.8· Vt videret ſi iam ceſſaſſent aque·& in eo.43.Si pater viueret:ſi haberemus fratrem.& Exo.4.Vt videam ſi adhuc viuāt.Ps. 13.Vt videat ſi eſt intelligens.Ps.57.Si vere vtiq̄ iuſtitiam loquimini.Item ponitur pro.Ne.Interrogatiue uel dubitatiue aut admiratiue.vt.3.Reg.13.Tu ne es vir dei qui veniſti de iuda.& in eo.17.Etiam ne viduā apud quam ego vtcūq̄ ſuſtentor afflixiſti.& in eodem.18.Tu ne es ille qui cōturbas iſrael.Item ponitur pro ecce.vt Iob.26.Ecce gigantes gemūt ſub aquis.Et q̄ñ apponitur verbo vel participio aliquādo ponitur pro noīe relatiuo.ſ.qui.que.quod. vt Geñ.2.Ipſe eſt qui circuit oēm terrā euilaȝ.& in eodē. 24.Quis eſt ille homo qui venit per agrum.Ioſ.10.Et ait ad principes qui ſecū ierant.vbi ponitur הֲהֵלְכוּ Hehalchu. ideſt qui ierant vel qui ambulauerant.& Eſdre.10.Omnes viri qui duxerūt vxores alienigenas. Eſter.1. Qui regnauit ab india vſq̄ ad ethiopiam. Habet fortaſſe & alios modos ſignificādi: qui poſſunt reduci ad ſupradictos. De quo vide in ſuperiori tractatu grāmatice.

הֲהַ Hah. interiectio eſt dolentis.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Ve.vt Ezech.30.Vlulate ve diei.& aliquādo ſcribitur cū aleph in prīcipio.& dicitur אֲהָהּ Ahah. De quo vide ſupra in littera aleph.

הֵא He.ecce.vt Geñ.47.Accipite ſemina & ſerite agros. Pro quo hebrei legunt. Ecce vobis ſemen & ſerite terrā.& Ezech.16. Quapropter & ego vias tuas in capite tuo dedi.pro quo hebrei legunt. Et etiam ego ecce viam tuam in capite.ſ.tuo dedi.

הַבְהַב Habhab..offerre.vt Oſee.8.Hoſtias offerent. & ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur a dictione יָהַב Iahab.que ſignificat adducere vel afferre ſiue offerre. Alii vero dicūt q̄ ſignificat cō cremare ſiue aſſare.quia idem ſignificat in lingua chaldaica & arabica.

הַבָּה Haba.aduerbium eſt exhortandi vel inuitandi.ſ.cia. age. agite. beat⁹ Hieronym⁹ tranſtulit venite.Geñ.11 Venite faciam⁹ lateres. De q̄ vide ſupra in dictiōe יָהַב Iahab.

הֶבֶל Habal.euaneſcere.ſiue vanū eſſe. Aut vane agere: vel vane loqui.vt.4.Reg.17.Secutiq̄ ſūt vanitates & vane egerūt.Iob.27.Et quid ſine cauſa vana loquimini.Hiere.7.Et ambulauerunt poſt vanitatem & vani facti ſunt. & inde הֶבֶל Hebel ſiue הֵבֶל Hábel.i.vanitas aut vanum.& in plurali הֲבָלִים Habalim.i.vanitates aut vana.vt Eccl's.1.Vanitas vanitatum dicit eccl's: vanitas vanitatū & oīa vanitas. & in eo.Vidi cūcta que fiunt ſub ſole & ecce vniuerſa vanitas.& in eodē.2.Et eſt quic̄q̄ tam vanū. & in eo.Adoleſcētia & voluptas vana ſunt.Deut.32.Irritauerūt me in vanitatibus ſuis.Hiere.10.Vana ſunt & opus riſu dignū.Pōitur etiam pro idolis vel pro ſculptilibus .vt in eodem.14.Nūquid ſunt in ſculptilibus gentium qui pluat.

הֶבֶן Haben.gen⁹ eboris.Sed quia eſt dictio obſcura & inuſitata.ideo btūs Hieronym⁹ poſuit in trāſlatiōe ipſum hebraicū.vt Ezech.27.Dētes eburneos & hebeninos. vbi ponitur in hebreo הֲבָנִים Habnim.in nūero plurali.& ſolū inuenitur in predicto loco.Et dicunt aliqui hebrei q̄ ſignificat quoddā genus ligni pulcherrimi.

הֹבֵר Hober augur.aſtrologus.vt Eſa.47.Stent & ſaluent te augures celi qui contemplantur ſydera.lxx. vero ſic tranſtulerunt. Stent & ſaluam te faciant aſtrologi celi.& ſolum inuenitur in nūero plurali & in predicto loco.

הָגָה Haga.meditari.loqui.clamare.ſonos ſeu verba profere.rugire.gemere.amouere.auferre.vt Iob.27.Neq̄ lingua mea meditabitur mendacium. Ps.1. Et in lege eius meditabitur die ac nocte.Ps.2.Et populi meditati ſunt inania.Ps.62.In matutinis meditabor in te.Ps.70.Sed & lingua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam.i. loquetur. Ps.76.Et meditabor in oībus operib⁹ tuis.Eſa.33.Cor tuū meditabitur timore.& in eo.37.Meditat⁹ eſt in ſpiritu ſuo duro per diē eſtus.Sed dicunt hebrei q̄ in predicto loco ſignificat amouere vel auferre·& ſic legunt. Amouit ſiue abſtulit in ſpiritu ſuo duro.& in eodē.59.Concepim⁹ & locuti ſumus de corde verba mendacii.ponitur ēt pro clamare. vt.Ps.113.Nō clamabūt in gutture ſuo.& btūs Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Nō ſonabunt in gutture ſuo.Eſa.8.Qui ſtridēt in incantationibus ſuis.pro quo hebrei legunt. Qui garriūt & clamāt vel ſonant aut loquūtur Item ſignificat rugire vel gemere.vt Eſa.31. Quomō ſi rugiat leo & catulus leonis ſup predam ſuā.& in eo.59.Et q̄ſi columbe meditantes gemem⁹.& ſupra in eodē.38. Meditabor vt colūba.i.gemā vel rugiam vt colūba.Inde הֲגִיג He ge.i.ſonus.ſermo.locutio.gemit⁹.vt Iob.37.Et ſonum de ore eius procedētē.&.Ps.59.Sicut aranea meditabuntur. Pro quo beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Quaſi ſermonē loquēs.ponitur etiā pro gemitu.pro q̄ beat⁹ Hieronymus tranſtulit carmē.ſ.lugubre vel triſte. vt Ezech.2. Et ſcripte erant in eo lamentationes & carmen

Ille.
Nunquid. Num.
Forſitan.
Vtrum.
An.
Si.
Ne.
Ecce.
Qui.
He.
Ecce.
Offerre
Venite.
Vane age
Vana loq.
Vanum ē
Vanitas.
Vanitates
Vanum
Sculptilia
Hebenini
Augures. Aſtrologi.
Meditari.
Amouere. Loqui Clamare
Sonare
Rugire Gemere
Sonus
Carmen.

© Biblioteca Nacional de España

& ve.& aliqñ ſcribitur cum duplici gnimal.& ſignificat clamorem vel rugitum aut meditationem.vt.Ps.5. Intellige clamorem meum.& beatus Hieronymus tranſtulit.Intelli ge rugitum meum.Ps.38.In meditatione mea exardeſcet ignis.& aliqñ ſcribitur cum tau in fine & dicitur הגות Hagguth.vt.Ps.48.Et meditatio cordis mei prudentia. Inde הגיון Higaion.i.meditatio.vt.Ps.9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.pro quo hebrei legũt. In operibus manuum ſuarum corruit impius meditatio ſemper.ſiue meditatione ſemper.Ps.18.Et meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper.Ponitur etiam pro cantico.vt.Ps.91.Cum cãtico in cithara.Item הגה Haga.amouere.auferre.2.Reg.20.Amoto ergo illo de via tranſibat oĩs vir.& Prouer.25.Aufer rubiginem de argento.& in eodẽ. Auſer impietatem de vultu regis.

Rugitus
Meditatio
הגות
Meditatio
הגיון
Meditatio
Canticum
הגה
Amouere.
Auferre.

הגן Hagan.ſeparatũ.vt Ezech.42.Que via erat añ veſtibulũ ſeparatum per viam orietalẽ ingredientibus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſeparatum in hebreo habetur הגנה Hagina.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ף ſignificat rectum ſiue directum.Tamẽ ſi illa particula ה Ha eſſet articularis ſicut ſupra in principio huius littere dictum eſt.Tunc dictio גנה Gina ſignificat hortum ſiue pomerium.& tunc poterit eſſe talis littera.ſ.que via erat ante veſtibulum ſiue ante peribolum horti ſiue pomerii per viam orientalem ingrediẽtibus. Alii vero dicũt ף predicta dictio deriuatur a dictione נגן Nagan.que ſignificat canere vel pſallere.& legũt.Que via erat ante peribolum vel clauſuram organizationis vel cantici.i. vbi leuite canebant laudes deo.& huius opinionis eſt Nicolaus de lyra cui concordat tranſlatio chaldaica.

Separatũ
הגנה
Canere.

הד Hed.laus.ſiue gloria.vt Ezech.7. Prope eſt dies occiſionis & non glorie montium.& dicunt hebrei ף ſignificat ſonitum ſiue clamorem aut reſonantiam.Et ף deriuatur a ſequenti dictione que ſignificat ſonitum vel clamorẽ Alii vero dicunt ף deriuatur a dictione הוד Hod.que ſignificat laudem vel gloriam.ſicut eſt in littera noſtra. De quo infra dicetur.

Gloria

הדד Hedad.ſonitus.ſtrepitus.clamor.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vocem calcãtium.Eſa.16.Vox calcantium irruit.& in eodem. Vocem calcantium abſtuli.i. clamorem vel ſtrepitum quem calcantes in torculari faciũt Quod etiam dicitur celeuma.vt Hiere.25. Celeuma quaſi calcantium concinetur.& in eodem.48.Nequaq̃ calcator vue ſolitum celeuma cantabit.& in eodem.51. Et ſuper te celeuma cantabitur.in quibua locis ponitur predicta dictio pro celeuma.Et ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.

Clor calcãtium.
Clamor celeuma.

הדברי Hadabre ſiue הדברא Hadabraia in lingua chaldaica ſignificat optimates ſiue principes.& ſolum inuenitur in numero plurali.Dañ.3.& ait optimatib? ſuis.

optimates

הדה Hada.extendere.mitere.ſ.manũ.vt Eſa.11.Et in caluernam reguli qui ablactatus fuerit manũ ſuam mittet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Mittere.

הדך Hadach.conculcare.conterere.vt Iob.40. Et contere impios in loco ſuo.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

Conterere

הדם Hadom.ſcabellum.vt Ps.109. Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.Eſa.66. Terra autem ſcabellum pedum meorum.Item הדם Hadem.in lingua chaldaica ſignificat ſcidere:aut in fruſta ſecare & inde הדמין Hadamin.i.fruſtra ſeu fragmenta. Dañ.1. Peribitis vos.pro quo hebrei legunt.in fruſta concidemini.& in eodem.3.Diſpereat:& domus eius vaſtetur.pro quo hebrei legunt.In fruſta concidatur.

Scabellũ.
הדם
Scindere.
הדמין
Fruſta.

הדס Hadas.myrtus.vt Nee.8.Frõdes myrti & ramos palmarum.Eſa.41. Dabo in ſolitudine cedrum & ſpinã & myrtum.& in eodem.55. Et pro vrtica creſcet myrtus. & in plurali הדסים Hadaſim. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Myrteta.Zach.1.Et ipſe ſtabat inter myrteta que erant in profundo.

Myrtus
הדסים
Myrteta

הדף Hadaph.impellere.expellere. ſubuertere. vt Nu.35. Si per odium quis hominem impulerit.Deut.6.vt deleret omnes inimicos tuos coram te.pro quo hebrei legũt. Vt expellat omnes inimicos tuos coram te. Prouer.10. Et inſidias impiorũ ſubuertet.Eſa.22.Et expellam te de ſtatione.Hiere.46.Non ſtetit:quoniam dominus ſubuertit eum Ezech.34.Pro eo quod lateribus & humeris impingebatis.i.expellebatis vel impellebatis.

Impellere
Expellere.
ſubuertere
Impigere

הדר Hadar.decorare.honorare.gloriare.glorificare.vt Leuit.19.Et honora perſonã ſenis. Prouer.25. Ne glorioſus appareas coram rege.i.ne glorieris coram rege ſeu ne glorificeris.Threñ.4.Faciem ſenum non erubuerunt. Pro quo hebrei legunt. Facies ſenum non ſunt honorate. vel non ſunt decorate.Dañ.5.Deum qui habet flatum tuũ in manu ſua non glorificaſti.Exo.23.Et pauperis non miſerearis in iudicio.pro quo hebrei legunt.Et pauperẽ non honorabis ſiue non decorabis in iudicio. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.& inde הדר Hadar ſiue הדר Heder.i.pulcher ſiue decorus:aut pulchritudo vl' decor.vt Leuit.23. Sumetiſq; vobis die prio fruct? arboris pulcherrime.Ps.95.Confeſſio & pulchritudo in conſpectu eius.Ps. 103.Cõfeſſionem & decorem induiſti. Dañ.11. Et indign? decore regio.Ps.144.Magnificentia glorie ſanctitatis tue loquetur.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit decorẽ glorie magnitudis tue & verba mirabilium tuorum loquar. Dañ.4. Et in gloria decoris mei.& aliqñ ſcribitur cũ tau in fine.vt.Ps.95. Adorate dñm in atrio ſancto eius.pro quo beat? Hieronym? in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Adorate dominum in decore ſanctuarii.2.Paralip.20.Vt laudarent eũ in turmis ſuis. pro quo hebrei legunt. Et laudarent decorẽ ſanctuarii' ſiue decorem ſanctum aut in decore ſanctuarii. Ponitur etiam pro dignitate. vt Prouer.14. In multitudie populi dignitas regis.i.gloria ſiue decor regis.& in plurali הדרי Hadre.pro quo in noſtra tranſlatione habetur ſplẽdores.Ps.109. In ſplendoribus ſanctorum.Sed beat? Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem pro הדרי Hadre.legit הדרי Harere cum duplici res.i.montes.vbi ſic tranſtulit.In montibus ſanctis.Et hec varietas cõtigit propter ſimilitudinem res & daleth: que ſunt quaſi vnius figure.& fortaſſe in libris antiquis erat ſcriptũ הררי Harere cũ duplici res. Inde הדור Hadur.i.decorus glorioſus ſiue formoſus.vt Eſa.63.Iſte formoſ? in ſtola ſua.& in pſali הדורים Hadurim.vt in eodem.45.Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamen dicunt ף in predicto loco ſignificat anfractus:ſiue abrupta:vel circuitus viarum:aut vias non rectas. & ſic legunt.Et diſtorta.i.ea que non ſunt recta rectificabo ſiue anfractus vel abrupta.ſ. viarum equabo.Item הדר Hadar in lingua chaldaica ſignificat reuertere. Dañ.4. Et ad honorem regni mei decoremq; peruenĩ.pro quo hebrei legunt.Et ad honorem regni reuerſus ſum ſiue reduct? ſum.

Dignitas.
הדרי
ſplẽdores.
Montes.
הדור
Formoſus
הדורים
Glorioſi
Reuertere

הו Ho.ve.Interiectio dolentis.vt Amos.5.Et in cũctis que foris ſunt dicetur ve.ve.& ſolũ inuenitur in p̃dicto loco.

הוא Hu.pronomen eſt tertie perſone aut verbum ſubſtantiuum.ſ.ipſe vel ipſum.ille vel illud.iſte vel iſtud.is vl' id.eſt vel fuit.Gsñ.1. Ipſe eſt qui circuit omnem terram eui

Ipſe.

© Biblioteca Nacional de España

Ipsum. Ille. Iste.

lath.& in eodem.Ipsum est nomen eius.Et in eodē.18.Ipe vero stabat iuxta eos.& in eo.27. Quis igitur ille est qui dudū captam venationem attulit mihi.Exo.6.Iste est aarō & moyses.& in eo.Iste est moyses & aaron. Ester.7. Quis est iste & cuius potentie.Et accipitur etiam in genere neutro:quia hebrei non habent genꝰ neutrum:sed pro eo vtū tur cōiter genere masculino & aliquando femínino.Scribi tur etiam הוּא Hi cum vau in medio dictionis.& cum punc to hiric in genere femínino.ſ.ipsa.illa.ista.vt Geñ.3. Mu lier quam dedisti mihi socíam dedit mihi de ligno.pro quo in hebreo habetur.Ipsa dedit mihi de ligno. & in eodem. Ipsa conteret caput tuum.Sed in predicto loco in codicibꝰ hebreorum scribitur הוּא Hu cum puncto surec:quod inter pretatur ipse vel ipsum & refertur ad semen: De quo supra dixerat:inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuum & semen illius.Vtroqꝫ tñ mō legi potest: quia eisdē litteris vtrūqꝫ scribitur in hebreo scilicet ipsum & ipsa.Et in eodem.17.Delebitur anima illa de populo suo. & in eo dem.24.Ipsa est mulier quam preparauit domiꝰ filio do mini mei.& sic in aliis locis ponitur הוּא Hi.cum vau in me dio dictionis in genere femínino.Item ponitur הוּא Hu.p boc nomine relatiuo quis vel qui.vt Geñ.14.Qui habita bat in sodomis.& in eodē. Qui habitabat in conualle mā bre.Ponitur etiam pro hoc verbo substantiuo Sum es fui. vt Geñ.20.Quia propheta est.& in eodem. In omni lo co ad quem ingrediemur dices qꝫ frater tuꝰ sim.Deut.32. Videte qꝫ ego sim solus. Vide etiam de hoc infra in dictio ne הָוָה Haua.

Ipsa

הוּא

Illa.

הוּא

Qui.

הוֹד Hod.gloria.laus.confessio.honor. decor siue species. Nu.17.Et dabis ei precepta cunctis videntibus & par tē glorie tue.2.Paralip.29.Et tibi laus.ſ.est.& Iob.39. Glo ria narium eius terror.Ps.103.Confessionem & decorē in duisti.Ps.148.Confessio eius super celum & terrā. Hiere. 22.Ve domine:ve inclyte.Pro quo hebrei legunt.Ve domi ne siue ve domino & ve glorie eius.Dañ.11.Et non tribue tur ei honor regius. Osee.14. Et erit quasi oliua gloria eius.Zach.10. Quasi equum gloria eius in bello. Signifi cat etiam decorem siue speciē.1. Paralip.7. Soror autem eius regina peperit virum decorū.Dañ.10. Et species mea immutata est in me.

Gloria.

Confessio.

Honor.

Decorus. Species

הָוָה Haua.verbum est substantiuū.ſ.sum es fui.vt Geñ.27. Esto dominus fratrum tuorū.Esdre.4. Nam & reges fortissimi fuerunt in ierusalem.Nec.8.Et leuare te velis su per eos in regē.Pro quo hebrei legunt.Et tu es sup eos rex siue & tu velis esse super eos rex. Eccl's.2. Quid enim ꝓde rit homini de vniuerso labore suo.pro qꝫhe.le.quid emī est homini de vniuerso labore suo.Et aliquando scribitur cum aleph in fine.vt in eodem.11.In quocūqꝫ loco ecciderit ibi erit.& Iob.37.Qui precipit niui vt descendat in terrā.Pro quo hebrei legunt. Qui precipit niui esse in terra.i.vt de scendat in terram sicut est in littera nostra. Dañ.2. Tu rex videbas.Pro quo hebrei legunt.Tu rex videns eras.& ali quando scribitur cum lamed in principio & aleph in fine loco he.Dañ.2.Sit nomen domini benedictum in secula.vi de etiam de hoc infra in dictione הָיָה Haia.Item הוָה Houa siue הָוָה Haua aut הָוֹת Hauath.i.calamitas.vanitas.insidie. iniquitas.peruersitas.vt Iob.6.Et calamitas quam patior. Esa.47.Irruet super te calamitas quam non poteris expia re.Ponitur etiam pro vanitate.Ps.51.Et preualuit in vani tate sua.Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebrai cam veritatē transtulit.Confortatus est in insidiis suis.Pro uer.10.Insidias impiorum subuertet.Michee.7.Et magnꝰ

Esse.

Calamitas

הַוָּה

Vanitas.

locutus est desiderium anime sue.Pro quo hebrei legūt. Et magnus locutus est iniquitatem vel peruersitatem anime sue.Sed mutando he primum in aleph:tunc potest significare desiderium.& in plurali.הַוּוֹת Hauoth.Ps.37.Et qui in quirebant mala mihi locuti sunt vanitates.sed beatus Hie ronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit insidias.Ponitur etiam pro iniustitia. vt. Ps.51. Iniustitiā cogitauit lingua tua.Pro quo beatus Hieronymus transtu lit in predicto psalterio.Insidias cogitat lingua tua.Ps.54. Et labor in medio eius & iniustitia. Pro quo beatus Hiero nymus in predicto psalterio transtulit.Insidie in vitalibus eius.Ponitur etiā pro iniquitate.vt.Ps.56.Donec transeat iniquitas.Sed etiam in hoc loco beatus Hieronymꝰ in pre dicto psalterio transtulit.Donec transeant insidie. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ ab hac dictione deriuatur verbum תְּהוֹתְתוּ Thehothethu.Pro quo.lxx.trāstulerunt irruitis.vt. Ps.61. Quousqꝫ irruitis in hominem. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. Vsquequo insidiamini contra virum.

Iniquitas

הַוּוֹת

Vanitates

Iniustitia.

Irruere

Insidiari.

הוֹי Hoi.ve.interiectio dolentis.siue o.quod est aduerbium vocatiui casus.vt Esa.1. Ve genti peccatrici.& in eodem 5. Ve qui coniungitis domum domui.& in eodem. Ve qui trahitis peccatum in funiculis vanitatis.& in eodē. Ve qui dicunt malum bonum & bonum malum. & in eodem. Ve qui sapientes estis in oculis vestris.& in eodem. Ve qui po tentes estis ad bibendum vinum.& in eodem.10. Ve qui cō dunt leges iniquas.& in eodem. Ve assur virga furoris mei & Hiere.22. Non plangent eum ve frater & ve soror:non concrepabunt ei ve domine & ve inclyte.& in eodem.47. O mucro domini vsquequo non quiesces. & Zach.2.O. O fugite de terra aquilonis.& in eodē.2.O sion fuge.Esa. 55.Omnes sitientes venite ad aquas. Pro quo hebrei le gunt. O omnes sitientes venite ad aquas.& aliquando scri bitur sine Iod.& dicitur הֹ Ho de quo supra dictum est.

Ve.

O.

הוֹן Hon.diuitie: siue multitudo aut abundātia diuitiarum. substantia.sufficientia.satis.vt.Ps.118.Sicut in omnib diuitiis.Prouer.11.Non proderunt diuitie in die vltionis. Et in eodem.13.Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Et in eodem.19.Diuitie addunt amicos plurimos.Ponitur etiam pro substantia.vt Prouer.1.Omnem precioſam sub stantiam reperiemus.& in eodem.3.Honora dominum de tua substantia.Et in eodem.6.Omnem substantiam domꝰ sue tradet.Et in eodem.10.Substantia diuitis vrbs fortitu dinis eius.Et in eodem.13. Substantia festinata minuetur. Et in eodem.24. Vniuersa substantia precioſa & pulcherri ma.Significat etiam satis vel sufficientia. vt Prouer.30.Et quartum ꝙ nunquam dicit sufficit.Et in eodem. Ignis ve ro nunqꝫ dicit sufficit.Ponitur etiam pro precio.vt.Ps.43 Vendidisti populum tuum sine precio.ideſt sine substantia vel sine diuitiis.

הֹן

Diuitie

Substātia

sufficientia.

Precium

הָזָה Haza.dormitare secundum hebreos.& inde הֹזִים Ho zim.ideſt dormitantes.Pro quo beatus Hieronymus transtulit.videntes vana.quasi חֹזִים Chozim cum littera cheth.Esa.56.Videntes vana dormientes & amantes som nia.& solum inuenitur in predicto loco.

הָזָה

הֹזִים

Vana.

הִי Hi.ve.Interiectio dolentis.vt Ezech.2. Et scripte erant in eo lamentationes & carmen & ve.& solū inuenitur in predicto loco.

הִי

Ve.

הִיא Hi .pronomen est tertie persone generis femínini.i. ipsa.illa.ista.ea.eadē.vt Geñ.20.Et ipsa ait frater me us est.Iudi.4.Que iudicabat populum.Et in eo. Et sede bat sub palma que nomine illius vocabatur. Pro quo he-

הִיא

Ipsa.

© Biblioteca Nacional de España

הִיא Ipsa. brei legunt. Et ipsa sedebat sub palma debbora. Threñ. 1. Habitauit inter gentes pro qđ in he. hr ipsa habitauit inter gẽtes. Et aliquando scribitur cũ vau in medio dictiõis sicut supra dictum est in dictione הוּא Hu. Ponitur etiam pro hoc verbo substantiuo sum es fui. vt Geñ. 12. Quare non indicasti mihi q vxor tua esset. Et in eodem. 20. Dixitq de sara vxore sua soror mea est. Ps. 118. Quia in eternum mihi est.

הָיָה Esse. הֱיֵה Haia esse. verbum substantiuum. egrotare. euanescere. vt Geñ. 6. Noe vir iustus atq perfectus fuit in' generationibus suis. Et in eodem. 10. Ipse cepit esse potens in terra: & erat robustus venator coram domino. Et in eodẽ. Fuit autem principium regni eius babylon. Et in eodem. 21. Et fuit cum eo. Et in eodem. 26. Sit iuramentum inter nos. Exo. 3. Ego sum qui sum. & in eodem. Qui est misit me ad vos. Et in eodem. 9. Ecce manus domini erit super agros. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hominum. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio saul. Et i eo. 7. Ego ero ei in patrẽ & ipse erit mihi in filium. Dañ. 1. Fuit autem daniel vsq ad annum primum cyri regis. Et aliquando scribitur sine he finali. vt in aliquibus locis supradictis. Scribitur etiam aliquando cum duplici iod. vt Geñ. 24. Soror nostra crescas in mille millium. Pro quo in hebreo habetur. Soror nostra tu sis in mille millium. 2. Reg. 15. Si veneris mecum eris mihi oneri. & a predicta dictiõe: & a supradicto verbo הָוָה Haua. deriuatur nomen domini tetragrammaton quod scribitur quattuor litteris. scilicet. Iod. he. vau. he. & significat esse vel essentiam. pro quo beatus hieronymus & alii interpretes traduxerunt dominum: & etiam hebrei pro hoc nomine legunt אֲדֹנָי Adonái. idest dominus. de quo vide supra in dictione אָדוֹן Adon. Et aliquando predicta dictio הָיָה Fieri. Haia. põitur p hoc verbo. fio. fis. fit. vt Geñ. 1. Fiat lux & facta est lux. Et in eodem. Fiat firmamentũ in medio aquarum. Et in eodem. Et factum est ita. Et in eodem. Fiant luminaria. & Ruth. 1. Et factum est in diebus vnius iudicis. Threñ. 3. quis est iste qui dixit vt fieret. Ezech. 1. Factum est verbum domini ad ezechielem filium buzi. Et in eodem. 6. Et factus est sermo domini ad me dicens. Et in voce passiua aliquando recipit nun in principio. vt Deut. 4. Si facta est aliquando huiuscemodi res. Iudi. 19. Nunquam res talis facta est. Prouer. 13. Desiderium si compleatur delectat animam. Pro quo hebrei legunt. Desiderium factum. idest completum delectat animam. Significat etiam infirmari siue languere: quando scribitur cum nun in principio. vt Dañ. 8. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Item significat euanescere siue perire. pro quo beatus hieronymus transtulit fugit. vt Dañ. 2. Et somnus eius fugit ab eo.

Languere Euanescere

הֵיךְ quomodo. Hech. Quomodo. vt. 1. Paralipo. 13. Quomodo possum ad me introducere Arcam dei. Dañ. 10. Et quomodo poterit seruus domini mei loqui cum domino meo.

הִים Cõturbare Tumultuari. Him. Turbare. tumultuari. perdere. interficere. Ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea & cõturbatus sum. Michee. 2. Tumultuabuntur a multitudine hominum. Et aliquando scribitur sine iod. vt Deut. 7. Et interficiet illos donec penitus deleantur. Vbi vltimum mem non est de substantia dictionis: sed est pronomen relatiuum numeri pluralis. & Ruth. 1. Velox apud cunctos fama percrebuit. Pro quo hebrei legunt. Et conturbata est omnis ciuitas super eis. Siue tumultuata est omnis ciuitas super eis. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Vide etiam de hoc infra in dictione הֲמָם Hamam. & in dictione הָמָה Hama. Et inde מְהוּמָה Mehuma. idest perturbatio. pauor. interfectio. vt Deut. 7. Donec penitus deleantur. Pro quo hebrei legunt. Perturbatione siue interfectione magna nimis. Et. 1. Reg. 5. Fiebat enim pauor mortis in singulis vrbibus.

Esse.

Infericeſ

מְהוּמָה Perturbatio. Pauor

הִין Hin. Velle. paratum esse. vt Deut. 1. Cumq instructi armis pergeretis in montem. Pro quo hebrei legunt. Et voluistis ascendere in montem: siue parati fuistis ascendere in montem. Et dicunt aliqui hebrei q deriuatur a dictione הֵן Hen: que significat ecce. Item. הִין Hin. Mensura eratliquidorum. vt Exo. 29. Et quartam partem Hin. Et Nume. 28. Et quartam partem Hin vini.

הִין Velle. paratũ eẽ. Hin genus mensure.

חֵכָל Templum. Palatium

הֵיכָל Hechal. Templum. palatium. & communiter scribitur cum iod in prima syllaba. vt. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templum. Ps. 5. Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Ps. 10. Dominus in templo sancto suo. Ps. 143. Circum ornate vt similitudo templi. & Esa. 6. Et ea que sub ipso erant replebant templum. Et in eodem. 39. Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis. Hiere. 7. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: templum domini: templum domini: templum domini est. Et secundum hebreos ponitur ibi templum ter eo quod in tres partes erat diuisum. scilicet in domum exteriorem que dicebatur porticus. Et in domum mediam in qua erat mensa & candelabrum. Et in domum interiorem in qua erat arca & cherubin que dicebatur oraculum siue sanctum sanctorum. Dañ. 1. Et qui possent stare in palatio regis. Amos. 8. Et stridebunt cardines templi. Et in plurali. הֵיכָלִים Hechalim: siue הֵיכְלֵי Hechle. secundum terminationem nominum masculinorum siue. הֵיכָלוֹת Hechaloth. Secundum terminationem femininorum. vt. Ps. 44. A domibus eburneis ex quibus delectauerunt te. idest a templis vel a palatiis eburneis. Prouer. 30. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. idest in palatiis regis. Ponitur etiam pro delubris. Esa. 13. Et syrene in delubris voluptatis. Osee. 8. Et oblitus est israel factoris sui & edificauit delubra.

הֵיכָל Templum. Palatium.

הֵיכָלִים Domus. Templa. Palatia. Edes.

Delubra.

הָכַר opprimeſ. Hacar. Opprimere. Iob. 19. Et non erubescitis opprimentes me. Et aliqui hebrei dicunt q significat impudenter agere. siue ingratum esse. Quia in lingua Arabica significat impudentiam. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et non erubescitis impudenter agitis contra me: siue ingrati estis mihi. Et inde הַכָּרַת Hacarath. idest impudentia siue ingratitudo. Esa. 3. Agnitio vultus eorum respondebit eis. Pro quo hebrei legunt: Impudentia vultus eorum respondebit eis. Vnde subditur. Et peccatum suum quasi sodoma predicauerunt: & non absconderunt. Potest etiam deriuari a verbo נָכַר Nacar. Quod significat cognoscere vel agnoscere. sicut est in littera nostra.

Impudenter agere. Ingratũ eẽ.

הַכָּרַת Agnitio Impudentia.

הָלַל Laudare. Halal. Laudare. gloriari. letari. splendescere. fulgere Insanire. conturbare. iniq agere. Iudi. 16. Quod etiam populus videns laudabat deum suum. 1. Paralipo. 16. Laudate nomen sanctum eius. Pro quo hebrei legunt. Laudamini siue gloriamini in nomine sancto eius. Et in eodem. 29. Confitebimur tibi & laudabimus nomen tuum inclytum. 2. Paralipo. 20. Laudabant dominum

Laudare.

© Biblioteca Nacional de España

deum israel voce magna. ps. 9. Quoniam laudatur peccator in desideriis anime sue . ps . 21. In medio Ecclesie laudabo te. Ps. 62. Et labiis exultationis laudabit os meum. Et in eodem . Laudabuntur omnes qui iurant in eo. Ps. 101. Et qui laudabant me aduersum me iurabant. Sed beatus hieronymus aliam significationem sequens in psalterio iuxta hebraicam ve. transtulit. Exultantes per me iurabant. Ps. 118. Septies in die laudem dixi tibi . pro laudaui te. Et in eodē. Viuet anima mea: & laudabit te. Ps. 134. Laudate nomen domini laudate serui domini . Ps . 145. Lauda anima mea dominum. Ps. 148. Laudate dominum de celis. Ps. 150. Omnis spiritus laudet dominū. Prouer . 27. Laudet te alienus & non os tuum. Et in eodem. 31. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Et in eodem. Laudent eam in portis opera eius. Canti. 6 . Regine & concubine & laudauerunt eam. Esa. 38. Neqꝫ mors laudabit te. Et in eodem. 45. In domino iustificabitur & laudabitur omne semen israel. Et inde מְהֻלָל Mehulal . siue מַהֲלָל Mahalal. idest laudabilis: siue laus: vel laudatio. vt. 1. Reg. 22. Laudabilem inuocabo dominum. Prouer. 27. Sic probatur homo ore laudantis. Pro quo hebrei legunt . Et homo iuxta laudem suam siue iuxta laudationem suam. Sed beatus hieronymus transtulit sensum . Et inde תְּהִלָּה Thchila. siue תְּהִלַּת Thchilath. idest laus . siue laudatio aut laudabilis . vt in titulo psalmi. 44. Vbi dicitur laudatio ipsi dauid. & in eodem Ps. Laudationem domini loquetur os meum . Hiere. 49. Quomodo derelíquerunt ciuitatem' laudabilem. Et in plurali. תְּהִלּוֹת Thchiloth. vt. Ps. 21. Tu autem in sancto habitas laus israel . Pro quo bebrei legunt . Et tu sanctus habitator siue habitās laudes israel siue laudatiões israel. Beatus vero hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et tu habitator sancte laus israel. Et ponitur ibi singulare pro plurali. & Esa. 60 . Et laudes domini annunciantes. Scribitur etiam pluraliter. הִלּוּלִים Hilulim . idest laudationes . Pro quo beatus hieronymus transtulit laudabiles. vt Leuit. 19. Quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis domino. & in de הַלְלוּיָהּ Aleluia. idest laudate dominum. & est dictio composita ab הַלְלוּ Halelu . ϙ significat laudate vt supra. & יָהּ Ia: quod est vnum de nominibus dei : & ponitur pro domino. vt Ps. 146. Laudate dominum quoniam bonus est psalmus. Vbi pro eo quod in littera nostra est Laudate dñm: in hebreo habetur הַלְלוּיָהּ Haleluia. Itē הָלַל Halal significat gloriari vel letari. scilicet quando est verbum quarte coniugationis. vt. Ps. 48 . Et in multitudine diuitiarum suarum gloriantur. Ps. 51. Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate . Ps . 96. Et qui gloriantur in simulachris suis. Ps. 105. Et gloriemur in laude tua. Prouer. 20. Et cum recesserit gloriabitur. Et in eodem. 27. Ne glorieris in crastinum. Hiere. 9. Non glorietur sapiens in sapientia sua: & non glorietur fortis in fortitudine sua: & non glorietur diues in diuitiis suis : sed in hoc glorietur qui gloriatur. Ponitur etiam pro letari . vt Esa . 41. Et in sancto israel letaberis. Et inde הִלּוּלִים Hilulim . Pro quo beatus Hieronymus transtulit choros cātantium . vt Iudi. 9. Et factis cantantium choris ingressi sunt fanum dei sui. Item הָלַל Halal. idest splendere. fulgere . lucere. Iob . 29. Quando splendebat lucerna eius super caput meum. Et in eodem. 31. Si vidi solem cum fulgeret. Et in eodem. 41. ster nutatio eius splendor ignis. Esa. 13. Quoniam stelle celi & splendor earum non expandent lumen suum . vide etiam de hoc supra in dictione אֲהָל Ahal. & inde הֵילֵל Helel. idest lucifer. vt Esa. 14. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Significat etiam הָלַל Halal Insanire: vt. 1. Reg. 21. Et collabebatur inter manus eorum. Pro quo hebrei legunt. Et insaniebat inter manus eorum . Hiere. 25. Et bibent & turbabuntur & insanient . Ponitur etiam pro conturbare. vt Eccl's. 7 . Calumnia conturbat sapientem. Et Naū . 2. In itineribus conturbati sunt. Item ponitur pro iniqꝫ agere. Ps. 74. Dixi iniquis nolite iniqꝫ agere. Et inde הֹלְלִים Holelim. idest stulti siue iniqui. Ps. 5. nec permanebunt iniusti ante oculos tuos. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Non stabunt iniqui in conspectu oculorum tuorum. Ps. 72. Quia zelaui super iniquos . Et inde מְהֹלָל Meholal. idest stultus . siue iniquus . pro quo beatus hieronymus transtulit. Errorem. Eccl's. 2. Risum reputaui errorem. & inde הוֹלֵלוּת Holeluth. idest insania vel stultitia secundum hebreos. Sed beatus hieronymus transtulit. errorem. Eccl's. 1. Erroresqꝫ & stultitiam . Et in eodem. 7. Et vt cognoscerem impietatem & errorem imprudentium. & in eodem. 10. Et nouissimum oris illius error pessimus. Et supra in eodem. 9. transtulit contemptum. vbi dicitur. Vnde & corda filiorum hominum implentur malicia & contemptu in vita sua . Et inde תָּהֳלָה Tahola . Pro quo beatus hieronymus transtulit prauitatem. vt Iob . 4. Et in angelis suis reperit prauitatem.

הֲלֹא Halo. Nonne. nunquid non: vtiqꝫ. ecce. Geñ. 20. Nōne ipse dixit mihi soror mea est. Et in eodem . Nōne pro rachel seruiui tibi. Exo. 4. Nonne ego dominus. Iudi. 9. Nunquid non est ipse filius ierobaal . Prouer . 8 . Nunquid non sapientia clamitat . Et aliquando scribitur cum vau & aleph in fine. vt Geñ. 4. Nonne si bene egeris recipies. Et in eodem. 31. Nonne quasi alienas reputauit nos. Et in eodem. 42. Nunquid non dixi vobis nolite peccare in puerum. Et aliquando ponitur pro vtiqꝫ siue pro ecce. vt Exo. 4. Aaron frater tuus leuites scio ϙ eloquens sit. Pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ: siue ecce Aaron frater tuus leuites. Deut. 4. Qui est in rabath filiorum amon . pro quo hebrei legunt. Vtiqꝫ est siue ecce est in rabath filiorum Amon. Ioſ. 1. Ecce precipio tibi confortare & esto robustus. Et. 1. Reg. 10. Ecce vnxit te dominus super hereditatem suam in principem. Et in eodem. 23. Nonne ecce dauid latitat apud nos. Vbi ponitur pro nonne & ecce. Ruth . 2. Audi filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum. Vbi in hebreo premittitur supradicta dictio. scilicet vtiqꝫ siue ecce audi filia . 1 . Reg. 13 . Ego enim sum qui precipio vobis . Vbi similiter in hebreo premittitur supra dicta dictio הֲלֹא Halo . Vide etiam de hoc infra in dictione . לוֹא Lo.

הָלְאָה Hála . Vltra . trans . illuc. Deinceps. vt. 1. Reg. 10. Cumqꝫ abieris inde & vltra transieris . Et in eodem. 20. Ecce sagitte vltra te sunt. Et in eodem. Ecce sagitta ibi est: porro vltra te. Amos. 5 . Et migrare vos faciam trans damascum. Ponitur etiam pro illuc. vt Geñ. 19 . Recede illuc. Nu. 16. Et ignem huc illucqꝫ dispergat . Vbi ponitur pro huc & illuc. Item significat deinceps . vt Leuit. 22. Die autem octauo et deinceps offerri poterunt. 1. Reg. 18. A die illa et deinceps. Et inde deriuatur נַהֲלָאָה Nahalaa. idest remota vel eiecta aut repulsa. Et est participium passiuum in hebreo. Pro quo Beatus hieronymus transtulit. Eam que laborauerat. vt Mich. 4 . Et eam que laborauerat in gentem robustam. Lxx. vero transtulerunt . Et repulsam. Potest etiam deriuari a dictione לָאָה Laa. Que significat laborare. sicut beatus hieronymus transtulit.

Lucifer הֵילֵל
Insanire. הָלַל
Cōturbare
Iniqꝫ agere. הֹלְלִים
Iniqui
מְהֻלָל
Error. הוֹלֵלוּת
stultitia. Error.
Contēpt⁹. תָּהֳלָה
Prauitas
Nonne. הֲלֹא
Nunqd nō
Laudabilis מְהֻלָל
Laudabilis מַהֲלָל
Laus. תְּהִלָּה
Laudatio.
Laudabilis תְּהִלּוֹת
Laudes.
הִלּוּלִים
laudabiles
הַלְלוּיָהּ
Aleluia.
laudate dominum.
הָלַל
Gloriari.
Letari. הִלּוּלִים
Chori cantantium.
הָלַל
Splendeſ Fulgere.
הֵילֵל
Vltra. הָלְאָה
Trans.
Illuc.
Deinceps.
נַהֲלָאָה
Ea que laborauerat.
Repulſa.

© Biblioteca Nacional de España

הָלָה Hala. Iniqꝫ sine praue agere. & inde תְּהֹלָה Tahola. i. Prauitas. Iob. 4. Et in angelis suis reperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הָלַל Halal.

Iniquea gere.

תְּהֹלָה Prauitas

הָלַךְ Deābulaf. Ambulaf.

הָלַךְ Halach. Ambulare. gradiri. ire. incedere. procedere. Discurrere. transire. Geñ. 3. Et cum audissent vocem domini dei deambulantis in paradiso. Et in eodem. 5. Et ambulauit enoch cum deo. Et in eodem. cum deo ambulauit noe. Et in eodem. 17. Ambula coram me. Et in eodem. 32. Ecce properat in occursum tuum. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ipse ambulat in occursum tuum Et in eodem. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerunt patres mei. Leuit. 26. Et ambulabo inter vos. Deut. 22. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorū Ios. 10. Et ait ad principes exercitus qui secum ierant. Et ponitur ibi הָלְכוּ Halchu cum aleph addita in fine. 3. Re. 21. Et ambulauit demisso capite. Iob. 23. Si ad orientem iero nō apparet. Et in eodem. 24. Nudos dimittunt homīes indumenta tollentes. pro quo hebrei legunt. Nudum faciunt ambulare absqꝫ indumento. Et in eodem. 30. Merens incedebam sine furore. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cōsilio impiorum. Ps. 14. Qui ingreditur sine macula. idest qui graditur vel ambulat sine macula. Ps, 25. Et complacui in veritate tua. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et ambulabo in veritate tua. Ps. 37. Tota die contristatus ingrediebar. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Tota die merens ambulabam. Ps. 42. Quare contristatus incedo. Ps. 54. In domo dei ambulauimus in consensu. Ps. 84. Iustitia ante eum ambulabit. Ps. 118. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Ps. 130. Neqꝫ ambulaui in magnis neqꝫ in mirabilibus super me. Prouer. 6. Aut ambulare super prunas. Et in eodem. 7. Abiit via longissima. Et in eodem. 8. In viis iustitie ambulabo. Et in eo. 13. qui cum sapientibus gradi tur. Abach. 2. In luce sagittarum tuarum ibunt. Ponitur etiam pro discurrere vel procedereant transire. vt Exo. 9. Ac discurrentia fulgura super terram. Iob. 41. De ore eius lampades procedunt. Ps. 72. Et lingua eorum transiuit in terra: sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit & līgua eorum deambulauit in terra. Item ponitur pro venire. quod est etiam ambulare. vt Nu. 22. Cur non statim venisti ad me. Hiere. 51. qui fugitis gladium venite & nolite stare. Et in voce passiua prime coniugationis ponitur pro adduci. Ps. 108. Sicut vmbra cum declinat ablatus sum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he braicam veritatem transtulit. quasi vmbra cum declinatur adductus sum. Et inde הֲלִיכָה Halicha. idest deambulatio. vel locus super quo ambulant. Pro quo beatus hieronym? transtulit. Iter. vt Naum. 2. Ruent in itineribus suis. quod in hebreo legitur singulariter. scilicet in deambulatione sua siue in itinere suo. Et in plurali. הֲלִיכוֹת Halichoth. vt Iob 6. Considerate semitas theman itinera saba. Prouer. 31. Considerauit semitas domus sue. Abach. 3. Ab itineribus eternitatis eius. Accipitur etiam הֲלִיכִי Haliche pro pedibus. Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. & inde הֲלֶךְ Hélech. idest viator siue peregrinus. vt. 2. Reg. 12. Cum autem peregrinus quidam venisset ad diuitem. Et inde מַהֲלָךְ Mahalach. idest iter. vt Nec. 2. Vsqꝫ ad quod tē pus erit iter tuum. Ione. 3. Et niniue erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et in eodem. Et cepit ionas introire ciuitatem itinere diei vnius. & pluraliter. מַהֲלָכִים Mahalechim. idest itinera. siue deambulatoria. vel ambulantes. vt Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de iis qui nunc hic assistunt. Quod etiam potest legi sic. Et dabo tibi deambulatoria inter assistentes hos. Scribitur etiam aliquando cum thau in principio & in genere femínino: et dicitur תַּהֲלוּכוֹת Thahaluchoth. Nec. 12. Et ierunt ad dexteram super murum. Pro quo hebrei legunt. Et deambulatoria siue deambulantes ad dexteram super murum. & inde הֲלַךְ Halach. quod significat reditum siue tributum qꝫ accipitur a viatoribus. Esdre. 4. Tributum & vectigal & annuos reditus non dabunt. Et in eodem. Tributum quoqꝫ & vectigal & reditus accipiebant.

Ire.

הָלְכוּא

Incedere. Ibire. Gradiri

Incedere.

Discurref. Procedef Transire.

Uenire.

הֲלִיכָה

Iter.

הֲלִיכוֹת Itinera. Semite

הֲלִיכִי Pedes

הֲלֶךְ peregrin?

מַהֲלָךְ Iter.

מַהֲלָכִים

ambulātes Deambu latoria.

תַּהֲלוּכוֹת deambula toria.

הָלַךְ Percutef.

הָלַם Halam. percutere. qūssare. concutere. excidere. vt Iudi. 5. Vngule equorum ceciderunt. idest percusserūt Potest etiam legi sic. Vngule equorum percusse siue qūssate sunt. & subditur ratio fugientibus impetu & per precepsruentibus. Et in eodem. Et percussit sisaram. Ps. 73. In secuti & ascia deiecerunt eam. idest exciderunt eam. Esa. 16. Domini gentium exciderunt flagella eius. id est propagines eius vel ramos eius. Esa. 28. Errantes a vino. Pro quo hebrei legunt. Percussi siue conqssati a vino. Ponitur etiam pro cudere quod est idem quod percutere vel qssare. vt Esa. 41. Confortauit faber erarius percutiens malleo eum qui cudebat tunc temporis. Et inde הַלְמוּת Halmuth. idest malleus. vt Iudi. 5. Sinistram suam misit ad clauum: & dexteram suam ad fabrorum malleum. Et in plurali scribitur cum mem in principio. & dicitur מַהֲלֻמוֹת Mahalumoth. vt Prouer. 19. Et mallei percutientes stultorum corporibus. Et inde הֲלָם Iahalom per additionem iod in principio: quod significat quendam lapidem preciosum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit hyaspidem. Exo. 28. In secundo carbūculus: sapphyrus & hyaspis. & Ezech. 28. Sardius topazius & hyaspis. Hebrei tamen dicunt qꝫ significat lapidem adamantem: eo quod frangit & diuidit alias gēmas durissimas. Item הָלֹם Halom. idest huc: illuc. vt Iudi. 18. Quis te huc adduxit. & in eo. 10. Vtrum nam venturus esset illuc. 1. Reg. 14. Et huc illucqꝫ difugiens. Et in eodem. Accedamus huc ad deum. 2. Reg. 7. quia adduxisti me hucusqꝫ. Ps. 72. Ideo conuertetur populus meus hic Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Propterea conuertetur populus eius huc.

Excidere.

Cudere

הַלְמוּת Malleus.

מַהֲלֻמוֹת Mallei.

הֲלָם Hyaspis

adamaq.

הָלֹם Huc. Illuc.

Huc.

הֵם Hem. Pronomen est tertie persone pluralis numeri. scilicet ipsi. isti. illi. hi. vt Geñ. 14. Isti accipient partes suas. Exo. 6. Hi sunt qui loquūtur ad Pharaonem. Ps. 94. Semper hi errant corde: & isti non cognouerunt vias meas. Et in genere femínino scribitur cum littera nun in fine. De quo infra dicetur. Inuenitur etiam nun in fine in genere masculino. vt Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. Et recipit in fine he. & dicitur הֵמָּה Hema. vt Geñ. 6. Isti sunt potentes a seculo. ponitur etiam pro verbo substantiuo. vt Geñ. 48. Et respondit: filii mei sunt. Cāti. 6. Sexaginta sunt regine. Et aliquando duplicatur he & mem. vt Ezech. 7. Non ex eis nec ex populo nec ex sonitu eorum. Vbi pro eo quod in littera nostra est ex populo: in hebreo habetur מֵהֲמֻהָם Mehemehem. Quod potest interpretari. Ex eis. & dicunt hebrei qꝫ ponitur ibi pro filiis filiorum. Cui concordat translatio chaldaica. Potest etiam deriuari a dictione הָמָה Hama. Que significat tumultum aut multitudinem. idest populum. vt sit sensus. Non ex eis nec ex tumultu eorum: nec ex sonitu eorum. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum vau in medio & dicitur הוֹם Hom. idest hi siue illi aut ipsi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. dicitur etiam הֵמּוֹן Himon. Dañ. 2. Et comminuit eos. Esdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus samarie.

Ifti. Ibi.

הֵמָּה Ifti.

Eſſe.

הוֹם הֵמּוֹ Hi.

© Biblioteca Nacional de España

חָמַם

conterere.

Deuorare. Cõsumere.

Interficere Occidere.

Perterrere.

Cõsumere. Cõturbare

חֲמָה Persõare. Tumultuari.

Sonare.

cõturbare.

Latrare.

Rugire.

חֲמָרָה

Frequens חֲמֻרָה

Sonitus.

חָמוֹן Tumultus

Sonitus.

multitudo

חָמַם Hamam. conterere. consumere. interficere. occidere pterrere. cõturbare. tumultuari. personari. Esa. 28 Nec vexabit eum rota plaustri. Pro quo hebrei legunt. Nec conteret Rota plaustri. Et licet in predicto loco pro eo quod in littera nostra est neque: in hebreo non ponatur negatio: sed vau littera cum puncto seua: quod est coniunctio: tamen cum precedenti negatione valet pro neque. vt infra dicetur in principio littere vau. Et Hiere. 51. Deuorauit me nabuchodonosor Rex Babylonis. Pro quo hebrei legunt: contriuit siue consumpsit me nabuchodonosor rex babylonis. Et aliquando scribitur cũ simplici mem. vt Exo. 14. Et interfecit exercitum eorum. Et in eodem. 23. Et occidam omnem populum ad quẽ ingredieris. Ester. 9. Vt occideret illos atq; deleret. Ioſ. 10. & conturbauit eos dominus a facie israel. Iudi. 4. Perterruit q; dominus sisaram. 1. Reg. 7. Et exterruit eos. 2. Reg. 22. Fulgura & consumpsit eos. Ps. 17. Fulgura multiplicauit. & conturbauit eos. vide etiam de hoc supra in dictione הִים Him: & infra in dictione sequenti.

חֲמָה Hama. tumultuari. sonare. conturbare. rugire. 1. Re. 4. Et personuit terra. 3. Reg. 1. Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuantis. Et in eodem. Et insonuit ciuitas. Prouer. 20. Luxuriosa res vinum & tumultuosa ebrietas. Ps. 45. sonuerũt & turbate sunt aque eorum. Ps. 82. Quoniam ecce inimici tui sonuerunt. Esa. 16. Super hoc venter meus ad moab quasi cithara sonabit. Et in eodem. 17. Et multitudo maris sonantis. Pro quo hebrei legunt. Vt soni tus maris sonabunt. Hiere. 6. Vox eius quasi mare sonabit Et in eodem. 31. Qui conturbat mare & sonant fluctus ei9. Et in eodem. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris sonabit. Et in eodem. 51. & sonabunt fluctus eorum quasi aque multe. Ponitur etiam pro conturbare. vt Ps. 45. Conturbate sunt gentes. Ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea: & conturbatus sum. Ps. 76. Memor fui dei & delectatus sum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Recordans dei conturbabar. Hiere. 31. Idcirco conturbata sunt viscera mea super eum. Ezech. 7. Quasi columbe in conuallibus omnes trepidi. ideſt conturbati. Ponitur etiam pro latrare. Ps. 58. Et famem patientur vt canes. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et latrẽt vt canes. Ponitur etiam pro rugire. vt Esa. 51. Et rugiemus q̃ si vrsi omnes. vide etiam supra in dictione הִים Him. & in de חֲמָרָה Homia. ideſt tumultuosa vel sonans: aut conturbata. Pro quo beatus hieronymus transtulit frequens. vt Esa. 22. Vrbs frequens ciuitas exultans. & inde חֲמֻרָה Hemia. i. sonitus. Esa. 17. Concidit cadauer tuũ. Pro quo hebrei legunt. Sonitus organorum tuorum. scilicet detractus est ad inferos. sed propter equiuocationem dictionum potest etiam legi sicut beatus hieronymus transtulit. Inde חָמוֹן Hamon. ideſt tumultus. sonit9. multitudo. populus. diuitie. 1. Reg. 4. Quis est hic sonitus tumultus huius. Et in eodem 14. Tumultus magnus exortus est. Hiere. 46. Ecce ego visitabo super tumultum alexandrie. Amos. 5. Aufer a me tumultum carminum tuorum. Ezech. 17. Nec ex sonitu eorum. significat etiam multitudinem siue populum. vt Geñ 17. Quia pater multarum gentium constitui te. 3. Reg. 18. Quia sonus multe pluuie est. Et. 4. Reg. 7. Quia ipsi tantum sunt in vniuersa multitudine israel. 2. Paralip. 20. Venit contra te multitudo magna. Et in eodem. Nolite timere nec̃ paueatis hanc multitudinem. Esa. 13. Vox multitudinis in montibus. Et in eodem. 16. Et auferetur gloria mo ab super omni populo multo. Et in eodem. 17. Ve multitudini populorum multorum. Hiere. 3. Vere mendaces erãt colles & multitudo montium. Ezech. 32. Fili hominis cane carmen lugubre super multitudinem egypti. Et in eodem. Deiiciam multitudinem tuam. Et in eodem. Et attraxerunt eam & omnes populos eius. Et in eodem. 39. Et vocabitur vallis multitudinis gog. & scribitur in plurali הֲמוֹנִים Hamonim. ideſt populi. Ioel'. 3. Populi populi in valle concisionis. Et inde dicitur הֲמוֹנָה Hamona. nomen proprium ciuitatis in qua sepelienda erat multitudo Gog vt Ezech. 39. Nomen autem ciuitatis Hamona & mundabunt terrã. Ponitur ẽt חָמוֹן Hamon. pro diuitiis: vel pro multitudine diuitiarum. Ps. 36. Melius est modicum iusto super diuitias peccatorum multas. Eccl's. 5. Qui amat diuitias. Ponitur etiam pro angelo. Esa. 33. A voce angeli fugerunt populi. Sed beatus hieronymus in explanationibus Esaie super predicto loco sic ait. A voce enim angeli quem symmachus ita vt in hebreo scriptum est transtulit Hamon quem hebrei gabrielem autumant & habere etymologiam populi. Inuenitur etiam אָמוֹן Amon cum aleph in principio loco he: & significat populum vel multitudinẽ. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan princeps militie.

חֲמֻלָה Hamula. loquela. vociferatio. sonitus. Hiere. 11. Ad vocem loquele grandis exarsit ignis in ea. Ezech. 1. Quasi sonus erat multitudinis vt sonus castrorum. Pro quo hebrei legunt. sonus siue vox vociferationis vel loquele vt sonus castrorum. scilicet erat. Et dicunt aliqui hebrei q̃ littera he que ponitur in principio non est de substantia dictionis: sed est littera articularis: vt supra in principio huius littere dictum est. & dicunt q̃ idem significat quod מִלָּה Milla. ideſt verbum vel sermo aut loquela. sicut infra dicetur.

חָמַן Haman. multiplicari. aut superare: scilicet multitudine. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestri sunt. Et inde dicunt aliqui q̃ deriuatur חָמוֹן Hamon ideſt multitudo. Populus. tumultus. sonitus. de quo vide supra in dictione חֲמָה Hama.

חָמַס Hamas. Tabescere. contabescere. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerent. Hebrei tamen dicunt q̃ significat arefacere. Vnde in predicto loco ipsi legunt. sicut exustio ignis arefacti. scilicet sunt: vel essent. Nam ponitur ibi חֲמָסִים Hamasim in numero plurali. Alii vero dicunt q̃ deriuatur a dictione מָמַס Masas. que significat tabescere. vt Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. transtulit. Sicut tabescit cera a facie ignis.

חָמַר Hamar. fouea. Et scribitur cum mem in principio: & in numero plurali. scilicet מַחֲמַדּוֹת Mahamoroth. vt Ps. 139. In miseriis non subsistent. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit in foueas vt non resurgant. & solum inuenitur in predicto loco.

הֵן Hen. Ecce. en. Aduerbium demonstratiuum. vt Geñ. 3. Ecce adam quasi vnus ex nobis factus est. Et in eodem. 4. Ecce eiicies me hodie a facie terre. Et in eodem. 11. Ecce vnus est populus. Et in eodem. 30. Gratum habeo quod petis. Pro quo hebrei legunt. Ecce siue en iam esset secundum verbum tuum. Deut. 10. En domini dei tui celum est. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. Et in eodem. quia querelas in me reperit. Pro quo hebrei legunt. Ecce querelas siue occasiones in me reperit. Et in eodem. Hoc est ergo in q̃ non es iustificat9. Et in eo. Ecce hec oĩa operatus est deus. Ps. 50. Ecce. n. in iniquitatib9 cõcept9 sũ. et i eo.

Populi. הֲמוֹנִים Populi. הֲמוֹנָה Hamona. Diuitie. Angelus. אָמוֹן multitudo הֲמֻלָה Loquela. sonus. חָמַן superare. חָמוֹן multitudo חָמַס Tabescere Arefacere חֲמָסִים חָמַר Miserie. Fouee. הֵן Ecce. En.

© Biblioteca Nacional de España

Si

הֵן Ecce enim veritatem dilexisti. Ponitur etiam הֵן Hen. pro si vt Exo. 8. quod si mactauerimus ea que colũt egyptii corã eis lapidibus nos obruent. Iob. 13. Etiã si occiderit me in ipso sperabo. Hiere. 2. Et videte si factũ est huiusce modi. Itẽ.

הֵן Hen. pronomen est tertie persone pluralis numeri femi nini generis. Nu. 27. Et ei in hereditatem succedant. Pro quo hebrei legunt. Et transire facies hereditatẽ patris earũ ad eas vel ad ipsas. Et aliquando accipitur in genere mascu lino. Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. De q̃ vide supra in dictione הֵם Hem.

Ipse.

Ecce.

הִנֵּה Hine. ecce. en. sicut dictio precedens. vt Geñ. 1. Ecce dedi vobis omnem herbam. Et in eodem. 12. Ecce cõ iux tua. Et in eo. 18. Ecce in tabernaculo est. & in eo. 22. Ec ce inquit ignis & ligna. Et in eo. 24. En rebeca coram te est. Et in eo. 28. Et ero custos tuus quocunq; perrexeris. Pro quo he. le. Ecce ego tecum & custodiam te vbicunq; p rexeris. Et cõponitur cũ pronominibus hoc modo. s. הִנֵּנִי Hinéni. i. ecce ego. Geñ. 6. Ecce ego adducã diluuii aquas super terram. Esa. 65. Dixi ecce ego ecce ego. הִנְּךָ Hinecha siue הִנָּךְ Hinach. idest ecce tu. vt Geñ. 16. Ecce ait concepisti. Pro quo he. le. Ecce ait tu concepisti. Deut. 31. Ecce tu dormies cum patribus tuis. הִנּוֹ Hino. i. ecce ille: siue ecce ip se. vt Iob. 2. Ecce in manu tua est. Pro quo he. le. Ecce ille ī manu tua. s. est. הִנֵּנוּ Hinénu. idest ecce nos. vt Geñ. 14. En omnes nos serui sumus domini mei. Ios. 9. Nunc autem in manu tua sumus. Pro quo hebrei legunt. Nunc autem ecce nos in manu tua. s. sumus. 2. Reg. 5. Ecce nos os tuum & ca ro tua sumus. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. הִנָּם Hine chem. idest ecce vos. הִנָּם Hinam idest ecce illi. Et quan do componitur cum pronomine prime persone vel tertie aut per se positum ponitur aliquando pro hoc verbo ad sum siue paratus sum. aut presto sum. vt Geñ. 22. At ille res pondit adsum. Et in eodem. Quid vis fili. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego fili mi siue adsum fili mi. Et in eodẽ. 27. Audio: quis es tu fili mi. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego siue adsum: quis es tu fili mi. Et in eodem. 37. Quo respon dente presto sum ait. Nu. 14. Parati sumus ascendere ad lo cum. 1. Reg. 12. Presto est rex vester quem elegistis. 3. Reg. 1. Adest nathan propheta. Esa. 58. Primus ad sion dicet ec ce adsum. Pro quo hebrei legunt. Primus ad sion ecce ad sunt. idest dicet ad sion: ecce adsunt filii tui. Item הֵנָה Hena idest huc. modo. aduerbium loci vel presentis temporis. & vtroq; modo ponitur. Geñ. 15. Vbi dicitur generatione au tem quarta reuertentur huc: necdum enim complete sunt iniquitates amorreorum vsq; ad presens tempus. Et in eo dem. 44. Et huc vsq; non comparet. Et in eodem. 45. Et adducite eum ad me. Pro quo hebrei legunt. Et adducite patrem meum huc. 2. Reg. 5. Non ingredieris huc. Hiere. 50. Huc facies eorum veniẽt. Item הֵנָּה Hena. Pronomen ẽ tertie persone pluralis numeri femini generis. vt Exo. 1. Ip se enim obstetricandi habent scientiam. Nu. 31. Nonne iste sunt que deceperunt filios israel. Accipitur etiã in genere masculino. 2. Reg. 4. Ingressi sunt autem domũ. Pro quo hebrei legunt. Et ipsi ingressi sunt domũ. Accipitur etiam pro verbo substantiuo. Geñ. 6. Videntes autem filii dei fi lias hominum q̃ essent pulchre.

Presto sũ Paratisumus.

Presto est Adsunt.

Huc. presẽs tẽp9

Ipse. Iste.

Ipsi.

Esse.

Tacere. Silere.

הַס Has. silere. tacere. Amos. 6. tace & nõ recorderis nomi nis dñi. Soph. 1. Silete a facie dñi dei. Zach. 2. Sileat om nis caro a facie dñi. Nu. 13. Inter hec caleb compescẽs mur mur populi qui oriebatur contra moysen ait. Pro quo he brei legunt. Et silere fecit caleb populum ad Moysen vel pro moyse. idest propter murmur qui oriebatur contra eũ

Aduersum.

הָפַךְ Hapach. vertere: siue verti. reuerti. conuertere. con uerti. Euertere vel euerti. Subuertere: aut aduersari. Per uertere. mutare. Deut. 23. Vertitq; maledictionem eius in benedictionem. 3. Reg. 22. Verte manum tuam & eiice me de exercitu. Prouer. 12. Verte impios & non erunt. Iu di. 20. Quod cum cernerẽt filii israel in ipso certamine po siti. Pro quo hebrei legunt. Et versus est vir israel in certa mine. & in eodem. Versa facie fortissime resistebant. 1. Re. 4. Irruerant enim in ea dolores subiti. Pro quo hebrei le gunt. Versi enim fuerant dolores eius in eam. Siue euerse vel dissolute sunt compages eius in ea. Nam eadem verba ponuntur. Dañ. 10. vbi dicitur. Dñe mi in visione tua disso lute sunt compages mee. Ester. 9. Versa vice superiores iu dei esse ceperunt. Iob. 30. redactus sum in nihilũ. i. versus sum in nihilum. Et in eodem. 41. in stipulam versi sunt ei lapides funde. Prouer. 12. verte impios et non erunt. Thrẽ. 5. hereditas nostra versa est ad alienos. Itẽ significat reuer ti. vt. i. Reg. 25. reuersi sunt ita q̃ pueri dauid per viam suã. 4. Reg. 5. Quando reuersus est homo de curru suo. 2. Pa ralip. 9. que reuersa abiit in terrã suã. Ios. 8. presertim cum ii qui simulauerunt fugã et tendebãt ad solitudinẽ contra persequentes fortissime restitissent. Pro quo hebrei legunt Et populus qui fugerat ad desertum reuersus est contra p sequentem idest contra populum persequentem. Osee. 7. Ephraim factus est subcinericius panis qui non reuersatur. Item significat conuertere siue conuerti. Ps. 77. Conuer tit in sanguinem flumina eorum. Et in eodem. Conuersi sunt in die belli. Ps. 104. Conuertit cor eorum vt odirẽt po pulum eius. Iob. 38. Restituetur quasi lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: conuertetur siue vertetur vt lutum signaculum. Esa. 34. Et conuertentur torrentes eius in pi cem. Threñ. 3. Et conuertit manum suam tota die. Osee. 11. Conuersum est in me cor meum. Ioel. 2. Sol conuertetur in tenebras. Item significat euertere vel aduersari. 2. Reg. 10. Et exploraret ciuitatem & euerteret eam. 1. Paralipo. 19. vt explorent & inuestigent & scrutentur terram. pro quo he brei legunt. Vt scrutentur & euertant & explorent terram. Iob. 19. Et quem maxime diligebam aduersatus est mihi. Item significat subuertere. Geñ. 19. Vt non subuertam vr bem pro qua locutus es. Et in eodem. Et subuertit ciuitates has. Iob. 9. Quos subuertit in furore suo. & in eodem. 28. Subuertit a radicibus montes. Thren. 4. Que subuersa est in momento. & inde הַפֵּכָה Haphecha. idest subuersio. Geñ. 19. Et liberauit lot de subuersione vrbium. & aliquãdo scri bitur cum mem in principio. vt Deut. 29. In exemplũ sub uersionis sodome & gomorre. Itẽ ponitur pro peruertere Hiere. 23. Et peruertistis verba dei viuentis. Et inde הַפְכָּךְ Haphech. idest peruersio siue peruersum. Esa. 29. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et aliquando scribitur pluraliter. & cum tau in principio & dicitur תַּהְפֻּכוֹת Thahpuchoth. Deut. 32. Generatio enim peruersa est. Pro quo hebrei le gunt. Generatio enim peruersionum vel auersionũ est. Pro uer. 2. Ab homine qui peruersa loquitur. Et in eodem. Et exultant in rebus pessimis. Pro quo hebrei legunt. Et exul tant in subuersionibus pessimis. Et in eodem. 23. Et cor tu um loquetur peruersa. Et aliquando duplicantur littera pe & littera caf. & dicitur הַפְכְפַךְ Haphachpach. Prouer. 21. Peruersa viri via aliena est a deo. & inde מַהְפֶּכֶת Mahapé cheth. Quod ponitur pro neruo carceris quo malefacto res vel qui peruerse agunt vinciuntur. Hiere. 29. Vt mittas eum in neruum & in carcerem. Significat etiam predicta di ctio voluere. Iudi. 7. Videbatur mihi quasi subcinericius panis ex ordeo volui & in castra madian descendere. Iob. 37. Et nubes spagũt lumẽ suũ: que lustrãt cuncta per circui

Vertere.

Verti.

Reuerti.

Cõuertere. Conuerti.

Euertere.

Aduersari.

Subuertere

הַפֵּכָה Subuersio

Peruertere הַפְךָ

Peruersũ.

תַּהְפֻּכוֹת Peruersa.

הַפְכְפַךְ Peruersa. מַהְפֶּכֶת

Neruus.

Voluere.

© Biblioteca Nacional de España

tum Pro quo hebrei legunt. Et ipse siue & ipsum in circui tu voluitur. Et in eodem. 38. Restituetur vt lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: voluetur siue reuoluetur vt lutum signaculum. Item significat mutari. idest ab alio in aliud verti vel conuerti. vt Exo. 14. Mutatum q̄ est cor pharaonis & seruorum eius super populum. Leuit. 13. Et pilos in album mutatos. Iob. 30. Mutatus es mihi in crudelem. Hiere. 13. Si mutare poterit ethiops pellem suā. Dañ. 10. Et species mea īmutata est in me. & ide הֲפֵךְ hephech. i. econuerso. econtrario. contrarium. vel contra consuetudinem. vt Ezech. 16. Et factum est in te contra consuetudinē mulierum. Et in eodem. Et factum est in te contrarium. in de מִתְהַפֶּכֶת Mithapécheth. idest versatilis. Geñ. 3. Et flameum gladium atq̄ versatilem.

Mutari. הֲפֵךְ contra. contraria. מִתְהַפֶּכֶת Versatilis.

הֹצֵן Hósen. instructio. scilicet belli vel exercitus. Ezech. 23. Et venient superte instructi curru et rota. et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat quoddam instrumentum bellicum: vel quoddam genus vehiculi quo in bellis vtebantur.

Instruct⁹. הֹצֵן

הַר Har. mons. Geñ. 10. Vsq̄ sephar montem orientalem. Exo. 3. Et venit ad montem dei. Et in eodem. 25. Secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est. Ps. 3. Et exaudiuit me de monte sancto suo. Ps. 10. Transmigra in montem sicut passer. Ps. 14. Quis requiescet in monte sancto tuo. Ps. 23. Quis ascendet in montem domini. Et aliquando scribitur cū he in fine. vt Geñ. 14. Et qui remanserant fugerunt ad montem. Et in eodem. 19. In montem saluum te fac. Et in eodem. Nec possum in monte saluari. & in predictis locis ponitur he finalis loco ad vt in. sicut מִצְרַיְמָה Misráima. idest ad egyptum: vel in egyptum. & in plurali. הָרִים Harim. idest montes. Geñ. 7. Opertiq̄ sunt omnes montes excelsi. Iob. 28. Subuertit a radice montes. Ps. 71. Suscipiant montes pacem populo. Et aliquando duplicatur littera res. vt in sequenti dictione.

Mons. הַר Montes. הָרִים

הָרַר Har. mons. Geñ. 14. In montibus seir vsq̄ ad campestria. Pro quo hebrei legunt. In monte suo seir vsq̄ ad campestria. Ps. 28. Prestitisti decori meo virtutem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Prestitisti monti meo fortitudinem. Et in plurali הָרְרֵי Harere. Deut. 8. Et de montibus eris metalla fodiuntur. Ps. 35. Iustitia tua sicut montes dei. Ps. 49 Iumenta in montibus & boues. Ps. 85. Fundamenta eius in montibus sanctis. Et inde הָרָרִי Harari. idest montanus. Hiere. 17. Sacrificantes in agro. Pro quo hebrei legunt. Montanus in agro. Nam dicitur montanus ex multa consuetudine sacrificandi in monte vel in agro.

Mons. הָרַר Montes. הָרְרֵי mōtanus. הָרָרִי

הָרַג Harag. occidere. interficere. Geñ. 4. consurrexit cain aduersus fratrem suum abel & interfecit eum: & in eodem. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Et in eodem. Omnis qui occiderit cain. Et in eodem. Quoniam occidi virum in vulnus meum. Exo. 2. Nū occidere me vis sicut occidisti heri egyptium. Et in eodem. 4. Ecce ego interficiam filium tuum primogenitū. Et in eodem. 11. Obsecro vt interficias me. Et in eodem. 25. Occidat vnusquisq̄ proximos suos: qui initiati sunt beelphegor. 2. Reg. 3. Igitur ioab & abisai frater eius interfecerunt abner. Iob. 5. Virum stultum interficit iracundia. Et in eodem. 20. Occidet eum lingua vipere. Ps. 44. Quoniam propter te mortificamur tota die. idest occidimur. Ps. 77. Et occidit pīgues eorum. Et in eodem. Cum occideret eos querebant eum. Et in eodem. Occidit in grandine vineas eorum. Pro uer. 1. Auersio paruulorum interficit eos. Eccl's. 3. tempus occidendi & tempus sanandi. Esa. 22. Et ecce gaudium & letitia occidere vitulos & iugulare arietes. Ezech. 26. Filie quoq̄ eius que sunt in agro gladio interficientur. & inde הֲרוּגִים Harugin. siue הֲרֻגֵי Haruge. idest interfecti vel occisi Prouer. 7. Et fortissimi quiq̄ interfecti sunt ab ea. Hiere. 18. Et viri earum interficientur morte. pro quo in hebreo habetur. Et viri earum erūt interfecti morte. Ezech. 37. Et insufla super interfectos istos. Et inde הֲרֵגָה Harega. idest occisio vel interfectio. Hiere. 12. Sanctifica eos in die occisionis. Et in eodem. 19. Non vocabitur amplius locus iste thophet & vallis filii ennon: sed vallis occisiōis. Zach. 11. Pasce pecora occisionis. Et aliquando scribitur sine he in fine: & dicitur הֶרֶג Hereg. vt Ester. 9. Percusserunt iudei inimicos suos plaga magna & occiderunt eos. Pro quo hebrei legunt. Percusserunt iudei inimicos suos percussione gladii & occisione & perditione. Esa. 27. Aut sicut occidit interfectos eius sic occisus est. pro quo hebrei legūt: aut sicut occisio interfectorum eius sic occisus est. Et in eodem. 30. In die interfectionis multorum cum ceciderint turres. Ezech. 26. Cū occisi fuerint in medio tui. Pro quo hebrei legunt. In occidendo occisionem in medio tui. Sed beat⁹ hieronymus transtulit sensum.

Interfecti הֲרוּגִים Interfecti הֲרֻגֵי Occisio. הֲרֵגָה Occisio הֶרֶג interfectio

הָרָה Hara. concipere. vt Geñ. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. At illa concepisse se videns despexit dominam suam. Et in eodem. 38. Ad vnum igitur coitum mulier concepit. Nume. 11. Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem. Iudi. 13. Sed concipies & paries filium. Iob. 3. Et nox in qua dictum est conceptus ē homo. Esa. 8. Ecce virgo concipiet. Et in eodem. 33. Concipietis ardorem. Et in eodem. 26. Concepimus & quasi parturiuimus. Et in eodem. 59. Conceperūt dolorem & pepe runt iniquitatem. Et in eodem. Concepimus & locuti sumus de corde verba mendacii. Osee. 1. Et concepit & peperit filium. Significat etiam gignere. vt. 1. Paralip. 4. Genuitq̄ mariam & samai & iesba. inde הֲרָה Hara. idest p̄gnās. vel concipiens aut conceptus. vt Geñ. 16. Ecce concepisti. Pro quo hebrei legunt. Ecce tu pregnās. Et in eodem. 38. Et videtur vterus illius intumescere. Pro quo hebrei legunt. Et ecce illa pregnās. Et in eodem. De viro cuius hec sunt concepi. Pro quo hebrei legunt. De viro cuius hec sūt ego pregnans. Exo. 21. Et percusserit quis mulierem pregnantem. Hiere. 30. Et vulua eius conceptus eternus. Et in plurali הָרוֹת Haroth. idest pregnantes. 4. Reg. 8. Et paruulos eorum ellides: & pregnantes diuides. & in eodem. 15. Et interfecit omnes pregnantes eius. Amos. 5. Eo quod diffecuerunt pregnantes galaad. & inde הֵרוֹן Heron. idest conceptio vel cōceptus. vt Geñ. 3. Multiplicabo erumnas tuas & conceptus tuos. & aliquando scribitur cum iod & dicitur הֵרָיוֹן Heraion. idest conceptus. Ruth. 4. Et dedit illi dominus vt conciperet. Pro quo hebrei legunt. Et dedit illi dominus conceptum. Osee. 9. Gloria eorum a partu & ab vtero & a conceptu. & inde הָרִים Horim. siue הֳרֵי Hore idest progenitores vel patres. vt Geñ. 49. Confortate sūt benedictionibus patrum eius.

Concipere. Gignere. Pregnās. conceptus pregnātes conceptus conceptus Patres. הָרֵי הָרִים cogitatiōes

הָרַהּ Harhar. in lingua chaldaica significat cogitationē & solum inuenitur in nūero plurali. scilicet הַרְהֹרִין Harhorin. Dan. 4. Et cogitationes mee in stratu meo.

הָרַס Haras. destruere. dissipare. conterere. deponere. terminos transcendere. Exo. 23. Sed destrues eos. Iudi. 6. Et destrues aram baal. Iob. 12. Si destruxerit: nemo est qui edificet. Ps. 10. Quoniam quem perfecisti destruxerūt Prouer. 14. Insipiens structam quoq̄ manibus destruet. & in eo. 24. & macería lapidum eius destructa erat. Esa. 49 Destruētes te & dissipantes a te exibunt. Thren. 2. Destru

Destruere הָרַס

© Biblioteca Nacional de España

xit in furore suo munitiones virginis iuda. Ponitur etiam
Dissipare. pro dissipare. Hiere. 1. Et dissipes & edifices & plantes. Et
in eodem. 31. Et dissiparem & disperderem & affligerem.
Ezech. 36. Quia ego dominus edificaui dissipata. Et su-
Suffodere pra in eodem ponitur pro suffosis: vbi dicitur. Et destitute
atq; suffose munite sederunt. Ioel. 1. Dissipate sunt apothe
Deponere ce quoniam confusum est triticum. Item ponitur pro de-
ponere vel conterere. Exo. 15. Deposuisti aduersarios tuos
Conterere Ps. 67. Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum. signi
trãscedere. ficat etiam transcendere terminum. Exo. 19. Ne forte velit
transcendere terminos ad videndum dominum. Et in eo-
dem. Sacerdotes autem & populus non transeant termi-
חֶרֶס nos. Inde. חֶרֶס Heres. ideſt destructio vel dissipatio. Esa. 19
Ciuitas solis vocabitur vna. Pro quo hebrei legunt. Ciui-
Destructio tas destructionis vel dissipationis vocabitur vna. Sed si p̃
dicta dictio. חֶרֶס Heres scribatur cum cheth: que est quasi e
iusdem figure cum littera he: tunc significat solem vel te-
stam aut testeum. Et fortasse in bibliis hebraicis antiquis e
rat scriptum חֶרֶס cheres cum littera cheth: sicut beat⁹ hie-
ronymus transtulit. Nam in suis explanationibus sup hoc
loco sic ait. חֶרֶס cheres enim verbum ambiguum est: & te-
Testa. sta dicitur & sol: eo q; vtrunq; areat & siccum sit. Hec hiero
nymus. in translatione autem chaldaica sic habetur. Ciui-
חֲרִיסוּת tas solis que destruenda est vocabitur vna. Et inde חֲרִיסוּת
Ruina. Harisuth. ideſt destructio siue ea que corruerant: aut ruina.
vt Esa. 49. Et terra ruine tue. Amos. 9. Et ea que corrue-
rant restaurabo.
חָתַת Hathath. insidiari. irruere. Ps. 61. Quousq; irruitis in
Irruere. hominem. Et solum inuenitur in predicto loco. Et di
cunt aliqui hebrei q; deriuatur a supradicta dictione הָוָה ha
ua. De quo vide in predicta dictione.
חָתַל Hathal. circunuenire. fallere. mentiri. illudere. Gen̄.
Circũuenire 31. Sed & pater vester circunuenit me. Exo. 8. Verũ-
Fallere. tamen noli vltra fallere. Iudi. 16. Per tres vices mentitus es
Mentiri. mihi. 3. Reg. 18. Illudebat eis helias. Iob. 13. Aut decipietur
Illudere. vt homo vestris fraudulentiis. pro quo hebrei legunt. Aut
Decipere. sicut illuditur homini illudetis ei. vel sic: aut sicut mentimi
ni homini mentiti estis ei. Hiere. 9. Et vir in fratrem suum
deridebit. ideſt illudet. Et inde הוּתַל Huthal. ideſt dece-
ptum siue illusum. pro quo beatus hieronymus transtulit.
הוּתַל insipientem. vt Esa. 44. cor insipiens adorabit illud. Et in
Insipiens de הַתֻּלִים Hathulim. ideſt mendaces: siue illudentes aut il-
הַתֻּלִים Mẽdaces. lusores. Iob. 17: Non peccaui. pro quo hebrei legunt. Si nõ
mendaces mecum. Et idem dicit Burgen̄. in suis additioni
bus super predicto loco. Et inde מַהֲתַלּוֹת Mahathaloth. pro
מַהֲתַלּוֹת quo beatus hieronymus transtulit errores. vt Esa. 30. Vide
Errores. te nobis errores.

De incipientibus a littera. ו Vau.

Vau littera nunquam reperitur sola per se: sicut nec vlla a-
lia littera hebraica: vt dictum est in precedentibus. Sed ap-
ponitur nomini & verbo & aliis partibus orationis: et tunc
communiter ponitur pro coniunctione scilicet. &. q;. quo
q;. autem. at. atq;. vero. ac. igitur. sed. cumq;. aut. vt Gen̄. 1.
Et In principio creauit deus celum & terram. & in eodẽ. Ter-
ra autem erat inanis & vacua. & in eodem. Et tenebre erãt
super faciẽ abyssi: & spiritus domini ferebatur super aquas
Et in eodem. Et fecit deus firmamentum. Et in eodem. 4.
Vlit. Fuit autem Abel pastor ouium & cain agricola. Et in eo-
q;. dem. Iratusq; est cain vehementer. Et in eodem. Dixitq;
Quoq;. dominus ad eum. Et in eodem. 5. Vixit quoq; seth. Et in
eodem. 6. Ostium autem arce pones in latere. Et in eodem
9. Vixit autem noe. Et in eodem. 15. Turturem quoq; & co
lumbam. Et in eodem. 24. At illa cito tollens pallium. E-
At. xo. 2. At ille vbi est inquit. Et in eodem. 14. In curribus
atq; equitibus. Et in eodem. 16. Atq; computruit. Iob. 1.
Atq;. Simplex & rectus ac recedens a malo. Ps. 1. Et in lege eius
Ac. meditabitur die ac nocte. Ponitur etiã in nostra translatio
ne aliis modis quãplurimis. Nam aliquando ponitur pro
vero. vt Prouer. 2. Impii vero de terra pdentur. Et in eodẽ.
Vero. 10. filius vero stultus mestitia est matri sue. Eccl's. 1. terra ve
ro in eternũ stat. Ponitur etiã pro igitur: siue pro ergo. vt
Igitur. Gen̄. 2. formauit igitur dominus hominem. Et in eodẽ. Tu
Ergo. lit ergo dominus deus hominẽ. Et in eodẽ. Igitur perfecti
sunt celi & terra. Et in eodem. 3. Vidit igitur mulier. Et in
eodem. 12. Nunc igitur ecce coniux tua. Et in eodem. 16. I-
gitur sarai vxor abraam nõ genuerat. Exo. 1. Bene ergo fe
cit deus obstetricibus. Et in eodem. Precepit ergo pharao
omni populo. Item ponitur pro sed. vt Gen̄. 2. Sed fons a-
Sed. scendebat de terra. & in eodem. 31. Sed deus patris tui dixit
mihi. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. Ps. 6. Sed
tu domine vsquequo. Canti. 1. Nigra sum sed formosa. Itẽ
ponitur pro cumq;. vt Gen̄. 3. cumq; agnouissent se esse nu
Cumq;. dos. Et in eodem. 4. cumq; essent in agro. Exo. 2. cumq; iã
celare non posset. Deut. 4. cumq; quesieris ibi dominum
deum tuum. Iob. 2. cumq; eleuassent procul oculos. Et in
eodem. 29. cumq; sederem quasi rex circũdante exercitu.
Item ponitur pro aut. siue pro vel. vt Gen̄. 31. Aut si tu pre
Aut. tericris malum mihi cogitans. Et in eodem. 41. Absq; tuo
imperio non mouebit quisq; manum aut pedem. Exo. 21.
Qui percusserit patrem suum aut matrem. Et in eodem.
Qui maledixerit patri suo aut matri. Leuit. 17. Quod si nõ
lauerit vestimenta sua vel corpus. Et in eodem. 22. Sin autẽ
Vel. vidua vel repudiata. Et in eodẽ. 25. vel qui ex his nati fue-
rint. Iob. 38. Aut thesauros grandinis aspexisti. Ps. 8. Aut
filius hominis quoniam visitas eũ. Ps. 14. Aut quis requi
escet in monte sancto tuo. Item ponitur pro etiam. Gen̄. 1.
Etiam. Dixit etiam deus producant aque. Et in eodẽ. 2. Lignum
etiam vite in medio paradisi. Et in eodem. 28. Vouit etiam
votum dicens. Hiere. 5. Si etiam viuit dominus dixerint.
Item ponitur pro enim: vel nam: aut nanq;. vt. Gen̄. 20.
Enim. Habet enim virum. Et in eodẽ. 24. Habitabat enim in ter
Nam. ra australi. Exo. 19. Nam profecti de raphidim. 1. Reg. 4.
Nanq; Egressus est nãq; israel. Canti. 2. Nam vinea nostra floruit.
Abach. 1. Equites nãq; eius de longe venient. Ponitur etiã
pro itaq;. Gen̄. 11. Tulit itaq; thare abrã filium suum. Exo.
Itaq;. 1. Posuit itaq; eis magistros operum. Et in eodem. 14. Ti-
muit itaq; populus dominum. Deut. 11. Ama itaq; domi-
num deum tuum. Item ponitur pro siquidẽ. vt. 1. Reg. 28.
Siquidem Siquidem philistiim pugnant aduersum me. 4. Reg. 7. Si
quidem dominus audiri fecerat. Item ponitur pro interea
aut interim vel preterea. vt. Gen̄. 35. Interea locutus est do
Interea minus ad iacob. Et in eodem. 43. Interim fames omnem
Interim. terrã premebat. Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super
Egyptum. Et in eodem. 38. Fuerũt preterea centum talenta
Preterea. argenti. 2. Paralip. 34. Ossa preterea sacerdotum combu-
sit. Ponitur etiam pro quãdo vel pro vnde. vt. Gen̄. 11. Sem
erat centum annorum quando genuit Arphaxath. Et in eo
Quando. dem. 13. Vnde facta rixa inter pastores gregum. Et in eodẽ.
Vnde. 26. Vnde appellauit eum abundantiam. Et cum preceden
ti negatione ponitur pro Neq;. vt. Exo. 20. Non facies ti-
Neq;. bi sculptile neq; omnem similitudinem. Et in eodem.
Nec eorum que sunt in aquis sub terra. Deut. 18. Neq; in-
cantor: neq; phythones consulat. Nume. 23. Neq; filius

© Biblioteca Nacional de España

hominis vt mutetur. Esa. 28. Neqꝫ vexabit eum rota plaustri. Thren. 3. Non enī humiliauit ex corde suo & abiecit filios hominum. idest neqꝫ abiecit filios hominum. Ezech. 13. Neqꝫ opposuistis murum pro domo israel. Habet fortasse in nostra translatione alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. Hebrei tamen in omnibus locis supradictis dicunt quod ponitur pro coniunctione. Et aliquando ponitur vau littera vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Genī. 22. Dic autem tertio eleuatis oculis vidit locum procul. Pro quo in hebreo habetur. In die tertio & leuauit abraam oculos suos & vidit locum procul. Et in eodem. 36. Et hi filii sebeon Aya & anna. Pro quo in hebreo habetur. Et hi filii sebeon & aya & anna. Et similiter ponitur in principio librorum: vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Exo. 1. Hec sunt nomina filiorum israel. Pro quo in hebreo habetur. Et hec sunt nomina filiorum israel. Iudi. 1. post mortem iosue consuluerunt filii israel dominum. Pro quo hebrei legunt. Et factum est post mortem iosue & consuluerunt filii israel dominum. Ruth. 1. In diebus vnius iudicis quando iudices preerant. pro quo hebrei legunt. Et factum est in diebus quando iudicabant iudices. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. pro quo hebrei legunt. Et fuit vir vnus de ramathaim. Esdre. 1. In anno primo cyri regis persarum. Pro quo hebrei legunt. Et in anno primo cyri regis persarum. Ester. 1. In diebus asueri. Pro quo in hebreo habetur. Et factum est in diebus asueri. Et aliquando ponitur in nostra translatione in principiis librorum. vt Leuit. 1. Vocauit autem moysen. Nu. 1. Locutusqꝫ est dominus ad Moysen. Ezech. 1. Et factum est in tricessimo anno. Item littera vau prepositiua verbo preteriti temporis facit ipsum temporis futuri: & econuerso. vt Genī. 27. Tempusqꝫ veniet cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis. Et in eodem. Eritqꝫ semen tuum q̄si puluis terre & dilataberis ad orientem & occidentem. Et in eodem. Et benedicentur in te & in semine tuo. Item facit de preterito futurum. vt in eodem. Cumqꝫ venissem ad quendam locum. Et in eodem. Tulitqꝫ de lapidibus que iacebant. Pro quo hebrei legunt. Et tulit de lapidibus loci. Et in eo. Viditqꝫ in somnis scalam. Et de hoc plenius in arte grāmatica dictum est.

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est vau. & sunt due tantum & aliqua nomina propria: sunt autem que sequuntur.

וָו Vau. Paxillus. siue clauus: cuius caput est curuum instar littere vau. Et solum inuenitur in numero plurali. Pro q̄ beatus hieronymus transtulit capita. Exo. 26. Quarum capita aurea & bases enee. Et in eodem. 27. Et capita earum cum celaturis suis argentea. Et dicunt hebrei q̄ erant quidam paxilli vel claui affixi in capitibus colūnarum ex quibus pendebant cortine et velamina.

capita.

וְהַב Vaheb. facere. vt Nu. 21. Sicut fecit in mari rubro sic facet in torrentibus Arnon. Vbi pro eo quod in littera nostra est fecit: in hebreo ponitur supradicta dictio. scilicet וְהַב Vaheb. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei q̄ est nomen proprium loci sic dicti propter aliquā causam ignotam apud illos. Vnde in hebreo de verbo ad verbum sic legitur. scilicet: ad vaheb in rubrum et ad torrētes Arnon. idest venerunt ad locum qui dicitur vaheb. et inde in mare rubrum et ad torrentes Arnon. scilicet venerunt. vnde in sequentibus dicitur profectiqꝫ sunt de solitudine in mathana: de mathana in nahaliel: de nahaliel in bamoth. scilicet venerunt. Et in hebreo non habetur illud profectiqꝫ sunt. Sed subintelligitur. Et licet in aliis locis sacre scripture vbi ponuntur mansiones filiorum israel nō inueniatur locus dictus וְהַב Vaheb. non repugnat supradictis: sicut nec inuenitur locus dictus mathana neqꝫ nahaliel nisi tantum in predicto loco: vbi dicitur quod profecti sunt de solitudine in mathana: et de mathana in nahaliel. Aliiuero dicunt q̄ predicta dictio וְהַב Vaheb deriuatur a dictione יְהַב Iehab. Que significat molem vel onus. vt. ps. 54. Iacta super dominum curam tuam. Pro quo ipsi legunt. Iacta super dominum onus tuum siue mollem tuam. Vnde in predicto loco legunt sic. A mole in mare rubrū vsqꝫ ad torrentes arnon. Et secundum beatum Hieronymum supradicta dictio יְהַב Iehab significat charitatem. Nam in supradicto psalmo iuxta he. ve. sic transtulit. scilicet. Proiice super dominum charitatem tuam. Et in lingua chaldaica significat dare vel tradere aut afferre. De quo vide infra in dictione יְהַב Iahab. sunt etiam aliqua nomina propria a littera vau incipientia. Sicut est וַפְסִי vapsi. vt Nu. 13. De tribu nethalim naabi filium vapsi. Et similiter וַשְׁתִּי Vasthi. Ester 1. Vasthi quoqꝫ regina fecit conuiuium feminarum.

De incipientibus a littera. ז zain.

זְאֵב Zeeb. Lupus. vt genī. 49. Beniamin lupus rapax. Esa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in plu. זְאֵבִים Zeebim siue זְאֵבִי Zeebe. idest lupi. Ezech. 22. Quasi lupi capientes predā. Abach. 1. Et velociores lupis vespertinis. Lupus. זְאֵבִים Lupi.

זֹאת Zoth. Ista. vel hec. De quo vide infra in dictione זֶה Ze. זֹאת Ista.

זְבוּב zebub. musca. vt Esa. 7. sybilabit dñs musce q̄ ē in extremo fluuiū egypti. & in plu. זְבוּבִים siue זְבוּבֵי zebubi. siue זְבוּבֵי zebube. Eccl's. 10. musce morietes pdūt suauitatē vnguēti זְבוּב Musca. זְבוּבִים Musce.

זָבַד Zabad. dotare. vt Genī. 30. Dotauit me deꝰ dote bona. et ide זְבֵד Zebed. i. dos. siue dotatio. vt in p̄dicto loco. זָבַד Dotare. זְבֵד Dotare.

זָבַח zabach. immolare. sacrificare. occidere. mactare vt Genī. 31. Immolatisqꝫ victimis in mōte. pro quo in hebreo habetur. Et immolauit iacob victimā in mōte. Exo. 5. Et sacrificemus dño deo nro. Et in eo. Ite et sacrificate deo vro in terra hac. Et in eo. 8. et dimittā ppl'm vt sacrificent dño. Et in eodem. abominationes enim egyptiorū immolabimꝰ Et in eo. Qđ si mactauerimus ea q̄ colūt egyptii. Et in eo. 22. Qui immolat diis occidetur. Et in eo. 23. Nō immolabis sup fermēto sanguinē victime mee. Leuit. 17. Et nequaqꝫ vltra immolabūt hostias suas demonibus. Nu. 22. Cumqꝫ occidisset balac boues & oues misit ad balaā. Deut. 16. Immolabisqꝫ phase dño deo tuo. Et in eo. qđ immolatū ē vespe. pro quo. he. le. qđ immolabis vespe. Et in eo. 33. Ibi immolabunt victimas iustitie. 1. Reg. 1. vt adoraret & sacrificaret dño. Et in eo. Et immolauit elcana. Et in eo. 15. vt immolet dño deo tuo in galgalis. 3. Reg. 8. mactauitqꝫ salomon hostias pacificas q̄s immolauit dño. Et in eo. 13. Et immolabit sup te sacerdotes excelsorū. & in eo. 19. Tulit par boū & mactauit illud. 1. Paralip. 29. Immolauerūtqꝫ victimas dño. 2. Paralip. 7. Rex aūt & oīs ppl's immolabāt victimas. Et in eo. Mactauit igitur rex salomō hostias boū. Et in eo. 28. quos ego placabo hostiis. pro quo he. le. Eis sacrificabo siue immolabo. & in eo. 33 Cūctis idolis quos manases fuerat fabricatus immolauit. p̄s. 4. Sacrificate sacrificiū iustitie. Ps. 26. Et immolabo in tabernaculo eius hostiā vociferationis. p̄s. 49. Immola deo sacrificiū laudis. Ps. 115. tibi sacrificabo hostiā laudis. Esa. 65. qui immolāt i hortis. & in eo. 66. qui mactat pecꝰ q̄si q excerebret canē. Osee. 4. Sup capita mōtiū sacrificabāt. & ide זֶבַח zebach. i. victima. hostia. sacrificiū. Exo. 12. dicetis eis victima trāsitus dñi est. Leuit. 3. Si hostia pacificorū fuerit eius

זָבַח Immolare. Sacrificare. Mactare. Occidere. זֶבַח Victima. Hostia.

© Biblioteca Nacional de España

Sacrificiū oblatio.Ps.39.sacrificiū & oblationē noluisti.& in plurali.

זְבָחִים Zebachim.siue זִבְחֵי Zibche.Exo.24. Immolauerunt{q3} victimas pacificas dño.Deut.33.Ibi īmolabūt victimas iustitie.1.Reg.15.Nūquid vult deus holocausta & victimas.Et aliqñ scribitur in plu.זִבְחוֹת Zebachoth secūdū formā noīm femininorū.vt Osee.4. Et cōfundētur a sacrificiis suis.& inde מִזְבֵּחַ Mizbeach.siue מִזְבַּח Mizbach.i. Altare vbi sacrificia vel hostia offerūtur.Geñ.8.Edificauit aūt noe altare dño.Exo.20.Altare de terra facietis mihi.& in eo.21.Ab altari meo euelles eū vt moriatur. Accipitur ēt pro altari incensi.vt Exo.30.Facies quoq; altare ad adolendū thymiama.& in plu.מִזְבֵּחוֹת Mizbechoth.vt Ps.83. Altaria tua dñe virtutū.Osee.10.secūdū multitudinem fructus sui multiplicauit altaria.

Sacrificia

Zicetme.

זְבָחוֹת

Altare.

מִזְבֵּחַ

Altaria.

מִזְבְּחוֹת

זָבַל Zabal.cohabitare.vt Geñ.30.Etiā hac vice mecū erit vir meus.Pro quo hebrei legunt. Hac vice cohabitabit mihi vir meus.Et inde זְבֻל Zebul.i.habitaculum.vt.3. Reg.8.Edificans edificaui domū et habitaculū tuū.Abach 3.Sol & luna steterunt in habitaculo suo.

Cohabitat

זְבֻל

Habitaculum.

זָבַן Zabā.in lingua chaldaica significat.Emere.seu vēdere Dañ.2. Quod tempus redimitis.idest emitis.

Emere.

זָג Zag.Folliculus vuarū.Nu.6.Ab vua passa vsq; ad acinū nō comedet.Pro quo he.le.Ab acinis vsq; ad folliculum .s.vue nō comedet.Et solum inuenitur in predicto loco.

acinus

Folliculus

זֶה Ze.Pronomen est demonstratiuū vel relatiuū.i.iste.hic ipse.ille.qui vel quod.iā.Et est oīs casus & vtriusq; numeri & generis masculini vel neutri.vt Geñ.5. Iste consolabitur nos.Et in eo.11.Ceperuntq; hoc facere.Et in eo.31. Siq; per vigintí annos in domo tua seruiui.p quo he.le. Isti mihi vigintí anni in domo tua.s. trāsacti sunt.siue iste mihi vigesimus annus in domo tua.s.transactus est. Et in eo.41.Nun inuenire poterimus talē virū qui spū dei plenus sit.Pro quo he.le.Nun inuenire poterimus sicut hic.s. est:virū qui spiritu dei plenus sit.Exo.32.Moysi eī huic viro qui nos eduxit de terra egypti ignoramus quid acciderit.Et in eo.Egressusq; est hic vitulus.Et in eo.33.Et verbū istud quod locutus es faciā.Deut.5. Montem istū egregiū & libanum.Ios.2.Innoxii erimus a iuramento hoc.1.Reg. 14.Et occidite super istud.2.Reg.11. Et nunc hūc & nunc illū consumit gladius. vbi ponitur etiā pro illo.3.Reg.19. Et ecce angelus dñi tetigit eū.pro quo he.le. Et ecce angelus dñi iste tetigit eū:siue qui tetigit eū.Ps.23.quis est iste rex glorie.Ps.47.Qm hic est deus deus noster in eternū. Ps.55.Ecce cognoui quia deus meus es.p quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Hoc scio quia deus meus es.Ps.67. Sinai a facie dei israel.pro quo he.le. Iste siue ille sinai a facie dei israel.s. motus est vel distillauit Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Et sinai a facie dei israel.Eccl's.7.Bonum est te sustētare istū: sed ab illo ne subtrahas manū tuā: vbi ponitur pro isto & pro illo.Et in eo.8.Oīa hec tractaui in corde meo.Cauti.2 Ecce iste venit saliens in mōtibus.Et ī eo.En ipse stat post parietē nr̄m.Esa.25.Iste dñs sustinuimus eū.Zach.1. Iste iā septuagesimus annus est.ponitur ēt pro iam.2.Reg.14 Quasi mulier iam plurimo tpe lugens mortuū.zach.7. Sicut feci iā multis annis.Et aliqñ ponitur relatiue. Iob.19. Et quē maxime diligebā aduersatus est mihi.Ps.73.mons sion in quo habitasti.Ps.103.In locū quē fundasti eis.Et in eo.Draco iste quē formasti ad illudendū ei. Vbi ponitur p demōstratiuo & relatiuo simul.Prouer.23.Audi patrem tuum qui genuit te.Ponitur etiam pro aduerbio hac.vt Nu. 13.Ascendite per meridianam plagam.pro quo hebrei legunt.Ascendite hac in meridiem siue per meridiem.Scribitur ēt cum beth in principio & dicitur בָּזֶה Baze & significat.hic.idest in hoc loco.vt Exo.24.Expectate hic donec reuertamur ad vos.Apponitur etiā ei mem in principio et dicitur מִזֶּה Mize.i.ab hoc vel ab isto aut ab ipso. Et aliquādo ponitur aduerbialiter & signat hinc vel istinc.i.ab hac vel ab ista parte vel de isto loco.Geñ.42. Non egrediemini hinc.Exo.17.Sustentabant manus eius ex vtraq; parte. Pro quo he.le.Sustentabant manus eius hinc vnus & hinc vnus.i. vnus ex vtraq; parte. Exo.33. Vade ascende de loco isto. Scribitur etiā זֹה zo cum puncto holē & tunc est generis femininí vel neutri.Eccl's.2.Et gaudio dixi quid frustra deciperis.Pro quo he.le.Et letitie.s.dixi quid ipsa facit.Et in eo.5.Hoc est donū dei.Et in eo.7. Cuncta tētaui in sapiētia.Pro quo he.le.Omnia hec tētaui in sapientia. Et aliqñ scribitur cum vau loco he & puncto holem & dicitur זֹו Zo.vt Eccl's.5.Miserabilis prorsus infirmitas. Pro quo hebrei legunt.Etiam hec mala infirmitas.s.est.Osee. 7.Ista subsannatio eorum in terra egypti. Et aliqñ scribitur cum pūcto surech & dicitur זוּ Zu.Ps.11.Custodies nos a generatiōe hac in eternū.Ps.61.Duo hec audiui.Esa.42. nōne dñs ipse cui peccauimus. & in eo.43. Populum istū formaui mihi.Abach.1.Hec est fortitudo eius deo suo. Et aliquando ponitur relatiue.vt Exo.15.Populo quem redemisti.Ps.9.In consiliis quibus cogitant.Ps.16. A facie impiorum qui me afflixerunt. Et aliquando scribitur pro relatiuo & demonstratiuo simul. Ps.9. In laqueo isto quem absconderunt. Ps.31. Intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris.Ps.67.Cōfirma hoc deus quod operatus es in nobis. Ps.131.Et testimonia mea hec que docebo eos. Ps.141.In via hac qua ambulabam.Scribitur etiam cum littera aleph & tau in fine & dicitur זֹאת Zoth. & communiter est generis femininí.Leuit.6. Hec est lex holocausti.Deut.33.Hec est benedictio.4.Reg.8. Domine mí rex hec est mulier & hic est filius eius.Ps.131. Hec est requies mea in seculum seculi. Et aliquando ponitur in nostra translatione in genere neutro:quia hebrei non habēt genus neutrum:sed pro eo aliquādo vtuntur masculino & aliquando femínino.Geñ.42. Iam nunc experimentum vestrí capiam.Pro quo hebrei legunt. In hoc probabimini.idest experimentum vestrí capiam.4.Reg.5. Sic & sic locuta est puella.Pro quo hebrei legunt.vt hoc & vt hoc locuta est puella.idest taliter & taliter:vel sic et sic.sicut est ī lítera nostra.Iob.22.Hoc scio a principio.Et in eo.33.Hoc ē ergo in quo nō est iustificatus.Et in eo.34. Audí quod dicitur.Et in eo.35.Nunquid equa videtur tibí tua cogitatio Pro quo hebrei legunt.Nunquid hoc cogitasti in iudicio. Ps.26.In hoc ego sperabo.

זֶה

Iste.

Hoc.

Isti.

Hic.

Istud.

Ille.

Hec.

Ipse

Iam.

Qui

Hac.

זָהָב Zahab.aurū.Geñ.2.vbi nascitur aurum: & aurum terre illius optimum. Exo.25. Et deaurabis eā auro mūdissimo.Iob.23.Probauit me quasi aurum quod per ignē transit.Et in eodem.37.Ab aquilone aurum venit.Sed in predicto loco dicunt hebrei q accipitur aurū p puritate vl serenitate aeris ad similitudinem auri purissimi.& etiā dicunt q accipitur translatiue pro oleo mundissimo & purissimo.vt Zach.4.In quibus sunt suffusoria ex auro.pro q ipsi legunt.Infundentia ex se aurum. idest oleum purum & mundissimum & aurei coloris.

זָהָב

aurum.

זָהַם Zahā.Inqnare.abomiabile facere.Iob.33.abomiabilis ei fit in vita panis.& solū inuenitur in p̄dicto loco.

זָהַר Zahar.oñdere.monere.admōere.p̄uidere. p̄stēdere anūciare.cauere.obseruare.Exo.18.oñdasq; pplo cerimonias & ritus colendi.4.Reg.6.Et preoccupauit eū.Pro q he.le.Et admonuit eū siue obseruauit eū.Eccl's.4.q ne-

זָהַם

abomabilē fieri.

זָהַר

Ostendere

Admonere

© Biblioteca Nacional de España

Preuidet

scit preuidere in posterū. Et in eo. 12. His amplio filiomine requiras. pro quo he. le. His amplius filiomi caue: siue admonitus sis: aut preuide. Ezech. 3. Et annuncia bis eis ex me. idest admonebis. Et in eo. Si dicēte me ad impiū morte morieris nō ānūciaberis. & in eo. Vt auertatur a via sua mala. Pro quo he. le. vt caueat impius a via sua mala. Et in eo. qa nō annūciasti ei. Et in eo. Si aūt tu ānunciaberis iusto. Et i eo. Viuēs viuet quia annunciasti ei. Pro quo he. le. Viuēs viuet qa admonitus est: vel quia obseruauit se. & in eo. 33. Et cecinerit buccina: & annūciauerit populo. Et in eo. Et non obseruauerit se. Et in eo. Sonū buccine audiuit & nō se obseruauit. Et in eo. vt se custodiat ipius a via sua mala. signāt ēt fulgere. l. splēdere. vt Dañ. 12. Et qui docti fuerint fulgebunt sicut splēdor firmamēti. & inde זֹהַר Zohar. idest splēdor. vt in pdicto loco. & Ezech. 8. Quasi aspect⁹ splēdoris & visio electi.

Cauere Annuciaf Admoneſ.

Obſeruaf.

Fulgere.

זָהַר

Splendor

זֹ

זֹ Zo. siue זוּ Zu. Pronomen est demonstratiuum vel relatiuū aut vtrūq; simul. De quo vide supra in dictiōe זֶה Ze.

זוֹב

Zob. fluere. Manare. fluxum sanguinis vel seminis pati. vt Leuit. 15. Mulier que patitur multis diebus fluxū sanguinis. Et in eo. Vel que post mēstruū sanguinē fluere non cessat. Ps. 77. qm̄ percussit petrā & fluxerunt aque. Esa. 48. Et scidit petrā & fluxerunt aque. Accipitur etiā זוֹב Zob. pro ipso fluxu. & aliqñ scribitur sine vau. vt Hiere. 49. Fluxit vallis tua. s. sanguine iterfectorū. sicut exponūt hebrei. & inde זָב Zab. i. fluēs vel manās: siue ille qui patitur fluxū. vt Leuī. 15. Vir q patitur fluxū seminis. & i ge. se. זָבָה zaba siue זָבַת zabath. vt in eo. & Exo. 3. In terrā q̄ fluit lacte & melle. & in eo. 13. Vt daret tibi terrā fluētem lacte & melle. Nu. 16. que lacte & melle manabat. Deut. 6. Terrā lacte & melle manātē. Ponitur ēt זוֹב zob pro extabescere. vt Threñ. 4. qm̄ isti extabuerūt consumpti a sterilitate terre. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ significat fluere. & legūt sic. qm̄ ex istis fluebant confossi vel perfossi.

Fluxū pati

Fluere.

זוֹב

Fluxus.

זָב

Qui patiē fluxum.

זָבָה

Que fluit. ſ. fluens.

Manans.

זוֹב

Extabeſcer

זוּד

Zud. superbire. superbe agere. temere operari. & scribitur sine vau. Exo. 18. Eo quod supbe egerint contra eos. Hiere. 50. Quia cōtra dñm erecta est. pro quo he. le. Quia cōtra dñm superbiuit vel supbe egit. & aliqñ scribitur cū iod in medio loco vau. vt Exo. 25. Si quis p īdustriā occiderit fratrē suū vel p insidias. pro quo he. le. & cū supbierit vel cū temere egerit vir cōtra fratrē suū vt occidat eū p insidias. Nee. 9. Cognouisti enī quia supbe egerāt cōtra eos. Et in eo. Ipsi vero & pres nri supbe egerūt. Et inde זֵד Zed. i. supbus. vt Prouer. 21. Supbus & arrogās vocatur in doctus. & in plu. זֵדִים Zedim. Ps. 18. Et ab aliēis parce seruo tuo. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. A supbis quoq; libera seruū tuū. Ps. 118. Increpasti supbos. & in eo. Superbi iniq; agebant vsquequaq;. Ps. 139. Absconderūt supbi laqueū mihi. & inde זָדוֹן zadon i. supbia siue supbus. Prouer. 11. Vbi fuerit supbia: ibi erit contumelia. Et in eo. 21. Qui in ira operatur superbiā. Here. 50. Ecce ego ad te superbe. Et in eo. Et cadet supbus & corruet. & in plu. זֵדִים Zedonim. Ps. 123. Forsitā ptrāsiss set aīa nra aquā itolerabilē. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. forsitan transissent super a nimam nostram aque superbe.

Supbe agere. Supbire.

Temere agere.

זֵד

Supbus.

זֵדִים

ſuperbi

זָדוֹן

Supbia.

Supbus.

זֵדִים

Superbe.

זָוָה

זָוִיוֹת

Anguli

מְזוּזִים

Promptuaria.

זָוָה Zaua. angulus. & inuenitur tm̄ in numero plu. ſ. זָוִיוֹת Zauioth. i. anguli. vt Ps. 143. Filie nostre cōposite. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. filie nre quasi anguli ornati. Zach. 9. Et quasi cornua altaris. i. quasi anguli altaris. ide מְזוּזִים Mezuim. pro quo beatus hieronymus transtulit. Promptuaria. Ps. 143. Prōptuaria eorū plena. & etiam in hoc loco he. le. anguli nri pleni.

זוּז

Zuz. limen. postis. ſ. porte. & scribitur cū mē in principio & he i fine & dicitur מְזוּזָה Mezuza. vt Exo. 12. Ac ponēt sup vtrūq; postē. Et in eo. 21. Et applicabitur ad ostium & postes. Deut. 6. Scribesq; ea in limine & ostiis dom⁹ tue. Ezech. 43. Fabricati sunt limen eorū iuxta limē meū.

Poſtis. Limen.

זוּל

Zul. vilipendere. spnere. & scribitur sine vau. Esa. 46 qui confertis aurū de sacco. pro quo he. le. qui paruipēditis siue vilipendītis aurū de sacco. ſ. ad fabricandū idola producebant aurum de sacco paruipendentes illud ac si esset alia res parui valoris. Et aliqñ scribitur cū iod loco vau vt threñ. 2. Oēs qui glorificabant eam spreuerunt eam. Et inde זֹלֹל Zolel cū duplici lamed. i. vile: Hiere. 15. Et si sepa raueris p̄cioſū a vili. & de hoc vide infra in dictiōe זֹלֹל Zolel

vilipēdere

ſpernere.

זֹלֹל

Vile

זוּן

zun. in lingua chaldaica sigñat vesci vel nutriri. Dañ. 4 Et ex ea vescebatur oīs caro. & inde מָזוֹן Mazon. i. esca siue nutrimentū. Geñ. 45. Et totidem asinas triticū in itinere panesq; portantes. Pro quo he. le. Et totidem asinas portantes triticū & panes & pulmentū siue escā. Dañ. 4. & esca vniuersorum in ea. Et aliqñ scribitur sine vau & dr זָן Zan. Ps. 143. Eructantia ex hoc in illud. Pro quo hebrei legunt. Eructantia de nutrimēto in nutrimentū: siue de pulmento in pulmentum. & in lingua chaldaica significat genus vel speciem. vt Dañ. 3. Et vniuersi generis musicorū. Vnde in supradicto loco aliqui hebrei legunt. Eructantia siue educentes de genere in genus. et similiter. 2. Paralipo. 16. Vbi dicitur posueruntq; eum in lectulum suū plenum aromatibus et vnguentis meretriciis: vbi pro meretriciis ponitur in hebreo. זְנִים Zenim. pro quo aliqui hebrei legunt. Plenum aromatibus et vnguentorum speciebus vel generibus. i. plenum diuersis generibus vnguentorum. poteſt etiam significare sicut est in lra nra. De quo vide infra in dictione זָנָה zaua. Dicunt etiam hebrei q̄ a predicta dictione potest deriuari זוֹנָה zona: quod ponitur pro meretrice. vt Ioſ. 2. Vbi dicitur ingressi sunt domum mulieris meretricis. et q̄ potest etiam significare hospitatricē vel cauponā: que solet escas vendere. Cui cōcordat translatio chaldaica. et similr Ioel. 3. Vbi dicitur. Et posuerunt puerum in prostibulo. vbi pro prostibulo ponitur predicta dictio. scilicet זוֹנָה zona. Alii interpretantur sic. ſ. Et posuerunt siue tradiderunt puerum in cauponam. ideſt vendiderunt eum p nutrimēto vel esca vñ sequitur. et puellā vēdiderūt p uino ut biberēt. vide ēt de hoc infra in dictiōe זָנָה zana. Itē זֵן Zen. i. arma siue baltheū. et scribitur cū aleph ī pricipio et dr אָזֵן Azen. Deut. 23. Gerēs paxillū in baltheo. inde זוֹנוֹת zonoth. pro quo beatus hieronymus transtulit Habenas. ut. 3. Reg. 22. Et habenas lauerunt iuxta uerbum domini. זוּעַ zua. mouere. cōmouere. cōtremiscere. Eccl⁹. 12. qñ cō mouebūtur custodes dom⁹. Ester. 5. et nō solū nō assur rexisse sibi sed neq; motū quidē de loco. p q̄ he. le. Et non surrexit et nō mouit se p eo. Dañ. 6. cōtremiscāt et paueāt deū danielis: et aliqñ duplicātur pria et ultia lra. ut Abach. 2. Et suscitabuntur cōmouentes te. i. uexātes te. et ide זְוָעָה zeuaa. pro quo beatus hieronymus transtulit uexationē. ut Esa. 28. sola uexatio intellectum dabit auditui.

Habenas.

זֵן

Baltheum

זוֹנוֹת

Habene.

זוּעַ

Cōmouere Mouere. cōtremiſcere.

זְוָעָה

Vexatio.

זוֹר

zur. exprimere. pmere. cōculcare. circūligare. exhorrescere. alienare. extraneū fieri. Iudi. 6. exp̄sso uellere cōcham rore ipleuit. Iob. 39. Pes cōculcet ea. Esa. 59. Et qd cōfotū ē erūpet ī regulū. p quo he. le. Et qd cōculcatū uel fractū fuerit erūpet in regulū. pōitur ēt p circūligare. Esa. 1. nō ē circūligata nec curata medicamine. Sed ēt in hoc loco hebrei legūt. nō ē exp̄ssa. ſ. a sanie ul' putredie q̄ medici solēt exprimere ut ult⁹ mūdificetur. et ide מָזוֹר mazor. i. cōculcatio siue cōfractio: aut ifirmitas scd̄m hebos. p q̄ bēs

Exprimere conculcare

circūligare.

מָזוֹר

© Biblioteca Nacional de España

hieronymus transtulit vinculum: siue alligandū. Hiere. 30 Ad alligandum curationem tuā vtilitas nō est tibi. Osee. 5 Et vidit ephraim languorē suū: & iudas vinculū suū. Et in eo. Nec soluere poterit a vobis vinculum. Ponitur etiā in nostra translatione pro insidiis. vt Abdie. 1. Ponent insidias subter te. Ponitur etiam pro exhorrescere aut alienare vt Iob. 19. Halitum meū exhorruit vxor mea. Ps. 57. alienati sunt pctōres a vulua. p̄s. 68. Extraneus fact⁹ sū fratribus meis. Ps. 67. Non sunt fraudati a desiderio suo. Pro q̄ he.le. Nō sunt alienati. i. nō recesserūt a desiderio suo. Esa. 1. Abalienati sunt retrorsum. Ezech. 14. Quia recesserūt a me in cūctis idolis suis. i. quia alienati sunt a me. Et ī eo. Si alienatus fuerit a me. & inde זָרָא Zara cū aleph in fine. i. alienatio: & ponitur p nausea. vt Nu. 11. Donec exeat per nares vr̄as & vertatur in nauseā. & inde זָר Zar. i. alien⁹ vl extraneus. Leuit. 10. Offerētes corā dño ignē alienū. Nu. 3. Quisquis alienus accesserit morietur. Prouer. 11. qui fidē facit pro extraneo. & in plu. זָרִים Zarim. i. extranei vel alieni. Prouer. 5. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. Esa. 1. Regionē vestrā corā vobis alieni comedūt. Et in eo. Sicut in vastitate hostili. pro quo he.le. Sicut subuersio alienorū. ponitur ēt זָרִים Zarim pro erūpētibus vel p vētilatoribus. Hiere. 18. Aut euelli possunt aque erūpētes frigide. Et in eo. 51. Et mittā in babylonē ventilatores & ventilabūt eū: & de hoc vide infra in dictione זָרָה Zara. Item זוֹרֵר Zorer cū duplici res signāt oscitare. vt. 4. Reg. 4. Et oscitauit puer septies. Hebrei tñ legūt. & sternutauit puer septies. quia in lingua chaldaica significat sternutare.

זָחַח Zachach. separare. leuare. & scribitur cum simplici cheth. Exo. 28. Et a se iuicē rōnale & suphumerale ne queant separari. & solū inuenitur in predicto loco.

זָחַל Zachal. incuruari. expauescere. serpere. reptare. Iob. 23. Iccirco demisso capite veritus sum vobis indicare meam sentētiam. Pro quo he.le. Iccirco incuruatus sum si ue expaui & timui indicare meam scientiam vobis. Signāt ēt reptare vel serpere. Deut. 32. Cū furore trahentiū super terrā atq̄ serpētiū. mich. 7. velut reptilia terre. & ide זוֹחֶלֶת Zocheleth. Nomen propriū cuiusdam lapidis. 3. Reg. 1. Iuxta lapidem zoeleth.

זִיו Ziu. Nomē mēsis: qui apud nos dicitur aprilis. 3. Reg. 6. In anno quarto mense zio ipse est mensis secundus regni salomōis. & ī lingua chaldaica signāt splēdorē vel amenitatē. vnde scd̄m hebreos sic dr̄ ab apparitione florum. Item זִיו ziu. in lingua chaldaica signāt staturā siue aspectū. Dañ. 2. Statura sublimis. Et in eo. 3. Et aspectus faciei eius mutatus est.

זִיז Ziz Omnimodū: siue vniuersitas. Esa. 66. Et delitiis affluatis ab oīmoda gloria eius. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum est. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Et vniuersitas agri mecū est. Ps. 79. Et singularis ferus depastus est eam. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et oēs bestie agri depaste sunt. & dicūt aliqui hebrei q̄ predicta dictio זִיז Ziz est genus ad omnia animalia fera & agrestia. Alii vero dicunt q̄ est nomen bestie fere ignote sic dicte. & solum inuenitur in locis p̄dictis

זִיק Zic. flama. & solum inuenitur in numero plurali. s. זִיקוֹת Zicoth scd̄m formā femininorū. Esa. 50. Ecce oēs vos accendentes ignem accincti flamis: ambulate in lumine ignis vestri & in flamis quas succendistis. Inuenitur etiam זִיקִים Zicim scd̄m formā pluralē masculinorū & ponitur pro compedibus. Ps. 149. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Nau. 3. Optimates eius cōfixi sunt in compedibus. Ponitur ēt p lanceis. vt Prouer. 26. Qui mittit sagittas & lanceas in mortem.

Alligādū. Vinculus.

Insidie. exhorrescere. Alienare. Extraneus fieri.

Recedere.

Nausea

Alienus. Extraneus

Extranei. Alieni.

Erūpētes. vētilatores

Oscitare. sternutare.

Separare

Demisso capite. Incuruari expauescere

Serpere. Reptile

Zoeleth

Zio.

Statura. Aspectus.

oīmodum Vniuersitas.

Omnes.

Flame.

Cōpedes.

Zaith. sine זַיִת Zeth. oliua siue oliuetum. Gen. 8. Portans ramū oliue virentibus foliis. Exo. 23. Ita facies in vinea & in olireto tuo. Hiere. 11. Oliuam vberē pulchrā. & in plu. זֵתִים Zethim. Ps. 127. Filii tui sicut nouelle oliuarū

Zachach. Purificare. Mūdare. Siue mūdū vel cādidū fieri. & scribitur cū simplici chaph. Iob. 9. Et fulserint velut mundissime manus mee. Pro quo he. le. Et mundauerim siue purificauerim in mūditia manus meas. Et ī eo. 15. Et celi non sunt mūdi in conspectu eius. Thren. 4. candidiores nazarei eius niue. & inde זַךְ Zach. i. purus seu mūdus aut lucidus. Leuit. 24. Vt afferant tibi oleum de oliuis purissimū. Iob. 8. Si mundus & rectus incesseris. Et in eo. 33. Mundus sum ego & absq̄ delicto. & in genere femininо זַכָּה Zaca. i. mūda. Exo. 30. Galbanū boni odoris & thus lucidissimū. Pro quo in hebreo habetur lucidissima: quia thus apud hebreos est generis feminini. Iob. 16. Cum haberem mundas ad deum preces. Pro quo hebrei legunt. & oratio mea munda. s. est. Vide etiā de hoc in dictione sequēti. & inde. זַכוּכִית Zechochith. i. vitrum: eo quod est mundum & lucidum. Iob. 28. Non adequabitur ei aurum vel vitrum. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro vitro crystallino. quod est purissimum et preciosissimum.

זָכָה Zaca. immaculatū esse. mundare. seu mūdū apparere iustificare. corrigere. Iob. 15. Quid est homo vt immaculatus sit. Pro quo he.le. Quid est homo vt mundus sit siue vt mundus appareat. Et in eo. 25. Aut apparere mūdus natus de muliere. Ps. 72. Ergo sine causa iustificaui cor meum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Ergo frustra mūdaui cor meum. Esa. 1. Lauamini: mūdi stote. Ps. 118. In quo corrigit adolescentior viam suam. Ponitur etiam pro vincere. Ps. 50. Et vincas cum iudicaris. Potest etiam legi sic. scilicet: et mundes vl corrigas cū iudicaueris. Vide ēt de hoc in dictiōe precedenti. Et inde זַכּוּ zachu. siue זְכוּת zechuth. quod in lingua chaldaica signāt iustitiā vel mūditiā. Dañ. 6. quia corā eo iustitia inuēta est in me.

זָכַר zachar. recordari. meminisse. memorari. Gen. 8. recordatus aūt est dñs noe. Et in eo. 9. Et recordabor federis mei. Et in eo. 40. Memento mei cū bñ tibi fuerit. Et in eo. Vt suggeras pharaōi. p q̄. he.le. & memīeris mei apud pharaonē. & in eo. Et tñ succedētibus pſperis p̄posit⁹ pincernarū oblitus est interptis sui. pro q̄ in hebreo hr̄. & nō ē recordat⁹ p̄positus pincernarū ipius ioseph & oblitus ē eius. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Exo. 20. Memēto vt diē sabbati sctifices. Et in eo. In oī loco in quo memoria fuerit noīs mei. p q̄. he.le. ī oī loco ī q̄ recordari vel memorari fecero nomē meū. & in eo. 23. Et p nomē exterorū deorū nō iurabitis. p q̄. he.le. & noīs exforū deorū nō recordabimini. Siue nomē exterorū deorū nō noīabitis. Nu. 10. Et erit recordatio vr̄i corā dño deo vr̄o. Et ī eo. 11. Recordamur pisciū q̄s comedebam⁹ in egypto gratis. Deut. 16. vt memineris diei egressiōis tue de egypto. Et in eo. Et recordaberis q̄m seru⁹ fueris in egypto. & ī eo. 25. Memēto qd fecerit tibi amalech. 1. Re. 25. Et recordaberis ancille tue. 4. Re. 9. memini q̄m ego & tu sedētes in curru seq̄bamur achab. Et in eo. 20. Memēto queso quō ambulauerim corā te. Ester. 9. Isti sunt dies quos nulla vnq̄ delebit obliuio. p q̄. he.le. Et isti dies mēorati. s. erūt. Iob. 4. recordare q̄s vnq̄ innocēs piit. p̄s. 18. Memor sit oīs sacrificii tui. p̄s. 41. Hec recordatus sum. Ps. 77. Et recordatus ē quia caro sunt. Ps. 113. Dominus memor fuit nostri. Ps. 136. Si non meminero tui. Et in titulo Ps. 137. Vbi dicitur. Psal-

Lancee

Oliua. Oliuetum

Oliue.

Fulgere. Mūdare. Mundū cē cādidū cē.

purissimū. Mundus.

Lucidissimum.

Munda.

Vitrum

Immaculatum esse. Mundum apparere. Iustificar.

Mūdū cē. corrigere. Vincere.

Iustitia.

Recordari meminisse

memorari.

© Biblioteca Nacional de España

mus dauid in rememorationem sabbati. Pro quo hebrei legunt. Psalmus dauid ad commemorandum siue ad recordandum. Canti. 1. Memores vberum tuorum super vinum Esa. 43. Ne memineritis priorum. Et in eodē. 62. Qui reminiscimini domini: ne taceatis. Et in eodem. 66. Qui recordatur thuris quasi qui benedicat idolo. Hiere. 13. cum recordati fuerint filii sui ararum suarum. Thren. 3. Memoria memor ero. Et in eodem. 5. Recordare domine quid acciderit nobis. Ezech. 3. Et non erunt in memoria iustitie eius quas fecit. Et in eodem. 18. Et omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. Et in eodem. Omnes iustitie eius quas fecerat non recordabuntur. Et in eodem. 21. Ipse autem recordabitur iniquitatis ad capiendū. Et in eodem. Pro eo quod recordati estis manu capiemini Ionc. 2. Domini recordatus sum. Ponitur etiam pro nominare. 1. Reg. 4. Cumq; ille nominasset arcam dei. & inde זֵכֶר Zecher. ideſt memoria. recordatio. commemoratio. Exo. 17. Delebo enim memoriam amalech. Ps. 9. Periit memoria eorum. Ps. 29. Et confitemini memorie sanctitatis eius. Ps. 110. Memoriam fecit mirabilium suorum. Osee. 14. Memorabile eius sicut vinum libani. & aliquando scribitur cum nun in fine & dicitur זֵכֶרן zicharon siue זִכְרוֹן zichron. i. memoria. recordatio. monumentum. memoriale. Exo. 39. In monumentum filiorum israel. Nu. 10. Vt sint vobis in recordationem dei vestri. Eccl's. 1. Non est priorum memoria. Esa. 57. Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuum. & in plurali. זִכְרוֹנוֹת zichronoth. & ponitur pro historiis vel annalibus: eo quod in eis commorantur preterita. Ester. 6. Iussitq; sibi afferri historias & annales priorum temporum. inuenitur etiam מַזְכֶּרֶת maz chéreth. cum mem in principio. ideſt commemorans vel commonefaciens. Pro quo beatus hieronymus transtulit inuestigans. Nu. 5. Et oblatio iuestigans adulterium. inde אַזְכָּרָה Azchara. ideſt commemoratio vel memoriale aut monumentum. Leuit. 2. Et ponet memoriale super altare Et in eodem. Qui cum obtulerit ea: tollet memoriale de sacrificio. Et in eodem. De qua adolebit sacerdos in memoriam muneris. Et in eodem. 24. Vt sit panis in monumentum oblationis domini. & dicunt hebrei q̄ significat suffumigationem vel odorationem. & dicunt quod predicta dictio זָכַר Zachar est equiuoca & q̄ etiam significat suffumigare vel odorari. nam Esa. 66. vbi nos legimus: qui recordatur thuris. Ipsi legunt. Qui odoratur vel qui suffumigat thus. & similiter in aliquibus locis predictis. Item זָכָר Zachar. masculus. Geñ. 1. Masculum & feminam fecit eos. Exo. 12. Agnus absq; macula masculus anniculus. Leuit. 12. Mulier si suscepto semine peperit masculum. & in plurali זְכָרִים Zecharim. ideſt masculi. Exo. 13. Quidquid habueris masculini sexus. Pro q̄ in hebreo habetur. Quoscūq; habueris masculos. & inde זָכוּר Zechur. ideſt masculinū Exo. 23. Ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram domīo. & inde verbum. תְּזַכֶּר Thizachar. ideſt si fuerit masculus: vel si fuerit generis masculini. Exo. 34. omne quod aperit vuluam generis masculini meum erit. ideſt si fuerit masculus.

זָל Zel. Vilipendere. contemnere. De quo vide supra in dictione זוּל Zul.

זָלַל Zolel. vorator: siue commessationibus vacans. vilis. despectus. Deut. 21. comessationibus vacat & luxurie atq; conuiuiis. Ponitur etiam pro vili. Hiere. 15. Si separaueris preciosum a vili. Thren. 1. Vide domine & considera quoniam facta sum vilis. & inde זוּלוּת Zuluth. ideſt vilissimum: aut contēptus. Ps. 11. Cum exaltati fuerint nouissimi filiorum hominum. Pro quo būs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. cum exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum. & in hebreo ponitur ibi singulare pro plu.

זָלֵג Zaleg. fuscinula. tridens. & scribitur cum mem in principio & dicitur מַזְלֵג Mazleg. vt. 1. Reg. 2. Et habebat fuscinulam tridentem. & in plu. מִזְלָגוֹת Mizlagoth. Exo. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. 1. Parali. 28. Ad fuscinulas quoq; & phialas.

זַלְזַל Zalzal. propago. ramusculus. Esa. 18. Prescindētur ramusculi. & solū iuenitur in nu. plu. & ī pdicto loco.

זַלַּעַף Zalaaph. horror. procella. tempestas. Ps. 118. Defectio tenuit me pro peccatoribus. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtuli. Horror tenuit me ab impiis. & ī plurali. זַלַּעֲפוֹת Zilaaphoth. Ps. 10. Spiritus procellarum pars calicis eorum.

זָלַת Zulath. absq; preter. Excepto. 4. Reg. 24. Exceptis pauperibus populi terre. Scribitur etiam cum iod in fine: & dicitur זוּלָתִי Zulathi. Deut. 1. Preter caleph filium iephone. & aliquando illa littera iod ponitur pro pronomine prime persone. Osee. 13. Deum absq; me nescies.

זָמַם Zamam. cogitare. Deut. 19. Sicut fratri suo facere cogitauit. Ps. 30. Vt acciperent animā meā consiliati sūt ideſt cogitauerunt. Thren. 3. Fecit dñs que cogitauit. Ps. 139. Cogitauerūt cōtra me: ne derelinquas me. Sed hebrei in predicto loco dicunt q̄ est nomen & legunt sic. Cogitationem eius ne educas. ideſt ne educas eam in actu. vñ beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Scelera eius ne effundantur. Hiere. 51. Quia cogitauit dominus & fecit. & aliqñ scribitur cū simplici mē. vt Geñ. 11. Ne desistēt a cogitationibus suis: donec eas opere compleant. pro quo hebrei le. Et nunc nō phibebitur ab eis quodcunq; cogitauerint ad faciendū. Ps. 16. Et non est inuenta in me iniquitas: vt nō loquatur os meū opera hoīum. Pro quo he. le. nō inueniſti: quod cogitaui non transisset os meum vel nō trāsire os meum. & hic est finis versus in hebreo. & sequitur alius versus. in opera hoīum. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit sic. Et nō inueniſti cogitationes meas non transire os meum. Hiere. 4. Cogitaui & non penitebit me. & inde זְמָה Zima siue זִמַּת Zimath. i. cogitatio. Prouer. 24. Cogitatio stulti peccatum. significat etiā malā cogitationem vel peccatum ex proposito: aut piaculum siue scelus vel nefas. Leuit. 19. Ne contaminetur terra: & impleatur piaculo. Et in eodem. 20. Qui supra vxorem filiā duxerit matrem eius: scelus operatus est. & in eodem. Nec permanebit tantum nefas in medio vestri. Ezech. 16. Et nō fecit iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis. Et in eodem. Scelus tuum & ignominiā tuā tu portasti. Et in eodem. 22. Scelus operati sunt in medio tui. Et in eo. 23. Sic ingrediebantur ad oolam & oolibam mulieres nefarias. Et in eodem. Et auferam scelus de terra. Osee. 6. Quia scelus operati sunt. & in plurali. זְמוֹת Zimoth. ideſt cogitationes vel scelera. Iob. 17. Cogitationes mee dissipate sunt. Esa. 32. Ipse vero cogitationes concinnabit ad perdēdos mites. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְזִמָּה Mezima. ideſt cogitatio vel consilium. vt ps. 138. Quia dicitis in cogitatione. Prouer. 2. Consilium custodiet te. & in eo. 3. Custodi legem meā atq; consiliū. Et in eo. 5. Vt custodias cogitationes. Hiere. 11. Quid est q̄ dilectus meus in domo mea facit scelera multa. Vbi ponitur מְזִמָּתָה Mezimátha cum tau & he in fine. & pōitur ibi in hebreo singulare p pluſi: nā pluſr dicitur מְזִמּוֹת Mezimoth. Prouer. 14. Et vir versutus odiosus est. Pro quo he. le. & vir cogitationum vel scelerum odiosus est.

Reminiſci

Mōtare
זֵכֶר
Memoria

זִכָּרוֹן
monumētū recordatio
Memoria memoriale
זִכְרוֹנוֹת

Annales.
מַזְכֶּרֶת

inueſtigās

אַזְכָּרָה
memoriale

Memoria Monumētum.

Suffumigare.
זָכַר
Maſculus

זְכָרִים
maſculi
זָכוּר
maſculinū
תְּזַכֶּר

Si fuerit maſculus.

זָל
Vilipēdef.
זָלַל
Commeſſatiōibus vacans.
Vile.
זוּלוּת

Vilissimi.
זוּלַת
Fuscinula
מִזְלָגוֹת
Fuscinule.

זַלְזַל
ramuſculi

זַלַּעַף
Horror.
זַלַּעֲפוֹת
Procelle.

זָלַת
Excepto.
זוּלָתִי
Preter
Absq.

זָמַם
Cogitare.

זְמָה
Cogitatio

Piaculū. Scelus.

Nefas.

זְמוֹת
Cogitationes.

מְזִמָּה
Cogitatio
Conſilium

Scelus.
מְזִמָּתָה
מְזִמּוֹת
Scelera.

© Biblioteca Nacional de España

זְמַן Tempus

זְמַן Zeman. tempus. Nec. 2. Et constituí ei tẽpus. & Eccl's. 3. Omnia tempus habent. & Dañ. 2. vt tempus daretur ei. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph in fine. vt in eodem. 3. Statim vt audierũt. pro quo hebrei legunt. Eodẽ tempore vt audierũt. &c. & in plu. זִמְנִין Zimnin. siue זִמְנָיָא Zimnaia. i. tempora. Dañ. 2. Et ipse mutat tempora. & in eodẽ. 6. Et tribus temporibus in die flectebat genua. Item זַמֵּן Zamen. in lingua chaldaica significat componere vel preparare. Dañ. 2. q̃ interpretationem quoq; fallacem & deceptiõe plenam composueritis. & inde מְזֻמָּנִים Mezumanim secũdum terminationem pluralem masculinorum. siue מְזֻמָּנוֹת Mezumanoth secũdum terminationem femininorum. i. tempora statuta aut constituta vel determinata. Nec. 10. Per tempora a temporibus anni ad annum. pro quo hebrei legunt. Per tempora statuta vel determinata de anno in annum. & in eodem. 13. In tempo ribus constitutis & in primitiis.

Tempora. זְמָנָיָא

Cõponere זַמֵּן

מְזֻמָּנִים מְזֻמָּנוֹת

tpa statuta

זָמַר Psallere

זָמַר Zamar. psallere. cantare. secare. putare. s. vites. Iudí. 5 Psallam domio deo israel. Ps. 46. Psallite regí nostro psallite. & in eodem. Psallite sapienter. Ps. 137. In conspectu angelorũ psallã tibi. Ps. 146. Quoniam bonꝰ est psalmus deo nostro. Pro quo hebrei legunt. Quoniam bonũ est psallere vel cantare deo nostro. & inde מִזְמוֹר Mizmor. i. psalmus vel canticũ. vt in titulis psalmorũ. Ps. 3. Psalmus dauid cũ fugeret a facie absalom. & sic de reliquis. & inde זָמִיר Zamir. i. cantus. s. auium circa ver. vel putatio. s. arborum. Canti. 2. Tempus putatiõis aduenit. Quod alii interpretantur. Tempus cantus aduenit. & in plurali זְמִירוֹת Zemiroth. i. cantica vel carmina. Iob. 35. Qui dedit carmina in nocte. Ps. 118. Cantabiles mihi erant iustificationes tue.

Lantare. מִזְמוֹר

Psalmus.

זָמִיר

Putatio זְמִירוֹת

Carmina Cãtabilis.

זִמְרָה Laus.

& inde. זִמְרָה Zimra siue זִמְרַת Zimrath. i. laus siue cantícum. Exo. 15. Fortitudo mea & laus mea dominus. Ps. 117. Vbi eadem verba habentur. & in vtroq; loco deficit iod littera in fine: que ponitur pro hoc pronoĩe mea: tamẽ sub intelligitur. Esa. 51. Gratiarum actio & vox laudis. Põitur etiam pro canticis. Amos. 5. Et cantica lyre tue non audiã.

זְמָרָא Musica

זַמָּרִים Cantores.

זִמְרָה Optimum Cantica.

מְזַמְּרוֹת Psalteria

& inde זְמָרָא Zemara. q̃d in lingua chaldaica signãt musicam siue canticũ. Dañ. 3. Et vniuersi genis musicorum. & inde זַמָּרַיָּא Zemaraia. i. cantores. Esdre. 7. Cantoribus & ianitoribus. Significat etiam זִמְרָה Zimra optimum: eo q̃d est laudabile. Geñ. 43. Sumite de optimis terre frugib⁹. & inde מְזַמְּרוֹת Mezameroth. Quod significat quedã instrumenta musica secũdum hebreos. pro quo beatus Hieronymus trãstulit psalteria. Hier. 52. Psalteria & phialas & mortariola. in alio vero loco traduxit Fuscinulas. vt. 3. Reg. 7. Et forcipes aureos & hydrias & fuscinulas. 4. Reg. 12. Et

Fuscinule. זָמַר

Putare

fuscinule & turibula. Item זָמַר Zamar. i. secare vel putare. Leuit. 25. Sex annis putabis vineam tuam. & in eodem. Et vineam tuam non putabis. Esa. 5. Non putabitur & nõ fodietur. & inde זָמִיר Zamir. i. putatio. Canti. 2. Tempus putationis aduenit. Potest etiam interpretari tempus cantici aduenit. Signãt ẽt palmitẽ vel ꝓpaginẽ: eo q̃ putatur & scidítur ex arbore. Esa. 25. Propaginem fortium marcescere faciet. & inde זְמוֹרָה Zemora. i. palmes. propago. ramꝰ. germẽ. vitis. Nu. 13. Abscíderunt palmitẽ cũ vua sua. Eze. 8. Et ecce applicant ramũ ad nares suas. & in pdicto loco dicunt hebrei q̃ significat fetorem vel malum odorem. ponitur ẽt pro vite vel germine. Eze. 15. Quomodo fiet de lignovitis Esa. 17. Et germen alienum seminabis. & in plurali זְמוֹרִים Zemorim. i. propagines. Naũ. 2. Et propagines eius corruperunt & inde מַזְמֵרוֹת Mazmeroth. i. falces siue ligones. Esa. 2. Et cõflabũt gladíos suos in vomeres: & lanceas suas in falces. & in eodem. 18. Et prescindentur ramusculi eius

Putatio זְמִיר

זְמוֹרָה Palmes Ramus

זְמוֹרִים

propagies מַזְמֵרוֹת

Falces.

falcibus. Ioel. 3. Concidite aratra vestra in gladíos: & ligones in lanceas. E solum inuenitur in numero plurali. Item זָמֶר Zamer. nomen cuiusdam animalis: pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit Camelopardalum. Deut. 14. Orygen & camelopardalum.

Ligones

זָמֶר Camelo pardalus

זָנָב Cauda.

זָנָב Zanab. cauda. Exo. 4. Et apprehẽde caudam eius. Deut. 28. Constituet te dominus in caput & non in caudam. Esa. 9. Et disperdet dominus ab israel caput & caudã & in eodem. Et propheta docens mendacium ipse est cauda. & in plurali זְנָבוֹת Zenaboth. Iudi. 15. Et falces ligauit in medío. pro quo hebrei legũt. Et posuit falcem in medio duarum caudarum. Esa. 7. Et cor tuum ne formídet a duabus caudís titionum fumigantium istorum. & inde זָנַב Zíneb. i. caudam abscídit vel extremos percussit aut cecidit. Deut. 25. Et extremos agminis tui qui lassi residebant cecíderit. Ios. 10. Et extremos quoq; fugientium cedite.

זְנָבוֹת Caude.

זָנַב Cedere extremos

זַן Zan. siue זָן Zen. esca. nutrimentum. species siue genus De quo vide supra in dictione זוּן Zun.

זָנָה Fornicarí.

זָנָה Zana. fornicari. luxuriari. Geñ. 38. Fornicata est tamar nurus tua. Leuit. 19. Ne prostituas filiã tuam. Pro quo hebrei legunt. Non contamínabis siue non violabis filiam tuam: vt facias eam fornicari. i. ne exponas eam fornicatiõní. & in eodem. 20. Vt fornicaretur cum moloch. & in eodẽ Et fornicata fuerit cum eís. & in eodem. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro. i. si fornicata fuerit. Deut. 31. Populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos. Iudi. 19. Que reliquit eũ. pro q̃ hebrei legunt. Et fornicata est ab eo concubína eius. 2. Paralip. 21. Et fornicari fecit habitatores ierusalem. Ps. 72. Perdidísti omnem qui fornicatur abs te. Esa. 23. Et fornicabitur cum vniuersis regnis terre. Hiere. 3. Tu autem fornicata es cum amatorĩbus multis Ezech. 6. Quía contriui cor eorum fornicans & oculos eorum fornicantes. Osee. 1. Quía fornicans fornicabitur terra a domino. & in eodem. 2. Quía fornicata est mater eorũ & in eodem. 3. Non fornicaberís & non erís viro. & in eodẽ 4. Fornicati sunt & non cessauerunt. & in eodem. Fornicatione fornicati sunt. & in eodem. 5. Quia nunc fornicatus est ephraym & ide זוֹנָה Zona. i. meretrix. fornicaría. Geñ. 38. Suspicatus est esse meretricem. Leuit. 21. Sordidã & meretricem non accipiant. Ios. 2. Ingressi sunt domum mulieris meretrícis. & dícunt aliqui hebrei q̃ in predicto loco significat hospitatricem vel cauponam. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Iudi. 11. Filiꝰ mulieris meretrícis. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretrício. 2. Paralip. 16. Posuerunt eum super lectulum plenum aromatibus & vnguentis meretriciis. vbí ponitur זֹנִים Zenim. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Esa. 1. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis. & in plurali זֹנוֹת Zonoth. i. meretrices. 3. Reg. 3. Tunc venerunt due mulieres meretrices. ponitur etiam זֹנוֹת Zonoth pro habenis. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. & inde זְנוּת Zenuth. i. fornicatio. Nu. 14. Et portabunt fornicationem vestram. Osee. 4. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. & aliquando scribitur cũ littera tau in principío & dícitur תַּזְנוּת Thaznuth. Ezech. 16. Et exposuísti fornicationem tuam omni transeunti. & in eodem. Et multiplicasti fornicationem tuam in terra chanaã. & in eodem. 23. Insuper & fornicationes suas quas habuerat in egypto non dereliquit. Et aliquando duplicatur littera nun in nũero plurali & dícitur זְנוּנִים Zenunim siue זְנוּנֵי Zenune. Osee. 1. Sume tibi vxorẽ fornicationũ & fac filios fornicationum. & in eodem. 2. Auferat fornicationes suas a facie sua. Naũ. 3. Propter multitudinẽ fornicationũ meretrícis.

Meretrix.

זוֹנָה

זֹנוֹת meretrices

זְנוּת fornicatio.

תַּזְנוּת fornicatio.

זְנוּנִים fornicationes.

© Biblioteca Nacional de España

זָנַח Abūcere Repleere. Polucre.

זָנַח Zanach.abiicere.repellere.deficere.i.paral.11.Eoqđ abiecíſſet eos ieroboā & poſteri ei?.& in eodē.29. Cū ctamq; tēpli ſupellectilē quā polluerat rex achaz.pro quo hebrei legunt.quā abiecerat rex achaz.Threñ.2.Repulit al tare ſuum.& in eodem.3.Et repulſa eſt anima mea.& in eo dem.Quia non repellet in ſempiternum dñs.ponitur etiā pro deficere.Eſa.19.Et deficient flumina vbi additur litte ra aleph ante litterā Zain.

זָנַק Fluere. Saltare.

זָנַק Zanac.fluere.Deut.33.Dan catulus leonis fluet largi ter de baſan.& ſolum inuenitur in predicto loco.& di cunt hebrei q̄ ſignificat ſaltare:quia in lingua ſyra idem ſi gnificat.& in hebreo non habetur largiter:ſed ſic.Fluet de baſan ſiue ſaltabit de baſan.

זִיז Sudor.

זִיז Ziaa.ſudor. De quo vide infra in dictione יָזַע Iazaa.

זְעוָה Diſperſio. Cōmotio

זְעוָה Zaaua.diſperſio ſiue cōmotio.Deut.28.Vt diſperga ris per omnia regna terre.pro quo hebrei legunt. Et eris in diſperſionem vel in cōmotionē p omnia regna terre

זָעַר Breuiare Amputare

זָעַר Zaach.breuiare.Iob.17.Dies mei breuiabuntur.& ſo lum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q̄ ſi gnificat ſcindere ſiue amputare.vnde ipſi legūt.Dies mei conſciſſi ſunt ſiue amputati ſunt.

זָעַם Deteſtari Iraſci Indignari

זָעַם Zaam.deteſtari.iraſci.indignari. Nu.23. Propera & deteſtare iſrael.& in eodem. Qua ratiōe deteſter quē dominus non deteſtatur.Ps.7.Nunquid iraſcetur per ſin gulos dies.& Prouer.24.Et deteſtabūtur eos trib?. Dañ. 11.Et indignabitur contra teſtamentum ſanctuarii.Zach.1 Vſq̄quo tu non miſereberis ieruſalem & vrbiū iuda quib? iratus es.& inde זַעַם Zaam.i.ira.furor.indignatio. deteſta tio.Ps.68.Effunde ſuper eos iram tuam.Oſee.7.Cadēt in gladio principes eorū a furore lingue ſue.& inde זָעַם Zeum ideſt deteſtandus ſiue ille cui aliquis iraſcitur. Prouer. 22. Cui iratus eſt dominus incidet in eam.& in genere femini no זְעוּמָה Zeuma.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit plenam ire.Michee.6.Et menſura minor ire plena.& inde נִזְעָמִים Nizaamim.i.irati vel deteſtabiles. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit triſtem. Prouer.25. Et facies triſtis linguam detrahentem.& in hebreo ſcribitur pluraliter Quia facies eſt in hebreo pluralis nūeri & gñis maſculini.

זָעַף Iraſci Minari Feruere.

זָעַף Zaaph. iraſci. ira feruere. Minari.2. Paralip. 26. Ira tuſq̄ ozias tenens manu thuribulum.& in eodem. Mi nabatur ſacerdotibus.Prouer.19.Et contra dominum fer uet animo ſuo.& inde זָעֵף Zaaph.i.ira feruor. Michee.7. Iram domini portabo. Ione.1.Et ſtetit mare a feruore ſuo. & inde זָעֵף Zaeph.i.furibundus.3.Reg.20.Furibundus ve nit in ſamariam.& in plurali זֹעֲפִים Zoaphim.i. furibundi vel triſtes.Geñ.40.Ad quos cum introiſſet ioſeph mane& vidiſſet eos triſtes.Ponitur etiā pro macilētis. Dañ.1. Qui ſi viderit vultus vīos macilētiores pre ceteris adoleſcētib?.

זָעַק Clamare Vociferari Vociferart Inuocare.

זָעַק Zaac.Clamare.vociferari.vocare.conuocare.congre gare.accerſere.1.Reg.15.Et clamauit ad dominū tota nocte.2.Reg.3.Ibat ingrediens & clamans. 2. Paralip.18. At ille clamauit ad dominum.Nee.9.Cōuerſiq̄ ſunt & cla mauerunt ad te.Iob.35.Propter multitudinem calūniato rum clamabunt.Ps.21.Ad te clamauerunt & ſalui facti ſūt. Eſa.15.Clamauit eſebon & eleale. & in eodem.57. Cunq̄ clamaueris liberent te.Ezech.17.Clama & vlula fili homi nis.Oſee.7.Et non clamauerunt ad me in corde ſuo.Poni tur etiam pro vociferari.Exo.2.Et ingemiſcētes filii iſrael propter opera vociferati ſunt.Ioſ.8.At illi vociferantes pa riter & ſe mutuo cohortantes. Abach.1. Vociferabor ad te vim patiens.Item ponitur pro vocare ſiue inuocare. Oſee 8. Me inuocabunt deus meus.Zach.6.Et vocauit me & lo cutus eſt ad me. Significat etiam accerſere vel congregare aut conuocare ſiue conclamare.Iudi.4.Qui accerſitis za bulon & neptalim aſcendit.& in eodem.18.Cōclamātes ſe cuti ſunt. pro quo hebrei legunt. Congregati ſiue collecti ſunt.& in eodem. Quid tibi vis cur clamas.pro quo hebrei legunt.Cur congregatus vel collectus es.ſ.cum viris dom? tue.2.Reg.20.Conuoca mihi oēs viros iuda. & in eodem. Abiit ergo amaſa vt conuocaret iudam.& inde זַעֲקָה Zaa ca ſiue זְעָקָה Zaacath.i.clamor vociferatio. vt Geñ.18.Cla mor ſodomorum & gomorreorū multiplicatus eſt.Nee.9 Clamorēq̄ eorum audiſti.Iob.16.Neq̄ inueniat in te locū latendi clamor meus.Eſa.15.Q̄m circūdedit clamor termi num Moab.Hiere.50.Et clamor inter gētes auditus eſt.

Accerſere. cōclamare

cōgregare

Cōuocare.

זַעֲקָה Clamor

זָעִיר Paululū. Modicum

זְעֵר Paucus

זָעִיר Zeer.paululū.parū.modicū.Iob.36.Suſtine me pau lulum & indicabo tibi.Eſa.28.Modicum ibi: modicū ibi.& ſcribitur cū mem in principio & dicitur מִזְעָר Mizaar. Eſa.24.Et relinquentur homines pauci.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.& relinquetur homo paucus.& poni tur ibi ſingulare pro plurali.& in eodem.29. Nōne adhuc in modico & in breui conuertetur libanus in chermel.

זֶפֶת Pix.

זֶפֶת Zepheth.ſiue זָפֶת Zapheth.Pix. Exo.2. Et liniuit eā bitumine & pice.Eſa.34. Et cōuertentur torrētes ei? in picem & erit terra eius in picem ardentem.

זָקַק Purgare. Colare.

זָקַק Zacac.purgare.cōflare.colare.diſtillare.Ps.11.Purga tum ſeptuplum.Eſa.25.Vindemie defecate.pro quo hebrei legunt. Feces colate ſeu purificate.Malach.3.Et co labit eos quaſi aurum & quaſi argentum.& aliquando ſcri bitur cum ſimplici coph.Iob.28. Et auro locus eſt in quo conflatur.& in eodem.36.Et effundit imbres inſtar gurgi tum.pro quo hebrei legunt. Et diſtillabunt imbres. Item זִקִּים Zicim.i.compedes.Pa.149.Ad alligandos reges eo rum in cōpedibus.De quo vide ſupra in dictione זִיק Zic.

Cōflare Diſtillare. Cōpedes

זָקַן Seneſcere

זָקַן Zacan.ſeneſcere.Geñ.18.Nū vere paritura ſum anus. Pro quo hebrei legūt. Nū vere paritura ſum cum ego ſenuerim.& in eodē.27. Senuit aūt iſaac. Ioſ.13. Senuiſti & longeuus es.1.Reg.12.Ego autem ſenui & incanui.Iob. 14.Si ſenuerit in terra radix eius.Prouer.22. Etiam cum ſenuerit nō recedet ab ea.& inde זָקֵן Zachen.ſiue זָקָן Zecā ideſt ſenex aut ſenior.Geñ.19.A puero vſq̄ ad ſenem. & in eodem.24.Erat aūt abraā ſenex.& in eodē.Dixitq̄ ad ſer uum ſeniorem domus ſue. Leuit.19. Et honora perſonam ſenis.& in plurali זְקֵנִים Zechenim ſiue זְקֵנֵי Zicne. Geñ. 18.Erant autē ambo ſenes.Exo.24. Et ſeptuaginta ſenes ex iſrael.& inde זֹקֵן Zochen.i.ſenectus.vt Geñ.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur זְקֻנָה Zicna.i.ſenecta vel ſenectus. Ps.70.Ne proiicias me in tempore ſenectutis.& in eodem Et vſq̄ ad ſenectam & ſenium de? ne derelinquas me. Eſa. 46.Et vſq̄ ad ſenectam ego ipſe.Declinatur etiam plurali ter.& dicitur זְקֵנִים Zecunim.i.ſenectus. Geñ.21. Et pepe rit filium in ſenectute ſua.& in eodem.38.Eo quod in ſene ctute genuiſſet eum.pro quo hebrei legunt.Quia filius ſe nectutis fuit ſibi.Itē זָקָן Zacan ſiue זְקָן Zecan.ideſt barba ſiue mentū.Leuit.13. Vir ſiue mulier in cuius capite vl̄ bar ba germinauerit lepra.1.Reg.17.Et apprehendebā mentū eorum & ſuffocabam interficiebāq̄ eos.2. Reg.10. Raſitq̄ dimidiam partem barbe eorum.& in eodē.Manete in hie rico donec creſcat barba veſtra.& in eodē.20. Et tenuit ma nu dextera mentum amaſſe.Ps.132.Quod deſcēdit in bar bam barbam Aaron.Eſa.7.Et pilos pedum & barbā vni verſam.Hiere.41. Raſi barba & ſciſſis veſtibus.

Seneſcere Senex. Senior

זְקֵנִים Senes.

זֹקֵן Senectus

זְקֻנָה Senecta

זְקֵנִים Senectus

זָקָן Barba. Mentum.

זָקַף Erigere

זָקַף Zacaph.leuare.erigere.Ps.144. Et erigit omnes eli ſos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

זָר Extraneus

זָר Zar.extraneus.alienus. De quo vide ſupra in dictione.

© Biblioteca Nacional de España

זר Zur. Item זֵר Zer. circulus siue corona. De quo vide infra in dictione זָרָה Zara.

Circulus

זָרַר Zarar. oscitare. 4. Reg. 4. Et oscitauit puer septies. Hebrei tamen dicũt q̃ significat sternutare. De quo vide supra in dictione זור Zur.

Oscitare

זָרַב Zarab. Dissipare. Iob. 6. Tempore quo fuerint dissipati peribunt. & solum inuenitur in predicto loco.

Dissipare.

זָרָה Zara. spargere. dispergere. ventilare. circundare. alienare. exhorrere. Exo. 32. Quem sparsit in aquã. Nu. 16. Ignem huc illuc q̃ dispergat. Iob. 18. Aspergatur in tabernaculo eius sulfur. Prouer. 1. Frustra em̃ iacitur rete ante oculos pẽnatorum. i. frustra spargitur vel extenditur. Hiere. 31. Qui dispersit israel cõgregabit eum. & in eodem 49. Dispergam eos in omnem ventũ. Ezech. 5. Tertiã vero aliam disperges in ventum. & in eodem. Tertiam vero partem tuam in omnem ventum dispergam. & in eodẽ. 6. Et dispergã ossa vestra circa aras vestras. Malach. 2. Et dispgam super vultum vestrũ stercus solẽnitatum vestrarũ. Significat etiam ventilare. Ruth. 3. Et hac nocte areã hordei ventilat. Hiere. 4. Non ad ventilandũ & non ad purgandũ & in eodẽ. 49. Et ventilabo eos in oñs vẽtos istos. & in eodem. 51. Et mittã in babylonem ventilatores & ventilabũt eam. vbi ponitur etiã זָרִים Zarim p̃ vẽtilatoribꝰ. Ezech. 5 Et ventilabo vniuersas reliquias tuas. & in eodẽ. 22. Et vẽtilabo te in terras. & in eodẽ. 29. Et ventilabo eos in terras. Zach. 1. Hec sunt cornua que ventilauerunt iudam per singulos viros. & inde מִזְרֶה Mizre. i. ventilabrum. Esa. 30. Sicut in area vẽtilatum est. Pro quo hebrei legunt. Quod vẽtilatũ est cũ pala & cũ ventilabro. Hiere. 15. Et dispergam eos vẽtilabro in portis terre. & inde מְזָרִים Mezarim. qđ se cũdũ hebreos significat ventos ventilãtes a parte septẽtrionali qui sunt frigidissimi. pro quo beatus Hieronymꝰ trãstulit arcturũ. Iob. 37. Ab interioribus egredietur tẽpestas & ab arcturo frigus. Item זָרָה Zara. i. circunligare. circundare. 2. Reg. 22. Accinxisti me fortitudine ad preliũ. Ps. 138. Semitã meã & funiculum meum inuestigasti. pro quo hebrei legunt. Semitã meã & accubationem meam circundedisti vel circunligasti. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ primã significationem sequens ita trãstulit. Semitam meã & accubationẽ meã euentilasti. Inde זֵר Zer. pro quo btũs Hieronymus transtulit coronã siue labium quod fiebat per circuitũ arce vel mense aut altaris thymiamatis. Exo. 25. Faciesq̃ supra coronam aureã per circuitũ. & in eodẽ. Faciesq̃ illi labium aureum per circuitum. & in eodem. Et super illam alteram coronã aureolam. & in eodem. 30. Faciesq̃ ei coronã aureolam per gyrũ & duos anulos aureos sub corona. Item זָרָה Zara. i. alienare siue alienatũ eẽ. exhorrere. De quo vide supra in dictione זור Zur. & inde זָרָא Zara cũ aleph in fine loco he. ideſt alienatio vel horror. pro quo beatus Hieronymus transtulit nauseam. vt Nu. 11. Donec exeat per nares vestras & vertatur in nauseã. & inde dicũt aliqui q̃ deriuatur מַמְזֵר Mamzer. quod significat adulterinũ. i. natus de adulterio vel de scorto natus. De quo vide infra in dictione מָזַר Mazar.

Circũdare

Corona Labium.

Alienare

Nausea

De scorto natus.

זַרְזִיף Zarziph. stillare. irrorare. Ps. 71. Sicut stillicidia stillãtia super terrã. vbi pro eo quod in littera nostra est stillantia in hebreo ponitur זַרְזִיף Zarziph. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ sic transtulit. vt stille irrorantes terram. & solum inuenitur in predicto loco.

Stillare.

Irrorare

זַרְזִיר Zarzir. nomen est cuiusdã animalis. pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit Gallus succinctus. Prouer. 30. Gallus succinctus lumbos suos & aries. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q̃ significat canem leporarium qui est precinctus lumbos & velocissimꝰ ac fortis. Alii vero dicunt q̃ significat leopardum qui etiã est gracilis circa lumbos & fortissimus. & põt deriuari a dictione זָרַז Zaraz. que in lingua chaldaica significat accingere vel precingere.

Gallus succinctus

זָרַז Accingere

זָרַח Oriri. Exoriri

זָרַח Zarach. oriri. vt Geñ. 19. Sol egressus est super terrã. pro quo hebrei legunt. Sol ortus est super terrã. Iob. 9. Qui precipit soli & non oritur. Ps. 111. Exortum est in tenebris lumẽ rectis corde. Eccl's. 1. Et oritur sol & occidit. 2. Paralip. 26. Statimq̃ orta est lepra in fronte eius. Esa. 58. Et orietur in tenebris lux tua. & in eodem. 60. Et gloria domini super te orta est. & in eodem. Super te autem orietur dominus. & in eodem. Et reges in splendore ortus tui. Malach. 4. Et orietur vobis timentibus nomen meũ sol iustitie. & inde locus vbi oritur sol dicitur מִזְרָח Mizrach. i. ortꝰ siue oriẽs. Ps. 102. Quantum distat ortus ab occasu. Ps. 112. A solis ortu vsq̃ ad occasum. Esa. 43. Ab oriente adducam semen tuum. & in eodem. 46. Vocans ab oriente iustũ & inde אֶזְרָח Ezrach. i. indigena quasi inde ortus. Exo. 13. Tam de aduenis q̃ de indigenis terre. & in eodem. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 19. Sed sit quasi indigena inter vos aduena qui habitauerit in vobis. Significat etiam אֶזְרָח Ezrach quoddam genus arboris: quam cedrũ nominat translatio nostra. Ps. 36 Vidi impium superexaltatum & eleuatum sicut cedrus libani. & dicunt aliqui hebrei q̃ significat quandã arborem que semper est viridis & recens quasi sit in ortu suo: quam aliqui putant esse laurum. vnde legunt sic. Vidi impium robustum & fortem quasi laurum virentem. Sed beatus Hieronymus primã significationem sequẽs in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ sic transtulit. Vidi impium robustũ & fortissimũ sicut indigenam virentem. Est etiam אֶזְרָחִי Ezrachi cognomẽ cuiusdã viri: fortasse eo quod erat orientalis. vt in titulo psalmi. 88. vbi dicitur. Intellectꝰ ethã ezraites.

מִזְרָח Ortus. Oriens

אֶזְרָח Indigena.

אֶזְרָח Cedrus

Laurus

אֶזְרָחִי Ezraites

זֶרֶם Zerem. impetus. tempestas. turbo. s. aquarum. imber gurges. fluxus. Esa. 28. Sicut impetus grãdinis turbo consurgens: sicut impetus aquarum multarum. & in eodem 25. Quasi turbo impellens parietem. & in eodem. 32. Erit vir sicut qui absconditur a vento & celat se a tempestate. ponitur etiam pro imbre. Iob. 24. Quos imbres mõtium rigant. Hebrei tamen dicunt q̃ in predicto loco significat riuos vel fluctus qui impetuose descendunt de montibus. & legunt sic: a fluctibus montium siue a riuis montium humectabuntur. Itẽ ponitur pro gurgite. Abach. 3. Gurges aquarum transiit. Scribitur etiam cũ tau in fine & dicitur זְרֶמָה Zirma in genere feminino. pro quo beatus Hieronymus transtulit fluxum. vt Ezech. 23. Sicut fluxus equorũ fluxus eorum. & inde verbum זָרַם Zarom. i. impetuose fluere: siue impetuose percutere. Ps. 76. Multitudo sonitus aquarũ vocem dederũt nubes. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Excusserũt aq̃s nubila. i. impetuose fluxerũt aque de nubib⁹. Ps. 87. Que pro nihilo habentur eorum anni erunt. pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem transtulit. Percutiente te eos vt somnium erunt.

Tẽpestas.

Imber.

Gurges

זְרֶמָה Fluxus

זָרַם impetuose fluere.

percutere.

זָרַע Zaraa. seminare. serere. Geñ. 26. Seuit autem isaac in terra illa. Exo. 23. Sex annis seminabis terram tuã. Leuit. 19. Agrum tuum non seres diuerso semine. & in eo. 25. Non seretis neq̃ metetis sponte in agro nascẽtia. & in eodem. Seretisq̃ anno octauo. Deut. 22. Non seres vineam tuam altero semine. & in eodẽ. 29. Ita ut non seratur. Iudi. 6. Cũq̃ seuisset israel. Iob. 4. Seminant dolores & metunt

Serere Seminare

© Biblioteca Nacional de España

eos.& & in eodē.31.Seram & alij comedat.Ps.106.Et semi nauerunt agros & plantauerunt vineas.Ps.125.Qui semi nant in lachrimis in exultatione metent.Eccl's.11.Mane se mina semen tuum.Esa.17.Et germen alienū seminabis.& in eodē.32.Beati qui semiatis super oēs aquas.& in eo. 40 Et quidem neq; plantato neq; sato:quod in hebreo legitur pluraliter.s.neq; plantati sunt;neq; sati sunt..& in eodē.55 Et dat semē serenti. Hiere. 4.Et nolite serere inter spinas. & in eodem.12.Seminauerunt triticū & spinas messuerūt. Ezech.36.Et arabimini & accipietis semētem.pro quo in hebreo habetur.& seminabimini.Osee.2.Et seminabo eā mihi in terra.Accipitur etiam pro generare.Leuit.12.Mu lier si susceptо semīe peperit masculum.pro quo hebrei le gunt.Mulier si seminificauerit.i.si fecit semē & genera uit & peperit masculum.Nu.15.Erit innoxia & faciet liberos. Pro quo in hebreo habetur.& erit innoxia & seminabitur semine.i.faciet liberos.sicut est in littera nostra.& inde זֹרֵעַ Zoréaa siue מַזְרִיעַ Mazriaa.i.seminificans:vel semē faciēs aut semen afferens.Geñ.1.Germinet terra herbā virentē & facientē semen.vbi ponitur מַזְרִיעַ זֶרַע Mazriaa zéraa. Pro quo hebrei legunt.Seminificantem semen.& in eodē Et protulit terra herbam virentem & facientem semen. & in eodem.Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem se men.& inde. זָרוּעַ Zarūaa.i.seminabile vel seminatum. Leuit.11.Si ceciderit super sementem.pro quo hebrei le gunt Si ceciderit super omnē sementem seminabilem vel seminatā. Ps.96.Lux orta est iusto.pro quo in hebreo ha betur.Lux semiata est iusto.Sed si scribatur cum līa cheth in fine.tunc interpretatur orta est. Sed in bibliis hebraicis reperitur זָרוּעַ Zaruaa cū ain in fine.quod interpretatur se minata est. et inde זֶרַע Zéraa siue זָרַע Záraa.i.semen vl se mentis.Geñ.1.Cuius semen in semetipso sit. & in eodem. 3.Inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuū & semen illius.Et in eodem.8.Cunctis diebus terre sementis et messis.Et in eodē.13.Semini tuo dabo terrā hanc. Et in eodem.15.Scito prenoscēs q; peregrinū futurum sit semē tuū.Leuit.11.Si ceciderit super sementē non polluet eam. Nu.11.Erat aūt man quasi semen coriandri.Et in eodē.24 Et semen illius erit super aquas multas. Deut.4. Et elegit semen eorum post eos.1.Reg.1.Dederisq; serue tue sexum virilem.pro quo hebrei legunt.Dederisq; serue tue semen virorum.i.semen virile.Esa.17.Et mane semen tuum flore bit.Dicitur enim semen tā de frumento q̄ de herbis vel plā tis & etiā de hominib?.sicut dicitur fructus arboris & fru ctus ventris.Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מַזְרַע Mizraa.Esa.19.Et omnis semētis irrigua siccabitur.& in plurali זְרָעִים Zeraim.1.Reg.8. Sed et sege tes vestras et vineaꝝ reddit? addecimabit.pro quo hebrei legunt.Semina vestra et vineas vestras addecimabit. Esa. 61.Et sicut hortus germen suum germinat.pro quo hebrei legunt.Et sicut hortus semina sua germinat.& inde זְרָעִים Zeroim.i.legumina.Dañ.1.Et dentur nobis legumina ad uescendum . Scribitur etiam cum littera nun & dicitur זְרֹעֲנִים Zeronim .i. legumina.Itē זְרֹעַ Zeróa.i. brachiū siue armus.Exo.6 .Ac redimā vos in brachio extēto.& in eodē.15.In magnitudine brachii tui fiant inmobiles q̄si lapis.Iob.26.Et sustentas brachium eius qui nō est fortis. Et in eodē.40.Et si habes brachium sicut deus.Ps.135. In manu potenti & brachio extento. Esa.33.Esto brachiū no strum in mane.Et in eodem.52.Parauit dominus brachiū sanctum suum.& in eodem.53.Et brachium domini cui re uelatum est.Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachiū. Sed in predicto loco hebrei habent זְרֹעַ Zéraa.i.semen. vt supra.Vnde ipsi legunt sic.s.Ecce ego increpabo vobis se men vel sementem.Et aliquādo additur aleph in principio & dicitur אֶזְרֹעַ Ezróaa.i.brachium. Iob. 31. Et brachium meū cū suis ossibus confringatur. Hiere.32.Et in manu ro busta & in brachio extento .Significat etiam זְרֹעַ Zeróaa. Armū.Nu.6.Et armum coctum arietis.Deut.18.Dabūt sa cerdoti armū ac ventriculum.& in plurali זְרֹעִים Zeroim siue זְרֹעֵי Zeroe secūdum terminationem masculinorum aut זְרֹעוֹת Zerooth secundū termiationē femininorū. Geñ. 49.Et dissoluta sunt vincula brachiorū eius.Deut.33.Sub ter brachia sempiterna.Ps.17.Et posuisti vt arcum ereum brachia mea.Ps.36.Qm̄ brachia pctōrū cōterētur.Esa.51. Et brachia mea populos iudicabunt.Dañ.11.Et brachia au strī non sustinebunt.& in eodem.Et brachia pugnantis ex pugnabuntur a facie eius.& in eo.Et brachia ex eo stabūt.

זָרַק Zarac.spargere.aspergere.dispergere.fundere.effun dere.Exo.9.Et spargat illud moyses in celum.Nu.19. Quia aqua expiationis non est asperſus.& in eodē.Et non est aqua lustrationis asperſus.2.Paralip.34.Et super cumu los corū qui eis immolare consueuerant fragmenta disper sit.ponitur etiā pro fundere vel effundere. Exo. 24. Partē aūt residuā fudit super altare.Leuit.1.Fundentes per altaris circuitum.& in eodem.Sanguinem vero illius fundent sup altare.Ezech.36.Et effundam super vos aquam mundam. Osee.7.Sed & cani effusi sunt in eo.& inde מִזְרָק Mizrac.i. phiala vel peluis aut vas in quo recipiebant sanguinem vel aquam ad aspergendum.Nu.7.Phiala argentea habens se ptuaginta siclos.& in eodem.Phialā argenteā habentem se ptuaginta siclos.& in plurali מִזְרָקִים Mizracim siue מִזְרְקֵי Mizrece scd'm terminationē masculinorū aut מִזְרָקוֹת .Miz racoth .secūdum terminationem femininorū .Nu.7.Phia le argentee duodecim.3.Reg.7.Et phialas & mortariola & thuribula ex auro purissimo.1.Paralip.28. Fuscinulas q̄q; & phialas.Hiere.52. Et psalteria & phialas & mortariola, Amos.6.Bibentes in phialis vinū.Zach.14.Quasi phiale coram altari. In alio vero loco beatus Hieronymus inter pretatus est Amulas.3. Reg.7.Fecit ergo hiram lebetes & scutras. & amulas.& similiter infra i eodē. Ponitur etiā pro thuribulis.4.Reg.12.Fuscinule & thuribula & tube.

זֶרֶת Zéreth.palmus:aut mensura palmi.vt Exo.28.Men suram palmi babebit tam in longitudine q̄ in latitu dine.Esa.40.Et celos palmo ponderauit.

De incipientibus a littera.ח.Cheth.

חַח Chach siue חֹחַ choach.armillea.circulus.spina.compes. siue catena.Exo.35.Viri cum mulieribus prebuerūt ar millas & inaures. Quod in hebreo legitur singulariter.s. prebuerunt armillam & inaurem.& ponitur ibi singulare pro plurali.Iob.40.Aut armilla perforabis maxillam ei?. Ponitur etiam pro circulo.4.Reg.19.Ponam itaq; circulū in naribus tuis.Esa.37.Vbi eadē verba habentur.Et in duo bus locis predictis scribitur cum iod in fine.i. circulū meū. Et dicunt hebrei q̄ in trib? locis predictis signficat hamū Ponitur etiā pro Carduo vel spina.2.Paralip.25. Carduus qui est in libano.Prouer.26.Quō si spina nascatur in ma nu temulenti.vbi ponitur pro spina חֹחַ Choach cū vau in medio dictionis.Potest etiā legi sic.Quomō si armilla ascē dat in manu temulenti.& in plurali חֲחִים Chochim.Cāti.2 Sicut lilium inter spinas.ponitur etiam pro catenis vel cō pedibus:eo q̄ sunt in figura rotunda sicut circuli. vt.2.Pa ralip.33.Et vinctum catenis atq; cōpedibus duxerunt eum in babylonem.Ezech.19.Et adduxerunt eum in catenis in terram egypti.vbi pro catenis ponitur חֲחִים Chachim.&

Semen su scipere.

זֹרֵעַ Faciens se men.

Afferēs se men.

זָרוּעַ Semiabile

זָרוּעַ זֶרַע Semen

מִזְרַע Sementis

זְרָעִים Semina.

זְרֹעִים Legumia.

זְרֹעַ Brachium

אֶזְרֹעַ Brachium

זְרֹעַ Armus.

זְרֹעוֹת Brachia

זָרַק Spargere Aspergere

Dispgere Fundere

Effundere.

מִזְרָק Phiala

מִזְרָקִים Phiale

thuribula.

זֶרֶת Mensura palmi.

חַח Armilla.

Circulus

Carduus Spina

חֹחַ

חֲחִים Spine.

Catene

חֲחִים

© Biblioteca Nacional de España

renum. in eodem. 29. Beatus Hieronymus transtulit frenum. vbi dicitur & ponam frenum in maxillis tuis. vbi pro freno ponitur in hebreo חַחִים Chachim. in plurali.

חָבַב Diligere חָבַב Chabab. diligere. Deut. 32. Dilexit populos. & inde חֹב Chub. pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit sinū. Iob. 31. Et zelaui in sinu meo iniquitatem meam. Potest ēt deriuari a dictione sequenti.

Sinus.

חָבָא Abscōdere חָבָא Chaba. abscondere. celare. latere. Geñ. 3. Et abscōdit se adam & vxor eius. & in eodem. Et timui eo quod nudus essem & abscondi me. & in eodem. 31. Cur ignorante me fugere voluisti. Pro quo hebrei legunt. Cur absconditus es vt fugeres. Ios. 6. Abscondit eñ nuncios quos direxeramus. & in eodem. Eo quod absconderit nuncios quos miserat. Et in eodē. 10. Fugerant enim quinq; reges & se abscōderant in spelunca. & in eodē. Latentes in spelūca vrbis maceda. 1. Reg. 10. Ecce absconditus est domi. & in eodem. 13. Absconderunt se in speluncis. & in eodē. 14. En hebrei egrediuntur de cauernis in quibus absconditi fuerant. & in eodem. Qui se absconderant in monte ephrain. 3. Reg. 18. Tulit ille centū prophetas & abscondit eos. 4. Reg. 6. Que abscondit filium suum. 2. Paralip. 18. Quādo ingressus fueris cubiculum de cubilo vt abscōdaris. Iob. 5. A flagello lingue absconderis. & in eodē. 24. Et oppresserūt pariter mā suetos terre. pro quo hebrei legunt. Pariter abscōditi sunt mansueti terre. Esa. 42. Et in domibus carcerum abscōditi sunt. Ponitur etiam pro indurari. Iob. 38. vbi dicitur. In similitudinem lapidis aque durantur. i. indurantur. Et etiā in predicto loco hebrei legunt absconduntur: quia quando aque indurantur in lapidem: iam non ibi apparent aque: sed absconduntur & latent. Ponitur etiam pro protegere. Esa. 49. In vmbra manus sue protexit me. i. abscondit me vel celauit me. Scribitur etiam sine aleph vel cum he in fine loco aleph. De quo vide infra in dictione sequenti. & inde מַחֲבֵא Machabe. i. latibulum. Esa. 32. Et erit vir sicut qui abscondit a vento. Pro quo hebrei legunt. Et erit vir sicut latibulum venti. i. locus vbi abscondit a vento. & in plurali מַחֲבָאִים Machaboim. i. latibula. 1. Reg. 23. Considerate & videte omnia latibula in quibus absconditur. Vide ēt de hoc in dictione sequenti.

Indurari. Protegere. Latibulū. Latibula.

חָבָה Latere. חָבָה Chaba. abscōdere. celare. latere: sicut dictio precedēs. Ios. 2. Ibiq; latitate tribus diebus. 3. Reg. 22. Quando ingredieris cubiculum intra cubiculū vt abscondaris. Esa. 26. Abscondere modicum ad momentum. Hiere. 49. Et celari nō poterit. & inde חֶבְיוֹן Chebion. i. abscōsio. Abach. 3. Ibi abscondita est fortitudo eius. pro quo hebrei legunt. Et ibi absconsio fortitudinis eius. s. est. & inde מַחֲבַת Machabath. i. craticula siue sartago. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit sacrificium. Ponitur etiam pro sartagine. vt in eodem. 6. Que in sartagine oleo consperſa frigetur. Ezech. 4. Et tu sume tibi sartaginem ferream.

Abscōdere Celare. חֶבְיוֹן Absconsio מַחֲבַת Craticula. Sartago

חָבַט Excutere. חָבַט Chabath. excutere. purgare. Deut. 24. Si fruges colligeris oliuarum. pro quo hebrei legunt. Quando excusseris olīas tuas. quod est idem sensus cū littera nostra. Nam oliue virga excutiuntur & postea fructus colligūtur. Iudi. 6. Cūq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta. Ruth. 2. Virga cedens & excutiens. Esa. 28. Sed in virga excutietur git. & in eodem. 27. Excutiet dominus ab alueo fluminis.

חָבַל Pign⁹ accipere. חָבַל Chabal. pignorare vel pignus accipere. aut pign⁹ auferre. corrūpere. cōputrescere. fedare. dissīpare. demoliri. dísperdere. parturire. dolere. nocere. obligare. Exo. 22 Si pignus a proximo tuo acceperis. Deut. 24. Nō accipies loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam suam apposuit tibi. pro quo hebrei legunt. Null⁹ pignorabit. i. nullus accipiet loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia animam ipse pignorat. Quod exponens translatio chaldaica ita transtulit. Quia cum eis fit nutrimentum ad sustentationem anime. & in eodem. Neq; auferes pignoris loco vidue vestimentum. Iob. 22. Abstulisti enim pignus fratrum tuorum. & in eodem. 24. Abstulerunt pro pignore boue vidue. & in eodem. Et vulgus pauperum spoliauerunt. Pro quo hebrei legunt. Et super pauperem acceperunt pignus siue abstulerunt pign⁹. Prouer. 20. Et pro extranea aufer pignus ab eo. Ezech. 18. Pignus non retinuerit. pro quo hebrei legunt. Pignus non pignorabit. & inde חֶבֶל Chabol siue חַבֹּלָה Chabola. i. pignus vel res pignorata. vt in eodem. 18. Pignus debitori reddiderit & in eodem. Pignus non reddentem. & in eodem. 35. Et pignus restituerit ille impius. Amos. 2. Et super vestimentis pignoratis accubuerunt. Item חָבַל Chabal. i. corrumpere vel computrescere fedare. Nec. 1. Peccauimus: vanitate seducti sumus. Pro quo hebrei legunt. Peccauimus: corruptiōe corrupti sumus tibi. siue feditate fedati sumus tibi. Esa. 10. Et computrescet iugum a facie olei. Mich. 2. Propter imūditiam eius corrumpetur putredine pessima. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Item significat dissipare vel demoliri aut dísperdere. Eccl's. 4. Et dissipet cuncta opera manuum tuarum. Canti. 2. Capite nobis vulpes: que demoliuntur vineas. Esa. 13. Vt dísperdat omnem terram. & in eodem. 54. Ego creaui interfectorem ad dísperdēdū. Iob. 34. Quia ergo ego locutus sum ad deum: te quoq; nō prohibebo. Pro quo hebrei legunt. Quia ad deum dicitur peperci non dissīpabo vel non dísperdam. i. solus deus pōt dicere peperci non dissīpabo. vel ad deū pertinet dicere peperci non dissīpabo vel non dísperdam. Item ponitur pro parturire. Ps. 7. Ecce parturit iniustitiam & concepit dolorem. Canti. 8. ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. pro quo hebrei legunt. Ibi parturiuit te mater tua. Ibi pturiuit gēitrix tua. Sed in hoc locotrāslator noster secutus est aliā significationem supra positam. & inde חֵבֶל Chebel. i. partus siue dolor. Esa. 66. Anteq; veniret partus eius. & in plurali חֲבָלִים Chabalim siue חֶבְלֵי Cheble. i. dolores. Iob. 21. Dolores diuidet furoris sui. & in eodem. 39. Et rugitus emittunt. vbi ponitur rugitus pro doloribus. s. parturientium. Ps. 17. Dolores inferi circundederunt me Esa. 13. Torsiões & dolores tenebūt. Osee. 13. Dolores parturientis venient ei. & inde חֶבֶל Chabal siue חַבּוּלָה Chabula. i. corruptio vel delictum. Dañ. 3. Et nihil corruptionis in eis est. & in eodem. 6. Et coram te rex delictum non feci. Significat etiam predicta dictio in lingua chaldaica nocere Dañ. 6. Et non nocuerūt mihi. Item חָבַל Chabal. i. obligare. irretire. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei, ipse se in futurū obligat & inde חֶבֶל Chebel. i. funis vl' funicul⁹. Deut. 32. Iacob funicul⁹ hereditatis eius. Ios. 2. Demisit ergo eos per funem de fenestra. Zach. 2. Et in manu eius funiculus messorum. & in plurali חֲבָלִים Chabalim siue חֶבְלֵי Cheble ideſt funes. 2. Reg. 22. Funes inferni circundederunt me. 3. Reg. 20. Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris & funiculos in capitibus nostris. Iob. 36. Et vinciantur funibus paupertatis. Ps. 15. Funes ceciderunt mihi in preclaris. Ps. 118. Funes peccatorum circūplexi sunt me. Esa. 33. Et omēs funiculi eius non rumpentur. Ezech. 27. Que obuolute & astricte erant funibus. Osee. 11. In funiculis adā trahā eos. Zach. 11. Et alteram vocaui funiculos. vbi pro funiculis ponitur חֲבָלִים Choblim. & potest etiam legi. corrumpentes siue dissipantes. Et quia terra siue possessio metitur cū fu-

Pignorar. Exferre pignus. Pign⁹ retinere. Pignus. Corrūpere. Computrescere. Dissipare. Demoliri. Dispdere. Parturiuit. Partus. Dolores. Corruptio Delictum. Obligare. Funiculus Funis. Funes.

חֶבֶל Regio.

niculo ſicut dicitur Amos.7. Et humus tua funiculo metietur. Ideo pōitur etiam חֶבֶל Chébel. pro hereditate vel poſſeſſione aut regione. Deut.3. Tradidi medie tribui manaſſe omnem regionem argob vſq; ad terminos geſuri. Ioſ.17. Cur dediſti mihi terram in poſſeſſionem & ſortis & funiculi vnius. Ezech.47. Quia ioſeph duplicem funiculum habet.i.duplicem poſſeſſionem vel hereditatem. Accipitur etiam חֶבֶל Chébel. pro pedica vel laqueo: eo quod fit ex fune. Iob.18. Abſcondita eſt in terra pedica eius. & inde חֶבֶל Chibel.i.malus nauis. eo quod in eo ligantur omnes funiculi nauis. Prouer.23. Et quaſi ſopitus gubernator amiſſo clauo. pro quo hebrei legunt. Et quaſi dormiens in capite mali.ſ.nauis. & inde חֹבֵל Chobel.i.nauta vl' gubernator nauis. Ione.1. Et acceſſit ad eū gubernator & dixit ei. Ezech. 27. Sapientes tui tyre facti ſunt gubernatores tui. & in eodem. Et vniuerſi gubernatores maris in terra ſtabunt. & in de תַּחְבֻּלוֹת Thachbuloth.i.gubernacula. Prouer.1. Et intelligens gubernacula poſſidebit. Et in eodem.20. Et gubernaculis tractanda ſunt bella. & in eodem.24. ponitur pro diſpoſitione. vbi dicitur. Quia cum diſpoſitione initur bellum. Hebrei tamen dicūt q in predictis locis accipitur pro conſiliis uel aſtutiis aut verſutiis. Sicut ſupra in eodem.12. Vbi dicitur & conſilia impiorum fraudulētia: vbi ponitur pro conſiliis. & eadem dictio ponitur in noſtra tranſlatiōe pro gubernante. vt Iob.37. Vbicūq; eas voluntas gubernātis duxerit. Pro quo hebrei legunt. In conſiliis ſuis.i.in voluntate ſua. Item חֹבֵל Chébel.i.cuneus. congregatio. grex. vt.1.Reg.10. Obuium habebis gregem prophetarū. Et in eodem. Et ecce cuneus prophetarum. & ab hoc ſignificato dicunt aliqui hebrei q deriuatur dictio חֲבָלִים Chabalim. quam ſupra diximus ſignificare funiculos. Ps. 108. Funes peccatorum circūplexi ſunt me. pro quo ipſi legunt. Cateruę ſiue cunei peccatorum. Et ſimiliter Zach.11. Vbi dicitur & alteram vocaui funiculos.

Pedica חֶבֶל

Malus nauis. חֹבֵל

Gubernator. חֹבֵל

Gubernacula. Diſpoſitio תַּחְבֻּלוֹת

Conſilia.

Gubernās

Grex Cuneus חֹבֵל

חֲבָלִים Cunei.

חֲבַצֶּלֶת Flos Lilium.

חֲבַצֶּלֶת Chabaſeleth. flos vel lilium. Canti.2. Ego flos campi. Eſa.35. Et florebit quaſi lilium. & ſolum inuenitur in predictis locis.

חבק Complecti amplexari.

חָבַק Chabac. amplexari. complecti. Geñ.29. Cōplexuſq; & in oſcula ruens. & in eodem.33. Amplexatus eſt eū 4.Reg.4. Habebis in vtero filium. Pro quo hebrei legunt Tu amplexaberis filium. Iob.24. Et non habētes velamē amplexantur lapides. Prouer.24. Glorificaberis cum eam fueris amplexatus. Eccl's.3. Tempus amplexandi & tempꝰ longe fieri ab amplexibus. ubi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & in eodem.4. ponitur pro complicare vbi dicitur. Stultus complicat manus ſuas. Canti.2. Et dextera illius amplexabitur me. Threñ.4. Amplexati ſūt ſtercora. & inde חִבֻּק Chibuc.i.amplexus ſiue amplexatio vel complicatio. Prouer.24. Pauxillū manus conſeres vt quieſcas. Pro quo hebrei legunt. Pauxillum amplexationis vl' complicationis manuum.ſ.erit tibi vt quieſcas.

Cōplicare.

חִבֻּק āplexatio.

חָבַר Chabar. iungere. coniungere. congregare. colligere. ſociare. copulare. amicitiā vl' fedus inire. participare. incantare.i.incantationes facere. Geñ.14. Omnes hi cōuenerunt in vallem ſilueſtrem.i.coniūcti vel cōgregati ſunt. Exo.26. Quinq; cortine ſibi iūgētur mutuo: & alie quinq; nexu ſimili coherebunt.i. coniungentur. & in eodem. Ex quibus quinq; iunges ſeorſum. & in eodem.28. Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere. & in eodem. Et in vnū redent. Pro quo hebrei legunt. Et iungatur.ſ.in vnum. & in eodem.36. Coniunxitq; cortinas quinq; alteram alteri. Et in eodem. Quorum quinq; iūxit ſeorſum. Et inde dicitur מַחְבֶּרֶת Machbéreth ſiue חֹבָרֶת Chobáreth.i.illa ora cortine in qua ponebātur circuli vel anſe ad cōiungēdas cortinas. vt in p̄dicto loco. Iob.16. Cōſolarer & ego vos ſermonib9. Pro quo hebrei legunt. Coniungerē ſiue copularem ſuper vos ſermones.i.cōponerē ſermones conſolatorios ad conſolandum vos. Ps.93. Nunquid adheret tibi ſedes iniquitatis.ideſt nunquid iungetur tibi ſedes iniquitatis. Ezech. 1. Iunctęq; erant penne eorum alterius ad alterum. & in eo. Due penne ſingulorum iungebantur. Significat etiā amicitias vel fedus inire aut confederari vel participare. 1.Paralip.20. Poſt hec iniuit amicitias ioſaphath rex iuda cum ochozia rege iſrael. & in eodem. Et particeps fuit vt faceret naues. & in eodem. Quia habuiſti fedus cum ochozia. Dañ.11. Et poſt finem annorum federabuntur. & in eodem Et poſt amicitias cum eo faciet dolum. ideſt poſtq; iniuit amicitias cum eo faciet dolum. Ps.121. Vt ciuitas cuius participatio eius in idipſum. & inde חָבֵר Chaber.i. particeps. ſocius. ſodalis. Ps.118. Particeps ego ſum omnium timentium te. Prouer.28. Particeps homicide eſt. & in plurali. חֲבֵרִים Chaberim ſiue חַבְרֵי Chabre.i.participes vl' ſocii aut ſodales. Iudi.20. Quaſi homo vnus eadem mente vnoq; cōſilio. pro quo hebrei legunt. Quaſi homo vnus participes ſiue ſocii.i.conformes in vnum. Iob.40. Cōcidant eū amici.i.ſocii vel participes. Canti.1. Ne vagari incipiā poſt greges ſodalium tuorum. Eſa.1. Principes tui infideles: ſocii furum. Ezech.37. Et ſcribe ſup illud iude & filiis iſrael ſociis eius. & in eodem. Et cuncte domus iſrael ſociorūq; eius. Ponitur etiam חָבוּר Chabur pro participe. vt Oſee.4. Particeps idolorum ephraim. Pōitur etiam in genere femininо Malach.2. Et hec particeps tua. & inde חֶבְרָה ſiue חֶבֶר Cheber.i.ſocietas. congregatio. participatio. Iob.34. Qui graditur cum operantibus iniquitatem. Pro quo hebrei legunt. Qui graditur in participationem vel ſocietatē cum operantibus iniquitatem. Oſee.6. Participes ſacerdotum. pro quo hebrei legunt. Participatio vel congregatio ſacerdotū. & inde מְחֻבָּרוֹת Mechaberoth.i.iuncture ſiue comiſſure.1.Paralip.22. Ferrum quoq; plurimum ad clauos ianuarum & ad cōmiſſuras atq; iuncturas.2. Paralip.24. Et ligna ad cōmiſſuras edificii & ad cōtignationem domorum. Item חָבַר Chabar ſignificat incantare ſiue incantationes facere. Eo quod fit cum amicitia & pacto vl' participatione demonum. vel cum congregatione ſerpentum. Deut.18 Ne ſit maleficus neq; incantator. Pro q̄ hebrei legūt. Neq; maleficus neq; incantans incantationem. ſiue neq; qui incantat incantationem. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps.57. Et venefici incantātis ſapienter. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Neq; incantatoris incantationes callidas Eſa.47. Et propter duriciam incantatorum tuorum. Prouer.21. Quam cum muliere litigioſa & in domo communi Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere litigioſa & in domo incantationis. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra: nam poteſt ſignificare participationem vel ſocietatem aut congregationem: ſicut ſupra dictū eſt. Inde חֲבוּרָה Chabura.i.liuor. tumor carnis. eo quod in tali percuſſione congregatur & congelatur ſanguis. Exo.21. Liuorem pro liuore. Eſa.1. Vulnus & liuor & plaga tumens. & in eodem. 53. Et liuore eius ſanati ſumus. & in plurali חֲבוּרֹת Chaburoth Prouer.20. Liuor vulneris abſtergit mala. quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.liuores vulneris. Ponitur etiam pro cicatricibus. Ps.37. Putruerūt & corrupte ſunt cicatrices mee Et q̄nq; geminantur beth & reſ. & dicitur חַבְרְבָּרָה Chabarbura. ideſt macula ſiue varietas. vt Hiere.13. Aut pardus varietates ſuas.

Coniungere Iungere.

Adherere.

Amicitias inire.

Federari.

participari. חָבַר

Particeps

חֲבֵרִים participes Socii.

Sodales.

חָבוּר pticeps.

חֶבְרָה Societas.

cōgregatio

מְחֻבָּרוֹת Iuncture. Cōmiſſure.

חָבַר Incantare

Incātator.

חֲבוּרָה Liuor.

חֲבוּרֹת Liuores. Cicatrices

חַבְרְבָּרָה Varietas

© Biblioteca Nacional de España

חבש Chabas. vincire. ligare. alligare. circunligare. circunuoluere. sanare. curare. sternere. s. iumētum. Exo. 29 Et impones ei mitras. pro quo hebrei legunt. Et alligabis vel circunligabis eis mitras. Nam mitra circūligabatur capiti cum vitta byssina. Ps. 146. Et allligat cōtritiones eorū Esa. 30. In die qua alligauerit dominus vulnus populi sui. Ezech. 24. Corona tua circunligata sit tibi. & in eodē. 30. Et ecce non est obuolutum vt restitueretur ei sanitas. Et in eodem. Et fasciretur linteolis. i. obuolueretur. Et in eodem 34. Quod cōfractum est non alligastis. & in eodē. & quod confractum fuerat alligabo. Ione. 2. Pelagus operuit caput meum. pro quo hebrei legunt. Pelagus circūligatū est vel obuolutū est capiti meo. Ponitur etiam in nostra trāslatione pro scrutari. vt iob. 28. Profunda quoq; fluuiorum scrutatus est. Item ponitur pro demergere. vt in eodem. 40. Et facies eorum demerge in foueam. Sed etiam in predictis locis hebrei dicunt q̄ significat ligare vel comprimere. Item significat mederi. vel sanare. aut curare. eo quod medici ligant & circunuoluūt vulnera. Iob. 5. Quia ipe vulnerat & medetur. & in eodem. 34. Nunquid qui non amat iudiciū sanari potest. Esa. 1. Neq; curata medicamine. & in eodem. 61. Vt mederer contritis corde. & inde חבש Chobes. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit medicum. Esa. 3. Respondebit in die illa dicens nō sum medicus. Hebrei tamen in predicto loco interpretantur vinculatorem. i. ille qui comprehendit malefactores & mittit eos in vincula. Item significat sternere. s. iumentum. quod est idem quod ligare. Genē. 22. Et strauit asinum suum. Nu. 22. Et strata asina profect⁹ est. 2. Reg. 16. Et cum duobus asinis qui onerati erant ducētis panibus. pro quo hebrei legunt. Et cum duobus asinis stratis & oneratis ducentis panibus. & in eodem. 19. Dixiq; ei ego famulus tuus vt sterneret mihi asinū. 5. Reg. 13. Sternite mihi asinum.

Allligare Circūligare

obuoluere

Scrutari. demergere

Mederi Sanare

Medicus.

Sternere

חבת Chabath. sartago. craticula. 1. Paralip. 9. Prefectus erat eorū q̄ in sartagine frigebantur. Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur מחבת Machabath. De quo vide supra in dictione חבה Chpba.

Sartago מחבת

חג Chag. Festum. solemnitas. De quo vide infra in dictione sequenti.

חגג Chagag. festum celebrare. sacrificare. circundare. girare. cōmouere. turbare. Ps. 41. In voce exultatiōis & cōfessionis sonus epulantis. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In voce laudis & confessionis multitudinis festa celebrantis. & cōmuniter scribitur cum simplici guimal. Leuit. 23. Celebrabitis ferias domini septem dieb⁹. & in eodem. Celebrabitisq; solēnitatem eius. & in eodem. Et mense septimo festa celebrabitis. Naum. 1. Celebra iuda festiuitates tuas. Zach. 14. Celebrent festiuitatem tabernaculorum. ponitur etiam pro sacrificare. s. sacrificia que in solēnitatibus solebant offerri. Exo. 5. Dimitte populum meum vt sacrificet mihi in deserto. & inde חג Chag. i. festum. festiuitas. solēnitas. ferie. Exo. 10. Est enim solēnitas dei nostri. & in eodem. 32. Cras solēnitas domini est. Leuit. 23. Solēnitas azymorū domini est. & in eodem. Erunt ferie tabernaculorum septem diebus. Deut. 16. Et celebrabitis diem festū hebdomadarum. & in plurali חגים Chagim siue חגי Chage. vt Esa. 29. Solēnitates euolute sunt. Ezech. 45. In solemnitatibus & in calendis. Amos. 5. Odi proieci festiuitates vestras. Accipitur etiam חג Chag. pro sacrificio aut pecude vel animali quod offerebatur in solēnitate. Exo. 23. Neq; remanebit adeps solēnitatis mee vsq; mane. i. adeps animalis quod offertur in solēnitate. Ps. 117. Constituite diem solemnem in condensis. Pro quo hebrei legūt. Ligate sacrificium. s. solēne vel pec⁹ quod offertur in solēnitate in condensis. Malach. 2. Et dispergam super vultū vestrū stercus solēnitatū vestrarū. i. dest stercus aialiū que offerebātur in solemnitatib⁹: sicut exponūt hebrei. Significat etiā p̄dicta dictio חג Chag girare vel circūdare. Iob. 26. Terminū circundedit aquis. & de hocvi de infra in dictione חוג Chug. Et quia in solēnitate fit commotio & tumultus ppli: ideo ponitur etiā pro turbare. Ps. 106. Turbati sunt & moti sunt sicut ebri⁹. & inde deriuatur sequens dictio.

Sacrificare

Solēnitas

Ferie. Dies festi.

solēnitates festiuitates

Pecus.

Circūdare

Turbare

חגא Chaga. turbatio. pauor. Esa. 19. Et erit terra iuda egypto in pauorem.

חגב Chagab. quoddā genus locuste. vt Leuit. 11. Atq; locusta: singula secūdū genus suū. Eccl's. 12. Et impinguabitur locusta. & in plurali חגבים Chagabim. Nu. 13. Quib⁹ comparati quasi locuste videbamur.

Pauor חגא

Locusta חגב

Locuste חגבים

חגה Chaga. foramen. scissura. & scribitur cum vau loco he & inuenitur tm̄ in nūero plurali. s. חגוי Cbague. vt Cāti. 2. Colūba mea in foraminibus petre. Abdie. 1. Habitātē in scissuris petrarum.

Foramina חגוי

חגר Chagar. cingere. accingere. circunligare. contrahere. Exo. 12. Renes vestros accingetis. & in eodem. 29. Accingesq; eos baltheo. Leuit. 16. Accingetur zona linea. 3. Reg. 20. Accingerunt saccis lumbos suos. Ps. 44. Accingere gladio tuo super femur tuum. Ps. 64. Et exultatione colles accingentur. Ps. 75. Et reliquie cogitationis diē festum agent tibi. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Reliquiis ire accingeris. Prouer. 31. Accinxit fortitudine lumbos suos. Ezech. 7. Accingent se cilicijs Ponitur ēt pro cōtrahere. 2. Reg. 22. Et cōtrahentur in angustiis suis. & inde חגור Chagur siue חגר Choger. i. accinct⁹ siue accingens. 2. Reg. 6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo. & in eodem. 21. Et accinct⁹ erat ense nouo. 3. Reg. 20 Ne glorietur accinctus eq; vt discinct⁹. & in gñe femininо חגרת Chagarath. i. accincta. vt Ioel. 1. Quasi virgo accīcta sacco. & inde חגר Chagor. i. cingulū vel cinctoriū. baltheo. zona. Prouer. 31. Et cingulum tradidit cananeo. Scribitur etiā in genere femininо. & dicitur חגרה Chagora. 3. Reg. 2 Et posuit cruorem belli in baltheo suo. 4. Reg. 3. Conuocauerunt oēs qui accincti erāt baltheo. Esa. 3. Et pro zona funiculus. & aliq̄n additur mem in principio. vt in eodem. 3. Et pro fascia pectorali cilicium. Pro quo hebrei legunt. Et pro fascia cinctoriū vel cingulum sacci. & in plali חגרת Chagoroth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit perizoma tā. vt Genē. 3. Et fecerunt sibi perizomata.

Accingere

Cōtrahere חגור

Accinctus

חגרת Accincta

חגר Cingulum חגרה

Baltheus.

Zona

Perizoma חגרת

חד Chad. in lingua chaldaica significat vnū. Dañ. 2. Et ecce quasi statuā vnā. & in sermone chaldaico est gñis masculini. & in gñe femininо scribitur cū aleph vel he in fine. & dicitur חדא Chada siue חדה Chada. Dañ. 2. Vna est de vobis sententia. Esdre. 4. Scripserunt epistolam vnam.

Vnus. חד

Vna. חדא

חדד Chadad. acuere. velocē esse. & cōiter scribitur cū simplici daleth. Prouer. 27. Ferrū ferro acuitur: & homo acuit faciē amici sui. Ezech. 21. Gladius exactus est & limatus. & in eodem. Vt cedat victimas exact⁹ est. Scribitur ēt cum littera aleph ante cheth. vt Ezech. 21. Exacuere valde ad dexteram & ad sinistram. Significat etiam velocem esse. Abach. 1. Et velociores lupis vespertinis. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & acutiores sunt lupis vespertinis. i. habent dentes acutiores ad deuorandū: q̄ lupi in vespere. & inde חדה Chadda. i. acuta. vt Esa. 49. Et posuit os meū q̄si gladium acutum. & in hebreo ponitur in genere femininо quia gladi⁹ in hebreo ē femininі gñis. & inde חדודי Chaddude. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit. Radios: eo qd'

Acuere

Exacuere

Velocē ee.

חדה Acuta. חדודי

H

© Biblioteca Nacional de España

tendunt ad acuitatem. Iob. 41. Sub ipso erunt radii solis.

חָדָה Letari. Letificare.

חדה Chada. letari. gaudere. letificare. vnire. Exo. 18. Letatusq; est iethro super omnibus bonis. Ps. 20. Letificabis eum in gaudio. Significat etiam vnire vel conuenire. vt Geñ. 49. Et in cetu illorū nō sit gloria mea. pro quo he. le. Et in cetu illorum nō vniatur vel nō cōueniat gloria mea. Iob. 3. Non computetur in diebus anni.. pro quo hebrei legunt. Non vniatur in diebus anni vel non sit vnus ex diebus anni. Nam in lingua chaldaica significat vnitatem. vide etiam de hoc infra in dictione יָחַד Iachad. & inde חֶדְוָה Chedua. i. gaudiū. vt. 1. Paralip. 16. Fortitudo & gaudiū in loco ei⁹. Nec. 8. Gaudiū eñ dñi erit fortitudo vra. Itē חַדָּה Chadda. in lingua chaldaica significat pectus. Dañ. 2. Pect⁹ autem & brachia de argento.

Vnire.

חֶדְוָת Gaudium.

חַדָּה Pectus.

חָדַל Cessare Desinere

חדל Chadal. cessare. desinere. derelinquere. deserere. dimittere. recedere. quiescere. Geñ. 2. Et cessauerunt edificare ciuitatem. & in eodem. 41. Et copia mensuram excederet. pro quo hebrei legunt. Vsquequo desiit numerari: qm̃ non erat nūerus. Sed btūs Hieronym⁹ transtulit sensū Exo. 9. Et cessauerunt tonitrua. & in eodē. Et cessabunt tonitrua. & in eodē. 14. Recede a nobis vt seruiam⁹ egyptiis Deut. 15. Non deerunt pauperes in terra. Iudi. 5. Cessauerunt fortes in israel & quieuerunt. & in eo. Nunquid possū deserere pinguedinem meam. & in eodē. Nūquid possum deserere dulcedinē meā. 1. Reg. 12. Absit autē a me hoc peccatum in dño vt cessem orare pro vobis. Iob. 3. Ibi impii cessauerūt a tumultu. Ps, 38. Vt sciam quid desit mihi. Prouer. 19. Non cesses audire fili doctrinā. significat etiam quiescere qñ ponitur pro cessare vel desinere. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē: & tunc quiescam. Iob. 14 Vt quiescat donec optata veniant. Esa. 1. Quiescite agere peruerse. & in eodem. 2. Quiescite ergo ab homine. & in eodem. 24. Quieuit sonitus letantium. Ezech. 2. Si forte audiant & quiescāt. & in eo. 3. Qui audit audiat: & qui quiescit quiescat. Amos. 7. Dñe deus quiesce obsecro. Zach. 11. Et si non quiescite. & inde חָדֵל Chadel. Pro quo beatus Hieronymus transtulit quietem. Esa. 38. Non aspiciam hominē vltra & habitatorem quietis. & inde חָדֵל Chadal. pro q̃ beatus Hieronymus transtulit nouissimum. i. despectum vel derelictum. Esa. 53. Despectum & nouissimum virorum.

Recedere Desse. Deserere Quiescere

חָדֵל Quies. חָדָל Nouissim⁹

חָדַק Spina. Paliurus

חדק Chadech. spine genus. vt Prouer. 15. Iter pigrorū q̃si sepes spinarum. In alio vero loco beat⁹ Hieronymus transtulit Paliurum. Mich. 7. Qui optimus in eis est quasi paliurus.

חֶדֶר Cubiculū.

חדר Cheder. cubiculum siue locus interior: aut penetrale. Exo. 8. Et ingredientur domū tuā & in cubiculum lectuli tui. 3. Reg. 20. Ingressus est ciuitatem in cubiculū q̃ erat intra cubiculum. & in eodem. 22. Quando ingredieris in cubiculum intra cubiculum vt absconderis Canti. 3. Et in cubiculum genitricis mee. & aliquādo scribitur cum he in fine. vt Geñ. 43. Et introiēs cubiculum fleuit. Iudi. 15. Cū cubiculū eius solito vellet intrare. & in plurali חַדָּרִים Chadarim siue חֲדָרִי Chedre. i. cubicula vel cellaria. Esa. 26. Vade populе me⁹ intra in cubicula tua. Prouer. 24. In doctrina replebuntur cellaria. Ponitur etiā pro partibus interioribus vel pro penetralibus. vt Deut. 32. Et intus pauor. pro q̃ hebrei legunt. Et de interioribus pauor. s. erit. Iob. 9. Et interiora austri. & dicūt aliqui q̃ sunt stelle in parte meridionali iuxta polum antarcticum. & quia non videntur ab hominibus existentibus in parte septentrionali dicuntur interiora austri. & in eodem. 37. Ab interioribus egredietur tempestas. Prouer. 7. Penetrantes interiora mortis. & in eodem. 18. Et ipsa perueniunt vsq̃ ad interiora mortis. Ponitur etiam pro absconditо. vt Ezech. 8. Et vnusquisq̃ in abscondito cubilis sui. & inde verbum חָדַר Chodereth. idest in cubiculum vel in absconditum ingredi faciēs. s. propter timorem vel terrorē. Pro quo beatus Hieronymus transtulit obstupescere faciet. vt Ezech. 21. Hic est gladius occisionis magne qui obstupescere eos faciet.

Cubiculū. Interiora. Abscōditū Obstupescere faciēt

חָדַשׁ Innouare Renouare

חדש Chadas. innouare. renouare. instaurare. 1. Reg. 11. Et innouemus ibi regnū. Ps. 50. Et spm̃ rectū innoua in visceribus meis. Ps. 103. Et renouabis faciem terre. Iob. 10. Instauras testes tuos contra me. Esa. 61. Et instaurabunt ciuitates desertas. & inde חָדָשָׁה Chadasa. Chadasa. idest nouus: noua: nouum. vt Exo. 1. Surrexit iterea rex nouus super egyptū. Leuit. 23. Et sic offeretis sacrificiū nouū dño. & in eo. 26. Et vetera nouis supuenientib⁹ proicietis. Deut. 20. Quis est hō qui edificauit domū nouā. & in eodē 24. Cū acceperit hō nuper vxorē. pro quo he. le. Cum acceperit hō vxorē nouā. 2. Reg. 21. Et accinctus erat ense nouo & in hebreo non habetur ense: sed subintelligitur. Eccl's. 1. Nihil nouū sub sole. & in plurali חֲדָשִׁים Chadasim. i. nouі siue noua. Deut. 32. Nouі recentesq̃ venerunt. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi seruauі tibi. Threñ. 3. Nouі diluculo mi'ta est fides tua. & inde חֹדֶשׁ Chódes. i. mensis. & dicitur sic propter nouā lunam que fit in principio cuiuslibet mēsis apud hebreos: quia hebrei cōputant annum per menses lunares. Geñ. 8. Requieuitq̃ arca mense septimo decima septima die mēsis super montes armenie. Exo. 12. Mensis iste vobis principiū mēsium. Leuit. 16. Mense aūt septimo decima die mensis. Nu. 11. Sed vsq̃ ad mensem dierū. Esa. 66. Et erit mensis ex mēse. Osee. 5. Nunc deuorabit eos mensis cum partibus suis. & in plurali חֳדָשִׁים Chodasim. i. menses. Geñ. 38. Post tres menses nunciauerunt iude. Iob. 14. Numerus mensiū eius apud te est. Esa. 47. Et supputabāt menses. Accipitur etiā חֹדֶשׁ Chódes. pro prima die mensis. i. pro calendis. 1. Reg. 20. Ecce calende sunt crastino. & in eo. Cras calēde sunt. & in eodē. Et venerunt calende. 4. Reg. 4. Hodie nō sunt calende. Ezech. 45. In solēnitatibus & in calēdis. vbi pōitur חֳדָשִׁים Chodasim in plurali. Et in eo. 46. Et adorabit populus terre ad ostiū porte illius in sabbatis & in calendis coram dño. Ponitur ēt in nostra translatiōe pro menstruo: eo q̃ accidit mulieribus in quolibet mense. Hiere. 2. In menstruis eius inueniēt eam. Sed etiā in hoc loco hebrei legūt. In mense suo inuenient eam.

Innouare Renouare Instaurare Nouus Nouum. Nona חֳדָשִׁים Nouі. חֹדֶשׁ Mensis kalende menstruus

חָדַת Nouum. חוֹב Debitor. חיב Cōdēnare. חוג Circūdare חוג Gyrus. Cardo מְחוּגָה Circinus חוד problema proponere חִידָה חִידוֹת Enigmata

חדת Chadath. in lingua chaldaica significat innouare siue nouum. Esdre. 6. Et ordines de lignis nouis.

חוֹב Debitum siue debitor. vt Ezech. 18. Pignus debitori reddiderit. & inde verbū. חיב Chiieb. i. cōdēnare. Dañ. 1. Condemnabitis caput meū regi.

חוג Chog. circūdare. gyrare. vt Iob. 26. Terminū circundedit aquis. & inde חוג Chug. i. circulus. gyrus. circinus. Prouer. 8. Quādo certa lege & gyro vallabat abyssos. Esa. 40. Et sedet super gyrū terre. Ponitur etiam pro cardine. vt Iob. 22. Et circa cardines celi perambulat. & aliqñ additur mem in principio: & dicitur מחוגה Mechuga. pro q̃ beatus Hieronym⁹ trāstulit circinū. vt Esa. 44. Et in circino tornabit illud.

חוד Chud. enigma vel problema proponere. vl si latine posset dici enigmatizare vel problematizare. Iudi. 18. Proponam vobis problema. & in eo. Propone problema tuum Ezech. 17. Fili hominis propone enigma. & inde חִידָה Chida. i. problema vel enigma. vt in locis predictis. & in plurali חִידוֹת Chidoth. Nu. 12. Palā & nō per enigmata deum videt. 3. Reg. 10. Venit tentare eū in enigmatibus. Prouer. 1.

© Biblioteca Nacional de España

Verba sapientum & enigmata eorum. Abach. 2. Nunquid non omnes isti super eum parabolam sument & loquelam enigmatū eius. & inde אֲחִידָן Achidan: q̄d in lingua chaldaica significat secreta enigmata. Dañ. 5. Interp̄tatio somniorum & ostensio secretorum.

אֲחִידָן

חָוָה Chaua. annunciare. ostendere. indicare. Iob. 15. Ostendam tibi audi me. & in eodem. 32. Ostendā vobis etiā ego meā sapientiā. & in eo. Et ostendā scientiā meā. & in eo dē. 36. Sustine me paululū & indicabo tibi. & in līgua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine loco he. Dañ. 2. Et interp̄tationē eius indicabimus. & inde אֲחַוָה Achaua: p̄ additionem aleph in principio. i. indicatio siue annunciatio. Pro quo beatus Hieronymus transtulit enigmata. Iob. 13. Et enigmata mea percipite auri? vestris. Pro quo hebrei legunt. Et annunciationem meā vel indicationem meam in auribus vestris. s. percipite. Inde חַוֹת Chauoth. i. oppida aut ville siue vici. Nu. 32. Et occupauit vicos eius. & in eodem. Quos appellauit auothiair. i. villas iair.

Ostendere

Indicare

אֲחַוָה

Enigmata

חַוֹת

Vici. Ville.

חוֹז מָחוֹז Choz. prouincia. regio. portus. & additur mem in principio. & dicitur מָחוֹז Machoz. Ps. 106. Et deduxit eos in portū voluntatis eorū. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

Portus.

חָוָה Chauach. locus abditus subterraneus. & solum inuenitur in numero plurali. 1. Reg. 13. Et absconderunt se in speluncis & in abditis. Item חוֹחַ Choach. i. spina. De quo vide supra in dictione חַ Chach.

חָוָה

Abdita

חוּט Chut. filū. funiculus. Geñ. 14. A filo subtegminis vsq̄ ad corrigiam calige non accipiam. Eccl's. 4. Et funiculus triplex difficile rumpitur. Ponitur etiā pro vitta. Cāti. 4. Sicut vitta coccinea labia tua. Item חוּט Chut in lingua chaldaica significat parietes componere vel inuicem coniungere sicut vnus pannus cum alio coniungitur filo. Esdre. 4. Et parietes componentes. & inde in lingua chaldaica sarcinator dicitur חַיָּט Chaiat.

חוּט

Filum Funicul?. Vitta.

Parietes cōponere

חוּל Chul. dolere. parturire. cruciari. contremiscere. obstetricare. Infirmare siue infirmatum esse. vulnerare. Expectare. cōquiescere. residere. morari. venire. formare. creare. tripudiare siue choros ducere. & aliqñ scribitur sine vau in medio. & qñq̄ mutat vau in iod. s. qñ est verbū tertie cōiugationis. Qñq̄ etiam scribitur cū duplici lamed in fine. scilicet qñ est verbū quarte cōiugationis: vt patebit in locis sequentibus. Deut. 2. Et in morē parturientiū cōtremiscāt. Iob. 9. Cūctis diebus suis impius superbit. pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus suis impi? dolet siue infirmatur aut cruciatur. & in eo. 26. Ecce gigantes gemūt sub aquis. i. dolent vel cruciantur. Ponitur etiā in eodem pro obstetricare vbi dicitur. Obstetricāte manu ei? eductus est coluber tortuosus. & in eo. 39. Parturientes ceruas obseruasti. Ps. 9. In quinate sunt vie illius in omni tempore. Pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Parturiunt vie eius in omni tpe. i. doloribus vel cruciatibus plene sunt. Ps. 29. Vox dñi preparantis ceruas. pro quo beat? Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Vox dñi obstetricans ceruas. Esa. 13. Quasi parturientes dolebunt. & in eo. 23. Non parturiui & non peperi. & in eo. Dolebūt cum audierint de tyro. & in eo. 26. Dolens clamat in doloribus suis. & in eo. Et quasi parturiuim? & in eo. 45. Et matri quid parturis. & in eo. 51. Et ad saram que peperit vos. i. dolores partus sustinuit. & in eo. 54. Hinni que non pariebas. & in eo. 66. Anteq̄ parturiret peperit. & in eo. Nūquid parturiet terra in die vna. & in eo. Quia parturiuit & peperit sion filios suos. Hiere. 4. Vocem em̄ quasi parturientis audiui. & in eo. Vētrē meū doleo. & in eo. 5. Percussisti eos & non doluerunt. & in eodē. Et a facie mea non dolebitis. Ezech. 30. Quasi parturiens dolebit. Mich. 4. Dole & sata ge filia sion. Ponitur etiam pro cruciari. vt Ioel'. 2. A facie eius cruciabuntur populi. Item ponitur pro cōmouere siue contremiscere vel cōturbare. Ps. 28. Vox dñi cōcutientis desertū: & cōmouebit dñs desertum cades. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Vox dñi parturire faciens desertum: parturire faciens dñs desertum cades. Potest etiam legi sic. Vox dñi cōtremiscere faciens desertū: cōtremiscere faciens dñs desertum cades. Ps. 96. Vidit & commota est terra. Sed btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. vidit & cōtremuit terra. Ps. 113. A facie dñi mota est terra. Et etiā in hoc loco beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A facie dñi contremiscit terra. Hiere. 51. Cōmouebitur terra! & conturbabitur. Item ponitur pro infirmari. vt Mich. 1. Quia infirmata est in bonum Eccl's. 5. Est & alia infirmitas pessima. De quo vide infra in dictione חֲלָה Chala. Ponitur etiā pro vulnerare. 1. Reg. 21. Et vulneratus est vehementer a sagittariis. Esa. 51. Vulnerasti draconem. & in eo. 53. Ipse aūt vulnerat? est propter iniquitates nr̄as. Inde חִיל Chil. i. dolor. Ps. 47. Ibi dolor vt parturientis. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur חִילָה Chila. i. dolor. vt Iob. 6. Et affligens me dolore. & aliquando duplicatur lr̄a Cheth & lr̄a Lamed & dicitur חַלְחַל Chal chal. i. doluit siue consternatus est dolore. vt Ester. 4. Q̄d audiens cōsternata est. & inde חַלְחָלָה Chalchala. i. dolor. angustia. ut Esa. 21. Propterea impleti sunt lumbi mei dolore. Ezech. 30. Et erit pauor in ethiopia. & in eo. Et erit pauor in eis. vbi ponitur pro pauore. Ponitur etiā pro defectione. Naum. 2. Et defectio in cunctis renibus. Sed in predictis locis hebrei interpretantur dolorem. Ponitur etiam predicta dictio חוּל Chul. pro dissipare. Prouer. 25. Vent? aquilo dissipat pluuias. vide etiā infra in dictione חָלַל Chalal. & in dictione חָלָה Chala. Significat etiā expectare vel prestolari. vt Geñ. 8. Expectatis aūt vltra septem diebus. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubescerēt. Iob. 35. Iudicare coram illo & expecta eum. Ps. 36. Subditus esto dño & ora eum. pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Tace dño & expecta eum. Threñ. 3. Bonū est prestolari cū silētio salutare dñi. Vide etiā de hoc infra in dictione יָחַל Iachal. Ponitur etiā pro permanere. Iob. 20. Et propterea nihil permanebit de bonis eius. Item significat conquiescere siue morari aut venire vel residere. vt. 2. Reg. 3. Et veniat super caput Ioab. Hiere. 23. Et tempestas erūpens super capita impiorum veniet. vbi etiā ponitur pro erumpēs. & in eodem. 30. In capite impiorum cōquiescet. Osee. 8. Et quiescent paulisper ab onere regis & principum. Ponitur etiā in nostra translatione pro incipere. vt Threñ. 4. Et non ceperunt in ea manus. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & non metate sunt siue non quieuerūt aut non morate sūt in ea manus vel loca: quia in momento & absq̄ mora subuersa fuit sodoma. Osee. 11. Cepit gladius in ciuitatibus ei? vbi etiā hebrei legunt. Resedit siue moratus est aut quieuit gladius in ciuitatibus eius. Significat etiam creare vel formare. vt Deut. 32. Et oblitus es dei creatoris tui. Ps. 89. Et formaretur terra & orbis. Prouer. 8. Ante oñes colles ego parturiabar. Pro quo hebrei legunt. Ante oēs colles formata vel creata sum. Pōt etiā significare sicut est in littera nr̄a: vt supra dictum est. Ponitur etiā pro cōcipere. Ps. 50. Ecce em̄ in iniquitatibus conceptus sum. Prouer. 8. Adhuc non erant abyssi & ego concepta eram. Ponitur etiam pro determinare. vt Prouer. 26. Iudicium determinat causas. Sed ēt in hoc loco hebrei dicūt q̄ significat formare vel creare. & legunt sic. Magnus siue princeps creat vel format oīa: aut

Cruciari.

Cōmouere

Infirmari

Vulnerare

חִיל

Dolor.

חִילָה

Dolor.

חַלְחַל

Cōsternari

חַלְחָלָה

Dolor.

Pauor

Defectio

חוּל

Dissipare.

Expectare.

prestolari.

permanere.

Venire.

Cōdescere.

Incipere.

Residere

Creare.

Formare

Cōcipere

determinare.

© Biblioteca Nacional de España

sustentat omnia. Nam pro eo qđ in predicto loco est iudiciū in hebreo habetur רַב Rab: qđ si scribatur cū pūcto hiric & legatur רִיב Rib: tūc significat iudicium: sicut est in littera nostra. significat etiam חוֹל Chol. tripudiare siue choros ducere. Iudi. 21. Cūq; videritis filias silo adducendos choros ex more ꝓcedere. & in eo. De his que ducebāt choros. & inde מָחוֹל Machol siue מְחוֹלָה Mechola. i. chorus. vt Ps. 149. Laudent nomen eius in choro. Canti. 7. Quid videbitis in sunamite nisi choros castrorū. Quod in hebreo legitur in numero singulari. s. quid videbitis in sunamite quasi chorum castrorum. Hiere. 51. Tūc letabitur virgo in choro. & in plurali מְחוֹלוֹת Mecholoth. Exo. 50. Egressęq; sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris. & in eodem. 32. Vidit vitulū & choros. Item חוֹל Chol. i. arena. Deut. 33. Et thesauros absconditos arenarum. Ps. 138. Et super arenā multiplicabuntur. Osee. 1. Et erit numerus filiorum israel quasi arena maris. Pōitur etiam pro palma arbore. Iob. 29. Et sicut palma multiplicabo dies. Sed etiā in hoc loco hebrei legunt. Et sicut arena multiplicabo dies Alii vero dicunt q; in predicto loco est nomen cuiusdam auis sic nominate: que est longissime vite. Item חוֹל Chol. idest profanū. laicū. pollutum. contaminatum. De quo vide infra in dictione חָלַל Chalal.

Ducere choros. חוֹל
Chorus מְחוֹל
מְחוֹלוֹת
Chori חוֹל
Arena.
Palma
חוֹל
Profanū.

חוּם Chum. fuluum. ruffum. fuscum. Genī. 30. Et quodcūq; fuluum & maculosum variumq; fuerit. & in eodē. Et omnia que non fuerit varia & maculosa & fulua. Ponitur ēt pro nigro. vt in eo. Cūctum aūt gregem vnicolorem. i. albi & nigri velleris tradidit in manu filiorū suorū. pro quo hebrei legunt. Omnē in quo erat album: & oēm nigrum in arietibus tradidit in manibus filiorū suorū. & etiā in locis predictis pro fuluo hebrei legūt nigrum. Item חוֹם Chom. i. calor siue calid⁹. De q; vide infra in dictiōe חָמָם Chamā.

חוּם
Fuluum.
Niger.
חוֹם
Calor.

חוּס Chus. parcere. misereri. vt Genī. 45. Neq; dimittatis quicq; de supellectili vestra. pro quo he. le. Et oculus vester non parcat siue non misereatur super supellectilia vestra: siue super vasa vestra. Deut. 13. Neq; parcat ei oculus tuus. 1. Reg. 24. Sed pepercit tibi oculus meus. Ps. 71. Parcet pauperi & inopi. Esa. 13. Super filios non parcet oculus eorum. Hiere. 13. Non parcam & nō cōcedam. Vbi ponitur pro concedere. pro quo he. le. Non parcā neq; misertus ero siue non misertus ero & non parcā. & in eo. 21. Et nō flectetur neq; parcet neq; miserebitur. Vbi ponitur pro flecti. scilicet misericordia. pro quo he. le. Non parcet super eos neq; parcet neq; misertus erit. Ezech. 7. Et non parcet oculus meus super te. & in eo. 16. Nō pepercit super te oculꝰ. & in eodē. 20. Et pepercit oculus meus super eos vt non interficerem eos. & in eo. 24. Neq; parcā neq; placabor. Ioel. 2 Parce dñe populo tuo. Ione. 4. Tu doles super hederā. i. tu misertus es siue pepercisti super hederam. & in eo. Et ego non parcam super niniue. & aliquando scribitur sine vau. vt in aliquibus locis predictis.

חוּס
Parcere
Misereri
Flecti.

חוֹף Choph. portus. littus maris. De quo vide infra in dictione חָפָה Chaphah.

חוֹף
Portus

חוּץ Chus. foris. foras. forinsecus. extra. extrinsecus. preter excepto. vicus: siue callis: aut platea. & quandoq; apponitur ei littera beth: siue littera mem: aut lamet: & dicitur בַּחוּץ Bachus siue מִחוּץ Michus. aut לַחוּץ lachus. Genī. 6. Et bitumine linies eam tam intrinsecus ꝙ extrinsecꝰ. & in eodem. 19. Eduxerunt eum & posuerūt extra ciuitatē. & in eodem. 24. Cur foris stas. Exo. 25. Et deaurabis eā auro purissimo intꝰ & foris. Deut. 24. Sed stabis foris. & in eo. 32. Foris vastabit eos gladius. Prouer. 1. Sapientia foris predicat. Ezech. 41. Et vsq; ad domū interiorem & forinsecus. & ali

חוּץ
Extrinsecꝰ
Extra
Foris.

quando scribitur cū he in fine. & dē הַחוּצָה Chusa. vt Genī. 15 Eduxitq; eum foras. & in eo. 24. Qui festinus egressus est ad hominē vbi erat fons. pro quo he. le. Et cucurrit labā ad hominē foras ad fontē. Prouer. 5. Deriuentur fontes tui foras. Ezech. 40. Et ad latus exteri⁹ quod ascendit ad ostium porte. Significat etiā preter. siue excepto. vt Eccl's. 2. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego. Pro quo he. le. Quis deuorabit siue quis māducabit: & quis deliciis affluet preter me. i. plusq; ego. Vide etiā de hoc in dictione חוּשׁ Chus cum sin in fine. Hiere. 37. Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmēto. Hebrei tñ in predicto loco legūt sic. vt daretur ei torta quottidie panis de vico siue de calle panificū vl' pistorū. Nā ponitur ēt pro calle vel platea. vt. 3. Reg. 20. Fac tibi plateas in damasco. Iob. 5. Et irrigat aquis vniuersa. pro quo he. le. Et mittit aquas super faciē platearum vel calliū. Esa. 51. Et quasi via transeuntib⁹. pro quo he. le. Et quasi callis transeuntib⁹. Hiere. 5. Circuite vias ierusalē. Pro quo he. le. Circuite calles siue plateas ierusalem. & in eodem. 7. Et in plateis ierusalē. & inde חִיצוֹן Chison. i. extrinsecus. forinsecus. exterior vl' exterius. 3. Reg. 6. Quasi prominentes de pariete & egredientes. & sequitur in hebreo. Intrinsecus & extrinsecus. & in eo. Sed & pauimentum dom⁹ texit auro intrinsecus & extrinsecus. Ezech. 41. Intrinsecꝰ & forinsecus ad mensuram. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur חִיצוֹנָה Chisona. vt in eodem. 42. Et eduxit me ad atrium exterius. & in eodem. Et contra pauimentum stratū lapide atrii exterioris. & in eodem. 44. Cūq; egredientur ad atrium exterius.

Platea
Callis
חִיצוֹן
Forinsecꝰ.
חִיצוֹנָה
Exterius

חוֹק Choc. preceptum. legitimū. institutio. statutū. consuetudo. De quo vide infra in dictione חָקַק Chacac.

חוֹק

חוֹר Chauar. erubescere. Esa. 29. Neq; modo vultus eiꝰ erubescent. Item חוּר Chur. significat colorem aereum. vt Ester. 1. Et pendebāt ex omni parte tentoria aerei coloris & carbasini. & in eo. 8. Fulgebat vestib⁹ regiis hyacinthinisvi delicet & aereis. hebrei tñ dicunt q; significat album. Nā in lingua chaldaica חִיוָּר Chiuar significat album vel candidū Dañ. 7. Vestimentum eius cādidum quasi nix. & inde חוֹרִי Chori. pro quo beatus Hieronymus transtulit farinam. eo quod est alba. Genī. 40. Quod tria canistra farine haberem super caput meū. Item חוֹר Chur. foramen. spelunca. cauerna. 4. Reg. 12. Aperuitq; foramen desup. Canti. 5. Dilectus meus misit manū suam per foramē. Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere super foramen aspidis. & in plurali חוֹרִים Chorim siue חוֹרֵי Chore. pro quo beatus Hieronym⁹ trāstulit cauernas siue speluncas. 1. Reg. 13. En hebrei egrediuntur de cauernis. Iob. 30. Et in cauernis terre vel sup glareā. Naū. 2. Et impleuit preda speluncas suas. Esa. 19. Et texentes subtilia. Pro quo hebrei legunt texentes retia. eo quod sunt plena foraminibus. pōitur ēt pro stercore. vt Esa. 36. Vt comedant stercora sua. & inde מְחָרְאוֹת Mochraoth. i. latrine. 4. Reg. 10. Et fecerunt pro ea latrinas. Sed in margie habetur מוֹצָאוֹת Mosaoth. quod interpretatur egressiones Itē חוֹר Chor. i. optimus seu nobilis aut liber vel ingenuus & inuenitur tñ in nūero pl'ali. s. חוֹרִים Chorim siue חוֹרֵי Chore. vt Nee. 5. Et increpaui optimates & magistratus. & in eo. 13. Et obiurgaui optimates iuda. Esa. 34. Nobiles eiꝰ non erunt ibi. Hiere. 27. Et oēs optimates iuda & ierusalē. & inde חוֹרִין Chorin. i. nobilitas siue libertas. Eccl's. 10. Beata terra cuius rex nobilis est. pro quo he. le. Beata terra cui⁹ rex filius nobilitatis vel libertatis. s. est & est modꝰ loquēdi hebraici idiomatis vt pro nobili dicatur filius nobilitatis.

חוֹר
Erubescere.
חוּר
Aereus color.
Candidus
חִיוָּר
Albus.
חוֹרִי
Farina
חוֹר
Foramen.
חוֹרִים
Cauerne
Spelunce
Stercora.
מְחָרְאוֹת
Latrine
חוֹרִים
optimates
Nobiles.
חוֹרִין
Nobilitas
חוּשׁ

חוּשׁ Chus. festinare. delectari siue deliciis affluere. Ps. 37. Intende in adiutorium meum. Pro quo beatus Hiero

© Biblioteca Nacional de España

Festinare. nymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit. Festina in auxiliū meū.Ps.69.Dñe ad adiuuādū me festina.& aliqñ scribitur sine vau.vt Deut.32.Et adesse festināt tpa. Iob.31. Et festinauit in dolo pes meus. Esa.8. Festina predari. Abach.1. Quasi aquila festinans ad comedendū.& aliqñ scribitur cū iod loco vau.s.qñ est verbū tertie cōiugatiōis.Ps.54. Expectabā eū qui saluū me fecit. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.Festina bo vt saluer.Esa.5.

Cito vēire. Et cito veniat opus eius.& in eo.28.Qui crediderit nō festinet.& in eo.60.Subito faciā illud.pro quo he.le. Festinare faciā illud.i.festināter vel cito faciam illud.& inde חוּשִׁים Chusim.i.festini uel festinātes.pro quo beatus Hieronym⁹ trāstulit accinctos.vt Nu.32.Nos aūt ipi armati & accincti pergemus ad preliū.& inde חִישׁ Chis.i.cito siue festināter Ps.89.Qm̄ supuenit māsuetudo.pro q᷑ btūs Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Qm̄ transiuim⁹ cito.Ponitur etiā supradicta dictio חוּשׁ Chus pro delectari vel deliciis affluere.vt Eccl's.2.Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego.Hebrei vero sensum vocāt חוּשׁ Chus.videlicet sensū vis⁹ siue auditus aut odorat⁹ vel gust⁹ seu tactus.& sic in predicto loco aliqui hebrei legunt.Quis deuorabit: aut qs sentiet.i.quis sensibus fruetur vt ego.i.plusq᷑ ego.

Accincti. חִישׁ

Cito חוּשׁ

Delicijs affluere. Sensus.

חָזִז Fulgur חֲזִזִים Nubes. Chaziz.fulgur.Iob.38.Et viam sonantis tonitrui.pro quo hebrei legūt. Et uiam fulguris sonantis:nam post fulgur sequitur tonitruū sonans.& dicunt aliqui hebrei q᷑ etiā significat nubem.& in plurali חֲזִזִים Chazizim. pro q᷑ beatus Hieronymus transtulit nubes.Zach.10.Et domin⁹ faciet nubes & pluuiam imbris dabit eis. Alii dicunt q᷑ deriuatur a sequenti dictione que significat videre.vnde.lxx. in predicto loco p nubib⁹ iterptati fūt fatasias.i.appitiões.

חָזָה Videre. Chaza. videre.aspicere.respicere.speculari.cōtēplari Exo.24. Viderūtq᷑ deū & comederūt & biberūt.Iob. 15.Quod vidi narrabo tibi.& in eo.19.Et in carne mea videbo deū saluatorem meū.quē visurus sum ego ipe.& in eodem.27.Ecce vos oēs nostis.pro quo he. le. Ecce vos oēs vidistis.& est idem sensus cum lra nostra. Nam ponitur ibi videre pro intellīgere vel nosse.Sicut in aliis locis.& in eo. 36. Oēs hoies vident eū.Ps.26.Vt videā voluntatem dñi. Ps.45.Vacate & videte opera dñi.Ps.57.Letabitur iustus cum viderit vindictam.Esa.1.Quam vidit super iudam & ierusalē.& in eo.2. Verbum quod vidit esaias filī amos. & in eo.26. Dñe exaltetur man⁹ tuavt nō videāt:videāt & cō fundantur.& in eo.29.Et principes vestros qui vident visiones operiet.& in eo.47.Qui cōtemplabātur sydera & supputabant menses.Mich.4.Et aspiciat in sion oculi⁹ noster.& inde חֹזֶה Choze.i.videns.vt.1. Paralip.25. Oēs isti filii heman videntis regis in sermonibus dei.& in codē.29 Atq᷑ in volumine gath vidētis.2.Paralip.12. Scripta sunt in libris semeie prophete & addo vidētis.& accipitur pro propheta.vt.1.Reg.9.Qui ꝓpheta dicitur hodie olim vocabatur videns.Ponitur etiā חֹזֶה Choze.pro pacto.vt Esa.28 Et cum inferno fecim⁹ pactum.& in eo.Et pactum vestrum cum inferno nō stabit.Sed hebrei etiā in predicto loco interpretantur videntem siue speculā aut speculatorē.& inde חָזוֹן חָזִיוֹן חֲזָיוֹן Chazon siue חִזְיוֹן Chezion.cū iod in medio aut חֲזָיוֹן Chizaiō.i.visio.vt.1.Re.3.Nō erat visio manifesta. Iob.20 Et transiet sicut visio nocturna.Esa.1.Visio esaie filii amos. & in eo.22.Onus vallis visionis.& in eo.29.Et erit sicut sōniū visionis nocturne.& in plurali חֲזִיזוֹת Chezionoth.i.visiones.vt Iob.4.In horrore visionis nocturne. Q᷑ in hebreo legitur in plurali.s.in horroribus visionū noctis.& in eo.7.Et p uisiones horrore cōcuties.& inde מַחֲזֶה Machaze.per additionē mem in principio.i.visio.vt Geñ.15.Factus est sermo dñi ad abram p visionē dicēs.Nu.22.Qui visionē oipotētis videt.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.2.Reg.7.Et e regione se respiciētes.pro quo in hebreo haberur.visio ad visionē vel cōtra visionē.Et beatus Hieronymus transtulit sensum. & aliqñ scribitur cum tau in fine.& dicitur חָזוּת Chazuth.i.visio.vt.2.Paralip.9. In visione quoq᷑ addo videntis.Esa.21.Visio dura monstrata est mihi.& in eo.29.Et erit uobis visio omniū.& in lingua chaldaica dicitur חֲזוּא Chezua.Dañ.2.Tunc danieli mysterium per visionē noctis reuelatū est.Ponitur etiā חָזוּת Chazuth pro insigni.Dañ.8.Porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos.& in eo.Et orta sunt quattuor cornua subter illud. pro q᷑ he.le.& orta sunt insignia quattuor subter illud.i.quattuor cornua grādia que poterant videri a lōge.Significat etiā aspectū.Dañ.4.Et aspect⁹ illi⁹ erat vsq᷑ ad terminos vniuerse terre.Pōitur etiā predicta dictio חָזָה Chaza pro cōmorari vel apprehendere.vt Iob.8. Et inter lapides cōmorantur.& in eo.23.Nō apprehendā eū.& lra aleph que ponitur in predicto loco in principio dictionis est prime psone futuri tpis.& in fine deficit lra he sicut in aliis locis predictis.Itē חָזֶה Chaze.i.pect⁹.vt Exo.29.Sumesq᷑ pectusculū de ariete.& in eo.Sanctificabisq᷑ pectuscultū consecratum.& in plurali חָזוֹת Chazoth.i.pectora.vt Leuit.9. Posuerūt sup pectora.& in eo.Pectora eorum & armos dexteros separauit.

Visio חָזוּת Insigne Aspectus. חָזָה Cōmorari. Apphēdere חָזֶה Pectus. חָזוֹת Pectora

חָזַק Chasac.confortare siue confortari.corroborare.inualescere.prevalere.vim inferre.instaurare.consolidare. indurare siue indurari.apprehendere.tenere.retinere.obtinere.continere.Geñ.41.Nā & illos oppresserat fames.pro quo hebrei legūt.& cōfortata est siue inualuit fames in terra egypti.& in eo.Et malū inopie temperarēt.pro quo he. le.Et cōforta ta est siue inualuit fames in vniuersa terra. & in eo.48.Qui confortatus sedit in lectulo. pro quo he.le. & cōfortatus est israel & sedit in lectulo. Exo.12. Vrgebātq᷑ egyptii populū israel de terra exire velociter. pro quo hebrei legunt. Et inuaescebat.i.vim faciebat egyptus super populū ut velociter emitterent eos de terra.Exo.19.Et sonitus buccine paulatim crescebat in maius & prolixius tendebatur.pro quo he.le.Et sonitus tube ibat & confortabatur siue inualescebat nimis.Nu.13.Confortamini & afferte nobis de fructibus terre.Deut.3.Precipe iosue & corrobora eum.& in eo.31.Viriliter agite & cōfortamini.& in eo.Confortare & esto robustus. Iudi.1. Postq᷑ aūt confortatus est israel fecit eos tributarios.1. Reg. 4. Confortamini.&.2. Reg.3.Dauid proficiens & semp se ipo robustior. & in eo. 10.Si prevaluerit aduersum me syri.& in eo. Si autem filii amon prevaluerint aduersum te.& in eo.Esto vir fortis & pugnemus pro populo nr̄o.pro quo he.le. Cōfortare & cōfortemur pro populo nr̄o.& in eo.11. Conforta bellatores tuos.& in eo.24. Obtinuit sermo regis verba ioab.i. magis prevaluit sermo regis.& similis dictio ponitur.1.Paralip.21.vbi dicitur.Sed sermo regis magis ꝓualuit.4. Reg. 14.Cūq᷑ obtinuisset regnū.pro quo he. le. Cūq᷑ corroboratum esset regnū in manu eius.& in eodē.Et prevaluit fames in ciuitate.2.Paralip.21.Cumq᷑ se confirmasset.i.corroborasset vel confortasset.& in eo.26.Propter crebras victorias.pro quo he.le.Qm̄ cōfortatus uel corroboratus est vsq᷑ ad summum.& in eo.Eo q᷑ auxiliaretur ei dñs & corroborasset illum.& in eo.28.Et nullo resistēte vastauit.pro quo he.le.Et non confortauit vl' nō corroborauit eū. Nec. 6.Quā ob causam magis cōfortaui manus meas.Ps.31.Viriliter agite.Ps.146.Qm̄ cōfortauit seras portarū tuarum Esa.28.Ne forte constringantur vincula vestra.pro quo he

Cōfortare. Inualescere. Cōfortari. Corroborare Prevalere Cōfirmare Corroborari. Viriliter agere.

© Biblioteca Nacional de España

Cõfortare. brei legunt. Ne forte confortentur vel corroborentur vincula vestra. & in eo. 35. Confortate manus dissolutas. & in eodē. 41. Et fratri suo dicet confortare. & in eo. Confortauit faber erarius percutiens malleo. & in eodē. Et confortauit eum clauis. Hiere. 20. Fortior me fuisti. Ezech. 3. Manꝰ emī dñi erat mecū confortans me. & in eo. 30. Et recepto robore possit tenere gladium. pro quo he.le. Vt roboraretur siue vt inualesceret: vt possit tenere gladiū. Osee. 7. Cõfortauí brachia eorū. Malach. 3. Inualuerunt sup me verba vestra. Significat etiā instaurare. siue consolidare. vt. 4. Reg.

Instaurare. 12. Et instaurarent sartatecta domꝰ. & in eo. Non instaurauerunt sacerdotes sartatecta templi. & in eo. Quare sartatecta nō instauratis. & in eodē. Ita ut impleretur instauratio domꝰ dñi. & in eo. Admuniendā domū. i. ad instaurandā domū. Ponitur etiā pro edificare. vt Nec. 3. Et iuxta eū edificauit marimuth filius vrie. & in eo. Et iuxta eum edificauerunt tecueni. & in eo. Et portam veterem edificauerunt.

Edificare. Cõsolidare. Ponitur etiā pro consolidare. Esa. 54. Et clauos tuos consolida. Item significat indurare. vt Exo. 4. Ego indurabo cor eius. & in eo. 7. Induratūq; est cor pharaonis. & in eo. 9. Indurauitq; dñs cor pharaonis. & in eo. 14. Et indurabo cor eiꝰ & persequetur vos. & in eo. Et ego indurabo cor egyptiorū. Hiere. 5. Indurauerunt facies suas supra petrā.

Indurare. Apprehendere. Tenere. Retinere. Significat etiam apprehendere siue tenere vel retinere. vt Genī. 19. Apprehenderūt manus eiꝰ. & in eo. 21. Et tene manum illius. Exo. 4. Extendit & tenuit. & in eo. 9. Quod si adhuc renuis & reties eos. 2. Reg. 3. Abner regebat domū saul. pro quo hebrei legūt. Abner tenebat domū saul. i. sustentabat eam. Quod est idē cū littera nostra. 3. Reg. 2. Et apprehendit cornua altaris. Iob. 2. Adhuc tu permanes in simplicitate tua. pro quo he.le. Adhuc tu apprehendis siue retines simplicitatem tuā. Ps. 54. Apprehende arma & scutum. Iob. 26. Quí apprehēdit aures canis. Esa. 41. In quo

Capere. apprehendi te ab extremis terre. Ponitur etiā pro capere vel continere. vt. 2. Paralip. 4. Capiebat tria millia metretas. & inde חֹזֶק Chozec. i. fortitudo. robur. vis. Esa. 8. Sicut

Fortitudo in manu forti erudiuit me. pro qꝰ he.le. In fortitudine manus erudiuit me. Amos. 6. In fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. Scribitur etiā cum he in fine. vt. 1. Reg.

Vis. 2. Alioquin tollam vi. 2. Paralip. 26. Sed cum roboratꝰ eēt eleuatum est cor eius. Pro quo hebrei. le. Et in fortitudine

Robur. חָזָק Fortis. sua siue in robore suo eleuatum est cor eius. Ps. 17. Dilígam te dñe fortitudo mea. & inde חָזָק Chazac. i. fortis vel robustus. vt Nu. 13. Vtrū fortis sit an infirmus. & in eo. Quía fortiór nobis est. 3. Reg. 19. Et spūs grandis & fortis. Prouer. 23. Propīquꝰ emī illorū fortis. Esa. 28. Ecce fortis & validꝰ. Amos. 2. Et fortis non obtinebit virtutē suā. Ponitur ēt p

Fortitudo חִזְקָה fortitudine. vt Esa. 40. Ecce dñs deus in fortitudīe veniet. & in gñe femínino חִזְקָה Chazaca. i. fortis. vel robusta seu valida. Exo. 3. Non dimittet vos rex egypti vt eatis nisi p

Valida. Robusta. manū validā. Exo. 6. Per manū emī fortē dimittet eos & in manu robusta eiiciet eos de terra sua.

חֲזִיר Chazír. sus. porcus. Aper. vt Leuit. 11. Et sus qui cum

Sus Aper. vngulam diuidat non ruminat. Ps. 79. Exterminauit eam aper de silua. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. ideſt in naribus porcí. Esa. 65. Quí comedunt carnem suillam.

חָטָא Peccare. Chata. peccare. errare. expiare. aspergere. mundare siue purgare. vt Genī. 20. Et ideo custodiui te ne peccares in me. & in eo. 39. Quō ergo possum hoc malum facere & peccare in deū meū. & in eo. 40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi. & in eo. 43. Ero peccatí reus in te omní tpe. Pro qꝰ in hebreo habetur. Peccabo tibi omní tpe. Exo. 5. Et iniuste agitur cõtra populū tuū. Pro quo he.le. Et peccat ppls tuꝰ. siue & peccatū populí tuí. s. est: iniuste nos affligendo. Et in eodē. 9. Peccauí etiam nunc. & in eo. 23. Ne forte peccare te faciant. & Leuit. 4. Anima que peccauerit per ignorantiā. & in eo. Sí peccauerit princeps. Nu. 21. Peccauímus quía locuti sumus cõtra dñm & te. Ios. 7. Peccauit ísrael. 1. Reg. 14. Quod populus peccasset dño. & in eo. Et nō peccabitis domíno comedentes cum sanguine. 3. Reg. 14. Quí peccauit & peccare fecit ísrael. & in eo. In peccatis suís que peccauerunt. & in eo. 16. Et peccare feciſti populū meū. & in eodē. Et peccatū eius quo fecit peccare ísrael. & in eo. 21. Et peccare feciſti ísrael. 4. Reg. 17. Et peccare eos fecit peccatū maximū. & in eo. 21. Et peccare fecit etiā iudā. Iob. 1. In omníbꝰ his non peccauit Iob labiis suís. & in eo· 7. Peccauí quid faciam tibi. & in eo. 24. Vsqꝫ ad ínferos peccatum illius. pro quo hebreí legunt. Vsqꝫ ad ínferos peccauerunt. Potest etiā legí sicut est ín littera nostra. Nā eísdē litteris vtrūqꝫ scríbitur. Ps. 4. Irascímini & nolite peccare. Ps. 105. Peccauímus cum patribus nostris. Prouer. 8. Quí aūt ín me peccauerit ledet animā suā. Eccl's. 5. Ne dederís os tuum vt peccare facías animā tuā. Esa. 29. Quí peccare facitís homíes ín verbo. Threñ. 5. Patres nostri peccauerunt. Abach. 2. Et peccauit anima tua. aliqñ scríbitur sine aleph. vt. 4. Reg. 13. Verūtī nō recesserunt a peccatís ieroboā qui peccare fecit ísrl Significat etiā deuiare. vel errare. vt Iudí. 20. Et sic fundís lapides ad certum iaciētes vt capillum quoqꝫ possent percutere. pro quo he.le. Fundís lapides iaciētes ad capillū & nō errabant. í. non deuiabant ín alteram partem. Itē signí-

Deuiare. Dānū reddere. חוֹטֵא Peccator ficat dānū soluere siue dānū reddere. vt Genī. 31. Ego dānū omne reddebā. s. quasi sím peccatí reus. Inde חוֹטֵא Chote. ídest peccans siue peccator. vt Prouer. 11. Quāto magís ím pius & peccator. & Eccl's. 9. Et qui ín vno peccauerit multa bona perdet. pro quo he.le. Et peccator vnus facit perdere bona multa. potest etiā legí sic. & peccās ín uno perdet bona multa. & in pl'alí חַטָּאִים Chataim. i. peccatores. vt Genī. 13. Et virí sodomíte erant peſſimí & peccatores corā dño. 3. Reg. 1. Erímus ego & filius meus peccatores. í. quasi peccatí rei. & inde חֵטְא. í. peccatū. vt Esa. 53. Et ipse peccata multorum tulit. pro quo ín hebreo habetur. & ípe peccatū multorum tulit. s. ín nūero singulari. & Threñ. 1. peccatū peccauit ierusalem. Osee. 12. Nō inuenient míhí iníquitatē quā peccauí. & cõíter scribitur cū he vel tau ín fine. & dícitur חַטָּאָה Chataa siue חַטָּאת Chatath. í. peccatū. vt Genī. 4. Statim ín foribus peccatū tuū aderit. & ín eo. 18. Et peccatum eorum aggrauatum est nimís. & ín eodem. 20. Quía induxísti super me & super regnum meū peccatū grande. Exo. 32. Vt induceres super eū peccatū maximū. & in eo. Vos peccastís peccatū maximū. & in eo. Aut dimitte eís hanc noxam. i. hoc peccatū. & in eo. 34. Quí aufers íniquítatem & scelera atqꝫ peccata. & ín hebreo legítur sínguláriter. s. & scelꝰ atqꝫ peccatū. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suū. Esa. 5. Et quasi vinculū plaustrí pctī. & in plurali חַטָּאוֹת Chataoth secūdū terminationē femininorū siue חַטָּאִים Chataím. secundum terminationem masculínorum. vt Iob. 13. Respōde míhí quantas habeo íniquítates & peccata. Eccl's. 10. Quía curatio cessare faciet peccata maxima. Significat etiā predicta dictio חַטָּא Chata. expíare. s. a peccato vel ímmūdítia: siue mundare vel purgare aut lustrare. vt Leuit. 8. Quo expíato & sanctificato. pro quo hebrei legunt. Et expíauit altare & sanctificauit eum. & ín eodem. 9. Et expíato altarí fecit holocaustum. Nu. 9. Expíatusqꝫ die septimo lauauit se & vestimēta sua. & in eo. Sí quis hoc ritu nō fuerít expíatꝰ. & ín eo. 31. Et aliquid ín vtēsília p̄paratū de capra-

Hora. חַטָּאוֹת חַטָּאִים Peccata. חַטָּא Expíare.

© Biblioteca Nacional de España

rum pellibus & pillis et ligno expiabitur. Ponitur ẽt in eo. pro lustrare vel sanctificare. vbi dr. Lustrabitur die tertio & septimo. & in eo. Aqua expiatiois sanctificabitur. Ponitur ẽt pro aspergere. vt Nu. 19. Aspergetur ex hac aqua die tertio & septimo. Et in eo. Si die tertio asperfus nõ fuerit. Et ĩ eo. Et asperfus hac cõmixione nõ fuerit. Ps. 50. Asperges me dñe hyssopo & mũdabor. Põitur ẽt ꝑ purgare vt Iob. 41. Et territi purgabũtur. & inde חַטָּאת Chatath. i. lustratio siue expiatio. vt. Nu. 8. Aspergãtur aqua lustratiois. signãt ẽt חַטָּאת Chatath hostiã vel sacrificiũ quod offertur ad expiandũ peccatũ. vt Exo. 29. Eo quod ꝑ peccato fit. Leuit. 6. Ista est lex hostie pro peccato. Et in eo. In loco vbi offertur holocaustũ ĩmolabitur. Pro quo he.le. In loco vbi ĩmolatur holocaustũ ĩmolabitur hostia pro peccato. Et in eodẽ Hostia enim que offertur ꝑ peccato cuius sanguis infertur in tabernaculum. & inde מְחַטֵּא Mechate. idest. ille qui offert hostiam pro peccato. vt in eo. Sacerdos qui offert comedet eam.

Lustrare. Sctificare Aspergere

Purgare. חַטָּאת Lustratio.

Hostia pro peccato.

מְחַטֵּא offerẽs hostiã ꝑ peccato

חָטַב Scindere. Succidere חַטֻּבוֹת Tapetes מְחַטֶּבֶת

חָטַב Chatab. secare. scindere. succindere. excidere. Deut. 29. Exceptis lignorũ scissoribꝰ. Ezech. 39. Et nõ portabunt ligna de regionibus nec succident de saltibus. Inde חַטֻּבוֹת Chatuboth. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Tapetes. vt Prouer. 7. Strauí tapetibus pictis ex egypto. & inde מְחַטֶּבֶת Mechutaboth. i. ornate. vt ps. 143. Filie eorũ composite circũornate vt similitudo templi. Pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. filie nostre quasi anguli ornati ad similitudinem templi.

Ornati.

חִטָּה Triticum. Frumẽtũ. חִטִּים Frumẽtũ.

חִטָּה Chita. triticum. frumentũ. vt Exo. 9. Triticum autem & far nõ sunt lesa. Ps. 80. Cibauit eos ex adipe frumẽti. Esa. 28. Et ponet triticũ per ordinẽ. Ioel. 1. Vlulauerũt vinitores super frumẽto. declinatur ẽt pꝛr & dicitur. חִטִּים chitim. i. frumentũ. siue triticũ. Iudi. 6. Cumꝙ gedeõ filius eius excuteret atꝙ purgaret frumẽtũ. Ps. 147. Adipe frumenti satiat te. Canti. 7. Venter tuus sicut aceruus tritici. Hiere. 12. Seminauerunt triticum.

חָטַם Infrenare

חֹטֶם Nasus.

חָטַם Chatam. obturare. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Infrenare. Esa. 48. Et laude mea infrenabo te. & solum inuenitur in ꝑdicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a חֹטֶם Chótem. quod in ligua chaldaica significat nasũ vel nares. Et quia in hebreo ira & nares vna eadẽ dictione significantur. s. אַף aph: vt supra dictũ est. sicꝰ in predicto loco dicunt ꝙ significat cõtinere furorẽ & legũt sic: & laude mea. i. ppter laudẽ meam cõtinebo siue refrenabo furorem meum tibi.

חָטַף Rapere.

חֹטֶר Virga.

חַי Viuere.

חָטַף Chataph. rapere. vt Iudi. 21. Et rapite ex eis singuli vxores singulas. Ps. 9. Insidiatur vt rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.

חֹטֶר Choter. virga. vt Prouer. 14. In ore stulti virga superbie. Esa. 11. Egredietur virga de radice iesse.

חַי Chai. viuere. vt Gen. 5. Et factũ est omne tẽpus quod vixit adã. Et in eo. 11. Porro arphaxath trigĩta quinꝙ annos vixit. & de hoc vide infra in dictione חַיָּה Chaia.

חַיִּים Vite

חַיִּים Chaiim siue חַיִּי chaie. vite. & caret numero singꝛi. De quo vide infra in dictione חַיָּה Chaia.

חִיֵּב Ꝯdẽnare.

חִיֵּב Chiieb. condẽnare. Dañ. 1. Condẽnabitis caput meum regi. De quo vide supra in dictione הוֹב Chob.

חָיָה Viuere.

חָיָה Chaia. viuere. viuificare. suscitare. ad vitã reseruare. vitam concedere. sanare. edificare. extruere. siue instaurare. & aliqñ scribitur sine he in fine vt in aliquibus locis sequentibus. Gen. 5. vixit aũt adã centũ trigínta annis. Et in eo. Vixit quoꝙ seth. Et in eo. 6. Vt possint viuere. Et in eo. 12. Et viuet aia mea ob gratiã tui. Et in eo. 17. Vtinã ismael viuat corã te. Et ĩ eo. 19. Et viuet anima mea. Et in eo. 20. Et orabit pro te & viues. Et in eo. 27. Viues in gladio. Et in eo. 47. Et vixit in ea decẽ & septem annis. Exo. 1. Si femina reseruate. Pro quo he.le. Et si femina fuerit & viuat. Leuit. 18. Que faciens hõ viuet in eis. Nu. 14. Iosue autem filius nun & chaleb filius iephõe vixerũt. Deut. 5. vt viuatis & bene sit vobis. Et in eo. 8. Non in solo pane viuit homo. Et in eo. 30. Et viuas atꝙ multiplicet te. 1. Re. 10. Viuat rex. 4. Reg. 1. vtrũ viuere queam de infirmitate mea hac. Et in eo. 4. Tu aũt & filii tui viuite de reliquo. i. vitam sustentate. Iob. 14. Putas ne mortuus homo rursum viuat. Et in eo. 21. Quare impii viuunt. Ps. 17. Viuit dñs & benedictus deus meus. Ps. 21. Et viuent corda eorũ in seculũ. Et in eo. Et anima mea illi viuet. Ps. 117. Nõ moriar sed viuam. Eccl's. 6. Et vixerit multos annos. Esa. 26. Viuent mortui tui. Et in eo. 38. Dñe si sic viuitur. Hiere. 27. Et seruite ei & populo eius & viuetis. Threñ. 4. In vmbra sua viuemus in gentibus. Ezech. 13. Et viuificarẽt aias que non viuũt. & qñ est verbũ tertie cõiugatiõis: tũc significat viuificare siue viuere facere. suscitare: siue ad vitã reseruare. aut vitã concedere: vel viuere ꝑmittere. vt Gen. 47 Salus nra ĩ manu tua est. Pro quo he.le. viuificasti nos. Exo. 2. Maleficos nõ patiaris viuere. pro quo he.le. Maleficam non viuificabis. i. nõ permittas eã viuere. Nu. 22. Et illa viueret. pro quo he.le. Et illã viuificarẽ. i. viuere permitterẽ. Et in eodẽ 31. Cur feminas reseruastis. pro quo he.le. Cur feminas viuificastis. i. ad vitã reseruastis. Ios. 2. Vt saluetis patrẽ meũ ac matrẽ. Pro quo he.le. vt viuificetis. idest ad vitã reseruetis: siue viuere permittatis. Et in eodem. 14. Concessit autem dominus mihi vitam. Iudi. 21. Et date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad. Pro quo in hebreo habetur. & date sunt eis vxores quas viuificauerant. idest ad vitam reseruauerant. 1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat. 4. Reg. 8. Cumꝙ ille narrasset regi quomodo mortuũ suscitasset. Et in eo. Hic est filius meus quẽ suscitauit heliseus. Nec. 9. Et tu viuificans omnia hec. Ps. 40. Dominus conseruet eũ & viuificet eum. Ps. 84. Deus tu conuersus viuificabis nos Esa. 57. Vt viuificet spiritum humilium. Ezech. 13. Viuificabant animas earum. Abach. 3. In medio annorum viuifica illud. Ponitur etiam pro saluare. idest ad vitam reseruare. vt Gen. 7. Vt saluetur semen super faciem vniuerse terre. Item ponitur pro alere. vt Ps. 32. Et alat eos in fame. itẽ significat sanare. vt Ios. 5. Donec sanarentur. Esa. 38. Et cataplasmaretur super vulnus & sanaretur. Item ponitur pro extruere vel edificare. vt. 1. paralipo. 11. Ioab autem reliqua vrbis extruxit. Nec. 4. Nunquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. & inde חַי chai. idest viuus siue viuens. Iob. 12. In cuius manu anima omnis viuentis. ps. 83. Cor meum & caro mea exultauerunt in deo viuo. Esa. 38. viuens viuens ipse confitebitur tibi. Leuit. 13. Quando vero caro viuens in eo apparuerit. ps. 57. Sicut viuentes sic in ira absorbet eos. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto loco significat crudum. vt. 1. Reg. 2. vbi dicitur. Non accipiã carnem coctam sed crudam. vbi pro cruda ponitur חַי chai. ponitur etiam pro forti vel fortissimo. vt. 2. Reg. 28. Banaias filius ioiade viri fortissimi. 1. Reg. 25. Et sic dicetis: sit fratribus meis & tibi pax. pro quo hebrei legunt. Et sic dicetis viuo. idest magno vel forti viro & tibi pax & domui tue pax. & pro viuo in hebreo est לְחַי Lechai: quod si legatur לְאָחַי Leechai. tunc significat fratribus meis. Sicut est ĩ littera nostra. Est etiam חַי Chai aduerbium iurandi. vt Nume. 14. viuo ego & implebitur gloria domini vniuersa terra. Ruth. 3. Ego te suscipiam viuit dñs. 1. Reg. 25. viuit dñs & viuit aia tua. & aliqñ scribitur cum puncto cere

Viuificare

Ad vitam reseruare

Viuere ꝑmittere. concedere vitam.

Suscitare.

Viuificare

Saluare.

Alere. Sanare.

Extruere Edificare.

חַי Viuens. Viuus.

crudum.

חַי Fortissimꝰ

Aduerbiũ iurandi.

© Biblioteca Nacional de España

in prima ſyllaba & dicitur חֵי Che. vt Geñ. 42. Per ſalutem pharaonis nō egrediemini hīc. i. p vitā pharaonis. 4. Reg.

חַיִּים Viui. 4. Et viuit anima tua nō dimittā te. & in plu. חַיִּים Chaiim .i. viui ſiue viuentes. vt Ps. 114. Placebo dño in regione viuorū. Ps. 123. Forte viuos deglutiſſent nos. Ps. 55. Deſcendant in infernum viuētes. Prouer. 1. Deglutiamus eū ſicut infernus viuētē & integrū. Quod in hebreo legitur plr. ſ. deglutiamus eos ſicut infernus viuētes & integros. Canti.

Viuentes. 4. Puteus aquarū viuentiū. Ezech. 32. Qui dederunt formidinē ſuā in terra viuentiū. & in lingua chaldaica dicitur

חַיָּא Viuentes. Chaiaia. Dañ. 2. nō in ſapiētia q̄ eſt in me pluſq̄ in cūctis viuētibus. Itē חַיִּים Chaiim: ſiue חַיֵּי Chaie .i. vita. & in

חַיִּים Vita. hebreo declinatur plr. vt Geñ. 2. Lignū ēt vite in medio paradiſi. Et in eo. 23. Vixit aūt ſara centū viginti ſeptem annis. pro quo he. le. Et fuerunt vite ſare centū viginti ſeptē anni. Deut. 30. ipſe enim eſt vita tua. Iob. 10. Vitā & miſericordiā tribuiſti mihi. ps. 7. Et cōculcet i terra vitā meā. ps. 33. Quis eſt homo qui vult vitā. Eccl's. 6. Vt ꝑgat illuc vbi

חָיָה Viuens. eſt vita: & in ge. fe. חַיָּה Chaia .i. viua ſiue viuens. Geñ. 1. Et oēm aīam viuentē. Et in eo. 2. Et factus ē homo in aīam viuentem. Et in plu. חַיּוֹת Chaioth. ideſt viue ſiue viuentes.

חַיּוֹת Viuentes. Ponitur ēt חַיָּה Chaia pro vita. vt Geñ. 18. Veniam ad te tēpore iſto vita comite. Et. 4. Reg. 4. Si vita comes fuerit.

חַיָּה Vita Sed hebrei in predictis locis legūt. Quaſi hora viua .i. ſicut in iſta hora vel in iſto tempore quo viuitis. Sed beatus hieronymus trāſtulit ſenſū. Iob. 33. Abominabilis ei fit in vita panis. Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro anima viuēte. Et legunt ſic. Et abominatur anima eius panem. Et in eo. Appropinquauit corruptioni anima eius & vita illius mortiferis. Et in eo. Sed viuens lucem videret. Pro quo he. le. Et vita eius ſiue anima eius in luce videret. Eſa. 57. Vitā manus tue inueniſti. Ezech. 7. Et adhuc in viuentibus vita eorū. & inde מִחְיָה Michia .i. viuificatio ſiue id quod ad vitā pertinet: aut id quod ad victū eſt neceſſariū. Geñ. 45. Pro ſalute enim vra miſit me dñs .p quo he. le. Pro viuificatione .i. pro ſuſtentatione vite miſit me dñs. Leuit. 13. Ipſa quoq̄ caro viua apparuerit. Pro quo he. le. & viuificatio carnis viue apparuerit. Iudi. 6. Nihil oīno ad vitam pertinēs relinquebant. Et in eo. 17. Et que ad victū ſunt neceſſaria. Inde nomen proprīū חַוָּה Chaua dicitur. eo quod ſit mater oīum viuentiū. Geñ. 3. Et vocauit Adam nomē vxoris ſue euā: eo q̄d eſſet mater cunctorū viuētiū .i qua dictione mutatur iod in vau: ſicut in aliis locis. Itē חַיָּה Chaia .i. animal. beſtia. ſiue fera. vt Geñ. 1. Et beſtias terre ſecundū ſpecies ſuas. Et in eo. Et fecit deus beſtias terre. Et i eo. Vt ſint nobis in eſcam & cunctis animantibus terre. Et in hebreo in predictis locis ponitur ſingulare pro plurali. Et in eo. 7. Ipſi & omne animal ſecūdū genus ſuum. Et in eo. 37. Fera peſſima comedit eū. Leuit. 11. Hec ſunt animalia que comedere debetis. & in hebreo legitur ſingl'r. ſ. hoc eſt aīal. Et in eo. 17. Siue venatiōe aut aucupio ceperit ferā vel auē. Deut. 14. Hoc eſt aīal q̄d comedere debetis. Ps. 73. Ne tradas beſtiis aīas confitentes tibi. Quod in hebreo legitur ſingl'r. ſ. ne tradas beſtie. Ezech. 10. Ipſum eſt animal quod vidērā iuxta fluuiū Chobar. in lingua chaldaica dicitur חַיְוָה Cheua. Dañ. 2. Et beſtias agri. Et i eo. 4. Subter eā habitabant animalia & beſtie. & in plu. חַיּוֹת Chaioth. vt ps 13. Aīalia puſilla cū magnis. Ezech. 1. Et in medio eius ſimilitudo quattuor aīaliū. Et in eo. Et aīalia ībāt & reuertebantur. Accipitur ēt pro obſtetricibus. vt Exo. 1. Ipſe enim obſtetricādi habēt ſcientiā. Pro quo he. le. Obſtetrices enī ſunt. Alii vero legunt. Qm̄ beſtie ſunt .i. nō indigēt obſtetrice ſicut beſtie. Itē חַיָּה Chaia. ponitur pro cetu vel cōgregatione populi. Pro quo btūs hieronymus trāſtulit ſtationē ſiue caſtra. vt. 2. Reg. 23. Cōgregati ſūt philiſtiim in ſtatione. Et in eo. Caſtra aūt philiſtinorū erāt poſita in valle gigantū. & ſcd̄m hoc ſignificatū. ps. 67. vbi nos legimus animalia tua habitabūt in ea: aliqui hebrei legūt. Cetus ſiue caſtra tua habitabūt in ea. Et in eo. increpa feras arundinis Pro quo ipſi legunt increpa cetum ſiue caſtra arundinis.

Statio. Caſtra. Cetus.

חַיִל Chel. ſiue חֵיל chail. exercitus. fortitudo. robur. virtus. ſubſtātia. diuitie. ātemurale. 3. Re. 20. cōgregauit oēm exercitū ſuū. Et in eo. Et inſtaura numerū militū qui cecidērunt de tuis. pro quo he. le. & tu cōſtitue tibi exercitū ſicut exercitū qui cecidit de te. 4. Reg. 18. Miſit aūt rex aſſyriorum Tartan cū manu valida. pro q̄ he. le. Cū exercitu graui. & in eo. 25. Venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe & oīs exercitus eius in hierl'm. Et in eo. Et perſecutus eſt exercitus chaldeorū regē. 2. Paralip. 14. Habuit āt in exercitu ſuo portantiū ſcuta. Et in eo. Egreſſus eſt cōtra eos zara ethiops cū exercitu ſuo decies cētena millia. Eſt. 1. Fortiſſimis perſarū & medorū. Pro quo he. le. Exercitui perſarū & medorū. Eſa. 36. cū manu valida. pro quo he. le. cū exercitu grauī. Hiere. 32. & tūc exercitus regis babylonis obſidebat hierl'm. Et in eo. 37. Igitur exercitus pharaonis egreſſus ē de egypto. Ezech. 37. Exercitus grandis nimis valde. & in eo. 38. cetus magnus & exercitus vehemens. Significat ēt virtutē ſiue fortitudinē vel robur. Geñ. 37. Q̄d ſi noſti in eis eſſe viros induſtrios. pro quo he. le. viros fortitudinis vel virtutis. Exo. 18. prouide aūt de oī plebe viros ſapiētes & timētes deū. pro quo he. le. prouide aūt de omni plebe viros fortitudinis vel virtutis & timētes deū. Et in eo. Et electis viris ſtrenuis. i. viris fortitudinis vel virtutis. Nu. 24. iſrael vero fortiter aget. Ruth. 4. Vt ſit exemplū virtutis in ephrata. 1. Reg. 2. Et infirmi accincti ſunt robore. ps. 17. Et precinxiſti me virtute ad bellū. ps. 32. in abūdantia aūt virtutis ſue nō ſaluabitur. ps. 47. ponite corda veſtra in virtute eius. ps. 58. Diſperge illos i virtute tua. ps. 59. In deo faciemus virtutē. ps. 83. ibunt de virtute in virtutē. ps. 117. Dextera dñi fecit virtutē. ps. 121. fiat pax in virtute tua. prouer. 31. Mulierē fortē quis inueniet. Eſa. 8. Auferetur fortitudo damaſci. Et in eo. 60. Fortitudo gentium veniet tibi. Hiere. 17. Fortitudinē tuā & theſauros tuos in direptionē dabo. Ioel'. 2. Ficus & vinea dederunt virtutē ſuā. Mich. 4. Et fortitudinem eorum dño vniuerſe terre. Soph. 1. Et erit fortitudo eorū in direptionē. & aliqñ ſcribitur ſine iod in medio. vt Abdie. 1. Et tranſmigratio exercitus huius filiorum iſrael. Ps. 9. Et cadet cum dominatus fuerit pauperū. vbi pro eo q̄d in lra nra eſt pauperū: in hebreo eſt חֲלָאִים chelcaim. & ſecūdum hebreos eſt dictio compoſita & ſignificat exercitū oppreſſorū vel cōgregationē humiliū. De q̄ vide infra in dictione חֵלֶךְ chelech. & i plu. חֵילִים chaialim ideſt exercitus pluralis numeri. vt Eccl's. 10. Multo labore exacuetur. pro quo he. le. Et exercitus ſuperabitur. quaſi dicat nō. pōt etiā legi ſic. & fortitudinibus ſiue viribus ſuperabit. Hiere. 40. Iohannā aūt filius caree. & oēs principes exercitus. Quod in hebreo legitur plr. ſ. Et oēs principes exercitū. Et in eo. 41. Et oēs principes bellatorū. i. exercituū. Itē חַיִל chail. i. ſubſtātia vel diuitie. vt Geñ. 34. Paruulos quoq̄ eorū & vxores duxerūt captiuas. pro quo he. le. Et omnem ſubſtantiam eorum & omnes paruulos eorū & vxores eorū captiuauerūt & depredati ſunt. Deut. 8. Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia preſtiterunt. Pro quo hebrei legunt. Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee fecerūt mihi ſubſtantiam hanc ſiue diuitias has. Et in eodem. Sed

חֲלָאִים חַיִל חֵילִים חַיִל

Fortis. Fortitudo Robur. Virtus. Exercitus. Exercitus. Fortitudo Subſtātia

© Biblioteca Nacional de España

recorderis dñi dei tui q ipse tibi vires pbuerit. & sequitur in hebreo vt faceres.i.vt adquireres substātiā siue diuitias
Diuitie. Iob.20. Diuitias quas deuorauit euomet. Et in eo.21. Subleuati sunt confortatiq diuitiis. Ps.48. Et relinquent alienis diuitias suas. Ps.61. Diuitie si affluerint nolite cor apponere. Prouer.31. Ne dederis mulieribus substantiā tuam
Substātia חֵיל Et in eo. Multe filie cōgregauerūt diuitias. Esa.30. Portantes sup humeros iumētorū diuitias suas. Signat ēt חֵיל chel antemurale. Treñ.2. Luxitq antemurale. ponitur etiam
antemurale. חֵיל chel p agro. vt.3. Reg.21. Canes comedent iezabel in agro iezrael. Hebrei tñ dicūt q in predicto loco signat fossa tū quod fit in circuitu muri ciuitatis: siue locū vel spaciū quod est inter murū & antemurale. Ponitur ēt pro obsidio
agger. Obsidio. ne.2. Reg.20. Et obsessa est vrbs. p quo he.le. & stetit in obsidiōe. Itē חִיל Chil.i.dolor. De q vide sup ī dictiōe חוֹל chol.
Deprecatio. חִין Chin.deprecatio.vt Iob.41. Et ad deprecādū cōpositis. & dicūt aliqui hebrei q signat firmitatē siue validitatē. & legūt sic. & firmitate seu validitate cōpositiōis sue. Alii vero dicūt q deriuatur a dictiōe חָנַן Chanan. per interpositionē iod sicut in aliis locis solet fieri: & q significat gratiam. vt infra dicetur. & legunt sic. & gra compositionis sue.
Paries. חֵיץ Chis.paries siue murus.vt Ezech.13. Et ipe edificabat parietē. & solum inuenitur in predicto loco.
Sinus. חֵיק Chec. Sinus.vt Exo.4. Mitte manū tuā in sinū tuum. Et in eo. Retrahe ait manū tuā in sinū tuū. Nu.11. Porta eos in sinu tuo. Deut.28. Et vxori que cubat in sinu suo. 2. Reg.12. In sinu illius dormiens. Iob.19. Reposita ē spes mea in sinu meo. Ps.34. Et oratio mea in sinu meo conuertebatur. Prouer.5. Et foueris in sinu alterius. Et in eo.16 Sortes mittūtur in sinu. Et in eo.21. Et donū in sinu indignationē maximā. Eccl's.7. Quia ira in sinu stulti requiescit. Esa.40. Et ī sinu suo leuabit. Et ī eo.65. Et remetiar o
Medietas pus eorū primū in sinu eorū. Mich.7. Ab ea que dormit ī sinu tuo. Ponitur ēt pro medietate alicuius rei: sicut sinus ē in medio hoīs. vt.3. Reg.22. Fluebat aūt sanguis plage in sinu currus. Quod hebrei exponūt ī mediū currus. Ezech. 43. Et de sinu terre vsq ad crepidinē nouissimū. Et in eo. Et sinus eius vnius cubiti per circuitum. vbi secundum hebreos sinus accipitur pro medietate seu concauitate.
Guttur. Palatum חֵיךְ Chech.palatū.guttur.vt Iob.34. Et guttur escas gustu diiudicat. Canti.2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Et in eo.5. Guttur illius suauissimū. & in eo.7. Guttur tuū sicut vinū optimū. Threñ.4. Adhesit lingua lactentis ad palatū suū. & Ezech.3. Et linguā tuā adherere faciā palato tuo. Osee.8. In gutture tuo sit tuba. & inde חַכָּה Chaca. per additionē he in fine.i.hamus. De q vide ī dictiōe sequēti.
Expectare חָכָה Chaca. expectare. prestolari. vt Iob.3. Qui expectant mortē & nō venit. & in eo.32. Igitur heliu expectauit iob loquētē. Esa.8. Expectabo dñm qui abscōdit faciē suā a domo iacob. Et in eo.30. Propterea expectat dñs vt miserear vestri. Et in eo. Beati oēs q expectāt eū. Dañ.12. beatus qui expectat & perueniet vsq ad dies mille trecētos triginta quinq. Abach.2. Si morā fecerit expecta eū. Itē חַכָּה
Hamus. Chaca.i.hamus.vt Iob.40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Esa.19. Et lugebunt omnes mittentes in flumē hamum. Abach.1. Totum in hamo subleuauit.
Pulchrū. חַכְלִל Chachlil. pulchrum.vt Geñ.49. Pulchriores sunt oculi eius vino.i.colore illustriores vt exponunt aliq. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei q significat rubicundum siue rubeum. Vnde ipsi legunt.
Rubicūdū חַכְלִיל Rubuerūt oculi ei9 a vino. siue rubicūdiores oculi ei9 vio.
חָכַם Chacham. sapere. sapientem esse. Sapiētiam siue prudentiā docere. Sapiētie operā dare. Sapienter agere. vt Deut.32. Vtinam saperent & intelligerent.3. Reg.4. Et erat sapientior cunctis hominibus. Ps.104. Et senes eius prudentiam docuit. Prouer.8. Audite disciplinam & estote sapientes. Et in eodem.9. Si sapiens fueris tibimetipsi eris. Pro quo hebrei legunt. Si sapiens fueris tibi met sapiens eris. vel sic. Si sapias sapias tibi ipsi. Et ī eo.19. Vt sis sapiens in nouissimis tuis. Et in eo.23. Fili mi si sapiens fuerit animus tuus. Et in eodem.27. Stude sapientie fili mi & letifica cor meum. Pro quo hebrei legunt. Sapuit siue sapiens fuit filius meus & letificatum est cor meum. Eccl's.2. Quid mihi prodest q maiorē sapientie dedi operam. pro quo hebrei legunt. Et ad quid sapui ego amplius. Et in eodem.7. Neq plus sapias quam necesse est. Zach.9. Assum pserunt sibi quippe sapientiam valde. p quo hebrei legūt. Quia sapuit siue sapiens fuit valde. Significat etiam sapiēter vel callide agere. vt Exo.1. Venite sapienter opprimamus eum. Ps.57. Et venefici incantantis sapienter. & inde
Sapiēter agere. חָכְמָה Chochma. idest sapientia. vt Exo.31. Et impleui eum spiritu dei sapientia & intelligentia. Deut.4. Hec est enim sapientia vestra & intellectus. 3. Reg.2. facies ergo iuxta sapientiam tuam. Et in eo.3. Videntes sapientiam dei esse in eo. Et in eo.4. Dedit quoq deus sapiētiam salomoni. Iob. 11. Vt ostenderet tibi secreta sapientie. Prouer.1. Sapientiā atq doctrinam stulti despiciunt. Et in eo.8. Ego sapientia habito in consilio. & in lingua chaldaica dr̄. חָכְמְתָא Choch metha. Dañ.2. quia sapientia & fortitudo eius sunt. & ī plu rali חָכְמוֹת Chochmoth. Ps.49. Os meum loquetur sapien tiam. Pro quo hebrei legunt. Os meum loquetur sapiētias Et sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. Prouer.24. Excelsa aūt stulto sapientia. Qđ in hebreo legitur pluraliter. s. excelse stulto sapientie. tamē in hebreo aliquando ponitur plurale pro singulari. vt supra in eo.1. Sapientia foris predicat. Et in eo.9. Sapientia edificauit sibi domum. Quod in hebreo legitur sic. Sapientie edificauit sibi domum. Quod exponunt hebrei sic. idest vnaque sapientia edificauit sibi domum. & inde חָכָם Chacham. idest sapiens. vt Geñ.41. Prouideat rex virum sapientem & industrium. Iob.15. Nunquid sapiens respondebit quasi inventum loquēs. Ps.106. Quis sapiens & custodiet hec. Prouer.1. Audiens sapiens sapientior erit. Eccl's. 2. Sapientis oculi in capite eius. Esa.3. Et sapientem de architectis. & in eo.31. Ipse autem sapiens adduxit malum. & in plurali. חֲכָמִים Chachamim siue חַכְמֵי Chachme. i. sapiētes. vt Deut. 1. Date e vobis viros sapientes. Iob.5. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum. Ps.48. Cum viderit sapiētes morientes. Prouer.3. Gloriam sapientes possidebunt. Eccl's.7 Cor sapientiū vbi est tristitia. Esa.5. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. & ī ligua chaldaica dicitur חֲכִים Chachim i. sapiēs. Et ī plu. חַכִּימַיָּא Chachimaia siue חַכִּימִין Chachimin. Dañ.2. Sapientes interficiebantur. Et in eo. Dat sapiētiam sapiētibus. & in genere femininо חַכְמָה Chachama. vt 2. Reg.14. Et tulit inde mulierē sapientē. Et in plu. חָכְמוֹת Chachmoth. vt Iudi.5. Vna sapiētior ceteris vxorib9 eius hec socruī verba rñdit. pro quo he.le. Sapientes dñe vel dominatores eius rñdebāt ei: & ēt ipsa rñdebat sibi. Tñ aliqñ in heb. pōitur pte p singulari. vt Prouer.14. sapiēs mulier edificat domū suā. Pro q in hebreo hī. Sapiētes mulieres edificat domū suā. Quod heb. exponūt. i. vnaquęq mulier sapiēs edificat domū suā. ide חַכְמוֹנִי Thachchemōi. i. sapiens. vt. 2. Reg.23. Dauid sedens in cathedra sapientissim9.
Sapiēter agere. חָכְמָה Sapiētia. חָכְמְתָא Sapiētia. חָכְמוֹת Sapientie חָכָם Sapiens. חֲכִים חַכִּימַיָּא sapientes. חָכְמָה sapiens. חָכְמוֹת חַכְמוֹנִי sapientissimus.
חַל Chal. placenta. torta. collirida: & scribitur cū he vel tau ī fine & dr̄ חַלָּה siue חַלַּת chalath. vt Nu.15. separabitis primitias dño de cibis vestris. Pro quo he.le. Separabitis pri-

© Biblioteca Nacional de España

Placenta Collirida. חַלּוֹת

mítias domíno de pasta vel massa vestra tortam vel placẽtam separabitis. 2. Reg. 6. Singulis collíridam panís vnam & ín plurali חַלּוֹת Chaloth. Pro quo beatus hícronymus trã stulit panes síue collíridas. vt Leuit. 7. Sí pro gratíarum actione oblatio fuerit offeret panes absq; fermento. Et ín eo

Panes. colliride. חַלַּל

dem. Et collíridas olei admixtione conspersas.

חלל Chalal. Vulnerare. Interfícere. occídere. ínfirmari. dissípare. írritum facere. Profanare. contamínare. pollue re. violare. communem facere. incípere. tíbia canere. Ps. 108. Et cor meum conturbatum est íntra me. Pro quo beatus hícronymus ín psalterío iuxta he. ve. transtulit. Cor me

Vulnerari

um vulneratum est íntrínsecus. Esa. 14. Et tu vulneratus es sícut & nos. Et ín eodem. 51. Vulnerasti draconem. Et ín eodem. 53. Ipse autem vulneratus est propter ínıquítates nostras. Ezech. 28. Cum sis homo & non deus ín manu occídentium te. vide etíam de hoc supra ín dictíone חול Chul

Occidere.

חָלָל

& índe חָלָל Chalal. ídest occísus. vulneratus. Interfectus.

Occísus.

vt Nu. 19. Sí quís ín agro tetígerit cadauer occísí hominis. Et ín eodem. 31. Omnís qui occíderit homínem vel occísum tetígerit. Deut. 21. Hominís cadauer occísí. Et ín eodẽ 32. De cruore occísorum & de captíuítate. Quod ín hebreo legítur sínguláriter. scílícet de cruore occísí. Ps. 88. Tu humíliasti sícut vulneratum superbum. Hiere. 51. Et ín omní

Vulnerat⁹

terra eius mugíet vulneratus. Threñ. 2. Cum defícerẽt qua sí vulneratus ín plateís cíuítatís. Ezech. 26. A sonítu ruíne tue & gemítu interfectorum tuorum. Quod ín hebreo legi

Interfect⁹

tur sínguláriter. scílícet a gemítu ínterfecti. Et ín eo. 28. Et morieris ín ínteritu occísorum. Pro quo hebrei legunt. & morieris ín ínteritu síue ín morte occísí. Et ín eodem. Et corruent interfecti ín medío eius. Pro quo hebrei legunt. & corruet ínterfectus síue vulneratus ín medío eius. Sed ín hebreo aliquando ponítur sínguláre pro plurali: & econuerso: sícut supra dictum est. & ín plurali חֲלָלִים Chalalim

חֲלָלִים

Vulnerati Interfecti

síue חַלְלֵי Chalele. vt. 1. Reg. 17. Ceciderunt q; vulnerati de philístíim ín vía sarím. Et ín eodem. 31. Et ceciderunt ínterfecti ín monte gelboe. 1. Paralíp. 5. Vulnerati multi corruerunt. Iob. 24. Et anima vulneratorum clamat. Ps. 87. Sícut vulnerati dormientes ín sepulchro. Prouer. 7. Multos enim vulneratos eiecít. Hiere. 9. Et plorabo die ac nocte ínterfectos filie populí mei. Et ín eo. 14. Sí egressus fuero ad agros ecce occísí gladio. Threñ. 4. Meli⁹ fuit occísís gladío q; ínterfectís fame. Ezech. 21. Super colla vulneratorũ.

Occísi.

& índe חַלּוֹת Chaloth. ídest vulneratío síue infirmítas. vt ps

חלת

ínfirmitas

76. Et díxí nunc cepí. pro quo hebrei legunt. Et díxí ínfirmítas mea est. Vnde beatus hícronymus ín psalterío iuxta hebraícam verítatem transtulit. Et díxí ímbecíllítas mea ẽ

Ibecillitas

Ponítur etiã חָלַל Chalal pro dissípare. Prouer. 25. Vẽtus aquílo dissípat pluuías. Item ponítur pro írrítum facere. vt Nu. 30. Non faciet írrítum verbum suum. Sígnificat etiam profanare síue violare aut contamínare vel polluere. 1. Paralípo. 5. Sed cum violasset torum patrís suí. Nee. 13. Et profanastís díem sabbatí. Ps. 54. Contamínauerunt testamentum eius. Ps. 88. Sí iustítías meas profanauerínt. Et ín eodem. Profanasti ín terra sanctuarium eius. Esa. 23. Vt detraheret superbíam omnís glorie. Pro quo he. le. vt violaret vel contamínaret superbíam omnís glorie. Et ín eo. 43

חָלָל

Dissípare. Irrítũ facere.

Violare. Profanar

Et contamínaui prícipes sanctos. & ín eo. 48. Propter me propter me faciam vt nõ blasphemer. vbí ponítur pro blasphemare. Ezech. 7. Et violabũt arcanũ meũ. Et ín eo. Et cõtamínabunt illud. Et ín eo. Et possídebũt sanctuaría eorũ. pro quo he. le. & violabũtur sanctuaría eorũ. & ín eo. 22. Et possídebo te ín cõspectu gẽtíũ. pro quo he. le. & violat⁹ fuera m ín te ín cõspectu gentíũ. põt etiã deríuarí a dictíõe נָחַל Nachal que sígnat possídere sícut est ín lra nra. & ín eo. 15. Et violabãt me ad populũ meũ. Et ín eo. 20. Et feci pp nomẽ meũ vt nõ violaretur corã gẽtíbus. Et ín eo. Ne violare tur corã gentíbus quíbus eíecí eos. Et ín eo. 25. Super sanctuaríũ meũ quia pollutũ est. & ín eo. 28. Et polluent decorem tuũ. Et ín eo. Et eíecí te de mõte sctõ dei. Pro quo he. le. & profanaui síue cõtamínaui te de mõte sancto dei. í. tanq; profanũ & cõtamínatũ eíecí. Et ín eo. Polluísti sanctificatíonẽ tuã. Et ín eo. 36. Et polluerũt nomẽ sanctũ meũ. Et ín eo. Et sanctificabo nomẽ meũ magnũ quod pollutũ est ínter gentes. Et ín eo. 39. Et nõ polluã nomẽ sanctũ meũ amplíus. Amos. 2. Vt violarent nomẽ sanctũ meũ. Malach. 1. Et vos polluístís illud. Et ín eo. Quía cõtamínauit íudas Item sígnificat communem facere. vt Deut. 20. Quís ẽ homo qui plantauit víneã & necdũ fecit eã esse cõem: & quod sequítur de qua vesci omnibus líceat: non est ín hebreo: sed est expositío translatoris. Et ín eo. Et alíus homo eius fungatur officío. Pro quo he. le. Et alíus hõ faciat eã esse cõem. Et índe חָלָל Chalal. í. profanus vel cõtamínatus. vt Ezech. 21. Tu aũt profane ímpíe dux ísrael. & ín gñe femínino חֲלָלָה Chalala. í. cõtamínata vel polluta. Pro quo beatus hieronymus transtulit vile ꝓstibulũ. vt Leuit. 21. Scortũ & vile prostíbulũ nõ ducẽt vxorẽ. & ín eo. víduã ãt & repudíatã & sordídã. Vbí ponítur pro sordída. & índe חול Chol. í. laícus. cõe. pollutũ: vl' ꝓfanũ. vt. 1. Reg. 21. Nõ habeo laícos panes ad manũ sed tm̃ panẽ sanctũ. Et ĩ eo. Porro vía hec pol luta ẽ. Ezech. 22. Inter sanctũ & ꝓfanũ nõ habuerũt dístãtíam. & ín eo. 44. Et populũ meũ docebũt quíd sít ínter sanctũ & pollutũ. & índe חֲלִילָה Chalila. í. absít. ſ. tanq; pollutũ & ꝓfanũ. Geñ. 18. Absít a te vt rẽ hãc facías. & ín eo. 45. ab sít a me vt sic agã. Ioſ. 22. absít a nobís hoc scelus. 1. Reg. 12 Absít aũt a me hoc pctũm ín dño. Iob. 27. Absít a me vt íustos vos esse íudicẽ. Itẽ supradícta dictío חָלַל Chalal ponítur pro expectare. vt Iob. 35. Iudicare corã íllo: & expecta eũ. De quo vide supra ín dictíõe חול Chul. sígnificat etiam íncípere. & tũc est verbũ tertíe cõiugatíõis qđ scríbítur cũ he ín prícípío & cũ símplící lamed. vt ín alíquíbus locís predíctís. vt Geñ. 4. Iste cepit íuocare nomẽ dñí. ꝓ quo he. le. Tũc ceptũ est síue ínceptũ est ad ínuocãdũ nomẽ dñí. Alí qui vero hebrei primã sígnatíonẽ sequẽtes legũt sic. Tunc profanatũ est ad ínuocãdũ nomẽ dñí. í. attríbuere nomen dei ídolís. qa tũc ceperũt ídolatrare. & ín eo. 9. Cepítq; noe vír agrícola exercere terrã. Nu. 16. Et plaga desecuít'. Pro q' he. le. Et plaga íncepit. Et ín eo. Quã íã vastabat íncendíũ. pro quo he. le. Et ecce ínceperat plaga ín pplo. Deut. 2. Incípe possídere. Et ín eo. Hodíe íncípíã mittere terrorẽ atq; formídínẽ tuã. Ioſ. 3. Hodíe íncípíã exaltare te. Iudí. 20. & ínstátius persequebãtur cesís de exercítu eorũ trígínta vírís: vt víderũt quasí colũnã fumi de cíuítate cõscẽdere. pro quo he. le. Et beníamín cepit ꝓcutere vulneratos de vírís ísrael quasí trígínta víros quía dixerũt vtíq; ꝓcussus est ante nos sícut ĩ bello prío: & eleuatío. ſ. ígnís vel fumí íncepit cõscẽdere de cíuítate colũna fumí. ſ. ascẽdebat. sed btũs híe. trãstulit sensũ. 1. Reg. 3. & oculi eí⁹ caligauerãt. ꝓ q' he. le. & oculi eíus ceperũt caligare. & ín eo. Incípíã & cõplebo. Et ín eo. 22. Nũ hodíe ĩcepí ꝓ eo cõsulere dñm. Hiere. 25. Ego ĩcípío affligere. & ídem חַחִלָה Thechila. í. prícípíũ síue ínítíũ. vt Geñ. 43. Iã ante descẽdímus vt emeremus escas. Pro q' he. le. Descẽdẽtes descẽdímus ín prícípío vt emerem⁹ escas Prou. 9. prícípíũ sapíe tímor dñí. Itẽ חלל chalíl. sígnat qđ dã ístrm̃ musícũ: vt. 1. Reg. 10. Et aĩ eos psalteríũ & tympanũ & tíbíã. Esa. 30. Et letítía cordís sícut qui ꝓgit cũ tíbía. & ín pl'. חֲלִילִים Chalilim. 3. Reg. 1. canẽtíũ tíbíís & letãtíũ. vbí

Polluere

חלל

Profanaſ

חֲלָלָה

Vile prostibulum. Sordída. חול

Laícus. Pollutus profanus

חֲלִילָה

Absit.

Expectare

Incípere.

תְּחִלָּה

Prícípíũ. חֲלִיל

Tibía. חֲלִילִים

Tibíe.

© Biblioteca Nacional de España

ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū. Hiere. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris resonabit. qđ in hebreo legitur plr. s. cor meū ad moab quasi tibie resonabit. Et in eo. Dabit sonitū tibiarū. Et inde חוֹלִים Cholelim. i. canentes tibiis vel choris. Ps. 86. Sicut letantiū oium nēm habitatio est in te. Pro quo he. le. Et cantores quasi canentes tibiis vl' choris oēs fontes mei in te. vñ beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et cantores quasi in choris omnes fontes mei in te. Scribitur etiā cū mem in principio & dē מְחוֹלִים Mecholelim. vt. 3. Reg. 1. Canētiū tibiis & letātiū: vt dictū est supra. & in gñe femínino מְחוֹלוֹת Mecholeloth. i. canentes choris vel tibiis siue ducentes choros. vt Iudi. 21. De iis que ducebāt choros. & inde מָחוֹל Machol. i. chorus. De quo vide supra in dictione חוֹל Chol. & quia tibia est instrumentū cōcauū. Inde dicitur מְחִלוֹת Mechiloth quod signat cōcauitates. s. terre. pro quo btūs hieronymus trāstulit voragines. Esa. 2. Et introibunt in speluncas petrarum & in voragines terre. Et inde חַלּוֹן Chalon. i. fenestra. vt Geñ. 8. Aperiens noe fenestram arce quam fecerat. Et in eo. 26. prospiciēs abimelech rex palestinorū p fenestrā. Iudi. 5. Per fenestrā respiciens. Et in plī. חַלּוֹנִים Chalonim siue חַלּוֹנֵי Chalone. secūdū terminationē masculinorū: aut חַלּוֹנוֹת Chalon oth scđm terminationē femininorū. vt. 3. Reg. 6. Fecitq; in tēplo fenestras obliquas. Cant. 2. Respiciens p fenestras. Hiere. 9. Quia ascendit mors p fenestras nras. Ezech. 40. Et fenestras obliquas in thalamis. Reperitur ēt חַלּוֹנֵי Chalonai in numero plu. pro חַלּוֹנִים Chalonim. vt Hiere. 22. Et aperit sibi fenestras.

חלל Chala. rubigo. Ezech. 24. Olle cuius rubigo in ea ē & rubigo eius nō exiuit ex ea. Et ī eo. & cōsumatur rubigo eius. & in eo. Et nō exiuit ex ea nimia rubigo eius neq; per ignem.

חלב Chalab. siue חֵלֶב Chéleb. lac. adeps. vt Geñ. 18. Tulit quoq; butyrum & lac. Et in eo. 49. Et dentes eius lacte cādidiores. Exo. 13. Vt daret tibi terrā fluentem lacte & melle. Et in eo. 23. Non coques hedum in lacte matris sue Deut. 32. & lac de ouibus. Esa. 55. Emite absq; argento & absq; vlla cōmutatione vinū & lac. Ezech. 25. Ipsi bibēt lac tuū. Itē חֵלֶב chéleb. i. adeps. vt Exo. 29. Sumes & adipem totū. Leuit. 3. Nec sanguinē nec adipem oīno comedetis. Et in eo. 7. Adipē ouis & bouis & capre nō comedetis. Et in eo. Adipē cadaueris morticini. ps. 16. Adipē suum cōcluserūt. Ps. 118. coagulatū est sicut lac cor eorū. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Incrassatū est velut adeps cor eorū. Tamē eisdē lr̄is vtrūq; scribitur. s. lac & adeps. & in plu. חֲלָבִים chalabim siue חֶלְבֵי Chelbe. i. adipes. vt Leuit. 8. Posuit sup adipes. 3. Reg. 8. Et adipem pacificorū. quod in he. legitur plr. s. Et adipes pacificorū. ponitur ēt pro pingui vel p pinguedine. vt Geñ. 4. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis sui & de adipibus eorū. i. de pinguibus. Leuit. 3. Et qdqd pinguedinis est intrinsecus. Et in eo. Et pinguedinē que operit vētrē. Itē signat optimū vl' electū siue medullā cuiuscunq; rei. vt Geñ. 45. vt comedatis medullā terre. Nu. 18. Oēm medullā olei & vini & frumēti. Et in eo. Optima & electa erunt cūcta. & in eo. Si preclata & meliora queq; obtuleritis ex decimis. Deut. 32. Et hircos cū medulla tritici. & inde חֶלְבּוֹן Chelbō i. pingue. vt Ezech. 27. In vino pingui in lanis coloris optimi. Itē חֶלְבְּנָה Chelbena. i. galbanū. vt Exo. 30. Sume tibi aromata staćten & onychem & galbanum boni odoris.

חלד Chéled. orbis: siue vita: vel tēpus vite. Ps. 38. Et substātia mea tanq; nihilū ante te. Pro quo btūs hieronym? in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Et vita mea quasi non sit

in cōspectu tuo. Ps. 48. Auribus pcipite oēs qui habitatis orbē. In aliis vero locis varie trāstulit btūs hieronym?. nā aliqñ trāstulit ꝓfundū. vt. Ps. 16. A paucis de terra. pro quo btūs hieronymus in p̄dicto psalterio trāstulit. Qui mortui sunt in ꝓfūdo. Ps. 58. Memorare que mea substātia est. pro quo in p̄dicto psalterio traduxit. Memēto mei de profūdo. Itē traduxit vesperā. vt Iob. 11. Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperā. Hebrei tñ in oībus locis p̄dictis dicunt q signāt orbē siue tēpus determinatum vite humane. Item חֹלֶד Choled. i. est mustela. vt Leuit. 11. De iis que mouentur in terra mustela & mus.

חלה Chala. egrotare. languere. infirmari. dolere. orare. rogare. vt Geñ. 48. Nunciatū est ioseph q egrotaret pater suꝰ. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hoīes. 1. Reg. 22. nō est qui doleat vicē meā. 2. Reg. 13. Ita vt ꝓpter amorē illius egrotaret. & in eo. cuba super lectū & langorē simula. Pro quo he. le. Et egrotare. i. langorē simula. sicut est in lr̄a nr̄a. Et in eo. Et quasi egrotare cepit. 3. Reg. 14. In tpe illo egrotauit Abia. Et in eo. Vt cōsulat te pro filio suo qui egrotat. Et in eo. In tēpore senectutis sue doluit pedes. 4. Reg. 1. cecidítq; ochozias per cancellos cenaculi sui quod habebat in samaria & egrotauit. 2. Paralip. 16. Egrotauit autem Asa āno tricesſimo nono regni sui. & in p̄dicto loco scribitur cū aleph in fine loco he. Prouer. 23. Verberauerunt me sed nō dolui. Cant. 2. Quia amore lāgueo. Esa. 14. Et tu vulneratus es sicut & nos. Pro quo he. le. Et tu infirmatus es sicut & nos. potest ēt signāre sicut est in lr̄a nr̄a. De quo vide supra in dictione חוֹל Chul. & in dictiōe חָלָל Chalal. & in eo. 39. Audierat eī q egrotasset & conualuisset. Et in eo. 53. Et dñs voluit conterere eū in infirmitate. vbi ponitur הֶחֱלִי Hecheli: qđ est verbū tertie cōiugatiōis. i. infirma refecit. et Hiere. 5. Percussisti eos & nō doluerūt. Et in eo. 12. Hereditatē acceperūt & non eis profuit. pro quo he. le. Infirmati sunt & nō eis profuit. & ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugatiōis: qđ scribitur cū littera nun in principio. & potest etiam significare sicut est in littera nostra. De quo vide ifra in dictiōe נָחַל Nachal. Dañ. 8. & ego daniel lāgui & egrotaui p dies. vbi sic scribitur cū nun in principio Amos. 6. Et nihil patiebātur sup cōtritionē ioseph. vbi ēt ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugatiōis. i. nō sunt infirmati vl' nō doluerūt sup cōtritionē ioseph. Mich. 1. qa infirmata est in bonū q̄ hītat in amaritudinibus. & in eo. 6. & ego ergo cepi pcutere te. pro qꝰ he. le. Et ego quoq; feci te ī firmari pcutiēs te. Potest ēt legi sicut est in lr̄a nr̄a. De quo vide supra in dictiōe חָלָל Chalal. & inde חֹלֶה Chole. siue חוֹלָה Chola. i. egrotꝰ siue infirmus aut infirma: vel infirmitas. Nec. 2. cū te egrotū nō videam. Eccl's. 5. Est & alia infirmitas pessima. Ezech. 34. Et qđ egrotū ē nō sanastis. Et in eo. & qđ ifirmū fuerat cōsolidabo. Et aliqñ scribitur cū nun in principio & dē נַחֲלָה nachla. vt Esa. 17. ablata est messis in die hereditatis. pq̄. he. le. In die ifirmitatis. pōt ēt signāre sicut est in lr̄a nr̄a. Nā eisdē lr̄is vtrūq; scribitur in he. Ezech. 34. Quod infirmū est nō cōsolidastis. & ī eo. Et cornibus vr̄is vētilabatis oia ifirma. In aliis vero locis נַחֲלָה nachla btūs Hie. trāstulit pessimā. vt Hiere. 10. pessima plaga mea. Et in eo. 14. cōtrita ē virgo filia ppli mei plaga pessima vehemēter. & inde חֹלִי choli. i. ifirmitas: siue lāgor. vt Deut. 7 Auferet dñs a te oēm lāgorē. 3. Reg. 17. Et erat lāgor fortissimus. 4. Reg. 1. Vtrū viuere queā de infirmitate mea hac. 2. Paralip. 16. Et neq; in infirmitate sua q̄siuit dñm. Esa. 1. Oē caput lāguidū. & in eo. 53. vere lāgores nr̄os ipse tulit. Scribitur ēt חֲלָאִים cholaim in plī. cū lr̄a aleph loco iod. vt Deut. 28. infirmitates pessimas & pseuerātes. scribitur etiā

Orbis.

Profūdū.

Vespera. Temp? vite humane

חֹלֶד Mustela.

חָלָה Egrotare.

Infirmaſ. Dolere.

Infirmari

חֹלֶה Egrotus. infirmitas

נַחֲלָה infirmitas

Pessima.

חֹלִי Langor. infirmitas

חֲלָאִים Infirmitates.

Canentes tibiis.

חוֹלִים

מְחוֹלִים מְחוֹלוֹת Ducēs choros.

מָחוֹל מְחִלוֹת

Voragines

חֹלֶת

Fenestra.

חַלּוֹנִים

חַלּוֹנוֹת Fenestre.

חַלּוֹנֵי חַלּוֹנִים fenestre.

חֲלָא Rubigo.

חֶלֶב Lac.

חֵלֶב Adeps.

חֲלָבִים Adipes.

Pinguedo.

Medulla. Optimum

חֶלְבּוֹן Pingue.

חֶלְבְּנָה Galbanū.

חֹלֶד Vita.

© Biblioteca Nacional de España

מַחֲלָה Langor.

cum mem in principio & cū he in fine. & dr̄ מַחֲלָה Machala. siue מַחֲלֵה machale. i. infirmitas siue langor. vt Exo. 15. cunctū langorē quem posui in egypto nō inducam sup te. 2. Paralip. 21. Tu aūt egrotabis pessimo langore vteri. Pro uer. 18. Spūs viri sustentat imbecillitatē suā. Pro quo he. le. Spūs viri sustentat infirmitatē suā vel lāgorē suū. & in plu. מַחֲלוּיִם Machaluim. vt. 2. Paralip. 24. Et abeuntes dimiserunt eū in langoribus magnis. Scribitur etiā cū tau in principio & cū littera aleph loco iod. & dr̄ תַּחֲלָאִים Thachaluim siue תַּחֲלוּאִי Thachalue. vt Deut. 29. Videntes plagas terre illius & infirmitates quibus eam afflixerit dñs. Et etiā pro eo qđ in lra nra est afflixerit in hebreo ē supra dicta dictio. scilicet חָלָה Chila. i. infirmare fecit. 2. Paralip. 21. Mortuusq; est in infirmitate pessima. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. in infirmitatibus pessimis: vbi ponitur תַּחֲלוּאִים Thachaluim. Ps. 102. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Hiere. 14. Si ītroiero in ciuitatē: ecce attenuati fame. Pro quo he. le. Ecce infirmi vel lāguidi fame. Et in eodem. 16. Mortibus egrotationum morientur. Itē חָלָה Chala. i. orare. rogare. Deprecari. vt Exo. 32. Moyses autē orabat dñm deum suū. 1. Reg. 13. Et faciē dñi nō placauí. i. nō oraui siue nō rogaui. 3. Reg. 13. Deprecare faciē dñi dei tui. Et in eo. Oravit vir dei faciē dñi. Esa. 57. Propterea non rogasti. Item. חָלָה chala. i. torta vel placenta aut collirida. De quo vide supra in dictione חוּל chul. Item חֹלִי chóli. i. monile: seu margarita. Prouer. 25. Inauris aurea & margarita fulgens. & recipit in fine he vel tau. vt Osee. 2. Et ornabatur inaure sua & monili suo. Et in plurali mutat iod in aleph vt canti. 7. Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

Egrotationes. חָלָה Orare. Deprecari Rogare. חָלָה Torta. Placēta. חֹלִי margarita Monile.

חָלְחַל חָלַחְלָה Infirmari.

חָלְחַל Chalchal. Dolere. infirmari. cōtristari. & īde חָלַחְלָה Chalchala. i. dolor siue angustia. De quo vide supra in dictione חוּל chul.

חָלַט Rapere.

חָלַט Chalat. rapere. vt. 3. Reg. 20. Rapuerunt verbū ex ore eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

חֶלֶךְ חֶלְכָּה Pauper. חֶלְכָּאִים Paupes.

חֶלֶךְ Chélech. Paup. & scribitur cū he ī fine & dr̄ חֶלְבָּה chélcha. vt Ps. 9. Oculi eius in pauperē respiciūt. Et in eo. Tibí derelictus est pauper. & in plu. scribitur cū aleph loco he & dr̄ חֶלְבָּאִים chelchaim. vt ī eo. Et cadet cū dñatus fuerit pauperū. Hebreí tñ dicūt q; in predicto loco est dictio composita & q; significat cetum vel congregationē dolentiū vel oppressorū. De quo vide supra in dictiōe חַיִל chaíl.

חָלַם Sōniare.

חָלַם Chalam. somniare. sanare. confortare. roborare. vt Geñ. 28. Viditq; in somnis scalam stantem super terra. Pro quo he. le. & somniauit & ecce scala stabat in terra. & sic in sequentibus vbi translatio nra habet vidit somnium siue vidit in somnis: Hebrei legunt. somniauit somniū. Et in eo. Accidit quoq; vt visū somniū referret fratribus suis. Pro quo he. le. & sōniauit ioseph somniū & narrauit eū fratribus suis. Et in eo. Audite somniū quod vidi. Et in eo. Aliud quoq; vidi somniū. Et ī eo. Quíd sibi vult hoc somniū quod vidísti. Et in eo. 40. Videruntq; ambo somniū. Et in eo. 41. Post duos annos vidit pharao somnium. Et in eodem. vna nocte vterq; vidimus somniū. Et in eodē. vidi somnia: nec est qui ediserat. Et in eodem. 42. Recordatusq; somniorum que aliquando viderat. Deut. 13. Aut qui sōniū vidísse se dicat. Et in eo. Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur. pro quo he. le. Propheta aūt ille aut somnians somniū illud. Esa. 29. Sicut somniat esuriēs & comedit. Hiere. 23. Dicentes somniauí somniaui. Et in eodem. 29. Neq; attendatis ad somnia vestra que vos sōniatis. Ioel. 2. Senes vestrí somnia somniabunt. & inde חֲלוֹם Chalom. i. somniū. vt Geñ. 31. Dixitq; angelus dominí ad me in somnis. Quod in hebreo legitur singulariter. s. in somnio. Et in eo. viditq; in somnis dicentem sibi dominū Pro quo in hebreo habetur. Et venit deus ad labam syrum in somno noctis. Et in eodem. 37. Audite somnium meū. Nu. 10. vel per somnium loquar ad illum. Et in plu. חֲלֹמוֹת Chalomoth. vt Geñ. 37. Ecce somniator venit. Pro quo hebrei legunt. Ecce vír somniorum venit. Et in eodē. Et tūc apparebit quid illí prosint somnia sua. Eccl's. 5. Vbí sunt multa somnia plurime sunt vanitates. Et in língua chaldaica dicitur חֶלֶם Chélem. siue חֶלְמָא Chelma. Dañ. 2. Dic sōniū seruís tuis. Et in eo. 4. Somniū vidi & perterruit me. Et in plu. חֶלְמִין Chelmin. siue חֶלְמַיָּא Chelmaia. Vt in eo. 5. Et interptatio somniorum: & ostensio secretorum. Itē חֲלַם Chalam. ideſt sanare siue cōfortare aut roborare. augmentare. vt Iob. 39. Separantur filíi earum & pergunt in pascua. Pro quo hebrei legunt. Roborantur siue confortantur filíi earum & pergunt in pascua. ideſt crescunt & augentur. Et est idem sensus cum littera nostra. Nam postq; roborantur & crescunt separantur a matribus & pergunt in pascua. Esa. 38. Corrípies me & viuificabís me. pro quo hebrei legunt. Sanabís me siue confortabís me & viuificabís me. Item חֲלָמוּת Chalamuth. ideſt vitellum ouí: secundum hebreos. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. Pro quo hebrei legunt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. Et solum inuenitur in predicto loco. & si diuidatur predicta dictio potest interpretari sicut ē in littera nostra. Nam חַלָּה Chala potest significare venire siue afferre. Vt dictum est supra in dictiōe חוּל Chul. & מוּת Muth mortem significat. vt infra dicetur. Item אַחְלָמָה Achlama. Lapis preciosus quem translatio nostra amethistū vocat. De quo vide supra in littera aleph. Quía secundum aliquos hebreos littera aleph est littera substantialis huius dictionis. secundum alios vero est addita & ideo deriuatur a supradicta dictione חֲלַם Chalam.

Somniū. חֲלֹמוֹת Somnia. חֲלֹם Somniū. חֶלְמִין Somnia. חֲלַם Separare Roborare Corripere Sanare. חֲלָמוּת Vitellū אַחְלָמָה Amethistus

חַלְמִישׁ Durissima s. petra. sarum. silex.

חַלְמִישׁ Chalamis. silex. saxum. Petra durissima. vt Deut. 8 Qui eduxit riuos de petra durissima. vbi ponitur pro durissima: quasi diceret de petra silice. Siue de petra saxo. ideſt de petra silicea vel saxosa. Et ī eodem. 32. Oleum q; de saxo durissimo: vbi ponitur pro saxo. Iob. 28. Ad silicem extendit manum suam. Esa. 50. Ideo posui faciē meam vt petram durissimā. vbi ponitur pro petra durissima.

חַלּוֹן Fenestra.

חַלּוֹן Challon. fenestra. vt Hiere. 22. Qui apit sibi fenestras. De quo vide supra in dictione חָלַל Chalal.

חָלַף Transire. Ybire. Pertrāsīr.

חָלַף Chalaph. Transire. pertransire. abiicere. mutare. perforare. Secare. conterere. 1. Reg. 10. Cumq; abieris inde & vltra transieris. Iob. 9. Sí abierit non intelligam eū. Et in eo. Pertransierunt quasi naues poma portantes. Ps. 89. Mane sicut herba transeat. Et in eo. Mane floreat & trāseat. Canti. 2. Imber abiit & recessit. Esa. 21. Sicut turbines ab austro veniunt. Pro quo hebrei legūt. Sícut turbines ab austro pertranseunt. siue ad transeundum. Et inde חָלוֹף chaloph. ideſt transitus. Prouer. 31. Et causis omnium filiorum qui pertranseunt. pro quo hebrei legunt. Omnium filiorū transitus. Et dicunt hebrei q; accipitur pro presenti seculo qui transit & est in continua mutatiōe. Item חָלַף Chalaph ideſt mutare: siue permutare: aut immutare. vt Geñ. 31. Et mutauit mercedem meam decem vicibus. Et in eo. Immutasti quoq; mercedem meam decem vicibus. Et in eo. 35. Ac mutate vestimenta vestra. Et in eodē. 41. Ac veste mutata obtulerunt ei. pro quo hebrei legunt. Et mutauit vestimenta sua & venit ad pharaonem. Leuit. 27. Sanctum erit & mutari nō poterit. Ps. 101. Et sicut opertorium mutabis eos & mutabuntur. Esa. 9. Sed cedros immutabímus. Et in eodem. 24. Quia transgressi sunt leges mutauerunt ius.

Transitus חָלוֹף Mutare. Immutare

© Biblioteca Nacional de España

Et in eo.40.Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē.Ponitur ēt pro instaurare vel renouare.vt Iob.14. Si precisū fuerit & rursum virescet·Pro quo he. le. Si precisū fuerit rursum innouabitur siue instaurabitur.Et in eo.29. Et arcus meus in manu mea instaurabitur.& inde חֲלִיפָה Chalipha.i.immutatio siue innouatio:aut īstauratio.vt Iob.14. Donec veniat īmutatio mea.Et in plu.חֲלִיפוֹת Chaliphoth Iob.10.Et pene militant in me.Pro quo he. le. Mutatiões & militia mecū. ps.54. Nō enim est illis cōmutatio. Quod in hebreo legitur plr.s. Nō enim sunt illis cōmutationes siue immutatiões.ponitur ēt חֲלִיפוֹת calipHoth pro vestibus mutatoriis vel optimis.vt Iudi.14. Dabo vobis trigīta sindones & totidē tunicas.pro quo he.le. Dabo vobis triginta sindones & totidem mutatorias vestes.Et in eo . vos dabitis mihi trigīta sindones & eiusdē numeri tunicas . Et ī eo.& ablatas vestes dedit iis qui problema soluerant. pro q̄ he.le.Et abstulit vestimenta eorū & dedit mutatoria.s.vestimenta iis qui problema soluerant.4.Reg.5.Et decē mutatoria vestimētorū.Et in eo.Da eis talentū argenti & vestes mutatorias duplices.Accipitur ēt חֲלִיפוֹת chaliphoth pro viris qui vicissim mutabantur per singula tempora . vt.3. Reg.5.Mittebatq; eos in libanū decē millia per menses singulos vicissim.i.qui per singulos menses mutabantur. Et inde חֶלֶף chēleph.i.pro.sic dictum a cōmutatione vnius p altero vt Nu.18.Quia preciū est pro ministerio quo seruitis.signāt ēt predicta dictio חָלַף chalaph.perforare.siue cōterere:aut percutere: vel incidere.vt Iudi.5 . Et tempus valide perforans.Iob.20.Et irruet in arcū ereū . pro quo he. le.perforabit eum siue cōteret eū arcus ereus.Esa.2 . Et ido la penitus conterentur.ponitur etiam pro sustinere.vt Iob 11.Si sustinuerit omnia & in vnū coaceruauerit . Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ signāt conterere vel incidere. Et legunt sic.Si cōtriuerit & concluserit & coaceruauerit. potest etiā legi sic.Si immutauerit.Et inde מַחֲלָף Machalaph i.culter:ab incidēdo vel perforando dictus.& solum inueniturin numero plu.s.מַחֲלָפוֹת Machalaphoth.vt Esdre.1.cultri viginti nouē.& inde כַּחֲלֻפוֹת Machlephoth. i . cincinni siue crines capitis.fortasse a mutatione dicti eo quod mutantur in tempore senectutis.vt Iudi.16. Si septē crines capitis mei licio plexuerís.

חָלַץ Chalas.Eruere.extrahere.auferre.tollere .deponere. nudare. eripere.liberare.armare.expedire. vt Leuit. 14. iubebit eruī lapides in quibus lepra est.Deut.25 .Tollet calciamentū de pede eius. Osee.5.Ablatus est ab eis.itē ponitur pro nudare.Threñ.4.Sed & lamie nudauerūt mā mam.itē significat eripere siue liberare.vt ps.6 . Conuerte re dñe eripe animā meā. ps.7. Decidam merito ab inimicis meis inanis.pro quo he.le. Et liberaui inimicos meos in vanū siue in vacuū. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Et dimīsi hostes meos vacuos.ps.17.salū me fecit q̄m voluit me.i.eripuit vel liberauit me.ps.107 vt liberentur dilecti tui.ps.139.Eripe me dñe ab homine malo.Prouer.2.Iustus de angustia liberatus est.Esa.58.& ossa tua liberabit.Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco significat impinguare siue quietum esse.Vnde in p̄dicto loco ipsi legunt.Et ossa tua impinguabit siue quiescere faciet.Itē חָלַץ Chalas. Armare siue expedire. vt Nu.31. Armate inquit ex vobis viros ad pugnā.Et in eo.32.Nos autem ipsi armati & accincti pgemus ad preliū.Et in eo.Expediti pgite corā dño ad pugnā.& inde חָלוּץ Chalus.i.expeditus siue armatus.vt in eo.Et oīs vir bellator armatus iordanē transeat.Et in eo.oēs expediti pgamus ad bellū. & ī hebreo legitur singl̄r.s.oīs expeditus corā dño ad bellū .s. pget.& in plu.חֲלוּצִים chalusim.siue חֲלוּצַי chaluse.i.armati siue expediti.Nu.31.Duodecim millia expeditorū . & in eo.Ipsi armati pgemus corā dño ī terrā canaā.& ide חֲלִיצָה chalisa.i.armatura.vt.2.Reg.2.Et tolle tibi spolia eius . p quo he.le.Et tolle tibi armaturā eius.Potest ēt significare sicut est in lr̄a nr̄a.Nā supra diximus q̄ predicta dictio significat nudare siue auferre.Potest etiam legi sic.Et tolle tibi vestimēta eius.Nā in plī ponitur pro vestimentis siue p vestibus mutatoriis.vt Iudi.14.Quorū ablatas vestes dedit his qui problema soluerāt.scribitur etiā cū mē in principio & dr̄ מַחֲלָצוֹת Machalasoth.vt Esa.3.Et mutatoria & palliola & linteamina.Zach.3.Et induite mutatoriis.i.vestibus mutatoriis.Item חֲלָצַיִם Chalas.i.lūbus. & solū inueniturin numero plu.s.חֲלָצַיִם Chalasaim.vt Gen̄ .35.Et reges de lumbis tuis egredientur.Et Iob.38 . Accinge sicut vir lumbos tuos.Esa.32.Accingite lumbos vestros.

חָלַק Chalac.diuidere.distribuere.partiri.mollificare.lenire . dilabi . blandiri . adulari.dolose agere. Gen̄.14. Et diuisis sociis irruit super eos nocte.& in eo.49. Diuidā eos in iacob.& in eo.Et vespere diuidet spolia.Exo.15.per sequar & cōprehendā:diuidā spolia.Deut.4 . Que creauit dñs deus tuus in ministeriū cūctis gentibus .pro quo he. le.Que diuisit siue distribuit dñs deus tuus cunctis gentibus.Ios.13.Et nūc diuide terrā in possessionē nouē tribus.Et in eo.18.Qui necdū acceperāt possessiones suas. Pro quo he.le.Qui necdū diuiserant possessiones suas.& in eo.Diuidite vobis terrā in septem partes. Et in eo.19. Partitiq; sunt terram.Et in eo.22. Diuidite hostiū predā. 2.Reg.6.Et partitus est vniuersę multitudini israel. Et in eo.19.Tu & siba diuidite possessionē.1.Paralip.16 . Et diuisit vniuersis per singulos viros.Et in eo.23. Et distribuit eos dauid.Et in eo.24.Et diuisit eos dauid & sadoch . Et in eo.Diuisit aūt eis:hoc est filiis eleazar.Iob.38 . Per quam viam spargitur lux.Pro quo hebrei legunt . Per quam viam diuiditur siue distribuitur lux.Ps. 59 . Partibor schimam.Prouer.17.Et inter fratres hereditatem diuidet.Esa. 33.Tunc diuidentur spolia predarū multarū.Hiere . 37. vt diuideret ibi possessionem in conspectu ciuium. Hebrei tamen in predicto loco aliam significationem sequentes legunt sic.Vt dilaberetur inde in medio populi. siue per medium populi.Et in hebreo non habetur hereditatem: sed potest subintellīgi:sicut est in littera nostra.Osee.10 .Diui sum est cor eorum.Amos.7.Et humus tua funiculo metietur.Pro quo hebrei legunt.Funiculo diuidetur vel distribuetur:scilicet inimicis tuis.& est idem sensus. Nam p mēsuram funiculi diuidenda erat.Mich.3. Qui regiones nostras diuidat.Item ponitur pro spoliari.eo quod spolia diuidūtur inter bellatores.vt.2.Paralip.28.Igitur achaz spoliata domo domini & domo regum ac principum dedit regi assyriorum . & inde חֶלְקָה Chelec. siue חֶלְקָה Chelca.aut חֶלוּקָה Chaluca.i.diuisio.pars.portio.partitio.vt Gen̄.14. Et ptibus virorū q venerūt mecū.Quod in he. legitur singulariter.s.& parte virorū qui venerūt mecū. Nu.18. Nec habebitis partē iter eos: ego pars & hereditas tua.Deut.33 Qā in parte sua doctor eēt repositus.Ps.118 . Portio mea dñe dixi.Threñ .3.Pars mea dñs.Amos.4. Pars vna compluta est:& pars altera super quā nō pluit:aruit.Et in eo.Et comedit simul ptē. Accipitur ēt חֶלְקָה chelec.siue חֶלְקָה chelca p agro vel possessione.eo qā diuiditur inter heredes.vt Ruth.2.accidit āt vt ager ille hēret dñm noīe booz.2.Reg. 14.Scitis agrū ioab iuxta agrū meū. Et in eo . Succēderūt ergo seruí absalom segetem igni.Pro quo he.le. Succēderūt ergo seruí absalom agrū siue possessionē.& in eo. Qua

חֲלִיצִים Expediti armati.
חֲלִיצָה armatura
מַחֲלָצוֹת mutatoria
חֲלָצַיִם Lumbi.
חָלַק Diuidere.
Partiri.
Distribuer
Spoliare.
חֶלְקָה חֲלוּקָה Pars.
Portio.
חֶלְקָה
Ager

Innouare. Instaurare חֲלִיפָה
immutatio חֲלִיפוֹת
cōmutatio
Vestes mutatorie.
חֶלֶף Pro.
חָלַף Perforare. Conterere
Sustinere
Conterere
מַחֲלָף
מַחֲלָפוֹת Cultri.
כַּחֲלֻפוֹת Crines.
חָלַץ Eruere.
Auferre. Nudare.
Eripere. Liberare.
Impīguare.
חָלַץ Armare. Expedire
חָלוּץ Armatus. Expeditus

© Biblioteca Nacional de España

re succenderunt seruí tuí segetem meã ígni.i.partẽ agrí ín quo erat seges. 4. Reg. 11. Iezabel quoqꝫ comedẽt canes ĩ agro iezrael. & in plu. חֲלָקִים Chalacím.i. partes síue diuí-síões. vt Ios. 18. Lustrãtes eã ín septẽ partes diuíserũt. Scrí-bitur ẽt cũ mem ín príncípio & cũ tau ín fine & dr מַחֲלֹקֶת Machalócth.i. diuísio síue pars. & in plu. מַחֲלֹקוֹת Mach-lecoth. vt Ios. 12. Sínguli partes suas tam in mõtanís qꝫ ĩ planís atqꝫ campestríbus. 2. Paralíp. 26. Diuísiões aũt ianí torũ. & ín eo. 35. In diuísionibus sínguloru sícut pcepit da uid. Accípitur ẽt pro vice síue pro turma: que erat ps ho-mínũ deputata ín mínísteríũ regís vel tẽpli. vt. 1. Paralípo. 23. Et dístríbuit eos dauíd per vices filiorũ leui. Et ĩ eo. 27 Qui mínístrabant Regí iuxta turmas suas. Et ín eo. Prime turme in primo mense iesboam preerat. Et ín eo. Secundi mensis habebat turmã dudi ahoites. 2. Paralíp. 23. Nõ dí-míserat abire turmas que sibi per singulas hebdomadas succedere consueuerant. Et in eo. 35. Per familias turmasqꝫ leuíticas. Itẽ חָלַק Chalac.i. Mollificare. lenire. blandíri. a dulari. blande vel ficte loquí. dolose agere. ps. 54. Díuísí sunt ab íra vultus eius. Pro quo he.le. Lenificauerũt magís qꝫ butyrũ os suũ. Vnde btũs hieronymus ín psalterío iux-ta he.ve. transtulit. Nitídius butyro os eius. Prouerb. 2. Et ab extranea que mollit sermones suos. Et ín eo. 5. Et níti-díus oleo guttur eius. i. lenius síue blandius oleo guttur e-ius. s. est. Et ín eo. 28. Magís qꝫ ille qui per lingue blandi-mẽta decípit. Pro quo he.le. Magís qꝫ ille qui blanditur sí-ue adulatur lingua. Et ín eo. 29. Qui blãdís fictísqꝫ sermo nibus loquitur amico suo. Ps. 5. Linguís suís dolose age-bant. Ps. 35. Qm̃ dolose egit ín cõspectu eius. Et índe חֶלֶק Chalac. i. lenis síue blãdus. vt Geñ. 27. Et ego lenis. Ios. 11. Et partẽ montis que ascẽdit seir. Pro quo he.le. A monte leni qui ascendit seir. & scdm hebreos dicitur lenis: eo qđ ín eo nõ erãt arbores neqꝫ alíquíd asperũ. Potest ẽt legí sic. A monte díuíso. & síc est ín translatione chaldaica. Ezech. 12. Neqꝫ díuínatío ambígua ín medío filiorũ ísrael. p quo he.le. Neqꝫ díuínatío lenis síue mollis. i. adulatoría & dece-ptoría. & índe חֶלֶק Chélec. síue חֶלְקַת Chelcath. í. blãdítie síue lenitas. vt Geñ. 27. Et colli nuda, ptexít. Pro quo he.le. Et, super lenitatẽ colli suí. Et secundũ primã sígnatíonem põt ẽt legí sic. s. & sup partẽ colli suí. i. sup íllã partẽ que est nuda. & est ídem sensus cũ lra nostra. Prouer. 6. A blanda lí gua extranee. Et ín eo. 7. In blanditíis labiorum protraxit íllũ. & in plu. חַלָּקוֹת Chalacoth. vt Esa. 30. Loquímíni no-bís placentía. i. blanditías vel adulatiões. Ponitur ẽt חַלְּקוֹת Chalacoth. pro dolosís vel pro dolís vel fraudulẽter. vt. ps. 11. Labía dolosa ín corde & corde locutí sunt. Et in eo. Dís-perdat dñs vníuersa labía dolosa. Ps. 72. Verũtñ ꝓpter do los posuísti eos. Sed beatus hieronymus in psalterío iuxta he.ve. transtulit. Verũtamẽ ín lubrico posuísti eos. Dañ. 11. Et ímpíí in testamentũ símulabũt fraudulenter. ponitur ẽt חֶלֶק Chalac. pro lubrico. Prouer. 26. Et os lubricũ opatur ruínas. Et aliqñ duplicatur littera lamed & lra coph. & dící-tur. חַלְקְלַק Chalaclac. Et reperítur tm̃ plr. s. חַלְקְלַקוֹת cha laclacoth. vt Ps. 34. Fíant vie íllorũ tenebre & lubricũ. Hie re. 23. Vía eorũ erít quasí lubricũ ín tenebrís. Itẽ חלוק cha luc. accípitur ꝓ lapide leni. Pro quo btũs hieronymus trã stulit límpídíssímum: sícut sunt lapídes torrentís. vt. 1. Re. 17. Et elegit sibi quíqꝫ límpídíssímos lapídes. & scdm hãc sígnificationem. Esa. 57. Vbí nos legímus ín partíbus tor rẽtís pars tua. hebrei legũt. ín lapídibus torrẽtís pars tua. חָלַשׁ Chalas. debilitare. infirmari. vulnerare. Exo. 17. Fu-gauitqꝫ ioſue amalech. pro quo he.le. Et debilitauit síue vulnerauit ioſue amalech. Iob. 14. Homo vero cum mortuus fuerit & vulneratus. Esa. 14. Corruísti ín terrã q vulnerabas gentes. & índe חָלַשׁ Chalas. i. debílís vel ínfír-mus. vt Ioel. 3. Infirmus dícet quía ego fortís sum. & índe חלושה Chaluſa. í. debílítas. Pro q' btũs hieronym' trã-tulit fugã. vt Exo. 32. Neqꝫ vocíferatio cõpellẽtiũ ad fugã. חַם Cham. calefierí. De quo vide ín dictione sequentí. חָמַם Chamã. calefierí. calefacere. incalescere. & aliqñ scríbi-tur cũ símplící mẽ. vt Exo. 16. Cũqꝫ incaluísset sol liq fiebat. 1. Re. 11. Cras erít vobís salus cum icaluerít sol. 3. Re. 1. Cumqꝫ operíretur vestíbus nõ calefiebat. Et ín eo. Et ca-lefaciat dñm nostrũ regẽ. 4. Reg. 4. Et calefacta ẽ caro pue ri. Iob. 6. Cũ incaluerínt soluẽtur de loco suo. Et ín eo. 31. Et de velleribus ouíũ mearũ calefactus est. Et ín eo. 39. Tu forsítã in puluere calefacíes ea. Ps. 38. Cõcaluít cor meũ ín tra me. Eccl's. 4. Sí dormíerínt duo fouebũtur mutuo. i. ca-lefient mutuo. Et ín eo. Vnus quõ calefiet. Esa. 44. Sũpsít ex eis & calefactus est. Et ín eo. Et calefactus est & díxítvah: calefactus sum: vídí focũ. Et in eo. 47. Nõ sunt prune quí bus calefíant. & ꝓ eo qđ ín líttera nostra ẽ qbus calefiãt ín hebreo est לַחֲמָם lachmã. i. ad calefacíẽdũ se. & eadem dictío põitur Iob. 30. Vbí dr & radix iuníperorũ erat cíbus eorũ. vbí ꝓ eo qđ ín líttera nra est erat cíbus eorũ ín hebreo po-nitur p̃dicta dictío. vnde hebrei legũt. Et radix iuníperorũ ad calefacíẽdũ se. potest ẽt derívarí a dictíõe לֶחֶם Lechem. que sígnat panẽ vel cibũ sícut est ín líttera nostra. Esa. 57. Qui cõsolamíní ín díis. Pro quo he.le. Qui calefacti estís ĩ díis síue in ídolís. i. ín lignis exqbus ídola fiunt. Et ponitur ibi verbũ passíuũ prime cõiugationís: quod scríbitur cũ líttera nũ in príncípio. Potest etiã derívarí a dictíone נחם Nacham que sígnat cõsolarí sícut est ín lra nra. Osee. 7. Oẽs calefacti sunt quasí clíbanũ. Aggei. i. operuístís vos & nõ estís calefacti. Vide ẽt de hoc ínfra in dictíõe יחם Iachã. Et índe חום Chom. ídest calor. estus. feruor. vt Geñ. 8. Fri-gus. & estus. Et in eodem. 18. In ípso feruore díeí. Nec. 7. Vsqꝫ ad calorem solís. Iob. 24. Ad nímíum calorem tran-síet ab aquís nímíum. Hiere. 51. In calore eorum ponam po tus eorum. Et índe חם Cham. i. calídus. vt Ios. 9. Calídos as sumpsímus panes. 1. Reg. 21. Vt ponerentur panes calídí. Iob. 37. Nonne vestímenta tua calída sunt. Et índe חַמָּה chã ma. ídest sol. eo quod calefacit. Canti. 6. Electa vt sol. Esa. 24. Et confundetur sol. Et ín eodem. 30. Et erít lux lune sí cut lux solís. Ponitur etíam חַמָּה Chãma pro calore. vt Ps. 18. Nec est quí se abscondat a calore eius. Et dícunt alíquí hebreí ꝙ índe derívatur חום Chum: de quo supra díxímus sígnificare nígrum síue ruffum.

חֲמָאָה Chema. Butyrum. & scríbitur ín singulárí cum he vel tau ín fine & dícitur חֲמָאת Chema síue חֲמָאָה Che math. vt Geñ. 18. Tulit quoqꝫ butyrum & lac. Deut. 32. Bu-tyrum de armento & lac de ouíbus. Iudí. 5. In phíala for-tíum obtulit butyrum. Esa. 7. Butyrum & mel comedet. Scríbitur etíam alíquando sine aleph. vt Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. vbí ponitur חֶמְאָה Chema pro חֲמָאָה Chema. & pluraliter declínatur sícut nomína femíní na. vt Ps. 54. Díuísí sunt ab íra vultus eius. Pro quo beatus Hieronymus ín psalterío iuxta hebraícam veritatem tran stulit. Nitidius butyro os eius. Hebrei vero legunt pluralí-ter. scílícet lenificauerunt plusquam butyrũ os eius. De quo dictum est supra in dictione חָלַק chalac.

חָמַד Chamad. Concupíscere. Desíderare. vt Exo. 20. Non concupísces donum proximí tuí. Et ín eodem Nec desíderabís vxorem eius. Et ín eodem. 34. Nul lus ínsídíabitur terre tue. Pro quo hebreí legunt. Nullus concupíscet vel desíderabit terram tuam. Deutero·

Partes. חֲלָקִים
Partes. מַחֲלֹקֶת מַחֲלֹקוֹת
Diuisiões.
Vices.
Turma Turme.
Lenificar.
Molificar
Blãdiri Adulari.
Blande fi cteqꝫ lo-qui.
Dolose a-gere. חָלַק
Lenis.
Lenitas. חֶלֶק
Blandus.
Blanditie חֲלָקוֹת
Dolosa. חֲלָקוֹת
Doli.
Fraudulẽ-ter. חָלַק
Lubricũ. חַלַקְלַק חֵלֶק לַקוֹת
Lubricum חלוק
Límpidissi mus la-pis.
Debilitar חָלַשׁ
Vulnerare חָלַשׁ
Infirmus. חלושה
Fuga.
חם
חמם
Incalesce-re. Calefieri.
Fouere.
לחמם
חום
Estus. Feruor. Calor.
חם
Calidus.
חמה
Sol.
חמה
Calor.
חמאה
חמאה
Butyrum.
חמד
Cõcupísce-re. Desíderar

© Biblioteca Nacional de España

7.Nō cōcupíſces argentū & aurū de quibus facta ſunt. Ioſ. 7.Et cōcupíſcēs abſtuli & abſcōdi. Prouer. 12. Deſideriū impi monumentū eſt peſſimorū. Pro quo he.le. Deſiderat ſi ue cōcupíſcit impius venarí peſſimos. Poteſt ēt legí ſicut ē in lra nra: ſicut infra dicetur in dictiōe מָצַד Maſad. Canti. 2 In vmbra illius quē deſideraueră ſedí. & ide חָמַד Chemed ſiue חֶמְדָּה Chemda. i. cōcupíſcētia. cupído. deſiderium ſiue deſiderabile. Ps. 105. Pro nihilo habuerūt terrā deſiderabilem. Eſa. 32. Plangite ſuper regione deſiderabilí. Hiere. 12 Dederūt portionē meā deſiderabilē in deſertū. Dañ. 11. Et erit in cōcupíſcētía feminarū. Ezech. 23. Iuuenes cupidínis vniuerſos. Oſee. 13. Ipſe deripiet theſaurum omnis vaſis deſiderabilis. Zach. 7. Et poſuerūt terrā deſiderabilē in deſertum. Ponitur ēt pro deſiderato. vt Aggei. 2. Et veniet deſideratus cunctis gentibus. & inde חֲמוּד Chamud. í. deſiderabile. & in plu. חֲמוּדִים Chamudím: ſiue חֲמֻדוֹת Chamudoth. í. deſiderabiles vel deſiderabilía. vt Ps. 38. Et tabeſcere feciſti ſicut aranеam anímā eius. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Et poſuiſti quaſi tinea deſiderabilía eius. & in hebreo ſcribitur in predicto loco ſingulariter. ſ. deſiderabile eius. Eſa. 44. Et amantiſſima eorū nō ꝓderūt eís. í. deſiderabilía eorū. Dañ. 9. Quía vír deſideriorū es. Et in eo. 10. Et panē deſiderabilē nō comedí. Ponitur ēt ꝓ optimo vel valde bono. vt Geñ. 27. Et veſtibus eſau valde bonís qua s apud ſe habebat domí. 1. Reg. 9. Et cuius erunt optima queq; ſrael. Scribitur etiam cum mem in príncipio & dicitur מַחְמַד Machmad. & in plurálí מַחֲמָדִים Machmadím ſiue מַחֲמַדִּי Machamade Canti. 5. Et totus deſiderabilis. et Ezech. 24. Ecce ego tollo a te deſiderabile oculorū tuorū. & Oſee. 9. Deſiderabile argentū eorū. Threñ. 1. Omnium deſiderabilíum ſuorum que habuerat. Et in eo. Manum ſuam miſit hoſtis ad omnía deſiderabilía ſua. Et in eo. Dederunt precioſa queq; pro cíbo. i. deſiderabilía queq;. Ioel. 3. Et deſiderabilía mea pulcherrima intuliſtis in delubra veſtra. ſcribitur ēt cum nū in príncipio & dicitur נֶחְמָד Nechmad. í. deſiderabile. Geñ. 3. Aſpectuq; delectabile. Pro quo he.le. Et deſiderabile ad íntelligendū ſiue íntellectui. Prouer. 21. Theſaurus deſiderabilis & oleum in tabernaculo iuſti. Et in plu. נֶחְמָדִים Nechemadím. ps. 18. Deſiderabilía ſuper aurum & lapídem precioſum multum.

חֲמָה Chama. ſocer. ſocrus. murus. vt Geñ. 38. Nunciatū eſt thamar ꝙ ſocer illíus aſcenderet in thānath. Et in eo. Miſit ad ſocerū ſuū. Reperítur ēt ſc. ge. pro ſocru. vt Ruth. 1. Orpha oſculata eſt ſocrum ſuā. Mich. 7. Nurus cōtra ſocrum ſuam. Item חֹמָה Choma. í. murus. Ioſ. 2. Domꝰ enim eius herebat muro. 1. Reg. 25. Pro muro erant nobís. 2. Re. 11. Quare acceſſiſtis ad murū. Canti. 8. Sí murus eſt edifícemus ſuper eum propugnacula argentea. Et in eo. Ego murus. Et in plu. חֹמוֹת Chomoth. í. muri. vt Deut. 28. Et deſtruantur muri tuí firmí atq; ſublímes. & Canti. 5. tulerūt palli um meū cuſtodes murorū. Eſa. 49. Muri tui coram oculis meís ſemper. Et in eo. 60. Et edificabūt filii peregrinorum muros tuos. Et in eo. Et occupabit ſalus muros tuos. Inuenitur ēt חוֹמְתַיִם Chomothaím ꝓ duobus muris: ſicut & alía nomina in aím deſinētia que cōiter ſignificāt dualē numerū. vt Eſa. 22. Et lacū feciſtis inter duos muros. Itē חַמָּה chama. í. ſol ſiue calor. De quo vide ſupra in dictione חַמָּם Chamam. Item חֵמָה Chema. í. furor. ira. De quo vide infra in dictione יַחַם Iacham. Item חֶמְאָה chema. í. butyrum. vt Iob. 29 Quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra in dictione חֵמָא Chema cum aleph. Quía cōmuniter ſcribitur cū littera aleph excepto in loco predicto.

חֹמֶט Chómet. Genus ſerpentis vel animalís ímundí. pro quo beatus hieronymus tranſtulit lacertam. vt Leuit. 11. Lacerta & talpa omnía hec ímmunda ſunt. Lacerta.

חָמַל Chamal. miſereri. parcere. índulgere. Exo. 2. Cernēſq; paruulū vagientē miſerta eius ait. Deut. 13. Vt miſerearís & occultes eū. 2. Reg. 12. parcens ílle ſumere de ouibus & bobus ſuis. Et in eo. Eo quod fecerit verbum iſtud & nō pepercit. Et in eo. 21. pepercitq; rex míphiboſeth filio ſaul. Hiere. 13. Nō parcā & nō concedā. Et in eo. 15. Quís enim miſerebitur tui hierlm. Et in eo. 21. Nō parcet neq; miſerebitur. Et in eo. 50. Nō parcatís iaculís. Et in eo. 51. Nolite parcere iuuenibus eius. Ezech. 16. Vt faceret tibí vnum ex hís miſertus tui. Malach. 3. Et parcam eís ſicut parcit vír filío ſuo. Et ide חֶמְלָה Chemla. i. miſeratio ſiue mía. vt Geñ. 19. Eo qđ parceret dñs illí. ꝓ quo he.le. In miſeratiōe dñí ſup eū. Ponitur ēt ꝓ índulgētia. vt Eſa. 63. In dilectiōe ſua & índulgentía ſua ipſe redemit eos. Scribitur etiā cū mem in príncipio & dicitur מַחְמַל Machmal. vt Ezech. 24. Et ſuper quo pauet aía veſtra. pro quo he.le. Et ſuper miſeratiónem ſiue índulgentíam anímе veſtre. ídeſt ſuper illud cui anima veſtra miſeretur & índulget. Parcere. Miſereri. חֶמְלָה Miſeratio Indulgentia. מַחְמַל

חַמָּן Chaman. Simulachrū. & ſolū inuenitur ī numero plurali. vt Leuit. 26. Et ſímulachra veſtra confringam. 2. Paralip. 34. Et ſímulachra que ſuppoſita fuerant demoliti ſunt. Et dicūt alíquí hebrei ꝙ deríuatur a ſupradicta dictione חַמָּה Chama. que ſignificat ſolem & ꝙ erant ſimulachra ſiue ímagines ſolís. Ponitur etiam pro delubrís. vt Ezech. 6. Et conterentur delubra veſtra. Simulachra. Delubra.

חָמַס Chamas. Iniq; vel iníuſte agere. Iníq; opprimere. ledere. Diſſípare. contēnere. polluere. Geñ. 16. Iniq; agís cōtra me. Iob. 21. Et ſententias cōtra me iníquas. ꝓ quo he.le. Et cogitationíbus contra me iníq; vel iníuſte agitis. ſ. cogitādo de me mala. Ezech. 22. Neq; opprimatís iníq;. Itē ponitur pro ledere vel diſſípare. vt Iob. 15. Ledetur q̄ ſi vínea in prímo flore. Prouer. 8. Quí aūt in me peccauerít ledet anímā ſuā. Threñ. 2. Et diſſípauit quaſi hortū tētoriū ſuū. Ponitur ēt ꝓ contēnere. vt Ezech. 22. Sacerdotes eius cōtemſerūt legē meā. Itē ponitur pro polluere. Hiere. 13. Pollute ſunt plante tue. Et inde חֲמַס Chamas. í. Iniquítas. íniuſtítía. íniuría. oppreſſio. Geñ. 6. Et repleta eſt iníquitate. 2. Reg. 22. De iníquitate liberabís mē. Ps. 71. Ex vſuris & iníquitate redímet anímas eorum. Ponitur etiam ꝓ mendací. vt Deut. 19. ſi ſteterit teſtis mendax contra hominem. ídeſt teſtis iníquitatis. & in plurálí. חֲמָסִים Chamaſim Ps. 139. Ab hominibus iníquís erípe me. Et inde מַחְתֶּה thachmas. Quod ſignificat quodam genus auís ímunde: quā tranſlatio noſtra noctuam vocat. vt Leuit. 11. Struthionem & noctuam & larum. Diſſipare. Cōtenere. Polluere. חָמָס Iniquitas. Mendax. חֲמָסִים Iniqui. מַחְתֶּה Noctua.

חָמֵץ Chames. fermentare. vt Exo. 12. Tulit ígitur populus conſperſam farinā anteq; fermentaretur. Et in eodē. Neq; enim poterat fermentarí. Leuit. 6. ídeo nō fermētabitur. Oſee. 7. Donec fermentaretur totum. & inde חָמֵץ Chames. í. fermentū. ſiue fermētatū. vt Exo. 12. Quicūq; comederit fermentum perībit anima ílla ex ſrael. Et in eo. 23. Non ímmolabís ſuper fermento ſanguinem victímе mee. Leuit. 2. Omnis oblatio que offertur domino abſq; fermento fiet. Leuit. 7. Panes quoq; fermentatos. Amos. 4. Et ſacrificare de fermentato laudem. ídeſt ſacrificiū laudis. Scribitur etiā cū littera mem in príncipio & cū tau in fine & dicitur מַחְמֶצֶת Machmeſeth. vt Exo. 12. Quí comederit fermentatum perībit anima eius. Et in eodem. Omne fermentatū nō comedetís. Et inde חֹמֶץ Chómes. í. acetum. vt Nume. 6. Acetum ex vino & ex qualibet alía potione. Fermētaſ. חָמֵץ Fermētū. Fermentatus. מְחֻמָּצֶת Fermētatū חֹמֶץ Acetum.

© Biblioteca Nacional de España

חָמֵץ Ps.68.Et in sitī mea potauerūt me aceto.& ide verbū חָמֵץ Chames.i.exacerbari siue cōtrahi.vt Ps.72. Quia insiam matū est cor meū.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit quia contractū est cor meū. Item חָמֵץ Chomes.i.nocens siue iniquus.vt Ps.70. De manu contra legem agentis & iniqui.pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.De manu iniqui & nocentis.& inde חָמוּץ Chamos.i.oppressus. Esa.1.Subuenite oppresso.Itē חָמִיץ Chamis.i.pabulū.Pro q̄ btūs hieronymus trā stulit.Migma.vt Esa.30.Cōmixtum migma comedent.he brei tamen dicunt q̄ in p̄dicto loco signat granū frumēti purum & mundū.Itē חָמוּץ Chamus.i.tinctus.Esa.63.quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra.

Contrahi.
חָמֵץ
Iniquus. Nocens.
חָמוּץ
Oppressus.
חָמִיץ
Migma.
חָמוּץ
Tinctus.

חָמַק Chamac.Diuertere.declinare.vt Canti.5.At ille declinauerat.Hiere.31.Vsquequo delicijs dissolueris filia vaga.Pro quo he.le.Vsquequo diuertes siue declinabis .s.a via recta filia vaga:siue filia aduersatrix. & inde חֲמוּקֵי Chamuce . Pro quo beatus hieronymus transtulit iuncturas.vt Canti.7.Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

Declinare
חֲמוּקֵי
Juncture.

חָמַר Chamar.Turbare.intumescere.vt Ps.45. Sonuerūt & turbate sunt aque eorū.pro quo beatus hieronym? in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Sonantibus & intumescentibus gurgitibus eius.Et aliq̄n duplicatur lr̄a mem & lr̄a res & dicitur חֲמַרְמַר Chomarmar.vt Iob.16.Facies mea intumuit a fletu .Threñ.1.Conturbatus est venter meus. Item חֵמָר Chemar.bitumē.vt Geñ. 11. Habuerunt lateres pro saxis & bitumen pro cemento.Et in eo. 14. valis aūt siluestris habebat puteos multos bituminis. Inde verbum bituminare. Exo.2.Et liniuit eā bitumine ac pice.vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatum.s. bitumi nauit eam bitumine ac pice.Item חֹמֶר Chómer.i. lutum siue cementū ex calce & arena cōmixtū:siue aceruus : aut corus.vt Exo.1. Operibus duris luti & lateris.Iob.10.Memēto queso q̄ sicut lutū feceris me.Et in eo.38.Restituetur vt lutū signaculū.Esa.64.Nos vero lutū:& fictor noster tu. Abach.3.In luto aquarū multarū.Potest etiam legi. Coaceruationē siue cōgregationē aquarū multarū . Iuxta illud Ps.32.Cōgregans quasi in vtre aquas maris . Ponitur etiā pro cemento.vt Geñ.11.Et bitumen pro cemento. Signāt ēt aggerē siue acceruū.vt Exo.8.Congregauerūt eas in in mēsos aggeres.Item חֹמֶר Chómer.corus genus mensure. vt Esa.5.Et trīginta modii sementis facient modios tres. Pro quo he.le.Corus sementis faciet ephi. Et est idem sensus.Nam corus cōtinet trīginta modios:& ephi est decima pars cori.vt Ezech.45.Vt capiat decimā partē cori batus & decimā partē cori ephi. Osee.3.Quindecim argenteis & coro hordei.Item חֲמוֹר Chamor.i.asinus.vt Geñ.22.Straxit asinū suū.Et in eo.49.Isachar asinus fortis . Deut.28. Asinus tuus rapiatur coram te.Iudi.15.In maxilla asini in mādibula pulli asinarū deleui eos: & percussi mille viros. Pro quo aliqui hebrei legūt sic. in maxilla asini coacervatio aceruorū.s.percussa est de philisteis.sequitur.In maxilla asini percussi mille viros.Quia vt dictū est asinus & acer uus eisdem litteris scribitur in hebreo . De quo vide Burgeñ.in additionibus super predicto loco.1. Reg.16.Tulit itaq̄ Isai asinū plenū panibus.Et in hebreo nō habetur plenum sed sic.Tulit itaq̄ isai asinū panū.i.onustū siue plenū panibus sicut est in littera nr̄a.4.Reg.6.Caput asini octoginta argenteis venderetur.& in plu. חֲמֹרִים Chamorim . i.asini.vt Geñ.12.Fuerūtq̄ ei oues & boues & asini .Et inde dicunt hebrei q̄ deriuatur חֲמוֹר Iachmur.Pro quo beatus hieronymus trāstulit bubalū.Deut.14.Ceruū & capream & bubalum.Hebrei dicunt q̄ significat quoddā genus ceruorū.Item חֹמֶר Chémer.vel חֵמֶר Chámar.i.vinum siue merū.vt Deut.32.Et sanguinem vue biberent meracissimum.Ps.74.Quia calix in manu dñi vini meri.i.optimi plenū.Esa.27.In die illa vinea meri cantabitur ei.Et in lingua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine & dē חַמְרָא Chamra.Dañ.5.precepit ergo iam temulentus.p q̄ he.le. Precepit in gustu vel sapore vini.& in eo . Bibebant vinū.

Contrahi.
חָמַר
Turbare . intumescere.
חֲמַרְמַר
intumescere.
חֵמָר
Cōturbare Bitumen.
חֹמֶר
Lutum
Cementuz Agger.
חֹמֶר
Corus.
חֲמוֹר
Asinus .
חֲמֹרִים
Asini.
יַחְמוּר
Bubalus.
חֹמֶר
Vinum.
חֶמֶר
Merum .
חַמְרָא
Vinum

חֲמֵשׁ Chames.quinq̄.vt Esa . 43 . Ita vt quinq̄ partibus excederet.Et in eodē.45.Adhuc enim quinq̄ anni residui sunt.1.Reg.25.Et quinq̄ arietes coctos.Esa.19.Erūt quinq̄ ciuitates in terra egypti.Et in genere masculio scribitur cū he in fine & dicitur חֲמִשָּׁה Chamissa . contra morem aliorū nominū.Geñ.14.Quattuor reges contra quinq̄.Et in eo.47.Extremos quoq̄ fratrum suorū quinq̄ viros constituit.Et similiter alia nomina numeralia a tribus vsq̄ ad decem seruant predictū ordinem: q̄ in genere masculino assumunt he in fine.vt infra in suis locis dicetur.in de verbum חִמֵּשׁ Chimes.i.quintam partem tulit.Siue quītam partem imposuit.ac si diceremus quintauit:sicut a decem dicitur decimauit.vt Geñ.41.Et quintā partē fructuū cōgreget in horrea.Pro quo he.le.Et quintet terrā egypti. Et est sensus sicut in lr̄a nr̄a.Inde חֲמִישִׁי Chamisi .i.quītus. vt Geñ.1.Et factū est vespere & mane dies quintus . & inde חֻמָּשׁ Chómes siue חֲמִשִּׁית Chamissith.i.quinta .s. pars . vt Geñ.47.Quintam partem regi dabitis.Et in eo . In vniuersa terra egypti regibus quinta pars soluitur.Leuit.5.& quintā partē ponet.Et in eo.Et quintā desuper partē dño cui damnū intulerat. Nu.5.Quintāq̄ desuper ei in quem peccauerit . Accipitur etiam חֲמִישִׁית Chamissith p quīquāgulato.i.pro re quinq̄ angulorū.3.Reg.6.Posteaq̄ angulorū quinq̄.i.quin quāgulati.Sicut in eo.dicitur quadrangulati.Et inde חֲמִשִּׁים Chamissim.idest quīquaginta. Geñ. 18.Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate . Et inde quinquagenarius dicitur שַׂר חֲמִשִּׁים Sar chamissim . idest princeps quinquaginta.vt Exo.18.Et cōstitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos . Pro quo in hebreo legitur.Principes milliū & principes cētum & principes quinquaginta & principes decem : scilicet virorum. Et inde חֻמָּשׁ Chómes.Pro quo beatus hieronymus transtulit inguen.2.Reg.2.Percussit ergo eum abner auersa hasta in inguine.Et in eo.3.Et percussit eum ibi in inguine & mortuus est.Et in eo.4 . Et percusserunt eum in inguine.Et vt dicit nicolaus de lyra est locus in corpore humano post quintam costam vbi pendent membra vitalia.Et quia arma bellica sunt fabricata cum costis & iuncturis ferreis ad similitudinem humani corporis & protegunt hominē vsq̄ post inguen: inde dicitur חֲמֻשִׁים Chamusim .i .armati.vel quia homines armati procedebant ordinatim quinqueni ad bellum.Exo.13.Et armati ascenderunt filii israel de terra egypti.Et Ios.1.Vos aūt trāsite armati añ fres uros.

חֲמֵשׁ Quinq̄.
חֲמִשָּׁה Quintare. Quintam partem tollere.
חֲמִישִׁי Quintus.
חֻמָּשׁ quinta pa
חֲמִישִׁית Quinquāgulati.
חֲמִשִּׁים Quinquaginta.
חֲמִשִּׁים Quinquagenarii.
חֻמָּשׁ Inguen.
חֲמֻשִׁים Armati.

חֲמַת Chemath.siue חֵמֶת Chémeth.Lagena . hydria . vter. Geñ. 21. Et tollēs panem & vtrem aque imposuit scapule eius.& in eo.Cūq̄ cōsumpta eēt aqua in vtre.Osee.7 Ceperūt principes furere a vino.Pro q̄ he.le.Ceperūt principes lagenā siue vtrē vini:vel de vino.pōt ēt signāre irā siue furorē sicut est in lr̄a nr̄a.vt Iob.21.Et de furore oīpotētis bibet.De quo vide infra in dictiōe יַיִן Iacham . Ponitur ēt pro felle. Deut.32.fel draconū vinū eorū.Abach.2. Ve qui potū dat amico suo mittēs fel suū.Sed ēt in predicto loco hebrei dicūt q̄d signāt hydriam siue vtrem.

חֲמַת Ater
Lagena.
חֵמָה Furor.
חֵמָה Fel.

חֵן Chen. Gratia.De quo vide in dictione sequenti.

חָנַן Chanan.misereri.gratificari. donare.s.per gratiā .deprecari.orare.Geñ.43.Deus inquit misereatur tui fili mi.

חֵן
חָנַן Misereri.

© Biblioteca Nacional de España

Exo.33.Et miserebor cui voluero. Pro quo in hebreo habetur. Et miserebor cui miserebor: siue cui misertus sum. Vnde in epistola beati pauli ad Romanos.cap. 9. Sic habetur.Moysi enim dicit miserebor cui misertus sum. & scribitur in predictis locis p simplicē nun: sicut & in aliqbus aliis sequētibus. Iudi.21.Miseremini eorū. Iob.19.miseremini mei miseremi mei saltē vos amici mei. Ps.6. Miserere mei de?qm infirm? sum. Ps.25. Audiuit dns & misertus ē mei. Ps.30.miserere mei dne qm tribulor. ps.36. Iustus aūt miseretur & tribuit. Ps.66. Deus misereatur nri. Ps.76. Aut obliuiscetur misereri deus. Ps.101. Quia tempus miserendi eius. Prouer.14. Qui aūt miseretur pauperi beatus. Et in eo.19. Feneratur aūt dño qui miseretur paupis. Esa.26. Misereatur impio & nō discet iustitiā. Et in eo.30. Propterea expectat dns vt misereatur tui. Et in eo. Miserans miserebitur tui. Et in eo.33. Dne miserere mei. Amos.5. Si forte misereatur dns deus exercituū. Malach.1. Et nunc deprecamini vultum dei vt misereatur nostri. Signat ēt donare vt Geñ.33. Quos donauit deus seruo tuo. Et in eo. Et quā donauit mihi deus tribuens oia. Ps.118. Et de lege tua miserere mei. Pro quo btūs hieronymus ī psalterio iuxta hebe.transtulit. Et legem tuā dona mihi. Et quādo est verbū quarte coniugationis tunc signat deprecari siue orare. aut quasi per gratiā vel misericordiam petere. vt Geñ.42. Cūq deprecaretur nos. Deut.3. Deprecatusq sum dnm. Iob. 19. Ore proprio deprecabar illū. Et in eo. Et orabam filios vteri mei. Et qa ille qui orat vl deprecatur submisse loq; tur: ideo ponitur in nra translatione p submisse loqui. Prouer.26. Quādo submiserit vocem suā nec crederis ei. Itē ponitur p ingemiscere. vt Hiere.23. Quomodo cōgemuisti cū venissent tibi dolores. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Quō deprecata es cū venissent tibi dolores. vl sic. Quā gratiā siue quā misericordiā habuisti cū venissent tibi dolores. Inde חן Chen.i.gra Geñ.18. Si iueni gratiā in oculis tuis ne transeas seruū tuum. Et in eo.39. Et dedit ei gratiā in conspectu principis carceris. Exo.3. Daboq gratiam populo huic. Et in eo.12. Dns autem dedit gratiā populo corā egyptiis. Et aliqn scribitur cū littera iod ī medio & dr חין Chin. De quo supra dictū est in suo loco. & inde חנינה Chanina.i.misericordia siue gratia. Pro quo beatus hieronymus transtulit requiē. Hiere.16. Qui nō dabūt vobis requiē. & inde תחנה Thechina.i.clementia.mia.gratia. deprecatio siue obsecratio.aut preces. vt Ios.11. Et non merentur vllam clementiam.3.Reg.8. Respice ad orationē serui tui et ad preces eius. Et in eodem. Et exaudies in celo orationes eorum & preces eorum. Et in eodem. Sint oculi tui aperti ad deprecationem serui tui & populi tui. Hiere. 38. Prostrabam ego preces meas coram Rege. Declinatur etiam pluraliter תחנונים Thachanunim siue תחנני Thachanune. secundum formam nominum masculinorum. vt Ps.27. Quoniam exaudiuit vocē deprecationis mee. Ps. 129. Fiant aures tue intendentes in vocē deprecatiōis mee. Prouer.18. Cum obsecrationibus loquitur pauper. Hiere. 31. Et in misericordia reducam eos. Zach.12. Spiritum gratie & precum. Reperitur etiam תחנונות Thachanunoth. secundū formā noīum femininorū. vt Ps.85. Et intende uoci deprecationis mee. Inde חנם Chinam.i.gratis siue gratuito aut frustra: supuacue. Geñ.29. Nun quia frater meus es gratis seruies mihi. Exo.21. Egredietur gratis absq pecunia. Nu.11. Recordamur piscīū quos comedebamus in egypto gratis. Ps.34. Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui. Et in eo. Superuacue exprobrauerūt animam meam. Prouer.i. Frustra ei iacitur rete ante oculos pēnatorū. Malach.1. Et nō incēdat altare meum gratuito.

Donare.

Deprecari Orare.

Submisse loqui.

Ingemiscere.

Gratia.

Requies.

Clemētia. Preces.

deprecatio

deprecatio

Obsecrationes. Mia. Preces.

Gratis.

Supuacue

Frustra.

חנה Chana. castrametari. castra ponere. manere. expugnare. obsidere. circūdare. scilicet castris obsidentiū. Exo. 13. Castrametati sunt in etham. Et in eo.14. Reuersi castra metentur e regione phiairoth. Et in eo.in conspectu eius castra ponetis super mare. Et in eo.15. Et castrametati sūt iuxta aquas. Et in eo. 9. Castrametati sunt in eodem loco. Et in eo. Ibiq; israel fixit tentoria. Pro quo hebrei legunt. Et mansit ibi israel. Iudi.11. Et castrametatus est trans Arnon. Et in eo.19. Mane apud me etiam hodie. Pro quo hebrei. Manete obsecro: ecce dies manendi vel quiescēdi. s. est. eo quod iam tendebat ad occasum. vt supra in eodem dicitur. 1. Reg. 4. Et castrametatus est iuxta lapidem adiutorii. Et in eo. Porro philistiim venerūt in aphec. Pro quo hebrei. Et philistiim manserūt siue castrametati sunt in aphec. Et in eo.13. Et ascendentes castrametati sunt in machmas. Et in eo.17. Castrametati sunt inter sochoth & azecha. Ponitur etiam pro obsidere vel expugnare aut circūdare. s. castris obsidentium. 2. Reg. 12. Et obside ciuitatem & cape eā 3. Reg. 16. Porro exercitus obsidebat gebbeton. 2. Paralip. 32. Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere. Ps. 26. Si consistant aduersum me castra. idest si obsederint vel castrametati fuerint aduersum me Esa. 29. Ve ariel ariel ciuitas quā expugnauit dauid. & potest etiā legi. Ciuitas in qua mansit vel in qua habitauit dauid. Et in eodē. Et circunda bo te quasi spheram Zach. 8. Et circundabo domum meam ex iis que militant mihi. Inde חֲנֻתֹת Thachanoth. idest mansio siue castrametatio. 4. Reg. 6. In loco illo & illo ponamus insidias. Pro quo hebrei legunt. In loco illo & illo mansio mea: scilicet erit ad insidiandum. Et inde מַחֲנֶה Machane. idest castrametatio. Siue castra. aut turma. circunuallatio. Et est vtriusq; generis tam in singulari quā in plurali. vt Geñ. 32. Castra dei sunt hec. Et in eodem. Si venerit esau ad vnam turmam & percusserit eam: alia turma que reliqua est saluabitur. Et in eodem. Ipse vero mansit nocte illa in castris. Nu. 2. In castris filiorum ruben ad meridianam plagam. Deut. 23. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorum. Et in plurali מַחֲנִים Machanim: siue מַחֲנַיִם Machanaim secundum formam masculinorum: aut מַחֲנוֹת Machanoth secundum formam femininorum. idest turme. castra. agmina. vt Geñ. 32. Et appellauit nomen loci illius Mahanaim. idest castra. Et in eodem. Et diuisit populum in duas turmas. Et in eodem. Et nunc cum duabus turmis regrediar. Nu. 10. Quando mouenda sunt castra. Et in eodem. 13. Vrbes quales: murate an absq; muris. pro quo hebrei legunt. Vrbes quales in quibus habitant: si in castris an in munitionibus. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Reg. 17. Congregantes autem philistiim agmina sua. Et in eodem. 29. Congregata sunt ergo philistiim vniuersa agmina. Canti. 6. Quid videbitis in sunamite nisi choros castrorū. Et inde חֲנִיוֹת Chanioth. idest mansiones parue. siue habitacula ad pernoctandum secundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymus transtulit ergastulum. Hiere. 37. Itaq; ingressus est Hieremias in domū laci. & in ergastulum. Et inde חֲנִית Chanith. idest lancea siue hasta. vt. 1. Reg. 17. Hastile autem haste eius erat quasi liciatorium texentium. Et in eodem. Ipsum autem ferrum haste eius. Et in eodem. 18. Tenebat autem saul lanceam. Et in eodem. 19. Nisusq; est saul configere dauid lancea. 1. Reg. 22. Hastam manu tenens. Et in eodem. 26. Ecce hasta regis. 2. Reg. 23. Ipse est qui leuauit hastam suam. Et in plurali. חֲנִיתִים Chanithim secundum formam masculinorum: siue חֲנִיתוֹת Chanithoth

Gratuito. חִנָּה

castrametari.

Castra ponere.

Manere.

Obsidere.

Expugnare circundare.

חֲנֻתֹת

castrametatio.

מַחֲנֶה

castra.

Turma.

מַחֲנִים

מַחֲנוֹת

Castra. Turme.

Agmina.

חֲנִיוֹת

Ergastulū חֲנִית

Hasta.

Lancea.

חֲנִיתִים חֲנִיתוֹת

© Biblioteca Nacional de España

Lancee. secundum formam femininorum. vt. 2. Paralipo. 23. Dedit ꝙ ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosq̃. Esa. 2. Et lanceas suas in falces.

Condire. חָנַט Chanat. condire. s. aromatibus: sicut in corporibus mortuorū fieri solet vt seruentur a putrefactione. producere. proferre. vt Genē. 50. Precepitq̃ seruis suis medicis vt aromatibus condirent patrem suum. Et in eo. Quibus iussa complentibus. Pro quo hebrei legunt. Et condierunt medici israelem. Et in eodem. Iste quippe mos erat cadauerum conditorum. Et in eo. Et conditus aromatibus repositus est in loculo. Itē חָנַט Chanat. i. producere. proferre. s. quando arbor profert primos fructus: vel qñ ficus profert grossos suos. Canti. 2. Ficus protulit grossos suos. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur חִטָּה Chita. i. triticum vel frumētum: eo qđ in lingua chaldaica dicitur חִנְטִין Chintin. vt Esdre. 6. Frumentum sal vinum & oleum. Et de hoc vide supra in dictione חִטָּה Chita.

Proferre. חָנַט

Triticum. חִטָּה

Frumētū. חִנְטִין

Dedicare. חָנַךְ Chanach. Initiare. dedicare. erudire. ibuere. s. primis rudimentis. Deut. 20. Quis est homo qui edificauit domum & non dedicauit eam. Et in eo. Et alius dedicet eā. 3. Reg. 8. Dedicauerunt templū dñi rex & filii israel. Inde חֲנֻכָּה Chanucha. i. dedicatio. vt Nu. 7. Hec in dedicatione altaris oblata sunt. Et in titulo. p̄s. 30. Psalmus cantici in dedicatione domus. Item חָנַךְ Chanach. erudire. siue imbuere. scilicet primis elementis vel a primis moribus. vt Prouer. 22. Prouerbium est: adolescens iuxta uiā suā: etiam si senuerit nō recedet ab ea. pro quo hebrei legunt. Erudi siue imbue adolescentem iuxta viam suam: etiam si senuerit non recedet ab ea. Et inde חֲנִיכִים Chanichim. i. deest eruditi siue imbuti legibus domus. Pro quo beatus Hieronymus transtulit expeditos. vt Genē. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos.

חֲנֻכָּה

Dedicatio חָנַךְ

Erudire. Imbuere. חֲנִיכִים

Expediti.

Gratis. חִנָּם Chinam. Gratis siue gratuito. superuacue. frustra. De quo vide supra in dictione חָנָן Chanan.

Pruina חֲנַמַּל Chanamal. pruina. Ps. 77. Et moros eorū in pruina sed btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit frigus. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat speciē grādinis. Et solum inuenitur in predicto loco.

Polluere. חָנַף Chanaph. polluere. maculare. simlare. hypocritā esse. seducere. Accipere personam. Nu. 35. Ne polluatis terram habitationis vestre. Et in eo. Que insontium cruore maculatur. Ps. 105. Et interfecta est terra in sanguinibus. ꝙ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Et polluta est terra in sanguinibus. Et ē in trāslatione nra fortasse debet legi infecta. p iterfecta. Esa. 24. Et terra iterfecta ē ab hītatoribus suis. vbi sīl'r p interfecta debet legi infecta. i. polluta siue vitiata aut cōtaminata. Hiere. 3. Nunqd nō polluta & cōtaminata erit terra illa. & in eo. Et polluisti terrā in fornicatiōibus tuis. Et in eo. 23. Propheta nāq̃ & sacerdos polluti sunt. Dañ. 11. & ipii in testm̄ simulabūt frau dulēter. & inde חֲנוּפָה Chanupha. i. pollutio vel cōtamiatio Hiere. 23. A ꝓphetis hil'm egressa est pollutio sup oēm terrā. Et inde חָנֵף Chaneph. i. hypocrita. simulator. fallax. vt Iob. 8. Spes hypocrite peribit. & in eo. 13. Non ei veniet in cōspectu eius ois hypocrita. Et in eo. 15. Cōgregatio ei hypocrite sterilis. Et in eo. 20. & gaudiū hypocrite ad instar pūcti. Et in eo. 34. qui regnare facit hoiem hypocritam pp pctā populi. Et in eo. 36. Simulatores & callidi ꝓuocāt iram dei. Ps. 34. tētauerūt me subsānauerūt me. Pro q̃ btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. In simulatione verborū fictorū. & in he. legitur in p'i. s. in simulatorib⁹ vl' simulatiōibus. Esa. 9. Quia ois hypocrita est & nequā. Et in eo. 10. Ad gentē fallacē mittā eum. Et in eo. 33. Possedit timor hypocritas. Et inde חָנֶף Chōneph. i. hypocrisis vel simulatio. vt Esa. 32. Vt perficiat simulationem.

Simulare. חָנַף

Pollutio. חֲנוּפָה

Hypocrita חָנֵף

Simulator.

Simulatio.

Fallax.

חָנַק Chanac. strangulare. necare. laqueo suffocare. 2. Reg. 17. Dispositā domo sua suspēdio iteriit. i. laqueo se suffocauit. Iob. 7. Quam ob rem elegit suspendium anima mea. Naum. 2. Et necauit leonibus suis.

חָנַק

laqueo suffocare vel suspendere. Necare.

חֶסֶד Chesed. misericordia. beneficiū. gratia. Genē. 21. Hāc mīam facies mecū. & in eo. Iuxta mīam quā feci tibi facies mihi. Et in eo. 47. Et facies mihi mīam & veritatē. Exo. 15. Dux fuisti in misericordia populo quē redemisti. Et in eo. 34. Faciens misericordiā in millia. Deut. 7. Custodiens pactū & mīam. 2. Reg. 16. Hec est inquit gratia tua ad amicū tuum. Iob. 6. Qui tollit ab amico mīam. Ps. 25. qñ mīa tua ante oculos meos est. Ps. 88. Misericordias dñi in eternū cantabo. & in eo. qñ dixisti in eternū mīa edificabitur. Prouer. 3. Misericordia & veritas non te deserant. Esa. 16. Et preparabitur in mīa solium. Et in eo. 57. Et viri mīe colliguntur. Ione. 2. Misericordiam suā derelinquūt. i. nō recordātur beneficiorum tanq̃ ingrati. Et inde חָסִיד Chasid. i. misericors. sanctus. benignus. benefaciens. siue q est in statu gratie. Ps. 4. Qñ mirificauit dñs sanctū suum. Ps. 11. quoniā defecit sanctus. Ps. 15. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Et inde verbū חָסַד Chasad. i. sanctum vel misericordem esse. Ps. 17. Cum sancto sanctus eris. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. Item חָסַד chasad. ponitur per antiphrasin pro improperare siue insultare. vt Prouer. 25. Ne forte insultet te qui audierit. Et inde חֶסֶד Chesed. i. deest improperium siue nefas. vel res nefaria vt. Leuit. 20. Nefariam rem operati sunt. Item חֲסִידָה Chasida. Nomen auis est inmunde. Pro quo beatus hieronymus transtulit porphyrionem. Leuit. 11. Onocrotalum & porphyrionem. Hebrei tamen dicunt ꝙ signāt ciconiam.

Misericordia. חֶסֶד

Beneficiū. חָסִיד

sanctus.

sanctū esse. חָסַד

Insultare. חָסַד

nefaria res חֲסִידָה

Porphyrion.

חָסָה Chasa. confidere. fiduciam habere. sperare. protegere. Tutari. Deut. 32. Vbi sunt dii eorum: in quib⁹ habebant fiduciam. Ps. 5. Et letentur omnes qui sperant in te Ps. 16. Qui saluos facis sperantes in te. Ps. 30. In te dñe speraui. Ps. 35. In tegmine alarum tuarum sperabunt. Ps. 56. Quoniam in te confidit anima mea. Et in eodem. Et ī vmbra alarum tuarum sperabo. Ps. 63. Letabitur iustus in domino: & sperabit in eo. Prouer. 14. Sperat autem iustus in morte sua. Esa. 14. Et in ipso sperabunt pauperes populi eius. Naum. 1. Et scies sperantes in se. Soph. 3. Et sperabunt in nomine domini. Item significat protegere vel tutari. vt Iudi. 9. Venite & sub vmbra mea requiescite. i. protecti & securi estote. Ps. 60. Protegar in velamento alarū tuarū. p̄s. 90. Et sub pennis eius spabis. i. ptegeris. & ide חֲסוּת Chasuth. i. fiducia. Protectio. vt Esa. 30. Et fiducia vmbre egypti in ignominiā. Et inde מַחְסֶה Machse. i. spes. fiducia. Protectio. p̄s. 45. Deus nr refugiū & virtus. pro quo beat⁹ hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Deus nra spes & fortitudo. Ps. 61. Deus adiutor noster in eternū. pro quo beatus Hieronymus transtulit. Deus spes nostra semper. p̄s. 70. Et tu adiutor fortis. pro quo beatus Hieronymus transtulit. Et tu spes mea fortissime. p̄s. 90. Dicet domino susceptor meus es tu. pro quo beatus hieroymus trāstulit. Dicēs dño spes mea. Et in eo. qñ tu dñe spes mea. p̄s 103. Petra refugium herinaciis. i. ptectio siue tutamen herinaciis. Esa. 25. Spes a turbie: vmbraculum ab estu. Et in eo. 28. quia posuimus mendacium spes nostra.

Proteger חָסָה

Fiducia. חֲסוּת

Fiduciam habere.

sperare confidere.

spes. מַחְסֶה

Refugium

חָסַל Chasal. deuorare deuastare. Deu. 28. qñ locuste deuorabūt oīa. & ide חָסִיל Chasil. i. bruch⁹. gen⁹ locuste. siue rubigo a deuorādo vl' deuastādo dictū. vt Esa. 33. sīē colligitur bruch⁹. Ioel'. 1. residuum bruchi comedet rubigo.

Deuorare חָסַל

Bruchus.

© Biblioteca Nacional de España

חָסַם Ligare

חָסַם Chasam.claudere siue ligare.s.os.vt Deut.25.Non ligabis os bouis terentis. Ezech.39. Que obstupescere faciet pretereuntes.Pro quo hebrei legunt.Que claudere faciet pretereuntes.s.ora vel nares propter magnitudinem fetoris cadauerum mortuorum.Sicut exponunt hebrei.& inde מַחְסוֹם Machsom.i.illud quo aialiũ ora claudũtur.Pro quo translatio nostra habet custodiã.vt.Ps.38.Posui ori meo custodiã.Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit silentium.

מַחְסוֹם Custodia

חָסַן Fortitudo

חָסַן Chosen.fortitudo.potentia.diuitie.opes.vt Prouer.15 Domus iusti plurima est fortitudo.Dañ.4. In robore fortitudinis mee.& aliquando scribitur cum aleph in fine. & dicitur חֲיִסְנָא Chisna. Dañ.2.Et regnum & fortitudinẽ & imperium & gloriam dedit tibi.Accipitur etiam pro diuitiis vel substantia aut opibus.Esa.33.Diuitie salutis sapiẽtia & scientia.Hiere.20.Et dabo vniuersam substantiam ciuitatis huius.Ezech.22.Opes & precium acceperunt.& in de verbũ.חָסַן Chasan.i.thesaurizare.reponere.Esa.23.Nõ condentur nec reponẽtur.& inde חֹסֶן Chason.i. fortis siue potẽs.Esa.1.Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppe & opꝰ vrũ qũi scintilla.pro quo hebrei le.Et erit fortis in stuppã & opus suum qũi scintilla.Amos.2.Et fortis ipse quasi quercus.& aliqñ scribitur cum iod in secunda syllaba. & dicitur חָסִין Chasin.vt.Ps.88.Quis similis tui potens es dñe.Item חָסַן Chasan in lingua chaldaica significat obtinere vel possidere aut hereditare.Dañ.7.Et obtinebit regnum vsqꝫ in seculum.Et in eo.Et regnũ obtinebũt sancti.i. possidebũt.

Diuitie

Substãtia Opes.

חָסַן Reponere

חֹסֶן Fortis Potens.

חָסִין Potens.

חָסַן Obtinere.

חָסַף Fictilis Testa.

חָסַף Chasaph siue חַסְפָּא Chaspa.in ligua chaldaica significat fictile siue testam.Dañ.2. Quedã aũt fictilis.& in eodẽ.Tunc contrita sunt pariter ferrum:testa.

חַסְפַּס חַסְפַּס pilo cõtusum.

חַסְפַּס Chasphas.minutum siue contussum.& additur lra mem in prĩcipio & dicitur מְחַסְפַּס Mechaspas.Pro qꝰ btũs Hieronymꝰ transtulit.Quasi pilo contussũ.Exo.16 Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo cõtussum.& solum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei qꝰ significat rotundũ.In translatione chaldaica habetur quasi decorticatum.

חָסַר Minui. Deficere

חָסַר Chasar.deesse.deficere.indigere.diminui.vt Geñ.8. Et ceperunt minui post centum quinquaginta dies. Et in eodem. At vero aque ibant & decrescebant.i. deficiebant vel minuebantur.& in eodem.18.Quod si mĩꝰ quinquaginta iustis quinqꝫ fuerint.Pro quo hebrei legũt.Si forte deficiãt de quinquaginta iustis quinqꝫ. Exo.16. Nec qui minus parauerat reperit minus.Pro quo hebrei legũt. Nec qui minus parauerat diminuit.s.mensurã gomor.& est sensus sicut in littera nostra.Deut.2.Et nihil tibi defuit.& in eodem.8.Et rerum omniũ abundantia perfrueris. Pro qꝰ he. le.Nihil indigebis in ea.Et in eodem.15.Et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. 1.Reg.21. An desũt nobis furiosi.3.Reg.17. Nec lecythꝰ olei minuetur. & in eodẽ. Et lecythꝰ olei non est imminutꝰ. Nec.9.Nihil cis defuit.Ps.8 Et minuisti eum paulominꝰ ab angelis.Ps.22.Et nihil mihi deerit.Prouer.10.Et virga in dorso eius qui indiget corde.& in eodem.12.Quam gloriosus & indigens pane.& in eodem.28.Dux indigens prudentia multosopprimit.& in eodem.31.Et spoliis non indigebit.Eccls.4. Et fraudo animam meam a bonis.i.diminuo bona anime mee.& in eodem.6.Et nihil deest anime sue.Canti.7. Nunqꝫ indigens poculis.Esa.23.Et potum sitienti auferat.Pro quo hebrei legunt.Potum sitiẽti diminuat siue indigere faciat. Hiere. 44.Indiguimus omnibus.& inde חֶסֶר Chaser siue חֹסֶר Chẽser.i.defectus.egestas.indigentia.vt Prouer. 10. Indocti autem in cordis egestate morientur..& in eodem.28.Et

Deesse.

Indigere

חֶסֶר Egestas

ignorat qꝫ egestas supueniet ei.& inde חֹסֶר Chosser.i.penuria.egestas.indigẽtia.defectus.Deut.28.Propter rerũ oĩm penuriã.Iob.30.Egestate & fame steriles.Amos.4.Et indigentiã panis in oñibus locis vestris.& inde חִסְרוֹן Chesron idest defectus siue diminutio.aut indigentia. Eccls.1. Stultorum infinitus est numerus.Pro quo hebrei legunt.Et defectus nõ potest numerari.Potest etiam legi sic. Et deficiẽs vel indigens.s.corde & intellectu non potest numerari. Et tunc erit sensus sicut in littera nostra. & ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.sicut in pluribus aliis locis. Et inde מַחְסוֹר Machsor.i.defectus siue indigẽtia.aut penuria. Iudi.18.In quo nullius rei est penuria.& in eodem.19.Nulla re indigemus nisi hospitio.Pro quo hebrei legunt.Nullius rei est indigentia.& in eodem.Et prebebo omnia que necessaria sunt.Pro quo hebrei legunt.Omnis indigentia tua super me.Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28.Qui dat pauperi non indigebit.i.non erit ei indigẽtia vel egestas.

חֹסֶר Penuria. Egestas

חִסְרוֹן Indigẽtia Defectus.

מַחְסוֹר Penuria.

Indigẽtia

חָף

חָף Chaph.mundus siue immaculatus. De quo vide in dictione sequenti.Quia inde deriuatur secũdũ hebreos.

חָפַף In thalamo morari protegere.

חֻפָּה Thalamꝰ.

חוֹף Littus. Statio nauium. Maritima Portus

חָפַף Chaphaph.occultare.velare.protegere.btũs Hieronymꝰ trãstulit:qũi in thalamo morari.Deut.33.Quasi in thalamo tota die morabitur.Pro quo he.le.Protegens super eum tota die.Inde חֻפָּה Chupa.i.thalamus.eo quod est coopertus & velatus.Ps.18.Et ipse tanqꝫ sponsus procedẽs de thalamo suo.Ioel.2.Egrediatur spõsus de cubiculo suo. & sponsa de thalamo suo.& inde חוֹף Choph.i.portus vel littus.aut statio nauium:eo quod occultat & protegit naues. Geñ.49.Zabulon in littore maris habitabit. & in eodem Et in statione nauium.Hiere.47.Et aduersus maritimas eius regiões.Pro quo he.le.Et aduersus portum maris. Et inde חָף Chaph.i.mundus siue immaculatus.vt Iob.33.Im maculatus & non est iniquitas in me.

חָף Immaculatus.

חָפָא Irritare.

חָפָה Tegere Operire Cooperire

חָפָא Chapha.irritare. De quo vide in dictione sequenti.

חָפָה Chapha.operire.tegere.velare.vt.2.paralip.3.Domũ quoqꝫ maiorẽ texit tabulis ligneis abiegnis. & in eodem.Texit domum & trabes eius & postes.& in eodem.Cenacula quoqꝫ texit auro.Ester.6.Lugens & operto capite. & in eodem.7.Et statim operuerũt faciem eius.Ps.67. Pẽne columbe deargentate.Pro quo in hebreo legitur.Coopte argento.Hiere.14. Operuerunt capita sua.Itẽ חִפָּא Chapha.cum aleph in fine.i.irritare siue detrahere.s.occulte.vt 4.Reg.17.Et irritauerunt filii israel verbis non rectis dominum deum suum.

חָפַז Festinare.

חָפַז Chaphaz.festinare siue festinãter abire.formidare.expauescere.mirari.admirari.stupescere.strĩgere.2.Reg. 4.Cũqꝫ festinaret vt fugeret cecidit.4.Reg.8. Que proicerant syri dum turbarentur.i.dum festinarent vt fugerẽt. 1.Reg.23.Porro dauid despabat se posse euadere.pro qꝰ he. le.Et dauid festinabat ire a facie saul.Potest etiam legi sic.& dauid formidabat ad eũdum a facie saul.i.formidabat posse abire a facie saul.quod est idẽ sensus cũ littera nostra. Itẽ significat formidare siue expauescere.Deut. 20. Nolite cedere neqꝫ formidetis.Ps.103.A voce tonitrui tui formidabunt. Itẽ significat mirari.siue admirari.aut stupescere:vel excessum mentis.vt 10b.40.Ecce absorbebit flumẽ & nõ mirabitur.Ps.30.Ego dixi in excessu mentis mee. Ps.34. Cõturbati sunt cõmoti sunt.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Cõturbati sunt admirati sunt.Ps.115.Ego dixi in excessu meo.& beatus Hieronymus in predicto psalterio trãstulit.Ego dixi in stupore meo & inde חִפָּזוֹן Chiphazon.i.festinatio aut pauor.vel admiratio siue excessus.s.mentis.vt Exo.12.Et comedetis eum fe-

Festinãter fugere.

Formidaꝫ

Mirari Excessꝰ mẽtis.

חִפָּזוֹן

© Biblioteca Nacional de España

Festinatio חפזו

stinanter. Pro quo hebrei legunt. Comedetis eum in festinatione. Deut. 16, In pauore egressus est de egypto. Pōitur etiā pro tumultu. vt Esa. 52. Qm̄ nō in tumultu exibitis

Tumultus חֹפֶן

Chophen. Interior pars manus: que vola dicitur siue pugnus vel pugillus. & solum inuenitur in nūero plurali. Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camīo. Leuit. 16. Et hauriens manu cōpositum thymiama. Pro quo hebrei legunt. Et plenis manibus siue pugillis thymiamate. Eccls. 4. Melior est pugillus cū requie: q̄ plena vtraq; manus cum labore.

Manus

Pugillus

חָפֵץ

Chaphes. velle. placere. voluntatem aut complacētiā habere. siue dilectionē vel amorem habere. Geñ. 34. Amabat enim puellam valde. pro quo he. le. Quia volebat aut voluntatem siue cōplacentiā habebat in filia iacob. Nu. 14. Si propicius fuerit dñs. pro quo he. le. Si voluntatē habuerit dñs. aut si vult dñs. Deut. 21. Si aūt postea nō sederit animo tuo. pro quo he. le. Et si non habueris voluntatē vel cōplacentiā in ea. & in eo. 25. Sin aūt noluerit accipere vxorem fratris sui. i. si non voluerit. Iudi. 13. Si dñs nos vellet occidere. 1. Reg. 15. Nunquid vult dñs holocausta & victimas. Ps. 146. Non in fortitudine equi volūtatem habebit. Canti. 8. Donec ipsa velit. Ezech. 18. Nunquid voluntatis mee est mors impii. i. nunquid voluntatem habeo in morte impii. & in eo. Quia nolo mortē morientis. pro quo he. le. Quia non habeo voluntatē in morte morīētis: siue quia non volo mortem morientis. & in eodem. 33. Viuo ego dicit dominus nolo mortem impii. i. non volo. Ponitur etiā pro stringere. vt Iob. 40. Strinxit caudam suam quasi cedrus. & inde חֵפֶץ Chéphes. i. voluntas. complacentia. beneplacitum. Ps. 1. Sed in lege domini volūtas eius. Ps. 110. Exquisita in omnes voluntates eius. Esa. 58. In die ieiunii vestri inuenitur voluntas vestra. & in eo. Facere voluntatē tuā in die sancto meo. & in eo. Et non inuenitur voluntas tua. Ponitur etiam in numero plurali. pro reb⁹ preciosis. i. pro iis que desiderantur. vt Prouer. 3. Et omnia que desiderantur huic non valent comparari.

Uolle.

Stringere חֵפֶץ

Uolūtas.

חָפַר

Chaphar. fodere. explorare. contemplari. considerare. scrutari. confundere siue cōfundi. erubescere. Geñ. 21. Qm̄ ego fodi puteū istum. & in eo. 26. O mīs puteos q̄s foderant serui patri illius. & in eo. Fodit alios puteos: quos foderant serui patris sui abraā. & in eo. Foderūtq; in torrēte. & in eo. Profectus inde fodit alium puteū. Nu. 21. Puteus quem foderunt principes. Iob. 12. Et defossus securus dormies. Quod sic exponitur ab hebreis. f. dormies securq; quasi terra esset defossa in circuitu tuo. Sicut fit in arce vel fortalicio ne inimici possint accedere ad murum. Eccls. 10 Qui fodit foueam incidet in eam. Hiere. 13. Et fodi & tuli lumbare. Item significat explorare vel considerare aut contemplari seu scrutari. Ios. 2. Vt explorarent terram. & in eodem. Et omnē terram considerare venerunt. Iob. 3. Quasi effodientes thesaurum. pro quo he. le. Et scrutantur eam. f. mortem magis q̄ thesauros. & in eodē. 39. Inde contēplatur escam. Significat etiam confundere vel erubescere. Ps. 33. Et facies vestre non confundentur. Prouer. 15. Impius autem confudit & cōfudetur. & in eodē. 19. Ignominiosus erit & infelix. pro quo he. le. Confundere faciens & erubescere faciens. Esa. 1. Erubescetis super hortis quos elegeratis. & in eo. 24. Erubescet luna & confundetur sol. & in eodem. 33. Confusus est libanus. & in eo. 54. Non erīs te pudebit. i. non erubesces. Hiere. 15. Confusa est & erubuit.

Fodere

Explorare. Cōsiderare. Scrutari Cōtēplari.

Cōfundere

Erubescere.

Pudere. חָפַשׂ

Libertate donare. חָפְשִׁי

Chaphas. liberum eē. liberare. i. libertate donare. Leuit. 19. Nec libertate donata. & in eodē. Quia nō fuit libera. & inde חָפְשִׁי Chopsi. i. liber vel liberatus. Exo. 21. In septimo egredietur liber gratis. Deut. 15. In septimo anno dimittes eum liberum. & in eo. Et quem libertate donaueris: nequaq; vacuum abire patieris. Iob. 3. Et seruus liber a domino suo. & in eo. 39. Quis dimisit onagrū liberum. Ps. 87. Inter mortuos liber. & in pl'ali חָפְשִׁים Chopsim. Hiere. 34. Vt dimitteret vnusquisq; seruum suum & ancillam suam liberos. & inde חָפְשׁ Chóphes. i. libertas. Ezech. 27. In tapetibus ad sedendum. pro quo hebrei legunt. In pannis siue in vestibus libertatis ad sedendū siue ad equitandū ideſt pannis siue tapetibus quibus liberi vtuntur. sicut exponunt hebrei. & inde חָפְשִׁית Chopsith. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit separatam. vt. 2. Paralip. 26. Et habitauit in domo separata plenus lepra. i. libera ab aliorum hominum habitatione.

Liber

חָפְשִׁים Liberi

חָפְשׁ Libertas

חָפְשִׁית Separata.

חָפַשׂ

Chaphas cū apice ceboleth. scrutari. inuestigare. mutare. Geñ. 44. Quos scrutat⁹ incipiens a maiori vsq; ad minimū. 1. Reg. 23. Scrutabor eū in cūctis millibus iuda. Ps. 63. Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinium. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ps. 76. Et scopebā spm̄ meū. pro quo hebrei legunt. Et scrutabatur spiritus meus siue inuestigabat vel inuestigabatur. Prouer. 2. Et sicut thesauros effoderis illam. i. scrutatus fueris vel inuestigaueris illam. & in eodē. 20. Que inuestigat omnia secreta ventris. Threñ. 3. Scrutemur vias nostras. Amos. 9. Inde scrutans auferam eos. Soph. 1. In tēpore illo scrutabor ierusalem in lucernis. Abdie. 1. Quomodo scrutati sunt esau. vbi pōitur in hebreo verbū passiuum prime coniugationis quod scribitur cū nun in principio. Item significat mutare. f. habitum vel vultū. vt. 1. Reg. 28. Mutauit ergo saul habitum suum. 3. Reg. 20. Et mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. & in eodem. 22. Sume arma tua & ingredere prelium. pro quo he. le. Muta. f. habitum & ingredere prelium. & in eodem. Porro rex israel mutauit habitum suum. Iob. 30. In multitudine eorum cōsumitur uestimentum meū. pro quo hebrei legunt. In multitudine fortitudinis. f. dolorum mutatur vestimentum meum. Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28. Regnantibus impiis ruine hominū. pro quo hebrei legunt. Cum surrexerint impii mutatur homo. vel secūdum aliam significationem scrutatur siue inuestigatur homo.

Scrutari

Inuestigare

Mutare.

חֵץ

Ches. Sagitta. De quo vide in dictione sequenti. quia inde deriuatur.

חָצַץ

Chasas. diuidere. dimidiare. vt Iob. 21. Et numerus mensium eius dimidietur. Item חֲצַץ Chasas. i. sagitta. iaculum. Ps. 76. Etenim sagitte tue transeunt. & cōmuniter scribitur cū simplici sade. & dicitur חֵץ Ches. vt. 4. Reg. 19. Nec mittet in eum sagittam. Hiere. 9. Sagitta vulnerās lingua eorū. & in eo. 50. Non parcatis iaculis. quod in hebreo legitur singulariter. f. iaculo vel sagitte. Scribitur etiā cum iod in fine & dicitur חֵצִי Chési. vt. 1. Reg. 20. Iecit aliā sagittam trās puerum. & in eo. Ecce ibi est sagitta. 4. Reg. 9. Et egressa est sagitta per cor eius. & in plurali חִצִּים Chisim siue חֲצֵי Chise. vt Deut. 32. Sagittas meas complebo in eis. 1. Reg. 20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eū. Ps. 19. Sagitte potētis acute. & ide מְחֻצָּץ Mechases siue חֹצֵץ Choses. i. ballistarius siue sagittarius aut phalanx vel turma armatorum & curruum. Iudi. 5. Vbi colisi sunt currus. Pro q̄ hebrei legunt. A voce sagittariorum uel ballistariorū. Pro uer. 30. Et egredietur vniuersa per turmas suas. Item חָצָץ Chasas. i. calculus siue lapillus. Prouer. 20. Et postea implebitur os eius calculo. Ponitur etiam translatiue pro numeratione vel numero. vt Threñ. 3. Confregit ad numerū dētes meos. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cōfre-

חֵץ Sagitta.

חִצִּים Sagitte

חֹצֵץ Ballistari⁹. Turma

חָצָץ Calculus Numerus.

© Biblioteca Nacional de España

git calculo siue in modum arene dentes meos.

חָצַב Chasab. fodere. scindere. secare. percutere. excidere. sculpere. dolare. Deut. 6. Cisternas quas non fodisti. Pro quo in hebreo habetur. Cisternas defossas siue excisas quas non fodisti siue nō excidisti. & in eodem. 8. Et de mō tibus eius eris metalla fodiuntur. 2. Paralip. 2. Et octoginta millia qui cederent lapides de mōtibus. Ps. 28. Vox domini intercidentis flamā ignis. i. excidentis. Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Vox domini diuidens flāmā ignis. Prouer. 9. Excidit colūnas ei? septem. Esa. 5. Torcular extruxit in ea. pro quo he. le. Torcular excidit siue effodit in ea. & in eodē. 10. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea. & in eodem. 15. Attendite ad petram vnde excisi estis. & in eodem. 22. Quia excidisti tibi hic sepulchrū: excidisti in excelso memoriale. Pōitur etiam pro percutere. Esa. 51. Nunquid non tu percussisti superbum. Item significat sculpere siue dolare. vt Iob. 19 Vel certe sculpātur in silice. Osee. 6. Propter hoc dolaui in prophetis. & inde מַחְצֵב Machseb. i. lapicidium. s. locus vnde lapides excīduntur. vt. 4. Reg. 22. Vt emantur ligna & lapides de lapidicinis.

Fodere. Scindere. Excidere. Secare. Percutere. Sculpere. Dolare. Lapidicia.

חָצָה Chasa. diuidere. Partiri. dimidiare. separare. Geñ. 35. Diuisitq; filios lie & rachel. Exo. 21. Vendent bouem viuum & diuidēt precium. & in eo. Cadauer aūt mortui inter se dispartient. i. diuident. Nu. 31. Diuidesq; ex equo predam. & in eodem. Ex media parte filiorū israel quā separauerat. Iudi. 7. Diuisitq; trecētos viros in tres ptes. 4. Reg. 2. Et diuise sunt huc atq; illuc. Iob. 40. Diuident illum negociatores. Ps. 54. Non dimidiabunt dies suos. Esa. 30. Veluttorrens inundans usq; ad mediū colli. Pro quo hebrei legunt. Vsq; ad collum dimidiabit. & est sensus sicut in littera nostra. Dañ. 11. Et diuidetur in quattuor vētos celi. Et inde חֲצִי Chasi siue חֲצִי Chési. i. dimidium. semis. siue media pars. vt Exo. 12. Factum est autem in noctis medio. Et in eodē. 25. Cuius longitudo habebat duos & semis cubitos. & in eodem. Latitudo cubitum & dimidium. & in eodē Altitudo cubitum similiter ac semissem. 3. Reg. 3. Et date dimidiam partem vni & dimidiam partem alteri. & inde חֲצוֹת Chasoth. i. dimidium. Exo. 11. Media nocte īgrediar in egyptum. Ps. 118. Media nocte surgebam ad confitendū tibi. Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַחֲצִית Machasith siue מְחֵצָה Mechesa. i. dimidiū siue dimidia ps. vt Exo. 30. Dimidium sicli iuxta mensuram templi. & in eodem. Media pars sicli offeretur dño. Leuit. 6. Medium ei? mane & medium eius vespere. Nu. 31. Ex media quoq; parte filiorum israel accipies. & in eodem. Dataq; est media ps his qui in prelio fuerant.

Separare. Dimidiare. Medium. Semis. Dimidium. Media. Dimidium Media ps.

חֵצֶן Chisen siue חֹצֶן Chósen. sinus. vlna. Nec. 5. Insup excussi sinum meū. Ps. 128. Et sinum suum qui manipulos colliget. Esa. 49. Et afferent filios tuos in vlnis. Et alii qui hebrei dicunt q significat brachium.

Sinus. Vlna.

חָצַף Chasaph. in liugua chaldaica significat vrgere siue temere agere seu īpudēter agere. & inde מַחְצֵפָא Machsepha. i. vrgens siue temeraria vel impudens. Dañ. 3. Et iussio regis vrgebat. Ponitur etiā pro crudeli. vt in eodē. 2. Et tam crudelis sentētia a facie regis esset egressa. Et etiam in predicto loco hebrei legunt. Impudēs siue temeraria sñia.

Vrgens. Crudelis.

חָצַר Chasar. clangere. vel canere. s. tuba. & scribitur cū duplici sade. vt. 1. Paralip. 15. Sacerdotes clangebant tubis. 2. Paralip. 5. Et cū eis cētum viginti canētes tubis. & in eodem. 7. Porro sacerdotes canebāt tubis ante eos. & in eodem. 29. Hi qui tenebant tubas erāt in officio suo. pro quo hebrei legunt. Et tube clangebant: siue vt ita dicā: tibicinabant. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. & in de חֲצֹצְרָה Chasósra. i. tuba. vt Osee. 5. Clangite buccina in gabaa tuba in rama. & in plurali חֲצֹצְרוֹת Chasósroth. i. tube vt Nu. 10. Fac tibi duas tubas argenteas. & in eodem. 31. Et tubas ad clangendum tradidit ei. Ps. 97. In tubis ductilib?. Item חָצֵר Chaser. Atrium. vestibulū. villa. & reperitur generis cōis tam in singulari q̄ in plurali. Exo. 27. Facies & atrium tabernaculi. & in eodē. In latitudine uero atrii. & in eodem. 40. Circundabisq; atrium tētoriis. 2. Reg. 17. Qui habebat puteum in vestibulo suo. 3. Reg. 6. Edificauit atriū interius. & in eodem. 7. Et atrium maius rotundū. 2. Paralip. 7. Sanctificans quoq; salomon mediū atrii. Ester. 1. In vestibulo horti & nemoris. & in eodem. 6. Amā quoq; exterius atrium domus regie intrauerat. Hiere. 26. Sta in atrio domus domini. & in eodem. 36. In vestibulo superiori in introitu porte noue. & in eodem. 37. Et mansit ieremias in vestibulo carceris. Ezech. 10. Et atrium repletum est splendore glorie domini. & in eodem. 40. Vsq; ad frontem atrii interioris. & in codem. Et porta atrii interioris. & in eodē. Et introduxit me in atrium interius. & in eodem. Et vestibulum eius ad atrium exteri?. Et in eodem. 46. Porta atrii interioris que respicit ad orientem. & aliquādo scribitur cū he in fine. Hiere. 36. Et ingressi sunt ad regem in atriū. & in plurali חֲצֵרִים Chaserím siue חַצֵרוֹת Chaseroth. i. atria. vt. Ps. 85. Concupiscit & deficit anima mea in atria dñi. & in eodem. Quia melior est dies vna in atriis tuis. Ps. 99. Et atria eius in hymnis. Esa. 1. Vt ambuletis in atriis meis. Ponitur etiam pro villa vel oppido tam in singulari q̄ in plurali. Geñ. 25. Per castella & oppida eorum. Exo. 8. Et morte sunt rane de domibus & de villis. Leuit. 25. Sin autem in villa fuerit domus que muros non habet. Nu. 34. Vnde egredientur confinia ad villam nomine Addar. Ios. 15. Ciuitates & ville earum. Esa. 24. In domib? habitabit cedar. pro quo hebrei legūt. In villis siue in oppidis habitabit cedar. & inde חָצִיר Chasir. i. herba. fenum. 3. Reg. 18. Si forte possimus inuenire herbam. Iob. 8. Et ante omnes herbas arescit. & in eodem. 40. Fenum quasi bos comedet. ps. 103. Producens fenum iumentis. Ps. 129. Fiāt sicut fenum tectorum. Esa. 15. Quia aruit herba. & in eodem. 37. Et herba tectorum que exaruit. Et in eodem. 40. Omnis caro fenū. & in eodem. 34. Et germinabunt inter herbas. Ponitur ēt pro pascuis. siue pro virore. vt Esa. 34. Et erit cubile draconū & pascua struthionū. & in eodē. 35. Viror calami & iunci. Significat etiam porrū. vt Nu. 11. Porriq; & cepe & allia.

Oppidum. Villa. Herba. Fenum. Pascua. Viroz. Porrum

חֹק Choc. lex. legitimum. preceptum. ritus. De quo vide in dictione sequenti.

Lex

חָקַק Chacac. decernere. statuere. precipere. leges condere. describere. depingere. exprimere. exarare. Prouer. 8. Et legum conditores iusta decernunt. Esa. 10. Ve qui cōdūt leges iniquas. vbi etiam pro legibus pōitur חֹקְקֵי Chicece. ac si diceret. ve qui decernunt decreta iniqua siue ve qui statuunt statuta iniqua. Esa. 22. Diligenter in petra tabernaculum tibi. Pro quo hebrei legunt. Describens vel exarans in petra tabernaculum suum. Ezech. 23. Imagines chaldeorū expressas coloribus. & aliq̄n scribitur cum simplici coph. vt Iob. 4. Vt exarentur in libro stiloferreo. Prouer. 8. Q̄n certa lege & gyro vallabat abyssos. & in eodem. Quādo appendebat fundamenta terre. pro quo hebrei legunt. Quando statuebat vel decernebat siue describebat aut certa lege vallabat fundamenta terre. Esa. 30. Et in libro diligēter exara illud. Ezech. 4. Et describes in eo ciuitatem ierusalem. Et inde מְחֻקָּק Mechucac. i. illud quod decernitur vel statuitur. pro quo btūs Hieronymus transtulit iudicia. vt Prouer. 31.

Chacac. Leges cōdere. Exprimere Exarare. Describere.

© Biblioteca Nacional de España

מְחֹקֵק Ne forte bibant & obliuiſcãtur iudiciorũ. & inde מְחֹקֵק Mechochec. i. legiſlator aut legifer. doctor. dux. princeps. vt Nu. 21. In datore legis & in baculis ſuis. Eſa. 33. Domin⁹ legifer noſter. Ponitur etiã pro doctore. vt Deut. 33. Qđ in parte ſua doctor eſſet repoſitus. Item ponitur pro duce vel principe. vt Geñ. 49. Mõ auferetur ſceptrũ de iuda & dux de femore eius. Iudi. 5. De machir principes deſcenderũt.

Dator legis. Legiſlator Legifer Doctor. Dux. Princeps

חֻקִּים Scribitur etiam ſine mem in principio. vt in eodẽ. Cor meũ diligit principes iſrael. & inde חֻקִּים Chicheche. i. leges ſiue ſtatuta. vt Eſa. 10. Ve qui condunt leges iniquas. Et ſecũdũ hebreos ſignificat etiã cogitationes. vt Iudi. 5. Vbi nos legimus magnanimorũ reperta eſt cõtẽtio. Pro quo ipſi legũt.

Leges

Cogitationes.

חֹק חֻקָּה Magne cogitationes cordis uel exarationes cordis. & inde חֹק Choc ſiue חֻקָּה Chuca vl' חֻקַּת Chucath. i. lex. legitimũ. preceptũ. rit⁹. cultus. ius. cerimonia. ſtatutum. cõſuetudo. terminus. & eſt cõmunis generis tam in ſingulari q̃ in plurali. Geñ. 47. Et factum eſt quaſi in legem. Exo. 12. Et celebritis eam domino in generationibus veſtris cultu ſempiterno. i. lege vl' ritu ſempiterno. & in eodem. Et cuſtodietis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpetuo. & in eodẽ. Cuſtodi verbum iſtud legitimũ tibi & filiis tuis. & in eodem. Hec eſt religio phaſe. i. lex ſiue ritus phaſe. & in eodem. 13. Cuſtodies huiuſcemõi cultum ſtatuto tẽpore. & in eodẽ. 28. Legitimũ ſempiternũ erit Aaron & filiis eius. & in eodẽ. 29. Cedẽtq̃ in partẽ Aaron & filiorũ eius iure perpetuo. & in eo. 30. Legitimũ ſempiternũ erit ipſi & ſemini eius. Leuit. 6. Legitimum ſempiternũ erit in generationibus ueſtris. & in eodẽ. 7. Et dedi aaron & filiis eius lege perpetua. & in eodẽ. 10. Quod datũ eſt tibi & filiis tuis de oblationibus dñi. Pro quo hebrei legunt. Quia legitimum ſiue ſtatutum eſt tibi & filiis tuis. & in eodẽ. 16 Eritq̃ hoc vobis legitimum ſempiternũ. & in eodẽ. 18. Nec in legitimis eorum ambuletis. & in eodẽ. Et precepta mea ſeruabitis. & in eo. 26. Si in preceptis meis ambulaueritis. Nu. 9. Preceptũ idem erit apud vos tam aduene q̃ indigene. & in eodẽ. 19. Hec eſt religio victime. pro quo hebrei legunt. Hoc eſt legitimum legis ſiue hec eſt cerimonia legis. 1. Reg. 30. Et factũ eſt hoc ex die illa & deinceps cõſtitutũ & prefinitum. Ps. 2. Predicans preceptum eius. Ps. 93. Qui fingis laborẽ in precepto. Ps. 118. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Ad cuſtodienda precepta tua. & in eodẽ. Iuſtificationes tuas cuſtodiam. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Precepta tua cuſtodiã. Ps. 148. Preceptũ poſuit & nõ preteribit. Eſa. 24. Mutauerunt ius. Hiere. 32. Et accepi librum poſſeſſionis ſignatũ & ſtipulationes & rata. vbi ponitur pro rata. i. ſtatuta vel determinata. & in eo. 33. Et leges celo & terre nõ poſui. Ezech. 20. Ergo & ego dedi eis precepta nõ bona: & in eodem. 36. Sacrificium dño legitimum iuge atq̃ perpetuum. & ponitur ibi plurale pro ſingulari. Mich. 7. Longe fiet lex. Soph. 2. Priuſq̃ pariat viſio. pro quo in hebreo habetur. Priuſq̃ pariat lex ſiue preceptum aut ius. & in littera noſtra debet legi. Priuſq̃ pariat iuſſio. Quia ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. vnde beatus Hieronymus exponens predictũ locũ ſic ait. Anteq̃ preceptũ ſequatur effectus. Significat etiã illud quod datur alicui ex ſtatuto legis vel a natura aut ex conſuetudine. vt in aliquibus locis predictis & Geñ. 47. Quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis prebebantur. Prouer. 30. Tantũmodo victui meo tribue neceſſaria. i. cibaria ſtatuta ex natura. & in eodẽ. 31. Deditq̃ predam domeſticis ſuis & cibaria ancillis ſuis. i. ſtatuta cibaria Ponitur etiã pro termino. vt Iob. 14. Cõſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt. & in eodẽ. 26. Terminum circũdedit aquis. & in eodem. 38. Circundedi illud terminis meis. Eſa. 5. Et aperuit abſq̃ vllo termino. Item ponitur pro tempore. i. pro tempore ſtatuto. vt Iob. 14. Et cõſtituas mihi tempus in quo recorderis mei. Ponitur etiã p voluntate. vt Iob. 23. Cum expleuerit in me voluntatem ſuam Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Cum expleuerit terminum meum ſiue ius vel legem meam. Item ponitur pro ſinu. vt in eodem. 23. Et in ſinu meo abſcondi verba oris ei⁹. Vbi p ſinu põitur in hebreo חֵק Chuc p חֵיק Chec.

Voluntas. Sinus.

חָקָה חָקַק Chaca. depingere. deſcribere. ſculpere. conſiderare. vt Ezech. 23. Cũq̃ vidiſſet viros depictos in pariete. & inde מְחֻקֶּה Mechuche. i. ſculptũ ſiue depictũ. pro quo btũs Hieronymus tranſtulit. Regulam. vt. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulam. Ponitur etiam pro conſiderare. vt Iob. 13. Et veſtigia pedum meorum conſideraſti. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt. Deſcripſiſti vel ſculpſiſti. Vide etiã de hoc in dictione precedenti.

חָקָה חָקַק Depingere. מְחֻקֶּה Sculptum Regula. Cõſiderare

חָקַר Chacar. querere. inueſtigare. ſcrutari. explorare. conſiderare. ſupputare. probare. Deut. 13. Quere ſollicite & diligenter. Iudi. 18. Vt explorarent terram & diligenter inſpicerent. i. diligenter inueſtigarent vel conſiderarent. & in eodem. Dixerũtq̃ eis ite & cõſiderate terram. 1. Reg. 20. Si inueſtigauero ſententiam patris mei. 1. Paralip. 19. Vt inueſtigent & ſcrutẽtur terram tuã. 2. Paralip. 4. Ita vt ignorarent pondus eris. Pro quo hebrei legunt. Non poterat inueſtigari põdus eris. Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̃a. Iob. 5. Vt inueſtigauim⁹ ita eſt. & in eo. 28. Et enarrauit & preparauit & inueſtigauit. & in eodem. 29. Et cauſam quam neſciebam diligẽtiſſime inueſtigabam. Ps. 43. Nõne deus requiret iſta. Prouer. 18. Et venit amicus eius & inueſtigauit eum & in eoẽ. 25. Gloria regũ inueſtigare ſermonẽ. & in eo. 28 Et pauper prudens ſcrutabitur eũ. Eccl⁹. 12. Et inueſtigans compoſuit parabolas multas. Threñ. 3. Et queramus & reuertamur ad dominũ. Ponitur etiam pro ſupputare. vt Hiere. 46. Succiderũt ſaltum eius ait dominus quia ſupputari non poteſt. Significat etiam probare. vt. Ps. 138. Dñe probaſti me. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dñe inueſtigaſti me. & in eodem. Proba me de⁹ & ſcito cor meũ. & etiã beatus Hieronym⁹ in hoc loco trãſtulit. Scrutare me deus & cognoſce cor meum. & inde חֵקֶר Checher. i. inueſtigatio vl' ſcrutatio. vt. Ps. 144. Et magnitudinis eius non eſt finis. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Et magnitudinis eius nõ eſt inuentio. i. non eſt inueſtigatio vl' ſcrutatio. Prouer. 25. Celum ſurſum & terra deorſum & cor regum inſcrutabile. pro quo hebrei legunt. Et cordis regum non eſt ſcrutatio. i. nõ eſt eius ſcrutari ſupradicta. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem. Sicut qui mel multum comedit non eſt ei bonum: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria. Eſa. 40. Nec eſt inueſtigatio ſapientie eius. Ponitur etiam pro veſtigiis. vt Iob. 11. Forſitan veſtigia dei comprehendes. Pro quo hebrei legunt. Forſitan inueſtigationem vel ſcrutationem dei comprehendes.

Requirere Scrutari. Supputare Probare. Inueſtigatio. Veſtigia.

חָרַר Charar. arere. exſiccari. ſuccẽdi. eſtuare. iraſci: ſiue ira ſuccendi. Et cõmuniter ſcribitur per ſimplicem res. vt Iob. 30. Et oſſa mea aruerunt pre caumate. Scribitur in predicto loco cũ he in fine. & aliq̃ ſcribitur cũ nun in principio. ſ. quando eſt verbum paſſiuum prime coniugatiõis. vt. Ps. 68. Rauce facte ſunt fauces mee. pro quo he. le. Aruit ſiue exiccatum eſt guttur meũ. Vnde beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Exaſperatũ eſt guttur meũ. Ps. 101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt. i. exſiccata ſũt. Hiere. 6. Defecit ſufflatorium in igne. i. combuſtũ vel ſuc-

Arere Exſiccare. Exaſperare.

© Biblioteca Nacional de España

Succedere

censum est.Ezech.15.Et medietas eius redacta est in fauil-
lam.pro quo hebrei legunt.Et medietas eius exsiccata est
siue exaruit vl succesa est.& in eo.Quāto magis cum illud
ignis deuorauerit & consumpserit.i.succenderit.Pōitur ēt
Tabescere Liquefieri pro tabescere vel liquefieri.vt Ezech.24.Et ossa tabescent
& in eodē.Vt incalescat & liquefiat es eius.Sed etiā in predi
ctis locis hebrei dicūt ף significat exsiccare vel succēdere.
Insanire Itē ponitur ף insanire.vt Esa.24.Ideoq; insaniēt cultores
eius.Et etiā in predicto loco hebrei legunt.Arescent vl suc
cendentur habitatores eius.Potest etiā legi sicut est in litte
ra nostra.Nā significat etiā furere vel irasci quod est idē qđ
insanire.De quo vide infra in dictione חָרָה Chara.& inde
Siccitas חֲרָרִים Charerim.i.siccitas.vt Hiere.17.Sed habitabit in
siccitate in deserto.& scribitur pluraliter in hebreo in pre-
dicto loco:& nunq; reperitur in numero singulari.duplica
tur ēt aliqñ littera cheth & dē חַרְחַר Charchar.i.incēdit vel
Succēdē. succendit.vt Prouer.26.Sic homo iracundus suscitat rixas
חַרְחַר ideſt succendit vel incendit rixas.& inde חַר חַר Charchur.
Ardor. ideſt morbus ardens siue ardor. Deut.28. Ardore & estu
& aere corrupto.

חָרַב Charab.arere. exsiccare. vastare. desolare. destruere.
dissipare.desertum facere.siue desertum esse. Geñ.8.
Primo mense prima die mēsis iminute sunt aque. Pro quo
hebrei legunt.Exsiccate sunt aque.& in eo.Vidit ף exscca-
ta esset superficies terre.Iudi.16.Si septem neruiceis fuñ
bus necdū siccis.Iob.14.Et fluuiꝰ vacuefactus arescat.Pro
Exsiccare Arescere quo hebrei legunt.Et fluuiꝰ exsiccetur & arescat.Esa.19.Et
Desolare Siccare fluuius desolabitur.i.arescet atq; siccabitur.& in eo.37.Et
siccaui vestigio pedis mei omnes riuos aggerum.& in eo.
44.Qui dico profundo desolare.Pro quo hebrei legunt.
Qui dico ף profunditati.s.maris vel fluminis arescere vel exsic
care.Potest etiā legi sicut est in littera nostra:quia est equi
uocū ad vtrūq;.& in eodē.51.Numquid nō tu siccasti mare.
Desertū fa cere. Hiere.51.Et desertum faciam mare eius.i. exsiccabo mare
eius. Osee.13. Et desolabit fontē eius.i. exsiccabit. Naū.1.
Et oīa flumina ad desertum deducens. Pro quo hebrei le-
gunt.Et oīa flumina exsiccans siue arefaciens.& inde חָרָבָה
Charaba.i.siccū aridū siue arida.vt Geñ.7.Et cūcta in qui
bus spiraculū vite est in terra mortua sunt.Pro quo hebrei
Siccum. Arida. legunt.Et cuncta in quibus spiraculū vite est in arida mor-
tua sunt.Exo.14.Et vertit mare in siccum. Leuit.7. Siue
oleo conspersa siue arida fuerit.Prouer.17.Melior est bu-
cella sicca cum gaudio.Eze.30.Et faciā alueos fluminū ari-
dos.& inde חֹרֶב Choreb.i.siccitas.calor.estus.vt Iudi.6.Et
in omni terra siccitas.& in eodem.Oro vt solum vellus sic
Siccitas Estus. cum sit.& in eodem.Et fuit siccitas in solo vellere. Esa.25.
Vmbraculū ab estu.& in eo.Sicut estus in siti.& in eodē.Et
quasi calore sub nube torrente.Hiere.5. Siccitas super aq̄s
eius.Aggei.1.Et vocaui siccitatē super terram.Scribitur ēt
חֹרֶב cum puncto cegol in prima syllaba & dicitur חֵרֵב Chereb.
Estus. ideſt estus.vt Deut.28.Ardore & estu. Scribitur etiam cū
Estas. חַרְבֹן nun & dicitur חַרְבֹן Charbon.i.siccitas vel estas.Ps.31. Dū
confringitur spina,pro quo beatus Hieronymus in psalte
rio iuxta he.ve.transtulit.Cum exarserit estas. Itē חָרַב Cha
rab. Deuastare.desolare.destruere.dissipare.desertum esse.
Deuastare Desertū eē Desolare Desertū fa cere. Destruere. Vastare Iudi.16.Qui deleuit terram nostrā.i.deuastauit vel desola-
uit.Nee.2.Ciuitas domus sepulchrorū patrū meorum de-
serta est.Esa.34.A generatione in generationem desolabi
tur.& in eodē.37.Desertas fecerunt reges assyriorū terras
& regiones earum.& in eodem.49.Destruentes te & dissi
pantes a te exibunt.& in eodem.60.Et gētes solitudine va
stabuntur.Hiere.2.Et porte eius desolamini vehementer.
& in eodē.26.Et vrbs ista desolabitur. & in eodem.33. In
loco isto quem vos dicitis esse desertum.& in eodē.50. Dis
sipa & interfice quos post eos sunt.& in eo. Dissipate vni-
uersos fortes eius.Ezech.6.Vrbes deserte erunt.& in eodē
Et dissipabuntur & interibunt are vestre.& in eodem.26.
Implebor:deserta est.& in eodem.Cum dedero te vrbē de
solatā.Soph.3.Deserta feci vias vestras.Aggei.i.quia do-
mus mea deserta est.& inde חֹרֶב Choreb.i. destructio siue
destructum vel desertū. solitudo.vt Esa.61.Et instaurabūt
ciuitates desertas.Quod in hebreo legitur singulariter.s.
ciuitates destructionis.i.ciuitates destructas vel desertas si
cut est in littera nostra. Eze.29. Et erit terra egypti in de-
sertum & in solitudinem.Soph.2.Et coruus in superlimi-
nari. Pro quo hebrei legunt.Et destructio in superlimina-
ri.Sed si scribatur cum aym in prima tūc significat coruū.
& in plurali חֳרָבוֹת Charboth siue חֳרָבוֹת Charaboth.i. de-
structiones aut destructa vel deserta. vt Esa. 48. Non sitie-
runt in deserto.Quod in hebreo legitur pluraliter.s.in de-
sertis.vel secundū primā significationem in siccitatibus. &
in eodē.61.Et edificabunt deserta a seculo.Ezech.13. Qua
si vulpes in deserto.pro quo he.le.In desertis. & in eo.36.
Torrentibus vallibusq; & desertis parietinis.& in eo.Et in
stauratuero ruinosa.pro quo he.le.Et edificabuntur deserta
& in eo.Et ciuitates deserte & destitute.Ps.108.Et eiiciātur
de habitationibus suis·pro quo beat9 Hieronymus in psal
terio iuxta hebraicā veritatē trāstulit. Et exquirātur in pa-
rietinis suis.Scribitur etiam cum mem vel nun & dicitur
מְחֳרָבוֹת Machoraboth siue נְחֳרָבוֹת Necheraboth.vt Ezech.
29.Et ciuitates eius in medio vrbium subuersarum.vbi po
nitur pro subuersis.& in eodem.30.Et vrbes eius in medio
ciuitatum desertarum erunt.& inde חֹרֶב Chareb siue חֵרֵב
Chereb.i.gladius.ensis.culter.mucro.& secundū hebreos
est genus ad omnia ferramenta acuta quibus scindimus.
Geñ.3.Et flameum gladium atq; versatilem.& in eo. 27.
Viues in gladio.& in eo.48.Quam tuli de manu amorrei
in gladio & arcu meo. Exo.5. Ne accidat nobis pestis aut
gladius.& in eodem.20.Si enim leuaueris cultrū tuum sup
cum polluetur. Leuit.26.Et gladius non transibit termios
vestros.Nu.22.Cernens asina angelum stantem in via eua
ginato gladio. Deut.33.Scutum auxilii tui & gladius glorie
tue. Iudi.3.Qui fecit sibi gladium ancipitem.& in eo.Et tu
lit ficam de dextero femore suo.ideſt & tulit gladium.& in
eodem.7.Gladius domini & gedeonis.i.Reg.13.Non est in
uentus ensis & lancea in manu totius populi.2.Reg.2. Nū
vsq; ad internitionem tuus mucro deseuiet.Iob.41.Cum
apprehenderit eum gladius non subsistet. Ps.36.Gladium
eorum intret in cor ipsorum.Ps.43.Neq; enī in gladio suo
possederunt terram.Esa.27.In die illa visitauit dominus
in gladio suo.Hiere.4.Et ecce peruenit gladius vsq; ad ani
mam.& in eodem.33.Et ad munitiones & ad gladium.& in
eodem.47.Vsquequo cōciderīs o mucro dñi.Ezech.5.Su
me tibi gladium acutum radentē pilos.& in eo. 21. Mucro
euagina te.& in plurali חַרְבוֹת Charboth siue חֲרָבוֹת Chara
both.vt Ios.5.Fac tibi cultros lapideos.3.Reg.18. Incide-
bant se iuxta ritum suum in cultris & lanceolis.Esa.2.Et cō
flabunt gladios suos in vomeres. Ponitur etiam pro instru-
mentis ferreis acutis quibus muri destruuntur. Pro q̄ btūs
Hieronymus transtulit Armaturā.vt Ezech.26. Et turres
tuas destruet in armatura sua.& inde verbum חָרַב Charab.
Quod significat pugnare.siue trucidare.vt.4 Reg.3. Pu-
gnauerunt reges contra se & cesi sunt mutuo.

חָרַג Charag.contrahere.constringere.vt.2.Reg.22.Et cō-
trahentur in angustiis suis.& solum inuenitur in predi
cto loco.& in lingua chaldaica significat timorem.

Dissipare.

חָרַב

Destructio

Solitudo.

חֳרָבוֹת

Deserta.

Ruinosa.

Parietine

מְחֳרָבוֹת

Subuerse. Deserte

חָרֵב

Gladius.

Culter.

Sica.

Ensis.

Mucro

חֳרָבוֹת

Cultri.

Gladij.

Armatura

חָרֵב

Pugnare.

חָרַג

Cōtrahere Timor.

© Biblioteca Nacional de España

חַרְגֹּל Chargol.ſpecies volatilis quattuor habēs pedes.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. ophimachū. vt Leuit.11. Atacus atq; ophimachus.& ſolū inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei q; eſt genus locuſte.

Ophimachus.

חָרַד Charad.pauere.formidare. timere. expaueſcere. obſtupeſcere.admirari.terrere. tremere.cōmoueri.vt Geñ. 17.Expauit iſaac ſtupore vehementi.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Iudi.7.Qui formidoloſus & timidus eſt.& in eodē. Turbato omni exercitu. pro quo hebrei legūt. Et omnē exercitum pauere fecit: ſiue exterruit. 1.Reg.4.Erat aūt cor eius pauens p arca domini.& in eo. 13.Et omis populus perterritus eſt qui ſequebatur eum.& in eodē.14.Sed & omis populus ſtationis qui erat ad preliandū obſtupuit.& in eodem.16.Et admirati ſūt ſeniores ciuitatis.2.Reg.17.Percutiam eū: cūq; fugerit omnis populus qui cum eo eſt percutiam regem deſolatum.pro quo hebrei legunt.Terrebo eum & omnem populū qui cum eo eſt:& percutiam regem ſolū.3.Reg.1. Territi ſunt ergo & ſurrexerunt.Iob.11.Et non erit qui exterreat. & in eo. 37. Super hoc expauit cor meū.Eſa.29.Et ſtupebunt & timebunt a facie cōmotionis manus dñi.& in eodem.66.Audite verbum domini qui tremitis ad verbum eius.Ezech. 30 Egredientur nuncii a facie mea ad conterendā ethiopiam. Pro quo hebrei legunt. Ad terrendam ſiue ad exterrendā ethiopiam: vel vt contremiſcere faciant ethiopiam:ſiue vt expaueſcere faciant ethiopiam.& in eo.32. Et obſtupeſcēt reges ſinguli pro anima ſua.Oſee.11.Et formidabunt filii maris. & in eodē pōitur pro auolare.vbi dicitur.Auolabūt quaſi auis exegypto.Pro quo hebrei legunt.Mouebuntur ſiue cōmouebūtur q̄ſi auis ex egypto.i.velociter cōmouebuntur pre timore vel terrore.Ponitur etiā pro laborare vl' miniſtrare: quod eſt motus quidam.vt.4.Reg.4. Ecce ſedule in omnibus miniſtraſti nobis.pro quo hebrei legunt. Ecce laboraſti pro nobis omnē laborem iſtū. Siue ecce miniſtraſti pro nobis omē miniſterium iſtud. vbi pōitur verbum & nomen ab eo deriuatum.& inde חֲרָדָה Charada.i. ſtupor.tremor.terror.timor.vt Geñ.27. Stuporc vehemēti & vltra q̄ credi poteſt admirans ait.Ezech.26.Et induētur ſtupore.vbi ponitur in hebreo חֲרָדוֹת Charadoth in numero plurali.Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro miraculo quod eſt res ſtupenda.1.Reg.14.Et factum eſt miraculum in caſtris.& in eodem. Et factum eſt quaſi miraculū a deo.Prouer.29.Qui timet hominem cito corruet.pro q̄ hebrei legunt. Timor ſiue tremor hominis dabit ruinam. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

Expaueſcere. Pauere. Terrere Obſtupeſcere. Admirari. Timere Tremere. Formidar. Cōmoueri Miniſtraſ Stupor Miraculū Timor

חָרָה Chara.iraſci.indignari.furore ſuccēdi.emulari.Geñ. 4.Quare iratus es.Exo.32.Cur domine iraſcitur furor tuus contra populū tuum. Deut.11.Iratuſq; dñs claudat celum.& in eodē. 31. Et iraſcetur furor meus contra eum. 2.Reg.22.Qñ iratus eſt eis.& in eodem.24.Et addidit furor domini iraſci contra iſrael.4.Reg.22. Iratus eſt furor eius contra iudam.Iob.32. Porro aduerſum amicos ei⁹ indignatus eſt.Ps.123.Cum iraſceretur furor eorum in nos. Ione.4.Putas ne bene iraſceris tu.Zach. 10. Super paſtores iratus eſt furor meus. Scribitur etiā ſine he. vt Geñ. 4. Iratuſq; eſt cain vehementer.Exo.32.Iratuſq; valde proiecit de manu tabulas.Nu.12.Iratuſq; contra eos abiit. Scribitur etiam cum nun in principio.ſ.qñ̄ eſt verbum paſſiuū prime coniugationis.Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit pugnare.vt Canti.1.Filii matris mee pugnauerunt contra me.Eſa.41.Omnes qui pugnant aduerſum te. Vide ēt de hoc ſupra in dictiōe חֲרַר Charar. Inde חֲרִי Chori.i. ira. vt Exo.11.Et exiuit a pharaone iratus nimis. pro quo hebrei legunt. Et exiuit a pharaone cum ira furoris. Deut.30 Que eſt hec ira furoris ei⁹ imenſa.& inde חָרוֹן Charon.ira. furor. vt Exo.15. Miſiſti iram tuam. & in eo.32. Quieſcat ira tua & eſto placabilis. 4.Reg.22. Verūtamen nō eſt auerſus domin⁹ ab ira furoris ſui magni.Ps.2.Et in furore ſuo conturbabit eos.Ps.84.Auertiſti ab ira indignationis tue Ponitur etiam חֲרָה Chara pro emulari.vt Ps.36.Noli emulari in malignātibus.& in eo.Noli emulari in eo qui ꝓſperatur in via ſua.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit Contendere. & inde verbū tertie coniugationis.ſ. הֶחֱרָה Hechera.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.In monte.Nee.3.Poſt eū in monte edificauit Baruch filius Zachai. Quod poteſt legi ſic.ſ.poſt eum emulatus.ideſt imitatus edificauit Baruch filius Zachai.vel ſecūdū primā ſignificationē irat⁹.quia fortaſſe inuitus edificauit: tamen ſi pro littera cheth ſcribatur cū littera he:que eſt quaſi eiuſdem figure:vt dicatur הַהֲרָה Hahára tunc ſignificat in monte ſicut eſt in littera noſtra.

Ira. חָרוֹן Ira. Furor חָרָה Emulari. הֶחֱרָה In monte.

חָרוּז Charuz.monile.torques.& ſolum inuenitur in nūero plurali.ſ. חֲרוּזִים Charuzim vt Canti.1.Collum tuum ſicut monilia.& ſecundum aliquos hebreos ſcribitur etiam cum aleph in principio loco cheth.Ezech.27. Vbi nos legimus cedros quoq; habebāt in negociationibus tuis.pro quo ipſi legunt. Monilia ſiue torques habebāt in negociationibus tuis.Sed melius in tranſlatione noſtra. De quo vide ſupra in dictione אֶרֶז erez.

Monile חֲרוּזִים

חַרְחַר Charchar.ſuccendere.ſiue incitare.ſ.rixas vl' iurgia De quo vide ſupra in dictione חָבַר Charar.

חָרַט Cheret.ſtilus:ſiue opus fuſorium. Eſa.8. Et ſcribe in eo ſtilo hominis.Exo.32.Formauitq; opere fuſorio. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& formauit eum ſtilo. ſcilicet ferreo.& inde חֲרִיטִים Charitim.Pro quo beat⁹ Hieronymus tranſtulit Acus.ſ.ornamētū muliebre.Eſa.3.Lintemina & acus.Ponitur etiam pro marſupiis vel ſaccis. vt 4.Reg.5.Ligauitq; duo talenta argenti in duobus ſaccis.

חַרְטֹם Chartom.hariolus.incantator. maleficus. vt Dañ. 2.Ab omni hariolo & mago.& in plurali חַרְטֻמִּים Chartumim .i.incantatores ſiue harioli aut malefici. Exo. 7.Fecerunt etiam ipſi per incantatiōes egyptiacas.& in eodem.Feceruntq; ſimiliter malefici egyptiorum.& in eodē. 8.Fecerunt aūt & malefici per incantationes ſuas ſimiliter. & in eodem.Et dixerunt malefici ad pharaonem digit⁹ dei eſt.Dañ. 2.Precepit aūt rex vt conuocarentur harioli.Ponitur etiam pro coniectoribus.vt Geñ. 41.Miſit ad omnes cō iectores egypti.

Stilus. חֲרִיטִים Acus. Sacci חַרְטֹם Hariolus. חַרְטֻמִּים Incantationes Malefici Harioli Cōiectores

חָרַךְ Charach.inuenire.Prouer.12.Non inueniet fraudulētus lucrū.& ſolū inuenitur in predicto loco.& dicūt hebrei q; ſignificat inurere vl' adurere ſiue aſſare.vnde in predicto loco ipſi legunt.Non inuret ſiue non aſſabit fraudulētus venationem ſuam.Quod ſic exponitur ab hebreis:quaſi dicat.Quidquid dolo vel fraude acquiritur velociter peribit nec fraudulentus fruetur eo. Aliiuero dicunt q; ſignificat ſtigmatizare ſiue ſignare.i.ſigna vel ſtigmata in rebus propriis ponere:vt inter alienas poſſint cognoſci vel inueniri.& in lingua chaldaica ſignificat adurere.Dañ.3.Et capillus capitis eorum non eſſet aduſtus.Item חַרְכֵּים Charachim.cancelli.Canti.2.Proſpiciens per cancellos. & ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Inuenire. Inurere Adurere חַרְכֵּים Cancelli.

חָרֻל Charul.ſentis.vrtica.ſpina. Iob.30. Et eſſe ſub ſentibus delicias computabant.Prouer.14. Et ecce totum repleuerant vrtice.Soph.2.Siccitas ſpinarū & aceruū ſalis.

Sentis. Vrtica Spine חָרָם

חָרַם Charam.delere.deſtruere.deſolare.occidere. anathematizare.deuouere. cōſecrare. Nu.21. Delebo vrbes

eius. Esdre.10. Auferetur vniuersa substantia eius. Pro q̃ hebrei legunt. Destruetur vniuersa substantia eius: siue occidentur vniuersa pecora eius. Esa.11. Et desolabit dñs linguam maris egypti. Item significat occidere siue interficere. vt Exo.22. Qui immolat diis occidetur. Nu.21. Quem ille interfecit subuersis vrbibus eius. Ios.6. Et interfecerũt omnia que erant in ea. & in eodẽ.10. Regemq; illius interfecit. & in eodẽ. Sed omne quod spirare poterat interfecit. Hiere.50. Dissipa & interfice. & in eodẽ. Et interficite eã. Item significat anathematizare. vt Ios.6. Vos aũt cauete ne de his que precepta sũt quippiam cõtingatis & sitis preuaricationis rei: & omnia castra israel sub peccato sint. pro quo hebrei legunt. Vos aũt cauete ab anathemate ne anathematizemini: & accipiatis de anathemate: & ponatis castra israel in anathemate. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ponitur etiã pro consecrare vel deuouere aliqd dño: ne quis eo fruatur q̃si sit anathema. Leuit.27. Et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. & in eo. Oñe quod domino consecratur siue homo fuerit siue animal. & in eo. Quidquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum est domino. & inde חֵרֶם Cherem. i. cõsecratio. anathema: occisio. interfectio. rete. siue sagena. vt Leuit. 27. Et omnis consecratio que offertur ab homine nõ redimetur. pro quo he. le. Et omnis consecratio que cõsecratur vt deuouetur ab homine. vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum. Nu.15. Omne quod ex voto reddiderint filii israel tuum erit. Pro quo he. le. Omnis consecratio. i. oñe quod deuouetur in israel. s. domino: tuum erit. & cõmuniter ponitur pro anathemate. Deut.7. Ne fias anathema sicut & illud est. & in eodem. Quia anathema est. & in eo.13. Et non adhere bit de illo anathemate quicq̃ in manu tua. & Ios.6. Sitq; ciuitas hec anathema. & in eo. Tulerũtq; de anathemate. & in eo. Quia pollut⁹ est anathemate. Zach. 14. Et anathema non erit amplius. Malach. 4. Et percutiã terram anathemate. scribitur etiã cum he in fine. vt Nu.21 Et vocauit nomen loci illius horma. i. anathema. Item ponitur pro morte vel interfectiõe. vt.3. Reg.20. Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua. Esa.14. Et sup populum interfectionis mee ad iudicium. Mich.7. Vir fratrẽ suum ad mortem venatur. Significat etiam rete vel sagena quibus aues vel pisces capiuntur. vt Eccl's.7. Que laqueus venatorũ est & sagena cor eius. Ezech.26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. Abach.1. Traxit illud in sagena sua. & in eodem. Propterea immolabit sagene sue. Itẽ חֲרוּם Charum. i. ille qui habet maculam in naribus. s. qui habet nasum grandiorem vel minorem quam homines communiter hñt. vt Leuit.21. Si vel puo vel grãdi vel torto naso.

חַרְמֵשׁ Falx

חַרְמֵשׁ Chermes. falx. Deut.23. Falce autem non metes. & solum inuenitur in predicto loco.

חֶרֶס Sol.

חֶרֶס Cheres. sol. vt Iob.9. Qui precipit soli & nõ oritur.

חַרְסָה Sol.

חַרְסָה Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur חַרְסָה Charsa. vt Iudi.14. Die septimo ante solis occubitum. & inde חַרְסִית Charsith. i. orientalis secundũ hebreos. vt Hiere.19

חֲרֵסִית Orientalis.

Iuxta introitũ porte fictilis. Pro quo hebrei legunt. Iuxta introitum porte orientalis. Potest etiam deriuari a dictione חָרַשׁ Chares. Que significat testam siue fictile: quia secũdũ hebreos frequenter ponitur littera sin cum apice cibboleth pro littera samach. vnde beatus Hieronymus in explationibus super Esaiam capl'o.19. sic ait. Cheres em̃ verbũ ambiguum est & testa dicitur & sol. eo qd vtrũq; areat & siccum sit. hec Hieronymus. Item חֶרֶס Cahres. i. pruri-

חֶרֶס Testa.

חֶרֶס Prurigo

חֶרֶף go. Deut.28. Scabie quoq; & prurigine.

חָרַף Charaph. exprobrare. improperare. blasphemare. cõuiciari. ignominiam facere. reprehendere. morti uel discrimini se offerre. hyemare. Iudi.8. Super quibus exprobrastis mihi dicentes. 1. Reg.17. Ego exprobraui agminibus israel hodie. & in eo. ad exprobrãdũ em̃ israel ascẽdit. & in eodem. Quis est enim hic philisteus incircuncisus qui exprobrauit aciem dei viuentis. 2. Reg.22. Et blasphemauit israel. & in eo.23. Quando exprobrauerunt philistiim. 4. Reg.19. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Ps.41. Ex probrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei. Ps.54. Qm̃ si inimicus me⁹ maledixisset mihi. pro quo btus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Non em̃ inimicus exprobrauit mihi. Ps.68. Et opprobria exprobrãtium tibi ceciderunt super me. Ps.73. Vsq; quo deus improperabit inimicus. Ps.118. Et rñdebo exprobrãtib⁹ mihi verbũ. Prover.27. Vt possim exprobrãti respõdere sermonem. & inde חֶרְפָּה Cherpa. i. opprobrium. improperiũ. ignominia vt Geñ.30. Abstulit de⁹ opprobrium meũ. 1. Reg.17. Et tulerit opprobriũ de israel. 2. Reg.13. Ego em̃ ferre non potero opprobriũ meũ. Ps.21. Opprobriũ hoim & abiectio plebis. Ps.68. Improperium expectauit cor meũ. Esa.4. Aufer opprobrium nostrũ. & in eo.20. Ad ignominiam egypti. & in plurali חֶרְפּוֹת Cherphoth siue Charaphoth Ps.68. Et opprobria exprobrantiũ tibi. Dañ.12. Alii in opprobriũ vt videant semp. Qd in hebreo legitur pluraliter scilicet in opprobria. Significat ẽt reprehẽdere. vt Iob.27 Neq; em̃ reprehẽdit me cor meũ. Et secũdũ hebreos significat etiã desponsare. vt Leuit.19. Pro eo qd nos habemus Que sit ancilla etiã nobilis. hebrei legunt. Que sit ancilla desponsata viro. Sed nõ habet simile vnde significet despõsare. Significat ẽt offerre se discrimini vel morti. vt Iudi.5. Zabulon vero & Neptalim obtulerunt animas suas morti. Item חָרַף Charaph. i. hyemare. vt Esa.18. Et oẽs bestie terre super illũ hyemabunt. & inde חֹרֶף Choreph. i. hyems. vt Geñ.8. Estas & hyems. Amos.3. Et percutiã domũ hyemalem cũ domo estiua. Zach.14. In estate & hyeme erũt. Item ponitur pro frigore. vt Prouer.20. Propter frig⁹ piger arare noluit. Ponitur etiã pro iuuẽtute vel adolescẽtia. vt Iob. 29. Sicut fui in diebus adolescentie mee.

חָרַץ Mutire

חָרַץ Charas. mutire. latrare. inire prelium. decernere. prescindere. decidere. Exo.11. Apud oẽs aũt filios israel non mutiet canis. Ios.10. Nullus contra filios israel mutire ausus est. & aliqui hebrei exponũt pro mutire. s. mouere linguam & exacuere. Itẽ significat inire preliũ. vel secũdũ hebreos exacuere se ad preliũ. vt.2. Reg.5. Tũc inibis preliũ. Itẽ ponitur pro decernere. vt.3. Reg.20. Hoc est iudicium tuũ quod ipse decreuisti. & inde נֶחֱרָצָה Necherasa. i. concisa vel decisa. pro quo beatus Hieronymus transtulit Abbreuiationẽ. Esa.10. Consumationẽ enim & abbreuiationem dñs deus exercituũ faciet. & in eo.28. Consumationẽ enim & abbreuiationem audiui. Quod hebrei exponunt consumationẽ decisam uel definitam. & inde חָרוּץ Charus. i. precisio vel concisio aut abbreuiatio. Iob.14. Breues dies hominis sunt. Esa.10. Consumatio abbreuiata. i. decisa vel definita. Ioel.3. Populi in valle cõcisiõis. & in eo. Quia iuxta est dies dñi in valle cõcisionis. Significat etiã חָרוּץ Charus secũdũ hebreos hominẽ rectũ & iustum vel diligentẽ cui⁹ opera sunt decisa & definita ratiõe & intellectu. Pro q̃ btus Hieronymus trãstulit fortẽ vel robustũ. vt Prouer.10. Manus aũt fortium diuitias parat. & in eo.12. Manus fortium dominabitur. & in eo.21. Cogitatiões robusti semp in abũdantiã. Ponitur etiã pro diligente vel sollicito. Itẽ חָרִיץ Charus. significat instrumentũ quo frumentum triturat̃ siue excutitur: eo quod est acutum & scindit fruges. vt Esa.28.

Destruere. Desolare

Occidere. Interficere.

Anathematizare

Cõsecrare.

חֵרֶם

Cõsecratio

Deuouere

Anathema.

Mors Interfectio.

Sagena

חָרוּם

חַרְמֵשׁ Falx

חֶרֶס Sol.

חַרְסָה Sol.

חַרְסִית Orientalis.

Testa.

חֶרֶס Prurigo

חֶרֶף

Exprobrare

Blasphemare

Improperare

חֶרְפָּה Opprobrium.

Improperiũ Ignominia.

חַרְפּוֹת

Reprehendere.

Despõsare

Offerre se morti.

חָרַף Hyemare

חֹרֶף Hyems

Frigus

Adolescentia.

חָרַץ Mutire

Inire prelium.

Decernere

נֶחֱרָצָה

Abbreuiatio.

Decisa.

חָרוּץ

Abbreuiatio.

Concisio

חָרוּץ

Fortis.

Robustus Sollicitus

© Biblioteca Nacional de España

Serra. Non em̃ in serris triturabitur git. vbi ponitur pro serris. & in eo. 41. Ego posui te quasi plaustrum triturans. vbi ponitur pro triturãte. & in plurali חֲרֻצוֹת Charusoth. i. plaustra quibus trituratur. vt Amos. 1. Eo qđ triturauerunt in plaustris ferreis galaad. & inde חֲרִיצִי Charise. Pro quo beatus Hieronymus transtulit Carpẽta. vt. 2. Reg. 13. Et circũegit super eos ferrata carpenta. s. scindẽtia. & 1. Paralip. 20. Et fecit super eos tribula & trahas & ferrata carpẽta transire. Ponitur etiam חֲרִיצֵי Charise pro caseis vl̃ pro formelis caseis. vt. 1. Reg. 17. Et decem formelas casei has deferes. pro quo brei legunt. Decẽ caseos lactis hos deferes. ponitur ẽt חָרוּץ Charus pro habẽte cicatricẽ. vt Leuit. 22. Si cicatricem habens si papulas. Item חָרוּץ Charus. i. menia siue murus: eo quod in parte supiori tendunt ad acuitatẽ. Dañ. 9. Edificabitur platea & muri. Item חָרוּץ Charus. i. aurũ. vt Iob. 41. Sternet sibi aurũ quasi lutum. Ps. 76. Et posteriora dorsi eius in pallore auri. Prouer. 3. Melior est acquisitio eius negociatione auri. & in eo. 8. Doctrinã magis q̃ aurum eligite. & in eo. Melior est fructus eius auro & lapide precioso. & in eo. 12. Et subst̃antia hominis erit auri preciũ. Zach. 9 Et aurũ vt lutũ platearũ. Itẽ חָרָץ Charas in lingua chaldaica significat lumbũ vel renes. Dañ. 15. Et compages renum eius soluebantur.

Triturans חָרֻצוֹת Plaustra. חָרִיצִי Carpenta. חֲרִיצֵי Formele. חָרוּץ Cicatrices habẽs חָרוּץ Murus חָרוּץ Aurum חָרָץ Renes. חָרָצָב חָרָצוֹת Colligationes

חָרָצָב Charsub. nodus siue colligatio. & solum inuenitur in nũero plurali. s. חָרָצוֹת Charsuboth. vt Esa. 58. Dissolue colligationes impietatis. Ps. 72. Quia non est respectus morti eorũ. pro quo he. le. Quia nõ sũt colligationes siue vincula morti eorũ. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quia nõ cogitauerũt de morte sua. i. nõ sunt eis colligantia & innodatiões morti eorũ.

חָרָצָן Acinus

חָרָצָן Charsan. acinus. i. granulũ vue. & solũ inuenitur in numero plurali. vt Nu. 6. Ab vua passa vsq̃ ad acinum. pro quo hebrei. le. Ab acinis vsq̃ ad folliculũ. s. vue.

חָרַק Fremere Frendere. Stridere

חָרַק Charac. fremere. frendere. stridere. s. dentib9. vt Iob. 16. Infremuit cõtra me dentibus suis. Ps. 34. Frẽdue runt super me dentibus suis. Ps. 36. Et stridebit sup eũ dentibus suis. Ps. 111. Dentibus suis fremet & tabescet. Threñ. 2 Et fremuerunt dentibus.

חָרַשׁ Silere Tacere. Silere. Dissimulare re se audiſ חָרַשׁ Surdus חֵרֵשׁ

חָרַשׁ Charas. silere. tacere. dissimulare se audire. obsurdescere. tacitũ cogitare. arare. Gen̄. 34. Siluit donec venirent. Nu. 30. Et tacuerit voti rea erit. & in eo. Qua die audierit vir & nõ cõtradixerit: voti rea erit. Pro q̃ he. le. Qua die audierit vir & tacuerit: voti rea erit. & est idẽ sensus cũ littera nostra. & in eo. Si audierit vir & tacuerit. & in eodẽ. Qđ si audiens vir tacuerit. Iudi. 16. Et ibi tota nocte cũ silentio prestolabantur. pro quo. he. le. Et siluerũt ibi tota nocte. 1. Reg. 7. Ne cesses p nobis clamare ad dñm deũ nr̃m. idest ne sileas a clamore. Nee. 5. Et siluerunt nec inuenerũt quid responderent. Iob. 11. Tibi soli tacebũt hoies. & in eo. 41. Non parcam ei. Pro quo he. le. Non tacebo mendacia eius. Ps. 27. De9 me9 ne sileas a me. Ps. 34. Vidisti dñe: ne sileas. Ps. 38. Ne sileas q̃m aduena ego sum apud te. Ps. 49 De9 noster nõ silebit. Esa. 41. Taceant ad me ĩsule. & in eo. 42. Silui patiens fui. Soph. 3. Silebit in dilectiõe sua. Item significat dissimulare se audire: vel obsurdescere. vt. 1. Reg. 10. Ille aũt dissimulauit se audire. Mich. 7. Et aures eorum surde erũt. & inde חֵרֵשׁ Cheres. i. surdus. Exo. 4. Aut quis fabricatus est mutũ & surdũ. Leuit. 19. Non maledices surdo. Ps. 37. Ego aũt tanq̃ surdus non audiebã. Ps. 57. Sicut aspidis surde. Esa. 29. Et audient in die illa surdi verba legis. & in eo. 35. Et aures surdorum patebunt. & in eo. 42. Surdi audite. & inde חֵרֵשׁ Cheres. i. tacite siue clam. pro q̃ beatus Hieronymus transtulit in abscondito. Ios. 2. Misit igitur Iosue filiꝰ nun de sethim duos viros exploratores in abscondito. Item חָרַשׁ Charas. i. tacite cogitare: vel tacite cõtemplari. vt Gen̄. 24. Ipse aũt cõtemplabatur eam tacite. 1. Reg. 23. Quia prepararet ei saul clã malũ. i. tacite cogitaret. Iob. 4. Quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem. pro quo he. le. Quin potius vidi cogitantes iniquitatem. Prouer. 3. Ne moliaris amico tuo malũ. pro quo he. le. Ne cogites contra amicũ tuũ malũ. & in eo. 6. Cor machinãs cogitationes pessimas. i. cogitans. & in eo. 12. Dolꝰ in corde cogitantiũ mala. & inde חָרָשׁ Charas siue חֹרֵשׁ Chores. i. faber. artifex. opifex. siue industrius. vt Gen̄. 4. Qui fuit malleator & faber. 1. Reg. 13. Porro faber ferrarius nõ inueniebatur in omni terra israel. 2. Reg. 5. Artifices lignorũ artificesq̃ lapidum. 3. Reg. 7. Artificem erarium & plenũ sapientie. 4. Reg. 24. Et omnẽ artificẽ & inclusorem. 1. Paralip. 4. Genuit ioab patrẽ vallis artificũ: ibi quippe artifices erant. Esa. 44. Fabri em̃ sunt ex hoibus. & in eo. Faber ferrarius lima operatus est. & in eo. Artifex lignarius extẽdit normã. Hiere. 29. Et faber & inclusor. Ezech. 21. Fabricantiũ interitũ. Ponitur ẽt pro sculptore. Exo. 28. Opere sculptoris & celatura gẽmarii. Item põitur pro architecto. Esa. 3. Et sapientem de architectis & prudẽtẽ eloquii mysterii. & inde חֲרֹשֶׁת Charoseth. i. artificium siue fabrefactio. vt Exo. 31. Marmore & gẽmis & diuersitate lignorũ. pro quo hebrei legũt. Et in artificio lapidis & in artificio siue fabricatione lignorũ. Est etiã חֲרֹשֶׁת Charoseth nomẽ proprium loci. vt Iudi. 4. Ipse aũt habitabat in charoseth gentiũ. Itẽ חָרַשׁ Charas. i. arare. vt Deut. 22. Nõ arabis in boue simul & asino. Iudi. 14. Si non arasse tis in vitula mea. Ps. 128. Supra dorsum meũ fabricauerũt pctores. pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Sup ceruicem meã arauerũt arantes. Hiere. 26. Sion quasi ager arabitur. Ezech. 17. Exaratũ super latitudinẽ cordis eorũ. Amos. 6. Aut arari potest bubalis. & inde חָרִישׁ Charis. i. aratio siue tẽpus arandi. Gen̄. 45. Quibus nec arari poterit nec meti. Pro quo he. le. In quibꝰ nec erit aratio nec messis. Exo. 34 Die septimo cessabis arare & metere. pro quo he. le. Die septimo cessabis siue quiesces: in aratiõe & in messe quiesces 1. Reg. 8. Et aratores agrorũ suorũ. pro quo he. le. Et ad arãdũ arationẽ suã. & inde מַחֲרֵשֶׁת Machareseth. i. vomer siue aratrũ. vt. 1. Reg. 13. Vt acueret vnusquisq̃ vomerẽ suum & ligonẽ & securim & tridentẽ & sarculũ. vbi ponitur etiam pro sarculo. & in eodẽ. Retuse erant acies vomerũ. & inde חֲרִישִׁית Charisith. i. vehemẽs aut validus ventus: secũdum hebreos: qualis solet accidere in tẽpore arandi. Pro q̃ beatꝰ Hieronymus transtulit vrentẽ. Ione. 4. Vẽto calido & vrẽti. Item חֹרֵשׁ Chores. virgultũ densis frondibus. Ezech. 31 Et frondibus nemorosis. Ponitur etiã in translatiõe nostra pro aratro secundũ aliam significationẽ supradictam. Esa. 17. Sicut aratra & segetes que derelicta sunt a facie filiorum israel. Sed etiam in predicto loco hebrei legũt. Virgultũ & ramũ. vt dictũ est supra in dictiõe אָמַר Amar: Inde הַחֹרְשָׁה Chorsa. i. siluane. mus. salt9. vt. 1. Reg. 23. Porro dauid erat in deserto ziph in silua. & in eo. Et abiit ad dauid in siluã. & in eodẽ. Mansitq̃ dauid in silua. & in eo. Ecce dauid latitat apd nos ĩ locis tutissimis silue. & in plurali חֲרָשִׁים Charasim. 2. Paralip. 27. Et ĩ saltibus castella & turres. Itẽ חֹרֶשׁ Chéres. cum apice ceboleth in littera sin. i. testa. testeus. fictilis. vt Leuit. 6. Vas aũt fictile in quo cocta est confringetur. Iob. 2. Qui testa saniem radebat. Ps. 21. Aruit tanq̃ testa virtus mea. Esa. 16. Ad murũ cocti lateris. vbi ponitur p cocto latere. & in eo. 30. Et non inuenietur de fragmentis eiꝰ testa. & in eo. 45. Testa de samiis terre. Pro quo he. le. Testa

In abscondito. חָרַשׁ Tacite cõtemplari Tacite cogitare Molirí. Machiari Cogitare. חָרַשׁ Faber Artifex Fabricator. Sculptor. Architectus. חֲרֹשֶׁת Artificiũ Charoseth חָרַשׁ Arare Exarare. חָרִישׁ Aratio. מַחֲרֵשֶׁת Vomer. Sarculus חֲרִישִׁית Uẽt9 vrẽs. חֹרֵשׁ Virgultus cũ frõdib9 Aratrum. חֹרְשָׁה Silua חֲרָשִׁים Saltus. חֹרֶשׁ Fictile Testa. Coct9 later

© Biblioteca Nacional de España

de testis terre. & est idē sensus. Nā de insula samo afferebantur vasa testea que vasa samia appellabantur. Threñ. 4. Quomō reputati sunt in vasa testea. Ezech. 23. Et fragmēta eius deuorabis. pro quo he. le. Et testas eius. i. fragmenta teste eius confringes. s. dētibus. Item חָרֵשׁ Chares. i. sol. vt Iob. 41. Sub ipso erunt radii solis. De quo vide supra in dictione חָרֵס Chares cum samach in fine. & solum in predicto loco scribitur cū sin in fine loco samach.

Sol. חָרֵשׁ

חָרַת Charuth. sculpere. vt Exo. 32. Scriptura q̄ꝫ dei erat sculpta in tabulis.

Sculpere. חָרַת

חָשׁ Chas. festinare. De quo vide supra in dictione חוּשׁ Chus.

חָשַׁשׁ Chasas. calor siue ardor. Esa. 5. Et calor flāme exurit. & in eo. 33. Concipietis ardorem & parietis stipulā. Hebrei vero dicunt ꝙ significat quisquilias.

Calor. Ardor חָשַׁשׁ

חָשַׁב Chasab. cogitare. existimare. putare. reputare. estimare. in precio habere. numerare. vel cōputare. aut supputare. Geñ. 50. Vos cogitastis de me malum. & in eodem. Sed deus vertit illud in bonum. Pro quo hebrei legūt. Sed deus cogitauit illud in bonum. 2. Reg. 41. Quare cogitasti huiusce modi rem. Ps. 34. Cogitantes mihi mala. & in eodem. Loquentes dolos cogitabant. Ps. 39. Domin⁹ solicitus est mei. i. cogitauit pro me. Ps. 40. Aduersum me cogitabant mala mihi. Ps. 72. Existimabā vt cognoscerē hoc. Ps. 76. Cogitaui dies antiq̄s. Ps. 118. Cogitaui vias meas. Prouer. 16. Qui attōitis oculis cogitat mala. & i eo. 24. Qui cogitat mala facere. Ezech. 11. Hi sunt viri qui cogitant iniquitatē. Threñ. 2. Cogitauit dñs dissipare murū filie sion. Osee. 7. Et in me cogitauerunt malitiam. Amos. 6. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici. Mich. 2. Ve qui cogitatis inutile. & in eodē. Ecce ego cogito super familiam istā. Naum. 1. Quid cogitatis contra dominū. & in eodem. Exte eñ exiuit cogitans cōtra dñm. Ione. 1. Et nauis periclitabatur conteri. pro quo he. le. Et nauis putabatur conteri siue cogitabat conteri. i. viri nauis cogitabant nauem cōteri. Malach. 3. Timentib⁹ dñm & cogitantibus nomē eius. Itē significat reputare siue extimare. aut in precio habere. Geñ. 15. Et reputatum est ei ad iustitiā. & in eodē. 31. Nōne quasi alienas reputauit nos. Nu. 18. Vt reputetur vobis in oblationem primitiuorū. & in eo. Et reputabitur vobis q̄si de area & de torculari. & in eo. 23. Et inter gentes nō reputabitur. Deut. 2. Terra gigantū reputata est. 1. Reg. 1. Estimauit ergo eā heli temulentā. 3. Reg. 10. Non erat argētū neq̄ alicuius precii putabatur in diebus salomonis. 2. Paralip. 9 Argentum in diebus illis pro nihilo reputabatur. Iob. 18. Quare reputati sumus vt iumenta. & in eo. 41. Estimauit abyssum quasi senescentem. Ps. 43. Estimati sumus sicut oues occisionis. Prouer. 17. Stultus si tacuerit sapiens reputabitur. Esa. 2. Qñ excelsus reputatus est ipse. & in eo. 13. Qui argentum non querant. i. non estiment: vl̄ pro nihilo reputent illud. & in eo. 29. Et chermel in saltum reputabitur. & in eo. 33. Non reputabit homines. & in eo. 53. Vnde nec reputauimus eum. & in eodē. Et nos putauimus eum quasi leprosum. Threñ. 4. Quomō reputati sunt in vasa testea. Item significat numerare siue supputare vel computare. vt Leuit. 25. Cōputabuntur fructus ex eo tp̄e quo vendidit. & in eo. Supputatis dūtaxat annis a tp̄e vēditionis sue. & in eo. Ponet rationē cū eo iuxta annorū numerum. i. numerabit vel supputabit cū eo. 4. Reg. 12. Et nō fiebat ratio iis hominibus qui accipiebāt pecuniā. i. non numerabatur vel non supputabatur eis. & sequitur sed in fide tractabant eam. & in eo. 22. Verūtñ nō supputetur eis argentū. Ps. 31. Beatus vir cui non imputauit dñs peccatū. & inde מַחְשָׁבָה

Cogitare. Existimare Putare Reputare. Estimare Computaſ Supputaſ Numerare Imputare מַחְשָׁבָה

Machasaba siue מַחְשֶׁבֶת Machasébeth. i. cogitatio: siue existimatio. Geñ. 6. Et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malū. Hiere. 18. Et cogito contra vos cogitationē. Ezech. 38. Et cogitabis cogitationē pessimā. & in plurali מַחְשָׁבוֹת Machasaboth. i. cogitationes. vt Exo. 31. Ad excogitandū quidquid fabre fieri potest. Pro quo he. le. Ad excogitandum cogitationes ad faciendum. & in eo. 35. Ad excogitandum cogitationes & faciendum. Iob. 5. Qui dissipat cōgitationes malignorū. Ps. 39. Et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi. Ps. 55. Aduersum me oēs cogitatiōes eorū. Esa. 55. Non eñ cogitationes mee cogitationes vestre. Hiere. 11. Quia cogitauerunt super me cogitatiōes. & in eo. 18. Venite & cogitemus cōtra ieremiā cogitationes. & ide חֹשֵׁב Choseb. i. polymitari⁹ siue op⁹ polymitariū vl̄ plumariū. eo q̄d fit multa cogitatiōe & industria. Exo. 26. Opere plumario facies. & in eo. 28. Opere polymito. & in eo. 35. Vt faciat opera abietarii & polymitarii & plumarii. & inde חֹשֶׁב Cesseb. i. ipsa cōtextura ingeniosa & subtilis. vt in eo. 28. Ipsa quoq̄ textura & cūcta operis varietas. Scribitur etiam cū mem in principio. & dicitur מַחֲשֶׁבֶת Machasabeth. i. illud quod subtiliter excogitatur vel adinuenitur. vt in eodē. 35. Quidquid fabre adinueniri pōt. Inde חֶשְׁבּוֹן Chesbon. i. cogitatio. ratio. numeratio. cōputatio. Eccl's. 7. Et quererem sapientiā & rationē. & in eo. 9. Quia nec op⁹ nec ratio nec sapientia nec scientia erunt apud inferos. & in plurali חֶשְׁבֹּנוֹת Chisebonoth. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit machinas siue questiones. vt. 2. Paralip. 26. Et fecit in ierusalē generis machinas. Eccl's. 7. Et ipse se infinitis miscuerit questionibus.

Cogitatio מַחְשָׁבוֹת Opus plumarium. Opus polymitarii. חֹשֶׁב מַחֲשֶׁבֶת Quidquid adinuenitur חֶשְׁבּוֹן Ratio. חֶשְׁבֹּנוֹת Machine. Questiones

חָשָׁה Chasa. tacere. silere. negligere. 4. Reg. 2. Et ego noui: silete. Nec. 8. Leuite silentiū faciebant in omni populo. i. silere faciebant omnē populū. Ps. 27. Ne qñ taceas a me. Ps. 106. Et siluerunt fluctus eius. Eccl's. 3. Tempus tacendi & tempus loquendi. Esa. 42. Tacui semp. & in eodē. 58. Nec cogitasti in corde tuo quia ego tacens. & in eo. 62. Propter sion non tacebo. Ponitur etiam pro negligere. vt Iudi. 18. Nolite negligere nolite cessare. 3. Reg. 22. Et negligimus tollere eam de manu regis syrie.

Silere. Tacere. Negligere

חָשַׁח Chasach. in lingua chaldaica significat oportere vel opus esse aut necesse esse. Dañ. 3. Non oportet nos de hac re respōdere tibi. Esdre. 4. Q̄d si necesse fuerit vitulos & agnos. & in eo. 7. Sed & cetera quibus opus fuerit.

Oportere. Necesse eē Opus esse חָשַׁח

חָשַׁךְ Chasach. obscurare. cōtenebrare. denigrare. Geñ. 10 Operuerūtq̄ vniuersam superficiē terre vastātes oīa. Pro quo he. le. Operuerūtq̄ vniuersam superficiē terre & obscurata vel contenebrata est terra. Iob. 38. Quis est iste involuens sentētias sermōibus impitis. pro quo he. le. Quis est iste obscurans cōsiliū sermonibus absq̄ sciētia. & est idē sensus cum lra nostra. Ps. 68. Obscurētur oculi eorum ne videant. Ps. 73. Quoniā repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatum. Ps. 104. Misit tenebras & obscurauit. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & similiter. Ps. 138. Quia tenebre non obscurabuntur a te. Eccl's. 12. Anteq̄ tenebrescāt sol & luna & stelle. Esa. 5. Et lux obtenebrata est in caligine eius. & in eo. 13. Obtenebratus est sol in ortu suo. Hiere. 13. Date domino deo vestro gloriā anteq̄ contenebrescat. Threñ. 5. Ideo cōtenebrati sūt oculi nostri. Amos. 8. Tenebrescere faciam terram in die luminis. Significat etiam denigrare. vt in eodē. 4. Denigrata est sup carbones facies eorum. Ezech. 30. Et in taphnis nigrescet dies. Sed in predicto loco in hebreo scribitur חָשַׁךְ Chasach cum ceboleth in littera sin. Quod significat vitare siue prohibere aut cessare vt infra dicetur: vnde in predi-

Obscurare Tenebrescere. Obtenebrare. Denigrare. Nigrescere חָשַׁךְ

© Biblioteca Nacional de España

חֹשֶׁךְ Tenebre

cto loco hebrei legũt. & in taphris ceſſabit dies. inde חֹשֶׁךְ Chośech. i. obſcuritas ſiue tenebre. & in hebreo legitur ſin gulariter. ſ. tenebra. vt Geñ. 1. Et tenebre erant ſuper faciẽ abyſſi. & in eo. Et diuiſit lucem a tenebris. Iob. 3. Dies illa vertatur in tenebras. Ps. 17. Dñe deus meus illumina tene bras meas. Ps. 27. Poſuit tenebras latibulum ſuum. Eſa. 5. Ponentes tenebras lucem: & lucem tenebras. Ioel. 2. Dies tenebrarum & caliginis. & aliqñ ſcribitur cum he vel aleph in fine & dicitur חַשֹׁכָה Chaſecha ſiue חַשֹׁכָא Chaſocha. vt

חַשֹׁכָא Tenebre.

Geñ. 15. Et horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. Ps. 17. Tenebroſa aqua in nubibus aeris. Ps. 138. Sicut tenebre eius ita & lumen eius. Dañ. 2. Nouit in tenebris conſtituta. & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַחְשָׁךְ Ma chſach. vt Eſa. 29. Quorũ ſunt in tenebris opa. Ps. 87. Et notos meos a miſeria. Pro quo he. le. Noti mei contenebra tio. i. non video eos acſi eſſent in tenebris. Et beatus Hiero nymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. No tos meos abſtuliſti. Q̃ etiã poteſt legi: ſi ſcribatur cũ pũ cto ceboleth in littera ſin: vt infra dicetur. & pluraliter decli natur חַשֵׁכִים Chaſechim ſiue מַחֲשַׁכִּים Machaſachim. i. ob ſcuritates ſiue tenebre. vt Eſa. 50. Qui ambulat in tenebris & non eſt lumen ei. Threñ. 3. In tenebris collocauit me.

מַחֲשַׁכִּים חֲשֵׁכִים Tenebre.

חָשַׂךְ Chaſach. cum apice ceboleth in littera ſin. vitare. cuſ tare. prohibere. retinere. reſeruare. cuſtodire. ſ. a pec cato vel a malo. ceſſare facere. ſiue ceſſare. Geñ. 20. Et ideo cuſtodiui te ne peccares in me. i. prohibui ſiue retinui te ne peccares in me. Et in eo. 22. Et non pepercisti filio tuo vni genito propter me. Pro quo hebrei legunt. Non prohibui ſti ſiue non vitaſti filium tuum vnigenitum a me. & in eo. 39. Neq; quicq̃ eſt quod non in mea ſit poteſtate. pro quo hebrei legunt. Et non prohibuit ſiue non vitauit vel nõ re tinuit a me quicq̃. 1. Reg. 25. Et ſeruum ſuum cuſtodiuit a malo. i. phibuit vel retinuit a malo. Eſdre. 9. Liberaſti nos de iniquitate noſtra. Pro quo he. le. prohibuiſti nos. Iob. 30 Et faciem meã cõſpuere non verentur. pro quo he. le. Et a facie mea non euitauerunt conſpuere. & eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. & in eo. 38. Que preparaui in temp̃ hoſtis. Pro quo he. le. Que reſeruaui vel retinui ad tempus hoſtis ſiue ad tempus tribulationis. Ps. 18. Et ab alienis parce ſer uo tuo. Pro quo hebrei legunt. A ſuperbis quoq; prohibe ſeruum tuum. Vnde beatus Hieronym̃ in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. A ſuperbis quoq; libera ſer uum tuum. Prouer. 10. Qui aũt moderatur labia ſua prudẽ tiſſimus eſt. i. qui prohibet vel retinet labia ſua. Item ſigni ficat ceſſare. vt Iob. 16. Non quieſcet dolor meus. i. non ceſ ſabit. & ſupra in eodem. Et mouerem labia mea quaſi par cens vobis. pro quo hebrei legunt. Et motus labiorũ meo rum ceſſaret ſiue quieſceret. Prouer. 21. Qui aũt iuſtus eſt tribuet & non ceſſabit. Eſa. 14. Subiicientem in furore gẽ tes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiicientem in fu rore gentes perſecutione inceſſante ſiue abſq; ceſſatione. & in eodem. 58. Clama ne ceſſes.

Euitare Reſeruare Ceſſare

חָשַׁל Chaſal. debilitare. laſſare. domare. Deut. 25. Et extre mos agminis tui qui laſſi reſidebãt. Et in ligua chal daica ponitur pro domare. vt Dañ. 2. Quomodo ferrũ cõ minuit & domat oĩa. Sed etiã in predicto loco hebrei dicũt q̃ ſignificat debilitare vel conterere.

חָשַׁל Laſſare Domare

חַשְׁמַל Chaſmal. electrũ. Ezech. 1. Et de medio eius quaſi ſpecies electri. & in eo. Et vidi quaſi ſpeciem electri Scribitur ẽt cũ he in fine & dicitur חַשְׁמַלָה Chaſmala. vt in eo. 8. Quaſi aſpect̃ ſplẽdoris & viſio electri. Et dicũt aliqui hebrei q̃ ſignificat angelum ſic nominatum. Sed beatus Hieronymus in ſuis explanationibus dicit q̃ ſignificat ele

חַשְׁמַל Electrum. חַשְׁמַלָה

ctrum: & quod eſt argento auroq; precioſius.

חַשְׁמַן Chaſman. legatus. vt. Ps. 67. Venient legati ex egy pto. & ſolum inuenitur in numero plurali in predi cto loco.

חַשְׁמַן Legatus.

חֹשֶׁן Choſen. pectorale ſiue rationale. i. ornamentũ ſacer dotale: quod ſũmus ſacerdos gerebat ſupra pectus & cor ſuum. Exo. 25. Ad ornandum ephod & rationale. & in eo. 28. Rationale quoq; iudicii facies. & in eodẽ. Portabitq; Aaron noia filiorũ iſrael in rationali iudicii ſup pect̃ ſuũ.

חֹשֶׁן Rationale

חָשַׂף Chaſaph. diſcoopire. nudare. reuelaſ. haurire. exhau rire. Ps. 28. Et reuelauit cõdenſa. Eſa. 20. Diſcooper tis natib̃ ad ignominiam egypti. & in eo. 47. Diſcooperi humerum tuum. & in eo. 52. Parauit dñs brachium ſanctũ ſuum. pro quo he. le. Reuelauit ſiue diſcooperuit dñs bra chium ſanctum ſuũ. Hiere. 13. Vnde & ego nudaui femora tua. Ezech. 4. Et brachium tuum erit extentũ. pro quo he. le. Et brachium tuum diſcoopertum ſiue nudatum. & inde מַחְשֹׂף Machſoph. i. nudatio ſiue diſcoopertio. pro quo bea tus Hieronymus tranſtulit ſpoliatum. Geñ. 30. In his que ſpoliata. i. nudata fuerãt candor apparuit. Significat etiam haurire. vt Eſa. 30. Aut hauriatur parum aque de fouea. Ag gei. 2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquagi ta lagenas. pro quo he. le. Et itraretis ad torcular ad exhau riendũ quinquaginta lagenas. Inde חַשְׂיְפֵי Chaſiphe. i. par ui greges. vt. 3. Reg. 20. Quaſi duo parui greges caprarũ.

חָשַׂף Reuelare Diſcoopir Parare. Nudare מַחְשֹׂף Spoliatus Haurire. חַשְׂיְפֵי Parui gre ges.

חָשַׁק Chaſac. adherere. concupiſcere. diligere. Amore iũ ctumeſſe. vt Geñ. 34. Sichem filii mei adheſit anima filie veſtre. Deut. 7. Non quia cunctas gentes numero vin cebatis iunctus eſt vobis dñs. i. adheſit vobis. Eſa. 38. Tu au tem eruiſti animam meam vt nõ periret. pro quo. he. le. Tu autem dilexiſti ſiue deſideraſti animã meam. i. tu autem ad heſiſti anime mee vt non periret. & inde חֶשֶׁק Cheſec. i. il lud quod optatur vel deſideratur. vt. 3. Reg. 9. Et oñe quod optauerat & voluerat facere. Itẽ ſignificat veſtire ſiue coope rire aliquid laminis ſiue celaturis aureis vel argenteis: eo quod adheret & iungitur illud aurum vel argentum ei rei cui apponitur. vt Exo. 27. Omnes colũne atrii veſtite erant argenteis laminis. & in eodem. 38. Sed & ipas colũnas atrii veſtiuit argento. Et inde חָשׁוּק Chaſuc. i. illa celatura argẽ tea: qua columna veſtiebatur. vt in eodem. 27. Capita cum celaturis ſuis habebunt argentea. & in eodẽ. 38. Capita co lumnarum & tota operis celatura argẽtea. Item חָשׁוּק Cha ſuc. i. radius rotarum. eo quod eſt infixus & iunctus rote. 3. Reg. 16. Et axes & radii earum.

חָשַׁק Adherere. Junctũ eſſe Diligere חֶשֶׁק Oꝫ optat. Veſtire. חָשׁוּק Celatura. חָשׁוּק Radius

חָשַׂר Chaſar. cribrare. 2. Reg. 22. Cribrans aquas de nubi bus. Hebrei tñ dicunt q̃ ſignificat dẽſitatem ſiue col ligantiam. Vnde ipſi legunt. Denſitas aquarum. vbi po nitur חֲשָׂרֹת Cheſrath cum tau in fine. Significat etiam extremã circũferẽtiam rotarum: quã tranſlatio noſtra canthũ vocat. vt. 3. Reg. 7. Et axes earũ & radii & canthi.

חָשַׂר Cribrare Denſitas חֲשָׂרֹת Canthus

אַחַשְׁתָּרָנִים Achaſtheranim. veredarii. De q̃ vide ſupra ĩ littera aleph.

אַחַשְׁתָּרָנִים Veredarii.

חָתַת Chathath. pauere. expaueſcere. timere. formidare. perterrere: ſiue perterritum eſſe. Superare: vel ſupa tum eſſe. deficere. confringere: ſiue confractum eſſe. Et cõ muniter ſcribitur cum ſimplici tau. vt Deut. 31. Noli time re: neq; paueas. Ioſ. 1. Noli metuere & noli timere. 2. Para lip. 20. Nolite timere nec paueatis. Iob. 7. Terrebis me per ſomnia. & ſcribitur in predicto loco cum duplici tau. & in eo. 31. Et deſpectio propinquorum terruit me. & in eo. 32. Extimuerunt nec reſponderunt. & in eo. 41. Qui fact̃ eſt vt nullum timeat. Ps. 17. Et cõponens quaſi arcum ereum brachia mea. pro quo he. le. Et cõfract̃ eſt vel ſuperatus eſt

חָתַת Pauere. Timere Terrere Extimeſce re. Timere Cõfringeꝛ.

© Biblioteca Nacional de España

arcus ereus brachiis meis. Et similiter. 2. Reg. 22. Vbi eadē verba habentur. Potest etiā deriuari a dictiōe נָחַת Nachath & esse sensus sicut in littera nostra. De quo infra in suo loco dicetur. Prouer. 17. Plus proficit correctio apud prudentē quā centum plage apud stultum. Pro quo he. le. Frangit vel conterit correctio vel increpatio apud prudentē. Esa. 7. De sinet ephraim esse populus. pro quo he. le. Cōfractus erit ephraim a ppſo: siue deficiet ephraim a populo. i. ne sit populus. & est sensus sicut in littera nostra. & i eo. 9. Et sceptrū exactoris ei⁹ supasti sicut in die madian. & in eo. 30. A voce dñi pauebit Asur. & in eo. 31. Et pauebunt fugiētes principes eius. & in eo. 51. Et iustitia mea non deficiet. Hiere. 1. Ne formides a facie eorū: ne forte timere te faciam vultum eorū. & in eo. 17. Paueant ipsi & nō pauea ego. & in eo. 30. Ne paueas israel. & in eo. 46. Vidi ipsos pauidos & terga vertentes. & in eo. 49. Et pauere faciam elam coram inimicis suis. Vbi scribitur cū duplici tau. & in eo. 50. Victus est Marodach. i. confractus vel superat⁹ est. & in eo. Superata sunt idola eorum. & in eo. Gladius ad fortes ei⁹ qui timebunt. i. superabuntur. & in eo. 51. Et emarcuit arcus eorum idest confractus vel superatus est arcus eorum. Abdie. 1. Et timebunt fortes tui a meridie. Abach. 2. Et vastitas animalium deterrebit eos. Malach. 2. Et a facie nominis mei pauebat. Ponitur etiam pro descendere. vt Iob. 21. Et in puncto ad infernum descendūt. De quo vide infra in dictione נָחַת Nachath. & inde חַתַת Chathath siue חִתִּית Chithith. i. timor. pauor. terror. formido. vt Geñ. 35. Terror dei inuasit oēs per circuitū ciuitates. Ezech. 32. Qui dederant quōdam formidinē suā in terra viuentium. & in eo. Qui posuerunt terrorē suū in terra viuentiū. & in eo. Qui deducti sūt cum interfectis pauentes. pro quo he. le. In pauore suo. Ponitur etiā חַתַת Chathath. pro plaga. vt Iob. 6. Et modo vidētes plagam meā timetis. & inde מְחִתָּה Mechitha. i. pauor siue contritio vel cōfractio. vt Prouer. 10. Pauor pauperum egestas eorum. & in eo. Et pauor his qui operantur iniquitatē. & in eo. 18 Os stulti cōtritio eius. & inde חַחֲתִתִּים Chathchathim. per geminationē cheth & tau. i. formidantes. vt Eccl's. 12. Excelsa q̄q̄ timebūt & formidabūt in via.

חָתָה Chatha. fouere. s. ignē: siue cōgregare aut portare. vt Prouer. 6. Nunquid pōt hō abscondere ignē in sinu suo. i. fouere vel portare ignē in sinu suo. & in eo. 25. Prunas em congregabis super caput eius. Esa. 30. Et non inuenietur de fragmentis ei⁹ testa: in qua portetur ignicul⁹ de incendio. Ponitur etiam pro ꝓficere. vt Prouer. 17. Pl⁹ proficit correctio apud prudentē. Item ponitur pro euellere. vt Ps. 51. Euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. Sed in his duobus locis predictis scribitur sine he in fine & pōt deriuari a dictione חַתַת Chathath. que significat cōfringere. vt supra dictū est. vel a dictione מָחָתָה Macha. De quo infra dicetur. & inde מַחְתָּה Machtha. i. vas in quo substentatur vel portatur ignis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit thuribulū. vt Exo. 10. Arreptisq̄ nadab & Abiu thuribulis imposuerūt ignem. & in eo. 16. Assumptoq̄ thuribulo quod de prunis altaris ipleuerat. Nu. 16. Tollite vnusquisq̄ thuribula sua. & in eo. Tolle thuribulū & hausto igni de altari. Significat ēt vas vbi ea que emuncta erant extinguebātur. Exo. 25. Et vbi ea que emuncta sunt extinguntur.

חָתַךְ Chathach. incidere. precidere. determinare. statuere. beatus Hieronymus transtulit abbreuiare. vt Dañ. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate sunt super populū tuū & super vrbē sanctā tuā. Hebrei tñ legūt. Precise vel determiate sunt. & solum inuenitur in predicto loco. Hebrei tñ cōmuniter vtuntur hoc verbo ꝓ incidere. vel precidere: aut secare.

חָתַל Chathal. inuoluere. circunligare. fasciare. s. pannis vel linteolis. vt Iob. 38. Et caligine illud quasi pannis infantie obuoluerē. Ezech. 16. Nec inuoluta pannis. & in eo. 30. Vt ligaretur pannis & fasciaretur linteolis.

חָתַם Chatham. signare. sigillare. ligare. sub signaculo claudere. ratificare. obfirmare. Deut. 32. Et signata in thesauris meis. 3. Reg. 21. Et signauit eas anulo eius. Nec. 9. Et Et signant principes nostri. & in eo. 10. Signatores aūt fuerunt. Ester. 3. Et littere signate ipīus anulo misse sunt. Iob. 9. Et stellas claudit quasi sub signaculo. & in eo. 14. Signasti quasi in sacculo delicta mea. & in eo. 24. Perfodit in tenebris domos: sicut in die cōdixerat sibi. i. sicut in die signa uerat. Nā fures in die considerant & signāt locum per quē in nocte perfodiāt domū. & in eo. 37. In manu oīm hoīm signat. Canti. 4. Hortus cōclusus fons signatus. Esa. 8. Signa legem in discipulis meis. Hiere. 32. Scripsi in libro & signaui. & in eo. Et accepi librū possessionis signatū. Dañ. 12. Et signa librū. Item ponitur pro instruere vel erudire. vt Iob. 33. Et erudiens eos instruit disciplina. Pro quo he. le. Et in disciplia eorū signat: siue & in vinculis eorū signat vel claudit. Ponitur ēt pro crescere. i. qñ humor crescit & coagulatur: in tantum ꝙ claudit meat⁹ ꝑ quos fluit. Leuit. 50. Cūq̄ per singula momēta adheserit carni eius atq̄ creuerit fedus humor. Inde חֹתָם Chotham. i. sigillū vel signaculū: aut anulus. vt Iob. 38. Restituetur vt lutū signaculum. Canti. 8. Pone me vt signaculum super cor tuū. Ezech. 28. Tu signaculum similitudinis. Ponitur ēt pro anulo in quo est sigillum. vt Geñ. 38. Anulum tuū & armillā & baculum quē manu tenes. 3. Reg. 21. Et signauit eas anulo ei⁹. & Hiere. 22. Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea. Ponitur etiam pro squamis que sunt cōpacte & coniuncte inuicem. vt Iob. 41. Cōpactum squamis se prementib⁹. Pro quo he. le. Clausum signaculo stricto. Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

חָתַן Chathan. nubere. conubia iungere. coniugio associari. affinitatem contrahere. generum fieri. Deut. 7. Nec sociabis cum eis coniugia. Ios. 23. Et cū eis miscere cōnubia atq̄ amicitias copulare. 1. Reg. 18. In duobus gener meus eris hodie. et in eo. Nūc ergo esto gener regis. & in eo. Nū parum videtur vobis generum esse regis. & in eo. Vt fieret gener regis. i. vt cōtraheret affinitatē cum rege. & inde חֹתֶן Chothen. i. socer. affinis: cognatus. vt Exo. 3. Moyses autē pascebat oues iethro soceri sui. & in eo. 18. Venit ergo iethro cognat⁹ moysi. & in eo. Qui egressus in occursum cognati sui. Nu. 10. Dixitq̄ moyses obab filio Raguel madianite cognato suo. Iudi. 19. Cui rursum locutus est socer. Reperitur ēt in gñe femin ino pro socru. De at. 27. Maledictus qui dormit cum socru sua.. Inde חָתָן Chathan. i. gener. spōsus. Geñ. 19. Habes hic quēpiā tuorum generum. & in eo. Locutus est ad generos suos. Iudi. 15. Samson gener thanatei. 1. Reg. 18. Vt fiam gener regis. Ponitur ēt pro spōso. Exo. 4. Spōsus sanguinum tu mihi es. Ps. 18. Et ipe tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Esa. 61. Tanq̄ sponsum decoratum corona. & in eo. 62. Et gaudebit sponsus super sponsam. Hiere. 6. Vocem sponsi & vocem sponse. Ioel'. 2. Egrediatur sponsus de cubículo suo. & inde חֲתֻנָּה Chathun. i. nuptie siue desponsatio. Cāti. 3. In die despōsatiōis illi⁹.

חָתַף Chathoph. rapere. festinare. siue aliquid repente agere. Iob. 9. Si repente interroget quis respondebit ei. & inde חֹתֵף Chotheph. i. raptor. pro quo beatus Hieronymus transtulit latronem. vt Prouer. 23. Insidiatur in via quasi latro.

Frangere. Cōfrigere. Superare Pauere. Deficere. Formidaſ Superari. Emarcesce re. Timere. Deterrere Descēdere חַתַת Terror. Formido. Pauor. חַתַת Plaga. מְחִתָּה Pauor. Contritio. חַחֲתִתִּים Formidan tes. חָתָה Fouere ignem. Prūas cō gregare. Portare. Proficeſ. Euellere. מַחְתָּה Thuribulum. חָתַךְ Abbreuia re. Incidere.

Secare. חָתַל Obuoluer Inuoluer. Fasciare. חָתַם Signare. Sub signaculo clau dere. Instruere Claudere. חֹתָם Signaculum Anulus. חָתַן Coniugia sociare. Connubia copulare Generum fieri. Affinitatē cōtraher. חֹתֵן Socer. Cognatus חָתָן Gener. Sponsus. חֲתֻנָּה Desponsatio. חָתַף Repente agere. חֹתֵף Latro

© Biblioteca Nacional de España

חָתַר Perfodere Fodere.
חָתַר Chathar. fodere. perfodere. remigare. vt Iob. 24. Perfodit in tenebris domos. Ezech. 8. Et dixit ad me fili hominis fode parietem. & in eo. 12. Perfode tibi parietē & in eodē. Et vespere perfodi mihi parietē. & inde מַחְתֶּרֶת Machthéreth .i. fossio siue fossa quā fures faciunt in pariete ad furandū. Exo. 22. Si effringens fur domū siue suffodiens fuerit inuentꝰ. pro quo he. le. Si in fossiōe aut in fossa inuentus fuerit fur. Hiere. 2. Non in fossis inuenī eos. Ponitur etiā predicta dictio חָתַר Chathar ꝓ descēdere. Amos. 9. Si descenderint vsqꝫ ad infernum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Si effoderint in inferno siue in fouea. s. vt abscondant se. Item ponitur translatiue pro remigare vt Ione. 1. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridā.

מַחְתֶּרֶת Fossio. Fossa.
חָתַר Descēdere
Remigare

De incipientibus a littera. ט Tet.

טָאטָא Scopare.
טָאטָא Tata. scopare. vt Esa. 14. Et scopabo eam in scopa. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & solum inuenitur in predicto loco.

טָאַב Placere.
טָאַב Taab. in lingua chaldaica significat placere: siue bonum videri. Dañ. 6. Tunc vehementer gauisus est super eo. pro quo hebrei legunt. Tunc regi multū placuit super eo.

טָבַח Occidere. Immolare
טָבַח Tabach. occidere. mactare. immolare. Geñ. 43. Occide victimas & instrue conuiuiū. Exo. 22. Si quis furatus fuerit bouem aut ouem & occiderit. Deut. 28. Bos tuus immoletur coram te. i. occidatur. 1. Reg. 25. Et carnes pecorum que occidi tonsoribus meis. Prouer. 9. Immolauit victimas suas. Hiere. 11. Et ego q̄si agnus māsuetus qui portatur ad victimā. i. q portatur ad occidēdū. Threñ. 2. Percussisti nec misertꝰ es. i. occidisti. Inde טֶבַח Tébach siue טִבְחָה Tibcha. i. occisio. aut victima. vt Geñ. 37. Occide victimas. Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum. sicut etiā in aliquibꝰ locis supradictis. Ps. 43. Estimatī sumꝰ sicut oues occisionis. Esa. 53. Sicut ouis ad occisionem ducetur. & aliquādo scribitur cū mem in principio & dicitur מַטְבֵּחַ Matbéach. vt Esa. 14. Preparate filios ei ꝰ occisioni. & inde טֶבַח Tabach. i. occisor carnifex. coquus. eo quod occidit animalia & aues ad coquendū. vt. 1. Reg. 9. Dixitqꝫ samuel coquo. & in eo. Leuauit aūt coquus armum & posuit ante saul. & in plurali טַבָּחִים Tabachim. pro quo beatus Hieronymus transtulit milites siue exercitum aut militiam. eo quod occidunt homines in bello. Geñ. 38. Putiphari eunucho pharaoni magistro militum. & in eodem. 39. Princeps exercitus sui. Hiere. 52. Venit nabuzardan princeps militie. & vt beatus Hieronymus ait in libro de hebraicis questionibus super Genesim. lxx. interpretes principem coquorum trāstulerunt pro magistro vel principe exercitus. & in lingua chaldaica dicitur טַבָּחָיָא Tabachaia. Dañ. 2. Ab ariocho principe militie regis. & in genere femininо טַבָּחוֹת Tabachoth Pro quo beatus Hieronymus transtulit focarias. i. coquas vt. 1. Reg. 8. Filias quoqꝫ vestras faciet sibi vnguentarias & focarias.

מַטְבֵּחַ Occisio.
טַבָּח Coquus.
טַבָּחִים Milites Exercitus. Militia.
טַבָּחוֹת Focarie.

טָבַל Tingere. Intingere
טָבַל Tabal. tingere. intingere. baptizare. Geñ. 37. Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerunt. Exo. 12. Tingite in sanguine qui est in limine. Leuit. 4. Cūqꝫ intinxerit digitum in sanguine. & in eo. 14. Tinget in sanguine passeris. Deut. 33. Et tingit in oleo pedē suum. Ios. 3. Et pedibus eorum in parte aque tinctis. vbi ponitur verbum passiuum: quod scribitur cum nun in principio. Ruth. 2. Et intinge bucellam tuam in aceto. 1. Reg. 14. Et intinxit in fauum mellis. 4. Reg. 5. Descendit & lauit septies in iordane ideſt baptizatus est septies. Iob. 9. Tamen sordibus intinges me. Ezech. 23. Et tiaras tinctas in capitibus eorum.

Baptizare

טָבַע Submergere. Infigere. Demergere Defigere
טָבַע Tabaa. Submergere. demergere. immergere. defigere. infigere. Exo. 15. Submersi sunt in mari rubro. Iob. 28. Sup quo bases eius solidate sunt. i. infixe sunt. Ps. 9. Infixe sunt gentes in interitu quē fecerūt. Ps. 68. Infixus sum in limo profundi. Et in eo. Eripe me de luto vt nō infigar. Hiere. 38. Descenditqꝫ hieremias in cenū. i. infixus vel demersus est in cenū. Et in eo. Demerserūt in ceno & in lubrico pedes tuos. Treñ. 2. Defixe sunt in terra porte eius. & inde טַבַּעַת Tabáath. i. anulꝰ: eo qd̄ infigitur digito. Geñ. 41. Tulitqꝫ anulū de manu sua. Exo. 28. Facies & duos anulos aureos. Nume. 31. Anulos & dextralia ac murenulas. ponitur etiā pro circulo qui est q̄si anulus. Exo. 25. Et quatuor circulos aureos quos pones ꝑ quattuor arce angulos. Et in eo. Duo circuli sint in latere vno & duo in altero. vtūtur etiā hebrei hac dictiōe טְבַע Tébaa pro natura: cū de natura loquūtur. sed nō reperitur in veteri testamēto.

טַבַּעַת Anulus.
טַבַּעַת Circulus
טֶבַע Natura

טַבּוּר Vmbilicus
טַבּוּר Tabur. vmbilicus. & trāslatiue dicitur de medio terre: sicut vmbilicus est in medio ventris. Iudi. 9. Ecce populus de vmbilico terre descendit. Ezech. 38. Habitator vmbilici terre. Quod btūs hieronymꝰ in suis explanatiōnibꝰ exponit. in medio terre.

טֵבֵת Tebeth
טֵבֵת Tebeth. Nomen proprium mensis: quem nos decembrē vocamꝰ. Ester. 2. Mēse decio q vocatur tebeth.

טָהַר Mundare.
טָהַר Tihar. mundare. purificare siue purificari. purgare. mundum esse. Geñ. 35. Et mundamini ac mutate vestimenta vestra. Leuit. 12. Et mūdabitur pro fluuio sanguinis sui. & in eodē. Et sic mundabitur. & in eodem. 13. Mundabit eam quia scabies est. & in eodem. Lauabitqꝫ homo vestimenta sua & mundus erit. & in eodē. Quomodo mundari debeat vel contaminari. & in eo. 14. Precipiet ei qui purificatur vt offerat duos passeres. & in eo. Asperget illum qui mundandus est vt iure purgetur. & in eo. Ponet super extremum auricule dextere eius qui mundatur. & in eodē. 15. Lotis vestibus & toto corpore in aquis viuentibus erit mūdꝰ. & in eo. 16. In hac enim die expiatio erit vestri atqꝫ mūdatio: corā dño mūdabimini. Et in eo. 22. Et occubuerit sol tunc mūdatus vescetur. Nu. 8. Purificabis eos iuxta hūcritū. & in eo. Cūqꝫ lauerit vestimēta sua & mūdati fuerīt. Ios. 22. Et vsqꝫ in p̄sentē diē huiꝰ sceleris in vobis pmanet. Pro quo he. le. De quo nō sumus mūdati vsqꝫ in diem hanc. 4. Reg. 5. Recipiet sanitatē caro tua atqꝫ mūdaberis. Et in eo. Lauer in eis & mūder. Nee. 12. Et mūdati sunt sacerdotes & leuite & mūdauerūt populū. Iob. 4. Aut factori suo purior erit vir. Et in eo. 37. Et vētus transiens fugauit eas. i. mūdauit & purificauit aerē a nubibus. Ps. 50. Et a peccato meo munda me. Esa. 66. Qui sanctificātur & mūdos se putant in hortis. Hiere. 13. Non mūdaberis post me. Ezech. 22. Tu es terra immunda. Pro quo hebrei legunt. Tu es terra non munda: siue non purificata. & in eodē. 39. Vt mundent terram. Malach. 3. Et sedebit conflans & emūdans argentum. & in eodem. Et purgabit filios leui. & inde טָהוֹר Tahor in genere masculino: siue טְהֹרָה theora in gñe femininо. i. mundus siue munda: aut purus vel pura. Geñ. 7. Ex omnibus animantibus mūdis tolles septem & septē. Exo. 25. Deaurabis eam auro mundissimo. Leuit. 13. Caluus & mundus est. & in eo. 24. Super candelabrum mundissimum. & in eodem. Super mensam purissimam. Nu. 9. Si quis aūt mundus est. & in eodē. 19. In loco purissimo. 1. Reg. 20. Ne forte non esset mundus nec purificatus. Ps. 50 Cor mundum crea in me deus. & inde טָהֳרָה Tahora. siue tahorath. i. purificatio siue purgatiovl mundatio. Leuit. 12 Trigita tribꝰ diebꝰ manebit in sanguine purificatiōis sue.

Purgare. Mundus
Mundissimus.
Purissima
טָהֳרָה Purificatio.

© Biblioteca Nacional de España

Wunditia Et in eo.13. Et redditus mūditie iterū lepra creuerit. Et in eo.14. Offeretq; ea die octauo purificationis sue. Et in eo.

Emūdatio qui habere nō potest oīa in emūdatione sui. ps.88. Destruxisti eum ab emūdatiōe. Ezech.44. Et postq; fuerit emū

טֹהַר datus. pro quo he.le. Et post emūdationē suā. Inde טֹהַר tō har.i. puritas vel mūditia. beatus hieronymus trāstulit sere

Serenum. nitatem vel serenū. Exo.24. Et quasi celū cum serenū est.

טוֹב Tob. bonū vel pulchrū esse. bene agere. Nu.24. quam

טוֹב pulchra sunt tabernacula tua. Canti.4. Pulchriora sūt

Pulchrus esse. vbera tua vino. & qñ est verbū tertie cōiugatiōis tūc scribi

Bñfacere. tur cū iod in medio loco vau & significat benefacere, vt.2. Paralip.6. Bene equidem feciſti huiuſcemodi habere vo-luntatem. De quo vide ēt infra in dictiōe יָטַב Iatab. & ide

טוֹב Tob.i. bonus. optimus. pulcher. decorus. beneplacens.

Bonus. bonū: siue bonitas. vt Geñ.1. Et vidit lucem q̄ esset bona. & in he. est gñis masculini. & in eo. & vidit deus q̄ esset bonū. & in eo. Vidit deus cūcta que fecerat & erāt valde bona. & in eo.2. Et lignū scientie boni & mali. & in eo.3. Q̄d bonū esset lignū ad vescēdū. & in eo. Vidit requiē q̄ ēt bona

Optimus. Nu.10. Quidquid optimū fuerit ex opibus. Ps.37. Qm̄ secquebar bonitatē. ps.72. Quā bonus deus israel. Ps.110. Intellectus bonus oībus facientibus eū. Eccl's.7. Qui placet deo effugiet illā. i. qui bonus est corā deo. & in eo.8. Erit bonum timentibus deum. Et in eo. Nō sit bonum impio. Mich.7. Qui optimus est in eis quasi paliurus. Et aliqñ

טוֹב scribitur cū surec: & dr̄ טוּב Tub. vt Geñ.24. Ex oībus bo-

Bonum. nis eius portans secū. Et ī eo.45. & ego dabo vobis oīa bona egypti. Et in eo. quia oēs opes egypti vestre erunt. pro quo he.le. quia oē bonū egypti vobis erit. Exo.33. Ego oñ dam oē bonū tibi. Ps.30. quā magna multitudo dulcedinis

Bonitas. tue dñe. pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. quā multa est bonitas tua. Ps.144. Memoriam abūdantie suauitatis tue eructabūt. pro quo btūs Hieronymus transtulit. memoriā multe bonitatis tue loquentur. Esa.33. Et super multitudinē bonorū domus israel. po

טוֹב nitur etiā טוֹב Tob. pro pulchro vel decoro aut elegāte vel

Elegans. hilari. vt Exo.2. Et vidēs eū elegātē absōdit eū. 1. Reg.9.

Decorus. Electus & bonus. i. electus & decorus vel elegās. vnde seqtur ab humero & sursum eminebat super oēm populū. po-

Hilaris nitur ēt pro hilari. Ester.1. Cū rex esset hilarior. & in plura

טוֹבִים Tobim. i. boni.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros

Boni. iustos melioresq; se. Ps.124. Benefac dñe bonis. Eccl's.4. Melius est duos esse simul. i. meliores sunt duo simul. Et in eo.11. Et si vtrūq; simul melius erit. pro quo he.le. & si ambo simul bona erūt. Hiere.44. & saturati sumus panibus & bene nobis erit. pro quo he.le. & erimus boni. i. felices & diuites: sicut ipsi exponunt. & in lingua chaldaica scribitur

טַב sine vau & dr̄ טַב Tab. Dañ.2. & caput ex auro optimo. & in

Optimum ge. fe. scribitur cum he in fine & dr̄ טוֹבָה Toba. Exo.18. Le-

טוֹבָה tatusq; est iethro sup oībus bonis: quod in hebreo legitur singulariter. s. super omne bonū. Et ponitur ibi in hebreo

Bonum. femininū pro neutro: quia hebrei nō habēt genus neutrū: sed pro eo aliqñ vtuntur gñe masculino: & aliquando femi-

Bona nino. Nu.13. Ipsa terra bona aut mala. & in eo. Valde bona est. Ps.15. Quoniam bonorum meorum non eges. p quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit: bonū mihi non est sine te. Eccl's.7. In die bona fructe bonis.

טוֹבוֹת Et in plu. femīno טוֹבוֹת Thobot. i. bōe vel pulchre. vt Geñ.

Pulchre. 6. Videntes filii dei filias hominū q̄ essent pulchre. Et in eodem.44. Septem spice pullulabant in culmine vno plene ac formose. Et in eodem. Septem boues pulchre & sep-

טָוָה tem spice plene.

Nere. טָוָה Taua. nere. filare. Exo.35. Sed & mulieres docte que venerant. Debet legi que neuerant. idest filauerant. Et in eodem. Et pilos caprarum. pro quo hebrei legunt. Et omnes mulieres quibus eleuatum est cor in sapientia filauerūt seu neuerūt capras. idest pilos caprarum. Et inde מָטְוֶה Matue

Filare. מָטְוֶה idest filatum. vt supra in eodem. Dederunt hyacinthum & purpurā. pro quo he.le. obtulerūt filatum hyacinthum & purpuram.

טוֹחַ Toach. linire. oblinire. complanare. Exo.15. Puluis elatus & alia terra lita. Et communiter scribitur sine vau

Linire. vt supra in eodem. Et luto alio lini domū. Et in eodē. Post q̄ denuo lita fuerit. Esa.44. Oblīti enim sunt ne videant oculi eorum. s. luto vel cemēto vt nō videāt. Ezech.13. Illi autem liniebant eum luto absq; paleis. Et ī eodem. Dic ad eos qui linunt absq; temperamēto. Et in eo. Et destruā parietem quem liniſtis. Et in eo. Et nō sunt qui liniunt eum. Et inde טִיחַ Tiach. idest litura. vt in eo. Vbi est litura quā

Litura. liniſtis. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Po-nitur etiam pro deaurare quod est quasi linire. vt. 1. Paralip.29. Ad deaurandos parietes templi. Et inde טְחוֹת Tu-

Deaurare. טְחוֹת choth. i. occulta vel absōdita: ac si essent lita ne quis ea posſit videre. Ps.50. Incerta & occulta sapientie tue manifestaſti mihi. pro quo hebrei legunt. In absconditis & in occul-

Abscōdita to sapientiam manifestaſti mihi. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Abscondi-tum & arcanum sapientie tue manifestaſti mihi. Ponitur etiam pro viscēribus hominis. eo quod sunt occulta. Iob.38 Quis posuit in viscēribus hominis sapientiam.

Uiscera. טוּר Tur. Ordo. versus. progressio. s. linearis. Paries. mōs.

טוּר Exo.28. ponesq; in eo quattuor ordines lapidum. Et ī

Ordo. eodem. In primo versu erit lapis sardius. Et in eodem.

Uersus. In secundo. s. versu carbunculus & sapphyrus. 3. Reg.6. Edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum et vno ordine lignorum cedri. Et in eodem.7. Et quattor deambulatoria inter columnas cedrinas. pro quo hebrei legunt. Super quattuor ordines colūnarū cedrinarum. Et in eodem. Vnus autem ordo habebat colūnas quī decim. Significat etiam parietem. vt Ezech.46. Et paries per circuitū ambiens. Et inde טִירָה Tira. Pro quo beat⁹ hie

Paries. טִירָה ronymus transtulit propugnacula. Canti.8. Si murus est

propugnacula. edificemus super eum propugnacula argentea. De quo vide infra in dictione טִיר Tir. Item טוּר Thur. siue טוּרָא Thura: in lingua chaldaica significat montem. Dañ.2. donec abcisſus est de monte lapis. Et i eodem factus est mōs magn⁹.

Mons. טוּר

טוּשׁ Tus. Properare. festinare. Beatus hieronymus trāstu-

Uolare. lit. Volare. Iob.9. Sicut aquila volans.

טוּת Teuath. in lingua chaldaica significat incenatum siue

Ieiunus. ieiunū. Dañ.6. Et dormiuit incenatus.

Incenat⁹. טָה Tach. linere. De quo vide supra in dictione טִיחַ Thoach.

Linire. טָה

טָחָה Tacha. iacere. s. arcu. Geñ.21. Quantū potest arcus iacere. Et solum inuenitur in predicto loco: vbi pōitur

Iacere arcu. מְטַחֲוִי Metachaue. cū mē in principio & vau loco he. Et secūdū aliquos hebreos est participium secunde coniugationis. scḏm alios vero ē nomē plc̄ pro iactibus siue ictibus.

מְטַחֲוִי

טָחַן Tachan. molere. frangere. s. mola. cōminuere. contere

Conterere Frangere. Cōminuere Molere. re. abuti. Exo.32. & cōtriuit vsq; ad puluerē. Nu.11. frāgebat mola. Deut.9. Et ī fruſtra cōminuēs. Iudi.16. & clausū ī carcere molere fecerūt. Esa.3. & facies pauperū cōmolītis. Et in eo.47. Tolle molam & mole farinā. Accipitur ēt

Scorth eē translatiue p actu coitus. vt Iob.31. Scortū alterius sit vxor mea. pro quo in hebreo habetur. Molat siue tundat alteri vxor mea. Quod exponunt aliqui hebrei sic. quasi dicat seruiat alteri vxor mea: sicut olim seruos & ancillas

© Biblioteca Nacional de España

Abuti.

molere faciebant.ſicut ẽt modo faciũt ſarraceni. Threñ.5. adoleſcentibus impudice abuſi ſunt.Quod in hebreo legitur ſic.ſ.adoleſcẽtes ad molendũ deducebãt.i. molere faciebant.Inde מַחֲנָה Tachana.i.mola.vt Eccl's.12.In humilitate vocis molẽtis.¶Et in plurali מַחֲנֹת Tochanoth. vt in eo. Et ocioſe erunt molentes.

מַחֲנָה Mola.

מֹחֲנוֹת Molentes

טָהֹר Tachor.morbus ani qui ficus vocatur: quã infirmitatẽ tranſlatio nr̃a circũloquẽdo exprimit. Deut.28. Percutiat te dñs vlcere egypti & partẽ corpis per quã ſtercora digerũtur.1.Reg.5.Et cõputreſcebãt ꝓminẽtes extales eorũ.Et in eo.Et percutiebantur in ſecretiori parte natiũ.Et in eo.6.Quinq; anos aureos facietis.Vbi ponitur ꝓ anis.Et in eo.Facietiſq; ſimilitudinẽ anorũ vr̃orũ. Et ſolũ inuenitur in numero plu.ſ.טְחֹרִים Techorim ſiue טְחֹרֵי Techore. Et in predictis locis in textu ponitur עֲפָלִים Apolim pro טְחֹרִים Techorim.& in margine ponitur techorim:qđ hebrei legũt.Reperitur etiã in textu techorim.vt.1.Reg.6. Hi ſunt aũt ani aurei q̃s rediderũt philiſtiim ꝓ delicto ſuo.

טָהֹר Ficus ſiſtimitas ani.

טֹטָפוֹת Mouebũt.

טָטָף Totaph.ſcđm hebreos eſt ornamẽtũ quod frõtib⁹ ſuis imponũt:vt recordentur preceptorũ dei.& ſolũ inuenitur in numero plu.ſ.טְטָפֹת Totaphoth.pro quo trãſlatio nr̃a tranſtulit mouebuntur.Deut.6.Erũtq; & mouebuntur inter oculos tuos.Et ſolũ inuenitur in p̃dicto loco. Sed in lingua chaldaica ſignãt ornamentum frõtis vel brachii Nam.2.Reg.1.Vbi dicitur & tuli diadema quod erat in capite eius & armillam de brachio illius: ibi in tranſlatione chaldaica ponitur טוֹטֶפֶת Totepheth.pro armilla.

טוֹטֶפֶת Armilla.

טִיט Lutum.

טִיט Tit.lutum.cenũ.vt Ps.17.Vt lutũ platearũ delebo eos Ps.39.Eduxit me de lacu miſerie & de luto fecis. Ps. 68.Eripe me de luto vt nõ infigar.Eſa.57.Et redũdãt fluctus eius in cõculcationẽ & lutũ.Abach.2. Vſq; quo aggrauat cõtra ſe denſũ lutũ. Vbi ponitur עָבְטִיט Abtit:que ẽ dictio compoſita a עָב Ab quod ſignificat denſum & טִיט Tit quod ſignificat lutum.

טוּל Mittere.

טִיל Til.mittere.immittere.proiicere. eiicere. abiicere. vt Ione.1.Dñs miſit ventũ magnũ in mari. Et in eo. Et miſerũt vaſa que erant in naui in mare.Et in eo.Tollite me & mittite in mare.Et in eo.Et tulerũt Ionã & miſerunt in mare.Scribitur ẽt ſine iod in medio.vt.1.Reg.20.Et arripuit ſaul lanceã vt percuteret eũ.pro quo he.le.Et proiecit ſaul lanceã.Iob.40. Et videntibus cũctis precipitabitur.i.p iicietur.Prouer.16. Sortes mittuntur in ſinu.Hiere.16. Et eiiciam vos de terra hac.Et in eo.22.Quare abiecti ſũt ipſe & ſemẽ eius.& aliqñ duplicatur lr̃a tet & lr̃a lamed:& dr̃ טַלְטֵל Taltel.i.proiicere ſiue aſportare.Eſa.22. Ecce dñs aſportari te faciet ſicut aſportatur gallus galinaceus.

Proiicere p̃ciptare.

Eiicere. Abticere.

טַלְטֵל Aſportare

טִינָא Lutum.

טִינָא Tina. in lingua chaldaica ſignificat lutum. Dañ. 2. & ferrum mixtum teſte & luto.

טִיר Habitatio Propugnacula.

טִיר Tir.habitatio.commoratio. palatium. Et ſcribitur in fine cum he vel tau.vt Ps.68.Fiat habitatio eorũ deſerta.Ponitur etiam pro propugnaculis.vt Cantí.8. Edificemus ſuper eũ ꝓpugnacula argentea.Pro quo he.le. Habitationẽ ſiue palatiũ argenteũ.Et in plu.טִירוֹת Tiroth.ꝓ quo btũs hieronymus trauſtulit oppida.Geñ.25. Per caſtella & oppida eorũ.Ponitur ẽt ꝓ porticu.vt Ezech. 46. Et colũne fabricate erãt ſubter portícus per gyrũ. Itẽ ponitur ꝓ caulis.ſ.ouiũ.vt Ezech.25.Et collocabũt caulas ſuas in te.Et aliqui hebrei dicunt q̃ predicta dictio deriuatur a ſupradicta dictione טוּר Tur.Que ſignãt parietem ſiue ordinẽ lapidũ vel lignorũ:quibus domus vel habitatio fit.

טִירוֹת Oppida. Porticus Caule.

טַל Ros.

טַל Tal.ros.vt Geñ.27.Det tibi deus de rore celi. Et in eo. In pinguedine terre & ī rore celi deſup. Exo.16.Mane q̃q; ros iacuit p circuitũ caſtrorũ. Deut.32. Fluat vt ros eloquium meum. Iob.38.Quis genuit ſtillas roris. Ps.132.Sicut ros hermon qui deſcendit ſuper montẽ ſion. Cantí.5. Quia caput meum plenum eſt rore. Eſa.26. quia ros lucis ros tuus. Zach.8.Et celi dabunt rorẽ ſuum.

טָלַל Tegere. Vmbra.

טָלַל Talal.tegere.operire vt.Nec.3.Ipſe edificauit eã & texit. In lingua chaldaica ſignificat vmbrã ſiue obumbrare.vel operire.vt Geñ.19.quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei. Vbi pro vmbra que hebraice dr̃ צֵל Sel.in trãſlatione chaldaica ponitur טְלַל Telal. Dañ.4. Subter eam habitantes beſtie agri.i.obũbrate vel tecte erãt ſubea. Et ſecundum hebreos inde deriuatur טַל Tal.i.ros.de quo ſupra dictum eſt in dictione precedenti.

טָלַל Habitare.

טַל Ros.

טָלָא Maculoſũ

טָלָא Talu.maculoſũ.i.diuerſi & varii coloris: aut cõſutũ ex fragmẽtis diuerſorũ colorũ:vl' qñ vetera nouis reſarciuntur.vt Geñ.30.Et ſepara cunctas oues varias & ſparſo vellere.i.maculoſo vellere. Et in eo.quodcũq; ruffum & maculoſum variũq; fuerit tam in ouibus q̃ in capris erit merces mea. Et in eo. Et oĩa que nõ fuerint varia & maculoſa & fulua. Et in eo. Et ſeparauit in die illa capras & oues & hircos & arietes varios & maculoſos.ſignificat ẽt conſutũ ex variis fragmẽtis vel pitaciis ſiue ex pannis diuerſorũ colorũ.vt Ioſ.9. Calciamẽta q; perantíqua :que ad indiciũ vetuſtatis pitaciis conſuta erant. Ezech. 16. Feciſti tibi excelſa hinc inde cõſuta.i.cooperta ex pannis diuerſorum colorum conſutis.

Pitaciis. conſuta. Conſutum

טָלֶה Agnus.

טָלֶה Tale.agnus.vt.1.Reg.7.Tulit aũt ſamuel agnũ lactãtem vnum. Eſa.65. Lupus & agnus paſcentur ſimul. & in plurali mutat he in aleph.& dicitur טְלָאִים Telaim.i. agni.vt.1.Reg.15.Et recenſuit eos quaſi agnos. Eſa.40.In brachio ſuo congregabit agnos.

טְלָאִים Agni.

טַלְטֵל Aſportare

טַלְטֵל Taltal.aſportare.proiicere. De quo vide ſupra in dictione טִיל Til.

טָמֵא Contamínare.

טָמֵא Tama.ſiue טָמָא Time.polluere.contamínare. Inquínare. Immundum vel pollutum eſſe.ſordeſcere.profanare. Geñ.34. Quod cum audiſſet iacob. Pro quo he.le. Et iacob audiuit quod contamínauit ſiue profanauit dinã filiam ſuã. Et in eo. Seuientes ob ſtuprum ſororis. Pro quo he.le.quia contamínauit vel poluit aut profanauit dinam ſororem ſuã.ſ.ſichem profanauit eam. Leuit.11. Et erit immundus vſq; ad veſperam. Et in eodem. Et ſuper quod ceciderit quicq̃ de morticinis eorũ polluetur. Et in eodem. Et oẽ liquens quod bibitur de vniuerſo vaſe ĩmundũ erit. Et in eo. Ne polluatis animas vr̃as in oĩ reptili. Et in eo. 12 Et ímmũda erit ſeptẽ dieb⁹. Et in eo. Sin aũt feminã pepererit:ímmũda erit duabus hebdomadis. Et in eodẽ. 13. Et ad arbitriũ eius ſeparabitur.pro quo he.le. Et videbit eum ſacerdos & contaminabit eum.ideſt pollutũ iudicabit:ſiue in mundítie cõdemnabit eũ.& eſt idem ſenſus cũ lr̃a nr̃a. Et in eo. Et ímmũditie cõdẽnabitur. & in eo. Contaminabit ítaq; eum ſacerdos. Et in eo. Tunc ſacerdotis iudicio polluetur & inter ímmũdos reputabitur. Et in eo. 13. Condemnabit eũ haud dubie lepre:que orta ẽ in caluício. ꝓ quo he.le. Contamínãs cõtaminabit eũ ſacerdos:quía ī capite ſuo lepra ſua.ſ.eſt. Et in eo. Quomodo mũdari debeat vel cõtamínari. Et in eo. 15. Omne ſtratũ in quo dormierit ímũdũ erit. Et in eo. Et ípſe lotus aqua ímmũdus erit vſq; ad veſperã. Et in eo. 18. Ne polluamíni in oĩbus his qbus cõtamínate ſunt vniuerſe gentes. Et in eo. Et qbus polluta ẽ terra Et in eo. 21. Ne cõtamínetur ſacerdos in morte ciuium ſuorum. Et in eodem. Sed nec in príncipe populi ſui contamínabitur. Nu. 5. Ne contaminent ea cum habitauerim vobíſcum. Et in eodem. Que vel polluta eſt vel falſa ſuſpicione appetitur. Et in eodem. Sin autem declinaſti a viro tuo ac

Ímmũdũ eſſe Polluere

© Biblioteca Nacional de España

ꝑ polluta es. Et in eo. Si polluta est & cōtempto viro adulterii rea. Et in eo. 6. Qm̄ polluta ē sanctificatio eius. Deut. 24. quia polluta est. 4. Reg. 23. Contaminauit quoꝙ thopheth. Et in eo. polluit rex & cōtriuit statuas. Ezech. 4. Ecce anima mea nō est polluta. Et in eo. 23. Polluerunt sanctuariū meū. Osee. 5. Contaminatus est israel. Et aliquādo scribitur sine aleph. De quo vide in dictione sequenti. Et inde טָמֵא Tame. i. pollutus. cōtaminatus. immūdus. sordidus. Leuit. 11. Chirogryllus qui ruminat vngulamq; nō diuidit immūdus est. Et in eo. vt differentias noueritis mūdi & immūdi. & in eo. 13. Contaminatū ac sordidū se clamabit. Esa. 6. Quia vir pollutus labiis ego sum & in medio populi polluta labia habentis ego habito. Ezech. 4. Sic comedēt filii israel panem suū pollutū inter gentes. & in plurali.

טָמֵא Immūdus Cōtaminatus. Sordidus Pollutus.

טְמֵאִים Temeim. Leuit. 11. Et omnia hec immūda sunt vobis. Nu. 9. Ecce aūt quidā immūdi super anima hois. Et in eo. Immūdi sumus sup anima hominis. & in gñe femino טְמֵאָה Temea. i. polluta aut contaminata vel sordida. vt Leuit. 15. Immūda erit quasi sit in tpe mēstruo. Et in eodē. 27. Animal immūdū quod immolari dño nō potest. Et in eo. Qd si immūdū est animal. Et ponitur ibi in hebreo in genere femino: quia aial in hebreo est generis feminini. Ioſ. 22. Qd si putatis immūdā esse terrā possessionis vestre. Ezech. 22. Sordida nobilis. Pro quo he. le. Sordida nominis. Et inde טְמֵאָה Tuma. i. immūditia. pollutio. Leuit. 5. Et si tetigerit quicq̄ de immūditia hominis iuxta omnem impuritatē qua pollui solet. Et in eo. 15. Quādiu sub iacet huic passioni. i. huic immūditie. Iudi. 13. Nulloq; vescatur immūdo. Et ponitur ibi in hebreo immūditia ꝑ immūdo. Ezech. 22. Immūditiā menstruate humiliauerunt in te. Et in plu. טְמָאוֹת Tumoth. i. immūditie vel sordes. Leuit. 16. Et expiet sanctuariū ab immūditiis filiorū israel. & in eo. In medio sortiū habitatiōis eorū. Debet legi sordiū.

טָמְאָה Sordida. טְמָאָה immūditia. Immūdū. טְמָאוֹת immūditie Sordes.

טָמָה Tama. Immūdū esse. sordescere. contaminare. pollure. Et scribitur sine he. Leuit. 11. Ne tāgatis quicq̄ eorum ne immundi sitis. Iob. 18. Et sorduimus coram te. Et est idem cum dictione precedenti.

טָמָה immūdū ee Sordescer

טָמַן Taman. abscōdere. celare. cooperire. vt Geñ. 35. At ille infodit eas sub terebinthū. i. abscōdit eas sub terebinthū. Exo. 2. Percussūq; egyptiū abscōdit in sabulo. 4 Reg. 7. Et abierūt & abscōderūt. Iob. 18. Abscōdita est in terra pedica eius. Et in eo. 31. Et celaui in sinu meo iniquitatē meā. Et in eo. 40. Abscōde eos in puluere simul. Ps. 139. Abscōderunt superbi laqueū mihi. Prouer. 19. Abscōdit piger manū suā sub ascela. Hiere. 13. & abscōde ibi illud in foramine petre. Et in eo. Et abii & abscondi illud in euphratem. Et in eo. Et tuli lumbare de loco vbi abscōderā illud. Et in eo. 43. Et abscōdes eos in crypta. & inde מַטְמוֹן Tamun. i. abscōsio siue locus abscōditus aut latibulū. Pro quo beatus hieronymus transtulit foueā. Iob. 40. Et facies eorū demerge in foueā. & inde מַטְמוֹן Matmon. i. abscōsio vel abscōditū. pro quo btūs hieronymus trāstulit thesaurum: eo qd abscōditur. vt Geñ. 43. Deus patris vestri dedit vobis thesauros in saccis vestris. Iob. 3. quasi effodiētes thesaurum. Hiere. 41. Habemus thesauros in agro.

טָמַן Absconder. Celare. Fouea. מַטְמוֹן Thesaur⁹.

טָנָא Téne. cartallum. canistrū. Deut. 26. Et pones in cartallo. & in eo. Suscipiēsq; sacerdos cartallū de manu tua Ponitur etiam pro horreo. vt in eodem. 28. Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue.

טָנָא Cartall⁹. Horreum.

טָנַף Tanaph. inquinare. Canti. 5. Lauī pedes meos quō inquinabo illos. & solum inuenitur in predicto loco.

טָנַף Inquinar.

טָעָה Taaa. errare. vt Hiere. 13. Errare fecerūt populū meū. Et est idē cū verbo תָּעָה Thaa. cū tau in principio. De quo ifra dicetur in littera tau.

טָעָה Errare.

טָעַם Taā. gustare. gustu diiudicare. māducare. 1. Reg. 14. Gustās gustaui ī sūmitate virge que erat ī manu mea paululū mellis. 2. Reg. 3. si añ occasū sol is gustauero panē. Iob. 6. Aut pōt aliquis gustare qd gustatū affert mortem. Et in eo. 12. Et fauces comedētis saporē. Pro q̄ he. le. & fauces siue guttur escā gustat sibi. i. gustu diiudicat. Et ī eo. 34. Et guttur escas gustu diiudicat. Ps. 33. Gustate & videte qm̄ suauis est dñs. Prouer. 31. Gustauit & vidit qm̄ bona est negociatio eius. Ione. 3. Hoīes & iumenta & boues & pecora nō gustent quicq̄. Ponitur ēt ꝑ comedere vel manducare. vt. 1. Reg. 14. Et nō māducauit vniuersus populus panē. & inde טַעַם Taam. i. gustus. sapor. Exo. 16. Gustusq; eius qua si simile cū melle. Nu. 11. Saporis quasi panis oleati. Dañ. 5. Precepit ergo iam temulētus. pro quo he. le. precepit ī gustu vel sapore vini. Et ē sensus sicut ī lra nra. & ide מַטְעַמִּים Mataamim. i. fercula. cibi. esce. pulmētū. & solū inuenitur ī nu. plu. vt Geñ. 27. Fac mihi inde pulmentū. Et in eo. Et fac cibos vt comedā. Et in eo. Vt facia ex eis escas patri tuo. Et in eo. Coctosq; de venatione cibos intulit pri. prouerb. 23. Et ne desideres cibos eius. Item טַעַם Taam. i. eloquiū. doctrina. disciplina. ratio. sententia. statutum. 1. Reg. 25. & benedictū eloquiū tuū. Iob. 12. Et doctrinā senū auferens. Ps. 118. Bonitatē & disciplinā & scientiā doce me. Et in titulo psalmi. 33. vbi dr. psalmus dauid cū mutauit vultum suū corā abimelech. pro quo he. le. cū mutauit eloquiū suū siue rationē suā corā abimelech. Prouer. 26. Sapientior sibi stultus videtur septē viris loquētibus sententias. Ione. 3. Et dixit in niniue ex ore regis & principū. i. ex sententia vel statuto aut decreto regis. Et in lingua chaldaica dr טְעֵם Teem Dañ. 2. Et a me preceptū est. Et in eo. Nunc aūt audite sententiam. Pro quo he. le. Nūc aūt ponite decretū siue sententiā. Et in eo. 5. Quis dedit vobis cōsiliū vt domū hanc edificaretis. i. quis dedit vobis preceptū vel decretū aut edictū vt domū hanc edificaretis. Et in eo. Cyrus. rex babylonis posuit edictū vt domus dei edificaretur. Et in eo. Vtrū nā a cyro rege iussum fuerit. Et in eo. 6. Tunc darius rex p̄cepit. i. posuit edictum vel decretum. & in eo. cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur. Et in eo. a me ergo positum est decretū. Et in eo. 7. Ego artaxerxes rex statui atq; decreui. Et in eo. ponitur pro ritu: vbi dicitur omne qd ad ritū dei celi pertinet. Dañ. 2. Tunc daniel requisiuit de lege atq; sententia: vbi pōitur ꝑ sentētia. scribitur ēt chaldaice cū aleph in fine. & dr טַעֲמָא Taama. vt Dañ. 6. vt satrape illi reddērēt rationē. Esdre. 4. Donec si forte a me iussum fuerit. Et in eo. 5. Donec res ad dariū referretur. i. donec ratio huius rei ad darium referretur.

טַעַם Gustare. Gustu diiudicare. Mäducare טְעַם Gustus. Sapor. טַעֲמִים Pulmētū. Esce. Cibi טַעַם Eloquium Doctrina. Disciplina Sententia טְעַם Preceptū sententia. Consilium Edictum. Iussum Decretum Ritus. טַעֲמָא Ratio. Iussum.

טָעַן Zaan. onerare. iterficere vulnerare. vt Geñ. 45. onerantes iumenta ite in terram chanaam. Esa. 14. cum his qui interfecti sunt gladio.

טָעַן Onerare.

טַף Taph. puerorū vel ifantiū cōgregatio aut familia. & ponitur cōiter ꝑ puulis vel liberis. vt Geñ. 34. paruulos q̄q eorū & vxores duxerūt captiuas. & in eo. 43. ne moriamur nos & puuli nri. Et in eo. 45. ad subuectionē puulorū suorū ac cōiugū. & i eo. 47. p̄bens cibaria singulis. ꝑ quo he. le. iuxta puulos vel iuxta familiā singulorū. & in eo. Et in cibū familiis & liberis vestris. & ī eo. 50. absq; puulis & gregib⁹. Nu. 31. quidqd est gñis masculini ēt in paruulis. & in eo. Puellas aūt & oēs femīas virgines reseruate.

טַף Paruuli. Familia.

טָפַף Taphaph. Garrire. plaudere. applaudere. Esa. 3. Et nutibus oculorum ibant & plaudebant. & secundum hebreos inde deriuatur טַף Taph. i. familia vel paruuli. De q̄ dictum est in dictione precedenti.

טָפַף Plaudere

טַף Familia.

© Biblioteca Nacional de España

טֹפַח Tóphach.siue טְפַח Téphach.Mensura quattuor digi torũ:siue palmus.Exo.25.Altã quattuor digitis.& ĩ eo.37.Coronã aureã interrasilem quattuor digitorum.3. Reg.7.Crassitudo aũt luteris triũ vnciarũ erat. pro q̃ he. le.Et crassitudo eius mensure quattuor digitorũ siue men sure palmi erat.Et eadem verba habentur in hebreo.2.pa ralip.4.Vbi dr̃:porro vastitas eius hẽbat mẽsurã palmi.& fortasse eadẽ est mensura.s.triũ vnciarũ & palmi.Ezech. 40.Calamus mẽsure sex cubitorũ & palmo. Et in eo. Et labia eorũ palmi vnius.Et in eo.43. Qui hẽbat cubitũ & palmũ.Et sc̃m hebreos in locis p̃dictis palmus accipitur pro mensura manus nõ digitis expansis sed iunctis.& in de טְפַח Tipũach.i.ad mẽsurã palme.& solũ inuenitur ĩ nu. plu.vt Threñ.2.Paruulos ad mẽsurã palme. & inde טְפָחוֹת Tephachoth sc̃m terminationẽ femininorũ.i.mẽsurabi les.vt Ps.38.Ecce mẽsurabiles posuisti dies meos.i.ad mẽ surã palme:que est breuis mẽsura: quasi dicat breues.po nitur etiam טְפָחוֹת Tepachoth p sũmitate parietis.eo qđ erat in sũmitate quasi mẽsura palmi in crassitudie vel spis situdine.vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamẽto vsq̃ ad sũ mitatẽ parietũ.Et inde verbũ טָפַח Tipach.i.mẽsurare aug mentare.educare.vt Esa.48.Et dextera mea mẽsa est ce los.Threñ.2.Quos educaui & nutriui.Et inde מִטְפָּחָה Mit pácha.i.palliũ.Ruth.3.Expãde inquit palliũ tuũ quo ope riris.& in plu. מִטְפָּחוֹת Mitpachoth.Pro quo btũs hiero. trãstulit.Linteamia.vt Esa.3.& linteamĩa & acus & specta.

טָפַל Taphal.applicare.iungere.cõponere.curare.p̃s.118. Multiplicata est super me iniquitas supborũ.pro q̃ btũs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trãstulit.Appli cauerũt mihi mendaciũ superbi.Iob.13. Prius vos osten dens fabricatores mendacii.i.cõpositores vel applicato res mẽdacii.Ponitur ẽt pro sanare vel curare.eo qđ fit ap plicãdo frigida calidis & ecõtrario.Iob.14.Sed curasti ini quitatẽ meã.

טַפְסַר Tipsar.nomẽ propriũ sc̃m nr̃am trãslationẽ.Hie re.51.Numerate cõtra eã tapsar.Hebrei tñ dicũt q̃ signat ducẽ vel principẽ.& sic ipsi legũt.Numerate siue cõstituite cõtra eã ducẽ vel principẽ.s.exercitus.in alio ve ro loco btũs hieronymus trãstulit paruulos.Naũ.3.Et par uuli tui quasi locuste locustarũ.Sed etiã ĩ p̃dicto loco he brei legunt.Et principes vel duces tui quasi locuste locu stárum.Et solum inuenitur in locis predictis.

טַפְרָא Taphra ĩ ligua chaldaica signũt vngulã.Et solũ iuẽi tur ĩ nu.plu.Dañ.4.Et vngues eius vt vngues auiũ.

טָפַשׁ Taphas.Incrassare.hebetare.Ps.118.Coagulatũ ẽ si cut lac cor eorũ.pro quo btũs hieronymus in psalte rio iuxta he.ve.trãstulit incrassatum est velut adeps cor eo rum.& solũ inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldai ca significat insanire vel insipientem esse.

טָרַד Tarad.stillare.perstillare.eiicere siue exulare.Proue. 27.tecta perstillãtia in die frigoris.& solũ inuenitur in p̃dicto loco.Hebrei tñ dicũt q̃ signat cõtinuare siue cõ tinuo laborare.vnde in predicto loco ipsi legunt.Stillici dium cõtinuũ vel assiduũ in die frigoris.vnde hoiem qua si cõtinuo laborantẽ ipsi vocãt טָרַד Tarud.& laborem assi duũ vocãt טִרְדָה Tirda.& in lingua chaldaica signãt p̃dicta dictio eiicere siue abiicere vel exulare.Dañ.4. Eiicient te ab hominibus.Et in eodem.Et ex hominibus abiectus ẽ.

טָרָה Tara.contabescere.putrescere.Inde יְרֵיָה Ieriia.i. putridũ.tabefactũ.Iudi.15.Mandibulã asini que iace bat arripiẽs.i.que tabescebat humiditate terre.Esa.1.vul nus & liuor & plaga tumens.i.plaga tabescens.& solum in uenitur in predictis locis.

טָרַח Tarach.desiderare.Sc̃m nr̃am trãslationẽ.vt Iob. 37.Frumẽtũ desiderat nubes.Hebrei tñ dicũt q̃ si gnificat laborare.vñ in p̃dicto loco ipsi legunt.frumẽtum facit laborare nubẽ.& ide טֹרַח Tórach.labor.fatigatio.bea tus hieronymus trãstulit negociũ siue molestiã.Deut.1.ne gocia vr̃a & põdus & iurgia.Esa.1.fctã sunt mihi molesta.

טֶרֶם Terem.anteq̃.priusq̃.necdũ.nondũ.Geñ.2.anteq̃ oriretur in terra.Et in eo.19.prius aũt q̃ irẽt cubitũ Et in eo.24.Nec dũ intra se verba cõpleuerat.Exo.9.No ui aũt q̃ & tu & serui tui necdũ timeatis deũ.Et in eodẽ.10. Nõne vides q̃ perierit egyptus.i.nõdũ vides q̃ perierit e gyptus.1.Reg.3.Anteq̃ extingueretur.& in eo.Porro sa muel nec dũ sciebat dñm.Ps.118.Priusq̃ humiliarer ego deliqui.Esa.65.Eritq̃ anteq̃ clamẽt ego exaudiã.Et ali qñ scribitur cũ beth in principio & dr̃ בְּטֶרֶם Beterem.i.an teq̃.priusq̃.Iudi.14.Die septimo ante solis occubitũ.i. anteq̃ sol occũberet.1.Reg.2.Etiã anteq̃ adolerẽt adipẽ. Ps.57.priusq̃ intelligerẽt spine vr̃e.Esa.66.Anteq̃ par turiret peperit.Et aliquando scribitur cum mem in prin cipio & dicitur מִטֶּרֶם Mitérem.vt aggei.2.Anteq̃ ponere tur lapis super lapidem in templo domini.

טָרַף Taraph.rapere.laniare.capere.enutrire.siue victum tribuere.Geñ.49.Beniamin lupus rapax.pro q̃ he. le.Beniamin lupus rapiet.i.quasi lupus rapiet.Et supra in eo.37.Bestia deuorauit ioseph.pro quo he.le. Rapina rap tus est ioseph.Exo.22.Si comestũ a bestia.i. si captũ vel ra ptũ fuerit a bestia.Deut.33.Cepitq̃ brachiũ & verticem. Ps.8.Ne forte rapiat vt leo aĩam meã.p̃s.21.Sicut leo rapi ens & rugiens.Ps.103.Catuli leonũ rugientes vt rapiant. Hiere.5.Qui egressus fuerit ex eis capietur.Ezech.19.Et didicit p̃dã capere.Et in eo.22.quasi lupi rapiẽtes predã: vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatum.Osee.5.Ego capiã & vadã.& ĩ eo.6.quia ipse cepit & sanauit nos.Amos 1.Et tenuerit vltra furorẽ suũ.p quo he.le.Et ceperit vel ra puerit vltra furore suo.& ide טֹרֵפָה Terepha.i.captũ vel oc cisũ.aut laniatũ.s.a bestia:aut rapina:vel p̃da.vt Geñ.31. Nec captũ a bestia ostendi tibi.Exo.22.Deferat ad eũ qđ occisum est.Leuit.22.Morticiniũ & captũ a bestia nõ co medẽt.Ezech.44.Omne morticinũ & captũ a bestiis de auibus & de pecoribꝰ nõ comedẽt sacerdotes.Scribitur ẽt sine he & dr̃ טֶרֶף Téreph.siue טָרֶף Táreph.vt Geñ.49. Ad predã fili mi ascendisti.Nu.23.Donec deuoret predã. p̃s.75.Illuminãs tu mirabiliter a mõtibus eternis.p quo he.le.A mõtibus predevel rapine.vnde btũs hiero.in psal terio iuxta he.ve.trãstulit.a mõtibus captiuitatis.Ezech. 19.Et didicit predã capere.Itẽ טָרַף Taraph.i.enutrire.vi ctũ tribuere.vt Prouer.30.tribue tñ victui meo necessaria &inde טָרֵף Téreph.i.victũ.cibus.esca.vt.p̃s.110.Escã de dit timẽtibꝰ se.Malach.3.Et sit cibꝰ in domo mea.Prouer. 31.Deditq̃ predã domesticis suis.p quo he.le.Deditq̃ ci bũ siue victũ domesticis suis.vñ seqtur.& cibaria ãcillis su is.Põt ẽt legi sicut est in lr̃a nr̃a.Quia ẽ equiuocũ vt dictũ ẽ.Itẽ טָרָף Taraph.Palmes siue ramꝰ.aut foliũ.s.raptũ ex arbore a prio signato deriuatũ.Geñ.7.portãs ramũ oliue virẽtibus foliis in ore suo.Ezech.17.Et siccabit oẽs palmi tes germinis eius.Et ẽt in lingua chaldaica signãt folium.

De incipientibus a littera. ' Jod.

יָאַב Iaab.Desiderare.Ps.118.Quia mandata tua desidera ui.& solum inuenitur in predicto loco.

יָאַל Iaal.velle.acquiescere.incipere.capere.iurare.adiu rare.Stulte agere:siue stultum esse.Iudi.17. Acquie uit & mansit apud hominem.Et in eodem.19.Queso te vt

© Biblioteca Nacional de España

hodie hic maneas. pro quo hebrei legunt. Acquiesce obsecro & mane. 4. Reg. 5. Melius est vt accipias duo talenta. pro quo hebrei legũt. Si vis accipe duo talenta. siue acquiesce & accipe duo talenta. Et in eodem. 6. Veni ergo & tu cũ seruis tuis. pro quo hebrei legunt. Volle siue acquiesce obsecro & vade cum seruis tuis. Ponitur etiam pro incipere. vt Geñ. 18. Quia semel cepi: loquar ad dominum meum. Deut. 1. Cepitq; moyses explanare legem. 1. Reg. 17. Cepit tentare si armatus posset incedere. Iob. 6. Et qui cepit ipse me conterat. Et in eodem. Veruntamen quod cepistis explete. Osee. 5. Quoniã cepit abire post sordes. Hebrei tamen in omnibus locis predictis interpretantur velle siue acquiescere. Et aliquando scribitur sine iod in principio. vt in aliquibus locis predictis. Item ponitur pro iurare siue adiurare. vt Exo. 2. Iurauit ergo moyses q; habitaret cũ eo. 1. Reg. 14. Adiurauit autem saul populum dicens. Itẽ significat stulte agere siue stultũ esse. & tunc est verbũ passiuum prime coniugationis: quod scribitur cum nũ in principio. vt Nu. 12. Ne imponas nobis hoc peccatũ quod stulte comisimus. Esa. 19. Stulti facti sunt principes taneos. Hiere. 50. Gladius ad diuinos eius qui stulti erunt.

Velle. Incipere. Iurare. Adiurare. Stulte agere. Stultũ fieri. Stultũ cẽ.

יְאֹר Ieor. riuus. fluuius. flumen. Amnis. Geñ. 41. Putabat se stare super fluuium. Et in eodem. Et pascebantur in ipsa amnis ripa. Exo. 2. In carecto ripe fluminis. & in eodem. 7. Et stabis in occursum eius super ripam fluminis. Et in eodem. Et super fluuios eorum & riuos & paludes. Et in eo. Et pisces qui erant in flumine mortui sunt: computruitq; fluuius. Et in eo. 8. Et ebuliet fluuius ranas. Esa. 19. Attenuabuntur & siccabuntur riui aggerum. Et in eodem. Nudabitur alueus riui a fonte suo. Et in eodem. Et omnis sementis irrigua siccabitur. Vbi ponitur pro irrigua. Ezech. 29. Et dicis meus est fluuius. Amos. 8. Et eiicietur & defluet quasi riuus egypti. Scribitur etiã sine iod. vt in eo. Et ascendet quasi fluuius vniuersus. & solum in p̃ dicto loco scribitur sine iod. & communiter accipitur pro nilo fluuio egypti. Ponitur ẽt pro flumine tigri. vt Dañ. 12. Vnus hinc super ripam fluminis & alius inde ex altera ripa fluminis.

Fluuius. Amnis. Flumen. Riuus.

יָאַשׁ Iaas. Desperare. renunciare. Spem vel curam alicuius rei a corde amouere. cessare. vt. 1. Reg. 27. Et desperet saul cessetq; me querere. Eccl's. 2. Renũciauitq; cor meum vltra laborare sub sole. Et qñ est verbũ passiuũ prime coniugationis tunc scribitur sine iod & cũ nun in principio & dicitur נוֹאַשׁ Noas: & est cuiuscunq; persone & vtriusq; numeri: & profertur in voce actiua. vt Hiere. 2. Et dixisti desperaui. Et in eo. 18. Qui dixerunt desperauimus Iob. 6. Et in ventũ verba profertis. vbi pro eo quod in littera nostra est profertis in hebreo habetur supra dicta dictio נוֹאַשׁ Noas. idest amouetis ea verba a corde vestro: & sine cogitatione & meditatione profertis ea iventum. Esa. 57. nec dixisti quiescam. idest cessabo.

Desperare Renũciare. נוֹאַשׁ Desperare. Cessare.

יָאַת Iaath. conuenire. acquiescere. federari. vt Geñ. 34. Sed in hoc valebimus federari. Et in eo. Vnum ẽ qđ differt tantum bonum. pro quo hebrei legunt. Sed in hoc acquiescent siue conuenient nobiscum viri: vt habitẽt nobiscum vt simus vnus populus. Sed beatus hieronym9 transtulit sensum. Et in eo. Tantũ in hoc acquiescamus & habitantes simul. 4. Reg. 12. Prohibitiq; sunt sacerdotes vltra accipere pecuniã a populo. Pro quo he.le. Et acquieuerũt sacerdotes vt nõ acciperẽt pecuniã a populo. Hiere. 10. Tuũ est enim decus. i. tibi cõuenit decus siue reguum.

Federari. Cõuenire. Acquiescere.

יָבַב Iabab. eiulare. vlulare. vt Iudi. 5. Per fenestrã respiciens vlulabat mater eius. & solum inuenitur in predicto loco. & in lingua chaldaica communiter significat vllulare vel clangere. s. tuba.

Vlulare. Clangere.

יָבַל Iabal. deducere. Adducere. afferre. asportare. Ps. 59. qs deducet me in ciuitatem munitam. Ps. 75. Qui in cir cuitu eius affertis munera. Esa. 18. Deferetur munus domino exercituum. Et in eodem. 23. Ducent eam pedes illius. Esd. 5. & asportare fecit ea in templum babylonis. Et inde

יוּבַל Iubal. idest riuus siue deductio aquarum: aut humor. s. aquarũ. Hiere. 17. Quod ad humorẽ mittit radices suas. p quo he.le. qđ iuxta riuũ mittit radices suas. Et in plu.

יְבָלִי Ible. Esa. 30. Riui currentiũ aquarũ. Et inde

יְבוּל Iebul. idest germen. vt Leuit. 26. Et terra gignet germẽ suũ Iob. 20. Apertũ erit germen domus illius. Abach. 3. Et nõ erit germen in vineis. Et de hoc vide supra in dictiõe בּוּל Bul. Item

יוֹבֵל Iobel. i. buccina siue sonitus buccine. s. cornee: qua vtebãtur in iubileo. vt Exo. 19. Cum ceperit clãgere buccina tunc ascendãt in montem. Ios. 6. Tollent septem buccinas quarum vsus est in iubileo. Pro quo in hebreo habetur. Tollent septem buccinas iubileas. i. quarum vsus est in iubileo: sicut est in littera nostra. Et in eo. Cumq; insonuerit vox tube longior atq; concisior. Et in eodẽ. Et septem alii sacerdotes tollant septem iubileorum buccinas. Et inde quinquagessimus annus vocatur יוֹבֵל Iobel. Quia in eo personabant buccinis. vt habetur Leuit. 25. vbi dicitur. & clanges buccina. Et in eo. Ipse est enim iubileus. Et in eo. Anno iubilei redient oẽs ad possessiones suas. Et in eo. Et redimi non poterit etiam in iubileo. Itẽ

יַבֶּלֶת Iabeleth. Macula animalis. pro quo beatus hieronymus trãstulit papulas. Leuit. 22. Si cicatricem habẽs: si papulas.

Deducere. afferre. Deferre. asportare. Humor. Riuus. Riui. Germen. Buccina. Jubileus. Papule.

יָבַם Iabam. Vxorẽ frĩs defuncti in cõiugẽ accipere. siue illi affociari. Geñ. 38. Et sociare illi vt suscites semẽ fratri tuo. Deut. 25. Sed accipiet eã frater eius & suscitabit semẽ frĩs sui. Et in eo. Nõ vult frater viri mei suscitare semẽ fratris sui in israel: nec me in cõiugiũ sumere. Et inde frater mariti dicitur יָבָם Iabam. vt in eo. Sed accipiet eã frater eius. Et in eo. Nõ vult frater viri mei suscitare semẽ fratris sui. Et vxor fratris dẽ

יְבִמָה Iebama. siue יַבֶּמֶת Iabémeth. vt in eo. Perget mulier ad portam ciuitatis. i. perget vxor frĩs ad portã ciuitatis. Et ĩ eo. Accedet mulier ad eũ corã senioribus. Et ẽt vxor frĩs mariti dẽ

יְבִמָה Iebama. vt Ruth. 1. En reuersa est cognata tua ad populum suum. vbi ponitur p cognata: que erat vxor fratris mariti sui.

Sociare. Vxorẽ fratris in cõiugiũ accipere. Frater mariti. Vxor frĩs.

יָבַשׁ Iabas. siccare. exsiccare. arere. exarescere. cõfundere. siue cõfundi. vt Geñ. 8. Donec siccarentur aque sup terrã. & in eo. Et vigesima die mẽsis arefacta ẽ terra. Ios. 2. Audiuim9 eĩ q; siccauerit dñs aquas: maris. & in eo. 5. Qđ siccasset dñs fluẽta iordãis. 3. Reg. 17. Post dies aũt aliquãtos siccatus est torrẽs. Iob. 12. Si cõtinuerit aquas oĩa siccabuntur. ps. 21. Aruit tanq; testa virt9 mea. Prouer. 17. Spũs trĩstis exsiccat ossa. Esa. 19. Et fluuius desolabitur atq; siccabitur. Ezech. 17. Cumq; tetigerit eam ventus vrens siccabitur: & i areis germinis sui arescet. Et in eo. Et siccaui lignũ viride. & in eo. 37. Aruerũt ossa nẽa. Osee. 13. Et siccauit venas eius. Ioel'. 1. Oĩa ligna agri aruerũt. Et in eo. Qm̃ exsiccati sunt fontes aquarũ. Amos. 4. Et ps altera sup quã non pluit aruit. Naũ. 1. increpãs mare & exsiccãs illud. & inde

יָבֵשׁ Iabes. i. aridus. siccus. vt Ios. 9. Panes quoq; quos portabãt ad viaticũ duri erãt. p q9 he.le. Et oĩs panis suus viatici arid9 siue siccus erat. & in eodem. Nunc autem sicci facti sunt. &

יְבֵשִׁים Iebesim. Nu. 6. vuas recẽtes siccasq; nõ comedẽt. Et in genere femínino scribitur יְבֵשָׁה Iebesa. vt in eo. 11. aĩa uẽa arida ẽ. & ĩ plu. יְבֵשׁוֹת Iebesoth. vt Ezech. 37. Sic caq; vehemẽter. & inde יַבָּשָׁה Iabasa. siue יַבֶּשֶׁת Iabéseth.

Siccare. Arescere. Aridus. Siccus. Sicci. Arida. Exsiccare. Arescere.

© Biblioteca Nacional de España

arida. Sicca. ídeſt arída.vel terra habitabilis .vt Geñ.1. Et appareat arida.Ps.65.Qui conuertit mare in aridã.Ps.94. Et ſiccam manus eius firmauerunt. Eſa.44. Et fluenta ſuper aridã.

רִבֵּשְׁתָּא & in lingua chaldaica dicitur רַבֵּשְׁתָּא Iabeſtha. Dañ.2.non eſt homo ſuper terra qui ſermonẽ tuũ poſſit implere. pro quo hebrei legunt. Non eſt homo ſuper arida. Itẽ

arida. יָבֵשׁ Confundere Iabas. ídeſt cõfundere. ſiue cõfundi. aut erubeſcere. vt.2.Reg.19. Confudiſti hodie vultũ omniũ ſeruorũ tuorũ. Eſa.29. Nõ modo confundetur Iacob. Et in eodem.30. Oẽs cõfuſi ſunt. & ſolum in predicto loco ſcribitur cum aleph & iod ĩ medio dictionis. Hiere.8. Confuſi ſunt ſapientes. Ioel.1. Confuſum eſt vinum & elanguit oleũ. Et in eo. Cõfuſi ſũt agricole. Et in eo. Quia confuſum eſt gaudium a filiis hominũ. Zach.10. Et confundentur omnia profunda fluminis. Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationẽ legũt. Et exſiccabuntur oĩa ,pfunda fluminũ.

ager יָגֵב Iageb. ager. vt Hier.39. Et dedit eis vineas & ciſternas in die illa. Pro quo hebrei legunt. Et dedit eis vineas & agros in die illa. Et ſolum inuenitur in numero plurali.

agricola. יְגָב Poteſt etiam deriuari a dictione גֶּבֶא Gebe. Inde יְגָב Iogeb ídeſt agricola. vt.4.Reg.25. Et de pauperibus terre reliqt vinitores & agricolas. Hier.52. Reliquit prĩceps militie vinitores & agricolas.

affligere. Humiliare abiicere. יָגָה Iaga. affligere. humiliare. contriſtare. abiicere. Iob.19 Vſq; quo affligitis animam meam. Eſa.51. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt. ídeſt qui te affligerunt. Threñ.3. Et abiecit filios hoĩum. Et in eo. Quia ſi abiecit & miſerebitur: vbi ponitur הֹגָה Hoga. cũ he ĩ prĩcipio. Et ſupra in eo.1. Quia dñs locutus eſt ſuper eã. Pro

Cõtriſtare quo hebrei legunt. Quia dñs afflixit ſiue contriſtare fecit eam. Poteſt etiam deriuari a dictione הָגָה Haga que ſignificat loqui ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in littera he. Et in eodem. vt locutus eſt dominus. pro quo hebrei legunt. Quoniam afflixit vel contriſtare fecit dñs. Et

Dolor. יָגוֹן inde יָגוֹן Iagon. ídeſt dolor. triſtitia. vt Ps.30. Quoniam defecit in dolore vita mea. Eſa.35. Fugiet dolor & gemit9. Hiere.45. Quoniã addidit domin9 dolorem dolori meo

Meſtitia. תּוּגָה Et inde תּוּגָה Thuga. ídeſt triſtitia ſiue meſtitia. Prouer.10. Filius autem ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Et in eo.14. Et

Luctus. נוּגוֹת extrema gaudii luctus occupat. ídeſt triſtitia: & inde נוּגוֹת Nugoth ſecundum terminationem pluralem femininorũ

ſqualide. ídeſt contriſtate ſiue dolentes. Pro quo beatus hieronym9 tranſtulit. ſqualide. Threñ.1. Virgines eius ſqualide. Et

Nuge. נוּגִי inde נוּגִי Nuge. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit nugas. Soph.3. Nugas que a lege receſſerant congregabo. De quo btũs hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſicait. Id quod dixim9 nugas ſciamus in hebreo ipſum latinum eſſe ſermonem: & propterea a nobis ita vt in hebreo erat poſitum: vt noſſe poſſimus linguam hebraicam omnium linguarum eſſe matricẽ. hec Hieronymus.

Laborare. יָגַע Iagaa. laborare. deficere. ſcilicet pre labore. Ioſ.7. quare omnis populus fruſtra vexabitur. pro quo hebrei legunt. Non facias laborare ibi omnem populum. Ps.6. Laborauí in gemitu meo. Ps.68. Laborauí clamans. Iob.20. Luet que fecit omnia. ꝓ quo hebrei legunt. Reddet quod laborauit. ídeſt in quibus laborauerat. Prouer.23. Noli laborare vt diteris. Eſa.40. Non deficiet nec laborabit. Et in eo.43. Nec laboraſti in me iſrael. Et in eo. Nec laborem tibi prebuí in thure. ídeſt nec laborare te feci. Et in eo. Prebuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Et in eo.63. Nõ laborabunt fruſtra. Hiere.51. Et labores populorum ad nihilum. Pro quo hebrei legunt. Et laborabunt populi in nihilum. Malach.2. Laborare feciſtis dominum in ſermonibus veſtris. Et in eodem. In quo eum fecimus laborare. ponitur etiam pro deficere. ſcilicet pre labore. vt.2.Reg.23. Donec deficeret manus eius. Et inde

Deficere. יְגִיעַ Iegiaa. ídeſt labor. fatigatio. Geñ.31. Afflictionem meam & laborem manuum mearum. Deut.28. Et omnes labores tuos comedet

Labor. populus quem ignoras. Ps.127. Labores manuum tuarũ quia manducabis. Eſa.45. Labor egypti & negociatio ethiopie. Et in eodem.55. Et laborem veſtrum non in ſaturitate. Oſee.12. Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem. & inde יְגַע Iageaa. ídeſt laborioſus ſiue labore confectus. aut feſſus labore. Deut.25 Quando tu eras fame

Labore confectus. יְגִיעִים & labore confectus. & in plurali יְגִיעִים ſiue יְגִיעֵי Iegeim ſiue Iegie. Iob.3. Et ibi requieuerunt feſſi robore. Eccl's.1. Cũcte res difficiles. ídeſt laborioſe.

Feſſi יְגֵעִים Difficiles. יָגֹר Iagar. timere. formidare. vereri. Deut.28. Afflictiões egypti quas timuiſti. Iob.3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem.9. Verebar omnia opera mea. Ps.118. Amputa opprobrium meum quod ſuſpicat9 ſum. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ trãſtulit. Auerte opprobrium meum quod reuereritus ſum. Hic re.22. Et in manu quorum tu formidas faciem. Item יָגֹר Ie

Timere. Vereri. gar. Aceruus. tumulus. Geñ.31. Quem vocauit laban tumulum teſtis.

Formidaſſe. יָגֹר Tumulus. יָד Iad. Manus. poteſtas. fortitudo. virtus. conſilium. Percuſſio ſiue plaga. locus. Geñ.8. Extenditq; manum ſuã. Et in eodem.16. Manus eius contra omnes & manus omnium contra eum. Et in eodem.19. Apprehenderunt manum eius & manum vxoris. Et in eodem.24. Pone manũ tuam ſuper femur meum. Et in eodem.38. Vnus protulit manum. Et in eodem.33. De manu mea require illum. Exo.4. Mitte manum tuam in ſinu tuo. Et in eodem.9. Ecce manus dñi erit ſuper agros. Et in eodem.13. ĩ manu forti eduxit te dominus de egypto. Et in eodem.14. Et manũ magnam quam exercuerat dominus contra eos. ídeſt virtutem ſeu potentiam. Et in eodem.23. Non iunges manũ tuam vt pro impio dicas falſum teſtimonium. Et in eodẽ. 29. Poſtq; initiaueris manus eorum. Nu.11. Nunquid manus domini inualida eſt. Deut.3. Magnitudinem tuam manumq; fortiſſimam. iudi.2. Manus domini ſuper eos erat. Et in eodem.3. Qui vtraq; manu pro dextera vtebatur. 1. Reg.5. Aggrauata eſt manus domini ſuper azotios. Et in eodem. Fiebat manus domini per ſingulas ciuitates. Et in eodem. Grauiſſima valde manus domini dei. Ps.20. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis. Ps.31. Grauata ẽ ſuper me manus tua. Canti.5. Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen. Eſa.5. Et extendit manum ſuam ſuper eum. Et in eodem.8. in forti manu erudiuit me. Et in eodẽ 25. in alliſione manuum eius. & eſt communis generis. vt Ezech.2. Et ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber. pro quo ĩ hebreo habetur & ecce manus miſſa ad me in quo erat volumen libri. Nam iungitur cũ adiectiuo miſſa q̃ eſt generis feminini & cum relatiuo quo q̃ eſt generis maſculini. & ſimiliter in aliis locis. Ponitur etiam pro poteſtate vel fortitudine ſicut in aliquibus locis predictis. & Geñ.41. & omne frumentum ſub pharaonis poteſtate

Poteſtas. condatur. Nam illud quod eſt in poteſtate alicuius dicitur eſſe in manu eius. Geñ.24. Ex omnibus bonis eius portans ſecum. Pro quo hebrei legunt. Omnia bona domini ſui in manu ſua. ídeſt portans ſecum in poteſtate ſua. Nu. 21. Et tulit omnem terram que dictionis illius fuerat. Pro quo hebrei legunt. Et tulit omnem terram de manu illius. ídeſt de poteſtate illius. Et in eodem.31. Et tubas ad clangẽ dum tradidit ei. pro quo hebrei legunt. Et tubas ad clangẽ

© Biblioteca Nacional de España

dū in manu eiꝰ.i.in poteſtate eiꝰ.Et in eo.Numerū pugnatorū quos habuimꝰ ſub manu nr̄a.i. poteſtate noſtra. Ioſ. 8.Et nō potuerūt vltra huc illucq; fugere. Pro quo hebrei legunt Et non fuerunt in eis manus ad fugiendum. i. non fuit in eis poteſtas ſeu virtus. 2. Regū. 8. vt dominaretur ſuper fluuium euphratem. Pro quo hebrei legūt. vt conuerteret manum ſuam.i.poteſtatem ſuam ſuper fluuiū euphratem. Ps. 88. ponam in mari manum eius.i. poteſtatem eius.ps. 94. In manu eius ſunt omnes fines terre.prouer. 18. Mors & vita in manibus lingue.i.in poteſtate lingue. Et ēt qñ aliquis ſubditur alteri:dicitur in ſcriptura dare ei manum.i.eſſe ſub eius poteſtate.vt Leuit.25. Si attenuatꝰ fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo hebrei legūt. Si attenuatus fuerit frater tuus & declinauerit manum ſuam tecum.1.Paralip.29.Cuncti filii regis dauid dederunt manum ſuam & ſubiecti fuerunt regi ſalomoni.4.Reg.10 Si eſt inquit da mihi manum: qui dedit ei manum ſuam. Threñ.5.Egypto dedimus manū. Ponitur etiam pro conſilio vel diſpoſitione.2.Reg.14.Nunquid manus ioab tecum eſt.i.conſiliū vel diſpoſitio ioab. Eſdre.3. Vt laudarēt dūm per manus dauid regis iſrael.i.ex diſpoſitione vel p̄cepto dauid.Ponitur etiam pro plaga vel percuſſione. vt in aliquibus locis predictis.& Iob.23.Et manꝰ plage mee aggrauata eſt ſuper gemitū meum.1.Paralip.21. vertatur obſecro manus tua in me.Ps.76.Manibus meis nocte contra eum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Manus mea nocte extendi⁊tur.ideſt plaga mea nocte extēditur.Hiere.15. A facie manus tue ſolus ſedebam.ideſt a facie plage vel percuſſionis tue.ponitur etiā pro loco.vt Nu.2.Singuli per loca & ordines ſuos proficiſcētur.Deut.23.Habebis locū extra caſtra. Iudi.11.vel in cunctis ciuitatibus ſupra iordanem.pro quo he.le.vel in cunctis ciuitatibus que ſunt iuxta loca arnon. 2.Reg.14.Scitis agrum ioab ad agrū meū.vbi ponitur p agro.Et in eo.18.Et appellatur manus abſalon vſq; in hāc diē:quod hebrei exponunt. Et appellatur locus Abſalon vſq; in hanc diem.Geñ.34.terra in poteſtate vr̄a eſt. pro quo hebrei legunt.terra ſpacioſa manibus eſt coram vobis i.ſpacioſa locis.Ps.103.Hoc mare magnum & ſpacioſum manibus.ideſt ſpacioſum locis. Iob.1. Et aſine paſcebātur iuxta eos.pro quo hebrei legūt. Iuxta loca eorum. Hiere. 6.Et paſcet vnuſquiſq; eos qui ſub manu ſua ſunt.pro quo hebrei legunt.Et paſcet vnuſquiſq; locū ſuum. Poteſt etiā intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Et i eo.57. Dilexiſti ſtra tū eorum manu aperta.Pro quo hebrei legūt.Dilexiſti ſtratum eorum: locum vidiſti.Poteſt etiam legi manum vidiſti.& tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra.Ponitur etiam pro cauſa.vt Hiere.41. Quos percuſſit propter godoliā. pro quo in hebreo legitur Quos percuſſit in manu godolie.i.cauſa godolie ſiue propter godoliam: ſicut eſt in littera noſtra.ponitur etiam pro fornice.i.pro loco vel arcu triumphali.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicem triūphalem. Ponitur etiam pro prophetia.vt Ezech.1. Et facta ē ſuper eū ibi manus dñi.i.prophetia dñi.Et in eo.37. Facta eſt ſuper me manus dñi.Ponitur ēt pro parte.vt Geñ.43.Ita vt quinq; partibus excederet. Et in eo. 47. Quattuor reliquas.ſ.partes permitto vobis in ſementē.2.Reg.19. Decē partibus maior ego ſum apud regē.vbi pro partibus ponitur יָדוֹת Iadoth.ſecundū terminationē pluralē femininorū.Et cōſcribitur in plu.ſcḋm terminationē maſculinorū.ſ. יָדִים Iadaim.ſiue יָדַי Iede.vt Geñ.27.Et manus ſūt eſau.Exo.17.Manus moyſi erāt graues.& i eo.32. cōſecratis manꝰ vr̄as hodie dño.Eſa.45.Et opus tuū abſq; manibus eſt.i.abſq; firmitate & duratiōe.& in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cū aleph in fine & dicitur יָדָא Ieda.i. manꝰ Dañ.5.Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribentis. & in plurali יָדִין Iadāin. Dañ.2. Donec abſciſſus eſt lapis de mōte ſine manibus.Ponitur ēt יָדַי Iadai pro יָדִים Iadaim. vt Ezech.13.ve qui conſuunt puluillos ſub oī cubitu manū. Item ponitur יָדוֹת Iadoth pro manibus ſedis que erant ad ſimilitudinē manus hominis.vt.3.Reg.10.Due manus hinc atq; inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant iuxta manus. Item ponitur pro axibus currus.vt in eodem. Et axes earum & radii & canthi.Et in eodem ponitur pro celaturis vel ſculpturis in quibus erant figure manus:vbi dicitur habens celaturas variaſq; ſculpturas ex ſemetipſa.Ponitur etiam pro incaſtraturis tabularū. vel pro angulis.Exo. 26.In lateribus tabule due incaſtrature.Et i eo.vt bine baſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubiiciantur.

יָדַד Iadad.Proiicere.deiicere.mittere. & ſcribitur cū ſimplici daleth.vt threñ.3.Et poſuerūt lapidē ſuper me. pro quo hebrei le.& proiecerūt lapidem in me.Hiere.50. Omnes qui tenditis arcū debellate eā.pro quo he.le. Oēs qui tenditis arcū iacite ad eā.ſ.iacula vel ſagittas.vnde ſubditur.nō parcatis iaculis.& Abdie.1.& ſuper ieruſalē mittebāt ſortē.Zach.1.vt deiiciāt cornua gentiū. Itē יְדִיד Iedid i.dilectus. amantiſſimus.Deut.33. Amantiſſimus domini habitabit confidenter.Ps.83. Quam dilecta tabernacula tua.Hiere.11.Quid eſt q̄ dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa.& inde יְדִידוּת Iediduth.i.dilectio. Vt in eo. 12.Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius.Pro quo hebrei legunt.Dedi dilectionem anime mee. ideſt dilectam anime mee.

יָדָה Iada.laudare.confiteri.iacere.deiicere.vt Geñ.49.Iuda te laudabūt frēs tui.Leuit.5.Agat penitentiā p̄ peccato ſuo.pro quo he.le.Et cōfiteatur illud in q̄ peccauit.& in eo.16.Confiteatur oēs iniquitates filiorū iſrael. & in eo. 26.Donec confiteātur iniqtates ſuas & maiorū ſuorū. Nu. 5.Et cōfitebuntur peccatū ſuū.3.Reg.8.Cōfitētes nomini tuo.Nec.1.Et cōfiteor p̄ peccatis filiorū iſrael.Iob.4. Et ego cōfitebor q̄ ſaluare te poſſit dextera tua.ps.6.In inferno aūt qs cōfitebitur tibi.Ps.9.Confitebor tibi dñe in toto corde meo.ps.27.Et ex volūtate mea cōfitebor ei.ps.44 ꝓpterea populi cōfitebūtur tibi.ps.48.cōfitebitur tibi cū bñfeceris ei.ps.53.& cōfitebor noī tuo qñ bonū eſt.ps.66 Cōfiteātur tibi populi deus:cōfiteātur tibi populi omnes. Et in aliqbus locis p̄dictis cōfiteri accipitur pro laudare vel gr̄as agere.vt ifra dicetur in fine huiꝰ dictiōis. Prouer. 28. qui aūt cōfeſſus fuerit & reliq̄rit ea miam cōſequetur. Eſa. 38.quia nō ifernus cōfitebitur tibi.& inde הוֹדוּת Huiedoth ſiue יְהוּדָה Iehuda.i.laus vel confeſſio.pro quo beatus hieronymus trāſtulit ad laudādū:vel hymnos. Nec.11.ad laudādū & ad cōfitendū in orōne.& in eo.12.& ſup hymnos ſpi & frēs corū.& inde תּוֹדָה thoda.i.cōfeſſio.laus.ſiue gr̄arū actio.Ioſ.7.Da gloriā dño deo iſrael & cōfitere. pro q̄ he.le.& da ei cōfeſſionē.Eſdre.10.& nūc date cōfeſſionē dño deo.Ps.94.preocupemus faciē eius in cōfeſſiōe.ps.99.In troite portas eius in confeſſione.ponitur etiam pro laude. ps.49.Immola deo ſacrificiū laudis.Amos.4.ſacrificare de fermēto laudem.Item ponitur pro gratiarum actione. Leuit.22.Si immolaueritis hoſtiā pro gratiarū actiōe dño Eſa.51. Gratiarum actio & vox laudis.ponitur etiam תּוֹדָה thoda .pro choro laudātium ſiue gratias referētiū. vt Nec. .12.Et ſtatui duos choros laudantium. Et in eodem.Et chorus ſecundus gratias referentium. Inde deriuatur יְהוּדָה Iuda.qđ interpretatur laudatio ſiue confeſſio.vt Geñ.29.

יָדָא Manus.

יָדַיִן

יָדוֹת Manus ſedis.

Axes.

Celature.

Incaſtratuꝰ. Singuli.

יָדַד Ponere. Proiicere

Mittere. Deiicere.

יְדִיד amātiſſimꝰ Dilecta. Dilectus.

יְדִידוּת Dilectio.

יָדָה Laudare. Confiteri.

הוֹדוּת

Eldlaudandū. Hymni.

תּוֹדָה

Confeſſo.

Laus.

Gratiarum actio.

תּוֹדָה

Choriꝰ laudantium.

יְהוּדָה

Consilium Diſpoſitio

Plaga.

Locus.

Ager.

Causa.

Fornix.

prophetia

Pars.

יָדַיִם Manus.

© Biblioteca Nacional de España

Et ait modo cõfitebor dño. & ob hoc vocauit eũ iudam. vñ beatus hieronymus in hebraicis questionibus sup p̃dicto loco sic ait. Iuda cõfessio dr̃a cõfessione: ita cõfessoris nomen est dictũ. verũtamẽ hic cõfessio p̃ gratiarũ actiõe aut pro laude accipitur. vt frequẽter in psalmis & in euangelio: confiteor tibi dñe celi & terre. i. gratias ago tibi siue glorifico te. hec Hieronym9. Accipitur ẽt pro iudea siue p̃ terra iudee. Ps. 75. Notus in iudea deus. Hiere. 14. Luxit iudea & porte eius. Et in lingua chaldaica dicitur יְהוּד Iehud. Dañ. 2. Inuenĩ hominẽ de filiis transmigrationis iudee. Et inde יְהוּדִי Iehudi. i. iudeus. vt Zach. 8. Et apprehẽdent fimbriã viri iudei. & in plu. יְהוּדִים Iehudim. Nec. 4. Quid iudei faciũt imbecilles. Ester. 3. Iudeis noua lux oriri visa est. & inde יְהוּדִית Iehudith. i. iudaica lingua siue iudaice. 2. Paralipo. 32. Insuper & clamore magno lingua iudaica cõtra populũ qui sedebat in muris ierusalẽ personabat. Nec. 13. Nesciebãt loqui iudaice. Esa. 36. Non loquaris nobis iudaice. Et quia principalis tribus & regalis erat tribus iuda: ideo gens & terra & etiã lingua ab eo nomẽ accepit. & inde מִתְיַהֵד Mithiahet. i. ille qui imitatur ritũ & religionẽ iudeorũ. vt Ester. 8. Vt plures alterius gentis & secte eorũ religioni & cerimoniis iungerentur. Itẽ יָדָה Iada. i. Proiicere. siue deiicere. aut mittere. De quo vide supra in dictione יָדַד Iadad.

Judea. יְהוּד
Judea. יְהוּדִי
Judeus. יְהוּדִים
Judei.
Lingua iudaica.
Judaice.
מִתְיַהֵד
Qui imitatur ritum. iudeorum.
יָדָה
Proiicere
יָדַע
Scire.
Cognoscere

יָדַע Iadaa. scire. nosse. cognoscere. mãifestare. sentire. miscreri. conterere. siue confringere. Geñ. 3. Scientes bonũ & malũ. Et in eo. Cunq; cognouissent se esse nudos. Et in eo. 22. Nunc cognoui q̃ timeas deũ. Et in eo. 31. Ignorabat q̃ rachel furata esset idola. Pro quo he. le. Et nõ sciebat iacob q̃ rachel furata esset ea. s. idola. Et sic in sequentib9 vbicũq; ponitur ignorare vel nescire in hebreo sunt due dictiones. s. nõ scire. Et in eo. 48. Sció fili mi scio. Exo. 2. Stante procul sorore eius & considerante aduentũ rei. pro quo hebrei legunt. Et stetit soror eius procul: vt sciret quid fieret de eo. Et est idem sensus cũ littera nostra. Et in eo. 5. nescio dñm. Et in eo. 7. Et scient egyptii quia ego sum dominus. Et in eo. 33. nouite ex nomine. Et in eo. vt sciam te. Et in eo. In quo enim scire poterimus ego & populus tuus. Deut. 4. Vt scires q̃m dñs ipse est deus. Et in eo. Scito ergo hodie & cogitato in corde tuo. Et in eo. Scio cõtẽtionẽ tuã. 1. Reg. 3. Porro samuel necdũ sciebat dñm. Et in eo. 17. noui superbiã tuã. Et in eo. 21. nã & pueris meis condixi in illũ & illũ locũ. Pro quo he. le. Et pueros scire feci illũ & illũ locũ. Et in eo. 22. Donec sciam quid faciat mihi deus. 2. Reg. 5. Et cognouit dauid q̃m confirmasset eũ dñs regem. Iob. 9. Qui transfert montes & nescierunt. Et in eo. 19. Scio q̃ redemptor meus viuit. & in eo. Scitote esse iudiciũ. & in eo. 38. Et ostendisti aurore locũ suũ. Pro quo he. le. Scire fecisti aurorã locũ suũ. Et in eo. 42. Scio quia omnia potes. Ps. 9. vt sciãt gẽtes q̃m hoies sunt. Ps. 34. Veniat ei laqueus quẽ ignorat. Ps. 50. Et occulta sapiẽtie tue manifestati mihi. Ps. 40. In hoc cognoui q̃m voluisti me. Ps. 73 Et nõ cognouerũt sicut in exitu super sũmũ. pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Manifesta. s. erant in introitu desuper. p̃s. 137. Et alta a lõge cognoscit. Et ĩ eo. 138 Tu cognouisti sessionẽ meã & resurrectionẽ meam. p̃s. 143. Quid est homo quia ĩnotuisti ei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quid est homo quia agnoscis eum. prouer. 12. nouit iustus iumẽtorum suorum animas. Canti. 6. nesciui: anima mea cõturbauit me. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonũ. Et in eode m. 19. Et cognoscent egyptii dñm. Et in eo. 50. vt sciam substentare eum qui lassus est verbo. Et in eodem. 53. Et scientem infirmitatem. Et in eodem. 58. Et scire vias meas volũt. Hiere. 2. Scito & vide. & in eo. 9. In hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me. Et in eo. 31. Post q̃ ostendisti mihi percussi femur meum. pro quo hebrei legunt. Et postquam notus factus sum. scilicet mihi: percussi femur meum. Ezech. 2. et scient quia propheta fuerit in medio eorum. Osee. 2. & scies quia ego dñs. & in eodem. 13. ego cognoui te in deserto. Zach. 14. & erit dies vna que nota est domino. & aliquando scribitur sine iod. vt in aliquibus locis predictis. Et quando est verbum passiuum prime coniugationis: tunc in preterito indicatiui scribitur cũ nun & vau in principio loco iod: & dicitur נוֹדַע nodaaa. vt Exo. 6. & nomen meum adonai non indicaui eis. pro quo hebrei legunt. & nomine meo adonai non sum factus notus eis: siue non sum cognitus eis. Deut. 21. & ignorabitur cedis reus. idest non est cognitus. Iudi. 16. & non est cognitum in quo esset fortitudo eius. 1. Reg. 22. & audiuit saul q̃ apparuisset dauid. idest q̃ esset notus vel manifestus. Ps. 75. Notus in iudea deus. Esa. 19. Et cognoscetur dominus ab egypto. Et quando est verbum tertie coniugationis tũc scribitur cum he & vau in principio. vt Exo. 33. Et non indicas mihi quem missurus sis mecum. pro quo hebrei legunt. Et nõ facis me scire quem missurus sis mecum. idest non manifestasti mihi vel non indicasti mihi: sicut est in littera nostra. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et notum factum fuerit peccatum suũ. Et in eo. Et cognouerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et cognitum fuerit siue notum fuerit peccatum. Et est idem sensus cum littera nostra. p̃s. 24. Et testamentum ipsius vt manifestetur illis. pro quo hebrei legũt. vt scire faceret illos. p̃s. 89. Sic notum fac. p̃s. 97. notum fecit dominus salutare suum. p̃s. 104. Annunciate inter gẽtes opera eius. idest nota facite inter gentes opera eius. Ezech. 16. notas facie ruſalem abominationes suas. Et quando est verbum quarte coniugationis scribitur cum he & tau in principio. vt Geñ. 45. Et nullus interesset alienus agnitioni mutue. idest quando agnitus siue notus factus est a fratribus. Nu. 12. In visione apparebo ei. pro quo hebrei legunt. In visione notus factus ero ei. Significat etiam supradicta dictio יָדַע Iadaa. cognoscere carnaliter. vt Geñ. 4. Adam vero cognouit vxorem suam. Et in eodem. Et cognouit cain vxorem suam. Et in eodem. 38. Attamen vltra non cognouit eam. Nu. 31. Et mulieres que nouerũt viros in coitu. Et in eodem. Et omnes feminas virgines reseruate. Pro quo hebrei legunt. Et omnes paruulas feminas que non nouerunt virum in coitu: reseruate. 3. Regum. 1. Et rex non cognouit eam. Ponitur etiam pro sentire. vt Geñ. 19. Et ille non sensit. & in eodem. & nec quidem tunc sensit. Prouer. 23. Traxerunt me & ego non sensi. ponitur etiam pro liberare. vt Exo. 2. Et respexit dominus filios israel & liberauit eos. potest etiam reduci ad primum significatum. Nam scire dei est misereri vel liberare. Ponitur etiam pro conterere vel comminuere. vt Iudi. 8. Et contriuit cum eis atq; comminuit viros sochoth. Et secundum hanc significationem exponunt aliqui hebrei illud quod habetur. Prouerb. 10. Qui autem deprauat vias suas manifestus erit. Pro quo ipsi legunt. Qui autem deprauat vias suas conteretur vel comminuetur. Et in eodẽ. 14. Et indoctos quoq; erudiet. pro quo ipsi legunt. Et inter stultos siue indoctos conteretur. Potest etiam legi sic. Et inter indoctos notus siue manifestus erit. Et tunc erit idem sensus cum littera nostra. Ezech. 19. Didicit viduas facere. Pro quo ipsi legunt. Et confregit vel contriuit vi

Mosse.
Mãifestaf
Inotescere.
Agnoscef.
נוֹדַע
Esse notũ.
cognosci.
Notũ facere.
יָדַע
cognoscef carnaliter
Sentire.
Liberare.
Conterere Cõminuef

© Biblioteca Nacional de España

duas eius. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Inde

דַּעָה Deaa. idest scientia vel cognitio. Et est communis generis. vt Ps. 72. Et si est scientia in excelso. Esaie. 11. Quia repleta est terra scientia domini. Hiere. 3. Et pascent vos scientia & doctrina. Et aliqñ scribitur sine he. vt Iob. 36. Repetam scientiam meam a principio. & communiter scribitur cū tau in fine & dr דַּעַת Daath. vt Genē. 2. Lignūq; scientie boni & mali. Exo. 31. Et impleui eū spiritu dei: sapientia & intelligentia & scientia. Iob. 33. Scientiam labia mea purā loquentur. & in eo. 38. Quis est iste inuoluēs sententias sermonibus imperitis. pro quo hebrei legūt Quis est iste qui obscurat. i. celat consilium sermōibus absq; scientia. & in eo. 42. Quis est iste qui celat consiliū absq; scientia. Ps. 18. Et nox nocti indicat scientiam. Ps. 138. Mirabilis facta est scientia tua ex me. Prouer. 1. Adolescenti scientia & intellectus. Et in eo. 2. Et scientia anime tue placuerit. Et in eo. 8. Doctrinam magis q̄ aurum eligite. Vbi ponitur pro doctrina. Dañ. 12. Et multiplex erit scientia. & in plu. דְּעוֹת Deooth secundum terminationem femininorum siue דֵּעִים Deim scd̄m terminationem masculinorum. vt. 1. Reg. 2. Quia deus scientiarū dñs est. Iob. 36. Et p̄fecta scientia probabitur tibi. pro quo hebrei legunt. Et p̄fecte scientie tecū. s. sunt. Et in eo. Magnas & perfectas scientias. Inde מַדָּע Madaa. idest scientia vel disciplia. vt Dañ. 1. Et doctos disciplina. & in eo. pueris autem his dedit deus scientiam. Ponitur etiam pro cogitatione. vt Eccl's. 10. In cogitatione tua regi nō detrahas. & inde מַנְדְּעָא Mandea: q̄ in lingua chaldaica significat scientiam. Dañ. 2. Et scientiam intelligentibus disciplinam. & inde מוֹדַע Modaa idest notus siue cōsanguineus. propinquus. vt Ruth. 2. erat autem viro abimelech consanguineus. Et in eo. 3. Propinquus noster est. Ponitur etiam p̄ amico. vt p̄uer. 7. Et prudentiam voca amicam tuam. & inde מְיֻדָּע Meiudaa. idest notus. vt. 4. Reg. 10. Et notos & sacerdotes. Iob. 19. Et qui me nouerant obliti sunt mei. Ps. 54. Dux meus & notus meus. Et secundum aliquos inde deriuatur מַלָּע Madūaa. Que est dictio interrogatiua. idest. quare. cur. vt Num. 16. Cur eleuamini super populum domini. De quo vide infra in littera mem. Inde יִדְּעֹנִי Ideoni. i. diuinus siue hariol9. aut magus. vt Leuit. 19. Neq; ab hariolis aliquid scisciteminī. Deut. 18. Neq; phytones consulat neq; diuinos. Esa. 8. Queritea phytonibus & diuinis: qui stridunt incantationibus suis.

Scientia.

דַּעַת

Scientia.

Doctrina.

דֵּעוֹת

Scientie.

מַדָּע

Disciplina scientia.

Cogitatio.

מַנְדְּעָא

scientia.

מוֹדַע

Cōsanguineus. propinqu9. Amica.

מְיֻדָּע

Notus.

מַלָּע

Cur.

יִדְּעֹנִי

Hariolus. Diuinus.

יָהַב Iahab. dare. afferre. tradere. Esdre. 5. Tradidit eos i manus nabuchodonosor regis assyriorum. Dañ. 2. Dat sapientiam sapientibus. Et in eo. Imperium & gloriā dedit tibi. Et in eodem. Et munera multa & magna dedit ei. Et in predictis locis scribitur in lingua chaldaica cum iod in principio. In hebreo vero scribitur sine iod Genē. 30. Da mihi liberos. Ruth. 3. Expande inquit pallium tuum. pro quo hebrei legunt. Da siue affer pallium tuum. Ps. 28. Afferte domino filii dei: afferte domino filios arietum: afferte domino gloriam & honorem. Prouer. 30. Dicentes affer affer Osee. 4. Dilexerunt afferre ignominiam protectores ei9. & inde הַבָּה Haba. Quod est aduerbiū exhortandi vel inuitandi ad aliquid operandum. idest eia. age. agite. Beatus hieronymus transtulit. venite. Genē. 11. Venite faciamus lateres. Et in eo. Venite igitur descendamus & confundam9 ibi linguā eorū. Exo. 1. venite sapienter opprimamus eum Scribitur etiam singulariter. pro quo btūs hieronym9 trā stulit. Dimitte. vt Genē. 38. Ingredienscq; ad eā ait: dimitte me. Item יְהַב Iehab. i. cura. vt Ps. 54. Iacta super dominū curam tuam. Et aliqui hebrei legunt onus vel pondus tuum. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Profice super dominum charitatem tuā. Et secundum hanc significationem deriuatur a dictione אַהֲבָה Ahaba: que significat charitatem vel dilectionem.

Tradere. Dare.

Afferre

Venite.

Dimittere

Cura. Onus.

charitas.

יָהַךְ Iehach: in lingua chaldaica significat referre. siue ire. aut ambulare. Esd. 5. vt res ad dariū referatur. & in eo. 6. Et referantur in templū in hierusalē. & in eo. 7. Cuicunq; placuerit in regno meo de populo israel & de sacerdotibus eius & leuitis ire in ierusalem tecum: vadat.

Referre.

Ire.

יָהֲלֹם Iahalom. hyaspis lapis preciosus. vt Exo. 28. In secundo carbunculus saphyrus & hyaspis. hebrei tñ dicūt q̄ signat adamātē. De quo vide supra i dictiōe הַלֹּם halō

Hyaspis.

יָהִיר Iahir. Arrogans. temerarius. superbus. Prouer. 21. superbus & arrogans vocatur indoctus. Abach. 2. Sic erit vir superbus: & non decorabitur.

superbus.

יוֹם Iom. Dies. tempus. & accipitur aliquando pro die artificiali. i. pro tempore quo sol lucet super nostrū horizōtem. vt Genē. 1. & appellauit lucem diem: & tenebras noctē. & in eo. 8. & nox & dies non requiescent. i. non cessabunt. Et in eodem. 31. Die noctuq; estu vrgebar & gelu. Nu. 11. Surgens ergo populus tota die illa & nocte ac die altero cōgregauit coturnicū multitudinē. & similiter in pluribus aliis locis. Accipitur ēt aliquando pro die naturali viginti quattuor horarū. vt Genē. 1. & factum est vespere & mane dies vnus. & similiter in sequentibus in eo. capi. Exo. 2. Memento vt diem sabbati sanctifices. Leuit. 23. Dies primus celeberrimus. 4. Reg. 7. Hec enim dies boni nūcii est. Ps. 60 vt reddā vota mea de die in diem. & aliqñ duplicatur littera mem & dicitur יוֹמָם Iomam. vt Exo. 13. Per diem in colūna nubis: & per noctē in colūna ignis. Et in eo. Nunq̄ defuit colūna nubis per diē. Iob. 5. Per diem incurrunt tenebras. Ps. 1. & in lege eius meditabitur die ac nocte. Ps. 12. dolorem in corde meo per diē. Ps. 21. Clamabo per diē & nō exaudies. p̄s. 41. in die mandauit dominus mīam suam. & in plu. יָמִים Iamim siue יְמֵי Ieme. vt Genē. 29. Et videbantur illi pauci dies. & in eo. 41. post duos ānos vidit pharao somniū. pro quo he. le. post duos annos dierū. i. post duos annos cōpletos: sicut exponūt hebrei. & i eo. 47. quot sūt dies annorū vite tue. Et in eo. dies peregrinatiōis vite mee Leuit. 15. Et immūdus erit septē diebus. Et in eo. Mulier q̄ patitur multis diebus. Nu. 11. Sed vsq; ad mensem dierum. Deut. 6. Vt prolōgentur dies tui. Iob. 38. Nunquid post or tū tuū precepisti diluculo. pro quo heb. legunt. Nunquid a diebus tuis precepisti diluculo. idest a die qua ortus es. scribitur etiam in plurali יוֹמַיִם Iomaim. trisyllabum. & accipitur pro duobus diebus tantum siue pro biduo. vt Exo. 21. Si autem vno die vel duobus superuixerit. Num. 9. Si vero biduo aut vno mense. Et in eodem. 11. Non vno die vel duobus. Scribitur etiam יְמוֹת Iemoth. secundum terminationem pluralem femininorum. vt Deut. 32. Memento dierum antiquorum. Ps. 89. Pro diebus quibus nos humiliasti. Et aliquando scribitur cum nun in fine loco mēm. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum. ponitur etiā. יָמִים Iamim pro anno: secundum hebreos. scilicet quando ponitur absolute sine determinatione numeri. Leuit. 25. Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. Et subditur in hebreo. Diebus erit redemptio eius. i. deest vno anno erit redemptio eius. Genē. 24. Maneat puella saltem decem dies apud nos. pro quo hebrei legunt. Maneat puella apud nos dies aut decem. Et dicunt hebrei q̄ per dies intelligitur annus: & per decem intelliguntur decem menses. vt sit sensus. Maneat puella apud nos annum aut decem menses. Potest etiam intelligi sicut est in littera

Referre.

יְהַךְ

Ire.

יָהֲלֹם

Hyaspis.

יָהִיר

superbus.

יוֹם

Dies.

יוֹמָם

Dies.

יָמִים

Dies.

יוֹמַיִם

Dies duo biduus

יְמוֹת

Dies

יָמִים

Annus

© Biblioteca Nacional de España

nostra. & est magis congruum. Exo. 13. Custodies huiusce-modi cultū statuto tēpore a diebus in dies. i. ab anno in annum. Nu. 9. Aut vno mense vel longiori tempore. vbi pro longiori tempore ponitur יָמִים Iamim. & dicunt hebrei quod accipitur pro vno anno. 1. Reg. 1. Et ascēdebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus. pro quo in hebreo habetur. Et ascendebat vir ille de ciuitate sua a diebus in dies. Quā hebrei exponunt de anno in annū: et est idem sensus cum littera nostra. Et in eo. 27. Fuit aūt numerus dierū quibus habitauit dauid in regione philistinorū quattuor mensiū. Pro quo he. le. Fuit aūt numerus dierū quibus habitauit dauid in regione philistinorum dies & quattuor menses. & p dies intelligitur annus secundū hebreos. Potest etiam intelligi q habitauit ibi aliquot diebus vltra quattuor menses. Tamen infra: capitulo. 29. Dixit rex achis de dauid: & est apud me multis diebus vel annis. Et potest exponi sic. Quod in ipsis diebus quibus habitauit apud eū probauit eū esse fidelissimū ac si habitasset apud eū multis annis. ponitur etiam pro tempore: tam in singulari q̄ in plu. Geñ. 30. Egressus aūt ruben tempore messis triticee. Exo. 32. In die vltionis visitabo & hoc peccatū corū. i. tpe vltionis. Leuit. 15. Quasi sit in tpe menstruo. Nu. 3. Ex quo percussi primogenitos in terra egypti. Pro quo hebrei legunt. In die. i. in tempore quo percussi primogenitos in terra egypti. Deut. 31. Et irascetur furor meus cōtra eos in die illo. i. in tempore illo. 1. Paralip. 11. Et interfecit leonē in medio cisterna in tpe niuis. Scribitur ēt cū he vel caph in principio & dicitur הַיּוֹם Haiom siue כַּיּוֹם Chaiom. i. hodie siue tēpus presens. vt Geñ. 21. Et ego nō audiui p̄ter hodie. Et in eo. 22. Vnde vsq; hodie dicitur. Et in eo. 25. Vende mihi primogenita tua. Pro quo he. le. Vende mihi hodie primogenita tua. Et in eo. Iura ergo mihi. Pro quo hebrei legunt. Iura mihi hodie. Exo. 13. Hodie egredimini. 1. Reg. 9. Hodie enim venit in ciuitatē. p̄s. 2. Ego hodie genui te. Ps. 94. Hodie si vocem eius audieritis. Et aliqñ scribitur cū caph & he in principio. & dr̄ כְּהַיּוֹם Chehaiom. i. hodie siue quadam die. vt Geñ. 39. Accidit aūt quadā die vt ītraret ioseph domū. 1. Reg. 2. Incēdatur primū iuxta morem hodie adeps. Et in eo. 9. Hodie enim inuenietis eū. Et qñ predicta dictio duplicatur & dicitur יוֹם יוֹם Iom iom tunc signāt per singulos dies. siue de die in diē. aut quottidie. vt Geñ. 39. Huiusce modi verbis per singulos dies loquebatur. Esa. 58. Me etenim de die in diem querunt. Et in ligua chaldaica dr̄ יוֹמָא Ioma. i. diei. & i pl'. יוֹמַיָּא Iomaia siue יוֹמִין Iomin. i. dies uel tempora. Dañ. 2. que ventura sunt in nouissimis temporibus. Et in eodem. 4. igitur post finem dierum.

יָמִים longiori tempore ponitur. Annus. Tempus. Hodie. Quadam die. Hodie. יוֹם יוֹם p singulos dies. יוֹמָא יוֹמַיָּא יוֹמִין Tempora. Dies.

יוֹן Ion. colūba. Et declinatur in singulari cū he in fine sicut noīa femínina: & accipitur tam pro masculo q̄ pro femina. & in plu. יוֹנִים Ionim. secundū terminationē masculinorū. vt Geñ. 8. Emisit quoq; colūbam. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum. Ps. 67. Penne columbe deargentate. Canti. 1. Oculi tui colūbarum. Et in eodem. 2. Colūba mea in foraminibus petre. Et in eo. 5. Oculi ei⁹ sicut colūbe super riuulos aquarū. Et in eo. 6. Vna est colūba mea. Esa. 59. Quasi colūbe meditātes gememus. Et in eo. 60. Et quasi colūbe ad fenestras suas. Hiere. 25. A facie ire colūbe. Et in eo. 50. A facie gladii colūbe. Et in duobus locis predictis potest legi pro colūba deuastantis vel de populantis. De quo vide infra in dictione יָנָה Iana. Ezech. 7. Quasi columbe conuallīū. Item יָנָן Iauan. cenum siue limus. Ps. 40. Et de luto fecis. Pro quo btūs hieronymus ī psalterio iuxta he. ve. transtulit. & de luto cení. Ps. 68. Infixus sum in limo profundi. Item יָוָן Iauan. i. grecia. Esa. 66. In italiam & greciā ad insulas longe. Zach. 9. Et suscitabo filios tuos sion sup filios tuos Grecia. Et vt refert beatus hieronymus in hebraicis questionibus sup Genesim. Iauā Significat populos grecos qui ones appellantur: vnde & mare ionium dicitur. hec Hieronymus.

יָנָן Cenum. Limus. יָוָן Columba. Columbe. יָוָן Grecia.

יָזָם Iazam. cogitare. vt Geñ. 11. Nec desistent a cogitationibus suis. Pro quo hebrei legunt. Et nunc non vitabitur siue non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt facere. Et de hoc vide supra in dictione זָמַם Zamam.

יָזָם Cogitare.

יָזַן Iazan. armare. & inde מְיַזְנִים Meiuzanim. idest armati secundum hebreos. Beatus Hieronymus transtulit Amatores. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt. & dicunt aliqui q̄ deriuatur a זוֹן Zon quod significat nutrire quasi diceret: equi saginati.

יָזַן מְיַזְנִים Amatores זוֹן

יָזַע Iazaa. Sudor. Ezech. 44. Et non accingetur in sudore. Scribitur etiam sine iod in principio & dicitur זִיעָה Ziaa cum he in fine. & quando post se regit genitiuum mutat he in tau & dicitur זֵעָת Zeaath. Geñ. 3. In sudore vultus tui vescēris pane tuo.

יָזַע Sudor. זִיעָה זֵעָת Sudor.

יָחַד Iachad. vnire. vnicum facere. vt Ps. 85. Letetur cor meum vt timeat nomen tuum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Vnicum fac cor meum vt timeat nomen tuum. & aliquando scribitur sine iod. vt Geñ. 49. Et in cetu eorum non sit gloria mea. Pro quo hebrei legunt. Et in cetu eorum non vniatur. idest non conueniat gloria mea. Et de hoc vide supra in dictione חָבַר Chada. & inde יָחִיד Iachid. idest vnicus. vnigenitus. vt Geñ. 22. Tolle filium tuum vnigenitū. Ps. 24. Quia vnicus & pauper sum ego. Prouer. 4. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Hiere. 6. Luctum vnigeniti fac tibi. Et in genere femínino יְחִידָה Iechida. vt Iudi. 11. Occurrit ei vnigēita filia sua. Ps. 21. Et de manu canis vnicam meam. p̄s. 34. A leonibus vnicam meam. Et inde יָחַד Iachad. idest simul. in vnum. pariter. Iob. 19. Simul venerunt latrones eius. Et in eodem. 38. Cum me laudarent simul astra matutina. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 48. Simul in vnum diues & pauper. Et aliquando scribitur cū vau in fine & dicitur יַחְדָּו Iachdau. vt Geñ. 13. Vt habitarent simul. Et in eodem. Et nequibant habitare communiter. idest pariter. Et in eodem. 22. Cumq; duo pergerent simul. Deut. 22. Non arabis in boue simul & asino. Et in eodem. 25. Quando habitauerint fratres simul. Ps. 47. Conuenerunt in vnum. Ps. 54. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. Hiere. 31. Iuuenes & senes simul. & aliquando scribitur cum iod & vau in fine. vt Hiere. 46. Et ambo pariter conciderunt. Et in eodem. Versi sunt & fugerunt simul. Et in eodem. 49. Sacerdotes eius & principes eius simul.

יָחַד Vnicū facere. יְחִידָה Vnigenita Vnica. יָחַד Simul. In vnum. יַחְדָּו Simul. Pariter. In vnum.

יָחַל Iachal. Expectare. sperare. prestolari. Geñ. 8. Expectauit nihilominus septem diebus aliis. Iob. 14. Cunctis diebus quibus nunc milito: expecto. Et in eo. 29. Expectabant me sicut pluuiam. p̄s. 32. Quemadmodum speraui-mus in te. Ps. 118. In quo mihi spem dedisti. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quem me sperare fecisti. Ps. 130. Speret israel in domino. Ezech. 13. Et perseuerauerunt confirmare sermonē. Pro quo hebrei legunt. Et sperauerunt confirmare sermonem. & Michee. 5. Et non prestolabitur filios hominum. Et in voce passiua prime coniugationis scribitur cum nun & vau in principio loco iod. Ezech. 19. Que cum vidisset quoniam infirmata est & periit expectatio eius. Pro quo hebrei legunt. Et vidit quod cum expectaretur:

יָחַל Expectare. Sperare. prestolari.

© Biblioteca Nacional de España

periit expectatio eius. ideſt cum eſſet in expectatione: pe-
riit expectatio eius. Poteſt etiam deriuari a dictione ſupra
dicta חָלָה Chala. que ſignat infirmari: ſicut eſt in ſua nua. &
qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis: tunc ſcribitur cū he & vau ī
principio loco iod. vt Iob. 32. Expectaui enim ſermōes ve
ſtros. Et in eo. Qm̄ igitur expectaui & non ſunt locuti. Ps.
129. Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit aīa mea ī
dño. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve.
trāſtulit. Suſtinuit anima mea & verbū eius expectaui. & in
prima perſona futuri temporis dicitur אֶחִילָה Ochila. pro
quo btūs hieronymus tranſtulit Aggrediar. vt. 2. Reg. 18.
Non ſicut tu vis: ſed aggrediar eū coram te. Hebrei tamen
legunt. Nō ſic expectabo corā te. i. nō expectabo vt tu per-
cutias eū. ſed ego ipſe aggrediar eū corā te. in alio vero lo
co beatus hieronymus tranſtulit Doleo. Hiere. 4. Vētrē
meū doleo. De quo vide ſupra in dictione חוּל Chul. Quia
poteſt etiam deriuari ab eadē dictione. & inde תּוֹחֶלֶת Tho-
cheleth. i. expectatio ſiue ſpes. vt Iob. 40. Ecce ſpes ei⁹ fru
ſtrabitur. Prouer. 13. Spes que differtur affligit animam.

אֶחִילָה aggrediar

תּוֹחֶלֶת Spes.

יָחַם Calefieri. Concipef.

יָחַם Iacham. calefacere. calefieri. cōcipere. vt Eccl's. 2. vnꝰ
quō calefiet. & ponitur tranſlatiue ꝓ concipere. Geñ.
30. Et in cōſpectu earū conciperent. Et in eo. Factumq; eſt
vt in ipſo calore coitus oues intuerentur virgas. Et in eodē
Igitur qñ primo tpe aſcendebant oues. i. concipiebant.
Et in eo. Vt in earū cōtemplatione cōciperēt. beatus hiero
nymus in hebraicis queſtionibus ſic ait. In eo aūt loco vbi
ſcriptū eſt: vt cōciperent in virgis: in hebreo habetur. Le
iahamena. vim verbi hebraici niſi circuitu exprimere non
poſſum. Leiachamena enim ꝓprie dicitur extremus in coi
tu calor quo corpus oē cōcutitur & patranti voluptati vici
nus eſt finis. Hec hieronymus. Ps. 50. Et in peccatis conce
pit me mater mea. Eſa. 57. Qui cōſolamini in diis. ꝓ quo
he. le. Qui calefacti eſtis in diis ſiue in idolis. Poteſt etiā le
gi ſicut eſt in littera noſtra. Nam poteſt deriuari a dictione
נָחַם Nacham. que ſignificat conſolari: ſicut infra dicetur. vi
de ēt de hoc ſupra in dictione חֲמַם Chamam. Inde חֲמָה che
ma. ſiue חֵמָת Chamath. i. ira. furor. indignatio. vt Deut. 29
Et eiecit eos de terra ſua in ira & in furore. Eſter. 7. Et re
gis ira quieuit. Iob. 6. Quarū indignatio ebibit ſpūm me
um. Et in eo. 21. Et de furore oīpotētis bibet. Ps. 6. Neq; in
ira tua corripias me. Ps. 36. Et derelinque furorem. pſ. 57.
furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis. pſ. 75. Quo
niam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquie cogi
tationis diem feſtum agent tibi. Pro quo beatus hierony
mus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia ira hominis
confitebitur tibi: reliquiis ire accingeris. pſ. 89. Et in furo
re tuo turbati ſunt. Prouer. 16. Indignatio regis nūcii mor
tis. Eſa. 27. Indignatio nō eſt mihi. Et in lingua chaldaica
ſcribitur cum aleph in fine loco he. Dañ. 3. tunc nabucho
donoſor ī furore & ira. Ponitur ēt חֵמָת Chamath pro felle
vel pro veneno. vt Deut. 32. Fel draconum vinum eorum.
Ps. 139. Venenum aſpidum ſub labiis eorū. Abach. 2. Mit
tens fel ſuū. De quo vide etiā ſupra in dictione חֵמָת Cha
math. Ponitur ēt חֲמָה Chema pro butyro vt Iob. 2. 9 quan
do lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra in dic
tione חֶמְאָ Chema cum aleph in fine.

Calefacef

כָּחַם חֲמָה

Ira. indignato Furor.

Furor. חֵמָת

Fel. Venenum

חֲמָה Butyrum.

יַחְמוּר Bubalus.

יַחְמוּר Iachmur. bubalus. Deut. 14. Ceruum & capream &
bubalum. Hebrei tamen dicunt q̄ ſignificat quoddā
genus ceruorum.

יָחַס Cognatio.

יָחַס Iachas. Genealogia. proſapia. cognatio. aut dinume-
rare. vel deſcribere. ſ. per cognationes & genealogias
vt. 1. Paralipo. 4. Hec habitatio eorum & ſedium diſtri-
butio. Pro quo hebrei legunt. Hec eſt habitatio eorum &
cognationes vel genealogie eorum. Et in eo. 5. Et non eſt
ille reputatus in primogenitum. ideſt non eſt deſcriptus in
primogenitum ſecundum genealogiam ſuam. Et in eodē.
9. Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt. Et in eodem. Et
deſcripti in villis propriis. 2. Paralip. 12. Et diligenter ex-
poſita. ideſt deſcripta vel dinumerata. Eſdre. 2. Hi que-
ſierunt ſcripturam genealogie ſue. Et in eodem. 8. Hi ſunt
ergo principes familiarum & genealogia eorum. Nec. 7.
Vt recenſerem eos. ideſt deſcriberem ſecundum ſuas ge-
nealogias. Et in eodem. Et inueni librum cenſus eorum. i.
deſcriptionis genealogie eorum.

Deſcribef per genea-logias.

Dinume-rare. ſ. per cognatio-nes. Genealo-gia.

יָחַף Diſcalcia-tus.

יָחַף Iacheph. Diſcalciatus. vt Eſa. 20. Vadens nudus & diſ
calciatus. Et in eodem. Nudam & diſcalciatam. Hiere.
2. Prohibe pedem tuum a nuditate. ideſt ne ſit diſcal-
ciatus.

יָחַר Morari.

יָחַר Iachar. morari. moram facere. 2. Reg. 20. Et moratus
eſt extra placitum quod eiconſtituerat rex. De quo vi
de ſupra in dictione אָחַר Achar

יָטַב Bene eſſe. Bene vti. Bñ facere.

יָטַב Iatab. bonū eſſe. benefacere. placere. exhilarare. perſe
uerare. cōponere. ornare. & iungitur cū quacūq; actio
ne que bene vel perfecte ſit acta. Geñ. 12. Vt bene ſit mihi
pro te. Et in eodem. Abraam vero bene vſi ſunt propter il
lam. Exo. 1. Bene ergo fecit deus obſtetricibus. Leuit. 5. vt
vel male quid faceret vel bene. Deut. 5. Bene omnia ſunt
locuti. Et in eodem. 8. Et ad extremum miſertus eſt tui. i.
bene fecit tibi. Et in eodem. 12. Vt ſit bene tibi & filiis tuis
poſte. Iob. 24. Et vidue bene non fecit. Ps. 32. Beneplaci-
te ei in vociferatione. pſ. 35. Noluit intelligere vt bene age
ret. Ps. 48. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Ps. 124.
Bene fac domine bonis. Prouer. 30. Tria ſūt que bene gra
diuntur & quartum incedit feliciter. Pro quo hebrei legūt.
Et quattuor bene incedentes. Eſa. 1. Diſcite benefacere. &
in eodem. 23. Bene cane: frequenta canticum. Et in eodem
41. Bene quoq; an male ſi poteſtis facite. Hiere. 1. Bene vi-
diſti. Et in eodem. 2. Quid niteris bonam oſtendere viam
tuam. Et in eodem. 4. Bene autem facere neſcierunt. Et in
eodem. 7. Bonas facite vias veſtras. Et in eodē. Quoniā
ſi bene direxeritis vias veſtras. Et in eodem. vt bene ſit vo-
bis. Et in eodem. 10. Quia nec male poſſunt facere nec be
ne. Et in eodem. 13. Et vos poteſtis bene facere. Et in eodē.
32. Non deſinam eis bene facere. Ezech. 36. Boniſq; dona
bo maioribus quam habuiſtis ab initio. Mich. 2. Nonne
verba mea bona ſunt. Item ſignificat placere. vt Geñ. 34.
Placuit oblatio eorum. Et in eodem. 41. Placuit pharaoni
conſilium. Leuit. 10. Aut placere domino ī cerimoniis mē
te lugubri. Et in eodem. Quod cum audiſſet moyſes rece-
pit ſatiſfactionē. Pro quo hebrei legunt. Et audiuit moy
ſes & placuit in oculis eius. Ioſ. 22. Placuitq; ſermo cūctis
audientibus. 1. Reg. 29. Sed ſatrapis non places. 2. Reg. 3.
Et placuerunt eis cūcta que fecit rex. Nec. 2. Et ſi placet ſer
uus tuus ante faciem tuam. Eſter. 2. Placuit ſermo regi. Et
in eodem. Que placuit ei & inuenit gratiam in conſpectu
illius. Ps. 68. Et placebit domīo ſuper vitulum nouellum.
Item ſignificat exhilarare ſiue letari. vt Iudi. 19. Pariterq;
letemur. Et in eodem. Et ducletum diem. pro quo hebrei
legunt. Et exhilara cor tuum. Et in eodem. Illis epulanti-
bus & poſt laborem itineris reficientibus corpora. pro quo
hebrei legunt. Illis exhilarantibus corda ſua. 2. Regū. 13.
Cum temulentus fuerit amnon vino. Pro quo hebrei le-
gunt. Cum hilaris fuerit amnon vino. Eſter. 1. Itaq; die ſe-
ptimo cum rex eſſet hilarior: & poſt nimiam potationem
incaluiſſet mero. Item ponitur pro perſeuerare. 1. Reg. 20
Si autem perſeuerauerit patris mei malitia. Mich. 7.

Bene vtri gere.

Bonū eē.

Placere.

Letari. Exhilarar

© Biblioteca Nacional de España

Malum manuum suarum dicunt bonū. Pro quo he. le. Super malū manuū suarū ad perseuerandū. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Item ponitur pro componere vel ornare. vt Exo. 30. Quando componet lucernas incendet illud. 4. Reg. 9. Et ornauit caput suum. vide etiam supra in dictione טוֹב Tob. & inde הֵיטֵב Heteb. i. bene. perfecte: aut beneplacitum. omnino. valide. Deut. 9. omnino quoq; in pluuerem redigens. Et in eodem. 13. Quere solicite & diligenter. idest bene & perfecte. 4. Reg. 11. Et imagines contriuerunt valide. Ione. 4. Bene irascéris tu. Et in eo. Bene irascor ego vsq; ad mortem. idest omnino siue multū irascor vsq; ad mortem. Et inde מֵיטַב Metab. i. optimū. Exo. 22. Quidquid optimū habuerit in agro suo vel in vinea.

Cōponere. Ornare. הֵיטֵב Omnino. Valide. Bene. מֵיטַב Optimum

יַיִן Iain: siue יֵין Ien. vinum. vt Gen. 9. Bibensq; vinum inebriatus est. Et in eodem. 59. Lauabit in vino stolā suā. Leuit. 10. Vinum & omne quod inebriare potest non bibetis. Nu. 15. Et vinum ad libamentum. Et in eodem. Et vinū ad liba fundenda. Deut. 32. Fel draconum vinū eorum. Et in eo. Et bibebāt vinū libaminū. Ps. 59. Potasti nos vino cōpunctionis. Ps. 74. Et vini meri plenus mixto. Canti. 1. Quia meliora sunt vbera tua vino. Et ī eo. 8. Dabo tibi poculū ex vino cōdito. Hiere. 13. Omnis laguncula implebitur vino. Et in eodem. 25. Sume calicē vini furoris. Threñ. 2. Vbi est triticum & vinum. Osee. 14. Memoriale eius sicut vinum libani.

יין Vinum

יָכַח Iachach. Increpare. arguere. corripere. reprehendere. preparare. Gen. 21. Et increpauit abimelech ꝓpter puteum aque. Et in eodem. 31. Respexit dominus & arguit te heri. Leuit. 19. Sed publice argue eum. 1. Paralip. 16. Et increpauit pro eis reges. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a deo. Et in eo. 6. Cum e vobis nullus sit qui possit arguere Et in eodem. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Et in eodem. 9. Non est qui vtrunq; valeat arguere. & in eo. 13. Verūtamen vias meas in conspectu eius arguam. Et in eodem. 15. Arguis verbis eum qui non est equalis tibi. Et in eo. 22. Nunquid timēs arguet te. & in eo. 33. Increpat quoq; per dolorem in lectulo. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. Ps. 49. Non in sacrificiis tuis arguam te. ps. 140. Et increpabit me. Prouer. 3. Quē diligit dñs corripit. Et in eo. 9. Noli arguere derisorem ne oderit te: argue sapientem & diliget te. Et in eo. 15. Non amat pestilens eū qui se corripit. Et in eo. 19. Si aūt corripueris sapientē intelliget sapientiam. Et in eo. 28. Qui corripit hominē gratiam postea inueniet. Hiere. 2. Et auersio tua increpabit te Mich. 6. Et cum israel diiudicabitur. i. arguet eū. Signāt ēt preparare. vt Gen. 24. Ipsa est quam preparasti seruo tuo isaac. & in eo. Ipsa est mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Scribitur etiam cum nun in principio. s. qñ est verbū passiuū prime coniugationis. vt Gen. 20. Memento te deprehensā. Pro quo he. le. Et corripiaris siue esto increpata vel reprehensa. vnde ī littera nostra fortasse debet legi. memento te esse reprehensam. Esa. 1. venite & arguite me dicit dñs. Pro quo hebrei legunt. Venite & arguamur dicit dñs. i. ad inuicem arguamus vel disputemus. & secundū hebreos inde deriuatur נֹכַח Nochach. idest contra. e regione Iob. 23. Proponat equitatem contra me. & inde תּוֹכֵחָה Tochecha siue תּוֹכָחַת Tochachath. i. Increpatio. correptio. aut correctio. vt Ps. 38. In increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem. ps. 149. Increpationes in populis. Prouer. 1. Et increpationes meas neglexistis. Et in eodem. & via vite increpatio disciplineTet in eodem. 10. Qui autem increpationes relinquit: errat. & in eodem. 27. Melior est manifesta correptio: q̄ amor absconditus. Osee. 5.

יָכַח Increpare Arguere. corripere. Diiudicar preparare. Arguere. נֹכַח contra. תּוֹכֵחָה increpatio correptio.

In die correptionis in tribubus israel.

יָכֹל Iachol. posse. valere. ꝑualere. Gen. 19. Nec possum in monte saluari. & in eo. Quia non potero facere quicq̄. & in eodem. 32. Qui cum videret ꝙ eum superare non posset. & in eodem. Quantomagis contra homines preualebis. & in eodem. 44. Imple saccos eorum frumento quātum possunt capere. & in eodem. 45. Non se poterat vltra cohibere ioseph. Exo. 2. Cumq; iam celare nō posset. Et in eodem. 8. vt educerent cyniphes & non potuerunt. Et in eodem. 18. Et precepta eius poteris sustentare. Et in eodem. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. Nu. 9. qui non poterant facere phase. Iob. 4. Sed conceptum sermonem tenere quis poterit. Et in eodem. 42. Scio quia omnia potes. ps. 12. ne quando dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Ps. 39. Et non potui vt viderem. Ps. 128. Et enim non potuerunt mihi. Esa. 47. Quam non poteris expiare. Hiere. 3. Et fecisti mala & potuisti. Ezech. 7. Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos. Inde מִיכַל Michal. pro quo beatus hieronymus transtulit, Gustatum. 2. Reg. 17. Transierunt festinanter gustata paululum aqua. ac si diceret מַאֲכָל Maachal. cum aleph loco iod quod significat cibum vel degustationem. vt supra dictū est in dictione. אָכַל Achal. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat riuum siue vadū aque. vnde in predicto loco ipsi legūt. Transierunt riuū siue vadum aque. In translatione chaldaica habetur. Transierunt iordanem.

יָכֹל Posse. Preualer. מִיכַל Gustatum. Valere. Riu⁹ vadū

יָכַת Iacath. concidere. comminuere. Nu. 14. percutiens eos atq; concidens. Deut. 9. Et in frustra comminuēs. & de hoc vide infra in dictione כָּתַת Chathath.

יָכַת concidere. cōminuere

יָלַל Ialal. vlulare. exclamare. s. pre dolore vel angustia. Esa. 13. Vlulate quia prope est dies domini. Et in eodem 14. Vlula porta: clama ciuitas. & in eodem. 15. Moab vlulabit. Et in eodem. Et in plateis eius omnis vlulatus descendet in fletum. & in eodem. 52. Dominatores eius iniq; agunt. Pro quo hebrei legunt. Dominatores eius vlulare faciunt. scilicet illos quos iniq; opprimunt. Et in eodē. 65. & pre contritione spiritus vlulabitis. Hiere. 47. & vlulabūt omnes habitatores terre. Osee. 7. Sed vlulabant in cubilibus suis. Soph. 1. Vlulate habitatores pile. Zach. 11. Vlula abies. & in eodem. Vlulate quercus basan. Reperitur etiam quandoq; sine iod & per defectum vnius lamed. vt. 1. Reg. 4. Pregnans erat vicinaq; partui. Pro quo aliqui hebrei legunt. Pregnans erat ad eiulādum. idest imminentibus doloribus partus. vbi ponitur לָלַת Lalath pro לְיָלַת Leielalath. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione sequēti que significat parere. & ꝙ ibi deficit littera daleth: ac si diceret לָלַדְתּ Laledeth. i. vicina partui. Sicut est in littera nīa. In de יְלָלָה Ielala. idest vlulatus siue clamor. vt. Esa. 15. Vsq; ad gallim vlulatus eius. Et in eodem. Et vsq; ad puteum helim vlulatus eius. Hiere. 25. Et vlulatus optimatum gregis. Soph. 1. Vox clamoris a porta piscium: & vlulatus a secunda. Zach. 11. Vox vlulatus pastorum. Scribitur etiam sine he & dicitur יְלֵל Ielel. & ponitur pro vastitate solitudinis. vbi auditur ventus quasi vlulatus & clamor. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis.

יְלָלָה Vlulatus. יְלֵל Vastā solitudo.

יָלַד Ialad. parere. pturire. nasci. gignere. generare. vt Gen. 3. In dolore paries filios. Et in eo. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. Ecce concepisti & paries filium. & in eodem. 26. Iamq; tempus pariendi aduenerat. Et in eodem. 30. Post quem peperit filiam. Et in eodem. 35. Cum parturiret Rachel. Exo. primo. Quando obstetricabitis hebreas. idest quando feceritis parere hebreas. Et in eodem. 21. Et peperit filios & filias. Leuit.

יָלַד Parere. Parturire

© Biblioteca Nacional de España

Leuit.12. Mulier si suscepto semĩe peperit masculum. & in eodem. Si feminã peperit. 1. Reg. 2. Donec sterilis peperit septẽ. Iob. 15. Et cõcepit dolorem & peperit iniquitatem. Esa. 23. Non parturiui & non peperi. & in eodem. 26. Et peperimus spiritũ salutis. & in eo. 54. Lauda sterilis que non paris. & in eodem. 59. Conceperunt laborem & peperunt iniquitatem. & in eo. 66. Anteq̃ parturiret peperit. & in eodem. Aut parietur gens simul. & in eodem. Quia parturiuit & peperit sion filios suos. Hiere. 15. Infirmata est que peperit septẽ. Soph. 2. Priusq̃ pariat visio. Item significat nasci. s. quando est verbum passiuum. Geñ. 40. Dies tertius natalicius pharaonis erat. i. dies in quo natus est. & in eo. 46. Filii aũt ioseph qui nati sũt in terra egypti. & in eo. 48. Duo ergo filii tui qui nati sunt tibi. & in eodem. 50 Filii manasse nati sunt in genibus ioseph. Exo. 1. Quidqd masculini sexus natum fuerit. Ios. 5. Populus aũt qui natus est in deserto. Iudi. 13. Quid debemus facere de puero qui nasciturus est. 2. Reg. 5. Natiq̃ sunt dauid & alii filii & filie & in eodẽ. Et hec nomina eorum qui nati sunt in ierusalem & in eodẽ. 21. Et erat de origĩe harapha. Pro quo he. le. qui natus erat de harapha. & in eodẽ. Hi quatuor nati sunt de harapha. 1. Paralip. 3. Porro in ierusalem nati sunt ei filii. Iob. 3. Pereat dies in qua natus sum. & in eo. 5. Homo nascitur ad laborem. & in eo. 11. Se liberum natum putat. & in eodem. 15. Nunquid primus homo tu natus es. Ps. 21. Populo qui nascetur. Ps. 89. Priusq̃ montes fierent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. Anteq̃ mõtes nascerẽtur. Eccl's. 3. Tempus nascẽ di & tẽpus moriẽdi. Esa. 9. Paruulus nat⁹ est nobis. Ezech. 16. Et quãdo nata es in die ortus tui. Item significat gignere siue generare. s. quando est verbum tertie coniugatiõis. Signere. vt Geñ. 5. Et genuit filiũ ad imaginẽ & similitudinẽ suã. & in eodẽ. Postq̃ genuit seth. & in eo. Et genuit enos. & in eodem. Genuitq̃ filios & filias. & in eo. 10. Porro chus genuit nẽbrod. & in eodem. 48. Reliquos autem quos genueris post eos tui erunt. Leuit. 18. Que domi vel foris genita est. & Deut. 32. Deum qui te genuit dereliquisti. Iob. 28. Quis genuit stillas roris. & in eo. Et gelu de celo quis genuit. Ps. 2. Ego hodie genui te. Prouer. 23. Audi patrem tuum qui gemunt te. & in eodem. Qui sapiẽtem genuit. Esa. 45. Ve Generare. qui dicit patri quid generas. & in eo. 66. Nunquid ego qui alios parere facio ipse non pariã. i. nõ generabo. & in eo. Si ego qui generationem ceteris tribuo. i. qui alios generare facio. Hiere. 16. Sup filios & filias q generantur in loco isto. Ezech. 18. Quod si genuerit filium. Osee. 5. Filios alienos genuerunt. & in eo. 9. Quod si genuerint: interficiam amãtissima vteri eorum. Ponitur etiã pro numerare uel recensere per generationes vel cognationes. Nu. 1. Recensentes eos per cognationes & domos & familias. Inde יוֹלֶדֶת Io- Recensere g̃nationes יוֹלֵדָה leda siue יוֹלֶדֶת Iole'deth. i. pariens siue parturiens. vt Leuit. 12. Hec est lex parturientis. Ps. 47. Ibi dolores vt partu Parturiẽs rientis. Hiere. 31. Pregnans & pariens simul. Osee. 13. Do- Pariens. lores parturientis venient ei. & inde יָלוֹד Ielud. i. natus vl יָלוּד genitus. vt Iob. 14. Homo natus de muliere. & in eodẽ. 25. Natus. Aut apparere mundus natus de muliere. Ponitur etiam p Infans לֶדֶה paruulo vel infante. vt. 3. Reg. 3. Date illi infantem viuum. & inde לֵדָה Leda. i. partus. vt. 4. Reg. 19. Et vires non ha- Partus. bet parturiens. pro quo hebrei legunt. Et vis siue virtus nõ est ad partum. Et est idem sensus cum littera nostra. Osee. 9. A partu & ab vtero & a conceptu. & inde מְיַלֶּדֶת Meiale' מְיַלֶּדֶת deth. i. obstetrix. vt Geñ. 38. In qua obstetrix ligauit cocci Obstetrix. num. Exo. 1. Dixit aũt rex egyptiobstetricibus hebreorum. תּוֹלָדָה & inde תּוֹלָדָה Tholada. i. generatio. & solum reperitur in Generatio numero plurali. s. תּוֹלְדוֹת Thol'doth. i. generatiões. vt Geñ. 2. Iste sunt generationes celi & terre. & in eodem. Hic est li- תּוֹלְדוֹת ber generationis Adã. & in eodẽ. 6. He sunt generationes Noe. & in eo. 25. He sunt generationes Ismael. & in eo. 36. Et he sunt generationes eius. Et quia in predicto loco non numerantur generationes ipsius Iacob: sed ea que ei acciderunt: ideo dicunt hebrei q aliquando ponitur predicta dictio pro rebus que accidunt. Quasi ea tẽpus pariat iuxta illud Prouer. 27. Ne glorieris in crastinum ignorans quid superuentura pariet dies. Scribitur etiã cum mem in principio loco tau. & dicitur מוֹלְדוֹת Moldoth. vt Ezech. 16. Ra- מוֹלְדוֹת dix tua & generatio tua de terra chanaã. & inde מוֹלֵדָה Mo- Gñationes lada siue מוֹלַדַת Moladath. i. natiuitas. vt Geñ. 24. Et de מוֹלֵדָה terra natiuitatis mee. & in eodẽ. 32. Reuertere in terrã nati- Natiuitas uitatis tue. Ponitur etiã pro cognatione. vt in eo. 12. Egredere de terra tua & de cognatione tua. & inde וָלָד Valad. i. Cognatio. וָלָד generatio. ut Geñ. 11. Erat aũt sarai sterilis nec habebat fi- Filius. lios. Pro quo hebrei legunt. Non erat ei generatio. & inde Generatio יֶלֶד Ielid. i. natus vel genitus. & iungitur cum dictiõe בַּיִת Baith: que significat domũ. i. natus vel genitus domi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit vernaculũ. vt Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos. & in eodẽ. 17. Tam Vernacul⁹ vernaculus q̃ emptitius circuncidetur. & in eodẽ. Tulitq̃ Abraam israel filium suum & vernaculos domus sue. & in eodẽ. Tam vernaculi q̃ emptitii & alienigene. & inde יֶלֶד יָלֶד Ieled. i. puer. infans. paruus. Geñ. 21. Abiecit puerũ subter Puer vnã arborẽ. & in eo. Non videbo moriẽtẽ puerum. & in eo. 37. Puer non cõparet. Exo. 2. Cernẽsq̃ in ea paruulũ. & in Paruulus eo. Que nutrire possit infantulũ. & in eodẽ. Et nutriuit pue- Infantul⁹ rum. 2. Reg. 6. Igitur Michol filie saul non est natus filius. Filius. 3. Reg. 3. Diuidite infantem viuum. Esa. 9. Paruulus natus Infans est nobis. & in plurali יְלָדִים Ieladim siue יְלָדִי Ialde. Geñ. יְלָדִים 33. Diuisitq̃ filios Lie & rachel. & in eodẽ. Et posuit vtrãq̃ Filij ancillã & liberos earum in principio: Lia vero & filios eius Liberi in secũdo loco. & in eodẽ. Paruuli sunt quos donauit mihi Paruuli deus. Exo. 21. Et abortiuum quidẽ fecerit. Pro quo hebrei legunt. Et egressi fuerint paruuli eius. i. fetus eius. & est sensus sicut in littera nostra. Esa. 2. Et pueris alienis adhesẽrũt Pueri. & in eodẽ. 8. Ego & pueri mei quos dedit mihi deus. Ponitur etiam pro fetibus. vt Iob. 39. Incuruantur ad fetum. Itẽ Fetus. ponitur pro pullis. vt in eo. 38. Quando pulli eius clamant Pulli. ad deũ. & in genere femínino יַלְדָּה Ialda. vt Geñ. 34. Ac- יַלְדָּה cipe inquit mihi puellã hanc. & inde יַלְדוּת Ialduth. i. ado- Puella יַלְדוּת lescentia siue pueritia. vt Eccl's. 11. Letare iuuenis in adole- Adolescen scentia tua. & in eodẽ. 12. Adolescentia enim & voluptas va- tia. na sunt.

לָךְ Ialach. ire. abire. vadere. ambulare. recedere. pergere. לָךְ —gradi. egredi. venire. deducere. decurrere. vt Geñ. 12. Egressꝰ est itaq̃ abraam sicut preceperat ei domin⁹. i. abiit Abire & in eodẽ. Et iuit cũ eo loth. & in eo. 30. Egressus autem ru- Ire. bẽ tpe messis tritice. & in eo. 36. Et abiit in alteram regio- Egredi. nem. Exo. 2. Egressꝰ est post hec vir de domo leui. & in eodem. 4. Abiit moyses & reuersus est ad iethro socerũ suũ. & in eodem. Vadam & reuertar ad fratres meos. & in eodẽ. Vadere Qui perrexit obuiam ei. & in eodem. 15. Ambulauerũtq̃ Pergere. tribus diebus per solitudinẽ. & in eo. 34. Obsecro vt gra- Ambulare diaris nobiscum. Nu. 10. Veni nobiscum vt benefaciamus Gradi. tibi. & in eodem. Non vadam tecum. & in eodẽ. 16. Pergẽs Venire. cito ad populum. Deut. 31. Abiit itaq̃ moyses. 1. Reg. 2. Et abiit Elcana in ramatha. Esa. 57. Et abiit vagus in via cordis sui. Hiere. 7. Et abierunt in voluptatibus. Threñ. 1. Et abierunt absq̃ fortitudine. Osee. 11. Post dominum ambulabunt. Mich. 1. Vadam spoliatus & nudus. & aliquãdo scri

© Biblioteca Nacional de España

Egredi. Uadere bitur sine Iod. vt Gen̄. 12. Egredere de terra tua. Exo. 4 Vade in pace. & in eodem. Vade & reuertere in egyptum.

Uenire. & in eodem. Vade in occursum moysi. Nu. 23. Veni mecū in alterum locum. Iudi. 19. Veni obsecro & declinemus ad

Peruenir vrbem iebuseorum. & in eodē. Et cum illuc peruenero ma-
nebimus in ea. 2. Paralip. 25. Veni videamus nos mutuo.

Ambulare Eccl's. 2. Vadam & affluā deliciis. Esa. 2. Et ambulabim⁹ in
semitis eius. Est etiā verbū exhortandi. vt Gen̄. 37. Melius

Uenite. est vt venundetur ismaelitis. pro quo hebrei legunt. Veni-
te & venūdemus eū ismaelitis. Esa. 1. Venite & arguite me
dicit dn̄s. & in eodem. 2. Venite & ambulem⁹ in lumine dei
nostri. Hiere. 18. Venite & cogitemus cōtra hieremiā. & in
eodem. Venite & percutiamus eū in lingua. & qn̄ est verbū
tertie coniugationis: tūc ponitur pro adducere vel deduce

Ducere re aut portare. Exo. 1. Accipe puerum istū. i. porta vel duc
puerum istum. & in eodem. 14. Et abstulit illud dominus
flante vento vehementi. pro quo hebrei. le. Et duxit domi-

Deducere. nus mare. Esa. 42. Et deducā cecos in viam. Thren̄. 3. Me
Adducere minauit & adduxit. Ponitur etiā pro decurrere vel fluere.
Fluere. vt Ezech. 21. Et per cuncta genua fluent aque. Ioel. 3. Et col
les fluent lacte: & per oēs riuos iuda ibunt aque. i. fluent.

יַלֶּפֶת Ialaph. scabies siue impetigo. & additur tau in fine. &
dicitur יַלֶּפֶת Ialepeth. vt Leuit. 21. Si iugē scabiē si im-

Scabies petiginem in corpore.

יֶלֶק Ielec. bruchus. gen⁹ locuste. vt Hiere. 51. Qm̄ replebo
te hominibus q̄si brucho. & in eodem. Adducite equū

Bruchus. quasi bruchū aculeatum. Naum. 3. Bruchus expansus est &
aduolauit.

יָם Iam. mare. vt Gen̄. 1. Et dominamini piscibus maris. &

Mare in eodem. 14. Que nūc est mare salis. Exo. 14. Ingres-
si sunt filii israel per mediū maris. Deut. 11. Vsq; ad mare oc
cidentale. Iob. 7. Nunquid mare sum ego. & in eodem. 28
Et mare loquitur non est mecum. Ps. 113. Mare vidit & fu-
git. Esa. 11. Sicut aque maris operientes. Hiere. 5. Qui po-
sui arenam terminū mari. & in eo. 51. Et desertum faciā ma
re eius. Accipitur etiā pro quacunq; cōgregatione aqua-
rum: & etiam pro vase grandi in quo aque congregaban-
tur. vt. 3. Reg. 7. Fecit quoq; mare fusile. & in eo. Mare autē
posuit ad dexterā partem templi. 4. Reg. 16. Et mare depo
suit de bobus ereis. & in eo. 25. Et mare eneū. & in plurali

יַמִּים Maria. יַמִּים Iamim. i. maria. vt Gen̄. 1. Congregationesq; aquarū
vocauit maria. Ps. 23. Quia ipe super maria fundauit eum.
Et quia mare nostrum mediterraneum est in parte occidē-
tali respectu terre promissionis vl' respectu ierusalem: ideo

יָם Occidens ponitur יָם Iam pro occidente vel parte occidētali. vt Gen̄.
13. Ad aquilonem & meridiem ad orientē & occidentem.
& in eo. 28. Et dilataberis ad orientem & occidētem. Exo.
26. Ad occidentalē vero plagam tabernaculi facies sex ta-
bulas. Nu. 3. Hi post tabernaculum metabuntur ad occidē
tem. Deut. 33. Mare & meridiem possidebit. i. occidentē &
meridiem. Ps. 106. A solis ortu & occasu ab aquilone & ma
ri. Beatus hieronymus super predicto psalmo sic ait. Vide-
tur quidem quattuor dixisse climata: orientem & occidentē
meridiē & boreā. hoc est quattuor climata mundi. Sed non
ita psalm⁹ cōtinet. Hic em̄ habet A solis ortu & occasu: ecce
duo climata: ab aquilone: hoc est a septētrione: ecce tria cli
mata: & mari: mare vtiq; in occidente est. Ergo videte qm̄
occidētem bis nominauit: & meridiem nec semel. Et infra
vbicunq; mare auditis secundū climata semp intelligitur
occidens. a situ em̄ ierusalem mare hoc magnū quod dici-
tur in occidente est. hec Hieronymus. Inde יְמִים Iemim.

יְמִים Aque ca-lide. pro quo beatus Hieronymus transtulit aquas calidas. Gen̄.
36. Iste est ana qui inuenit aquas calidas in solitudine. He-

breí tamen dicunt q̄ in predicto loco ponitur pro mulis Muli.
ex equa & asino generatis. Vnde beat⁹ Hieronymus in he
braicis questionibus super predicto loco sic ait. Multa & va
ria apud hebreos de hoc capitulo disputātur: apud grecos
quippe & nostros super hoc silentiū est. Alii putant iamim
maria appellata. Iisdem em̄ litteris scribitur maria quibus
& nunc hic sermo descriptus est. Et volunt illum dum pa-
scit asinos patris sui in deserto aquarum congregationes re
periss̄e. Que iuxta idioma lingue hebraice maria nuncu-
pentur. quod. s. stagnum repererit: cuius rei inuētio in ere
mo difficilis est. Nōnulli putant aquas calidas iuxta punice
lingue viciniam que hebree cōterminis est hoc vocabulo si
gnari. Sunt qui arbitrentur onagros ad hoc admissos esse
ad asinas: & ipsum per istiusmodi reperisse concubitum vt
velocissimi ex his asini nascerentur qui vocantur iemim.
Plerique putant q̄ equarum greges ab asinis in deserto ipse
fecerit primus ascendi: vt mulorum inde noua contra natu
ram animalia nascerentur. hec Hieronymus.

יָמִין Iamin. dextera. aut dexter. Auster siue austral': aut meri- יָמִין
dies. & scribitur cum iod in secunda syllaba. Gen̄. 13. Si Dextera.
tu dexteram elegeris. & in eodem. 24. Vt vadam ad dexte-
ram siue ad sinistram. & in eodē. 48. Et posuit ephraim ad
dexteram suam. & in eo. Qui extendēs manū dexteram po
suit super caput ephraim. & in eodem. Videś aūt ioseph q̄
posuisset dexteram manū super caput ephraim. Exo. 15.
Dextera tua dn̄e magnificata est. & in eo. 29. Armūq; dex- Dexter.
tram. Nu. 20. Neq; ad dexterā neq; ad sinistram declinabi-
mus. Iudi. 13. In dextro femore. 1. Reg. 11. Vt eruam omniū
vestrū oculos dextros. Iob. 40. Qd̄ saluare te possit dexte
ra tua. Ps. 15. Qm̄ a dextris est mihi. Pro q̄ hebrei. le. Qm̄
in dextera mea est. & in eo. Delectatiōes in dextera tua. Ps.
25. Et dextera eorū repleta est muneribus. Ps. 44. Astitit
regina a dextris tuis. Pro quo he. le. Astitit regina ad dexte
ram tuam. Ps. 143. Et dextera eorum dextera iniquitatis.
Prouer. 27. Et oleū dextere sue euacuat. Esa. 41. Suscepi te
dextera iusti mei. Hiere. 22. Si fuerit iechonias filius Ioachin
regis iuda anulus in manu dextera mea. Ezech. 1. Et facies
leonis a dextris ipsorum quattuor. Abach. 2. Circundabit te
calix dextere dn̄i. Zach. 2. Oculus eius dexter tenebrescēs
obscurabitur. & est in hebreo cōmunis generis. Scribitur ēt
יְמָנִי Iemani cum iod in fine. i. dexter in genere masculio. יְמָנִי
vt. 3. Reg. 7. Cūq; statueret colūnā dexteram. Et in hebreo Dexter.
scribitur ibi in genere masculino: quia colūna in hebreo est
generis masculini. & in genere femininо dicitur יְמָנִית Ie- יְמָנִית
manith cum tau in fine. vt Exo. 29. Sup extremū dextere Dextera.
auricule Aaron. Leuit. 14. Super extremū dextere auricu-
le qui mundādus est. Et inde verbū dexterare. si latine pos-
set dici. i. declinare ad dexterā siue tenere dexteram aut vti Ad dexte-
dextera. Gen̄. 13. Si ad sinistrā ieris ego dexteram tenebo. rā declīare
1. Paralip. 12. Et vtraq; manu fundis saxa iaciētes. Pro quo Dexteram
hebrei legūt. Vtentes dextera & sinistra in lapidibus. & est tenere
sensus sicut in littera nostra. Ezech. 21. Exacuere valde ad Dextera
dexteram siue ad sinistram. Scribitur etiam cum aleph lo- vti.
co iod. vt Esa. 30. Et nō declietis neq; ad dexteram neq; ad Ad dexte-
ad sinistrā. Et inde beniamin interpretatur filius dextere. rā declīare
Gen̄. 35. Pater uero appellauit eū beniamin. i. filius dexte-
re. & inde יְמִינִי Iemini. i. vir de tribu beniamin. Ester. 2. De Beniamin
stirpe iemini. & debet scribi cum littera. i. & non cum lra. g. filius dex-
sicut cōmuniter scribitur in nostris codicibus. Ponitur etiā tere.
יְמִין Iamin. pro austro: eo quod quando homo respicit ad יְמִינִי
orientem habet ad dexterā austrum siue meridiem. vt. Ps. Uir de stir
88. Aquilonem & mare tu creasti. pro quo he. le. Aquilonē pe beniami.
& meridiē siue austrum tu creasti. Et beatus Hieronymus יְמִין
Mare. Meridies

© Biblioteca Nacional de España

Dextrū. i. auster.

in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Aquilonē & dextrum tu creasti. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תֵּימָן Themā. i. auster siue meridies. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad Austrum. Iob. 9. Et interiora austri. & in eodem. 39. Expādet alas suas ad austrum. Abach. 3. Deus ab austro veniet. Ponitur etiam יְמִין Iamin. pro die⁹. sicut יָמִים Iamim cū mem in fine. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum.

Meridies. Auster.

יָמִין

Dies.

יָמַר Iamar. superbire. Esa. 61. Et in gloria eorum superbietis. Tamen aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictiōe אָמִיר Amir. De qua supra dictum est in littera aleph: & qđ significat exaltare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et in gloria eorum exaltabimini. in translatione chaldaica habetur. & in gloria eorum deliciabimini. i. deliciis affluetis.

Supbire

Exaltare Delicijs affluere.

יָנָה Iana. contristare. affligere. decipere. depopulari. spoliare. Exo. 22. Aduenam non contristabis. Leuit. 25. Cū vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne cōtristes fratrem tuum. i. ne decipias eum. & in eodem. Nolite affligere ꝯcōtribules vestros. Hiere. 22. & pupillū & viduā nolite cōtristare. Ezech. 18. Et hoiem non contristauerit. & in eodem. Egenum & pauperem contristantem rapientem rapinas. & in eodem. 22. Pupillum & viduam contristauerunt apud te. Ponitur ēt pro depopulari vel deuastare. vt Ezech. 45. Et non depopulabuntur vltra principes populū meū. & in eodem. 46. Et nō accipiet princeps de hereditate populi per violentiam & de possessione eorū. pro quo hebrei legunt. Et nō accipiet princeps de hereditate p̄ puli vt de populetur vel spoliet eos de possessione sua. & est idem sensus cum littera nostra. Esa. 49. Et cibabo hostes tuos carnibus suis. Pro quo hebrei legunt. Et cibabo spoliantes te vel decipientes te carnibus suis. Et inde potest deriuari dictio יוֹנָה Iona. i. affligens vel deuastans aut depopulans. Hiere. 25. A facie ire columbe. Pro quo hebrei legunt. A facie ire affligentis vel depopulantis. Potest etiam significare colūbam sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictiōe יוֹן Ion. Et similiter in eodem. 50. A facie gladii columbe. Soph. 3. Ve prouocatrix & redempta ciuitas columba. vbi pro columba hebrei legunt decipientem vel affligentem aut depopulantem. Sed magis communiter significat colūbam sicut est in littera nostra.

Cōtristare

Decipere. Affligere.

Depopulari.

Hostes

יוֹנָה

Columba. Affligens vel depopulans.

יָנַח Iamach. ponere. reponere. dimittere. relinquere. requiescere facere. Geñ. 2. Et posuit eum in paradisum voluptatis. & in eodem. 39. In argumentum ergo fidei sue retētum pallium ostendit marito reuertenti domum. Pro quo hebrei legūt. Et reposuit pallium eius iuxta se donec reuerteretur maritus eius siue dñs eius in domū suam. Exo. 16. Quidquid aūt reliquum fuerit reponite vsq̄ in mane. & in eodem. Et repone coram dño. & in eodem. Posuitq̄ illud Aaron in tabernaculo reseruandum. Nu. 17. Quas cum posuisset Moyses coram domino. Deut. 14. Et repones intra ianuas tuas. Ezech. 44. Et reponet ea in gazophylacio. & in eodem. Vt reponat benedictionem domui tue. Zach. 5. Et ponetur ibi super basim suam. Significat etiam dimittere vel derelinquere. vt Exo. 32. Dimitte me vt irascatur furor meus contra eos. Nu. 32. In solitudine populum derelinquat. 1. Paralip. 16. Non dimisit quēq̄ calūniari eos. Item significat requiescere. vt Prouer. 29. Erudi filiū tuū & refrigerabit te. i. requiescere te faciet. Esa. 14. Et requiescere eos faciet. & in eodem. Cum requiem dederit tibi dominus de labore tuo. Threñ. 5. Lassis nondabatur requies. Ezech. 37. Et requiescere vos faciam. & de hoc vide etiam infra in dictione נֹחַ Noach. & inde נַחַת Nachath. i. requies vt Iob. 17. Saltem ibi erit requies mihi. & in eodem. 36. Requies autem mense tue erit plena pinguedine. Eccls. 4. Melius est pugillus cum requie. & in eodem. 9. Verba sapientiū audiuntur in silentio. i. in requie. & inde מְנָת Munach. ideſt locus dimissus uel separatus. Ezech. 41. Et erat interior domus in lateribus domus. Pro quo hebrei legunt. Et loc⁹ dimissus vl̄ separat⁹ in lateri⁹ dom⁹. & in eo. Et ostiū lateris ad orationē. Pro quo hebrei legunt. Et ostium lateris ad locum dimissum. & in eodem. Et latitudinem loci ad orationem quinq̄ cubitorum.

Dimittere Derelinquere.

Requiescere

Silentiū

מְנָת

Interior domus. Locus dimissus. Oratio.

יָנַק Ianac. suggere. lactare. nutrire. s. lacte. Geñ. 21. Quę sara lactaret ei filium. Exo. 2. Que nutrire posset infantulum. i. lactare. & in eodem. Et nutriuit puerum. Deut. 32. Vt suggeret mel de petra. & in eodem. Inundationem maris quasi lac suggent. 1. Reg. 1. Et lactauit filium suū. 3. Reg. 3. Vt darem lac filio meo. Iob. 20. Caput aspidum sugget. Esa. 60. Et sugges lac gentium. & in eo. Et mamilla regum lactaberis. & inde מֵנֶקֶת Menéceth. i. nutrix. vt Geñ. 24. Dimiserunt ergo eam & nutricem illius. & in eodem. 35. Mortua est debbora nutrix rebecce. Inde יוֹנֵק Ionec. i. suggēs siue lactans aut infans ab vbere. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulum. Deut. 32. Lactantem cum homine sene Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudē. Cau. 8. Suggentem vbera matris mee. Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere Significat etiam יוֹנֵק Ionec ramum: siue virgultum. eo quod suggit humorem a radice arboris: sicut infans ab vbere. Iob. 15. Ramum eius arefaciet flāma. Esa. 53 Et ascendet sicut virgultum coram eo. Osee. 14. Ibunt rami eius.

Lactare Nutrire.

Suggere.

מֵנֶקֶת

Nutrix.

יוֹנֵק

Infantulꝰ Lactans

Suggens. Infans ab vbere.

יוֹנֵק

Ramus Virgultū.

יָסַד Iasad. fundare. fundamentum iacere. Statuere. Constituere. Exo. 9. A die qua fundata est. Ios. 6. In primogenito suo fundamenta illius iaciat. 3. Reg. 16. In abiram primitiuo suo fundauit eam. 2. Paralip. 3. Et hec sunt fūdamēta que iecit salomon vt edificaret domū dei. 2. Paralip. 31. Mense tertio ceperunt aceruorū iacere fundamenta. Esdre. 3. Porro templum dei nondum fundatum erat. & in eo. Fūdato igitur a cementariis templo domini. & in eodem. Eo quod fundatum esset templum domini. & in eodem. Qui viderant templum prius cum fundatum esset. Ps. 23. Quia ipse super maria fundauit eū. Ps. 101. Initio tu domine terram fundasti. Ps. 103. Fūdauit terram super stabilitatē suā. & in eodem. In locum quem fundasti eis. Esa. 28. Ecce ego mittam in fundamētis sion lapidem. pro quo hebrei legūt. Ecce ego fundatus in sion lapis. & in eo. 44. Et tēplo fundaberis. & in eodem. 54. Et fundabo te saphyris. Abach. 1. Vt corriperes fundasti eū. Zach. 4. Manus zorobabel fundauerunt domum istam. & in eodem. 8. In die qua fundata est domus domini. Ponitur etiam pro statuere vel cōstituere. vt. 1. Paralip. 9. Quos constituerunt dauid & samuel. Ester. 1. Sed sicut rex statuerat. Item ponitur pro perficere. vt. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem. Item significat conuenire. vt. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 30. Dū conuenirent simul aduersum me. & inde יְסוֹד Iesod siue יסוד Iesud. i. fundamētum. vt Iob. 4. Qui terrenum habēt fundamentum. & in eodem. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. Ps. 86. Fundamenta eius in montibus sanctis. quod in hebreo legitur singulariter. s. fundamentū ei⁹ in mōtibus sāctitatis. & btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit fundamentum eius in montibus sanctuarii. Ps. 136. Exinanite vsq̄ ad fundamentum. Prouer. 10. Iustus autem quasi fundamentum sempiternū. Ponitur etiam pro basi vel fundo alicuius rei. vt Leuit. 4.

Fundare Fundamēta iacere.

Cōstituere Statuere.

Perficere

Cōuenire.

יְסוֹד

Fūdamētū

© Biblioteca Nacional de España

Basis

Omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris. & in eodem. Iuxta basim altaris holocaustorum. Ponitur etiam pro principio qđ est quasi fundamētum. Esdre. 7. Quia in primo die mensis primi cepit ascendere de babylonia. Pro quo he.le. Fuit fundamentum siue principiū ascensionis de babylonia. Scribitur etiam aliqñ cum mem in principio & dicitur מוּסָד Musad. i. fundamentū: siue fundatum. vt. 3. Reg. 7. Serrati erant a fundamento vsq; ad sūmitatem. Esa. 28. In fundamento fundatum. vbi duplicatur predicta dictio. & in eodem. 30. Et erit transitus virge fundat⁹. & in plurali מוסָדֵי Mósde siue מוֹסָדוֹת Mósdoth ideſt fundamenta. vt Deut. 32. Et montiū fundamenta cōburet. Ps. 17. Et fundamenta montiū conturbata sunt. Pro uer. 8. Quando appendebat fundamenta terre. Hiere. 51. Et lapidem in fundamentis. Ezech. 41. Per circuitum fundata latera.

Principiū

Fūdamētū

Fūdamēta

Ungere

יָסַךְ Iasach. vngere. linire. Exo. 30. Caro hominis non vngetur ex eo. Vide ēt de hoc infra in dictione סוּךְ Such.

Addere

יָסַף Iasaph. addere. adiicere. augere. cessare. Geñ. 8. Que non est reuersa vltra. pro quo he.le. Et non addidit reuerti vltra ad eum. & in eode. 30. Et vocauit nomen illi⁹ ioseph dicens. Addat mihi dominus filium alterum. Vnde ioseph additamentum vel augmētum interpretatur. & in eo. 38. Attamen vltra non cognouit eā. Pro quo hebrei legūt. Et nō addidit vltra cognoscere eam. Exo. 1. Et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris. Leuit. 27. Ad det quintam partem earum. Nu. 36. Sequetur possessio sua & trāslata ad aliam tribum de nostra hereditate minuetur. Pro quo he.le. Et minuetur possessio earum de possessione patrum nostrorum & addetur ad possessionem tribus cui fuerint. s. nupte. & in eodem. Confundatur sortium distributio: & aliorum possessio ad alios transeat. Pro quo he.le. Et addatur possessio earum ad possessionem tribus cui fuerint: & de possessione tribus patrum nostrorum minuetur possessio earum. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Deut. 4. Non addetis ad verbum quod ego precipio vobis. & in eo. 5. Nihil addēs amplius. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et non cessabit. s. vox. Sed magis communiter significat addere sicut est in littera nostra. & in eo. Si eñ audierimus vltra vocem domini. pro quo hebrei legunt. Si addiderim⁹ audire vocem domini. 2. Reg. 24. Et addidit furor domini irasci contra israel. 3. Reg. 10. Maior est sapientia & opera tua q̄ rumor quem audiui. Pro q̄ he.le. Addidisti super rumorem vel super famā. & est sensus sicut in littera nostra. Iob. 29. Addidit quoq; iob. & in eo. 39 Vltra non addam. & in eo. 40. Nec vltra addas loqui. Prouer. 11. Alii diuidunt propria & ditiores fiunt. i. adduntur eis diuitie. Eccl's. 3. Non possumus eis quicq; addere. Esa. 7. Et adiecit dominus loqui ad Achaz. & in eo. 8. Et adiecit dominus loqui ad me. & in eodem. 26. Indulsisti gēti domīe: indulsisti genti. pro quo he.legunt. Addidisti genti dñe: addidisti genti. & in eodem. 29. Ecce ego addam ut admirationem faciam populo huic. & in eo. 38. Ecce ego adiiciam super dies tuos quindecim annos. & in eo. 47. Quia vltra non vocaberis mollis & tenera. Pro quo he.le. Quia nō addes vt vocent te mollem & teneram. & in eo. Quia non vocaberis vltra dña regnorum. Osee. 1. Quia non addam vltra misereri domui israel. & in eo. Non addam vt diligam eos. Significat etiā cessare. vt Nu. 11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et aliquando scribitur cum aleph loco iod. vt Exo. 5. Nequaq̄ dabitis vltra paleas populo. Pro quo hebrei legūt. Nequaq̄ addatis dare paleas populo. 1. Reg. 18 Et saul magis cepit timere dauid. Pro quo he.le. Et adiecit saul timere a facie dauid. & inde מוֹסָפוֹת Nosapoth. i. additamenta. Esa. 15. Ponā enim super dibon additamenta.

Cessare

Adiūcere

Indulgeō.

Cessare

יָסַר Iasar. erudire. castigare. corripere. ligare. vincire. Letuit. 26. Addam correptiōes vestras septuplum. Pro q̄ hebrei legūt. Addam corripere siue castigare vos septuplū & in eodē. Quod si nec sic volueritis recipere disciplinam. ideſt si eruditi vel castigati non fueritis. & in eodem. Et corripiam vos septem plagis. Deut. 4. De celo te fecit audire uocem suam vt doceret te. i. erudiret te. & in eodē. 8. Quia sicut erudit filium suum homo: sic dominus deus tuus erudit te. Iob. 39. Nunquid qui contendit cū deo tam facile cōquiesceat. pro quo he.le. Nunquid qui contendit cū deo erudiet siue corripiet aut corripietur. Ps. 2. Erudimini qui iudicatis terram. Ps. 93. Beatus homo quem tu erudieris dñe. Ps. 117. Castigans castigauit me dominus. Prouer. 9. Qui erudit derisorem. & in eo. Erudi filium tuum. & in eo. 29. Seruus verbis erudiri nō potest. Esa. 8. In forti manu erudiuit me. & in eodem. 28. Et erudiet illum in iudicio. Hiere. 6. Erudire ierusalem. & in eo. 30. Et castigabo te in iudicio. & in eo. 31. Castigasti me domine & eruditus sum. Hiere. 23 Et discēt oēs mulieres. i. erudiētur vel castigabūtur. Osee. 7. Et ego erudiui. & in eo. Cedam eos secundum auditionē cetus eorum. i. erudiam siue castigabo vel corripiam eos. & in eo. 10. Iuxta desiderium meū corripiā eos. & inde מוּסָר Musar. i. eruditio. correptio siue increpatio. disciplina. doctrina. Iob. 5. Increpationē domini ne reprobres. & in eo. 20. Doctrinam qua me arguis audiam. & in eo. 33. Et erudiens eos instruit disciplina. Prouer. 1. Ad sciendam sapiētiam & disciplinā. & in eo. Ad suscipiendam eruditionem. & in eo. 3. Disciplinā domini fili mi ne abiicias. Esa. 53. Disciplina pacis nostre super eum. Hiere. 10. Doctrina vanitatis eorum lignum est. Significat etiam vinculum vel colligationem. vt Iob. 36. Et vincula eius absoluit. Ps. 2. Disrūpamus vincula eorum. Ps. 115. Dirupisti vincula mea. Hiere. 5. Et vincula eius ruperūt. & in eo. 30. Et vincula tua disrūpam. Ponitur etiam pro baltheo. ut Iob. 12. Baltheum regum dissoluit.

Ligare

Vincire.

Leuit.

Docere

Erudire

Castigare.

Increpatio.

Doctrina

Disciplīa.

Eruditio

Vinculum

Baltheus.

Despōsare

יָעַד Iaad. cōuenire. statuere. constituere. despondere. despōsare. testificari. pactum vel fedus facere. sustinere. Exo. 21. Cui non reddita fuerit. pro quo hebrei legunt. Quā nō desponsauit siue cui non despondit. & in eo. Si autem filio suo despōderit eam. & in eo. 25. Inde precipiam & loquar ad te. Pro quo hebrei legunt. Et cōueniam tecū illic & loquar tecum: siue & constitutus ero tibi illic & loquar tecum & in eo. In quo loco apparebo tibi. i. conueniam ad loquendum tecum. Amos. 3. Nunquid ambulabūt duo pariter: nisi conuenerit eis. Pro quo hebrei legunt. Nisi cōuenerint. Item ponitur pro congregari: qđ est in vnum conuenire. vt. Ps. 47. Qñ ecce reges terre congregati sunt. Item ponitur pro constituere. Ios. 20. He ciuitates cōstitute sunt cūctis filiis israel. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū qđ ei cōstituerat rex. Hiere. 24. Positi ante templum dñi. i. cōstituti. Ezech. 21. Quocunq; facies tue est appetit⁹. pro quo hebrei legunt. Quocunq; facies tua constituta est. & est sensus sicut in littera nostra. Item significat federari siue fedus vel pactum percutere. vt Nec. 6. Et percutiamus fedus pariter. & in eo. Tractem⁹ nobiscum in domo dei. i. federemur siue conueniamus in vnum in domo dei. Ponitur etiam p testificari. vt Iob. 9. Nemo audet pro me testimonium dicere. Item pōitur pro sustinere. vt Hiere. 49. Et quis sustinebit me. Inde מוֹעֵד Moeed. i. tempus statutum vel constitutum: siue placitum aut terminus. testimonium. fedus. pactum. solemnitas. festum. Geñ. 1. Et sint in signa & tempora

Despōdere

Cōuenire

Cōgregare

Cōstituere.

Percutere fedus.

Federari

Testificari

Sustinere

Tempus

© Biblioteca Nacional de España

Statutum tempus

Exo. 13. Custodies huiuscemodi cultum statuto tempore. Nu. 9. Et faciant filii israel phase in tempore suo. & in eodē 16. Qui tempore concilii per nomina vocabātur. Deut. 31. Post septē annos anno remissionis. Pro quo hebrei legūt. Statuto tempore anni remissionis. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū quod ei constituerat rex. Et licet in bibliis nostris modernis habeatur. Et morat⁹ est extra palaciū. Tñ in bibliis nostris antiquis habetur. Et moratus est extra placitum. i. extra tempus vel terminū quod ei cōstituerat rex. & in eodem. 24. A mane vsq; ad temp⁹ constitutum. Iob. 30. Vbi constituta est domus omni viuenti. Ps. 74. Cum accepero tempus: ego iustitias iudicabo. Hiere. 8. Miluus in celo cognouit tempus suum. Item ponitur pro testimonio vel testamento. vt Exo. 40. Eriges tabernaculum testimonii. Leuit. 1. Et locutus est eidñs de tabernaculo testimonii. Esa. 14. Et sedebo in monte testamēti. Ponitur etiam pro federe. Exo. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. & in eodem. Ingressusq; moyses & Aaron dimissa multitudine in tabernaculum federis. Ponitur etiam p tēplo vel tabernaculo vbi multitudo hominū conueniebat. vt Threñ. 2. Demolit⁹ est tabernaculum suū. Ps. 73. Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solēnitatis tue. Pro quo hebrei legunt. In medio templi tui. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. In medio pacti tui. & in eodem. Quiescere faciamus oīes dies festos dei in terra. Pro quo hebrei legunt. Incenderunt oīa tabernacula dei in terra. Sed btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Incenderunt omnes solēnitates dei in terra. Significat etiā solēnitatem siue festum: in quo multitudo hominum conueniebat ad templum siue ad tabernaculum. vt Leuit. 25. He sunt ferie dñi. i. solēnitates dñi. Nu. 10. Dies festos & Kalendas. 2. Paralip. 30. Et comederunt septem diebus solēnitatis. Esa. 1. Et solēnitates vestras odiuit anima mea. Threñ. 1. Eo quod non sint qui veniant ad solētatem. & in eodem. 2. Obliuioni tradidit dominus in syon solēnitatem & sabbatum. Ezech. 45. In vniuersis solēnitatibus israel. & in eodem. 46. Et in nūdinis & in solēnitatibus. vbi ponitur מועדים Moaadim. secundum terminationem pluralem masculinorum. & sic in aliquibus locis predictis. Reperitur etiā מועדות Moaadoth. secundum terminationem pluralem femininorum. 2. Paralip. 8. In Kalēdis & in festis diebus. Pōitur ēt מועד Moeed pro agmine: in q̄ multi homines conueniunt. vt Esa. 14. Et non est qui effugiat agmen eius. Inde עֵדָה Eeda siue עֵדַת Aadath. i. cetus. siue congregatio. Multitudo. s. hominū. Ecclesia. Exodi. 12 Loquimini ad vniuersum cetum filiorum israel. Leuit. 8. Et congregabis omnem cetum israel. & in eodem. 19. Loquere ad omnem cetum filiorum israel. Nu. 1. Cū omī multitudine. & in eodem. 10. Quibus conuocare possis multidinem. & in eodem. 16. Sufficiat vobis q̄ omnis multitudo sanctorum est. Iob. 15. Congregatio enim hypocrite steris. Ps. 67. Congregatio taurorum in vaccis populorū. Ps. 73. Memor esto congregationis tue. Ps. 110. In consilio iustorum & congregatione. Accipitur etiam pro cōgregatione vel multitudine mēbrorum. pro quo beat⁹ Hieronym⁹ transtulit Artus. Iob. 16. Et in nihilū redacti sunt omnes artus mei. Accipitur etiam pro congregatione vel multitudine apum. Iudi. 14. Et ecce examē apum in ore leonis erat. vbi ponitur pro examine.

Epus' cōstitutum.

Testionīū.

Testamēti

Fedus.

Tabernaculum

Pactum

Solēnitas Dies fest⁹

מועדים

מועדות

Dies festi.

עדה

Agmen

Cetus.

Multitudo.

Congregatio.

Artus

Examen.

יעה

עַיָּה

Subuertere.

Iaa. afferre. amouere. subuertere. Esa. 38. Et subuertet grando spem mendacii. & inde יעים Iaim. i. instrumēta quibus accipiebant prunas seu carbones de altari holocausti. vel quibus voluebantur carnes que cremabantur super altare. Et solum inuenitur in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit forcipes. Exo. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. & in eo. 38. Et in vsus eius preparauit ex ere vasa diuersa lebetes & forcipes. Pōitur etiam pro tridentibus. Nu. 4. Fuscinulas ac tridentes vncinos & hastilia. Itē ponitur p scutris. 3. Reg. 7. Fecit ergo hyram lebetes & scutra. Ponitur ēt pro creagris. 2. Paralip. 4. Fecit hyram lebetes & creagras. & in eo. Et lebetes & creagras. & phialas. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat coclearia.

Forcipes.

Tridentes

Scutra

Creagre.

יַעַז

יָעַז Iaaz. impudens. & scribitur cum nun & vau in principio & dicitur נועז Noaaz. Esa. 35. Populū imprudētem non videbis. pro quo in bibliis nostris antiquis habetur. Populum impudentem non videbis. i. procacē & absq; verecūdia. & aliquādo scribitur sine nun. & dicitur עז Aaz. Deut. 28. Gentem procacissimam. Dañ. 8. Consurget rex impudens facie. & de hoc vide infra in dictione עַזָּא Aazaz. & aliqui hebrei dicunt q̄ predicta dictio נועז Noaaz significat barbarum: per mutationem nun in lamed sicut לעז Loeez quod significat barbarum. vt. Ps. 113. Domus iacob de populo barbaro.

Impudēs.

Procacissima.

Impudēs. נועז

Barbarus

יָעַט Iaat. inuoluere. induere. operire. Esa. 59. Opertus est quasi pallio zeli. & in eodem. 61. Et indumento iustitie circundedit me. i. induit siue inuoluit me. & de hoc vide infra in dictione עָטָה Aata. Item יָעַט Iaat in lingua chaldaica significat consiliū inire siue consulere. Dañ. 6. Consilium inierunt omnes principes. & inde עֵיטָא Etha. i. consilium siue decretum. pro quo beatus Hieronymus transtulit legem. Dañ. 2. Requisiuit de lege atq; sententia. & inde יָעַט Iaat. i. cōsiliarius. Esdre. 7. A facie enim regis & septē consiliariorum eius missus es.

Operire

Inuoluere

יָעַט

Consilium

Intre עֵיטָא

Lex.

יָעַט

Cōsiliari⁹.

יעל

יָעַל Iaal. prodesse. 1. Reg. 12. Que non prosunt vobis. Iob. 21. Et quid nobis prodest si orauerimus eum. & in eo. 35. Quid tibi proderit si ego peccauero. Esa. 30. Qui eis p desse non potuit. Hiere. 2. Populus vero meus mutauit gloriam suam in idolum. pro quo hebrei legunt. Popul⁹ vero meus mutauit gloriam suam in id quod non prodest. & est idem sensus. Nam idolum nihil prodest: immo multum nocet. & in eodem. 16. Que eis non profuit. & in eo. 23. Qui nihil profuerūt populo huic. Abach. 2. Quid prodest sculptile quia sculpsit illud sculptor suus. Ponitur etiā pro preualere. vt Iob. 30. Insidiati sunt mihi & preualuerunt. Item יָעֵל Iaal. i. caprea. gen⁹ cerui: secundū hebreos. Beatus Hieronymus trāstulit ibicem. 1. Reg. 24 Etiā super abruptissimas petras q̄ solis ibicibus peruie sunt. Iob. 39. Nunquid nosti temp⁹ part⁹ ibicum in petris. & scribitur in gñe femino cū he vl tau in fine. & dr יַעֲלָה Iaala. Pro quo btūs Hieronymus trāstulit Hinnulum. Prouer. 5. Cerua charissima & gratissimus hinnulus.

Prodesse.

Preualeſ יָעַל

Ibices.

יַעֲלָה

Hinnulus

יַעַן Iaan. quia. eo quod. propterea. vt Geñ. 22. Quia fecisti hanc rem. Leuit. 26. Eo quod abiecerint iudicia mea. vbi in hebreo ponitur predicta dictio bis: propter vehemētiam cōminationis quasi diceret. Eo quod & eo qd abiecerint: siue propterea & propterea. Esa. 61. Eo quod vnxerit me dominus. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestro sunt. & in eodem. 12. Vt non videat oculo terram. Item יַעֲנָה Iaana. i. struthio: auis immunda. Leuit. 11. Struthionem & noctuam. & prepōitur ei in hebreo dictio בַּת Bath. que significat filiam. i. filia struthionis. vt in predicto loco. & Iob. 30. Et socius struthionū. pro quo hebrei legunt. Et socius filiarum struthionis. Esa. 13. Et habitabunt ibi struthiones. pro quo hebrei legunt. Et habitabunt ibi filie struthiōis. Declinatur etiam pluraliter יְעֵנִים Ieenim vt Threñ. 4. Quasi struthiones in deserto.

Eia quia Quod.

יַעֲנָה

Struthio.

יְעֵנִים

Struthiones.

© Biblioteca Nacional de España

יָעַף Iaaph. Deficere. laſſari. laſſatū eſſe: vel defatigatum eſſe. Eſa. 40. Non deficiet nec laborabit. Et in eodē. Deficient pueri & laborabunt. Et in eo. Ibunt & non deficient. Hiere. 51. Et labores populorū ad nihilū & gentium in ignem erunt. Pro quo hebrei legunt. Et laborabūt populi in nihilū: & gentes in ignem deficient ſiue fatigabuntur. Abach. 2. Et gentes in vacuum deficient. Et inde יָעֵף Iaeph. ſ. laſſus ſiue fatigatus aut defeſſus. 2. Reg. 16. Vinū autē vt bibat ſi quis defecerit in via. Pro quo hebrei legūt. Et vinū vt bibat defeſſus ſiue fatigatus in deſerto. Eſa. 40 Qui dat laſſo virtutē. Et aliqui hebrei dicunt q᷑ a predicta dictiōe יָעֵף Iaaph deriuatur illud Dañ. 9. Ecce vir gabriel quem videram in viſione a principio cito volans tetigit me. Vbi pro eo quod in lr̄a nr̄a eſt cito volans: in hebreo habetur מוּעָף Muaaph. Pro quo ipſi legūt fatigatus fatigatione. ſed melius deriuatur a dictiōe עוף oph: que ſignat volare. et tūc erit littera volās volatu. i. cito volans ſicut eſt in littera nr̄a. & inde תּוֹעֲפָה Toaapha. i. fortitudo. coaceruatio altitudo. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. תּוֹעֲפוֹת Toaaphoth. Nu. 23. Cui? fortitudo ſimiliſeſt rhinocerotis. Iob. 22. Et argentū coaceruabitur tibi. Pro quo hebrei legūt. Et argenti coaceruationes vel fortitudines tibi. ſ. erūt Ps. 94. Et altitudines montiū ipſius ſunt.

Deficere. Defeſſus Laſſus. Volare. Fortitudo. Altitudies

יָעַץ Iaas. Conſiliari. conſiliū inire. cōſilium dare. cogitare excogitare. decernere. ſtatuere. Nu. 24. Verūtn̄ pgēs ad ppl'm meū dabo tibi cōſiliū. 3. Reg. 12. Iniit cōſiliū rex roboā cū ſenioribꝰ. Et in eo. Quod datis cōſiliū. 1. Parali. 13. Iniit autē conſilium dauid cum tribunis. 2. Paralip. 30. Inito ergo conſilio regis & principū. Nec. 6. Et ineamus conſilium pariter. Iob. 26. Cui dediſti conſiliū. Ps. 16. Benedicam dominū qui tribuit mihi intellectū. Pro quo beatus hieronymus in pſal'. iuxta he. ve. tranſtulit. Benedicam dominū qui dedit mihi conſiliū. Eſa. 7. Eo quod conſiliū inierit contra te ſyria. Et in eodē. 8. Inite cōſilium & diſſipabitur. Et in eodē. 40. Cum quo iniit conſiliū. Et in eo. 45. Conſiliamini ſimul. Naū. 1. Mente pertractans preuaricationē. Pro quo hebrei legūt. Conſiliās preuaricationē: ſiue conſiliarius belial. i. peruerſus vel abſq᷑ iugo. Ponitur etiā pro cogitare. vt Ps. 31. firmabo ſuper te oculum meū. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit. Cogitabo de te oculo meo. Ps. 82. Et cogitauerunt aduerſus ſanctos tuos. Eſa. 14. Hoc conſilium quod cogitaui ſuper omnē terrā. Et in eo. 23. Quis cogitauit ſuper tyrum. Et in eo. Dñs exercituū cogitauit hoc

יוֹעֵץ Et inde Ioees. i. conſiliarius. 2. Reg. 15. Achitophel cōſiliarius regis. 2. Paralip. 25. Nunquid conſiliarius regis es. Iob. 12. Adducit conſiliarios in ſtultū finem. Eſa. 3. Et ſapientem conſiliariū de architectis. Et in eodē. 9. Admirabilis conſiliarius deus fortis. Et inde עֲצָה Eeſa ſiue עֲצַת Aaſath. i. Cōſilium ſiue cogitatio. vt Iob. 12. Ipſe habet cōſilium & intelligentiā. Et in eodē. 21. Conſilium impiorū longe ſit a me. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorum. Et in eodē. 19. Et omne conſilium tuū confirmet. Et in plurali עֵצוֹת Eeſoth. Deut. 32. Gens abſq᷑ cōſilio eſt. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. abſq᷑ cōſiliis. Eſa. 25. Cogitationes antiquas fideles. Scribitur etiā cum mem in principio. & dicitur מֵעֲצוֹת Moaaſoth. i. conſilia ſiue cogitationes: aut adinuentiones. Ps. 5. Decidant a cogitationibus ſuis. Ps. 80. Ibūt in adinuētionibꝰ ſuis. Prouer. 1. ſuiſq᷑ conſiliis ſaturabūtur. Ponitur etiam pro voluptatibus. vt Hiere. 7. Sed abierunt in voluptatibus ſuis.

Conſiliū dare. Conſilium inire. Cogitare. Conſiliarius. Conſilia. Cogitatōes Adinuētiones. Voluptates

יַעַר Iaar. ſilua. ſaltus. nemus. fauus. ſ. mellis. Deut. 19. In ſiluam ad ligna cedenda. 1. Reg. 14. Omne vulgus venit ad ſaltum in quo erat mel. Ps. 79. Exterminauit eam aper de ſilua. Ps. 131. Inuenimus eam in campis ſilue. Cant. 2. Sicut malus inter ligna ſilue. Eſa. 29. Et chermel in ſaltum reputabitur. Ezech. 15. Quomō lignum vitis inter ligna ſiluarum: quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. inter ligna ſilue. & in plurali יְעָרִים Ieraarim. ſecundum terminationē maſculinorum: ſiue יְעָרוֹת Ieaaroth. ſecundū terminationē femininorum. vt. Ps. 28. Et reuelauit condenſa. Pro q᷑ beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et reuelans ſaltus. Ezech. 34. Et ſecuri dormiēt in ſaltibus. Significat etiā fauum. ſ. mellis. 1. Reg. 14. Extenditq᷑ ſummitatē virge quā habebat in manu & intinxit in fauum mellis. Cāti. 5. Comedi fauum meum cum melle meo.

יְעָרִים יְעָרוֹת Saltus. Fauus.

יָפָה Iapha. decorare. pulchrum vel decorum eſſe. Cant. 7 Quā pulchri ſunt greſſus tui. & in eodem. Quam pulchra eſt & decora. Ezech. 16. Et decora facta eſt vehementer nimis. & in eo. 31. Erat pulcherrimus in magnitudine ſua. & aliquādo duplicatur littera iod & littera pe: propter excellentiam pulchritudinis. Ps. 44. Speciosus forma prefiliis hominum. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Decore pulchrior eſt filiis hominum. Hiere. 10. Argento & auro decorauit illud. Inde יֹפִי Iophi. i. pulchritudo. ſpecies. decor. vt Ps. 49. Ex ſion ſpecies decoris eius. Prouer. 31. Et vana eſt pulchritudo. Zach. 9. Quid eſt pulchrum eius. i. quid eſt pulchritudo eius. & inde יָפֶה Iaphe ſiue יָפֶה Iapha aut יֹפִי Iephath. ideſt pulcher: ſiue pulchra. aut decorus vel decora. Geñ. 12. Noui q᷑ pulchra ſis mulier. & in eo. 39. Erat aūt ioſeph pulchra facie & decorus aſpectu. Cant. 1. Pulcher es dilecte mi & decor?. & in eodē. Ecce tu pulchra es amica mea. Ezech. 31. Pulcher ramis & frōdibus nemoroſus. & in eo. Cūm ſpecioſum feci eum. Duplicatur etiam littera iod & littera pe. & dicitur יְפֵהפִיָּה Iephephiia. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit elegantem atq᷑ formoſam. Hiere. 46. Vitula elegans atq᷑ formoſa egyptus.

Decorare. Decor. Pulchritudo Pulchra Pulcher Decorus. Speciosus Elegans. Formoſa

יָפַח Iaphach. loqui. apparere. Ps. 26. Quoniam inſurrexerūt in me teſtes iniqui: & mentita eſt iniquitas ſibi. pro quo hebrei legunt. Quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui & loquens mendacium. Beatus Hieronym? in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit Et apertum mēdacium. Prouer. 14. Profert aūt mendacium teſtis doloſus. & in eodem. 19. Qui loquitur mendacium non effugiet. Hiere. 4. Vox filie ſyon inter morientes. Pro quo hebrei legunt. Vox filie ſyon conqueritur. i. conquerendo loquitur. Abach. 2. Et apparebit in fine & non mentietur. Ponitur etiam pro fiducialiter agere. Ps. 12. Fiducialiter agā in eo. Item ponitur pro dominari. Ps. 9. Omniū inimicorū ſuorum dominabitur. Hebrei tamen dicūt q᷑ in predicto loco ſignificat illaqueare: ſiue irretire. De quo vide infra in dictione פּוּחַ Púach.

Loqui. Conqueri. Apparere. Fiducialr. agere. Dominari

יָפַע Iaphaa. apparere. illuſtrare. clarificare. Deut. 33. Apparuit de monte pharan. Iob. 1. Et non illuſtretur lumīe. Ponitur etiam pro adiuuare. vt in eodem. 10. Et conſilium impiorum adiuues. Item ponitur per antiphraſim pro obſcurare vel contenebreſcere. vt in eodem. Sed ſempiternꝰ horror inhabitat. Pro quo hebrei legūt. Et obſcuratur vel contenebreſcit ſicut tenebre. Poteſt etiam legi ſic. Et appareret ſicut tenebre vel ſicut obſcuritas. Inde יְפַעַת Iphaath. i. illuſtratio aut decor. Ezech. 28. Et polluent decorem tuum.

יָפֵת Iapheth. portentum: ſiue oſtentum. ſignū. prodigium & ſcribitur cum mem & vau in principio loco iod. & dicitur מוֹפֵת Mopheth. Exo. 7. Cum dixerit vobis pharao oſtendite nobis ſignum. Pſ. 7. Tanq᷑ prodigium fact? ſum

Apparere. Illuſtrare. Adiuuare. Obſcurare Decor. Prodigiū

© Biblioteca Nacional de España

multis.Esa.8.Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus in signum & in portentum.& in eodē.20.Signū & portentum erit super egyptum. Ezech.12. Quia in portentū dedi te.& in eodē.Ego portentū vestrū.& in plurali מוֹפְתִים Mopthim.Exo.4. Vide oia ostēta que posui in manu tua. & in eodem.Et multiplicem signa & ostenta mea. Deut.6. Fecitq; signa & prodigia.& in eo.29. Signa illa portētaq; ingentia.

Portentū

מוֹפְתִים

Ostenta.

Prodigia Portenta.

יָצָא Iasa.egredi.exire.procedere.educere.pducere. Gen̄. 2.Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.& in eodem.15.Qui egredietur de vtero tuo.& in eo.27.Et egressus iacob foras.Exo.11. Media nocte egrediar in egyptum. & in eodē.Post hec egredi emur: & exiuit a pharaone.Nu.1. Omniū virorū fortiū ex israel.Pro quo he.le. Oium egredientiū in exercitu.i.omniū qui sunt talis etatis qui possint ad bella procedere.& in eo.Omis qui poterant ad bella procedere recensiti sunt.i.qui poterāt ad bella egredi. & in eo. 11.Donec exeat per nares vestras. Deut.14. Qui nascūtur in terra.i.qui egrediūtur de terra.& in eo.20. Si exieris ad bellum contra hostes tuos.& in eo.24.Nō procedet ad bellū.Iudi.21.Ad ducēdos choros ex more procedere. Ruth. 2.Vt cum puellis suis exeas ad metendū.1.Reg.8. Et egredietur ante nos.& in eo.22.Maneat oro pater meus & mater mea vobiscum.Pro quo he.le.Egrediatur siue exeat pater meus & mater mea vobiscū.i. egrediatur de loco suo & maneat vobiscū.2.Reg.11.Eo tempore quo solent reges ad bella procedere.Ps.18.Tanq; sponsus procedens de thalamo suo.Esa.11.Egredietur virga de radice iesse. Hiere.2. Nam & ab ista egredieris.& in eo.48. Quia florens egredietur.Ezech.46.Per eandem viam exeat.Osee.6. Et iudicia tua quasi lux egredientur.Amos.5.Vrbs de qua egrediebantur mille.Abach.3.Egredietur diabolus ante pedes eius.& in eo .Egressus es in salutem populi tui.& aliqñ scribitur sine aleph.vt Deut.28.Que egrediuntur de medio feminū eius.Iob.1.Nudꝰ egressus sum de vtero matris mee. Scribitur etiā aliqñ sine iod.vt Gen̄.8.Egredere de arca.& in eo.27.Et egredere foras. Nu.12. Egredimini a populo meo.Esa.30.Egredere dices ei.Et qñ est verbum tertie cōiugationis tunc significat educere.vt Gen̄.8. Et educ tecū. & in eo.15. Et eduxit eū foras. & in eodē .19. Educā eas ad vos.& i eo.38. Que cū duceretur ad penā .i.cū educeretur. Exo.3.Vt educas populum meum filios israel de terra egypti.& in eo.Ego dñs qui educā vos de ergastulo egyptiorū & in eo.18.Et q eduxisset dñs israel de egypto.Deut.4.Et eduxit de fornace ferrea: Et in eo.8. Qui eduxit riuos de petra durissima.Iob.10. Quare de vulua eduxisti me. Ps. 17.Et eduxit me in latitudinem.Ps.105. Vt educas panem de terra.Ps.141.Educ de custodia aiam meā.Esa.40. Qui educit in numero militiā corū.& in eodem.42.In veritate educet iudiciū. Item significat producere.vt Gen̄.1.Producat terram animā viuentē.& in eo.38.Producite eam vt cōburatur.Iob.12.Et abscōdita pduxit in lucē. Ps.134. Qui producit ventos de thesauris suis.Ponitur etiā pro impēdere vel distribuere.vt.4.Reg.12.Qui impēdebant eam in fabris lignorū.& in eo.15.Indixitq; manahen argentū sup israel.i.distribuit vt vnusquisq; solueret certam quantitatē. Inde מוֹצָא Mosa.i.exitus siue egressus aut progressus vel processus.Nu.33.Quas descripsit moyses iuxta castrorum loca que dñi iussione mutabant.pro quo he.le.Et descripsit moyses exitus siue progressus corū.et.3. Reg.4.Et educe bantur equi salomoni de egypto. Pro quo hebrei legūt. Et egressus siue exitus equorum salomonis de egypto.s. erat. Ps.64.Exitus matutini & vespere delectabis.i.delectare fa

Egredi.

Exire.

Procedere

Educere.

Producere

Impēdere Distribuere

מוֹצָא

Exitus.

cies.Ps.106.Et exitus aquarum in siti.Esa.58.Et sicut fons aquarum.i. sicut exitus aquarū.Mich.5. Et egressus eius ab initio.Ponitur etiā מוֹצָא Mosa. pro oriēte.i. pro loco exitꝰ solis.vt. Ps.74. Quia neq; ab oriēte nec ab occidēte. Scribitur ēt cū tau inprincipio loco mem.& in nūero plurali dicitur תּוֹצָאוֹת Thosaoth.vt Nu.34.Et perueniēt ad meridiē vsq; ad cadesbarne.pro quo he.le.Et erunt exitus eiꝰ a meridie vsq; ad cadesbarne.& in eodē.Et ad vltimū salsissimo claudentur mari.pro quo hebrei legunt. Et erunt exitꝰ eiꝰ mare salis.Ps.67.Et dñi dñi exitus mortis.& inde יְצִיאֵי Seesae : siue יְצִיאִים Seesaim.i. germē.eo quod producitur vel egreditur a terra.Esa.44. Orbis & omne germen eius.Significat etiam progeniem aut stirpem vel filios.vt 2.Paralip.32. Filii qui egressi fuerāt de vtero eiꝰ. Iob.5.Et progenies tua quasi herba terre.Et in eodem.35.Et progenies mea erradicetur.Esa.8.Et stirps vteri tui vt lapilli eiꝰ. Et in eodem.22.Et vasorū diuersa genera. Pro quo hebrei legunt.Filios & filias.in translatiōe chaldaica habetur filios & filiorum filios. Et inde צוֹאָה Soah siue צֹאָת Seath.i. fimus siue stercus. aut sordes. eo quod educitur foras. Deut. 23.Et egesta humo operies .i. stercus humo operies . pro uer.30.Et tamen non est lota a sordibus.Esa.4.Si abluerit dñs sordes filiarum sion . Et in eodem.28 . Omnes enim mense replete sunt vomitu sordiūq;.Ezech.4. Et stercore quod egreditur de homie operies illud.Et ide צוֹאִים Soim. sordidi.vt Zach.3.Erat indutus vestibus sordidis.Et in eo. Auferte vestimēta sordida ab eo.& inde צַאֲנָן Saanan.i.exitus.vt Mich.1.Non est egressa que habitat in exitu. Hebrei tamen dicunt q est nomen proprium loci. Sed non reperitur nisi tantum in hoc loco.

Fons.

Egressus.

Oriens

תּוֹצָאוֹת

Exitus.

יְצִיאֵי

Germen.

Filii Pronies.

Stirps.

צוֹאָה

Egesta.

Sordes.

Stercus.

צוֹאִים

Sordidi.

צַאֲנָן

Exitus.

יָצַב Iasab. stare. statuere .Constituere.Erigere.verificare. Exo.2. Stante procul sorore eius. Pro quo hebrei.le. Et stetit soror eius procul.& in eodē.14. State & videte magnalia domini.& in eodē.15.Stetit vnda fluens.& in eo. 19 Et steterunt ad radices montis.Nu.22.Stetitq; angelus domini in via.& in eodē.Cernens asina angelum stantem in via.Deut.32.Constituit terminos populorum.Ps.2.Astiterunt reges terre. Ps.73.Tu fecisti oēs termios terre. Pro q hebrei legunt.Tu statuisti siue constituisti omnes termios terre.Esa.3.Stat ad iudiciū dñs.Threñ.2. Firmauit dexteram suam quasi hostis.pro quo hebrei legunt.Stat dextera eius quasi hostis.& in eodē.Et posuit me quasi signū ad sagittam.i.statuit me. Zach.11.Et id quod stat non enutriet. Ponitur etiā pro erigere.vt Gen̄.35. Erexitq; iacob titulū super sepulchrū eius.1.Reg.15.Et erexisset sibi fornicē triū phalem.Item ponitur pro corrigere.1.Reg.12.Vsq; ad stimulum corrigendum.Inde מַצָּב Masab siue מוֹצָב Musab.i. statio. 1.Reg.14. Veni & transeamus ad stationem philistinorum.& in eodem.Per quos nitebatur ionathas transire ad stationem philistinorum.& in eodem.Sed & omnis populus stationis eorum.Esa.22.Et expellā te de statione tua. & in eodē.29.Et faciam cōtra te aggerem.pro quo hebrei legunt.Et obsidebo contra te statione.s.militantiū.vbi ponitur מוֹצָב Musab cum pūcto surech in prima syllaba. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur מַצֵּבָה Masseba.vt Zach.9 Et circundabo domū meam ex his qui militant mihi. Pro quo hebrei legunt.Et circundabo domū meam siue castrametabor circa domum meam statione.s.militantiū mihi.& inde מוֹצָב Husab.Pro q̄ btūs Hieronymus trāstulit militē. Naū.2.Et miles captiuus adductus est.Hebrei tamē dicunt q in predicto loco ponitur pro regina vel domina. Nā sequitur in eodem.Et ancille eius minabantur. Ponitur etiā מַצֵּבָה Masseba pro titulo vel statua.Gen̄.28.Et erexit in titu

Erigere.

Corrigere.

מַצָּב

Statio.

Agger.

מוֹצָב

מַצֵּבָה

Statio.

הוֹצָב

מַצֵּבָה

M

© Biblioteca Nacional de España

Titulus lum.& in eodem.Et lapis iste quem erexi in titulū.& in eo. 35.Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius.hic est ti tulus monumenti Rachel.Exo.23.Et cōfringes statuas eo rum.Deut.7.Et confringite statuas.& in eo.16.Necq; facies tibi atq; constitues statuam.4.Reg.13. Tulit enim statuas baal: quas fecerat pater eius.& in eo.10.Et protulerunt sta tuam de fano Baal.Ezech.26.Et statue tue nobiles in terrā corruent.Scribitur etiam cum nun in principio. & dicitur

Statua. נְצִיב Nesib.i.statua siue statio.vt Genē.19. Que versa est in statuam salis.De quo vide infra in dictione נָצַב Nasab. Itē

Uerificare יָצַב Iasab in ligua chaldaica significat verificare.i. veritatē inquirere aut veritatē discere.Dañ.7.Post hec volui diligē ter discere de bestia q̄rta.Proq; he.le.post hec volui verifi

Certe. יְצִיבָא יְצִיבָא care.i.veritatē discere de bestia quarta.& inde יָצִיב Iasib. siue יְצִיבָא Iasiba.i.veritas siue verum aut vere vel certe.

Uerum. Uere. Dañ.2. Certe noui q̄ tempus redimitis.Pro quo hebrei le gunt.In veritate noui.& in eodem. Et verum est somniū. & in eo.3.Qui respondentes regi dixerunt vere rex.

Ponere. יָצַן Iasag.ponere.reponere.remanere.retinere.detinere. statuere.Genē.30.Posuitq; eas in canalibus.& in eodē.

Retinere. 33.Oro te vt de populo qui mecum est saltem socii rema neāt vie tue.Pro quo hebrei legūt. Oro vt retinere faciam tecum de populo qui mecum est.Et est sensus sicut in littera nostra.Exo.10.Oues tū vestre & armenta remaneant.i.

Remanere retineantur vel reponātur.Iudi.6.Ponā hoc vellus lane in

Statuere. area.Iob.17.Posuit me quasi in prouerbium vulgi.Hiere. 51.Reddidit me quasi vas ianc.i.posuit vl statuit me.Osee.

Constituer 2.Et statuam eā secundū diē natiuitatis sue.Amos.5.Et cō stituite in porta iudiciū.& aliqui hebrei dicunt q̄ predicta dictio deriuatur a dictiōe נָצַן Nasag.cū n un in principio.

Sternere. יָצַע Iasaa.sternere.extēdere.Ester.4.Sacco & cinere mul tis pro stratu vtentibus.Iob.17. Et in tenebris strauī lectulum meum.Ps.138 Si descendero in infernū:ades.pro quo hebrei legunt. Si strauero in infernum.s. lectulum vel

Stratum. יְצוּעַ stratum meum.Esa.14.Subter te sternetur tinea.& in eodē 58.Et saccum & cinerē sternere.& inde יְצוּעַ Iesūaa.i. stratum.Genē.49.Et maculasti stratum meum.Ps.62.Sic me mor fui tui super stratum meum.Ps.131.Si ascendero in lectum strati mei.Scribitur etiā cum mem in principio.& di

Stratum מַצַּע citur מַצַּע Masaa.Esa.28.Goangustatum est enim stratum.

Tabulatū. יְצִיעַ Inde יְצִיעַ Iasiaa.Pro quo beatus Hieronymus trāstulit ta bulatum.i.stratum tabularum in circuitu templi.3.Reg.6. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum.& in eodem. Tabulatum quod subter erat quinq; cubitos ha bebat latitudinis.& in eodem.Et edificauit tabulatū super omnem domum.

Fundere. יָצַק Iasac.fundere.effundere.infundere. conflare. fluere. stringere.Genē.28.Fundens oleum desuper.Exo.25. Et quattuor circulos aureos.Pro quo hebrei legunt.Et fun des ei quattuor circulos aureos.i.opere fusorio facies.& in eodem.37.Fudit & quattuor circulos aureos.Leuit.2.Fun detq; super eam oleum.3.Reg.7.Erant fusiles & stabant su per duodecim boues.& in eodem. In campestri regiōe iordanis fudit ea rex.& in eodem.18.Et fundite super holocau stum.4.Reg.5.Qui fundebat aquam super manus helie.& in eodem.4.Et mitte inde in omnia vasa.i.infunde inde in

Infundeſ. omnia vasa.& in eodem.Et illa infundebat.& in eodem. In fuderunt ergo sociis vt comederent.& in eodem. In funde turbe vt comedant. & Iob. 22. Et fluuius subuertit fun

Effundere. damentum eorum. Pro quo hebrei legunt. Et fluuius effusus est in fundamentum eorum.& in eodem.28.Et lapis solutus calore in es vertitur.Pro quo hebrei legunt. Et lapis funditur siue infunditur in es.Et est sensus sicut in lra no stra.& in eodem.29. Et petra fundebat mihi riuos olei. & in eodem.38.Quādo fundabatur puluis in terra. Pro quo hebrei legunt.Quando fundebatur puluis in terra.Ps.44

Diffūdere. Diffusa est gratia in labiis tuis. Esa.44. Effundam enim aquā sup sitientē .& in eo. Effundam spiritum meum sup semē tuum.Zach.4.Et septem infusoria lucernis que erāt super caput eius.Item pōitur pro cōflare vel fluere.vt Exo. 37.Conflans quattuor anulos aureos.& in eodē.38. Qui

Conflare. Fluere. bus conflate sunt bases sanctuarii.3.Reg.22. Fluebat autē sanguis plage in sinu currus.Itē ponitur pro stringere vel

Indurari. Stringere Proiicere Deponere. indurari.Iob.14.Cor eius indurabitur quasi lapis.& in eo. Et stringetur quasi malleatoris incus.Pōitur etiam pro deponere vel proiicere.vt Iosi.7.Proieceruntq; ante dominū 2.Reg.15.Et deposuerunt arcam dei.& inde מוּצָק Musac.i.

Fusile. fusile vel fusus.2.Paralip.4.Mare aūt fusile.Iob.37.Quasi ere fusi sunt.Potest etiam legi quasi ere indurati vel cōstricti.i.solidi sunt siue stabiles sunt.Nam pōitur etiam pro stabili.vt in eodem.11.Et eris stabilis & non timebis.Ponitur

Stabilis. Terra. etiam pro terra que est stabilis.vt in eodem,38.Quādo fundabatur puluis in terra.& inde מְצוּקֵי Mesuce.Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit cardines.vt.1.Reg.2.Domini cī sunt cardines terre.& inde צֻקִּים Sacun.Pro quo beatus Hieronymus transtulit tribulatio.Esa.26.In tribulatione mur muris doctrina tua eis.Potest etiā deriuari a dictione צוק Soc.De quo vide infra in littera sādic.

Formare. יָצַר Iasar.formare.fingere.plasmare. creare . coangusta re.arctare.Genē.2.Formauit igitur dominus deus ho minem.& in eodem. Formatis igitur dominus deus de humo cunctis animantibus terre.pro quo hebrei legūt.Et formauit dominus deus de humo oīa animalia terre.Exo.32.

Fingere. Plasmare Et formauit opere fusorio.Ps.32.Qui finxit sigillatim cor da eorū. Ps.73.Estatem &ver tu plasmasti.Ps.93.Aut qui finxit oculum non cōsiderat.& in eodem.Qui fingis labo rem in precepto.Ps.94.Et siccam manus eiꝰ formauerūt. Ps.103.Draco iste quem formasti.Ps.138. Tu formasti me. & in eodem.Dies formabuntur & nemo in eis. Esa.27. Et qui formauit eum non parcet ei.& in eodem.37. Ex diebꝰ antiquis plasmaui illud.& in eodem.47..Formaui eum & feci eum.& in eodem.43.Ante me non est formatus deus. & in eodem.Populum istum formaui mihi.& in eodē.44 Et formans te ab vtero.& in eodem.Quis formauit deum. & in eodem.Et in malleis formauit illud.& in eodem.Formaui te:seruus meus es tu.& in eodem.45. Vt habitaretur formauit eū.Hiere.1.Priusq; te formarē in vtero noui te.& in eodē.18.Ecce ego fingo contra vos malum.Zach.12.Et

יוֹצֵר fingens spūm hominis.& inde יוֹצֵר Ioser.i.formator siue

Figulus. Fictor. Plastes. plasmator aut plastes.vel figulus seu fictor.Ps.2.Et tāq; vas figuli confringes eos.Esa.29.Et figmentū dicat fictori suo non intelligis.& in eodem.41.Et velut plastes conculcans humum.& in eodem.44.Plastes idoli nihil sunt. & in eo. 45.Nunquid dicit lutum figulo suo quid facis.& in eodē. Hec dicit dominus sanctus israel & plastes eius. Hiere.18. Descende in domum figuli.& in eodem.Sicut lutum in manu figuli.& in eodem.19. Accipe lagunculam figuli testeā. Amos.7.Et ecce fictor locuste.Abach.2.Quia sculpsit illē fictor suus.& in eodem.Quia sperauit in figmēto fictor eiꝰ Ponitur etiam pro statuario.Zach.11. Proiice illud ad statuarium.& in eodem.Et proieci illos in domo domini ad statuarium.Potest etiam in predicto loco legi figulum.Scribitur etiam sine iod.& dicitur צוֹר Sur.Esa.44.Et forma

צוּר Formator. יְצוּרִי Membra tor quem ego non nouerim.Hebrei tamen in predicto loco legunt fortem. De quo vide infra in dictione צוּר Sur. Inde יְצוּרִי Iesure.i.membra.Iob.17. Et membra mea in

© Biblioteca Nacional de España

יֵצֶר Figmētū

nihilum redacta sunt. Inde יֵצֶר Ieser. i. figmentū. Plasma matio. formatio. Ps. 102. Quia ipse cognouit figmentum nostrum. Esa. 29. Et figmentum dicat fictori suo. Ponitur

Sensus et cogitatio

etiā pro sensu vel cogitatione. vt Geñ. 6. Et cūcta cogitatio cordis intenta esset ad malum. & in eodem. 8. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt. 1. Paralip. 28. Et vniuersas mentium cogitationes intelligit. Esa. 26.

Vet⁹ error

Vetus error abiit. Pro quo hebrei le. Cogitatio. s. bona firmata est siue confirmata est. & secundū hebreos predicta dictio יֵצֶר Ieser. significat appetitum vel desiderium hominis ad bonum vel ad malum. vnde in predicto loco poterit esse sensus sicut in littera nostra. Item יָצַר Iasar. i. arctare siue coangustare. Iudi. 2. Et vehementer afflicti sunt. pro quo hebrei legunt. Et arctati siue angustati sunt valde. & Iob. 18. Arctabuntur gressus virtutis eius. & in eodem. 29. Cū saciatus fuerit arctabitur. Prouer. 4. Non arctabuntur gressus tui. Esa. 49. Nunc angusta erunt pre habitatoribus. Itē

Appetitus יֵצֶר

Arctare.

Angustari

significat perterritū esse siue angustiari vel cōtristari. Geñ. 32. Timuit iacob valde & perterritus diuisit populū. 1. Reg. 30. Et cōtristatus est dauid valde. Pro quo hebrei legūt. Et coarctatus siue angustiatus est dauid valde. 2. Reg. 13. Et de periret in eam valde. pro quo hebrei legunt. Et angustiatus est amnon valde. & inde מֵצַר Mesar. i. angustia vl' tribulatio. Ps. 117. De tribulatione inuocaui dominum. & in plurali מְצָרִים Mesarim. Threñ. 1. Apprehēderūt eam inter angustias. vide etiam de hoc infra in dictione צָרָה Sara.

Perterritum esse Cōtristari.

Tribulatio. מְצָרִים Angustie

יָצַת Succēdere

Iasath. succendere. comburere. incendere. exurere. 2. Reg. 14. Et succendite eum igni. & in eodem. Succenderunt ergo serui Absalon segetem igni. & in eodē. Quare succenderunt serui tui segetem meam. 4. Reg. 22. Magna enim ira dei succensa est contra nos. & in eodem. Et incendetur indignatio mea in hoc loco. Esa. 9. Et succendetur in densitate saltus. & in eodem. 27. Succendam eam pariter. & in eodem. 33. Spine congregate igni comburētur. Hiere. 2. Ciuitates eius exuste sunt. & in eodem. 10. Qñ in censa sunt eo quod non sit vir pertrāsiens. & in eodem. Et exusta sit quasi desertum. & in eodem. 51. Incēsa sunt tabernacula eius. Threñ. 4. Et succendit ignem in sion. Ezech. 20. Ecce ego succendam in te ignem.

Incēdere

Cōburere. Exurere

יְקֵב Torcular

Iéceb. torcular. Deut. 16. Quando collegeris de area & de torculari. 4. Reg. 6. Vnde te possū saluare: de area vel de torculari. Esa. 5. Et torcular extruxit in ea. Osee. 9. Area & torcular non pascet eos.

יָקַד Incēdere Ardere

Iacad. ardere. exardere. incendere. Leuit. 6. Ignis in eodem altari erit. Pro quo hebrei legunt. Et ignis altaris incendetur siue ardebit in eo vel in ipso. & in eo. Ignis autem in altari semper ardebit. Deut. 32. Et ardebit vsq; ad inferni nouissima. Esa. 10. Succēsa ardebit quasi combustio ignis. & in eodem. 65. Ignis ardens tota die. & inde יְקוֹד Iecod. i. incendiū siue combustio. Esa. 30. In qua portetur ignis de incendio. & inde מוֹקֵד Moced. i. incendiū siue cremiū. Leuit. 6. Crematbitur in altari tota nocte. Pro quo hebrei legunt. Super incendium vel cremium eius super altari tota nocte. Ps. 101. Et ossa mea sicut cremium aruerunt.

יְקוֹד Incendiū.

מוֹקֵד Incēdium Cremium.

יְקֹהַ יְקֹהַת Expectatio

Iiceha. expectatio. Et scribitur cum tau in fine ratione genitiui sequētis. & dicitur יְקֹהַת Iicehath. vt Geñ. 49 Et ipse erit expectatio gentium. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat auscultationem vel obedientiam. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et ipsi erit auscultatio vel obedientia populorum. idest ipsi obedient populi. Et sic est in translatione chaldaica. Alii vero dicunt q̄ significat congregationem. Scribitur etiam sine iod. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit partum. Prouer. 30. Et qui despicit partum matris. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et qui despicit obedientiam matris.

Auscultatio.

Partus

יָקַע Suspendere. Crucifigere. Affigere.

Iacaa. affigere. suspendere. s. in patibulo. crucifigere. Nu. 25. Et suspende eos contra solem in patibulis. 1. Reg. 21. Vt crucifigamus eos domino. & in eodē. Qui crucifixerunt eos in monte coram domino. & in eodē. Et colligentes ossa eorum qui affixi fuerant. Vide etiam de hoc in fra in dictione תְּקַע Thacaa. Et secundum aliquos hebreos a supradicta dictiōe deriuatur dictio יְקַע Thecaa. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. emarcuit. Geñ. 32. Et statim emarcuit, Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat separare vel dislocare. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Et separata est siue dislocata est coxa femoris iacob. i. recessit de loco coherentie eius. Et eadem dictio ponitur pro recedere. Hiere. 6. vbi dicitur. Ne forte recedat anima mea a te. Sed de hoc vide infra in dictione יַעַע Caaa cum duplici aym. Quia inde deriuatur secundum aliquos hebreos.

תְּקַע

Emarcescere. Separare

Recedere.

יָקַף Circuire.

Iacaph. circundare. circuire. in rotundum tōdere. in orbem transire. Ios. 6. Circuite vrbem cuncti bellatores semel per diem. Pro quo hebrei legunt. Et circuibitis vrbem cuncti bellatores: circuite vrbem semel per diem. Ps 16. Inimici mei animam meam circundederunt. Ps. 21. Cōcilium malignantium obsedit me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Concilium pessimorum valauit me. i. circundedit me. Esa. 15. Quia circundedit clamor terminum moab. Threñ. 3. Et circundedit me felle & labore. Leuit. 19. Ne in rotūdum attondebitis comam. Iob. 1. Cūq; in orbem transissent dies conuiuii. Vide etiam de hoc infra in dictione נָקַף Nacaph.

Circūdare

Vallare.

In rotundum attondere.

In orbem transire.

יָקַץ Euigilare. Expergiscere.

Iacas. euigilare. expergiscere. suscitari. Geñ. 9. Euigilans autem Noe de somno. & in eodem. 28. Cūq; euigilasset iocob de somno. & in eodem. 41. Expergefact⁹ pharao rursum dormiuit. & in eodem. Euigilans pharao post quietem. Ioel. 1. Expergiscimini ebrii & flete. Abach. 2. Et suscitabuntur lacerantes te. & in eodem. Ve qui dicit ligno expergiscere.

Suscitare.

יָקַר Honorata esse.

Iacar. honoratum vel honorabilem esse. pretiosum esse. siue in precio esse. Appreciari. 1. Reg. 18. Et celebre factum est nomen eius nimis. Pro quo hebrei legunt. Et honoratum est nomen eius nimis. & in eodem. 26. Eo quod preciosa fuerit aia mea in oculis tuis hodie. 4. Reg. 5. Noli despicere animam meam & animam seruorum tuorum qui mecum sunt. Pro quo hebrei legunt. Honorabilis vel preciosa sit anima mea & anima seruorum tuorum qui mecum sunt in oculis tuis. Et est sensus sicut in littera nostra. Ps. 35. Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuā deus. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Quā preciosa est misericordia tua deus. Ps. 36. Vt honorificati fuerit & exaltati. Ps. 71. Et honorabile nomen eorum coram illo. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius. Ps. 138. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui deus. Esa. 13. Pretiosior erit vir auro. & in eodem. 43. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis. Ponitur ēt pro appreciari. vt Zach. 11. Decorum precium quo appreciatus sum ab eis. Item ponitur pro subtrahere. Prouer. 25. Subtrahe pedē tuū de domo proximi tui. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Pretiosum. idest rarum fac pedem tuū de domo proximi tui: quia omne rarum pretiosum. Et est idem sensus cum littera nostra. Et inde nomē adiectiuum יָקָר Iacar. siue יְקָר Iecar. idest pretiosus honorabilis. 1. Reg. 3. Et sermo dñi erat pretiosus in diebus illis. Iob. 28. Omne pretiosum vi-

Honorificare.

Appreciari. subtrahere

יָקָר יְקָר Preciosꝰ.

© Biblioteca Nacional de España

dit oculus eius. Ps. 15. Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Eccls. 10. Pretiosior est sapientia paruaq; gloria ad tempus stultitia. Ponitur etiam pro honore aut magnitudine vel gloria. Ester. 1. Ac magnitudinem atq; ia ctãtiã potẽtie sue. & in eo. Et cuncte vxores tam maiorũ q̃ minorum deferant maritis suis honorem. Ps. 44. Filie regum in honore tuo. Ps. 48. Et hõ cum in honore esset nõ intellexit. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph in fine & dicitur יְקָרָא Iecara. Dañ. 2. Et gloriã dedit tibi. & aliquãdo scribitur sine iod. vt Prouer. 17. Et pretiosi spiritus vir eruditus. & aliquando scribitur cum duplici iod. scilicet in principio & in medio & dicitur יְקִיר Iacir. i. honorabilis. Hiere. 31. Si filius honorabilis mihi ephraim. Significat etiam difficilem vel grauem. Dañ. 2. Sermo eñ quem tu queris rex grauis est. ideſt difficilis est. Ponitur ẽt יָקַר Yacar. pro claro vel lucido. vt Iob. 31. Et lunam incedẽtem clare. Item ponitur pro precio. vt. Ps. 48. Et precium redemptionis anime eorum. Zach. 11. Decorum precium quo appreciatus sum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ. & in plurali יְקָרִים Iecarim. vt Threñ. 4. Filii sió inclyti. i. honorabiles vel pretiosi. Et in genere femínino scribitur cum he vel tau in fine & dicitur יְקָרָה Iecara siue יְקָרַת Iecarath. Prouer. 3. Pretiosior est cunctis opib9. Esa. 28. Lapidem probatum angularem pretiosum. Et in hebreo scribitur in genere femínino scilicet pretiosam: quia lapis in hebreo est generis femínini. & in plurali femínino יְקָרוֹת Iecaroth. 3. Reg. 5. Vt tollerent lapides grandes: lapides pretiosos. Põitur etiam iecaroth pro frigore. vt Zach. 14. Non erit lux: sed frigus & gelu. Hebrei tamen dicunt q̃ in predicto loco significat claritatem sicut supra dictum est Vnde in predicto loco ipsi legunt. Non erit lux clara & densa. ideſt obscura: quasi dicat. Nõ erit lux multum clara neq; multum obscura sed media. sicut in eodem sequitur. Et erit dies vna que nota est domino: non dies neq; nox. Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar que significat frigiditatem: sicut est in littera nostra.

יָקַשׁ Iacas. offendere. illaqueare. irretire. scandalizare. offendiculum siue scandalum ponere. aut laqueum siue retia ponere: scilicet more venatorum aut aucupum. Deut. 7. Neq; assumes ex eis quicq̃ ne offendas. & in eodem. 12. Caue ne imiteris eas. Pro quo hebrei legunt. Caue ne illaqueatus sis vel ne irretitus sis post eas. siue ne offendas post eas. Ps. 123. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Ps. 140. Custodi me de laqueo quem statuerũt mihi. ideſt quem more venatorum posuerunt mihi. Prouer. 6. Illaqueatus es verbis oris tui. Esa. 8. Et cadent & cõterentur & irretientur. Hiere. 50. Illaqueaui te & capta es. Inde מוֹקֵשׁ Moces. i. scandalum offendiculum. Laqueus. Ruina. Exo. 10. Vsq; quo patiemur hoc scandalum. & in eo. 23. Certe erit in scandalum tibi. Leuit. 19. Nec coram ceco pones offendiculum. Ponitur etiam pro ruina. Esa. 8. Et in laqueum & in ruinam habitantibus hierusalem. & in plurali מוֹקְשׁוֹת Mocsoth. secundum terminationem femíninorum. Ps. 140. Et a scandalis operantium iniquitatem. Scribitur etiam מוֹקְשִׁים Mocsim secũdum terminationem plu ralem masculinorum. Ps. 139. Scandalum posuerunt mihi. Quod in hebreo legitur pluraliter scilicet scandala posuerunt mihi. Ponitur etiam pro fudibus. vt Iob. 40. Et in fudibus perforabis nares eius. & inde יָקוּשׁ Iacus. Pro quo beatus Hieronymus transtulit Aucupem. Prouer. 5. Et quasi auis de insidiis aucupis. Hiere. 5. Insidiantes quasi aucupes laqueos. Ponitur etiam pro ruina. Osee. 9. Laque9 ruine factus est. & inde יוֹקְשִׁים Iucasim. i. capti laqueo vel reti. Eccls. 9. Et aues laqueo comprehenduntur: sic capiũtur homines in tempore malo.

יָרֵא Iare. timere. extimescere. Geñ. 3. Timui eo qd nudus essem. & in eodem. 18. Negauit sara dicens non risi: timore perterrita. Pro quo hebrei legunt. Quia timuit. & in eodem. 19. Timuerat enim manere in segor. & in eodẽ. 32. Quia valde eum timeo. Exo. 1. Timuerunt autem obstetrices deum. & in eodem. 2. Timuit moyses & dixit. & in eodem. 34. Timuerũt prope accedere. Leuit. 19. Vnusquisq; patrẽm & matrem timeat. Nu. 14. Neq; timeatis populum terre. Deut. 4. Et discant timere me omni tempore. & in eodem. 20. Non timebis eos. & in eodem. 25. Et non timueris deum. Ios. 9. Timuimus igitur valde. & in eodem. 24. Timete dominum. 1. Reg. 18. Et saul magis cepit timere dauid. Iob. 6. Et videntes plagam meam timetis. Ps. 21. Qui timetis dominum laudate eum. Ps. 33. Timete dominum omnes sancti eius. Ps. 111. Beatus vir qui timet dominum. & in eodem. Confirmatum est cor eius non commouebitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Firmatum est cor eius non timebit. Ps. 127. Beati omnes qui timẽt dominum. Prouer. 24. Time dominum fili mi & regem. & in eodem. 31. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Esa. 59. Et timebunt qui ab occidente sunt nomen domini. Osee. 10. Non eñ timem9 dominum. Et quando est verbum tertie coniugationis tunc significat terrere. ideſt timere facere. vt Nee. 6. Omnes eñ hi terrebant nos. & in eo. Et tobias mittebat epistolas vt terreret me. 2. Reg. 14. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meum regem presente populo. pro quo hebrei legũt. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meũ regem verbum hoc quia terruit me populus. Potest etiam deriuari a dictione רָאָה Raa: que significat videre. & tunc erit talis littera scilicet videbit enim me populus. ideſt vidente populo: quod est idem cum lĩa nostra. Et inde verbũ passiuũ תִּוָּרֵא thiuare: qd̃ põitur Ps. 129. vbi dicitur. Quia apd̃ te propiciatio est & propter legem tuam. pro quo hebrei legunt. Quia apud te propiciatio est vt timearis. vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ trãstulit. Quia tecum propiciatio: cum terribilis sis. Sed si pro תִּוָּרֵא Thiuare. legatur תּוֹרָה Thora. mutata aleph vltima in he. tunc significat legem. Sicut. Lxx. transtulerunt. Inde יִרְאָה Ira siue יִרְאַת Irath. ideſt timor. vt Iob. 28. Timor domini ipsa est sapientia. Ps. 2. Seruite domino in timore. Ps. 18. Timor domini sanctus permanet in seculum seculi. Ps. 54. Timor & tremor venerunt super me. Ps. 110. Initiũ sapientie timor domini. Prouer. 1. Timor domini principium sapientie. & inde מוֹרָא Mora. ideſt timor. terror. pauor. terribilis. Geñ. 9. Et terror vester ac tremor sit sup cuncta animalia. Deut. 34. Magnaq; mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israel. quod in hebreo legitur singulariter: scilicet magnũq; mirabile siue terribile quod fecit moyses. tamen in hebreo aliquando ponitur singulare pro plurali & econuerso. Ps. 75. Terribili & ei qui aufert spm̃ principum. Esa. 8. Et timorem eius ne timeatis. & in eodẽ. Ipse est pauor vester. Malach. 1. vbi est timor meus. Et in plurali מוֹרָאִים Moraim. ideſt terribilia siue horribilia: vel horribiles. Deut. 4. Per pugnam & robustam manum extentũq; brachium: & horribiles visiones. Pro quo he. le. Per pugnã siue in pugna & in manu robusta. & i brachio extento & in terribilibus vel horribilibus magnis. Scribitur ẽt cum he in fine loco aleph. Ps. 9. Pone domine legislatorẽ super eos. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ve. trãstulit. Pone domine terrorẽ eis. Tũ si pro

Magnitudo. Honor.

יְקָרָא Gloria.

יָקִיר Honorabilis. Grauis.

יָקַר Clare. Precium.

יְקָרִים Honorabiles.

יְקָרָה יְקָרַת Pretiosa.

יְקָרוֹת Pretiose. Frigus.

Clara.

יָקַשׁ Offendere Illaqare.

Venari.

Illaqari. Irretire.

מוֹקֵשׁ Scanda

Offendiculum. Ruina.

מוֹקְשׁוֹת Scãdala.

מוֹקְשִׁים Scãdala.

יְקוּשׁ Sudes.

Aucups. Ruina.

יוֹקְשִׁים

יָרֵא Timere.

Capti.

תִּוָּרֵא

Timor.

Terrere.

Terror.

Terribilis Timor. Pauor.

מוֹרָאִים

Horribiles visiones.

Terribilia

© Biblioteca Nacional de España

מוֹרָה Mora legatur מוֹרֶה More: tunc significat preceptorē vel legislatorem sicut Lxx. transtulerunt. Inde נוֹרָא Nora ideſt timendus siue terribilis. Geñ. 28. Quā terribilis est in quit loc⁹ iſte. Exo. 15. Terribilis atq; laudabilis. Ps. 75. Terribilis apud reges terre. Ps. 110. Sanctum & terribile nomē eius. Esa. 18. Ad populum terribilem post quem nō est ali⁹ & in gñe femínino נוֹרָאָה Noraa. vt Esa. 21. De terra horribili. Hebreí tamen dicunt q̄ in predicto loco accipitur p longínqua. Eo quod solent homines in terra peregrina & longínqua timere: cum nesciant eorum mores & consuetudines. & in plurali נוֹרָאוֹת Noraoth. i. terribilia. Ps. 64. Mirabile in equitate. Pro quo hebreí legunt. Terribília in iustitia. Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Terribilis in iustitia. Ps. 105. Terribília in mari rubro. Ps. 144. Et virtutem terribilium tuorū dicent. Ponitur etiam aduerbialiter pro terribiliter. vt. Ps. 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es.

Terribilis
Terribilis
Terribilia
Terribilis

יָרַד Iarad. descēdere. hūiliari. deducere. detrahere. defluere. deponere. Geñ. 11. Descendit autem dominus vt videret ciuitatem. & in eodem. 12. Descenditq; Abrā in egyptum. & In eodem. 18. Descendam & videbo. & in eodem. 43. Iam ante descendimus vt emeremus escas. & in eodē. 45. Descende ad me ne morerís. Exo. 15. Descenderūt in profundum quasi lapis. & in eodem. 19. Eo quod descendisset dominus super eum. Nu. 11. Vt descendam & loquar tibi. Iudi. 11. Dimitte me vt duobus mensibus circūeā montes. pro quo hebreí legunt. Dimitte me duobus mensibus vt vadam & descendam super montes. & dicunt aliqui hebreí q̄ in predicto loco ponitur per antiphrasim descendā pro ascendam. Alíi vero dicunt q̄ ideo dicitur descendam: eo quod domus eius erat in maspha qui est locus eminentior aliis montibus circuniacētib⁹. & in eodem. 19. Et dies mutabatur in noctem. pro quo hebreí legunt. Et dies descēderat valde. i. descenderat vel declinauerat ad vesperam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Reg. 23. Ephod secum habens descenderat. & in eodem. Descendit ad petram & versabatur in deserto maon. & in eodem. 26. Aut in prelium descendens perierit. & in eodē. 29. Non descendat nobiscū in prelium. Ps. 29. Saluasti me a descendentibus in lacum. & in eodem. Dum descendo in corruptionem. &. Ps. 45. Descendant in infernum viuentes. Prouer. 30. Quis ascendit in celum atq; descendit. Esa. 30. Quí descenditis in egyptum. & in eodem. 50. Descendet in fletum. & in eodem. 63 Quasi animal in campo descendens. & in eodem. 64. Vtinam dirumperes celos & descenderes. Significat etiam humiliare vel subiicere. vt Deut. 20. Donec capías ciuitatem que contra te dimicat. pro quo hebreí legunt. Donec descēdat. i. subiiciatur. s. ciuitas. & in eodem. 28. Et destruantur muri tui firmissimi atq; sublimes. i. subiiciantur vel humilientur. Item significat deducere. i. deorsum ducere. vt Hiere. 9. Et deducant oculi nostri lachrimas. Threñ. 1. Et oculꝰ meus deducens aquas. & aliquando scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. & quando est verbum tertie conIugationis tunc significat. Deponere vel defluere aut detrahere seu deducere. Descendere facere: siue deorsum ponere aut deorsum fluere: seu deorsum trahere. vt Geñ. 24. Que festinans deposuit hydriā de humero. & in eodē. 43. Sed et aliud attulimus argentum. i. deduxím⁹. & in eodem. 45. Et adducite eum ad me. Exo. 33. Iam nūc depone ornamētum tuum. Nu. 1. Deponent leuite tabernaculum. & in eo. 4. Deponent velum quod pendet ante fores. & in eodem. 10. Depositumq; est tabernaculum. 1. Reg. 21. Defluebant saliue eius in barbam. Ps. 54. Deduces eos in puteum interitus. Ps. 77. Et deduxit tāq; flumina aquas. Esa. 10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. & in eodem. 14. Verumtamen ad infernum detraheris. Threñ. 2. Deduc quasi torrentem lachrimas. Ezech. 32. Et detrahe eam ipsam & filias gentium. Ponitur etiam pro cōtristari. vt. Ps. 54. Cō tristatus sum in exercitatione mea. Et aliqui hebreí dicunt q̄ in predicto loco significat cōqueri. Ponitur ēt pro operíre. vt. 3. Reg. 6. Et operuit tā cherubim q̄ palmas auro. Hebreí tamen dicunt q̄ in predicto loco significat expandere vel extendere. Quia idē significat in lingua chaldaica. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et extendit super cherubim & super palmas aurum. Inde מוֹרָד Morad. i. descensus. vt Ios. 10. Et essent in descensu bethoron. Hiere. 48. In descēsu horonaím. Item מוֹרָד Morad. i. dependens vel declinās vt. 3. Reg. 7. Quasi lora ex ore dependentia.

Detrahere
Cōtristari
Operire.
Extēdere
מוֹרָד
Decensus.
מוֹרָד
Dependēs
יָרָה

יָרָה Iara. iacere. proiicere. iaculari. sagittare. mittere. immittere. docere. ostendere. Exo. 15. Currus pharaonis & exercitum eius proiecit in mare. & in eodem. 19. Aut cōfodietur iaculis. Pro quo hebreí legunt. Aut iaculatione iaculabitur. i. proiícientur in eum iacula. & est idem sensus cum littera nostra. Ios. 18. Vt coram domíno deo vestro mittam vobis sortem. 1. Reg. 20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eum. & in eodem. Iecit aliam sagittam trans puerum. & in eodem. Venit itaq; puer ad locum iaculi quod miserat ionathas. & in eodem. 21. Et consecutí sunt eum viri sagittarii. i. mittētes sagittas. z. Reg. 11. Ex muro tela mittātur. 4. Reg. 13. Iace sagittam: & iecit. z. Paralip. 35. Ibiq; vulnerat⁹ a sagittariis. pro quo hebreí legunt. Et iecerunt mittentes. s. iacula in regem Iosíam. Ps. 63. Et exaltabitur de⁹: sagítte parvulorum facte sunt plage eorum. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Sagittabit ergo eos deus iaculo repentino inferētur plage eorum. Potest etiam legí sicut Lxx. transtulerūt: quía eisdē lítteris vtrūq; potest scríbí in hebreo: mutatis tamē punctis. Esa. 37. Non iaciet ibi sagittam. & aliquando scribitur cum aleph loco he. vt. 2. Reg. 11 Et direxerunt iacula sagittarii. ideſt iecerunt síue miserunt iacula. 2. Paralip. 26. Vt mitterent sagittas & saxa grandia. Scribitur etiam aliquādo sine he & sine aleph. vt Nu. 21. Iugum ipsorū dísperíit ab esebon. Pro quo hebreí legunt. Proíiciem⁹ eos: periit esebon. ideſt proíiciemus eos & pugnabímus contra esebon. Potest etiam deriuarí a dictione נִיר Nír: que in lingua chaldaica significat iugum. sicut est in littera nostra. Item יָרָה Iara. i. ostendere siue docere. vt Exo. 15. Qui ostendit ei lignum. & in eodem. 35. Dedit in corde eius. Pro quo hebreí legūt. Et ad ostendendum vel ad docendum dedit in corde eius. ideſt vt possínt alíos docere. 4. Reg. 12. Quíbus docuit eū ioiada sacerdos. Iob. 6. Docete me & ego tacebo. & in eodē 27. Docebo vos per manum dei. Ps. 118. Legem pone míhí domine viam iustificationum tuarum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterío iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ostende mihi domine viam preceptorum tuorum. Prouer. 4. Et docebat me atq; dicebat. Esa. 2. Et docebit nos vías suas. & in eodem. 28. Quem docebit scientiam. & in eodem. Deus suus docebit illum. Ponitur etiam pro erígere. vt Geñ. 31. En tumulus hic & lapis quem erexí. Item ponitur pro comparare. vt Iob. 30. Comparatus sum luto. ideſt ostēdit me cē lutū: sicut exponūt hebreí. & inde מוֹרֶה More. i. docēs síue oñdēs vel legislator. Iob. 36. Nullꝰ símilis eí in legislatoríb⁹. Ps. 83. Etenim bñdictionē dabit legislator. Pro q̄ btūs hieronym⁹ ín psalterío iuxta he. ve. trāstulit Bñdictiōe quoq; amícietur doctor. Prouer. 5. Neq; audiuí vocem docentium me. Esa. 30. Et erunt ꝙculí tui vídentes

Ostendere
Docere.
מוֹרֶה
Legislator
Doctor.
Docens.

© Biblioteca Nacional de España

preceptorem tuū. Ioel. 2. Qui dedit vobis doctorem iustitie. Ponitur ēt מוֹרֶה More pro illustri. vt Geñ. 11. Vsq; ad cō uallem illustrē. Hebrei tñ dicūt q; in predicto loco est nomē ꝓpriū loci. & similr. Deut. 11. Vbi dicitur. que est iuxta vallē tēdentē & intrātē ꝓcul. pro q; he. le. Que est iuxta vallem מוֹרֶה More. i. ostendens. Ponitur etiā pro excelso. Iudi. 7. Ad septentrionalē plagam collis excelsi. & inde תּוֹרָה Thora. i. lex. doctrina. vt Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono. & in eodē. 24. Daboq; tibi tabulas lapideas & legem atq; mandata. Deut. 27. Et scribes super lapides omia verba legis. Esa. 2. De sion exibit lex. & qñ post se regit genitiuum mutat he vltimū in tau. vt Exo. 13. Vt lex eius semp sit in ore tuo. Leuit. 6. Hec est lex hostie pro peccato. 2. Reg. 7 Ista eñ est lex Adam dñe deus. Ps. 1. Sed in lege dñi volun tas eius: & in lege eius meditabitur. & in plurali תּוֹרוֹת Thoroth. i. leges. vt Geñ. 26. Legesq; seruauerit. Leuit. 26. Hec sunt mandata atq; precepta & leges. Item יוֹרֶה Iore. i. pluuia tēporanea siue matutina. Deut. 11. Dabit pluuiam terre tue temporaneā. Hiere. 5. Metuam⁹ deū qui dat nobis pluuiam tēporaneam. Ioel. 2. Et descendere faciet ad nos imbrem matutinū & serotinum. Ponitur etiā יוֹרֶה Iore ꝓ ine briare vel irrigare. Prouer. 11. Et qui inebriat ipe quoq; inebriabitur. Vide etiā de hoc infra in dictione רָוָה Raua. & ēt dictio מוֹרֶה More de qua supra dictum est q; significat doctorem vel preceptorem: in aliquib⁹ locis predictis hebrei interpretantur imbrem vel pluuiam. s. temporaneam.

מוֹרֶה Illustris

מוֹרֶה Excelsum.

תּוֹרָה Lex.

תּוֹרוֹת Leges.

יוֹרֶה Tpanea

Imber matutinus

יוֹרֶה Inebriare

מוֹרֶה

יַרֵחַ Luna

יַרֵחַ Iaréach. Luna. Mensis. Iob. 25. Ecce luna etiam non ſplēdet. Ps. 8. Lunā & stellas que tu fundasti. Ps. 71. Et ante lunā in generatione & generationem. Ps. 103. Fecit lunam in tempore. Esa. 13. Et luna non splendebit in lumine suo. & in eodē. 66. Et luna tua non minuetur. Declinatur ēt pluraliter יְרָחִים Ierachim: quasi sint plures. eo q; in quolibet mense luna innouatur. Deut. 33. De pomis fructuum solis ac lune. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. lunarum. & in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine loco mem. Dan. 4. Post finem mēsium duodecim. Ponitur etiam pro mense tam in singulari q; in plurali. eo quod apud hebreos cōputabantur menses lunares. Exo. 2. Abscondit eum tribus mensibus. 3. Reg. 6. Anno quarto fundata est dom⁹ domini in mense Zio. & in eo. in mēse Bul. Iob. 29. Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos.

יְרָחִים Lune.

Mensis Menses.

יָרַט Peruertet Declinare

יָרַט Iarat. peruertere. declinare. Nu. 22. Quia peruersa est via tua: mihiq; cōtraria. Iob. 16. Et manibus impiorū me tradidit. i. me declinauit siue vertit.

יֶרֶךְ Femur.

יֶרֶךְ Ie'rech siue יָרֵךְ Iarech. femur. hastile. lat⁹. Geñ. 24. Pone manū tuā subter femur meū. & in eo. 32. Tetigit neruum femoris eius. & in eodem. Qui emarcuit in femore iacob. Ezech. 24. Et omnē partem bonā & femur & armū. & in plurali יְרֵכַיִם Ierechaim. Exo. 28. A renibus vsq; ad femora. Pōitur etiā pro pede vel hastili cādelabri vnde procedunt calami. vt Exo. 25. Hastile eius & calamos. Item ponitur pro latere vel plaga aut regione. vt Leuit. 1. Ad latus altaris quod respicit ad aquilonem. Scribitur etiā cum tau in fine: quod denotat genus femininū. vt Geñ. 49. Pertingens usq; ad sidonē. Pro quo hebrei legunt. Et latus eius siue regio vel plaga eius vsq; ad sidonem. Exo. 26. Ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas. Esa. 14. Et sedebo in mōte testamenti in lateribus aquilonis. Ponitur etiam pro angulo. vt Exo. 26. Et rursum alias duas q; in angulis erigantur.

יְרֵכַיִם Femora. Hastile. Latus.

Plaga.

Angulus.

יָרַע Diſplicere

יָרַע Iaraa. displicere. dure vel aspere accipere. callide agere. malignari. affligere. vexare. inuidere. 1. Reg. 8. Displicuitq; sermo in oculis samuelis. & in eo. 18. Et displicuit in oculis ei⁹ iste sermo. 1. Paralip. 21. Displicuit aūt deo q; iussum erat. Geñ. 21. Dure accepit hoc Abraā. Pro quo hebrei legūt. Et displicuit verbum siue res nimis in oculis Abraam. & in eodē. Non tibi videatur asperū. pro quo hebrei legūt. Non displiceat in oculis tuis. & est sensus sicut in littera nostra. & in eodē. 38. Eo quod rem detestabilē fecerat. Deut. 15 Neq; ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuādis. Pro quo hebrei legunt. Neq; displiceat in oculis tuis cū dederis ei. i. nec durum vel asperum tibi videatur. Ponitur etiam pro affligere siue vexare. 2. Reg. 20. Nunc magis afflicturus est nos siba filius Bocri. Iob. 20. Affligetur qui relictus est in tabernaculo suo. Ps. 105. Et vexatus est moyses propter eos. Item ponitur pro inuidere. Deut. 28. Inuidebit fratri suo. & in eodem. Inuidebit viro suo. i. callide vl' maligne aget contra eum. Ponitur etiā pro vlulare. vt Esa. 15. Super hoc expediti Moab vlulabunt: anima eius vlulabit sibi. Vide etiā de hoc infra in dictiōe רוּעַ Roa. Itē יְרִיעָה Ieriaa. cortina. sagum. Exo. 26. Decem cortinas de byſſo retorta. & in eodem. Longitudo cortine vnius habebit viginti octo cubitos. & in eodem. Facies & saga cilicina vndecim & in eodem. Longitudo sagi vnius habebit triginta cubitos. Et quia cortine solebant fieri quandoq; ex pellib⁹: ideo nostra translatio aliquando traduxit pellem pro cortina. vt 2. Reg. 7. Et arca dei posita sit in medio pelliū. i. in medio cortinarum ex pellibus. Ps. 103. Extendens celum sicut pellem. Canti. 1. Sicut pelles salomonis.

Dure accipere. Displicere videri

Affligere

Vexari. Inuidere

Vlulare

יְרִיעָה Cortina

Sagum

Pellis.

יָרַק Saliuā iacere. Expuere.

יָרַק Iarac. expuere. cōspuer. Leuit. 15. Si saliuā huiuicemodi homo iecerit super eum qui mundus est. Nu. 12. Si pater eius expuisset in faciem ei⁹. Deut. 25. Expuetq; in faciem eius. & aliquando scribitur sine iod. vt Iob. 30. Et faciem meam conspuere non verentur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantib⁹ & cōspuentibus in me. & inde רוֹק Roc. i. saliua. sputum. Iob. 7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. Item יֶרֶק Ierec aut יָרָק Iaroc. i. herba fenum. virens. olus. Geñ. 1. Vt habeant ad vescendum. Pro quo hebrei legunt. Ois viridis herba siue omne olus herbe ad vescendum. s. sit. & in eodem. 9. Quasi olera virentia tradidi vobis omnia. Deut. 11. Vbi iacto semine in hortorum morē aque ducuntur irrigue. Pro quo hebrei legūt. Vbi seminabis semen tuum & irrigabis pede tuo sicut hortū oleris. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 4. Reg. 19. Et virens herba tectorum. Iob. 39. Et virentia queq; pquirit. & inde יְרַקְרַק Ieracrac. i. viride siue pallidum. aut viror vel pallor. vt Leuit. 13. Si alba vel ruffa macula fuerit infecta. Pro quo hebrei legunt. Si pallida vel ruffa macula fuerit. & in eodem. 14. Quasi valliculas pallore siue rubore deformes. Ps. 67. Et posteriora dorsi eius in pallore auri. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et posteriora eius in virore auri. & inde יְרַקְרַק Ieracon. i. pallor. & ponitur pro rubigine vel aurugine. vt Deut. 28. Ardore & estu & aere corrupto ac rubigine Hiere. 30. Et conuerse sunt vniuerse facies in auruginem. Amos. 4. Percussi vos vento vrente & aurugine. & similiter aggei. 2. vbi eadem verba habentur.

Saliua

יֶרֶק Viridis Olus.

יְרַקְרַק Virens

Pallidum

Pallor

Viror.

יְרַקְרַק Rubigo Aurugo.

יָרַשׁ Hereditat Heredē ee.

יָרַשׁ Iaras. possidere. hereditare. acquirere. heredem esse. exterminare. disperdere. expellere. delere. cōsumere. vastare. depauperare. Geñ. 15. Et ecce vernaculus meus heres me⁹ erit. idest hereditabit me. & in eodem. Nō erit hic heres tuus: sed qui egredietur de vtero tuo ipsum habebis heredem. Pro quo hebrei legunt. Ipse hereditabit te. & in eodē. 21. Non eñ erit heres filius ancille. Nu. 13. Ascendamus & possideamus terram. & in eo. 14. Et semen ei⁹ possidebit eā. Deut. 4. Et ingrediēs possideas terrā. & in eo. 12.

© Biblioteca Nacional de España

Gentes ad quas ingredieris possidendas. Et in eo. Et posse deris eas atq; habitaueris in terra earū. & in eo. 18. Gentes iste quarū tu possidebis terrā. Et in eo. 19. Et possederis eam habitaueris q; in vrbibus eius. & in eo. Quam dñs deus tuus daturus est tibi in possessionē. Et in eo. 26. Quam dñs deus tuus tibi daturus est possidendam & obtinueris eam. i. possederis. Et in eo. 33. Mare & meridiem possidebit. Ios. 1. Ad possidendam terram quam dñs deus noster daturus est nobis. Et in eo. 13. Que necdum sorte diuisa est. pro quo he. le. Que necdū possessa ē. Iudi. 11. Et tu vis possidere terrā eius. Et ī eo. Nōne ea que possedit chamos deus tuus tibi iure debentur: que aūt dñs deus noster victor obtinuit in nostrā cedēt possessionē. pro quo he. le. nōne quod possidere te fecit chamos deus tuus illud possidebis: & oē quod possidere fecit siue oēs quos eiecit vel expulit dominus deus noster a facie nostra illud possidebimus Esdre. 9: Et heredes habeatis filios vestros. 1. Paralip. 28. Vt possideatis terram bonam. Ps. 36. Iusti autem hereditabūt terrā. Et in eo. Mansueti autem hereditabunt terram. Esa. 65. Et hereditabūt eā electi mei. Hiere. 49. Cur igitur hereditate possedit Melchom gad. Et ī eo. Et possidebit israel possessores suos. Osee. 9. vrtica hereditabit eos. Abdie. 1. Et hereditabunt hi qui ad austrum sunt mōtē Esau. Et in eo. Et possidebit domus iacob eos qui se possederāt. i. possessores suos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Et in eodem. Et possidebunt regionem ephraim. Zach. 9. Ecce dñs possidebit eā. Et aliqñ scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. Deut. 2. Incipe possidere. 3. Reg. 21. Surge posside vineā Naboth. Inde יוֹרֵשׁ Iores. i. heres. possessor. vt Hiere. 49. An heres non est ei. Mich. 1 Adhuc heredē adducā tibi. & inde יְרֻשָׁה Iereſa. siue יְרוּשָׁה Ieruſa. i. hereditas. possessio. Nu. 24. Et erit idumea possessio eius. Et ī eo. Hereditas seir cedet inimicis suis. Deut. 2. Quia in possessionē esau dedi mōtē seir. & in eo. Quia filiis loth tradidi eam in possessionem. Ps. 60. Dedisti hereditatem timentibus nomen tuum. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מוֹרֵשׁ Moras. idest possessio. vt Esa. 14. Ponam eam in possessionem ericii. Et inde מוֹרָשָׁה Morasa. siue מוֹרֶשֶׁת moreſeth. i. hereditas. possessio Deut. 33. Hereditatem multitudinis Iacob. Mich. 1. Propterea dabit emissarios super hereditatem geth. significat etiam predicta dictio יָרַשׁ Iaras. exterminare. siue disperdere vel delere. aut expellere. vel consumere. siue vastare. Et tunc communiter est verbum tertie coniugatiōis. Exo. 15. Interficiet eos manus mea. i. dispdet vel exterminabit eos manus mea. & in eo. 34. Cum enim tulero gentes a facie tua. i. cū exterminauero vel expulero gētes a facie tua. Nu. 14. Feriam igitur eos pestilentia atq; consumā. Et in eo. 33. Disperdite cunctos habitatores terre illius. Et in eodē. Sin autem nolueritis interficere habitatores terre. i. exterminare vel consumere. Deut. 2. quibus expulsis atq; delētis. & in eo. Et fecit illos habitare pro eis. pro quo hebrei legunt. Et expulerunt eos & habitauerunt pro eis. Et in eo. 7. quomodo potero delere eas. Et in eo. 9. qui cōterat eos & deleat atq; disperdat velociter. Et in eodem. Sed quia ille egerunt impie introeunte te delete sunt. Et in eodē. 28. Et fruges terre tue rubigo consumet. Ios. 8. Et vastabitis ciuitatem. Iudi. 1. Nec potuit delere habitatores vallis ben iamin. Et in eo. qui deleuit ex ea tres filios enach. Iob. 13. & consumere me vis peccatis adolescentie mee. Ponitur ēt pro extrahere. vt in eo. 20. De vētre eius extrahet eas deus. Ponitur etiam pro torquere. vt in eodem. 17. Torquentes cor meum. Item significat depauperare vel pauperē facere. Genē. 45. Ne & tu pereas & omnis domus tua. Pro quo he. le. Ne depaupereris tu et omnis dom? tua. i. ne pauperetis vel inopia pereas. 1. Reg. 2. Dominus pauperē facit & ditat. Iudi. 14. An idcirco vocastis nos ad nuptias vt expoliaretis nos. pro quo hebrei legunt. vt depauperaretis nos. idest vt faceretis nos pauperes. Alii vero secundū primam significationem legūt sic scilicet vt hereditaretis nos idest vt quasi iure hereditario expoliaretis nos. Prouer. 30 Aut paupertate compulsus furer. pro quo hebrei legūt. ne depauperer & furer. Inde רַשׁ Ras. i. pauper. ps. 81. & humilem & pauperem iustificate. De quo vide infra in dictione רוּשׁ Ros. Inde תִּירוֹשׁ Thiros. idest vinum. Genē. 27. Frumēto & vino stabiliui eum. Deut. 7. Frumento tuo atq; vinde mie. Pro quo hebrei legunt. frumento tuo & vino tuo. & ī eodem. 11. vt colligatis frumentum & vinum & oleū. Osee. 2. & hec nescivit quia ego dedi ei frumentum & vinū. Ponitur etiam pro grano vue de quo vinū exprimitur. Esa. 65. Quomodo si inueniatur granum in botro.

יֵשׁ Ies est. verbū sustantiuum tertie persone. De quo vide infra in dictione יֵשָׁה Iasa.

יָשִׁישׁ Iases. siue יָשִׁישׁ Iasis. senex. antiquus. longeuus. decrepitus. 2. Paralip. 36. Non est misertus adolescentis & virginis & senis nec decrepiti quidem. vbi ponitur p decrepito. Iob. 11. Et senes & antiqui sunt in nobis. Quod in hebreo legitur in numero singulari. Et in plu. יְשִׁישִׁים vt in eo. 12. In antiquis est sapientia. Et in eo. 32. Iunior sū tempore: vos autem antiquiores. Et potest deriuari a predicta dictione יֵשׁ Ies que significat est. eo quod diu est: & longe durat.

יָשַׁב Iasab. Habitare. sedere. manere. stare. expectare. morari. collocare. ducere. Genē. 4. Et habitauit profugus in terra. Et in eodem. 13. Et nequibant habitare communiter. Et in eo. Abram habitauit in terra canaam: loth vero moratus est in oppidis que erant circa iordanē. Et in eodē 19. Timuerat enim habitare in segor. Et in eo. 25. Iacob aūt vir simplex habitabat in tabernaculis. Et in eo. 35. Et ascende bethel & habita ibi. Et in eo. 45. Et habitabis ī terra gesen. Leuit. 23. Et habitabis in vmbraculis septem diebus. Nu. 13. Amalech habitat in meridie. Et in eo. Cananeus vero moratur iuxta mare. Deut. 12. Et habitabitis in terra. Et in eo. 25. Quando habitaueritis fratres simul. 2. Reg. 5. Reuertere & habita cū rege. ps. 21. Tu autem in sancto habitas. Ps. 83. Beati qui habitant in domo tua domine. Ps. 122. qui habitas in celis. Ps. 131. Hic habitabo quoniam elegi eam. Ps. 139. Habitabunt recti cum vultu tuo. Esa. 5. Nunquid habitabitis vos soli in medio terre. Et in eo. 13. Non habitabitur vsq; in finem. Et in eo. 44. Qui dico ierusalem habitaberis. Hiere. 17. In terra salsuginis & inhabitabili. pro quo he. le. in terra salsuginis que non habitatur. Et in eo. 22. vrbes inhabitabuntur. Et in eo. 42. Non habitabimus in terra ista. Thren. 1. Habitauit inter gētes. Ezech. 26. Quomodo peristi que habitas in mari. Et ī eo. Sicut ciuitates que non habitantur. Et aliquando scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. Significat etiam sedere. vt Genē. 21. Seditq; e regione procul. Et in eo. 31. Abscondit idola subter straménta cameli & sedit desuper. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo. Et in eo. 49. Sedit in forti arcus eius. Exo. 2. Et sedit iuxta puteum. Exo. 16. quā do sedebamus super ollas carnium. Leuit. 15. Et vbicunq; sederit. Nu. 32. Et vos hic sedebitis. Deut. 1. Sedistis ergo in cadesbarne multo tempore. 1. Reg. 4. Heli sedebat super sellam. Et in eo. 20. Et ego ex more sedere soleo iuxta regem. Et in eodem. & sedebis iuxta lapidem cui nomen est

Possidere. Hereditas Hereditas Possessio. Hereditas Possessio. Hereditas Dispdere. Cōsumere. Exterminare. Expellere. Delere. Vastare Extrahere Torquere

Depauperare. Expoliare. יָרַשׁ Pauper. תִּירוֹשׁ Vinum Granum. יֵשׁ יָשִׁישׁ Decrepit? Antiquus יְשִׁישִׁים Antiqui. יָשַׁב Habitare. Morari. Inhabitat Sedere.

© Biblioteca Nacional de España

Azel. Et in eo. Et sedit rex ad comedendū panem. ps. 1. & in cathedra pestilentie nō sedit. ps. 28. Et sedebit dñs rex ineternū. ps. 109. Sede a dextris meis. ps. 131. Sedebunt super sedem tuā. Esa. 14. Et sedebo in mōte testamēti, Itē significat manere. vel quiescere. vt Gen. 19. Et mansit ī mōte. Et in eo. Et mansit in spelunca. Leuit. 12. Sed manebit triginta tribus diebus. Et in eo. 23. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis. Nu. 20. Et mansit populus in cades. Ios. 5. Manserunt in eodem castrorū loco. 1. Reg. 1. Et maneat ibi iugiter. Ruth. 2. Et nec ad momentū quidē domū reuersa est. Pro quo he. le. Modicum quidem manet vel quiescit in domo. vel sic. Hec habitatio eius in domo modica est. Esa. 30. Supbia tantū est quiesce. Hiere. 42. Si quiescētes manseritis in terra hac. Itē significat expectare vel prestolari aut morari. Exo. 24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Iudi. 6. Ego prestolabor aduentū tuum. 2. Reg. 19. Cum moraretur ī castris. Ester. 2. mardocheus morabatur ad ianuā regis. Et inde verbū tertie cōiugationis הוֹשִׁיב Hosib: quod significat Habitare facere. sedere facere: aut collocare. Gen. 47. In optimo loco fac eos habitare. Et in eo. Ioseph vero patri & fratribus dedit possessionem in egypto. pro quo he. le. Et habitare fecit ioseph patrē suū & fratres suos & dedit eis possessionem in terra egypti. 3. Reg. 21. Et sedere facite nabot inter primos populi. Et in eo. Et submittite duos viros filios Belial pro quo he. le. Et sedere facite duos viros filios Belial. Et ī eo. Et sedere fecerūt Nabot inter primos populi. Ps. 67. Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. Ps. 112. vt collocet eū cū principibus. Et in eo. Qui habitare facit sterilem in domo. Hiere. 32. Et reducam eos ad locum istum & habitare eos faciam confidenter. Ezech. 25. Et collocabunt caulas suas in te. Item ponitur pro ducere. s. vxorem. Esdre. 10. Qui duxerunt vxores alienigenas. i. habitare eas fecerunt secum. Et in eodem. Omnes viri qui duxerunt vxores alienigenas. Nec. 13. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores. Ponitur etiam pro reducere. 2. Reg. 15 Si reduxerit me dominus. Pro quo hebrei legunt. si reducens reduxerit me dominus. Inde. יוֹשֵׁב Ioseb. idest habitator siue habitans. vel sedens. Gen. 25. Iacob autem vir simplex habitans in tabernaculis. Exo. 15. Dolores obtinuerunt habitatores philistiim. Et in eo. obriguerunt omnes habitatores canaan. Ps. 16. Sicut catulus leonis habitans in abditis. ps. 106. sedentes in tenebris & in vmbra mortis. Esa. 6. Vidi dominū sedentem super soliū. Et in eo. 10. Noli timere populus meus habitator sion. & inde שֵׁבֶת sebeth. i. habitatio vel sessio: aut sedes: vel cathedra. vt. 2. Reg. 23. dauid sedens in cathedra sapientissimus. Et supra in eo. Comburentur vsq; ad nihilum. pro quo hebrei legunt. Comburentur in habitatione vel in sessione. idest in loco vbi sunt. Potest etiam deriuari a dictione שַׁבָּת sabath que significat cessare vel desinere. quasi dicat. vsquequo cessent vel desinant esse. & erit sensus sicut in littera nostra. ps. 138. Tu cognouisti sessionem meam. Hiere. 9. Habitatio tua in medio idoli. Threñ. 3. Sessionem eorū & resurretionē eorū vide. Amos. 6. Et appropiquatis solio iniquitatis. Inde מוֹשָׁב Mosab. i. habitatio. sessio. cathedra. sedes. Leuit. 25. Qui vēdiderit domum intra vrbis muros. pro quo he. le. Qui vēdiderit domum habitationis intra vrbem muratam. 4. Reg. 2. Ecce habitatio vrbis huius optima est. ps. 131. Elegit eā in habitationē sibi. Ponitur ēt p sede vel cathedra aut sessiōe. 1. Reg. 20. Requiretur enī sessio tua. & in eo. Cumq; sedisset rex sup cathedrā suā. ps. 1. Et in cathedra pestilētie nō sedit. ponitur ēt p cognatioe. 1. Reg. 9. oīs vero cognatio dom⁹ sibe seruiebat mephiboseth. pro quo he. le. oīs habitatio dom⁹ sibe. i. oēs qui habitabāt in domo eius. Et in plu. מוֹשָׁבוֹת Mosboth. Exo. 12. In cūctis habitaculis vestris edetis azyma. Et inde מוֹשָׁבֶת Nosebeth. i. habitabilis in genere femininо. vt Exo. 16. Donec venirent in terrā habitabilem. & inde תּוֹשָׁב Thosab. i. inquilinus siue colonus. vt Leuit. 22. Inquilinus sacerdotis & mercenarius nō vescetur ex eis. Et in eo. 25. sed quasi mercenarius & colon⁹ erit tecū. Ponitur ēt pro peregrino vel aduena. vt Gen. 23. Aduena sum & peregrinus apud vos. Exo. 12. Aduena & mercenarius non comedet ex eo. Et in eo. 25. Et susceperis eū quasi aduenam & peregrinum.

יֶשׁ Iasa. Est. erat. esset. fuisset. siue illud quod est. est enim verbū substantiuum tertie psone. & scribitur sine he & dicitur יֵשׁ Ies. Exo. 17. Est ne deus in nobis an non: Nu. 9. Quotquot diebus fuisset nubes sup tabernaculū. p quo he. le. Et erat. i. eueniebat qđ erat diebus numeri sup tabernaculū. Et in eo. Et si fuisset nubes a vespere vsq; manc. 4. Reg. 10. Nūquid est cor tuū rectū. Et in eo. Et ait Ionadab est. Iob. 16. vtinā esset aīa vestra pro aīa mea. ps. 7. si est iniquitas in manibus meis. Prouer. 11. Alii diuidunt propria & ditiores fiunt. pro quo he. le. Est qui dispersit vel qui diuidit & additur amplius. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eo. 14. Est via que videtur hoī recta. & qñ cōponitur cū pronominibus tūc est secūde vel tertie persone. vt Gen. 24. si direxisti viā meā. pro quo hebrei legunt. si es tu diligens viam meam. Et in eo. si facitis misericordiam & veritatem cum domino meo. pro quo he. le. si estis vos facientes misericordiam & veritatem cū dño meo. Deut. 29. sed cunctis presentibus & absentibus. pro quo he. le. sed cum eo qui est hic nobiscum stāte hodie corā dño deo nostro & cū eo qui non est nobiscum hodie. sed beatus hieronymus trāstulit sensum. significat ēt יֵשׁ Ies illud quod est siue aliquid. vt Prouer. 8. Vt ditem diligētes me. pro quo he. le. vt hereditare faciam vel possidere faciam diligentes me est. i. illud quod est siue aliquid. & inde תּוּשִׁיָה Thusiia. i. illud quod est. Et dicunt hebrei ס significat sapientiam vel legē aut fortitudinē. Eo quod ꝓprie dicūtur esse & existere. Beatus vero hieronymus varie transtulit. Nā aliqñ traduxit sapientiā vel prudētiā. vt Iob. 12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia. Et in eo. 26. Et prudentiā tuā ostēdisti plurimam. In alio vero loco traduxit salutem. Prouer. 2. Custodiet rectorum salutem. Mich. 6. Et salus erit omnibus timētibus nomen eius. item transtulit equitatem vel iustitiam. vt Prouer. 8. Meum est consilium & equitas. Esa. 28. Et magnificaret iustitiam. Item transtulit legem. vt Iob. 11. Et qđ multiplex sit lex eius. Prouer. 3. Custodi legem meam atq; consilium. Item ponitur pro necessariis. idest cognatis vel amicis. vt Iob. 6. Necessarii quoq; mei recesserunt a me. Sed in hebreo in predicto loco ponitur verbum singularis numeri scilicet recessit a me. vnde hebrei legunt. Et sapientia vel prudentia recessit a me. significat etiam illđ qđ sapienter vel prudenter excogitatur. Iob. 5. Ne possint implere manus eius quod ceperant. pro quo in hebreo habetur. Et non facient manus eius תּוּשִׁיָּתָם Thusiia. idest illud qđ excogitauerant. Alii vero legunt. Et non facient manus ei⁹ efficaciam. Item ponitur pro tempore. Prouer. 18. In omni tempore erit exprobrabilis. Item pōitur pro valide. Iob 30. Et quasi super ventum ponēs elisisti me valide.

יָשַׁח Iasach. humiliare. incuruare. Esa. 2. Et incuruauit se homo. Et in eodem. Et humiliabitur altitudo virorū. Esa. 51. Qui dixerunt anime tue incuruare vt transeamus. Et inde nomen יְשַׁח iasach. idest incuruatio. humiliatio.

Manere.
Quiescere
Expectare prestolari. Morari.
הוֹשִׁיב
Habitare facere.
Sedere facere.
Collocare
Ducere.
Reducere. יוֹשֵׁב
Habitans. Habitator.
Sedens.
שֵׁבֶת
Sedens.
Habitatio.
Cessare.
Sessio.
solium.
מוֹשָׁב
Habitatio.
Sessio. Cathedra. Cognatio.
מוֹשָׁבוֹת Habitacula.
מוֹשָׁבֶת habitabilis
תּוֹשָׁב Inquilin⁹ Colonus.
peregrin⁹. Aduena.
יֶשׁ
יֵשׁ Est. Erat.
Fuisset.
Esset.
Illud qđ est תּוּשִׁיָה
Sapientia ꝓ Prudētia.
salus.
Equitas. Iustitia. Lex.
Necessarii.
qđ ceperūt
Efficacia. Tempus. Valide.
יָשַׁח Incuruare. Humiliare
יְשַׁח

© Biblioteca Nacional de España

Pũstiatio. שַׁחַת Fouea.

Michee. 6. Et humiliatio tua in medio tui. & inde שַׁחַת Sachath. ideſt fouea. Ps. 95. Donec fodiatur peccatori fouea. Et de hoc vide infra in dictione שׁוֹחַ Sóach. & in dictione שַׁחַת Sachath.

יָשַׁט Tẽdere. Extendere

יָשַׁט Iaſat. Extendere. tendere. porrigere. Eſter. 4. Niſi forte rex auream virgam ad eum tetenderit. Et in eodem. 5. Et extendit contra eam virgam auream.

יָשַׁם In ſolitudinẽ redigere. Deſſolare.

יָשַׁם Iaſam. deſolare. In ſolitudinẽ redigere. diſſipare. de moliri. vt Geñ. 47. Ne pereunte cultore redigatur terra in ſolitudinem. Nu. 21. Laſſi peruenerunt in iophe. Pro quo hebrei legunt. Et deſſolauimus eos vſq; nophe Poteſt etiam legi ſic. Et femine ſiue mulieres vſq; nophe. ideſt laſſi quaſi mulieres venerunt vſq; nophe. Et eſt idem cum littera noſtra. Nam dictio hebraica נָשִׁים Naſim que ibi ponitur poteſt eſſe verbum prime perſone pluralis numeri a ſupradicta dictione deriuatum. & poteſt etiam eſſe nomen quod communiter ſignificat mulieres. Hiere. 49. Et niſi diſipauerint cum eis habitacula eorum. Ezech. 6. Et excelſa demolientur & diſſipabuntur. & in eo. 12. vt deſoletur terra a multitudine ſua. & in eo. 19. Et deſolata eſt terra & plenitudo eius. & de hoc vide infra in dictione שַׁמָּם ſamam. Inde

Diſſipare. Demoliri.

יְשִׁימֹן Solitudo. Deſertum.

יְשִׁימֹן Ieſimon. i. ſolitudo. deſertum. Deut. 32. In loco horroris & vaſte ſolitudinis. ps. 67. Cum pertranſieris in deſerto. Ps. 106. Errauerunt in ſolitudine in deſerta via.

יָשַׁן Dormire.

יָשַׁן Iaſan. dormire. dormitare. ſoporatum eſſe. quieſcere. requieſcere. Inueterare. vetus eſſe. Geñ. 41. Rurſũ dormiuit & vidit alterũ ſomniũ. Iudi. 16. Dormire eũ fecit ſuper genua ſua. Iob. 13. Et ſomno meo requieſcerem. ps. 3. Ego dormiui & ſoporatus ſum. ps. 43. Quare obdormis Ps. 77. Et excitatus eſt tanq̃ dormiens dñs. Ps. 120. Ecce non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit iſrael. Prouer. 4. Non enim dormient niſi cum malefecerint. Eccl's. 5. Saturitas diuitis non ſinit eum dormire. Canti. 5. Ego dormio & cor meũ vigilat. Hiere. 51. Et dormiẽt ſomniũ ſempiternũ. Ezech. 34. Securi dormient in ſaltibus. Ponitur ẽt ꝑ quieſcere vel requieſcere. vt. Ps. 4. In pace in idipſum dormiam & requieſcam. Inde

Soporatũ eſſe.

Requieſcere

שֵׁנָה Somnus.

שֵׁנָה Sena. ſiue שֵׁנַת Senath. ideſt ſomnus. dormitio. ſopor. vt Geñ. 28. Cumq; euigilaſſet iacob de ſomno. Ps. 75. Dormierunt ſomnum ſuum. Ps. 131. Si dedero ſomnũ oculis meis. Prouer. 20. Noli diligere ſomnum. Eccl's. 5. Dulcis eſt ſomnus operãtis. Hiere. 51. Et dormient ſomnum ſempiternum. Dañ. 2. Et ſomnus eius fugit ab eo. Et aliqñ ſcribitur cũ aleph in fine loco he. vt ps. 126. Cum dederit dilectis ſuis ſomnum. Item

יָשָׁן Vetus.

יָשָׁן Iaſan. i. vetus ſiue vetuſtum. Leuit. 25. Et comedetis veteres fruges. Et in eodem. Donec noua naſcantur edetis vetera. Et in eo. 26. Et vetera nouis ſupuenientibus proiicietis. Scribitur ẽt cũ nũ in principio & dicitur נוֹשָׁן Noſan. vt in eo. Comedetis vetuſtiſſima veterum. Et in genere femi nino נוֹשָׁנֶת Noſeneth cum tau in fine. vt Leuit. 13. Lepra vetuſtiſſima iudicabitur. & inde verbum paſſiuum נושַׁן ſan. ideſt inueteratum eſſe ſiue antiquũ eẽ. Deut. 4. Et morati fueritis in terra. pro quo hebrei legunt. Et inueterati fueritis ſiue antiqui facti fueritis in terra.

Vetuſtiſſimum.

נוֹשָׁנֶת vetuſtiſſima.

נָשַׁן Inueteratum eſſe.

יָשַׁע Liberare. Eruere. Saluare.

יָשַׁע Iaſaa. ſaluare. ſaluum facere. liberare. eruere. Exo. 14 Liberauitq; dominus in die illo iſrael. Nu. 10. Vt eruamini de manibus inimicorum veſtrorum. Deut. 33. Populo qui ſaluabitur in domino. 1. Reg. 10. Qui ſolus ſaluauit vos de vniuerſis malis. Et in eodem. 14. Quia non eſt domino difficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Et in eo. 25. Et ſaluauit manũ tuã tibi. 4. Re. 6. ſalua me dñe mi rex qui ait nõ te ſaluet dñs: vnde te poſſũ ſaluare. ps. 17. Qñ ſaluũ fecit dñs xp̃m ſuũ. ps. 21. Salua me ex ore leonis. Ps. 27. Saluũ fac populũ tuũ. Ps. 32. Non ſaluatur rex per multã virtutem. Ps. 67. Deus noſter deus ſaluos faciendi. Ps. 79. Et oſtẽde faciẽ tuã & ſalui erimus. Ps. 105. Saluos fac nos dñe deus noſter. Ps. 117. o dñe ſaluum me fac. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Obſecro dñe: ſalua obſecro. & ponitur ibi in hebreo הוֹשִׁיעָה נָּא Hoſiaana. Pro quo oſana canit Eccl'ia. & ſũt in hebreo due dictiones. ſ. הוֹשִׁיעָה Hoſiaa. Quod ẽ verbũ imperatiui modi. i. ſalua vel ſaluũ fac. & נָא Na. Quod eſt dictio deprecatiua. i. obſecro. Ps. 137. Et ſaluũ me fecit dextera tua. Eſa. 45 Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna. Et in eo. 49. Et filios tuos ego ſaluabo. Hiere. 23. In diebus illis ſaluabitur Iuda. Et ĩ eo. 31. ſalua dñe populũ tuũ. Oſee. 1. Et ſaluabo eos in dño deo ſuo: & non ſaluabo eos in arcu & gladio. & inde

Oſana. Salua ob ſecro.

הוֹשִׁיעָה נָּא

יְשַׁע Salus.

יְשַׁע Ieſaa. i. Salus. ſaluatio. ſalutare. 2. Reg. 23. Cuncta enĩ ſalus mea & omnis voluntas. ps. 17. Et cornu ſalutis mee. ps. 26. Dñs illuminatio mea & ſalus mea. ps. 50. Redde mihi letitiam ſalutaris tui. ps. 84. Et ſalutare tuum da nobis. Eſa. 61. Quia induit me veſtimẽtis ſalutis. Abach. 3. Egreſſus es in ſalutem populi tui: in ſalutẽ cũ xp̃o tuo. Scribitur ẽt cũ vau in medio & he in fine & dicitur יְשׁוּעָה Ieſuaa. vt ps. 3. Dñi eſt ſalus. ps. 32. Fallax equus ad ſalutẽ. ps. 117. Et factus es mihi in ſalutẽ. Abach. 3. Quadrige tue ſaluatio. Scribitur ẽt cũ tau in fine loco he. vt Geñ. 49. Salutare tuum expecto dñe. Ps. 34. Dic anime mee ſalus tua ego ſũ. Eſa. 52. Et videbũt oẽs fines terre ſalutare dei nr̃i. & in plurali. יְשׁוּעוֹת Ieſuooth. vt. ps. 27. Et ꝓtector ſaluationũ xp̃i ſui eſt. Et aliqñ ſcribitur cũ tau in principio loco iod & dicitur תְּשׁוּעָה Theſuaa. vt. 2. Reg. 23. Fecitq; dñs ſalutẽ magnã. ps. 36. Salus aũt iuſtorũ a dño. ps. 59. Et vana ſalꝰ hominis. ps. 143. Qui das ſalutem regibus. prouer. 11. Salus aũt vbi multa cõſilia. & in eo. 21. dñs aũt ſalutẽ tribuit. Et aliqñ ſcribitur cum mem in principio. vt Ezech. 16. & aqua non es lota in ſalutem. & inde מוֹשִׁיעַ Moſiaa. ideſt ſaluator: vel ſaluãs. vt Iudi. 3. Qui ſuſcitauit eis ſaluatorem. Eſa. 19. Et mittet eis ſaluatorẽ & ꝓpugnatorẽ. Et in eo. 43. & ſaluator nõ eſt abſq; me. Et in eo. 63. & factus eſt eis ſaluator. Et in plurali. מוֹשִׁיעִים Moſiim. Nee. 9. dediſti eis ſaluatores. Et inde deriuatur ſacratiſſimum nomen ieſus. Quod hebraice dicitur יְהוֹשֻׁעַ Iehoſũaa. Zach. 3. Et oſtendit mihi dominus ieſum ſacerdotem magnum. Et in eodem. Quia ecce lapis quem dedi coram ieſu. & interpretatur ſaluator. Matthei. 1. Et vocabis nomen eius ieſu: ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum.

Saluũ facere.

Salutare.

Salutare.

Saluatio. Salutare.

Saluatiões

תְּשׁוּעָה ſalus.

מוֹשִׁיעַ ſaluator.

מוֹשִׁיעִים ſaluatores

יְהוֹשֻׁעַ Ieſus

ſaluator.

יַשְׁפֵּה Iaſpe. hyaſpis. lapis precioſus ſecundum hebreos. Vnde ab hebreo habuit originem. Sed Beatus hieronymus tranſtulit Beryllus. Exo. 28. In quarto chryſolithus onychinus beryllus. Ezech. 28. Chryſolithus & onix & beryllus.

Jaſpis.

Berillus.

יָשַׁר Placere.

יָשַׁר Iaſar. placere. Rectum eſſe. dirigere. in directum ire. Nume. 23. Si forte placeat deo: vt inde maledicas eis. Iudi. 14. Quia placuit oculis meis. Et in eodem. Deſcenditq; & locutus eſt mulieri que placuerat oculis eius. 1. Regum. 18. Placuit ſermo in oculis Dauid. 3. Regum. 9. Et non placuerunt ei. 1. Paralipo. 12. placuerat enim ſermo omni populo. 2. Paralipo. 32. Et auertit eas ſubter ad occidentem vrbis Dauid. Pro quo hebrei legunt. Et direxit eas. Hiere. 18. Sicut placuerat in oculis eius vt faceret. & in eodem. 27. Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis. Item ſignificat rectum eſſe vel in directum ire. vt. 1. Regum. 6. Ibant autem in directum vacce. Ps. 32. Quia rectum eſt verbum domini. Item ſignificat

ſ. directum ire.

© Biblioteca Nacional de España

Dirigere. dirigere. Ps. 5. Dirige in conſpectu tuo viam meā. ps. 118. Propterea ad oīa mandata tua dirigebar. Prouer. 3. Et ipſe diriget greſſus tuos. Et in eo. Et palpebre tue precedāt greſſus tuos. pro quo he. le. Et palpebre tue dirigant cōtra te vl ante te aut corā te. Et in eo. 9. Et pergentes in itinere ſuo. p quo he. le. Et dirigentes itinera ſua. Eſa. 40. Rectas facite

Rectū facere. Humiliare in ſolitudine ſemitas dei noſtri. Ponitur ēt pro humiliare. vt in eo. 45. Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamē in predicto loco legunt. Et diſtorta vel aſpera rectificabo. i.

יָשָׁר Rectum. Rectus Equitas. recta faciam ea. Inde יָשָׁר Iaſar. i. rectus: ſiue rectitudo. aut equitas. Iudi. 21. Vnuſquiſq; quod ſibi rectum videbatur hoc faciebat. Iob. 1. erat vir ille ſimplex & rectus. Et in eo. 23. Proponat equitatem contra me. ps. 10. Equitatem vi-

Recta. dit vultus eius. Ps. 24. Dulcis & rectus dñs. Prouer. 29. A-

יְשָׁרִים Recti. Recte. bominatur eos qui in via recta ſunt. & in plu. יְשָׁרִים Ieſarim. vt. ps. 18. Iuſtitie dñi recte. ps. 32. Rectos decet collaudatio. Ps. 48. Et dominabūtur eorum iuſti in matutino. i. dñabuntur eorū recti. Oſee. 14. Quia recte vie dñi. Inde

יֹשֶׁר Equitas. יֹשֶׁר Ioſer. i. rectitudo ſiue equitas. Deut. 9. Neq; enim propter iuſtitias tuas & equitatem cordis tui. Iob. 32. Simplici corde meo ſermones mei. pro quo he. le. Rectitudine ſiue equitate cordis mei ſermones mei. Prouer. 2. Qui relīquunt iter rectū. pro quo he. le. Qui relinquunt itinera re

Rectitudo מֵישׁוֹר Equitas. ctitudinis. Et in eo. 4. Ducā te per ſemitam equitatis. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֵישׁוֹר Miſor. ps. 44. Virga equitatis virga regni tui. Eſa. 40. &

Directum מֵישָׁרִים Equitates Recti. erūt praua in directa. Malach. 2. In pace & equitate ambulauit. & in plu. מֵישָׁרִים Meſarim. Ps. 16. Oculi tui videant equitates. Prouer. 1. Iuſtitiam & iudiciū & equitates. Ponitur ēt p rectis. Canti. 1. Recti diligunt te. Ponitur ēt מֵישָׁרִים

Blande. Meſarim in noſtra tranſlatione pro blando. Prouer. 23. In greditur blande. Quod hebrei exponunt ſuaue vel cōplacens. Et ponitur ibi in hebreo plurale pro ſingulari. poteſt ēt legi ſic. vadit ſiue ingreditur recte vel directe. Canti. 7.

Suauiter. Sicut vinū optimū dignū dilecto meo ad potandum. pro quo he. le. Sicut vinū optimū vadit ſiue ingreditur ad dilectū meum ſuauitater vel in cōplacentiā. vel ſic. vadit ſiue ingreditur dilecto meo recte vel directe. vbi ſimiliter pōitur

יְשֻׁרוּן Directus. Rectiſſim⁹ מֵישָׁרִים Meſarim. in plurali pro ſingulari. Inde יְשֻׁרוּן Ieſurun. i. rectus vl directus: aut rectiſſimus. Deut. 32. Incraſſatus eſt dilectus. Debet legi directus. Et in eodem. 33. Erit apud rectiſſimū rex. Et in eodem. Non eſt alius vt deus re-

מְיוּשָׁר Opere q̄dro Extenſum. ctiſſimi. & inde מְיוּשָׁר Meiuſar. pro quo bīus hieronymus trāſtulit opere quadro. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulā. Hebrei dicūt q̄ ſignāt extenſum vel cōplanatū.

אֵת Articulus accuſatiui caſus. אֵת Iath. in lingua chaldaica eſt articulus accuſatiui caſus. ſicut in hebreo hec dictio אֵת Eth. de qua ſupra dictum ē in littera aleph. Et eodem modo componitur cum pronominibus ſicut dictum eſt in predicta dictione אֵת Eth.

יָתַב Sedere Habitare. יָתַב Iatheb. in lingua chaldaica ſignificat ſedere vel habitare. Dañ. 7. Et antiquus dierum ſedit. Eſdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus ſamarie.

יָתֵד Paxillus. Clauus. יָתֵד Iathed. paxillus. clauus. Deut. 23. Gerens paxillum in balteo. Iudi. 4. Tulit itaq; iael vxor Aber clauū taber naculi. Et in eo. 5. Manū ſuam miſit ad clauum. Et in eodē. 16. Et clauum his circunligatum terre fixeris. Et in eodē. Extraxit clauum cum crinibus & licio. Eſa. 22. Et figam illum paxillum in loco fideli. Et in eodem. Auferetur paxillus qui fixus fuerat. Zach. 10. Ex ipſo angulus & ex ipſo paxillus. Et in plurali. יִתְדוֹת Iethedoth. Exo. 27. Tam paxillos eius quam atrii.

יְתוֹמִים Pupillus Orphan⁹. יָתוֹם Iathom. Pupillus. orphanus. Exo. 22. Vidue & pupillo non nocebitis. ps. 9. Orphano tu eris adiutor. Et in plu. יְתוֹמִים Iethomim. ps. 67. Patris orphanorū & iudicis viduarū. Threñ. 5. Pupilli facti ſumus abſq; patribus.

יָתַר Orphani. יָתַר Iathar. remanere. relinqui. relinquere. ſupereſſe. excellere. excellens eſſe. Exuperare. Geñ. 32. Traductiſq; omnibus que ad ſe pertinebant remanſit ſolus. Exo. 10. Et quidquid pomorum in arboribus fuit que grando diſi-

Remanere Relinquere Dimittere ſerat. ideſt reliquerat. Et in eodem. Nihilq; omninovirens relictum eſt in lignis. Et in eodem. 16. Nullus relinquat ex eo in mane. Et in eodem, Sed dimiſerunt quidam ex eis vſq; mane. Et in eodem. 29. Quod ſi remanſerit de carnibus conſecratis. Et in eodem. Combures reliquias igni. ideſt quod remanſit vel relictum eſt. Leuit. 2. Quod autem reliquum fuerit. Et in eodem. 7. Si quid in craſtinum remanſerit. Ioſ. 11. Et non reliquit vllum de ſtirpe Enachim. 3. Reg. 18. Ego remanſi propheta domini ſolus. ps. 78. Poſſide filios mortificatorum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Relinque filios

Permanere. interitus. Prouer. 2. Et ſimplices permanebunt in ea. ideſt remanebunt in ea. Eſa. 1. Relinquetur filia ſion vt vmbraculum in vinea. Et in eodem. Niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen. ſignificat etiam excellere. vel ſuperare. vt Geñ. 49. Effuſus es ſicut aqua: non creſcas. ideſt non

Creſcere. Excellere. excelles vel non habebis excellentiam que tibi debebatur vt primogenito ſuper fratres tuos. Prouer. 12. Qui negligit damnum propter amicum iuſtus eſt. Pro quo hebrei legūt. Excellit ſiue exuperat proximū ſuū ſiue amicū ſuū iuſtus. ideſt excellentior eſt iuſtus alio quocūq;. & inde

יֶתֶר Reliquus. יֶתֶר Nothar. ſiue מוֹתָר Mothar. ideſt illud quod relinquitur vl remanet. vt. 4. Reg. 4. Tu autem & filii tui viuite de reliquo. Inde יֶתֶר Iether. ſiue יֹתֶר Iother. Plus. magis. amplius. reliquum. reſiduum. Geñ. 49. Prior in donis & maior in imperio. ideſt plus in donis & magis in imperio. Ps. 30.

Plus. Abūdāter Et retribuet abundanter facientibus ſuperbiam. ideſt retribuet magis vel amplius. Eccl's. 7. Et magis prodeſt videntibus ſolem. Et i eo. 12. His āplius fili mi ne requiras. Eſa.

Magis Amplius. 56. Et erit ſicut hodie ſic & cras & multo amplius. Ponitur etiam pro reliquo vel reliquiis aut reſiduo. Leuit. 14. qđ autem reliquum eſt olei. 1. Reg. 15. reliqua vero occidimus Ps. 16. Et dimiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis. Ioel'. 1.

Reliqua. Reliquie. Reſiduum Reſiduum eruce comedit locuſta & reſiduum locuſte comedit Bruchus. & inde יִתְרָה Ithra. i. Excellētia. plus: ſiue

יִתְרָה Magnitudo. magnitudo. vt Eſa. 15. Secundum magnitudinē operis & viſitatio eorum. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur יִתְרַת Ithrath. Hiere. 48. Quia plus fecit quam potuit: id circo perierūt. Et in hebreo nō eſt quā potuit. debet tamen

יִתְרַת Plus. ſubintelligi. & inde יֹתֶר Iother. ideſt amplius. magis. excellentia. Eccl's. 1. Quid habet amplius homo de vniuerſo labore ſuo. Et in eodem. 2. Et nihil permanet ſub ſole. ideſt

Amplius. nihil eſt amplius ſub ſole. Et in eodem. Et vidi q̄ tantum precederet ſapientia ſtultitiam quantum differt lux a tenebris. pro quo hebrei legunt. Et vidi quod eſt excellentia ſapientie ab ſtultitia: ſicut eſt excellentia lucis a tenebris. Et

Excellētia in eodem. 3. Quid habet amplius homo. Ponitur etiā pro inſuper. Vt in eodem. 5. Et inſuper vniuerſe terre rex imperat ſeruienti. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מוֹתָר Mothar. vt in eodem. Et nihil habet homo iumento amplius. Item יֶתֶר Iether. funiculus. Neruus. ideſt

מוֹתָר Amplius. יֶתֶר corda arcus. ps. 11. Parauerunt ſagittam ſuam in pharetra. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Poſuerunt ſagittā ſuā ſup neruū. Iob. 4. Qui aūt reliqui fuerint auferētur ex eis. pro quo he. le.

Neruus. Vtiq; auferetur ſiue mouebitur funiculus eorū in eis vel cū eis. Et ſecundum hebreos per funiculū intelligitur hic liga

Funiculus

© Biblioteca Nacional de España

tura vel firmitas:potest deriuari a primo significato & legi sic.ſ. Auferentur siue mouebũtur reliquie eorũ in eis vl' cum eis.Quod est idem sensus cum littera nostra.vel secundum aliud significatum sic. Auferetur excellentia eorum cum eis.Et in eo.30. Pharetram enim suam aperuit. Pro quo hebrei legunt.funiculum meum siue cordam meã dissoluit vel aperuit.& in plurali יְתָרִים Ietharim.vt Iudi.16. Si septem neruiceis funibus.Et in eodem. Attulerũtq; ad eam satrape philistinorum septem funes. Scribitur etiam cum mem in prĩcipio & dicitur מְיֵתָרִים Metharim.vt Nu. 3.Funes tabernaculi & omnia vtensilia eius.& in eo.& paxilli cum funibus. Item יְתֶרֶת Iothéreth.ideſt tela vel reticulum quod pendet ex iecore.Leuit.3.& reticulum iecoris cum renunculis . & in eodem. & vtrumq; renunculum cũ adipe qui est iuxta ilia reticulumq; iecoris . Ponitur etiam pro aruina.vt in eodem.& aruinam iecoris cum renunculis. Item ponitur pro adipe.vt in eodem. 4.& adipem iecoris cum renunculis.

Pharetra Corda.
יְתָרִים Funes.
Reticulũ.
Aruina. Adeps.

De incipientibus a littera.כ.Caph.

Ista littera .כ. Caph nunq; reperitur sola per se sicut neq; vlla alia littera hebraica: sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis & tunc significat . quasi.sicut.tanq; .quemadmodum.cum.quando.iuxta.secundum.Geñ.3.ecce adam quasi vnus ex nobis. & i eo .10.quasi nẽbrod robustus venator coram domio. & in eo.19.visus est eis quasi ludens loqui.& in eo.33. Quasi viderẽ vultum dei.& i eodem.38.Ne ipse moreretur sicut fratres ei⁹. & in eodem. 48. Sicut ruben & symeon.Exo.15 . Que deuorauit eos sicut stipulam. Deut.1. Sicut stellas celi. Ps.1. & erit tanq; lignũ.& in eo . Tanquam puluis quem proiicit ventus.ps.2. Tanq; vas figuli.Ps.17.qui pfecit pedes meos tanquam ceruorum.ps . 18 . & ipse tanquam sponsus . Ps.36.quemadmodum fumus deficiant.ps.41 . quemadmodum desiderat ceruus ad fõtes aquarum.ps.77. quem admodum patres eorum. Item significat cum vel quando. vt Exo. 9. Cum egressus fuero de vrbe. Deut . 17 . Postquã autem sederit in solio regni sui. Pro quo he.le. Et erit qñ sederit in solio regni sui. Ester.1. Qñ sedit in solio regni sui. Osee.7. Cum sanare vellem israel. Item ponitur pro iuxta vel secundum.vt Geñ.21 . Iuxta misericordiam quã feci tibi. Et in eo. 43. Primogenitus iuxta primogenita sua: & minimus iuxta etatem suam. Exo. 25. Secundum exẽplar quod tibi in mõte monstratũ est. ps.7. Iudica me dñe secũ dũ iustitiã meã & scd̃m innocentiã meã. Ps.61. Quoniam tu reddes vnicuiq; iuxta opa sua. Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

Quasi.
Sicut.
Tãquam .
Quemad modum.
Cum. Quando .
Iuxta.
Secũdum.

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est.כ.Caph.

כָּאַב Dolere.
כְּאֵב Dolens.
כְּאֵבִים Dolentes.
Dolorem inferre.
Vulnerare
Contristaſ
Lapidare.
כְּאֵב Dolor.

כָּאַב Caab. Dolere. Iob. 14. Attamen caro eius dum viuet dolebit. Inde. כְּאֵב Coeb. ideſt dolens. Ps. 68. Ego sum pauper & dolens. Et in plurali כְּאֵבִים Coabim . Geñ . 34 . Quando grauissimus vulnerum dolor est . Pro quo hebrei legunt. Cum essent dolentes . Et inde verbum tertie coniugationis quod significat dolere facere vel dolorem inferre. Hiere. 28. Et spina dolorem inferens . Ponitur ẽt pro vulnerare vel contristare. vt Iob. 5 . Quia ipse vulnerat & medetur. Ezech. 13. Quem ego non contristaui. Item ponitur translatiue pro lapidare vel lapidibus percutere. p quo btũs hieronymus trãstulit operire. ſ. lapidibus. 4. Reg. 3. Et oẽm agrũ egregiũ operietis lapidib⁹ . & inde כְּאֵב Ceeb. i. dolor. Iob. 2. Videbant enim dolorem eẽ vehemẽtẽ. Esa. 65. Et vos clamabitis pre dolore cordis. scribitur ẽt cũ mẽ in principio & dñ מַכְאוֹב Machob. Exo. 3. Et sciẽs dolorem eius. Eccl's. 1. Qui addit scientiam addit dolorem. Et in eo. 2 . Cuncti dies eius doloribus & erumnis pleni sunt. Esa. 53. Virum dolorum. Et i eo. Et dolores nostros ipse portauit. Threñ. 1. Si est dolor sicut dolor meus. Ponitur etiam כְּאֵב Ceeb. pro compassione vel miseratione. vt Iob. 31. Quoniã ab infantia creuit mecũ miseratio . כָּאָה Caa. conterere. merere facere. percutere. Ps. 108 . Et cõpunctum corde mortificare. ideſt contritum corde Prouer. 18. Spiritum vero ad irascendum facilẽ quis poterit sustinere. pro quo hebrei legunt. Et spiritum merentẽ vel tristem aut cõtritũ quis poterit sustinere. Ezech. 13. pro eo quod merere fecistis cor iusti. Dañ. 11 . Et venient super eum trieres romane & percutietur. ideſt conteretur. Et dicunt aliqui hebrei q̃ a predicta dictione deriuatur חֶלְכָּאִים Chelcaim. & q̃ est dictio composita & significat exercitũ vel cõgregationẽ oppressorũ vel merentiũ. pro quo transiatio nostra pauperes traduxit. ps. 9. Et cadet cum dñatus fuerit pauperũ. De quo vide supra in dictiõe חֶלֶךְ Chélech. כָּכָב Cochab. Stella. sidus. Nu. 24. Orietur stella ex iacob Amos. 5. Sidus dei vestri. Et in plu. כּוֹכָבִים Cochabim. Geñ. 1. & stellas. Et in eo. 15. Et numera stellas si potes. ps. 8. Lunam & stellas que tu fundasti. Esa. 47 . Augures celi qui contemplantur sidera. Abdie. 1. Si inter sidera posueris nidum tuum. Et quando post se regit genitiuum scribitur sine mem & dñ כּוֹכְבֵי Cochbe. Geñ. 26. sicut stellas celi. כָּכָה Cacha. sic. ita. Exo. 12. Sic autẽ comedetis illum. De q̃ vide infra in dictione כֹּה Co.

Stella.
Sidus.
כּוֹכָבִים
Sidera.
כּוֹכְבֵי
כָּכָה Sic.

כָּבַד Cabad. Grauare. aggrauare. premere. opprimere. mltiplicare. Grauẽ vel ponderosum esse. Honorare. glorificare. honoratũ siue gloriosum esse. Geñ. 18 . Et peccatũ eorum aggrauatũ est nimis. Et in eo. 43. Fames omnẽ terram vehementer premebat. Pro quo hebrei legunt. Et fames graueſcebat in terra. Et in eodem. 48 . Oculi enim israel caligabant pre nimia senectute. Pro quo hebrei legunt. Oculi enim israel grauati erant pre senectute . Exo. 5. Opprimantur operibus . ideſt aggrauentur . Et in eodem. 7. Ingrauatum est cor pharaonis. Et in eodem. 8. Ingrauauit cor suum: & non audiuit eos. Et in eodem. Et ingrauatum est cor pharaonis. Et in eodem. 10. Ego enim in durauí cor eius. ideſt aggrauaui. 1. Regũ. 5 . Aggrauata est autem manus domini super azotios. Et in eodem. Et grauissima valde manus domini dei. pro quo hebrei legunt. Et grauabatur valde manus dei ibi. Et in eodem. 6. Quare aggrauatis corda vestra sicut aggrauauit egyptus & pharao. Et in eodem. 31. Totũ pondus prelii versum est in saul. pro quo hebrei legunt. & ingrauatum est prelium in saul siue contra saul. 2. Reg. 13. Et grauemus te. Et in eodem. 14. quia grauabat eũ cesaries. 3. Reg. 12. Pater tuus aggrauauit iugũ nostrum. 2. Paralip. 25. Et idcirco erigitur cor tuum in superbiam. pro quo hebrei legunt. Et erexit te cor tuum ad aggrauandum: scilicet prelium. Ps. 37 . sicut onus graue grauate sunt super me. Esa. 6. Et aures eius aggraua. Ponitur etiam pro multiplicare. vt Naum. 3 . Congregare ergo vt bruchus: multiplicare vt locusta. & inde כָּבֵד Cabed siue כֹּבֶד Cobed. aut כָּבֶד Cobed. ideſt grauis ponderosus . multus siue multiplicat⁹. magn⁹ siue vehemẽs. vel pminẽs Geñ. 12 . preualuerat enim fames in terra. pro quo he. le. Grauis enĩ erat fames in terra. Exo. 4. impeditioris & tardioris lingue sum. pro quo he. le. quia grauis oris & grauis lingue ego sũ. & est sensus sicut in lra nostra. & in eo. 9 . pestis valde grauis. Et in eodem. 17. Manus autem moysi erant graues . Ps . 37 . Sicut onus graue . prouer . 27 . Graue est

Dolor.
Aggrauaſ
mltiplicaſ.
כָּבֵד
כָּבֶד
Grauis.
Graue.

© Biblioteca Nacional de España

saxum & onerosa arena. Esa. 1. Populo graui iniquitate. & in eodem. 21. A facie grauis prelii. Naum. 3. Et grauis ruine. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et multitudo ca

Magnus

daueris. Nam ponitur etiam כָּבֵד Cabed. pro multo vel magno aut vehementi vel prominenti. vt Geñ. 49. Plãctu magno atq; vehementi. Et in eodem. Planctus magnus est iste egyptiis. Exo. 10. Et sederunt in cũctis finibus egyptio

Multum.

rum innumerabiles. ideſt multe. Et in eodem. 18. Vltra vi

multitudo

res tuas est negocium. ideſt multo magis quam vires tue. Nu. 20. Statimq; egressus est obuius cum infinita multitudine. 3. Reg. 3. Populum tuum hunc multum. Esa. 32. Et

prominẽs. Diues.

vmbra petre prominenti. Ponitur etiã pro diuite. vt Geñ. 13. Erat autem Abraam diues valde. ideſt auctus & multiplicatus in bonis. Sed beatus hieronymus in hebraicis questionibus super predicto loco sic ait. Quomodo potuerit exiẽs de egypto esse diues valde. Quod soluitur hebraica veritate in qua scribitur. Abraam grauis vehementer: hoc

Grauis

כָּבֵד מְאֹד כָּבֵד Cabed meod; egypti pondere grauabatur: & licet videantur esse diuitie pecoris auri & argenti: tamen si egyptie sunt viro sancto graues sũt. Hec hieronymus. & in

כְּבֵדוּת

de כְּבֵדוּת Cebeduth. ideſt grauitas siue ponderositas. Beatus hieronymus transtulit Profundum. Exo. 14. Fereban

Profũdũ. Grauitas.

turq; in profundum. Pro quo hebrei legũt. & deduxit eos in grauitate. i. grauiter & ponderose. Significat etiam su

כָּבַד

pradicta dictio כָּבַד Cabad. honorare siue glorificare. Exo.

Glorificaꝛ Honorare

14. Et glorificabor in pharaonem. Et in eodem. 20. Honora patrem tuum & matrem. Leuit. 10. Et in conspectu omnis populi glorificabor. Nu. 22. Paratum habeo honorare te. Et in eodem. An quia mercedem aduentui tuo reddere nequeo. Pro quo hebrei legunt. An quia non possum honorare te. Et in eodem. 24. Decreueram quidem magnifice honorare te. Iudi. 13. Vt si sermo tuus fuerit expletus honoremus te. 1. Reg. 2. Quicunque honorauerit me glorificabo eum. Et in eodem. 15. Honora me coram senioribus. Iob. 14. Siue nobiles fuerint filii eius. ideſt siue honorati vel glorificati fuerint. Ps. 14. Timentes autem dominum

Honorifficare.

glorificat. Ps. 49. Sacrificiũ laudis honorificabit me. Prouer. 12. Quam glorios & indigens pane. pro quo hebrei legunt. Quam glorificans vel honorans se & indigens pane. Et in eodem. 13. Qui autem aquiescit arguenti glorificabitur. Et in eodem. 27. Et custos domini sui glorificabitur. Esa. 24. In doctrinis glorificate dominum. Et in eodẽ 26. Nunquid glorificatus es. Et in eodem. 58. Et sanctum domini glorios & glorificaueris eum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Et in eodem. 66. propter nomẽ meum glorificetur dominus. Hiere. 30. Et glorificabo eos & non attenuabuntur. Hebrei tamen in predicto loco secundum aliam significationem legunt. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech. 27. Et glorificata es nimis in corde maris. Inde כָּבוֹד Cabod. ideſt gloria. honor.

כָּבוֹד

Gloria.

Geñ. 45. Et nunciate patri meo vniuersam gloriam meã. Exo. 16. Et ecce gloria domini apparuit in nube. Nu. 24.

Honor.

Sed dominus priuauit te honore. Iosue. 7. Et da gloriam domino deo israel. 1. Reg. 4. Translata est gloria de israel. ps. 4. Filii hominum vsquequo graui corde: vt quid diligitis vanitatẽ. pro quo hebrei legunt. Filii viri vsquequo gloria mea pro ignominia diligitis vanitatem. vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ueritatem sic trãstulit. Filii viri vsquequo inclyti mei ignominiose diligitis vanitatem. ps. 7. Et gloriam meam in puluerem deducat. ps 15. Et exultauit lingua mea: pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et exultauit gloria mea. ps. 28. Et in templo eius omnes dicent gloriam. ps. 29. vt cantet tibi gloria mea. ps. 72. Et cum gloria suscepisti me. Prouer. 20. Honor est homini qui separat se a contentionibus. Et in eodem. 25. Gloria dei celare verbũ & gloria regum inuestigare sermonem. Esa. 14. vniuersi dormierunt in gloria. Et in eo. 16. Auferetur gloria moab. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Malach. 1. vbi est honor meus. & inde כְּבוּדָה Cebuda. ideſt gloriosa vel honorabilis. pretiosum. ps. 44. Omnis gloria eius filie regis. Ezech. 23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. i. honorabili. Et in hebreo est generis feminini. ponitur etiam pro pretioso. Iudi. 18. Et omne quod erat pretiosum. Et inde

כְּבוּדָה

Gloria. Honorabilis. Pretiosũ

נִכְבָּד Nicbad. ideſt honorabilis. inclyt9. nobilis. gloriosus Geñ. 34. Et erat inclytus in omni domo patris sui. 2. Reg. 6. Quam gloriosus fuit hodie rex israel. & in plu. נִכְבַּדִּים Nichbadim. Nu. 22. plures & nobiliores quã ante miserat ps. 149. Et nobiles eorum in manicis ferreis. Et in genere femininoנִכְבַּדּוֹת Nicbadoth. ps. 86. Gloriosa dicta sunt de te. Et in hebreo est generis feminini pluralis numeri. ideſt res gloriose dicte sunt de te. Item כָּבֵר Cabed. ideſt iecur. Leuit. 1. Et omnia que adherent iecori. Et in eodem. 3. Et reticulum iecoris. Prouer. 7. Donec transfigat sagitta iecur eius. Ezech. 21. Exta consuluit. pro quo hebrei legunt. vidit in iecore. Threñ. 2. Effusum est in terra iecur meum.

נִכְבָּד

Inclytus. Gloriosus

נִכְבַּדִּים

Nobiles.

נִכְבַּדּוֹת

Gloriosa.

כָּבֵד

Iecur.

כָּבָה Caba. extinguere. vt Leuit. 6. Ignis autem in altari sẽ per ardebit. pro quo hebrei legunt. & ignis in altari ardebit & non extinguetur. & in eodem. Et nunquam deficiet in altari. ideſt nunquam extinguetur. 1. Reg. 3. Nec poterat videre lucernam dei antequam extingueretur. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere scintillam meam. Et in eodem 21. Ne extinguas lucernam israel. 2. paralip. 29. Et extinxerunt lucernas. Canti. 8. Aque multe non poterunt extinguere charitatem. Esa. 42. Et lignum fumigans non extinguet. Et in eodem. 44. Contriti sunt sicut linum & extincti sunt.

כָּבָה

Extiguere.

כֶּבֶל Chebel. compes. vinculum. ps. 104. Humiliauerũt in compedibus pedem eius. ps. 149. Et nobiles eorum in manicis ferreis. ideſt in vinculis vel compedibus ferreis & inde כָּבוּל Cabul. pro quo translatio nostra posuit ipsũ hebraicum. 3. Reg. 9. Et appellauit eas terram cabul. ideſt sterilem & incultam: sicut exponunt hebrei. Alii vero dicunt q; significat arenosam siue lutosam in qua pedes ambulantium comprehendantur & figãtur quasi essent in cõpedibus & uinculis.

כֶּבֶל

Compes. Vinculum

כָּבוּל

Sterilis Inculta.

כָּבַס Cabas. Lauare. abluere. Geñ. 49. Lauit in vino stolã suam. Exo. 19. Lauentque vestimenta sua. Leuit. 11. lauabitq; vestimenta sua. Et in eodem. 13. Lauabitq; hõ vestimenta sua & mundus erit. & in eodem. Et lauabunt id in q lepra est. Et in eodem. postquam vestis est lota. Nu. 8. & lauerint vestimenta sua. & in eodem. 31. Et lauabitis vestimẽta vestra. ps. 50. Amplius laua me ab iniquitate mea. Hiere. 2. Si laueris te nitro. & in eodem. 4. Laua a malicia cor tuum. & inde כּוֹבֵס Cobes. ideſt lauans aut fullo. Esa. 7. In via agri fullonis. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַבֵּס Mechabes. vt Malach. 3. Quasi ignis cõflans & quasi herba fullonum.

כָּבַס

Lauare.

כּוֹבֵס

Fullo.

מְכַבֵּס

כֹּבַע Cobaa. Galea. armatura capitis. 1. Regũ. 17. Et posuit galeam eream super caput eius. Esa. 59. Et galea salutis in capite eius. Ezech. 27. Clypeum & galeam suspenderunt in te. & in plurali כּוֹבָעִים Cobaim. Hiere. 46. Et state in galeis.

כֹּבַע

Galea.

כּוֹבָעִים

Galee.

כַּבִּיר Cabir. Multiplex. magnus. multus. grandis. fortis. potens. Iob. 8. Et spiritus multiplex sermones oris tui. Et in eodem. 15. Multo vetustiores quam patres tui. Et in

כַּבִּיר

Multiplex multus.

© Biblioteca Nacional de España

Potens. eodem. Deus potentes non abiicit: cū & ipse sit potens. Esa. 16. Paruus & modicus nequaq̄ multus. Scribitur etiam aliquando cū aleph in medio. Esa. 10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. Pro quo hebrei le. Et detraxi multitudinē habitātiū. Potest ēt legi sicut est in littera nostra. De

בַּבִּירִים quo vide supra in dictione אַבִּיר Abir. & in plurali בַּבִּירִים Cabirim. Iob. 34. Cōteret multos & innūerabiles. Esa. 17.

Multi. Multe. Sicut sonitus aquarū multarū sonabunt· & aliqñ scribitur cum mem. & dicitur מַכְבִּיר Machbir. i. multitudo siue multi. Iob. 30. Et dat escas multis mortaliū. & inde verbum tertie

Multi. Multiplicare. coniugationis qđ significat magnificare seu multiplicare. vt Iob. 36. Et absq̄ sciētia verba multiplicat. Item כַּבִּיר Cabir. i. pellis. 1. Reg. 19. Et pellem pilosam caprarū posuit ad

כַּבִּיר Pellis. caput eius. & inde כְּבָרָה Cebara. i. cribrum. eo quod cōmuniter fit ex pelle. Amos. 9. Sicut concutitur triticum in cribro. & inde מִכְבָּר Michbar. Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trāstulit craticulā. Exo. 27. Craticulāq̄ in modū retis eneam.

כְּבָרָה Cribum. & in eo. 38. Craticulāq̄ eius in modū retis fecit eneam. & inde מִכְבָּר Machber. i. stragulū: seu vestis densa: aut tegmē

מִכְבָּר Craticula. 4. Reg. 8. Et tulit stragulum & infudit aquā. & inde כִּבְרַת Chibrath. Pro quo beatus Hieronymus transtulit vernum

כִּבְרַת Stragulū. tempus siue electum temp⁹. Geñ. 35. Venitq̄ verno tpe ad terram que ducit ephratam. 4. Reg. 5. Abiit ergo ab eo electo tpe. Et de hoc vide supra in dictione בָּרָה Bara. Itē

Vernū tps. Electi tps. כְּבָר Cébar. i. iam. Eccl's. 1. Iam precessit in seculis. & in eodē. 2. Vt sequi possit regem factorem suū. Pro quo hebrei le. Vt

כְּבָר Iam. sequi possit regem qui iam fecerunt eū. & in eodē. Et futura tpa obliuione cuncta pariter operiēt. Pro quo hebrei le. Eo quod iam diebus vēturis siue futuris oīa obliterabūtur & in eo. 3. Quod factū est ipm permanet. Pro quo hebrei legunt. Quod fuit iam est. & in eo. 4. Et laudaui magis mortuos quam viuentes. Pro quo hebrei legūt. Et laudaui mortuos qui iam mortui sunt magis q̄ viuentes. & in eodem. 6. Iam vocatum est nomen eius. & in eo. 9. Simul perierūt. i. iam perierunt. & in eodē. Quia deo placent opera tua. pro quo hebrei legunt. Quia iam deo placent opera tua.

כָּבַשׁ Cabas. Subiicere. Subigere. in seruitutem redige-

Subiicere Subigere. Subiugare re. Subiugare. Opprimere. Geñ. 1. Et replete terram & subiicite eā. Nu. 22. Cū fuerit terra vobis subiecta. 2. Reg. 8. De vniuersis gentib⁹ quas subegerat. Nee. 5. Et ecce nos

Opprimere subiugamus filios nostros & filias in seruitutem. & in eodē. Et de filiabus nostris sunt famule. i. sunt subiecte. Ester. 7. Etiam reginam vult opprimere me presente. Hiere. 34. Et

Deponere subiugauerunt in famulos & in famulas. Zach. 9. Et subiicient lapidibus funde. Ponitur ēt pro deponere. vt Mich. 7. Deponet iniquitates nostras.

כֶּבֶשׂ Agnus. Cébes cū pūcto cebolet in littera sim. i. agnus. Leuit. 4. Si aūt de pecoribus obtulerit. Pro quo hebrei legunt. Si aūt agnū obtulerit. Nu. 7. Agnum vnū anniculū in holocaustū. Esa. 11. Et habitabit lup⁹ cum agno. & in plurali כְּבָשִׂים Cebasim. i. agni. Exo. 29. Agnos anniculos per singulos dies iugiter. Nu. 7. Agnos anniculos per singulos quiq̄. & in genere femininо כִּבְשָׂה Cabsa. i. agna siue ouis. Nu. 6. Et ouem anniculā immaculatā pro peccato. 2. Reg. 12. Pauper aūt nihil habebat omnino preter ouē vnā parvulā. & in plurali כִּבְשׂוֹת Chibsoth siue כְּבָשׂוֹת Chebasoth. Geñ. 21. Et statuit abraā septem agnas gregis. & in eodem Quid sibi volunt septem agne iste.

כְּבָשִׂים Agni. כִּבְשָׂה Ouis. כִּבְשׂוֹת כְּבָשׂוֹת Agne.

כַּד Cad. hydria. lagena. Geñ. 24. Habens hydriam in scapula sua. 3. Reg. 17. Hydria farine non deficiet. Eccl's. 12. Et conteratur hydria super fontem. & in plurali כַּדִּים Cadim. Iudi. 7. Et dedit tubas in manibus eorum lagenasq̄ vacuas ac lāpades ī medio lagenarū. & ī eo. Et hydrias cōfregerūt.

Hydria. Lagene. Hydrie.

כִּדּוֹד Cidod. scintilla. teda. Iob. 41. Sicut tede ignis accense. & secundum hebreos inde deriuatur כַּד Cad. i. hydria vel lagena. De quo dictum est supra in dictione precedenti.

כִּדּוֹד Teda. כָּרַב Chadab in lingua chaldaica significat mentiri seu falle-

כָּרַב Mentiri. re. & inde כִּדְבָא Chidba. i. mendaciū seu mēdax aut fallax. Dañ. z. Quod interpretationem quoq̄ fallacem & deceptione plenam composueritis.

כִּדְבָא Fallax. כַּדְכֹּד Cadchod lapis precios⁹. Quē trāslatio nra hyaspidē vocat. Esa. 54. Et ponā hyaspidē propugnacula tua. In alio vero loco trāslator posuit ipsum nomen hebraicū. Ezech. 27. Et sericū & codchod pposuerūt in mercato tuo.

כַּדְכֹּד Hyaspis. כַּדּוּר Cadur. pila. sphera. Esa. 22. Quasi pilā mittet te in terram. vbi deficit littera caph similitudinis que ponitur

כַּדּוּר Pila. pro quasi: propter euphoniam ne littera caph geminetur. & in eodē. 29. Et circūdabo te quasi sphera in circuitu tuo. Ponitur etiam כִּידּוֹר Chidor pro prelio· vt Iob. 15. Sicut re-

Sphera. כִּידּוֹר Prelium. gem qui paratur ad preliū: eo quod in prelio globus militū circundabat regem quasi sphera.

כֹּה Co. sic. ita. hic. illic. huc. illuc. hinc. illinc. Geñ. 15. Sic erit semen tuū. & in eo. 32. Sic loquimini domino meo esau. & in eodem. Hec dicit frater tuus iacob. Pro quo hebrei legunt. Sic dicit frater tuus iacob. Exo. 3. Sic dices filiis israel. Nu. 16. Sic benedicetis filiis israel. & in eodē. 32. Nōne ita fecerunt patres vestri. 1. Reg. 3. Hec faciat tibi deus & hec addat. pro quo hebrei legūt. Sic faciat tibi deus & sic addat. Et vbicūq̄ in prophetis legimus: hec dicit dñs. Hebrei legūt. sic dicit dominus. & aliquando duplicatur littera caph. & dicitur כַּכָּה Cácha. vt Exo. 12. Sic aūt comedetis illū. & in eo.

כֹּה Sic. כַּכָּה Sic. 29. Omnia que precepi tibi facies super Aarō & filiis ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et facies Aaron & filiis eius sic: iuxta omīa que precepi tibi. Nu. 11. Sín aūt aliter tibi videtur. Pro quo he. le. Et sí sic tu facies mihí. Ester. 6. Sic honorabitur quēcūq̄ rex voluerit honorare. Eccl's. 11. Sic nescis opa dei. Canti. 5. Quia sic adiurasti nos. Est etiam predicta dictio כֹּה Co. aduerbium loci. i. hic. huc. illuc. hinc. illinc. vel

כֹּה Illuc. Hic. Huc. Illuc. Hinc. temporis. vt Geñ. 22. Ego & puer illuc vsq̄ properantes. & in eodem. 31. Pone hic coram fratribus meis. Exo. 2. Cūq̄ circunspexisset huc atq̄ illuc. Nu. 11. Quantum vno die confici potest ex omni parte castrorū. pro quo hebrei le. Quasi via vnius diei hinc: & quasi via vnius diei illinc in circuitu castrorū. & est sensus sicut in littera nostra. 3. Reg. 18. Cūq̄ se verteret huc atq̄ illuc. Significat etiam tempus presens. vt Exo. 7. Et vsq̄ ad presens audire noluisti.

Presens tempus. כָּהָה Caha. caligare. obscurare. obscurari. corrípere. contristare. debilitari: aut infirmari. Geñ. 27. Et caligauerūt oculi eius. Deut. 34. Non caligauit oculus eius. 1. Reg. 3. Et oculi eius caligauerant. Iob. 17. Caligauit ab indignatione oculus meus. Naū. 3. Non est obscura cōtrítio tua. Zach. 11. Et oculus eius dexter tenebrescens obscurabitur. Significat etiam corripere vel cōtristare aut infirmari. 1. Reg. 3. Et non corripuerit eos. Esa. 42. Non erit tristis nec turbulentus. i. non cōtristabitur. Ezech. 21. Et infirmabitur omīs spíritus. & inde כֵּהָה Cheha. i. obscurum vl tenebrosum. vt Leuit. 13. Sí obscurior fuerit lepra & non creuerit. & in eodem Et cicatrix subobscura. & in eo. Et ipsa lepre species fuerit subobscura. & in eodē. Sí deprehenderit subobscurum albo rem lucere in cute. Ponitur ēt pro fumigante. Esa. 42. Et lī nū fumigans nō extínguet. Quod alii obscurū & tenebrosum trāstulerūt. vt ait btūs Hieronym⁹ in explanatiónibus sup predicto loco. Pōitur etiam p merore vel tristítia. Esa. 61. Pallium laudis pro spíritu meroris.

Caligare. Obscurari Corrípere. Cōtristare. Infirmari כֵּהָה Obscurus. Subobscura. Fumigās. Meror.

כָּהַל Cahel. in lingua chaldaica significat posse siue valere. Dañ. 2. Vere potes mihi indicare somnium. & in eo. 5

Posse.

© Biblioteca Nacional de España

Non poterunt nec ſcripturam legere.

כָּהַן Cahan.miniſtrare.ſ.in ſacris. ſacerdotio fungi. ſacerdotē ordinari.Exo.28.vt ſacerdotio fungatur mihi.& in eodē.In quibus ſanctificatus miniſtret mihi.& in eo. Sanctificabiſq illos vt ſacerdotio fungantur mihi. & in eo.35. Vt fungātur officio ſuo in ſacris.Nu.13. Cōſecratis manib⁹ vt ſacerdotio fungerētur.& in eo.Functiq ſunt ſacerdotio eleazar & ithamar.Pōitur ēt pro decorare.vt Eſa.61.Tāq ſponſum decoratū corona.i.tanq ſpōſus qui more ſacerdotis decoratur corona atq aliis veſtibus p̄cioſis atq pulcherrimis: ſicut exponūt hebrei.& inde כֹּהֵן Cohen.i.ſacerdos. miniſter.vel ille qui preeſt ſacris.Geñ.14.Erat autē ſacerdos dei altiſſimi.& in eo.41.Deditq ei vxorē Aſenez filiā putipharis ſacerdotis heliopoleos.Exo.2. Erāt aūt ſacerdoti madian ſeptē filie.Leuit.4.Si ſacerdos peccauerit. Et in eo.6.Veſtietur tunica ſacerdos.& in eo.13.Adducetur ad Aron ſacerdotē.Deut.17.Nolens obedire ſacerdotis imperio.Ps.109.Tu es ſacerdos in eternū.Hiere.52. Saraiam ſacerdotē primū & ſophoniā ſacerdotē ſecūdū. & in plurali כֹּהֲנִים Cohanim. Geñ.47.Preter terrā ſacerdotum que a rege tradita fuerat eis.Leuit.21.Loquere ad ſacerdotes filios Aaron.2.Reg.8. Sadoc & abiathar erant ſacerdotes. 4.Reg.10.Et notos & ſacerdotes.Iob.12.Qui ducit ſacerdotes inglorios.Oſee.6.Partiçeps ſacerdotū.Accipitur ēt pro magno vl' p̄cipali.vt.2.Reg.8.Filii aūt dauid ſacerdotes erant.i.primi & principales ad manū regis. vt habetur 1.Paralip.18.vbi dr. Porro filii dauid primi ad manum regis.2.Reg.20.Hira aūt hiraites erat ſacerdos dauid.i.primus & principalis in domo regia.ſicut exponunt hebrei. כְּהֻנָּה Quia nō erat de gñe ſacerdotali.& inde כְּהֻנָּה Cehuna.i.ſacerdotiū.Nu.16.Vt vobis etiā ſacerdotiū vendicetis. & in eo.25.Et erit tā ipi & ſemini ei⁹ pactū ſacerdotii ſēpiternū.

כַּוָּא Chaua.in ligua chaldaica ſigñat feneſtrā.& in pſali כַּוִּין Chauin. Dañ.6.Et feneſtris apertis in cenaculo ſuo.

כָּוָה Caua.cōburere.exurere.Prouer.6.Vt nō plāte comburantur eius.Eſa.43.Cū ambulaueris in igne nō cōbureris.& inde כְּוִיָּה Ceuiia.i.cōbuſtio vel aduſtio.vt Exo.21 Pedē pro pede aduſtionē pro aduſtione.Scribitur etiam cū mem in p̄cipio.& dicitur מְכָוָה Michua.i.cōbuſtio.Leuit. 13.Caro aūt & cutis quā ignis exuſſerit. Pro quo he.le. Caro aūt in cuius cute fuerit exuſtio ignis.& in eo.Plaga combuſtionis eſt.& in eo.Quia cicatrix eſt combuſture.

כֹּחַ Coach.fortitudo.virtus.robur. & cōiter ſcribitur ſine vau.Geñ.49.Tu fortitudo mea & principium doloris mei.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata eſt in fortitudie. Deut.8.Fortitudo mea & robur manus mee.Iob.3.Ibi requieuerūt feſſi robore.& in eo.9.Sapiēs corde eſt & fortis robore.& in eo.26.In fortitudine ei⁹ repēte maria cōgregata ſunt.& in eo.30. Quorū virt⁹ manuū mihi erat ꝓ nihilo.Ps.22.Aruit tāq teſta virtus mea.Ps.28. Vox dñi in virtute.Ps.37. Dereliquit me virt⁹ mea. Ponitur ēt ꝓ fructu vl' fructu: qui dicitur virtus & fortitudo terre.Iob.31 Si fruct⁹ eius comedi abſq pecunia.Itē כַּח Coach.i.aīal immundum. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Chameleon.Leuit.11.Chameleon & ſtellio & lacerta.

כּוּל Col.capere.cōtinere.poſſe.ferre.ſuſtiere.ſuſtētare.nutrire.paſcere. & cōmuniter ſcribitur cū iod in medio loco vau.3.Reg.7.Duo milia batos capiebat.& in eo.8. Qñ altare eneū qd erat corā dño min⁹ erat & capere nō poterat holocauſtum.2.Paralip.4.Capiebatq tria millia metretas. Hiere.2. Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas q̄ cōtinere non valēt aquas.Ezech.21.Vt interficias & fulgeas.Pro quo hebr. Vt capias ſiue cōtineas.i.vt ſis capaciſſim⁹ interfectiōis & fulgeas: ſic enim exponitur ab hebreis. Et ſimilis dictio habetur infra in eodē.23.vbi dicitur.Que eſt capaciſſima ebrietate.Significat ēt ſuſtinere vel ſuſtentare.vt Hiere.6. Laborauī ſuſtinēs.Ioel.2.Quis ſuſtinebit eū. Itē ponitur pro appēdere.vt Eſa.40.Quis appēdit trib⁹ digitis molē terre.Pōt ēt legi ſuſtinuit trib⁹ digitis.Alii vero legunt & mēſus eſt.& ſcribitur in predicto loco cū caph & lamed tm̄. Et aliqñ duplicātur predicte due lre & dr כִּלְכֵּל Chilchel.i. cape.ſuſtinere.ſuſtētare.diſpēſare. paſcere. alere. enutrire. 2.Paralip.6.Si celū & celi celorū te nō capiunt. Prouer.18. Spūs viri ſuſtentat imbecillitatē ſuam. Hiere.20.Ferre nō ſuſtinēs.Malach.3.Et quis poterit cogitare diē aduēt⁹ ei⁹. Pro quo he.le.Et quis ſuſtinebit diem aduentus ei⁹. Significat etiā paſcere vel alere aut enutrire. Geñ.45. Ibiq te paſcā.& in eo.47.Et alebat eos omnēq domū patris ſui. 2.Reg.19.Prebuit alimenta regi cū moraretur in caſtris.3. Reg.18.Et pauit eos pane & aqua.& in eo.20.Et filii iſrael recenſiti ſunt & acceptis cibariis ꝓfecti. Zach.11. Et qd ſtat nō enutriet.Significat etiā diſponere vel diſpenſare.Ps.111 Diſponet ſermones ſuos in iudicio..Et btūs Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Diſpenſabit verba ſua in iudicio.& ſecūdū aliquos hebreos inde deriuatur כִּילַי Chilai.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fraudulentum. De quo vide infra in dictione כִּיל Chil.

כּוּן Chun. parare.prepare.dirigere.formare.firmare. cōfirmare.ſtabilire.Geñ.43.Et inſtrue conuiuiū.i. para vel prepara conuiuiū.& in eo.Illi vero parabāt munera. Exo. 23.In locū quem preparauī tibi.Nu.23.Et para totidē vitulos.1.Reg.7.Preparate corda veſtra dño.& in eo.13.Iam nūc preparaſſet dñs regnū tuū.2.Paralip.12. Nō prepauit cor ſuū.& in eo.27.Eo quod direxiſſet vias ſuas. & in eo. 29.Et ecce expoſita ſunt oīa corā altari dñi.pro quo he.le. Et preparauimus: & ecce oīa corā altari dñi. & in eo. 31.Vt prepararent oīa horrea in domo dñi.& in eo.35. Et prepara rate vos p domos & cognatiōes veſtras. & in eo. Preparatūq eſt miniſteriū.& in eo.Sibi aūt & ſacerdotibus poſtea parauerūt.Eſdre.7.Parauit cor ſuū vt inueſtigaret legem. Iob.39.Quis preparauit coruo eſcā. Ps.7. Et in eo parauit vaſa mortis.Ps.67.Paraſti in dulcedie tua paupi deus. Ps.101.Et ſemen eorū in ſeculū dirigetur.Ps.102.Dñs in celo parauit ſedē ſuā.Ps.118.Vtinā dirigantur vie mee.& in eo.Greſſ⁹ meos dirige ſecūdū eloquiū tuū.Ps.140.Dirigatur oratio mea ſicut incēſum in conſpectu tuo. Ps.146. Et parat terre pluuiā.Prouer.19.Parata ſunt deriſoribus iudicia.Eſa.14.Preparate filios eius occiſiōi.& in eo.16.Et preparabitur in mia ſoliū.& in eo.30.A rege preparata.pro q he.le.Etiā regi preparatur.Hiere.24.Poſiti ante templum dñi.i.parati vel preparati.Ezech.28.In die qua cōditus es preparata ſunt.& in eo.38.Prepara & inſtrue te & oēm multitudinē tuā.vbi ponitur ēt pro inſtruere.Itē pōitur pro valere.vt Iudi.12.Eādem lēam ſpicā exprimere nō valēs.pro quo he.le.Et nō valebat loqui ſic.i.nō poterat dicere ſebolet.vel ſic.Et nō dirigebatur vel nō inſtruebatur ad loquendum.i.nō recte loquebatur ſicut ei dicebatur. Significat ēt formare.vt Iob.31.Et formauit me in vulua vnus. Sed etiā in predicto loco hebrei legūt.Et parauit nos in vulua vn⁹. Significat etiā firmare vel cōfirmare.aut ſtabilire vel robo rare.vt.1.Reg.20.Nō ſtabilieris tu neq regnū tuū.2.Reg. 5.Qñ confirmaſſet eū dñs regem.& in eo.7. Et firmabo regnū eius.3.Reg.2.Et firmatū eſt regnum eius nimis. Et in eo.3.Cōfirmatū eſt igitur regnū in manu ſalomōis. Pro uer.4.Et oēs vie tue ſtabilientur.Ezech.4.Et obfirmabis faciē tuā ad eā. Scribitur etiā aliqñ cū duplici nun.ſ. quādo

Sacerdotio fungi. Miniſtrare

Decorare.

Sacerdos

Sacerdotes.

Principales.

Primus.

Sacerdotium.

Feneſtre.

Cōburere.

Aduſtio.

Exuſtio. Cōbuſtio.

Fortitudo.

Robur.

Virtus.

Fructus.

Chameleō

Capere.

Continere

Sustinere.

Appēdere

Alere.

Paſcere

Accipere cibaria

Enutrire

Diſponer.

Diſpēſare.

Fraudulētus.

Parare.

Prepare

Dirigere.

Valere.

Formare.

Stabilire. Cōfirmare Firmare.

Obfirmāſ

© Biblioteca Nacional de España

est verbum quarte cõiugationis.vt Exo.15.Sanctuariũ tuũ dñe firmauerũt manus tue. Iob.8.Et diligenter inuestiga patrũ memoriã.Pro quo he.le.Et prepara siue dirige.s.te ad inuestigationẽ patrũ.Ps.7.Et dirigens iustum.Ps.9.Parauit in iudicio thronũ suũ.Ps.10.Parauerunt sagittas suas in pharetra.Ps.23.Et sup flumina prepauit eũ.Ps.36.A domino gressus hominis dirigentur.Ps.89.Et opa manuum nostrarum dirige.Prouer.24. Et prudẽtia roborabitur.i. stabilietur vel cõfirmabitur.Esa.51.Et parauerat ad perdẽdum.& in eodem.62. Donec stabiliat & donec ponat ierusalẽ laudem in terra.& inde נָכוֹן Nachõ.i.rectũ siue certum aut preparatum vel firmum.Geñ.41. Firmitatis indicium est.Pro quo he.le.Quia firmũ vel certũ est verbum. Exo.8.Non potest ita fieri.Pro quo hebrei legunt.Non est rectũ ita fieri. Et in eodem.34.Esto paratus mane.Deut.17. Et verum esse reperies. Pro quo hebrei legũt. Et ecce veritas: paratum vel certum verbũ.s.est.i. Reg.23. Et reuertimini ad me ad rem certam.Et in eodem.26.Et didicit quod illuc venisset certissime. Nec.8. Mittite partes eis qui non preparauerant.i.qui non habẽt paratum vel preparatũ.Ps.50. Et spiritum rectum innoua in visceribus meis.Ps.56. Paratum cor meum deus paratum cor meum. Ps.92.Parata sedes tua ex tũc. Osee.6.Quasi diluculũ preparatus est egressus ei?.Scribitur etiã cũ he in fine & dicitur נְכוֹנָה Nechona. Ps.5.Quoniam non est in ore eorum veritas. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nõ est emñ in ore eorũ rectũ. Inde כֵּן Gen aduerbium .i. recte.Sic. Ita.similiter.pariter.Nu.27.Iustam rem postulant filie Salphaad. Pro quo he.le. Recte siue rectum filie Salphaad loquuntur.& in eo.36.Recte trib? filiorũ Ioseph locuta est. 4.Reg.7.Non recte facimus.Eccl's.8.Et laudantur in ciuitate quasi iustorũ operũ.pro quo he.le.Et laudantur in ciuitate quasi recte operentur.Hiere.8. Nemo quod bonum est loquitur.i.quod rectũ est.& in plurali כֵּנִים Cenim.i.recti.Beatus hieronymus transtulit Pacifici.Geñ.42.Pacifici venimus.& in eo. si pacifici estis. Est etiã כֵּן Chen aduerbium similitudinis .i. ita. sic. similiter. sicut. Geñ.1. Et factum est ita.& in eo.25.Si sic mihi futurũ erat.& in eodem. 43.Si sic necesse est.Exo.1.Tanto magis multiplicabantur & crescebant.Pro quo he.le.Sic multiplicabantur & sic crescebant.& in eo.7.Feceruntq moyses & Aaron sicut preceperat dñs.& in eo.Feceruntq similiter malefici.& in eo. 10.Sic dñs sit vobiscum.Iudi.21.Alias aũt non repererunt quas simili modo traderent.pro quo he.le.Et non inuenerunt eis sic vel similiter.i.non inuenerũt certum numerum mulierũ secũdũ numerũ virorũ.2.Reg.18.Non sicut tu vis. 3.Reg.7.Et in iũcturis similiter desuper.& in eo.Pariterq habebat vnũ cubitũ & dimidiũ. Ester.7.Vt hec auderet facere.i.vt sic auderet facere. Ps.1.Nõ sic impii. Esa.33. Sic erit malus tuus vt dilatare signũ non queas.& in eo.51.Et habitatores eius sicut hec interibũt.pro quo he.le.Sic interibũt vel similiter interibunt.Hiere.23.Et fortitudo eorum dissimilis.Pro quo he.le.Et fortitudo eorũ nõ sic: vel nõ similiter. Osee.11.Sic abierunt a facie eorũ. Et aliqñ preponitur ei littera lamed & dicitur לָכֵן Lachẽ.i. Propterea siue ideo. Idcirco.vt Geñ.4.Nequaq̃ ita fiet sed omis qui occiderit cain septuplũ punietur.Pro quo he.le.Ideo siue propterea omnis qui occiderit cain. Et in eo .30. Dormiat tecum hac nocte.Pro quo he.le. Propterea siue ideo dormiat tecũ hac nocte.Iob.20.Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi.& in eodem.32.Ideo dicam audite me. & in eodem.37. Ideo timebunt eum viri.Esa.5.Propterea captiuus duct? est populus meus.& in eodem.Propterea dilatauit infern? animam suam.& in eodem.29.Propterea hec dicit dominus ad domum iacob.Soph.2.Propterea viuo ego dicit dominus.Preponitur etiam ei littera Beth & dicitur בְּכֵן Bechen. Pro quo beatus Hieronym? transtulit Tunc.vt Ester. 4.Et tunc ingrediar ad regem.Eccl's.8. Vidi impios sepultos.pro quo hebrei legunt. Et tũc siue & interdum vidi impios sepultos.Et aliqñ prepõitur ei dictio עַל Al.& dr עַל כֵּן Alcen.i.propterea.ideo.idcirco.quã obrem. Geñ.2.Quã obrẽ relinquat homo patrẽ suũ & matrẽ.& in eo.11. Idcirco vocatum est nomen loci illius babel.& in eodem. 16.Propterea appellauit puteum illum puteum viuentis. & in eodem.18.Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. & in eodem.29.Et idcirco appellauit nomen eius leui. & in eodẽ.38. Quia nõ tradidi eam sela filio meo. Pro quo he.le. Quia propterea nõ tradidi eã sela filio meo.i.propterea fecit hoc sel? quia nõ tradidi eã sella filio meo.Ps.1. Ideo nõ resurgũt impii in iudicio.Ps.41. Propterea mẽor ero tui de terra iordanis.Eccl's.8.Absq̃ timore vllo filii hoim perpetrant mala.Pro quo hebrei legunt Propterea cor filiorum hominum impletur in eis ad faciendum mala.i.impletur malicia & nequitia.Cãti.1. Ideo adolescẽtule dilexerũt te. Abach.1.Propter hoc lacerata ẽ lex.& ĩ eo.Propterea egreditur iudiciũ puersũ.Et a p̃dicta dictiõe deriuatur מָכוֹן Machon.i.firmitas.basis. habitatio.sedes.Exo.15.Firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְכוֹנָה Mechona.3.Reg.7. Et fecit decem bases eneas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas.& in eodem. Et ipsum opus basiũ interra sile erat & in eodem.In summitate autem basis erat quedam rotunditas.Zach.5.Et ponatur ibi super basim suam. Dicitur ẽt כַּן Can.i.basis.Exo.30.Facies & labium eneum cũ basi sua. & in eodem.31.Et omnia vasa eorum labium cum basi sua. Ponitur etiam pro sede vel gradu.vt Geñ.40. Et restituet te in gradum pristinum.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur כַּנָּה Cana.Ps.79.Et perfice eam quã plantauit dextera tua.Pro quo hebrei legunt. Et basim vel sedem quam plantauit dextera tua. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Et radicem quam plãtauit dextera tua.& inde תְּכוּנָה Thechuna.i.sedes siue habitatio.Pro quo beatus Hieronymus transtulit solium. Iob. 23. Et veniam vsq̃ ad soliũ eius. Item כָּוָן Cauan .i.torta siue placenta.& solum inuenitur in numero plurali.s.כַּוָּנִים Cauanim. Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi.& in eodem.44. Nunquid sine viris nostris fecimus ei placentas. Item כִּיּוּן Chiun.i.imago. Amos.5.Et imaginem idolorum vestrorum.Et aliqui hebrei dicunt ף significat idolum saturni. Eo quod saturnus in lingua arabica sic nominatur.

כּוֹס Cos.calix.scyph?. Geñ.40.Tuli ergo vuas & expressi in calicem.& in eodem.Et tradidi poculum pharaoni. Pro quo hebrei legunt.Et tradidi calicem in manu pharaonis.Ps.10.Pars calicis eorũ.Ps.22.Et calix meus inebrias. Ps.74. Quia calix in manu domini. Ps.115. Calicem salutaris accipiã.Hiere.25.Sume calicẽ vini furoris. Threñ. 4.Ad te quoq̃ perueniet calix.& in plurali כּוֹסוֹת Cosoth. Hiere.35.Scyphos plenos vino & calices. Item כּוֹס Cos.nomen est auis.Pro quo beatus Hieronymus transtulit bubonem.Leuit.11.Et accipitrem iuxta genus suum : bubonem & mergulum.Ps.101.Factus sum sicut nycticorax in domicilio.Pro quo beatus Hieronym? in psalterio iuxta he. ve. transtulit.Factus sum quasi bubo solitudinum.

כּוּר Cur.fornax.caminus.Deut.4.Vos autem tulit dominus & eduxit de fornace ferrea egypti:vt hñet pp̃m. Prouer. 27.Quomodo probatur in conflatorio argentũ.

Roborare. Firmitas Firmum Rectum Paratus. Certum Paratum Preparatus נְכוֹנָה Veritas Rectum כֵּן Recte. כֵּנִים Recti. Pacifici כֵּן Ita. Sic. Sicut Similiter. Pariter. לָכֵן Ideo. Propkea. Idcirco Tunc. עַל כֵּן Quãobrẽ. Idcirco Propkea Ideo. מָכוֹן firmissimũ מְכוֹנָה Basis. כֵּן Basis. Gradus. כַּנָּה Radix. תְּכוּנָה Solium. כַּוָּן כַּוָּנִים Placente כִּיּוּן Imago כּוֹס Calix. כּוֹסוֹת Scyphi. כּוֹס Bubo. Micticorax כּוּר Fornax

© Biblioteca Nacional de España

Caminus. & in fornace aurum. Esa. 48. Elegi te in camino paupertatis. Ezech. 22. Et ferrum & plumbū in medio fornacis. Et in eo. Vt cōflatur argentū in medio fornacis. Item כּוֹר Cor ideſt Corus. Genus menſure. 3. Reg. 5. Viginti millia coros tritici in cibum domui eiꝰ. Inde מְכֹרָה Mechora. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Radicem vel natiuitatem. Ezech. 16. Radix tua & generatio tua de terra canaā. & in eodem. 21. In terra natiuitatis tue iudicabo te. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat habitationē ſiue coloniam.

כּוֹר C.orus.

מְכֹרָה

Radix

כּוּשׁ Cus. propriū nomē eſt filii Cham. Geñ. 10. Filii autem cham cus & meſraim. Et ab eo dicta eſt ethiopia que hebraice dicitur. Cus. vt Geñ. 2. Circuit oēm terram ethiopie. Ps. 67. Ethiopia preueniet manus eiꝰ deo. & inde כּוּשִׁי Cuſi. i. ethiops. vt. 2. Paralip. 14. Et egreſſus eſt contra eos zara ethiops. & in titulo. Ps. 7. vbi dicitur. Sup verba ethiopis filii gemini. & ſecūdū hebreos vocatur ibi ſaul ethiops: eo quod nō potuit mutare cor ſuum ne odiret dauid: ſicut nec ethiops poteſt mutare pellē ſuā. Hiere. 13. Si mutare poteſt ethiops pellē ſuam. & in plurali כּוּשִׁים Cuſim. 2. Paralip. 14. Exterruitq; dñs ethiopes. & in eo. Fugeruntq; ethiopes. Scribitur etiā cū duplici iod. & dicitur כֻּשִׁיִּים Cuſiim. vt Amos. 9. Nunqd non vt filii ethiopū vos eſtis mihi. & in genere feminino כּוּשִׁית Chuſith. i. ethiopiſſa. Nu. 12. Propter vxorem eius ethiopiſſam. Et dicūt hebrei q̄ ethiopes & madianite & iſmaelite idē ſunt. & ideo vxor moyſi dicitur in predicto loco ethiopiſſa quāuis eſſet madianitis.

כּוּשׁ Cus.

Ethiopia

כּוּשָׁר

Ethiops.

כּוּשִׁים

Ethiopes.

כֻּשִׁיִּים

כּוּשִׁית

Ethiopiſſa

כָּזַב Cazab. mentiri. fruſtrari. fallere. deficere. Nu. 23. Non eſt deus quaſi homo vt mētiatur. 4. Reg. 4. Noli mentiri ancille tue. Iob. 24. Quis me pōt arguere eſſe mētitū. & in eo. 40. Ecce ſpes eius fruſtrabitur eū. Ps. 77. Et in lingua ſua mētiti ſunt ei. Ps. 88. Si dauid mētiar. Ps. 115. Oīs homo mendax. Prouer. 14. Teſtis fidelis nō mentietur. Et in eo. 30. Et arguat te & inueniaris mendax. Significat etiā deficere vel ceſſare. Eſa. 58. Et ſicut fons aquarū cuius non deficiūt aque. Geñ. 38. Quo nato parere vltra ceſſauit. Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco eſt nomē proprium loci. & legunt ſic. Et erat in chezib qñ peperit eū. Beatꝰ Hieronymus in libro de hebraicis queſtiōibꝰ ſuper predicto loco ſic ait. Verbū hebraicū hic p loci vocabulo poſitū eſt: qđ aquila pro re tranſtulit dicēs. Et vocauit nomē eius ſela: & factū eſt vt mentiretur in partu poſtq̄ genuit eū. Poſtq̄ eñ genuit ſela ſtetit partus eius: chezib ergo non nomen loci ſed mendaciū dicitur. vñ & in alio loco ſcriptum eſt. mentietur opus oliue. i. fructū oliua nō faciet. hec Hieronymꝰ. & inde כָּזָב Cazab. i. mendaciū. Ps. 4. Et queritis mendaciū. Prouer. 30. Vanitatem & verbū mendacii longe fac a me. & in plurali כְּזָבִים Cezabim. Iudi. 16. Et falſum locutus es. pro q̄ hebrei legunt. Et locutus es mihi mendacia. Prouer. 14. Et profert mendacia verſipellis. Oſee. 7. Et ipſi locuti ſunt cōtra me mēdacia. Scribitur ēt aliq̄n cū aleph in prīcipio. & dicitur אַכְזָב Achzab ſiue אַכְזִיב Achzib. Hiere. 15. Facta es mihi quaſi mendaciū aquarū infideliū. Mich. 1. Domꝰ mēdacii in deceptionē regibus iſrael. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Domos Achzib in deceptionē ſiue in mēdaciū regibꝰ iſrael. Eſt eñ achzib nomē proprium loci. De q̄ habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur & ceila & achzib & mareſa. Sed tranſlatio noſtra poſuit interpretationem pro nomine.

Mentiri

Fruſtrari.

Deficere.

כָּזָב Mendaciū

כְּזָבִים Mendacia

אַכְזָב

אַכְזִיב Mendatia

כַּזָּר Chazar. crudelis. Et additur ei littera aleph in prīcipio. & dicitur אַכְזָר Achzar. Iob. 30. Mutatꝰ eſt mihi in crudelē. & in eo. 41. Non quaſi crudelis ſuſcitabo eū. Et aliq̄n ſcribitur cum iod in fine & dicitur אַכְזָרִי Achzari. Prouer. 12. Viſcera aūt impiorum crudelia. Hiere. 6. Crudelis eſt & non miſerebitur. & in eodem. 30. Percuſſiꝰ te caſtigatione crudeli. & in eodem. 50. Crudeles ſūt & immiſericordes & ide אַכְזָרִיוּת Achzariuth. i. crudelitas. vt Prouer. 17. Ira non habet miſericordiam. Pro quo hebrei legunt. Crudelitas ire. Poteſt etiam legi ſic. Crudelitatem ira. ſ. habet. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

כַּזָּר Crudelis

אַכְזָרִי

אַכְזָרִיוּת Crudelitas

Coach. fortitudo. virtꝰ. robur. potētia. poteſtas. De q̄ vide ſupra in dictiōe כֹּחַ Choaa cū vau in medio dictiōis.

כֹּחַ

Cachad. celare. abſcondere. occultare. latere. negare. delere. deſtruere. deſolare. percutere. Geñ. 47. Non celamus domino noſtro. 1. Reg. 3. Oro te ne celaueris me. Et in eo. Hec faciat tibi deus: & hec addat ſi abſconderis a me. & in eo. Et nō abſcōdit ab eo. 2. Reg. 18. Nequaq̄ hoc regē latere potuiſſet. Iob. 15. Sapiētes cōfitentur & nō abſcōdūt a pribꝰ eorū. & in eo. 20. Abſcōdit illud ſub lingua ſua. Ps. 138. Nō ē occultatū oſmeū a te. Sigñat ēt negare. Iob. 6 Nec cōtradicā ſermonibꝰ ſancti. i. nō negabo ſermōes ſācti. Significat ēt deſtruere vl delere. aut deſolare ſeu ſuccidere vel percutere. Exo. 23. Quos ego cōteram. i. deſtruam vel diſperdam. Iob. 4. Aut quādo recti deleti ſunt. & in eo. 15. Habitabit in ciuitatibꝰ deſolatis. & in eo. 22. Nōne ſucciſſa eſt erectio eorū. 2. Paralip. 32. Et percuſſit omnem virum robuſtum & bellatorem.

כָּחַד

Celare.

Abſcōdere

Latere

Occultare

Negare

Conterere

Diſpdere.

Delere.

Deſolare

Succidere

Percutere

כָּחַל Cachal. Linire. Circunlinire. Ezech. 23. Circunliniſti ſtibio oculos tuos.

כָּחַל

Circūliniſ

כָּחַשׁ Cachas. negare. mentiri. deficere. Geñ. 18. Negauit ſara. Leuit. 6. Negauerit pximo ſuo depoſitū. Deut. 33. Negabunt te inimici tui. Ioſ. 24. Ne forte negare velitis & mentiri domino deo veſtro. 2. Reg. 22. Filii alieni reſiſtent mihi. Pro quo hebrei legunt. Filii alieni mentientur mihi ſiue negabunt mihi. Ps. 17. Filii alieni mētiti ſunt mihi. Ps. 65. Mentiētur tibi inimici tui. Eſa. 59. Peccare & mētiri contra dominū. Oſee. 4. Maledictū & mendaciū & homicidium. Pro quo hebrei legunt. Maledicere & mentiri ſiue negare: & interficere. & in eodem. 9. Et vinū mentietur eis. i. deficiet. Abach. 3. Mentietur opus oliue. Zach. 13. Et nec operientur pallio ſaccino vt metiantur. Ponitur etiam pro immutari. Ps. 108. Et caro mea mutata eſt propter oleū Hebrei tñ dicūt q̄ in p̄dicto loco ſignificat marceſcere vel extenuari. Vnde ipſi legūt. Et caro mea marceſcit ſiue extenuatur a pinguedine ſiue ab oleo. Iob. 16. Vbi nos legimꝰ. Et ſuſcitatur falſiloquus aduerſus facie meā cōtradicēs mihi. Ipſi legūt. Et ſuſcitatur in me macies meas ſiue tenuitas mea in facie meā teſtificatur. Vnde premittitur. ruge mee teſtimonium dicūt contra me. Poteſt etiā intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Inde כָּחַשׁ Cachas. i. negatio mendaciū ſiue mendax. Ps. 58. Et de execratione & mendacio annūcia būtur. Eſa. 30. Filii mēdaces filii nolētes audire legem dei. Oſee. 7. In malicia ſua letificauerunt regē & mēdaciis ſuis principes. & in eo. 10. Comediſtis fructū mendacii. & in eodem. 11. Circūdedit me ephraim in negociatione. Debet legi in negatione vel in mendacio.

כָּחַשׁ

Mendaciū

Negare

Mentiri.

Deficere.

Mutari

Marceſcere

כִּי Chi. Quia. qñ. q. enim. quidē. cū. qñ. ſi. Geñ. 2. Quia in ipſo ceſſauerat ab oñi opere ſuo. & in eo. 4. Qñ occidi virū in vulnꝰ meū. & in eo. 5. Quia tulit eū dñs. & in eo. 11. Quia ibi cōfuſū eſt labiū vniuerſe terre. & in eo. 20. Quia propheta eſt. & in eo. 21. Quia in iſaac vocabitur tibi ſemē. & in eo. 26. Qñ potētior nobis factꝰ es. & in eo. 32. Qñ ſi cōtra deū fortis fuiſti. Exo. 8. Qñ nō eſt ſicut dñs deꝰ nr̄. & in eo. 23. Quia nō dimittet cū peccaueris. Ps. 1. Qñ nouit dñs viā iuſtorū. p̄s. 17. Quia cuſtodiui vias dñi. p̄s. 23. Quia ipſe ſup maria fundauit eū. Dañ. 9. Quia receſſimus a te. & aliq̄n ſigñat qđ vl quidē. Geñ. 1. Et vidit deꝰ lucē q̄ ēt q̄ bona. & in eo. 12. Quare nō indicaſti mihi q̄ vox tua eſſet.

כִּי Quia.

Quoniam

© Biblioteca Nacional de España

Et in eo.15.Qđ posse ſſurus ſum eā. Exo.23.Quod ſi audieris vocē eius.& in eo. Quod tibi certe erit in ſcādalum. Iob.9.Vere ſcio q̄ ita ſit.& in eo.40. Quod influat iordanis in os eius. Itē ponitur pro enim vel quidē. Geñ.2. Non enim pluerat dñs deus.& in eo.8.Aque enim erāt ſup vniuerſam terrā.& in eo.16.Dixit eñ pfecto hic vidi. Exo.10. Eſt eñ ſolēnitas dñi dei noſtri.& in eo.14.Dñs eñ pugnat pro eis.Et in eo.16. Ignorabāt enim quid eēt.& in eo.34. Populus eñ dure ceruicis eſt.Nu.15.Verbū eñ dñi cōtem pſit.1.Reg.21.Et quidem ſi de mulieribus agitur.Iob.14. Tu quidē greſſus meos dinumeraſti.Threñ.3. Nō eñ humiliauit ex corde ſuo.Itē ſignificat cū vel q̄ñ. Geñ.4. Cū operatus fueris eam.& in eo.30.Q̄ñ placiti tps aduenerit. Exo.7.Cū dixerit vobis pharao oñdite ſigna. Deut.6. Cū interrogauerit te filius tuus.& in eo.7.Cū vero introduxerit te dñs deus tuus in terrā. & in eo.12. Q̄ñ dilatauerit dñs deus tuus terminos tuos.& in eodē.13.Q̄ñ audieris vocem dñi dei tui. Ioſ.17.Cū ſubuerteris cananeū. Prouer.23 Q̄ñ ſederis vt comedas cū principe.& in eo.26. Q̄ñ ſubmiſerit vocem ſuā. Ponitur ēt pro ſi. Exo.1.Si ingruerit cōtra nos bellū.& in eo.23. Si ſeruieris diis eorū. Deut.4. Si genueris filios ac nepotes. Ps.12.Qui tribulāt me exultabunt ſi motus fuero. Ps.22.Nā & ſi ambulauero in medio vmbre mortis. Prouer.23.Si eñ percuſſeris eū virga non morietur. Item ponitur pro vt. Geñ.38.Quid dabis mihi vt fruaris cōcubitu meo. Iudi.8. Vt dem? exercitui tuo panes. Ponitur ēt aliq̄ñ relatiue. vt. Geñ.48.Qui maior natu erat. Iob.41.Nō quaſi crudelis ſuſcitabo eū. pro quo hebrei le. Nō ē crudelis qui ſuſcitet eū. Pōitur ēt pro ſed. Ioſ. 17.Sed tranſibis ad mōtē. Ponitur ēt pro quāuis. vt in eo. Quē dicis ferreos habere curr? & eſſe fortiſſimū. Pro quo he.le. Quāuis curr? ferreos habeat & quāuis ſit fortiſſim?. Et q̄ñ p̄ponitur dictiōi אִם Im. & dicitur כִּי אִם Ci im. tūc ambe dictiones ſignificāt niſi. Sed.quia ſi. Qđ ſi. Geñ.32. Niſi benedixeris mihi. Deut.16.Sed in loco quem elegerit domin?. Ps.1.Sed tanq̄ ventus quē proiicit vētus. Eſa.59. Sed iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos & deū veſtrum. Hiere.37.Sed & ſi percuſſeritis omnē exercitū chaldeorū. 1.Reg.14.Quia ſi ſuper ionathā filium meū factū eſt. Hiere.Si laueris te nitro.pro quo he.le.Quia ſi laueris te nitro.i.quāuis laueris te nitro. Threñ.3.Quia ſi abiecit:& miſerebitur.& aliquādo preponitur ei lra he.& dicitur הַכִּי Hachi.& eſt dictio dubitatiua.i.num quia.nūquid.vt Geñ.29 Num quia frater meus es gratis ſeruies mihi. 2. Reg.9. Putas ne eſt aliquis q remāſerit de nomo ſaul.i.nūquid eſt aliquis. Iob.6.Nunquid dixi afferte mihi. Reperitur ēt affirmatiue pro iuſte ſiue vtiq̄. Geñ.27.Iuſte vocatū eſt nomē eius iacob.2.Reg.23.Et inter tres nobilior. Pro quo he.le. Et de tribus vtiq̄ nobilior.

כִּיד Chid.interitus.interfectio. Iob.21.Videbunt oculi ei? interfectionē ſuā.& inde כִּידוֹן Chidō.i.clype?.ſcutū. haſta ſiue lancea:1.Reg.7.Et clypeus ereus tegebat humeros eius. Iob.39. Vibrabit haſta & clypeus. Hiere. 50. Arcū & ſcutū apprehēdāt. Significat ēt lāceā ſiue haſtā. vt Iob.41. Et deridebit vibrātē haſtā. Ioſ.8.Leua clypeū qui in manu tua eſt. Pro quo he.le. Extende lanceā ſiue haſtā que in manu tua eſt. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica.ſ.haſtam. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

כִּיל Chil.fraudulentus.& additur in fine lra iod. & dr כִּילַי Chilai. Eſa.32. Nec fraudulētus vocabitur maior.& in eodem. Fraudulenti vaſa peſſima. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat auarum ſiue parcum.

כִּים Cim.nomē ſtelle vel cōſtellationis ſtellarum. & additur he in fine. & dicitur כִּימָה Cima. pro quo beat? Hieronymus trāſtulit Hyadas: ſiue pliadas. Iob.9. Qui fecit arcturū & oriona & hyadas & interiora auſtri. & in eo.38. Nūquid cōiungere valebis micātes ſtellas pliadas. In alio vero loco traduxit arcturū. Amos.5. Facientē arcturū & orionē & cōuertētem in mane tenebras.& aliqui hebrei dicunt q̄ ſunt ſeptem ſtelle in fine ſigni arietis.

כִּיס Cis. marſupiū. ſacul?. Deut.25.Nō habebis in ſacculo tuo diuerſa pondera. Et pro pōdere ponitur in hebreo lapis. Prouer.1. Marſupiū vnū ſit oium noſtrū. & in eo. 16. Et opera eius lapides ſeculi. Debet legi ſacculi.i.oīa pōdera ſacculi. Nā vt ſupra dictū eſt in hebreo aliq̄n ponitur lapis pro pondere. Eſa.46.Qui confertis aurum de ſacculo.

כֵּיף Ceph. petra. ſaxū. rupes. Iob.30. In cauernis terre. vel ſup glareā. pro quo he.le. In cauernis terre & petrarū. Hiere.4. Et aſcenderunt rupes.& inde in euāgelio cephas interpretatur petra. Iohānis.1. Tu vocaberis cephas qđ interpretatur petrus. vnde petrus dicitur a petra.

כִּיּוֹר Ciior. cōcha. ſiue labrū.i.vas in quo erat aqua ad lauādum. Exo.30. Facies & labrū eneū cum baſi ſua. Et in eo.38. Fecit & labrū eneū cum baſi ſua.2. Paralip.4. Fecit quoq̄ cōchas decem. Pōitur ēt pro lebete.1.Reg.2. Et mittebat eam in lebetem. Significat ēt כִּיּוֹר Ciior fornacē vel caminū. Zach.12. Sicut caminū ignis in lignis.& ide כִּירַיִם Ciraim.i.inſtrumētū in quo ſuſtentātur olle ad ignem poſite. Pro quo beat? Hieronym? trāſtulit. Chytropodes. Leuit.11. Siue clibani ſiue Chytropodes deſtruentur.

כַּכָּה Cacha. Sic. Ita. De quo vide ſupra in dictiōe כה Co.

כִּכָּר Cicar. torta. maſſa. talentū. De q̄ vide infra poſt dictionem כר Char.

כָּל Col. omnis. totus. vniuerſus. & eſt communis generis & vtriuſq̄ numeri. De quo vide in dictione ſequenti.

כָּלַל Calal. cōplere. cōſumare. perficere. Ezech.27. Ipſi cōpleuerūt pulchritudinē tuam.& inde כְּלִיל Celil. ſiue כָּלִיל Calil.i.totū. cōſumatū. pfectū. itegrū. Exo.28. Facies & tunicā ſuperhumeralis totā hyacithinā.1. Reg.7. Holocauſtū integrū dño. Threñ.2. Heccine eſt vrbs quā dicūt pfecti decoris. Ezech.15. Quia perfecta erat in decore meo. & in eo.18. Perfectus decore. Ponitur ēt pro totali combuſtiōe aut pro holocauſto. Leuit.6. Et tota cremabitur in altari.& in eo. Omne eñ ſacrificiū ſacerdotum igne conſumetur. Deut.13. Et cum ipſa ciuitate ſuccēdes: ita vt vniuerſa cōſumas. Iudi.20. Et flāmas in ſublime ferri. Pro quo he. le. Et ecce aſcēdit totalis exuſtio ciuitatis vſq̄ ad celū. Pōitur etiā pro holocauſto. Ps.50. Tūc acceptabis ſacrificiū iuſtitie oblationē & holocauſtū. Itē כְּלִיל Calil.i.penitus. totaliter. Eſa.2. Et idola penitus cōterentur.& inde מְכֻלָּל Michlol.i.veſtis varia ſeu multifariā. Ezech.23. Indutis veſte varia.& in eo.27. Ipſi negociatores tui multifariā.& ide מְכֻלָּל Michlal.i.ſpecies pulchritudo oñimoda. Ps.49. Ex ſion ſpecies decoris ei?. Sed beatus Hieronym? in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. De ſiō pfecto decore.& inde כְּלוּל Chelul. pro quo btūs Hieronymus trāſtulit. Deſponſationem. Hiere.2. Et charitatē deſpōſationis tue.& inde כְּלָה Cala.i. ſponſa ſiue nurus. Cāti.4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſpōſa. Eſa.49. Et circūdabis tibi eos ſicut ſpōſa. Significat ēt nurū. vt Geñ.38. Neſciebat eñ q̄ nurus ſua eēt. 1.Reg.4. Nur? aūt ei? vxor phinees. Ezech.22. Socer nurū ſuā polluit. Mich.7. Nurus cōtra ſocrū ſuā.& ide כָּל Col.i. oīs. totus. cūctus. vniuerſus.& eſt cōmunis gñis & vtriuſq̄ nūeri. Geñ.1. Viditq̄ deus cūcta que fecerat. & in eo.2. Ex omni ligno paradiſi comede.& in eodem.3. Et terram comedes, cunctis diebus vite tue.& in eodem.4. Omnis qui

© Biblioteca Nacional de España

Omnes. occiderit cain. & in eodem. 24. Ex omnibus bonis ei⁹ portans secum. & in eodem. 41. Omnesq; prouincie veniebāt in egyptum. Exo. 24. Omnia que locutus est dominus faciemus. & in eodem. 33. Ego ostendam tibi omne bonum meum. Leuit. 2. Ac totum thus. Deut. 6. Diliges dominum deū tuum ex toto corde tuo. 4. Reg. 8. Et omnia bona damasci. i. ex oibus bonis damasci. Ester. 5. Cum hec oīa habeam. Ps. 1. Et oīa quecūq; faciet prosperabūtur. Ps. 13. Oēs declinauerūt. Ps. 118. Quoniā oīa seruiūt tibi. & in eo. Clamaui in toto corde meo. Ps. 150. Oīs spūs laudet dñm. prouer. 4. Et vniuerse carnis sanitas. & i eo. 10. Et vniuersa delicta operit charitas. & in eo. Vniuersa propter semetipm operatus est dñs. Hiere. 1. Et vniuersa que mandauero tibi loqueris. Itē pōitur pro quicquam vel pro aliquid. Leuit. 3. Nec sāguinem nec adipem oīno comedetis. i. nec quicq̄ sanguinis vel adipis comedetis. 4. Reg. 4. Non habeo ancilla tua quicq̄ in domo. Et aliquando significat nullum si ue nihil. s. cum precedenti negatione vel sequenti. Exo. 20 Non facies omne opus in eo. i. nullū opus facies in eo. Nu. 10. Nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man. 2. Reg. 12. Pauper autem nihil habebat omnino. & in lingua chaldai ca scribitur cū aleph in fine & dicitur כֹּלָא Cholla. Dañ. 2. Quomodo ferrum cōminuit & domat omnia. & componitur cum pronominibus hoc modo כֻּלִּי Culli. i. totus ego כֻּלֵךְ Cullech. i. totus tu. כֻּלֹּ Cullo. i. totus ille siue omnis ille. כֻּלַנָ Cullanu. i. omēs nos. כֻּלְכֶם Cullechē. i. omnes vos כֻּלָם Cullam. i. omnes illi siue vniuersi illi. Et aliquādo scribitur cum he & dicitur כֻּלָּהָם Cullāham. i. omēs ipsi aut vniuersi illi. 2. Reg. 23. Quasi spine euellentur vniuersi. i. vniuersi illi. & in genere femininо mutat mem in nun. & dicitur כֻּלָּן Cullan. i. omnes ille. Scribitur etiam aliquādo cum he in fine. & dē כֻּלָּנָה Cullāna. Geñ. 42. In me hec omia mala reciderunt. & aliquando scribitur cum duplici he. Et dicitur כֻּלָּהָנָה Cullāhana. 3. Reg. 7. Fusura vna & mensura sculpturaq; consimili. pro quo hebrei legunt. Fusura vna & mensura vna & sculptura vna omnibus illis. & Inde מְכֻלּוֹת Mechloth. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit omia. 2. Paralip. 4. Omnia de auro purissimo facta sunt. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat vasa. De quo vide infra in dictione כָּלָה Cala.

Omnia. Omne. Totum. Uniuersa. Quicq̄ Nullum Nihil. Omnia. Omnia.

כָּלָא Cala. prohibere. vetare. cessare. claudere. Geñ. 8. Et p hibite sunt pluuie de celo. Exo. 36. Sicq; cessatum est a muneribus offerendis. Pro quo hebrei legunt. Et prohibit⁹ est popul⁹ ab oblatione. i. a muneribus offerendis. Nu. 11. Domine mi moyses prohibe eos. Ps. 39. Ecce labia mea non prohibebo. & in eodem. Tu autem domine ne lōge facias miserationes tuas a me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu domine non prohibebis misericordias tuas a me. ps. 87. Traditus sum & nō egrediebar. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Clausum & non prodeuntem. Ps. 118. Ab omni via mala prohibui pedes meos. Hiere. 32. Et hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis iuda. Et sequitur in hebreo. Clauserat enim eum sedechias rex iuda. Aggei. 1. propter hoc super vos prohibiti sunt celi ne darēt rorem: & terra prohibita est ne daret germen suū. & inde כֶּלֶא Cele siue בַּלּוֹא Calu. i. clausura siue carcer. Esa. 42. De domo carceris sedentes in tenebris. & in eodem. Et in domibus carcerum absconditi sunt. Hiere. 37. Ipse enim prepositus erat sup carcerē. & in eo. Quia missistis me in domū carceris. & in eo. 52. Et eduxit eū de domo carceris. & in eo. Et mutauit vestimēta carceris eius. & inde מִכְלָא Michla. i. ouile siue caula vbi pecora clauduntur. Ps. 77. Et sustulit eum de gregibus ouiū. Pro quo hebrei. le. Et tulit eū de caulis siue de ouilibus ouium. Scribitur ēt cū he in fine loco aleph. vt Abach. 3. Abscindetur de ouili pecus. & inde כִּלְאַיִם Cilaim. i. mixtim: siue mixtio duarū specierū vel diuersarum rerū. Leuit. 19. Iumenta tua nō facies coire cū alterius generis animantib⁹: agrum tuū non seres diuerso semine: veste q̄ ex duob⁹ texta est non induēris. Pro quo he. le. Iumentum tuū nō facies coire mixtione: agrū tuū non seres mixtione. & vestis mixtim. s. de lana & lino contexta nō ascendat sup te. Vbi in hebreo ter ponitur predicta dictio. Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

Prohibere Cessare. Claudere. Carcer. Caula.

כֶּלֶב Cheleb. canis. Exo. 11. Apud oēs aūt filios israel non mutiet canis. Deut. 23. Nec precium canis. 1. Reg. 17. Nunquid ego canis sum. & in plurali כְּלָבִים Chelabim. Ps. 21. Quoniā circūdederūt me canes. Esa. 56. Et canes muti nō valētes latrare. Item כְּלוּב Chelub. i. canistrū. Beatus Hieronymus trāstulit uncinū. Amos. 8. Et ecce uncinus pomorū. Significat etiā locū ex virgultis cōtextū in quo aues seruantur vel capiuntur. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit decipulā. Hiere. 5. Sicut decipula plena auib⁹. Est ēt כֶּלֶב Caleb nomē propriū viri. Nu. 13. De tribu iuda caleb filiū Iephone. & inde כָּלִיבִי Calibi. i. vir de gñe caleb. 1. Reg. 25. Erat aūt de gñe caleb.

Canis. כֶּלֶב כְּלָבִים Canes. כְּלוּב Canistrū. Uncinus. Decipula. כֶּלֶב Caleb. כָּלִיבִי Vir de genere caleb.

כָּלָה Cala. perficere. cōplere. cōsumare. finire. cessare, cōsumere. delere. disperdere. deficere. expectare: seu desiderare. prohibere. Geñ. 2. Igitur perfecti sunt celi & terra. & in eo. Cōpleuitq; deus die septimo opus suū. & in eo. 28 Vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerint. & in eo. 24 Cūq; ille bibisset. pro quo he. le. Et cōpleuit dare ei potum & in eo. Donec cūcti bibant. Pro quo he. le. Donec cōpleāt vel perficiāt bibere. & in eo. 41. Igitur trāsactis septē vbertatis annis. Pro quo he. le. Et cōpleti siue finiti sunt septem vbertatis anni. Exo. 5. Cōplete opus vestrū. & in eo. 39. Perfectū est igitur omne op⁹ tabernaculi. Nu. 7. In die quo cōpleuit moyses tabernaculū. Deut. 26. Q̄n cōpleueris decimā cūctarū frugū. 1. Reg. 20. Scito quia cōpleta est malitia eius. 3. Reg. 8. Cūq; cōplesset salomō orās. 2. Paralip. 7. Cōpleuitq; salomon domū dñi. Iob. 36. Cōplebunt dies suos in bono. Ps. 71. Defecerūt hymni dauid filii iese. pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Cōplete sunt orationes dauid filii iese. Hiere. 8. Finita est estas. & in eo. 43. Factū est aūt cū cōplesset hieremias loquens ad populū. & in eo: 44. Donec penit⁹ cōsūmātur. Ezech. 43 Eo q̄ cōsumpsi eos in ira mea. Itē significat cessare. Nu. 27 Vt qescāt q̄rele eorū a me. i. vt cessēt vl finiātur. 2. Reg. 14. Cessauitq; rex dauid psequi absalō. Itē significat dispdere aut delere vel cōsumere. Exo. 33. Ne forte dispdā te in via. Nu. 16. Vt eos repēte dispdā. & in eo. 25. Vt nō ipe delerem filios isrl. Iob. 7. Et cōsūpti sūt absq; vlla spe. Ps. 73. De medio sinu tuo in finē. Pro q̄ btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Ad medīū sinū tuū cōsumēs. Ps. 118. Paulomin⁹ cōsumauerūt me in terra. Esa. 10. Et consumabitur indignatio. & in eo. 49. Fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere. 14. Et ego cōsumā eos. & in eo. 16. Et gladio & fame consumētur. & in eo. 49. Donec cōsumā eos. Malach. 3. Et vos filii iacob nō estis cōsumpti. & aliq̄n scribitur cū aleph in fine loco he. Dañ. 9. Vt cōsumatur preuaricatio. Itē significat deficere. Deut. 28. Et deficientib⁹ ad cōspectū eorum tota die. 3. Reg. 17. Hydria farine nō deficiet. Ps. 68. Defecerunt oculi mei dum spero in deum meū. Ps. 70. Cum defecerit virtus mea ne derelinquas me. Ps. 118. Defecit in salutari tuo anima mea. & in eodem. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum. Hiere. 14. Defecerūt oculi eorū. Threñ. 3.

Perficere Cōplere. Finire. Cessare. Dispdere. Delere. Cōsumere. Deficere.

© Biblioteca Nacional de España

Quia non defecerunt miserationes eius. Item significat
Expectare expectare vel desiderare. Iob. 31. Et oculos vidue expectare feci. Ps. 83. Concupiscit & deficit aia mea in atria dñi. p
Desiderar. quo he. le. Concupiscit & desiderat anima mea ad atria domini siue in atria dñi. z. Reg. 14. Cessauitq; rex dauid per
sequi absalom. pro quo he. le. Et desiderauit dauid egredi
ad Absalom. Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra. vt
supra dictū est. Item significat prohibere siue claudere. vt
Prohibe. Cōcludere. Gen. z3. Nullusq; te phibere poterit. 1. Reg. 6. Vituloscq; ea
rum concluserunt domi. i. phibuerunt exire. Et in eo. 25.
Que' phibuisti me hodie ne irē ad sanguinē. Et aliqñ scribitur cū aleph loco he. vt. ps. 118. Ab omni via mala phibui pedes meos. & de hoc vide supra in dictione בָּלָא cala.
cum aleph in fine. & inde בָּלָה cala. i. consumatio. Esa. 10.
Cōsumatio Cōsumationem enim & abbreuiationē dñs deus exercitu
um faciet. Ezech. 11. Consumationē tu facis. Soph. 1. Quia
cōsumationē cū abbreuiatione faciet. Ponitur ēt aduerbialiter. i. cōsumate siue perfecte. vt Exo. 11. Post hec dimittet
vos & exire compellet. pro quo he. le. Post hec dimittetvos
& cū dimiserit cōsumate siue perfecte eiiciet vos hinc. & ē
sensus sicut in lra nostra. & aliqñ scribitur cum tau in prin
cipio & dicitur תִּכְלָה Thichla. i. cōsumatio. ps. 118. Omnis
Cōsumatio Finis. Perfectū. cōsumatiōis vidi finem. scribitur ēt cū tau i fine & dicitur.
תַּכְלִית Thachlith. i. finis siue cōsumatio. vt Iob. 28. Et vni
uersorū finē ipe cōsiderat. Ps. 138. pfecto odio oderā illos
i. fine vel cōsumatiōe odii oderam illos. & inde בִּלְיוֹן Cila
Cōsumatio Elas. ion. i. consumatio. Esa. 10. Consumatio abbreuiata inun
dabit iustitiā. & inde כְּלִי Chēli. i. vas siue instrumētū. Arma. ornamentū. vestis. Gen. 24. Prolatisq; vasis argenteis
& aureis: ac vestibus dedit ea rebece. Exo. 22. Si quis comē
dauerit alicui pecuniā aut vasa. Et in eo. 25. Omne pōdus
candelabri cū vniuersis vasis suis habebit talentum auri.
Leuit. 6. Vas fictile in quo cocta est confringetur: q; si vas
eneū fuerit. Et in eo. 15. Et vbicūq; sederit. pro quo he. le.
Sella. Et oē vas in quo sederit. i. oīs sedis vel sella aut instrumentum in quo sederit. & in eo. vas fictile cōfringetur. & ī eo.
Vas aūt ligneū lauabitur aqua. Nu. 19. Et mittet aquas vi
uas sup eos in vas. & in eo. 35. Si quis ferro percusserit. p q̄
Instrm. he. le. Si quis vase ferreo. i. instrumento ferreo percusserit.
Et in eo. Si ligno percusserit. Pro quo hebrei legunt. aut si
vase ligneo. i. instrumento ligneo percusserit. Deut. 23. Fo
ras autem ne feras tecum. pro quo hebrei legunt. Et in va
se tuo ne reponas. sed beatus hieronymus transtulit sensū.
Ester. 1. Et aliis atq; aliis vasis cibi inferebantur. Ps. 2. Et
tanq̄ vas figuli confringes eos. Esa. 22. Omne vas paruu
lum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorū. i. īstru
mentum musicum. Et in eo. 32. Fraudulenti vasa pessima
sunt. & in eodem. 54. Omne vas quod fictum est cōtra te.
Arma. Significat etiam arma. Gen. 27. Sume arma tua. & ieodē.
49. Vasa iniquitatis bellantia. i. arma iniquitatis. Pōitur
Vestis. Monile. etiam pro veste. vt Deut. 22. Non induetur mulier veste vi
rili. Esa. 61. Et quasi sponsam ornatam monilibus suis. pro
quo hebrei legunt. Et quasi sponsam ornatam vasis suis. i.
vestimentis vel ornamentis suis. Et etiam instrumenta cu
iuscūq; rei dicūtur in hebreo vasa eius. vt Ps. 70. confitebor tibi in vasis psalterii. Esa. 13. Dominus & vasa furoris
eius. Zach. 11. sume tibi vasa pastoris stulti. & inde מְכֵלוֹת
Vasa. Michloth. i. vasa secundum hebreos. z. Paralip. 4. Omnia
de auro purissimo facta sunt. pro quo he. le. vasa de auro.
poterit etiam signare oīa sicut est in littera nostra. de quo vi
Renes. de supra in dictione כָּלַל Calal. & inde כְּלָיוֹת Celaioth. i. re
nes siue renūculi. Leuit. 3. Et duos renes. & in eo. Et reticu
lū iecoris cū renūculis. Iob. 10. reposita ē hec spes mea in si
nu meo. pro quo he. le. Cōsumati siue pfecti sunt renes mei
ī sinu meo. De quo vide Burgeñ. in additiōibus sup p̄dicto
loco. ps. 15. Increpuerūt me renes mei. Ps. 25. Vre renes
meos & cor meū. ps. 138. Quia tu possedisti renes meos.
Hiere. 11. Qui phas renes & corda. & solū inuenitur in nu.
plu. Ponitur ēt p medulla. Deut. 32. Cum medulla tritici. Medulla.
Et dicūt hebrei q̄ ponitur ibi pro granis tritici: eo quod in
figura assimilantur reñibus. Item כַּלָּה Calla. i. spōsa. siue nu
rus. De quo vide supra in dictione כַּלָּל Calal. כַּלָּה
sponsa.
כַּלָּה Calach. Senīū vel senecta. beatus hieronymus transtu
lit. abūdātiā. s. dierū: qd est idem qd senecta. Iob. 5. In
gredieris i abūdātia sepulcrū. & ī eo. 30. Et vita ipa putabā
tur īdigni. i. lōgiori vita. p quo he. le. sup ipos pīt senecta.
כִּלְכֵּל Cilcal. sustinere. sustentare. Enutrire. De quo vide
supra in dictione כּוּל Chol.
כָּלַם Calā. erubescere. reuereri. cōfundi. siue cōfūdere. mo
lestare. Nu. 12. Nōne debuerat saltē septē diebus rubo
re suffundi. 1. Reg. 20. Eo qd confudissēt eū pater suus. z.
Reg. 10. Erāt enī viri cōfusi turpiter. Iob. 11. A nullo cōfuta
beris. i. cōfūderis. ps. 39. Et reuereātur qui volūt mihi ma
la. ps. 73. Ne auertatur humilis factus confusus. Hiere. 3 no
luisti erubescere. Et in eo. 6. Et erubescere nescierunt. & in
eo. 14. Cōfusi sunt & afflicti. pro quo he. le. Cōfusi sunt & e
rubuerūt. & in eo. 31. Cōfusus sū & erubui. Ezech. 36. Con
fundemini & erubescite. Itē significat molestare. 1. Reg. 25
Nunquā eis molesti fuimus. & in eo. boni satis fuerunt no
bis & nō molesti. Iudi. 18. Et nullo eis penitus resistente. i.
nullo molestante. & ide בְּלִימָה Celimma. i. verecūdia. cōfu
sio. opprobriū. ps. 68. Operuit cōfusio faciē meā. Prouer.
18. Stultū se esse demōstrat & cōfusione dignū. Hiere. 20.
Opprobrium sempiternū. quod nulla oblitiōe delebitur.
Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantibus. pro
quo he. le. Faciem meā nō abscondi ab opprobriis vel cōfu
siōibus. vbi ponitur בְּלִימוֹת Celimmoth in nūero plurali.
כְּלִי Celaph. Instrumentum dolatorium. Et solum inueni
tur in numero plurali. s. כַּלָּפוֹת Celaphoth. Ps. 73. In
securi & ascia deiecerūt eā. Pro quo beatus hieronym⁹ in
psalterio iuxta hebraicam veritatē transtult. bipenni et do
latoriis deraserunt.
כָּמַהּ Cama. Desiderare. Cōcupiscere. quādo. quod. siue quā
tum. Ps. 62. Quā multipliciter tibi caro mea. Pro quo
beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatem
transtulit. Desiderauit ad te caro mea. Significat ēt quādo.
aut quot. Ps. 34. Dñe quādo respicies. Ps. 118. Quot sunt
dies serui tui. Iob. 13. Respōde mihi quātas habeo iniquita
tes Zach. 2. Et videam quanta sit longitudo eius & quanta
latitudo eius.
כְּמוֹ Cemo. sicut. tanq̄. Iob. 19. Quare psequimini me si
cut deus. ps. 28. Et comminuet eas tanq̄ vitulū libani.
ps. 57. sicut cera que fluit auferentur. Et in eo. Sicut viuen
tes sic in ira. ps. 62. Sicut adipe & pinguedine repleatur
aia mea. & cōponitur cū pnominibus hoc modo כְּמוֹנִי Ca
móni. i. sicut ego. כָּמוֹךָ camocha. i. sicut tu. 3. Reg. 22. sicut
ego sum ita & tu. pro quo he. le. sicut ego sicut tu. Esa. 38. Si
cut ego hodie. כָּמֹהוּ Camóhu. sicut ille. Exo. 9. qualis nō fu
it in egypto. p quo he. le. Sicut ille nō fuit in egypto. כָּמֹנוּ
Camónu. i. sicut nos. Gen. 34. Si volueritis esse similes no
stri. i. sicut nos. כָּמוֹכֶם Cemochem. sicut vos. Iob. 12. Et mi
hi est cor sicut & vobis. כָּמוֹהֶם Cimohem sicut illi.
כֶּמֶז Cumaz. Ornamentū muliebre. Beatus hieronymus
transtulit Murenulas. Nu. 31. Dextralia ac murenulas. murenule.
כָּמֹן Camon. cyminū. Esa. 28. Seret git & cyminū sparget
Et ī eo. Nec rota plaustri super cyminū circuibit. Item Cyminum

© Biblioteca Nacional de España

מִלְמַז Theſauri

מִכְמָן Michmā.i.theſaurus abſconditus. Dañ.11. Et domina bitur theſaurorum auri & argenti.

כְּמַס Conditam

כָּמַס Camus.reconditum ſiue abſconditū. Deut.32. Nōne hec cōdita ſūt apud me.& ſolū iuenitur ī p̄dicto loco.

כְּמַר Incaleſcere. Cōmoueri Exurere. Cōturbare

כָּמַר Camar.incaleſcere.exurere.cōmotum ſiue cōturbatū eſſe.Geñ.43.quia cōmota ſunt viſcera eius. Pro quo he.le.Quia incaluerūt miſeratiōes eius:ſiue commote ſunt miſerationes eius.Threñ.5.Pellis nr̄a quaſi clibanus exuſta eſt. Oſee.11.Pariter cōturbata eſt penitudo mea.i.cōmota ē penitudo mea.Item כָּמַר Camar.i.edituus ſiue miniſter templi vel altariū.Et ſolū inuenitur in nu. plu. ſ. כְּמָרִים Cemarim. Oſee.10.Et edituí eius ſuper eū exultauerūt.Soph. 1.Et noīa edituorū cū ſacerdotibus. Pōitur ēt pro aruſpicibus.vt.4.Reg.23. Et deleuit aruſpices quos poſuerunt reges iuda. Item מִכְמֹר Michmar.i.rete aut retiaculū.ſiue illa queatū.p̄s.140.Cadent in retiaculo eius peccatores. Eſa. 51.Sicut orix illaqueatus.Abach.1.Et congregauit in rete ſuū.Scribitur ēt cū tau ī fine & dicitur מִכְמֹרֶת Michmóreth Eſa.19.& expandentes rete ſuper faciem aquarum.

כְּמָרִים Cemarim. Edituí. Aruſpices מִכְמֹר Retiaculū Illaqueatus. מִכְמֹרֶת Rete.

כֵּן Cen.ſic.ita.De quo vide ſupra in dictione כוּן Cun.Item כֵּנִים Cinim.i. ciniſes. Exo.8.Et ſint ciniſes in vniuerſa terra egypti.Et ſolū iuenitur ī nu.plu.& in p̄dicto loco.Scribitur ēt ſine iod & dr̄ כֵּנָם Cinam.vt in eo.Et facti ſunt ciniſes in hominibus & in iumentis.

כֵּנִים Ciniſes. כֵּנָם Ciniſes.

כָּנָה Equare. Aſſimilaſ.

כָּנָה Chana.Equare.aſſimilare. Iob.32. Et deū homini nō equabo. Eſa.44. Et ī noīe iſrael aſſimilabitur. hebrei tñ dicūt q̄ ſignāt cognominare.vnde in p̄dicto loco ip̄i legunt.Et in noīe iſrael cognominabitur.Et in eo.45.Aſſimilauí te & nō cognouiſti me.pro quo he.le. Cognominaui te & nō cognouiſti me.Ponitur ēt p ſubſiſtere. Iob.32. Neſcio enī quādiu ſubſiſtā.& ēt in predicto loco he.le.quia neſcio cognominare.poteſt ēt deriuari a dictiōe כּוֹן Cun: que ſignāt firmare vel ſubſiſtere ſicut eſt in littera noſtra. vel a dictiōe כָּנָה Cana que ſignāt ſedē vel baſim aut radicē

כִּנּוּת Conſilium Cōſiliator כְּנוֹת Cenauath.in lingua chaldaica ſignāt cōſiliū ſiue cōſiliatorē.Eſdre.4.Et reliqui qui erant in conſilio eorum.Et in eodem.Et reliqui cōſiliatores eorū.& dicūt hebrei q̄ ſignificat cetum ſeu congregationem hominum.

כְּנִימָא huiuſcemodi. Taliter. כְּנִימָא Cenema.in lingua chaldaica ſignificat huiuſcemodi.ſiue taliter.aut hoc modo.Eſdre.4.Scripſerunt epiſtolam vnā de ieruſalem huiuſcemodi.Et in eodem. 5. Et ita diximus eis.i.taliter.& in eo.Huiuſcemodi autē ſermonem reſponderunt nobis.

כָּנַס Cōgregaſ

כָּנַס Canas.congregare.colligere.coaceruare. 2. Paralip. 22.Et precepit vt cōgregarentur omnes proſelyti. Eſter.4. Vade & congrega omnes iudeos.Ps.32. Cōgregās ſicut in vtre aquas maris. p̄s.146. Diſperſiones iſrael congregabit.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argētū & aurū. Et in eo.3.Et tempus colligendi lapides.Eſa.28.Et palliū breue vtrūq̄ operire non poteſt.pro quo hebrei legunt.Et pallium breue cum colligitur.ideſt cum colligitur ad operiendum vnum non poteſt alium operire.Vnde beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Inde מִכְנְסֵי Michneſe.ideſt femoralia ſeu feminalia.Exo.28.Facies & feminalia linea. Leuit.16.Feminalibus lineis verenda celauit.Ezech.44.Et feminalia linea erunt in lumbis eorum. Et ſolum inuenitur in numero plurali.

Coaceruaſ Colligereſ מִכְנְסֵי Feminalia.

כָּנַע Humiliare

כָּנַע Canaa.Humiliare.conterere.erubeſcere. reuereri. vt Iudi.3.Humiliatuſq̄ eſt moab in die illo ſub manu iſrael.& in eo.4.Humiliauit ergo deus in die illo iabin regē Canaā. Iudi.8.Humiliatus eſt aūt madiā corā filiis iſrael. 3.Reg.21.Nōne vidiſti humiliatū Achab corā me:quia igitur humiliatus eſt.2.Paralip.33.Et quia humiliati ſunt a

uerſa eſt ab eis ira dñi.Et in eo.Et egit penitentiā valde corā deo.i.humiliatus eſt corā deo valde.Nec.9. Et humiliaſti corā eis habitatores terre.p̄s.106.Et humiliatum eſt in laboribus cor eorū.Itē ſignificat cōterere.Deut.9.Qui cōterat eos. ſignāt ēt erubeſcere vel reuereri.Leuit.26. Donec erubeſcat incircūciſa mens eorū.2.Paralip.33. Et non eſt reuerituſ faciē dñi ſicut reuerituſ eſt Manaſes pater eiꝰ

כְּנַעַן Cananaam.

Itē כְּנַעַן Cenaan.nomē propriū viri.ſ.filii Cham. Geñ.10. Filii āt cham chus & Meſraim & phut & canaā.& ab eo diēta eſt terra canaā.Geñ.11. Vt irent in terrā canaā. p̄s.104. Tibi dabo terrā canaā.Et inde כְּנַעֲנִי Cenaani.i. cananeus. vt Geñ.13.cananeus & pherezeus habitabant in terra illa. Et in eo.38.Filiam hominis cananei. ſignāt ēt mercatorē vel negociatorē aut inſtitorem.vt Iob.40.Et diuident illū negociatores.Eſa.23.Inſtitores eius īclyti terre. Zach. 14.Et nō erit mercator vltra in domo dñi. Vnde illud q̄d habetur Prouer.31.cingulum tradidit cananeo. hebrei legūt.Et cīgulū tradidit mercatori vl negociatori. & Ezech. 17.Et trāſportauit eā in terrā canaā. Quod hebrei exponunt in terra negociationis vel mercationis. vnde ſubditur in vrbe negociatorū poſuit eū. Oſee.12. Canaā in manu eius ſtatera doloſa.pro quo he.le.Mercator ſeu negociator in manu eius ſtatera doloſa. Vnde beatus hieronymus in ſuis explanatiōibus ſuper ꝓuerbia. capitulo vltimo ſic ait.Bene etenim nomine canaā qui gentiliū populū ꝓcreauit & interpretatur cōmutator cōuerſa ad fidem gentilitas deſignatur:que felicisſima cōmutatiōe a vitiis ad virtutes: a diabolo tranſmigrauit ad xp̄m. Hec hieronymus. Inde כְּנַעַת Cinaa.i.mercatio ſeu negociatio.Hiere.10. congrega de terra confuſionem tuam.pro quo he.le.congrega de terra negociationē tuā.i.ſubſtantiā tuā. Vnde beatus hieronymus ſuper p̄dicto loco ſic ait.precipitur ieruſalem vt qd quid habet foris ſubſtantie in vrbē munitiſſimā cōgreget: & lōge obſidioni paret alimēta:cōgrega inquit & de foris & de terra hoc eſt de agris ſubſtantiā tuā ſiue confuſionem. Quidquid enim habes cōfuſione dignū eſt.Hec hieronymus. Poteſt ēt ſignificare cōfuſionē vel erubeſcentiam: ſicut ſupra dictum eſt.

Mercator Negociator. Inſtitor. כְּנַעֲנִי cananeus. כְּנַעַת negociatio

כָּנָף Ala. Penna. כְּנָפַיִם Ale. Penne. כָּנַף Anolare. כָּנַף Angulus. Ora veſtimenti. Extremus. Plaga. Finis. Templum כִּנּוֹר Cithara.

כָּנַף Canaph.Ala.penna. Angulus. ora.ſ.veſtimenti.vt Exo.19.Quomodo portauerim vos ſuper alas aquilarum.Et in eo.25.Expandētes alas & operientes oraculū. Deut.4.vel auiū ſub celo volantiū.pro quo he.le. Omnis auis alate.i.habentis alas.Ruth.2.Sub cuius confugiſti alas.Iob.39.Penna ſtruthiōis ſimilis eſt pennis erodii.Eſa. 10.& non fuit qui moueret pennā.& in plu. כְּנָפַיִם chenaphaim.ſiue כַּנְפֵי chanphe.vt in aliquibus locis predictis:& Iob.39.Expandet alas ſuas ad auſtrū.Ps.77. Penne colūbe deargētate.p̄s.138.Si ſumpſero pennas meas diluculo. Prouer.1.Fruſtra aūt iacitur rete ante oculos pennatorū. Zach.5.Et ſpūs in alis earū:& habebāt alas miluí.Malach. 4.Et ſanitas in pennis eius.Et eſt in hebreo cōis generis. vt patet in locis predictis.Inde verbum כָּנַף Canaph.i. auolare.Eſa.30.Et nō faciet auolare a te vltra doctorem tuum. Item כָּנַף canaph.i.angulus.aut ora veſtimēti.Nu.15.vt faciant ſibi fimbrias per angulos quattuor palliorū.Deut.22 Per quattuor angulos pallii tui. Aggei.2. In ora veſtimenti ſui. Pōitur ēt pro angulo vel fine aut extremo terre. Iob 38.Et tenuiſti concutiens extrema terre.Eſa.11. A quattuor plagis terre.ideſt a quattuor angulis terre. Et in eodem 24. A finibus terre laudes audiuimus.Ponitur etiam pro templo.Dañ.9.Et erit in templo abominatio deſolatiōis.

כִּנּוֹר Cithara.

כִּנּוֹר Cinor.cithara.Geñ.4.Ipſe fuit pater canentium in cithara & organo. Iob.30. Verſa eſt in luctum cithara

© Biblioteca Nacional de España

nostra.ps.32.Confitemini dño in cithara.Ps.56. Exsurge in psalterio & cithara.& in plu. כִּנֹּרִים Chinorim secundū terminationē masculinorū.siue כִּנֹּרוֹת Chinoroth.secm terminationem femininorū.3.Reg.10.Et citharas lyrasq; cantoribus.ps.136.Suspendimus organa nostra.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.suspendimus citharas nostras.Ezech.26.Et sonitus citharārū tuārū non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1.Paralip.15.Cantores in organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis.

כִּנֹּרִים כִּנֹּרוֹת Cithare.

Ire. כָּנַשׁ Congregaſ

כָּנַשׁ Canas.in lingua chaldaica significat cōgregare.Dañ.3.misit ad congregandos satrapas.

כֵּס Ces.solium.sedes. De quo vide infra in dictione כִּסֵּא Cise.

Numerare. כָּסַס Casas.numerare.supputare.Et scribitur cū simplici samech.Exo.12.Iuxta numerū aiarum que sufficere possunt ad esum agni.pro quo he.le.Iuxta numerum vel supputationē aiārū vniuscuiusq; iuxta esum suum numerabitis sup agnū.& inde מְכֻסִּים Meches.i.supputatio.vel numeratio.pro quo btūs hieronymus transtulit partem.s.numeratā vel supputatā.Nu.31.Et separabis partē dño. Et in eo.Equibus in partē dñi supputate sunt oues sexcente. scribitur etiam cū tau ī fine & dicitur. מְכֻסַּת Michsath.vt Exo.12.Iuxta numerū aiarū q̄ sufficere possint. Leuit.27.supputabit sacerdos iuxta annorū numerū vsq; ad iubileum.

מְכֻסִּים Pars.

מְכֻסַּת Numerus.

כִּסֵּא Cise. Soliū.sedes.thronus.Gen.41. vno tātū regni solio p̄cedā te.Exo.11.A primogenito pharaonis qui sedet in solio eius.2.Reg.3.Et eleuetur thronus dauid.1.Paralip.29.Sedit q̄ salomō in solio dñi. Iob.26. Qui tenet vultum solii sui.Esa.66. Celum sedes mea est.Hiere.17.Soliū glorie altitudinis a principio.Et aliq̄ scribitur sine aleph & dē כֵּס Ces.vtExo.17.Quia manus solius dñi.debet legi solii dñi.pro quo he.le.Quia manus sup soliū dñi vel sup thronū dñi.suple est.Et secundū aliquos hebreos ī duobus locis scribitur cū he in fine loco aleph.3.Reg.10. Qui habebat sex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat throno.Et in eo.Et sūmitas throni rotūda erat.Sed in libris hebraicis reperitur ēt in predictis locis cū aleph in fine.sicut in supradictis.Et in plu. כִּסְאוֹת Chisoth.Ps.121. Quia illic sederūt sedes in iudicio:sedes sup domū dauid. Item כֶּסֶא Cése.i.terminus siue dies constitutus vel insignis.ps.80. In isigni die solēnitatis nostre.Scribitur ēt cū he in fine loco aleph.pro quo btūs hieronymus diē plene lune trāstulit Prouer.7.In die plene lune reuersurus est.& est idem. Nā apud hebreos dies insignis phase & tabernaculorū erat in plenilunio.

Sedes. כִּסְאוֹת

Dies insignis. כֶּסֶא

Dies plene lune

Operire. כָּסָה Cisa. operire.coopire.celare.absc̄dere.tegere. Gen.7. Operiq; sunt oēs montes excelsi.Et in eo.25. At illa tollens cito palliū suū operuit se.Et in eo.38. Operuerat enim vultū ne agnosceretur.Exo.15.Abyssi operuerūt eos.Et in eo.40.Operuit nubes tabernaculū testimonii. Nu.4.Inuoluentq; eo arcam testimonii.i. operient.Et in eo.Cumq; inuoluerint Aaron et filii eius sanctuarium.i. operuerint.Et in eo.9.Operuit illud nubes.ps.31.Et iniustitiā meā nō absc̄ondi.Ps.43.Cooperuit nos vmbra mortis.Ps.71.Operuit mōtes vmbra eius.ps.142. Ad te confugi.pro quo hebrei legunt.A te coopertus sum.vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. transtulit.A te protectus sum.Prouer.10.Et vniuersa delicta operit charitas.Et in eo.12.Qui aūt dissimulat iniuriā callidus est.Pro quo hebrei legunt.Qui autem celat iniuriam callidus est.Et est sensus sicut in littera nostra.Et ī eo. Homo versutus celat scientiā.Et in eo.26. Qui operit odium fraudulenter.Eccl's.6.Et oblitione delebitur nomen eius.Pro quo hebrei legunt.Et in tenebris nomen eius operietur.Esa.23.Et vestiantur vsq; ad vetustatem.i. cooperiantur.Et in eo.58.Cum videris nudū opi eum.Hiere.51 In multitudine fluctuū eius operta est.Ezech.16. Et opuisti illas.Et in eo.18.Et nudū opuit vestimēto.Et in eo.24 Vt possit operiri puluere.Et in eo.30. Et ipsam nubes operiet.Et in eo.31.Et operui cū abyssо.Et in eo.32. Et operiam cum extinctus fueris celos.Et in eo.solem nube tegam. Et inde כְּסוּי Cesui.i.operimentum.velamē. Nu.4.& operient rursum velamine hyacithinarū pelliū. Et in eo.Et extendet desuper operimentū hyacithinarū pelliū. scribitur etiam cum tau in fine & dicitur כְּסוּת Cesuth.Gen.20. Hoc erit tibi in velamen oculorum.Exo.22.Ipsum est enim solum quo operitur.Pro quo he.le.Ipsum est enim operimētum eius solum.Deut.22. Per quattuor angulos pallii tui quo operiris.idest operimenti tui quo operiris. Iob.24. Quibus non est operimentum in frigore. Et in eo.26.Et nullū est operimētū pditioni.Esa.50.Et saccum ponā operimentum eorum.scribitur ēt cum mem in principio & dicitur מְכַסֶּה Michse.Exo.26.Facies & operimētum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis.& super hoc rursus aliud operimentum.

Tegere כָּסוּי

Velamen. כְּסוּת

Opimētū. מְכַסֶּה

Velamen. Opimētū. Pallium.

כָּסַח Casach.scindere. succidere. dirumpere.Ps.79.succensa igni & suffosa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. succensa igni & dirupta.Esa.5.Et facta sunt morticinia eorum quasi ster cora.pro quo he.le.Et facta sunt morticina eorum succisa vel dirupta.Et in eo.33.spine congregate igni cōburētur. Pro quo he.le.spine succisse vel scisse igne comburentur

Dirūpere.

Succidere

כָּסַל Casal.insanire.stultum vel insipientem esse. stulte agere.Hiere.10.Pariter insipientes & fatui probabuntur.Et inde כְּסִיל Cesil.idest stultus.insipiens. ps. 48. Simul insipiens & stultus peribunt.Ps.91.Et stultus non intelligit hec .ps.95.Et stulti aliquando sapite.Prouer.18.nō recipit stultus verba prudentie.Et in eo. Os stulti cōtritio eius.Eccl's.2.stultus in tenebris ambulat.Et in eo.4. Stultus complicat manus suas.Et inde כֶּסֶל Cesel.i. stultitia.insipientia.vecordia.fiducia.spes.robur.fortitudo. Latus siue ilia.Iob.8.Nō ei placebit vecordia sua. ps. 48. Hec via illorum scandalum ipsis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Hec via insipientie eorū.scribitur etiam cū he in fine & dicitur כִּסְלָה Chisla.ps.84.Et in eos qui conuertuntur ad cor. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē trāstulit.Vt nō conuertātur ad stultitiā.scribitur ēt cum tau in fine & dicitur. כִּסְלוּת Cesiluth.Prouer.29. Mulier stulta & clamosa.Item כֶּסֶל Cesel.i.fiducia.spes. ps.77. Et ponant in deo spem suam.Ponitur etiam pro robore vel fortitudine.vt Iob.4. Vbi est timor tuus fortitudo & patientia tua.Et in eodem.31.si putaui aurum robur meum.sed ēt in predictis locis hebrei legunt spem vel fiduciam. Item כֶּסֶל Cesel.idest latus.Iob.15.Et de lateribus eius aruina dependet.Prouer.3.Dñs enim erit in latere tuo. & in plurali כְּסָלִים Cesalim.idest latera siue ilia. vt Leuit.3.cum adipe quo teguntur ilia.Et in eo.Cum adipe qui est iuxta ilia.Item כְּסִיל Cesil.i.sydus celeste. pro quo beatus hieronimo transtulit oriona.vt Iob.9.Qui facit arcturum & oriona. Amos.5.Facientem arcturum & oriona.In alio vero loco pro כְּסִיל Cesil posuit arcturum.Iob.38.Aut gyrum arcturi poteris dissipare.significat.ēt splendorem.Esa.13.Stelle celi & splendor earum.

Insipiētia esse. כְּסַל

Insipiens Stultus. כְּסִיל

כִּסְלָה

Vecordia.

Insipiētia כִּסְלָה

Stultitia. כִּסְלוּת

כֶּסֶל

spes. Fortitudo

Robur.

Latus. כֶּסֶל

Ilia. כְּסָלִים

Oriona. כְּסִיל

splendor. כֶּסֶל

כָּסַם Casam.tondere.Ezech.44. sed tondentes attondēt

Tondere

© Biblioteca Nacional de España

כֻּסֶּמֶת Far. capita sua. Item כֻּסֶּמֶת Cusemeth.i.far.genus frumẽti.Exo 9.Triticũ aũt & far nõ sunt lesa.Declinatur etiã plr. כֻּסָּמִים Cusemim .pro quo beatus hieronymus transtulit viciam. כֻּסָּמִים Vicia. Ezech.4.Milium & viciam.

כָּסַף Desiderat כָּסַף Casaph.cõcupiscere.desiderare.Geñ.31. Et desiderio erat tibi domus patris tui.pro quo he.le.Quia desiderio desiderasti ad domũ patris tui.ps.16.Susceperunt me sicut leo paratus ad predã.p quo beatus hieronym9 in psalterio iuxta he.ve.transtulit.similitudo eius quasi leonis desiderantis pdã.Ps.83.Cõcupiscit & deficit anima mea in atria dñi.Iob.14.operi manuũ tuarũ porriges dexteram. pro quo he.le.opi siue ad opus manuũ tuarũ concupisces vel desiderabis.Et ide נִכְסָף Nichsaph.i.desiderabilis siue amabilis.Soph.2.Conuenite congregamini gens nõ amabilis.i.nõ desiderabilis.& ide כֶּסֶף Ceseph.i.argẽtũ.pecũia. Geñ.13.Erat aũt abram diues valde in possessioe auri & argẽti.Iob.3.Qui replent domos suas argẽto.ps.11.Argẽtũ igne examinatũ.ponitur ẽt p nomine adiectiuo. s. pro argẽteo.vt Geñ.44.Cyphum meũ argẽteum.Exo.3. Vasa argentea & aurea.Itẽ ponitur pro pecunia seu moneta:vt Geñ.23.Pecunia digna tradat eã mihi.Exo.22.Si quis cõmẽdauerit alicui pecuniã.Leuit.25. Pecuniã tuã nõ dabis ei ad vsurã.Eccl's.10.pecunie obẽdiũt oĩa.Inuenitur ẽt i numero plurali.Geñ.42.Et reponerẽt pecunias singulorum in sacculis.& in lingua chaldaica dicitur כְּסַף Ceseph. siue כַּסְפָּא Caspa.i.argentũ.Dañ.2.pectus & brachia de argento.Et in eo.Et argentum & aurum.

נכסף Amabilis. Desiderabilis. נִכְסָף

כֶּסֶף Argentuz. כֶּסֶף

Argente9 Pecunia.

כַּסְפָּא Argentuz כַּסְפָּא

כֶּסֶת Pulusllus כֶּסֶת Cesath.puluillus.Ezech.13. Ve qui consuunt puluillos sub omni cubitu manus.Et in eodem.Ecce ego ad puluillos vestros.

כְּעַן Nunc. כְּעַן Cean .in lingua chaldaica signãt nunc siue mõ.Dañ. 2.Et nunc ostende mihi que rogaui te.Item כְּעֵנֶת Ceeneth : aduerbiũ est salutandi quod in epistolis ponebatur apud chaldeos sicut apud latinos dicitur salutẽ aut pacẽ dicere.Esdre.4.Et reliquis regionibus trans flumẽ in pace.Et in eo.Seruí tui qui sunt trãs flumẽ salutẽ dicunt.& in eo.7. Esdre sacerdoti & scribe legis dei celi doctissimo salutẽ. Et aliqñ scribitur sine nun & dicitur כֵּעֵת Ceeth.vt in eo.4.salutem dicens & pacem.

כְּעֵנֶת In pace. Salutem dicunt.

כֵּעֵת salutẽ dicẽs

כָּעַס Irasci. כָּעַס Caas.irasci.indignari.irritare.prouocare. s. ad iram. 2.Paralipo.16.Iratusq; est Assa aduersus videntem. Ps.111.Peccator videbit & irascetur.Et inde verbum secunde vel tertie cõiugatiõis.qđ signãt iratũ facere.siue irritare vel prouocare.s.ad irã.Deut.31.Vt irritetis eũ in opa manuum vestrarũ.& in eo.32.Et in abominatiõibus ad iracundiã cõcitauerũt.& in eo.Et irritauerũt in vanitatibus suis. Et in eo.Et in gẽte stulta irritabo eos.1.Reg.1.Affligebat quoq; eã emula eius.pro quo he.le.Et ꝓuocabat siue irritabat eã emula eius.Et in eo.Et sic ꝓuocabat eã.i.ad iracundiam cõcitabat.3.Reg.16.Vt me irritares. Et in eo. prouocãtes dñm deũ israel in peccatis eorũ.4.Reg.16.Fecerunt q; verba pessima irritãtes dñm.Et in eo.21.Et irritaret eũ.& in eo.23.Ad irritãdũ dñm.Ezech.32.Et irritabo cor populorũ multorũ.ponitur ẽt pro irridere.vt Nee.4. quia irriserũt edificãtes.i.ad irã prouocauerũt.& inde כַּעַס Caas.i. ira.furor.indignatio.irritatio.meror.Deut.31.sed propter irã inimicorũ distuli.Iob.5.vere stultũ interficit iracũdia Et in eo.17.Caligauit ad indignationẽ oculus meus.ps.6. Turbatus est a furore oculus meus.prouer.17. Ira prĩs filius stultus.ponitur ẽt p merore vel tristitia.vt.1.Reg.1. Ex multitudine doloris & meroris mei locuta sũ vsq; in psẽs. scribitur ẽt cũ sin & pũcto ceboleth in fine.vt Iob.6. Vtinã appẽderẽtur pctã mea qb9 irã meruí.& i eo.10.& multiplicas irã tuã aduersũ me.põitur ẽt p cura.Eccl's.5.& in curis multis.& i erũna atq; tristitia.& i plu.כְּעָסִים ceasim.4.Re. 23.propter irritatiões quibus ꝓuocauerat eũ manasses.

כָּעַס Irritare. כַּעַשׂ Caphaph.pugillus.palma.idest vola manus. vel planta pedis.aut phiala.De quo vide in dictione sequenti.

כַּעַשׂ Ad iracundiam cõcitare. ꝓuocare. כַּעַשׂ Caphaph.curuare.incuruare.ps.56.icuruauerũt aiam meã.ps.144.Et erigit oẽs elisos.i.oẽs curuos vel incuruatos.Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trãstulit.& erigit oẽs iacẽtes. scribitur ẽt cũ simplici pe. Esa. 58.Nũquid cõtorquere vt circulũ caput suũ.i. incuruare q̃ si circulũ caput suũ.Mich.6.Curuabo genu deo excelso.p quo he.le.Curuabor deo excelso.põt ẽt subintelligi genu: sicut est in lra nra.Et inde כֶּפַח Cipa.pro quo btus hieronymus transtulit incuruantẽ.Esa.9.Incuruãtẽ & deprauantẽ. Hebrei tñ dicũt q̃ signãt ramũ vel virgultũ. eo qđ rami in curuantur versus terrã.vnde in pdicto loco ipi legũt. ramũ & iuncũ.& dicũt q̃ per ramũ & iũcũ significãtur fortes & ĩbecilles.Iob.15.& manus eius aresset.pro quo he.le. Et ramus eius nõ viresces.põt ẽt signãre manũ sicut est in lra nostra.vt infra dicetur.Et in plu.כַּפּוֹת Capoth.pro quo beat9 hieronymus trãstulit spatulas.Leuit.23.spatulasq; palmarũ & ramos ligni.& inde כַּף Caph.i.pugillus . palma . interior pars manus seu pedis.eo qđ est recurua a parte interiori:aut phiala.Exo.9.Extẽdã palmas meas ad dñm.Leuit. 9.Addes in sacrificiũ libamẽta que pariter offeruntur.pro quo he.le.Et obtulit munus seu oblationem & impleuit pugillũ ex ea.Iudi.8. Forsitan palme manuũ zebee & salmana in manu tua sunt.3.Reg.7.quãtum pugillus cape potest farine.2.Paralipo.6.Palmis in celum leuatis. Prouerb.31. Palmas suas extendit ad pauperem.Ecclesiastes.4. Melior est pugillus cum requie quam plena vtraq; manu. Ponitur etiam pro manu.vt Exo.33.Et protegam dextera mea donec transeam.Pro quo hebrei legunt. Et protegam super te manu mea seu palma mea donec transeam. Et in eodem.Tollamq; manum meam.Leuit.8. Tradensq; omnia Aaron & filiis eius.pro quo hebrei legunt. Et posuit omnia super manus Aaron & super manus filiorum eius. Et in eodem.Rursumq; susceptа de manibus eorum.3.Reg.8 Et manus expandcrat ad celum . Iob.16.Absq; iniquitate manus mee.Et in eo.29.Et digitum supponebant ori suo. Pro quo hebrei legunt.Et manum seu palmam suppone bant ori suo.Prouerb.10.Egestatem operata est manus remissa.Esa.28.Statim vt manu tenuerit deuorabit illud.& in eodem.69.ecce in manibus meis descripsi te.& in plurali כַּפַּיִם Capaim.siue כַּפּוֹת Capoth.vt in aliquibus locis pdictis & ẽt in sequentibus.ponitur etiã pro planta pedis seu pro vestigio.Deut.28.A planta pedis vsq; ad vertícem tum.& in eodem.Non valebat nec pedis vestigium figere. Esa.1.A planta pedis vsq; ad vertícem.Et in eo.60. Et adorabunt vestigia pedũ tuorũ.3.Reg.18.Ecce nubecula parua quasi vestigiũ hominis.Et ab eius similitudine ponitur ẽt p nube scđm he.Iob.36.In manibus abscõdit lucẽ .pro quo he.le.nubib9 absc̃ondit lucẽ.Threñ.3.leuem9 corda nra cum manibus.pro quo he.le.leuemus corda nostra ad nubes.idest sursum.Significat etiam os concauum in quo femur voluitur.Pro quo translatio nostra neruum transtulit.Geñ.32.Tetigit neruum femoris eius.Et in eodem. Eo qđ tetigerit neruũ femoris eius.Itẽ signãt phialã siue vas cõcauũ.pro qđ btus hiero. trãstulit mortariolũ.Nu.7. mortariolũ aureũ appẽdẽs decẽ siclos.& in plu.כַּפּוֹת.capoth.Exo.25.parabis & acetabula ac phialas. Nu.7. Mortariola aurea duodecim.2.paralip.24.Phiale quoq; & cetera vasa.ponitur etiam כַּפּוֹת Capoth pro pesulo ostii.vt Canti.5.

כַּף Palma. כַּפַּיִם Incuruaf. Facere. Cõtorquef Curuare. כֶּפַח Incuruãs Lamus. Manus. כַּפּוֹת Spatule. כַּף Palma. Pugillus כַּפַּיִם Palme Planta. Vestigiũ. Nubes Osfemoris Neruus. mortariolũ כַּפּוֹת phiale mortariola כַּפּוֹת

© Biblioteca Nacional de España

pesulum ostii mei aperui dilecto meo.

Pesulum. כֶּפַח Capha .cõprimere.extingnere.Prouer.21. Munꝰ ab iscondítum extinguit iram.

Extinguer כָּפַל Caphal.duplicare.Exo.26.vt sextũ saxũ in fronte tecti duplices.Ezech.21.Et duplicetur gladius ac tripli-

Duplicare cetur.Et ide כָּפוּל Caphul.i.duplicatum siue duplex.Exo.

Dupler. כָּפֶל 28.Quadrangulum erit & duplex.Et inde כֶּפֶל Céphel.i.

duplicatio duplicatio.Iob.41.Et in mediũ oris eius quis intrabit.ꝑ

מַכְפֵּלָה quo he.le.In duplicatiõe freni eiꝰ quis ītrabit.& ide מַכְפֵּלָה

Dupler. Machpela.i.duplex siueduplicata.Geñ.23.Vt det mihi spe

כְּפֻלִּים luncam duplicẽ.Et in eo.Sepeliuit Abraã vxorẽ suã ī spe-

Duplicia. luncа duplici.& inde כִּפְלַיִם Ciphlaim.i.duplicia.Esa.40

Suscepit de manu dñi duplicia pro oĩbus pecatis suis.

Colligere. כָּפַן Caphã.colligere.recolligere.Ezech.17. Et ecce vinea

Fames. ista quasi mittẽs radices ad eã.pro qꝫ he.le. Et ecce vitis

Sterilitas. ista collegit radices suas ad eã siue super eã.i. recollegit ab

aliis locis & misit eas ad eam. Item כָּפָן Chapham .i.fames

Lignum. כֹּפֶת Caphis.lignũ qđ est inter iũcturas edificiorũ.Abach.

z.Et lignũ quod inter iũcturas edificiorũ ẽ rñdebit.

Placare. כָּפַר Caphar.placare.Expiare.propiciare.orare.rogare de

Expiare. precari.auferre.delere.linire.bituminare.Geñ.32.Di-

xit enim placabo illũ muneribus.Exo.29.Per singulos di

es ad expiãdũ.Et in eo.Et sit placabile sacrificiũ .pro quo

he.le.Quibus expiabitur siue placabitur.& in eo.Septem

propiciare diebus expiabis altare.& Leuit.14.Vt placet ꝑ eo dñm.&

in eo.23.Et propicietur vobis dñs deus vester.Et in eo.30

Et placabit super eo in generationibus vestris.& in eo.Et

ꝑpicietur aĩabus eorum.Nu.35.Nec aliter expiari potest.

Deut.21.Propicius esto populo tuo israel.1.Reg.3.Idcirco

iurauí domuí helí qꝫ non expietur íníquitas domus eius.

Prouer.16.Vir sapiens placabit eam.Esa.47.Quã nõ po-

teris expiare.Itẽ signãt orare aut rogare vel deprecarí. vt

Deprecari Exo.30.Et deprecabitur Aaron sup cornua eius.Et in eo.

Rogare. 32.Sí quomodo quíuero eũ deprecarí pro peccato vestro.

Leuit.4.Rogabitqꝫ pro eo & dimittetur ei.& in eo.5.qui

Orare. rogabit pro eo offerens arietem.Et in eo.qui orabit ꝑ eo

Auferre. quia nescíẽs fecerit.Et in eo.12.Orabitqꝫ pro ea sacerdos.

Delere. Item signãt auferre vel delere.Deut.21.Et auferetur ab eis

reatꝰ sanguinis.Esa.28.Et delebitur fedus vestrũ cũ mor-

te.i.auferetur. Itẽ signãt linire vel bituminare.Geñ.6.&

Linire bi- bitumine linies íntrínsecus & extrínsecus .Vbí põitur ver-

tumine. bum & nomen ab eo deriuatũ.Et inde כַּפֹּרֶת Capóreth .i.

Propicia- ꝑpiciatoriũ vel cooptoriũ.Exo.25.facies & ꝑpiciatorium

torium. de auro purissimo.& ide כֹּפֶר Cópher.i.illud qđ datur in ꝑ

Precium. piationẽ vel pciũ.Exo.21.Quod si preciũ fuerit ei impo

sitũ.Et in eo.30.Dabũt singuli preciũ pro aĩabus suis.Nu.

35.Non accipietís pciũ ab eo qui reus est sanguinis.Iob.33

Propicia- Inueni in quo ei propicier. Esa.43.Dedi ꝑpiciationẽ tuã

tio. Et inde כִּפֻּרִים Chipurim.i. propiciatiões vel expiatiões.

כִּפֻּרִים Exo.30.Susceptamqꝫ pecuniã que collata est a filiis israel.

Propicia- Pro quo he.le. Et suscipies pecuniã ꝑpiciationũ a filiis is

tiones. rael.Leuit.23.Decimo die mẽsis huius septimi dies expia-

Expiatões tionũ erit.Et in eo.Quia dies propiciatiõis est:quod in he

breo legitur in nu.plu.s.propiciationũ. Item כְּפַר Cephar.

Villa. כְּפָר i.villa.1.Reg.6.Ab vrbe murata vsqꝫ ad villã. Et in plurali

כְּפָרִים Chepharim.Canti.7.Cõmoremur ī villis. Item כֹּפֶר

Ville. Chephor.i.species aromatica.Beatus hieronymus transtu

כֹּפֶר lit cyprum:quasi ab hebreo deriuatum.Canti.1. Botrus cy

Cyprus. prí dilectus meus mihí.& in plu. כְּפָרִים Chepharim.vt ī eo

כְּפָרִים dem.4.Cypri cum nardo.Et aliqui hebrei dicunt qꝫ signi

cypri. כֹּפֶר ficat camphoram.Item כֹּפֶר Chephor.i.pruina.Exo.16.In

Pruina. similitudinem pruine super terram.ps.146. Nebulam si-

cut cinerem spargit.pro quo beatus hieronymus in psalte

rio iuxta he.ve .transtulit.Pruinã sicut cinerẽ spargit. Itẽ

כִּיּוֹר Chephor ídest peluis siue crater.Esdre.8.Et craterasau

Crater. reas vigintí. Item כְּפִיר Chephir.i.catulus leonis.Ps.16. Et

כְּפִיר sicut catulus leonís habítans ín abdítís.Esa.31.Quomodo

Catulus. leonis. sí rugiat leo & catulus leonís.Amos.3.Nunquíd dabit ca-

כְּפִירִים tulus leõis vocem suam. Et ín plu. כְּפִירִים Chephirim.Ps.

Catuli. 103.Catuli leonum rugientes vt rapiant. ponitur etiam ꝑ

leone. ps.33. Diuites eguerunt & esurierunt.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Leones

Leones. indiguerunt & esurierũt.Ps.34.A leonibus vnicã meam.

Leo. Ps.90.Et cõculcabís leonẽ & draconẽ.Prouer.28.Et iustus

quasí leo cõfidẽs.Ezech.19. Et eduxit vnum de leunculis

suis:leo factus est.Et in eo.32.Leoní gentiũ assímilatus es.

Et in eo.38.Negociatores tharsis & oẽs leones eius. quod

hebrei exponunt: omnes fortes vel príncipes eius. dicti a

similitudine leõis.Ponitur ẽt כְּפִירִים Chephirim pro vitu-

כְּפִירִים lis.Nee.6.Vení & percutiamus fedus pariter in vitulis. nã

Vituli. antiquitus quando ínibant fedus vel pactũ diuidebant vi

tulum aut vitulos seu aliud quodcunqꝫ animal & transibãt

inter diuisiones eius.vt infra dicetur in dictione כָּרַת Ca-

rath.Hebrei tamen dicunt qꝫ in predicto loco כְּפִירִים Che

phirim est nomen proprium loci.

כִּפַּשׁ Chapas.cibare.Threñ.3.Cibauit me cĩere. Et solũ ín

cibare. uenitur in ꝑdicto loco.Hebrei tñ dicũt qꝫ signãt ínuo

Innoluer. luere.vnde in ꝑdicto loco ípí legunt. Inuoluit me cinere.

כָּפַת Capheth.in lingua chaldaica significat ligare.vel vin

Ligare. cire. Dañ.3.vt ligatís pedíbus sídrach mísach & abde

Cingere nago.Et in eo. Et statím virí ísti vincti cũ brachís suís.&

in eodem.Ceciderunt in medio ignis ardentis colligati.

כַּפֹּתֹר Caphthor.Pomum . spherula. cardo scilicet ianue.

Spherula aut limen.Exo.25.Et spherulas ac lília ex ípso ꝑ

cedentia.Et in eodem.Spheruleqꝫ símul & lília. Et in eo-

dem.Et spherule ígítur & calamí ex ípso erunt. Accipitur

cardo. etiam pro cardine : eo quod est rotundus.Amos.9. Percu-

Limen. te cardinem. Item ponitur pro limine.Soph.2.In limini-

bus eius morabuntur.

כַּר Car.agnus.aries.miles.stramentum. Esa.16. Emitte

Agnus agnum domine dominatorem terre.Et in eodem.30.

כָּרִים pascetur in possessione tua ín die illo agnus spacioso. Et in

Agni. plurali . כָּרִים Carim.Deut.32.Cum adipe agnorum . Ps.

36.Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint & e-

xaltati deficient.Pro quo hebrei legunt.Et ínimící domí-

ní quasí gloría arietum deficient.ídest quasí adeps vel pin

guedo arietum deficient: sicut ipsí exponunt.ps.64. In-

duti sunt arietes ouium.Hiere.5.Deducã eos quasí agnos

Arietes. ad victímam. Ponitur etíam pro arietibus ferreis quíbus

destruebantur muri ciuitatis. Ezech.4.Et dabis contra

eam castra & pones arietes in gyro.Et in eodem.21.Vt po

uat arietes contra portas.Ponitur etiam pro militibus vel

Milites. pro legione militum.vt.4.Regum.11.Et assumens centu-

כָּרִי riones & milites.vbí pro militibus ponitur כָּרִי carí.cum

iod in fine.& infra in eodem. Tulitqꝫ centuriones & cere-

ti & pheleti legiones.Pro quo hebrei legunt. Tulitqꝫ cen-

turiones & milites & cursores. Item כַּר Car.ídest stra-

כַּר mentũ. Geñ.31.Abscondít ídola subter stramenta cameli.

stramentũ. כַּכַּר chicar.torta.massa.talẽtũ.planicies.Exo.29.tortãqꝫ

Torta. panis vnius.1.Reg.2.& offerat nũmũ argẽteũ & tortã

pãis.Hiere.37.& vt daretur ei torta cottidie pãis.signãt ẽt

talẽtũ.vt Exo.25.habebit talẽtum auri purissimi.4. Reg.

Talentum 5.Melius est vt accipias duo talenta.2.Paralip.36.Et con-

dẽnabit terrã cẽtũ talẽtis argẽtí & talẽti auri. Zach.5. Et

ecce talẽtũ plũbí portabatur.signãt ẽt regionem campes-

© Biblioteca Nacional de España

trem vel planiciem.Geñ.13.Vidit omnem regionem iordanis.i.omnem planiciem iordanis.Et in eo.Elegitq; sibi loth regionem circa iordanem.Et in eo.19.Nec stes in omni circa regione.3.Reg.7.In campestri regione iordanis fudit ea rex.

Regio.

Cãpestris.

כָּרַר Stramẽtũ

כָּרַר Carar.stramentũ.seu reclinatoriũ iumentorũ.& scribitur cum simplici res. De quo vide supra in dictione כַּר Car.

כְּרוּב Cherub.

כְּרוּב Cherub. Exo.25.Cherub vnus sit in latere vno & alter in altero.ps.17.Et ascendit super Cherubim & volauit.Quod in hebreo legitur singulariter.s.Et ascendit super cherub.Ezech.10.Rota vna iuxta cherub vnum.Et in eodẽ.Facies vna facies cherub.& in plu. כְּרוּבִים Cherubim Geñ.3.Collocauit ante paradisum voluptatis Cherubim. Exo.25.Duos cherubim aureos & pductiles facies.& i eo. Et erũt cherubim expandentes alas.& in eodem.26.opere plumario & pulchra varietate cõtextũ.pro quo hebrei legunt.opere plumario siue polymitario facies eum cherubim.i.figuris cherubim.Et i eo.36.Coccoq; bis tincto opere vario.Pro quo hebrei legunt.Coccoq; bis tincto cherubim.2.Reg.6.Super quam inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubim.3.Reg.6.Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis oliuarum.& in eo.7.Leões & boues & cherubim.2.Paralipo.3.Et celauitcherubim in parietibus.Ezech.10.& intellexi quia cherubim essent.Et scdm aliquos hebreos est genus ad oẽm formam vel figuram.& dicunt q; cherubim qui erant in propiciatorio erant in figura humana:& qui ponũtur in Ezechiele erant in figura quattuor aialium que in eodem continentur.Ponitur etiam pro principe vel magno.Ezech.28.Tu cherub extensus & protegens.

כְּרוּבִים Cherubim

כַּרְבַּל Induere

כַּרְבַּל Carbal.Inuoluere.induere.vt.1.Paralipo.15.Porro dauid erat indut9 stola byssina.Item כַּרְבְּלָא Carbal in lingua chaldaica significat calciamentum.Dañ.3.Vincti cum brachis suis & thiaris & calciamẽtis & vestibus missi sũt in fornacẽ ignis.he.vero dicũt q; significat quoddam genus vestimenti.

Calciamẽtum.

כָּרָה Fodere.

כָּרָה Cara.fodere.perfodere.scindere.incidere.emere.parare.seu preparare.Geñ.50.In sepulchro meo quod fodi mihi.Exo.21.Si quis aperuerit cisternam & foderit. ps.7.Lacum aperuit & effodit eum.ps.39.Aures autem perfeciſti mihi.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Aures fodisti mihi. Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea.Prouerb.16.Vir insipiens fodit malum.Et in eodem.26.Qui fodit foueam incidet in eam.Signãt ẽt cõcidere.Iob.4.Concident eũ amici.& inde כָּרֹת Ceroth.idest loca que excidũtur vel circunfodiuntur pro ouibus vel pro pastoribus ad quiescendũ.Soph.2.& erit funiculus maris requies pastorum.& in de מִכְרֶה Michre.idest fossio.excisio.vt supra in eo.& acerui salis.pro quo hebrei legunt.& excisio vel fosio salis.idest a ceruus vnde sal excidit̃ vel effoditur.significat etiã predicta dictio parare.siue preparare.4.Reg.6.Apposita est eis ciborum magna preparatio.pro quo hebrei legunt.& preparare fecit eis apparatũ magnũ.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Ponitur etiam pro subuertere. Iob.6.Et subuertere nitimini amicum vestrum.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.& preparatis contra amicũ vestrum.idest paratis vosmetipsos contra amicum vestrũ. Significat etiam emere siue conducere.Deut.2.Aquã emptam haurietis & bibetis.pro quo hebrei legunt.Et etiam aquas emetis ab eis & bibetis.Osee.3.Et fodi eã mihi quindecim argẽteis.pro quo he.lc.& emi siue cõduxi eã mihi quindecim argenteis.potest etiã legi sicut est in littera nostra.Vnde beatus hieronymus in suis explanationibus sic ait.fodit itaq; eam sibi.idest adulteram siue conduxit quindecim argenteis.quando dicit fodi ostendit vineam que a domino plantata est:& in multis locis scripturarũ ponitur significans populum iudeorum.Sin autem legerimus conduxi.adultere precium non vt cum propheta dormiat sed vt contenta mercede sua adulterare desistat.Hec hieronymus.vnde illud quod habetur.Geñ.50.In sepulchro meo quod fodi mihi.Potest etiam legi.In sepulchro meo quod emi mihi.& inde מְכֵר Mecher.i.emptio siue precium emptionis.Nu.20.Dabimus quod iustum est.pro quo hebrei legunt.Dabo precium earum.Prouer.31.procul & de vltimis finibus precium eius.

Requies.

Excisio.

Preparaf

subuertere

Emere.

Cõducere.

מֶכֶר Precium.

נָרַז Predicas

נַרְזָא Preco.

כָּרַז Caraz in lingua chaldaica significat preconizare siue predicare.Dañ.5.Et predicatum est de eo q; haberet potestatem tertius in regno.& inde נַרְזָא Caroza.i.preco. vt in eodem.3.& preco clamabat valenter.

כָּרַךְ Inuoluer.

תַּכְרִיךְ Pallium.

כָּרַךְ Carach.inuoluere.induere.& inde תַּכְרִיךְ Thacrich.per additionem tau in principio.idest pallium quo inuoluitur.Ester.8.& amictus serico pallio atq; purpureo.

כַּרְכֹּב Arula.

כַּרְכֹּם Crocus.

כַּרְכֹּב Carcob.arula.Exo.27.Quos pones subter arulã altaris Et in eodem.38.Et subter eam in altaris medio arulam.& dicunt hebrei q; significat circuitum siue ambitum.

כַּרְכֹּם Carcom.crocus.Canti.4.Nardus & crocus.& solũ inuenitur in predicto loco.

כָּרַר Saltare.

כַּרְכָּרוֹת Carruce.

כֶּרֶם Vinea.

כַּרְמִים Vinee.

כָּרַר Charcar saltare.2.Reg.6.Dauid saltabat totis viribꝰ ante dñm.inde כַּרְכָּרוֹת Chircaroth.pro quo beatus Hieronymus transtulit carrucas.Esa.66.& in mulis & in carrucis.

כֶּרֶם Cherem.vinea.Geñ.9.Et plãtauit vineam.Exo.22. Si leserit quispiam agrum vel vineam.Iob.24.Et vineam eius quem vi oppresserunt vindemiant.Canti.1.Vineam meam non custodiui.Et in eo.2.Nam vinea nostra floruit.Esa.1.Vt vmbraculum in vinea.Et in eo.3.Vos eni depasti estis vineam meam.& in plurali כְּרָמִים Cheramim. Nu.22.Quibus vinee cingebantur.1.Reg.8.Et vineas & oliueta optima tollet.Canti.1.Posuerunt me custodem in vineis.Ponitur etiam singulare pro plurali.Iudi.15.Vt vineas quoq; & oliueta flamma cõsumeret.& inde כֹּרְמִים cormim.i.vinitores.Et solũ inuenitur in numero plurali.4. Reg.25.Et de pauperibus terre relinquit vinitores & agricolas.Esa.4.Agricole & vinitores vestri erunt.

כַּרְמִים Vinitores.

כַּרְמֶל Frumẽtũ. nouum.

כַּרְמֶל Carmel.frumentum nouum.seu spice adhuc viresce tes.4.Reg.4.Et frumẽtum nouum in pera sua.In alio vero loco btus hieronymus transtulit pultes ex segete. Leuit.24.Et pultes nõ comedetis ex segete.est etiã כַּרְמֶל Carmel nomẽ montis in quo erant vinee & segetes & alie arbores fructuose.1.Reg.25.Et possessio eius in carmelo. 3.Reg.18.Et congregauit prophetas in monte carmeli. Esa.10.& gloria saltus eius & carmeli eius.Et in eo.16.Et auferetur letitia & exultatio de carmelo.Et in eodem.29. Conuertetur libanus in carmel & carmel in saltum reputabitur.Et in eodem.35.Decor carmeli & saron.Hiere.46. Et sicut carmelus in mare veniet.Item כַּרְמִיל Carmil significat colorem coccineum.2.Paralip.2.Purpura coccino & hyacintho.Et i eo.In hyacintho & byssо & coccino.Et i eodem.3.Fecit quoq; velũ ex hyacitho purpura cocco & byssо.Et secundum hoc significatum exponunt hebrei illud Canti.7.Caput tuũ vt carmelũ.i.vt coccinũ.Nã sequitur i eodem.Et come capitis tui sicut purpura regis.

Pultes.

Carmelus

Coccinus.

כַּרְמֶל Pultes.

כַּרְמִיל Coccinus.

כַּרְסָא Solium

כַּרְסָא Cursa.in lingua chaldaica significat soliũ siue thro

© Biblioteca Nacional de España

Thronus כִּסֵּא Throni

num.Dañ.5.Depositus est de solio regni sui. & in eodē.7. Thronus eius flāme ignis .& in plurali כִּסְאָן Carsauan. vt in eodem. Donec throni positi sunt.

Exterminat כָּרַסָּם

Carsam.exterminare.Ps.79.Exterminauit cā aper de silua.& solum inuenitur in predicto loco.

Accubare Curuare כָּרַע

Caraa.accubare. incuruari. curuare genua. genuflectere. Geñ.49. Accubuisti vt leo & quasi leena. Nu. 24.Accubās dormiuit vt leo.Iudi.7.Qui aūt curuatis genibus biberint .& in eodem. Reliqua multitudo flexo poplite biberat.pro quo he.le.Et reliquus populus curuauerunt genua ad bibendū.Iudi.11.Decepisti me. Pro quo he. le.Incuruans incuruasti me.i.humilians humiliasti me.2. Reg.22. Incuruasti resistentes mihi subtus me.3. Reg.8. Vtrūq; enim genu in terrā fixerat.i.incuruauerat. & in eo. 19.Quorum genua non sunt incuruata ante baal.4. Reg. 1.Curuauit genua cōtra heliam. Iob.4.Et genua trementia cōfortasti.Pro quo he.le.Genua incuruātia siue curuata cōfortasti.& in eo.31.Et super eam incuruentur alii.Ps.17. Et supplantasti insurgentes in me subtus me.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.Incurua sti resistentes mihi sub me.Ps.77.Et electos israel impediuit.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit.Et electos israel incuruauit.Esa.10. Ne incuruemini sub viculo.& in eodē.45.Quia mihi curuabitur omne genu.& in eodem.65. Et oēs vos in cede corruetis.i.incuruabimini.& ide כְּרָעַיִם Ceraaim.i.genua vl crura. Leuit.1. Intestinis & pedib? lotis aqua. & in eo.Intestina vero & pedes lauabūt aqua.pro quo he.le.Intestina & genua siue crura.& in eodem.11.Sed habet longiora retro crura.Amos.2 Duo crura aut extremum auricule.

Incuruare כָּרַע

Crura. כְּרָעַיִם

Color carbasinus כַּרְפַּס

Carpas.color carbasinus.Ester.1.Tentoria aerei coloris & carbasini.& solum inuenitur in predicto loco.

Venter. כֶּרֶשׁ

Céres.venter.Hiere.51.Repleuit ventrem suum tenuitudine mea.& solum inuenitur in predicto loco.

Succidere כָּרַת Abscindere

Carath. scindere.abscindere.erradicare.dispdere. perire.occidere.pacisci.siue inire pactū.pcutere siue ferire fedus.Leuit.20.Succidāq; eū de medio populi sui. Et in eodē.Succidāq; ipm & omnes qui consenserint ei. Nu. 13.Abscinderunt palmitē cū vua sua.Deut.19.Et in succisione lignorū securis effugerit manū. & in eo.20. Succide & extrue machinas.& in eodē.23.Amputatis testiculis & abscisso veretro.Iudi.6.Et nem? quod circa arā est succide.Et in eo.Super structe lignorū que de nemore succideris. & in eodē.Lucūq; succisum.& in eo.Et succidit nemus.1. Reg. 20.Nō auferes misericordiam tuam.pro quo hebrei legūt. Nō abscindes misericordiā tuā.& in eo. Qñ erradicauerit dñs inimicos dauid.i.qñ succiderit.4.Reg.19.Et succidi sublimes cedros eius.2.Paralip.2.Operariis qui cesuri sunt ligna.Esa.14.Non ascēdat qui succidat nos.Hiere.46.Succiderunt saltum ei?.Ezech.16. Non est precisus vmbilicus tuus.Itē significat dispderе siue delere vel perire.aut interire.Geñ.17.Delebitur anima illa de populo suo.Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Abscidetur siue succidetur aīa illa.Exo.8.Vt abigantur rane a te & a domo tua.i.vt intereant vel succidantur.& in eo.12.Quicūq; comederit fermentatū peribit aīa illa de israel.& in eo.31.Peribit anima illius de populo suo.Leuit.17.Et sic peribit de medio populi sui.& in eo.Interibit de populo suo.& in eodē.Et dispdam eum de populo suo.Nu.15.Peribit de populo suo. Et in eodem.Idcirco delebitur & portabit iniquitatem suam. Deut.19.Cū disperderit dominus deus tuus gentes.3.Reg. 14.Et percutiam de ieroboam mingentem ad parietem.i. dispdā vel interficiam.& in eo.18.Et non penitus iumenta pereant.Ps.36.Reliquie impiorum peribūt.Hiere.51.Dñe tu locutus es contra locum istum vt disperderes cū. Ioel.1. Periit sacrificium & libamen de domo dñi.& in eodē. Alimenta perierunt. Amos.1.Et disperdā homines a facie terre.& in eo.Et disperdā habitatores de campo idoli.Soph.3 Disperdidi gentes.Ponitur etiā pro interficere vel occidere.Leuit.20.Et interficiā ipsum de medio populi sui. & in eodem. Occidentur in cōspectu populi sui.& in eodem.Interficientur ambo de medio populi sui.4.Reg.9.Et percutiā de domo Achab mingentē ad parietem.i. interficiā vel occidā.Ezech.25.Et interficiā iterfectores.Dañ.9. Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur xpus.& inde כְּרִיתֹת Cerithuth.i.abscisio vel separatio.& accipitur pro libello repudii quo vir ab vxore separabatur.Deut.24.Scribet libellum repudii.Esa.50.Quis est hic libell? repudii matris vestre.Hiere.3.Et dedissem ei libellū repudii.& ide כְּרִתִים Cerethim.pro quo beatus Hieronymus transtulit interfectores siue perditos.Ezech.25.Et interficiam interfectores Amos.2.Gens perditorum.& inde כְּרֵתִי Cerethi nomen legionis militum:eo quod occidebant & trucidabant homines in bello.2.Reg.8.Banaias aūt filius Ioiade super cerethi & phelethi.& in eodem.15.Et legiones cerethi & phelethi.Significat etiam supradicta dictio כָּרַת Carath pangere vel inire aut percutere fedus vel pactum:eo quod antiquit? qñ inibant fedus vel pactum occidebant vitulum siue aliud quodcunq; animal:& diuidebant illud & transibant inter diuisiones eius:vt habetur Hiere.34.vbi dicitur.Et nō obseruauerunt verba federis quibus assensi sunt in conspectu meo: vitulum quem conciderunt in duas partes:& transierunt inter diuisiones eius.Geñ.15.In illo die pepigit dominus fedus cum Abraam.& in eodem.22.Percusserunt q; ambo fedus.& in eodem.Et inierunt fedus in puteo iuramenti.Exo.23.Non inibis cum eis fedus. & in eodem. 34.Ecce ego inibo pactū videntibus cunctis.Deut.5. Deo noster pepigit nobiscum fedus.1.Reg.11.Habeto nos federatos.Pro quo hebrei legunt. Percute nobiscum fedus seu ini nobiscum pactum.& in eodem.In hoc feriam vobiscū fedus.& in eodem.20.Pepigit ergo ionathas fedus cum domo dauid.Et in hebreo in predicto loco non habetur fedus:sed subintelligitur.& in eodem.22.Maxime cum filiꝰ meus iunxerit fedus cum filio isai.Pro quo hebrei legunt. Cum percusserit vel inierit filius meus cum filio isai.s.fed? vel pactum.Esdre.10.Percutiamus fedus cum deo nostro. Esa.55.Feriam vobiscum pactum sempiternum. Osee.10. Et feriētis fedus cum mendacio.& in lingua chaldaica ponitur pro horrere.Dañ.7. Horruit spiritus meus.

Precidere. Delere. Perire Interire. Dispdere

Pangere f. fedus Percutere Inire.s.fedus. Ferire.s.fedus. Horrere.

Agnus כֶּשֶׂב

Chéseb.agnus.Leuit.3.Si agnum obtulerit corā domino.& in eodem.22. Bos ouis & capra cum genita fuerit.Pro quo hebrei legunt.Bos vel agnus & capra. & in plurali כְּשָׂבִים Cesabim.vt Geñ.30. Diuisitq; gregē iacob. Pro quo he.le.Diuisitq; agnos iacob. Leuit.1. Quod si de pecoribus oblatio fuerit & de ouibus.Pro quo he.le.Quod si de ouibus oblatio eius fuerit de agnis .& in genere femino כְּשָׂבָה Chisba.idest agna.Leuit.5. Offerat de gregib? agnam siue capram.

Agna כְּשָׂבָה

Dilatare כָּשָׂה

Casa.dilatare.Deut.32.Incrassatus impinguatus dilatatus.Hebrei vero dicunt q; significat cooperire:sicut כָּסָה cū littera samech. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Incrassatus es:impinguatus es:cooperuisti.s.cor tuum pinguedine:ne possis intelligere.

Corruere Offendere כָּשַׁל

Casal.ruere.corruere.impigere. offendere. scandalizare. Labi.debilitari.ifirmari.Prouer.4. Nesciūt vbi corruāt.& in eodem.Et currens non habebis offendiculū.

© Biblioteca Nacional de España

Ruere

Et in eodem.24.Et in ruina eius ne exultet cor tuū.i.cum ruerit ne exultet cor tuū.Esa.3.Ruit enī ierusalem & iudas concidit.& in eodem.8.Et offendent ex eis plurimi.& in

Impīgere

eodē.31.Et corruet auxiliator.& in eodē. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris.Et in eodem. Quia corruit in platea veritas.Hiere.18. Impingentes in viis suis & in semitis seculi.& in eodem.20.Qui persequuntur me cadent. & in eodem.31.In via recta & non impingent in ea.& in eodem.46.Quia fortis impegit in fortem:& in eodem.Multiplicauit ruētes. Ezech.33.Et impietas impii non nocebit ei.Pro quo he.le.Non impinget siue non offendet in eam. Osee.4. Et corrues hodie & corruet etiam propheta tecum.& in eodem.5. Et israel & Ephraim ruent in iniquitate sua: ruet etiam iudas cū eis.& in eodem.14. Quoniā corruisti in iniquitate tua.Naū.3.Et corruēt in corporibꝰ suis. Zach.12.Et erit qui offenderit in die illa sicut dauid. Malach.2.Et scandalizastis plurimos in lege. Item significat infirmari:vel ruere aut cadere in infirmitate. vt.1. Reg.2. Et infirmi accincti sunt robore.Nec.4.Debilitata est fortitudo portantiū. Ps.30.Infirmata est in paupertate virtus mea.Ps.104.Et non erat in tribubus eorum infirmus.Ps. 106.Infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret.Esa.40. Et iuuenes in infirmitate cadent.Threñ.1.Infirmata est virtꝰ mea

Cadere

Ponitur etiam pro vacillare.Iob.4.Vacillantem confirmauerunt sermōes tui. Inde מִכְשׁוֹל Michsol.i. offendiculum. ruina.scādalum.Leuit.19.Nec corā ceco pones offendiculū. 1.Reg.25.Et in scrupulum cordis.ideſt in offendiculū cordis.Esa.8.Et in petra scādali.& in eodem.37. Auferte offendiculum de via populi mei.Ezech.3.Ponam offendiculum coram eo.Scribitur etiam cum he in fine in genere femini no & dr מַכְשֵׁלָה Machsela.Esa.3.Et ruina autem hec sub manu tua.& in plāli מִכְשׁוֹלִים Michsolī siue מַכְשֵׁלוֹת Machseloth.Ezech.21.Et multiplicat ruinas.Soph.1.Et ruine impiorum erunt.& inde כִּשָּׁלוֹן Chisalon.i.ruina. vt Prouer. 16.Et ante ruinam exaltabitur spiritus· Item כַּשִּׁיל Chasil. ideſt securis.Ps.73.In securi & ascia deiecerunt eam.

Scādali zare. Debilitari Debilitare Infirmari

Cadere in infirmitate

Vacillare. מכשול offēdiculū. Scrupulū Scādalū

Ruina מַכְשֵׁלָה

Ruine. מִכְשׁוֹלִים

Ruine. כִּשָּׁלוֹן

Ruina כַּשִּׁיל

Securis.

כָּשַׁף Casaph.incantare.maleficiis vti.maleficū esse.2. Paralip.33. Maleficis artibus inseruiebat.& inde nomē כִּשֵּׁף Cisseph.i.veneficꝰ seu maleficus. Hiere.27.Nolite audire prophetas vestros & diuinos & somniatores & augures & maleficos.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַשֵּׁף Mechaseph.i.maleficus.Deut.18.Ne sit maleficus.& i plurali מְכַשְּׁפִים Mechasephim.Dañ.2.Vt cōuocarētur harioli & magi & malefici.& in gñe femininо מְכַשֵּׁפָה Mechasepha.Exo.22.Maleficos nō patiaris viuere.Quod in hebreo ponitur in genere femininо & in numero singulari.s.maleficam.Et dicunt hebrei qꝫ ideo ponitur in predicto loco in genere femininо quia illud genus maleficii crebrius reperitur in femina qꝫ in viro. & inde כְּשָׁפִים Chesapim.i.maleficia seu veneficia.vt.4.Reg.9.Adhuc fornicationes iezabel matris tue & veneficia eius multa adhuc vigent.Naū.3.Propter multitudinē fornicationū meretricis & speciose & grate & habētis maleficia.& in eo.Que vēdidit gētes in fornicatiōibꝰ suis: & familias in maleficiis suis.

Vti. כָּשַׁף

Maleficus מְכַשֵּׁף

Malefici מְכַשְּׁפִים

Malefica מְכַשֵּׁפָה

כְּשָׁפִים

Veneficia.

Maleficia.

כֶּשֶׁר Caser.rectum.conueniens.cōgruum esse.Ester.8. Et deprecatio mea non ei videtur eē cōtraria. Pro qꝰ hele. Et cōueniēs seu cōgruēs res erit corā rege:aut si rectū erit corā rege. Sed btūs Hieronymꝰ trāstulit sensum. Eccls.11. Nescis quid magis oriatur.i.nescis quid magis conueniat vel congruens sit.& inde כִּשְׁרוֹן Chisron.i.rectitudo.seu cōuenientia.Beatus hieronymus transtulit solicitudinem seu industriam.Eccls.2.Nam cum alius laboret sapientia & doctrina & solicitudine.& in eodem.4.Rursum contemplatꝰ sum omnes labores hominum & industriam. & in eodē.5. Et quid ꝓdest possessori.vbi pro eo quod in littera nostra est prodest:in hebreo est predicta dictio.i.que conuenientia vel congruentia est possessori.Scribitur ēt cum he in principio & dicitur הַכֶּשֶׁר Hechser.Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit industriam.Eccls.10.Post industriam sequetur sapientia.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et abundans congruētia est sapiētie.& inde כֹּשָׁרוֹת Cosaroth.Pro quo translatio nostra traduxit fortitudinē.Ps.67.Qui eduxit vinctos in fortitudine.Pro quo aliqui hebrei legunt.In rectitudinibus seu in cōgruentiis.Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco significat cathenas seu compedes.& inde כִּישׁוֹר Chisor.Pro quo beatus Hieronymus transtulit fortia.Prouer.31·Manum suam misit ad fortia.

Industria.

Prodesse.

הַכֶּשֶׁר

Industria.

כֹּשָׁרוֹת

Fortitudo

כִּישׁוֹר

Fortia.

כָּתַת Cathath.cōtūdere.cōterere.cōfringere.cōcidere. Leuit.22.Cōtritis vel tunsis vel sectis.4.Re.18.Et cōfregit serpentem eneū.Esa.2.Et conflabūt gladios suos in vomeres.i.concident gladios suos.& in eodem.30.Sicut conteritur lagena contritione perualida.Zach.11.Et concident terram.& aliquando scribitur cum simplici tau·vt. Nu.14. Concidens eos vsqꝫ horma.Deut. 9. Et in frustra cōminuēs ideſt conterens vel confringens.Ps.88.Et cōcidam a facie ipsius inimicos eius.Esa.24. Et calamitas opprimet portas.i.conteret vel confringet.Hiere.46.Et fortes eorū cesos.pro quo hebrei legunt.Et fortes eorum cōcidentur seu conterentur.Ioel.3.Concidite aratra vra in gladios.Mich. 1.Et omnia sculptilia eius concidentur.& inde מְכַתַּת Michthath.i.contritio seu cūfractio .Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit fragmenta.Esa.30.Et non inuenietur de fragmētis eiꝰ testa.& inde כַּתִּית Cathith.i.cōtusiū.Exo.27.Vt afferant tibi oleum de arboribus oliuarum purissimum piloꝫ contussum.Ponitur etiam pro lucido vel purissimo.vt Leuit.24.Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimum ac lucidum.Nu.28.Que conspersa sit oleo purissimo. Inde מַכַּת Macoth.Pro quo beatus Hieronymus transtulit cibaria.2. Paralip.2.Dabo in cibaria tritici choros viginti millia.

כָּתַת

Conterere

Cōfrigere.

Cōcidere

Cōminuet

Concidere

Opprimet

מְכַתַּת

Fragmēta

כַּתִּית

Cōtussum.

Purissimus.

מַכַּת

Cibaria

כָּתַב Cethab.scribere.describere.Exo.32.De libro tuo quē scripsisti.& in eo. Et scribā super eas verba que habuerunt tabule que fregisti.Deut.24.Scribet libellum repudii. Ios.8.Et scripsit super lapides Deuteronomium legis moysi.& in eodem.24.Scripsit quoꝫ oīa verba hec in volumine legis.Ester.3.Et scriptum est vt iusserat Aman.& in eodem·8.Scribite ergo iudeis sicut vobis placet.Iob.13.Scribis enim contra me amaritudines.Ps.86.Dominus narrabit in scripturis populorum.Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dominꝰ narrabit scribens populos.Ps.138.Et in libro tuo oēs scribentur·Esa.4.Omnis qui scriptus est in vita.& in eodē.10 Et scribentes iniustitiam scripserunt.& in eodem. Et puer scribet eos.Hiere.17.Et recedentes a te in terra scribentur. & in eodem.31.Et in corde eorum scribam eam.& in eodē. 32.Et scripsi in libro & signaui.& in eodem.36.Tolle volumen libri & scribes in eo.Ezech.2.Et erat scriptus intus & foris.& ide כְּתָב Chethab.i.scriptura. Esdre.1. Et etiam per scripturam dicens.& in eodem.2. Hi quesierunt scripturā genealogie sue & non inuenerunt. Ester.8. Iuxta li ras guas & litteras suas.ideſt iuxta linguam & scripturā suā. Ezech. 13.Et in scriptura domus israel nō scribentur. Ponitur etiā pro epistola. Ester.3.Sūma epistolarum hec fuit.& in eodē Vt epistolis que regis nomine mittebantur. Scribitur etiā cū mem in principio & dicitur מִכְתָּב Michthab. vt Exo.32 Scriptura quoꝫ dei erat.Pro quo hebrei legūt.Et scriptura :scriptura dei erat.2.Paralip.21.Allate sūt autem ei lre ab

Scribere.

כְּתָב

Scriptura

Epistola.

מִכְתָּב

Scriptura

Littere

© Biblioteca Nacional de España

helia propheta .i. allata est ei scriptura seu epistola. & inde כְּתֹבֶת Chethóbeth.i. descriptio. Pro quo beat⁹ Hieronymus trāstulit figuras. Leuit.19. Nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

figure. כְּתֹבֶת

כֹּתֶל Cothel. paries. Cant.i.2. En ipse stat post parietem nostrum. & in lingua chaldaica dr כְּתַל Chethal. Dan.5. In superficie parietis aule regis. & in plāli כְּתַלָּא Cuthlaia Esdre.5. Ligna ponantur in parietibus.

paries. כֹּתֶל

paries. כְּתַל

parietes. כְּתַלָּא

כֶּתֶם Chétem. aurum. obrizū. corona. diadema. color. macula. Iob.31. Et obrizo dixi fiducia mea. Prouer.35. Inauris aurea & margarita fulgens. Pro quo hebrei legūt. Inauris aurea & monile auri siue obrizi. Cāti.5. Caput ei⁹ aurum optimū. Ponitur etiā pro corona vl diademate. Ps. 44. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Stetit cōiūx in dextera tua in diademate aureo. Ponitur etiam pro macula vel colore. Threñ.4. Mutatus est color optimus. Inde verbum passiuum נִכְתַּם Nichtham.i. signatum seu maculatum. Hiere.2. Maculata es in iniquitate tua corā me. & inde מִכְתָּם Michtham.i. insignis seu notatus. Pro quo translatio nostra tituli inscriptionem traduxit. vt in titulo. Ps.15. vbi dicitur. Tituli iscriptio psalmus dauid. Potest etiā legi. coronatio seu deauratio ipsi dauid. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. Humilis & simplicis dauid. q; si diuidatur p̄dicta dictio potest significare humilem & simplicem sicut beatus Hieronymus transtulit. Et similiter in titulis quinq; psalmorū. scilicet a quinquagesimo quinto incluſiue vsq; ad sexagesimum excluſiue.

Obrizum. Aurum

Diadema

Color

Maculatus מְכֻתָּם

Tituli inscriptio.

כְּתֹנֶת Chethon. tunica. & scribitur cum tau in fine: eo q⁹ est generis feminini & dicitur כְּתֹנֶת Chethóneth. Geñ.37 Fecitq; ei tunicā polymitam. & in eodem. Nudauerūt eum tunica talari. & in eodem. Tulerunt aūt tunicam eius & in sanguinem hedi quem occiderant intinxerūt. Exo.39. Fecerunt & tunicas byssinas. quod in hebreo legitur singulariter. s. tunicam byssinā. 2. Reg.13. Que induta erat tunica talari. Cāti.5. Spoliaui me tunica mea. & in plāli כִּתְנוֹת Cothnoth siue כֻּתָּנוֹת Cuthonoth. Geñ.3. Fecit dominus Ade & vxori eius tunicas pelliceas. Exo.28. Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis. & in codē.29. Et indues tunicis lineis. Leuit.10. Sicut iacebant vestitos lineis tunicis.

Tunica. כְּתֹנֶת

Tunice. כִּתְנוֹת כֻּתָּנוֹת

כָּתֵף Catheph: siue כֹּתֶף Chétheph. humerus. scapula. ora. s. vestimēti. latus seu pars. Nu.7. Et onera propriis portant humeris. Deut.33. Et inter humeros illius requiescet. Iob.31. Humerus meus a iunctura sua cadat. Esa.11. Et volabunt in humeros philistiim. Ezech.12. In humeris portaberis. & in eodem.29. Omnis humerus depilatus. Zach.7 Auerterunt scapulam recedētes. Ponitur etiam pro humerulis alicuius basis. 3. Reg.7. Et per quattuor partes quasi humeruli. & in eodem. Nā & humeruli illi quattuor. Item ponitur pro ora vestimentorum circa humeros. Exo. 28. Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere summitatum. & in eodem. Et in oris que e regione sunt superhumeralis. Ponitur etiam pro latere vel parte. Exo. 27. Lateri vno deputabuntur. & in eodem. Et in latere altero erunt tentoria .et.3. Reg. 7. Quinq; ad dexteram partem templi & quinq; ad sinistram. & in eodē. Mare aūt posuit in dexterā partem. Ezech. 40. Et pauimentum in fronte portarum. i. in latere portarum. & in eodem. Et ad lat⁹ exterius q⁹ ascēdit ad ostium porte. & in eodem. Per latera porte octo mense erant. & in eodem. 41. Et latera porte quīq; cubitis. & in eodem. Et similitudo palmarum hinc atq; inde in humeralis vestibuli. i. in lateribus vestibuli.

humerus. כָּתֵף

Dra. כֹּתֶף

Latus. Pars. כֹּתֶף

כָּתַר Cathar. circundare. vallare. expectare. sustinere. Iudi. 19. Atq; ita factū est vt ex vtraq; parte ab hostibus cederentur. Pro quo hebrei legunt. Circundederunt seu vallauerunt Beniamin. Sed beatus Hieronymus transtulit seu sum. Ps.21. Tauri pingues obsederunt me. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Vallauerūt me. Abach.1. Quia impius preualet aduersus iustum. Pro quo hebrei le. Quia impius circundat seu circūuenit iustū. scilicet vt preualeat aduersus eū. Significat etiam sustinere vel expectare. vt Iob.36. Sustine me paululum. Prouer.14. Et expectabunt astuti scientiam. & inde כֶּתֶר Cether. i. corona seu diadema. eo quod est rotunda. vt Ester.2. Et posuit diadema regni in capite eius. & inde כּוֹתֶרֶת Cotbéreth. i. coronula seu capitellū. vt.3. Reg.7. Duo quoq; capitella fecit que ponerentur super capita colūnarū. & in codē. Quinq; cubitorū altitudinis capitellū vnū: & quinq; cubitorum altitudinis capitellum alterū. & in eodem. Septena versuum retiacula in capitello vno.

Circūdare כָּתַר

Vallare

Sustinere Expectare כֶּתֶר

Diadema כּוֹתֶרֶת

Capitellū.

כָּתַשׁ Cathas. contūdere. conterere. Prouer.17. Si contūderis stultū in pila. & inde מַכְתֵּשׁ Machthes. i. pila in qua contūditur: vt in loco p̄dicto. et Soph.1. Vlulate habitatores pile. Et aliqui hebrei dicunt q⁹ in predicto loco est nomen proprium loci. Accipitur etiam pro dente molari. Iudi.16 Aperuit itaq; dominus molarem dentem.

Cōtūdere. מַכְתֵּשׁ

Pila.

Dēs molaris.

De incipientibus a littera ל lamed

Hec littera lamed quando preponitur nomini vel pronomini cōmuniter preponitur ad denotandū datiuū casū. Geñ.3. Deditq; viro suo. & in eo. Ade quoq; dixit. & in eo. 4. Dixitq; lamech vxoribus suis. & sic לְדַוִד Ledauid. i. ipi dauid. לִשְׁלֹמֹה Liflomo. i. salomoni. & de hoc plena est scriptura. Et cōponitur cum pronominibus hoc modo לִי. i. mihi לְךָ Lecha. i. tibi. & in genere feminino לָךְ Lach. i. tibi. s. femine לוֹ Lo. i. ei. illi. ipi. & ī gñe feminino לָהּ. i. ei. illi. ipi. scilicet femine לָנוּ Lánu. i. nobis לָכֶם Lachem. i. vobis & in feminino לָכֶן Lachen. i. vobis. s. femis לָהֶם Lahem siue לָמוֹ Lámo. i. illis. eis. ipis: vel ipsi datiui casus: singularis nūeri. Et in gñe feminino לָהֶן Lahen. i. eis. illis. ipis. s. feminis. Ponitur etiam לָמוֹ Lámo. in singulari. Esa.44. Et curuat⁹ est ante illud. Pro quo hebrei legunt. Et adorauit illū. & in eo. 53. Propter scelus populi mei percussi eum. Et aliquādo littera lamed denotat genitiuum. vt Geñ. 9. Sanguinem eni animarū vestrarum requiram. & in eo. 32. Cuius es: aut quo vadis: aut cuius sunt ista que sequeris. & in eo. Serui tui iacob. Vbi pro omnibus genitiuis predictis preponitur littera lamed. & in titulo. Ps. 9. vbi dicitur. In finem pro occultis filii psalmus dauid. Ps.67. Et dñi dei exit⁹ mortis. Cāti. 1. Cāticū canticorū salomonis. & in eo. 8. Mille tui pacifici. Abach. 2. Et loquelā enigmatū eius. Et aliqñ denotat accusatiuū. vt Geñ. 1. Appellauitq; lucē diem & tenebras noctē. 2. Reg. 3. Igitur Ioab & Abisai frater eius interfecerūt Abner. vbi huic nomini Abner preponitur littera lamed. Et aliquando ponitur pro noiatiuo. Ios. 10. Nullus cōtra filios israel mutire ausus est. Pro quo hebrei legunt. Non mutiuit contra filios israel vir lingua sua. vbi huic dictioni vir preponitur littera lamed. 1. Paralip. 3. Tertium Absalom filiū Maacha. Pro quo he.le. Tertius absalom. s. fuit. Vbi huic dictiōi absalom preponitur littera lamed. Esa. 63. Quare ergo rubrum est indumentum tuū. vbi preponitur ēt huic nomini indumentum. Ponitur etiam aliquando pro in vel ad. vt Geñ. 1. Et sint in signa & tēpora & dies & annos. & in eodem. 2. Et factus est homo in animam viuentē. & in eo. 3

Articulus datiui casꝰ

Articulus genitiui casus.

Articulus accusatiui

Articulus noiatiui

In.

© Biblioteca Nacional de España

Ad Et dixit dñs deus ad mulierē.Ps.16.Sicut leo parat⁹ ad predam.& in eo.17.Qui docet manus meas ad prelīū. Hiere. 3.Ecce nos venim⁹ad te. Osee.3. Et ipi respicīūt ad deos alienos.& similiter qñ preponitur verbis gerundiis uel infinitiuis.vt.Ps.118.Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Ps.148.Ad faciendā vindictā in nationibus.& in eo.Ad alligandos reges eorū in cōpedibus.Itē ponitur pro aduersus.2.Reg.13.Fecerunt ergo pueri absalom aduersus amnō sicut preceperat eis.Ponitur etiam pro de.vel ex.vt.2.Reg. 15.Et egressus de loco tuo. Esa. 33. Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorāte:quis poterit habitare de nobis cum ardoribus sempiternis.Ponitur etiā pro vt.Geñ.1. Luminare maius vt preesset diei:& lumiare minus vt preesset nocti.& in eo.Vt lucerent super terrā.Pōitur etiā pro iuxta vel secūdū.vt in eo.Faciens fructū iuxta genus suū.& in eo. Et faciētē semē iuxta gen⁹ suū.& in eo.Et hñs vnūquodq⁹ semētē secūdū speciē suā.& i eo.Et bestias terre secūdū species suas.Nu.1.Per cognatiōes & domos suas.i.sc̄m cognationes & domos suas.Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

Aduersus.

De

At

Iuxta.

Secūdum

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est ל Lamed.

לֹא Mon. לא Lo.non.nec.neq3.neq uaq̄.nihil.De quo vide infra in dictione לוֹא Lo:cum vau in medio dictionis.

לְאַב Solitudo. Siccitas לאב Laab. solitudo. siccitas.& reperitur tantum in numero plurali & p additionem tau in principio dr̄ תְּלְאֻבוֹת Thaluboth.pro quo beatus Hieronymus solitudinē trāstulit.Osee.13. Ego cognoui te in deserto in terra solitudis.& solum inuenitur in predicto loco.Et dicūt hebrei ף signifi cat siccitatem vel sitim. Quia in lingua arabica velpunica terra sicca & arida hoc nomine appellatur.

לָאָה Laborare. לאה Laa.laborare.fatigari siue fessum esse:affligi vel deficere.molestē accipe.molestare. opprimere. Geñ.19. Ita vt ostiū inuenire non possint.Pro quo he.le.Et laborauerunt siue fatigati vel fessi sunt ad inueniendū ostiū.Exo. 7.Et affligentur egyptii bibentes aquā fluminis. Iob. 4. Forsitā molestē accipies.i.fatigaberis vel deficies.& in eo. Nūc aūt venit ad te plaga & defecisti.& in eo.16. Nunc aūt oppressit me dolor meus.i.fatigauit me: siue deficere me fecit.Esa.1.Laborauī sustinens.& in eo.7.Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus:quia molesti estis & deo meo.& in eo.47.Defecisti in multitudine cōsiliorum tuorum.Ezech.24.Mīto labore sudatū est.Mich.6.Aut quid molestus fui tibi.Quod beatus Hieronymus in explanatiōnibus expōit.Et quo labore te pressī.& inde תְּלָאָה Thelaa. idest labor.fatigatio.Exo.18.Vniuersūq̄ laborē qui accidisset eis in itinere.Nu.20.Nosti oēm laborē qui apprehendit nos.Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מֵתְּלָאָה.Pro quo beatus Hieronymus transtulit de labore.ac si diceret מִתְּלָאָה Mithelaa. Malach.1.Ecce de labore.

Affligi. Molestē accipere. Deficere Opprimere Molestum esse. Deficere

תְּלָאָה Labor.

מֵתְּלָאָה

לָאַט Operire. בְּלָאט Abscōdite. לְאָט לאט Laat.operire.velare.2.Reg.19.Porro rex operuit caput suū.& inde בְּלָאט Balat.cū prepositione Beth in principio.i.occulte. Absc̄odite:siue in absconditō. Iudi.4. Et ingressa absconditē.Scribitur ēt sine aleph.De quo vide infra in dictione לוֹט Lot. Item לְאָט.i.paulatim.leniter.De quo vide supra in dictione אָט At.

לְאַךְ Angelus מַלְאָךְ לאך Laach. Angelus.nūcius.& semp additur ei mem in principio & dr̄ מַלְאָךְ Malach.vt Geñ.16.Cunq̄ inuenisset eā angel⁹ dñi.& in eo.22.Et ecce angel⁹ dñi de celo clamauit.& in eo.24.Ipse mittet angelū suū corā te.& in eo.32.Fuerūtq̄ ei obuiā angeli dñi.& in eo.Misit aūt & nūcios ante se.& in eo.Reuersiq̄ sunt nūcii ad iacob.Exo.32. Angelus meus p̄cedet te.Nu.20.Misit interea nūcios moy

Nuncii.

ses.& in eo.Miseritq̄ angelū qui eduxerit nos de egypto. & in eo.21.Misit aūt israel nūcios.& i eo.22.Misit ergo nūcios ad Balaam.& in eo.Stetitq̄ angelus dñi in via.Iudi.2. Ascendit angelus dñi de galgalis.& in eo.Cūq̄ loqueretur angelus dñi.& in eo.13.Angelus dñi pariter in flāma altaris ascendit.Iob.1.Nūcius venit ad iob qui diceret.& in eo. 33.Si fuerit pro eo angelus loquēs.2.Paralip.26.At illi sub sannabāt nuncios dei.Ps.34.Et angelus dñi coarctās eos. Prouer.13.Nuncius impii cadet in malū.Naū.2.Et non audietur vltra vox nunciorū tuorū:vbi ponitur מַלְאַכְתָּה Malachecha מַלְאָכֶיךָ Malachecha. & ide מַלְאֻכוּת Malachuth nunciatio siue legatio:Aggei.1.Et dixit aggeus nunci⁹ domini de nūciis dñi.Pro quo he.le.Et dixit aggeus nūci⁹ domini in nunciatione siue in legatiōe dñi.& in pl̄ali מַלְאֲכוּת Malachoth.i.nūciationes siue legationes.Trāslatio nostra traduxit predicationes.Ps.73.Vt annūciē oēs predicatiōes tuas.& beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.vt enarrem oēs annūciationes tuas.Inde מְלָאכָה Melacha.i.opus.res.substātia.seu diuitie.Geñ.2.Cōpleuitq̄ de⁹ die septimo opus suū.& in eo.Ab vniuerso opere qd̄ patrauerat.& in eo.39.Et operis quippiā absq̄ arbitris faceret. Exo.20.Omne opus nō facietis in eo.& in eo.36.Et qui spō te sua obtulerant se ad faciendū opus.& in eo. Nec vir nec mulier quicq̄ offerat vltra in opere sāctuarii.2.Paralip.13 Et leuite sint in ordine suo.pro quo he.le.in opere suo.Ponitur etiā pro re vel opulētia aut substātia.Exo.22.Quod nō extenderit manū suā in rem proximi sui.& in eo.36.Eo quod oblata sufficerent & superabūdarēt. Pro quo hebrei legunt.Et opus siue opulentia erat sufficiens ad omne op⁹ vt fieret illud:& superabundans. Et secundum hebreos in predicto loco ponitur מְלָאכָה Melacha pro auro vel argento & reliquis que obtulerunt.1.Reg.16.Quidquid ergo vile fuit & reprobum demoliti sunt. Vbi ponitur pro eo qd̄ in littera nostra est quidquid.Significat etiā iumenta ac pecudes.Geñ. 33. Et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro paruulos meos posse.Pro quo hebrei legunt. Et ego sequar paulatim vestigia operis.idest armenti ac pecudis & vestigia paruulorū. Et in pl̄ali מְלָאכוֹת Melachoth.i. opera. vt.1.Paralip.28.vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. Scribitur etiam מְלֶכֶת Melécheth sine aleph. Pro quo beatus hieronymus trāstulit reginam. quasi מַלְכַּת Malcath.a nomine מֶלֶךְ Melech.i. a rege deriuatum. Hiere.7.Vt faciant placētas regine celi.& in eodem.44. Qd̄ si nos sacrificamus regine celi.Pro quo hebrei legūt. operi celi.idest stellis seu sideribus militie celi. Beatus Hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sicait.Regine celi quam lunam debemus accipere: vel certe militie celi vt omnes stellas intelligamus.

Quidqd

Pecus

Opera

Regina Opus.

Militia

לְאֹם Populus Tribus Populi לאם Leom.populus.gēs.vt Geñ.25.Populusq̄ populum superauit.Esa.51.Et tribus mea me audite.& in plurali לְאֻמִּים Leumim.vt Geñ.25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur.Ps.149.Increpationes in populis.Esa.34. Et populi attendite.& in eodem.41.Et gentes mutent fortitudinem.& in eo.49.Et attendite populi de longe.

לֵב Cor לב Leb.cor.mens. De quo vide in dictione sequenti.

לֵבָב Cor. לבב Lebab.cor.mens.intellectus.Exo.14. Immutatumq̄ est cor pharaonis & seruorū eius super populū. Deut. 1.Nuncii terruerunt cor nostrum.& in eodem.4.Et ne excidat de corde tuo.& in eodē.6.Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua.Et in eodē. Eruntq̄ verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo.Iob.9. Sapiens corde est. Et in eodem.12.Et mihi est cor sicut & vobis.Ps.77.Et pauit eos in innocentia cordis sui.Esa.30.

© Biblioteca Nacional de España

לְבָבוֹת Et letitia cordis sicut qui pergit in tibia. & in plurali לְבָבוֹת Lebaboth. secūdū terminationē femininorū. 1. Paralip. 28
Corda. Oīa eīm corda scrutatur dñs. Repitur etiā in gñe masculino Naū. 2. Murmurantes in cordib⁹ suis. Scribitur ēt cum sim plici Beth tam in singulari q̄ in plurali. Exo. 7. Et ego in durabo cor ei⁹. Deut. 28. Dabit tibi dñs cor pauidū. Iob. 7. Aut quid appones erga eū cor tuū. Ps. 11. In corde & corde locuti sunt. i. duplici corde locuti sunt. cuius oppositum ha betur. 1. Paralip. 12. vbi dicitur. Venerūt in auxiliū non cor de duplici. Pro q̄ in hebreo hētur nō corde & corde. Ps. 16. Probasti cor meum. Eccl's. 10. Cor sapientis in dextera ei⁹ & cor stulti in sinistra illius. Reperitur etiā in genere femi nino cū he vel tau in fine. Ezech. 16. In quo mundabo cor
לִבּוֹת Corda. tuū. & in plurali לִבּוֹת Liboth. i. corda. Prouer. 21. Appen dit aūt corda dñs. Ps. 124. Bene fac dñe bonis & rectis cor de. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. & rectis in cordib⁹ suis. Ponitur etiam pro mente. Leuit. 26. Donec erubescat
Mens. incircūcisa mens eorum. Deut. 5. Quis det talem eos habe re mentem. 3. Reg. 8. Hoc ipsum mēte tractans. Prouer. 19. Qui possessor est mentis diligit animā suā. & in eo. 23. Et mens eius non est tecum. Eccl's. 2. Nec per noctem mēte re quiescit. Et quia cor est in medio corporis: ideo ponitur ali quando pro medio alicuius rei. Deut. 4. Qui ardebat vsq̄ ad celum. pro quo in hebreo habetur. Et mōs ardebat igni
Medium. vsq̄ ad cor celi. Quod hebrei exponūt vsq̄ ad medīū celi. 2. Reg. 18. Cūq̄ adhuc palpitaret herens in quercu. Pro q̄ hebrei legūt. Cūq̄ adhuc viueret in corde quercus. i. in me dio quercus. Ps. 48. Et transferentur montes in cor maris. vnde in euāgelio. Matthei. 12. Sic erit filius hominis in cor de terre trib⁹ diebus. Inde verbū לִבֵּב Libeb. i. cordificare.
לִבֵּב Cor recipe si liceret latine dici. Iob. 12. Vir vanus in superbia erigitur. pro quo he. le. Vir vanus cordificatur. i. cor seu mentem re cipit & pōt esse sensus sicut in littera nostra. Significat etiā
Cor vulnerare. vulnerare cor. Canti. 4. Vulnerasti cor meū. pro quo he. le. לִבְיב Cordificasti me. Item לִבִּיב Lebib. i. sorbiciūcula. quod est cibus liquidus ex aqua & farina confectus. & solum inueni
לִבִּיבוֹת Sorbiciun cule. tur in numero plurali. s. לִבִּיבוֹת Lebiboth. 2. Reg. 13. Et fa ciat in oculis meis duas sorbiciunculas. & in eo. Coxit sorbi ciunculas. & inde verbū לִבֵּב Libeb. i. sorbiciunculas facere
לִבֵּב Liq̄facere siue liquefacere. vt in predicto loco vbi dicitur. Vt faciat in oculis meis sorbiciunculas. & in eodē. Et liquefaciēs in ocu lis ei⁹. Vnde illud. Canti. 4. Vbi dicitur vulnerasti cor meū
לַבַּת Flāma. potest etiam legi liquefieri fecisti cor meū. Inde לַבַּת La bath. i. flāma. Exo. 3. Apparuitq̄ ei domin⁹ in flāma ignis.
לָבָא Leo. לָבִיא Leena. לָבְיָא Leena. לָבָאִים Leones לָבְאוֹת Leene. לָבַט Cedere. Verberare Vapulare. לְבַן Dealbare. Albū esse. לָבָן Candor לָבָא Labi. Leo. Deut. 33. Quasi leo requieuit. & scribitur cū littera iod ante aleph. & in gñe femininо לְבִיָּא Le biia. Ezech. 19. Quare mater tua leena. Ponitur etiā לָבְיָא Labi pro leena. Gen. 49. Accubuisti vtleo & quasi leena. Nu. 24. Et quasi leena quā suscitare nullus audebit. & in plurali masculino לָבָאִים Lebaim. Ps. 56. Anima mea in medio catulorū leonum. & in gñe fe. לְבָאוֹת Lebaoth. Naū. 2. Et necauit leenis suis.
Labat. verberare. cedere. seu cedi. vapulare. Prouer. 10. Stultus cedītur labiis. & in eodē. Stultus labiis ver berabitur. Osee. 4. Et populus non intelligens vapulabit.
Laban. dealbare. cādidare. albū siue cādidū esse. Ps. 50. Et super niuem dealbabor. Esa. 1. Quasi nix dealbabū tur. Dañ. 11. Vt conflentur & eligantur & dealbētur vsq̄ ad tempus prefinitum. & in eo. 12. Eligentur & dealbabuntur & quasi igni probabuntur. Ioel'. 1. Albi facti sunt rami ei⁹.
Inde לָבָן Laban. i. albus vel cādidus aut candor. vt Gen. 30. In his que spoliata fuerant candor apparuit. & in eodē. 49 Et dentes lacte eius candidiores. Exo. 16. Quasi semen co riandri album. Leuit. 13. Et pilos in album mutatos colorē. & in eodem. Eo quod omnis in candore verba sit. & in plu rali לְבָנִים Lebem. i. albi. Zach. 6. Et in quadriga tertia equi albi. & in genere fe. לְבָנָה Lebana. idest alba. vt Leuit. 13. Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit. & in eodem. Albā siue ruffam habuerit cicatricē. & in plurali femininо לְבָנוֹת Lebanoth. vt in eodem. Vir siue mulier in cuius cute cādor apparuerit. Pro quo hebrei legunt. Vir siue mulier quādo fuerint in cute carnis sue macule albe. & inde לְבָנָה Lebe na. idest later. eo quod dealbatur vel candidatur dum co quitur igni. Gen. 11. Habueruntq̄ lateres pro saxis. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet habuerunt laterem pro lapide. Ezech. 4. Sume tibi laterē. & in plurali לְבֵנִים Lebenim. Exo. 5. Et lateres similiter imperantur. & in eo dem. Et reddetis cōsuetum numerum laterum. & inde de riuatur verbum לָבַן Liben. i. lateres facere vel cōficere. vt Gen. 11. Venite faciamus lateres. vbi ponitur verbum & no men ab eo deriuatum: quasi diceret laterificemus lateres. Exo. 5. Nequaq̄ dabitis vltra paleas populo ad conficien dos lateres. & inde מַלְבֵּן Malben. idest typus seu forma qua lateres formantur. 2. Reg. 12. Et traduxit in typo laterum. Naū. 3. Tene laterem. vbi ponitur pro latere. Ponitur etiam pro muro latericio. Hiere. 43. Et abscondes eos in crypta que est in muro latericio. & inde לִבְנָה Libna. idest genus lapidis candidissimi. Exo. 24. Sub pedib⁹ eius quasi opus lapidis saphyrini. & inde לְבָנָה Lebana. idest luna. eo quod est lucida & candida. Esa. 24. Et erubescet luna & confun detur sol. & inde לִבְנָה Libne. idest genus arboris que de tractis corticibus est multum alba. Pro quo beatus Hiero nymus transtulit Populum. Gen. 30. Tollēs ergo iacob vir gas populeas. Osee. 4. Subtus quercū populum & there bintum. & inde לְבוֹנָה Lebona. idest thus. eo quod est can didum. Exo. 30. Et thus lucidissimum. Leuit. 24. Et pones super eos thus lucidissimum. Canti. 4. Vadam ad montem myrrhe & collem thuris. & in eodē. Cū vniuersis lignis liba ni. Pro quo hebrei legunt. Cum vniuersis lignis thuris. i. thuriferis. & inde לְבָנוֹן Lebanon. idest libanus. eo q̄ sunt in eo ligna thurifera. Ps. 91. Sicut cedrus libani multiplica bitur. Canti. 3. De lignis libani. Esa. 10. Et libanus cum ex celsis cadet. & in eodem. 29. Et erit libanus in chermel. Et in eo. 35. Gloria libani data est ei. Item לָבָן Laben Secūdū aliquos hebreos est nomen proprium hominis. Sed secun dum translationem nostram & beatum Hieronymum il lud lamed quod ponitur in principio dictionis non est de substantia dictionis sed denotat datiuū casum vel genitiuū. vnde לְבֵן Laben idem est q̄ filio datiui casus: vel filii geni tiui casus. vt in titulo. Ps. 9. In finem pro occultis filii psal mus dauid. Et beatus Hieronym⁹ in psalterio inxta he. ve. transtulit. Victori super mortem filii psalmus dauid.
לָבַשׁ Labas. induere. vestire. Gen. 3. Et induit eos. & in eo dem. 27. Vestibus esau valde bonis quas apud se ha bebat domi induit eum. & in eodem. Pelliculas hedorum circundedit manibus. Pro quo hebrei legunt. Pelliculasq̄ hedorum induit siue vestiuit super manus eius. & in eodē. 28. Et dederit mihi panem ad vescendum & vestimentum ad induendum. Exo. 29. Indues aaron vestimentis suis. Et in eodem. Et indues tunicis lineis. & in eodem. Septem die bus vtetur illa qui pontifex pro eo fuerit. idest septem die bus induetur siue vestietur illa. Leuit. 16. Tunica linea ve stietur. Nu. 20. Induit eis eleazarum filium eius. 2. Reg. 22 Vestiti cultu regio. & in eodem. Et induere vestibus tuis. Ester. 6. Debet indui vestib⁹ regiis. Iob. 29. Iustitia indu tus sum & vestiui me. Ps. 92. Indutus est dominus forti

Albus. Albi. Alba. Albe. Later. Lateres Lateres facere Typus la terum Murus Latericius Lapis. Luna. Populꝰ. Populus. Thus. Libanus Filii. Induere Vestire.

© Biblioteca Nacional de España

tudinē. Prouer. 31. Oēs domestici eius vestiti sunt duplicibus. Esa. 61. Quia induit me vestimento salutis. Ezech. 9. Vestitus erat lineis. & in eo. 23. Vestitos hyacitho. & in eo. Indutis veste varia. Soph. 1. Et super omnes qui induti sūt veste peregrina. Aggei. 1. Operuistis vos & non estis calefacti. Zach. 3. Erat indutus vestibus sordidis. & in eo. Et in dui te mutatoriis & inde לְבוּשׁ Lebus. i. indumentum. vestis. vestimētum. stola. Ester. 6. Debet indui vestib⁹ regiis. & in eodem. Et sumpta stola & equo fac vt locutus es. Iob. 24. Nudos dimittūt homines indumēta tollentes. & in eodem. 41. Quis reuelabit faciem indumenti eius. Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַלְבוּשׁ Malbus. Esa. 63. Et oīa indumenta mea inquinaui. Soph. 1. Qui induti sunt veste peregrina. Et aliqū scribitur cum tau in principio & dicitur תִּלְבֹּשֶׁת Thilbósseth. Esa. 59. Indutus est vestimentis vltionis. Et sequitur in hebreo indumento siue vestimento.

Operire. לְבוּשׁ Vestis Indumētū מַלְבוּשׁ Indumētū Vestis. תִּלְבֹּשֶׁת Vestimētū.

לְגַם אֲלֻגִּים אֲלֻגּוּמִּים Ligna thina.

לגם Legom. prepositio aleph in principio dicitur אַלְגַּם Algum: & significat genꝰ ligni preciosi & solum inueniꝫ tur in numero plurali. f. אֲלֻגּוּמִּים Algumim. Pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit ligna thina. 2. Paralip. 9. Serui hiram & serui salomonis attulerunt aurum de ophir & ligna thina. Reperitur etiam אֲלְמֻגִּים Almugim per interpositionem mem. De quo vide infra in dictione לְמַּ Lemog.

לָהּ Ei. ipsi. illi. לֵהּ Eius. Ei.

לה La. ei. ipsi. illi. datiui casus. Et aliqū genitiui: singularis numeri: gnis femínini. Et qñ refertur ad masculum scribitur cum uau loco he vt infra dicetur. & in lingua chaldaica dicitur לֵהּ Le siue לֵיהּ Le. Dañ. 2. Quia sapientia & fortitudo eius sunt. & in eo. Vt tempus daret sibi. & in eodem. Vt sacrificarent ei.

לָהָה Oppꝛimeꝛe Deficere. מְהַלְהֵלָה Noxius.

להה Laha. deficere. opprimere seu opprimi vel fatigari. Geñ. 47. Et oppresserat fames terram maxime egypti. Pro quo he. le. Et deficiebat vel fatigabatur terra egypti & canaā. f. fame. & ide מְהַלְהֵלָה Mithlaleha per duplicationem lameth & he. pro quo beatus Hieronymus transtulit Noxius est. Prouer. 26. Sicut noxiꝰ est qui mittit sagittas & lāceas in mortē. Et dicunt aliq hebrei q̄ significat insanū siue stultū. vnde in predicto loco ipsi legunt sicut insaniēs qui mittit sagittas & lanceas in mortē.

לַהַב Flāma. לְהָבָה לְהֶבֶת Flāma. לַהֲבוֹת Flāme. לְהָבִים Ferrū gladii. לַהַב Micans. לַהַג Meditatio לָהַט Cōburere.

להב Lahab. flāma. fulgur. f. gladii: seu ferrum lācee vel gladii micantis. Iudi. 13. Cūq̄ ascenderet flāma. Esa. 29. Et flāma ignis deuorantis. Reperitur etiā in genere femíno cum he vel tau in fine & dicitur לְהָבָה Lehaba siue לַהֶבֶת Lahebeth. Nu. 21. Flamma de oppido esebon. Ps. 105. Flāma combussit impios. Esa. 43. Et flāma non ardebit in te Ezech. 20. Et non extinguetur flamma succensionis eius. & in plurali לַהֲבוֹת Lahaboth. Ps. 28. Vox domini intercidentis flāmā ignis. quod in hebreo legitur pluraliter. f. flammas ignis. & Ps. 104. Ignem cōburentem in terra ipsorū. Pro quo hebrei legunt. Iguem flāmarum in terra ipsorū. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Ignem flāmantem in terra ipsorum. Reperitur ētꝫ לְהָבִים Lehabim secundum terminationem pluralem masculinorum. Esa. 13. Facies cōbuste vultus eorū. Significat etiā לַהַב Lahab. fulgorem gladii seu ferrum gladii vel lancee micantis ad modū flāmee pyramidis. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. 1. Reg. 17. Ipsum autem ferrū haste eius. Naū. 3. Et micantis gladii.

לַהַג Meditatio

להג Lahag. meditatio. Eccl's. 12. Frequēsq̄ meditatio carnis afflictio est. & solum inuenitur in predicto loco.

לָהַט Cōburere.

להט Lahat. vrere. exurere. comburere. succendere. inflammare. Deut. 32. Et montium fundamenta comburet. Ps. 56. In medio catulorum leonum dormiui cōturbatus. Pro quo he. le. In medio catulorū leonū dormiui inflāmantium. vñ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. In medio leonū dormiui ferocientiū. Ps. 82. Et sicut flāma cōburens mōtes. Ps. 103. Et ministros suos ignē vrentem. Ps. 105. Flāma cōbussit impios. Esa. 42. Et cōbussit cū in circuitu. Ioel. 1. Et flāma succendit omnia ligna regiōis. & in eo. 2. Et post eū exurens flāma. Malach. 4. Et inflāmabit eos ignis veniens. Inde לַהַט Lahat. i. flāma seu acies gladii resplendentis. Geñ. 3. Et flāmeū gladiū atq̄ versatilem. vbi ponitur pro flāmeo. Significat etiam incātationes seu venefícia. Exo. 7. Et fecerunt etiā ipsi per incātationes egyptiacas & arcana quedā similiter. Scribitur etiā sine he. vt in eo. Feceruntq̄ similiter malefici egyptiorū incantatiōibus suis. & in eo. 8. Fecerūt aūt & malefici per incātationes suas similiter. & secūdū aliquos hebreos deriuatur a supradicta dictione לָאַט Laat cū aleph in medio: que significat operire aut velare vel abscondere.

Inflāmare Ferocē. Vrere. Succēdere Inflāmare לַהַט Flameum. Incātationes.

לָהֶם Simpliciter loquēs לָהֵם Eis. לָהֵן Ideo. Itaq̄. Sed.

להם Laham. leniter loqui: aut simpliciter loqui. Prouer. 18 Verba bilīguis quasi simplicia. pro quo he. le. Quasi leniter vel simpliciter loquentia. & solū inuenitur in predicto loco. Itē לָהֶם Lahem. i. eis. illis. ipsis. & est gñis masculini. & qñ refertur ad feminas scribitur cum nun in fine. De quo vide supra in dictione hem.

להן Lahen. in lingua chaldaica significat. ideo. itaq̄. excepto. sed. Dañ. 2. Igitur somniū & interpretationem eius nūciate mihi. i. ideo somniū nūciate. & in eo. Somniū itaq̄ nūciate mihi. & in eo. Exceptis diis. & in eodem. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret.

לַהֲקָה Cuneus. לָהָק

להק Lahac. cetus. Cuneus. cōgregatio. & scribitur cum tau in fine eo quod est generis femínini: & dicitur לַהֲקַת Lahacath. 1. Reg. 19. Qui cū vidissent cuneum prophetarū. ideſt cetū vel congregationē prophetarū. quasi קְהִלַּת Cehilath. per transpositionem litterarum.

לוּ Vtinam. Forte. Si.

לוּ Lu. vtinā. si. forte. ne forte. fortasse. Geñ. 17. Vtinā ismael viuat corā te. & in eo. 30. Gratū habeo qd̄ petis. Pro q̄ hebrei legūt. Vtinā cēt iuxta verbū tuū. & in eo. 50. Ne forte memor sit iniurie. Iudi. 8. Si seruassetis eos nō vos occiderē. Ezech. 14. Et si bestias pessimas induxero sup terrā. Et aliqū scribitur cū aleph in fine. De quo vide in dictione sequēti. Itē לוֹ Lo. i. ei. illi. ipsi. datiui casus singularis nūeri vt dictum est in grāmatica in capitulo de pronomine.

לוֹ Ei. illi. ipsi.

לוֹא Non. Nec. לֹא

לוא Lo. dictio ē negatiua. i. nō. ne. neq̄. nequaq̄. vt Ezech. 16. Nō fuit aūt sodoma soror tua audita in ore tuo. & in eo. 24. Nec fluēt lachrime tue. In aliis vero locis scribitur לֹא Lo. sine vau. vt Geñ. 2. Nō emī pluerat dñs deus. & in eodem. De ligno aūt sciētie boni & mali ne comedas. & in eo. 3. Nequaq̄ morte moriemini. Exo. 4. Neq̄ audiēt vocem meā. & in eo. Nec audiuit eos. & in eo. 16. Neq̄ vermis inuētus est in eo. Exo. 23. Nō suscipies vocē mēdacii. Deut. 26. Nō preteriui mādata tua nec sum oblitus. 2. Reg. 13. Si non vis venire. 4. Reg. 5. Dixitq̄ Naamā vt vis. pro quo he. le. Dixitq̄ Naamā & nō. i. si nō vis accipere nō accipias. & est sensus sicut in lra nostra. Iob. 7. Nequaq̄ vltra iā viuā. Ps. 1. Beatus vir qui nō abiit in cōsilio impiorū & in via peccatorū nō stetit: & in cathedra pestilentie nō sedit. & in lingua chaldaica dicitur לָא La. Hiere. 10. Dii qui celos & terram nō fecerunt. Dañ. 2. Si ergo somnium non indicaueritis mihi Et quando preponitur ei littera vau que est coniunctio: tūc significat & non siue nec. aut neq̄: vt in locis predictis. Et aliquando preponitur ei littera beth & dicitur בְּלֹא Belo. ideſt in non: siue absq̄: aut sine. Deut. 32. Ipsi prouocauerunt me in eo qui non est deus. & in eodem. Et ego prouocabo eos in eo qui non est populus. Iob. 8. Numquid vire-

לָא Non. בְּלֹא Inꝺnon.

© Biblioteca Nacional de España

Absq. Sine. Nihil. לָא

re poteſt ſcirpus abſq; humore. Ps. 43. Vendidiſti populum tuum ſine precio. Ponitur etiam lo. pro nihilo. Iob. 27. Nihil ſecum affert. Ps. 75. Et nihil inuenerunt viri diuitiarum. ponitur etiam in lingua chaldaica לָא La pro nihil. Dañ. 4. In nihilum reputati ſunt. Et cõiter quãdo iungitur cũ dictione דָּבָר Dabar que ſignificat rem aut verbum tunc ambe dictiones ponuntur pro nihilo. ideſt non res aut non verbum. vt Deut. 2. Et nihil eis defuit. Amos. 6 Qui letamini in nihilum. Et aliquando ſcribitur cum he in principio & dicitur הֲלוֹא Halo. ideſt nonne. ſiue nũquid nun. nunquid non. vtiq; ecce. De quo vide ſupra in littera he. in dictione הֲלֹא Halo. Item לוּא Lu. ideſt vtinam. fortaſſe. ſi forte. Eſa. 48. Vtinam attendiſſes mandata mea. & in eo. 64. Vtinam diſrumperes celos. Et communiter ſcribitur ſine aleph. De quo vide in dictione precedenti.

Nonne. לוּא Vtinam.

לוֹג Sextarius. Log. Genus menſure. pro quo beatus hieronymus trãſtulit ſextarium, Leuit. 14. Et olei ſextarium: duoſq; turtures.

לָוָה Fenerare. לוֹה Laua. commodare. mutuare. mutuo accipere. fenerari. copulare. adherere. adiungere. comitari. Deut. 28. Et fenerabis gentibus multis: & ipſe a nullo fenus accipies ideſt mutuabis. Et in eodem. Ipſe fenerabit tibi & tu nõ fenerabis ei. ideſt mutuabit. Nec. 5. Mutuo ſumamus pecunias in tributa regis. ps. 36. Mutuabitur peccator & nõ ſoluet. Prouer. 19. Feneratur domino qui miſeretur pauperis Eſa. 24. Sicut fenerator ſic is qui mutuũ accipit. ſignificat etiam copulare vel adiungere. vt Geñ. 29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Eccl's. 8. Et hoc ſolum ſecũ afferet de labore ſuo. pro quo hebrei legunt. hoc ſolũ copulabitur ei ſiue comitabitur eũ. Eſa. 14 Adiungetur aduena ad eos. Et in eodem. 56. Qui adheret domino. Hiere. 50. Venient & apponentur ad dominum. Dañ. 11. Et applicabuntur eis plurimi fraudulenter. Zach. 2. Et applicabuntur gentes multe domino. & inde לִוְיָת Liuiath. ideſt copulatio vel augmentum. Prouer. 1. Vt addatur gratia capiti tuo. pro quo hebrei legunt. Quia copulatio vel augmentum gratie ſũt capiti tuo. Et in eo. 4. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum. Et inde לֵיוֹת Loioth. ideſt lora quibus animalia iunguntur. Et ſolum inuenitur in numero plurali. 3. Reg. 7. Et ſubter leones & boues quaſi lora ex ere dependentia. Et in eodem. vt non celata ſed appoſita per circuitum viderentur. pro quo hebrei legunt. Et lora per circuitum. ideſt quaſi loris adiuncta. & inde לִוְיָתָן Liuiathan. Nomen draconis ſic nominati propter eius magnitudinẽ Ps. 73. Tu confregiſti capita draconis. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Tu confregiſti capita leuiathan. Ps. 103. Draco iſte quem formaſti. pro quo beatus hiero. trãſtulit Leuiathan iſtũ plaſmaſti. Iob. 3. Qui parati ſunt ſuſcitare Leuiathan. Et i eo. 40. An extrahere poteris leuiathan hamo. Eſa. 27. Super leuiathan ſerpentem vectem: & ſuper leuiathan ſerpẽtẽ tortuoſum.

Sextarius. לוֹג

Fenerare. לָוָה

Mutuare.

Mutuum accipere.

Copulare.

Adiungere. adherere. apponere. applicari. לִוְיָת

Copulatio

augmẽtũ. לֵיוֹת Lora.

לִוְיָתָן Draco. Leuiatam

לוּז Effluere. Recedere. לָזוּת Detractio לֵלָט Infamis. Illusor Tumultus Luz. recedere. diſcedere. Prouer. 3. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Et in eodem. 4. Ne recedant ab oculis tuis. Et ſcribitur in predictis locis cum iod in medio: loco vau: quia eſt verbum tertie coniugationis. Inde לִזּוּת lezuth. ideſt diceſſio vel detractio. Prouer. 4. Et detrahẽtia labia ſint procul a te. pro quo hebrei legunt. Et detractio vel diceſſio labiorum ſit procul a te. ſiue peruerſitatem labiorum longe fac a te. Et inde נֵלֵט Naloz. pro quo beatus hieronymus tranſtulit infamem ſiue illuſorem. Prouerb. 2. Et infames greſſus eorum. Et in eodem. 3. Quia abominatio eſt domini omnis illuſor. ponitur etiam pro tumultu. Eſa. 30. Et ſperaſtis in calumnia & in tumultu. Hebrei vero dicunt q; ſignificat recedentem. ſcilicet a via recta. Item לוּז Luz. Genus arboris. pro quo beatus hieronymus tranſtulit amygdalinum. Geñ. 30. Virgas populeas viridis & amygdalinas. Et aliqui hebrei dicũt q; ſignãt auelanũ. לוּחַ Lũach. Tabula. Exo. 32. Duas tabulas teſtimonii lapideas. Et in eodem. 34. Precide ait tibi duas tabulas lapideas. Prouer. 3. Et deſcribe in tabulis cordis tui. Cant. 8 Compingamus illud tabulis cedrinis. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. tabula cedri. Eſa. 30. Scribe ei ſuper buxum. Pro quo hebrei legunt. Scribe ei ſuper tabulam. Et poteſt intelligi ſuper tabulam buxeam. Hiere. 17. Exaratum ſuper latitudinem cordis eorum. pro quo hebrei legunt ſuper tabulam cordis eorum. & ponitur ibi tabula p latitudine. & in plurali לֻחוֹת Luchoth. vt in aliquibus locis predictis. & Abach. 2. Et explana eũ ſuper tabulas. reperitur etiam לֻחוֹתַיִם Luchothaim: ſecundum terminationem dualem. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Tabulata maris. quaſi diceret לֻחוֹתֵימ Luchoth iam. Ezech. 27. Abietibus de ſanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris. Inde לַח Lach. ideſt viride ſiue humidum. Geñ. 30. virgas populeas virides. Nu. 6. vuas recentes ſiccaſq; non comedet. i. vuas virides ſeu humidas. Ezech. 17. Et ſiccaui lignum viride. & inde לֵחָה Lecha: quod ſecundum hebreos ſignificat virorem ſeu reflorentiam. vt Deut. 34. Nec dentes illius moti ſunt. pro quo ipſi legunt. Nec fugerat. ideſt nec defecerat viror ſeu reflorentia eius. ideſt color viuidus vultus eius: ſeu humidum radicale illius. poteſt etiam deriuari a dictione לֶחִי Lecha. que ſignificat mandibulam ſeu maxillam: vt infra dicetur. & tunc erit ſenſus ſicut beatus hieronymus tranſtulit.

לוּחַ Amygdal. לוּחַ Tabula

לֻחוֹת Tabule.

לֻחוֹתַיִם Tabulata maris.

לַח Humidum Viride. לֵחָה Viror. Humidum

לוּט Inuoluer. Lot. Inuoluere. operire. colligare. 1. Reg. 21. Eſt inuolutus pallio poſt Ephod. Eſa. 25. Et precipitabit dominus in monte iſto faciem vinculi colligati. vbi pro vinculi colligati hebrei legunt inuoluentis inuoluentis. nam i hebreo dictio lot bis replicatur in hoc loco. quaſi diceret colligantis colligantis. Et aliquãdo ſcribitur ſine vau. 3. Reg. 19. Operuit vultum ſuum pallio. Scribitur etiam cũ aleph in medio loco vau. De quo vide ſupra in dictione לַאט laat Et inde בְּלָט Balat cum prepoſitione beth. ideſt in occulto ſiue clam aut abſcondite vel occulte. vt Ruth. 3. venit abſcondite & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit. 1. Reg. 18. Loquimini ad dauid clam me dicentes. ſignificat etiam incantationes: que nobis ſunt abſcondite. De quo vide ſupra in dictione לַאט Laat. Item לוֹט Lot. ſpecies aromatica pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Geñ. 37. Camelos eorum portantes aromata & reſinam & ſtacten.

Inuoluer. לוּט

Operire. בְּלָט

Abſcõdite Clam. לוֹט

Stacte. לוֹט

לוּל Cochlea. Lul. Cochlea. ideſt aſcenſus graduum columnam amplexantium in modum cochlee. 3. Reg. 6. Et p cochleam aſcendebant in medium cenaculi. Item לוּלֵי lule cum iod in fine. ideſt ſi non. niſi. vt Geñ. 31. Niſi deus patris mei Abraam & timor iſaac affuiſſet mihi. Deut. 32. Sed propter iram inimicorum diſtuli. pro quo hebrei legunt. Niſi iram inimicorum timuiſſem. Et eſt ſenſus ſicut i littera noſtra. ps. 123. Niſi quia dominus erat in nobis dicat nunc iſrael: niſi quia dominus erat in nobis. Eſa. 1. Niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen. Et aliquãdo ſcribitur cum aleph in fine loco iod. vt Geñ. 43. Si non interceſiſſet dilatio. Iudi. 14. Si non araſſetis in vitula mea: non inueniſſetis propoſitionem meam. 1. reg. 25. Niſi cito veniſſes in occurſum meũ. Et ſecundum aliquos eſt dictio compoſita a לוּ Lu. quod ſignificat ſi & לֵי le vel לֹא Lo quod ſignificat non. Ponitur etiam aliquando in noſtra tranſlatione affirmatiue pro ſi vel vtiq; vt. 2. reg. 2. Si locutus fuiſſes mane

Cochlea. לוּלֵי Niſi.

Si omn. Si.

© Biblioteca Nacional de España

receſſiſſet populus.ſed ēt in predicto loco hebrei legunt. Niſi locutus fuiſes.ideſt niſi dixiſſes mane :ſurgant pueri. Ps.26.Credo videre bona dñi.vbi premittitur in hebreo predicta dictio לולי Lule.ideſt vtiq; credo. Pro quo hebrei legunt. Niſi credidiſſem.

לון Lun.ſiue לין Lon. Manere.morari.commorari.pernoctare.murmurare.conqueri.Geñ.19.Et manete ibi. Et in eodem. Minime ſed in platea manebimus. Et in eodem 24.Eſt in domo patris tui locus ad manēdum. Et in eodem.32.Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Nu.22. Manete hic nocte. Ioſ.6.Et reuerſa in caſtra manſit ibi. Iudi. 19.Queſo te vt hodie hic maneas.Et in eodem. & apud ſe fecit manere.Et in eo.ne in platea maneas. Ruth.1. Et vbi morata fueris & ego pariter morabor.Nee.13. quare manetis ex aduerſo muri. Iob.17.Et in amaritudinibus eorum moratur oculus meus.Et in eo.24.nudos dimittunt homines. Pro quo he.le.nudum faciunt manere. ſ.hoiem. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.41.In collo eius morabitur fortitudo.Ps.25.Anima eius in bōis demorabitur. Ps.48.Et homo cū in honore eſſet nō intellexit. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Et homo in honore non commorabitur.Sed in fine eiuſdem pſalmi ponitur non intellexit:nam ibi ponitur יבין Iabin hic autem ילין Ialim.Ps.9.In protectiōe dei celi cōmorabitur.prouerb.19.Et in plenitudine commorabitur. Eſa. 1.Iuſtitia habitauit in ea.i.manſit vel morata eſt in ea. Here.4.Vſq; quo morabuntur in te cogitatiōes noxie.Zach. 5. Et commorabitur in medio domus & conſumet eam. & inde מלון Malon:ſiue מלון Melon.ideſt māſio: ſeu diuerſorium.Geñ.43.Cum veniſſemus ad diuerſorium. Exo. 4.Cumq; eſſet in itinere in diuerſorio.Here.9. Quis dabit me in ſolitudine diuerſorum viatorum. debet legi diuerſorium viatorum.& inde מלונה Meluna cum he in fine ideſt tugurium quod cuſtodes agrorum faciunt ad manendum in nocte.Eſa.1.Et tugurium in cucumerario. In alio vero loco Beatus hieronymus tranſtulit. Tabernaculū vni⁹ noctis.Eſa.24.Et auferetur quaſi tabernaculū vni⁹ noctis.Item לון Lon.ideſt murmurare.Exo.15. Et murmurauit populus cōtra moyſen.Et in eo.16.Et murmurauit omnis congregatio filiorum iſrael.Et in eo.Nos vero quid ſumus quia muſitaſtis contra nos.ideſt quia murmuraſtis. & in eo.quibus murmurati eſtis contra eum. nu.14. Vſque quo multitudo hec peſſima murmurat contra me. Et ī eo. qui murmuraſtis contra me.Et in eo. qui reuerſi murmurare fecerūt cōtra eū oēm multitudinē.& inde תלונה Theluna.i.murmuratio ſeu murmur.querela.ſeu querimonia Exo.16.Audiuit enim murmur veſtrum.Et in eo.Eo quod audierit murmuratiōes veſtras.Et in eo.Nec contra nos eſt murmur veſtrū.Nu.14.querelas filiorū iſrael audiui. ideſt murmurationes.Et in eo.17.Et cohibebo a me querimonias filiorum iſrael.ideſt murmurationes.Et in eo. Et quieſcant querele eorum a me.

Manere.
Morari
Cōmorari.
Habitare.
מלון מלין Diuerſorium.
מלונה Tugurius
Tabernaculū vnius noctis.
לון Murmurare.
Muſitare.
תלונה Murmur. Murmurationes. Querele.
Querimonie.

לוע Loaa.abſorbere.deglutire.deuorare.lambere. Abdie. 1.Et bibent & abſorbebunt.Prouer.20.Ruina eſt homini deuorare ſancta.Et licet in aliquibus bibliis noſtris legatur deuotare.tamen in bibliis antiquis habetur deuorare. ſicut in hebreo.Iob.6.Vnde & verba mea dolore ſunt plena.Pro quo hebrei legunt.Ideoq; verba mea abſorta ſunt. Scribitur etiam cum littera ain in principio.vt Iob.39.pulli eius lambunt ſanguinē.vbi ponitur ילעיו Iaalu.pro Ielau: propter euphoniā. Inde לועה Loee.i.guttur. vt Prouer.23.Et ſtatue cultrum in gutture tuo.

Abſorbere Deuorare
Lambere.
לועה Guttur.

לוץ Lus.illudere.deludere.deridere.irridere.interpretari. Ps.118.Superbi inique agebant vſq; quaq;.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Superbi deridebant me nimis.Prouer.3.Ipſe deludit illuſores. Et in eo.14.Stultus illudet peccatū. Et in eo.19. Teſtis iniquus deridet iudiciū. Et in eo.29.Si autem illuſeris ſolus portabis.ſcribitur ēt cū duplici ſade.vt Eſa.28. Et nunc nolite illudere. Inde לץ Les.i.illuſor.deriſor.irriſor. Prouer. 9. Qui erudit deriſorem ipſe ſibi iniuriā facit.Et in eo. Noli arguere deriſorem.Et in eo.13.Qui aūt illuſor eſt non audit cum arguitur.Et in eo.19. Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit.pro quo hebrei legunt. Illuſorem percutiēs: & inſipiens aſtutior erit.Et in eodem.20. Luxurioſa res vinū.pro quo he.le. Deriſoria res vinum.ideſt facit hominem illuſorem ſiue deriſorem.Et in eo. 21.Superbus & arrogans vocatur indoctus.Pro quo hebrei legunt. Supbus & arrogans vocatur deriſor.Et in eo.22. Eiice deriſorem & exibit cum eo iurgium.& in plu.לצים Leſim.Ps.1.Et in cathedra peſtilentie nō ſedit. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et in cathedra deriſorū non ſedit.Prouer.19.parata ſunt deriſoribus iudicia.Reperitur ēt לוצצים Loſeſim cū duplici ſade.Oſee.7. Extēdit manū ſuā cū illuſoribus.Et inde לצון Laſon.i.deluſio ſiue irriſio.vt Eſa.28.Audite verbū dñi viri illuſores. pro viri illuſionis vel deriſionis.ſignificat etiam ſupradicta dictio. Interprerari vel exponere verba alterius:aut loqui pro aliquo.Et inde מליץ Melis.i.interpres:vel ille qui loquitur pro alio.vt Geñ.42.Eo quod per interpretem loqueretur ad eos.Iob.16.Verboſi amici mei. pro quo hebrei legunt. Interpretes mei amici mei.& vocat eos interpretes:eo qđ interpretabantur eius verba in malā partē.Et in eo.33.Si fuerit pro eo angelus loquens.Eſa.43. Et interpretes tui preuaricati ſunt in me.ponitur etiam pro legatis qui exponunt verba eorū a quibus mittuntur.2.paralip.32.Attamē in legatione principum babylonis qui miſſi fuerant ad eū Et inde מליצה Meliſa.i.interpretatio.prouer.1. Animaduertet parabolam & interpretationē eius.vide ēt de hoc infra in dictione מלץ Malas.

לוץ Lus.cōmiſcere.miſcere.ſ.farinam aqua:more piſtorum conſpergere.Geñ.18.Tria ſata ſimile commiſce 1.Reg.28.Tollenſq; farinam miſcuit eam.2.Reg.13. Que tollens farinam cōmiſcuit.Hiere.7. Et mulieres conſpergunt adipem.pro quo he.le.Et mulieres conſpergunt ſiue cōmiſcent maſſam.Oſee.7. A mixtione fermenti donec fermentaretur totum.

לוץ Lus.illudere.deludere.deridere.irridere.interpretari.
Deridere. Deludere. Illudere.
לץ Deriſor.
Illuſor Peſtilēs.
לצים Deriſores
לוצצים Illuſores.
לצון Illuſio.
מליץ Interpres
Loquēs p alio.
Legatus. מליצה Interpretatio.
לוש Cōmiſcere Miſcere. Cōſpergere

לות Leuath. In lingua chaldaica ſignificat. Ad.ſiue a. Eſdre.4.Iudei qui aſcenderunt a te.

לז Laz.ille.iſte.Et eſt communis generis: & recipit in principio litteram he:que ponitur quaſi pro articulo:& dicitur הלז Halaz. Iudi.6.Pone ſupra petram illā.1. Reg.14. Que eſt trans locum illum.4.Reg.4.Ecce ſunamitis illa. Zach.2.Loquere ad puerum iſtum dicens. Scribitur etiā cū he in fine &dicitur הלזה Halaze.Geñ.24. quis eſt iſte homo qui venit per agrū.& aliqū ſcribitur cū vau: & dicitur הלזו Halezu. Ezech.36.Terra illa inculta facta eſt velut hortus voluptatis.

לזה Laza.detrahere.diſcedere.Prou. 4.Et detrahētia labia ſint pcula te.Et aliqui hebrei dicūt q; deriuatur a ſupradicta dictione לוז Loz.De quo vide ſupra in eadem dictione.

לחה Lecha.Maxilla.mandibula.genna. & ſcribitur cum iod in fine loco he.vt Iudi.15.Inuentamq; maxillam ideſt mandibulam aſini.& in eodem. In maxilla aſini in mandibula pulli aſinarum.& in eodem.Proiecit mandibu

Ad. Ad.
לז הלז Ille. Illa. Iſte.
הלזה Iſte.
הלזו Illa.
לזה Detrahere
לחה maxilla
mādibula.

© Biblioteca Nacional de España

lam de manu.Ps.3.Quoniam tu percussisti omnes aduersā tes mihi sine causa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Quia percussisti omnium inimi corum meorum maxillam.Threñ.1.& lachryme eius ī ma xilla eius.Mich.5.In virga percutient maxillam iudicis is rael.& in plu. לְחָיַיִם Lechaiaim siue לְחָיֵי Lechaie.Deut.18 Dabunt sacerdoti armum & ventriculum . Pro quo hebrei legunt.Dabunt sacerdoti armum & mandibulas seu maxil las & ventriculum.Cantī.1.Pulchre sunt gene tue . Esa .30. & frenum erroris quod erat in maxillis populorum . Et in eo.15.Corpus meum dedi percutientibus & genas meas ve lentibus.Ponitur ēt pro dentibus.Deut.34.Nec dentes il lius moti sunt. De quo vide supra in dictione לוּחַ Lūach.

לָחַךְ Lachach . lingere.lābere.rodere.3.Reg. 18 . Et aquā que erat in aqueductu lambens.Ps.71.Et inimici ei terram lingent . Nu. 22.Ita delebit hic populus oēs qui in nostris finibus commorantur:quomodo solet bos herbas vsq; ad radices carpere.pro quo he.le.Nunc lambet seu ro det hic populus omnia que in circuitu nostro sunt sicut lā bit seu rodit bos herbas agri.sed beatus hieronymus trans tulit sensum.

לָחַם Lacham.comedere.manducare.deuorare. debellare. pugnare. Deut.32.Et deuorabunt eos aues. ps.140. Et non communicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nec come dere in delitiis eorum.Prouer.4.Comedūt panem impie tatis.& in eo.9.Venite comedite panem meū. Et in eo.23. Quādo sederis vt comedas cū principe.& in eo.Nec come das cum homine inuido.& inde לֶחֶם Lechem.i.panis.cib?. esca.pabulū.& est commune ad omnem cibum siue ad om ne comestibile.sed magis communiter ponitur in scriptu ra pro pane.Geñ.3.In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et in eo.14.Proferens panem & vinum.& in eo.18 .Ponā q; bucellam panis.& ī eo.47 .In toto enim orbe panis de erat.Et in eo.49.Asser pinguis panis eius.Exo.25.& po nes sup mensam panes ꝓpositionis.Leuit.20 . Vescetur tñ panibus qui offeruntur in sanctuario. & secundū hebreos accipitur ibi pro carnibus que offerebantur in sanctuario. & in eo.21.Non offerat panem deo suo.Nu.14. Quia sicut panem ita eos possumus deuorare.Et in eo.28. Oblationē meā & panes.pro quo he.le. Oblationē meā panē meum. & accipitur ibi pro agnis qui offerebantur mane & ves pere.Deut.8.Nō in solo pane viuit homo.ps . 103. Vt edu cas panē de terra.Prouer. 9.Comedite panē meū . & in eo. 22.In quo est panis mendacii.Eccl's.11.mitte panē tuū sup transeūtes aquas.Esa.3.& in domo mea nō est panis. Et in eo.58.Frange esurienti panē tuū.Hiere.11.mittamus lignū in panē eius.Ezech.18.Panē suū esurienti dederit.Ponitur ēt panis ꝑ māna.Exo.16.Ecce ego pluā vobis panes de ce lo.& in eo.Iste est panis quē dedit vobis dñs ad vescēdum. Nec.9.Panē quoq; de celo dedisti eis.Ps.77.Panē angelo rū manducauit homo.Accipitur ēt pro quocūq; cibo vel es ca aut pabulo.Geñ.47.Prebēs cibaria singulis.Leuit.3.in pabulū ignis & oblationis dñi.Et in eo.In alimoniā ignis & suauissimi odoris.& in eodem.22.Aletur cibis patris sui Nu.21.super cibo isto leuissimo.1.Reg. 4 . maledictus vir qui comederit panem vsq; ad vesperam . Et accipitur ibi panis pro quocūq; cibo.Nam ionathas preuaricatus est:eo quod comedit modicū mellis.Ps.135 . Qui dat escam om ni carni.Ps.145.Dat escam esurientibus.Ps.146.Qui dat iumentis escam ipsorum . Item ponitur pro conuiuio . Dañ.5.Fecit grande conuiuium.Ponitur etiam pro carne. Soph.1.Et corpora eorum sicut stercora . Pro quo hebrei legunt.Et carnes eorum sicut stercora.Iob.20. vbi nos le gimus.pluet super illum bellum suum.hebrei legunt. plu et super illum in carne sua.Potest etiam legi sicut est in lit tera nostra.Item לָחַם Lacham.idest pugnare. expugna re.debellare.dimicare.a superiori significato deriuatum . Eo quod bellum est; comestio & consumptio gladii ex tra q; parte.Exo.1 . Expugnatisq; nobis egrediatur . Et in eodem.14.Dominus enim pugnabit pro vobis. Et in eo dem.Dominus enim pugnat pro eis contra nos . Et in eo dem.17.Venit autem amalech & pugnabat contra israel. Et in eodem.Et egressus pugna contra amalech . Deut . 1. Ascendamus & pugnabimus.Et in eodem . Nolite ascen dere nec pugnetis.Ios.10.Et pugnabat contra eam . Et in eodem.Et exercitu per gyrum dispositio oppugnabat eam Et in eodem.Et circundedit atq; expugnauit eam.Iudi.5. Et portas hostium ipse subuertit . Pro quo hebrei legunt. Tunc dimicauit siue expugnauit portas . scilicet inimico rum.Et in eodem.De celo dimicatum est contra eos.Et in eodem.Aduersus sysaram pugnauerunt . Et in eodem . 9. Qui pugnauit pro vobis.Et in eodem . 11 . Pugnabant fi lii Amon contra israel quibus acriter instantibus.Et in eo dem.Aut docere potest q; iurgatus sit contra israel :& pug nauerit contra eum.Ps.34.Expugna impugnantes me.ps 55.Tota die impugnans tribulauit me.Et in eodem.Mul ti bellantes aduersum me.Ps.108 . Et expugnauerunt me gratis.Esa.63.Ipse debellauit eos.& inde מִלְחָמָה milcha ma.idest bellum.pugna.Geñ. 14 . Inirent bellum contra balla regem sodomorum.Exo.1 . Si ingruerit contra nos bellum.Et in eodem.15.Dominus vir pugnator . pro quo hebrei legunt.Domīnus vir pugne.Et in eo.17.Et bellum dei erit contra Amalech.Deut.21.Si egressus fueris ad pu gnam.Iob.39.Procul odoratur bellum.

לַחֲנָה Lechena . in lingua chaldaica significat concubi nam.Dañ.5.vxores & concubine illius. Et in eodē vxores tue & concubine tue vinum bibistis in eis.

לָחַץ Lachas. Arctare.coarctare.opprimere.affligere.atte rere.tribulare.Exo.3.vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.Et in eodem . 22 . Neq; affliges eum.Nume.22.Iungit se parieti:& attriuit sedentis pedē. Pro quo hebrei legunt . Et arctauit se parieti:& arctauit si ue attriuit pedem Balaam ad parietem . idest cum pariete. Iudi.1. Arctauitq; Amorreus filios dan in monte . Et in eodem.4.Et per viginti annos vehementer oppressérat eos.1.Regum.10.Et de manu omnium regum qui afflige bant vos.4.Regum.6.Claudite ostium & non sinatis eum introire.Pro quo hebrei legunt . Coarctate eum in ostio. Ps.105.Et tribulauerunt eos inimici eorum . Esa.19. Cla mabunt enim ad dominum a facie tribulantis:quod in he breo legitur in plurali:scilicet a facie tribulantium .Hiere. 30.& visitabo super omnes qui tribulant eos.& inde לָחַץ Láchas idest tribulatio:siue afflictio:aut oppressio:vel coar ctatio . Exo.3.vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriua tū .Esa .30.& dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem.i.aquā afflictionis vel tribulationis.

לָחַשׁ Lachas.musitare.susurrare.murmurare . incantare . 2.Reg.12.Cū ergo dauid vidisset seruos suos musitā tes.ps.55.Aduersū me susurrabāt oēs inimici mei . & inde לָחַשׁ Láchas. idest murmur.Esa.26.In tribulatione mur muris doctrina tua eis. Quod hebrei exponunt sic . Idest in tribulatione conuertunt se ad secretā orationē.in alio ve ro loco proלָחַשׁ Láchas beatus hieronym? trāstulit.eloqū mysticum.Esa.3. Et prudentem eloquii mystici. significat

Lāchaim. Mādibule bene. Maxille.

Dentes.

Lambere. Lingere Delere.

Rodere.

Deuorare.

Comedere

Panis.

Panis ꝑ carnibus.

Panis ꝑ manna.

Cibaria Pabulum Alimonia. Cibus.

Esca.

Conuiuiū. Corpus.

Caro

Expugnat. Pugnare.

Oppugnare.

Dimicare.

Iurgari.

Impugnare. Bellare. Debellare

מִלְחָמָה Bellum.

Pugna

Cōcubina.

Opprimere Affligere. Atterere. Arctare.

Coarctare. Tribulare.

Afflictio.

Musitare.

Murmur.

Eloquium mysticum.

© Biblioteca Nacional de España

Murmurare.

Incãtatio.

לַהַשׁ

לְחָשִׁים

Inaures.

לֵט

Clam.

לְטָאָה

Stellio.

לָטַשׁ

Acuere.

לוֹטֵשׁ

Maleator.

לַיִל

לַיְלָה

Nox.

לֵילוֹת

Noctes.

לֵילִית

Lamia.

לַיִשׁ

Tigris. Leo.

לָכַד

Capere

Apphẽdef

Depheẽdef

etiam incantare. Ps. 57. que nõ audit vocem incantantiũ. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. vocem murmurantium. Eccl's. 10. Si mordeat serpens in silentio. Pro quo hebrei legunt. si mordeat serpens absq; incãtatione. Potest etiam legi sic. si mordeat serpens absq; murmure vel susurratione. Quod est idem sensus cũ littera nostra. Et inde dicũt hebrei ף deriuatur dictio לַהַשׁ Haloches. Nee. 3. Selum filius haloches. idest filius cuiusdam sapientis exorziste siue incantatoris. sicut exponũt hebrei. quia ponitur ibi he articularis in principio que non solet apponi nomini proprio nisi tantũ appellatiuo: vt dictum est supra in principio littere he. Et in de לַחָשִׁים Lechasim: Genus ornamenti muliebris. ף quo beatus hieronymus transtulit inaures. Et solũ inuenitur in nu. plu. Esa. 3. Inaures & annulos.

לַט Lat. clam siue absconditere. De quo vide supra in dictione לַאַט Laat.

לְטָאָה Letaa. serpentis vel reptilis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit. stellio. & scribitur cum he in fine. Leuit. 11. Et stellio & lacerta & talpa.

לָטַשׁ Latas. Acuere. polire. scilicet metallum. 1. Reg. 13. vt acueret vnusquisq; vomerẽ suũ. Iob. 16. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. pro quo hebrei legũt Inimicus meus acuit oculos suos contra me. Et ẽ sensus sicut in littera nostra. ps. 51. sicut nouacula acuta fecisti dolum. & inde לוֹטֵשׁ Lotes. pro quo beatus hieronymus trãstulit maleatorem. Geñ. 4. qui fuit maleator & faber in cũcta opera eris & ferri.

לַיִל Láil. siue לַיְל lel. nox. Exo. 12. nox ẽ ista obseruabilis dñi. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbram tuam. Et in eo. 21. Custos quid de nocte: custos quid de nocte. & cõiter scribitur cum he in fine & dicitur לַיְלָה laíla. vt Geñ. 1. Et tenebras appellauit noctem. Et in eo. Et luminare minus vt preesset nocti. Et in eo. 32. Ipse vero mansit nocte illa in castris. Ester. 6. Noctem illam rex duxit insomnem. Iob. 3. Et nox in qua dictũ est conceptus est homo. ps. 16. Et visitasti nocte. & in plu. לֵילוֹת Leloth. idest noctes. Iob. 7. Et noctes laboriosas enumerauí mihi. Canti. 3. In lectulo meo per noctes. & inde לִילִית Lilith. Nomen animalis clamantis siue vlulantis per noctes: secundum hebreos: pro quo beatus hieronymus transtulit lamiam. Esa. 34. Ibi cubauit lamia.

לַיִשׁ Láis. leo. Iob. 4. Tigris periit eo quod non haberet predam. pro quo he. le. Leo periit. Esa. 30. Leena & leo ex eis vipera.

לָכַד Lachad. capere. apprehendere. cõprehendere. cõstringere. Nu. 27. Cuius ceperunt viculos & possederunt habitatores. Deut. 2. Et spoliis vrbiũ quas cepimus. Ios. 7. Et quãcũq; tribũ sors inuenerit. pro quo he. le. Et quãcũq; tribũ dñs apprehẽderit. Et in eo. Quicũq; ille in hoc facinore fuerit apprehẽsus. Et in eo. Et inuẽta est tribus iuda. Et in eo. Inuẽta est familia zare. i. deprehensa. Et in eo. Inuenit Achan filiũ carmi. pro quo he. le. Et deprehensus est Achan filius carmi. & in eo. 10. macedã quoq; cepit Iosue. Et in eo. Et cepit eam die altero. 1. Reg. 14. Et saul confirmato regno super israel. pro quo he. le. Et saul cepit siue apprehendit regnũ super israel. 2. Reg. 5. Cepit autem dauid arcẽ sion. Et in eo. 12. Et expugnabat vrbem regiam. i. nitebatur eã capere. Et in eo. Et capienda est vrbs aquarũ. Et in eo. Obside ciuitatẽ & cape eã. Et in eo. Ne cũ a me vastata fuerit vrbs. i. cũ a me capta fuerit. Iob. 5. apphẽdit sapientes in astutia eorũ. Prouer. 5. Iniquitates sue capiũt impiũ. & in eo. 6. & captus ꝓpriis sermonibus. Esa. 44. Tenebitur laqueo. i. capietur. Hiere. 5. Laqueos ponẽtes & pedicas ad capiẽdos viros. Et in eo. 6. Vir eni cũ muliere capietur. Treñ. 4. Xps dñs captus est in peccatis nris. Abach. 1. Et capiet eã. Zach. 14. & capietur ciuitas. Ponitur ẽt pro stringere vel cõstringere. Iob. 38. Et facies abyssi constringitur. Et in eo. 41. Et tenentes se nequaquã separabũtur. pro quo he. le. Et constringuntur & nõ separãtur. Inde לֶכֶד Lached. i. captio. Prouer. 3. Et custodiet pedẽ tuũ ne capiaris. Pro quo he. le. Et custodiet pedem tuũ a captione. i. ne capiaris. sicut est in lra nra. & inde מַלְכוֹד Malcud. i. laqueus siue decipula qua aues capiũtur. Iob. 18. Et decipula eis super semitam.

Constringere.

לֶכֶד nequaquã sc.

Captio.

מַלְכוֹד Decipula.

לָכֶם Lachem. vobis. Et in lingua chaldaica dicitur לֶכֹן Lecon. Dañ. 3. vobis dñ populis tribubus & linguis.

לָכֶם Vobis.

לָכֹן Vobis.

לֶמֶג Lemog. Genus ligni precioſi. & scribitur cũ aleph in principio & dicitur אַלְמֶג Almug. & solũ inuẽitur in numero plu. s. אַלְמֻגִּים almugim. Pro quo beatus hieronymus trãstulit ligna thina. 3. Reg. 10. Attulit ex ophir ligna thina multa nimis. & in eo. Fecitq; rex de lignis thinis fulcra domus dñi & domus regie & citharas lyrasq; cantoribus. Reperitur etiam אַלֹּגִּים Algom. per transpositionẽ litterarũ. De quo vide supra in dictione לְגִם Legom.

לְמֶג Vocem

אַלְמֶג

אַלְמֻגִּים Thina.

לָמַד Lamad. Discere. docere. erudire. Deut. 4. vt discãt timere me oĩ tpe. Et in eo. 5. Discite ea & opere cõplete Et in eo. 17. vt discat timere dñm deũ suum. Et in eo. 31. vt audientes discãt & timeãt dñm. Ps. 118. vt discã iustificationes tuas. Esa. 26. Et discet facere iustitiã. Hiere. 12. Si eruditi didicerint vias populi mei. Et in eo. 13. Cũ didiceritis malũ. Ezech. 19. Et didicit predã capere. signãt ẽt docere vel erudire. s. quãdo est verbũ secũde coniugationis. Deut. 4. Scitis ꝙ docuerim vos. & in eo. que ego doceo te. Et in eo. 5. Que docebis eos vt faciãt ea in terra. Et i eo. 6. vt docerem vos. Et in eo. 11. Docete filios vros. Et in eo. 20. Ne forte doceãt vos facere cũctas abominationes. 2. Reg. 22. Docens manus meas ad preliũ. ps. 33. Timorẽ dñi docebo vos. ps. 50. Docebo iniquos vias tuas. Ps. 93. qui docet hominẽ scientiam. Et in eodem. Et de lege tua doceris eũ. Ps. 118. Doce me iustificationes tuas. Et in eodem. sup omnes docentes me intellexi. Eccl's. 12. Docuit populum. Canti. 3. & ad bella doctissimi. Hiere. 12. Sicut docuerunt populum meum iurare in baal. & in eo. 31. Quasi iuuenculus indomitus. pro quo he. le. Quasi vitulus nõ doctus. i. indomitus iugo. Osee. 10. ephrain vitula docta. & inde לִימוּד limud. i. doctus siue discipulus. Esa. 8. Signa legem in discipulis meis. & in eo. 50. Dñs dedit mihi linguã eruditam Pro quo he. le. Dñs dedit mihi linguã doctorũ. Et in eodẽ. 54. vniuersos filios tuos doctos a dño. signãt ẽt assuetum vel consuetũ. Iudi. 3. & haberent consuetudinẽ preliandi. Hiere. 2. Onager assuetus in solitudine. & secũdũ hebreos ide deriuatur כִּלְמָד Chilmad. Ezech. 27. Asur & chelmad venditores tui. pro quo he. le. Asur quasi doctus vel assuetus venditor tuus siue negociator tuus. Potest etiam eẽ nomen propriũ: sicut est in littera nostra. & inde תַּלְמִיד Thalmid per additionem tau in principio. idest discipulus. 1. Paralipo. 25. Doctus pariter & indoctus. pro quo hebrei legunt. Doctor. & discipulus. & inde מַלְמָד Malmad. idest vomer. Iudi. 3. Qui percussit de philistiim sexcentos viros vomere. Hebrei vero dicunt ꝙ significat stimulum bouis. idest virgã longã in cuius sũmitate est aculeus quo pungunt boues vt recte incedant: quasi a docendo dictum eo quod doceat ipsos boues.

לִימוּד Discipulus

Doctus. Cõsuetudinẽ habere. assuetus

כִּלְמָד

תַּלְמִיד Doctus.

Discipulus

מַלְמָד Vomer.

לָמָה Láma. quare. cur. vt quid. quamobrem. De quo vide infra in dictione מָה Ma.

Tenere.

© Biblioteca Nacional de España

לָמוֹ Illis

Lámo.illis ſiue ipſis:aut illi datiui caſus de quo vide in grammatica in capitulo de pronomine.

לַעֲב Subſánaf

Laab.ſubſannare.irridere.2.Paralip.36.At illi ſubſannabant nuncios dei.

לָעַג Irridere. Subſánaf

Laag.ſubſannare.deridere.irridere.2.Parali.30. Illis irridentibus & ſubſannãtibus.Nee.2. Et ſubſannauerunt nos & deſpexerũt.Et in eo.4.Et motus nimis ſubſannauit iudeos.Iob .11.Et cum ceteros irriſeris a nullo confutaberis.ps.2.Dominus ſubſãnabit eos.ps.34. Tentauerũt me:ſubſannauerũt me.& inde nomẽ לַעַג Láag.i.ſubſannatio vel irriſio.Iob.34.Qui bibit ſubſannationem quaſi aquam.Ps.43.ſubſannationẽ & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.Oſee.7.Hec eſt ſubſannatio eorum in terra egypti.Eſa.28.In loquella enĩ labii.Pro quo hebrei legũt. In ſubſannatiõe labii.Alii vero legũt ſic: in balbutienti ei labio:quaſi a לַעַן Ileg.quod ſignificat balbũ. vt Eſa.32.Et lingua balborũ velociter loquetur.Et in eo.33.populũ alti ſermonis:ita vt non poſſis intelligere diſertitudinem lingue eius:in quo nulla eſt ſapientia.pro quo hebrei legunt. Populum profundi ſermonis:ita vt non intelligatur balbutiens lingua eius:ſine ſapientia.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

Subſánatio.

Balbus.

לָעַז Barbarus

Loez.barbarus.ps.113.De populo barbaro. & ſolum inuenitur in predicto loco.

לָעַט Comedere

Laat.comedere.deuorare. Genĩ. 25. Da mihi de coctione hac ruffa.vbi ponitur verbum tertie coniugationis.ideſt fac me comedere vel deuorare de coctione hac ruffa.Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

לַעַן לַעֲנָה amaritudo Abſinthiũ

Láan.abſinthium.amaritudo.Et ſcribitur cum he in fine & dicitur לַעֲנָה Laana.Deut.29. Radix germinans fel & amaritudinem.Hiere.9. Ecce ego cibabo populum iſtum abſinthio.Threñ.3. Inebriauit me abſinthio. Et in eodem.Abſinthii & fellis.Amos.5. Qui conuertitis in abſinthium iudicium.

לַפִּיד Lampas. Fax.

Lapid.lampas.fax.Genĩ.15.Et apparuit clibanus fumans & lampas ignis.Iudi.15.Et faces ligauit in medio.Iob.12.Lampas contempta apud cogitationes diuitũ Eſa.62.vt lampas accendatur.Zach.12.Et ſicut facẽ ignis in feno.Et in plu.לַפִּידִים Lapidim.Exo.20. Cunctus autẽ populus videbat voces & lampades.Et inde deriuatur nomen לַפִּידוֹת Lapidoth.Iudi.4.Erat autem debora pphetes vxor lapidoth.

לַפִּידִים Lampades לַפִּידוֹת

לָפַת Apprehendere. Cõturbari

Lapath.apprehẽdere.complecti ſiue amplecti. cõturbari.Iudi.16.Et apprehendens ambas colũnas.Ruth.3.Expauit homo & conturbatus eſt: ſed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt.Expauit homo & amplexatus ẽ: in voce paſſiua.

לָצַר Malaſar. Diſpẽſatoz

Leſar.Prepoſita mem littera cum apice cegol ſignificat diſpenſatorem:ſecũdum hebreos.Dañ.1.Et dixit daniel ad malaſar.pro quo hebrei legũt.Et dixit daniel ad diſpẽſatorem ſiue ad prepoſitum.Et in eodem.Porro malaſar tollebat cibaria & vinum potus eorum.Poteſt etiã eẽ nomen proprium.ſicut eſt in littera noſtra.

לָקַק Lambere. Lingere.

Lacac.lingere.lambere.Iudi.7.Qui manu & lingua lambuerint aquas ſicut ſolent canes lambere.Et in eodem.Qui manu ad os proiiciente aquas lambuerant.Et in eodem.In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos.3.Reg.21.In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth:lambent quoq; ſanguinem tuum.

לָקַח Sumere. Tollere.

Lacach.accipere.ſumere.aſſumere.tollere.emere. Genĩ.2.Quoniam de viro ſumpta eſt.Et in eodem.5. Quia tulit eum deus.Et in eodem.20. Propter mulierem quam tuliſti.Et in eodem.24. qui tulit me de domo pris mei.Et in eodem.27.Primogenita mea ante tulit & nunc ſecundo ſurripuit benedictionẽ meam.ideſt tulit. Et in eodem.31.Tulit iacob omnia que fuerunt patris noſtri. Et in eodem.Abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli. Pro quo hebrei legunt. Tulit idola & poſuit ea in ſtramenta cameli.Exo.9.Et grando & ignis mixta pariter ferebantur.pro quo hebrei legunt.Et grãdo & ignis aſſumpta in medio grandinis.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Nu.16.Nec aſſellum quidem vnquam acceperim ab eis.1.Reg.4.Et arca deicapta eſt.Et in eodem.Eo quod capta eſſet arca dei.4.Reg.2.Si videris me quando tollar a te.ps.14.& munera ſuper innocentem nõ accepit.ps.67. Accepiſti dona in hoĩbus.Prouer.24.Erue eos qui ducũtur ad mortẽ. Pro quo hebrei legunt. Erue aſſumptos ad mortem.Hiere.23.qui aſſumunt linguas ſuas.Ezech.33. Ille quidẽ in iniquitate ſua captus eſt.& aliquando ſcribitur ſine lamed ſcilicet in futuris & in imperatiuis & in infinitiuis vel gerũdiis.Genĩ.6.Tolle igitur tecum ex omnibus eſcis. Et in eodem.15.ſume inquit mihi vaccam triennem. Et in eo.18. Sed afferam pauxillum aque.Pro quo hebrei legunt. Accipiatur obſecro pauxillum aque.Et in eodem. Ponãq; buccellam panis.ideſt accipiam bucellam panis. Et in eo.22. Tolle filium tuum.Et in eodem.30. Parum ne tibi videtur q prerripueris maritũ mihi: niſi etiam mandragoras filii mei tuleris.Et in eodem.38.Habeat ſibi. ideſt accipiat ſibi pignus.Nu.16.Tollat vnuſquiſq; thuribula ſua.Ioſ.9.ſuſceperunt igitur de cibariis eorum.Eſa.8. Sume tibi librum grandem.4.Reg.12.Nollite ergo amplius accipere pecuniam.Et in eodem.Prohibitiq; ſunt amplius ſacerdotes accipere pecuniam.Eſa.23.Sume citharam & circue ciuitatem.Hiere.5.Renuerunt accipere diſciplinam.Ezech.17. Vt firmaret radicem ſuper aquas multas. Pro quo hebrei legunt.Tulit ſuper aquas multas. Oſee.11.Portabam eos in brachiis meis.Pro quo hebrei legũt.Accipere eos ſiue ferre eos in brachiis ſuis.Et etiam in imperatiuis inuenitur aliquando cum lamed.vt Exo.29.Tolle vitulum de armento.Ezech.37.Et tolle lignum alterum. ſignificat etiam emere.Prouerb.31.Conſiderauit agrum & emit eũ.z.Reg.4.Aſſumentes ſpicas tritici.Pro quo hebrei legunt. Quaſi emẽtes triticum.Eſa.52. Quoniam ablatus eſt populus meus gratis.pro quo hebrei legunt.Quoniam emptus eſt populus meus gratis.Item ſignificat quando aliquis conatur ad aliquid agendum. Sicut in noſtro vulgari dicitur Accepit petrus & fecit hoc vel illud ſiue iuit ad illum locũ. ideſt accepit ſeipſum vel ſocios ſecum.Et per talem modũ loquendi dicitur in hebreo.Exo.4. Poſuit & teſtimoniũ in arca.Pro quo in hebreo habetur.& accepit & poſuit teſtimonium in arca.Nu.16.Ecce autem chore.Pro quo hebrei legunt.Et accepit chore.& ſequitur.& ſurrexerũt contra Moyſen.Iudi.14.Dederunt ei ſodales triginta. p quo hebrei legunt.Et acceperunt ſodales triginta & fuerunt cũ eo.z.Reg.18.Porro Abſalom erexerat ſibi cum adhuc viueret titulum.Pro quo hebrei legũt.Et abſalom accepit & erexit ſibi in vita ſua titulum.Iob.15. Quid te eleuat cor tuum.Pro quo hebrei legunt.Quid te accipit cor tuum.& inde מַלְקוֹחַ Malcoach.ideſt preda. ſiue illud quod de ſpoliis capitur.Nu.31.Predam & vniuerſa que acceperant tam ex hominibus quam ex iumentis.Et in eodem.Tollite ſummam eorum que capta ſunt.Et in eodem. Diuideſq; ex eo quo predam.Eſa.49.Nunquid tolletur a robuſto preda. Et in eodem.Et quod ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. ideſt quod captum fuerit a robuſto.Accipitur etiam מַלְקוֹחַ Malcoach pro faucibus.vt.Ps.21.Et lingua mea adheſit fau

Aſſumere.

Accipere. Capere.

Suſcipere

Emere.

מַלְקוֹחַ Preda

Quod captũ eſt.

Captum. מַלְקוֹם

© Biblioteca Nacional de España

לְמַלְקָחַיִם Forcipes. emūctoria

cibus meis. & inde מְלַקָּחַיִם Melcachaim. i. forcipes quibus accipimus prunas. & reperitur tantū in hebreo in numero duali: quia ex duabus constat. Esa. 6. Quem forcipe tulerat de altari. Accipitur etiam pro emūctoriis lucernarū. Exo. 25. Emūctoria quoq; & vbi ea que emuncta sunt extingā tur. Inde

מִכָּה Cupido. מִכָּחָה מַכָּחוֹת Venalia.

מִכָּה Micach. i. cupido: siue aceptio munerū. 2. paralip. 19. Nec cupido munerū. & inde מְכָחָה Mecacha. i. mer ces. siue res venalis. Et solū inuenitur in nūero plu. s. מַכָּחוֹת Macachoth. Nec. 10. Qui important venalia & omnia ad vsum. & inde

לֶקַח Doctrina.

לֶקַח Lecach. i. dest doctrina siue assumptio do ctrine vel legis. Deut. 32. Cōrescat vt pluuia doctrina mea Prouer. 1. Audiens sapiens sapientior erit. pro quo hebrei legunt. Audiet sapiens & addet doctrinam. Et est idem sen sus cum littera nostra. Et in eo. 4. Donum bonum tribuā vobis. pro quo hebrei legunt. Doctrinam seu legem bonā tribui vobis. Esa. 29. Et mulsitatores discent legem. Pōitur etiam pro sermonibus. Prouer. 7. Irretiuit eum multis ser monibus.

Lex. Sermōes.

לָקַט Cōgregaſ. Colligere.

לָקַט Lacat. colligere. congregare. Geñ. 47. E quibus om nē pecuniā cōgregauit. Exo. 16. Colligat vnusquisq; ex eo quantū sufficit. & in eo. Et collegerūt alius plus: alius minus. Et in eo. Iuxta id quod edere poterant congregaue runt. & in eo. In die aūt sexta collegerūt cibos duplices. Et in eo. & egressi sunt de populo vt colligerent. Ruth. 2. Va dam in agrū & colligā spicas. & in eo. & que collegerat vir ga cedens. 4. Reg. 4. Vt colligeret herbas agrestes. & in eo dē. & collegit ex ea coloquintidas agri. Iudi. 11. Congrega tiq; sunt ad eum viri inopes. Esa. 27. Et vos congregabimi ni vnus & vnus filii israel. & inde לֶקֶט Lechet. i. collectio vl congregatio. siue remanētes spice que a pauperibus colli gūtur. Leuit. 9. Nec remanētes spicas colliges. & ide לְקוּט Ialcut. i. pera pastoralis in qua vasa pastoris colliguntur. 1. Reg. 17. Et misit eos in perā pastoralē.

לֶקֶט Remanen tes spice. לְקוּט Pera pa storalis.

לֶקֶשׁ Serotinus לָלְקֹשׁ

לֶקֶשׁ Lech es. Pluuia vel imber serotinus. Amos. 7. In pri cipio germinantiū serotini imbris. Et in eo. Et ecce serotinus post tonsionē regis. & aliqñ scribitur cū mem in principio & dicitur מַלְקֹשׁ malcos Deut. 11. Dabit pluuiam terre vestre temporaneā & serotinā. Osee. 6. Et veniet qua si imber nobis tēporaneus & serotinus. Zach. 10. Petite a dño pluuiā i tempore serotino. & inde verbū לָקַשׁ Laches i. retardare. Beatus hieronymus transtulit vindemiare. Iob. 24. Et vineā eius quem vi oppresserunt vindemiant. Pro quo he. le. Et vineā impii retardāt. quasi dicat. primo dep dantur bonos & iustos: & postea ēt iniustos & impios: quia nemini parcūt. Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra.

לָקַשׁ Videmiaſ. Retardare

לֶשֶׁד Panis. Humiditaſ

לֶשֶׁד Lesad. humidū. seu recens: secūdū hebreos: btūs hie ronymus trāstulit panē. s. recētē vel humidū. Nu. 11. Saporis quasi panis oleati. Ps. 31. Conuersus sum in erūna mea dū confringitur spina. Pro quo he. le. Conuersa est hu miditas mea i siccitate estatis. sed si illud lamed qā ponitur in principio dictionis nō est de substātia dictionis: sed est prepositio sicut & in aliis locis: tunc potest legi sicut est in littera nostra. s. in erūna mea.

לִשְׁכָּה Tricliniū. gazophyla cium לִשְׁכוֹת gazophyla cia.

לִשְׁכָּה Lesach. cenaculū. Gazophylaciū. camera. tricliniū. 1. Reg. 9. Introduxit eos in tricliniū. Nec. 10. Gazophy laciū domus dei nostri. Ezechiel. 40. Et per singula gazo phylacia ostiū. Et in eo. Porro gazophylaciū qā respicit vi am aquilonis. & i plu. לִשְׁכוֹת Lesachoth. vt in eo. & ecce ga zophylacia & pauimētū. & in eo. triginta gazophylacia in circuitu pauimēti. Et in eo. Gazophylacia cantorum in a trio interiori.

לֶשֶׁם Ligurius.

לֶשֶׁם Lesem. lapis precios us. quem translatio nostra ligu rium appellat. Exo. 28. In tertio scilicet versu ligu rius achates & amethistus.

לָשׁוֹן Lingua. Loquella.

לָשׁוֹן Lason. lingua. loquella. Exo. 4. Impeditioris & tar dioris lingue sum. Iudi. 7. Qui manu & lingua lam buerint aquas. Iob. 27. Nec lingua mea meditabitur men dacīū. ps. 11. Et linguā magniloquā. Ps. 44. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Ponitur ēt pro loq̄lla. vt Geñ. 10. vnusquisq; scd̄m linguā suā. Deut. 28. Gentē cu ius linguā intelligere nō possis. Ester. 1. Diuersis linguis & litteris. sīgnat etiā lapidē terminalē vel sinū maris vel flu minis. eo qd̄ est ad similitudinē lingue. vt Iob. 15. A ligua eius que respicit meridiē. Et in eo. A lingua maris. Esa. 11. Et desolabit dñs linguā maris egypti. & in plu. לְשֹׁנוֹת Le sonoth. i. lingue. vt Zach. 8. Ex omnibus linguis gentium. & in lingua chaldaica dr̄ לִישָׁן Lisan. Dañ. 3. Vt omnis po pulus & tribus & lingua. & in plu. לִישָׁנַיָּא lisanaia. vt in eo. vobis dr̄ populis & tribus & linguis. & inde verbū לָשַׁן Lasen Quod sīgnat detrahere. seu murmurare. vl accusare vt Ps. 100. Detrahētem secreto proximo suo hunc perseq bar. Prouer. 30. Ne accuses seruum ad dñum suum.

לְשֹׁנוֹת Lingue. לָשַׁן לָשַׁנְיָא לָשַׁן Detrahere Vcusare.

לְתָה לְמַלְתָּחָה Vestis.

לְתָה Lethach. prepositio mem & addito he in fine vt dica tur מֶלְתָּחָה Melthacha: significat vestē seu vestimētū. 4. Reg. 10. Dixitq; his qui preerāt super vestes. Et aliq he brei dicunt q̄ significat locū quo vestes reponūtur. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

לֶתֶךְ Dimidius cori. לֶתַע בְּלַתְּעָה mole נִלְתָּעוּ Conteri

לֶתֶךְ Léthech. Dimidia pars mensure cori. vt Osee. 3. Et di midio coro ordei. Et solū inuenitur in p̄dicto loco.

לֶתַע Lethaa. p̄positio mem & addito he in fine vt dicatur מַלְתֵּעָה Maltheaa: significat molā dentium. & solū in uenitur in numero plu. Ps. 57. Molas leonū cōfriget dñs. Et inde verbū נִתַּע Nithaū. quasi נִלְתַּע Nilthau per defec tum lamed. i. cōtriti seu cōquassati sunt. s. dentes. vt Iob. 4. Et dentes catulorum leonum contriti sunt.

De incipientibus a littera מ Mem.

Ista littera mem qñ preponitur alicui dictiōi sīgnat. de. ex. e. a. vel ab. & aliqñ significat comparatiuum precedentis di ctionis. De quo vide infra in dictione מִן Min.

מְאֹד Valde. Nimis. vehemēter

מְאֹד Meod. nimis. valde. vehemēter. Geñ. 1. Et erāt valde bona. Et in eo. 15. Merces tua multa nimis. Et in eo. 17. Et multiplicabo te vehementer nimis. vbi ponitur bis p̄dicta dictio. Exo. 1. Acroborati nimis ipleuerūt terrā. ps. 118. Nō me derelinquas vsquequaq; pro quo beatus hiero nimus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. vsq; nimis. Et i eo. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsquequaq; i. vs q; nimis. Esa. 16. superbus est valde. & in eo. 64. Ne irascā ris dñe satis. i. valde. ponitur ēt p validitate seu fortitudine Deut. 6. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & ex tota a nima tua & ex tota fortitudine tua. vbi ponitur pro fortitu dine. & p̄ōt poni pro mēte q̄ est pars preciosa valde in ho mine. vnde in euāgelio pōitur p mēte. Mathei. 22. Ait illi iesus: diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & in tota ani ma tua & in tota mēte tua. & sīc Marci. 12. ponitur pro mē te & virtute. & Luce. 10. ponitur pro anima & viribus.

Satis. Fortitudo.

מְאֹד Mens. anima. מֵאָה Centum. מֵאוֹת Centies.

מֵאָה Mea. Centum. Geñ. 33. Centum agnis. 2. Paralip. 36. Et condemnauit terram centum talentis argenti. & aliquando mutat he vltimum in thau & dicitur מֵאַת Meath Geñ. 21. Cum esset annorum centum. Ponitur etiam aduer bialiter pro cēties siue centuplum. vt Eccl's. 8. Peccator eo quod centies facit malum. & in plurali. מֵאוֹת Meoth. Geñ. 5. Et facti sunt dies Adam postquam genuit seth octingen ti anni. Quod in hebreo legitur octocenti anni. idest octo centena annorum. & in eo. Anni nongenti triginta.

© Biblioteca Nacional de España

מְאוּמָה Aliquid.

מְאוּם Macula. Aliquid.

מָאֵן Nolle. Resistere Renuere.

מָאן Vas.

מָאנָא Vasa.

מָאַס Reprobare. Spernere. Abiicere Obterere. Proiicere Dissoluere Cõtrahere

מָאַר Inficere Amaritudinẽ iferre

מֵאָה Centũ

מְנָד Poma Fruges.

מִנְדָּן מִנְדָּעוֹת Dona Pẽsatiões

מַנְגָּל Falx.

מְאוּם Meum. aliquid. quicq̃. quantũcũq̃. Et cõmũiter scribitur cum he in fine & dicitur מְאוּמָה Meúma. vt Nu. 22. Nunquid loquí potero aliquid. Deut. 13. Et non adherebit de illo anathemate quicq̃ in manu tua. & in eodẽ. 24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquã. 4. Reg. 5. Et accipiam ab eo aliquid. Hiere. 39. Nihilq̃ ei mali facies. i. non facies ei aliquid mali. Reperitur etiam מאום Mum monosyllabum & sine he. Iob. 31. Et si in manibus meis adhesit macula. Pro quo hebrei legunt. Et in manibus meis nõ adhesit aliquid. s. mali. Potest etiã deriuari a dictiõe מום Mum sine aleph: que signãt maculam. vt infra in suo loco dicetur.

מָאֵן Maen. nolle. renuere. Gen. 37. Nolluit consolationem accipere. Exo. 10. Sin aũt resistis & non vis dimittere eum. & in eodẽ. 22. Si pater virginis dare nolluerit. Nu. 22 Nolluit Balaã venire nobiscũ. Ps. 76. Renuit consolari anima mea. Hiere. 5. Renuerunt accipere disciplinam. & in eodem. Et noluerunt reuerti. Item מָאן Man. in lingua chaldaica significat vas. & in plurali מָאנָא Manaia siue מָאנֵי Mane. Dañ. 5. Vt afferrent vasa aurea & argentea. & in eo. Tunc allata sunt vasa aurea.

מָאַס Maas. reprobare. abiicere. proiicere. repellere. sperne re. odire. aborrere. dissoluere. Iob. 10. Et opprimas me opus manuum tuarum. Pro quo hebrei legũt. Et reprobes siue abiicias opus manuum tuarum. Ps. 52. Quoniam deus spreuit eos. Ps. 88. Tu vero repulisti & detraxisti. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu aũt repulisti & proiecisti. Ps. 117. Lapidem quem reprobauerunt edificantes. Esa. 7. Vt sciat reprobare malum & eligere bonum. & in eodem. 30. Pro eo quod reprobastis verbum hoc. & in eodem. 54. Et vxorem ab adolescentia abiectam. Hiere. 2. Quoniam obtriuit dñs confidentiã tuã. Pro quo hebrei legunt. Quoniam abiecit siue odiuit dominus confidentiam tuam. & in eodem 6. Argentum reprobum vocate eos. & in eodem. 14. Nunquid proiiciens abiecisti iudam. Threñ. 5. Sed proiiciens repulisti nos. Osee. 4. Quia tu scientiam repulisti: repellam te. Amos. 2. Eo quod abiecerunt legem domini. & in eodem. 5. Odiui: proiecí festiuitates vestras. Ponitur etiã pro dissoluere. vt. Ps. 57. Ad nihilum deuenient tanq̃ aqua decurrens. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Dissoluantur sicut aque que fluunt. & de hoc vide infra in dictiõe מָסַס Masas. Itẽ ponitur pro cõtrahere. Iob. 7. Cutis mea aruit & contracta est. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et abominabilis facta est.

מָאַר Maar. inficere. dolorem vel amaritudinem inferre. Leuit. 13. Infecta lepra reputabitur. Ezech. 28. Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis. idest amaritudinem vel dolorem inferens.

מֵאָה Meath. centum. siue centies. De quo vide supra in dictione מֵאָה Mea.

מְנָד Méged. fructꝰ seu põa. s. optima & electa. fruges. Deut. 33. De pomis celi & rore. & in eodẽ. De pomis fructuũ solis ac lune. & in eo. De pomis colliũ eternorum. & in eo. Et de frugibus terre. Canti. 4. Cũ pomorũ fructibus. & secundũ hebreos significat optimũ vel electũ cuiuscunq̃ rei. Scribitur etiam cum nun in vltima syllaba & dicitur מִנְדָּן Migdan. & solum inuenitur in numero plu. s. מִנְדָּעוֹת Migdanoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Dona seu munera aut pensationes. vt Gen. 24. Fratribus quoq̃ eius & matri dona obtulit. 2. Paralip. 21. Et pensationes cum ciuitatibus munitissimis. & in eodem. 32. Et munera ezechie regi iuda.

מַנְגָּל Magal. falx. Hiere. 50. Et tenẽtem falcem in tempore messis. Ioel. 3. Mittite falcem qñ maturauit messis.

מָגֵן Migen. protegere. claudere. tradere. Gen. 14. Quo protegente: hostes in manibus tuis sunt. Pro quo hebrei legunt. Qui tradidit hostes tuos in manibus tuis. Potest etiam intelligi sicut est in littera nostra. Prouer. 4. Corona inclyta proteget te. Osee. 11. Protegam te israel. Pro quo alii qui hebrei legunt. Tradam te israel. s. in manus inimicorũ. Inde מָגֵן Magen. i. scutum. protectio. De quo vide supra in dictione גָּנַן Ganan.

מָגַר Magar. deiicere. dissipare. collidere. tradere. detrahere Esdre. 6. Dissipet oĩa regna & populũ. Ps. 88. Et thronum eius in terra detraxisti. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Et fedãe ei? in terrã collisisti. Ezech. 21. Gladio traditi sũt cũ pplo meo.

מַד Mad. tunica. vestis. seu vestimentum. & scribitur cũ vau in fine. Leuit. 6. Vestietur tunica sacerdos. 2. Reg. 20. Porro ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram habitꝰ sui. Ps. 108. Et induit maledictionem sicut vestimẽtum. Et pluraliter declinatur in gñe masculino & femínino. 1. Reg. 4. Scissa veste & cõsperso puluere caput. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. scissis vestibus. Ps. 133. Quod descẽdit in orã vestimẽti eiꝰ. Pro quo hebrei legũt. In orã vestimẽtorũ eius. Et aliqui hebrei dicunt q̃ deriuatur a dictione sequenti.

מָדַד Madad. mẽsurare. metiri. expandere. Deut. 21. Et metietur a loco cadaueris. 2. Reg. 8. Et mensus est eos funiculo. & in eodem. Mensus est autẽ duos funiculos. 3. Reg. 17. Et expãdit se atq̃ mensus est super puerum. Ps. 59. Et conuallẽ tabernaculorũ metibor. Ezech. 42. Et mensus est contra ventum aquilonis. & in eodem. 43. Et metiantur fabricam. & aliquando scribitur cum simplici daleth. Exo. 16 Et mensi sunt ad mensuram gomor. Nu. 35. Contra orientem duo millia erunt cubiti. Pro quo hebrei legunt. Et mẽsurabis extra ciuitatem plagam orientalem duo millia cubitorum. Esa. 65. Et remetiar opus eorum. Hiere. 31. Si mensurari poterunt celi sursum. & in eodem. 33. Sicut numerari non possunt stelle celi & metiri arene maris. Ezech. 40 Et mensus est limen porte. & in eodem. 47. Et mensus est mille cubitos. Osee. 1. Sicut arena maris que sine mensura est. Pro quo hebrei legunt. Que non mensurabitur. Zach. 2. Vt metiar ieruſalem. & ide מִדָּה Midda. i. mẽsura. vt Iob. 11. Longior terra mẽsura eius. & in eodem. 28. Et aquas appendit in mensura. Zach. 2. Et ecce funiculꝰ mensure in manu eius. Scribitur etiã cum duplici mem. Iob. 38. Quis posuit mensuram eius. & in plurali מִדּוֹת Middoth. vt Ezech. 43. Iste autem mensure altaris in cubito verissimo. Reperitur etiam מִדֵּי Midde secundum terminationem masculino rum. vt Hiere. 13. Hec est sors tua parsq̃ mensure tue. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. mẽsurarum tuarum. Dicitur etiam de homĩe procere statuere. Nu. 13. Populus quẽ aspeximus procere statureest. Pro quo hebrei legunt. Et omnis populus quem aspeximus in ea homines mensurarum sunt. s. magnarum. 1. Paralip. 11. Et ipse percussit virũ egyptium cuius statura erat quinq̃ cubitorum. Pro quo hebrei legunt. Et ipse percussit virum egyptium virum mensure Dicitur etiã de rebꝰ inanímatis. vt. Hiere. 22. Et edificabo mihi domũ latã. p q̃ he. le. Edificabo domũ mẽsurarũ. Ponitur etiã מְדָה Midda. p spatio vel dimẽsione. vt Ios. 3. Spacium cubitorum duo millia. Itẽ ponitur pro tributo. Esdre. 4. Tributum quoq̃ & uectigal & reditus accipiebãt. Nec. 5. Mutuam accepimus pecuniam in tributa regis. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum nun in medio & dr מִנְדָּה Minda. vt in eodem. Tributũ & vectigal & ãnuos red

מִדָּה Proteger. Tradere. Dissipare. Detrahere. Collidere. Tradere. Tunica Vestimẽtũ Vestis. Metiri. Expãdere. Remetiri. Mẽsurare. Mensura. מִדּוֹת Mensure. מִדֵּי Statura. מְדָה Spacium. Tributum מִנְדָּה Tributum

© Biblioteca Nacional de España

מִדָּה ditus non dabant. Ponitur etiam מִדָּה Midda pro veſtimento. De quo vide in dictione precedenti. Ponitur etiam predicta dictio מָדַד Madad pro expectare. vt Iob. 7. Rurſū expectabo veſperam. Et dicunt aliqui hebrei q̄ in predicto loco ſignificat motum vel cōmotionem. De quo vide infra in dictione נָדַד Nadad.

Expectare

מְדִין מְדִינָה Medín. prouíncia. regio. Et ſcribitur cum he in fine & dicitur מְדִינָה Medina. Eſter. 1. Super centum viginti ſept em prouincias. & in eodem. Et miſit epiſtolas ad vniuerſas prouincias regni ſui. & in eodem. 3. Vt omnes prouincie ſcirēt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta eſt ſub tributo. Dañ. 8. Cum eſſem in ſuſis caſtro quod eſt in elam regione. Item מְדִין Middín. nomen proprium loci ſecundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. In iudício Iudi. 5. Et ſedetis ſupra in iudício. Pro quo aliqui hebrei legunt. Et ſedetis ſupra medín. Et dicunt q̄ eſt nomen ꝓpriū loci. De quo habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur. Betharaba medín & ſacha. Poteſt etiam ſignificare iudicium ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione דִּין Dun.

Prouíncia. In iudício

מַדּוּעַ Madúa. quare. cur. & cōmuniter ſcribitur cum vau in ſecunda ſyllaba. Geñ. 26. Quid veniſtis ad me. i. quare veniſtis ad me. Et in eodem. 40. Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra. Exo. 2. Cur. velocius veniſtis ſolito. Et in eodē. 3. Quare nō comburatur rubus. Nu. 16. Cur eleuamini ſuper populum domini. Eſa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas. Pro quo hebrei legunt. Cur expectaui vt faceret vuas.

Quare. Cur.

מַדְרֵגָה מַדְרֵנָה Madrega. maceria. ſepes. De quo vide ſupra in dictione דָּרַג Darag.

מָה Ma. dictio eſt īterrogatiua vel dubitatiua. i. quid. quod. qualis. quam. quantum. quando. quomodo. quare. cur. Geñ. 2. vt videret quid vocaret ea. Et in eodem. 20. Quid feciſti nobis & quid pecauimus in te. Et in eodem. 37. Et ī terrogauit quid quereret. Et ī eodem. 38. Quid dabis mihi Exo. 3. Quod eſt nomen eius: quid dicam eis. Et in eo. 16. Nos vero quid ſumus. Nu. 16. quid eſt enim Aarom. Iudi. 18. Et qd egiſſent ciſcitātibus reſpōderūt. 2. Reg. 18. Quid impedit ſi etiā ego currero. Eſa. 40. Aut quam imaginem ponitis ei. Zach. 9. Quid enim bonū eius & quid pulchrū eius. Ps. 58. Memorare que mea ſuſtantia eſt. Item ſignificat. qualis. vt Nu. 13. Conſiderate terram qualis ſit. 1. Reg. 28. Qualis eſt forma eius. Canti. 5. qualis eſt dilectus tuus ex dilecto. Item ſignificat. Quam ſiue quantum. vt Nu. 24. Quam pulchra tabernacula tua Iacob. Ps. 8. Quam admirabile eſt nomē tuum. Ps. 30. Quam magna multitudo dulcedinis tue. Ps. 35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiā tuā deus. Pro quo hebrei legūt. Quam preciosa miſericordia tua deus. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. Ps. 103. Quam magnificata ſunt opera tua domine. Ps. 118. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. Ps. 132. Ecce quam bonum & quam iocundum. Canti. 4. Quam pulchre ſunt māme tue. Item ſignificat. quādo ſiue quo. vt Iob. 16. Si tacuero non recedet a me. Pro quo hebrei legūt. quādo recedet a me? quaſi dicat nūquam. Ps. 4. Vſquequo graui corde. Ps. 78. Vſquequo domine īraſceris in finem. Item ſignificat. quare ſiue quomodo. vt Geñ. 27. quomō inquit tam cito inuenire potuiſti. Et in eodem. 38. quare diuiſa eſt propter te maceria. Iob. 7. Cur non tollis peccatum meum. Significat etiam aliquod incertum vel indeterminatum: ſiue quodcunq̄. Iob. 13. Quodcunq̄ mihi mēs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me aliquid ſine quodcunq̄. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & preponitur ei littera lamed: & dicitur לָמָּה La ma. ideſt ad quid vel vt quid aut propter quid. quare. cur. Geñ. 4. Quare iratus es & cur concidit facies tua. & in eo. 12. Quare nō idicaſti mihi q̄ vxor tua eſſet. Et ī eo. 2. Quā ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuā. & in eo. 27. Cur vtroq̄ orbabor filio. & in eodem. 47. Cur ergo morimur te videte. Exo. 5. Quare miſiſti me. Ioſ. 7. Cur iaces pron? in terra. 1. Reg. 1. Cur fles & quare non comedis & qnāobrem affligitur cor tuū. Ps. 10. Vt quid domine receſſiſti lōge. Ps. 21 Quare me dereliquiſti. Recipit etiā ſin in principio. Cāti. 1. Ne vagari incipiam. i. propter quid vagari incipiā. Et qñ ſcribitur cū caph in principio & dicitur כָּמָּה Cama. tunc eſt interrogatiua quātitatis. Geñ. 47. Quot ſunt dies annorū vite tue. Iob. 13. Reſpōde mihi: quātas habeo iniquitates. Ps. 118. Quot ſunt dies ſerui tui. Ponitur etiam pro multitudine. Zach. 7. Sicut feci iam multis annis. Significat etiā quotiēs. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur.

Quare. Quamob cauſam. quāobrem Et quid. כָּמָּה Quot. Quante. Multi. Quotiens

מָהַל Mahal. miſcere. permiſcere. Eſa. 1. Vinū tuū mixtū eſt aqua. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Miſcere.

מָהַמָּה Mahmah. tardare. morā facere. negligere. turbari obſtupeſcere. Geñ. 43. Si non interceſſiſſet dilatio. Pro quo hebrei legunt. Niſi tardaſſemus. Exo. 12. Et nullā facere ſinentibus moram. Pro quo hebrei legunt. Et nō potuerunt moram facere. 2. Reg. 15. Ego abſcondar in campeſtribus deſerti. Pro quo hebrei legunt. Ego moram faciam in campeſtribus deſerti. Ps. 118. Paratus ſum & nō ſum turbatus. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Feſtinaui & nō neglexi. i. nō tardaui. Abach. 2. Si moram fecerit expecta illum. Significat etiam turbari vel obſtupeſcere. vt Iudi. 3. Dum illi turbarentur effugit. Eſa. 29. Obſtupeſcite & admiramini.

Tardare. morā facer Negligere Turbari. Obſtupeſcere

מָהַר Mahar. feſtinare. accelerare. cito facere. velociter operari. dotare. Geñ. 18. Et feſtinauit Abraam in tabernaculum. & in eodem. Accelera tria ſata farine. & in eo. Qui feſtinauit & coxit illum. & in eodem. 19. Feſtina & ſaluare ibi. & in eodem. 27. Quomodo inquit tā cito inuenire potuiſti. & in eodem. 45. Feſtinate & adducite eum ad me. Exo. 12. Vrgebantq̄ egyptii populum iſrael de terra exire velociter. 1. Reg. 13. Feſtina & veni. 2. Paralip. 28. Voca cito micheam. Pro quo hebrei legunt. Feſtina micheam. i. cito voca eum. Eſter. 5. Vocate inquit Amā cito. & in eodem. 6. Feſtina: & ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Ps. 15. Poſtea acceleraverunt. Eſa. 8. Velociter expolia. & in eodem. 51. Cito veniet gradiens ad aperiendū. & inde מָהַר Maher. ideſt cito. velociter. vt Exo. 32. Receſſerūt cito de via. Deut. 9. Qui conterat eos & deleat atq̄ diſperdat velociter. & aliquando ſcribitur cū he in fine & dicitur מְהֵרָה Mehera. Nu. 16. Pergens cito ad populum. Eſa. 5. Et ecce feſtinus velociter veniet. & inde מָהִיר Mahir. ideſt feſtinus. velox. Ps. 44 Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribētis. Pro quo hebrei legunt. Scribe velocis. Prouer. 22. Vidiſti virum velocem in opere. Eſa. 16. Et velociter reddens quod iuſtum eſt ideſt velox. Soph. 1. Iuxta eſt & velox nimis. Scribitur etiā cū nun in principio & dicitur נִמְהָר Nimhar. Abach. 1. Gētem amaram & velocem. Ponitur etiam pro inſipiente. vel ſtulto. eo quod omnia precipitat. Iob. 7. Et conſilium prauorum diſſipat. Pro quo hebrei legunt. Et conſilium prauorum ſtultum ſiue inſipiens factum eſt. Eſa. 32. Et cor ſtultorum intelliget ſcientiam. & in eodem. 35. Dicite puſillanimis cōfortamini. Pro quo hebrei legūt. Dicite inſipiētibus corde cōfortamini. Itē מָהַר Mahar. i. dotare. Exo. 22. dotabit eam. & inde מֹהַר Mohar. i. dos. ſiue dotatio. Geñ 34. Augete dotem & munera poſtulate. Exo. 22. Iuxta modum dotis quem virgines accipere conſueuerant.

Cito veniſ מָהַר Cito. Velociter. מְהֵרָה Cito. Feſtinus. מָהִיר Velox. Velox. נִמְהָר Prauus. Inſipiens Stultus. מָהַר Dotare. מֹהַר Dos.

© Biblioteca Nacional de España

מוג Prostrari.
מוג Mog. fluere. defluere. tabescere. liquefieri. 1. Reg. 14. Et ecce multitudo prostrata. Pro quo hebrei legũt. Et ecce multitudo liquefacta vel tabefacta est siue defluxerat. Ps. 64. In stillicidiis eius letabitur germinãs. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Pluuiis irrigabis eã. i. liquefacies vl' mollificabis eã pluuiis. Ps. 74 Liquefacta est terra & oẽs qui habitant in ea. Ps. 106. Anima eorum in malis tabescit. Ezech. 21. Et corde tabescere. Amos. 9. Qui tãgit terram & tabescit. & in eodem. Et oẽs colles culti erunt. Pro quo hebrei legunt. Et omnes colles liquescent seu defluent. s. abundantia. Ponitur etiam pro allidere. Iob. 30. Et quasi super ventum ponẽs allisisti me valide. Esa. 64. Et allisisti nos in manu iniquitatis nostre.

Defluere.
Liquefacere
Tabescere.
Allidere.

מוח Medula.
מוֹחַ Moach. medula. Iob. 21. Et medulis ossa illius irrigantur. Scribitur etiam sine uau. vt. Ps. 65. Holocausta medulata offeram tibi. Esa. 25. Pinguium medulatorum. Ponitur etiam pro pinguedine uel vbertate. Esa. 5. Et deserta in vbertatem versa aduene comedent.

מוט Rutare Labi Cõmoueri
מוֹט Mot. moueri. cõmoueri. labi. seu nutare. infirmari. cadere. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu. Pro quo he. le. Et cum depauperatus fuerit frater tuus & nutauerit seu deflexa fuerit manus eius tecum. Deut. 32. Vt labatur pes eorum. Ps. 16. Vt nõ cõmoueantur vestigia mea. Ps. 54. Et non dabit in eternum fluctuationẽ iusto. i. cõmotionem seu lapsum. Ps. 65. Et non dedit in cõmotionem pedes meos. Ps. 93. Si dicebã mot? est pes me?. Ps. 120. Nõ det in cõmotionem pedem tuum. Ps. 139. Cadent super eos carbones. Prouer. 24. Et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses. Pro quo hebrei legũt. Et labẽtes seu cadentes ad occisionem liberare ne cesses. & in eodẽ 25. Iustus cadens coram impio. Esa. 24. Cõmotione commouebitur terra. & in eodem. 40. Quomodo statuat simulachrum quod non moueatur. & in eodem. 41. Et conforta uit eum clauis q̃ non moueatur. & in eodem. 54. Et colles contremiscent. Pro quo hebrei legunt. Et colles commouebuntur. & in eodem. Et fedus pacis mee non mouebitur.

Mouere.
Cadere

Declinare
Ponitur etiam pro declinare. vt. Ps. 54. Quoniam declinauerunt in me iniquitatem. & de hoc vide infra in dictione

מוט Uectis.
מַטֶּה Nata. Item מוט Mot. bacul? seu vectis aut pertica quares suspense vehuntur aut mouentur. seu virga. Nu. 4. Et inducent vectes. & in eodem. Inducentq; vectes. Pro quo hebrei legunt. Et ponant in vecte seu in pertica. s. ad portãdum. & in eodem. 13. Quem portauerunt in vecte duo viri.

Virga
Naũ. 1. Et nunc conteram virgam eius de dorso tuo. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur

מוטה Catena.
מוֹטָה Mota. i. iugũ. Pro quo beatus Hieronymus transtulit catenam. Hiere. 28. Et tulit Ananias propheta catenã de collo hieremie prophete. Esa. 58. Si abstuleris de medio tui catenam. Ponitur etiã pro deprimente. vt in eodem. Soluere fasciculos deprimentes. & in plurali

מטות Uectes. Catene.
מֹטוֹת Mototh. 1. Paralip. 15. Nũeris suis in vectibus. Hiere. 27. Fac tibi vincula & catenas. & in eo. Catenas ligneas cõtriuisti & facies p eis catẽas ferreas. Ezech. 34. Cum contriuero catenas iugi eorum. Ponitur etiã pro

Extensio.
extensione. vt Esa. 8. Et erit extensio alarum eius implens latitudinem terre tue.

מוך Attenuati esse. Pauperta te cõprimi.
מָךְ Much. depauperari. oppressum vl' attenuatum esse. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus. & in eodem. Si paupertate compulsus. Vide etiam de hoc infra in dictione

מכך
מָכַךְ Macach.

מול Circũcidere
מוֹל Mol. circũcidere. secare. scidere. cõcidere. Gen. 17. Circumcidetur ex vobis oĩe masculinũ: & circũcidetis carnem preputii vestri. & in eo. 21. Et circũcidit eũ octauo die & in eodẽ. 34. Si aũt circũcidi nolueritis. Leuit. 12. Et die octauo circumcidetur infantulus. Deut. 10. Circumcidite igitur preputiũ cordis vestri. & in eo. 30. Circũcidet dñs deus tuus cor tuũ. Ios. 5. Et circũcide secũdo filios israel. & in eo. Qui oẽs circũcisi erãt. Hiere. 9. Et visitabo sup oẽm qui in circũcisum habet preputiũ. Pro quo he. le. Et visitabo sup oẽm circũcisum in preputio. Et aliq̃n duplicatur lr̃a lamed scilicet q̃n est verbũ quarte cõiugationis. Ps. 57. Intẽdit arcum suũ donec infirmẽtur. i. donec cõcidãtur. Ps. 89. Vespe decidat & aresecat. Pro quo beat? Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Vespe cõteretur. i. cõcidetur. Et q̃n est verbũ tertie cõiugatiõis scribitur cũ iod in medio loco uau. Ps. 117. Et in noĩe dñi quia vlt? sum in eos. Pro quo he. le. Quia concidã siue excidã eos. Itẽ מוּל Mul. i. cõtra. e regiõe. ante. versus. Exo. 18. Esto tu populo in his que ad deũ ptinent. Pro quo he. le. Esto tu populo ante deũ. Nu. 8. Cõtra eam partẽ quã cãdelabrũ respicit. Deut. 1. Contra mare rubrũ. i. Reg. 18. Et declinauit paululũ ad aliũ. i. versus aliũ. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerso pirorũ. vbi ponitur p aduerso. Et aliq̃n scribitur cũ aleph post vau. Nec. 12. Et chorus secundus gratias referentiũ ibat ex aduerso. i. e regione & secũdũ aliquos hebreos a predicta dictione deriuatur dictio

Cõcidere. Decidere. Conteri. Ulcisci. Ante. Contra. Versus. Aduersus.
מול

תְּמוּלָה Loquella.
תְּמוּלָה Hamula. i. loq̃lla. vociferatio. sonitus. De quo vide supra in littera he.

מום macula. Sordes. מאום macula.
מוּם Mum. macula. sordes. Leuit. 21. Qui habuerit maculam de semine Aaron. Nu. 19. In qua nulla sit macula. Deut. 32. Et non filii eius in sordib?. Cãti. 4. Et macula nõ est in te. & aliq̃n scribitur cũ aleph in medio & dicitur מאום Mum. vt Iob. 31. Et in manibus meis adhesit macula. Dañ. 1. In quibus nulla esset macula.

מון Sititudo. Figura.
תְּמוּנָה Mun. similitudo. imago. figura. Et recipit tau in principio & he i fine & dr̃ תְּמוּנָה Themuna. vt Exo. 20. Neq; oẽm similitudinẽ que est in celo desup & que in terra deorsum. Nu. 12. Palã & nõ p enigmata & figuras deũ videt. Pro quo he. le. In visiõe & nõ per enigmata. s. loquor ei. Sequitur & figurã vel similitudidẽ dñi cõtẽplatur seu videt. Potest etiã legi sic. In visiõe & nõ p enigmata & figurã dominũ videt. quod est idẽ sensus cũ lr̃a nr̃a. Deut. 4. Nõ vidistis aliquã similitudinẽ in die qua locutus est vobis dñs. Ps. 16. Saciabor cũ apparuerit gl'ia tua. Pro quo he. le. Saciabor cũ euigilauerit similitudo tua siue figura tua. vnde beat? Hieronym? in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Implebor cũ vigilauero similitudine tua. Quod etiam põt legi secundum litteram hebraicam.

מוץ Puluis.
מוֹץ Mos. palea. seu stipula: vel fũmitas spice. & scribitur sine vau. Pro quo beat? Hieronym? trãstulit puluerem. Ps. 1. Sed tanq̃ puluis quẽ proicit vẽt?. Osee. 13. Sicut puluis turbine raptus. Soph. 2. Quasi puluerẽ trãseũtẽ diẽ. Ponitur ẽt p fauilla. Iob. 21. Et sicut fauilla quã turbo dispgit.

Fauilla.
מור Myrrha.
מוֹר Mor. myrrha. Exo. 20. Sume tibi aromata prime myrrhe & electe. Ester. 2. Vt sex mẽsibus oleo vngerentur myrthino. pro q̃ he. le. Oleo myrrhe. vñ in nr̃a trãslatione debet legi. Oleo vngerentur myrrhino. Ps. 44. Myrrha & gutta & casia. Cãti. 1. Fasciculus myrrhe dilect? me? mihi.

מוש Deesse Recedere.
מוּשׁ Mus. recedere. deesse. auferre. cõmouere. palpare. tãgere. Exo. 15. Nũq̃ defuit colũna nubis p diẽ. & i eo. 33. Minister ei? iosue fili? nun puer nõ recedebat de tabernaculo. Nu. 14. Nõ recesserũt de castris. Iob. 23. A mãdatis labio rũ ei? nõ recessi. Prouer. 17. Nõ recedet malũ de domo ei?. Esa. 54. Mõtes em̃ cõmouebũtur. & in eo. Mia aũt mea nõ recedet a te. Mich. 2. Vñ nõ auferetis colla vr̃a. Zach. 3. Et auferã iniqtatẽ terre illi?. Sigñat ẽt palpare: siue tãgere vel

Cõmouere Auferre

© Biblioteca Nacional de España

Attrectare Tangere attrectare. Geñ. 27. Si attrectauerit me pater meꝰ. & in eo. Accede huc vt tangā te. Exo. 1. Tam denſe vt palpari queāt. Palpare Iudi. 16. Dimitte me vt tangam colūnas. Ps. 114. Manꝰ habent & non palpabunt. Vide etiam de hoc infra in dictione מָשַׁשׁ Maſas.

מוּת Muth. mori. & aliquando ſcribitur ſine vau: vt in aliquibus locis ſequentibus. Geñ. 2. In quacunqꝫ eñ die comederis ex eo morte morieris. & in eodē. 3. Ne forte moriamur. & in eodem. Nequaqꝫ morte moriemini. & in eodē 11. Et mortuus eſt in aran. & in eodem. 19. Ne forte apprehendat me malum & moriar. & in eodem. 47. Cur ergo morimur. Leuit. 11. Si mortuū fuerit animal. 1. Reg. 17. Videntes aūt philiſtiim qꝫ mortuus eſſet. & in eodem. 25. Et emortuum eſt cor eius intrinſecus. 2. Reg. 6. Vſqꝫ in diem mortis ſue. i. vſqꝫ in diem qua mortua eſt. & in eodē. 12. Vt moreretur infans. & in eodem. Quod mortuus eſt paruulꝰ Eſa. 6. In anno quo mortuus eſt rex ozias. Ezech. 28. Et morieris in interitu occiſorum. & inde verbum tranſitiuū tertie vel quarte cōiugatiōis. Quod ſignāt facere mori. i. interficere vel occidere. vt Exo. 22. Occideritqꝫ virum aut mulierem. Deut. 21. Et adiudicatus morti appenſus fuerit. Pro quo hebrei legunt. Et interfectus fuerit & appenderis eum in ligno. & in eodem. 24. Non occidentur patres pro filiis. 1. Reg. 14. Alios armiger eius interficiebat. & in eo. 17. Et ſuffocabā interficiebāqꝫ eos. 2. Reg. 1. Ego interfeci xp̄m dñi. Ps. 33. Mors peccatorum peſſima. Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Interficiet impium malicia. Prouer. 19. Ad interfectionem aūt anime eius ne ponas animam tuam. Hiere. 20. Quia non me interfecit a vulua. & inde מֵת Meth. i. mortuus. Exo. 12. Nec erat domus in qua non iaceret mortuꝰ. Leuit. 21. Et ad omnem mortuū nō ingredietur omnino. Ps. 30. Obliuiōi datus ſum tanqꝫ mortuus a corde. Eccl's. 9. Melior eſt canis viuus leone mortuo. & in plurali מֵתִים Methim ſiue מֵתֵי Methe. i. mortui vel mortales. Exo. 12. Omnes moriemur. pro quo hebrei legunt. Omēs nos mortui. ſ. erimus. Ps. 87. Inter mortuos liber. & in eodem. Nunquid mortuis facies mirabilia. Ps. 113. Non mortui laudabunt te dñe. Ps. 142. Sicut mortuos ſeculi. Eſa. 5. Et nobiles eius interierunt fame. Pro quo hebrei legunt. Et nobiles eius mortui fame. Et in eodem. 22. Nec mortui in bello. & quando ſcribitur cū pūcto ſeua in prima ſyllaba. Tunc ſignificat viros ſiue homines mortales. Iob. 11. Tibi ſoli tacebūt homines. De quo vide infra in dictiōe מָתָה Matha. & inde מָוֶת Máueth. i. mors. Exo. 10. Et auferat a me mortē iſtā. Prouer. 18. Mors & vita in manibus lingue. Eſa. 38. Nec mors laudabit te. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מָוְתָה Máutha. Ps. 115. Preciosa in conſpectu domini mors ſanctorum eius. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּמוּתָה Themutha. Ps 78. Poſſide filios mortificatorum. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxtꝫ he. ve. trāſtulit. Relinque filios interitus. & declinatur pluraliter מוֹתֵי Mothe. Eſa. 53. Et diuites pro morte ſua. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. pro mortibꝰ ſuis. Et pōitur ibi plurale p̄ ſingulari. Ezech. 28. Morte incircunciſorum morieris. Pro quo hebrei legunt. Mortibus incircunciſorum morieris. Scribitur etiam cū duplici mem & dicitur מְמוֹתֵי Memothe. Hiere. 16. Mortibus egrotationū morientur. Eccl's. 28. Et morieris in interitu occiſorum. Pro quo hebrei legunt. Et morieris mortibus occiſorum.

Emori

Occidere.

Interficere.

Mortuus

Mortui

Homines. מָוֶת Mors

מָוְתָה Mors

Interitus. מוֹתֵי Mortes.

מְמוֹתֵי Mortes.

Interitus.

מָזֶג Poculum Mázeg. poculum: ſeu commixtum poculum. Canti. 7 Nunqꝫ indigens poculo.

מָזֶה Maza. aduſtio. ſ. famis. ſecundum hebreos. Sed beatus Hieronymus tranſtulit conſumptionem. Deut. 32. Cōſumentur fame. & in lingua chaldaica ſignificat incendere ſiue ſuccēdere. Dañ. 3. Et precepit vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum quam ſuccendi conſueuerat. & in eodem. Fornax autem ſuccenſa erat nimis.

מָזַח Mézach. cīgulum. zona. Ps. 108. Et zona qua ſemper precingitur. Eſa. 23. Nō eſt cingulum vltra. Scribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba. & dicitur מְזִיחַ Meziach. Iob. 12. Et eos qui oppreſſi ſunt releuat. Pro quo hebrei legunt. Et cingulum fortium diſſoluit.

מַזָּל Mazal. ſidus. ſeu ſignum celeſte. De quo vide infra in dictione נָזַל Nazal.

מָזַר Mazer. prepoſita alia littera mem vt dicatur מַמְזֵר Mázer: ſignificat natum de adulterio vel de ſcorto. Deut. 23. Non ingredietur m̄zer. hoc eſt de ſcorto natus in eccleſiam domini. & in hebreo nō habetur hoc eſt de ſcorto natus: ſed eſt expoſitio tranſlatoris. In alio vero loco beatus Hieronymus pro mamzer tranſtulit ſeparator. Zach. 9. Et ſedebit ſeparator in azotho. & aliqui hebrei dicunt qꝫ deriuatur a dictione זָר Zar: que ſignificat alienū ſiue extraneū Itē מַזָּרוֹת Mazaroth. i. lucifer ſiue aliud ſidus. Iob. 38. Nūquid producis luciferum in tempore ſuo. Reperitur etiam מְזָרִים Mezarim ſecundum terminationem pluralē maſculinorum. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit arcturū. Iob. 37. Ab interioribus egredietur tempeſtas & ab arcturo frigus. & de hoc vide ſupra in dictione זָרָה Zara.

מָחָא Macha. plaudere. ſ. manu. De quo vide in dictione ſequenti: & in lingua chaldaica ſignificat percutere ſeu reſiſtere vel cōfigere. Dañ. 5. Quos volebat interficiebat & quos volebat percutiebat. Et in eodem. 4. Et non eſt qui reſiſtat manui eius. Eſdre. 6. Tollatur lignum de domo eiꝰ & erigatur & configatur in eo.

מָחָה Macha. delere. radere. auferre. tergere. plaudere. pertingere ſeu peruenire. Geñ. 7. Et delebo omnem ſubſtantiam. & in eodem. Et deleta ſunt de terra. Exo. 17. Delēs delebo memoriā amalec. Nu. 5. Et delebit ea aquis amariſſimis. 4. Reg. 21. Et delebo ieruſalem ſicut deleri ſolēt tabule: delens vertam & ducam crebrius ſtilum ſuper faciem eius. Nec. 4. Et peccatum eorum coram facie tua non deleatur. & in eodem. 13. Et ne deleas miſerationes meas. Ps. 68. Deleātur de libro viuentiū. Prouer. 31. Et diuitias tuas ad delendos reges. Eſa. 25. Et auferet dominus deus lachrimam. & in eodem. 44. Deleui vt nubem iniquitates tuas. Ezech. 6. Et delebuntur opera veſtra. Significat etiam tergere. Iob. 30. Que comedit & tergens os ſuum. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he. & tūc ſignificat plaudere. Ps. 97. Flumina plaudēt manu. Eſa. 55. Omnia ligna regionis plaudent manu. Ezech. 25. Pro eo quod plauſiſti manu. Item ſignificat pertingere. ſeu peruenire. Nu. 34. Inde peruenient contra orientem ad mare cenereth. Et in lingua chaldaica ſignificat percutere. Dañ. 2. Et percutiebat ſtatuam in pedibus eius. Et in eodem. Lapis autem qui percuſſerat ſtatuam. & inde מְחִי Mehi. ideſt aries ferreus. ſeu tormentum quo muri percutiūtur. Ezech. 26. Et arietes temperabit in muros tuos.

מָחַץ Machas. percutere. confringere. cōquaſſare. vulnerare. intingere. Nu. 24. Et perforabunt ſagittis. Pro qꝫ hebrei legunt. Et ſagitte ſue percutient ſeu vulnerabunt Et in eodem. Et percutiet duces moab. Deut. 32. Percucutiam & ſanabo. & in eodem. 33. Percute dorſa inimicorū eius. Iudi. 5. Et tempus valide perforans. Pro quo he. le. Et

Cōſumptio

Succēdere

מָזַח Zona. Cingulum מְזִיחַ

מַזָּל Sidus.

מָזַר מַמְזֵר Māzer de ſcorto nat?

Separator מְזָרוֹת

Lucifer. מְזָרִים

Arcturus

מָחָא Plaudere

Percutere. Reſiſtere.

Configere.

מָחָה Delere.

Auferre

Plaudere

Peruenit

Percutere

מְחִי Aries

מָחַץ Percutere

© Biblioteca Nacional de España

percussit & perforauit tempus eius. Ps. 67. Veruntñ de⁹ cõfringet capita inimicorũ suorũ. Ps. 109. Cõfregit in die ire sue reges. & in eodem. Concassauit capita in terra multorũ & inde מַחַץ Machas. i. percussura. Esa. 30. Et percussuram plage eius sanabit. Ponitur etiam pro intingere. Ps. 67. Vt intingatur pes tuus in sanguine. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã ve. transtulit. Vt calcet pes tuus in sanguine.

Cõfringere
Cõcassare.
מַחַץ
Percussura.
Intingere
Calcare
מָחַק
Abscidere

מָחַק Machac. abscindere. afferre. Iudi. 5. Querens in capite vulneri locum. pro quo hebrei legunt. Et abscidit siue abstulit caput eius. & solũ inuenitur in predicto loco.

מָחָר Machar. cras. Geñ. 30. Respondebitq; mihi cras iustitia mea. Exo. 9. Cras faciet dñs verbum istud. & in eodem. 17. Cras ego stabo in vertice collis. & non solum accipitur pro crastina die sed etiã pro tẽpore lõge futuro. Exo. 8. Cumq; interrogauerit filius tuus cras. Ios. 4. Et quando interrogauerint vos filii vestri cras. & in eodem. 22. Et neq; dicãt cras filii vestri filiis nostris. Prouer. 27. Ne glorieris in crastinũ. & recipit lamed loco prepositionis in principio & dicitur לְמָחָר Lemachar. i. in crastinum. vt Exo. 8. Qui respondit cras. Pro quo hebrei legunt. Qui respõdit in crastinũ. & aliquando scribitur cum tau in fine. & dicitur מָחֳרָת Machorath. Exo. 9. Fecit ergo dñs verbum hoc altera die. i. die crastina. Nu. 11. Toto die illo & nocte ac die altero. & in eodem. 33. Altera die phase. i. die crastino phase. 1. Reg. 30. Et percussit eos dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei. Item מְחִיר Mechir. i. precium seu cõmutatio. Deut. 23. Nec preciũ canis in domo domini dei tui. 2. Reg. 24. Sed emam precio a te. 4. Reg. 21. Argenti precio quãtum digna est. Ps. 43. Et non fuit multitudo in cõmutationibus eorum.

Cras.
לְמָחָר
In crastinum.
מָחֳרָת
Altera die
מְחִיר
Precium.
Cõmutatio

מָטַט Matat. moueri. nutare. labi. & scribitur cũ simplici tet Ps. 16. Vt nõ moueantur vestigia mea. Et secũdũ aliquos hebreos deriuatur a dictione מוט Mot. De qua supra dictum est.

מָטַט
Moueri.

מָטָא Mata. in lingua chaldaica significat pertingere seu attingere vel aduenire. Dañ. 4. Proceritas eius contingens celum. & in eodem. Cuius altitudo pertingit ad celũ. & in eodem. 7. Et terminus aduenit. i. attingit.

מָטָא
Contingere
Pertingere
Aduenire.
Attingere

מִטָּה Mita. lectus. lectul⁹. Geñ. 48. Sedit in lectulo. & in eodem. 49. Et collegit pedes suos super lectulum. Cãti. 3. En lectulum salomõis. & in plurali מִטּוֹת Mitoth. Ester. 1 Lecturi quoq; aurei & argẽtei. & de hoc vide infra in dictione נָטָה Nata. Item מַטֶּה Mate. virga. baculus. tribus. familia vt Exo. 4. Virgam quoq; hanc sume in manu tua. Esa. 10. Et baculus ipe est. Accipitur etiã pro tribu vel familia. Nu. 1. De tribu ruben. & in eodem. 36. De tribu in tribum. Et in plurali מַטּוֹת Matoth. Exo. 7. Sed deuorauit virga Aaron virgas eorum. Nu. 30. Et locutus est ad principes tribuum filiorum israel. Item מָטָה Mata. infra. inferius. De quo vide infra in dictione נָטָה Nata.

מִטָּה
Lectulus
מַטֶּה
Virga.
Baculus
Tribus
מַטּוֹת
Virge
Tribus
מָטָה

מֵטַל Metil. fistula. Iob. 40. Ossa eius velut fistule eris. Hebrei vero dicunt q; significat baculum. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Ossa eius velut baculus ferreus. & solũ inuenitur in predicto loco.

מֵטַל
Fistula

מָטָר Matar. pluuia. imber. Exo. 9. Nec ultra stillãt pluuia super terram. Deut. 11. Dabit pluuiam terre vestre. Et in eodem. 28. Det dominus imbrem terre tue. & in eodem 32. Concrescat vt pluuia doctrina mea. Zach. 10. Dñs faciet niuem & pluuiã imbris. & declinatur pluraliter מִטְרוֹת Mitroth. Iob. 37. Et hyemis pluuiis & imbri fortitudinis sue. Pro quo he. le. Et pluuia imbris & pluuia imbrium fortitudinis sue. Et inde verbum tertie coniugationis. i. pluere facere. Geñ. 2. Non enim pluerat dominus deus super terrã. idest non fecerat pluere. Exo. 16. Ecce ego pluam vobis panẽ de celo. Ps. 10. Pluet super peccatores laqueos. Esa. 5. Et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem. Amos. 4 Et pluí super vnam ciuitatem & super alteram ciuitatẽ non pluí. & in eodem. Pars vna compluta est. vbi ponitur verbũ passiuum prime coniugationis.

מָטָר
Pluuia.
Imber.
מִטְרוֹת
Pluuie
Pluere
Cõpluta.

מִי Mí. quis. qui. que. quid. quod. & est dictio interrogatiua Geñ. 3. Quis indicauit tibi q̃ nudus esses. & in eodẽ. 21. Quis auditurus crederet Abraam. & in eodem. 33. Que nã sunt iste turme quas obuiam habui. Exo. 2. Quis cõstituit te principem. & in eodem. 3. Quis ego sum. & in eodem. 4 Quis fecit os hominis aut quis fabricatus est mutum & surdũ. & in eo. 10. Qui nã sunt qui ituri sunt. Iudi. 9. Quis est iste abimelech & que est sichem. & in eodem. 13. Quod est nomen tuũ. Ruth. 3. Et ait illi que es. 1. Reg. 25. Quis est dauid & quis est filius isai. Mich. 1. Quod scelus iacob: nonne samaria. & que excelsa iude: nõne ierusalem. Ponitur etiam pro aliquo. Iob. 5. Et ad aliquem sanctorum conuertere. Me. aque. De quo vide in dictione sequenti

מִי
Quis.
Que.
Qui.
Quod.
Aliquis.
מִי
מַיִם Maim. aque. & solum inuenitur in numero plurali: & caret singulari. Geñ. 1. Et spiritus domini ferebatur super aquas. & in eodem. Congregentur aque. Exo. 15. Et nõ poterãt bibere aquas de marath. Iob. 14. Lapides excauãt aque. Ps. 17. Assũpsit me de aquis multis. & in eo. 28. Dñs super aquas multas. & aliquãdo ponitur in hebreo plurale pro singulari. Ps. 17. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. & si militer vbicunq; in nostra translatione legitur aqua in singulari: in hebreo ponitur in plurali. & qñ post se regit genitiuũ: tunc scribitur sine mem vltimo & dicitur מִי Me. Geñ. 7. Quando diluuii aque innundauerunt super terram. Nu. 20. Hec est aqua contradictionis. Et quãdoq; scribitur sine mem ẽt si nõ regat gen̄ post se. Nu. 5. Ipse aũt tenebit aq̃s. amarissimas. & in eodem. Non te nocebunt aque iste amarissime. Ps. 72. Et dies pleni inuenietur in eis.. pro quo hele. Et aque plene decurrent eis siue exprimẽtur eis: quod hebrei exponũt propter multitudinem lachrimarum que ab oculis eorum decurrent. Tamen si pro מִי me legatur מִי mi tunc potest legi. Et quis plenus inuenietur in eis. Et sic trãstulit beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. Vide etiam de hoc infra in dictione מָצָה Masa. Esa. 48. Et de aquis iuda existis. Reperitur quoq; מַיִם Maim: ẽt si post se regat genitiuum. Esa. 30. Et dabit tibi domin⁹ panem arctum & aquam breuem. Pro quo hebrei legũt. Panẽ angustie & aquam tribulatiõis. Ezech. 47. Et traduxit me per aquam vsq; ad genua. Pro quo hebrei legunt. Et traduxit me per aquas genuum. idest vsq; ad genua. sicut est in littera nostra. Et aliquando scribitur cum duplici mem in principio. & dicitur מִמֵּי Meme. vt Ios. 4. Respondebitis eis defecerunt aque iordanis ante arcam federis domini. Et etiã quando componitur cũ pronominibus duplicatur lãmem in principio: hoc modo. vt מִמַּי Memai. i. aque mee 1. Reg. 25. Tollã ergo panes meos & aquas meas. מֵימֶיךָ Memecha. i. aque tue. vt Nu. 20. Et si biberim⁹ aquas tuas nos & pecora nostra. מֵימָיו Memau. i. aque eius siue aque sue. vt in eodem. Et illa dabit aquas. Pro quo hebrei legunt. Et dabit aquas suas. מֵימֵינוּ Memẽnu. i. aque nostre. Threñ. 5. Aquam nostrã pecunia bibim⁹ מֵימֵיהֶם Memechem. i. aque vestre מֵימֵיהֶם Memehem. idest aque eorum. siue aque sue. Exo. 7. Et omnes lacus aquarum. Pro quo hebrei legunt. Et super omnem congregationem aquarũ suarum. & quãuis hec dictio מַיִם Maim siue מֵי Me. sit pluralis numeri tamẽ frequenter iũgitur cũ verbo singularis nũeri. Leuit. 11.

מַיִם
Aque
מֵי
Aqua
מֵי
מֵימֵי
Aque.

© Biblioteca Nacional de España

Si fu sa fuerit super cũ aqua. & in eodẽ. Si aũt quispiã aqua sementem perfuderit. Pro quo hebrei legunt. Si data fuerit ideſt si fusa fuerit aqua super sementem. Nu. 19. Et non est aqua lustrationis aspersus. Pro quo hebrei legũt. Aqua lustrationis non est aspersa super eum. & in eodem. 24. Fluet aqua de situla eius.

מִין Genus. Species — Min. genus. species. Geñ. 1. Faciens fructũ iuxta genus suum. & in eodem. Habens vnũquodq; semẽtẽ secũdũ speciem suam. & in eo. Producat terra animã viuentem in genere suo. & in eo. Et bestias terre secundum species suas.

מְנִים Chorde — Reperitur etiam מְנִים Minim in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cordas. Ps. 150. Laudate eũ in chordis & organo. Pro quo hebrei legũt. In generibus vel speciebus. s. musicorum vel hymnorum.

מִיץ Premere. Emũgere Prouocare — Mis. premere. exprimere. emungere. prouocare. Prouer. 30. Qui aũt fortiter premit vbera ad eliciendum lac. & in eodem. Et qui vehementer emungit elicit sanguinem: & qui prouocat iras producit discordias. Vbi ter ponitur predicta dictio. & inde מִין Mes. Pro quo beatus Hieronymus transtulit pulucrem. Esa. 16. Finitus est puluis. Pro quo hebrei legũt. Defecit pressio siue suxio. & si legatur מוּץ Mos: tunc significat pulucrem sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictione מוּץ Mos.

מִיק Dissolui. — Mic. dissolui. corrũpi. interire. Ps. 72. Cogitauerunt & locuti sunt nequitiam. Pro quo hebrei legunt. Dissoluti sunt seu corrupti sunt & locuti sunt nequitiam. Vide etiam de hoc infra in dictione מָקַק Macac.

מִיר Mutare. — Mir. mutare. cõmutare. Leuit. 27. Sanctum erit & mutari non potest. Hiere. 2. Si mutauit gens deos suos. & in eodẽ. Et populus meus mutauit gloriam suam. & inde תְּמוּרָה Themura. i. pmutatio vl cõmutatio siue illud p quo aliquod mutatur. Leuit. 27. Si quis mutauerit: & quod mutatum est & pro quo mutatum est sanctificabitur. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

תְּמוּרָה Permutatio. Quod mutatum est.

מָכַךְ Humiliare — Machach. humiliare. deprimere. depauperare. & scribitur cum simplici caph. Iob. 24. Et humiliabuntur sicut oĩa. Ps. 105. Et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Eccl's. 10. In pigritiis humiliabitur cõtignatio. Significat etiã depauperare siue pauperẽ esse. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus. i. si pauper fuerit. & in eodẽ. Si paupertate cõpulsus vendiderit se tibi. & inde מָךְ Mach. i. pauper. Leuit. 27. Si pauper fuerit.

Attenuari Pauptate compelli. מָךְ Pauper.

מַכָּה Maca. percussio seu plaga. De quo vide infra in dictione נָכָה Naca.

מָכַר Vendere. — Machar. vendere. venũdare. tradere. Geñ. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodem. Et vendidit ei primogenita. Et in eodem. 47. Vendentibus singulis possessiones suas. Exo. 21. Si quis vendiderit filiam suam in famulã. Leuit. 25. Quando vendes quippiam ciui tuo. Et in eodẽ. Quod reliquũ est reddet emptori. Pro quo hebrei legũt. Reddet ei cui vendidit. i. emptori. sicut est in lĩa nĩa. Deut. 28. Ibi venderis inimicis tuis. & in eodem. 32. Deus suus vendidit eos. Iudi. 3. Tradidit eos in manus cusam resataim. Pro quo he. le. Et vendidit eos in manu cusam resataim. & in eo. 4. Et tradidit illos dñs in manu iabin. Pro q̃ he. le. Et vẽdidit eos dñs in manu iabin. Et ide verbũ passiuum prime vel quarte coniugationis. 3. Reg. 21. Eo quod venundatus sis vt faceres malũ in conspectu dñi. & in eodẽ. Qui venũdatus est vt faceret malum. Ester. 6. Traditi eñ sumus ego & populus meus. Pro quo hebrei legunt. Vendiți eñ sumus. & in eodem. Atq; vtinam in seruos & famulos venderemur. Esa. 50. Ecce eñ in iniquitatibus vestris venditi estis. Et inde מֶכֶר Mecher. i. vẽditio siue res venalis. vt Nec. 13. Inferentes pisces & omnia venalia. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מֻמְכָּר Mimcar. vt in eodem. Et manserunt negociatores & vendentes vniuersa venalia foris ierusalem. Leuit. 25. Quãdo vendes quippiã ciui tuo. i. quando aliquod venale vẽderis. Ezech. 17. Quia qui vẽdit ad id quod vendidit nõ reuerteretur. Ponitur etiã מֻמְכָּר Mimcar. pro eo quod ex paterna successione debetur alicui: quasi ei vẽderetur. Nu. 18. Excepto eo quod in vrbe sua ex paterna ei successiõe debetur. Inde מְכֵרָה Mechera. i. habitatio secundũ hebreos. Geñ. 49. Symeon & leui fratres vasa iniquitatis bellantia. Pro quo hebrei legũt. Symeon & leui fratres vasa siue arma iniquitatis habitatio eorũ. Q̃d exponens chaldaicus interpres ita transtulit. s. symeon & leui fratres viri fortes: in terra habitationis eorum opati sunt fortitudinem. Potest etiã significare arma vel gladiũ. Nam in lingua greca machera idem est quod gladi?. Et vt ait beatus Hieronymus in suis explanationib? sup Soph. cap'o. 3 Lĩgua hebraica est matrix omniũ linguarũ. Vnde in predicto loco põt esse talis littera. Vasa iniquitatis arma eorũ siue gladii eorum. Potest etiã significare habitationem: sicut מְכוֹרָה Mechora. cum vau. vt dictum est supra in dictione כּוֹר Cur.

Venalia. מֻמְכָּר Venale — Bellantia. — Gladius.

מָלַל Dicere. Loqui. — Malal. loqui. dicere. Geñ. 21. Quis auditurus crederet Abraã q̃ sarra lactaret filiũ. Pro quo hebrei le. Quis dixisset Abrae q̃ sarra lactaret filiũ. Iob. 8. Vsq; quo loqueris talia. & in eodem. 33. Scientiã labia mea puram loquentur. Ps. 105. Quis loquetur potentias domini. Ponitur etiã pro annuere. q̃ est idem quod loqui. Pro quo beatus Hieronymus transtulit terere. Prouer. 6. Annuit oculis: terit pede. pro quo hebrei legunt. Annuit pede. & inde מְלָה Mila. ideſt verbum. sermo. dictio. Iob. 21. Audite queso sermones meos. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet sermonẽ meũ. Ps. 138. Quia non est sermo in lingua mea. & in lingua chaldaica dicitur מִלְתָא Miletha. vt Dañ. 2. Sermo recessit a me. & in plurali מִלִּים Milim. ideſt verba. sermones. eloquia. Iob. 6. Ad increpandum tantum eloquia concinatis. Et in eodem. 15. Arguis uerbis eum qui non est equalis tibi. & in eodem. 16. Consolarer & ego vos sermonibus. Reperitur etiam מִלִּין Milin cum nun in fine loco mem. vt in eodem. 18. Vsq; ad quem finem verba iactabis. & in eodem. 19. Et atteritis me sermonibus. & in eodem. 32. Plen? sum sermonibus. Et aliqui hebrei dicunt q̃ inde deriuatur dictio הַמֻּלָּה Hamula. Pro quo beatus Hieronymus transtulit loquellam. Hiere. 11. Ad vocem loquelle grandis exarsit ignis in ea. De quo vide supra in littera he. Inde מְלִילָה Melila. ideſt spica manibus fricata vel trita. Deut. 23. Franges spicas & manu conteres.

Male. implere. replere. adimplere. complere. plenum esse. initiare. consecrare. Geñ. 6. Repleta est terra iniquitate. Et in eodem. 23. Pecunia dignissima tradat eam mihi. Pro quo hebrei legunt. Pecunia plena siue plenissima aut completa tradat eam mihi. Et in eodem. 24. Et impleuerat hydriam aqua. Et in eodem. 29. Quia iam tempus impletum est. Pro quo hebrei legũt. Quia impleti sunt dies mei. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eodẽ. Imple hebdomadam dierum. Exo. 1. Ac roborati nimis impleuerunt terram. Et in eodẽ. 15. Implebitur anima mea. Pro quo hebrei legunt. Implebitur ex eis anima mea. & in eodem. 31. Et impleui eum spiritu dei. Et in eodem. 40. Et gloria domini impleuit tabernaculum. Leuit. 8. Vsq; ad diem quo implebitur tempus consecrationis vestre. Nu. 14. Qui plenus alio spiritu secutus est me. Pro quo hebrei legunt. Eo quod fuit alius spiritus in eo & impleuit siue

Venalia. מֻמְכָּר Venale — Bellantia. — Gladius. — מְכֵרָה — Spica מְלִילָא Replere — Implere

© Biblioteca Nacional de España

compleuit post me. idest impleuit voluntatem meam. & est idem sensus cū littera nostra. Et similis modus loquēdi habetur in eo.32. vbi dr. Isti impleuerūt volūtatē meā. pro quo he.le. Quia impleuerunt post me. Deut.1. Quia secuti est dominum. pro quo he.le. Quia impleuit post dominū. & in eo.33. Et plenus erit benedictionibus dñi. Iudi.6. concham rore impleuit. 1.Reg.19. Et ānumerauit ea regi. pro quo hebrei legunt. & compleuit ea regi. idest compleuit numerū eorū. 3.Reg.1. Complebo sermones tuos. & in eo.7. Et plenū sapientia & intelligētia. 4.Reg.9. porro hieu tetēdit arcū manu. pro quo he.le. Et hieu impleuit manū suā arcu. Et est sensus sicut in lra nostra. Ester.1. Cūq; impleren tur dies cōuiuii. Iob.15. Anteq; dies eius impleatur pibit. Vbi vnū verbū hebraicū ponitur in nra trāslatione p duobus verbis. s. p implere & perire. & in eo.16. Saciati sūt penis meis. i. impleti sunt. & in eo. 40. Nūquid implebis sagenas pelle eius. Hebrei vero in pdicto loco dicūt q signat cōcidere. vnde ipsi legūt. Nūquid cōcides cultris pellē eius. & sic r. Naum.1. vbi dicitur. cōsumētur quasi stipula aridītate plena. pro quo hebrei legunt. Consumentur quasi stipula arida concisa. ps.80. Dilata os tuū & implebo illud. Canti.5. Caput meū plenū errore. & in eo. Et resident iuxta fluenta plenissima. vbi additur littera thau in fine dictionis. Esa.2. Quia repleti sunt vt olim. i. repleti sunt iniquitate & nequitia. Et in eo.6. Et ea que subipso erant replebant templum. & in eo.33. Impleuit sion iudicio & iustitia. Et in eodem.65. Et libatis super eā. pro quo he.le. Et impletis numerū libamento. Cuius expositionē vide infra in dictione מנה Mana. Hiere.4. Clamate fortiter & dicite. Pro quo he.le. Clamate implete & dicite. i. clamate plena voce. Et in eodem.12. Et clamauerūt post te plena voce. & in hebreo non habetur voce: subintelligitur tū. Et in eo.25. Nūquid nō celū & terrā ego ipleo. & i eo. 51. Implete pharetras. Ezech. 9. & implete atria interfectis. Et in eo.25. Implebor: deserta est. Zach. 9. Repleui ephraim. Et in eo. & replebuntur vt phiala. & aliquando scribitur sine aleph. Iob.32. Plenus sū sermonibus. Ezech.28. Repleta sunt interiora tua iniquitate. Et aliqñ scribitur cum vau loco aleph. vt in eo.41. Ad mensuram calami sex cubitorū spacio. pro quo he.le. Plenū vel impletū calamū seu plenitudo calami. Scribitur ēt a liqñ cū he loco aleph. Iob.8. Donec impleatur risu os tuū. & inde מלא Melo. i. plenitudo. Geñ.48. Et semē illius crescet in gētes. pro quo he.le. Et semen illius erit plenitudo gentiū. ps.23. Dñi est terra & plenitudo eius. Ps.97. Moueatur mare & plenitudo eius. 1.Reg.28. Statimq; saul cecidit porrectus in terra. pro quo he.le. Et cecidit plenitudo statute eius in terra. & est idem sensus cū littera nostra. Ponitur ēt pro plena. Eccl's.4. melior est pugillus cum requie q̄ plena vtraq; manus. Esa.6. Plena est omnis terra gloria eius. Ponitur ēt pro multitudine. Esa.31. Cum occurrerit ei multitudo pastorū. & inde מלוא milo. nomen propriū loci vacui in ciuitate ierusalē: quem edificiis repleuit salomō. 3. Reg.11. Tunc edificauit melo. & inde lapides precioſi que ponebantur in rationali & superhumerali dicuntur lapides מלאים miluim. eo quod implebant illum locum vacuum in quo includebantur. Exo.25. & lapides ad ornandum ephod & rationale. Et in eodem. Ponesq; in eo quattuor ordines lapidum. pro quo hebrei legunt. Et implebis in eo impletionem lapidis: quattuor ordines lapidis. Et in eodem. Inclusi auro erūt per ordines suos. pro quo he.le. Inclusi auro erunt in impletionibus suis. Ponitur etiam predicta dictio מלא male. pro initiare vel consecrare. vt Exo. 28. Et cunctorum consecrabis manus. & in eo. Postq; initiaueris manus eorum. Et in eodem.29. Eo quod sit aries consecrationis. & in eodem. De ariete qui initiatus est. Et ī eodem. Arietem autem consecrationis tolles. Et in eodem. Quod si remanserit de carnibus consecratis. Et in eodem. Septem diebus consecrabis manus eorū. Et in eo.32. Consecrastis manus vestras hodie. Leuit.8. septem enim diebꝰ finitur consecratio. Iudi.17. Impleuitq; vnius filiorū suorum manum & factus est ei sacerdos. idest initiauit vel consecrauit manum. 3.Regum.13. quicunq; volebat implebat manū suā & fiebat sacerdos. & inde מלאה melea. idest plēa. & accipitur etiam pro pregnante cuius venter plenus est. Eccl's.11. Et qua ratiōe compingantur ossa in ventre p̄gnātis. Accipitur ēt מלאה melea. pro spica frumento plena. secundū hebreos. pro quo beatus hieronymus transtulit De cimas. Exo.22. Decimas & primitias tuas non tardabis offerre. proquo he.le. plenitudinem tuam. s. frugum: & lachrimā tuā. i. liquorem vini & olei non tardabis. s. offerre. Nu. 18. Tam de area q̄ de torcularibus. pro quo hebrei legunt. Sicut frumentum de area & sicut plenitudo torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum.

מלאך Malach. nuncius. angelus. De quo vide supra in dictione לאך Laach.

מלח Malach. salire. sale condire. liquefacere. Leuit.2. quid quid obtuleris sacrificii sale condias. Ezech.16. Et aqua non es lota in salutem nec sale condita. & inde מלח melach. i. sal. Geñ.14. Que est mare salis. & in eodem.19. Versa est in statuam salis. Deut.29. Sulphure & solis ardore cōburens. Debet legi & salis ardore. & inde מלחה Melecha. i. salsugo. Iob.39. Et tabernacula eius in terra salsuginis. Ps. 106. Terram fructiferam in salsuginem. Hiere.17. In terra salsuginis & inhabitabili. & inde מלוח Malúach. idest herba quedam que in terra salsuginis nascitur: vel quia decliat ad saporem salis. pro quo beatus hieronymus generaliter transtulit herbas. Iob.30. & mandebant herbas. Item מלח Malach. i. liquefacere siue comminuere. vel deficere. Esa.51 Quia celi sicut fumus deficient. Et inde ממלח Memulach. idest comminutū. Exo.30. mixtū diligenter & purum. Pro quo hebrei legūt. Cōminutū & purū. sed in trāslatiōe chaldaica est sicut in littera nostra. & inde מלחים Melachim. i. panni cōminuti & triti ex nimia vetustate. Hiere.38. & tulit inde veteres pannos & antiqua que computruerunt. Et in eo. Pone veteres pannos & hec scissa & putrida sub cubito manuum tuarum. Item מלח Malach. i. nauta seu gubernator nauis. Ezech.27. Omnes naues maris & naute earum. Ione.1. Et timuerunt naute.

מלט Malat. saluare. liberare. eripere. euadere. parere. Geñ. 19. salua animam tuam. Et in eodem. Sed in mōte saluum te fac. Et in eo. Nec possum in mōte saluari. Et in eo. Et saluabor in ea. 1.Reg.27. nōne melius est vt fugiā & saluer in terra philistinorū. Et in eo. Fugiā ergo manus eius. idest euadam manus eius. 2.Reg.19. Qui saluā fecerunt animā tuā. 3.Reg.19. Quicunq; fugerit gladium Azael occidet eum hieu: & quicūq; fugerit gladium hieu. i. qui euaserit gladium. Iob.1. Et euasi ego solus. & in eodem.19. Et derelicta sunt tantum modo labia circa dentes meos. pro quo hebrei legunt. Et euasi cum pelle dentium meorum. & beatus hieronymus transtulit sensum. Et in eodem.22. Saluabi tur inocēs. ps.106. Et eripuit eos de interinitionibus eorū Eccl's.9. Et liberauit vrbem per sapientiam suam. Ezech. 17. Nunquid prosperabitur vel consequetur salutem. Et in eodem. Nunquid effugiet. idest euadet. Et in eodem. 33. Animam suam saluabit. Amos.2. Et robustus non saluabit animam suam. Et in eodem. Et velox pedibus non saluabi

Plenū eē.
Complere.
Concidere
מָלֵא Plēitudo.
Plena multitudo מְלוֹא Melo.
מְלֵאִים impletiōes
מָלֵא Cōsecrare.
Initiare.
מָלֵא Pregnās.
Decime.
Plēitudo.
מַלְאָךְ Angelus.
מָלַח Sale condire.
מֶלַח Sal.
מְלֵחָה Salsugo.
מָלוּחַ Herbe.
מַלַּח Deficere.
מְמֻלָּח Cōminutū
מְלָחִים Panni veteres
מַלָּח Nauta.
מָלַט Saluare
Eripere. Liberare.

© Biblioteca Nacional de España

מְלֵט Crypta
tur. & inde מְלֵט Melet. idest crypta vbi homines abscōdun tur vt liberentur. Hiere. 43. Et abscondes eos in crypta. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat fornacem calcis. Significat etiam predicta dictio parere. vt Esa. 66. Anteꝙ̄ veniret Parere. partus eius peperit masculum. Et supra in eo. 34. Ibi habuit foueam ericius: & enutriuit catulos. pro quo he.le. Ibi nidificauit ericius: & peperit. Ponitur etiā pro incendere vel Accēdere. accendere. vt Iob. 41. sicut tede ignis accense. sed etiam in predicto loco hebrei legunt. sicut scintille ignis euadunt si ue vadunt.

מָלַךְ Regnare.
Malach. regnare. consulere. seu cogitare. Exo. 15. Dominus regnauit in eternum & vltra. Iudi. 9. Impera nobis. pro quo hebrei legunt. Regna super nos. & in eodē. veni & impera super nos. 2. Reg. 5. Et quadraginta annis regnauit: in Ebron regnauit super iudam septem annis & sex mensibus: in ierusalem autem regnauit triginta tribus annis. 3. Reg. 11. & regnabis super omnia que desiderat anima tua. 4. Reg. 8. Et octo annis regnauit in ierusalem. Et i eodem. 11. Porro athalia regnauit super terram. Ester. 1. qui regnauit ab india vsqꝫ ad ethiopiam. Esa. 32. Ecce in iustitia regnabit rex. Hiere. 22. Nunquid regnabis. Et in eodē. 33. Et regnabit rex. Dañ. 9. Qui regnauit super regnum chaldeorum. & inde verbum tertie coniugationis. i. regna re facere siue regem constituere. vt. 1. Reg. 8. Et constitue super eos regem. & in eodem. 11. Et fecerunt ibi regem saul cōram domino. Et in eodem. 12. Et constitui super vos regem. Hiere. 37. Quē constituit regem nabuchodonosor. & inde מֶלֶךְ melech. i. rex. Geñ. 26. Abiit isaac ad abimelech regem palestinorum. Et in eodem. 36. Antequam haberēt regē filii israel. Exo. 1. Et surrexit rex nouus super egyptū ps. 20. Domine in virtute tua letabitur rex. & in ligua chaldaica dicitur מַלְכָּא Malca. Dañ. 2. rex in sempiternum viue. & in plurali מַלְכִּים melachim. i. reges. Geñ. 14. & reges qui erant cum eo. Et in eo. quattuor reges aduersus quinqꝫ ps. 2. Astiterunt reges terre. reperitur etiā מַלְכִּין melachin cum nun in fine loco mem. Prouer. 31. Et vias tuas ad delē dos reges. Et in chaldeo commūiter dicitur מַלְכִּין malchin siue מַלְכַּיָּא malchaia. Dañ. 2. transfert regna atqꝫ cōstituit. pro quo hebrei legunt. auferēs reges & constituens reges. Et in eo. Tu rex regū es. scribitur etiam cum aleph in secunda syllaba quod alias nūcios siue āgelos significat. 2. Reg. 11. eo tpe quo solent reges ad bella procedere. & in genere femininо מַלְכָּה malca. i. regīa. Ester. 1. vasthi quoqꝫ regina fecit conuiuium. reperitur etiam cum aleph in secunda syllaba & cū thau in fine: & dr̄ מְלֶאכֶת Melechet. Hiere. 7. Vt faciant placentas regine celi. De quo vide supra in dictiōe לָאַךְ Laach. & i plu. מְלָכוֹת melachoth. i. regīe canti. 6. sexaginta sunt regine. Et inde מְלוּכָה melucha. idest regnū vt. 3. Reg. 10. De sermone autem regni non indicauit ei. & in eo. 11. Et innouemus ibi regnum. scribitur etiam cū duplici mem in principio & dicitur מַמְלָכָה mamlacha. siue מַמְלֶכֶת mamlecheth. aut מַמְלְכוּת mamlechuth. i. regnum. vt Geñ. 10. Fuit autem principiū regni eius Babylō. Exo. 19. & vos eritis michi in regnum sacerdotale. Nu. 32. Regnū seon regis amorreorum. Deut. 3. ciuitates regni og in Basan. Threñ. 2. Polluit regnum & prīcipes eius. Scribitur etiam cum simplici mem & dicitur מַלְכוּת malchuth. idest regnū. vt Esdre. 4. & vsqꝫ ad regnum darii regis persarum Et in eodem. In regno autem asueri ipse est artaxerxes. ps. 102. Et regnū ipsius oībus dñabitur. Et in lingua chaldaica dicitur מַלְכוּ Malchu. siue מַלְכוּתָא malchutha. Dañ. 2. Regnum & fortitudo & imperium & gloriam dedit tibi. & in eodem. & post te consurget regnum aliud. & in plurali. מַמְלָכוֹת mamlachoth. i. regna. 3. Reg. 10. Non est factum tale opus in vniuersis regnis. ps. 67. regna terre cantate domino. & in lingua chaldaica dicitur מַלְכוּתָא malcheuatha. Dañ. 2. Comminuet autem & cōsumet vniuersa regna hec Item מָלַךְ Malach. consulere seu cogitare. Nee. 5. Cogitauitqꝫ cor meum. & inde מַלְכִּי malach. quod in lingua chaldaica significat consilium. Dañ. 4. Consilium meum placeat tibi. Item מֹלֶךְ molech. nomen idoli. Leuit. 20. si quis dederit de semine suo idolo moloch. Amos. 5. Et portastis tabernaculū moloch deo vestro. Et beatus hieronymus in explanationibus super predicto loco dicit ꝙ ponitur pro lucifero.

מָלַץ
Malas. dulcorare. seu dulcem esse. ps. 118. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua. Et secundum aliquos inde potest deriuari מְלִיץ melis: quod significat interpretem seu eloquentem. de quo vide supra in dictione לוץ Los.

מָלַק
Malac. scindere. secare. rumpere. Leuit. 1. Et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco. Et dicunt hebrei ꝙ significat secare vel scindere cum vnguine. vnde in predicto loco ipsi legunt. & vnguine secabit caput eius. Et in eo. 5. Retorquebit caput eius ad pēnulas ita vt collo adhereat & non penitus abrumpatur. pro quo he.le. Et scindet seu secabit caput eius versus collum & non diuidat. Et est idem sensus cum littera nostra.

מִן
Mín. de. ex. e. a. vel ab. magis. plus. super. ne. non. Geñ. 2. Sed fons ascendebat de terra. Et in eodem. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre. Et in eodē. 3. Nisi ꝙ ex ligno de quo preceperam tibi vt non comederes comedisti. Et in eodem. 29. Nam ex illo adaquabantur pecora. Ios. 5. A fluuio turbido qui irrigat egyptum. Iudi. 13. Erit enim puer nazareus dei ab infantia sua. Ezech. 39 A die illa & deinceps. Et aliquando scribitur cum lameth in principio. vt Exo. 9. A die qua fundata est. Iob. 36. Repetam scientiam meam a principio. Hiere. 7. A seculo vsqꝫ in seculum. scribitur etiam cum iod in fine & dicitur מִנִּי mini siue לְמִנִּי Lemini. Iudi. 5. Ex ephraim delebit eos. Et in eodem. De machir principes descenderunt. Iob. 20. Hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram. Esa. 46. Qui portamini a meo vtero: qui gestamini a mea vulua. pro quo hebrei legunt. Qui portamini ab vtero: qui gestamini a vulua. potest etiam legi sicut est i littera nostra vt infra dicetur. Mich. 7. Et vsqꝫ ad te veniet asur & vsqꝫ ad ciuitates munitas. pro quo hebrei legunt. Et vsqꝫ ad te veniet ab asur & ciuitates munitas: & a ciuitatibus munitis. & in compositione cū aliis dictionibus scribitur sine nun cū sola mem littera. vt Geñ. 2. Quia in ipso cessauerat ab omni opere suo. & i eodem. Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autem scientie boni & mali ne comedas. Et in eo. Hoc nunc os ex ossibus meis & caro de carne mea. Et in eodem. quoniam de viro sumpta est. & in eodem. 5. Iste consolabitur nos ab operibus nostris. Exo. 9. Ab homine vsqꝫ ad iumentum. Et in eodem. Necdum timeatis dominum deum. pro quo hebrei legunt. Necdum timeatis a facie domini dei. Leuit. 19. Coram cano capite consurges. pro quo hebrei legunt. A facie cani consurges. Deut. 17. De numero fratrum tuorum. Et in eo. 33. Dominus de sion veniet. ps. 8. Ex ore infantium & lactentium. ps. 16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. ps. 112. Ex hoc nunc & vsqꝫ in seculum. Prouer. 8. Antequam quicqꝫ faceret a principio. & in eodem. Ab eterno ordinata sum & ex antiquis. Ezech. 44. que fuerit vidua a sacerdote accipiant. Et aliquando significat plus vel magis: aut magisquā: aut est nota comparationis & tunc iungitur cum nomine cui

© Biblioteca Nacional de España

Magis quã fit comparatio. Geñ. 20. Te ergo ipsum magis quam hos affligemus. Iudi. 5. Benedicta inter mulieres hiael. ideſt magis quam alias mulieres. Et in eodem. & benedicatur in tabernaculo suo. pro quo hebrei legunt. plus quam mulieres

Plus quã. in tabernaculo benedicatur. Ruth. 1. quia vestra angustia magis me premit. Pro quo hebrei legunt. quia amaritudo est mihi magis quam vobis. Potest etiam legi sic. quia amaritudo est mihi ex vobis. ideſt ex vestra angustia. & tunc erit idem sensus cum littera nostra. p̃s. 30. Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium. p̃s. 44. Pre consortibus tuis. ideſt magis quam consortes tuos. p̃s. 118. Super omnes docentes me intellexi. & in eodem. Super senes intellexi. Prouer. 8. Melior est fructus meus auro & lapide precioso: & genimina mea argento electo. Eccl's. 7. Melius est nomen bonum quam vnguenta preciosa. Et in eo. 9. Melius est canis viuus leone mortuo. Ponitur etiam aliquando p ne vel non. vt Geñ. 31. Caue ne quicquam aspere loquaris cum iacob. pro quo hebrei legunt. Caue de loquendo cum iacob. 1. Reg. 15. Abiecit te dominus ne sis rex. Et in eodē. 25. Ita vt nemo possit ei loqui. 3. Reg. 15. Ne esset princeps in sacris priapi. Ps. 82. Disperdamus eos de gente. ideſt ne sit gens. Esa. 5. Ne pluant super eam imbrem. Ezech. 16. & desines fornicari. pro quo hebrei legunt. Et desinere te faciam a meretrice. ideſt ne sis meretrix. Deut. 33. Et qui oderunt eum non consurgunt: vbi ponitur מִן mín pro non. & sic est etiam in translatione chaldaica. põitur etiam aliquã do pro in. vt Esa. 55. Non erit tibi amplius infans dierum. Pro quo hebrei legunt. Non erit inibi amplius infans dierum. & similiter. Deut. 33. Dominus de sina venit. Pro quo ipsi legunt. Dominus in sina venit. p̃s. 67. A templo tuo in ieruſalem tibi offerent reges munera. pro quo hebrei legunt. In templum tuum in ieruſalem. ideſt quod est in ieruſalem. Est etiam aliquando quasi syllabica adiectio. Et ideo omittitur in nostra translatione. Geñ. 49. Aser pinguis est panis eius. Vbi preponitur huic dictioni aser. scilicet de Aser pinguis est panis eius. & in eodem. Deus patris tui erit adiutor tuus. vbi pro eo quod in littera nostra est deus in hebreo habetur מְאֵל Meel. quod significat de deo. Leuit. 23. Altero die sabbati. vbi preponitur huic dictioni altero: ac si diceret. De altero die sabbati. 4. Reg. 18. Et nõ penitus iumenta intereant. vbi preponitur huic dictioni iumenta. Hiere. 10. Non est similis tui domine. pro quo in hebreo legitur. De non est similis tui domine. Hiere. 17. Et ego non sum turbatus te pastorem sequens. vbi preponitur huic dictioni pastorem. Pro quo hebrei legunt. Et ego nõ sum turbatus de pastore post te siue de pascendo post te. Aggei. 2. Antequam poneretur lapis in templo domini. Pro quo in hebreo legitur. De antequam poneretur lapis in templo domini. & quando componitur predicta dictio cum pronominibus tunc duplicatur littera mem hoc modo. מִמֶּנִּי Miméni. ideſt a me. siue de me aut ex me. Ps. 2. postula a me. Reperitur etiam aliquando cum ſ̃simplici mem & dicitur מִנִּי mini. seu מֵנִּי Méni. ideſt a me. Iob. 16. Si taceuero non recedet a me. Et in eodem. 21. Consilium impiorum longe sit a me. p̃s. 64. verba iniquorum preualuerũt super nos. pro quo hebrei legunt. verba iniquorum preualuerunt a me. ideſt plusquam me vel super me. Esa. 22. Recedite a me amare flebo. & in eodem. 30. vt faceretis consilium & non ex me. Et in eodem. 38. Et conuoluta est a me. מִמֶּךָּ Mimecha. ideſt a te. Exo. 8. vt abigantur rane a te מִמְּךָ mimḗnu. i. ab eo. siue de eo aut a nobis. vt Geñ. 2. In quacunq; enim die comederis ex eo. Et in eodem. 23. nullusq; te phibere poterit. p quo he. le. nullus ex nobis sepulchrũ suum prohibebit a te. Reperitur etiã מִמֶּנְהוּ mḗnhu. siue mimḗnhu. Iob. 4. Suscepit auris mea venas susurri eius. pro quo hebrei legunt. Et suscepit auris mea parum ex eo. Ps. 67. Ex inimicis ab ipso. Et in genere femininо scribitur cum he ī fine: & dicitur מִמֶּנָּה mimḗna. ideſt ab ea siue de ea aut ex illa. vt Geñ. 30. & habeam ex illa filios. reperitur ẽt מִמֶּנּוּ mimḗnu in genere femininо. Iudi. 11. Non enim habebat alios liberos. pro quo in hebreo legitur. non erat ei ex ea filius aut filia. ideſt preter eã. מִמֶּכֶּם michem: siue מִמֶּכֶם Mimechem. ideſt a vobis siue de vobis. מֵהֶם mehem. ideſt ab eis siue de eis. Et aliquando scribitur cum littera nun & dicitur מִנֵּהֶם mínhem. Iob. 11. Et effugium peribit ab eis. Item מִן mín. significat quoddam genus instrumẽti musici & reperitur in numero plurali. scilicet מִנִּים mínim. p quo beatus hieronymus trãstulit chordas. Ps. 150. Laudate eũ in chordis & organo. Itẽ מָן man. in lingua chaldaica significat quis siue quicunq;. Dañ. 3. Si quis autem non prostratus adorauerit. Et in eodem. quis est deus qui eripiet vos de manu mea. Item מָן man. ideſt mana cibus quo aliti sũt hebrei in deserto. De quo vide in dictione sequenti.

מָנָה Mana. numerare. constituere. decernere. parare. seu p parare. Geñ. 15. Sic erit semẽ tuum. pro quo hebrei legunt. Sic semen tuum numerabitur. 2. Reg. 24. vade numera israel & iudã. 3. Reg. 20. Instaura numerum militum qui ceciderunt. Iob. 7. Et noctes laboriosas enumerauit mihi. p̃s. 89. Dinumerare dexteram tuam sic notum fac. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit vt numerentur dies nostri sic ostende. Esa. 65. Numerabo vos in gladio. & inde מְנִי meni. ideſt numerus. vt supra in eodem. Et libatis super ea. pro quo in hebreo habetur. Et impletis meni libamine. & dicunt aliqui hebrei q meni in predicto loco significat certam cõstellationem seu certũ numerum stellarum quibus sacrificabant. Alii vero dicunt q significat septem planetas: vnde. lxx. interpretes vt refert beatus hieronymus super predicto loco sic transtulerunt. Et impletis demoni poculum. Alii vero dicũt q significat numerum. vnde sequitur in textu numerabo vos gladio: vbi alludit scriptura ad p̃dictã dictionẽ meni: more suo. Et inde מָנָה mana: quod significat genus ponderis quod cõtinet certum numerum vnciarum. pro quo translatio nostra ipsum nomen hebraicũ posuit. Ezech. 45. viginti sicli & viginti quinq; sicli & quindecim sicli mnam faciunt. & in plurali מָנִים manim. Esdre. 2. Argenti mnas quinq; millia Nee. 7. Et argenti minas duo millia. & inde מִנִּים monim. Pro quo btūs hiero. trãstulit vices. Geñ. 31. mutauit merce dẽ meã decẽ vicibus. Item מָנָה mana. ideſt constituere siue preparare. 1. Paralip. 9. Et qui credita habebant vtensilia sanctuarii. pro quo hebrei legunt. qui erant constituti sup vasa sanctuari. Dañ. 1. Et constituit eis annonam. & in eodē qui constituit vobis cibum & potum. Et in eodem. Et dixit daniel ad malasar quem constituit princeps eunuchorũ Scribitur etiam sine he. Ione. 2. Et preparauit dominus piscem grandem. & in eodem. 4. Et preparauit dominus de us hederam. & in eodem. Et parauit deus vermem. & inde מָנָה mana. ideſt munus. pars. portio constituta seu debita. Leuit. 8. In partem suam sicut preceperat dominus. p̃s. 15. Dominus pars hereditatis mee. Ps. 62. pars vulpium erũt Et in plurali מָנוֹת manoth. Ester. 2. Et traderet ei partes suas. & in eodem. 9. Et mittant sibi mutuo partes epularum & ciborum. & aliquando scribitur cum iod ī fine & dicitur מָנָיוֹת menaioth. ideſt partes seu munera. Nec. 12. Dabãt partes cantoribus & ianitoribus. Scribitur etiam cum aleph & dicitur מָנָאוֹת menaoth. vt supra in eodem. In deco

Comparatiuum. Quam. Re. Non In. Syllabica adiectio. מִמֶּנִּי a me. מִנִּי מֵנִּי Ex me. מִמֶּךָּ מִמְּךָ מִמֶּנּוּ מִמֶּנְהוּ מִמֶּנָּה מִמֶּנּוּ מִמֶּנְהוּ מִן מִנִּים Chorda. מָן Quis. man. מָנָה Numerare Meni. Cõstellatio Demon. מָנָה mna. מָנִים mne מִנִּים Vices. מָנָה Cõstituere Preparat מָנָה Pars. מָנוֹת Partes. מָנָיוֹת Partes מָנָאוֹת

munera

re gratiarum actione sacerdotes & leuitas, pro quo hebrei legunt. Munera seu partes pro gratiarum actione sacerdotibus & leuitis. & inde מָן man. idest cibus quo hebrei in deserto aliti sunt: quasi munere eis dato desuper. Exo. 16. Appellauitq; domus israel nomen eius man. Nec. 9. Et mana tuum non prohibuisti ab ore eorum. Et secundum translationem nostram מָן man interrogatis particula est: & significat quid siue quis. Exo. 16. Dixerunt ad inuicem מָן הוּא man hu. quod significat quid est hoc. tamen in hebreo nō habetur quod significat quid est hoc: sed ē expositio trāslatoris: quia sequitur in textu. Ignorabant enim quid esset. Ps. 60. misericordiam & veritatem eius quis requiret. vbi pro eo quod in littera nostra est quis in hebreo habetur מָן man. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat preparationem. Sed in lingua chaldaica communiter est dictio interrogatiua. vt dictum est in dictione precedenti.

מָן man. mana.

Quid.

Quis.

מִנְחָה munus.

מִנְחָה minchа. munus. oblatio. sacrificium. Geñ. 43. Et deferte viro munera. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet munus. & in eo. Tulerunt ergo viri munera. & in eodem. Illi vero parabant munera. Iudi. 3. miseruntq; filii israel per illum munera. Ponitur etiam pro sacrificio vl' oblatione. Leuit. 2. Anima cum obtulerit oblationem sacrificii dño. & in eo. Omnis oblatio que offertur domino absq; fermento fiet. & in eodem. 7. Et omne sacrificium simile quod coquitur in clibano. Nu. 16. Ne respicias sacrificia eorum. 3. Reg. 18. Cumq; iam tempus esset vt offerret holocaustum. idest sacrificium vespertinum. Esdre. 9. Et ego sedebam tristis vsq; ad sacrificium vespertinū. ps. 140 Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Oblatio

Sacrificiū

מְנִיבָא Torques.

מְנִיבָא menicha. in lingua chaldaica significat torquē. Dañ. 5. Et torquem auream habebit in collo.

מָנַע Priuare. Prohibef

מָנַע manaa. priuare. vetare. prohibere. desinere. absconde re. celare. Geñ. 30. Qui priuauit te fructu ventris tui. Nu. 22. Ne cunctēris venire ad me. Pro quo hebrei legunt. Ne prohibearis siue ne desinas venire ad me. Et in eo. Deus priuauit te honore. 1. Reg. 25. Qui prohibuit te ne venires in sanguinem. 2. Reg. 13. Et non negabit me tibi. idest non prohibebit vel nonvetabit me tibi. Iob. 38. Auferetur ab impiis lux sua. Pro quo hebrei legunt. Et priuabitur seu prohibebitur ab impiis lux eorum. ps. 20. & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. idest non priuasti vel prohibuisti. ps. 83. Non priuabit bonis eos qui ābulant in innocentia. Prouer. 1. Prohibe pedem tuum a semitis eorum. & in eodem. 3. Noli prohibere benefacere. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. Et in eodem. 5. Et peccata vestra prohibuerunt bonum a vobis. Ezech. 31. Et prohibui flumina eorum. Ioel. 1. Quoniam interiit de domo dei vestri sacrificium & libatio. Pro quo hebrei legunt. Quoniam p hibitum est de domo dei vestri sacrificium. ponitur etiam pro celare vel absconde re. Iob. 20. & celabit in gutture suo. Prouer. 11. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Hiere. 42. Nec celabo vos quicquam.

Auferre.

abscondef Celare.

מַנָּר Liciatorij

מַנָּר Manor. Liciatorium. idest lignum quo tela circūuoluitur. 1. Reg. 17. Hastile autem eius erat quasi liciatorium texentium. Item מְנֹרָה Menora. idest candelabrum. De quo vide infra in dictione נֵר Nur.

מְנֹרָה

מָס Tributum

מָס Mas. Tributum. vectigal. De quo vide in dictione sequenti.

מָסַס Liquefacec. dissolui pauore. ptimescef.

מָסַס Masas. Dissoluere. liquefacere. tabefacere. terrere. Perterrere. ptimescere. seu terrore vel pauore dissoluī Exo. 16. Cumq; incaluisset sol: liquefiebat. Ios. 2. Et elanguit cor nostrum. Pro quo hebrei legunt. Et dissolutum est cor nostrum. scilicet pauore. Et in eodem. 7. Pertimuitq; cor populi. idest pauore dissolutum est. vel liquefactum est. vnde sequitur & ad instar aque liquefactum ē. vbi vtrūq; significatum ponitur in translatione nostra pro vnoverbo hebraico. Nam in hebreo sic legitur. Et dissolutum seu liquefactum est cor populi & fuit sicut aqua. Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. idest dissoluta. 2. Reg. 17. Et fortissimus quisq; cuius cor est quasi leonis pauore soluetur. Iob. 6. Qui tollit ab amico suo miseri cordiam. Pro quo hebrei legunt. Qui dissoluit ab amico suo misericordiam. ps. 57. Ad nihilum deuenient tanquā aqua decurrens. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dissoluantur sicut aque que defluunt. Et in eodem. Sicut cera que fluit auferetur. idest que dissoluitur vel liquefit. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Sicut testudo que liquefit vel dissoluitur Vnde beatus hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Sicut vermis tabefactus pertranseant. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerent. Michee. 1. Et consumentur montes sub eo. Pro quo hebrei legunt. Et dissoluentur vl' tabescent montes sub eo. vide etiam de hoc in dictione sequenti. Ponitur etiam pro terrere vel pertimescere. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor nostrum. Esa. 10. Et erit terrore p fugus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et erit quasi dissoluens signiferum: Nam quando signifer dissoluitur tunc totus exercitus dissoluitur & dissipatur. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide infra in dictione נָסַס Nasas. & inde מָס Mas. idest tributum. census. vectigal. inditio. Geñ. 49. Et erit tributis seruiens. Exo. 1. Preposuit itaq; eis magistros operum. Pro quo hebrei legunt. Et prepositerunt eis principes censuum seu tributorum. 3. Reg. 5. Et erat inditio triginta millia virorum. Et in eodem. Et adoniram erat super huiuscemodi inditionem. Esa. 31. Et iuuenes eius vectigales erunt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta est subtributo. & inde מַסָּה Missa. idest oblatio. Que fit deo propter debitum munus personale. & scribitur cum thau in fine loco he ratione genitiui sequentis. Deut. 16. Oblationem spontaneam manus tue quam offeres iuxta benedictionem. Quod nomen vt quidam dicunt: nos christiani in sacrificio nostro impositum retinuimus vt a nobis appelletur missa: cum hoc nomen nec grecum nec latinum esse videatur: sed potius ab hebreis mutuatum.

מָס Tributum

מָסָה Liquefacere. dissolui pauore. ptimescef.

מָסָה Masa. dissoluere. Liquefacere. tabefacere. sicut dictio precedens. Ios. 14. Dissoluerunt cor populi. Ps. 6. lachrymis meis stratum meum rigabo. p quo hebrei legūt Lachrymis meis stratum meum liquefaciam seu dissoluā vel tabefaciam. Ps. 36. Et tabescere fecisti sicut aranea anima eius.

מָסָךְ miscere. Libare. מָסָךְ mixtum. מִמְסָךְ Libare מָסָךְ tentorium

מָסַךְ masach. miscere. libare. Ps. 101. Et poculum meum cum fletu miscebam. Prouer. 9. miscuit vinum suum. Et in eodem. Bibite vinum quod miscui. Esa. 5. Et viros fortes ad miscendam ebrietatem. Et in eodem. 19. Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis. Et inde מֶסֶךְ mesech. idest mixtum seu libamen. ps. 74. Plenus mixto. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מְמֻסָּךְ mimsach. prouer. 23. Et studeant calicibus epotandis. Pro quo hebrei legunt. Venientibus ad requirendam mixtionem. idest vinum mixtum. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Esa. 65. Qui ordinatis fortune mensam & libatis super eam. Pro quo hebrei legunt. Et impletis numerum mixtione siue libamine. Vide etiam de hoc infra in dictione נָסַךְ Nasach. Item מַסָּךְ masach. idest coopertimentum seu tentorium. Exodi. 26. Facies & tentorium

© Biblioteca Nacional de España

in introitu tabernaculi. Esa. zz. & reuelabitur operimentum iude. Ezech. z8. Omnis lapis preciosus opimētū tuū.

Tradere. מָסַר Masar. tradere. delegare. Nu. 31. Dederūtq; millenos de singulis tribubus. pro quo hebrei legunt. & tradiți sunt seu delegati sunt de millibus israel mille per singulos tribus. Et in eo. Et preuaricari vos fecerunt in domi num. pro quo hebrei legunt. vt traderent preuaricationē in dominum. & in lingua chaldaica communiter significat tradere.

Deficere. Labi Infirmari. מָעַד maad. labi. vacillare. nutare. deficere. infirmari. 2. Re gū. 22. Et non deficient tali mei. pro quo hebrei legunt. & non labantur tali mei. Ps. 17. Et non sunt infirma ta vestigia mea. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit & non deficient tali mei. ps. 25. Et in domino sperans non infirmabor. pro quo beatus hiero nymus transtulit. & in domino sperans non deficiam. Ps. 36. non supplantabuntur gressus eius. pro quo beatus hie ronymus transtulit. non deficient gressus eius. i. nō vacilla bunt seu non labentur. ps. 68. Et dorsum eorum semper incurua. Pro quo hebrei legunt. & lumbos eorum semper fac nutare seu vacillare. Prouer. 25. & pes lapsus. & inde

Vacillare מוֹעֲדֵי Moade. i. lubricationes seu lapsus. Iob. 12. Parata ad tempus statutum. pro quo hebrei legunt. parata ad lubrica tiones seu lapsus pedis. potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione יָעַד Iaad.

Lubrícationes. Venter. מֵעָה Meaa. viscera. intestina. venter. vterus. Et solum in uenitur in numero plurali. scilicet מֵעַיִם meaim. siue מֵעִי Mee. Nu. 5. Ingrediantur aque maledicte iste in vētrē tuum. ps. 39. Et legem tuam in medio cordis mei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. In medio ventris mei. Ps. 70. De ventre matris mee tu es protector meus. Canti. 5. Venter eius eburneus. Esa. 16. Venter meus ad moab quasi cithara sonabit. & in eo. 38. & stirps uteri tui vt lapilli eius. pro quo hebrei legūt Et stirps uteri tui sicut uteri eius. ideſt sicut stirps uteri ei?. Vbi bis ponitur eadem dictio. & dicunt hebrei q; per stirpē uteri eius. scilicet maris: significantur pisces. sed in transla tiōe chaldaica est sicut in littera nra. & in eo. 36. Multitudo viscerū tuorū & miserationū tuarū super me continuerūt se. Hiere. 4. ventrē meū doleo. & in eo. 31. Idcirco cōturba ta sunt viscera mea super eū. Threñ. 1. Venter meus cōturbatus est. Ione. 2. Et orauit ionas ad dominum deum suū de ventre piscis.

Vterus.

Vlcera. מָעַט Maat. minuere. diminuere. minorare. seu minus face re. paruum seu minorem esse. decrescere. Geñ. 32. mi nor sum cūctis miserationibus tuis. Exo. 16. nec qui minus parauerat reperit minus. & in eo. 30. pauper nil minuet. Leuit. 25. quanto minus temporis numeraueris: tanto mi noris et emptio constabit. pro quo hebrei legunt. secundū paucitatē annorū minues emptionē eius. & in eo. z6. & ad paucitatem cuncta redigent. ideſt cuncta minuent. ps. 106. Et iumenta eorum non minorabit. Prouer. 13. substantia festinata diminuetur. Eccls. 12. Et ocioſe erunt molētes in minuto numero. pro quo hebrei legunt. & ocioſe erūt mo lentes: quia imminute sunt. Hiere. 10. Ne forte ad nihilū redigas me. pro quo hebrei legunt. ne forte minuas me. & in eodē. 30. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech. 29. & imminuam cos ne imperent gentibus. & inde מְעַט Meaat. ideſt minus. parum. pauxillum. modicū. paucū. si ue paucitas. Geñ. 18. Sed afferam pauxillum aque. Et in eo dem. 24. Pauxillum aque mihi ad bibendum prebe. Nu. 16. Nunquid parum vobis est q; separauerit vos deus isra el. Iob. 10. Nunquid nō paucitas dierum meorum finietur breui. Ezech. 11. Et ero eis in sanctificationem modicam. Et in plurali. מְעָטִים meatim. Ps. 108. fiant dies eius pauci. Eccls. 4. Idcirco sint sermones tui pauci. & quando prepo nitur ei littera caph. tunc significat parum siue pene. Geñ. 25. potuit coire quispiam de populo cum vxore tua. Pro quo hebrei legunt. Quasi parum. ideſt pene coisset vnus de populo cum vxore tua. Ps. 72. mei autem pene moti sūt pedes. Prouer. 5. Pene fui in omni malo.

Minoré eé Minus parare. Minuere. Ad paucitatem redigere. Minorare Minuere. Paucitas Paucitatis modica. מָעַךְ maach. conterere. concassare. subigere. comprimere. figere. Leuit. 22. Omne animal quod vel contritis. Ezech. 24. Ibi subacta sunt vbera earum. Pro quo hebrei legunt. Ibi confregerunt seu compresserunt vbera earum. significat etiam figere. vt. 1. Regum. 26. Et hastam fixam in terra.

Conterere Subigere Figere. מָעַל maal. preuaricari. transgredi. preterire. scilicet māda tum. contemnere. Leuit. 5. Anima si preuaricans ceri monias domini. Et in eodem. 6. Et contempto domino ne gauerit proximo suo depositum. pro quo he. le. Et preua ricatus fuerit preuaricationem in dominum. Ios. 7. Fi lii autem israel preuaricati sunt mandatum. & in eo. 22. nō ne Achan filius zare preteriit mandatum domini. prouer. 16. In iudicio non errabit os eius. ideſt non transgredietur vel non preteribit os eius. 2. Paralip. 28. Et contemptum habuisset dominum. & inde מַעַל maal. ideſt preuaricatio vel transgressio. Ios. 22. que est ista transgressio. & in eo dem. Si preuaricationis animo hoc altare construximus. Ponitur etiam pro mendacio seu pro eo quod repugnatve ritati. Iob. 21. Cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati. Item מְעִיל meil. ideſt tunica seu pallium. Exo. 28. Tunicam & lineam strictam. Et in eodem. facies & tuni cam superhumeralis totam hiacinthinā. 1. Reg. 2. & tuni cam paruam faciebat ei mater sua. Esdre. 9. Scidi pallium meum & tunicam. ps. 108. Et operiantur sicut diploide. ideſt sicut pallio. Et in plurali. מְעִילִים meilim. 2. Reg. 15. Huiuscemodi enim filie regis virgines vestibus vtebātur. ideſt tunicis huiuscemodi.

Preterire mandatus Trāsgredi Cōtēnere. Transgres sio. Preuari catio. Repugnāt veritati. Tunica Pallium. Tunice.

Et. Ideo. Propter. לְמַעַן maan. prepositta littera lamed dicitur לְמַעַן lemaan: & significat propter. propterea. propterquod. vt. ideo. id circo. Geñ. 18. Vt adducat dominus propter Abraam om nia que locutus est ad eum. Exo. 16. Vt tentem eum. Leuit. 17. Ideo sacerdoti offerre debent filii israel. Iob. 18. Nun quid propter te derelinquetur terra. Ps. 5. Propter inimi cos meos. ps. 6. Et saluum me fac propter misericordiam tuam. Ps. 129. Et propter legem tuam sustinui te domine. Prouer. 16. vniuersa propter semetipsum operatus est do minus. Esa. 38. Propter me & propter dauid seruum meū. Ezech. 36. Non propter vos ego faciam.

Spelūca. Spelūce. Statuto. מְעָרָה maar. spelunca. & recipit he in fine & dicitur מְעָרָה me aara. Geñ. 19. Et mansit in spelunca. Et i eo. 23. vt det mihi speluncam duplicem. 2. Reg. 23. Et venerunt tem pore messis ad dauid in speluncam odolam. Et in plurali מְעָרוֹת meaaroth. Iudi. 6. Feceruntq; sibi antra & spelūcas. Esa. 32. Tenebre & palpatio facte sunt super speluncas. Itē מַעֲר maar. ideſt incastratura siue sculptura. pro quo beatus hieronymus transtulit similitudinem. 3. Reg. 7. Quasi in similitudinem hominis stantis. vide etiam de hoc infra in dictione עָרָה Ara.

Azymum Azyma מַצָּה Mas. azymum. litis. iurgium. & recipit he in fine quod denotat genus femininum: & dicitur מַצָּה masa. Leuit. 2. Simile consperse oleo & absq; fermento. ideſt azymum. Et in plu. מַצּוֹת Masoth. ideſt azyma. Geñ. 19. Et coxit azyma & comederunt. Exo. 12. Septē diebus azy ma comedetis. Et in eo. 29. Et lagana azyma. Itēמַצָּה masa

© Biblioteca Nacional de España

Cõtentio. מָץ

ideſt lis.ſeu contentio. Eſa.58. Ecce ad lites & contentiões ieiunatis. & de hoc vide infra in dictione נָצָה Nasa. Itē

Puluis. מוץ

מץ Mos. ideſt puluis ſeu ſtipula. De quo vide ſupra in dictiõe Mos. cum vau in medio dictionis.

Mulgere. מָצַץ

Masas. ſugere. mulgere. & ſcribitur cum ſimplici ſádíc. Eſa.66. vt mulgeatis & delitiis affluatis. vide etíam de hoc ſupra in dictione מִץ Mis.

Inuenire. Reperire. מָצָא

Masa. inuenire. reperire. ſufficere. ſeu ſufficientiam prebere. accidere. Geñ.19. Ita vt oſtium inuenire nõ poſſent. Et in eodem.26. Et repererunt aquam viuam. Et in eodem.37. Inuenítq; eum vír. Et in eodem.38. Non inueníeam. Et in eodem.44. Deus inuenit iniquitatem ſeruorum tuorum. Exo.22. Sí inuentū fuerit apud eum. Et ī eodem.33. Quia inueniſti gratiam coram me. Leuit.25. ſi nõ inuenerit manus eius vt reddat precium. Ioſ.2. Querẽtes per omnem viam non repererūt eos. Iudi.14. quod ſi ſolueritis mihi intra ſeptem dies conuiuii. pro quo hebrei legunt. Sí annunciaueritis mihi in ſeptem diebus conuiuii & inueneritis. ſ. eius ſolutionem. 1. Reg.13. Et non eſt inuentus enſis & lancea in manu totius populi. Et in eodẽ 20. vade & affer mihi ſagittas. pro quo hebrei legunt. vade inueni ſagittas. 2. Reg.18. Non eris boni nuncii baiulus. p quo he. le. Et tibi non eſt annunciatio inuenta. í. non eſt ſufficiens vel conueniens tibi iſta annũciatio. 4. Reg.7. ſceleris arguemur. Pro quo hebrei legunt. Et inueniet nos ſcelus. Eſter.4. Congrega omnes iudeos quos in ſuſis reperíeris. Ps.31. Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore oportuno. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Pro hac orabit omnis míſericors ad te tempus inueniẽs. Prouer.3. Et inueníes gratiam & diſciplinã bonã. & in eo.4. vita enim ſunt inueníẽtibus ea. Et in eo.8. Et equí inuenientibus ſcientiam. Et in eo. Qui me inuenerit inueniet vitã. Eccl's.7. Et inueni amariorem morte mulierem. Eſa.13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. Et in eo.55. Querite dominum dum inueniri poteſt. Hiere.5. Quía inuentí ſunt in populo meo ī pii. Et in eo.6. Et inuenietis requiẽ animabus veſtris. Et in eodem.10. Et tribulabo eos ita vt inueníantur. ſcilicet ab adueríariis. Hiere.31. Inuenit gratiam in deſerto. Significat etíam ſufficere. Nu.11. Vt poſſit ſufficere ad cíbum. Et ī eo.

Sufficere.

Vt eos ſacient. Pro quo hebrei legũt. Vt ſufficiat eis. Deut.32. Inuenit eum in terra deſerta. Pro quo hebrei legũt. ſuffecit ei in terra deſerta. ideſt ſufficientiam cibi & indumẽti ei prebuit. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Poteſt etiam legi ſicut eſt in líttera noſtra. Ioſ.17. Nõ poterímus ad mõtana conſcendere. pro quo hebrei legunt. Non ſufficiet nobis mons. Zach.10. Et non inuenietur eis locus. Pro quo hebrei legunt. Et non ſufficiet eis. Poteſt etiam legí ſicut ẽ in líttera noſtra. Item ponitur pro accidere. Geñ.42. Et

Accidere.

narrauerunt ei omnía que accidiſſent ſibi. Pro quo hebrei legunt. Et narrauerunt ei omnía accidentia que accidiſſet ſibi. Exo.19. Vniuerſũq; laborem qui accidiſſet eis in itínere. Deut.31. Et inuenient eum omnia mala. ideſt accident ei omnia mala. & inde verbum tertíe coniugationis. ideſt ĩuenire facere. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. offerre ſiue tradere aut reddere. Leuit.9. Obtulerũt ei filii ſui ſãguinem eius. Et in eodem. Cum capite & membris ſíngulis obtulerunt. 2. Reg.3. Et non tradidi te in manu dauid. Iob.34. & iuxta vias ſingulorum reſtituet eis. ideſt reddet Zach.11. Ecce ego tradam homínes vnumquẽq; in manu proximí ſui.

Offerre.

Tradere. Beddere.

Obſidere. מָצַר

מָצַד Masad. obſidere. Eſa.29. Et omnes qui mílitauerunt & obſiderunt & vallauerunt eam. & inde מְצָד meſad ideſt fortalicium. arx. munitio. preſidium. locus tutiſſimus ſeu firmiſſimus: aut iaceſſibilis. refugiũ. 1. Paralip.11. Habí tauit aũt dauid in arce. Et communiter ſcribitur cum he in fine & dícitur מְצוּדָה meſuda. 1. Reg.22. Cunctis diebus qui bus dauid fuit in preſidio. Et in eodem. nolli manere in p̃ſidio. Et in eodem.24. Et dauid & viri eius aſcenderũt ad tutíora loca. 2. Reg.5. Cepit autem dauid arcem ſion. 1. Paralip.11. Porro dauid cepit arcem ſion. Iob.39. Atq; inaceſſis rupibus. p̃s.17. Dominus firmamentum meum & refugium meum. p̃s.30. Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu. Pro quo beatus hieronymus in pſalterío iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quía petra mea & munitio mea tu es. Et in plurali מְצָדוֹת meſudoth. ſiue מְצָדוֹת meſadoth. Iudi.6. Et munitíſſima ad repugnandum loca. 1. Reg.23. morabatur autem dauid in deſerto ī locis firmiſſimis. Et in eodem. In locis tutiſſimis ſilue. Ps.31. Et in domum refugii. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcílicet in domum munitionum. Eſa.33. monumenta ſaxorum ſublimitas eius. reperitur etiam מְצוֹדִים meſodim. ſecundũ terminationem maſculinorum. vt Eccl's.9. Struxitq; munitiones. Ponitur etiam pro laqueo venatorum ſeu hamo. Eccl's 7. Que laqueus venatorum eſt. & in eo.9. Sicut piſces capiuntur hamo.

Arx. מְצוּדָה Preſidium. Turlocus Arx. Iaceſſibile Refugium

Munitio. מְצָדוֹת מְצָדוֹת Munitiſſima. Loca firmiſſima. Loca tutiſſima. Monumẽta. מְצוֹדִים munitiões Laqueus. Hamus.

Exprimere. מָצָה

מָצָה masa. premere. exprímere. decurrere facere. Iudi.6. Expreſſo vellere cõcham rore impleuit. p̃s.74. verũ tamen fex eius non eſt exinanita: bibẽt omnes peccatores terre. Pro quo he. le. veruntamen feces eius exprímunt: bíbent omnes peccatores terre. ideſt potabunt vſq; ad fundũ calicis. vnde beatus hieronymus in pſalterío iuxta hebraícam veritatem tranſtulit. veruntamen feces eius potabũt bibentes omnes ímpii terre. Eſa.51. Bibiſti & potaſti vſq; ad feces. vbí ponitur pro eo quod in líttera noſtra eſt potaſti vſq; ad feces. Cuius paſſiuum habetur. Leuit.1. vbí dícitur. Decurrere faciet ſanguinem ſup crepidínem altaris. p quo hebrei legunt. Et exprímatur ſanguis eius ſuper parietem altaris. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & in eodem.5. quídquid autem relíquum fuerit faciet diſtillare ad fundamentum eius. ideſt faciet decurrere. Pro quo hebrei legunt. Exprímatur ad fundamentum altaris. Ps.72. Et dies pleni inuenientur in eís. pro quo hebrei legunt. & aque plene exprímentur eís. quod hebrei exponunt pro multitudíne lachrymarum que diſtillabunt ſeu decurrent ab oculis eorum. Sed ſi ſcribatur cum líttera aleph tunc ſignificat inuenire. ſicut eſt in líttera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictione מָצָא masa. cum aleph in fine. & in dictione מַיִם maím.

Bibere Potare vſq; ad feces

Decurrere facere.

Diſtillare.

Frons. מֵצַח

מֵצַח méſach. frons. Exo.28. Et erit ſuper thíaram immínens fronti pontificis Eſa.48. Et frons tua erea. Ezech.3. Et frontem tuam duriorem frontibus eorum. Et in plurali מִצָּחוֹת miſchoth. Ezech.9. Super frontes virorum gemẽtium. Item מִצָּחָה miſcha. ideſt ocrea. genus armature 1. Reg.17. & ocreas ereas habebat in cruríbus.

Frontes. מִצָּחוֹת

Ocrea. מִצָּחָה

מָצַר meſar. tribulatio. anguſtia. ſiue locus anguſtus. Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum. Et in plurali מְצָרִים meſarim: ſiue מְצָרֵי meſare. p̃s.115. Et pericula inferni inuenerunt me. ideſt tribulationes inferni. Et beatus hieronymus in pſalterío iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et munitiones inferni inuenerunt me. Quod etiam poteſt legi vt infra dicetur in dictione צוּר Sur. Threñ.1. Omnes perſecutores eius apprehenderunt eam inter anguſtias.

tribulatio. מָצָר

Pericula. Mũitiões. מְצָרֵי מְצָרִים

angustie. מֵץ

מָק mac. fetor. ſeu fauilla. De quo vide in dictione ſequenti.

© Biblioteca Nacional de España

מָקַק Tabescere

מָקַק Macac. tabescere. cõtabescere. vel iterire facere. & scribitur cũ simplici coph. Leuit. 26. Tabescent in iniquitatibus suis. Esa. 34. Et tabescet oĩs militia celorũ. Ezech. 4. Et contabescat in iniquitatibus suis. & in eodem. 33. Et in ipĩs nos tabescimꝰ. Zach. 14. Tabescet caro vniuscuiusqꝫ stantis super pedes suos & oculi eius cõtabescẽt in foraminibus suis: & lingua eorum cõtabescet in ore eorũ. & inde

Cõtabescet

מָק Fetor.

מָק Mac. i. putredo. fetor. Esa. 3. Pro suauí odore fetor. In alio vero loco beatus Hieronymus transtulit fauillã. vt in eodẽ

Fauilla

5. Sic radix eorum quasi fauilla.

מַקֵּל Virga Baculus

מַקֵּל Macel: siue מַקָּל Macal. virga. baculus. Geñ. 30. Tolẽs ergo iacob virgas populeas. & in eodem. Oues in tuerentur virgas. & in eodem. 32. In baculo meo transiui iordanem. Hiere. 1. Virgam vigilantem ego video. & in eodem. 48. Baculus glorioſus. Ezech. 38. Arcum & sagittam & baculos manuũ. Oſee. 4. Et baculus eius annunciauit ei.

מָקוֹם Locus

מָקוֹם Macom. locus. Exo. 20. In omni loco in quo memoria fuerit nominis mei. Et de hoc vide infra in dictione קוּם Cum.

מַר Stilla. מר מָרָא Dominus

מַר Mar. ſtilla. amaritudo. myrrha. Esa. 40. Ecce gẽtes quasi ſtilla ſitule. Significat etiam amaritudinem siue amarum. De quo vide in dictione ſequenti. Item מר mor. ideſt myrrha. De quo vide ſupra in dictione מור mor cum vau in medio dictionis. Item מָרָא ſiue מָרָא mare in lingua chaldaica ſignificat dominum ſeu dominantem. Dañ. 2. Deus deorum eſt & dominus regum. Et in eodem. 4. Domine miſomnium his qui te oderunt.

מָרַר amarũ eẽ. ad amaritudinem adducere. amaricare

מָרַר Marar. amaricare. amarum eſſe. Ad amaritudinẽ perducere ſeu prouocare. exacerbare. rebellare. mutare ſeu immutare. Exo. 1. Atqꝫ ad amaritudinem perducebant vitam eorum. Et in eodem. 15. Eo quod eſſent amare. 1. Regum. 30. Quia amara erat anima vniuſcuiuſqꝫ viri. Ruth. 1. Quia amaritudine repleuit me valde omnipotens. Iob. 27. Ad amaritudinem adduxit animam meam. Esa. 22. recedite a me amare flebo. pro quo hebrei legunt. dimittite me amaricabor i fletu ſiue amara ero in fletu. Et in eo. 24. Amara erit potio bibentibus. Zach. 11. Et plangent eũ plãctu quaſi ſuper vnigenitum. Pro quo hebrei legunt. & amaricare ſuper eum quaſi amaricare ſuper vnigenitum. ideſt amare plangent ſuper eum: ſicut amare plangitur ſuper vnigenitum. & inde

מָר amaritudo amarus amara. amarum. amarum. amaritudo מָרוֹרִים amaritudines. מָרוֹרִים Lactuce agreſtes. מְרֹרַת amarũ. amaritudines. מְרֵרוֹת

מָר Mar. ſiue מָרָה Mara. ideſt amaritudo ſiue amarus aut amara. Exo. 15. Vocans eum mara. ideſt amaritudinẽ. Ruth. 1. Quia veſtra angustia magis me premit. Pro quo hebrei legunt. quia amaritudo eſt mihi valde magis quã vobis. Poteſt etiam legi ſic. Quia amaritudo ẽ mihi valde ex vobis. ideſt ex veſtra angustia. Eſter. 4. oſtẽdens amaritudinem ſuam. Prouer. 5. Nouiſſima autem illius amara quaſi abſinthium. Esa. 38. In amaritudine animee mee. Et in eodem. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Hiere. 2. quia malum & amarum eſt reliquiſſe te dominum deum tuum. Scribitur etiam מָרָא Mara cum aleph in fine loco he. Ruth. 1. Sed vocate me mara. ideſt amaram. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur. מָרַת Morath. 1. Reg. 1. Cum eſſet amaro animo. Prouer. 14. Cor quod nouit amaritudinem anime ſue. Et in plurali. מְרוֹרִים Meroſim. Threñ. 3. Repleuit me amaritudine. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet repleuit me amaritudinibus. Ponitur etiam מְרוֹרִים Memorim pro lactucis agreſtibus. Exo. 12. & azymos panes cum lactucis agreſtibus. ſcribitur etiã מְרוֹרֹת Meroroth. ſecundum terminationem pluralẽ feminorum. Deut. 32. & botrus amariſſimus. quod in hebreo legitur in plu. ſ. botri amariſſimi. & eſt in he. ge. ſe. Iob. 13. Scribis enim contra me amaritudines. & inde

מְרִירוּת amaritudo תַּמְרוּרִים

מְרִירוּת Meriri ſiue מְרִירִי merire. ideſt amarus ſiue amari: aut amaritudines. Deut. 32. morſu amariſſimo. Iob. 30. Et i uoluatur amaritudine. & inde מֶמֶר memer. cum duplici mem. ideſt amaritudo. pro quo beatus hieronymus transtulit. dolorem. Prouer. 17. Et dolor matris que genuit eũ. & in plu. מְמֵרוֹרִים mamerorim. Iob. 9. & implet me amaritudinibus. & inde מְרוֹרָה merora. ideſt fel ſeu amaritudo. Iob. 20. Fel aſpidum interius. & in eodem. Et fulgurans in amaritudine ſua. & in eodem. 36. & effudit in terra viſcera mea. pro quo hebrei legunt. & effudit in terra fel meum. & inde verbum מָרְמַר marmar cum duplici mem & res. pro quo beatus Hieronymus transtulit. eferatus eſt. Dañ. 9. & eferatus eſt in eum. Item מָרַר Marar. ideſt rebellare. ſeu exacerbare: aut prouocare. Exo. 23. Nec contẽnendum putes. Pro quo hebrei legunt. ne rebelles in eũ. Ps. 106. Quia exacerbauerunt eloquia dei. Ezech. 20. Et irritauerũt me domus iſrael. Et in eodem. Et exacerbauerunt me filii. Dañ. 11. Et prouocatus rex auſtri egredietur & pugnabit aduerſus regem aquilonis. vide ẽt de hoc infra in dictiõe מָרָה mara. ſignificat ẽt mutare. vt Hiere. 44. & odor eius non eſt mutatus. vide etiam de hoc infra in dictione מִיר mir.

מְרִירוּת Amariſſimus. מֶמֶר Dolor. מְמֵרוֹרִים Amaritudines. מְרוֹרָה Fel. מְרַמַּר Amaritudo. מָרַר Cõtemnẽ Exacerbaſ Irritare. Prouocaſ Mutare.

מְרִיא Aries. Pinguis. Ouis.

מְרִיא Meri. ouis ſeu aries pinguis vel ſaginatus. exaltatio ſeu eleuatio. 3. Reg. 1. Arietibus & vitulis & vniuerſis pinguibus. Esa. 1. Adipem pinguium & ſanguinem vitulorũ Et in eo. 11. Vitulus & leo & ouis ſimul morabũtur. Amos. 5. & vota pinguium veſtrorum non reſpiciam. ſignificat ẽt exaltationẽ ſeu eleuationem. Iob. 39. Cum tempus fuerit i altum alas erigit. pro quo hebrei legunt. Cum tempus fuerit in altum exaltatur ſeu eleuatur.

מְרַג Exaltatio. Plauſtrũ.

מְרַג Morag. plauſtrum quo fruges triturantur. 2. Reg. 24 Et plauſtrum & iuga boum in vſum lignorũ. Esa. 41. Ecce poſui te quaſi plauſtrum triturans nouum.

מָרַד Recedere. Rebellare. מֶרֶד Preuaricatio trãſgreſſio מְרוּדִים Preuaricationes. מְרוֹדִים Vagos. מְרָה Egeſtas.

מָרַד Marad. rebellare. recedere. Geñ. 14. & tertiodecimo anno receſſerunt ab eo. Nu. 14. Nolite rebelles eẽ cõtra dominum. Ioſ. 22. Tantum vt a domino & a nro cõſortio non recedatis. 4. Reg. 18. rebellauit quoqꝫ cõtra regem aſſyriorũ. Iob. 24. Ipſi fuerunt rebelles lumini. Ezech. 2 Ad gentes apoſtatrices que receſſerunt a me. & inde מֶרֶד Mered. i. receſſio. tranſgreſſio. preuaricatio. Ioſ. 22. Si preuaricatiõis animo hoc altare conſtruximus. Threñ. 3. Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee. & in plurali מְרוּדִים merudim. Vt in eodem. 1. Recordatus eſt ieru ſalem dierum afflictionis ſue & preuaricationis ſue. quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet preuaricationũ ſuarũ ſeu rebellionum ſuarum. ſignificat etiam מְרוּדִים erudim Abiectos ſeu egenos hoĩes aut humiles. pro quo beatus hieronymus tranſtulit vagos. Esa. 58. Et egenos vagoſqꝫ induc in domum tuam. & ſecũdum iſtud ſignificatum exponunt hebrei illud. Threñ. 1. Dierum afflictionis ſue & puaricationis. ideſt egeſtatis ſeu humilitatis. Et in eodem. 3. Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee. quod poteſt etiam legi. & egeſtatis mee.

מָרָה

מָרָה Mara. rebellare. preuaricari. Inobedientem vel incredulum eſſe. exacerbare. ad iracundiam prouocare. Geñ. 26. Que ambe offenderant animum iſaac & rebecce.

© Biblioteca Nacional de España

inobedietē esse. Incredulū cē

ídest ínobedíentes & rebelles fuerunt. Nu.20. Eo quod incredulus fuerít orí meo. Deut.1. Sed increduli ad sermonē domíni dei vestrí. & ín eodē. Sed aduersantes ímperío dñí ídest rebellastís síue inobedístis ímperío dñí. & ín eodem.

Rebellare

9. Sed semp fuístis rebelles a díe qua nosse vos cepí. 3. Reg. 13. Quía non obedíens fuit orí domíni. Ps. 5. Quoniā irrítauerūt te. Pro q̄ btūs hieronym⁹ ín psalterío iuxta he.ve.

Prouocar

transtulit. Quoniā prouocauerunt te. Ps. 77. In íram excítauerunt excelsum ín ínaquoso. Pro quo beatus hierony mus transtulit. vt prouocarent excelsum ín ínuío. & ín eo

Exacerbar

dem. Quotíes exacerbauerunt eum ín deserto. Ps. 104. Et non exacerbauit sermones eius. Pro quo btūs hieronym⁹ ín psalterío iuxta he.ve. transtulit. Et non fuerūt íncreduli verbís eius. Ps. 105. Quía exacerbauerunt spíritū eius. Iob 17. Et ín amaritudínibus eorū moratur oculus meus. Pro quo hebreí legunt. Et ín prouocatíone seu írritatíone eorū moratur oculus meus. Potest etiam sígnificare amaritudínem sícut est ín líttera nostra. de quo vide supra ín dictíōe

ad íracundíam prouocare.

מָרַר Marar. Hiere. 4. Quía me ad íracundiā prouocauít. Threñ. 1. Quía os eíus ad íracundíam prouocaui. & ín eodem. Quía amaritudíne plena sum. Pro quo hebreí legūt. Quía rebellans rebellaui síue prouocans prouocaui. s. ad íracundiam. Ezech. 5. Et contēpsit iudícia mea vt plus esset ímpía. í. preuaricata est iudícia mea. Potest etíam derívarí a supradícta dictíone מָרַר Marar: que sígnificat rebellare vel contēnere sícut est ín líra nra. & ín eodē. 3. Et ad íracundíam prouocauímus. Esa. 3. Vt prouocarent oculos maiestatís eius. & ín eodem. 63. Ipsí autem ad íracundiā prouo

מְרָה

cauerunt & afflixerūt spíritū sanctū eius. & ín de מְרָה More ídest rebellis. ínobedíens. prouocans. Beatus hieronymus transtulit proterū seu contumacem. Deut. 21. Si genuerít

proteruus.

homo fílium contumacē & proteruum. Vbí ponitur pro proteruo. & ín eodē. Fílius noster íste proteruus est & con

Cōtumax.

tumax. vbí ponitur pro contumace. Ps. 77. Generatío prauа & exasperans. Pro quo beatus hieronymus ín psalterío

Exasperās prouocās.

iuxta he.ve. trāstulit. Generatío declínans & prouocans. Po

amaritudo

nítur etiā pro amaritudíne. 4. Reg. 14. Vídit domín⁹ afflí

מְרִי

ctíonem ísrael amaram nímis. & índe מְרִי Méri. ídest rebel

Cōtentio.

lío. contentío. prouocatío. Deut. 31. Ego enim scío contentíonem tuam. Ezech. 2. Quía domus exasperans est. Pro

Rebellio. Exasperās

quo hebreí legunt. Quía domus rebellionís est. & ín eodē. Et noli esse exasperans: sícut domus exasperās est. Ponítur

Iurgium.

etíam pro iurgio. Prouer. 17. Semper iurgía querít malus. Item ponitur p amaritudíne. Iob. 23. Nunc quoq; in ama

מְרָתַיִם

ritudíne est sermo meus. & índe מְרָתַיִם Merathaím. Pro quo beatus hieronymus transtulit domínātes. Hiere. 50.

Dñantes.

Super terram dominantíū ascende. Hebreí tamen dícunt q̄ sígnificat rebelliones seu rebellantes. Potest etíam derívarí a dictíone מָר Mar. Que ín língua chaldaca sígnificat

מוֹרָה

dominum seu domínātem: vt supra dictum est. Item מוֹרָה Mora. í. nouacula. Iudí. 13. Cuíus non tanget caput nouacu

Nouacula

la. & ín eodē. 16. Ferrum nunquā ascendít super caput meū ídest nouacula ferrea.

מָרַח Marach. Cataplasmare. hoc est emplastrum ponere. Esa. 38. Et cataplasmarent super vulnus. & índe מְרוֹחַ Meróach. í. compressus vel cataplasmatus ín testículis. Pro quo beatus hieronymus transtulit hernioſum. Leuít. 21. Sí ímpetígínem ín corpore vel hernioſus.

Cataplasmare.

מְרוֹחַ

Hernioſus

מָרַט Marat. Depilare. decaluare. decapílare. euellere. s. capíllos. límare: seu políre. leuígare. Leuít. 13. Vír de cuíus capíte capílli fluunt. í. cum depilatum fuerít caput. Et ín eodem. Et sí a fronte ceciderint pílí. Esd. 9. Et euulsí capíllos capítis mei. Nee. 13. Et cecídí ex eís víros & decalua

Depilare. Euellere. capíllos.

Decaluar

uí eos. Esa. 18. Ad gentem conulsam & dilaceratā. í. depílatam. Et ín eodem. 50. Et genas meas vellentíbus. Ezech. 29. Omnís humerus depilatus. Significat etiā límare vel políre aut leuígare. 3. Reg. 7. Omnía vasa que fecít híram regí salomoní de aurichalco erāt. Pro quo he.le. De ere políto síue límato. s. aurei coloris. quod est ídē quod aurichalcus. Nam chalcos grece ídem est quod es latíne. Ezech. 21. Gladíus exacutus est & límatus. & ín eodē. Et dedí eum ad leuígandum. & ín eodem. Et íste límatus est.

Vellere.

Límare. Leuígare.

מָרַן Maras. Detrahere. peruertere. s. verba alterius. molestare. Iob. 6. Quare detraxístis sermoníbus veritatis. Hebreí vero dícunt q̄ sígnificat fortificare: seu violentare. Vnde ín predícto loco ípsí legunt. quā fortes seu fortificatí sunt sermones rectí. & ín eodē. 16. Aut alíquíd tíbí molestū est sí loquarís. Pro quo ípsí legunt. Aut quíd fortificabít vel violentabít te sí respondéris vel loq̄rís. & índe נִמְרָץ Nímras. Pro quo beatus hieronymus transtulit pessímā. 3. Reg. 2. Quí maledíxit míhí maledíctíone pessíma. pro quo he. le. maledíctíone forti seu violenta. Mich. 2. Et corrumpetur putredíne pessíma.

מָרַן Detrahere.

Fortificar molestū cē

נִמְרָץ Violētare.

fortis. Pessíma.

מָרַק Marac. abstergere. defrícare. purgare. políre. límare. Leuít. 6. Quod sí vas eneū fuerít defricabítur. Hiere. 46. Políte lanceas. & índe מָרוּק Maruc. í. tersum: seu mundíssimū. 2. Paralíp. 4. Ex ere mundíssimo. Significat etiā mundū muliebre síue íd quod ad cultum vel ornatum mulíerum pertínet. Ester. 2. Expletís oíbus que ad cultum muliebrē pertinebant. Scríbitur etíam cum tau ín príncípio & dícitur תָּמְרוּק Tamruc. vt ín eodē. Et accípiant mundum muliebrē. & ín eodem. Quídquíd postulassent ad ornatū pertínens accípiebant. Prouer. 20. Líuor vulneris abstergit mala. & índe מָרָק Marac. í. ius. s. carnium: eo q̄ ín eo carnes abstergúntur. Iudí. 6. Et ius carnīū míttens ín ollam. & ín eodem. Et ius desuper fundе. Esa. 65. Ius prophanum ín vasís eorum.

מָרַק Marac.

Políre.

מָרוּק Mūdíssimū

Cultꝰ muliebris.

תָּמְרוּק Mūdꝰ muliebris. abstergēs.

מָרָק Ius carnium.

מָשַׁשׁ Masas. Palpare. attrectare. tangere. Geñ. 27. Si attrectauerít me pater meus. & ín eodē. Accede huc vt tangam te fílí mí. & ín eodē. 31. Scrutatusq̄ omne tentorium &c. Pro quo hebreí legūt. Et attrectauít laban omne tentoriū. & ín eodē. Et scrutatus es omnē supellectílē meā. Exo. 10. Tam dense vt palpárí queant. Iob. 12. Palpabunt quasí ín tenebrís.

מָשַׁשׁ attrectare Tangere.

Palpare.

מָשָׁה Masa. Extrahere. educere. tollere. s. de aquís. Exo. 2. Vocauítq̄ nomen eíus moyses dícens: quía de aqua tulí eum. vnde moyses quí hebraíce dícitur מֹשֶׁה Mose. ínterpretatur extractus vel assumptus. s. de aquís. 3. Reg. 22. Extraxit me de aquís multís.

מָשָׁה Ferre de aquís. Extrahere

מָשִׁי Mésí. vestís serica subtíliter contexta. Pro quo beatus hieronymus transtulit subtile. Ezech. 16. Et índuí te subtilíbus.

מָשִׁי Subtile.

מָשַׁח Masach. vngere. líníre. píngere. Geñ. 31. Ego sum deus bethel vbí vnxísti lapidē. Exo. 29. Lagana quoq̄ azima oleo lita. & ín eodē. Vt vngātur ín ea & cōsecrentur manus eorum. & ín eodē. 30. Et vnges ex eo tabernaculum testímonií. & ín eodē. Aaron & fílios eíus vnges. Leuí. 7. Et lagana azyma vncta oleo. Nu. 19. Tíbí tradídí & fílíís tuís pro officío sacerdotalí. Pro quo hebreí legunt. pro vnctíōe. 1. Reg. 15. Me mísít dñs vt vngerē te ín regem. & ín eodem. 16. Surge & vnge eum. 2. Reg. 1. Quasí nō esset vnctus oleo. & ín eo. 5. Vnxeruntq̄ dauíd ín regem sup ísrael. 3. Reg. 19. Vnges asael regem super syríam: & híeu fílium namsí vnge regem super ísrael. & ín eodē. Elíseū autē fílíū saphat quí est de abel meula vnge prophetā pro te. Esa. 21. Surgite príncípes arrípite clypeū. Pro quo he.le. Surgite

מָשַׁח Vngere. Líníre.

© Biblioteca Nacional de España

Pingere
מָשַׁח
Unctus

principes vngite clypeum. significat etiã pingere. Hiere. 2 Pingitq; sinopide. Et inde מָשִׁיחַ Masiach. i. vnct9. & grece dicitur christus. & accipitur pro rege vl' sacerdote. eo quod vngebãtur oleo sancto. Leuit. 4. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit. 1. Reg. 24. Ne faciam hanc rem dño meo xpo dñi. Et in eodẽ. Quia xpus dñi est. 2. Reg. 1. Quare non timuisti mittere manũ tuam vt occideres christum dñi. Ps. 2. Aduersus dñm & aduersus christũ eius. Ps. 104. Nolite tangere christos meos. Esa. 45. Hec dicit dñs xpo eiuscyro

Xpus.

Scribitur etiã cum duplici mem. & dicitur מְמִשָּׁח Mimsach. Ezech. 28. Tu cherub extentus. Pro quo hebrei legunt. Tu cherub vnct9. scilicet in regem. & inde מִשְׁחָה Mischa. idest vnctio. Leuit. 7. Hec est vnctio aaron & filiorũ ei9. Itẽ מַשָּׁח Mesach. in lingua chaldaica significat oleum. Esdre. 6. Frumentum sal vinum & oleum.

מְמִשָּׁח
מִשְׁחָה
Unctio
מַשָּׁח
Oleum.

מָשַׁךְ Masach. Trahere. attrahere. abstrahere. extrahere. ad ducere. tendere. protrahere seu prolongare. Geñ. 37 Extrahentes eum de cisterna vendiderunt eũ. Exo. 12. Ite tollentes animal per familias vestras. Pro quo hebrei legũt Trahite & tollite vobis pecus. Deut. 21. Que nõ traxit iugũ Iudi. 20. Ingressi sunt ciuitatẽ & percusserũt eam. pro quo hebrei legũt. Attraxit siue duxit insidians & percussit eam idest populus insidians attraxit siue duxit exercitũ contra ciuitatẽ & percussit eam. Iudi. 4. Et duc exercitũ in montẽ tabor. & in eodẽ. Ego aũt adducam ad te in torrente cison Sisaram. & in eodẽ. 5. Qui exercitũ ducerent ad preliandũ. Iob. 21. Et post se omnes homies trahit. & in eo. 40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Ps. 9. Dum attrahit eum in rete suo. Eccl's. 2. Abstrahere a vino carnem meã. Canti. 1. Trahe me post te curremus. Esa. 5. Ve qui trahitis iniquitatem. Hiere. 31. Ideo attraxi te miserãs. Ezech. 32. Et attraxerunt eam & oẽs populos eius. Osee. 11. In funiculis Adã trahã eos. Significat etiã tẽdere arcum: eo quod attrahitur chorda eius. 3. Reg. 2. Vir quidã tetẽdit arcum. Item significat protrahere siue prolongare. Exo. 19. Cum ceperit clangere buccina. Pro quo hebrei legũt. Cũ protraxerit buccinã. i. cum vox buccine fuerit lõgior atq; cõcisior. Et simile verbum põitur. Ios. 6. vbi dicitur. Cum insonuerit vox tube longior atq; cõcisior. Nec. 9. Et protraxisti super nos annos multos. Prouer. 13. Spes que differtur affligit animam expectãtis. i. que prolongatur. Esa. 14. Et dies eius nõ elongabuntur. & in eodẽ. 18. Ad gentẽ cõuulsam & dilaceratã. Pro quo hebrei legunt. Ad gentem prolongatam & depilatam aut conuulsam. Ezech. 12. Non prolongabitur vltra omnis sermo meus. & inde מְשֶׁךְ Mesech. i. attractio siue prolongatio. Iob. 28. Trahitur autem sapiẽtia de occultis. Pro quo hebrei legunt. Attractio aũt sapientie de occultis. Ps. 125. Mittentes semina sua. Pro quo hebrei legunt. Portãs attractionem siue prolongationem sementis. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit portans florem sementis. Est etiã מֶשֶׁךְ Mesech. nomen prouincie vel gẽtis q̃ latine dicitur mosoch. a mosoch filio iapheth dicta. Geñ. 10. Et mosoch & thiras. Ezech. 38. Principem capitis mosoch & tubal. & secũdum hoc legũt hebrei illud. Ps. 119. vbi nos habem9. Heu mihi quia incolatus meus plongat9 est. ipsi legunt. Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch. & sequitur Habitauit cum habitantibus cedar. & inde מֶשֶׁכִים Moschim. Pro quo btũs Hieronymus trãstulit emissarios. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emissarii facti sũt mihi. Quod aliqui hebrei exponunt equi de mosoch. qui sũt equi robustissimi atq; lasciui.

Trahere. Trahere.
Attrahere
Ducere. Adducere.
Abstrahere
tẽdere arcũ.
protrahere.
prolõgare. Elongare.
מָשֶׁךְ
Attractio
מֶשֶׁךְ
Mosoch.
מֶשֶׁכִים
Emissarii.

מָשַׁל Masal. Dominari. preesse. cõparare. parabolizare. i. parabolam vel prouerbium cõponere vel assumere. Geñ. 1. Et presessent diei & nocti. & in eodẽ. 4. Et tu dñabe-
ris illius. & in eodem. 37. Aut subiiciemur ditioni tue. Pro quo hebrei legunt. Aut dominãs dñaberis nostri. & in eodẽ 45. Et ipse dñatur in omi terra egypti. Deut. 15. Dominaberis nationibus plurimis: & tui nemo dñabitur. Iudi. 8. Dominare tu nostri. 1. Paralip. 29. Tu dñaris omnium. Ps. 65. Qui dñatur in virtute sua. Ps. 105. Dominati sunt eorũ qui oderunt eos. Esa. 40. Et brachiũ eius dñabitur. & in eodẽ. 28. Qui dñamini super populũ istum. Dañ. 11. Nec secũdum potentiã illi9 qua dñatus est. Zach. 6. Et dñabitur sup solio. & in eo. 9. Et potestas eius a mari vsq; ad mare. & inde מֹשֵׁל Mosel. i. dominãs seu princeps. Ps. 104. Princeps populorũ & dimisit eum. Esa. 52. Dominatores eius inique agunt. & inde מֶמְשָׁל Hamsel. i. dñari. verbum infinitiuum tertie cõiugationis. Pro quo beatus Hieronymus trãstulit potestatẽ. Iob. 25. Potestas & terror apud eũ. & inde מִמְשָׁל Mimsal. i. dominatio. Dañ. 11. Et dñabitur ditione. i. dominatione. Scribitur etiã cũ he vel tau in principio. & dicitur מִמְשָׁלָה Mensala siue מִמְשָׁלוֹת Memsaleth. i. dñatio seu dominium. potestas. Geñ. 1. Luminare maius vt preesset diei. Pro quo hebrei legunt. Lumiare maius in dominiũ seu in potestatẽ diei. & in eodẽ. Et luminare minus vt preesset nocti. i. in dominiũ noctis. Ps. 135. Solem in potestatẽ diei. Ps 144. Et dñatio tua in omni generatione & generatione. Dañ. 11. Multa emi dñatio eius. & in plurali מִמְשָׁלִים Mimsalim siue מִמְשָׁלוֹת Memsaloth. 1. Paralip. 26. Semeie filio eius nati sunt filii prefecti familiarum suarum. Pro quo hebrei. In dñationes familiarum suarum. & est sensus sicut in littera nr̃a. Ps. 113. Israel potestas ei9. quod in hebreo legitur pluraliter. s. potestates vel dñationes eius. Ps. 135. Lunã & stellas in potestatem noctis. Pro quo hebrei legũt. Lunã & stellas in potestates noctis. Significat etiã predicta dictio cõparare siue assimilare vel parabolizare. i. parabolam vel prouerbiũ assumere vel dicere aut narrare. Nu. 21. Idcirco dicitur in pronerbio. Pro quo hebrei legũt. Idcirco dicebãt prouerbiãtes. i. parabolas vel prouerbia dicentes. Iob. 17. Posuit me quasi prouerbium vulgi. & in eodẽ. 30. Assimilatus sum fauille & cineri. & in eodẽ. 41. Non est potestas sup terram que ei cõparetur. Vbi vtrũq; significatũ cõplectitur translatio nostra pro vna dictione hebraica. Ps. 26. Et assimilabor descendẽtibus in lacũ. Ps. 48. Comparatus est iumentis insipiẽtibus. Ezech. 16. Omnis qui dicit vulgo prouerbium: in te assumet istud dicens. & in eodẽ. 17. Et narra parabolam domui Israel. & in eodẽ. 18. Si erit vltra vobis parabola hec in prouerbium. & in eodẽ. Quid est q̃ inter vos parabolã vertitis in prouerbiũ. & in eo. 20. Per parabolas loquitur iste. & inde מָשָׁל Masal. i. prouerbiũ seu parabola. cõparatio. assimilatio. Nu. 23. Et assumpta parabola ait. Deut. 28. Et eris perditus in prouerbiũ & in fabulã. 1. Reg. 9. Vnde & exiuit prouerbiũ num & saul inter prophetas. Et in eodẽ. 24. Sicut dicitur in prouerbio antiquo. 3. Reg. 4. Locutus est quoq; salomõ tria milia parabolas. ps. 48. Inclinabo in parabolã aurem meã. Prouer. 1. parabole salomonis filii dauid. Et in eodẽ. Animaduertet parabolã.

Preesse. Dominari
מֹשֵׁל
Princeps Dñator.
מֶמְשָׁל
Potestas.
מִמְשָׁל
Dominatio
מִמְשָׁלָה
מִמְשָׁלוֹת
Dominiũ.
Potestas. Dominatio
מִמְשָׁלִים
מִמְשָׁלוֹת
Dñationes.
potestates.
Prouerbium dicere. Assimilare.
Cõparare.
Prouerbium sumere Narrare parabolam. Per parabolas loqui
מָשָׁל
prouerbiũ.
Parabola

מֶשֶׁךְ Mesec. Procuratio. gubernatio. siccitas. Geñ. 15. Et filius procuratoris domus mee iste damascus eliezer. Ponitur etiã pro siccitate. & tunc scribitur cũ duplici mem: & dicitur מִמְשָׁךְ Mimsac. Soph. 2. Siccitas spinarũ & acervus salis. vide etiam de hoc infra in dictione שָׂכָךְ Sacac.

מֶשֶׁךְ
procuratio
מִמְשָׁךְ
Siccitas.

מֶתֶג Metheg. frenum. camus. 2. Reg. 8. Et tulit dauid frenum tributi de manu filiistiim. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum constringe. Prouer. 26. Flagellum equo & camus asino. Esa. 37. Et frenum in labiis tuis.

מֶתֶג
Frenum.
Camus.

© Biblioteca Nacional de España

מָתָה מְתֵי Matha. vir. homo. mortalis. & solum inuenitur in numero plali. ſ. מְתִים Methim ſiue מְתֵי Methe. Deut. 2. Viris ac mulieribus ac paruulis. Iob. 11. Tibi ſoli tacebũt homines. Ps. 16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. Pro quo hebrei legunt. A viris manus tue domine a viris ſiue a mortalibus de mundo. vnde beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. A viris manus tue dñe qui mortui ſunt in profundo. Eſa. 3. Viri tui gladio cadent. Et quãdo iungitur cum dictione מִסְפָּר Miſpar que ſignificat numerum. tunc ambe dictiones ſignificant paucos ſiue pauciſſimos ideſt viri qui facile poſſint numerari. Geñ. 31. Nos autem pauci ſumus. Deut. 4. Et remanebitis pauci. & in eodem. 33. Et ſit paruus in numero.

Viri. Homines. Pauci.

מָתַח Mathach. extendere. expandere. Eſa. 40. Et expãdit eos ſicut tabernaculũ ad inhabitandũ. & inde אֲמְתַּחַת Amthachath. i. ſaccus. Geñ. 42. Apertoq; vnus ſacco vt daret iumento pabulum in diuerſorio. & in eodẽ. 44. Pone in ore ſacci iunioris. & in plurali אֲמְתָּחוֹת Amthachoth. vt in eodem. Imple ſaccos eorum frumento.

Expãdere. Saccus. Sacci.

מָתַי Mathai. Quando. aduerbium interrogandi. Iob. 7. Quando cõſurgam. Ps. 40. Quãdo morietur. Ps. 41. Quando veniam & apparebo ante faciem dei. Ps. 118. Quãdo conſolaberis me. & in eodẽ. Quando facies de perſequẽtibus me iudicium. & recipit in principio littera lamed. & dicitur לְמָתַי Lemathai. Exo. 8. Conſtitue mihi quando de precer pro te. & quando preponitur ei dictio עַד Aad. que ſignificat vſq; : tunc ambe dictiones ſignificant vſquequo ſiue quouſq; Ps. 6. Et tu domine vſquequo. Ps. 79. Quouſq; iraſceris ſuper orationẽ ſerui tui.

Quando. Vſq; quo. Quoq.

מְתֹם Methom. ſanitas. integritas. Ps. 37. Non eſt ſanitas in carne mea. Eſa. 1. A planta pedis vſq; ad verticem non eſt in eo ſanitas.

Sanitas.

מָתְנַיִם מָתְנֵי Mothen. Lumbus. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. מָתְנַיִם Methenaim ſiue מָתְנֵי Mothne. i. lumbi. 2. Reg. 20. Dependente vſq; ad ilia. Pro quo hebrei legunt vſq; ad lumbos. 3. Reg. 18. Accinctis lumbis currebat ante achab. Iob. 40. Fortitudo eius in lumbis eius. Prouer. 30. Gallus ſuccinctus lũbos. & in eodẽ. 31. Accingit fortitudine lumbos ſuos. Hiere. 1. Tu ergo accinge lũbos tuos. Ezech. 9. Et atramentariũ ſcriptoris habebat in lumbis ſuis. Ponitur etiam. pro renibus. Exo. 12. Renes veſtros accingetis. & in eodẽ. 28. A renibus vſq; ad femora. 4. Reg. 1. Zona pelicea accinctus renibus.

Lumbi. Renes.

מָתַק Mathac. Dulcorare. i. dulcem facere: ſiue dulcem eſſe aut in dulcedinem verti. Exo. 15. In dulcedinẽ verſe ſunt. Iob. 20. Cum enim dulce fuerit in ore eius malũ. & in eodem. 21. Dulce fuit glareis cocyti. Pro quo hebrei legunt. Dulces fuerunt ei lapides torrẽtis. & in eodẽ. 24. Dulcedo illius vermis. Pro quo he. le. Dulcis eſt illi vermis ſiue dulcis fuit vermi. vtroq; enim modo poteſt intelligi ſecundũ litteram hebraicã. Ps. 55. Qui ſimul mecũ dulces capiebas cibos. Pro quo hebrei legũt. Qui ſimul dulcorauim⁹ ſecretum. vnde beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Qui ſimul habuimus dulce ſecretum. Prouer. 27. Et bonis amici cõſiliis anima dulcoratur. & inde מֶתֶק Methec ideſt dulcedo. Iudi. 9. Quomodo poſſum deſerere dulcedinem meã. Prouer. 16. Et qui dulcis eſt eloquio : maiora reperiet. Pro quo hebrei legũt. Et dulcedo labiorũ addit doctrinam ſiue eruditionẽ. & in numero plurali ſcribitur cum duplici mẽ & dicitur מַמְתַקִּים Mamthachim. Canti. 5. Gutur illius ſuauiſſimum. Pro quo hebrei legũt. Guttur illius dulcedines. Et inde מָתוֹק Mathoc. i. ducis. Iudi. 14. Quid dulcius melle. Eccl's. 11. Dulce eſt lumen. Canti. 2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Eſa. 5. Ponentes amarũ pro dulci & duce in amarum. Ezech. 3. Quaſi mel dulce. Et in plurali מְתוּקִים Methuchim. Ps. 18. Et dulciora ſuper mel & fauũ. & in gñe feminino מְתוּקָה Methuca. Eccl's. 5. Dulcis eſt ſomnus operanti. Et in hebreo ſõnus eſt generis feminini.

In dulce dinẽ verti. Dulcẽ eſſe Dulcorar. Dulcedo. Dulcedines. Dulcis. מְתוּקִים Dulcia. מְתוּקָה Dulcis.

De incipientibus a littera. נ Nun.

נָא Na. Dictio eſt obſecrãtis vel exhortãtis. i. nunc. eia. obſecro. Geñ. 50. Nos quoq; oramus vt ſeruo dei patri tuo dimittas iniquitatẽ hanc. Pro quo hebrei legũt. Et nunc dimitte obſecro iniquitatẽ ſeruorũ dei patris tui. Exo. 11. Dices ergo omni plebi. Pro quo hebrei legũt. Loquere nunc ad aures populi. Nu. 12. Obſecro dñe mi. & in eodẽ. Ne fiat hec quaſi mortua. Pro quo hebrei legunt. Ne obſecro fiat quaſi mortua. & in eodem. Deus obſecro ſana eam. Ps. 117. Saluũ me fac. Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Salua obſecro. vbi ponitur הוֹשִׁיעָה נָא Oſia na. Pro q̃ oſana canit eccleſia. i. ſalua obſecro: vel ſalua nũc. eſt etiam quaſi ſyllabica adiectio: & ideo aliqñ õmittitur in tranſlatione noſtra. Geñ. 15. Suſpice celũ. Pro quo hebrei legunt. Suſpice nunc celum. & in eodẽ. 18. Si inueni gratiã in oculis tuis. Pro quo hebrei legũt. Si nunc inueni gratiã in oculis tuis. & in eodẽ. Deſcendam & videbo. pro quo hebrei legũt deſcendam nunc. Et in eodẽ. 19. Educam eas ad vos. Pro quo he. le. Educam nunc eas ad vos. Canti. 3. Surgam & circuibo ciuitatem. Pro quo hebrei legunt. Surgã nunc: vel eia ſurgam & circuibo ciuitatẽ. Scribitur etiã cum aleph in principio & dicitur אָנָּא ánna. Geñ. 50. Obſecro vt obliuiſcaris ſceleris fratrum tuorũ. Ps. 117. O dñe ſaluũ me fac. De quo vide ſupra in littera aleph in ſuo loco. Item נָא Na. i. crudum. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudum quid. Item נֹא No. nomen proprium loci. Pro quo beatus hieronymus trãſtulit Alexandriã. cui cõcordat tranſlatio chaldaica. Ezech. 30. Et faciam iudicia mea in alexandria.

Na. Obſecro. Crudum. Alexãdria

נָאַד Nod. vter. lagena. Ps. 55. Poſuiſti lachrymas meas in conſpectu tuo. Pro quo hebrei legũt. Pone lachrymã meã in vtre tuo ſiue in lagena tua. Ps. 118. Quia factus ſum ſicut vter in pruina. Et aliquãdo ſcribitur cum vau & aleph. Iudi. 4. Que aperuit vtrem lactis. Et in plurali נְאָדוֹת Nodoth. Ioſ. 9. Vtres vini ſciſſos. & in eodẽ. Vtres vini nouos impleuimus.

Vter. Vtres.

נָאַם Naam ſiue נְאֻם Neum. dicere. loqui. Ps. 35. Dixit iniuſtus vt dereliquat in ſemetipſo. Ps. 109. Dixit dñs domino meo. Eſa. 37. Et ciuitatẽ hanc non ingredietur dicit dñs. Hiere. 4. Erit in die illa dicit dñs. & in eodem. 23. Qui aſſumunt linguas ſuas & aiunt dicit. Vbi ſecundũ beatũ hieronymũ ſubintelligitur dñs. Nam in hebreo nõ habetur dñs. & ſecundũ aliquos hebreos inde deriuatur נֶאֱמָנִים Neemanim. i. prudẽtes ſiue eloquẽtes. Pro quo btũs hieronymus tranſtulit veraces: deriuatũ ab אָמֵן Amen q̃d ſignificat vere ſiue fideliter. Iob. 12. Cõmutans labium veraciũ.

Dicere. Aiũt. Eloquẽtes Veraces.

נָאַף Naaph. mechari. adulterare. Exo. 20. Nõ mechaberis Leuit. 20. Si mechatus quis fuerit cũ vxore alterius & adulteriũ perpetrauerit cum cõinge p̃ximi ſui morte moriatur & mechus & adultera. vbi põitur verbũ & noia ab eo deriuata. Iob. 24. Oculus adulteri obſeruat caliginem. Hiere. 7. Adulterari. iurare mẽdaciter. Et in eodem. Et mechati ſunt in vxores amicorum ſuorum. Ezech. 16. Quaſi mulier adultera que ſuper virum ſuũ inducit alienos. Et inde נִאוּפִים Niuphim. i. adulteria. Ezech. 23. Et dixi ei que attrita eſt in adulteriis. Reperitur etiã cũ duplici pe. Oſee. 2. Et adulteria ſua de medio vberum ſuorum.

Mechari. adulterare. נִאוּפִים Adulteria.

© Biblioteca Nacional de España

נָאַץ Detrahere. Blasphemare. Irritare.

נָאַץ Naas. Detrahere. blasphemare. opprobrare. exacerbare. irritare. ad iracūdiā pducere. florere: seu pullulare Nu. 14. Vsqueq̄ detrahet mihi ppls iste. & in eo. Ne quisq̄ exillis qui detraxit mihi intuebitur eam. Et in eodem. 16. Scietis q̄ blasphemauerint dominū. 2. Reg. 12. Verumtamen quia blasphemare fecisti inimicos nomē domini. Ps. 106. Et consilium altissimi irritauerunt. Prouer. 1. Et detraxerunt vniuerse correctioni mee. Et in eodem. 5. Et increpationibus nō acquieuit cor meum. Pro quo hebrei legūt Et increpationem blasphemauit siue odiuit cor meum. Esa. 5. Et eloquium sancti israel blasphemauerūt. Et in eodem. 52. Tota die nomen meū blasphematur. Hiere. 14. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum. Threñ. 2. Et in opprobrio & in indignatione furoris sui. Pro quo hebrei legūt. Et opprobrauit in indignatione furoris sui.

Opprobrare.

נְאָצָה blasphēia. נְאָצוֹת blasphēie.

Et inde נְאָצָה Niasa. idest opprobrium seu blasphemia. 4. Reg. 19. Dies tribulationis & increpationis & blasphemie dies iste. Et in plurali נְאָצוֹת Niasoth. Nee. 9. Fecerunt blasphemias grādes. Ezech. 35. Audiui vniuersas blasphemias tuas. Item

נָצַץ Florere.

נָצַץ Naas. i. florere seu pullulare. Eccl's. 12. Et florebit amygdalus. De quo vide infra in dictione נוּן nos.

נָאַק Gemere.

נָאַק Naac. Gemere. exclamare. Iob. 24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Ezech. 30. Et gement gemitib⁹ interfecti. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū.

נְאָקָה נְאָקוֹת Gemitus.

Et inde נְאָקָה Naaca. idest gemitus. Exo. 2. Et audiuit deus gemitum eorum. Et in plurali נְאָקוֹת Naacoth. vt Ezech. 30. vbi supra.

נָאַר Attenuare. Maledicere.

נִיר Nier. Attenuare. gloriam auferre. maledicere. Ps. 88 Auertisti testamentum serui tui. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Attenuasti pactum serui tui. Threñ. 2. Maledixit sanctificationi sue. Malach. 3. Et in penuria vos maledicti estis.

נֵבֶב Pphetare.

נֵבֶב Nebub. vanum. inane. concauum. De quo vide supra in littera beth in dictione בוּב Bub.

נָבָא Vaticiari.

נָבָא Naba. Prophetare. vaticinari. Nu. 11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et in eodem. Eldad & medad prophetant in castris. 1. Reg. 10. Ipsoq̄ prophetātes. Et in eodem. Et prophetabis cum eis. & in eodē. Quod esset cū prophetis & prophetaret. Et in eodem. 18. Et prophetabat in medio domus sue. Sed in translatione chaldaica in predicto loco habetur. Et insaniebat in medio domus. i. loquebatur seu garrulabatur sicut insanus. 3. Reg. 18. Et illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet. 1. Paralip. 25. Sub manu asaph prophetātis iuxta regem. Hiere. 33. Prophetant in baal. & in eodem. 28. Suscitet dominus verba tua que prophetasti. Et in eodem. 32. Quare vaticinaris dicens. Et in eodem. 37. Vbi sunt prophete vestri qui pphetabant vobis. Ezech. 3. Vaticinare ad prophetas israel. Et in eo. 13. Que prophetant de corde suo. Et in eodem. 37. Vaticinare de ossibus istis. Et in eodem Et prophetaui sicut preceperat mihi. Et in eodem. Vaticinare ad spiritum: vaticinare fili hois. Ioel. 2. Et prophetabūt filii vestri. & inde

נָבִיא Prophetes

נְבִיאִים Prophete

נְבִיאָה pphetissa.

נָבִיא Nabi. i. ppheta. Geñ. 20. Quia ppheta. est. Exo. 7. Et aarō frater tuus erit propheta tuus. Deut. 13. Si surrexerit in medio tui pphetes. & in eo. 34. Et nō surrexit vltra ppheta. Et plāli נְבִיאִים Nebiim. i. pphete. 1. Reg. 19. Qui cum vidisset cuneū prophetarū. & in eo. Num & saul inter prophetas. Et in genere femininо נְבִיאָה Nebia. idest prophetissa. Exo. 15. Sumpsit ergo maria pphetissa soror aaron. Esa. 8. Et accessi ad prophetissam. Nec. 6. Sed & noadie prophete & ceterorum prophetarum qui terrebāt me. Quod in hebreo legitur in genere femininо. s. Sed & noadie prophetisse & ceterorum prophetarum.

נְבִזְבָה Donum.

נְבִזְבָה Nebizba. in lingua chaldaica significat donum vel munus. Dañ. 2. Premia & donum & honorem multum accipietis.

נָבַח Latrare.

נָבַח Nabach. Latrare. Esa. 56. Canes muti non valentes latrare. & solum inuenitur in predicto loco.

נָבַט Aspicere. Respicere. Videre. Cōsiderare. Intueri. Attendere.

נָבַט Nabat. Aspicere. attendere. videre. intueri. considere. Esa. 5. Aspiciemus in terram & ecce tenebre. Pro quo hebrei legūt. Et aspiciet in terram & ecce tenebre. Vbi secundum hebreos littera nun est de substantia dictionis & non denotat primam personā pluralem. Et cōmuniter scribitur sine nun. Geñ. 15. Suspice celum. Et in eodem. 19. Noli respicere post tergum. Exo. 3. Non enim audebat respicere contra deum. Et in eodē. 33. Respiciebantq̄ tergū moysi. Nu. 23. Non est idolum in Iacob. Pro quo hebrei legūt. Non aspexit iniquitatem. i. idolum in iacob. 1. Reg. 2. Et vi debis emulum in templo. 2. Reg. 16. Ne respicias vultum eius. Iob. 6. Considerate semitas theman. Et in eodem. 36. Vnusquisq̄ intuetur procul. Ps. 9. Quoniā tu laborem & dolorem considerasti. Ps. 90. Oculis tuis cōsiderabis. Ps. 101 Dominus de celo in terrā aspexit. Ps. 103. Qui respicit terram & facit eam tremere. Ps. 141. Considerabam ad dexteram. Esa. 42. Et ceci intuemini ad videndum. Et in eodē. 51. Attendite ad petram vnde excisi estis. Ahach. 1. Aspicite in gentibus & videte. Et in eode. Et respicere ad iniquitatem non poteris. Et inde

סַבָּט Spes.

סַבָּט Mabat. i. aspectus siue intuitus. Pro quo beatus hieronymus transtulit spem. Esa. 20. Et confundantur ab ethiopia spe sua. Et in eodem heccine erat spes nostra. Zach. 9. Quoniā confusa est spes eius.

נָבַל Decidere. Defluere. Cadere. Stultū apparere. Stultū cē. Vilipēdere. Cōtumeliā facere.

נָבַל Nabal. Defluere. decidere. cadere. emarcescere. stultū esse. vilē esse. vilipendere: seu contumeliā facere. Exo. 18. Stulto labore consumeris. Pro quo hebrei legunt. Decidens decides: siue emarsceſcens emarcesces: vel defatigatus defatigaberis. 2. Reg. 22. Filii alieni defluxerunt. Ps. 1. Et folium eius non defluet. Esa. 1. Velut quercus defluentibus foliis. Et in eodē. 24. Fluxit & defluxit terra. Et in eodē. Defluxit orbis. & in eodem. 28. Et flori decidenti. & in eodem. 34. Sicut defluit folium de vinea & de ficu. & in eodē. 64. Cecidimus quasi folium vniuersi. Hiere. 8. Et folium defluxit. Significat etiam stultum esse: siue stultum apparere. Prouer. 30. Et qui stultus apparuerit postq̄ eleuatus est in sublime. Pro quo hebrei legunt. Si stultus fueris siue si stultus apparueris in eleuando. idest postquā eleuatus es. Et sequitur. si enim intellexisses. Item significat vilipendere seu contumeliā facere. Deut. 32. Et recessit a deo salutari suo. Pro quo hebrei legunt. Et vilipendit seu contempsit deum salutis sue. Hiere. 14. Neq̄ facias nobis contumeliā solii glorie tue recordare. Pro quo hebrei legunt. Ne vilipendas seu neq̄ despicias soliū glorie tue. Sequitur. recordare &c. Et inde

נָבָל Stultus. Insipiens

נָבָל Nabal. idest vilis. stultus. insipiens. Deut. 32. Populе stulte & non sapiens. 1. Reg. 25. Super virum istum iniquū nabal: quoniā secundum nomen suum stultus est. Ps. 13. Dixit insipiens in corde suo non est deus. Esa. 32. Non vocabitur vltra is qui insipiens est princeps. Et in plurali

נְבָלִים Insipiētes

נְבָלִים Nebalim. 2. Reg. 13. Et tu eris quasi vnus de insipientibus. Et in plurali femininо

נְבָלוֹת Stulte.

נְבָלוֹת Nebaloth. Iob. 2. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Et in de

נְבָלָה Fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia.

נְבָלָה Nebala idest stultitia. fatuitas. nefas: siue feda res. Geñ. 34. Eo quod fedam rem operatus esset. Ios. 7. Et fecit nefas in israel. 1. Reg. 25. Et sit stultitia cum eo. 2. Reg. 13. Noli facere stultitiam hanc. Esa. 32. Stultus enim fatua loquetur. Osee. 2. Et nunc reuelabo stultitiam eius. Quod Beatus hieronymus exponit turpitudinem idest feditatem. Et inde

נְבֵלָה

נְבֵלָה Nebela. idest cadauer seu morticinium

© Biblioteca Nacional de España

Leuit. 7. Adipem cadaueris morticini. & in eodē. 22. Morticiniū & captum a bestia. Deut. 14. Quidquid morticiniū est ne vescamini ab eo. & in eo. 21. Nō permanebit cadauer eius in ligno. Ponitur etiam pro interfectis. Esa. 26. Interfecti mei consurgent. Pro q̄ in hebreo legitur. Cadauer meū consurgent. Item נֵבֶל Nébel. i. lagena seu vter. vel lagūcula. 1. Reg. 10. Alius portans lagenam vini. & in eodem. 25. Et duos vtres vini. Esa. 30. Sicut conterit lagenam figuli. Hiere. 13. Omnis laguncula implebitur vino. & in eodem. 44. Et lagunculas eorū collident. Threñ. 4. Quomō cōputati sunt in vasa testea. i. in lagunculas testeas. Item נָבֶל Nébel. seu נַבֶל Nábel. i. psalterīū instrumentum musicum seu lyra. 1. Reg. 10. Et ante eos psalterium & tympanum. Ps 32. In psalterio decem chordarū psallite ei. Ps. 70. Nam & ego cōfitebor tibi in vasis psalterii. Ps. 91. In decachordo psalterio. Ps. 150. Laudate eū in psalterio & cithara. & inde נִבְלֵי Nible. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōcētū. Iob. 38. Et concentum celi quis dormire faciet. i. quis cessare faciet. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat imbres seu inundationes. & inde מַבּוּל Mabul quasi מָנְבּוּל Manbul. i. diluuium. De quo vide supra in dictione בּוּל Bul.

נָבַע Nabaa. effluere. redūdare. emanare. eructare. Prouer. 18. Torrens redundās fons sapientie. & inde מַבּוּעַ Mabúaa. i. fons seu emanatio. Eccl's. 12. Et cōteratur hydria super fontē. Esa. 49. Et ad fontes aquarū portabit eos. Significat etiam eructare siue loqui aut ebulire vel scaturire. Ps. 18. Dies diei eructat verbum. Ps. 118. Eructabunt labia mea hymnū. Ps. 58. Ecce loquuntur in ore suo. Ps. 77. Loquar prepositiones ab initio. Eccl's. 10. Muscę morientes perdūt suauitatē vnguēti. Pro quo hebrei legunt, Muscę mortis fetere & ebulire siue scaturire faciunt oleū pigmentarii. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Et secūdū aliquos hebreos ide deriuatur אֲבַעְבְּעוֹת Abaabuoth. i. vesice seu ampule. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & vesice turgentes.

נְבַרְשְׁתָּא Nebrastha. in lingua chaldaica significat candelabrum. Dañ. 5. Manus hominis scribentis contra candelabrum.

נֶגֶב Négeb. meridies. auster. Geñ. 12. Et vltra progrediēs ad meridiē. & in eodem. 13. Reuersusq̄ est per iter quo venerat a meridie. & in eodem. 28. Et dilataberis ad orientem & occidentem & septentrionem & meridiem. Ioſ. 17. Efrain sit ab austro. 1. Reg. 27. Contra meridiem iude & cōtra meridiē ierameel & cōtra meridiem ceni. Esa. 30. Onus iumentorum austri.

נָגַד Nagad. nunciare. annūciare. narrare. indicare. referre. explanare. & cōiter scribitur sine nun. Geñ. 3. Quis eñ indicauit tibi q̄ nudus esses. & in eo. 9. Nunciauit fratrib⁹ suis. & in eodem. 24. Cucurrit puella & nūciauit in domo matris sue. & in eodem. 49. Vt annunciem vobis quę ventura sunt. Exo. 19. Et annunciabis filiis israel. Deut. 71. Et hoc tibi nunciatū fuerit. & in eo. 26. Profiteor hodie corā dño. i. annūcio hodie corā dño. Ruth. 2. Nunciata sunt mihi omīa quę feceris socrui tue. & in eodē. Indicauitq̄ ei apud quem esset operata. Iob. 1. Et euasi ego solus vt nūciarē tibi Ester. 2. Necdū proderat Ester patriā & populū suū. Pro q̄ hebrei legūt. Necdū īdicauerat Ester populū suū & natiui tatem suam. Iob. 26. Quē docere voluisti. Pro quo hebrei legūt. Cui annunciasti seu indicasti sermones. Eccl's. 10. Et quí habent pennas annūciabūt sniam. Hiere. 20. Persequimini & persequamur eum. Pro quo hebrei legunt. Annunciate & denunciemus eum. idest dicamus cōtra eum falsum testimonium. & in eodem. 36. Nunciare debemus regi oēs sermones istos. & in eodem. Indica nobis quomodo scripsisti. & in lingua chaldaica significat trahere siue abstrahere seu prolongare. Dañ. 3. Fluuius igneus egrediebatur a facie eius. Pro quo hebrei legunt. Fluuius igneus attrahebatur a facie eius. & in translatione chaldaica cōmuniter ponitur pro hoc verbo מָשַׁךְ Masaach. de quo supra dictum est in littera mem. Item נֶגֶד Néged. idest coram. ante. in conspectu. contra. e regione. ex aduerso. Geñ. 31. Necetur corā fratribus nostris. & in eodem. Pone hic coram fratribus meis. 1. Reg. 19. Nunc corā dño est xp̄us eius. Ps. 50. Et peccatum meum contra me est semper. Ps. 108. Fiant cōtra dominū semper. Prouer. 21. Non est cōsilium contra dominū. Esa. 40. Omnes gentes quasi non sint: sic sunt coram eo. Et recipit caph in principio & dicitur כְּנֶגֶד Chenéged. Geñ. 2. Faciamus ei adiutorium simile sibi. Pro quo hebrei legunt Faciamus ei adiutorium quasi coram eo siue quasi ante eū. quod sic exponūt hebrei. quod stet corā eo vel quod sit sēp in conspectu eius ad obsequendū ei. Scribitur etiā cū lamed in principio & dicitur לְנֶגֶד Leneged. Nu. 22. Quia puersa est via tua? mihiq̄ cōtraria. idest cōtra me. Ps. 5. Nec permanebunt iniusti ante oculos tuos. Ps. 13. Non est timor dei ante oculos eius. Ps. 25. Quoniam misericordia tua ante oculos meos est. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנֶּגֶד Minéged. Geñ. 21. Seditq̄ e regiōe procul. 2. Reg. 18. Et tu stares ex aduerso. Ps. 37. Aduersum me appropinquauerunt & steterunt. Prouer. 14. Vade cōtra virum stultum. & aliquando scribitur cum he in fine & dicitur נֶגְדָּה Negda. Ps. 115. In conspectu omnis populi eius. Item נָגִיד Nagid. idest dux seu princeps. 1. Reg. 9. Et vnges eum ducem super populum meum israel. & in eodem. 10. Ecce vnxit te dominus super hereditatem suam in principem. 2. Paralip. 32. Qui percussit omnem virum robustum & bellatorem & principem. Prouer. 28. Dux indigens prudētia multos opprimet. Esa. 58. Ducem & preceptorem gentibus. Et in plurali נְגִידִים Negidim. & ponitur pro rebus magnis & preciosissimis. Prouer. 8. Quoniam de rebus magnis locuta sum.

נָגַהּ Naga. splendere. fulgere. illuminare. Iob. 18. Neq̄ splēdebit flāma ignis eius. & in eo. 22. & in viis tuis splēdebit lumē. Ps. 17. Dñs de⁹ me⁹ illumiāt tenebras meas. Esa. 13. Et luna nō splendebit in lumine suo. & inde נֹגַהּ Nóga idest splendor. Ezech. 1. Et splēdor in circuitu ei⁹. Abach. 3. Splendor eius vt lux erit. & in lingua chaldaica scribitur cum aleph in fine & dicitur נְגַהָא Nigha. Et ponitur pro aurora. Dañ. 6. Tunc rex primo diluculo cōsurgens. Pro quo he. le. Tunc rex diluculo surrexit in aurora. & in pl'ali נְגֹהוֹת Negohoth. Esa. 59. Splendorē & in tenebris ambulamus. Pro quo hebrei legunt. In splēdoríb⁹ quasi in tenebris ambulamus.

נָגַח Nagach. cornu percutere. siue cornu petere. cornu impellere seu ventilare. Exo. 21. Si bos cornu percusserit. & in eodem. Si bos cornupeta fuerit. Deut. 33. In ipsis ventilabit gentes. Ps. 43. In te inimicos nostros ventilabimus cornu. Ezech. 34. In cornibus vestris ventilabatis omnia infirma. Dañ. 8. Vidi arietem cornibus ventilantem. Ponitur etiam pro preliari vel pugnare. vt in eodem. 7. Pugnabant in mari magno. & in eodem. 11. Et in tempore prefinito preliabitur aduersus eum rex Austri.

נַגָּל Nagal mutato nun in mem. vt dicatur מַגָּל Magal. q̄si מְנַגֵּל Mangal. significat falcem. vt Ioel. 3. Mittite falcē De quo vide supra in dictione מַגָּל Magal.

נָגַן Nagan. psallere. canere. 1. Reg. 16. Querant hominem scientem psallere in cithara: vt q̄n arripuerit te spiritus

morticiniū — Cadauer. Interfect⁹

נֵבֶל — Lagena. Uter. Lagūcula.

נָבֶל — Psalteriū

נִבְלֵי — Concētus

מַבּוּל — Diluuium

נָבַע — Redūdare. Eructare. Loquī.

מַבּוּעַ — Fons.

Ebulire.

אֲבַעְבְּעוֹת — Uesice.

נְבַרְשְׁתָּא — cādelabrū.

נֶגֶב — Meridies

Auster.

נָגַד — Indicare. Nunciare. Annūciar

Egredi.

Attrahere.

נֶגֶד — Coram.

Contra.

לְנֶגֶד — Contra. Ante.

מִנֶּגֶד — E regione. ex aduerso Aduersus. Contra.

נֶגְדָּה — in cōspectu

נָגִיד — Dux. Princeps

נְגִידִים — res magne

נָגַהּ — Splendor Illuminar

נֹגַהּ — Splendor

נְגַהָא — Nigha

נְגֹהוֹת — splēdores.

נָגַח — Cornu percutere. Ventilare.

Pugnare

Preliari.

נַגָּל — Falx.

מַגָּל

נָגַן

© Biblioteca Nacional de España

dei malus psallat manu sua. Et in eodē. Et percutiebat manu sua. Pro quo hebrei legūt. Et psallebat manu sua. 4. Regum. 3. Cumq; caneret psaltes. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. ideſt cum psalleret psallens vel psaltes. Ps. 67. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. Esa. 38. Et psalmos nostros cantabimus. vbi ponitur etiam verbum & nomen ab eo deriuatum. ideſt psalmos nostros psallemus. Et inde נְגִינָה Negina. ideſt psalterium aut organum seu aliud instrumentum musicum. vt in titulo. Ps. 60. Vbi dicitur in finem in hymnis psalmus dauid. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Victori super organum psalmus dauid. & in plurali נְגִינוֹת Neginoth. vt in titulo. Ps. 4. Vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid. pro quo beatus hieronymus transtulit Victori in psalmis.

Canere.

Organus. נְגִינוֹת Carmina. Psalmi.

נָגַע Nagaa. tangere. attingere. impellere. pertingere. peruenire. percutere. seu flagellare. Geñ. 3. Ne comederemus & ne tangeremus illud. Et in eodem. 20. Et non dimisi te vt tangeres eam. & in eodem. Qui tetigerit hominis huius vxorem. Et in eodem. Sicut & nos nihil tuorum attigimus. Exo. 4. Tetigitq; pedes eius. Et in eodem. 12. Et aspergite ex eo superliminare. Pro quo hebrei legunt. Et facite tangere superliminare ac duos postes de sanguīe. Et in eodem. 19. Ne tangatis fines eius. Et in eodem. Manus non tanget eum. Leuit. 5. Sin autem non potuerit offerre pecus. Pro quo hebrei legunt. Sin autem non attigerit manus eius sufficientiam pecudis: & est sensus sicut in littera nostra. Ruth. 2. Vt nemo molestus sit tibi. p quo hebrei legunt. Vt nemo tangat te. 1. Reg. 10. Exercitus quorum tetigerat deus corda. Iob. 5. non tanget te malum. Et in eo. 6. Que prius nolebat tangere anima mea. ps. 103. Qui tangit mōtes & fumigant. Esa. 6. Et tetigit os meum. Significat etiam pertingere. seu peruenire. 1. Paralip. 28. Ita vt vsq; ad celum pertingeret vestra crudelitas. Canti. 2 Tempus putationis aduenit. Esa. 16. Vsq; ad iazer peruenerunt. Item significat flagellare seu plagare vel percutere. Geñ. 12. flagellauit autem dominus pharaōem plagis magnis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum: ac si diceret plagauit plagis magnis. Ioſ. 8. Ioſue vero & omnis israel cesserunt loco simulantes metum & fugientes. Pro quo hebrei legunt. Et percussi sunt ioſue & omnis israel ante eos & fugerunt. ideſt ac si essent percussi fugerunt. 2. Paralipo. 27. Eo quod illico sensisset plagam domini. pro quo hebrei legunt. Eo quod plagasset seu percussisset eum dominus. Ps. 72. Et cum hominibus non flagellabuntur. Et in eodem. Et fui flagellatus tota die. Esa. 53. Et nos putauimus eum quasi leprosum. pro quo hebrei legunt. Et nos putauimus eum plagatum. ideſt plagis percussum seu flagellatum. Et inde נֶגַע négaa. ideſt plaga. seu percussio. Exo. 11. Adhuc vna plaga tangam pharaonem. Leuit. 13. Plaga lepre si fuerit in homīe. ps. 37. aduersum me appropinquauerunt & steterūt. pro quo hebrei legūt ex aduerso plage mee steterunt. vnde beatus Hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit quasi contra lepram meā steterunt. Et in plurali נְגָעִים Negaim. Geñ. 12. Flagellauit autem dominus pharaonem plagis maximis.

Tangere.

Attingere

Pertigef. aduenire. Peruenif

Flagellaf

Plagare. Percutef.

Lepra. נְגָעִים plage.

נָגַף Nagaph. Percutere. ledere. vulnerare. impellere. impīgere. Exo. 12. percutiens egyptios. Et in eodem. Ingredi domos vestras & ledere. ideſt percutere. Et in eodem. 21 Et percusserit quis mulierem pregnantem. Et in eodem. Si bos alienus bouem alterius vulneraverit. Deut. 28. Tradatte dominus corruentem ante inimicos tuos. pro quo hebrei legunt. Dette dominus percussum ante inimicos tuos. Iudi. 20. putauerunt enim solito eos more cedere. i. percutere. pro quo hebrei legunt. Et dixerunt filii Beniamin percussi sunt ante nos. Et in eodem. Filii autem beniamin cum se inferiores esse vidissent. pro quo hebrei legunt. Et viderunt filii beniamin quoniam percussi essent. 1. Regū. 26. Quia nisi dominus percusserit eum. 2. Reg. 10. Et quoniam corruissent coram israel. ideſt percusi essent. Et in eodem. 12. percussitq; dominus paruulum. 3. Reg. 8. Si fugerit populus tuus israel inimicos suos. pro quo hebrei legūt Si percussus fuerit populus tuus israel ante inimicos suos. 2. Paralip. 13. perterruit dominus hieroboam & omnem israel. pro quo hebrei legunt. Et percussit deus Ieroboam & omnem israel. Et in eodem. 17. Exterruitq; dominus ethiopes. ideſt percussit. Esa. 19. Et percutiet dominus egyptū plaga: & sanabit eam. ponitur etiam pro impingere seu offendere. ps. 90. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum Prouer. 3. Et pes tuus non impinget. Hiere. 13. Antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos. & inde נֶגֶף négeph. ideſt percussio seu plaga. Exo. 30. Et non erit plaga in eis: cum fuerint recensiti. Nume. 16. Et plaga desevit. Et in eodem. quam iam vastabat incendium. pro quo hebrei legūt. Et ecce in ceperat plaga in populo. Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & cum he in fine & dicitur מַגֵּפָה magepha. ideſt plaga seu mortalitas. vt in eodem. Et plaga cessauit. Et in eodem. postquam quieuit interitus. ideſt postquam quieuit plaga. Et in eodem. 25. que percussa est in die plage. Et in eodem. 26. postquam noxiorum sanguis effusus est. pro quo hebrei legunt. Et factum est post plagam. Et in plurali מַגֵּפוֹת magephoth. Exo. 9. Mittam omnes plagas meas in cor tuum.

Offendef.

Impigere נֶגֶף

plaga.

מַגֵּפָה plaga.

מַגֵּפוֹת plage.

נָגַר nagar. defluere. decurrere. detrahere. 2. Reg. 14. Quasi aque dilabimur super terram. pro quo hebrei legūt. Et quasi aque que defluunt seu decurrunt super terram. ps 74. Et inclinauit ex hoc in hoc. pro quo hebrei legunt. & decurrere seu defluere fecit ex eo. vnde beatus hieronym? in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et propinauit ex eo. Threñ. 3. Oculus meus afflictus est. pro quo hebrei legunt. Oculus meus defluxit. ideſt effudit lachrimas Mich. 1. Sicut aque que decurrunt in preceps. significat et detrahere. vel tradere. Iob. 20. Detrahentur in die furoris domini. ps. 62. Tradentur in manus gladii. Prouer. 21. Rapina impiorū detrahet eos. Hiere. 18. Et deduc eos in manu gladii. ideſt trade seu detrahe eos i manu gladii. Ezech. 35. Et concluseris filios israel in manu gladii. Mich. 1. Et detraham in vallem lapides eius. Ponitur etiam pro extendere. ps. 76. manibus meis nocte contra eum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. manus mea nocte extenditur.

Defluere.

Decurrere

Detrahef. Tradere. Deducere. Cōcludere

Extendere

נָגַשׁ nagas. accedere. appropinquare. Geñ. 19. Recede illuc. pro quo hebrei legunt. Accede illuc. Et in eodem 27. Accede huc vt tangam te. Et in eodem. Accessit ille ad patrem. Et in eodem. Accede ad me & da mihi osculum. Et in eodem. 33. Donec appropinquaret frater eius. Et in eodem. Et appropinquantes ancille & filii earum incurua ti sunt: accessit quoq; lia cum pueris suis. Et in eodem. 44 Accedens autem propius iudas. Et in eodem. 45. Accedi te inquit ad me & cum accessissent. Exo. 24. Soluscq moyses accedet ad dominum & illi non appropinquabunt. Et in eodem. 34. Timuerunt prope accedere. Et in eodem. venerunt ad eum etiam omnes filii israel. pro quo hebrei legunt. Accesserunt ad eum. Deut. 25. Accedet mulier ad eū. Ruth. 2. veni huc & comede panem. ideſt accede huc. 2. Regum. 1. Accede irruc in eum. Esa. 29. Eo quod appropin-

Accedere.

Appropinquare.

© Biblioteca Nacional de España

quauit populus iste. Et in eo. 45. Accedite simul qui salua
ti estis de gentibus. Et in eo. 49. Fac spaciū mihi vt habi-
tem. Pro quo hebrei legunt. Accede mihi vt habitem. ideſt
accede illuc vt facias mihi spacium. Et in eo. 65. Non ap-
pinques mihi. Amos. 9. Qui dicunt non appropinquabit
Et inde verbū tertie coniugationis. ideſt appropiquare fa-
cere. applicare. siue afferre vel offerre. Geñ. 27. Affer mihi
inquit cibos. Et in eo. Quos cum oblatos comediſſet. Pro
quo hebrei legunt. Et obtulit ei & comedit. Exo. 20. Offe-
rat eum dominus diis: & applicabitur ad ostium. 1. Reg. 15
Adducite ad me Agag regem. ideſt afferte siue applicate
ad me. 2. Reg. 3. Et pedes tui non sunt compedibus aggra-
uati. ideſt non fuerunt applicati compedibus.

Afferre. Offerre. Applicare Adducere.

נָגַשׂ Nagas. cum puncto cebolet in littera sin. exigere. re-
petere. affligere. angustiare. Deut. 25. Repetere nō po
teris quia annus remissionis est. Et in eodem. A peregrino
& aduena exiges. 4. Reg. 23. Et vnūquēq; iuxta vires suas
exegit tam argentū quam aurū. Esa. 58. Et oēs debitores
vros repetitis. Ponitur ēt pro affligere. 1. Reg. 13. Afflictus
enim erat populus. Item ponitur ꝓ corruere. Esa. 3. Et cor
ruet populus vir ad virum. sed ēt in predicto loco hebrei le
gunt. Et exiget populus siue angustiabit vel affliget. Poni
tur etiam pro offerre. sicut supra נָגַשׂ Nagas cū puncto se-
bolet vt. Esa. 53. Oblatus est quia ipse voluit. & inde נֹגֵשׂ no
ges. ideſt exactor. Exo. 5. Precepit ergo in die illa prefectis
operum & exactoribus populi. & in eo. Igitur egressi pre
fecti operū & exactores ad populū dixerūt. Esa. 14. & subii
ciēt exactores suos. Et in eo. Quomodo cessauit exactor.

Repetere. Exigere. Affligere. Corruere. Offerre. Exactor.

נֵד Ned. acceruus. moles. Exo. 15. Stetit vnda fluens. ꝓ quo
hebrei legunt. Steterunt quasi aceruus seu quasi moles
fluēta seu fluentes. ſ. aque. Ioſ. 3. In vna mole consistent. Et
in eo. Et ad instar mōtis intumescētes apparebant. pro quo
he. le. Steterunt in aceruo vno siue in vna mole.

נָדַד Nadad. mouere. cōmouere. ammouere. receder e. fuge
re. Geñ. 31. Fugiebatq; somnus ab oculis meis. i. āmo-
tus est vel recessit. Ester. 6. Noctem illam rex duxit insom
nem. ꝓ quo he. le. In nocte illa ammotus est vel recessit sō
nus regis. Iob. 15. Cum se mouerit ad querendum panem
Et in eo. 20. Et transiet sicut visio nocturna. ideſt mouebi
tur vel recedet sicut visio nocturna. Et in eo. 18. Et de orbe
transferet eū. Pro q̄ he. le. Et de orbe āmouebit eū. Et i eo.
42. Et mouerūt super eū caput. ps. 30. Qui videbant me
foras fugerunt a me. ps. 67. Rex virtutum dilecti dilecti.
Pro quo he. le. Reges exercituū mouebūtur. Potest etiā de
riuari a dictione דוד Dod. que significat dilectū. vnde bea-
tus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Reges
exercituū federabuntur. Esa. 10. & nō fuit qui moueret pē-
nā. Et i eo. Migrauit madmena. i. mota est vel recessit mad
mena. Hiere. 50. Recedite de medio babylonis. Osee. 7. ve
cis qm̄ recesserunt a me. Naum. 3. Resiliet a te. Et in eo. Sol
ortus est & aduolauerunt. i. recesserunt. Et inde נָדוּד nedud
i. motus seu commotio. ps. 54. Ecce elongaui fugiens. ꝓ
quo he. le. Ecce elongabo motum. ideſt longe mouebor.
& in plu. נְדוּדִים Nedudim. pro quo beatus hieronymus
transtulit dolores. Iob. 7. Et replebor doloribus vsq; ad te
nebras. & inde מִנְדַּת Midath. quasi מְנַדַּת Mindath. i. motus
seu cōmotio. Iob. 7. Et rursum expectabo vesperam. Pro
quo he. le. Et motus seu cōmotio vespere. Vide etiā de hoc
infra in dictione נוד Nud. & inde נִדָּה Nida. i. menstruata.
seu mēstruū aut immūda. eo quod ꝓpter sui imūdiciā erat
āmota vel separata a viro & a templo. Leuit. 12. Iuxta dies
separatiōis mēstruate. & in eo. iuxta ritū fluxus menstrui.
Et in eo. 15. Et que mēstruis temporibus separatur. Threñ.
1. facta est ierusalem quasi polluta menstruis. Ezech. 18. Ad
mulierem menstruatā nō accesserit. Ponitur ēt pro inmun
da vel inmūdicia. 2. Paralip. 29. Et auferte omnē inmūdi-
ciā de sanctuario. Esdre. 9. Terra inmūda est iuxta inmūdi-
ciā populorum ceterarū terrarū. Ezech. 7. Et aurum eorū
in sterquiliniū erit. i. in immūdiciā erit. Ponitur ēt ꝓ aqua
qua immundi aspergebantur. Pro quo beatus hieronymus
transtulit aspersionē vel expiationē aut lustrationē. Nu. 19
vt sit multitudini filiorum israel in custodiā & in aquā asp-
sionis. Et in eo. Qui aqua aspersionis nō est aspersus. Et in
eo. Et non est aqua lustrationis aspersus. Et in eo. Omnis
qui tetigerit aquas expiationis.

Recedere. Mouere. ammouef. Migrare. Recedere. Resilire נָדוּד Motus נְדוּדִים Dolores. מִנְדַּת Motus. נִדָּה Mēstruata Mēstruus

immūdicia Immūda. aspersio. Lustratio. Expiatio.

נָדַב Nadab. voluntarie seu sponte offerre. vltroneū offer-
re. seu liberalē esse. indulgere. sponte promittere seu
polliceri. Exo. 25. Ab omni homine qui offert vltroneus ac
cipietis eas. Et in eo. 35. obtulerūt mēte promptissima at-
q; deuota. Et in eo. Mente deuota obtulerūt. Iudi. 5. Qui
sponte obtulistis de israel animas vestras. 1. Paralip. 29. Et
si quis sponte offert. & in eo. Pollicīti sunt itaq; principes.
Et in eo. & letatus est populus cū vota sponte promitterent
Et i eo. In simplicitate cordis mei letus obtuli vniuersa hec
. i. sponte obtuli. & inde נְדָבָה Nedaba. i. spōtaneū vel illud
quod volūtarie datur vel offertur. Exo. 35. Voluntaria dño
dedicauerūt. Et in eo. 36. Mane vota populus offerebat. i.
vota voluntaria offerebat. Ezech. 46. Cum aūt fecerit prī-
ceps spontaneū. & in plu. נְדָבוֹת Nedaboth. ps. 67. Pluuiā
volūtariā segregabis deus. Quod in hebreo legitur plura-
liter. Ps. 109. Tecū principiū in die virtutis tue. Pro quo bea
tus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Populi
tui spontanei in die fortitudinis tue. Potest ēt legi sic. Popu
li tui principatus siue tecum principatus in die virtutis tue
vt infra dicetur. Ps. 118. Volūtaria oris mei beneplacita fac
dñe. & inde נָדִיב Nadib. i. voluntarius. vltroneus. liberalis
Exo. 35. Omnis voluntarius & prono animo offerat. Poni
tur etiā pro principe vel duce. eo qđ debet esse liberalis &
vltroneus. Esa. 32. Non vocabitur vltra is qui insipiens est
princeps. Et in eo. Princeps vero ea que digna sunt principi
cogitabit & ipse super duces stabit. vbi pro ducibus pōitur
נְדִיבוֹת Nediboth. i. ea que digna sunt duci vel principi. & i
plu. masculino נְדִיבִים Nedibim. Ps. 46. Principes popu-
lorū congregati sunt. ps. 112. vt collocet eum dñs cū prici-
pibus cū principibus populi sui. & in ge. fe. נְדִיבָה Nediba.
Ps. 50. Et spū principali confirma me. & in hebreo est ge.
fe. quia spūs qui in hebreo dr רוּחַ Ruach aliqñ est gñis femi
nini aliqñ masculini. Ponitur ēt נְדִיבָה Nediba pro desīde
rio. Iob. 30. & abstulit quasi ventus desideriū meū. & dicūt
aliqui hebrei ꝙ in predicto loco accipitur pro anima que ē
pars principalior in homine.

Voluntarie. Spōtanei. Spōtanei. Voluntarie Princeps Duces. Principes pricipalis Desiderii

נָדַח Nada. abiicere. āmouere. separare. Esa. 66. Dixerūt fra
tres vestri odientes vos & abiicientes. Amos. 6. qui se-
parati estis in die malo. Item נֶדֶה Nede. i. merces. ſ. meretri
cis. Ezech. 6. Omnibus meretricibus dātur mercedes. scri-
bitur ēt cū alio nū in fine & dr נָדֶן neden. De quo vide īfra
in suo loco. Item נִדָּה nida. ideſt menstruata seu immunda.
De quo vide supra in dictione נָדַד nadad.

abiicere. Separare נֶדֶה Merces. נָדֶן

נִדְבָּךְ nidbach. in lingua chaldaica signat ordinē. Esd. 6. or
dies de lapidib⁹ ipolitis tres: & ordo de lignis nouis.

Ordo.

נָדַח Nadach. aberrare. abiicere. eiicere. repellere. expelle-
re. impellere. Deut. 13. Vt errare te faceret de via. Et
in eodē. Quia voluit te abstrahere a dño deo tuo. pro quo
hebrei legunt. Quia voluit te facere aberrare a domīo deo
tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis sue. ideſt
aberrare fecerunt. Et in eodem. 19. Et securis fugerit manū

Errare. abstrahere. aberrare.

© Biblioteca Nacional de España

Pro quo hebrei legunt. Et aberrauerit siue impulsa fuerit manus eius securi. & in eo. 22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem. Et in eodem. 30. si ad cardines celi fueris dissipatus. ideſt fueris expulsus siue eiectus. 2. Regū 14. Ne penitus pereat qui abiectus est. Et in eo. & nō reuocat eiectum suum. Et in eo. 15. Et impellat super nos ruinā Iob. 6. Necessarii quoq; mei recesserunt a me. pro quo hebrei legunt. Et prudētia seu sapientia recessit a me. De quo vide supra in dictione יָשָׁה Iasa. Ps. 147. Dispersiones isra el cōgregabit. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Eiectos israel congregabit. Esa. 8. Et caligo persequens. i. implens siue eiiciens. Et in eo. 11. Et congregabit profugos israel. pro quo hebrei legunt. & congregabit eiectos siue expulsos israel. Et in eodem. 13. & erit quasi damula fugiens. i. aberrans siue eiecta Hiere. 27. Vt eiiciam vos & pereatis. Threñ. 2. viderūt aūt tibi assumptiones falsas & eiectiones. vide etiam de hoc supra in dictione דָּחָה Dacha.

Errare. Expellere. Abiicere.

Impellere. Recedere.

Eiicere.

נֵדֶן Vagina

נֵדֶן Néden. vagina. 1. Paralip. 21. Et conuertit gladiū suum in vaginam. Dañ. 7. Ego daniel territus sum in his. p quo hebrei legunt. Ego daniel in medio vagine. i. constrictus & afflictus ac si essē in medio vagine. Et aliqui hebrei dicunt q; inde deriuatur verbum נָדַן Iadon. pro quo beatus hieronymus transtulit permanebit. Geñ. 6. Non permanebit spiritus meus in homine. Pro quo ipsi legūt. Non vaginabitur spiritus meus in homine. i. non permanebit sicut gladius in vagina. De quo vide supra in dictiōe דִּין dun Item נֶדֶן Néden. i. donū meretricis. Ezech. 16. Tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis.

Permāet

Merces.

נָבַף Impellere Proiicere

נָדַף Nadaph. impellere. repellere. proiicere. Iob. 13. Cōtra folium quod vento rapitur. i. quod vēto impellitur vel proiicitur. & in eodem. 32. Deus proiecit eum: non homo Ps. 1. Sed tanquā puluis quē proiicit ventus. Ps. 67. Sicut deficit fumus deficiant. Pro quo hebrei legunt. sicut impellitur fumus impelles. scilicet eos. Esa. 41. sicut stipulam vēto raptam. ideſt impulsam vel propulsatam.

נָדַר Vouere Polliceri

נָדַר Nadar. vouere. polliceri. Geñ. 28. Vouit etiā iacob votū dicēs. Nu. 30. Si qs virorū votū dño vouerit. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo. Et in eo. Si nolueris polliceri absq; peccato eris. 2. Reg. 15. Vouens enī vouit seruus. Ione. 1. & vouerunt vota. & inde נֶדֶר Néder. i. votum Et in plu. נְדָרִים Nedarim. i. vota. vt in locis predictis.

נֶדֶר Votum

נְדָרִים

נָהָה Lanere carmē lugubre. Cantare. Lamētari.

נָהָה Naha. Lamentari. plangere. canere. f. carmē lugubre. languere. Ezech. 32. Cane carmen lugubre super multitudinem egypti. Mich. 2. Et cantabitur canticū cū suauitate dicentiū: depopulatione vastati sumus. pro quo he. le. Et lamentabitur lamentū lamentabile seu lugubre dicentium: depopulatione vastati sumus. Et est idem sensus cū littera nostra. nam cum dicitur cantabitur cantícum intelligitur lugubre: sicut supra Ezech. 32. Significat etiam languere. Dañ. 8. Et ego daniel lāgui. De quo vide supra in dictione הָיָה Haia. Ponitur etiam pro requiescere. 1. Reg. 7. & requieuit omnis domus israel post dominum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et planxerunt seu ingemuerunt omnis domus israel post dominum. ideſt cum plāctu & gemitu dominum quesierunt. Sed si scribatur cum littera cheth que est quasi eiusdem figure sicut he. tunc significat requiescere. sicut est in littera nostra. & inde נֵחִי Néhi. i. lamentum seu lamentatio aut planctus. Hiere. 9. Super montes assumam fletum ac lamentum. Et in eo. Docete filias vestras lamentum. Et in eodem. 30. vox in excelso audita ē lamentationis. Ezech. 27. Et assument super te carmen lugubre & plangent. Amos. 5. Eos qui sciunt plangere. pro quo hebrei legunt. Eos qui sciunt planctum seu lamentū. Scribitur etiam sine iod & dicitur נֹהָה Nóha. Ezech. 7. Et non erit requies in eis. Pro quo hebrei legunt. Et non erit lamentatio in eis. ideſt nullus remanebit ex eis qui lamentetur alios. q; si scribatur cum littera cheth vt dicatur נֹחַ nó ach. tunc significat requiem sicut est in littera nostra.

Languere Recedere

נָהָה

נֹהָה Requies. Lamētatio

נָהַג Naha g. Mínare. ducere. adducere. cōsuescere. assuefacere. Geñ. 31. Tulitq; omnem substātiam suam & greges Pro quo hebrei legunt. Et minauit omnem gregem suum & substantiam suam. Et in eodem. 31. Vt clam me abigeres filias meas. Pro quo hebrei legunt. Et furatus est cor meū & minasti seu duxisti filias meas. Exo. 3. Cumq; minasset gregem. Et in eodem. 10. Et dominus induxit ventū vrentem tota die illa. 1. Reg. 30. Tulit vniuersos greges & armēta & minauit āte faciem suam. 2. Reg. 6. Oza autem & Aio minabant plaustrum. 4. Reg. 4. Mina & propera. Et in eodem. 9. Preceps enim graditur. Pro quo hebrei legūt. stulte enim minat. f. exercitū vel scipsum. Ps. 79. Qui deducis velut ouē Ioseph. Esa. 60. Et reges eorū adducātur. Threñ. 3. Me minauit & adduxit. Naum. 2. Et ancille eius mināb̄antur gementes. significat etiam assuefacere. Eccl's. 2. Et animum meum transferre ad sapientiam. pro quo hebrei legunt. Et cor meum assuefacerem in sapientia. & inde מִנְהָג Minhag. i. consuetudo. Pro quo beatus hieronymus transtulit inceſſum. 4. Reg. 9. Est autem inceſſus quasi īceſſus ic hu filii Namsi.

נָהַג Mínare. Assuefacere מִנְהָג Inceſſus.

נָהַל Nahal. mínare. ducere. portare. sustētare. Geñ. 33. Et ego sequar paulatim vestigia ei?. Pro quo hebrei legūt. Et ego minabo paulatim vestigia operis. ideſt vestigia pecoris & paruulorum. Exo. 15. Portasti eum in fortitudine tua. Esa. 49. & ad fontes aquarum potabit eos. debet legi portabit. significat etiam sustentare. Geñ. 47. Sustētauitq; eos illo anno. Esaie. 51. Non est qui sustentet eam. & inde נַהֲלֹלִים Nahalolim. Pro quo beatus hieronymus transtulit foramina. Esa. 7. Et in omnibus frucetis & in vniuersis foraminibus. Hebrei vero dicūt q; significat quoddam genus arboris humilis.

נָהַל Mínare. Portare. Sustētare.

נַהֲלֹלִים Foramina

נָהַם Gemere. Fremere. Frendere.

נָהַם Naham. fremere. frendere. gemere. rugire. Prouer. 5. Et gemas in nouissimis tuis. Et in eodem. 19. Sicut fremitus leonis ira regis. ideſt fremit sicut leo. Esa. 5. & frēdet & tenebit predam. Et in eodem. Et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris. Pro quo hebrei legunt. & fremet super eum in die illa sicut fremitus maris. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. f. נַהֲמָה Nahama. ideſt fremitus siue gemitus. p̄s. 35. rugiebā a gemitu cordis mei.

נַהֲמָה Gemitus.

נָהַק Rugire

נָהַק Nahac. rugire. clamare. vociferari. Iob. 6. Nūquid rugiet onager cum habuerit herbam. Et in eo. 30. Qui īter huiuscemodi letabantur. pro quo hebrei legunt. Inter arbusta clamabant seu rugiebant.

נָהַר Fluere. Affluere. Confluere

נָהַר Nahar. fluere. confluere. affluere. illumínare. illustrare Esa. 1. & fluent ad eum omnes gentes. Et in eodē. 60. Tunc videbis & affluues. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et illumínaberis. Hiere. 31. Et confluent ad bona domini. Et in eodem. 51. Et non confluent ad eum vltra gentes. & inde נָהָר náhar. ideſt fluuius seu flumen. Geñ. 2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Iob. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. p̄s. 45. Fluminis impetꝰ letificat ciuitatem dei. Ps. 79. Et vsq; ad flumen propagines eius. & in plurali. נְהָרִים neharim secūdum terminationem masculinorum. Iob. 20. non videat riuulos fluminis torrentis melis & butyri. pro quo hebrei legunt. non videat riuulos fluuios torrentes. Esa. 33. Locus fluuiorum ri

נָהָר Fluuius. Flumen.

נְהָרִים Flumina.

Fluuíl.

Lamentus Lamētatio

נֵהִי

Carmē lugubre.

© Biblioteca Nacional de España

tui latissimi. Abach. 3. Nunquid in fluminibus iratus es domine. reperitur etiam נְהָרוֹת Neharoth. secūdū terminationem femininorum. ps. 23. Et super flumina preparauit eā. Ps. 88. Et in fluminibus dextera eius. Ps. 136. Super flumina babylonis. Esa. 19. Et deficient flumina. Item נַהַר nahar ideſt illuminare. ps. 33. Respicite ad eum & illuminamini. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem primam significationem sequens transtulit. Respicite ad eum & confluite. & inde נְהָרָה Nehara. ideſt lumē. Iob 3. Nec illustretur lumine. Dañ. 2. & lux cum eo habitat. Et inde נְהִירוּ Nehiru. ideſt scientia. Eo q̄ est lumen intellectus: vt in eodem. 5. Scientia & sapientia inuente sunt in eo. Et inde מְנָהֲרוֹת minharoth. ideſt subterranee spelunce vel antra. vbi sunt feneſtre & fiſſure per quas lumen ingreditur. Iudi. 6. fecerūtq̄ sibi antra & speluncas in montibus.

נהרות Flumina. נָהָר Illuminaſ נהרה Lumen נהירו Scientia. מְנָהֲרוֹת Antra.

נוא No. irritum facere. subuertere. infringere. seu contradicere verbis alicuius. prohibere. & scribitur cum iod in medio: loco vau. Eo quod est verbum tertie coniugationis. Nu. 30. Si autem statim vt audierit contradixerit pater Et in eodem. Eo quod contradixerit pater. Et in eo. 32. cur subuertitis mentes filiorum ira el. Et aliq̄n scribitur sine aleph. vt ps. 140. Oleum autem peccatoris nō impinguet caput meum. pro quo hebrei legunt. Oleum autem primū seu principale non prohibebit vel non deseret caput meū. & inde תְּנוּאָה Thenua. ideſt querela seu querimonia. Pro quo beatus hieronymus transtulit vltionem. Nu. 14. & scietis vltionem meam. & in plurali תְּנוּאוֹת Thenuoth. Iob. 33 Quia querelas in me repetit. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat occasiones. Alii vero dicunt q̄ significat desertiones seu discessiones.

cōtradicer subuertes. Prohibeſ תְּנוּאָה Querimonia. Vltio. תְּנוּאוֹת Querele.

נוב Nub. germinare. fructificare. crescere. ps. 61. Diuitie si affluant. ideſt si creuerint vel germinauerint. ps. 91. adhuc multiplicabuntur in senecta vberi. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Adhuc fructificabunt in senectute. Prouer. 10. Os iusti parturit sapientiam. pro quo hebrei legunt. Os iusti fructificat seu germinat sapientiam. s. ad modum arboris que germinat fructus suos. Zach. 9. Et vinum germinans virgines. & inde נִיב nib ideſt fructus. Esa. 57. Creans fructum labiorum. Malach. 1 Et quod supponitur contemptibile est. pro quo hebrei legunt. Et fructus eius contemptibilis est. Vnde beatus hieronymus in explanationibus super hoc loco sic ait. fructus autem altaris ignis est: cibusq̄ ignis hostie vel holocausta. Et inde תְּנוּבָה Thenuba. ideſt fructus. & reperitur tantū in numero plurali. Threñ. 4. Quoniam isti extabuerunt cōsūpti a sterilitate terre. pro quo he. le. A fructibus terre. i. pp defectū fructuū terre. & est idē sensus cum littera nostra.

Germinare. ניב Fructus. תְּנוּבָה Fructus.

נוד Nud. mouere. commouere. mobilē seu vagū eē. auferre. consolari. Geñ. 4. Habitauit profugus in terra. ideſt habitauit mobilis seu instabilis in terra. 2. Reg. 23. Preuaricatores autem quasi spine euellentur vniuersi. ideſt mouebuntur siue auferentur. pro quo hebrei legunt. Quasi spina mota vel commota. Esa. 24. & auferetur quasi taberna culum vnius noctis. Hiere. 18. Et mouebit caput suū. Et in eo. 50. Et moti sunt & abierunt. Et in eodem. Recedite de medio babylonis. Pro quo hebrei legunt. Mouemini de medio babylonis. Osee. 7. Ephraim in populis ipse commiscebatur. pro quo hebrei legunt. mouebatur siue commouebatur. Naum. 3. Quis commouebit super te caput. Super hoc loco beatus hieronymus in explanationibus sic ait. In hebreo non habetur caput. Sed nos apposuimus vt sensus manifestior fieret. Ponitur etiam pro transmigrare vel transuolare. Ps. 10. Transmigra in montē sicut passer. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Transuola in montem vt auis. Prouer. 26. Sicut auis ad alta transuolans. pro quo hebrei legunt. sicut auis ad mouendum. vide etiam de hoc supra in dictione נָדַד Nadad. significat etiam consolari. eo quod ille qui consolabatur alium mouebat caput suum significās compassionem. Iob. 2. Vt pariter venientes visitarent eū & consolarentur. Et in eodem. 43. Et mouerunt super eū caput. & in hebreo non habetur caput: sed sic: et mouerunt super eum. ideſt consolati sunt eum. Hiere. 16. Nec consoleris eos. Et in eodem. 2. Nec lugeatis super eum fletu. pro quo hebrei legunt. Nec consolemini super eum. Et in eodem. 48. Consolamini eum omnes qui estis in circuitu ei? & inde נוד Nud. ideſt motus seu commotio. ps. 55. Vitam meam annunciaui tibi. pro quo hebrei legunt. Motum me um numerasti. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Secretiora mea numerasti. & additur ei littera mem in principio & dicitur מְנוֹד Menod. Ps. 43. Commotionem capitis in populis. Scribitur etiam sine vau in medio. & dicitur נָד Nad siue נֹד Ned. pro quo beatus hieronymus transtulit profugum. ideſt instabilem. Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Esa. 17. Ablata est messis in die hereditatis. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Aceruus seu cumulus messis in die infirmitatis. Quod etiam potest legi secundum litteram hebraicam. de quo vide supra in dictione נָד Ned. scribitur etiam cum iod in medio loco vau. Iob. 16. Et mouerē labia mea quasi parcens vobis. Pro quo hebrei legunt. Et motum labiorum meorum non prohiberem. Ps. 35. Et manus peccatorum non moueat me. & inde נִידָה Nida. ideſt mota seu instabilis. vt Threñ. 1. Propterea instabilis facta est. Item נֹאד Nod cum aleph in medio loco vau. ideſt vter siue lagena. de quo vide supra in suo loco.

Transuolare. Consolari. Motus secretiora. Cōmotio. נָד Profugus Ablata Aceruus. Instabilis נִידָה נֹאד Uter

נָוָה Naua. Glorificare. decorare. siue decorum vel pulchrum esse. Exo. 15. Ipse est deus meus & glorificabo eum. Canti. 1. Pulchre sunt gene tue sicut turtures. Et in eodem. 4. Quam pulchre sunt māme tue. Abach. 2. Sic erit vir superbus & non decorabitur. & inde נָוָה Naua. ideſt decora siue speciosa. vt Hiere. 6. Speciose & delicate assimilaui filiam sion. & inde נָוֶה Naue. ideſt habitaculum seu tabernaculum. pulchritudo. decus. species. Exo. 15. Ad habitaculum sanctum tuum. Iob. 8. Et pacatum reddet habitaculū iustitie tue. Et in eodem. 18. Aspergatur in tabernaculo ei? sulphur. Esa. 33. Oculi tui videbunt ierusalem habitationē opulentam. Hiere. 23. Et conuertam eos ad rura sua. ideſt ad habitacula sua. Ponitur etiam pro pulchritudine vel decore. Iob. 5. Et maledixi pulchritudini eius statim. ps. 67. Et speciei domus diuidere spolia. Esa. 27. Et speciosa relinquetur & dimittetur quasi desertum. Et in eodem. 32. & sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Hiere. 31. Pulchritudo iustitie mons sanctus. Et in eodem. 49. Quasi leo ascendet de superbia iordanis ad pulchritudinem robusti am. Significat etiam caulam pastorum. Pro quo beatus hieronymus transtulit pascua. 2. Reg. 7. Ego tuli te de pascuis. Soph. 2. Et erit funiculus maris requies pastorū. ideſt caula seu pascua pastorum. Et in plurali quandoq̄ scribitur cum aleph & vau & dicitur נְאוֹת Neoth. Ps. 22. In loco pascue ibi me collocauit. p q̄ he. le. in habitaculis siue in pascuis herbe. aut in caulis herbe me collocabit. Hiere. 9. Et sup speciosa deserti plāctū. & in eo. 25. Et cōtriuerunt arua pacis. vbi pōitur p aruis. Iohel. 1. Quia ignis comedit speciosa deserti. Et in eo. 2. Quia germinauerunt speciosa deserti.

Glorificaſ Pulchrū esse. Decorare נָוָה Speciosa. נָוֶה habitaculū Habitatio. Rus. Pulchritudo. Species. Speciosa. Pascua. Caula. נְאוֹת Pascua. Speciosa. Arua.

© Biblioteca Nacional de España

נוח Requiescere. נֹחַ noach. quiescere. requiescere. Gen. 8. Requieuitq; arca mense septimo. Exo. 20. Et requieuit die septio. Deut. 5. Vt requiescat seruus & ancilla tua. 1. Reg. 25. Locuti sunt ad nabal omnia verba hec ex nomine dauid & siluerunt. i. requieuerunt vel cessauerunt. s. loqui. z. Reg. 7. Et opperiemus eum. Pro quo hebrei legũt. Et requiescemus super eũ .i. castrametabimur super eum. Et in eo. 21. Et nõ dimisit aues lacerare eos per diem. Pro quo hebrei legunt. & non dimisit aues requiescere super eos per diem. s. ne eos lacerarent. Iob. 3. nonne silui: nonne quieui. Esa. 10. Requieuit syria super ephraim. Et in eo. 11. Et requiescet super eũ spiritus domini. Et in eo. 57. Requiescẽt in cubili suo. Abach. 3. Et requiescam in die tribulationis. Et inde verbum tertie coniugationis. idest requiescere facere siue requiem dare aut refrigerare. seu reponere. Exo. 30. Et requiẽ dabo tibi. Et in eodem. & requiescere faciam te. Deut. 25. Cũ ergo dñs deus tuus dederit tibi requiem. 2. Reg. 7. Et dñs dedisset ei requiẽ vndiq;. Ios. 21. Dataq; est ab eo pax in omnes per circuitum nationes. Pro quo hebrei legunt. Requiescere fecit eos dñs per circuitum. Prouer. 29. Erudi filium tuum & refrigerabit te. Ezech. 5. Et requiescere faciam indignationem meam in eis. Et ĩ eo. 16. Et requiescet indignatio mea in te. Pro quo hebrei legunt. Et requiescere faciam indignationem meã in te. signãt etiam reponere. Exo. 16. Quidquid reliquũ fuerit reponite vsq; mane. Et in eo. 17 Sin autem paululum remisisset superabat amalech. ꝑ quo hebrei legunt. & qñ reponebat manus suas supabat Amalech. Ezech. 37. Et dimisit me in medio campi. i. reposuit me. & in eo. 44. Et reponã benedictionem domui tue. Et inde נַחַת Nachath. i. requies. Eccl's. 4. Melior est pugillus cum requie. Et in eo. 9. Verba sapientum audiuntur in silentio. i. in requie vel in tranquillitate. & inde מְנוּחַ manoach. i. requies. Ruth. 3. Querã tibi requiem. ps. 114. Cõuertere anima mea in requiẽ tuã. scribitur etiam cũ he in fine & dicitur. מְנוּחָה Menucha. Gen. 49. Vidit requiem ꝙ esset bona. Iudi. 21. Nec erat vlla requies morientiũ. Ps. 131. hec requies mea in seculum seculi. Põitur etiam pro sepulchro qđ est locus requietiõis. Esa. 11. Et erit sepulchrũ eius gloriosum. Itẽ ponitur ꝑ prophetia. Hiere. 51. saraias aũt erat princeps ꝓphetie. & in plu. מְנוּחוֹת Menuchoth. i. requietiones. Esa. 32. Et in requie opulenta. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. in requietionibus opulentis. & inde הַנָּחָה Hanacha. i. requies. Ester. 2. Et dedit requiem vniuersis ꝑuinciis. & inde נִיחוֹחַ Nichoach. i. suaue vel placens. Gen. 8. Odoratusq; est dñs odorem suauitatis. Leuit. 3. In oblatione suauissimi odoris domini. & in eo. 26. Nec recipiam vltra odorem suauissimi. Nu. 28. Holocaustum suauissimi odoris atq; incensi est dñi. & in plurali. נִיחוֹחִין Nichochin. Dañ. 2. Et hostias & incensum precepit vt sacrificarent ei. Quod in hebreo legitur in plu. s. incensa.

נוד Mouere. Concutere נוּד Nud. mouere. concutere. ps. 98. moueatur terra. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. Concutiatur terra. Vide etiam de hoc supra in dicti one מוֹט Mot.

נְוָלִי Sterquilinium נְוָלִי Neuali. In lingua chaldaica significat sterquilinium: secundum hebreos. Dañ. z. Et domus vestre publicabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et domus vestre in sterquilinium ponentur. Et in eo. 3. Et domus eius vastetur.

נום Dormire. Dormitare. נוּם Num. dormire. dormitare. Ps. 75. Dormierunt somnum suum. Ps. 120. Neq; dormiet qui custodit te. Et in eodem. Ecce non dormitabit. Naum. 3. Dormitauerũt pastores tui. & inde נוּמָה. Numa. idest dormitio seu dormitatio. Prouer. 23. Et vestietur pannis dormitatio. Scribitur ẽt cum thau in principio & dicitur תְּנוּמָה Thenuma. ps. 131. Et palpebris meis dormitationem. & in plurali תְּנוּמוֹת thenumoth. Iob. 33. Et dormient in lectulo. pro quo hebrei legunt. In dormitationibus in lectulo. Prouer. 24. Paululũ dormitabis. Pro quo hebrei legunt. Paululũ dormitationũ תְּנוּמָה dormitatio תְּנוּמוֹת dormitatiões

נוס Fugere. נוּס Nus. fugere. cõfugere. Gen. 14. Et qui remanserant fugerunt ad montem. Et in eodem. 39. Qui relicto in manu eius pallio fugit. Exo. 4. Ita vt fugeret moyses. Nu. 25. Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo in vrbes suas reuerti poterunt. pro quo hebrei legunt. Et non accipietis precium ad fugiendum ad ciuitatem refugii sui vsq; ad mortẽ pontificis. & beatus hieronymus trãstulit sensum. Deut. 34. Nec dentes illius moti sunt. Pro quo hebrei legunt. Et non fugerat humiditas illius. idest humidum radicale non recesserat: siue speciositas eius non mutabatur propter senectutem. Potest etiam legi sic. Nec efugerat. idest nec mota fuit maxilla seu mandibula illius. Et ponitur ibi maxilla pro dentibus: sicut est in littera nostra vt dictum est supra in dictione לֶחִי Lecha. Ios. 8. Fugiem9 & terga vertemus. Pro quo hebrei legunt. Et fugiemus ante eos. Et in eodem. 10. Cumq; fugerẽt filios israel. 2. Reg. 18. Siue enim fugerimus non magno opere de nobis ad eos pertinebit. Esa. 30. Sed super equos fugiemus ideo fugietis. Zach. 11. Et fugietis ad vallem montium. Et in eo. sicut fugistis a facie terremotus. Vide etiam de hoc in dictione נָסַס Nasas. & inde verbũ tertie coniugationis. idest cõfugere facere siue fugare. Exo. 9. fecit confugere seruos suos & iumenta in domos. Iudi. 6. Vt fugeret madian. Pro quo hebrei legunt. Vt fugaret a facie Madian. & inde מָנוֹס Manos. idest fuga. effugium. siue refugium. Iob. 10. Et effugium peribit ab eis. Ps. 141. Periit fuga a me. Hiere. 16. Et refugium meum in die tribulationis. Hiere. 46. Fugerunt conciti. Pro quo hebrei legunt. fugam fugerũt. Scribitur etiam cum he vel thau in fine. Leuit. 26. Et ita fugiẽt quasi gladiũ. Pro quo he. le. Et fugient fugam gladii. Cõfugere facere. Fugere. מָנוֹס Effugium. Fuga. Refugium

נוע Mouere. נוּעַ Noaa. Mouere. commouere. concutere. Nu. 32. Et circũduxit eum per desertum quadraginta annis. Pro quo hebrei legunt. Et moueri vel commoueri fecit eos per desertum quadraginta annis. Iob. 16. Mouerem & ego caput meum. Ps. 21. Locuti sunt labiis & mouerunt caput. ps. 58 Ipsi dispergentur ad manducandum. Pro quo hebrei legunt. Ipsi mouebuntur ad manducandum. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ipsi vagabuntur ad manducandum. Esa. 7. Et commotum est cor eius & cor populi eius sicut mouentur ligna siluarum. Et in eodem. 19. Et mouebũtur simulachra egypti a facie eius. Et in eodem. 24. Agitatione agitabitur terra sicut ebrius. idest commotione commouebitur terra. Dañ. 10. Et erexit me super genua mea. Pro quo hebrei legunt. Et commouit me super genua mea. idest commouendo siue agitando erexit. Amos. 4. Et venerunt due & tres ciuitates ad vnam. Pro quo hebrei legunt. Et mouebuntur due tres ciuitates ad vnam. Et in eodem. 9. Et concutiam in oibus gentibus domum israel: sicut concutitur triticum. Num. 3. Si concusse fuerint cadent in os comedentis. Et inde נָע Naa. idest mobilis. Pro quo beatus hieronymus transtulit vagus. Gen. 4. Vagus & profugus eris in terra. Et in eodem. Et ero vagus & profugus in terra. Et inde מְנַעֲנְעִים Menaaneim. idest instrumenta musica enea a concutiendo vel mouendo dicta. Pro quo beatus hieronymus transtulit sistra. 2. Regum. 6. Et sistris & cymbalis. Et inde הֲנָע Henaa. Nomen proprium loci secundum translationem nostram. 4. Regum. 18. Vbi est deus Cõmoueri agitare. Cõcutere. נָע Vagus. מְנַעֲנְעִים Sistra.

© Biblioteca Nacional de España

sepharuaim Ana & Aua. Hebrei tamen in predicto loco legunt sic. vbi est deus sepharuaim: mouit & disperdidit. scilicet rex assyriorum omnes supradictos.

נוּף Nuph. leuare. eleuare. mouere. hinc inde agitare. aspergere. Exo. 29. Et sanctificabis eos eleuans coram domino. Et in eodem. Sanctificabisq illud eleuans coram domino. Et in eodem. Et armum quem de ariete separasti. pro quo hebrei legunt. Et armum qui eleuatus est & separatus de ariete. Leuit. 8. Qui postquam leuauerunt ea corā domino. Et in eodem. Tulit ergo pectusculū eleuans illud coram domino. Nu. 6. Susceptaq rursum ab eo eleuauit in conspectu domini. Et in eodem. 8. Cumq leuati fuerint coram domino. Et in eodem. Et offeret Aaron leuitas munꝰ in conspectu domini. pro quo hebrei legūt. Et leuabit Aaron leuitas eleuatione in conspectu domini. Et in eodem. Eleuabitq eos Aaron in conspectu domini. 4. Reg. 5. Et tangeret manu sua locum lepre. pro quo hebrei legunt. Et eleuaret manum suam ad locum. scilicet lepre. Ps. 61. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Pro quo Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Pluuiam voluntariam eleuasti deus. Hebrei tamen legunt. aspersisti deus. significat etiam aspergere. prouer. 7. Aspersi cubile meum myrrha & Aloe. pōitur etiam pro trahere. Quod est hinc & inde mouere. vel eleuare. Esa. 10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur. Et in eodem. Quo modo si eleuetur virga. Et in eodem. 13. Leuate manum. Ponitur etiā pro agitare vel cribrare. Esa. 10. Agitabit manum suam super montem filie sion. Et in eodem. 30. Ad pdendas gentes in nihilum. Pro quo hebrei legunt. Ad cribrandas gentes in cribro vanitatis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Potest etiam legi sic. Ad agitandas gentes agitatione vanitatis. Et inde תְּנוּפָה Thenupha. idest eleuatio siue agitatio. Exo. 29. Sanctificabisq pectusculum consecratum. pro quo hebrei legunt. Sanctificabisq pectusculum eleuationis. Leuit. 7. Pectusculum eleuationis & armum separationis. Et in eodem. 10. Pectusculum quoq quod oblatum est. Pro quo hebrei legunt. Pectusculum quoq eleuationis seu agitationis. Esa. 19. A facie commotionis manus domini exercituum. Et in eodem. 30. Et in bellis precipuis expugnabit eos. pro quo hebrei legunt Et in bellis eleuationis seu agitationis vel commotionis expugnabit eos. Item נֹפֶת Nopheth. idest fauus. ps. 18. Et dulciora super mel & fauum. Prouer. 24. Et fauum dulcissimum gutturi meo. Canti. 4. Fauus distillans labia tua. Itē נָפַת Naphath. prouincia. regio. sed translatio nostra posuit pro nomīe proprio. Ios. 17. Tertia ps vrbis nopheth. 3. Reg. 4. benadab cuius omnis nephador.

נוף — Eleuare. Leuare. Aspergere. Trahere. agitare. Cribrare. תְּנוּפָה — Eleuatio. agitatio. Cōmotio. נֹפֶת — Fauus. נָפַת — Nopheth.

נוּן Nus. florere. Canti. 7. Floruerunt mala punica. Et aliquando scribitur cum iod in medio loco vau. Ps. 131. super ipsum autem efflorebit sanctificatio eius. Scribitur etiā cum aleph ī medio loco vau. Eccls. 12. Et florebit amygdalus. Et inde נִצָּה Nisa. idest flos. Geñ. 40. & post flores vuas maturescere. Iob. 15. Et quasi oliua proiiciens florem suū. Ponitur etiam pro germinatione. Esa. 18. Et immatura pfectio germinabit. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur נָצַן Nisan. Canti. 2. Flores apparuerunt in terra. vbi ponitur נִצָּנִים Nisanim. Et inde נֵצֶץ Noses cum duplici sade. idest scintilla. Ezech. 1. Et scintille quasi aspectus eris. & aliquando scribitur cum iod in prima syllaba. vt Esa. 1. Et opus eius quasi scintilla.

נוּן — Florere. נִצָּה — Efflorere. Flos. נָצַן — Germinare. נִצָּנִים — Flozes. נֵצֶץ — Scintilla.

נוּר Nur. lucerna. Et communiter scribitur sine vau & dicitur נֵר Ner. Exo. 27. Vt ardeat lucerna semper. 1. Reg. 3. Et non poterat videre lucernam dei. Iob. 21. Quotiens lucerna impiorum extinguetur. Ps. 17. Quia tu illumīnas lucernam meam. pṣ. 118. Lucerna pedibus meis verbū tuū pṣ. 131. Parauī lucernam christo meo. Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur נִיר Nir. vt. 3. Reg. 11. Vt remaneat lucerna dauid seruo meo. Et ī plu. נֵרוֹת Neroth. Exo. 25. facies & lucernas septem. Nu. 8. Cum posueris septem lucernas. Et inde מְנוֹרָה Menora idest candelabrum. Exo. 25. facies & candelabrum ductile de auro purissimo. Et in eodē. 40. Candelabrum stabit cum lucernis suis. Item נִיר Nir. idest nouale. Prouer. 13. Multi cibi ī noualibus patrū. Osee. 10. Innouate vobis nouale. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. ac si diceret. Nouiter arate vobis nouale. Item נִיר Nir. in lingua chaldaica significat iugū. & sic transtulit beatus hieronymus. Nu. 21. Vbi dicitur iugum ipsorum disperiit. De quo vide supra in dictione יָרַח Iara. Itē נוּר Nur siue נוּרָא Nura. in lingua chaldaica significat ignē Dañ. 3. Mittetur in fornacem ignis. Et in eodem. 7. Fluuius igneus rapidus egrediebatur a facie eius.

נוּר — Lucerne. מְנוֹרָה — Candelabrum. נִיר — Nouale. נִיר — Iugum. נוּר — נוּרָא — Ignis.

נוּשׁ Nus. desperare. infirmari. ps. 68. Improperium expectauit cor meum & miseriam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. opprobrio cōtritum est cor meum & desperatus sum. Hebrei tamen legunt. Et infirmatus sum. De quo vide supra in dictione אֲנַשׁ Anas.

נוּשׁ — Desperare. Infirmari.

נָזַד Nazad. coquere. scilicet pulmentum. vt Geñ. 25. Coxit autem iacob pulmentum. & inde נָזִיד Nazid. idest pulmentū seu coctio. vt in loco predicto &. 4. Regū. 4. Et concidit in ollam pulmēti. Et in eodem. Cum gustasset de coctione. Aggei. 2. Panem aut pulmentum.

נָזַד — Coquere. נָזִיד — Pulmētū Coctio.

נָזָה Naza. aspergere. & scribitur sine nun. Leuit. 4. Tincto digito asperget septies contra velum. Leuit. 6. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa. Et in eo. 8. Cumq sanctificans aspersisset altare septem vicibus. Nu. 8. Asperg antur aqua lustrationis. Et in eodem. 19. Ipse quoq qui aspergit aquas lauabit vestimenta sua. Esa. 53. Iste aspget gentes multas.

נָזָה — aspergere

נָזַל Nazal. fluere defluere. erumpere: pluere vel stillare. Nu. 24. Fluent aque de situla eius. Deut. 32. fluatvt ros eloquium meum. Iob. 36. Que de nubibus fluunt. pṣ. 147 flauit spiritus eius & fluēt aque. Canti. 4. que fluunt impetu de libano. Et in eodem. Et fluent aromata illius. Esa. 64 A facie tua montes defluerēt. Hiere. 9. Et palpebre nostre defluant aquis. Et in eodem. 18. Erumpentes aque frigide. idest defluentes. Ponitur etiam pro pluere. Esa. 45. Et nubes pluant iustum. Et in eodem. 46. Aquam de petra produxit eis. Pro quo hebrei legunt. Aquam de petra stillare fecit vel fluere fecit eis. & ide נוֹזְלִים Nozlim. idest riui seu fluenta. Ps. 77. Et eduxit aquam de petra. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et eduxit riuos de petra. Et in eodem. Et imbres eorum ne biberent. idest fluenta. Prouer. 5. Et fluenta putei tui. Esa. 44. Et fluenta super aridam. Et ide מַזָּל Mazal. i. Sydus seu signum celeste. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet מַזָּלוֹת Mazaloth. 4. Regū. 23. soli & lune & duodecim signis. & secundum hebreos propter sui influētiam circa terrena appellantur hoc nomine.

נָזַל — Fluere. Defluere. Erūpere. Pluere. Stillare. נוֹזְלִים — Riui Imbres. Fluenta. מַזָּל — Sydus vl signum celeste. מַזָּלוֹת — Signa.

נֶזֶם Nezem. Inauris ornamentum auris vel naris. Geñ. 24. Protulit vir inaures aureas. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet inaurem auream. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. idest in naribus porci. & in plurali נְזָמִים Nezamim. Geñ. 35. & inaures que erant in auribus eorum. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorum filiorumq & filiarum vestrarum auribus. Esa. 3. & gēmas ifrō

נֶזֶם — Inauris. Circulus. נְזָמִים — Inaures.

© Biblioteca Nacional de España

te pendentes. Pro quo hebrei legunt. Et inaures naris.

נָזַק Nazac. in lingua chaldaica significat nocere seu damnare: aut damnum inferre. Esdre. 4. Et vsq; ad hec noxia perueniet. & in eodem. Et nocens regibus & puinciis. Dañ. 6. Et rex non sustinebit molestiam. i. nocumētū. & inde נֶזֶק Nézec. i. Damnū. nocumentū. Ester. 7. Nūcaūt hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem. Pro q̄ hebrei legunt. Quia nihil hostis prodest in damno vel cū damno regis.

Nocere.

Damnum

נָזַר Nazar. separare. abstinere. consecrare. sanctificare. Leuit. 22. Vt caueant ab his que consecrata sunt. Pro quo hebrei legunt. Et separentur vel abstineant ab his que consecrata sunt. Nu. 6. Et se voluerint domino consecrare. & in eodem. A vino & omni quod inebriare potest abstinebunt & in eodem. Cunctis diebus quibus ex voto domino consecrantur. & in eodem. Omni tempore consecrationis sue. Pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus quibus consecratur vel separatur domino. & in eodem. Vsq; ad completum diē quo domino consecratur. & in eodem. Et consecrabit domino diem separationis illius. Zach. 6. Vel sanctificare me debeo. Pro quo hebrei legūt. vel abstinere aut separare me debeo. s. a cibo & potu. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Ponitur etiam pro abalienare. Esa. 1. Abalienati sūt retrorsum. Osee. 9. Et abalienati sunt in confusione. i. separati sunt. Et de hoc vide supra in dictione זוּר Zur. & inde נָזִיר Nazir. idest nazareus. consecratus: vel sanctificat⁹: aut separatus. s. a vino & omni quod inebriare potest. Geñ. 49 Et in vertice nazarei inter fratres suos. Nu. 6. Vir siue mulier cū fecerint votū vt sanctificentur. Pro q̄ he. le. Cū fecerīt votū nazarei. & ī eo. Ista est lex cōsecratiōis. p q̄ he. le. Ista est lex nazarei. i. consecrati vel sepati. & in eo. Tunc radetur nazareus ad ostium tabernaculi. & in eodē. Et tradet in manus nazarei. Iudi. 13. Erit enim nazareus dei ab infantia sua & inde נֶזֶר Nézer. i. separatio: vel sanctificatio: aut corona seu diadema. Nu. 6. Omni tempore separationis sue nouacula non ascendet super caput eius. & in eodem. Quia consecratio dei super caput eius. & in eodem. Omnibus dieb⁹ separationis sue sanctus erit domino. & in eodē. Quoniam polluta est sanctificatio eius. Ps. 31. Super ipum autem efflorebit sanctificatio eius. Ponitur etiam pro coma vel capillis eo quod nazareus nutriebat comā. vt Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. Ponitur etiam pro eo quod separatur a cōmuni vsu. Leuit. 25. Et vuas primitiarum tuarum non colliges. Pro quo hebrei legunt. Et vuas separationis tue. i. quas tibi vt proprias separaueras non vindemiabis: quia debebant esse omnibus cōmunes. Item נֵזֶר Nézer. i. corona seu diadema. Exo. 39. Fecerunt & laminam sancte veneratiōnis. Pro quo hebrei legunt. Et fecerunt laminam coronam sanctitatis. Erat enī hec lamina circundata fronti pontificis in modum corone. 2. Reg. 1. Et tuli diadema q̄d erat in capite eius. 4. Reg. 11. Et posui super eū diadema. & inde מְנַזִּיר Minezir. i. coronatus seu princeps. Pro quo btūs Hieronymus transtulit custodem. Naū. 3. Custodes tui quasi locuste.

נָזַר Separare

Cōsecrare. Abstinere

sanctificaf

Abalienare

נָזִיר Nazareus

Cōsecrat⁹

נֶזֶר Separatio

Cōsecratio

Sāctificatio.

Capillus. Primitie.

נֵזֶר Corona. Diadema.

מְנַזִּיר Custodes.

נָחָה Nacha. mínare. ducere. deducere. dirigere. reponere. collocare. Exo. 15. Non eos duxit domin⁹ per viā terre philistiim. & in eodem. Vt dux esset itineris. & in eodē. 32. Vade & duc populum quo locutus sum tibi. Iob. 12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expādens vel dispergens gentes & deducit eas. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 1. Reg. 22. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Pro quo hebrei legūt. Et deduxit eos ante faciem regis moab. Iob. 38. Et vesperum super fines terre consurgere facis. Pro quo hebrei legunt. Et sydus seu vesperum super filios suos deduces: Ps. 22. Deduxit me super semitas iustitie. Ps. 26. Et dirige me in semitam rectam Ps. 76. Deduxisti sicut oues populum tuum. Ps. 77. Et in intellectibus manuum suarum deduxit eos. Ps. 107. Quis deducet me vsq; in idumeam. Prouer. 6. Cum ambulaueris gradiatur tecum. Pro quo hebrei legunt. Cum ambulaueris minabit te: Prouer. 18. Et ante principes spacium ei faciet. Pro quo hebrei legunt. Et ante principes deducet eū. Esa. 58. Et requiem tibi dabit dominus semper. Pro quo hebrei legūt. Et deducet seu minabit te dominus semp. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione נֹחַ Noach. Significat etiam reponere seu collocare. 4. Reg. 18. Et collocauit eos in Aila & in Abor. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et duxit seu deduxit eos. & secundum hebreos inde deriuatur מְנָחָה Mincha. i. mun⁹. vel donū. De quo vide supra in dictiōe מְנָחָ Menach.

Dirigere.

Mínare.

Collocare

מְנָחָ

נָחַל Nachal. hereditare. possidere. Exo. 32. Et possidebitis eam semper. & in eodem. 34. Nosq; possideas. Leuit. 25. Et hereditario iure transmittetis ad posteros. Pro quo hebrei legūt. Et hereditabitis eos filiis vestris post vos. Nu. 32. Vsq; dum possideant filii israel hereditatem suam. & in eodem. Nec quicq̄ queremus trans iordanem. Pro quo hebrei legunt. Quoniam non hereditabimus cū eis trās iordanē. Nu. 23. Quā diuidetis vobis sorte. Pro quo hebrei legunt. Et possidebitis terram sorte: & in eodem. Per trib⁹ & familias possessio diuidetur. i. possidebitis. & in eodē. Hec sunt nomina virorum qui cum Iosue terram vobis diuidēt Pro quo hebrei legunt. Hec sunt noīa virorum qui hereditare facient vos terram. s. diuidendo vnicuiq; hereditatem suam. & in eodem. Vt diuiderent filiis israel terram chanaā Deut. 21. Voluerit q; substātiam inter filios suos diuidere. Pro quo hebrei legunt. Et erit in die qua hereditare faciet filios suos. s. diuidendo eis hereditatem. & in eodē. 32. Q̄n diuidebat altissimus gentes. Pro quo he. le. Q̄n hereditare siue possidere faciebat altissim⁹ gētes. i. q̄n diuidebat gētes p terras vt vnaqueq; gens possideret terram ei cōcessam a deo. Ios. 1. Tu enim sorte diuides populo huic terram. i. hereditare facies. & in eodē. 13. Hanc possessionē diuisit moyses in campestribus moab. & in eodem. 14. Hoc est q̄d possederunt filii israel in terra chanaā quam dederunt eis. idest possidere fecerunt eleazar sacerdos & iosue filius nun. Iob. 7. Sic & ego habui menses vacuos. Pro quo hebrei legunt. Sic possedi mihi menses vanitatis. i. vanos & vacuos. Ps. 81 Quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. Ezech. 22 Et possidebo te in conspectu gentium. Zach. 2. Et possidebit dominus iudam partem suam. & inde נַחֲלָה Nachala. i. hereditas. possessio. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionem suam. Nu. 18. Ego pars & hereditas tua. Deut. 18. Dominus enim ipse est hereditas eorum. & in eodem. 32. Iacob funiculus hereditatis eius. Ps. 93. Hereditatem tuam vexauerunt. Ps. 134. In possessionem sibi. & in pl'ali נַחֲלוֹת Nachaloth. i. hereditates vel possessiones. Reperitur etiā נְחִלוֹת Nechiloth. vt in titulo. Ps. 5. vbi dicitur in finē pro ea que hereditatem consequitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori pro hereditatibus. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco est nomē cuiusdam instrumenti musici sic nominati. Item נָחַל Nachal. i. torrens. riuus. fluuius vallis. Leuit. 23. Et salices de torrēte. Nu. 13. Pergētes vsq; ad torrentē botri. Ios. 13. Ab aroer que sita est in ripa torrentis Arnon. 3. Reg. 7. Et ibi de torrente bibes. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 109. De torrente in via bibet.

Hereditaf.

Possidere

נַחֲלָה Possessio Hereditas

נַחֲלוֹת Hereditates

נְחִלוֹת Hereditates

נַחַל Torrens.

© Biblioteca Nacional de España

נַחֲלָה Esa.57.In partibus torrentis pars tua. Et aliquādo scribitur cum he in fine & dicitur. נַחֲלָה náchla.vt Nu.34. Vsq; ad torrentem egypti.Ps.123.Torrentem pertransiuit anima nostra.Significat etiam vallem . Geñ. 23.|Foderuntq; in torrente.ideſt in valle qua torrens defluit tempore pluuiali.Deut.2.Oppido quod in valle ſitū eſt . Et in eodem. 21.Ducentq; eam ad vallem aſperam atq; ſaxoſam.Ioel.3. Et irrigabit torrentem ſpinarum. pro quo hebrei legunt. Et irrigabit vallem ſetim.ideſt ſpinarum . Et in plurali נְחָלִים nechalim.ideſt torrentes ſeu valles.Nu.21.Sic faciet in torrētibus arnon.Et in eodem.24. Vt valles nemoroſe. 2.Reg.22.Torrentes Belial terruerunt me. Iob.20. Torrentes mellis & butyri.Eccl's.1.Omnia flumina intrant in mare.Reperitur etiam נַחֲלַיִם nachalaim.Ezech.47. quo cunq; venerit torrens viuet. vbi ponitur נַחֲלַיִם Nachalaim pro נָחַל náchal.ideſt dualis numerus pro ſingulari.

Vallis. Torrētes. Valles. flumina. נַחֲלַיִם

נָחַם Nacham.conſolari.conſolationem accipere.penitere penitudinem habere.penitentiam agere.Geñ.5. Iſte conſolabitur nos ab operibus noſtris.& in eodem.24. Vt dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret . Pro quo hebrei legunt.& conſolatus eſt iſaac poſt mortem matris ſue.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum . & in eodem.27.Minatur vt occidat te.pro quo hebrei legunt. Cō ſolatur vt occidat te.& in eodem.37. Vt lenirent dolorem patris.pro quo hebrei legunt.vt conſolarentur eum . & in eodem. Noluit conſolationem accipere. Ruth.2.Quod cō ſolatus es me.2.Reg.13.eo quod conſolatus eſſet ſuper Amnon interitum.Iob.29 . eram tamen merentium conſolator.Pro quo hebrei legunt.Sicut qui conſolatur lugentes ſeu merentes.& in eodem.21.Quomodo conſolamini me fruſtra.Ps.68.& qui conſolarentur & non inueni. ps. 76. Renuit conſolari anima mea.ps.118.& conſolatus ſum . & in eodem.fiat miſericordia tua vt conſoletur me.Eſa.1.heu ego conſolabor ſuper hoſtibus meis.Et in eodem.40.conſolamini cōſolamini populo meus.Et in eodem.49. quia conſolatus eſt dominus populum ſuum . & in eodem . 51. Conſolabitur ergo dominus ſion.Et in eodem . Ego ipſe conſolabor vos.Et in eodem.54.Tempeſtate conuulſa abſq; vlla conſolatione.ideſt que non eſt conſolata.Et in eodē 66.quomodo ſi cui mater blandiatur . pro quo hebrei legunt.ſicut vir quem mater ſua conſolatur. Et ſequitur .Ita ego conſolabor vos:& in ieruſalem conſolabimini.Hiere. 31. Et nolentis conſolari ſuper eis. Ezech.5 . Et requieſcere faciam indignationem meam & conſolabor . & inde נֹחַם Nócham.ideſt conſolatio.Oſee.13.Conſolatio abſcōdita eſt ab oculis meis.& in plurali . נִחוּמִים nichumim. ideſt conſolationes.Eſa.57.Et reddidi conſolationes ei & lugentibus eius.Zach.1.Verba conſolatoria . pro quo hebrei legunt . verba conſolationum . & inde נֶחָמָה Nechama.ideſt conſolatio.Iob.6.Et hec mihi ſit conſolatio . ps. 118.Hec conſolatio mea in humilitate mea . Scribitur etiam cum thau in principio & dicitur תַּנְחוּם Thanchum . & ſolum reperitur in numero plurali.ſcilicet תַּנְחוּמוֹת Thanchumoth.ſiue תַּנְחוּמִים Thanchumim. Iob . 15 . Nunquid grande tibi eſt vt conſoletur te deus . pro quo hebrei legunt.Nunquid parum tibi conſolationes dei. ſcilicet ſunt. Et in eodem.21.Et agite penitentiam . pro quo hebrei legunt.Et ſit hoc conſolationes veſtre . ideſt hoc reputetur vobis pro conſolationibus.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.vt infra dicetur.ps.93.Conſolationes tue letificauerunt animam meam.Eſa.66.& repleamini ab vbere conſolationis eius.quod in hebreo legitur pluraliter: ſcilicet conſolationum eius . Hiere.16 . & non dabunt eis potum calicis ad conſolandum. pro quo hebrei legunt . Et non dabunt eis calicem conſolationum . Item נָחַם Nicham.ideſt penitere.ſiue penitudinem habere . aut penitentiam agere . Geñ.6 . Penituit eum hominem feciſſe in terra . Et in eodem . Penitet enim me feciſſe eos.1 . Regum . 15 . Penitet me quod conſtituerim Saul Regem Et in eodem. Et dominū penitebat q̄ conſtituiſſet regem Saul.Et in eodem. Penitudine non flectetur neq; enim homo eſt vt agat penitentiam. Iob.42. Et ago penitentiam in fauilla & cinere.Ps.109.Iurauit dominus & non penitebit eum . Hiere.8. Nullus eſt qui agat penitentiam ſuper peccato ſuo . Significat etiā placari ſeu miſereri.i.penitere ſuper malum.Exo.32. Et eſto placabilis ſuper nequitiā populi tui.E in eodē. Placatuſq; eſt dominus ne faceret malum.Deut.32. Et in ſeruis ſuis miſerebitur.Ps.105. Et penituit eum ſecundū multitudinem miſericordie ſue.Ione. 3.Et miſertus eſt ſuper maliciam.Et inde נְחוּם Nechum.i. penitudo.Oſee.11.Pariter conturbata eſt penitudo mea.

Penitere. Penitētiā agere. Placari. Miſereri. נְחוּם penitudo. נַחְנוּ Nos.

נַחְנוּ Náchnu.nos.pnomen eſt pluralis numeri prime perſone.Threñ.3.Nos iniq; egimus & ad iracūdiam prouocauimus.

נָחַץ Nachas. feſtinare.vrgere.i. Reg.21. Sermo enī regis vrgebat.Pro quo hebrei legūt. Quoniam erat ſermo regis feſtinatus vel acceleratus. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Vrgere. נָחִר

נָחִר Nechir.naris. Iob.39. Gloria naris eius terror. Et in eodem.41. De naribus eius procedit fumus. Et inde נַחֲרָה Nachara.i.hinnitus. Beatus hieronymus trāſtulit fremitum. Hiere.8. A dan.i.a tribu dan auditus eſt fremitus equorum eius.

Naris. נַחֲרָה Fremitus.

נָחַשׁ Nachas. experiri ſiue experimento diſcere. augurari . auguria obſeruare . Geñ. 30. Experimento didici quia benedixerit mihi deus propter te. Et in eodem. 44. Ipſe eſt in quo bibit dominus meus & in quo augurari ſolet. Et in eodem. An ignoratis q̄ non ſit ſimilis mei in augurandi ſcientia.Pro quo hebrei legunt. An ignoratis q̄ augurando auguratur vel diuinando diuinabit vir ſimilis mei.Leuit.19. Nō augurabimini.nec obſeruabitis ſomnia atq; auguria.3.Reg.20. Quod acceperūt viri pro omine.i. pro augurio.Pro quo hebrei legunt.Et auguratí ſunt viri. 4.Reg.21. Et ariolatus eſt & obſeruauit auguria. Et inde נָחָשׁ Náchas.i.augurium. Nu.23. Non eſt augurium in Iacob. Et in eodem.24. Nequaq̄ abiit vt ante perrexerat:vt augurium quereret.Item נָחָשׁ Nachas.i.coluber aut ſerpēs Geñ.3.Sed & ſerpens erat callidior.Et in eodem.49. Dan coluber in via. Exo.4. Que verſa eſt in colubrum.Nu.21. fecit ergo moyſes ſerpentem eneū. Sed illud quod premitur fac tibi ſerpentem eneum. Pro ſerpente eneo ponitur in hebreo שָׂרָף Saraph.i.vrens vel adurens.eo quod flatu oris adurit.Deut.8. In qua erat ſerpens flatu adurens. Vbi ponitur in hebreo נָחָשׁ שָׂרָף Nachas Saraph.i.ſerpens adurens.Iob.26. Obſtreticāte manus eius eductus eſt coluber tortuoſus.Eſa.27. Super leuiathan ſerpētem veſtem: & ſuper leuiathan ſerpentem tortuoſum.Amos.9. Ibi mādabo ſerpenti & mordebit eos. Et in plurali נְחָשִׁים Nachaſim. Nu.21.Serpentes ignitos.Hiere.8.Ecce ego mittam vobis ſerpentes regulos. Item נְחוֹשֶׁת Nechóſeth ſiue נְחוּשָׁה Nechuſa.i.es ſiue ereum. aut eneum. Geñ.4. Faber in cuncta opera eris & ferri. Exo.25.Aurum & argentum & es.Et in eodē.27. Et operies illud ere.4. Reg.25. Et mare ereum quod erat in domo domini confregerunt chaldei & tranſtulerunt es omne in babyloném.i.Paralipo.18.Eris plurimum de quo fecit Salomon mare eneum & columnas &

Augurari. נָחָשׁ Sōnia obſeruare. נָחָשׁ Augurium נָחָשׁ Serpens. coluber. נְחָשִׁים Serpentes. נְחוֹשֶׁת נְחוּשָׁה Es. Ereum. Eneum.

© Biblioteca Nacional de España

vasa enea. Iob.16. Nec caro mea enea est. Ezech.1. Quasi aspectus eris candētis. & in eodē.16. Quia effusum est es tuū. Et in eodem.22. Omnes isti es & stagnum. ponitur etiam pro auricalco. quod est es fusile coloris aurei. 3. Reg.7. Omnia vasa que fecit hiram regi Salomoni in domo domini de auricalco erāt. Et inde נְחוּשְׁתָּן Nechusthan. Trāslatio nostra habet nohestam: idest eneum siue ereum. 4. Reg.18. Confregitq; serpentem eneum quem fecerat moyses: vocauitq; nomen eius nohestam. & secundum hebreos nun finalis est diminutiua. quasi dicat. Enulus est. idest parum eris est & nihil numinis habet. Et inde נְחֻשָׁת Nechusath. idest compes. eo q; sit ex ere. Threñ.3. Aggrauauit compedes meos. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet compedem meum. Et in plurali נְחֻשְׁתַּיִם Nechustaim. 2. Reg.4. Et pedes tui non sunt compedibus aggrauati.

auricalcū נְחוּשְׁתָּן

נְחֻשָׁת Compes.

נְחֻשְׁתַּיִם Cōpedes.

נָחַת Nachath. descendere. opprimere. cōfringere. occumbere. siue occumbere facere. 4. Reg.6. Quia ibi syri in insidiis sunt. Pro quo hebrei legunt. Quia ibi syri descēdentes. idest castrametati sunt in insidiis in aliquo valle vel profundo. Iob.21. Et in puncto ad infernum descendunt. Ps.37. Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam. Pro quo hebrei legunt. Quoniam sagitte tue descenderunt in me: & descendit super me manus tua. Hiere.21. Qui dicitis quis percutiet nos. Pro quo hebrei legunt. Quis descendet super nos: vel quis opprimet nos. Dañ.4. Et ecce vigil & sanctus de celo descendit. Ioel.3. Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos. Ponitur etiā pro multiplicare. Ps.64. Multiplica genimina eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Descendat in ripas vel in valles eius: scilicet pluuia. Ponitur etiam pro componere. ps.17. Et componens quasi arcum ereum brachia mea. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et confracto est arcus ereus brachiis meis. De quo vide supra in dictione חֵתֶת Cathath: quia inde potest deriuari. Et inde נַחַת Nachath. idest descēsio. Iob.17. Putas ne saltem ibi erit requies mihi. Pro quo hebrei legunt. Si simul in puluerem descensio: scilicet mea erit. Potest etiam deriuari a dictione נֹחַ Noach que significat requiescere. & tunc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiam pro terrore. Esa.30. Et terrorem brachii sui ostendet.

Occūbere facere. multiplicare

נָחַת Descēdere

נַחַת Descensio.

Terror.

נָטָה Nata. declinare. inclinare. auertere. tendere. extendere. Nu.22. Auertit se de itinere. idest declinauit de itinere. Et in eodem. Et nisi declinasset asina de via. Deut.16. Nec in alteram partem declinent. Iudi.19. Donec increscat dies. Pro quo hebrei legunt. Donec declinet dies. 1. Reg.8. Sed declinauerūt post auaritiā. 2. Reg.2. Et vade ad dexteram siue ad sinistram. Pro quo hebrei legunt. Et declina ad dexteram siue ad sinistram. 3. Reg.2. Quod Ioab declinasset post adomiam & post Salomonem non declinasset. Esdre.7. Et in me inclinauit misericordiam suam. Iob.21. Viam eius custodiui & non declinaui ex ea. Et in eodem.31. Si declinauit gressus meus de via. Ps.17. Et inclinauit celos & descendit. Ps.61. Tanq; parieti inclinato. Ps.72. Mei autem pene moti sunt pedes. Pro quo hebrei legunt. Mei autem pene inclinati vel declinati sunt pedes. Ps.85. Inclina domine aurem tuam: et exaudi me. Ps.101. Dies mei sicut vmbra declinauerunt. Ps.118. Inclina cor meum in testimonia tua. Et in eo. inclinaui cor meū ad faciendas iustificatiōes tuas Ps.140. Ne declines cor meum in verba malicie. Prouer.4. Ad eloquia mea inclina aurem tuam. Et in eodem. Ne declines ad dexteram neq; ad sinistram. Esa.30. Declinate a me semitam. Et in eodem.66. Ecce ego declinabo super eam quasi fluuium pacem. Hiere.6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Pro quo hebrei legūt. Quia inclinate sunt vmbre vesperi. Et in eodē.15. Et quasi viator declinans ad manendum. Et frequenter scribitur sine nun & etiam sine he. vt in aliquibus locis predictis & in sequentibus. Osee.11. Et declinaui ad eum vt veseeretur. Vbi ponitur אַט At: & sola littera tet est essentialis illius verbi. nam littera aleph idicat primā personam futuri: & propter vau coniunctionem precedentem fit de futuro preteritum. vt dictum fuit in arte grāmatica. Significat etiam נָטָה Nata Tendere siue extendere. Geñ.26. Extendit tabernaculum suum. Et in eodem.33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculū. Pro quo hebrei legunt. In qua extenderat tabernaculum suum. Exo.6. Ac redimam vos in brachio excelso. debet legi in brachio extēto. Et in eodem. 14. Extende manum tuam super mare. Et in eodem. Cumq; extendisset Moyses manum. Nu.24. Vt valles nemorose. Pro quo hebrei legunt. vt valles extente seu inclinate. 4. Reg.21. Et extendam super ierusalem funiculum samarie. Iob.9. Qui extendit celos solus. Ps.103. Extendens celos sicut pellem. Prouer.1. Extendi manum meam. Esa.3. Et ambulauerunt extento collo. Amos.2. Et super vestimētis pignoratis accubuerunt. Pro quo hebrei legunt. & super vestimentis pignoratis extenderunt se siue inclinauerunt se: idest accubuerunt: sicut est in littera nīa. Zach.1. Et perpendiculum extendetur super Ieruſalem. Et inde מִטָּה Mita. idest lect⁹. lectulus. reclinatorium. Geñ.47. Conuersus ad lectuli caput. Et in eodem.49. Collegit pedes suos super lectulum. Cantī.3. En lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt. Ezech.23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. Et in plurali מִטּוֹת Mitoth. Amos.6. Qui dormitis in lectis eburneis. Et inde מוּטָה Mute. idest declinatio seu auersio a via recta. Ezech.9. Et ciuitas repleta est auersione. Et inde מַטֶּה Mate. idest virga seu baculus super quo homo aliquādo inclinatur: aut sceptrum seu tribus. Exo.4. Versaq; est in virgam. Et in eodem. virgam quoq; hanc sume in manu tua. Leuit.26. Postq; confregero baculum panis vestri. Nu.27. Germinabit virga eius. Ezech.7. Floruit virga. Et in eodem. Iniquitas surrexit in virgā impietatis. & in plurali מַטּוֹת Matoth. Nu.27. Virgas duodecim. Et in eodem. Protulit ergo moyses omnes virgas. Reperitur etiā in genere masculino. Abac.3. Maledixisti sceptris ei⁹. Item מַטֶּה Mate. idest tribus seu familia. Nume.1. De tribu ruben Et in eodem.31. Mille viri de singulis tribubus eligantur. & in plurali מַטּוֹת matoth. Nu.1. Hi nobilissimi principes multitudinis per tribus & cognationes suas. et in eo.30. & locutus est ad principes tribuum filiorum israel.

נָטָה Extendere

Extendere

מִטָּה Lectulus.

מִטּוֹת Lectus. Lectuli.

מוּטָה Auersio.

מַטֶּה Virga. Baculus.

מַטּוֹת Virge.

Sceptrū. מַטֶּה

Tribus: מַטּוֹת

Tribus.

נָטַל Natal. Portare. leuare. iacere. proiicere. 2. Regum. 24. Trium tibi datur optio: elige vnum. Pro quo hebrei legunt. Tria ego proicio super te: siue ego leuo super te: elige vnum. Esa.40. Ecce insule quasi puluis exiguus. Pro quo hebrei legunt. Quasi puluis leuatur siue proicitur. scilicet vento. Et in eodem.63. Et portauit eos & eleuauit cunctis diebus seculi. Threñ.3. Quia leuauit super se. Dañ.4. Oculos meos ad celum leuaui. Vide etiam de hoc supra in dictione טוּל Til. Et inde נֵטֶל Netel. idest onus siue onerosum. Prouerb.27. Graue est saxum & onerosa arena. Et in plurali נְטִילֵי Netile. id est onerati. Soph.1. Disperierunt omnes qui inuoluti sunt argento. pro quo hebrei legunt. Qui onerati sunt argento. idest qui portant argentum.

Proiicere

Portare. Leuare.

נֵטֶל Onerosus

נְטִילֵי Onerati.

© Biblioteca Nacional de España

נָטַע Plantare

נָטַע Nataa. plãtare. figere. defigere. ſtabilire. Geñ. 2. Plan-
tauerat autẽ dominus deus paradiſum. Et in eodẽ. 9.
Et plãtauit vineã. Exo. 15. Et plantabis eos in monte here-
ditatis tue. Deut. 20. Quis eſt homo qui plãtauit vineã. 2.
Reg. 7. Et plantabo eũ & habitabo cũ eo. Ps. 106. Et plan-
tauerunt vineas. Eccl's. 2. Plantaui vineas: feci hortos & po
maria: & cõſeui ea cuncti generis arboríb9. Pro quo hebrei
legũt. Et plãtaui in eis lignũ oĩs fruct9. Et in eodẽ. 3. Tẽpus
plãtandi & tẽpus euellendi quod plantatũ eſt. Eſa. 40. Nec
plãtatus nec ſatus. Et in eodẽ. 41. Adhuc plãtabis vineas.
Et in eodem. 44. Plantauit pinum. Et in eodem. 65. Non
plantabunt & alius comedet. Hiere. 1. Et edifices & plantes.
Amos. 9. Et plãtabo eos ſuper humũ ſuam. Significat etiã
figere. vel ſtabilire. Eccl's. 12. Et ſicut clauí in altum defixi.
Eſa. 51. Vt plantes celos & fundes terram. i. vt figas vel ſta-
bilias celos. Dañ. 11. Et figet tabernaculum ſuum Apedno
inter duo maria. Et inde נְטַע Nétaa ſiue נָטַע Nátaa ideſt
plantatio. Iob. 14. quaſi cum prius plantatum eſt. Pro quo
hebrei legunt. quaſi plantatio. Eſa. 5. Et viri iuda germen
eius delectabile. i. plantatio eius delectabilis. Et in plurali
נְטִעִים Netiim. Ps. 143. Quorum filii ſicut nouelle plan-
tationes. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelẽ
Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes
pulchras ſiue iocundas. Scribitur etiam cum mem in prin-
cipio loco nun & dicitur מַטַּע Nata. Eſa. 61. Plantatio domi
ni ad glorificãdum. Ezech. 34. Et ſuſcitabo eis germen no
minatum. i. plantationem nominatam. Mich. 1. Et ponam
Ieruſalem quaſi aceruum lapidum cum plantatur vinea.
Pro quo hebrei legunt. In plantationes vinee. Et eſt idem
ſenſus cum littera noſtra.

Defigere. Figere.

נְטַע Plãtatio. Germen.

נְטָעִים plãtatiões.

מַטַּע plantatio. Germen.

נָטַף Stillare. Diſtillare.

נָטַף Nataph. diſtillare. ſtillare. loqui. Iob. 29. Super illos
ſtillabat eloquium meum. Ps. 67. Etenim celi diſtilla
uerunt. Canti. 4. Fauus diſtillans labia tua ſponſa. Et in eo-
dem. 5. Manus mee ſtillauerũt myrrham. Ioel. 3. Stillabũt
montes dulcedinem. Amos. 7. Et non ſtillabis ſuper domũ
idoli. Et in eodem. 9. Stillabunt mõtes dulcedinem. Mich.
2. Stillabo tibi in vinum. Et in eodem. Et erit ſuper quem
ſtillatur populus iſte. Ponitur etiam pro loqui vel prophe-
tare. vt Ezech. 20. Et ſtilla ad africũ. i. loquere vel prophe-
ta ad africum. Et in eodem. 21. Et ſtilla ad ſanctuaria. Mich.
2. Ne loquamini loquẽtes. & ſequitur. nõ ſtillabit ſup iſtos
vbi eadem dictio ponitur pro loqui & pro ſtillare. Et inde

prophetaſ

loqui.

נֵטֶף Stille.

נֵטֶף Nèteph. i. gutta ſeu ſtilla. & ſolum inuenitur in numero
plurali. Iob. 36. Qui aufert ſtillas pluuie. Et inde נָטָף Na-
taph. i. ſpecies aromatica q̃ ſtillat de ligno aromatico. Pro
quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Exo. 30. Sume
tibi aromata & ſtactem. Et inde נְטִיפוֹת Netiphoth. i. moni
lia ſeu ornamenta colli. Iudi. 8. Abſcꝫ ornamentis & moni-
libus. Eſa. 3. Et monilia & armillas & mitras. Hebrei tamen
interpretantur olfactoria in quibus ponuntur aromata.

נָטָף Stacte.

נְטִיפוֹת Monilia.

נָטַר Cuſtodire.

נָטַר Natar. cuſtodire. ſeruare. Canti. 1. Poſuerũt me cuſto-
dem vineis. Et in eodem. vineam meam non cuſtodi
ui. Significat etiam ſeruare inimicicia in corde. Leuit. 19.
Non queras vltionem nec memoreris iniurie ciuium tuo-
rum. Pro quo hebrei legunt. Non queras vltionem nec ſer-
ues. ſ. inimicicias filiis populi tui. i. ciuibus tuis. In aliis ve
ro locis beatus Hieronimus tranſtulit iraſci. Hiere. 3. Nun
quid iraſceris in perpetuum. Naũ. 1. Et iraſcens ipſe inimi-
cis ſuis. & in lingua chaldaica cõmuniter ſignificat ſerua-
re. vel conſeruare. Dañ. 7. Verba autem in corde meo con
ſeruaui. Et inde מַטָּרָה Matara. i. cuſtodia. Nee. 12. Et ſte-
terunt in porta cuſtodie. Ponitur etiam pro carcere in quo
malefactores cuſtodiuntur. Hiere. 38. Manſit vero Hiere-
mias in veſtibulo carceris. Ponitur etiam מַטָּרָא Matara.
pro ſigno ad quod ſagittarius dirigit ſagittam & illud ob-
ſeruat. Iob. 16. Et poſuit me ſibi in ſignum. Threñ. 3. Et po
ſuit me quaſi ſignum ad ſagittam. Et in predicto loco ſcri-
bitur cum aleph in fine loco he.

conſeruare

מַטָּרָה cuſtodia.

carcer.

מַטָּרָא

ſignum.

נָטַשׁ Relinq̃re.

נָטַשׁ Natas. derelinquere. deſerere. dimittere. proiicere.
Geñ. 31. Non eſt paſſus vt oſculari filios meos. Pro
quo hebrei legunt. Et non reliquiſti ſeu dimiſiſti me vt
oſculari filios meos. Exo. 23. Anno autem ſeptimo di-
mittes eam: & requieſcere facies. Pro quo hebrei legũt. An
no autem ſeptimo dimittes eam & derelinques eam. i. relin
ques eam quieſcere. Iudi. 6. Nunc autem derelinquit nos. i.
Reg. 10. intermiſiſſis pater tuus aſinis ſolicitus eſt pro vobis.
i. dimiſſis aſinis. Et in eodem. 17. Derelinquens ergo vaſa.
Et in eodem. Quare dereliquiſti pauculas oues illas in de-
ſerto. Ps. 23. Ne derelinquas me. Ps. 93. Quia non repellet
dominus plebem ſuam. i. nõ dimittet vel non derelinquet.
Prouer. 17. Et anteq̃ calũniam patiatur: iudicium deſeret.
Eſa. 2. Proieciſti enim populum tuum. Et in eodem. 32.
Domus enim dimiſſa eſt. Et in eodem. 33. Laxati ſunt funi
culi tui. Hiere. 12. Dimiſi hereditatem meam. & in eodem.
23. Et derelinquam vos & ciuitatem hanc. Ezech. 16. Pro-
pagines eius relicte ſunt. Et in eodem. 29. Et proiiciam te
in deſerto. Oſee. 12. Et ſanguis eius ſuper eum veniet. Pro
qno hebrei legunt. & ſanguis eius ſuper eum relinquetur
vel dimittetur aut proiicietur. Amos. 5. Et proiecta eſt in
terram ſuam. & ſcribitur aliquando cum thau loco tet. Hie
re. 19. Et euulſa eſt in ira. Pro quo hebrei legunt. & dimiſſa
eſt. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide
infra in dictione נָתַשׁ. Significat etiam extendere v el ten-
dere: ſeu ſpargere: vel diffundere. Nu. 11. Et dimiſit in ca-
ſtra: itinere quantum vno die cõfici poteſt. Pro quo hebrei
legunt. & expandit ſeu ſparſit. Iudi. 15. Caſtrametati ſunt
in loco qui poſtea vocatus eſt lechi. i. diſperſi vel diffuſi
ſunt. i. Reg. 30. Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem vniuer
ſe terre. Pro quo hebrei legunt. Ecce illi diſperſi vel diffuſi
erant ſuper faciem vniuerſe terre. 2. Reg. 5. Et diffuſi ſunt
in valle Raphaim. Eſa. 21. A facie gladii imminentis. Pro
quo hebrei legunt. A facie gladii extenti. Et inde נְטִישׁוֹת
Netiſoth. i. rami ſeu propagines arboris. eo quod extẽdun
tur huc & illuc. Eſa. 18. Et que derelicta fuerint abſcinden
tur. Pro quo hebrei legunt. Et propagines ſeu ramos aufe-
ret abſcindetq̃. Hiere. 5. Auferet propagines eius. & in eo-
dem. 48. Propagines tue tranſierunt mare.

Relinq̃re.

Dimittere

Repellere.

Deſerere. proiicere. Lazare.

Expandeꝛ.

Diſpgere.

Diffundeꝛ

נְטִישׁוֹת propagies

נִיב Fructus.

נִיב Nib. fructus. Eſa. 57. Creans fructũ labiorum. De quo
vide ſupra in dictione נוּב Nub.

נִין posteri. ſemen.

נִין Nin. filius. progenies. ſtirps. poſteri. Geñ. 21. Nec nocc
as mihi & poſteris meis ſtirpiq̃ mee. Vbi ponitur pro
poſteris. Iob. 12. Nõ erit ſemẽ eius neq̃ pgenies in populo
ſuo. vbi ponitur pro ſemine. i. pro filio. Ps. 73. Dixerunt in
corde ſuo cognatio eorum ſimul. Pro quo beatus hierony-
mus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dixerunt in cordi-
bus ſuis poſteri eorum ſimul. Eſa. 14. Et germen & propa
ginem. Hebrei tamen dicunt q̃ ſolum ſignificat filium. vn
de in predicto loco ipſi legunt. filium & nepotem. & ſimili
ter. Geñ. 21. & Iob. 12. De quibus ſupra dictum eſt. Et inde

cognatio. Germen.

Filius.

יִתֵּן permanet.

verbum paſſiuum יִתֵּן Inon ideſt filiabitur vel filiabatur: ſi
latine poſſet dici: tranſlatio noſtra traduxit pmanet. Ps. 71.
ante ſolem pmanet nomẽ eius. pro quo in hebreo habetur.
Ante ſolẽ filiabitur nomen eius. i. filiꝫ noĩabitur vel voca-
batur. Vide de hoc Burgeñ. In additioníb9 ſuper predicto

© Biblioteca Nacional de España

מָנוֹן Cōtumax

psalmo. & inde מָנוֹן Manon. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōtumacem. Prouer. 29. Qui delicate a puericia nutrit seruū suum postea sentiet eū cōtumacem. i. non existimauit se esse seruū: ac si esset filius dñi sui & heres. & ideo non seruiet libenter domino suo.

נִיק Nutrire

Nic. lactare. nutrire. s. lacte. Exo. 2. Accipe puerum istū & nutri mihi. & in eodem. Suscepit mulier & nutriuit puerum. Vide etiam de hoc supra in dictione יָנַק Ianac.

נִיר Lucerna Nouale

נֵר

Ner. seu נִיר Nir. lucerna seu nouale. De quo vide supra in dictione נוּר Nur.

נֵכֶד Stirps Progies Propago

Nech. nepos. i. filius filii. Pro quo beatus Hieronymus transtulit stirpem seu progeniem vel propaginē. Geñ. 21. Et posteris meis stirpiq; mee. Iob. 18. Non erit semē eius nec progenies in populo suo. Esa. 14. Et germē & propaginem.

נָכָה Percutere Cedere. Ledere.

Naca. percutere. cedere. ledere. Geñ. 19. Et eos q erāt foris percusserunt cecitate. Exo. 3. Et percutiā egyptū in cūctis mirabilibus meis. & in eo. 5. En famuli tui flagellis cedimur. i. percutimur. & in eodem. 7. Ecce percutiam virga que in manu mea est aquas fluminis. Et in eodē. 8. & percute puluerem terre. Et in eodem. 9. Cūctamq; herbā agri percussit grando. Et in eo. linū ergo & ordeum lesum est. & in eo. Triticū autem & far non sunt lesa. & communiter scribitur sine nun vt in aliquibus locis p̄dictis. & Exo. 9. Et percutiam te & populū tuū. vbi ponitur אַךְ Ach. i. percutiam. & sola littera caph est essentialis in predicto verbo percutiam & deficiunt nun & he. nam littera aleph denotat primam personā singularis numeri futuri temporis. Et supra in eo. Et percussit grando in omni terra egypti. Vbi si militer deficiunt littera nun & littera he. In aliis vero locis communiter scribitur sine nun. Nu. 17. percutiesq; petrā. Deut. 13. Statimq; percuties habitatores vrbis illius. Et in eodem. 27. Maledictus qui clam percusserit proximum suum. 1. Reg. 17. Et suffocabam interficiebamq; eos. p quo hebrei legunt. Et percutiebam interficiebamq; eos. Et in eodem. 19. Percussit eos plaga magna. Et in eodem. Lācea autem casso vulnere perlata est in parietē. pro quo hebrei legunt. Et percussit lancea in parietem. Et in eodem. 30. & percusserant sicelech. i. vastauerant. 2. Reg. 11. Relinquite eum vt percussus intereat. Et in eodem. 24. Percussit autē cor dauid eum. 3. Reg. 20. percute me: at ille noluit eū percutere. p̄s. 3. Quoniā tu percussisti omnes aduersantes mihi. p̄s. 101. Percussum est vt fenum & aruit cor meum. Esa. 1. Super quo percutiam vos. pro quo hebrei legunt. Super quo percussi estis. Hiere. 18. percutiamus eū lingua. Ezeh. 39. Et percutiam arcū tuū in manu sinistra tua. Osee. 6. percutiet & sanabit. Zach. 9. Et percutiet in mari fortitudinē eius. Ponitur ēt p occidere vel interficere. Nu. 25. qui occisus est cū madianitide. Et in eodem. que pariter interfecta est. ponitur etiā pro erūpere. Osee. 14. Et erumpet radix eius vt libani. Scribitur ēt cum aleph in fine loco he. Iob. 30. In terra penitus non parentes. pro quo hebrei legunt. percussi sunt seu attriti sunt de terra. & inde מַכָּה maca. i. percussio. plaga. vulnus. Deut. 28. Insuper & vniuersos langores & plagas. quod in hebreo legitur singulariter. s. vniuersum langorem & plagam. Esa. 1. Et plaga tumens. Hiere. 30. percussi te castigatione crudeli. idest percussione crudeli. & in plu. מַכּוֹת macoth. Deut. 28. Augebit dominus plagas tuas & plagas seminis tui. Zach. 13. que sunt plage iste. Reperitur etiam מַכִּים machim: secundum terminationem pluralem masculinorum. 4. Reg. 9. propter vulnera quia percusserant eum syri. & inde נָכֶה neche. idest claudus. seu debilis pedibus. z. Re. 9. Supererat filius ionathe debilis pedibus. Et in plurali נְכִים nechim. p̄s. 35. Congregata sunt super me flagella. idest infirmitates pedum. proquo hebrei legunt. Congregati sunt super me claudi seu claudicantes. Scribitur etiam cum aleph loco he & dicitur נְכָאִים nechaim. pro quo beatus hieronymus transtulit plagas. Esa. 16. His qui letantur super murum cocti lateris loquimini plagas suas. & inde נָכוֹ necho. idest claudus secundū hebreos. 4. Reg. 23. Ascendit pharao nechao rex egypti. p quo hebrei legunt. Ascendit pharao claudus. potest etiam esse nomen proprium sicut est in littera nostra.

נְכִים Flagella. Claudi. נְכָאִים Plage. נָכֹה claudus.

נֹכַח In cōspectu contra. In cōtra. Ex regione.

Nochach. Coram. in conspectu. contra. idest e regiōe pro. propter. rectum vel directum. Exo. 14. In conspectu eius castra ponetis. & in eodem. 26. & contra mensam candelabrum. & in eodem. 40. posuit & candelabrum in tabernaculo testimonii e regione mense. Ezech. 46. sed e regione illius egredietur. significat etiam pro siue propter. Geñ. 25. Deprecatusq; est isaac dominum pro vxore sua. i. propter vxorem suam. & inde נְכֹחָה nechocha. i. directio siue equitas aut rectum vel directum. Esa. 57. Qui ambulat in directione sua. & in eo. 59. & equitas non potest ingredi. Amos. 3. & nescierunt facere rectum. & in plu. נְכֹחִים ne chochim siue נְכֹחוֹת nechochoth. Prouer. 8. Recti sunt itelligentibus. Esa. 30. nolite aspicere nobis que recta sunt.

Pro. נְכֹחָה Directio. Equitas. Rectum. נְכֹחִים נְכֹחוֹת Recti. Recta.

נָכַל Cogitare Decipere Insidiis

Nachal. machinari. cogitare. excogitare. scilicet malū vel dolum. dolose agere. insidiari. Geñ. 37. Antequā accederet ad eos cogitauerunt illum occidere. Nu. 25. quia & ipsi hostiliter egerunt contra vos & decepere insidiis. p quo hebrei legunt. quia ipsi hostiliter egerunt contra vos in dolis seu in cogitationibus dolosis: quibus dolose cogitauerunt contra vos: seu in machinationibus suis quibus machinati sunt contra vos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps. 104. & dolum facerent in seruos suos Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dolose agerent contra seruos suos. & inde נֹכֵל nochel. idest dolosus seu dolum excogitans. Malach. 1. Maledictus dolosus.

Machiari Dolose agere. נוֹכֵל Dolosus

נֶכֶס Diuitie. Substātia

Neches. Diuitie. substantia. supellex. & declinatur tantum in plurali & dicitur נְכָסִים nechasim siue נְכָסַי nichse. Ios. 22. In multa substantia atq; diuitiis reuertimini in sedes vestras. Esdre. 4. & de arca regis idest de tributis que dantur de regione trans flumen. idest de substantia regis.

נָכַר cognoscere.

Nacar. Cognoscere. agnoscere. alienare se. siue extraneum se facere. dissimulare. scilicet se esse qui est. Iob. 24. Nec cognouit tyrannum. Prouer. 20. Ex studiis suis intelligitur puer. idest cognoscitur puer. Threñ. 4. Non sūt cogniti in plateis. Et cōiter scribitur sine nun. Geñ. 25. Et non cognouit eum. Et in eo. 31. scrutare quidquid tuorum apud me inueneris. Pro quo hebrei legunt. Cognosce quidquid tuorum. Et in eodem. 38. Cognosce cuius sit anulus. Et in eodem. 42. Cum agnouisset eos. Deutero. 1. Nulla erit distantia personarum. pro quo hebrei legunt. Non cognoscetis faciem in iudicio. idest non accipietis personam. vt Prouer. 18. Accipere personam in iudicio non est bonum. Pro quo in hebreo habetur. Cognoscere faciē in iudicio non est bonum. Iudi. 18. & agnoscentes vocem a dolescentis leuite. Nee. 12. Et nesciebant loqui iudaice. Pro quo hebrei legunt. Et non cognoscebant loqui iudaice. Iob. 4. Cuius non agnoscebam vultum. Ps. 141. Et non erat qui cognosceret me. Et inde נֵכֶר Macar. i. cognitus seu notus. 4. Reg. 12. Accipiant illā sacerdotes iuxta ordinem suū. Pro quo he. le. Accipiāt sacerdotes vnusquisq; a cognito suo siue a noto suo. Et i eo. Nolite ergo amplius accipere

Egnoscere. נֵכֶר cognitus.

© Biblioteca Nacional de España

pecuniam iuxta ordinem vestrum. Pro quo hebrei legũt.

Notus הַכָּרָה Agnitio. נָכַר

A cognitis siue a notis vestris. & inde הַכָּרָה Hacara. i. agnitio. Esa. 3. Agnitio vultus eorum respondebit eis. De quo vide supra in dictione הָכַר Hachar. Item נָכַר Hachar. i. alienare siue abalienare se. aut extraneum se facere: vl dissimulare esse qui est. Geñ. 42: Cum agnouisset eos quasi ad alienos durius loquebatur. Pro quo hebrei legunt. Et cognouit eos & alienauit se ad eos. i. alienum se fecit eis. vel dissimulauit se esse qui erat. 3. Reg. 14. Cum ergo illa intraret & dissimularet se esse que erat. & in eodem. Quare aliam te esse simulas. Iob. 21. Et hec eadem illum intelligere cognoscetis. Pro quo hebrei legunt. Et signa eorum non ab alienetis. i. non sint vobis aliena vel non ignoretis. sicut exponit Burgeñ. in additionibus super p̃dicto loco. Prouer. 26. In labiis suis intelligitur inimicus. Pro quo hebrei legunt. In labiis suis alienatur inimicus. Potest etiam secundum primam significationẽ legi sic. s. in labiis suis cognoscitur inimicus. quod est idem sensus cũ littera nostra. Hiere. 19. Et alienum fecerunt locum istum. Ponitur etiã pro superbire. Deut. 32. Ne forte superbirent hostes eorũ. Ponitur etiam pro tradere: vel concludere. vt. 1. Reg. 23. Et ait saul tradidit eũ dñs in manꝰ meas. & inde נֵכֶר Necher: siue נֵכָר Nechar. i. alienatio siue alienus vel alienigena: aut extraneus seu peregrinus. Geñ. 17. Et alienigene pariter circuncisi sunt. Exo. 12. Omnis alienigena non comedet ex eo. Deut. 31. Et fornicabit post deos alienos. Iob. 31. Et alienatio operantibus iniquitatem. Ps. 17. Filii alieni mentiti sunt mihi. Ps. 80. Neq; adorabis deum alienũ. & in abdia. In die peregrinationis eius. & inde נָכְרִי Nochri. i. alienus: siue extraneus aut peregrinus. Deut. 17. Non poteris alterius gentis hominem regem facere. Pro quo hebrei legũt. Non poteris cõstituere super te virum extraneum siue alienum. Ps. 68. Et peregrinus filiis matris mee. Soph. 1. Super omnes qui induti sunt veste peregrina. & in plurali נָכְרִים Nochrim. Esa. 2. Et pueris alienis adheserũt. & in Abdia. Et extranei ingrediebantur portas eius. & in genere femino נָכְרִיָּה Nochria. vt Prouer. 5. Et foueris in sinu alteri? Pro quo hebrei legunt. Et amplexaberis sinum extranee: siue aliene. & in eodem. 7. Et abaliena que verba sua dulcia facit. Esa. 28. Peregrinum est opus eius ab eo. & in plurali נָכְרִיוֹת Nochrioth. i. aliene siue extranee. Geñ. 31. Nõne quasi alienas reputauit nos.

Alienare

Dissimulare se esse q̃ est. Simulare

Alienũ facere. Supbire

Tradere. נָכַר

נֵכָר Alienigẽa

Alienatio Alienus

Peregrinatio. נָכְרִי

Extraneus Peregrinus.

נָכְרִים Alieni. Extranei

נָכְרִיָּה Extranea

Aliena. peregrinũ

נָכְרִיוֹת Aliene.

נֵכֶת Aromata.

נֵכֶת Nechoth. aromata. Geñ. 37. Et camelos eorum portãtes aromata. Et in predicto loco scribitur cum aleph in medio. Esa. 39. Et ostendit eis cellam aromatum.

נָלָה Deesse. מִנְלָה cõsumatio. Radix.

נָלָה Nala. consumare. deesse. Esa. 33. Cum fatigatus desieris cõtenere cõteneris. & inde מִנְלָה Minla. i. cõsumatio. secundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymꝰ trãstulit radicem. Iob. 15. Nec mittet in terram radicem suam.

נָמַל circũcidere.

נָמַל Namal. excidere. scindere. circuncidere. cõterere. atterere. Geñ. 17. Et circuncidetis carnem preputii vestri & in eodem. Et alienigene pariter circuncisi sunt. & in eo. 34. Ritum gentis imitantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut ipsi circuncisi sunt. Et communiter scribitur sine nun.

Conterere Atterere.

נְמָלָה Formica. נְמָלִים Formice.

נָמֵר Pardus

Iob. 14. Quasi flos egreditur & conteritur. & in eodẽ. 18. Et sursum atteratur messis eius. & in eodem. 24. Et sicut summitates spicarum conterentur. Vide etiam de hoc supra in dictione מוֹל Mol. Itẽ נְמָלָה Nemala. i. formica. Prouer. 6. Vade ad formicam o piger. & in plurali נְמָלִים Nemalim. secundum terminationem pluralem masculinorũ. vt in eodem. 30. Formice populus infirmus.

נָמֵר Namer. pardus. Hiere. 5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eodem. 13. Aut pardus varietates suas Osee. 13. Et ego ero eis sicut leena & sicut pardꝰ in via Assyriorum. & in plurali נְמֵרִים Nemarim. Abach. 1. Leuiores pardis equi eorum.

נְמֵרִים Pardi.

נָס Nas. In lingua chaldaica significat iram vel furorem. Dañ. 2. Rex in furore & ira magna.

נָס Furor.

נֵס Nasas. leuare. exaltare. eleuare. signare. idest vexillũ aut signum leuare. fugere. confugere. Ps. 4. Signatũ est sup nos lumen vultus tui dñe. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Leua sup nos lumẽ vultus tui dñe. Esa. 59. Quẽ spũs dñi cogit. Pro q̃ he. le. Spiritus dñi leuauit seu eleuauit signũ seu vexillum in eo. Zach. 9. Quia lapides sancti eleuabuntur super terram eius. Ponitur etiam pro fugere. Ps. 59. Dedisti metuentibus te significationem vt fugiant a facie arcus. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Dedisti metuentibus te signum seu vexillum vt signentur ante firmitatem seu veritatem. vel sic. vt eleuent signum seu vexillum coram veritate vel firmitate. Esa. 10. Et erit terrore profugus. vide etiam de hoc supra in dictione מַסַּס Masas. & in dictione נוּס Nus. & inde נֵס Nes. idest exaltatio seu eleuatio. Exo. 17. Et vocauit nomẽ eius dominus exaltatio mea. Significat etiam signum seu vexillum eo quod eleuatur in bello & ad eum milites confugiunt. Nu. 21. Et pone eum pro signo. Esa. 11. Et leuabit dominus signum in nationibus. & in eodem. 30. Et quasi signum super collem. & in eodem. 33. Vt leuare signum non queas.

נָסַג Comprehẽdere. Assumẽre. s. terminos. Trãsferre. s. terminos.

נָסַג Nasag. comprehendere. assumere vel transferre. s. terminum. retrorsum conuerti. Mich. 2. Non comprehẽdet confusio. Deut. 19. Non assumes & transferes termios proximi tui. Vbi vtrũq; significatum comprehendit trãslatio nostra sub uno verbo hebraico. scilicet assumes & trãsferes. & in eodem. 27. Maledictus qui transfert terminos proximi sui. idest comprehendi facit. sicut exponunt hebrei. Prouer. 22. Ne transferas terminos antiquos. & in eodem. 23. Ne attingas terminos paruulorum. Pro quo hebrei legunt. Ne attingas siue ne transferas terminos seculi. idest terminos antiquos: nam eadem verba ponũtur in hebreo sicut supra cap'o. 22. Osee. 5. Quasi assumentes terminũ. Scribitur etiam cum sin & puncto ceboleth loco sãmech. Iob. 24. Alii terminos transtulerunt. Significat etiam auerti vel conuerti retrorsum. Deut. 39. Auertantur retrorsum & reuereantur. Ps. 69. Auertantur retrorsum & reuereantur qui volunt mihi mala. Esa. 42. Conuersi sunt retrorsum confundantur confusione. & in eodem. 59. Et auersi sumus ne iremus post tergum dei nostri. vide etiam de hoc infra in dictione סוג Sug.

Attingere terminos

auerti retrorsum. Conuerti. retrorsuꝫ

נָסָה Tentare.

נָסָה Nasa. Tentare. probare. assuescere vel consuetudinem habere. Geñ. 22. Tentauit dꝰ Abraam. Exo. 16. Vt tentem eum vtrum ambulet in legẽ mea. & in eodem. 17. Quia tentauerunt dominum. & in eodem. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Deut. 6. Non tentabis dominum deum tuum sicut tentasti in loco tentationis. Iob. 4. Si ceperimus loqui tibi forsitan moleste accipies. idest si tentauerimus vel probauerimus loqui. Ps. 94. Vbi tentauerunt me patres vestri. Significat etiam assuescere vel consuetudinem habere. 1. Reg. 17. Non enim habebat consuetudinem. Et in eodem. Non possum sic incedere quia non vsum habeo. Eccl's. 2. Vadam & affluam deliciis. Pro quo hebrei legunt. Et assuefaciam te deliciis. Inde מַסָּה Masa. idest tentatio. Exo. 17. Et vocauit nomen loci illius tẽtatio. Et in plurali מַסּוֹת Masoth. vt Deut. 29. Tẽtationes magnas. Ponitur etiam מַסָּה Masa. pro pena. Iob. 9. Et non de penis innocentium rideat. pro quo hebrei le-

Probare.

Consuetudinẽ habere Assumere. Assuefacere.

מַסָּה Tẽtatio. מַסּוֹת

מַסָּה Pena.

© Biblioteca Nacional de España

Tentationes. gunt. In tentationem innocentiū irridebit.

Demoliri. Euferre. Euellere. נָסַח Nasach. Demoliri. auferre. siue euellere. vt Prouer. 15. Domum superborum demolietur dominus. Ponitur etiam pro auferre vel euellere. vt Deut. 28. Vt auferamini de terra. Ps. 51. Et emigrabit te de tabernaculo tuo. ꝑ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et euellet te de tabernaculo tuo. Prouer. 2. Et qui iniqꝫ agunt auferentur ab ea. Esdre. 6. Tollatur lignum de domo eius. idest euellatur. & inde מַסָּח Masach. i. deuastatio vel demolitio: secundum hebreos. 4. Reg. 11. Et custodietis domus mesach. pro quo hebrei legunt. Et custodietis excubias domus a demolitione siue a deuastatione. vel sic. Et custodietis custodiam domus ruinose. Potest etiam esse nomē proprium sicut est in littera nostra.

deuastatio

Libare. נָסַךְ Nasach. libare. fundere. miscere. conflare. constituere ordinare. ordiri. Exo. 25. In quibus offerenda sunt libamina. Pro quo hebrei legunt. In quibus libandum est. Et in eodem. 30. Nec libabitis. pro quo he. le. Et libamē nō libabitis super illud. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Nu. 28. Et libabitis vini quartam partem hyn. 2. Reg. 23. Sed magis eam libauit domino. Esa. 29. Quoniam miscuit vobis dominus spiritum soporis. Osee. 9. Non libabunt domino vinum. & inde נֶסֶךְ Nesech. idest libamē seu libatio. Nu. 28. Iuxta omnem ritum sacrificii matutini & libamentorum eius. Et in eodem. Et liba que rite fundūtur. Et in eo. Libamenta autem vini que per singulas singulas fundenda sunt victimas. Deut. 32. Bibebant vinum libaminū suorum. Hiere. 32. Et libabant diis alienis libamina. Ioel. 1. Periit sacrificiū & libatio de domo dñi. Et in eo. 2. Sacrificiū & libamen domino deo nostro. & inde מֶסֶךְ Mesech. seu מִמְסָךְ Mimsach. idest mixtum: seu libamen vel libatio. Ps. 74. Quia calix in manu domini vini meri plenus mixto. Esa. 65. Et libatis super eam. pro quo hebrei legunt. Et impletis ipsum meri libatione seu mixtione. De quo vide supra in dictione מָנָה Mana. Item נָסַךְ Nasach. idest conflare. Esa. 40. Nunquid sculptile cōflabit faber. Et in eo. 44. Et sculptile conflauit ad nihil vtile. Hiere. 10. Quoniā falsum est quod conflauit. Et inde נְסֶךְ nesech. idest conflatile Esa. 48. Et sculptilia mea & conflatilia mandauerunt ista. Ponitur etiam pro simulachro. Esa. 41. Et vētus & inane simulachra eorum. Dañ. 11. Insuper & deos eorum & sculptilia eorum. & inde מַסֵּכָה Masecha. idest conflatile: seu fusile. Exo. 32. Fecerūtqꝫ sibi vitulum conflatilem. Et in eo. 34. Deos cōflatiles non facies tibi. Osee. 13. Feceruntqꝫ sibi cōflatile de argento suo. Item נָסַךְ Nasach. idest constituere. seu ordinare. Ps. 2. Ego aūt constitutus sum rex ab eo. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Ego autem ordinaui regem meum. Prouer. 8. Ab eterno ordinata sum. & inde נְסִיכִים nesichim. idest principes seu rectores. & solum inuenitur in nu. plu. Ps. 82. Et sicut zebee & salmana omnes principes eorum. Significat etiam predicta dictio ordiri. vt Esa. 30. vt ordiremini telā & nō per spūm meum. & in eo. 25. Et telā quā ordituis est sup oēs natiōes. & inde מַסֵּכָה Masecha. siue מַסֵּכֶת Masacheth. i. tela seu licīū vt in duobus locis predictis. & Iudi. 16. Si inquit septē crines capitis mei cum licio plexueris. Et in eodem. Extraxit clauum cū criniibus & licio. Ponitur etiam pro pallio. Esa. 28. Et pallium breue vtrūqꝫ operire non potest.

Libare. Miscere. Libamētū Libamen. Libatio. Mixtum. Libatio. Conflare. Cōflatile. Simulachrum. Cōflatile. Cōstituere Ordinare Principes. Ordiri. Licium. Pallium.

נָסַע naſaa. Pergere. proficiſci. progredi. recedere. moueri Gen. 12. Perrexitqꝫ abraam vadens & vltra progrediens ad meridiē. Et in eo. 20. Profectus ide Abraā venit in terram austral em. Et in eodem. 33. Gradiamur simul. Pro quo hebrei legunt. Proficiscamur & ambulemus. Et in eodem. 46. Profectusqꝫ israel cum omnibus que habebat. Exo. 12. Profectiqꝫ sunt filii israel de ramases. Et in eodē. 13. Viderunt egyptios post se. pro quo he. le. Et viderunt & ecce egyptus proficiscebatur siue pergebat post se. & in eodē 14. Tollensqꝫ se angelus domini. i. mouit se siue ꝑfectus est angelus dñi. Nu. 10. Quando mouēda sunt castra. Et in eo. Mouebūt castra primi qui sunt ad orientalē plagā. & in eo. Leuabunt tentoria qui sunt ad meridiē. pro quo he. le. Mouebunt castra. Et in eo. Mouerūtqꝫ castra primi iuxta imperiū dñi. Et in eo. Profectiqꝫ sunt de monte dñi. Et in eodē. Cumqꝫ eleuaretur arca. idest cumqꝫ moueretur arca. Et in eo. 11. Ventus aūt egrediens a dño. i. pergens. Et in eo. 33. Profecti igitur de rameses. Et in eodem. Inde egressi venerunt contra phiairoth. Esdre. 8. Promouimus ergo a flumine Aua. 1. Profecti sumus. Ponitur etiam pro auferre. vt Iob. 4. Qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis. Esa. 38. Generatio mea ablata est. Et inde verbū tertie coniugationis. i. proficisci facere seu mouere facere. Beatus hieronymus transtulit Tollere seu extrahere aut transferre. Exo. 15. Tulit autem moyses israel de mari rubro. idest proficisci fecit. Iudi. 16. Et apprehēdit ambas porte fores. idest tulit seu extraxit. Et in eo. Extraxit clauū cū criniibus. 3. Reg. 5. Precepitqꝫ rex vt tollerent lapides grandes. 4. Reg. 4. Et cum plena fuerint tolles. Eccls. 10. Qui transfert lapides & inde מַסָּע Masaa. idest profectio. Gen. 13. Reuersusqꝫ est per iter quo venerat. idest per profectiones quibus venerat Deut. 10. Vade & precede populum. Pro quo hebrei legūt. Vade in profectione ante populum. idest perge ante populum. & in plurali. מַסָּעִי Masee. Pro quo beatus hieronymus transtulit Mansiones. nu. 33. He sunt mansiones filiorum israel. Et in eodem. Quas descripsit moyses iuxta castrorū loca que domini iussione mutabant. Pōitur etiam מַסָּע masaa pro armis bellicis. Iob. 41. nec hasta nec thorax. ꝑ quo hebrei legunt. Hasta & arma & thorax.

Nesach. Ascendere. scandere. Ps. 138. Si ascendero in celum tu illic es. Et inde verbum tertie coniugationis ꝙ significat ascendere facere. siue eleuare vel educere de aliquo profundo. Dañ. 3. porro viros illos qui miserant sydrach misach & abdenago. Pro quo hebrei legunt. Qui ascēdere fecerant. Et in eodem. 6. Et danielem precepit educi de lacu. & in eodem. Eductusqꝫ est daniel de lacu.

Tollere. Extrahere. Trāsferre. Profectio Mansiones arma: ascendere. Educere.

נָעַל naal. Claudere. offirmare. scilicet clausura vel sera. claudere. Iudi. 3. Clausis diligentissime ostiis cenaculi & offirmatis sera. Et in eodem. Viderunt clausas fores cenaculi. Canti. 4. Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus. idest clausus. & inde מָנְעוּל manul. idest sera seu vectis quo ostium clauditur. Nec. 3. Et statuerunt valuas eius & vectes. in alio vero loco. Beatus hieronymus transtulit Pesulum ostii. Canti. 5. Pesulum ostii mei aperui dilecto meo. Item נָעַל naal. idest calciare. 2. Paralipo. 28. Cumqꝫ vestitisset eos & calciassent. Ezech. 16. & calciaui te hyacintho. & inde נָעַל naal. cum accentu in prima. idest calciamentum. Exo. 3. Solue calciamentum de pedibus tuis. Deut. 25 Et tollet calciamentum de pede eius. Et in eodem. Et vocabitur nomen eius in israel domus discalciati. Pro quo hebrei legunt. Domus discalciati calciamenti. ꝑs. 59. In idumeam extendam calciamentum meum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנְעָל manal. Deut. 33. ferrum & es calciamentum tuum. & in plurali נְעָלִים nealim si ue מִנְעָלִים naalaim. Exo. 12. Et calciamenta habebitis in pedibus. Esa. 5. nec rumpetur corrigia calciamenti eius. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet calciamentorum eius. Et in eodem. 11. Ita vt transeant per eum calciati. pro quo

Offirmare Claudere. Cōcludere Vectis. Pesulum. Calciare. Calciamētum. מָנְעָל calciamētū נְעָלִים calciamēta נַעֲלַיִם

© Biblioteca Nacional de España

hebrei legunt. vt transeant per eum cū calciamētis. Amos. 2. Et pauperem pro calciamentis. Reperitur etiam נַעֲלוֹת Naaloth. secundum terminationem pluralem femininorū Ioſ. 9. Calciamenta quę perantiqua que ad indicium vetuſtatis pitatiis conſuta erant.

Calciamēta.

נַעַם Naam. ſuaue vel iocundum eſſe: ſeu dulce vel amenū eſſe. placere. decorum eſſe. 2. Reg. 1. frater mi ionatha decore nimis. Pro quo hebrei legūt. frater mi ionatha iocūdus vel ſuauis fuiſti mihi nimis. ſiue placuiſti mihi nimis aut decor⁹ fuiſti mihi nimis. p̄s. 140. Et audiāt verba mea quoniam potuerunt. pro quo beatus hierōymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Et audient verba mea quoniam decora ſunt. Prouer. 2. Et ſcientia anime tue placuerit. Et in eo. 9. Et panis abſconditus ſuauior eſt. Et in eodem. 24. Qui arguunt eum laudabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et arguētibus ſuaue ſiue iocūdum eſt. & inde נְעִים naim. i. iocūdus. ſuauis. decorus. egregius. 2. Reg. 23. Egregius pſaltes iſrael. Ps. 80. Pſalterium iocundum cum cithara. Ps. 132. Ecce q̄ bonum & q̄ iocundum. p̄s. 134. Pſallite nomini ei⁹ quoniam ſuaue eſt. Ps. 146. Deo noſtro ſit iocunda decoraq̄ laudatio. Prouer. 22. Que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam in ventre tuo. Et in eo. 24. Vniuerſa ſubſtantia preciosa atq̄ pulcherrima. & in plu. נְעִימִים Neimim. 2. Reg. 1. Saul & ionathas amabiles & decori valde. Iob. 31. Complebunt dies ſuos in bono & annos ſuos in gloria. pro quo hebrei legunt. Et annos ſuos in iocunditatibus vel in ſuauitatibus. Et inde נְעַם Noam. ideſt iocunditas. vel ſuauitas. aut decor. p̄s. 90. Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et ſit decor dñi dei noſtri ſuper nos. Prouer. 16. Fauus melis compoſita verba. pro quo he. le. Fauus melis verba iocunditatis vel ſuauitatis. Et in plu. נְעִימוֹת Neimoth. p̄s. 16. Delectationes in dextera tua in eternum. pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio trāſtulit. Decores in dextera tua eternos. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio. p̄s. 140. & non cōmunicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Nec comedere in deliciis eorum. ideſt in ſuauitatibus eorum. Scribitur etiam cū nun in fine & dicitur נַעֲמָן naaman. & in plu. נַעֲמָנִים naamanim. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelem. Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes iocundas vel ſuaues.

Placere. Egregius. Iocūdus. Suaue. Pulchrus Decori. Iocunditates Decor. Decores. Delicie Iocūde

נַעַן Naas. Genus arboris humilis. & ſcribitur cum duplici ſādich & dicitur נַעֲצוּץ naaſus. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſaliunculam. Eſa. 55. pro ſaliuncula aſcēdet abies. Et in plu. נַעֲצוּצִים naaſuſim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit fruteta. Eſa. 7. Et vniuerſis frutetis & in vniuerſis foraminibus.

Saliūcula Fruteta.

נָעַר Naar. excutere. cōcutere. expergiſci. ſiue conſurgere. Exo. 14. Et inuoluit eos dominus in mediis fluctib⁹. pro quo hebrei legunt. & excuſſit dñs egyptios in medio maris. Ps. 135. Et excuſſit pharaonem & virtutem eius in mari rubro. Iudi. 16. Egrediar ſicut ante feci & me excutiā. Nec. 5. Inſuper excuſſi ſinum meum & dixi: ſic excutiet deus omnem virum. Iob. 38. Et excuſſiſti impios ex ea. Ps. 108. Et excuſſus ſum ſicut locuſta. Eſa. 33. Et concuſſa ē baſan & carmelus. Et in eo. Et excutit man⁹ ſuas ab omni munere. Et in eodem. 52. Excutere de puluere. Hiere. 51. Excutient comas veluti catuli leonum. Significat etiam expgiſci vel conſurgere. Zach. 2. Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo. & inde נָעַר nóar. ideſt excuſſio. p quo beatus hieronymus trāſtulit tempeſtatem. Iob. 36. Morietur in tempeſtate animæ eorum. & inde נְעֹרֶת neoreth. i. ſtuppa. ſeu fauilla ſtuppe q̄ excutitur ex lino. Iudi. 16. Quomodo ſi rūpat quis filum de ſtuppa. Eſa. 1. Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe. Itē נַעַר ndar. i. puer. iuuēis. adoleſcēs. Geñ. 37. Paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer. Et in eo. Puer non comparet. Ruth. 2. Dixitq̄ booz iuueni qui preerat meſſoribus. 1. Reg. 1. puer autem erat adhuc infantulus. Prouer. 1. Et adoleſcenti ſcīētia & intellectus. Hiere. 1. Quia puer ego ſum. Accipitur ēt pro miniſtro vel famulo. eo quod communiter puer maiori & ſeniori miniſtrat. Iudi. 7. Deſcendat tecum phara puer tuus. ideſt miniſter vt famulus tuus. 4. Reg. 5. Dixitq̄ giezi puer viri dei. i. miniſter eius. Ponitur etiam pro ignaro vel rudi. 2. Paralip. 13. Porro roboan erat rudis & corde pauido. Accipitur etiam pro quocunq̄ animali dum eſt in tenera etate. Zach. 11. Diſperſum non queret & contritum non ſanabit. pro quo hebrei legunt. puerum non queret. ideſt pecus tenerum non queret. Et in plurali נְעָרִים nearim. ideſt pueri. iuuenes. adoleſcentes. z. Reg. z. Surgant pueri. 3. Reg. zo. per pediſequos principum prouinciarum. pro quo hebrei legunt. p pueros principum prouinciarum. Et in eodem. Egreſſi ſūt autem pueri principū prouinciarum. Iob. z9. Videbāt me iuuenes & abſcondebantur. Ponitur etiam pro miniſtris. Nec. 5. Sed & miniſtri eorum depreſſerant populum. Et in genere femininо נַעֲרָה naara. Geñ. z4. puella decora nimis. Ruth. z. Cuius eſt puella hec. 3. Reg. 1. Queramus domino noſtro regi adoleſcentulam virginem. Et in plurali. נַעֲרוֹת nearoth. Geñ. z4. Igitur rebecca & puelle illius aſcēſis camelis ſecute ſunt virum. Exo. z. Et puelle eius gradiebātur per crepidinē aluei. Eſter. z. querātur regi puelle virgines. & ide נְעוּרִים neurim. i. puericia. iuuētus. & declinatur tantum pluraliter. p̄s. 128. Sepe expugnauerunt me a iuuētute mea. p̄s. 127. Ita filii excuſſorum. pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Ita filii iuuentutis. Poteſt etiam legi excuſſorum ſecundum primam ſignificationem. Reperitur etiam נְעוּרוֹת neuroth. ſecundum terminationem pluralem femininorum. Hiere. 3z. Iugiter facientes malum in oculis meis ab adoleſcentia ſua.

Stuppa. Fauilla נְעֹרֶת Puer. Iuuenis. Adoleſcēs Miniſter. Famulus. Rudis. Pecus tenerum. נְעָרִים Pueri. Iuuenes. Miniſtri. נַעֲרָה Puella. Adoleſcentula. נְעוּרוֹת Puelle. נְעוּרִים Iuuentus. adoleſcētia

נָפַח naphach. inſuflare. inſpirare. exſuflare. ſpirare. ſuccendere. affligere. Geñ. z. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculū vite. Eſa. 54. Ecce ego creaui fabrum ſuflantem in igne prunas. Ezech. zz. Vt ſuccendā in ea ignē ad cōflandū ideſt ad ſuflandum. Et in eodem. 37. Et inſufla ſuper interfectos iſtos. Aggei. 1. Et intuliſtis in domum & exſuflaui illud. Malach. 1. & exſuflatis illud. Hiere. 15. Defecit anima eius. ideſt ſpirauit. ponitur etiam pro ſuccendere. Iob. zo. Deuorabit eum ignis qui non ſuccenditur. Et in eo. 41. Si cut olle ſuccenſe atq̄ feruentis. Hiere. 1. Ollam ſuccenſam ego video. & inde מַפּוּחַ mapúach. ideſt ſuflatorium quo ignis ſuccenditur. Hieremie. 6. Defecit ſuflatorium in igne. ponitur etiam predicta dictio pro affligere. Iob. 31. Et animam agricolarum eius afflixi. & ide מַפָּח mapach. ideſt dolor ſeu afflictio. pro quo beatus hieronymus tranſtulit abominationem. Iob. 11. Et ſpes illorum abominatio anime.

Naphach. inſuflare. Inſpirare Suflare. Inſuflare. Exſuflare. Spirare. Succēdere מַפּוּחַ Suflatorium Affligere. מַפָּח abominatio

נֹפֶךְ Nópech. carbunculus lapis preciosus. Exo. z8. In ſecūdo. ſcilicet verſu carbūculus & ſapphyrus & hyaſpis. Ezech. z8. Sapphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

נֹפֶךְ Carbūculꝰ

נָפַל Naphal. cadere. concidere. ruere. corruere. iacere. irruere. inferiorem eſſe. tranſfugere. Geñ. 4. Et cōcidit vultus eius. & in eo. Cur concidit facies tua. Et in eodem. 15. Sopor irruit ſuper abraam & horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. ideſt cecidit ſuper eum. Et in eodem. 17. cecidit Abraam in faciem ſuam. Et in eodem. z4. Deſcendit

נָפַל Concidere Irruere. Cadere.

© Biblioteca Nacional de España

de camelo. pro quo hebrei legunt. Cecidit de camelo. Et in eodem. 25. Coram cunctis fratribus suis obiit. idest cecidit. Et aliqui hebrei exponunt sic. scilicet cecidit ei possessio coram cunctis fratribus suis. Et in eodem. 50. Quod cernens Ioseph ruit super faciem patris. Leuit. 26. Et corruent corā vobis. Et in eodem. Cadēt inimici vestri gladio. Nu. 6. Ita tamen vt dies priores irriti fiant. Pro quo hebrei legunt. Et dies priores cadant. idest cadant de numero vt nō computentur. Deut. 22. Et sis reus labēte alio & in preceps ruēte. Ioſ. 2. Etenim irruit in nos terror vester. Iudi. 7. Et oēs orientales populi iacebant in valle. 2. Regū. 1. Sciebam enī q̄ viuere non poterat post ruinam. idest postq̄ cecidit. 3. Reg. 8. Non cecidit nec vnus quidem sermo. 4. Reg. 10. vide ergo nunc quoniam non cecidit de sermonibus domini in terram. Nee. 6. Et concíderent intra semetipsos. pro quo hebrei legunt. Et ceciderunt valde in oculis suis. idest inferiores sibi ipsis videbantur ex quo non preualuerant aduersus hebreos. Et simile verbum habetur. Iob. 12. Vbi dicitur nec inferior vestri sum. p̄ quo in hebreo legitur. Nec cadens ego a vobis. & est sensus sicut in littera nostra. & in eodem. 14. Mons cadens defluit. pro quo hebrei legunt. Mons cadens cadet siue corruet. Ps. 19. Ipsi obligati sunt & ceciderunt. Ps. 36. Cum ceciderit non collidetur. Ps. 144. Alleuat dominus omnes qui corruunt. Esa. 9. Et cecidit in israel. Et in eodem. 14. Quomodo cecidisti de celo lucifer Et in eodem. 21. Cecidit cecidit Babylon. Hiere. 51. Et cadent interfecti in terra chaldeorum. Et in eodem. Subito cecidit babylon. Ioēl. 2. Sed & per fenestras cadent. Amos 8. Et cadent & non resurgent. Et aliquando scribitur cum duplici lamed. Ezech. 28. Et corruent interfecti in medio eorum. Significat etiam transfugere aut profugere. vel adiungere se aliis. 1. Reg. 29. Ex die qua transfugit ad me. 4. Reg. 7. Venite ergo & transfugiamus ad castra syrie. 1. Paralip. 12. Periculo capitis nostri reuertetur ad dominum suum. idest transfugiet ad dominum suum. Et in eodem. trāsfugerunt ad eum de manasse. Hiere. 21. Qui egressus fuerit & transfugerit ad chaldeos. Et in eodem. 37. Ad chaldeos profugis. Et in eodem. 52. Et de profugis qui transfugerant ad regem babylonis. Esa. 54. Aduena quondam tuus adiungetur tibi. Inde verbum tertie coniugationis. idest cadere facere: seu proiicere: vel dimittere: siue ꝓsternere. Iudi. 2. nō diuisērūt adinuentiōes suas. i. nō ꝓiecerūt. 1. Reg. 3. Non cecidit ex omnibus verbis eius in terra. pro quo hebrei legūt. Nō cadere fecit: siue nō proiecit ex oībus verbis eius. Iob. 29. Et lux vultus mei non cadebat in terra. p̄ quo he.le. Et lucē vultus mei non faciebant cadere. p̄s. 105. vt p̄ sterneret eos ī deserto. i. cadere faceret. sīgnāt ēt sortē ꝓicere. i. sorte mittere vel sorte diuidere. Ioſ. 13. Veniat ergo in partē hereditatis israel. pro quo he.le. Proiice eā in hereditatē israeli. i. sorte diuide eā. & in eo. 23. Et nūc quia sorte diuisi. p̄s. 77. Et sorte diuisit eis terrā in funiculo. Prouer. 1. Sortē mitte nobiscū. Ione. 1. venite & mittamus sortes. Et in eo. & miserunt sortes & cecidit sors super ionam. Et ide verbū quarte cōiugatiōis. i. prosternere se siue iacere. Deut. 9. Et procidi añ dñm sicut prius quadraginta diebus. i. iacui siue prostratus sum ante dñm. Et in eo. Et iacui corā domino quadraginta diebus & noctibus. Et in eo. Quib⁹ eū supplíciter deprecabar. pro quo he.le. Quibus iacui siue q̄ bus prostratus fui. Pōitur ēt ꝓ subiicere. Geñ. 43. Et violēter subiiciat seruituti & nos & asinos nostros. & inde מַפָּלָה Mapala. i. ruina. Esa. 17. Et erit quasi acervus lapidum in ruina. Et in eo. 23. posuerunt eā in ruinā. & in eo. 25. vrbē fortē in ruinā. Ezech. 3. Et in ruina eius habitabūt vniuersa volatilia celi. & inde מַפָּל Mapal. i. quisquilie que cadūt de frumento. Amos. 8. Et quisquilias frumenti vendamus & inde מַפֹּלֶת Mapoleth. idest cadauer. Iudi. 14. Declinauit vt videret cadauer leonis. & in numero plurali מַפְּלֵי Mapale. & ponitur pro membris. Iob. 41. Membra carniū eius coherentia sibi. Et inde נֵפֶל nēpel. idest abortiuus: eo quod cadit ex vtero. Iob. 3. Aut sicut abortiuū absconditum non subsisterē. Ps. 57. Supercecidit ignis: non viderunt solem. Pro quo btūs hiero. in psalterio iuxta he.ve. transtulit. quasi abortiuum mulieris quod non vidit solem. Eccl's. 6. pronuncio q̄ melior illo sit abortiuus. & ide נְפִילִים nephilim. idest gigantes. eo quod propter sui magnitudinem ceteri humiliores videntur cadere ante eos. vel quia irruit timor eorum super alios. Geñ. 6. Gigantes autem erant super terram in diebus illis. Nu. 13. Ibi vidimus monstra quedam filiorum Enach. pro quo hebrei legunt. Ibi vidimus gigantes filios enach.

Kuere. Corruere.

Iacere.

Concidere Inferiorē esse.

Defluere.

Trāsfugere

Profugere

Adiungi.

Dimittere

Cadere facere.

prosternere

Sortē diuidere. Sortē mittere.

Prosternere se. Iacere.

Subiicere. מַפָּלָה Ruina.

נָפַל quisquilie. מַפֹּלֶת Cadauer. מַפָּלֵי Membra. נֵפֶל Abortiuus נְפִילִים Gigantes.

נָפַץ Napas. dispergere. disgregare. disseminare. diuidere. allidere. collidere. conterere. confringere. Geñ. 9. Et ab his dissemínatum est omne genus hoīm super vniuersam terram. pro quo hebrei legunt. & ab his dispersa ē omnis terra. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eo. 11. Anteq̄ diuidamur in vniuersas terras. & in eo. Inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum. Et in eo. 49. & dispergam eos in israel. 1. Reg. 13. quia vidi q̄ populus dilaberetur a me. idest dispergeretur a me. 2. Reg. 18. fuit autem ibi prelium dispersum super faciē vniuerse terre. 3. Reg. 22. Vidi cunctum israel dispersum in montibus Hiere. 9. Dispergā eos in gentibus. & in eodem. & omnis grex eorum dispersus est. Esa. 33. Ab exaltatione tua dispersi sunt gentes. Hiere. 13. Et dispergā eos virum a fratre suo. Ezech. 20. & cōgregabo vos de terris in quibus dispsi estis Soph. 3. supplices mei filii dispersorum meorū. hebrei tñ ī p̄dicto loco dicūt q̄ est nomē proprium & legunt sic. Atharai filia phusai. & interpretatis his nominibus est sensus sicut in littera nostra. Significat etiam allidere. vel cōfringere. vt Iudi. 7. Et hydrias confregissent. p̄s. 2. Et tanq̄ vas figuli confringes eos. Ps. 136. & allidet parvulos tuos ad petrā. Esa. 27. sicut lapides cineris allisos. Hiere. 4. & lagūcu las eorū collident. & in eodem. 22. nunquid vas fictile atq̄ cōtritum vir iste hieconias. & in eo. 51. Collidis tu mihi vasa belli: & ego collidā in te gentes. & in eo. & collidam in te equum & equitē eius. & inde נֵפֵץ nephes. i. allisio. Esa. 30. Allidet in turbine. pro quo he.le. Allisio turbinis. & inde מַפֵּץ Mapas. i. instrumentum siue vas quo aliquid conteritur & dissipatur. Ezech. 9. & vniuscuiusq̄ vas interitus in manu eius.

Dissemiar.

Diuidere. Dispgere.

Cōfrigere. Allidere.

Collidere. Conterere

נֵפֵץ Allisio. מַפֵּץ Interitus.

נָפַק Naphac. in ligua chaldaica significat egredi: siue educere. Dañ. 2. & egressa sententia sapientes interficiebātur. & in eo. qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babylonis. & ī eo. 3. egredímini & venite: statīq̄ egressi sūt & inde נַפְקַת napcath. idest sumptus. expense. Esdre. 6. Sūptus autem de domo regis dabuntur. & in eodem. Studio se sumptus dentur viris illis.

נָפַק Egredi. נַפְקַת Sumptus

נֶפֶשׁ Nephes. Anima. Geñ. 1. Producat terra animam viuentem. & in eodem. 2. & factus est homo in animam viuentem. & in eodem. 19. Salua animam tuam. & in eodē. 35. egrediente autem anima eius pre dolore. Exo. 12. Peribit anima illa de israel. & in eodem. 21. Reddet animā pro anima. Leuit. 5. Si peccauerit anima. Nu. 15. Quod si anima vna nesciens peccauerit. Deut. 6. & ex tota anima tua. 1. Regum. 25. erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viuentium apud dominum deum tuum: porro ini

נֶפֶשׁ anima.

© Biblioteca Nacional de España

micorum tuorum anima rotabitur. 3. Reg. 17. Reuertatur obsecro anima pueri huius in viscera eius. Et in eodem. 19 Tolle animam meam. Iob. 1. Cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Et in eodem. 21. Et anima eius quodcunq; voluit hoc fecit. Ps. 23. qui non accepit in vanum animā suam. Ps. 104. ferrum pertransiuit anima eius. Ps. 118. & anima mea cognoscet nimis. Prouer. 27. Anima saciata calcabit fauum. & communiter est generis feminini: vt patet i aliquibus locis predictis. & aliquando reperitur in genere masculino. vt Geñ. 46. Omnes anime quattuordecim. vbi in hebreo illud quattuordecim est generis masculini. & iungitur cū hoc nomīe aīe. & in eo. Anime duc. Vbi pro eo qđ in littera nostra est due in hebreo est שְׁנַיִם Senaim. q̄ est generis masculini. Nume. 31. vnam animam ex quingētis tam ex hominibus quam ex iumentis. vbi pro eo quod in littera nostra est vnam in hebreo est אֶחָד Echad. quod est generis masculini. & aliquando accipitur pro toto homine seu pro corpore animato. vt in aliquibus locis predictis. & Geñ. 14. Da mihi animas. ideſt da mihi homines. Et in eo dem. 46. Omnes anime domus iacob que ingresse sunt in egyptum. Ponitur etiam pro semetipso. Ps. 104. vt erudiret principes eius sicut semetipsum. Deut. 21. Dimittes eā liberam. pro quo hebrei legunt. Dimittes eam anime sue. ideſt sibiipsi: vt sit in sua libera potestate. Hiere. 51. Iurauit dominus exercituum per animam suam. ideſt per semetipsum. sicut exponunt hebrei. Amos. 6. Iurauit dominus deus in anima sua. ponitur etiam pro mortuo. ideſt pro morticino anime humane. Nu. 6. super mortuum non ingredietur. pro quo hebrei legūt. & super omnes animas mortui seu morticini non ingredietur. & in eodem. quia peccauit super mortuum. pro quo hebrei legunt. Quia peccauit super animam. ideſt super morticinum anime humane. & in eo. 19. Omnis qui tetigerit humane anime morticinū. Ponitur etiam pro desiderio. Ps. 26. Ne tradideris me in animas tribulantium me. ideſt in desideria tribulantiū me. Ponitur etiam pro halitu. Iob. 41. Halitus eius prunas ardere facit. Et in plurali נְפָשׁוֹת nephasoth. secundum terminationem femininorum. Ps. 71. Et animas pauperum saluas faciet. Ezech. 13. Vt interficerent animas que non moriuntur. Reperitur etiam נְפָשִׁים nephasim secundum terminationem masculinorum. Vt in eodem. Et dimittam animas quas vos capitis animas ad volandum. & inde verbum נָפַשׁ naphes: qđ significat refrigerare. vel requiescere aut recreare. vel animari. ideſt animam sumere. Exodi. 23. Et refrigeretur filius ancille tue & aduena. Et in eodem. Septimo autem ab opere cessauit. pro quo hebrei legunt. Septimo autem quieuit & requieuit. siue refrigeratus est. Loquitur enim scriptura de deo more humāo: sicut de homine dicitur q̄ refrigeratur & requiescit perfecto opere. Ponitur etiam pro refocillari. 2. Regum. 16. Et refocillati sunt ibi.

Homo. Semetipz Mortuus morticinū Halitus. נְפָשׁוֹת anime. נְפָשִׁים Anime. נָפַשׁ refrigerar. Requiescere Refocillar

נֵץ Nes. Accipiter. Leuit. 11. Et accipitrem iuxta genus suum.

accipiter.

נָצַב Nasab. Constituere. statuere. erigere. stare. 3. Regum. 22. Nec erat tunc constitutus rex in edom. Esa. 3. Stat ad iudicium dominus. Threñ. 2. firmauit dexteram suam quasi hostis. ideſt statuit dexteram suam siue stetit dexteram sua. Zach. 11. Et quod stat nō enutriet. Et aliquando scribitur sine nun. De quo vide supra in dictione יָצַב Iasab. & inde נְצִיב Nesib. ideſt statua siue statio. Geñ. 19. Que versa est in statuam salis. 1. Paralipo. 11. Et statio philistinorum in bethleem. Significat etiam prepositum seu prefectum. 3. Regum. 4. Habebat autem salomon duodecim p̄fectos super omnem israel. Et in eodem. Nutriebantq; eos supradicti regis prefecti. Et inde מַצֵּבָה Maseba. ideſt statio siue statua. vt Esa. 22. Et expellam te de statione tua. ponitur etiam pro titulo vel statua. Geñ. 35. Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius: hic est titulus monumenti rachel. Exo. 23. & confringes statuas eorum. vide etiam de hoc supra in dictione יָצַב Iasab. Ponitur etiam נְצָב Nisab pro capulo gladii. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. Item נָצַב nasab. in lingua chaldaica significat plātare. & inde נְצֶבֶת niscbeth. ideſt plantatio. Dañ. 2. De plantatione eris & ferri oriebatur.

Statuere. Stare. נְצִיב Statua Statio. prefectus

Statio. Titulus. statua. נְצָב Capulus. נָצַב Plantare. נְצֶבֶת Plātatio.

נָצָה Nasa. Iurgari. rixari. litigare. litem concitare. vastare. florere. volare. Exo. 2. Conspexit duos hebreos rixātes. Et in eodem. 21. Si rixati fuerint viri. Leuit. 24. Iurgatus est in castris cum viro israelita. Nume. 26. qui surrexerunt contra moysem & Aaron. pro quo hebrei legunt. qui iurgati sunt. Et in eodem. Quando aduersus dominum rebellauerunt. Pro quo hebrei legunt. Quando iurgati sunt aduersus dominum. Et in titulo. Ps. 59. Vbi dicitur: cū succendit mesopotamiam syrie. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum pugnauit aduersus syriam mesopotamie. Et inde מָצָה Masa. ideſt rixa. contētio. iurgium. Prouer. 16. Qui meditatur discordias diligit rixas. Esa. 41. Viros rebelles tuos. Pro quo hebrei legunt. viri contentionis tue siue iurgii tui. ideſt iurgantes aduersum te. Et in eodem. 58. Ecce ad lites & ad contentiones ieiunatis. Significat etiam supradicta dictio: vastare. Hiere. 4. Ciuitates tue vastabuntur. Esa. 37. In erradicatione collium compugnantiū. Pro quo hebrei legunt. In erradicationem collium deuastorum seu desertorum. & secundum primam significationem potest legi sicut est in littera nostra. significat etiam florere seu germinare. Canti. 6. Si germinassent mala punica. Et in eodem. 7. Si floruerunt mala punica. Vide etiam de hoc supra in dictione נוּן nus. significat etiam volare. vt Threñ. 4. Iurgati quippe sunt & commoti. pro quo hebrei legunt. Volauerunt & commoti sunt. Potest etiam legi sicut est in lra nra. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine loco he. vt Hiere. 48. Date florem moab quia florens egredietur. pro quo he. le. Date alam seu pennam moab. quia volans volabit. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et inde מְנוֹסָה. ideſt pluma. Leuit. 1. Vesiculam vero guttu ris & plumas proiiciet. Ezech. 17. Plena plumis & varietate. Et in eodem. Magnis alis multisq; plumis.

Pugnare מָצָה Rixa. Contētio. Vastare. Germinare. Florere. Volare. נוֹצָה Pluma.

נָצַח Nasach. Triumphare. superare. vincere. seu victoriam obtinere. instare. solicitare. vrgere. Prefectum seu prepositum esse. 1. Reg. 15. Porro triumphator israel non parcet tibi. 1. Paralip. 15. In citharis pro octaua canebant epinicion. pro quo he. le. canebāt ad vincendum seu pro victoria. & est idem cum littera nostra: nam epinicion grece carmen triumphale significat. & in titulo. Ps. 4. vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit victori in cantis psalmus dauid. & sic in aliis titulis psalmorum. Dañ. 6. Igitur daniel supabat oēs principes. Malach. 3. Victor in psalmis canentem. significat ēt instare. vel vrgere. seu prepositū vel prefectum esse. 2. Paralip. 2. Prepositosq; eorum tria millia. ideſt illos qui instabant operibus. Et in eodem. Tria autem millia sexcentos prepositos operum populi. Esdre. 3. Vt vrgerent opus domini. Et in eodem. Vt instarent sup eos q faciebāt opus. & inde נָצָח nesach. i. fortitudo. virtus. Esa. 63. Et detraxi in terram virtutem eorum. Ponitur etiam pro sanguine in quo est fortitudo & vita. Et in eodem. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea.

triūphare. Vincere. Superare. Prepositū esse. Vrgere. Instare. נֶצַח Virtus. sanguis

© Biblioteca Nacional de España

significat etiam eternum seu perpetuum. vt. Ps. 12. Vsque quo domine obliuiscéris mei in finem. ideſt in eternum. Ps. 48. Et viuet adhuc in finem. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et viuet vltra in ſempiternum. Eſa. 13. Non habitabitur vſq; in finem. ideſt vſq; in eternum. Hiere. 15. Quare factus eſt dolor meus perpetuus. Threñ. 3. Periit finis meus. pro quo ſecundum primam ſignificationem aliqui hebrei legunt. Periit victoria mea. poteſt etiam legi ſic piit eternitas ſeu perpetuitas mea. Ponitur etiam pro ſeculo. Eſa. 64. In ſecula ſeculorum non erit tranſiens per eam. Et inde נְצַחַת niſachath. ideſt fortis ſeu perpetua. Beatus hieronymꝰ trā ſtulit. contentioſam. Hiere. 8. Quare auerſus eſt populus iſte in icruſalem auerſione contentioſa.

Sépiternū
Perpetuꝰ Finis.
Seculum. נְצַחַת
Cōtentioſa

נָצַל Nasal. eripere. liberare. euadere. eruere. Auferre. abſtrahere. ſpoliare. Geñ. 37. Volens eripere eū de manibus eorum. Exo. 5. Et non liberaſti eos. Et in eodem. 18. Et eruit me de gladio pharaonis. Deut. 23. Non trades ſeruum domino ſuo qui ad te cōfugerit. ideſt qui ad te euaſerit. Ioſ. 2. Et eruatis animas noſtras a morte. 2. Reg. 22. in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum ſuorum. 2. Reg. 20. Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt. Et euadat oculos noſtros. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 4. Reg. 18. Eruens liberabit nos dominus. Iob. 5. In ſex tribulationibus liberabit te. Ps. 32. Vt eruat a morte animas eorum. pꝫ. 33. Et de omnibus his liberauit eum dominus. Ps. 85. Et eruiſti animam meam ex inferno inferiori. Eſa. 20. Vt liberarent nos a facie regis aſſyriorum. Et in eo. 37. Et tu poteris liberari. Hiere. 7. Et dixiſtis liberati ſumus. Ezech. 14. Ipſi iuſtitia ſua liberabunt animas ſuas. Amos. 4. Quaſi torris raptus ab incendio. ideſt liberatus vel erutus ab incendio. Zach. 3. Nunquid non iſte torris eſt erutus de igni. Et inde הַצָּלָה Hasala. ideſt liberatio. Eſter. 4. Per aliam occaſionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt. Refrigerium & liberatio ſtabit iudeis de loco alio. Significat etiā aufferre vel ſpoliare. ſeu diripere. Geñ. 31. Tulitq; deus ſubſtantiā patris veſtri & dedit mihi. Et in eodem. Sed deus tulit opes patris noſtri & eas tradidit nobis. Exo. 3. Et ſpoliabitis egyptum. Et in eo. et ſpoliauerūt egyptios. ideſt abſtulerunt ab eis opes. Et in eodem. 33. Deposuerunt ergo filii iſrael ornamentum ſuum. 2. Paralip. 20. Et diripuerunt ita vt omnia portare non poſſent.

Eripeꝛe. Liberare. Eruere. Euadere.
הַצָּלָה Liberatio.
Tollere.
Spoliare. auferre. Deponere Diripere.

נָצַר Nasar. cuſtodire. ſeruare. vaſtare. Deut. 32. Et cuſtodiuit quaſi pupillam oculi. Et in eodem. 33. Et pactū tuum ſeruauerunt. Ps. 24. Requirentibus teſtamentum eius. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. His qui cuſtodiunt pactum eius. pꝫ. 33. Prohibe linguam tuam a malo. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Cuſtodi linguam tuam a malo. Ps. 118. Quia iuſtificationes tuas exquiſiui. pro quo beatꝰ hieronymus tranſtulit. Quia precepta tua cuſtodiui. pꝫ. 140. Et oſtium circunſtantie labiis meis. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Serua paupertatem labiorum meorum. Prouer. 4. Cuſtodi illam quia illa eſt vita tua. Et in eo. 22. Oculi dñi cuſtodiunt ſcientiam. Et in eo. 27. Qui ſeruat ſicum comedet fructus eius. Eſa. 27. Ego dominus qui ſeruo eam. Et in eodem. Nocte & die ſeruo eam. Naum. 2. Qui cuſtodiat obſidionem. Et aliquando ſcribitur ſine nun. vt Eſa. 8. Liga teſtimonium. Pro quo hebrei legunt. Serua teſtimonium. Poteſt etiam deriuari a dictioue צָרַר ſarar. q̄ ſignificat ligare. ſicut eſt in littera noſtra. Et inde נֹצֵר noſer ideſt cuſtos. & in plurali נֹצְרִים Noſrim. 4. Reg. 18. A turre cuſtodum. Hiere. 4. Auditum eſt in ieruſalem cuſtodes venire de terra longinqua. Et in eodem. 31. Clamabunt cuſtodes in monte ephraim. Et inde נְצוּרוֹת Neſuroth. i. res obſeruate & occulte. Hiere. 33. Et annunciabo tibi grandia & firma que neſcis. pro quo hebrei legunt. Annunciabo tibi grādia & obſeruata vel occulta que neſcis. Et ide נְצוּרַת Neſurath. ideſt occulta. ſcilicet ad inſidiandum vel decipiēdum. Prouer. 7. Et preparata ad decipiendas animas. Pro quo hebrei legunt. Et obſeruata vel occulta corde. Poteſt ēt legi ſic. Et vaſtata ſeu deſerta corde. Nam predicta dictio etiam ſignificat vaſtare vel deſolare. Eſa. 1. Sicut ciuitas q̄ vaſtatur. Et inde נְצוּרִים Neſurim. ideſt loca deſerta: vel vaſtata. Beatus hieronymus tranſtulit delubra mortuorum. Eſa. 65. Et in delubris mortuorum dormiant. Ponitur etiam pro fecibus. Eſa. 49. Et feces iſrael conuertendas. vbi pro fecibus ponitur נְצוּרֵי Neſure. ſicut alias שְׁמָרִים ſemarim ſignificat feces & deriuatur a שָׁמַר Samar. quod ſignificat cuſtodire: vt infra dicetur. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et deſerta ſeu deuaſtata iſrael ad conuertēdū. Item נֵצֶר néſer. flos. virgultū. ſtirps. germē. Eſa. 11. Et flos de radice eius aſcendet. Et in eodem. 14. Tu autem reiectꝰ es de ſepulchro quaſi ſtirps inutilis. Et in eodem. 60. Germen plantationis mee.

Vaſtare. נְצוּרִים Delubra mortuorū. Feces.
נֵצֶר flos. Stirps. Germen.

נֶקֶב Nechic. cauerna. foramē. fiſura. Eſa. 7. Et in cauernis petrarum. Hiere. 13. Abſconde illud ibi in foramine petre.

נָקַב Nacab. perforare. explanare. declarare. nominare. maledicere. ſeu blaſphemare. 4. Reg. 12. Et aperuit foramen deſuper. pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen. Iob. 40. Et in ſudibus perforabis nares eius. Eſa. 36 Intrauit in manum eius & perforauit eam. Aggei. 1. In ſaculum pertuſſum. i. perforatum. & īde מַקֶּבֶת machébeth. ideſt malleus. Iudi. 4. Aſſumens pariter & malleum. Ponitur etiam pro cauerna. Eſa. 51. Et ad cauernam laci vnde p̄ciſi eſtis. & in plurali מַקֵּבוֹת macaboth. ideſt mallei. 3. Reg. 6. Et malleus & ſecuris & omne ferramentum non ſunt audita in domo. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet mallei & ſecuris. Eſa. 44. Et in malleis formauit illud. Et īde נְקֵבָה Necheba. ideſt femina. Geñ. 1. Maſculum & feminam creauit eos. Leuit. 12. Si feminam peperit. Nu. 31. Cur feminas reſeruaſtis. Item נָקַב nacab. ideſt explanare. ſeu declarare aut nominare. Geñ. 30. Conſtitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt. Declara ſeu explana mercedem tuam. Nu. 1. Quos tulerunt moyſes & Aaron. pro quo hebrei legunt. Et tulit moyſes & Aaron viros iſtos qui declarati ſeu explanati ſunt per nomina vel qui nominati ſunt per nomina. Eſa. 62. Quod os domini nomiauit. Amos. 6. optimates capita populorum. ideſt nominati capita populorum. Significat etiam maledicere ſeu blaſphemare. Leuit. 24. Cumq; blaſphemaſſet nomen domini. Et in eodem. Et qui blaſphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume. 23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob. 3. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius ſtatim. Prouerb. 21. Qui abſcondit frumētum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixiſti ſceptris eius.

cauerna. foramen.
נָקַב Perforaſ.
מַקֶּבֶת Malleus Cauerna.
מַקֵּבוֹת Mallei.
נְקֵבָה femina.
נָקַב Declarare
Nominare
Blaſphemare. maledicere.

נָקֹד Nycud. Punctum ſeu ſtigma: aut macula. ſcilicet diuerſi coloris. Canti. 1. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Pro quo hebrei legunt. Cum punctis vel ſtigmatibus argenti. Vbi ponitur נְקֻדוֹת Necudoth. in numero plurali. & inde נָקוּד Nacud. ideſt animal album habens maculas nigras vl̄ econuerſo. Geñ. 30. & ſepara cunctas oues varias. i. hñtes maculas varii coloris

נָקֹד Punctum
נְקֻדוֹת Puncta.
נָקוּד Varius.

© Biblioteca Nacional de España

Et in eodem. Et quodcunq; fuluum & maculosum varium q; fuerit. Et in eodē. Et omnia que non fuerint varia & maculosa. & fulua. Et a talibus pecoribus dictus est נֹקֵד noced ideſt paſtor. ſiue ille qui alit pecora. 4. Reg. 3. Porro mesa Rex moab nutriebat pecora multa. Pro quo hebrei legunt Erat armentarius seu paſtor. & in plurali. נֹקְדִים Mocdim. Amos. 1. verba amos qui fuit in paſtoralibus thecue. & inde נְקוּדִים Necudim. i. panis mucidus seu putrefactus. Eo quod in eo sunt quasi macule vel puncta diuersi coloris. ꝑ quo beatus hieronymus transtulit comminuti. Ioſ. 9. Panes quoq; quos portabant ob viaticum duri erāt in fruſtra comminuti. Et in eo. Nūc ſicci facti ſunt & ſiccitate nimia cōminuti. ponitur etiam נְקוּדִים Necudim pro cruſtula panis. 3. Regū. 14. Tolle quoq; in manu tua decem panes & cruſtulam.

Paſtor נֹקְדִים paſtorales נְקוּדִים Cōminuti. Cruſtula panis.

נָקָה Naca. mundum seu innocentem esse. mundare. parcere. deſſolare seu exterminare. Geñ. 24. Non teneberis iuramento. Pro quo hebrei legunt. Et mundus seu innocens eris a iuramento. Exo. 34. Nullusq; apud te per se innocens eſt. Pro quo hebrei legunt. Et innocens non faciet innocentem vel non erit innocens. vel ſic. Et mundans non mundabit. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Poteſt etiam legi ſic. Nec quaſi innocenti parcet. Et eadem verba habētur. Nu. 14. vbi dicitur. Nullūq; innoxiū derelinquens. & Hiere. 46. Nec quaſi innocenti parcam tibi. Et ſupra in eodem. 30. vbi dicitur. Et non tibi videaris innoxius. Nu. 5. Non te nocebunt aque iſte amariſſime. Pro quo hebrei legunt. Innocens seu innoxia eris ab aquis iſtis. Et in eodē. Erit innoxia & faciet liberos. Et in eodem. Maritus absq; culpa erit. ideſt innocens seu mundus erit a culpa. Ps. 18. ab occultis meis munda me. Et in eodem. Et emundabor a delicto maximo. Hiere. 49. Et tu quaſi innocens relinqueris: non eris innocens. Ioel. 3. Et mundabo ſanguinem eorum quos non mundaueram. & aliquando ſcribitur cum aleph loco he. Dañ. 7. Et capilli capitis eius quaſi lana munda. & inde נָקִיּוֹן Nicaion. ideſt mundicia. innocentia. Ps. 25 Lauabo inter innocentes manus meas. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Lauabo in innocentia manus meas. Oſee. 8. Vſq; quo non poteris emundari. pro quo hebrei legunt. Vſquequo non poteris mundiciam. ſcilicet habere. Amos. 4. Dedi vobis ſtuporem dentium. Pro quo hebrei legunt. Dedi vobis mundiciam dentium. In quo ſignificatur magnitudo famis. nam qui non comedunt mundos habent dentes. & in de נָקִי Nachi. i. mundus. innocens. innoxius. Geñ. 24. Innocens eris a maledictione mea. Exo. 21. Dominus quoq; bouis innocens erit. Iob. 4. Quis vnquā innocens perit. Ps. 14. Et munera ſuper innocentem non accepit. Ps. 23. Innocens manibus & mundo corde. ps. 105. Et effuderunt ſanguinē innocentem. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine. Ioel. 3. Et effuderint ſanguinem innocentem in terra ſua. Ione. 1. Et ne des ſuper nos ſanguinem innocentem. & in plurali. נְקִיִּים Nechiim. Geñ. 44. vos autem eritis innocentes. Ioſ. 2. Innoxii erimus a iuramento hoc quo adiuraſti nos. Et inde מְנַקִּיּוֹת Menachiioth. Pro quo beatus hieronymus transtulit cyathos. Exo. 25. Et cyathos in quibus offerenda ſunt libamina. Item נָקָה Naca. i. Deſolare. seu exterminare. Eſa. 3. Et deſolata in terra ſedebit. Zach. 5. Quia omnis fur ſicut ibi ſcriptum eſt iudicabitur. pro quo he. le. Exterminabitur ſiue deſolabitur. & in eo. Et omnis iurās ex hoc ſimiliter iudicabitur.

Innocentē esse. Innocentia Innocēs. Innoxii. Cyathi Deſolare. Exterminari Iudicari.

נָקַם Nacam. vindicare. vlciſci. Geñ. 4. Omnis qui occiderit cain ſeptuplum punietur. pro quo hebrei legunt. Septuplum vindicabitur. Et in eodem. ſeptuplum vltio dabitur de cain. Exo. 21. Criminis reus erit. pro quo hebrei legunt. vindicta vindicabitur. Et in eodem. non ſubiacebit pene. Pro quo hebrei legunt. non vindicabitur. Leuit. 19. non queras vltionem. ideſt non vindices te. Et in eo. 26. & inducā ſup vos gladiū vltorē federis. Nu. 31. Vlciſcere primus filios iſrael. Ioſ. 10. Donec vlciſceretur ſe gens de inimicis ſuis. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē. Et in eodem. 16. & vlciſcar me de hoſtibus meis. 1. Reg. 24 & vlciſcatur me dominus exte. 4. Reg. 9. & vlciſcar ſanguinem ſeruorum meorum prophetarum. ps. 7. vt deſtruas inimicum & vltorem. Eſa. 1. & vindicabor de inimicis meis. Hiere. 46. vt ſumat vindictam. & in eodem. 50. Quoniam vltio domini eſt: vltionem accipite de eo. & in eodem. 51. & vlciſcar vltionem tuam. Ezech. 25. & vindictam expetiuit de eis. pro quo hebrei legunt. & vlti ſunt in eis. Naum. 1. deus emulator & vlciſcens dominus: vlciſcens domin⁹ habēs furorem. & inde נֶקֶם nacam. ideſt vindicta. vltio. vt in aliquibus locis predictis. & Deut. 32. & vindictam retribuet in hoſtes eorū. ſcribitur etiam cū he vel thau in fine. ps. 149. Ad faciendam vindictam in natiōib⁹. Hiere. 11. Videam vltionem tuam ex eis. & in plurali. נְקָמוֹת necamoth. ps. 93. Deus vltionum dominus.

Vindicta. Vltio נְקָמוֹת Vltiones

נָקַף nacaph. ſcindere. excidere. excutere. circuire. Eſa. 10. & ſubuertentur condenſa ſaltus eius ferro. ideſt excidētur ferro. & in eodem. 17. ſicut excuſſio olee. & in eo. 24. Quomodo ſi pauce oliue que remanſerint excutiantur ex olea. Significat etiam circuire ſiue euoluere. Iob. 1. Cumq; in orbem tranſiſſent dies conuiuii. ideſt cum circuirent vel cum euoluerentur aut cum in circuitu tranſiſſent. & in eodem. 19. & flagellis ſuis me cinxerit. ideſt circundederit. & in eodem. & rurſus circundabor pelle mea. Eſa. 29. Solēnitates euolute ſunt. & inde נְקִפָּה nicpa. pro quo beatus hieronimus trāſtulit funiculum. Eſa. 3. & pro zona funiculus. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat exciſſionem.

Circuire. Cingere. circūdaſ Euoluere. נְקִפָּה Excisio. נָקַר Eruere. Perforaſ. Excidere. נִקְרַת Foramen. Sciſſura.

נָקַשׁ nacas. offendere. ſcandalizare. illaqueare. inſidiari. cōprehendere. capere. collidere. Deut. 7. nec ſumas ex eis tibi quicquam ne offendas. Et in eodem. 12. Caue ne imiteris eos. pro quo hebrei legunt. ne offendas poſt eos 1. Reg. 28. Quare ergo inſidiaris anime mee vt interficiar. Ps. 37. Et vim faciebant qui querebant animam meam. ꝑ quo hebrei legunt. & inſidiabantur vel ſcandalizabant ſeu offendebant querentes animam meam. ideſt ſcandala ſeu offendicula ponebant. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָקַשׁ Iacas. ſignificat etiam comprehendere. ps. 9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator. poteſt etiam legi offendit peccator. ponitur etiam pro ſcrutari. ps. 108. Scrutetur fenerator omnem ſubſtantiam eius. Significat etiam collidere. Dañ. 5. Et genua eius ad ſe inuicē collidebantur.

Offendere Inſidiari. Scandalizare. Cōprehendere. Scrutari. Collidere.

נֵרְד nérde. nardus. ſpecies aromatica. vnde ab hebreo traxit originem. Canti. 1. nardus mea dedit odorem ſuum. Et in eodem. 4. nardus & crocus. Et in plurali נְרָדִים neradim. vt in eodem. Ciperi cum nardo: quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet cum nardis.

Nardus. נְרָדִים Nardi

© Biblioteca Nacional de España

Obliuisci. נָשַׁשׁ Nasas. obliuiſci. & ſcribitur cum ſimplici ſin. Genē. 41. Obliuiſci me fecit deus omniū laborum meorum. & de hoc vide infra in dictione נָשָׂא Nasa.

נָשָׂא Nasa. cum ſin & pūcto ceboleth. Leuare. eleuare. extollere. exaltare. portare. ſuſtinere. ſumere. ferre. iurare. nubere. parcere. dimittere. ſ. delictū vel peccatum. indulgere. Genē. 18. Cumq; eleuaſſet oculos. Et in eodē. 21. Cumq; eiulatu magno fleret. Pro quo hebrei legūt. Et eleuauit eſau vocem ſuam & fleuit. Et in eodem. 29. Profectus ergo iacob venit in terram orientalē. Pro quo hebrei legunt. Et eleuauit iacob pedes ſuos & abiit in terram orientalem. Et in eodem 40. Recordabitur pharao miniſterii tui. Pro quo hebrei legunt. Leuabit ſiue extollet pharao caput tuū. Et in eodē. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum & piſtorum principis. Pro quo hebrei legunt. Et leuauit ſiue extulit caput principis pincernarum & caput principis piſtorum in medio ſeruorum ſuorum. Sed beatus hieronymus trāſtulit ſenſum. Exo. 35. obtulerunt mente prōptiſſīma atq; deuota. Pro quo hebrei legunt. Et venit omnis vir quem eleuauit cor ſuū. Nu. 16. Cur eleuamini ſuper populum dñi. Ruth. 1. Et eleuata voce flere ceperūt. 2. Reg. 5. Et quoniā exaltaſſet regnum eius ſuper populum ſuum. Et in eodem. 20. Leuauit manū ſuam cōtra regem. 3. Reg. 1. Adonias autem filius agith eleuabatur dicens ego regnabo. 4. Reg. 14. & ſubleuauit te cor tuū. Iob. 41. Cum ſublatus fuerit timebūt angeli. i. cum ſubleuatus fuerit. Pro quo hebrei legūt. Ab eleuatione eius timebūt dii ſiue angeli vel fortes. pſ. 23. Et eleuamini porte eternales. pſ. 27. Dum extollo manus meas ad tēplum ſanctum tuū. pſ. 88. Motū autem fluctuū eius tu mitigas. Pro quo hebrei legunt. Cū eleuantur fluctus eius tu mitigas eos. Vnde btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit eleuationes autem gurgitū eius tu mitigas. Ps. 138. Accipient in vanitate ciuitates tuas. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui. Eſa. 2. Et ſuper omnem arrogantem. Pro quo hebrei legunt. Et ſuper omnem eleuatū. i. eleuantē ſe ſiue elatum. Et in eodē. Et ſuper omnes cedros libani ſublimes & erectas. i. exaltatas. & in eodē. 30. Et ſuper omnē collem eleuatum riui currentiū aquarū. Et in eodem. 37. Leua ergo orationē pro reliquiis. & in eodē. 40. Omnis vallis exaltabitur. & in eodē. 42. Letetur deſertum & ciuitates eius. Pro quo hebrei legunt. Eleuent deſertū & ciuitates eius. i. eleuēt vocē in exultatiōe. Ezech. 1. Et cū eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul & rote. & in eodē. 10. Et cum eleuarent cherubim alas ſuas. & in eodē. 33. Et oculos veſtros leuatis ad immūdicias veſtras. Dañ. 11. Filii quoq; preuaricatorū populi tui extollētur. Significat etiā portare vel ſuſtinere. aut ſuſtētare. quod eſt idē qđ onus leuare. Genē. 13. Nec poterat eos capere terra. i. portare vel ſuſtinere. & in eodē. 37. Et camelos eorū portantes aromata. Et in eodē. 44. Quantum poſſunt capere. i. quātum poſſunt ferre vel ſuſtinere. Et in eodē. 45. Et tollite in de patrē meum. Exo. 19. Quomodo portaverim vos ſup alas aquilarum. Et in eodem. 25. Ad ſubuehendam menſam. Pro quo hebrei legunt. Et portabitur in eis menſa. Et in eodem. 27. Erunt in vtroq; latere altaris ad portandum Leuit. 22. Ne forte ſuſtineant iniquitatem delicti ſui. Deut. 24. Et ex eo ſuſtentat animam ſuam. 2. Reg. 17. Circundabit omnis iſrael ciuitati illi funes. Pro quo hebrei legunt. Portabunt ſeu tollent omnis iſrael ciuitatem illam funibus 3. Reg. 10. Deferens inde aurum & argentum. i. portans. 2. Paralipo. 20. Iſta omnia portare nō poſſent. Eſter. 2. Omnium oculis gratioſa & amabilis videbatur. Pro quo hebrei legunt. Et fuit eſter portans gratiam. i. habens gratiam in oculis omnium videntium eam. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Iob. 21. Suſtinete me vt loquar. Eſa. 46. Qui geſtamini a mea vulua. Hiere. 10. Portata tollentur quia incedere non valent. Et in eodem. 31. Quoniam ſuſtinui opprobrium adoleſcentie mee. Ezech. 17. Et erumpet in germen & faciet fructum. Pro quo hebrei legunt. Et portabit ramos ſeu frondes & faciet fructum. Et ſimilia verba habentur in eodem. 27. Vbi dicitur. vt portet frondes & faciat fructum. Et in eodem. 18. Filius non portabit iniquitatem patris. Et in eodem. 23. Et peccata idolorum veſtrorū portabitis. Et in eodem. 36. Et fructum veſtrum afferatis. i. portetis. Oſee. 1. Sed obliuione obliuiſcar eorum. Pro quo hebrei legunt. Sed portans portabo eis. ſcilicet inimicos ſuos vt eos deſtruant. Sed ſi ſcribatur cum puncto ſeboleth in littera ſin: tunc ſignificat obliuiſci ſicut eſt in littera noſtra. In tranſlatione vero chaldaica ſic habetur. Si conuerſi fuerint parcēs parcam eis. Quod etiam poteſt intelligi ſecundum litteram hebraicam: ſicut infra dicetur. Ioel'. 2. Quia lignum attulit fructum ſuum. ideſt portauit. Et in eodem. Et portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro. Ponitur etiam pro adiuuare. Eſd. i. Adiuuent eum viri de loco ſuo. ideſt prouideant ei de vehiculo ad portandum vxorem & liberos. Significat etiam ſumere vl' ſuſcipere aut tollere ſiue auferre. Genē. 27. Sume arma tua. Et in eodē. 4. Auferet pharao caput tuum. i. tollet. Exo. 23. Non ſuſcipies vocem mendacii. Et in eodem. 30. Quando tuleris ſūmam filiorum iſrael. Nu. 1. Nec pones ſūmam eorum cum filiis iſrael. ideſt nec tolles ſūmam eorum. Et in eodem. 4. Tolle ſūmam filiorum chaath. Et in eodem. 16. Nec aſelū quidē vnquam acceperim abeis. Et in eodem. 23. Aſſumptaq; parabola ſua dixit. & in eodem. 24. Et auferetur regnum illius. Poteſt etiam legi. Et exaltabitur: ſecundum primam ſignificationem. 2. Reg. 5. Que tulit Dauid & viri eius. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco ſignficat comburere. vnde ipſi legunt. Que combuſit Dauid & viri eius. & in eodem. 14. Nec vult deus perire animam. Pro quo hebrei legunt. Et non tollit ſeu non aufert deus animam. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 4. Regum. 4. Tolle filium tuū. Iob. 21. Tenēt tympanum & citharam. i. tollūt vel ſumūt. Et in eodem. 32. Et poſt modicum tollat me factor meus. Ps. 14. & opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos. Ps. 23. Hic accipiet benedictionem a domino. Ps. 80. Sumite pſalmum & date tympanum. Hiere. 7. nec aſſumas pro eis orationem. Ezech. 9. Et aſſumant ſuper nos lamentum. Et in predicto loco ſcribitur ſine aleph. & i eodē. 17. Vt euelleret eam radicitus. Pro quo hebrei legunt. vt tolleret eam a radicibus ſuis. Mich. 2. Et rapuerunt domos. ideſt violenter acceperunt. Significat etiam acceptionem perſonarū quod in hebreo dicitur acceptio facierum. Genē. 19. Ecce etiam in hoc ſuſcepi preces tuas. p quo hebrei legūt. Suſcepi faciem tuam. Et in eodem. 32. Forſitan propiciabitur mihi. Pro quo hebrei legunt. forſitan accipiet faciem meā. Deut. 10. Qui perſonam non accipit. & in eodem. 28. Gentem procaciſſimam que non deferat ſeni. pro quo hebrei legunt. Que non accipiat faciem ſenis. ideſt que nō reuereatur vultum ſenis. 4. Regum. 3. Si non vultum ioſaphat Regis iude erubeſcerem. Pro quo hebrei legunt. Suſciperem. 2. Paralipo. 19. Non eſt apud dominum deum noſtrum iniquitas nec perſonarum acceptio. Iob. 34. Qui non accipit perſonam principum. Ps. 81. Et facies peccatorum ſumitis. Prouer. 6. Nec acquieſcet cuiuſq; precibus. pro quo hebrei legunt. Nec accipiet faciem cuiuſcūq; precii ſiue pcio.

Eleuare. Leuare.

Exaltare.

Sublcuaſ

Extollere..

Portare.

Tollere.

Suſtinere. Suſtētare.

Deferre.

Bestare.

Portare.

Uferre

Adiuuare

Sumere. Auferre. Suſcipere Tollere.

Accipere. Aſſumere.

Cōburere.

Accipere perſonam.

© Biblioteca Nacional de España

Et in eodem.18. Accipere personam impii in iudicio non est bonū. Malach.2. Et accepistis faciem in lege. Significat etiā iurare.i.nomen dñi in iuramēto sumere. Exo.20. Non assumes nomē dñi dei tui in vanū.i.nō iurabis. Deut.5. Nō vsurpabis nomen dñi dei tui frustra. Pro quo hebrei legūt. Non iurabis siue non assumes nomen dñi dei tui in vanū si ue frustra. Esa.3. Respondebit in die illa dicens nō sum medicus. Pro quo hebrei legunt. Iurabit in die illa. Significat etiam nubere.i.vxorem accipere. Ruth.1. Et acceperūt vxores moabitidas.i.Paralipo.23. Acceperuntq; eas filii eis fratres earū. Nec.13. Et non acciperent de filiabus earum. Itē significat parcere vel indulgere.i.peccatū tollere vel peccatū dimittere. Geñ.4. Nōne si bene egeris recipies. Pro quo aliqui hebrei legūt. Nōne si bene egeris indulgere.i.indulgebitur tibi peccatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodē.18. Dimittam omni loco propter eos. & in eodem.50. Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuorum. Pro quo hebrei legunt. Obsecro vt dimittas scelus fratrum tuorū. Et in eodem. Nos quoq; oramus vt seruis dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Exo.10. Sed nunc dimitte peccatum mihi. Et in eodem.34. Qui aufers iniquitatē & scelera. Ios.24. Nec ignoscet sceleribus vestris. Iob.7. Cur non tollis peccatum meū. Ps.31. Beati quorū remisse sunt iniquitates. Ponitur etiā pro contremiscere. Naū.1. Et contremuit terra a facie eius. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et arsit terra a facie eius. Sed secundū primā significationē potest legi. Et eleuata est terra a facie eius.i.eleuata est de loco suo. quod est idē quod contremuit. Et inde נָשִׂיא Nasi.i.princeps. eo quod eleuatur in populo. Geñ. 23. Princeps dei es apud nos. Exo.22. Et principi populi tui nō maledicas. Leuit.4. Si peccauerit princeps. & in plurali נְשִׂיאִים Nesiim.i.principes. Geñ.25. Duodecim principes tribuū suarum. Exo.35. Principes obtulerunt lapides onychinos. Ponitur etiā נְשִׂיאִים Nesiim pro nubibus: eo qđ eleuantur in aere. ps.134. Producēs nubes ab extremis terre. Prouer.25. Nubes & ventus: & pluuie non sequentes. Hiere.51. Qui leuat nubes ab extremis terre. Et inde שְׂאֵת Seeth.i.eleuatio. Iob.30. Vt se mouerit turbabit vos. Pro quo hebrei legunt. Eleuatio eius turbabit vos.i.cum se leuauerit turbabit vos. Ps.61. Veruntamen preciū meū cogitauerunt repellere. Pro quo hebrei legunt. Verūtamē de eleuatione eius cogitauerunt repellere. Potest etiā significare partē vel portionē vt infra dicetur. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Partem enim eius cogitauerunt repellere. Ponitur etiā שְׂאֵת Seeth pro tumore vel eleuatione in cute seu pustula: aut plaga vel diuersus color. Leuit.13. Homo in cuius cute ortus fuerit diuersus color seu pustula. Vbi ponitur pro diuerso colore. & in eodē. Plaga cōbustionis est & idcirco mūdabitur.i.eleuatio siue tumor. Et inde שְׂאֵת Siia.i.eleuatio siue elatio. Pro quo beatus hieronymus transtulit superbiā. Iob.20. Si ascēderit vsq; ad celū superbia eius. Et inde מַשָּׂא Masa.i.eleuatio. Ezech.24. Et super quos requiescunt animę eorū. Pro quo hebrei legunt. Et eleuationē animę eorū.i.ad quos eleuāt animas suas: sicut dicitur Hiere.44. Ad quam ipsi eleuant animas suas: vt reuertantur & habitent ibi. Scribitur etiā cum he vel thau in fine. Ps.140. Eleuatio manuū mearum sacrificiū vespertinū. Iudi.20. Vt ascēdente in altū fumo. Pro quo hebrei legunt. Vt ascendere facerent eleuationem fumi.i.quasi colūnam fumi. Et in eodem. Quasi colūnam fumi de ciuitate conscendere. Ponitur etiam pro vexillo. eo quod eleuatur in altum. Hiere.6. Et super bethacarē leuate vexillum. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Significat etiam מַשָּׂא Masa onus. a leuando vel portando dictum. Exo.23. Si videris asinū odiētis te iacere sub onere. Nu.4. Ista sūt onera filiorū caath. Quod in hebreo legitur singulariter. s. onus. Et in eodem. Et sciēt singuli cui debeant oneri mancipari. Ps.37. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Et aliquādo scribitur cū he in fine. Esa.30. Et graui onere. Accipitur etiam onus pro prophetia. Pro quo vt ait beatus hieronymus.lxx. Assumptionem trāstulerūt. 4.Reg.9. Et dominus onus hoc leuauit super eum. Esa.13. Onus babylonis.i.prophetia contra babylonē. Et in eodē. 19. Onus egypti. & in eodē.22. Onus vallis visiōis. Hiere. 23. Qđ est onus dñi: & dices ad eos vos estis onus. Et quia iniqui interpretabātur onus in malā partem: ideo dñs per prophetam prohibet eos ne vltra prophetiam vocēt onus. vt in eodem. Hec dicetis vnusquisq; ad proximū suū & ad fratrem suum: quid respōdit dñs: & quid locutus est dñs. & onus domini vltra nō memorabitur: quia onus erit vnicuiq; sermo suus: & peruertistis verba dei viuentis. Et secundū hebreos vbicūq; in prophetis ponitur מַשָּׂא Masa.i.onus. ibi non prospera sed aduersa prophetātur. Vnde beatus hieronymus in prologo super Naū prophetam sic ait. Assumptio quam.lxx.interpretes dicunt: apud hebreos Masa ponitur.i.graue onus. eo quod eum aduersus quem propheta tur premat: nec sinat leuare ceruicem. simulq; hoc attendēdum: quod hec ipsa vel assumptio vel onus vel pōdus prophete visio sit. Hec hieronymus. Ponitur etiam מַשָּׂא Masa. pro visione prophetica. Prouer.30. Visio quam locutus est vir cum quo est deus. Et in eodem.31. Visio qua erudiuit eū mater sua. Significat etiam eleuationem vocis in cantico. Pro quo btūs hieronymus trāstulit melodiam.1. Paralipo. 15. Et ad precinendam melodiam. Et in plurali נְשָׂאוֹת Nesuoth siue מַשָּׂאוֹת Masaoth.i.onera vel assumptiones. Esa. 46. Onera vestra graui pōdere vsq; ad lassitudinē. Threñ. 2. Viderūt autē tibi assumptiones falsas & eiectiones. Significat etiam נָשָׂא Nasa. numera dare seu prebere. 2. Reg.19. Aut munera nobis data sūt. 3. Reg.19. Hiram rege tyri prebente salomoni ligna cedrina. Et inde מַשָּׂאת Masath.i.munus seu portio aut pars vel annona que datur alicui. Geñ. 43. Sumptis partibus quas ab eo acceperant: maiorq; pars venit Beniamin. 2. Reg. 11. Secutusq; est eum cibus regius. ideſt portio seu annona regis. Hiere. 40. Dedit quoq; ei magister militum cibaria & munuscula. Ponitur etiā pro precio vel oblatione. 2. Paralip. 24. vt deferrent singuli precium.i. oblationē quod constituit moyses seruus dei. ponitur etiam pro decimis. Ezech. 20. & ibi queram primitias vestras & initium decimarum vestrarum. Scribitur etiam sine mem. vt Ezech. 20. & in oblatione donorum vestrorum.

נָשָׂא Nasa. cum puncto seboleth in littera sin. decipere. seducere. destruere. desolare. Geñ.3. Serpens decepit me. ps.88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Non decipiet inimicus eum. De quo vide etiam infra in dictione נָשָׂה Nasa. Esa.36. Nec conturbet vos Ezechias dicens dominus liberabit nos. Pro quo hebrei legunt. Nec decipiat siue nec seducat vos Ezechias. Hiere.4. Heu heu domine deus ergo ne decepisti populū istum. Et in eodem.37. Nolite decipere animas vestras. Et i abdia. Superbia cordis tui extulit te. Pro quo hebrei legunt. decepit te. ideſt seduxit te. Sed si scribatur cum puncto cebolet in littera sin: tunc significat extollere sicut est in littera nostra. Et in eodem. Omnes viri federis tui illuserunt tibi. ideſt deceperunt te. Et inde מַשָּׂאן Masaon. ideſt

Assumere nomē dñi .s. iuramēto.
Iurare.
Accipere.s. vxorem.
Indulgere
Dimittere.
Auferre.s. iniqtates
Ignoscere.
Remittere
Cōtremiscere.
נָשִׂיא Princeps
נְשִׂיאִים Principes.
נְשִׂיאִים Nubes.
שְׂאֵת
Eleuatio.
Pars. מַשָּׂאת
Diuersus color.
Eleuatio. שְׂאֵת
Superbia מַשָּׂא
Eleuatio.
Columna
Vexillum.
מַשָּׂא Onus.
prophetie.
Visio
Melodia. נְשָׂאוֹת מַשָּׂאוֹת
Onera. assūptiōes נָשָׂא
Prebere munera. Munera dare. מַשָּׂאת
Pars. Annona. munuscula
Precium.
Decime. Dona. נָשָׂא
Decipere.
Cōturbare
Illudere. מַשָּׂאן

© Biblioteca Nacional de España

fraus vel deceptio. vt Prouer. 26. Qui operit odium fraudulenter. Significat etiam destruere. siue desolare aut deuastare. 4. Reg. 19. Eruntq; in ruinam collium pugnantiū. ideſt in destructionē vel in desolationem. Esa. 10. Emarcuerunt principes mempheos. Pro quo hebrei legunt. destructi vel vastati sunt principes mēpheos. Hiere. 23. Propterea ecce ego tollam vos portans. Pro quo hebrei legunt. Et destruam vos destruens siue vastabo vos vastās. Potest etiā legi sic obliuiscar vos obliuiscens. Sed si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat portare seu tollere. sicut est in littera nostra. Vt dictum est in dictione precedenti. Et inde שְׁאֵת Seeth. i. destructio seu vastatio. Threñ. 3. Formido & laqueus facta est nobis vaticinatio & contritio. Pro quo hebrei legunt. Destructio & contritio seu vastatio & cōtritio. Et fortasse i littera nostra vicio scriptoris fuit posita vaticinatio pro vestatio. Et inde מַשְּׁאוֹת Masuoth. i. vastationes seu destructiones. Beatus hieronymus trāstulit interitū seu dissipationem. ps. 72. Deiecisti eos dum alleuarētur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā ve. transtulit. Deiecisti eos ad interitū. Ps. 74. Leua manus tuas in superbiam eorum. Pro quo hebrei legunt. Leua uestigia tua seu plantas tuas. s. pedum ad destructiones sue ad dissipationes. Et beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Sublimitas pedum tuorum dissipata est.

Fraus. Desolatio. Destruere. שְׁאֵת destructio. מַשְּׁאוֹת Interitus. Dissipatio

נָשַׁב Nasab. flare. sufflare. abigere. Gen. 15. & abigebat eas abram. ps. 146. Flauit spiritus eius & fluēt aque. Esa. 49. Quia spūs dñi sufflauit in eo.

abigere. Flare. Sufflare נָשַׂג Nasag. apprehendere. comprehendere. assequi. attingere. applicare. Gen. 44. Et persequere uiros & apprehensis dicito. Pro quo hebrei legunt. Persequere viros & apprehendes eos & dices ad eos. Et in eodem. Et apprehensis per ordinem locutus est. Et in eodem. 47. Et non peruenerūt vsq; ad dies patrum meorum. Pro quo hebrei legunt. Et non attigerunt siue non apprehenderunt aut nō sunt assecuti dies patrum meorum. Leuit. 25. Et ipse precium ad redimendum potuerit inuenire. Pro quo hebrei legunt. Et attigerit siue assecuta fuerit manus eius & inuenerit quantū sufficit ad redemptionem illius. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. & in eodem. Sin autem & ipse potuerit redimet se. Pro quo hebrei legūt: Aut attigerit manus eius. i. attigerit preciū ad redimendū se. Deut. 19. Et apprehendat eum si longior via fuerit. 1. Reg. 30. Persequar latrūculos hos & comprehēdā eos. Et in eodem. Persequere & absq; dubio comprehendes. 2. Reg. 15. Ne forte veniens occupet nos. i. apprehēdat nos. Significat etiā applicare. 1. Reg. 14. Nullusq; applicuit manū ad os suum. Et inde שִׂיג Sig. pro quo beatus hieronymus transtulit diuersorium. 3. Reg. 18. Forsitan loquitur aut in diuersorio est. Hebrei vero dicunt q; significat apprehēsionē. i. forsitan est occupatus in apprehensione inimicorū suorum.

apphēdere attingere. applicare. שִׂיג diuersorium. apphēsio.

נָשָׁה Nasa. obliuisci. mutuare. fenerare. mutuo accipere. debere: siue debitorem esse. Gñ. 41. Obliuisci me fecit deus oīum laborum meorū. Deut. 32. Deum qui te genuit dereliquisti. Pro quo hebrei legunt oblitus es. Iob. 39. Priuauit enim eā deus sapientia. Pro quo he. le. Obliuisci fecit eam deus sapientiā. Esa. 47. Nō obliuiscaris me. Threñ. 3. Oblitꝰ sum bonorū. Et inde נְשִׁיָּה Nesiia. i. obliuio. ps. 87. Et iustitia tua in terra obliuionis. Significat etiā mutuare. seu fenerare. vel debere. aut debitorē esse. vl exigere. Deut. 16. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre. Et in eodem. 24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā debet tibi. Nec. 5. Et ego & fratres mei & pueri mei cōmodauimus. & in eodem. Vsuras ne singuli a fratribus vestris exigitis. s. sicut feneratores. Et in eodem. Quam exigere solebatis ab eis. Iob. 11. Et intelligeres q; multo maiora exigeris ab eo q; meretur iniquitas tua. Pro quo hebrei legunt. Et scires quoniā debitorē te faceret deus ab iniquitate tua. i. secundum iniquitates tuas multo maiores penas deberet exigere a te deus. Ps. 54. veniet mors super illos. Pro quo hebrei legunt. Mutuet siue feneretur mors super illos. ps. 88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo hebrei legunt. Non fenerabitur inimicus ei. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Non decipiet inimicus eum. Potest etiam deriuari a supradicta dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine que significat seducere. vel decipere. vt dictum est supra. Esa. 24. Vt qui repetit: sic qui debet. Pro quo hebrei legunt. Vt qui mutuauit sic qui mutuo accepit. Hiere. 15. Nō fenerauit mihi quisq;. & aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. 2. Paralipo. 6. Et iurare cōtra eum paratus venerit. Pro quo hebrei legunt. Et debuerit ei iuramentum. i. si fuerit obligatus iurare ei. vide etiam in dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine. Et inde נוֹשֶׁה Nose. i. fenerator. creditor. 4. Reg. 4. Creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Et in eodem. Vade vē de oleū & redde creditori tuo. Ps. 108. Scrutetur fenerator omnē substantiam eius. Esa. 50. Aut quis creditor meus cui vendidi vos. Et inde מַשָּׁא Masa siue מַשָּׂאת Masath. i. debitum siue illud quod debetur. Deut. 24. Rem aliquam quā debet tibi. Nec. 5. vsuras ne singuli a fratribus vestris exigitis. Pro quo hebrei legunr. Debitum ne vnusquisq; a fratre suo exigitis. & in eodem. Non repetamus in cōmune istud es alienū: concedam⁹ quod debetur nobis. Pro quo hebrei legunt. Relinquamus nunc debitum istud. Et in plurali. מַשָּׂאוֹת Masaoth. Prouer. 22. Et vades se offerunt pro debitis. significat etiam predicta dictio emarcescere vel debilitare. Gen. 32. Quam ob causam non comedunt neruū filii Israel qui emarcuit in femore iacob. & in eodem. Eo quod tetigerit neruum femoris eius & obstupuerit. i. emarcuerit vel debilitatum fuerit. Hiere. 51. Deuoratum est robur eorū & facti sunt quasi mulieres. i. debilitatum est robur eorū. Et inde נָשִׁים Nasim. ideſt mulieres siue vxores. vt ī predicto loco. & Exo. 1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. Leuit. 26. Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes. Deut. 17. Non habebit vxores plurimas. 1. Reg. 1. Qui habuit vxores duas. & in numero singulari dicitur אִשָּׁה Isa. de quo vide supra in dictione אִישׁ.

Exigere. Debitores esse. Fenerari. Mutuare. Creditor Feneratoꝛ מַשָּׂא מַשָּׂאת Debitum. emarcescere obstupescere. Debilitari נָשִׁים Mulieres. Vxores.

נָשַׁךְ Nasach. Mordere. fenerare: ad vsuram commodare. fenus seu vsuram accipere. Nu. 21. Quam obrē misit dñs in populum ignitos serpentes ad quorū plagas & mortes plurimorū. Pro quo hebrei legunt. Et misit dominꝰ in populū serpentes ignitos & momorderūt populū: & mortuus est populus multus de israel. Et in eodem. Qui percussus aspexerit eum viuet. & in eo. Quē cū percussi aspicerēt sanabātur. Pro quo hebrei legunt. & erat quādo mordebat serpēs aliquē & aspiciebat serpentē eneū & sanabatur. Prouer. 23 Et ī nouissimo mordebit & coluber. Eccl's. 10. q dissipat sepem mordebit eū coluber. & in eodem. Si momorderit serpēs. Hiere. 7. & mordebūt vos ait dñs. Amos. 9. Ibi mādabo serpēti & mordebit eos. Mich. 3. Qui mordēt dētibus suis. Abach. 2. nunquid nō repente cōsurgent qui mordeant te. Significat etiā fenerare siue vsurā vel fenus accipere. Deut. 23. Nō fenerabis fratri tuo ad vsurā pecuniam nec fruges nec quālibet aliam rem. Et sequitur in hebreo: que feneratur. ideſt que commodatur ad vsurā. Et in eo. fratri autem tuo absq; vsura. Et inde נֶשֶׁךְ Nesech. i. vsura. fenus. vt in predicto loco. & Exo. 22. Nec vsuris opprimes. pro q

Mordere. Fenerare. נֶשֶׁךְ Vsura.

© Biblioteca Nacional de España

hebrei legunt. Non pones super eum vsuram. Ps.14. Pecuniam suam non dedit ad vsuram. Item נִשְׂגָּה Nisca.i.gazophylaciū.camera. Thesaurus. Nec.3. Post eos edificauit mosolam filius barachie contra gazophylaciū suū. Et in eodem.13. Vt faceret ei thesaurum.i. gazophylaciū seu camerā. Et cōmuniter scribitur cū littera lamed & dicitur לִשְׂכָּה Liscba.de quo dictū est supra in littera lamed. Et in plurali נְשָׂכוֹת Nezachoth. Nec.12. Recensuerūt quoq; in die illa viros super gazophylacia.

נִשָּׂא gozophylacium. Thesaurꝰ.

נְשָׂכוֹת gozophylacia.

נָשַׁל Nasal.expellere.eiicere.elabi;sine euelli.defluere.discalciare. Deut.7.Et deleuerit gētes multas coram te i.expulerit vel eiecerit coram te. Et in eodem.19. Ferrūq; elapsum de manubrio amicū eius percusserit. Et in eodem 28. Quia defluent & deperibunt. Pro quo hebrei legunt. Quia euellētur. 4. Reg.16. Et eiecit iudeos de haila. Iob. 27. Et non liberet deus animā eius. Pro quo hebrei legūt. Quia euellet siue expellet vel eiiciet deus animam eius. Significat etiam discalciare vel soluere.s.calciamentum. Exo. 3. Solue calciamētum de pedibus tuis. Ios.5. Solue inquit calciamentum tuum.

Expellere. Elabi. Defluere. Eiicere. Euellere. Soluere calciamentū

נָשַׁם נְשָׁמָה Nasam.spiraculū.spiramētū.halitus.flatus.spiritus. & scribitur cum he vel thau in fine. Et dicitur נְשָׁמָה Nesama.siue נִשְׁמָת Nismath. Geñ. 2. Et inspirauit ī faciem eius spiraculum vite. Et in eodem. 7. Et cūcta in quibus spiraculum vite est in terra. Ios.10. Et omne quod spirare poterat interfecit. Pro quo he.le.omne spiraculū.i.omnē animā vel omne quod spirare poterat interfecit. 3. Reg.17. Et erat langor fortissimus ita vt non remaneret in eo halitus. Iob.26. Quē docere voluisti: nōne eū qui fecit spiramentū Et in eodem.34. Spiritum illius & flatum ad se trahet. Et in eodem.37. Flante deo concrescit gelu. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei. Et in eodem. Flante deo periſſe. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei peribunt. Ps.150. Omnis spiritus laudet dominū. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Omne quod spirat laudet dominum. Esa.2. Cuius spiritus in naribus eius est. Et in eodem. 42. Dans flatum populo qui est super eam. Dañ.10. Sed & halitus meus intercluditur. Et inde תִּנְשֶׁמֶת Thinsameth. genus auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trāstulit cignum. vt Leuit.11. Et cignum & onocrotalum & porphyrionē. est etiā genus reptilis. Pro quo beatus hieronymus transtulit talpam. vt in eodem. Et stellio & lacerta & talpa.

Spiraculus Halitus. Spiramētū. Flatus. Spiritus. Qđ spirat

תִּנְשֶׁמֶת cignus.

נָשַׁף Nasaph.flare.sufflare. Exo.15. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare. Esa.40. Repente flauit in eos & aruerunt. Item נֶשֶׁף Neseph.i.caligo.vesper.nox.obscurum tenebre.1.Reg.30. Et percussit eos Dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei. 4. Reg.7. Surrexerunt ergo vesperi vt venirent ad castra syrie. Iob.3. Obtenebrentur stelle caligine eius. & in eodem.7. Et replebor doloribus vsq; ad tenebras. Et in eodem.24. Oculus adulteri obseruat caligi nem. ps.118. Preueni i maturitate & clamaui. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve.trāstulit. Surgebā ad huc in tenebris & clamabā. Prouer.7. Graditur in obscuro. Esa.5. Et potandum vsq; ad vesperam. Et in eodem.21. Babylō dilecta mea posita est mihi in miraculum. Pro quo hebrei legūt. Nox siue nocte desiderii mei vl' dilectionis mee posuit me in terrorem siue in stuporem vel in miraculum Sed aliquando babylon appellatur hoc nomine נֶשֶׁף Neseph. vt in eodem.13. Super montem caliginosum leuate signum. & premittitur onus babylonis. Hiere.13. Et anteq; offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Et inde יַנְשׁוּף Ianſuph. nomen auis que nocte volitat: secundum

Flare. Vesper. caligo. Tenebre. Obscurus. caligiosus

יַנְשׁוּף

hebreos. Pro quo beatus hieronymus trāstulit Ibin. Leuit. 11. Et mergulum & ibin. Esa.34. Et ibis & coruus habitabunt in ea.

Ibis.

נָשַׁק Nasac.oscular̄i. deosculari.obedire.adorare.adhere re.armari. Geñ.27. Et da mihi osculum filī mi.idest osculare me. Et in eo.31. Et non es passus vt osculer filios meos. & in eo.29. Et adaquato grege osculatus est eā. Et in eodē. Et in oscula ruens. Pro quo hebrei leguut. Et osculatus est eum. Et in eodem. 33. Et osculans fleuit. 2. Reg.19. Quasi osculās eum. 3. Reg.18. Osculer oro patrem meum & matrem meam. Iob.31. Et osculatus sum manum meam ore meo. ps.88. Iustitia & pax osculate sunt. Prouer.7. Apprehensumq; deosculatur iuuenem. Et in eodem.24. Labia deosculabitur qui recta verba respondit. Canti.1. Osculetur me osculo oris sui. Et inde נְשִׁיקוֹת Nesicoth.i.oscula & solum inuenitur in numero plurali. Prouer.27. Meliora sunt vulnera diligentis q̄ fraudulenta oscula odientis. Canti.1. osculo oris sui. Quod in hebreo legitur pluraliter: scilicet osculis oris sui. Significat etiam adherere: more de osculātiū. Ezech.3. Et vocē alarū animaliū percutientiū alterā ad alteram.i.adherētiū. ps.2. Apprehēdite disciplinā. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Adorate pure. potest etiam legi sic. Adorate filium siue osculamini filium. De quo vide supra in dictione בַּר Bar. Osee.13. Vitulos adorant. Ponitur etiam pro obedire. Geñ. 41. Et ad tui oris imperium cunctus populus obediet. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q̄ significat regere vel gubernare. Item נָשַׁק Nasac.i.armari.1. Paralipo.12. Tendentes arcum. Pro quo hebrei legunt. Armati arcu. ps.77. Filii ephraim intendētes & mittentes arcum. Pro quo hebrei legunt. filii ephraim armati & mittentes arcum. Et inde נֶשֶׁק Nesec.i. Arma siue armamentariū. Iob.20. Fugiet arma ferrea. Esa.22. Armamentarium domus saltus. Ezech.39. Et succendent & comburent arma. Ponitur etiam pro bello. ps.139. Obumbrasti caput meū in die belli.

Deosculari נְשִׁיקוֹת Oscula Adherere Adorare Obedire נָשַׁק Armari Arma Armamentarium Bellum

נָשַׁק Nasac.cum puncto cebolet.incendere.succendere.accendere. ps.77. Et ignis succensus est in iacob. Esa. 44. Et succendit & coxit panes. Ezech.39. Et succendent & comburent arma clypeum & hastam.

נָשַׁק Succēdere

נֶשֶׁר Nesser.aquila. Deut.14. Aquilā & halietum. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos. Ps.102. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Prouer. 30. Viam aquile in celo. Ezech.17. Aquila grandis magnarum alarum. Et in plurali נְשָׁרִים Nesarim. Exo.19. Quomodo portauerim vos super alas aquilarum. Esa.40. Assument pēnas sicut aquile.

נֶשֶׁר aquila נְשָׁרִים aquile

נָשַׂר Nasar. cum puncto ceboleth in littera sin. Serrare. & scribitur sine nun.1. Paralipo.20. Fecit super eos tribulos & trahas & ferrata carpenta transire. pro quo hebrei legunt. Et serrauit eos serra vel tribulis ferreis. Et inde מַשּׂוֹר Masor. idest serra. Esa.10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur.

נָשַׂר Serrare מַשּׂוֹר Serra

נָשַׁת Nasath. Arescere. emarcescere. Esa.19. & arescet aqua de mari. & in eo.41. lingua eorū sitī aruit. Hiere.51. deuoratū est robur eorum. i. emarcuit robur eorum. Vide etiam de hoc in dictione נָשָׁה Nasa. Et inde נִשְׁתָּוָן Nisteuan Pro quo beatus hieronymus transtulit accusationē. Esd. 4. Epistola autē accusationis scripta erat syriace. E aliquādo scribitur cum he vel aleph in fine. vt in eo. Accusationē quam misistis ad nos.

נָשַׁת arere emarcescere נִשְׁתָּוָן accusatio.

נָתִב Nethib. semita. via. iter. Iob.28. Semitam ignorabit auis. Ps.77. Viam fecit semite ire sue. Ps.118. De-

נָתִב Semita Via

© Biblioteca Nacional de España

duc me in semitam mādatorum tuorum: quia ipsam volui. Scribitur etiam cum he vel thau in fine ꝙ denotat genus femininū. Iob.30. Dissipauerunt itinera mea. Quod in hebreo legitur singulariter. s. iter meum. Prouer.12. Iter autem deuium ducit ad mortem. Vbi ponitur pro deuio. Esa. 43. Et in aquis torrentibus semitam. Et in plurali נְתִיבוֹת Nethiboth. Prouer.1. Prohibe pedem tuū a semitis eorum. Et in eodem.8. In mediis semitis stans. Esa..42. In semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam.

Iter. Deuium. נְתִיבוֹת Semite.

נָתַח Nathach. dimēbrare. i. concidere in mēbra vel in frusta aut in partes. siue secare. vel concidere. Exo.29. Ipsum quoꝙ arietem secabis in frusta. Leuit.1. Artus in frusta concidens. Pro quo hebrei legunt. & dimembrabit seu concidet eū per membra sua seu per artus suos. Iudi.19. Et cadauer vxoris cū ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens. Et in eodem.20. Quā arreptā in frusta concidi. Et inde נֵתַח Nétach. i. membrū. frustum. particula. vt in locis predictis. & Leuit.1. Membra que sunt cesa de sup ordinabis. Ezech.24. Cōgere frusta eius in eam: omnem partem bonam.

Secare. Concidere Dimēbrare. נֵתַח Membrū. Frustum.

נָתַךְ Nathah. stillare. fluere. mulgere. fundere. cōflare. Exo.9. Nec vltra stillauit pluuia super terrā. 2. Reg.21. Donec stillaret aqua de celo. 2. Paralipo.12. Et non stillabit furor meus super ierusalem. & in eodem.34. Magnus enim furor domini stillauit super nos. & in eodem. Idcirco stillauit furor meus super locū istum. Iob.3. Et quasi innūdantes aque sic rugitus mei. Pro quo hebrei legūt. Et fluxerūt quasi aque rugitus mei. Et in eodem.10. Nōne sicut lac mulsisti me. Pro quo hebrei legunt. Stillare vel fluere me fecisti Dañ.9. Et stillauit super nos maledictio. Naū.1. Et indignatio eiꝰ effusa est vt ignis. Significat etiam conflare. 4. Reg. 33. Conflauerūt serui tui pecuniam. 2. Paralipo.34. Argentum quod repertū est in domo dñi conflauerunt. Hiere.7. Ecce furor meus & indignatio conflatur super locū istum. Et in eodē. 42. Sicut cōflatus est furor meus & indignatio mea super habitatores ierusalem: sic cōflabitur indignatio mea sup vos. Ezech.22. succendā in ea ignē ad cōflādū. & in eodē. Et conflabo vos & congregabo vos. Et in eodem. Et conflabimini in medio eiꝰ vt conflatur argētū in medio fornacis. & in eodē. Sic eritis in medio eiꝰ. Pro quo hebrei legunt. Sic conflabimini in medio eius.

Stillare. Fluere. Mulgere. Conflare.

נָתַן Nathan. dare. donare. tribuere. largiri. tradere. ponere permittere: vel dimittere. Geñ.3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno. & in eodē.12. Semini tuo dabo terram hanc. & in eodem.15. Domine deus quid dabis mihi. Et in eodem.23. Agrum trado tibi. Et in eodem 24. Fratribus quoꝙ eius & matri dona obtulit. i. dedit. Et in eodem.25. Largitꝰ est abraham munera. & in eodē.29. Et hāc quoꝙ dabo tibi. Et in eodē.38. Ne liberi fratris nomine nascerentur. Pro quo hebrei legūt. vt non daret semē fratri suo. & in eodem. Et non eū accepisset marītum. Pro quo hebrei legunt. E ipsa non esset ei tradita in vxorem. & est idem sensus cū littera nra. Et in eodē. Vnus protulit manum. i. dedit manū. Exo.5. Non do vobis paleas. Et in eodem. Palee non dantur nobis. & in eodē.22. Si quis cōmendauerit amico suo pecuniā aut vas in custodiā. Pro quo hebrei legunt. Si quis dederit vel tradiderit. Leuit.11. Si autē quispiam aqua sementē perfuderit. Pro quo hebrei legūt. Et si data fuerit aqua super sementē. Et in eodē.26. Dabo vobis pluuias tēporibus suis. & in eodē. Et trademini in manibus hostiū. Nu.13. Dabisqꝫ dono leuitas Aarō & filiis eius quibus traditi sunt. Deut.10. Et dat ei victū & vestitū. Iudi. 8. Vt demus exercitui tuo panes. & in eodē. Libētissime dabimus. 1. Reg.1. Anne autē dedit vnā partē tristis. 3. Reg.3. Quid vis vt dem tibi. & in eodē. 4. Dedit quoꝙ deꝰ sapiētia salomoni. 4. Reg.19. Da mihi manū: qui dedit ei manū suā. 1. Paralipo.29. Et cūcti filii dauid dederūt manū & subiecti fuerunt salomoni. Iob.2. Oīa q̄ habet homo dabit pro aīa sua. p̄s.1. Quod fructū suū dabit in tēpore suo. Ps.80. Sumite psalmū & date tympanū. p̄s.135. Qui dat escā omni carni.. Esa.35. Gloria libani data est ei. & ī eodē.37. Et dederunt deos earū igni. Et in eodē.41. Dabit quasi puluerem gladiū suū. & in eodem. Et ierusalē euāgelistā dabo. Hiere. 38.. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babylonis· Threñ.5. Egypto dedimus manū. Et aliquādo scribitur sine nū in principio: vt in aliquib⁹ locis predictis. & Geñ.14. Da mihi animas. & in eodē.24. & dedit ei oues & boues. & in eodem.30. Da mihi vxores & liberos meos. Et aliquādo scribitur sine nū finali. vt in aliquib⁹ locis predictis. & Ios.6. Ecce dedi in manꝰ tuas hiericho. Ps.60. Dedisti hereditatē timētibus nomen tuū. Esa.42. Dedi spūm meū super eum. Scribitur etiam aliquando sine nun tam in principio q̄m in fine. & tunc duplicatur littera thau. Geñ. 29. vt minores ante tradamus ad nuptias. Deut.28. Ne det eis de carnibus filiorū suorū. Ios.2. Cūqꝫ tradiderit nobis dñs terrā. Iudi.8. Cū ergo tradiderit dñs zebee & salmana in manꝰ meas. 2· Reg.22. Inimicos meos dedisti mihi dorsum. Significat etiā ponere aut cōstituere. vt Geñ.41. & prepositum esse scirent vniuerse terre egypti. Exo.25. In qua pones testimoniū. Nu.14. Constituamus nobis ducem. 3. Reg.6. Vt poneret ibi arcam federis domini. 2. Paralip. 25 Nūquid consiliarius regis es. Pro quo hebrei legunt. Nunquid consiliarium regi posuerunt vel constituerunt te. Et in eo.35. ponite arcā in sanctuario tēpli. signāt ēt pmittere vel dimittere. vt Geñ.20. Et non dimisi vt tangeres eam. i. non permisi. Et in eodem.31. & tamen non dimisit eum de us vt noceret mihi. Et inde מַתָּן Mathā. i. donū. munus. Geñ. 34. Augete dotem & munera postulate. Prouerb.18. Donum hominis dilatat viā eiꝰ. Scribitur etiā cū he vel thau in fine. vt Nu.18. Et tradidi donum domino vt seruiant in tabernaculo eius. Deut.16. Sed offeret vnusquisqꝫ secundū quod habuerit. pro quo hebrei legunt. vnusquisqꝫ secūdū donū manus sue. Ponitur etiā pro robore. Eccl's.7. Et perdet robur cordis eius. scribitur etiam sine nun & cū duplici thau & dicitur מַתַּת mathath. i. donū. 3. Reg.13. & dabo tibi munera. Eccl's.5. Hoc donū dei est. Et in plurali מַתָּנוֹת Mathanoth. Ps.67. Accepisti dona in hominibus. & in lingua chaldaica dicitur מַתְּנָן Mathenan. Dañ.2. munera & donū & honorem multum accipietis. Et inde נְתִינִים Nethinim idest nathinei qui erant traditi in ministerium templi. Esdre.2. Omnes nathinei & filii seruorum salomonis. & i eo. 8. Et de nathineis quos dederat dauid & principes ad ministeria leuitarum.

Preponere Ponere. Cōstituere. Dimittere permittere מַתָּן Munus. Donum. מַתָּת Munus. Robur. מַתָּנוֹת Dona'. מַתְּנָן Munera. נְתִינִים Nathinei.

נָתַס Nathas. dissipare. euertere. Iob.30. Dissipauerūt itinera mea.

נָתַע Nathaa. confringere. conterere. Iob.4. & dentes catulorum leonum contriti sunt.

נָתַץ nathas. destruere. demoliri. dissipare. cōfrigere. Exo. 34. aras eorū destrue. Leuit.11. siue cibanꝰ siue chytropodes destruētur. Deut.7. Aras eorū subuertite. i. destruite. & in eo.12. dissipate aras eorū. Iudi.6. viderūt destructā arā baal. & in eodē. Quia destruxit arā baal. & in eo.8. Destruā turrī hāc. 2. Paralip.33. īstaurauit excelsa q̄ demolitꝰ fuerat ezechias pr eiꝰ. Iob.19. destruxit me vndiqꝫ. p̄s.51. ꝓterea deꝰ destruet te ī finē. p̄s.57. molas leonū cōfriget dñs. Esa. 22. Et destruxistis domos. Hier.1. vt euellas & destruas. & i

Destruere subuertere Dissipare. Demoliri. Cōfringere.

© Biblioteca Nacional de España

eodem. 4. Et omnes vrbes eius destructe sunt. Et in eo. 33. Et ad domos regis iuda que destructe sunt. Ezech. 16. Et de molientur prostibulum tuum.

נָתַק Nathac. euellere. abstrahere. rumpere. disrūpere. dissoluere. dissipare. Leui. 22. Omne animal quod vel cō tritis vel tunsis vel sectis ablatisq; testiculis est. Vbi ponitur pro sectis. Pro quo hebrei legunt. ruptis seu euulsis. Ios. 4. Et siccam humum calcare cepissent. Pro quo hebrei legūt. Euulse sunt plante pedum sacerdotum ad aridam. i. ad siccam humū. Sed btūs hieronymus transtulit sensum. Et in eodem. 8. Donec persequentes ab vrbe longius protrahan tur. Pro quo hebrei legunt. Donec euellamus eos ab vrbe. Et in eodem. Cumq; recessissent a ciuitate. Pro quo hebrei legūt. Et euulserūt eos a ciuitate. Iudi. 20. vt abstrahereteos de ciuitate. Et in eodem. 16. Qui rupit vincula. & in eodem. Qui ita rupit vincula quasi fila telarum. & in eodē. 20. Sed & filii Beniamin audacter eruperunt de ciuitate. Iob. 17. Cogitationes mee dissipate sunt. Ps. 2. Dirumpamus vincula eorum. Eccl's. 4. Funiculus triplex difficile rumpitur. Esa. 5. Nec rumpetur corrigia calciamenti eius. Hiere. 2. A seculo confregisti iugū meū: rupisti vincula mea. Pro quo hebrei legūt Rupi vincula tua. Et in eodem. 5. Et vincula eius ruperunt. Et in eodem. 10. Et omnes funiculi mei di rupti sunt. & in eodem. 12. Congrega eos quasi gregem ad victimam. Pro quo hebrei legūt. Euelle eos. scilicet de loco suo. Et in eodem. 22. Inde euellam eum. Ezech. 17. Nōne radices eius euellet. Naū. 1. Et vincula tua dirumpam. Ponitur etiam pro consumere. Hiere. 6. Malicie eorum nō sunt consumpte. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et

נֶתֶק mali seu malicie non sunt conuulsi. Item נֶתֶק Nethec. i. tinea: seu plaga lepre corrosiue que nascitur in capite vel in barba. Leuit. 13. Quia lepra capitis & barbe est. & in eodem. Sin autem viderit locum macule equalem vicine carni. Et

צָתִיק in eodem. Si nō creuerit macula. Et inde צָתִיק Athic. idest edificium quoddam in atrio tēpli fundatum: seu muro templi iunctum. Pro quo beatus hieronymus transtulit porticum. vt Ezech. 42. Vbi erat porticus iuncta porticui tripli ci. Et in eodē. Quia supportabant porticus que ex illis emi nebant. Et aliquando beatus hieronymus posuit ipsum he braicum. s. Ectheca. vt in eodē. 41. Cōtra faciem eius quod erat separatū ad dorsum ecthecas ex vtraq; pte. Et in eodē. Ecthecas per circuitum per tres partes.

נָתַר Nathar. saltare. soluere. dissoluere. Leuit. 11. Crura per que salit super terram. Ps. 145. Dominus soluit compeditos. Esa. 58. Solue fasciculos deprimentes. Abach. 3. Aspexit & dissoluit gentes. Item נֶתֶר Nether. i. Nitrum quo pāni mundantur. Hiere. 2. Si laueris te nitro.

נָתַשׁ Nathas. euellere. dissipare. destruere. Deut. 29. Et eicit eos de terra sua. i. euulsit eos. 3. Reg. 14. Et euellet israel de terra bōa. Ps. 9. Et ciuitates eorū destruxisti. Hiere 1. vt euellas & destruas. Et in eo. 18. Aut euelli possunt aque erumpentes frigide. Et in eodem. 31. Et sicut vigilaui super eos vt euellerem. Et in eodē. Non euelletur & non destruetur in perpetuum. Et in eodem. 42. Plantabo & non euellam. Ezech. 19. Et euulsa est in ira in terraq; iecta. Mich. 5. Et euellam lucos tuos de medio tui. Ponitur etiam pro derelinquere sicut נְטַשׁ Natas cum littera tet. De quo supra dictum est. Hiere. 23. Et derelinquam vos & ciuitatem quā dedi vobis.

De incipiētibus a littera. ס. Samach.

סָס Sas. tinea. Esa. 51. Et sicut lanā sic deuorabit eos tinea.

סָס Et solum inuenitur in predicto loco.

סְאָה Sea. genus est mēsure aridorum. Pro quo beatus hieronymus trāstulit modium vel satum. 4. Reg. 7. Modius simile vno statere. & in eodem. Factusq; est modius similе statere vno. Et in plurali סְאִים Seim vel סָאתַיִם Satha'im. Geñ. 18. Accelera tria sata simile. 4. Reg. 7. Et duo modii ordei statere vno. Duplicatur etiam aliquando littera samach & littera aleph & dicitur סַאסְאָה Sasea. i. duplex mensura. Pro quo beatus hieronymus transtulit mensura contra mensuram. Esa. 27. In mensura contra mensuram cum abiecta fuerit iudicabit eam.

סָאַן Saon. preliare. pugnare. predari. Esa. 9. Quia omnis violenta predatio cū tumultu. Pro quo hebrei legunt. Quia omnis bellās vel pugnans pugnat cum tumultu: seu omnis predans predatur cū tumultu. quasi dicat. Alia bella fiunt cum tumultu: sed hoc bellum fiet sine tumultu & sine sanguine ab angelo percutiente. Vt habetur infra Cap'o. 37. Et predicta dictio solum inuenitur in predicto loco.

סָבַב Sabab. circuire. circundare. circunducere: vallare. gyrare. vertere. reuerti declinare. Geñ. 2. Ipse est qui circuit omnem terram euilla. 1. Reg. 7. Et ibat per singulos annos circuiens Bethel & galgala. Deu. 32. Circunduxit eū & docuit. p̄s. 54. Die ac nocte circundabit eam super muros eius. p̄s. 117. Omnes gentes circundederunt me. Et in eodem. Circundantes circundederunt me. Eccl's. 1. Et flectitur ad aquilonem. Pro quo hebrei legunt. & circuit seu gyrat ad aquilonem. Hiere. 31. Femina circundabit virum. Et cōmuniter scribitur cū simplici beth. Geñ. 19. Viri ciuitatis vallauerunt domū. & in eodem. 37. Vestrosq; manipulos adorare. Pro quo hebrei legūt. Et ecce circundabāt eū vestri manipuli & adorabāt manipulū meū. Exo. 13. Sed circūduxit per viā deserti. Nu. 34. Qui circuibunt australe plagā. & in eodē. Ibitq; p gyrū termin⁹ ab asemona. 1. Reg. 5. Circunducatur arca dei israel & circunduxerūt arcā. & in eo. Illis autē circunducētibus eā. & in eodē. Adduxerūt ad nos arcā dei israel. i. circūduxerunt ad nos. Iob. 16. Circūdedit me lāceis suis. Ps. 47. Circūdate sion. Esa. 23. Circue ciuitatē. & in eodē. 28. Nec rota plaustri sup cyminū circuibit. Eze. 41. Et platea erat in rotūdū ascēdēs sursum p cochleā. Pro quo he. le. Et lata erat & circūdabatur sursū sursū. Sed btūs hieronym⁹ trāstulit sensum. significat etiā declinare seu vertere vl' auertere aut reuertere siue cōuertere. Geñ. 42. Auertitq; se parumper & fleuit. idest declinauit se ab eis. Nu. 32. & nabo & baalmeō versisq; noibus. 1. Reg. 17. Declinauit paulisper ab eo. 2. Regum. 14. Vt verterem figuram sermonis huius. & in eodē. Reuertatur in domum suam & faciem meam non videat. 3. Regum. 2. Sed translatum est regnum & factum est fratris mei. idest conuersum est regnum. & in eo. 18. & tu conuertisti cor eorum iterum. 4. Reg. 20. & cōuertit faciem suam ad parietem. Esdre. 6. & conuerterat cor regis assyriorum ad eos. Eccl's. 2. Vnde cessaui renunciauit q̄ cor meum. pro quo hebrei legunt. & conuersus sum vt renunciaret cor meum. Hiere. 6. & transibunt domus eorum ad alteros. idest conuertentur ad alteros. & in eodem. 21. Ecce ego conuertam vasa belli que in manibus vestris sunt. Ezech. 1. Non reuertebantur cum incederent. Et inde

סָבִיב Sabib. idest circuitus. gyratio: siue in circuitu: vel in gyro. Exo. 25. faciesq; illi labium aureum per circuitum. 3. Regum. 6. per circuitū sculpsit variis celaturis. p̄s. 11. In circuitu impii ambulant. p̄s. 33. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum. Ezech. 1. Et splendor eius in circuitu. & in eo. 4. & pones arietes in gyro. & aliquando duplicatur & dicitur סָבִיב סָבִיב Sabib sabib. Eccl's. 1. & ī circuitu pergit spūs. pro quo hebrei legunt. In circuitu in circui

© Biblioteca Nacional de España

tu pergit spūs.Et in plurali declinatur tam masculine q̄ feminine.Masculine.Ps.49.Et in circuitu eius tempestas valida.Quod in hebreo legitur pluraliter scilicet & in circuitis eius.Ps.75.Omnis qui in circuitu eius affertis mūera. Hiere.49.Quia deuorauit gladius ea que per circuitum tuum sunt.Declinatur etiam feminine.Iob.22.Propterea circundatus est laqueis.Pro quo hebrei legunt. Propterea in circuitibus tuis laquei seu carbones.scilicet sūt. Et in eodem.29.Et in circuitu meo pueri mei. Et in eodem. 41. Per gyrum dentium eius formido.Ps.17.In circuitu eius tabernaculum eius.Eccl's.1.Et in circulos suos reuertitur. Scribitur etiam cum simplici beth & cum mem in principio & dicitur סָבַב Mesab.3.Reg.6.Et omnes parietes templi per circuitum.& in plurali מְסִבּוֹת mesiboth. Iob.34. Lustrans cuncta per circuitum.& inde סִבָּה Siba. ideſt circuitio.translatio nostra transtulit auersationem.3.Reg.12. Quoniam auersatus fuerat eum dominus.Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat causam.& legunt.Quoniam a domino fuit causa.Potest etiam legi sic. Quia a domino fuit circuitio.ideſt dominus circumuenit eum vt sic responderet populo:vt suscitaret verbum suum.scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נְסִבָּה Nesiba.2.Paralipo.10.vbi dicitur.Erat enim voluntas dei vt compleretur sermo ei? .pro quo he.le.a domino fuit circuitio vel causa.& inde מֵסֵב Mesib.ideſt accubitus:vbi sedent ad comedendū in conuiuio. eo quod conuiue sedebāt per gyrum siue in circuitum. Cāti.1.Cum esset rex in accubitu suo.& inde מְסִיב mesib.ideſt conuiua.& solum inuenitur in numero plurali.Ps 139.caput circuit? eorum. pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Amaritudo conuiuarum meorum.

Circuit
מֵסֵב
Per circuitum.
מְסִבּוֹת
Per circuitum.
סִבָּה
Causa.
נְסִבָּה
Voluntas.
מֵסֵב
Accubit?.
מְסִיב
Conuiue.

סָבָא Saba.Inebriari.potare.scilicet excessiue.cōuiuiis vacare.Esa.56.Venite sumamus vinum & implearmur ebrietate.ideſt inebriemur ebrietate.Naum.1.sic conuiuiū eorū pariter potantium.pro quohebrei legunt.Et in ebrietate vel in conuiuio eorum inebriati.& inde סֹבֵא sobe.ideſt potator. ebrius. Deut.21. Comessationibus vacat & luxuriis atq̄ conuiuiis.pro quo hebrei legunt. Comessator ē at q̄ potator. Prouer.23. Noli esse in conuiuiis potatorum. Et in eodem.Quia vacantes potibus & dantes symbola cō sumentur. Accipitur etiam סֹבֵא sobe.pro vino vel conuiuio.Esa.1.Vinum tuum mixtum est aqua. Osee. 4. separatum est conuiuium eorum. Item סָבָא saba. nomen est filii chus nepotis noe.Geñ.10.filii autem chus saba & euila & sabatha.Et ab eo nomen accepit terra saba. Que est prouicia in ethiopia.ps.71.Reges arabum & saba dona adducent. Esa.43.Dedi propiciationem tuā egyptū:ethiopiam & saba pro te.& inde dicuntur סְבָאִים sabaim.i.viri de saba. Esa.23.Adducebantur & veniebant de deserto. pro quo he.le.Adducebantur sabei de deserto.& in eo.45. Labor egypti & negociatio ethiopie & sabaim. & q̄n scribitur cū littera sin tunc deriuatur a שְׁבָא Saba filio rema. Geñ. 10. filii rema saba & dedan.& pōitur pro arabia.Ps.71. Reges arabum.Et in eodem.& viuet & dabitur ei de auro arabie. & de hoc vide infra in littera sin.

Inebriari
סָבָא
Potator.
סֹבֵא
Vinum.
סֹבֵא
Saba.
סָבָא
Sabei.
סְבָאִים

סָבַךְ Sabach.irretire.pplexū esse.cōplecti. Iob.8.Super aceruum petrarum radices eius densabuntur. pro quo hebrei legunt.super aceruum petrarum complectuntur si ue irretiuntur.Naum.1.Quia sicut spine se inuicem complectuntur.& inde סֹבֶךְ sebach.ideſt vepres seu ramus condensus vel irretitus: aut arbusta secundum translationem chaldaicam.Geñ.22.Viditq̄ post tergum arietem interpres herentem cornibus.Ponitur etiam pro silua vel saltu Ps.73.Quasi in silua lignorum securibus. & beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.In saltu lignorū secures.Et in plurali סְבָכִי sibache.pro quo beatus hieronymus transtulit Condensa.Esa.10.Et subuertentur condensa saltus ferro. Ponitur etiam pro cubili vel tugurio animalium: eo quod fit ex frondibus vel ramis arborum se īuicem complectētibus.Hiere.4. Ascēdit leo de cubili suo. & aliquando scribitur cum sin loco samach.2.Reg.18.Cūq̄ ingressus fuisset mulus subter condensam quercum. De quo vide infra in littera sin in dictione שְׂבָךְ sebach.

complecti
סָבַךְ
Vepres. Silua.
סֹבֶךְ
Condensa.
סְבָכִי
Cubile.

סָבַל Sabal. portare. supportare. sustinere. Nec.4. Debilitata est fortitudo portantis.Esdre.7.Et ponant fundamenta supportantia.Esa.46.Ego portabo. Et in eodem. 53.Et dolores nostros ipse portauit. Threñ.5.Et nos iniquates eorum portauimus. Ponitur etiam pro impinguari vel incrassari.eo quod pinguedo ē homini quasi onus grue.Ps.143.Boues eorum crasse, Eccl's.12. Et impinguabitur locusta. Et aliqui hebrei legunt. Et onerabitur locusta. Et dicunt q̄ pro locusta intelligitur dorsum. & inde סֶבֶל sebel.siue סַבָּל Sabal.ideſt onus.3.Reg.5.Septuaginta millia eorum qui onera portabant. ps.80. Diuerti ab oneribus dorsum eius.Ponitur etiam pro tributo. 3. Reg.11.Constituerat eum super tributum domus ioseph. Et in plurali. סִבְלוֹת Sibloth.ideſt onera.Exo.1.vt affligerēt eum oneribus.Ponitur etiam pro ergastulo.Vt in eodem.6.Et educā vos de ergastulo egyptiorum.pro quo hebrei legunt. Educam vos de subter oneribus egyptiorum.

Portare. supportaſ.
סָבַל
Incrassari impīguari
סָבַל
סָבָל
Onus.
Tributū.
סִבְלוֹת
Onera. Ergastulū

סָבַר Sabar.In lingua chaldaica significat putare.seu cogitare. Dañ.7.Et putabit q̄ possit mutare tempora & leges.

Cogitare. Putare.
סָבַר

סָגַד Sagad.curuari.procidere.adorare.Esa.44.fecit sculptile & curuatus est ante illud.Et in eodem. Curuatur ante illud & adorat.Et in eodem.Ante truncum ligni procidam.Dañ.2.Et danielem adorauit.

Curuari. adorare. Procidere.
סָגַד

סְגֻלָּה Segula.peculium.seu peculiare.aut thesaurus. Exo. 19.Eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Deut. 14.Vt sis ei in populum peculiarem.1.Paralip.29. De peculio meo aurum & argentum do in templum dei mei.Ps. 134.Israel in possessionem sibi.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Israel in peculium sibi.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argentum & aurum & sustātias regum.1.Thesauros regum.

Peculiū. Peculiaſ
סְגֻלָּה
Substātia
סְגָן

סְגָן Segan.princeps.seu magistratus. Et solum inuenitur in numero plurali.scilicet סְגָנִים Seganim.Nec.2. Magistratus autem nesciebant quo abissent.Et in eo.5.Et increpaui optimates & magistratus.& in eodem. Iudei quoq̄ & magistratus.Esa.42.Et adducet magistratus quasi lutum.Ezech.23.principes & magistratus iuuenes cupidinis.& in lingua chaldaica dicitur סִגְנָיָא Signaia. Dañ.3. Magistratus & iudices duces & tyrannos.

Magſtatuſ
סְגָנִים
Principes
סִגְנָיָא
Magſtatuſ

סָגַר Sagar.claudere.concludere.includere. tradere. Geñ. 5.Et inclusit eum dominus de foris. Et in eo.19.Clauserunt q̄ ostiū.Exo.14.Conclusit eos desertū.Leuit.13.Recludet eum sacerdos septem diebus.Et in eodem.14.Egredietur ostiū domus & statī claudet illā.Nu.12.Separetur septē diebus extra castra.p quo he.le.recludatur septē dieb? extra castra.Nā extra castra erat quoddā tētoriū vbi leprosi recludebātur.& in eo.Exclusa est itaq̄ maria extra castra. Ios.2.Cumq̄ porta clauderetur in tenebris.Et in eo.6.hierico aūt clausa erat atq̄ munita.1.Reg.1. Dominus autē cōcluseratvuluā eius.Et in eo.23.Conclususq̄ est introgress? vrbē.3.Reg.11.& coequauitvoraginē ciuitatis dauid patris sui.pro quo he.le.Et clausit rupturam seu diuisionem vel diruptionem ciuitatis dauid patris sui.Ps.34.Et conclude

Includere Claudere. Recludere
סָגַר
Cōcludere

© Biblioteca Nacional de España

eos qui persequũtur me. Esa. 22. Et claudet & non erit qui aperiat. Et in eodem .24. Clausa est omnis dom⁹ nullo in troeunte. Et in eodem. 26. Et claude ostia tua super te. Significat etiam tradere. idest concludere in manu vel in potestate alterius. Deut. 23. Non trades seruum domino suo qui ad te confugerit. 1. Regum. 23. Vt tradamus eum in manu regis. Et in eodem. Si tradent me viri ceile in manus eius. Et in eodem. Et dixit dominus tradent. Et in eo. 24. Quod tradiderit te dominus in manu mea. Et in eodem. 26. Conclusit deus inimicum tuum in manu tua. & inde

Tradere.

סָגַר Masger. idest clausura: vel carcer. Esa. 24. Et claudentur ibi in carcere. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Et in eodem. 42. Vt educeres de conclusione vinctum. idest de clausura siue de carcere. Et in plurali מִסְגְּרוֹת Misgeroth. 2. Regum. 22. & contrahentur in angustiis suis idest in clausuris. ps. 17. Et claudicauerunt a semitis suis. p quo btūs hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Et contrahentur in angustiis suis. & inde סָגַר Sugar. idest carcer seu cauea: vbi vincti clauduntur. Ezech. 19. Et miserunt eum in cauceam. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat lignū perforatum quo pedes seu colla victorū constrīgūtur. & inde מִסְגֶּרֶת Misgereth. idest illud quod constringit aliquam rem & eam continet in circuitu. Exo. 25. Et ipsi labio coronam interrasilem altam quattuor digitis & super illam alterā coronam aureolam. pro quo hebrei legūt. Et facies ei clausuram ad mensuram pugni. idest alta quatuor digitis in circuitu. & facies circulum seu labium ipsi clausure in circuitu. & in plurali מִסְגְּרוֹת Misgeroth. p quo beatus hieronymus transtulit Interasile seu coronulas vel sculpturas. 3. Regum. 7. Et ipsum opus basium interrasile erat. Et in eodem. Et sculpture inter iuncturas. Et in eodē. Variasq̄ sculpturas ex semetipso. & in eodem. et inter coronulas et plectas. & in eodem. & media intercolūnia quadrata non rotunda. Vbi pro eo quod in littera nostra est media intercolūnia in hebreo est מִסְגְּרוֹת Misgeroth. Ponitur etiam pro angulis. Vt in eodem. & in angulis cherubim. & inde סָגַר Segor. idest illud quod est clausum vel est interi⁹. Osee. 13. & dirumpam interiora cordis eorum. Ponitur ēt סָגוֹר Segor siue סָגוּר Sagur pro auro purissimo. eo quod clauditur & custoditur sub firma custodia. 3. Reg. 6. & operuit illud atq̄ vestiuit auro purissimo. Pro quo hebrei legūt. Auro sagur. Et in eo. 7. Et mortariola & thuribula de auro purissimo. Iob. 28. Non dabitur aurum obrizum pro ea. Vbi ponitur pro auro obrizo. & inde מַסְגֵּר masger. i. incluſor. 4. Regum. 24. Et omnem artificem & incluſorem. Et in eodem. Et artifices & incluſores mille. Hiere. 29. Et principes iuda & ierusalem & faber & incluſor. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat thesaurarium qui includit & seruat aurum & res pretiosas. & inde סָגְרִיר Sagrir. idest impetuosus imber: seu frigus excessiuum. eo quod recludit homines in domibus. Prouer. 27. Tecta perstillantia in die frigoris.

Carcer. Concluſio. Clauſura. Anguſtie. Clauſure. Cauea. Corona. clauſura. Interraſile. Sculpture coronule. anguli. Interiora. purissimū. .s. aurum. aurum. obrizum. Incluſor. Frigus

סַד Sad. lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur. pro quo translatio nostra neruū transtulit. Iob. 13. Posuisti in neruo pedem meum.

סָדִין Sadin. sindon. linteum. Prouer. 31. Sindonem fecit & vendidit. Et in plurali סְדִינִים Sedinim. vt Iudi. 14. Triginta sindones & totidem tunicas. Esa. 3. Et sindones & vittas & teristra.

סֵדֶר Séder. ordo. regula. Et solū inuenitur in numero plurali. Iob. 10. Et nullus ordo. pro quo hebrei legunt. & non sūt ordines. & inde מִסְדְּרוֹנָה Misderóna. pro quo beatus hieronymus transtulit posticum. Iudi. 3. Per posticum

Neruus. Sindon. sindones. Ordo. Poſticus.

egressus est. Et aliquando scribitur cum sin loco samech. De quo vide infra in littera sin.

סַהַר Sáhar. Rotundum. pro quo beatus hieronymus transtulit tornatilem. Canti. 7. Vmbilicus tuus crater tornatilis. Item סֹהַר Sóar. i. carcer. seu lacus rotundus quo vincti claudūtur. Geñ. 40. Misit eos in carcerem. pro quo hebrei legunt. Misit eos in domum carceris.

סהר Tornatilis סֹהַר Carcer.

סוג Sug. Auertere. auerti. conuerti. scilicet retrorsum. recedere. s. retro. 2. Regū. 1. Sagitta ionathe nunq̄ rediit retrorsum. ps. 43. Non recessit retro cor nostrum. ps. 52. omnes declinauerunt. ps. 128. Et conuertantur retrorsum omnes qui oderunt sion. Esa. 59. Et conuersum est retrorsum cor nostrum. Soph. 1. Et qui auertuntur de post tergū domini. Vide etiam de hoc supra in dictione נָסַג Nasag. & in de. סוג. Sug. idest recedens. vel declinans. Prouer. 14. Viis suis replebitur stultus. pro quo hebrei legunt. De viis suis replebitur recedens vel declinans corde. idest recedens vel declinans a via recta siue a recto iudicio rationis. & ide סוּגָה Suga. idest vallata vel circundata. Canti. 7. Vallatus liliis.

סוג Retrorecedere. Declinare Retrorsum conuerti. Auerti. סוג Recedens סוּגָה Vallatus.

סוד Sod. secretum. arcanum. consilium: seu concilio. Iob. 29. Quādo secreto erat deus in tabernaculo meo. & secundum litteram hebraicam potest etiam legi sic. Quando secretum dei in tabernaculo meo. scilicet erat. ps. 24. firmamentum est dominus timentibus eum. pro quo beat⁹ hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Secretum domini timentibus eum. Prouer. 25. Et secretū extraneo ne reueles. Amos. 3. Nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. Ponitur etiam pro consilio vel concilio. scilicet secreto. Iob. 15. Nunquid consiliū dei audisti. Ps. 82. Super populum tuum malignauerunt consilium. ps. 88. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum. Ps. 110. In consilio iustorum & congregatione. Hiere. 6. & super concilium iuuenum simul. & in eodem. 15. Non sedi in concilio ludentium. Ezech. 13. In concilio populi mei non erunt. & inde verbum הוּסַד Husad. idest consiliatus est seu consilio decreuit. 2. Paralip. 3. Et hec sunt fundamenta que iecit salomon vt edificaret domū dei. pro quo hebrei legunt. Et hec sunt que consiliatus est salomon siue que cō silio decreuit vt edificaret domum dei. Potest etiam deriuari a dictione יָסַד Iasad: que significat fundare: seu fundamenta iacere: sicut est in littera nostra. & inde deriuatur.

סוד Secretum. arcanum. Sod. Consilium. concilium. הוסד Conſiliari.

סַד Sad. quod significat lignum perforatum quo pedes vincto rum continentur. Pro quo beatus hieronymus transtulit neruum. Iob. 13. Posuisti in neruo pedem meum.

סָוֶה Saue. velamen. & scribitur cum mem in principio & dicitur מַסְוֶה masue. Exo. 34. Posuit velamen sup faciem suam.

סוה Neruus. מַסְוֶה Velamen.

סוך Such. Vngere. purgare. scilicet ventrem. Deut. 28. & non vngeris oleo. Ruth. 3. Lauare igitur & vngere. 2. Regum. 12. Et lot⁹ vnctusq̄ est. Ezech. 16. & vnxi te oleo. Dañ. 10. Sed neq̄ vnguento vnctus sum. & inde אֲסוּךְ asuch idest laguncula olei seu lecythus. 4. Reg. 4. Non habeo ancilla tua quicquā in domo mea nisi parum olei quo vngar Pro quo hebrei legunt. Non habeo ancilla tua in domo nisi lagunculam seu lecythum olei. Potest etiam esse verbum prime persone futuri temporis. sicut est in littera nostra. significat etiam predicta dictio purgare ventrem. Iudi. 3. forsiāt purgat aluum in estiuo cenaculo. 1. Reg. 24. Ingress⁹ est saul vt purgaret ventrem.

סוך Vngere. אֲסוּךְ Laguncula Purgare uentrem.

סוס Sus. equus. hirūdo. Geñ. 49. Mordens vngulas equi. Exo. 14. Et omnis equitatus pharaonis. Et in eodem. 15. Ingressus est enim currus pharaonis cum curribus & equitibus eius. pro quo hebrei legunt. Ingressus est equus

סוס Equus. equitatus.

© Biblioteca Nacional de España

pharaonis.Ps.31. Nolíte fieri ſicut equus & mulus. Ps. 32. fallax equus ad ſalutem. Reperitur etiam in genere femini no סוּסָה Suſa. Canti.1. Equitatui meo in curribus pharaonis. Et in plurali סוּסִים Suſim. Deut.17. Non multiplicabit ſibi equos. Ps.19. Hi in curribus & hi in equis. Abach. 3. Qui aſcendís ſuper equos tuos. Et in eodem. Viam feciſti in mari equis tuis, ſignificat etiam quoddã genus auis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit pullum. ſ. hirundínis: ſiue hirundinẽ. Eſa.38. Sicut pullus hirundínis ſic clamabo. Et aliquando mutat vau in iod. Hiere. 8. Turtur & hirundo & ciconia. & aliqui hebrei interpretantur grus.

סוּס Equitatus

סוּסִים Equi.

hirundo.

סוף Soph. finire. conſumere. conſumi. deficere. deeſſe. cõplere. Eſter. 9. Dies phurim ideſt ſortium obſeruẽtur a iudeis & ab eorum progenie que his cerimoniis obligata eſt. Pro quo hebrei legunt. Et dies phurim ideſt ſortium iſti non tranſeant a iudeis & memoria eorum non deſinat ſiue non finiatur a ſemine eorum. Ps.72. Subito defecerũt Eſa.66. Simul conſumentur dicit dominus. Dañ.2. Comminuet & conſumet vniuerſa regna. Hiere. 8. Congregãs congregabo eos dicit dominus. pro quo hebrei legunt. cõſumens conſumam eos dicit dominus. poteſt etiam deriuari a dictione אָסַף aſaph: que ſignificat congregare: ſicut eſt in littera noſtra. & ſimiliter Soph. 1. vbi dicitur. congregabo omnia a facie terre dicit dominus. congregans hominẽ & pecus: congregans volatilia celi & piſces maris. pro quo hebrei legunt. Conſumam ſeu finiam omnia dicit dominus conſumens hominem & pecus. De quo vide ſupra in dictione אָסַף Aſaph. & infra in dictione סָפָה ſapha. Ponitur etiã pro complere. Dañ. 4. ſermo completus ẽ ſuper Nabucho donoſor. Et inde סוֹף Soph. ideſt finis. terminus ſummitas Eccl's. 7. In illa enim finis cunctorum admonetur. Et i eodem. 12. finem loquendi pariter omnes audiamus. Põitur etiam pro ſũmitate. 2. Paralipo. 20. Et inuenietis illos in ſũmitate torrentis. Item סוף Suph. ideſt iuncus ſeu papirus aut carectus. Exo. 2. Et expoſuit eum in carecto. Et in eodẽ Que cum vidiſſet ſiſcellam in papirione. Eſa.19. Calamus & iuncus marceſcent. Significat etiam pelagus. Ione. 2. Pelagus operuit caput meum. & ide dicitur. יַם סוּף Iamſuph ideſt mare pelagoſum: quia eſt quaſi pelagus ingrediens a mari oceano & non habens exitum aliunde: vel quia in ripa eius oriuntur iunci ſiue papiri. Tranſlatio noſtra traduxit mare rubrum. eo quod habet arenas rubeas. Exo.15 Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro. Ps.105. Et irritauerunt aſcendentes mare rubrum. Et in eodem. Et increpauit mare rubrum. Et inde סוּפָה Supha. ideſt tempeſtas. turbo. Iob. 21. Et ſicut fauilla quam turbo diſpergit. Eſa.5. Et rote eius quaſi impetus tempeſtatis. Et in eodem. 17. Et ſicut turbo coram tempeſtate, Oſee. 8. Ventum ſeminauerũt & turbinem metent. Naum. 1. Dominus in tẽpeſtate & turbine vie eius. Et in plurali סוּפוֹת ſuphoth. Eſa. 21. Sicut turbines ab Africo veniunt.

finire. Deficere. Cõſumere.

Cõgregat.

Complere

סוף finis.

Summitas. סוף

Carectus. Papirio. Juncus. Pelagus. יַם סוּף

Mare rubrum.

סוּפָה Turbo. Tẽpeſtas.

סוּפוֹת Turbines

סור Declinare Diuertere

סוּר Sur. Recedere. declinare. diuertere. ammouere. ſeparare. auferre. Geñ. 19. Declinate in domum pueri veſtri Et in eodem. Vt diuerterent ad eum. Exo. 3. Vadam & videbo viſionem hanc. pro quo hebrei legunt. Recedam ſiue declinabo & videbo viſionem hanc. ideſt recedam de loco in quo ſto: & vadam ad videndam viſionem hanc. Et in eodem. Cernens autem dominus q̃ pergeret ad videndum. Et in eodem. 32. Receſſerunt cito de via. Nu. 12. nubes quo q̃ receſſit que erat ſup tabernaculo. & i eo. 14. Receſſit ab eis omne preſidium. Et in eodem. 16. Recedite a tabernaculis impiorum. Ruth. 4. Declina pauliſper & ſede hic. p̃s. 13 Omnes declinauerunt. Ps. 36. Declina a malo & fac bonũ. Ps. 118. Declinate a me maligni. Hiere. 17. Recedentes a te in terra ſcribentur. Oſee. 4. Separatum eſt conſuiuium eorum. Et in eodem. 7. Et receſſerunt a me. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Preuaricati ſunt in me. nã in hebreo non habetur a me ſed in me. Amos. 6. Et auferetur factio laſciuientium. ideſt recedet. & aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. Oſee. 9. Sed & ve eis cum receſſero ab eis. Sed in predicto loco in hebreo magis proprie legitur incarnatio mea ex eis. De quo dictum eſt ſupra in dictione בָּשַׂר Baſar. ſignificat etiam auferre vel ammouere. Geñ. 38. Que depoſitis viduitatis veſtibus. pro quo hebrei legunt. Et abſtulit veſtes viduitatis ſue. Et in eo. 49. Non auferetur ſceptrum de iuda. Deut. 7. Auferet dominus a te omnem langorem. Vbi ponitur verbum tertie coniugationis. ideſt recedere faciet. 2. Reg. 5. Niſi abſtuleris cecos & claudos. 3. Regum. 15. Inſuper & maacham matrem ſuam amouit ne eſſet princeps. Iob. 27. Viuit deus qui abſtulit iudicium meum. Eſa. 17. Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas. ideſt auferetur ne ſit ciuitas. Ezech. 21. Aufer cydarim: tolle coronam. Dañ. 12. Cum ablatum fuerit iuge ſacrificium. & inde סוּרָה Sura. pro quo beatus hieronymus trãſtulit captiuam. ideſt recedens vel ablata de terra ſua. Eſa. 59. Tranſmigrata & captiua. & inde סָר Sar. ideſt triſtis vel indignans: eo quod recedit a conſortio hominum. 3. Regũ 21. Venit ergo Achab in domum ſuam indignans. & i genere femínino סָרָה Sara. vt in eodem. Vnde anima tua cõtriſtata eſt. & aliquando ſcribitur ſupradictum verbum cũ duplici res & dicitur סָרַר Sarar. ideſt ſubuertere. peruertere. declinare. ſcilicet a via recta. Threñ. 3. Semitas meas ſubuertit. Oſee. 4. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. Vbi ponitur verbum & nomen ſeu participium ab eo deriuatum. ac ſi diceret. Sicut vacca declinans declinauit iſrael. Et inde סוֹרֵר Sorer. ideſt peruerſus. ſiue declinans a via recta: aut proteruus vel contumax. Deut. 21. filium contumacem & proteruum. vbi ponitur pro contumace. Et in eodẽ filius noſter proteruus & contumax eſt. vbi ponitur pro pteruo. Ponitur etiam pro incredulo. ideſt apoſtata. Eſa. 65. Ad populum incredulum. Oſee. 9. Omnes principes eius recedentes. ideſt declinantes a via recta. Zach. 7. & auerterunt ſcapulam recedentes. & inde סָרָה Sara. ideſt diſceſſio. preuaricatio. Deut. 13. quia locutus eſt vt vos auerteret a domino deo veſtro. pro quo hebrei legunt. Quia locutus eſt receſſionem vel preuaricationem contra dominum deum veſtrum. Et inde סוּרִי Sure. pro quo beatus hieronymus tranſtulit prauum. Hiere. 2. Quomodo ergo conuerſa es mihi in prauum vinea aliena. Hebrei tamen dicunt q̃ ſignificat palmites ſeu ramos. & legunt ſic. Quomodo ergo conuerſa eſt mihi in palmites vinee aliene ſiue extranee. Item סוּר Sur, nomen eſt cuiuſdam porte in templo ſalomonis exiſtentis. 4. Regum. 11. Tertia pars ſit in porta ſeir Debet legi i porta ſur.

Separari.

Preuaricari.

Auferre.

סוּרָה captiua

סָר Indignãs

סָרָה Cõtriſtata

סָרַר ſubuertere Declinare

סוֹרֵר contumax

proteruus

Incredulꝰ recedẽtes.

סָרָה

receſſio.

סוּרִי prauum.

Palmites סוּר

Sur.

סוּת Pallium. Sachab. Trahere. detrahere. deiicere. ſeu abiicere. putreſcere. lacerare. 2. Regum. 17. Et trahemus eam i torrentem. Hiere. 22. Putrefactus & proiectus extra portas ieruſalem. Et in eodem. 49. Si non deiecerint eos paruuli gregis. Ponitur etiam pro lacerare. Hiere. 15. Et canes ad lacerandum. & inde סְחָבוֹת Sechaboth. ideſt panni lacerati & abiecti pre nimia vetuſtate. Hiere. 38. Tulit inde veteres pãnos. Et in eo. Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum.

סוּת Pallium.

סָחַב Trahere putreſcere Deiicere. lacerare.

סְחָבוֹת Panni ueteres.

© Biblioteca Nacional de España

סָחָה Radere.

סָחָה Sacha. Radere. abradere. Ezech. 26. Et radam pulue-rem eius de ea. Et inde סָחִי Sechi. ideſt abraſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit erradicationem. Threñ. 3. Eradicationem & abiectionem poſuiſti nos.

סָחִי erradicatio

סָחַף Abradere. inundare

סָחַף Sachaph. Abradere. inundare. computreſcere. Pro-uer. 28. Similis eſt imbri vehementi in quo paratur fames. Pro quo hebrei legunt. Imber abradens ſiue inun-dans & abſq; pane. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſū Ponitur etiam pro computreſcere. Hiere. 46. Quare com putruit fortis tuus.

Computre ſcere.

סָחַר Circuire.

סָחַר Sachar. Circuire. circunuoluere. negociari. vt Hiere. 14. Propheta nāq; & ſacerdos abierunt in terram. Pro quo hebrei legūt. Propheta namq; & ſacerdos circue-runt in terram. ideſt huc atq; illuc abierunt non inuenien-tes requiem. Et aliquando duplicatur littera cheth & litte ra res & dicitur סְחַרְחַר Secharchar. ps. 37. Cor meum con turbatum eſt. Pro quo hebrei legunt. Cor meum circūuol-uitur. ideſt fluctuat: & ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. & inde dicitur סֹחֵר Socher. ideſt mer cator ſeu negociator: eo quod circuit regiones & vadit huc atq; illuc. Geñ. 23. quadringentos ſiclos argēti probate mo nete. pro quo hebrei legunt. Quadringentos ſiclos argen ti tranſeuntis mercatori vel negociatori. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eo. 37. Et pretereuntibus madiani-tis negociatoribus. Eſa. 23. Cuius negociatores principes Ezech. 27. Carthaginēſes negociatores tui. p quo hebrei legūt. Tharſis negociatrix tua. vbi pōitur tharſis p cartha gine. Et in eodem. Venerunt ad te negociatores tui. Et in eodem. Negociatores populorum ſybilauerunt ſuper te. & inde סָחַר Sechar. ſiue סְחוֹרָה Sechora. ideſt negociatio ſiue mercimonium. Prouer. 3. Melior eſt acquiſitio eius nego-ciatione argenti. Pro quo hebrei legunt. Melior eſt nego ciatio eius negociatione argenti. Et in eodem. 31. Quia bo na eſt negociatio eius. Eſa. 23. Et facta eſt negociatio genti-um. Et in eodem. & erit negociatio eius & merces eius ſan ctificate domino. Et in eodem. 45. Labor egypti & nego-ciatio ethiopie. Ezech. 27. Et negociatio manus tue. Scri-bitur etiam cum mem in principio & dicitur מִסְחָר Miſ-char. 3. Regum. 10. & negociatores vniuerſiq; ſcruta vendē tes. Pro quo hebrei legunt. Et negociatio negociatorū ſeu ſcruta vendentium. Sunt autem ſcruta res parui valoris. & inde verbum סָחַר Sachar. ideſt negociari. Geñ. 34. Terra in poteſtate veſtra eſt: exercete negociamini & poſſidete eam. Et in eodem. Negocientur in terra & exerceant eam. Et inde סֹחֵרָה Sochera. ideſt clypeus rotundus ſecundū he breos. Ps. 90. ſcuto circūdabit te veritas ei9. p quo he. le. ſcu tū & clypeus veritas ei9. & btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trā ſtulit. Scutū & ptectio veritas eius. & inde סַחֲרֶת ſocháreth i. lapis p̄cioſus. p quo btūs hiero. trāſtulit. lapidē pariū. Eſter. 1. Sup pauimētū ſmaragdino & pario ſtratum lapide.

mercator. negociator

negociatio

negociatio

negociari.

סֹחֵרָה Clypeus Protectio

סַחֲרֶת Pariꝰ. lapis.

סָחִישׁ Que ſponte naſcūtur

סָחִישׁ Sachis. Renaſcentia que ex rādicibus ſeminis oriun-tur: ſeu que ſponte naſcuntur. 4. Reg. 19. In ſecūdo autem anno que ſponte naſcuntur.

סִיג Scoria.

סִיג Sig. Scoria. rubigo. Ezech. 22. Verſa eſt mihi domus iſrael in ſcoriā. & declinatur pluraliter סִיגִים Sigim. Prouer. 25. Auſer rubiginem de argento. Et in eo. 26. quo modo ſi argēto ſordido ornare velis vas fictile. i. argēto ru biginoſo vel cū ſcoria. Eſa. 1. Argentū tuū verſum eſt i ſco riā. Et in eodem. & excoquam ad purum ſcoriam tuam.

סִיגִים Rubigo. Scoria.

סִיר Olla.

סִיר Sir. Lebes. olla. ſpina. Exo. 16. Quando ſedebamus ſuper ollas carnium. Quod in hebreo legitur ſingula titer. ſcilicet ſuper ollam carnium. 4. Regum. 4. Mors in olla. Eccl's. 7. Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla. Hiere. 1. Ollam ſuccenſam ego video. Ezech. 24. Pone ol lam. Et in plurali סִירוֹת Siroth. Exo. 27. faciesq; in vſus ei9 lebetes. 2. Paralipo. 35. Pacifícas vero hoſtias coxerunt in lebetibus. Amos. 4. Et reliquias veſtras in ollis feruenti-bus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et reliquias ve ſtras in ſagenis piſcium vel piſcatorum. De quo vide ſupra in dictione דָּג Dog. & in dictione דָּגָה Daga. Item סִיר Sir ideſt ſpina. tribulus. & ſolum inuenitur in numero plurali ſcilicet סִירִים Sirim. Eccl's. 7. Sicut ſonitꝰ ſpinarum. Oſee. 2. Sepiam viam tuam ſpinis. Naum. 1. Sicut ſpine ſe inui-cem complectuntur. Reperitur etiam סִירוֹת Siroth. ſecun-dum terminationem pluralem femininorum. Ps. 57. Pri-uſq; intelligerent ſpine veſtre rhamnum. Hebrei tamē pri mam ſignificationem ſequentes legunt ſic. Priuſq; intelli-gerent ideſt ſentirent olle veſtre rhamnum.

סִיר Spina.

סִירִים Spine.

סִירוֹת lebetes.

סִית Perſuade re. Suadere. Incitare. Concitare

סִית Sith. ſuadere. perſuadere. incitare. decipere. ſeducere. auertere. Deut. 13. Si tibi voluerit perſuadere frater tu-us. Ioſ. 15. Que ſuaſa eſt a viro ſuo. 1. Regum. 26. Si domi-nus incitauit te aduerſum me. 2. Regum. 24. Commouit-q; dauid in eis. ideſt perſuaſit. 3. Regum. 21. Concitauit enim eum iezabel vxor ſua. 4. Regum. 18. Nolite audire ezechiam qui decipit vos. 2. Paralipo. 32. Num ezechias decepit vos. Et in eodem. Nec vana perſuaſione deludat. Iob. 1. Tu autem commouiſti me aduerſus eum. ideſt per-ſuaſiſti vel incitaſti me. Et in eodem. 36. Igitur ſaluabit te de ore anguſto. Pro quo hebrei legunt. Et etiam ſuaſit te de ore anguſto vel de ore tribulantis vel hoſtis. ideſt ſuaſit te ne incideres in os eius. vel ſic. Auertit te de ore anguſto. & eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem. Non te er-go ſuperet ira. ideſt ne incitet te. Hiere. 38. Seduxerunt te & preualuerunt aduerſum te. Ponitur etiam pro auertere. 2. Paralipo. 18. Atq; auertit eos ab illo. ideſt ſuaſit vel inci-tauit eos vt diuerterent ab eo.

Decipere. deludere.

Auertere.

Seducere

סָכַךְ Tegere. Cōpingere. Protegere

סָכַךְ Sachach. Cooperire. velare. tegere. protegere. vt Ex-xo. 25. Tegant expandentes alas. Iob. 10. Oſſibus & neruis compegiſti me. Pro quo hebrei legunt. texiſti me ſeu protexiſti me. Ezech. 28. Tu cherub extentus & prote-gens. Et in eodem. Et perdidi te o cherub protegens. & cō muniter ſcribitur cum ſimplici caph. Exo. 40. Dimitteſq; ante illam velum. Pro quo hebrei legunt. Velabis ſeu pro teges arcam cum velo. 3. Regum. 8. Et protegebant che-rubim arcam & vectes eius. Iob. 3. Et circundedit eum de-us tenebris. Pro quo hebrei legunt. Et texit ſeu protexit deus pro eo. Et in eodem. 38. Quis concluſit oſtiis mare .i. qs velauit. & i eo. 40. ptegūt vmbre vmbrā ei9. ps. 90. ſcapulis ſuis obūbrabit tibi. i. pteget te. Threñ. 3. opuiſti i furore. & i eo. oppoſuiſti nubē tibi. & aliq̄ ſcribitur cū ſin loco ſamach. Exo. 33. & ptegā te dextera mea. & inde סוכה ſuch i. vmbraculū. ſeu tabernaculū vel tētoriū. ps. 26. Qm̄ abſcō dit me in tabernaculo ſuo. Et aliq̄ ſcribitur cū ſin loco ſa-mach. Threñ. 2. & diſſipauit q̄ſi hortū tētoriū ſuū. dr̄ ēt סָךְ Sach. ps. 41. Qm̄ trāſibo vſq; ad locū tabernaculi admira-bilis. ſcribitur ēt cū he in fine & dr̄ סוכה ſuca. Eſa. 4. Et ta-bernaculū erit in vmbraculū diei. & in plu. סֻכּוֹת Sucoth. Le uit. 23. Erūt ferie tabernaculorū ſeptē diebus dñi. Et i eo. & habitabitis in vmbraculis ſeptē diebus. & i eo. manebit i ta bernachis. & inde מִסָּךְ maſach. i. tētoriū: ſeu velū aut ptectio Exo. 26. facies & tētoriū i itroitu tabernacli. Nu. 4. & depo nēt velū qd̄ pēdet añ fores. ps. 104. ſpādit nubē ptectiōe & inde סוֹכֵךְ ſochech. i. tentoriū ſeu vmbraculū ex corio & tabulis fabrefactū quo expugnatores vrbiū vtūtur propter lapides & tela que de muro mittuntur. Naum. 2. Velocí ter aſcendet muros eius: & preparabitur vmbraculum. Et

Velare.

Cōcludere

Obūbrare. Operire.

סוכה Taberna-culum. Tentoriū.

סֹכֶךְ Tentorium Velum. Protectio

סוֹכֵךְ Vmbracu lum.

סֻכּוֹת tabernacu la.

סֻכָּה Vmbracu lum.

© Biblioteca Nacional de España

מוסך inde מוסך Musach.4.Reg.16.Musach quoq; sabbati. & dicunt hebrei q; erat tentoriū quoddam in atrio tēpli subter quod erant custodes templi in sabbatis.

סָכַל Sachal.stulte agere.seu stulte operari.isanire.infatuare.fatuum seu stultum esse. Geñ.31. Stulte operatus es.1.Regum.13. Stulte egisti: nec custodisti mandata domini. & in eo.26. Apparet enī quod stulte egerim.2.Reg.15. Infatua queso domine consilium achitophel. Esa.44. Et scientiam eorum stultam faciens. & inde סֹכֶל Séchel. ideſt stulticia.fatuitas.vt Eccl's.10. Positum stultum in dignitate sublimi.pro quo hebrei legunt. Positam stulticiā. Et si scribatur cum littera sin loco samach potest legi sic. Positū intellectū in dignitate sublimi.& sic legunt aliqui hebrei. nā aliquando ponitur sin loco samach & econuerso.vt dictum est in precedentibus: & vt infra dicetur. & inde סִכְלוּת Sichluth. ideſt stulticia.insipientia.error.vt Eccl's.2. Trāsiui ad contemplandam scientiā erroresq; & stulticiam. Et in eo. Et vidi q; tantū precederet sapientia stulticiā quātū differt lux a tenebris. & in eo.7. Errorem imprudentiū. Et in eo. 10. precioſior est sapientia parua q; gloria ad tēpus stulticiā Et aliquando scribitur cum sin loco samach.vt supra in eo. 1. Vt scirem prudentiam atq; doctrinam erroresq; atq; stulticiam. & inde סָכַל Sachal.ideſt stultus.fatuus.insipiens. Eccl's.10. Sed & in via stultus ambulans cum ipse insipiens sit omnes stultos estimat. Hiere.5. Audi populestulte.

סָכַן Sachan.comparare.assimilare.assimilari. equalē seu cōparem esse. acquiescere.intelligere.preuidere.consuescere. Iob.15. Arguis verbis eum qui non est equalis tibi. Et in eodem.zz. Nunquid deo potest comparari homo. Et in eodem.34. Non placebit vir deo etiam si cucurrerit cum eo.ideſt non comparabitur vir deo. Et aliqui hebrei dicunt q; significat prodesse seu conferre. Vndeī predicto loco ipsi legunt. Quid prodest vel quid confert homo cum cucurrerit cum deo. siue cum complacuerit cum deo. Et in eodem.35. Non tibi placet quod rectum est: vel quid tibi p derit si ego peccauero. pro quo hebrei legunt. Quid tibi confert & quid tibi proderit si ego peccauero Significat etiam acquiescere. Iob.22. Acquiesce igitur ei & habeto pacē. Item significat intelligere seu preuidere. Iob.zz. etiam cū perfecte fuerit scientie. pro quo hebrei legunt. etiam si intelligat in eis: siue super eos intelligens. sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ps.138. Et omnes vias meas preuidisti. Significat etiam consuescere. Nu.22. Dic quid simile vnquam fecerim tibi. pro quo hebrei legunt. Nunquid consuescens consuevi vt facerem tibi talia. Significat etiam periclitari. pro quo beatus hieronymus transtulit vulnerare. Eccl's.10. Qui scindit ligna vulnerabitur ab eis. p quo hebrei legunt. periclitabitur ab eis. Vnde periculum ipi vocant סְכָנָה Secana. & inde מִסְכֵּן Mischen. ideſt pauper. egenus. Eccl's.4. Melior est puer pauper & sapiens. Et in eodē 9. Inuentusq; est in ea vir pauper & sapiens. Et in eodem. Sapientia pauperis contempta est. & inde מִסְכְּנוּת Mischenuth. ideſt paupertas. penuria. Deut.8. vbi absq; vlla penuria comedes panem tuum. Item סוֹכֵן Sochen. i. cellariū seu apotheca. Tabernaculum: siue cubicularius: vel thesaurarius. Esa.22. Ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo Et in genere femininо סוֹכֶנֶת Sochéneth. 3. Regum. 1. Et foueat eum dormiatq; in sinu suo. pro quo hebrei legunt. Et sit ei cubicularia: dormiatq; in sinu suo. & inde מִסְכְּנוֹת Mischenoth. ideſt apothece: seu tabernacula vel cellaria. Exo.1. Edificauerunt vrbes tabernaculorum pharaoni. 2. paralipo.32. Apothecas quoq; frumenti vini & olei. Ponitur etiam pro munitionibus. 2. Paralipo.8. Et alias ciuitates munitissimas edificauit in emath. Et in eodem. Et omnes vrbes firmissimas que fuerunt salomonis. Et in eodem 16. Et vniuersas vrbes neptalim muratas. Et in eodem.17. Et edificauit in iuda domos ad instar turrium vrbesq; muratas. Et inde מְסוּכָן Mesucan. Pro quo beatus hieronymus transtulit fortem. Esa.40. forte lignum & imputribile elegit artifex sapiens.

סִכְסַךְ Sichsach. Miscere. concurrere facere. Esa.19. Et concurrere faciam egyptios aduersus egyptios.

סָכַר Sachar. claudere. obturare. concludere. tradere. Geñ. 8. Et clausi sunt fōtes abyssi. ps.62. Quia obstructum est os loquentium iniqua. Esa.19. Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium. pro quo hebrei legunt. Et concludam egyptum. Et inde שֵׂכֶר Secher. cum sin in principio loco samach. ideſt lacuna seu stagnum vbi aque claudūtur. Esa.19. Omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces.

סָכַת Sacath. Attendere. auscultare. Deut.27. Attēde & audi israel. Item סִכּוּת sicuth. nomen idoli secundum hebreos. Amos.5. Et portastis tabernaculum moloch deo vestro. Pro quo hebrei legunt. Et portastis sicuth regem vestrum seu regis vestri aut moloch vestri. q; si pro סִכּוּת sicuth ponatur סוּכַּת suchath. tunc significat tentorium seu tabernaculum. sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictione סָכַךְ sachach.

סַל Sal. Canistrum. cartallus. Geñ.40. Et in vno canistro quod erat excelsius. Et in plurali סַלִּים Salim. Vt in eodem. Et ego vidi somnium q; tria canistra farine haberem super caput meum. Et in eodem. Tria canistra tres adhuc dies sunt. Reperitur etiam duplicatum. & dicitur סַלְסִיל Salsil. vt Hiere.6. Quasi vindemiator ad cartallum. vbi ponitur סַלְסִלוֹת Salsiloth in numero plurali. ideſt cartalli seu canistra. Et aliqui hebrei dicunt quod a predicta dictione deriuatur סֶלָה Séla: per additionem he in fine: & significat semper. De quo vide in sequenti dictione. quia secundū alios inde deriuatur.

סָלַל Salal. Iter vel viam facere. viam preparare. Iter preparare. exaggerare. ideſt viā inequalem & asperā sternere lapidibus & lignis & eleuare humiliora & deprimere altiora vt sit via plana. calcare. terere seu opprimere. Iob.19. Et fecerunt sibi viam per me. Ps.67. Iter facite ei qui ascēdit super occasum. Esa.57. viam facite prebete iter. vbi eadem dictio bis ponitur. Et in eodem.26. Planum facite iter Pro quo hebrei legunt. Exaggerate exaggerate iter. i. planum facite iter. sicut est in littera nostra. Ponitur etiam pro terere vel calcare. Hiere.18. vt ambulent per eas itinere nō trito. Et in eodem.50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. Pro quo hebrei legunt. Calcate vel triturate eam sicut aceruos. scilicet messis. potest etiam intelligi sicut est in littera nostra. ponitur etiam pro opprimere. Iob.30. oppressi quasi fluctibus semitis suis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et iter fecerunt super me semitis interitus sui. Ponitur etiam pro retinere. Exo.9. Adhuc retines populum meum. Pro quo hebrei legunt. Adhuc calcas populum meum. ideſt subiicis. Alii vero legunt sic. Adhuc eleuaris contra populum meum. Nā secūdū hebreos ēt signat eleuare. Prouer.4. Arripe illam & exaltabit te. pro quo ipsi legunt. Eleua illam & exaltabit te. & in predicto loco duplicatur littera samach & littera lamed. & inde מְסִלָּה Mesila siue מַסְלוּל maslul. i. via trita seu strata. aut semita. Nu. 20. Per tritam gradiemur viam. 2. Regum.20. Iacebat in media via. Et in eodem. Amouit eum de via in agrum Esa.11. Et erit via residuo populi mei. Et in eodem.35.

© Biblioteca Nacional de España

Semita. מְסִלּוֹת Et erit ibi semita. Et in plurali מְסִלּוֹת mesiloth. Iudi. 20. in illa quoq; fuga palantes in diuersa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt in viis quinq; millia viros. ps. 83. Ascensiones in corde suo

Semite. Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Semite in corde suo. Esa. 33. Dissipate sunt vie. Et in eodē. 49. Et semite mee exaltabuntur. Ponitur etiam pro gradibus. 2.

Gradus. Paralip. 9. Ex quibus fecit salomon gradus in domo domini. Et inde סוֹלְלָה Solela. idest agger seu munitio ex quib? expugnantur ciuitates. 2. Reg. 20. Et circundederunt mu-

Munitio. nitionibus ciuitatem. idest aggeribus ad expugnandam ciuitatem. Esa. 37. Et non mittet in circuitu eius aggerem.

Agger. Hiere. 6. Et fundite contra ierusalem aggerem. & in plura li סוֹלְלוֹת Soleloth. Vt in eo. 32. Ecce munitiones extructe

Munitiões. sunt aduersum ciuitatem. Et in eodem. 33. Que dextructe sunt ad munitiones & ad gladium. & a predicta dictione de riuatur סֶלָה Séla. pro quo btūs hiero. transtulit sp. Abach.

Semper. 3. Deus ab austro veniet & sanctus de monte pharan semper. & licet in aliquibus bibliis nostris non habetur predictum aduerbium semper: tamen in bibliis nostris antiquis habetur sicut predictum est. Et in eodem. Iuramēta tribus q; locutus es. vbi in hebreo additur predicta dictio סֶלָה Séla. scilicet que locutus est semper. Et in eodem. Denudasti fundamentum eius vsq; ad collum. vbi similiter in hebreo additur predicta dictio סֶלָה séla. scilicet vsq; ad collum semper. Et frequenter reperitur in psalmis. vt. Ps. 4. Et queritis mendacium. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Querentes mendacium semper. & in eo. Et compungimini. pro quo beatus hiero. transtulit. Et tacete semper. Ps. 7. & gloriam meam in puluerem deducat. p quo beatus hiero. transtulit. & gloriam meam in puluerem collocet semper. Ps. 9. In operibus manuum suarum comprehensus est peccator. pro quo beatus hiero. transtulit. In opere manuum suarum corruit impius: meditatio semper Et similiter in aliis psalmis ponitur predicta dictio. p quo lxx. interpretes Diapsalma posuerunt: vt ait beatus hieronymus in epistola ad marcellam. & nota q predicta dictio non ponitur nisi in psalmis & in cātico Abachuc supra allegato. Potest etiam significare eleuationem vt exaltationē. vt vbicunq; ponatur: ibi canens vel psallens debet eleuare vocem & mentem ad deum. Vide etiam de hoc beatū hieronymum in predicta epistola ad marcellam de diapsalmate. & in explanatione psalmi quarti. & Burgeñ. in additione tertia psalmi. 85.

סָלָא Sala. estimare. equiparare. cōferre. Threñ. 3. & amicti auro primo. p quo he. le. Estimati siue equiparati auro. scribitur ēt cū he in fine loco aleph. Iob. 28. Nō cōferetur tinctis indie coloribus. idest non comparabitur.

Estimare. Conferre.

סָלַד Salad. Affligere. Iob. 6. Vt affligēs me dolore nō parcat. Et solum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei q significat exurere.

Affligere.

סָלָה Sala. Deiicere. spernere. calcare. ps. 118. spreuisti omnes discedentes a iudiciis tuis. Threñ. 1. Abstulit oēs magnificos meos. pro quo hebrei legunt. Calcauit seu deiecit omnes magnificos meos. significat etiam conferre. Iob. 28. Non conferetur tinctis indie coloribus. De quo vide supra in dictione סָלָא sala cum aleph in fine. Item סֶלָה scla. idest semper. De quo vide supra in dictione סֶלֶל salal.

Spernere Auferre. Deiicere.

סָלַח Salach. parcere. propiciari. dimittere. scilicet peccatū. Leuit. 4. & dimittetur ei. Nu. 14. Dimitte obsecro peccatum populi huius. Et in eodem. Dimisi iuxta verbū tuū. Deut. 29. Et dominus non ignoscat ei. Ps. 24. Et propicieris peccato meo. Ps. 85. Quoniam tu domine suauis & mitis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu enim es domine bonus & propiciabilis. i. bonus & parcens. & inde סְלִיחָה selicha. idest propiciatio. ps. 129. Quia apud te propiciatio est.

Dimittere. Ignoscere propiciari

סְלִיחָה Ppiciatio.

סֻלָּם Sulam. scala. Geñ. 28. Viditq; in somnis scalam stantem. & solum inuenitur in predicto loco.

Scala.

סֹלֶן silon. spina. tribulus. beatus hieronymus transtulit offendiculum. Ezech. 28. Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis. pro quo hebrei legunt. & nō erit vltra domui israel in tribulum amaritudinis. & in plu.

סֹלֶן offēdiculū. Tribulus.

סִלּוֹנִים salonim. Ezech. 2. Quoniam increduli & subuersores sunt tecum. pro quo hebrei legunt. Quoniam increduli & spine sunt tecum. idest pungentes sicut spine.

סִלּוֹנִים Subuersores. Spine.

סַלְסַל Salsal. Arripere. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. Hebrei tamen dicunt q significat exaltare. seu eleuare. vnde in predicto loco ipsi legunt. Exalta illam & exaltabit te. Item סַלְסַל Salsil. i. canistrum. seu cartalus. De quo vide supra in dictione sal.

סַלְסַל Arripere. Exaltare.

סֶלַע Sélaa. petra. rupes. Nu. 20. Loquimini ad petram coram eis. Et in eodem. 24. Si in petra posueris nidum tuum. Et in plurali סְלָעִים selaim. ps. 103. petra refugium erinaciis. pro quo beatus hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Petre refugium erinaciis. Significat etiam arcem vel fortalicium supra firmam petram positum. ps. 17. Dominus firmamentum meum. 4. Regum. 14. & apprehendit petram in prelio. idest arcem supra petram positam. ponitur etiam pro fortitudine. Esa. 31. Et fortitudo eius a terrore transibit. 2. Regū. 22. Dominus petra mea. idest fortitudo mea.

סֶלַע Petra. סְלָעִים Petre. Firmamētum. Fortitudo.

סַלָּעִם Salaam. Genus locuste. pro quo btūs hiero. trāstulit Attachum. Leuit. 11. Atthachus atq; ophimachus.

סַלָּעִם attachus

סָלַף Salaph. mutare. peruertere. s. verba recta & iusta. supplantare. Deut. 16. Munera excecant oculos sapiētiū & mutant verba iustorum. Prouer. 21. vt detrahat impios a malo. idest mutet seu reflectat. Ponitur etiam pro supplātare. Iob. 12. Et optimates supplantat. Prouer. 13. Impietas autem peccatorum supplātat. Et in eodem. 19. Stultitia hominis supplantat gressus eius. & inde סֶלֶף scleph. i. supplātatio. peruersio. mutatio. Prouer. 11. Et supplantatio impiorum vastabit illos. Et in eodem. 15. Qui autem immoderata est conteret spiritum. pro quo hebrei legunt. & peruersitas vel supplantatio in ea: contritio in spiritu. s. est.

Mutare. Supplātare

סֶלֶף Supplātatio.

סָלַק Salac. In lingua chaldaica significat ascendere. Dan. 2. Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo. Pro quo hebrei legunt. Tu rex cogitationes tue super stratū tuū ascēderūt. Esdre. 4. Iudei qui ascenderunt a te ad nos.

Ascendere.

סֹלֶת Soleth. simila. Geñ. 18. Accelera tria sata simile. Leuit. 2. Simila erit eius oblatio. & in eodem. Pugillum plenum simile.

Simila.

סַם Sam. Aroma. seu aromaticum. & solum inuenitur in numero plurali. Exo. 30. Sume tibi aromata. Et in eodem. Galbanum boni odoris & thus. pro quo hebrei legūt Et galbanum aromatum. i. aromaticum & thus.

סַמָּדַר Semadar. vue immature. & proprie significat quando vince sunt in flore vel quando flores fructum p ducunt. Canti. 2. & vince florentes dederunt odorem suum & in eo. 7. Si flores fructum parturiunt. idest producunt.

aromata. Florentes Flores fructū p ducere.

סָמַךְ Samach. Inniti. adiungere. imponere. s. manum super aliquem. stabilire. confirmare. sustentare. Exo. 29 Imponentq; Aaron & filii eius manus super caput illius. Leuit. 8. Super cuius caput cum imposuissent Aaron & filii eius manum. Nu. 8. Ponent filii israel manus suas super eos. Et in eodem. Leuite quoq; ponent manus suas super

Imponere.

© Biblioteca Nacional de España

capita boum. Et in eo. 27. Et pone manū tuā sup eū. Et in eodem. Et impositis capiti eius manibus. Deut. 34. Quia moyses posuit super eū manus suas. Esa. 36. Cui si innixus fuerit homo intrabit manū eius. Amos. 5. Et innitatur manu sua super parietem. Significat etiā stabilire vel conforta reant confirmare seu fulcire. Geñ. 27. frumento & vino sta biliui eum. 2. Paralipo. 32. Confortatusq; est populus hu iusce modi verbis. p̄s. 36. Confirmat autem iustos domi nus. p̄s. 50. Et spiritu principali confirma me. p̄s. 70. A te confirmatus sum ex vtero. p̄s. 87. Super me confirma tus est furor tuus. p̄s. 110. Cōfirmata in seculū seculi. p̄s. 111. Confirmatū est cor eius. p̄s. 144. Alleuat dñs omnes qui corruūt. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Sustentat dñs omnes corruentes. Canti. 2. ful cite me floribus. Esa. 26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei legunt. Cogitatio. s. bona stabilita vel confirmata est. & bea tus hieronym⁹ trāstulit sensū. De quo vide supra in dictiōe יָצַר Iasar. Esa. 59. Et iustitia ei⁹ ipsa confirmauit eū. Et in eodem. 63. Et indignatio mea auxiliata est mihi. Pro quo hebrei legunt. Confirmauit seu stabiliuit me. Ezech. 24. In qua confirmatus est rex babylonis aduersus ierusalem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. In qua adiunctus est rex babylonis ad ierusalē. Et inde סְמִיכָה Semicha. i. palliū eo quod adheret vel adiungitur homini. Iudi. 4. Et operi tus ab ea pallio.

Innitī. Stabilire. Cōfirmare. Sustētare Fulcire. Auxiliari. סְמִיכָה Pallium.

סֶמֶל Semel. similachrū. imago. idolū. Deut. 4. Ne forte de cepti faciatis vobis sculptam similitudinem. Pro quo hebrei legunt. Ne forte decepti faciatis vobis sculptile simi militudinē alicui⁹ simulachri vel idoli. Ezech. 8. Vbi erat statutum idolum zeli. Et in eodē. Et ecce ab aquilone porte altaris idolum zeli in ipso introitu.

similachrū Idolum.

סָמָן Saman. milīū. secundū translationem nostram: & scri bitur cū nū in principio & dicitur נְסָמָן Nisman. Esa. 28. Et hordeum & milīū & vicia in finibus eius. Hebrei ta men dicunt q̄ est verbum seu participiū. & q̄ significat si gnatum vel notatum. & in predicto loco ipsi legunt & hor deum signatum vel notatum. Vnde signum seu notam ipsi vocant סִימָן Siman.

Milium. נְסָמָן Signatus.

סָמַר Samar. horripilare. inhorrescere. Iob. 4. Inhorrue runt pilli carnis mee. p̄s. 118. Confige timore tuo car nes meas. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Horripi lauit a timore tuo caro mea. Hiere. 51. Adducite equū qua si bruchū aculeatum. Pro quo hebrei legūt. Quasi bruchū horripillatum. i. erectis crinibus. Item סַמַּר Samar. i. clauus Et additur ei mē in principio & dī מַסְמֵר Masmer & solū in uenitur in numero plurali. s. מַסְמְרִים vel מַסְמְרוֹת Masmerī vel Masmeroth. 1. Paralipo. 22. Ferrū quoq; plurimū ad clauos ianuarū. 2. Paralipo. 3. Sed & clauos fecit aureos. Esa. 41. & confortauit eū clauis vt non moueretur. Hiere. 10. Clauis & malleis compegit. & aliquādo scribitur cū sin loco sāmach Vt Eccl's. 12. Et quasi claui in altum defixi.

Shorrescēre. Horripilare. סַמַּר Clauus. מַסְמֵר מַסְמְרִים מַסְמְרוֹת Clauī.

סְנֶה Sene. rubus. Exo. 3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. Et in eodem. Quare nō cōburatur rubus. Deut. 33. Benedictio illius qui apparuit in rubo. Et inde di citur mōs סִינַי Sinai. i. mōs rubi: sic dictus a rubo ibi existē te in quo dominus apparuit.

Rubus. סִינַי

סָנַוֵר Sanuar. cecitas. & declinatur tantū pluraliter. scilicet סַנְוֵרִים Sanuerim. Geñ. 19. Et eos qui foris erāt per cusserunt cecitate. 4. Reg. 6. Percute obsecro gentem hanc cecitate.

Cecitas. סַנְוֵרִים

סַמְפֹנְיָא Symphonia. symphonia. instrumentum musi cum. Dañ. 3. Psalterii & symphonie & vniuersi ge neris musicorum.

Symphōia

סָנְסָן Sansin. furculus seu ramus. Beatus hieronymus tran stulit fructus. Canti. 7. Dixi ascendam in palmam & apprehendam fructus eius.

Fructus. סָנְסָן

סְנַפִּיר Senapir. penula. s. piscium. vt Leuit. 11. Omne quod habet penulas & squāmas. Et in eodē. Quidquid au tem penulas & squāmas non habet.

Penula. סְנַפִּיר

סָעַד Saad. confortare. firmare. stabilire. fulcire. roborare. prandere. adiuuare. Geñ. 18. Et confortetur cor ve strum. Iudi. 19. Et conforta stomachum tuum. & in eo dem. Obsecro īquit vt pauxillum cibi capias & assumptis viribus. Pro quo he. le. Conforta obsecro nunc cor tuū. p̄s. 17. & dextera tua suscepit me. Pro quo btūs hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et dextera tua confortauit me. Ps. 103. Et panis cor hominis confirmet. i. cōfortet. p̄s. 118. Adiuua me & saluus ero. Pro quo hebrei legunt. Conforta seu fulci me & saluus ero. Prouer. 20. Et roboratur clemen tia thronus eius. Esa. 10. Vt cōfirmet illud & corroboret. Po nitur etiā pro prādere. quod est stomachū cōfortare. 3. Reg. 13. Veni mecū domū vt prandeas. Et in lingua chaldaica si gnificat adiuuare. Esd. 5. Prophete domini adiuuantes eos. Et inde מְסָעֵד Masaad. i. fulcimentū seu fulcrū. 3. Reg. 10. Fecit rex de lignis thinis fulcra domus dñi.

confortare confirmaſ. Fulcire. Roborare. corroboraſ Prandere Adiuuare. מְסָעֵד Fulcrum.

סוֹעָה Soaa. cōmotio. tēpestas. p̄s. 54. A pusillanimitate spi ritus & tempestate. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A spiritu tēpestatis & turbinis. Vide etiam de hoc supra in dictione נָסַע Nasaa.

סוֹעָה Tēpestas

סָעִף Saiph. palmes. Ramus. cacumen. sūmitas. s. arboris. ca uerna. cogitatio. Esa. 17. In cacuminibus eius fructus ei⁹. i. in ramis ei⁹. & in eodē. 27. Et cōsumet sūmitates eius. i. cacumina eius. Ezech. 31. Abietes non adequauerūt sūmi tatē eius. i. cacumina ei⁹. & in eodē. Et in ramis eius fecerūt nidos omnia volatilia celi. Ponitur etiā pro cacumine mō tiū seu petrarū. in quibus sunt fissure cauernose: seu spelūce Iudi. 15. Et descendens habitauit in spelunca petre etham. Vbi ponitur pro spelunca. Esa. 2. Et ingredientur in scissu ras petrarū & in cauernas saxorū. ubi ponitur pro cauernis. Et in eodē. 57. Subter eminentes petras. i. subter cacumina petrarū. Significat etiā cogitationes. Iob. 20. Idcirco cogi tationes mee varie succedunt sibi. p̄s. 118. Iniquos odio ha bui. Pro quo hebrei legunt. cogitationes. s. malignas odiui. Et btūs hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Tumul tuosos odiui. & aliq̄n scribitur cū sin loco sāmach. vt Iob. 4. In horrore visiōis nocturne. Pro quo hebrei legūt. In co gitationibus a visionibus nocturnis. Ponitur etiā pro par te. 3. Reg. 18. Vsq; quo claudicatis in duas partes. Et aliqui hebrei legunt in duas cogitationes. Alii vero dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro pedib⁹ qui sunt in homine qua si rami in arbore: quia homo est quasi arbor euersa. Item סָעַף Saaph. i. confringere. s. in partes minutas. Esa. 10. Cō fringet lagunculā in terrore.

cacumen. Sūmitas. Ramus. Spelunca cauerna. Eminens. cogitatiōes Pars. סָעַף confringeſ

סָעַר Saar. cōturbare. tempestare. turbine moueri siue tur bine rapi. irruere vt tēpestas. 4. Reg. 6. Corturbatū est cor regis syrie. Esa. 54. Paupercula tempestate conuul sa. idest tempestate cōmota. Osee. 13. Sicut puluis turbine raptus ex area. i. turbine cōmotus. Ione. 1. Mare ibat & in tumescebat. Abach. 3. Venientibus vt turbo ad dispergen dum me. Zach. 7. Et dispersi eos per omnes gentes. Pro quo hebrei legunt. Et cōmoui eos per omnes gentes. Et a liquando scribitur cum sin loco sāmach. Iob. 26. Et velut turbo rapiet eum de loco suo. p̄s. 49. In circuitu eius tem pestas valida. p̄s. 57. Sic in ira absorbet eos. Pro quo bea tus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Quasi ira tempestas rapiet eos. Hiere. 2. Et porte eius desolamini

conturbaſ. Tēpestate. cōmoueri Turbine cōmoueri intumescef Venire vt turbo Dispergef commouef Tēpestas. Tēpestate. rapere.

© Biblioteca Nacional de España

vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et tempeſtemini.i. ſicut tempeſtas mouemini: deſolamini vehementer. Sed ſi pro שְׂעָרִיו Saaru legatur שְׂעָרִיו Searau. tūc ſignificat portas eius: ſicut eſt in littera noſtra. Dañ. 9. Et quaſi tempeſtas veniet contra illum rex aquilonis. Et inde סַעַר Saar. ſiue סְעָרָה Seara.i. turbo. tempeſtas. 4. Reg. 2. Et aſcendit helias per turbinē in celum. ps. 82. Ita perſequeris illos in tempeſtate tua. Hiere. 22. Ecce turbo dominice indignationis egreditur & tempeſtas irrumpens. Ione. 1. Et facta eſt tempeſtas magna in mari. Et in eodem. Quoniā propter me tempeſtas hec. & aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. vt Iob. 18. Et primos inuadet horror. Pro quo hebrei legunt. Et primos inuadet tempeſtas. Naū. 1. Dominꝰ in tempeſtate & turbine via eius. Et in plurali סְעָרוֹת Seaaroth. Ezech. 13. Et ventum procelle diſſipantem. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. ventus turbinum vl' procellarum. Zach. 9. Et vadet in turbine auſtri. Pro quo hebrei legunt in turbinibus auſtri.

סַעַר סְעָרָה turbo. tempeſtas. Horror. סְעָרוֹת turbines Procelle.

סָף Saph. peluis. hydria. limen. De quo vide in dictione ſequenti.

סַפָּף Saphaph. peluis. crater. ſcyph? hydria. ſiue quodcūqꝫ vas quo aqua vel vinum bibitur. limen. ſuperliminare. Et ſcribitur cum ſimplici pe & dicitur סָף Saph. Exo. 12. Faſciculū myrrhe tingite ī ſanguine qui eſt in limine. Pro quo hebrei legunt. Tingite in ſanguine qui eſt in pelui ſeu in cratere. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra: vt infra dicetur. 4. Reg. 25. Et tres ianitores. Pro quo hebrei legunt. & tres cuſtodes vaſorum. Poteſt etiam legi ſic. & tres cuſtodes liminis. Quod eſt idem quod ianitores. & ſimiliter. Eſter. 2. Duo eunuchi regis qui ianitores erāt. Pro quo hebrei legunt. Duo eunuchi regis de cuſtodibus ſcyphi ſeu calicis. ideſt de cuſtodibus vaſorum in quibus rex bibebat. & ſic faciliter poterant inficere poculum regis & interficere eum. Zach. 12. Ecce ego ponam ieruſalem ſuperliminare crapule. Pro quo hebrei legūt. Calicem ſeu hydriam crapule. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Et in plurali סִפִּים Sipim. Hiere. 52. Et hydrias & thymiamateria & vrceos. Reperitur etiam סִפּוֹת Sipoth. ſecundum terminationē femininorū. 3. Reg. 7. Et hydrias & fuſcinulas & phialas. Ponitur etiam סַפּוֹת Sapoth pro tapetibus. 2. Reg. 17. Obtulerūt ei ſtratoria & tapetia & vaſa fictilia. Sed etiā in p̄dicto loco p tapetibus hebrei legūt hydrias ſeu ſcyphos. Item סַף Saph. ideſt limē. ſiue ſuperliminare. 3. Reg. 14. Cumqꝫ illa ingrederetur limen domus. Ezech. 40. Et menſus eſt limen porte calamo vno. Et in eodem. Et limen porte iuxta veſtibulum porte. Et in eodem. 43. Qui fabricati ſunt limen ſuum iuxta limen meum. Et in plurali סִפִּים Sipim. Eſa. 6. Et commota ſunt ſuperliminaria cardinum. Amos. 9. Percute cardinem & cōmouebuntur ſuperliminaria. Et inde verbum סָפַף Saphath. i. in limine eſſe. ſiue in limine habitare. Pro quo trāſlatio noſtra abiectum eſſe traduxit. ps. 83. Elegi abiectum eſſe in domo dei mei.

סָף peluis. סַפָּף סְפָפָה סְפָפוֹת Hydrie. סִפּוֹת tapetia. סַף Limen. סִפִּים Cardines. Liminaria סָפַף abiectū eē.

סַפָּא מִסְפֹּא Sapha. pabulum iumentorum ſeu fenum. & ſcribitur cum mem in principio. & dicitur מִסְפֹּא Miſpho Geñ. 24. Palearum quoqꝫ & feni plurimū eſt apud nos. Et in eodem. 43. Dedítqꝫ pabulum aſinis. Iudi. 19. Habentes paleas & fenum in aſinorum pabulum.

סָפַד Saphad. plangere. lamentari. 3. Reg. 14. Et plangent eum omnis iſrael. Eccl's. 3. Tempus plangendi & tempus ſaltandi. Hiere. 16. Neqꝫ vadas ad plangendum. Et in eodem. Non plangentur & non ſepelientur. Et in eodem. 22. Non plangent eum ve fratrer. Ezech. 24. Non plāges neqꝫ plorabis. Zach. 6. Cum ieiunauerítis & planxeritis. Et in eodem. 12. Et plangent eum planctu quaſi ſuper vnigenitū. Et inde מִסְפֵּד Miſped. i. planctus. vt in p̄dicto loco.

Fenum. pabulum סָפַד plangere מִסְפֵּד Planctus סָפָה perdere perire. Abſumere

סָפָה Sapha. conſumere. perdere. perire. addere. congregare. Geñ. 18. Nūquid perdes iuſtum cū impio. i. conſumes. Et in eodem. Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate peribunt ſimul. Deut. 29. Vt abſumat ebria ſitientem. ideſt conſumat. Poteſt etiam legi ſic. vt addatur ebria ſitienti vel cum ſitiente. 1. Reg. 26. Aut in prelium deſcendens perierit. Et in eodem. 27. Aliquando incidam vno die in manu ſaul. Pro quo hebrei legunt. Nunc peribo vno die in manu ſaul. ſiue per manum ſaul. ps. 39. Qui querunt aiam meam vt auferant eam. ideſt vt perdant vel conſumant eam. Eſa. 7. Et barbam vniuerſam. Pro quo hebrei legūt. Et etiam barbam conſumet. Hiere. 12. conſumptum eſt animal. vide etiam de hoc ſupra in dictione סוף Soph. ſignificat etiam addere. vel augere. aut congregare. Nume. 32. Vt augeretis furorem domini contra iſrael. Deut. 32. Congregabo ſuper eos mala. Prouer. 13. Et aliis congregantur abſqꝫ iudicio. Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationem legunt ſic. Et eſt qui conſumitur vel periit abſqꝫ iudicio. Eſa. 13. Et omnis qui ſuperuenerit cadet gladio. i. omnis qui adiunctus fuerit. Et in eodem. 29. Additus eſt annus ad annū. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָסַף Iaſaph.

Conſumere Cōgregare Addiūgere. Addere.

סָפַח Sapach. iungere. adherere. recolligere. 1. Reg. 2. Dicatqꝫ ei dimitte me ad vnam partem ſacerdotalem. i. iunge me ſiue recollige me. Et in eodem. 26. Quia eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. i. vt non adheream hereditati domini. Iob. 30. Et eſſe ſub ſentibus delicias computabant. Pro quo hebrei legūt. Sub ſentibus iungebātur. Eſa. 14. Et adherebunt domui Iacob. Abach. 1. Mittens fel ſuum. i. iungens. Et inde סַפַּחַת Sapachath. i. puſtula ſeu plaga lepre cuti adherēs. Leuit. 13. Homo in cuiꝰ cute ortus fuerit diuerſus color ſeu puſtula. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִסְפַּחַת Miſpachath. vt in eodem. Mundabit eam quia ſcabies eſt. & in eodem. Iterum lepra creuerit. Et inde verbum שָׂפַח Sipach cum ſin in prīcipio loco ſamach. ideſt puſtulis ſeu lepra aut ſcabie inficere. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Decaluare. Eſa. 3. & decaluabit dominus verticem filiarū ſion. Et inde מִשְׂפָּח Miſpach. ideſt puſtula ſeu ſcabies. ſecundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iniquitatē. Eſa. 5. Spectauit vt faceret iudicīū & ecce iniquitas. Poteſt etiam legi ſecundum primam ſignificationem ſic. Et ecce liga ſiue ligatio. i. conuenticulum ſeu coniuratio. Et inde מִשְׂפָּחוֹת Miſpachoth. ideſt cerualia. Ezech. 13. & faciunt cerualia ſub capite vniuerſe etatis. & in eodem. Et dirumpam cerualia veſtra. Item סְפִיחַ Sephiach. i. illud quod reſcitur de terra vel illud quod ſponte terra gignit. Leuit. 25. Que ſponte gignit humus nō metes. Et in eodem. Nō ſeretis atqꝫ metetis ſponte in agro naſcentia. Iob. 14. Et a fluuione paulatim terra conſumitur. pro quo hebrei legunt. Et inundat renaſcentia puluerís terre.

סָפַח Sapach. iungere. adherere. recolligere. Jungere. Habitare. adherere. מִסְפַּחַת mittere. סַפַּחַת puſtula. מִסְפַּחַת Scabies שָׂפַח מִשְׂפָּח puſtula. Decaluare מִשְׂפָּח puſtula. Iniquitas מִשְׂפָּחוֹת Cerualia סְפִיחַ Que ſponte naſcitur.

סֵפֶל Séphel. Phiala. Concha. Iudi. 5. In phiala principū obtulit butyrum. Et in eo. 6. Concham rore impleuit

סָפַן Saphan. Recondere. tegere. Deut. 33. Quod in parte ſua doctor eſſet repoſitus. ideſt reconditus vel tectus in ſepulchro. 3. Regum. 6. Texit quoqꝫ domum laquearíis cedrinis. Et in eodem. 7. Et tabulis cedrinis veſtiuit totam cameram. ideſt texit. & inde סָפָן ſaphun. ideſt laquearium quod fit in tecto domus. 3. Reg. 6. Vſqꝫ ad ſūmitatem parietum & vſqꝫ ad laquearia. Hiere. 22. Et facit laquearia cedrina. Aggei. 1. vt habitetís in domibus laqueatis. Et ali-

סֵפֶל phiala. Concha. סָפַן Recondere Tegere סָפָן Laquearius.

© Biblioteca Nacional de España

absconditi סְפִינָה quando scribitur cum sin loco sámach. Deut. 33. Et absconditos thesauros arenarũ. i. tectos thesauros. Et inde סְפִינָה Sephina. idest nauis. Ione. 1. Et ionas descendit ad interiora nauis.

Nauis.

סָפַק Saphac. plaudere. cõplodere. stringere. siue constringere. percutere. sufficere. vel sufficere facere. Nu. 24. Iratusq; balac contra balaam cõplosis manibus ait. Hiere. 31. Et postq; ostẽdisti mihi percussi femur meum. Pro quo hebrei legunt. Plausi siue complosi super femur. s. manu. & in eodẽ. 48. Et allidet manu moab in vomitu suo. Threñ. 2. Plauserunt super te manibus. Ezech. 21. Idcirco plaudet super femur. Significat etiã percutere vel cõstringere. Iob. 34. Quasi impios percusserit eos in loco videntiũ. & in eodẽ Inter nos interim constringatur. Et aliquando scribitur cũ sin loco sámach. Vt in eodem. 27. Stringet super eũ manus suas. i. plaudet manib9 suis. Significat etiã sufficere. 3. Reg. 20. Si suffecerit puluis samarie pugillis omnis populi qui sequitur me. Esa. 2. Et pueris alienis adheserũt. Pro quo hebrei legunt. Et pueris alienis sufficere sibi fecerunt. vel secũdum primã significationem potest legi sic. & pueris alienis applauserunt. vide etiam de hoc infra in littera sin in dictione סָפָק Saphac. Et inde סֵפֶק Sephec. i. concussio seu percussio. Pro quo beatus hieronymus transtulit oppressionem. Iob. 36. Nõ te ergo supet ira vt aliquẽ opprimas. Pro quo hebrei legũt. Quia ira ne forte superet te siue persuadat tibi in oppressione. & est sensus sicut in littera nostra.

Plaudere Cõplodere. manu. Percutere Cõstrigere Stringere Sufficere. Oppresso.

סָפַר Saphar. Numerare. supputare. censere. narrare. nũcia re. ãnunciare. referre. Geñ. 15. Et numera stellas si potes. Leuit. 15. Numerabit septem dies purificatiõis sue. & in eodem. 23. Numerabitis ergo ab altero die sabbati. & in eodẽ. 25. Numerabis quoq; tibi septẽ hebdomadas. Nu. 23. Et nosse numerum stirpis israel. Pro quo hebrei legunt. Et numerare stirpẽ israel. 2. Reg. 24. Postq; numeratus est populus. 3. Reg. 3. Qui enumerari & supputari non potest. 2. Paralípo. 2. Numerauit igitur salomon omnes viros proselythos ps. 21. Numerauerũt omnia ossa mea. ps. 47. Narrate in turribus eius. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Numerate turres eius. Significat etiam narrare. siue referre vel nunciare. vt Geñ. 40. Referte mihi quid uideritis. Exo. 18. Narrauit moyses cognato suo cuncta que fecerat dñs pharaoni. Iudi. 7. Narrabat aliquis somniũ proximo suo. Iob. 28. Tunc vidit illam & enarrauit. Et in eodem. 37. Quis narrabit ei que loquor. & in eodem. 38 Quis enarrabit celorũ rationem. ps. 55. Vitam meã annũciaui tibi. Sed beatus hieronymus primã significationẽ sequens in psal. iuxta he. ve. transtulit. Secretiora mea numerasti. ps. 86. Dñs narrabit in scripturis populorum. ps. 118. In labiis meis pronũciaui omnia iudicia oris tui. Esa. 43. Laudem meã narrabit. & in eodem. Narra si quid habes vt iustificeris. & in eodem. 52. Quia quibus non est narratum de eo videbũt. Et inde סְפִירַת Sephirath. i. narratio. ps. 55. Sicut in narratione tua. Potest etiam legi sic. Sicut in libro tuo vel in scriptura tua. vt infra dicetur. Scribitur etiam cũ mẽ in principio & dicitur מִסְפַּר Mispar. Iudi. 7. Cũq; audisset Gedeon somniũ. Pro quo hebrei legunt. Cumq; audisset gedeon narrationem somnii. Significat etiam מִסְפַּר Mispar numerationem seu numerum. Exo. 33. Numerum dierum tuorum implebo. Deut. 33. Et sit paruus in numero. z. Paralipo. 12. Nec erat numerus vulgi. Iob. 25. Nunquid est numerus militum eius. Esa. 40. Qui educit in numero militiam eorum. Scribitur etiam sine mem & dicitur סוֹפַר Supar. 2. Paralípo. 12. Post dinumerationem quam dinumerauit dauid. Et inde סוֹפֵר Sopher. idest numerans seu scriba. Esa. 33. Vbi est litteratus: vbi verba legis ponderans: vbi doctor paruulorum. Pro quo hebrei legũt. Vbi est numerans. vbi ponderans: vbi numerans turres. Potest etiam intelligi sicut est in littera nostra. Nam סוֹפֵר Sopher etiam significat scribam seu litteratum vel legis doctorem. Vt. 2. Reg. 8. Saraias autem scriba. Esd. 6. Et ipse scriba velox in lege moysi. Hiere. 37. Vt comprehenderent Baruch scribam. Et in euangelio. Mathei. 13. Omnis scriba doctus in regno celorum. Vbi scriba accipitur pro litterato vel doctore. Et similiter pro eo quod in littera nostra est paruulorum in hebreo est מִגְדָּלִים Migdalim. Quod etiam potest significare paruulos: vt dictum fuit supra in dictione גָּדַל Gadal. Et in plurali סוֹפְרִים Sophrim. idest scribe. Ester. 3. Vocatiq; sunt scribe regis. Et inde סֵפֶר Sépher. idest liber seu libellus quem scriba scribit. Geñ. 5. Hic est liber generationis adam. Exo. 17. Scribe hoc monumẽtum in libro. Et in eodẽ. 32. Aut si non facies: dele me de libro tuo. Nume. 5. Scribetq; sacerdos in libello. Deut. 24. Scribet libellum repudii. Ios. 1. Non recedat volumen legis huius de ore tuo. Hiere. 32. Et scripsi in libro & signaui. Et in eodem. Et dedi librum possessionis Baruch filio nerie. Et in plurali סְפָרִים Sepharim. Dañ. 9. Intellexi in libris numerum dierum. Ponitur etiam pro litteris vel epistola. 4. Reg. 5. Vade & mittam litteras ad regem israel. Et in eodem. Cum acceperis epistolam hanc. Ester. 3. Et litere signate ipsius annulo misse sũt. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras. Et in eodem. Et respondebit. non scio litteras. idest nescio scripturam legere. Et inde סְפָרוֹת Sephoroth. idest scripture seu litterature. ps. 70. Quoniam non cognoui litteraturas. Item סַפִּיר Saphir. idest sapphyrus lapis preciosus. Vnde sapphyrus ab hebreo traxit originẽ. Exo. 24. Quasi opus lapidis sapphyrini. Et in eodem. 28. In secũdo carbũculus sapphyrus & hyaspis. Threñ. 4. Sapphyro pulchriores. Ezech. 10. Et ecce in firmamẽto quod erat super caput cherubim quasi lapis sapphyrus. Et in plurali סַפִּירִים Saphyrim. Esa. 54. Et fundabo te sapphyris.

Referre. Narrare. Enarrare. Annũciaf. pronũciaf. סְפִירַת Narratio. מִסְפַּר Numerus. סוֹפֵר dinũeratio סוֹפַר

litteratus. Doctor Numerãs סוֹפֵר Scriba. סוֹפְרִים Scribe. סֵפֶר liber. libellus. Volumen. סְפָרִים libri. littere. Epistola. סְפָרוֹת litterature סַפִּיר sapphyr9. סַפִּירִים Sapphyri סְפָרַד Bosphor9

סְפָרַד Sepharad. Nomen proprium loci vel Regionis. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit Bosphorum. vt in Abdia. Et transmigratio iesuralem que in bosphoro est. Hebrei tamen dicunt quod significat Hispaniam. Et sic ipsi appellant hispaniam sepharad. Et sic est in translatione chaldaica. scilicet hispania.

סָקַל Sacal. lapidare. Exo. 17. Adhuc modicum & lapidabunt me. Et in eodem. 19. Sed lapidibus opprimetur. pro quo hebrei legunt. Sed lapidando lapidabitur. Et in eodem. 21. Lapidibus obruetur. idest lapidando lapidabitur. Deut. 13. Lapidibus obrutus necabitur. z. Regum. 16. Et mittens lapides aduersus eum. idest lapidabat eum. 3. Regum. 21. Et educite eum & lapidate. Et in eodem. Lapidatus est Nabal & mortuus est. Significat etiam lapides colligere. Esa. 5. & lapides collegit ex ea. & in eo. 62. planũ facite iter & eligite lapides. i. collígite ne offendant in eos iter agentes.

סָקַל lapidare. lapidibus opprimer

סָרַר Sarar. subuertere. peruertere. preuaricari. declinare. scilicet a vía recta. Threñ. 3. Semitas meas subuertit. Osee. 4. Sicut vacca lasciuiens declinauit israel. De quo vide supra in dictione סוֹר Sur. & inde סוֹרֵר Sorer. i. Peruersus: puaricator: aut declinans a vía recta. Deut. 21. Filium contumacem & proterunum. idest filium peruersum vel preuaricatorem. Et in plurali סוֹרְרִים Sorerim. Osee. 9. Omnes principes eius recedentes. ponitur etiam pro incredulo vel infideli. Ps. 67. Similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchris. Pro quo Beatus Hiero-

Subuertere סָרַר Cõtumax. Peruers9 סוֹרְרִים Recedẽtes. s. auia recta.

© Biblioteca Nacional de España

incredulí. nymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Incredulí autem habitauerunt in siccitate. Et in eodem. Et enim non credentes inhabitare dominum deum. Esa.1. Principes tui infideles. & in eodem.65. Ad populum incredulū. Hiere.6. Omnes isti principes declinantes.

Infideles. declinātes s. a uia recta.

סַרְבַּל Sarbal. in lingua chaldaica significat quoddam genus vestimenti. Pro quo beatus hieronymus transtulit Brachas. ideſt femoralia. Dañ.3. Vinctos cum brachis suis. Sed infra in eodem ipsam dictionem chaldaicam ponit in translatione. vbi dicitur. Et sarbala eorum non fuissent immutata.

Brache.

Sarbala.

סְרָה סִרְיָן Sire.lorica. & scribitur cum iod loco he & nun in fine & dicitur סִרְיָן Sirian. Hiere.51. Et non ascendet loricatus. Pro quo hebrei legunt. Et non ascendet in lorica sua. & cōmuniter scribitur cum sin loco sāmach. De quo vide infra in littera sin.

Lorica.

סָרַח Sarach. superesse. superfluere. extendere. luxuriari. corrumpere. Exo.36. Quod aūt superfluerit in saxis que parantur tecto. Et in eodem. Id est vnum saxum quod amplius est: ex medietate eius cooperies tabernaculi posteriora. Pro quo hebrei legunt. Ex medietate saxi quod amplius est extendes siue facies superfluere super tabernaculi posteriora. & in eodem. Vtrūq; latus tabernaculi proteges. Pro quo hebrei legunt. Superfluere facies super vtrūq; latus. i. extendes super vtrūq; latus. Ezech. 17. Creuit in vineam latiorem. i. extensam. Amos.6. Et lasciuistis in stratis vestris. Et in eodem. Auferetur factio lasciuientium. Et in de סְרוּחֵי Seruche. Pro quo beatus hieronymus transtulit thiaras. Ezech. 23. Et thiaras tinctas in capitibus eorum. Item סָרַח Sarach. i. corrumpere. corruptum esse: seu inutile esse lem esse: aut fetere. Hiere. 49. Inutilis facta est sapientia eorum. Pro quo hebrei legunt. Corrupta est siue fetuit sapientia eorum.

Supfluer. Extendere. Lasciuire. Thiare. inutile esse Corrūper.

סַרְנָא סַרְנַיָּא Archa. in lingua chaldaica significat principem: & solū inuenitur in numero plurali. s. סַרְנַיָּא Sarchaia Dañ.6. Super eos principes tres. & in eodem. Igitur daniel superabat omnes principes.

Principes.

סָרָן Saran. princeps. satrapa. axis. Et solū inuenitur in numero plurali. Iudi. 16. Veneruntq; ad eam principes philistinorum. Et in eodem. Et principes philistinorū conuenerunt in vnum. i. Reg. 5. Congregauerunt omnes satrapas philistinorum. & in eodem. 39. Sed satrapis nō places. Ponitur etiam pro axibus currus. 3. Reg. 7. Et axes erei.

princeps. Satrape. Axis.

סָרִיס Saris. eunuch⁹. seu priuat⁹ testiculis. Ester. 5. Sub manu egei eunuchi. Esa. 56. Et nō dicat eunuchus ecce ego lignū aridū. Hiere. 38. Audiuit autē abdemelech ethiops vir eunuchus. Et ī plurali סָרִיסִים Sariſim. Geñ. 40. Accidit vt peccarent duo eunuchi. Ester. 1. Septē eunuchis qui in conspectu eius ministrabant. Et in eodem. 6. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis. Esa. 39. Et erūt eunuchi in palatio regis babylonis. Accipitur etiam pro ministro vel famulo quāuis nō sit priuatus testiculis. vt Geñ. 39. Emitq; eū putiphar eunuchus pharaonis. ideſt minister pharaonis: nam iste habebat vxorē: vt patet in eodē capīo.

Eunuchus Eunuchi. Ministet.

סַרְעָף Saraaph. arbustum. ramus. Ezech. 31. Et multiplicata sunt arbusta eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

Arbustum

סָרַף Saraph. comburere. Amos. 6. Et tollet eum propinquus suus. & cōburet eum: vt efferat ossa de domo. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat auūculum. i. fratrem matris. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Et tollet eum patruus suus & auūculus suus vt efferat ossa de domo. Ad hoc enim q̄ significaret comburet eū debebat scribi cum littera sin loco sāmach. Sed frequēter ponitur sāmach pro sin & ecōuerso. vt in precedentibus dictum est.

Comburer auūculus.

סַרְפַּד Sirpad. vrtica seu spina. Esa. 55. Pro vrtica crescet myrtus. & solum inuenitur in predicto loco.

Vrtica.

סְתָו Sethau. hyems. cāti. 2. Iam enim hyems trāsiit: imber abiit & recessit. & solū inuenitur in predicto loco.

hyems.

סָתַם Satham. obturare. obstruere. claudere. abscondere. Geñ. 26. Omnes puteos quos foderant serui patris illius abraam illo tempore obstruxerunt implentes humo. Et in eodem. Et quos illo mortuo olim obstruxerant philistiim. 4. Reg. 3. Cūctosq; fōtes aquarum obturabitis. 2. Paralipo. 32. Vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbem. & in eodē. Et obturauerūt cunctos fontes. & in eodē. Ipse est ezechias qui obturauit superiorem fontem aquarū gion. Nec. 4. Et quod cepissent interrupta concludi. Et alī quādo scribitur cū sin loco sāmach. Nu. 24. Dixit homo cui⁹ obturatus est oculus. Threñ. 3. Excluſit orationē meā. Pro quo hebrei legunt. Clausit orationem meā. i. clausit ne ingrederetur in conspectu eius. Et inde סָתוּם Sathum. i. clausum seu absconditum vel occultum: aut secretum siue arcanum. ps. 50. Incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Pro quo hebrei legunt. In absc̄dito & in occulto vel arcano sapientiā vel sapientie manifestasti mihi. Vnde beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve. transtulit. Absconditū & arcanū sapiētie tue manifestasti mihi. Ezech. 28. Omne secretum non est obscōditū a te. Dañ. 12. Quia clausi sunt signatiq; sermones vsq; ad prefinitum tempus.

Obstruere Obturare. Cōcludere claudere. Occultum arcanum. secretum clausum

סָתַר Sathar. occultare. latere. abscondere. ptegere. vt Gñ. 4. Et a facie tua abscondar. Deut. 7. Qui te fugerint & latere poterint. Deut. 29. Abscondita dño deo nostro. i. peccata abscondita vel occulta diuino iudicio reseruātur punienda. & in eodem. 32. abscondam faciem meā ab eis. Iob 34. Ex quo absconderit vultū quis est qui cōtempletur eū. ps. 18. Nec est qui se absc̄dat a calore eius. ps. 53. Nōne dauid absconditus est apud nos. Prouer. 27. Melior est manifesta correctio q̄ amor absc̄ditus. Esa. 16. Absconde fugientes. & in eodem. 29. Et intellectus prudentium eius abscondetur. & in eodem. Vt a dño abscondatis cōsilium. & in eodem. 40. Abscondita est via mea a dño. & in eodē. 45. Tu es deus absc̄ditus. & in eodē. 49. In pharetra sua absc̄dit me. & in eodem. 53. Et quasi absconditus vultus eius. Et in eodē. 59. Peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis. Hiere. 36. Absc̄dit autē eos dñs. Significat etiā protegere. Vt. ps. 16. Sub vmbra alarū tuarū protege me. ps. 63. Protexisti me a cōuentu malignantium. Esa. 28. Et mēdacio protecti sumus. Scribitur etiā cum sin loco sāmach. vt. 1. Reg. 5. Et computrescebant prominentes extales eorum. Pro quo hebrei legunt. Et occultabantur eis ficus. i. quos habebāt in ano. Et inde סֵתֶר Séther. i. locus absc̄ditus vel occultus. latibulū seu ptectio vel refugiū. ps. 30. Absc̄des eos ī absc̄dito faciei tue. vbi pōitur verbū & nomē ab eo deriuatum. ps. 31 Tu es refugiū meū. ps. 80. Audiui te in absc̄dito tē pestatis. ps. 90. qui habitat ī adiutorio altissimi. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Qui habitat in absc̄dito excelsi. Esa. 16. Esto latibulū corū. & in eo. 28. Et protectionē aque inundabūt. Scribitur etiā cū he in fine & dē סִתְרָה sithra. Deut. 32. & in necessitate vos ptegant. & alī qñ scribitur cū mem in principio & dē מִסְתָּר mistthar. siue מִסְתּוֹר Misthor. vt. ps. 9. Insidiatur ī absc̄dito quasi leo in spelunca sua. Esa. 4. Et securitatem & absconsionem a turbine & a pluuia. & in plurali מִסְתָּרִים Mistharim. ps. 9. sedet in insidiis cū diuitibus in occultis. Hiere. 23. Si occultabitur vir in absc̄ditis & ego non videbo eū. & in ligua chaldaica

occultare סֵתֶר absc̄ditus protectio latibulum סִתְרָה מִסְתָּר מִסְתּוֹר absconsio מִסְתָּרִים Occultꝰ. absc̄dita

© Biblioteca Nacional de España

מַסְתִּרְתָּא Abscõdita. dicitur מַסְתִּרְתָּא Mesatheratha. Dañ.2. Et ipse reuelat profunda & abscondita.

De incipientibus a littera. ע Aim.

עָב Grossitudo

עָב Aab. spissum. grossum. densum. nubes. s. dēsa. seu caligi nosa. 3. Reg. 7. Et epistylia super colūnas fecit. Pro quo hebrei legūt. Et grossitudo siue spissitudo super faciem earum. s. erat. Et in eodem. Grossitudo autem luteris triū vnciarum erat. Hiere. 52. Porro grossitudo eius quattuor digitorū erat. Ezech. 41. Et erant grossiora ligna in vestibuli fronte. Et in eodem. Secundum latera domus latitudinēq; parietum. i. secundum spissitudinem vel grossitudinem parietum. Vide etiam de hoc infra in dictione עֲבָה Aaba. signi ficat etiam nubem. Esa. 14. Ascēdam super altitudinem nubiū. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet nubis. Et in eodem. 19. Ecce dñs ascēdet super nubē leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo. 19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Item ponitur pro imbre. Prouer. 16. Quasi imber serotinus. i. quasi nubes imbris serotini. Et in plurali עֲבִים Aabim. Iudi. 5. Celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Iob. 22. Nubes latibulum eius. Vide etiam de hoc infra in dictione עִיב Iib.

Grossitudo

Grossius

Nubes. Caligo. Imber. Nubes.

עֲבִים Nubes.

עָבַד Seruire.

עָבַד Aabad. seruire. ministrare. operari. laborare. Geñ. 14. Duodecim enī annis seruierunt chodorlaomor. Et in eodem. 15. Et subiicient eos seruituti. i. seruire facient eos. Et in eodem. 29. Gratis seruies mihi. & in eodem. Seruiā tibi pro rachel filia tua. Exo. 4. Dimitte filium meū vt seruiat mihi. Et in eodem. 21. Sex annis seruiet tibi. Nu. 18. Solis filiis leui mihi in tabernaculo seruientibus. Pro quo hebrei legunt. Et seruiet leui ipse in ministerio tabernaculi sederis. i. tribus leui. Deu. 6. Deum tuū timebis & ipsi seruies. Iudi. 4. Ne seruiatis hebreis. z. Reg. 21. Cui ego seruiturus sum. Et in eodem. Sicut parui patri tuo: ita parebo & tibi. Pro quo hebrei legunt. Sicut seruiui patri tuo: ita ero ante te. 3. Reg. 16. Et seruiuit baal & adorauit eum. Iob. 36. Si audierint & obseruauerint. Pro quo hebrei legunt. Si audierint & seruierint. Et in eodem. 39. Nunquid volet rhinoceros seruire tibi. p̄s. 2. Seruite domino ī timore. Eccl's. 5. Rex imperat seruienti. Esa. 14. & a seruitute dura quā ante seruisti. Et in eo. 19. Et colent eum hostiis atq; muneribus. Hiere. 27. Et seruient ei gentes multe. Et quādo in hebreo sequitur pronomen cum ista prepositione in: tunc ponitur p opprimere. Exo. 1. Omniq; famulatu quo terre operib? premebantur. Leuit. 25. Non eum opprimes seruitute famulorum. Significat etiam operari vel laborare. aut facere. Geñ. 3. Vt operaretur terram de qua sumptus est. Et in eodem. 4. Cum operatus fueris eam. Leuit. 25. Vsq; ad annum iubilei operabitur apud te. Deut. 21. Que non traxit iugum nec terrā scidit vomere. Pro quo hebrei legunt. Qua non fuerit operatum: que non traxerit iugum. i. que non arauerit terram nec traxerit iugum. 2. Reg. 9. Operare igitur ei terram. Esa. 19. Et confundentur qui operabantur linum. Hiere. 10. Dii qui celos & terram non fecerūt. Ponitur etiam pro arare: quod est idem quod terram operari. Ezech. 36. Et arabimini & accipietis semētem. Et inde verbum tertie cōiugationis. i. seruire facere. laborare facere. opprimere. Exo. 1. Et affligebant inuidentes & illudentes eis. Pro quo hebrei legunt. Et seruire fecerūt egyptii filios israel in violentia seu violenter. 2. Paralipo. 34. Et fecit omnes qui residui fuerāt in israel seruire domino. Esa. 43. Nō te seruire feci in oblatione. Hiere. 7. Et seruire faciam te inimicis tuis. Et inde עֶבֶד Aabed. siue עֵבֶר Eebed. idest seruus. minister. famulus. Geñ. 9. Seruus seruorum erit fratribus suis. Et in eo. 44. Manebo itaq; seruꝰ tuus pro puero. Et in eo. 41. Eiusdē ducis militum famulus. Exo. 21. Si emeris seruum hebreum. Deut. 15. Vt requiescat seruus tuus & ancilla tua. Iob. 7. Sicut ceruus desiderat vmbrā. debet legi. Sicut seruus. Et sic est in bibliis nostris antiquis. & in titulo. Ps. 17. Vbi dicitur in finem puero domini David. idest seruo vel famulo domini. Et in plurali עֲבָדִים Aabadim. idest serui. Geñ. 20. Vocauit seruos suos. & in eodē. 47. Tui erimus eme nos in seruitutem regiam. Pro quo hebrei legunt. Eme nos & terram nostram pro frumento: & erimus nos & terra uostra serui pharaonis. Deut. 6. Serui eramus pharaoni. p̄s. 122. Sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum. Et inde עַבּוֹדָה Aaboda. siue עֲבֹדוּת Aabduth. idest seruitus. opus. ministerium. Geñ. 21. Pro opere quo seruiturus es mihi. Exo. 1. Atq; ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris. Et in eodem. omniq; famulatu. Nume. 4. Ingredientes ad ministerium tabernaculi & onera portanda. Pro quo hebrei legunt. Omnis qui ingreditur ad operandum opus ministerii & ad opus oneris. Et est sensus sicut in littera nostra. 2. Paralipo. 12. Vt sciant distantiam seruitutis mee & seruitutis regni terrarum. Esd. 9. Et in seruitute nostra non derelinquit nos deus noster. Eccl's. 9. & opera eorum in manu dei. Esa. 28. Et operaretur opus suum. & in eodem. 32. Et cultus iustitie silentium. i. opus vel seruitus iustitie. Et in lingua chaldaica dicitur עֲבִידְתָּא Abidtha. Dañ. 2. Et constituit super opera babylonis sidrach misach & abdenago. Scribitur etiam cum mem in principio. vt Iob. 34. Nouit enim opera eorum. Et inde עֲבוּדָה Abuda. i. familia operātium. Iob. 1. Et familia multa nimis.

Famulus

Puer

Serui

Opus

Famulat' ministeriū

Seruitus

Cultus

Opus

Familia

עָבָה Impinguare

עָבָה Aaba. impinguare. incrassari. grossum esse. dēsum siue spissum esse. Deut. 32. Incrassatus impinguatus dilatatus. 3. Reg. 12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Et ide עָבִי Oobi. idest crassitudo seu crassum aut pigue. 2. Paralipo. 4. In regione iordanis fudit ea rex in argilosa terra. Pro quo hebrei legūt. In piguedine terre siue in crassitudine terre: idest in pingui & dēsa terra sicut est terra argilosa. Iob. 15. Et pingui ceruice armatꝰ est. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבֶה Naabe vt. 3. Reg. 7. In campestri regione iordanis fudit ea rex in argilosa terra. exponatur sicut supra.

Impinguare Grossū esse

עָבִי Crassitudo

Pinguis

מַעֲבֶה Argilosa.

עָבַט Pignus. Pignorare

עָבַט Aabat. pignorare. pignus auferre. mutuare. declinare. Deut. 24. Non ingrediaris domū eius vt pignus auferas. Pro quo hebrei legunt. Vt pignores pignus eius. Et inde עֲבֹט Aabot. idest pignus vt in predicto loco. Et in eodem. Et ille tibi proferet quod habuerit. Pro quo hebrei legunt. Et ille proferet tibi pignus foris. & quia super pignore mutuatur: ideo ponitur etiam predicta dictio pro mutuare. Deut. 15. Et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. Pro quo hebrei legunt. mutuans mutuabis ei quo indiget. significat etiam declinare. Ioel. 2. Non declinabunt a semitis suis.

Pignus

עָבְטִיט Dēsus lutū

עָבְטִיט Aabtit. dictio composita est: a עָב Aab. quod significat densum: & טִיט Tit. q̄ significat lutū. i. dēsum lutum. Abach. 2. Aggrauat contra se densum lutum.

עָבַר Transire

עָבַר Aabar. transire. preterire. progredi. transgredi. irasci. differre. concipere vel impregnare. Geñ. 15. Et lampas ignis transiens inter diuisiones illas. Et in eodem. 32. In baculo meo transiui iordanem istum. Et in eodem. 33. Et ipse progrediens adorauit. Pro quo hebrei legunt. Et ipse transiuit ante eos siue progressus est ante eos & adorauit. Exo. 12. Et transibo per terram egypti nocte illa. Nume. 12. Obsecro vt liceat mihi transi-

Progredi

© Biblioteca Nacional de España

re per terram tuam. Deut.28. Vt transeas in federe domini dei tui. Ios.1. Transi iordanem istum. 2. Reg. 16. Cum transisset dauid paululū montis verticem. & in eodem.17. Transierunt festinanter. Iob.13. Quodcunq; mihi mēs suggerit. Pro quo hebrei legunt. Et transeat super me quodcūq;. Sed beatus hieronymus trāstulit sensū. ps.16. Et non est inuēta in me iniquitas vt nō loquatur os meū. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Et non inueniſti cogitationes meas non transire os meū. ps.36. Et transiui & ecce non erat. ps.80. Manus eius in cophino seruierūt. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Manus eius a cophino recesserūt i. transierunt. Prouer.8. Ne transirent fines suos. Esa.40. Et a deo meo iudicium meum transibit. Hiere.2. Et dixisti non seruiam. Pro quo hebrei legunt. Et dixisti non transibo. Sed si scribatur cum littera daled que est quasi eiusdem figure sicut littera res: tunc significat seruiā sicut est in littera nostra. & in eodem.34. Et transierunt inter diuisiones eius. significat etiā transgredi. Nu.14. Quare transgredimini verbum dñi. Deut.17. Vt transgrediantur pactum illius.2.Paralipo.24. Quare vos trāsgredimini preceptū domini. ps.103. Terminū posuisti quem non transgredientur. Hiere.23. Et quasi homo madidus a vino, pro quo hebrei legūt. Et quasi homo quem trāscendit vinū. Et est sensus sicut in littera nostra. Dicitur etiā translatiue de moneta currente. i. hinc inde trāseunte per manus mercatorum. Genē.23. Quadringentos siclos argenti probate monete publice. Pro quo in hebreo legitur. Quadrigētos siclos argenti transeuntis mercatori. Et inde verbū tertie coniugationis. i. transire facere: traducere. trāsferre. Genē.32. Traducētis omnibus que ad se ptinebant. & in eodē.47. Et cūctos populos ei? a nouissimis terminis egypti. Pro quo hebrei legunt. Et cunctos populos trāsire fecit siue trāstulit ad ciuitates: a nouissimis terminis egypti. i. habitatores vniuscuiusq; ciuitatis fecit transire ad aliam: vt nullus que sua erant possideret. Exo.36. Iussitq; moyses preconis voce cantari. Pro quo hebrei legunt. Iussitq; moyses & transire fecerunt vocem. i. preconem per castra. Leuit.25. Et clāges buccina mēse septimo. Pro quo hebrei legunt. Et transire facies buccinā mēse septimo. Deut.18. Ne inueniatur in te qui lustret filiū aut filiā suam ducens per ignē. Pro quo hebrei legunt. Non inueniatur in te transire faciens vel transferens filium aut filiam suā per ignē. Ios.7. Quid voluisti traducere populum istum iordanē. 1. Reg. 2. Vt trangredi faciatis populum dñi. & in eodē. 20. Iecit aliam sagittā trans puerū. Pro quo hebrei legunt. iecit sagittā vt trāsire faceret eū. 2. Reg. 12. Et traduxit in typo laterū. i. transire fecit. & in eodem. 19. Et traduceret eum iordanem. Et in eodem. Trāsierunt vada vt traducerent domū regis. 2. Paralipo. 15. Et abstulit idola de omni terra iuda. Pro quo hebrei legunt. Et transire fecit siue transtulit idola de omni terra iuda. Et in eodem 33. Et trāsire fecit filios suos per ignem. Hiere. 15. Et adducam inimicos tuos de terra quā nescis. i. transferā. Et inde עֵבֶר Eeber. i. trās. exaduerso. ante. pars. Exo. 25. Vt luceat ex aduerso. Esa. 9. Trans iordanē galilee. Ezech. 9. Vnūqd̄q; ante faciem suam gradiebatur. & preponitur ei littera beth. Et dicitur בְּעֵבֶר Beeber. Deut. 1. Hec sunt verba que locutus est moyses trans iordanem. Ios. 1. Quam tradidit vobis moyses trans iordanem. i. in altera parte iordanis. Et aliquando scribitur cum littera mem in principio & dicitur מֵעֵבֶר Meeber. Ios. 18. Que est trans flumen ethiopie. Ponitur etiam עֵבֶר Eeber. pro parte. 1. Reg. 14. Separamini vos in partem vnam: & ego cū ionatha filio meo ero in parte altera. Esa. 43. vnusquisq; in via sua errauerunt. idest in partem suam. Et in plurali עֲבָרִים Aabarim. Hiere. 49. Ex omni confinio eorum adducam interitum super eos. Pro quo hebrei legunt. Ex omnibus partibus eorum. Et in de הָעֲבָרָה Haabara. i. transitus seu vadum fluminis. Vt. 2. Reg. 19. Et irrumpentes iordanem transierunt vada. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבַר Maabar siue מַעְבָּרָה Maabara. Genē. 32. Transiuit vadum iaboc. Esa. 10. Transierunt cursim. Pro quo hebrei legunt. Transierūt vadum vel transitum aut transitu. Et in plurali מַעְבָרוֹת Maabaroth. Ios. 2. Secuti sunt eos per viā que ducit ad vada iordanis. Iudi. 3. Et occupauerunt vada iordanis. Hiere. 51. Et vada preoccupata sunt. Et inde עִבְרִי Ibri. idest hebreus. Genē. 14. Nunciauit Abram hebreo. Et in eodem. 41. Erat ibi puer hebreus. Et in plurali עִבְרִים Ibrim. idest hebrei. Exo. 2. Conspexit duos hebreos rixantes. Et in eodem. 3. Dominus deus hebreorum vocauit nos. Ponitur etiā עֵבֶר Eeber in singulari pro hebreis. Nu. 24. vastabunt assyrios vastabuntq; hebreos. & vocantur sic eo quod patres eorum habitauerunt trans flumen eufratem: & inde venit Abraam qui fuit dictus hebreus. quod interpretatur transitor. Ios. 24. Trans flumen habitauerunt patres vestri ab initio. Et infra in eodem. Tuli ergo patrem vestrum Abraam de mesopotamie finibus. pro quo hebrei legunt. De trans flumen. Et inde בַּעֲבוּר Baabur. idest idcirco. vt. pro. propter. propterea. Exo. 9. Idcirco autem posui te. 2. Reg. 12. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunasti. ps. 104. Vt custodiāt iustificatiōes eius. ps. 131. Propter dauid seruū tuum. Amos. 2. Et pauperem pro calciamentis. Mich. 2. Propter immūditiam suam corrumpetur. Scribitur etiam aliquando cum lamed in principio & dicitur לְבַעֲבוּר Lebaabur. Exo. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Item עָבַר Aabar. quando est verbum quarte coniugationis tunc significat irasci: siue differre. Deut. 3. Iratusq; est dominus mihi. ps. 77. Audiuit dominus & spreuit. idest iratus est. Et in eodem. Et hereditatem suam spreuit. Pro quo hebrei legunt. Contra hereditatem suam iratus est. ps. 88. Distuliſti christum tuum. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit iratus es aduersus christum tuum. Prouer. 14. Stultus transiuit & confidit. Pro quo hebrei legunt. Et stultus irascitur & cōfidit. Potest etiā legi sicut est in littera nostra secundū primā significationem. & in eodem. 26. Sic qui transit & impatiens. idest irascens commiscetur rixe alterius. Et inde עֶבְרָה Eebra. idest ira. indignatio. ps. 77. Indignationem & iram & tribulationem. Prouer. 27. Et virga ire sue consumabitur. Esa. 10. Et contra Populum furoris mei mandabo illi. Et in eodem. 16. Et indignatio eius pluſquam fortitudo eius. Hiere. 7. Reliquit generationem furoris sui. Et in plurali עֲבָרוֹת Eebroth. Iob. 21. Ad diem furoris ducetur. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet ad diem furorum vel indignationum. Et in eodem. 40. Dispergе superbos in furore tuo. Pro quo hebrei legunt. Dispergе indignationes furoris tui. ps. 7. Exaltare in finibus inimicorum meorum. Pro quo hebrei legunt. Exaltare in indignationibus siue in furoribus hostium meorum. Vnde Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Exaltare indignans super hostes meos. Potest etiam legi sic. Exaltare in partibus vel in finibus inimicorum. Nam עֵבֶר Eeber significat partem vel cōfinium. vt supra dictū est. Item עבר Ibbar. i. concipere. Iob. 21. Bos eorum concepit. Hebrei tamen legunt. Bos eorū ipregnauit. Item עָבוּר Aabur. i. fructū seu frumentum. aut fruges. Ios.

Trāsgredi.
Trāscēdere.
Trāsferre. Traducere.
Trāsgredi facere.
Auferre.
Adducere
ex aduerso. Trans. Ante.
Trans.
Trans.
Pars.

עֲבָרִים Confinia. Partes.
הָעֲבָרָה Vadum.
מַעְבַּר Maabar
מַעֲבָרָה Transitus
מַעְבָּרוֹת Vada.
עִבְרִי Hebreus.
עִבְרִים Hebrei.
עֵבֶר Hebrei.
בַּעֲבוּר Idcirco. Propter. Vt. Pro.
לְבַעֲבוּר Vt
עָבַר Irasci.
Differre.
עֶבְרָה Indignatio Ira. Furor.
עֲבָרוֹת Furores.
עֵבֶר
עָבַר Concipere Impregnare.
עָבוּר

© Biblioteca Nacional de España

Fruges. 5. Et comederunt de frugibus terre. Et in eodem. Defecit mana postquam comederunt de frugibus terre. Et dicunt hebrei ꝙ significat frumētum anni transacti: a prima signi

עָבַר Affigere. ficatiōe deriuatum. Item עָבַר Aabar. ideſt affigere. 3. Reg. 6. Et affixit laminas clauis aureis. Et aliqui hebrei ſecūdū primam ſignificationem legunt. Et tranſire fecit laminas aureas. ideſt tranſire fecit eas in pariete ab vno angulo parietis in alterum.

עָבַשׁ Computreſcere. עָבַשׁ Aabas. Computreſcere. Ioel. 1. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo. & ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

עָבֹת Denſum. frondoſū. עָבֹת Aaboth. Denſum. frondoſum. coherens. vinculum. Leuit. 23. Et ramos ligni denſarum frōdium. Ezech. 6. Subter omnem quercum frondoſam. & in eodem. 31. Et dedit ſummitatem ſuam virentem atq; condenſam. Et in

Condenſa. עָבֹתִים עָבֹתוֹת plurali עָבֹתִים Aabothim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorum ſiue עָבֹתוֹת Aabothoth. ſecundum terminationem pluralem femininorum. Ps. 117. Conſtituite diem ſolennem in condēſis. Ezech. 31. & inter condenſas

Condenſa. Condēſe. frondes. frondes eleuatum eſt cacumen eius. Ponitur etiam pro funiculis vel laqueis ſeu vinculis ſibi inuicem coherentibus ad ſimilitudinem ramorum arboris condenſe ſe inuicem complectentium. Exo. 28. Duas catenulas auri puriſſimi

Coherētes Funes. laqueus. ſibi inuicem coherentes. Iudi. 16. Si ligatus fuero nouis funibus. p̄s. 2. Et proiiciamus a nobis iugum ipſorum. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et proiicia mus a nobis laqueos eorum. Eſa. 2. Et quaſi vinculum plau

Vinculum Vincula. ſtri peccatum. Oſee. 11. In vinculis charitatis. & inde verbum עָבַת Aabath. ideſt intricare ſiue peruertere. ſecundū hebreos. Beatus hieronymus tranſtulit conturbare. Mich.

Cōturbaſ. 7. Et conturbauerunt eam.

עָגַב Amare. Inſanire. עָגַב Aagab. Amare. ſcilicet mulierē. inſanire. ſcilicet pre amore. Hiere. 4. Contēpſerūt te amatores tui. Ezech. 23. Et in omnibus in quos inſaniuit in immundiciis eorū. Et in eodem. Super quos inſaniuit libidine. & in eodem. Pluſq̄ illa inſaniuit libidine. Et in eodem. & inſaniuit in amatores ſuos. & in eodem. Et inſaniuit ſuper eos concupiſcentia oculorum. & inde עֲגָבִים Aagabim. ideſt canticū dul

Canticum muſicum ſuaue et dulce. ce & ſuaue quod amatores inſani canunt. Ezech. 33. Quia i canticum oris ſui vertunt illos. Et in eodem. Et es eis quaſi carmen muſicum quod ſuaui dulciq; ſono canitur. & inde

Organum עוּגָב Vgab. ideſt organum. Geñ. 4. Ipſe fuit pater canentium in cithara & organo. Iob. 30. Et organum meū invocē flentiū. Ps. 150. Laudate eum in chordis & organo.

Detinere. עָגָה Aaga. Detinere. retinere. Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec creſcant & annos pubertatis impleāt ante eritis vetule q̄ nubatis. Pro quo he. le. Num eos expectare vultis donec creſcant: num pro eis detente vel retente eritis vt non habeatis maritum. ideſt nunquid retēte eritis in viduitate vt non habeatis maritos donec illi creſcant. Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & ſolum inuenitur in p̄dicto loco. & dicūt aliqui ꝙ eius primitiuum eſt עָגַן Aagan cum nun in fine: loco he.

Rotundū. עָגֹל Aagul. Rotundum. vitulus. 3. Reg. 7. Intercolumnia quadrata non rotunda. 2. Paralip. 4. A labio vſq; ad

Tentoriū. מַעְגָּל labium rotundum per circuitum. & inde מַעְגָּל Maagal. i. tentorium rotundum: ſeu locus caſtrorum qui foſſato circundatur. 1. Reg. 26. Et ſaulem dormientem in tentorio.

Magala. locus circundatus. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעְגָּלָה maagala. vt in eodem. 17. Et venit ad locum magala. ideſt ad locum foſſato circundatum in quo erant caſtra. ſignificat etiam

Iter. Semita. Callis. מַעְגָּל Maagal ſemitam ſiue iter. Ps. 139. Iuxta iter ſcandalum poſuerunt mihi Prouer. 2. Et omnem ſemitam bonam. & in eodem. 4. Dirige ſemitam pedibus tuis. Eſa. 26. rectā callis iuſti ad ambulandum. & in plurali מַעְגְּלוֹת Maagaloth. ſiue מַעְגָּלִים Maagalim. Ps. 16. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis. Ps. 22. Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie. Prouer. 2. & infames greſſus eorum. ideſt ſemite eorum. Et in eo. Et ad inferos ſemite ipſius. & inde עָגִיל Aagil. ideſt ornamētum rotundum vel circulus ex aure pendens. Beatus hieronymus tranſtulit dextralia. Num. 31. annulus dextralia & murenulas. & in plu. עֲגִילִים Aagilim. Ezech. 16. & circulos i auribus tuis. Item עֵגֶל Eegel. ideſt vitulus. Exo. 29. Tollevitulum de armento. Et in eodem. 32. Et fecit ex eis vitulū conflatilem. Ps. 28. Et comminuet eas tanq̄ vitulum. & in plurali עֲגָלִים Aagalim. Oſee. 9. Vitulos adorant. & in genere

עֶגְלָה עֶגְלַת femínino עֶגְלָה Eegla. ſiue עֶגְלַת Aagalath. i. vitula. Geñ. 15. Sume inquit tibi vaccam trienem. pro quo hebrei legunt. vitulam trienem. Iudi. 14. Si non araſſetis in vitula mea. Oſee. 10. Ephraim vitula docta. Et in plurali feminino עֶגְלוֹת Aagaloth. Oſee. 10. Vaccis bethauen coluerūt habitatores ſamarie. Et ide עֲגָלָה Aagala. ideſt currus ſeu plaſtrum. ſic dictum a rotūditate rotarum. 1. Reg. 6. facite plaſtrum nouum vnum. Eſa. 28. Nec rota plaſtri ſuper cyminum circuibit. & in plurali עֲגָלוֹת Aagaloth. Geñ. 45. Quibus dedit Ioſeph plaſtra ſecundum pharaonis imperiū. Nu. 7. Sex plaſtra tecta cum duodecim bobus.

Vitula. Vitule. Vitulí. Vacca. Vitula. Vitule. Plauſtrū. Plauſtra.

עָנַם Compati. עָנַם Aagam. compati. cōtriſtari. Iob. 30. Compatiebatur anima mea pauperi. & ſolum inuenitur in p̄dicto loco

עָגוּר hirundo. ciconia. עָגוּר Aagur. Nomē auis. Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit hirundinem. Eſa. 38. Sicut pullus hirundinis ſic clamabo. In alio vero loco traduxit ciconiam. Hiere. 8. turtur hirundo & ciconia. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat gruem.

עַד Donec. עַד Aad. Donec. vſq;. vſq; ad. vſq; in. aduſq;. vſquequo. ſiue vſq; quaq;. Dum. tanq̄. eternū. ſiue in eternum. preda. Et quando preponitur verbo tunc ſignificat donec. ſeu in eternum. Sed quando preponitur nomini vel pronomini tunc ſignificat vſq;. Geñ. 3. Donec reuertaris in terram. Et in eodem. 19. Donec ingrediaris illuc. Exo. 15. Donec pertranſeat populus tuus domine. Leuit. 11. Donec impleantur dies purificationis ſue. Nu. 32. Donec introducamus eos ad loca ſua. Deut. 1. donec veniretis ad locū iſtum. Et in eodem. 7. Donec deleas omnes atq; diſperdas. Ioſ. 2. Donec reuerterentur qui fuerant perſecuti. Iudi. 3. Donec erubeſcerent. 2. Regum. 10. Donec creſcat barba veſtra. Iob. 8. donec impleatur riſu os tuū. Ps. 17. & nō conuertar donec deficiant. Ps. 56. donec tranſeat iniquitas. Eſa. 22. donec moriamini. & in eodem. 36. donec veniam & tollam vos. & in eodem. 62. donec ſtabiliat & donec ponat ieruſalem laudem in terra. & additur ei aliquando dictio אֲשֶׁר Aſer. ſiue dictio יְ Chi. que eſt dictio relatiua. quaſi diceret. dōec ꝙ. Geñ. 50. donec veniat qui mittendus eſt. Nu. 20. donec tranſeamus terminos tuos. Ioſ. 1. donec det requiem dominus. Canti. 2. Donec aſpiret dies. Eſa. 6. Donec deſolentur ciuitates. Oſee. 5. Donec deficiatis & queratis faciem meā. Significat etiam vſq; ſiue vſq; ad. Geñ. 7. Ab homine vſq; ad pecus. & in eodem. 11. Veneruntq; vſq; aram. Et in eo. 12. Pertranſiuit Abram terram vſq; ad locum ſichem & vſq; ad conuallem illuſtrem. Exo. 10. Vſq; in preſentem diem. Et in eodem. 14. Vſq; in ſempiternum. Nume. 21. laſſi peruenerunt in iophe & vſq; medaba. pro quo hebrei legunt. Vſq; nophe & vſq; medaba. Deut. 1. Vſq; ad cadeſbarne. 1. Reg. 18. Vſq; ad gladium & arcum ſuum. 4. Reg. 9. venit vſq; ad eos. Iob. 18. Vſq; ad quē finē verba iactatis. Ps. 17. Dauid & ſemini eius vſq; in ſeculum. Eſa. 1. A plāta pedis vſq; ad verticem. Significat etiam dū ſiue adhuc. Iudi.

Donec. Vſq; ad. Vſq; in. Dum.

© Biblioteca Nacional de España

Adhuc. 3. Dū illi turbarentur effugit. Iob. 1. Adhuc loquebatur ille & ecce ali? intrauit. Ione. 4. Cū adhuc essem in terra mea. ideſt dū essem in terra mea. & quandoq; preponitur dictioni מְהֵרָה mehera. que significat velociter: vel dictioni מְאֹד Meod: que significat nimis. ideſt vsq; velociter. siue vsq; nimis: aut vsq; quaq: licet in trāslatiōe nostra aliquādo omittitur dictio vsq;. 1. Reg. 25. Erat enim ebrius nimis. ꝓ quo he. le. vsq; nimis. 3. Reg. 1. Erat autē puella pulchra nimis. Ps. 147. Velociter currit sermo eius. Ps. 118. Non auferes de ore meo verbū veritatis vsq; quaq;. Esa. 64. Ne irascaris domine satis. pro quo he. le. Ne irascaris domine vsq; nimis. Significat etiam tam: siue quam. Geñ. 7. Ab homīe vsq; ad pecus tam reptile q̄ volucres celi. Significat etiā eternitatem seu in eternum vel in perpetuū aut iugiter. Exo. 15. Dominus regnabit in eternum & vltra. pro quo hebrei legunt. Dominus regnabit in seculum & in eternum. Iob. 20. Hoc scio a principio. pro quo hebrei legunt. Si hoc scis ab eterno. Ps. 110. Cōfirmata in seculum seculi. pro quo beatus hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. firmata iugiter in sempiternum. Ps. 111. Iustitia eius manet in seculum seculi. ideſt in eternum. ps. 148. Statuit ea in eternū. Esa. 26. Speraſtis in domino in seculis eternis. & in eodem. 57 excelsus & sublimis habitans eternitatem. Vide ēt de hoc infra in dictiōe עוֹד Ood. pōitur etiā pro tpe futuro. Soph. 3. Qua ꝓp expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee in futurum. De quo vide infra in dictione עוֹד ood. & aliq̄ scribitur cū iod in fine. Nu. 23. Audi fili sephor. ꝓ quo he. le. Audi vsq; ad me. ideſt audi me fili sephor. & in eo. 24. Et ad extremum etiā ipsi peribunt. pro quo hebrei legūt. Et etiam ipsi vsq; ad perditionem. scilicet erūt. Et ē sensus sicut in littera nostra. 4. Reg. 9. venit nuncius ad eos & nō reuertitur. ideſt vsq; ad eos. Iob. 4. Tetigit te & conturbatus es. pro quo he. le. pertingit vsq; ad te & conturbatus es Et in eo. 32. Et donec putabam vos aliquid dicere considerabam. Mich. 4. Vsq; ad te veniet. & quandoq; scribitur cū nū in fine & dicitur עֲדֶן Aaden. & significat adhuc siue vsq; adhuc. Eccl's. 4. Et feliciorem vtroq; iudicaui qui nec dum natus est. pro quo he. le. qui vsque adhuc non fuit. scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדֶנָה Aadéna. 1. Paralip. 12. Magna enim pars eorū adhuc sequebatur domū saul. Eccl's. 4. Et laudaui magis mortuos quā viuētes. ꝓ quo he. le. Et laudaui mortuos qui iam mortui sunt magis q̄ viuentes qui viuunt adhuc. Et qñ preponitur ei lra beth & dr בְּעַד Bead tūc signāt pro. ꝓpter. per. sup. Geñ. 7. & inclusit eum dñs de foris. pro quo he. le. Et clausit dñs pro eo. Et in eodem. 26. Prospiciens abimelech rex philistinorum per fenestram. Exo. 8. Rogate pro me. Leuit. 16. Orabit ꝓ se & pro domo sua. 4. Reg. 1. Geciditq; ochozias per cancellos. 4. Reg. 4. Et claude ostium tuum cum intrinsecus fueris tu & filii tui. Pro quo he. le. & claude ostium tuum pro te & pro filiis tuis. ideſt super te & super filios tuos. Et ī eo. & clausit ostiū super se & super filios suos. 2. Paralip. 20. Dominus bonus ꝓpiciabitur cunctis qui in toto corde reqrūt dñm. Pro quo he. le. Dñs bonus ꝓpiciabitur pro cunctis siue per cunctos. ps. 137. Dñs retribuet ꝓ me. Prouer. 6. preciū enim scorti vix est vnius panis. pro quo he. le. Quia ꝓ muliere meretrice vsq; ad tortā panis. & est sensus sicut in lra nra. Esa. 32. Tenebre & palpatio facte sunt super speluncas. Hiere. 11. In tpe afflictionis eorū. pro quo he. le. pro malo vel ꝓ afflictiōe eorū. Ioel. 2. Sed & per fenestras cadent. & in eo. Per fenestras intrabūt quasi fur. Amos. 9. & nō veniet super nos malum. Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur. מִבַּעַד Mibaad. ideſt intrinsecus. Canti. 4. Absque eo quod intrinsecus latet. Item עֵר Aad. ideſt preda seu spolium. Geñ. 49. mane comedet predam. Esa. 33. Tunc diuidentur spolia predarum multarum. De quo vide infra ī dictione עוֹד Ood. Item עֵד Eed. ideſt testis de quo vide infra in dictione עוֹד Ood. & inde עִדִּים Iidim. ideſt macule. scilicet panni menstruate. eo quod est testis sue inmūdicie. Esa. 64. & quasi pannus menstruate.

Nimis. Velociter. vsq;quaq; Satis. Tam. Quam. In eternū. Eternum. Iugiter. Eternitas. Futurum. vsq;adhuc Adhuc. Pro. Per. Super. Intrinsecus עֵר Preda. Spolium. עֵר עִדִּים mēstruata.

עָדַד Aadad. Erigere. subleuare. suscipere. sustentare. Ps. 19. Nos autem surreximus & erecti sumus. Ps. 145. Pupillum & viduam suscipiet. Ps. 146. Suscipiens mansuetos dominus. ideſt sustentans.

עָדַד Erigere. Suscipere Sustētare

עָדָה Aada. ornare. transire. auferre. siue ammittere. Ezech. 16. & ornaui te ornamento. & in eodem. Et ornata es auro. Et in eodē. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Osee 2. Et ornabatur inaure sua. & inde עֶדְיִי Eedi. ideſt ornamētum. siue ornatus. Exo. 33. Et nullus ex more inductus est cultu suo. Pro quo he. le. Et nullus posuit ornamentū suum super se. & in eodem. Iam nunc depone ornatum tuum. Et in eodem. Deposuerunt ergo filii israel ornatum suum a monte oreb. Ezech. 7. Et ornamentum monilium suorū in superbiam posuerunt. vbi ponitur pro monili. & in eo. 16. Et peruenisti ad mundum muliebrem. pro quo hebrei legunt. Et venisti cum ornamento ornamentorum. vbi ponitur tam in singulari q̄ in plurali. Ponitur etiam pro ore vel maxilla. ps. 31. In chamo & freno maxillas eorum cōstringe. ps. 102. Qui replet in bonis desiderium tuum. Pro quo hebrei legunt. Qui replet in bonis os tuum. sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem secundū primam significationem transtulit. Qui replet in bonis ornamentum tuum. & inde עֲדוּת Eeduth. ideſt ornamentum. decus. secundum hebreos. 4. Regum. 11. Et posuit super cū diadema & testimonium. pro quo hebrei legunt. Et posuit super eum diadema et ornamētum: scilicet regium. sed magis proprie significat testimonium. sicut est in littera nra. De quo vide infra in dictione עוֹד ood. Et in titulo. Ps. 79. Vbi dicitur in finem pro his qui commutabunt psalm? pro assyriis: testimonium Asaph. vbi etiam hebrei pro testimonio legunt ornamentum seu decus. Item עָדָה Aada. ideſt transire vel aufferre. Iob. 28. nec pertransiuit per eā leena. & supra in eodem. 25. Et luna etiam non splendet. Pro quo hebrei legunt. Ecce aufert lunam & non splendebit. ideſt aufert lumen lune. Potest etiam legi sic. Ecce adhuc luna non splendebit. de quo vide supra in dictione עָר Aad. Prouer. 25. & āmittit pallium in die frigoris. ideſt aufert a se pallium. Dañ. 2. Transfert regna atque constituit. Et in eodem. 7. Aliarum quoq; bestiarum ablata esset potestas. Et in eodem. Potestas eorum que non auferetur. Itē עֵדָה Eeda. ideſt cetus seu congregatio hominum. De quo vide supra in dictione יַעַר Iaad.

עָדָה Erigere. עָדַד Suscipere Sustētare עָדָה Ornare. עֶדְיִי ornamētus ornatus. Monile. Mundus muliebris. Maxilla. עֲדוּת testimōius ornamentum. עָדָה pertrāsire. Auferre. Ammittet Trāsferre. עֵדָה Cetus

עָדַן Aadan. deliciare. deliciis abundare. deliciis affluere. delectari. voluptati operam dare. Nec. 9. & abundauerūt deliciis in bonitate tua magna. & inde עֵדֶן Eeden. ideſt voluptas delicie. Geñ. 2. Plantauerat autem dominus paradisum voluptatis a principio. & in eodem. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Ezech. 31. & emulata sunt eū omnia ligna voluptatis. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֶדְנָה Eedna. Geñ. 18. Postq̄ consenui & dominus meus vetulus est voluptati operam dabo. & in plurali עֲדָנִים Aadanim. 2. Reg. 1. Qui vestiebat vos coccineis in deliciis. Hiere. 51. Repleuit ventrem suum teneritudine mea. ideſt deliciis meis. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲדַנִּים maadanim. Prouer. 29. & dabit delicias anime tue. Reperitur etiam מַעֲדַנֹּת maadanoth secundum ter

Gbidare delicijs. עֵדֶן Voluptas. Voluptas עֲדָנִים Delicie. מַעֲדַנִּים מַעֲדַנֹּת

© Biblioteca Nacional de España

minationē pluralem femininorū. 1. Reg. 15. Et oblatus est ei Agag pinguissimus tremens. pro quo hebrei legunt. & abiit ad eum Agag deliciis. i. delicatus siue cū delectatione quia non timuit mortem: sed habuit eā pro deliciis. Sicut exponunt aliqui hebrei. alii vero dicunt ꝙ significat vinculā: & ꝙ deriuatur a dictione עֲנָג Aanad: & legunt sic. & abiit ad eum. ideſt oblatus est ei Agag in vinculis. ideſt ligatus. Et similiter. Iob. 38. Vbi nos legimus. Nunquid coniungere valebis micantes stellas pliadas. Pro quo ipsi legunt. Nūquid colligabis colligationes seu applicationes chima. Et est chima nomen cuiusdam constellationis stellarū: vt dictum est supra in littera chaph. & inde עֲדִינָה Aadina. ideſt delicata seu tenera. Esa. 47. Audi hec delicata. Et in genere masculino עֲדִין aadino. 1. Reg. 23. Ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus. Item עִדָּן Iidan. In lingua chaldaica significat tempus siue horā. Dañ. 2. Quod tempus redimitis. & in eo. Et ipse mutat tempora & etates. & in eo. 7. Vsꝙ ad tempus & tempora & dimidium temporis.

Vincula.

Colligationes.

עֲדִינָה Delicata.

עָדִין tenerrimꝰ.

עִדָּן Tempus.

עָדַף Aadaph. supereſſe. excedere. superfluere. excedens vel excrescens esse. Exo. 16. Nec qui plus collegit habuit amplius. Pro quo hebrei legunt. & non excessit siue nō superfluit illi qui plus collegit. Et in eo. 26. Quod autē supfuerit in saxis. ideſt vnum saxū quod amplius est. Nu. 3. qui excedunt numerū leuitarū. & in eo. Precium eorū qui supsunt. & in eo. Pecuniam eorū qui fuerant amplius.

Excedere. Superesse. Esse āpliꝰ

עָדַר Aadar. Deesse. deficere. priuare. auferre. Bellare. seu expedire. fodere. seu putare. ideſt abscindere. 1. Regū. 30. Nec defuit quisq̄ a paruo vsq̄ ad magnum. 3. Reg. 4. Cum ingenti cura prebebant in tempore suo. pro quo hebrei legunt. Non deficiebant in aliqua re. siue in aliquo verbo. sed beatus hieronymus transtulit sensum. Esa. 34. vnū ex eis nō defuit. & in eo. 40. Neq̄ vnū reliquū fuit. i. neq̄ vnū defuit. Et in eo. 59. & facta est veritas in obliuiōe. Pro quo hebrei legunt. Et facta est veritas priuata vel deficiens ideſt non inuenitur in eis veritas. Significat etiam bellare. siue aciem instruere vel expedire. 1. Paralipo. 12. Expediti ad pugnā corde perfecto. & supra in eo. In auxiliū non in corde duplici. pro quo he. le. Ad bellandum seu ad instruendam aciem non in corde & corde. ideſt non corde duplici: sicut est i littera nostra. Item עָדַר Aadar. i. fodere seu sarrire. Esa. 5. Non putabitur & non fodietur. Et in eo. Et omnes montes qui in sarculo sarrientur. & inde מַעְדֵּר maeeder. ideſt sarculus seu fossoriū. vt in predicto loco. Item עֶדֶר Eeder. ideſt grex. Ps. 77. Et pduxit eos quasi gregē in deserto. Canti. 6. Sicut grex caprarū. & i plu. עֲדָרִים Aadarim siue עֶדְרֵי Eedre. Gen. 29. Tres quoq̄ greges ouiū. Et in eo dem. mosq̄ erat vt cunctis ouibus cōgregatis deuoluerent lapidem. Pro quo hebrei legunt. & congregabantur illuc omnes greges & deuoluebant lapidem. Ioel. 1. Sed & greges pecorum dispersierunt. Ponitur ēt pro caulis pecorū. 2. Paralip. 32. Et presepia iumentorū caulasq̄ pecoribus.

Deesse.

Deficere.

Expedire.

עָבַר Fodere. Sarrire.

מַעְדֵּר Sarculus

עֶדֶר Grex

עֲדָרִים עֶדְרֵי Greges.

Caule.

עֲדָשׁ עֲדָשִׁים Aadas. lens. & solum inuenitur in numero plurali. s. עֲדָשִׁים Aadasim. ideſt lentes. Gen. 25. Accepto pane & lentis edulio. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet lentiū. 2. Reg. 23. Erat quippe ibi ager plenus lēte. Ezech. 4. Et tu sume tibi frumētū & hordeū & fabam & lentem.

Lentes.

עוּן operire. Foquere.

עוּגָה Vug. coquere. scilicet panes subter prunas. vel operire. Ezech. 4. & stercore quod egreditur de homine operies illud in oculis eorum. i. coques illud cooperiendo stercore sicut cooperiendo prunis. & inde עוּגָה Vuga. ideſt torta seu panis sub prunis vel cinere cocta. vt supra in eodem. Et quasi subcinericium hordeaceum comedes illud. 3. Regum. 19. Et ecce ad caput suum subcinericius panis.

Subcinericius panis.

Osec. 7. Subcinericius panis qui non reuersatur. Et in plurali עֻגוֹת Vugoth. Gen. 18. Et fac subcinericios panes. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְעוֹג maog. 3. Regum. 17. Viuit dominus deus tuus quia non habeo panem. Ponitur etiam מָעוֹג maog pro subsānatione. Ps. 54. subsānauerunt me subsānatione. Et alii exponunt sic. Subsānauerunt me pane. quasi dicat. pro cibo eis dato ab aduersariis meis.

עֻגוֹת Subcinericii panes.

מְעוֹג subcinericius panis. Panis.

מָעוֹג subsānatio

עוד Aauad. Testificari. testimonium prebere. contestari. predari. spoliare. Gen. 43. Denunciauit nobis vir ille sub attestatione iusiurandi dicens. pro quo hebrei legunt. Contestando contestatus est nos vir ille dicens. Exo. 19. descende & contestare populum. Et in eodem. 21. Et contestati sunt dominum eius. Deut. 4. Testes inuoco hodie celum & terram. ideſt testificor seu contestor celum & terram contra vos. & in eodem. 30. Et inuocabo contra eos celum & terram. ideſt contestabor. 1. Regum. 18. Contestare eos & predic eis ius regis. 3. Regum. 21. Et falsum testimoniū dicant. Pro quo hebrei legunt. Et testificent eum dicentes. i. testimonium dicant contra eum. Nec. 9. Contestatus es eos vt reuerterentur. Et in eodem. Et contestatus es eos in spiritu tuo. Et in eodem. Que testificatus es eis. Ps. 80. Audi populе meus & contestabor te. Ps. 94. Israel & testificabor te. Esa. 8. & adhibui mihi testes fideles. Pro quo hebrei legunt. Et testificatus sum mihi. ideſt contestatus sum mihi testes fideles. ideſt testes adhibui mihi sicut est in littera nostra. Hiere. 6. Cui loquar & ad quem contestabor. Et in eodem. 32. Et scripsi in libro & signaui & adhibui testes. Amos. 3. Audite & contestamini in domo iacob. Malach. 2. Dominus testificatus est inter te & vxorem tuam. Ponitur etiam pro comparare. vt Threñ. 3. Cui comparabo te. Potest etiam legi sic. Quem testificabor in te. ideſt quos testes adducā vt testificētur si talia aliquando aliquis passus sit sicut tu. Vnde idem erit sensus cum littera nostra. & inde עֵד Eed. ideſt testis. Gen. 31. Tumulus iste testis erit. Leuit. 5. Testisq̄ fuerit. Deut. 17. Nemo occidatur vno contra se dicente testimoniū. Pro quo hebrei legunt. Nemo occidatur in ore vnius testis. 1. Regum. 12. Testis est dominus aduersus vos & testis xp̄us ei9. Ps. 88. Et testis in celo fidelis. Hiere. 29. Ego sum testis & iudex. Ponitur etiam pro testimōio. Gen. 31. Quem vocauit labam tumulum testis: & iacob aceruum testimonii. Exo. 20. Non loquaris contra proximum tuum falsum testimonium. scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֵדָה Eeda. Gen. 21. Vt sint mihi in testimonium. Et in eodem. 31. Tumulus inquam iste & lapis erit in testimonium. & in plurali עֵדִים Eedim. ideſt testes. Deut. 17. In ore duorum vel trium testium. Iob. 10. In stauras testes tuos contra me. Esa. 44. vos testes mei. & inde עֵדוּת Eeduth. ideſt testimonium siue testamentum. vel testificatio. Exo. 16. Posuitq̄ illud Aaron in tabernaculo reseruandum. Pro quo hebrei legunt. posuitq̄ illud Aarō coram testimonio. ideſt coram arca testamenti vel testimonii. Et in eodem. 25. In qua pones testimonium quod dabo tibi. Et in eodem. 38. Hec sunt instrumenta tabernacu li testimonii. Et in eodem. 40. Posuit & testimonium in arca. Ps. 77. Et suscitauit testimonium in iacob. p̄s. 92. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis. p̄s. 118. Beati qui scrutantur testimonia tua. p̄s. 131. Et testimonia mea hec que docebo eos. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּעוּדָה Theuda. Esa. 8. Liga testimonium. & in eodem. Ad legē & ad testimoniū. Itē עָוַד Aauad. ideſt spoliare. seu predari. translatio nostra traduxit circumplecti. Ps. 118. Funes peccatorū circūplexi sunt me. & beatus hieronymus in

Contestari.

Testificare. Testimonium dicere.

Adhibere testes.

Testis.

Testimōiū

Testimōiū עֵדָה

Testimōiū עֵדִים

Testes. עֵדוּת

Testimōiū

תְּעוּדָה testimoniū

עָוַד circūplecti

© Biblioteca Nacional de España

Implicare
Depredari
עָדַד
Preda. spolia.

psalterio iuxta he.ve.transtulit.Implicauerunt me . p quo hebrei legunt.Depredati sunt me.& inde עָדַד Aad.ideſt preda.seu spolium.Geñ.49. Mane comedet predam.Esa.33. Tunc diuidentur spolia predarum multarum.Soph.3.qua propter expecta me dicit domin9 in die resurrectiõis mee in futurum . pro quo hebrei legunt . In die resurrectionis mee ad predam seu ad spolium.potest etiã legi sic. ſ. in die resurrectionis mee in eternum.De quovide supra in dictione עַד Aad.Item עוֹד ood.ideſt adhuc.vltra.rursus.amplius.

Adhuc.

Geñ.7.Adhuc enim & post dies septem.Et in eo . 8. Cunctis diebus terre.pro quo hebrei legunt.Adhuc cunctis diebus terre.& in eo.45.adhuc pater meus viuit. Exo. 9.adhuc retines populum meũ.1.Reg.20.& si vixero facies mihi misericordias domini.pro quo hebrei legunt . & non si adhuc ego vixero & non facies mecũ misericordias domini.Et est idem sensus cũ littera nostra . nam due negatiões valent pro vna affirmatione.Ester.6.Adhuc illis loquentibus venerũt eunuchi regis.Iob.1.Cumq; adhuc ille loqueretur venit alter.& in eo.2.Adhuc tu permanes in simplicitate tua.Et in eo.27.Quia donec supereſt halitus ī me.ps. 83.In secula seculorum laudabũt te .Pro quo beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit. Adhuc laudabunt te semper.ps.140.Quoniam adhuc & oratio mea ī beneplacitis eorum.Esa.5.Sed adhuc manus eius extenta . Osee. 11.Iudas autem testis descendit cum deo.Proquo hebrei legunt. Iudas autem adhuc descendit cum deo. Potest etiam legi sic.Adhuc dominatus est cum deo.Amos.4.Cum adhuc tres menses supereſſent. Significat etiam vltra.siue rursus aut amplius.Geñ.8.Nequaquam vltra maledicam terre propter hominem.& in eodem.Non igitur vltra percutiam omnem animam.Et in eodem.9.& non erunt vltra aque diluuii.Et in eodem.46.Et inter amplexus fleuit.pro quo hebrei legunt.Et fleuit super collum eius vltra siue amplius.Exo.4.Dixitq; dominus rursum mitte manum tuam in sinum tuum.Et in eodem. 10. Caue ne vltra videas faciem meam.Ps.87.Quorum non est memor amplius. & Prouer.31.Et doloris sui nõ recordetur amplius.Esa.62. Non vocaberis vltra derelicta . Et communiter significat tempus infinitum vel indeterminatũ.Quandoq; vero accipitur pro tempore finito vel determinato. vt in aliquib9 locis predictis:&.4.Reg.6.Et vltra non venerũt latrones syrie in terram israel.ideſt post certum tempus .scribitur ēt cum beth vel mem in principio & dicitur בְּעוֹד Beod. siue מְעוֹד Meod.ideſt dum adhuc:siue cum adhuc.Geñ.25. Dũ adhuc ipse viueret.& in eo.40. Tres propagines tres adhuc dies sunt:post quos recordabitur pharao ministerii tui Pro quo hebrei legunt.tres propagines tres dies sunt: dũ adhuc tres dies.ideſt in spacio trium dierum recordabitur pharao ministerii tui.Nu.22.Cui semper sedere consueuisti vsq; in presentem diem.pro quo hebrei legunt . Cui sedere consueuisti dum adhuc tu :vsq; in presentem diem.i. ex eo tempore quo cepisti sedere super iumentum . Deut. 31.Adhuc viuente me.2.Regum.12.Ecce cum paruulus adhuc viueret.Et in eodem.Propter infantem cum adhuc viueret ieiunauí.Amos.4.Cum adhuc tres menses supeſſẽt. & inde עַד Aad.ideſt eternum siue eternitas . De quo vide supra in dictione עַד aad.

Vltra.
Rursum.
Amplius.
בְּעוֹד
מְעוֹד
Dũ adhuc
Adhuc.
Eternitas.

עָוָה Aaua. Iniq; vel iniuste agere.peccare.curuum esse . 2. Reg.19.Ne reputes mihi domine mi iniquitatem : ne memineris iniuriarum serui tui.pro quo hebrei legunt.ne q; memineris q; iniq; egerit seruus tuus . Ester.1 . Non solũ regẽ lesit regina vasthi.Pro quo hebrei legunt .nõ cõtra regem solũ peccauit seu iniq; egit vasthi regina . Hiere. 9.

Iniq; agere
Lædere.

Vt iniq; agerent laborauerunt . Dañ. 9 . Iniquitatem fecimus impie egimus.Et quia illud quod iniquũ est non est rectum & similiter quod curuũ est non est rectum.ideo ponitur etiã pro curuari.Ps.38.Miser factus sum & curuat9 sum vsq; in finem.Pro quo hebrei legunt.Curuatus sum & humiliatus sum vsq; quaq;.Et beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Afflictus sum & incuruatus sum. vide ēt de hoc infra in dictione עָוָת Aauath . Ponitur etiam pro affligere.Esa.24.& affliget faciem eius.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. & incuruabit faciem eius . Et inde.עָוֶה Aaua.ideſt iniquitas.Ezech.21.Iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam.vbi ponitur ter predicta dictio.& inde עָוֹן aauon.ideſt iniquitas.peccatũ.Geñ. 4. maior est iniquitas mea quam vt veniam merear.Et in eodẽ. 15.Necdum enim complete sunt iniquitates amorreorũ. Quod in hebreo legitur singulariter.scilicet necdũ enī cõpletum est peccatũ seu iniquitas amorrei.Et in eodẽ . 44. Deus inuenit iniquitatem seruorum tuorum.Ps.50.Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.ps.68.appone iniquitatem super iniquitatem eorum .& in plurali עֲוֹנוֹת aauonoth.Iob.13.Quantas habeo iniquitates.Et in eodem. Et consumere me vis peccatis adolescentie mee . Ps .129. Si iniquitates obseruaueris domine.Prouer.5.Iniquitates sue capiunt impium.Reperitur etiam עֲוֹנִים aauonim secũdum terminationem pluralem masculinorum.vt Esa.64. Et iniquitates nostre quasi ventus abstulerunt nos.& in eodem.In manu iniquitatis nostre . Quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet iniquitatum nostrarum.Hiere.14.Si iniquitates nostre responderunt nobis.& inde עֲוֹנֵינוּ Iuuim. Pro quo beatus hieronymus transtulit vertiginem. Esa.19 Dominus miscuit in medio eius spiritũ vertiginis . Potest etiam legi.spiritum erroris vel iniquitatis.

Iniquitã facere.
Curuari.
Affligere.
עָוָה
Iniquitas
עָוֹן
Iniquitas
Peccatũ
עֲוָת
iniquitatẽ
Peccata.
עֲוֹנִים
iniquitatẽ
עֲוֵינוּ
Vertigo.

עָוַל aaual.Iniq; agere.Ps.70.& de manu contra legem agentis & iniqui.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit . De manu iniqui ideſt iniq; agentis & nocentis.Esa.26. In terra sanctorum iniq; gessit.& inde עָוֶל aaual.siue עָוִיל aauil . ideſt iniquus. Iob.16.Concluſit me deus apud iniquum.& in eodem.29. Conterebam molas iniqui.Soph.3.Nesciuit autem iniqu9 confusionem.ideſt erubescentiam . & inde עַוְלָה aauel. ideſt iniquitas.Leuit.19 . nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere & in mensura.Ezech.28.In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negotiationis tue.Et in eodem.33.Confusus in iustitia sua fecerit iniquitatem.& in eodem.In iniquitate sua quam operatus est:in ipsa morietur . Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עַוְלָה aaula.2.Reg.7.necaddent filii iniquitatis vt affligãt eum.Iob.6. Respondete obsecro absq; contentione . Pro quo hebrei legunt.absq; iniquitate.& in eodem. Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem.Et in eodem. Nũquid deus indiget vestro mendacio.Pro quo hebrei legunt.nunquid pro deo loquemini iniquitatem.Et est sensus sicut in littera nostra.Et in eodem.34.Qui bibit subsannationem quasi aquam.pro quo hebrei legunt . Qui bibit quasi aquam iniquitatem.ps.106 . Et omnis iniquitas oppilauit os suum.Ezech.28.Donec inuenta est iniquitas in te . ponitur etiam pro infructuoso.Iob.24. Et conteretur quasi lignum infructuosum.Dicitur etiam עַוְלָה oola.Iob.5. Iniquitas autem contrahet os suum.& in plurali עוֹלוֹת ooloth. ps.57.Etenim in corde iniquitates operamini.ps.63.scrutati sunt iniquitates. anteponitur ēt littera lamed lĕ vau & dĕ לְעַוְלָה aalua.ideſt iniquitas.Osee.10 . Super filios iniquitatis.Item עוּל vul.infans paruulus.lactens.vt Esa.49.

Iniquitas
infructuosum.
עַוְלָה
iniquitas.
עוֹלוֹת
iniquitates.
לְעַוְלָה
iniquitas.
עוּל

© Biblioteca Nacional de España

Infans. עֲוִילִים

Nunquid obliuiſcitur mulier infantem ſuum. Et in eodem 65. Non erit ibi amplius infans dierum. & in plurali עֲוִילִים Aauilim. Iob. 19. Stulti quoq; deſpiciebant me. pro quo hebrei legunt. Paruuli quoq; deſpiciebant me. Poteſt etiã legi ſic ſecundum primam ſignificationẽ. ſcilicet iniqui quo q deſpiciebant me. Et in eodem. 21. Egrediũtur quaſi greges paruuli eorum. & in plurali feminino עֲלוֹת Aaloth. i. fetæ. ſeu lactantes. Geñ. 33. Oues & boues fetas mecũ. 1. Reg. 6. Et duas vaccas fetas quibus non eſt impoſitum iugum. Et in eodem. Et tollentes duas vaccas que lactabãt vitulos Eſa. 40. fetas ipſe portabit. & inde עוֹלֵל Oolel. cum duplici lamed. ideſt infans. paruulus. lactens. 1. Regum. 15. Interfice a viro vſq; ad mulierem & paruulum. & in plurali עוֹלְלִים oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactẽtiũ. Threñ. 1. Paruuli eius ducti ſunt in captiuitatem. vide etiã de hoc infra in dictione עָלַל Aalal. Item עוּל ool. ideſt iugum. De quo vide infra in dictione עָלַל Aalal. Item עוּל Vul. in lingua chaldaica ſignificat intrare ſeu ingredi vel introducere. Dañ. 2. Daniel ingreſſus rogauit regem. & in eodẽ. poſt hec daniel ingreſſus ad arioch. & in eodem. Introduc me in conſpectu regis. & inde מָעֲלֵי Maale. ideſt occaſus ſolis. ſ. quando ingreditur ſub noſtro hemiſperio. Dañ. 26. & vſq; ad occaſum ſolis laborabat.

Paruuli. עוֹלְלִים

Lactentes Paruuli. עוֹל עוּל

Ingredi. Introducere.

מָעֲלֵי occaſus.

Habitaculum. Templum

עוֹן מָעוֹן מְעוֹן Oon. Habitaculum ſiue habitatio. vel templum. & ſcribitur cum mem in principio & dicitur מָעוֹן maoon. ſiue מְעוֹן Meoon. Deut. 26. Reſpice de ſanctuario tuo. pro quo hebrei legunt. De habitaculo ſancto tuo. 1. Reg. 2. Que precepi vt offerrentur in templo. & in eodem. & videbis emulum in templo. 2. Paralip. 30. peruenit oratio in habitaculũ ſanctum celi. Ps. 70. Eſto mihi in deum protectorem. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit Eſto mihi robuſtum habitaculum. Ps. 89. Domine refugium factus es nobis. pro quo beatus hieronymus tranſtulit Domine habitaculum factus es nobis. Ps. 90. Altiſſimum poſuiſti refugium tuum. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Excelſum poſuiſti habitaculum tuum. Hiere. 10. Habitacula draconum. Naum. 2. Vbi eſt habitaculum leonũ. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְעוֹנָה meoona. Deut. 33. Habitaculum eius ſurſum. Soph. 3. Et non peribit habitaculum eius. & in plurali מְעוֹנוֹת Meoonoth. Naum. 2. Et cubile ſuum rapina. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet habitacula ſua. ſiue cubilia ſua. Ponitur etiã pro antris. Iob. 38. Quando cubant in antris. & inde מְעוֹנִים Meoonim. ideſt habitatores. 1. Paralip. 4. Et percuſſerunt tabernacula eorum & habitatores qui inuenti ſunt ibi. Itẽ עוֹנָה oona. ideſt tempus ſtatutum ſeu determinatum. Exo. 21. & veſtimenta & precium pudicitie non negabit. p quo hebrei legunt. & veſtimentum eius & horam eius non minuet. ideſt tempus determinatum vt reddat ei debitum qđ vir debet reddere vxori ſue. Item עָנַן oonen. augurari. ariolari. veneficia exercere. ſomnia obſeruare. Deut. 18. aut qui ariolos ſciſcitetur. 4. Regum. 21. & hariolatus eſt & obſeruauit auguria. Eſa. 2. & augures habuerunt vt philiſtiim Et in eodẽ. 57. Vos autem accedite huc filii auguratricis. Hiere. 27. & augures & maleficos. Mich. 5. Et diuinatores non erunt in te. ideſt malefici ſiue harioli. Significat etiam obſeruare ſomnia. Leuit. 19. Nec obſeruabitis ſomnia. 2. Paralip. 33. & obſeruauit ſomnia. & dicunt aliqui hebrei q deriuatur a predicta dictione עוֹנָה oona & quod ſignificat obſeruare tempora vel horas: ſicut dicunt augures talis dies vel talis hora eſt bona ad tale opus incipiendum vel dimittendum. Alii vero dicunt q deriuatur a dictione עֲנָן Aanan. de qua infra dicetur.

מְעוֹנָה hitaculi. מְעוֹנוֹת

Habitacula. Intra.

מְעוֹנִים Habitatores.

עוֹנָה Tempus. עוֹנֵן

Hariolari. Augurari

Diuinare.

obſeruare. ſomnia.

עוף Vuph. volare. aduolare. caligare. obſcurare. deficere. laſſare. Deut. 4. vel auium ſub celo volantium. Iob. 20 Velut ſomnium aduolans non inuenietur. ps. 54. volabo & requieſcam. Ps. 89. Quoniam ſupernenit manſuetudo & corripiemur. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quoniam tranſibimus cito & aduolabimus. Ps. 90. A ſagitta volante in die. Prouer. 23. ne erigas oculos tuos ad opes quas nõ potes habere: quia faciẽt ſibi pẽnas quaſi aquile: & volabũt in celũ. vbi ponitur etiam pro erigere. Eſa. 6. Et volauit ad me vn? de ſeraphim. & in eodem. 60. Qui vt nubes volant. Et aliquando ſcribitur cum duplici pe. vt Geñ. 1. Et volatile ſup terram. Pro quo hebrei legunt. Et volatile volitet ſuper terram. Eſa. 6. Et duabus volabat. Ezech. 32. Cum volare ceperit gladius meus ſuper faciem eorũ. Oſee. 9. Ephraim quaſi auis aduolabit. & aliquando ſcribitur ſine vau. Eſa. 11 Et volabunt in humeros philiſtiim. Zach. 5. Volumen volans. & inde מְעוּף Muaph. i. volitatio ſeu volãs. Eſa. 8. Et non poterit aduolare de anguſtia ſua. pro quo hebrei legunt. Quia non eſt volans ſiue quia non eſt volitatio cui eſt anguſtia vel tribulatio. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Dañ. 9. Cito volans tetigit me. & inde עוֹף ooph. ideſt auis. volucris ſeu volatile. Geñ. 1. Et omne volatile ſecundum genus ſuum. Et in eodem. Aueſq; multiplicentur ſuper terram. Et in eodem. 6. De volucribus iuxta genus ſuũ. Leuit. 1. Siue de auib? holocauſtum obtulerit. Iob. 12. Et volatilia celi indicabunt tibi. Et in hebreo ponitur in predictis locis in numero ſingulari: & ponitur ſingulare pro plurali. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph. caligare. vel obſcurare: ſecundum hebreos. Beatus hieronym? tranſtulit oriri. Iob. 11. Orieris vt lucifer. pro quo hebrei legunt. Si obſcuraberis: vt aurora eris. Quod exponunt ſic. obſcurum quod in te eſt: erit lucidum ſicut lumen matutinum. & inde עֲיָפָה Eepha. ideſt obſcurum vel nebuloſum Iob. 11. Terram miſerie & tenebrarum. ideſt terram obſcuram vel caliginoſam ſicut tenebre. Amos. 4. faciens matutinam nebulam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מָעוּף mauph. Eſa. 8. Et ecce tribulatio & tenebre. & inde עֲפַף Aphaph. ideſt palpebra. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob. 16. Et palpebre mee caligauerunt. ps. 129. Et palpebris meis dormitationem. Hiere. 9. Et palpebre noſtre defluant aquis. Ponitur etiam pro ortu. ſcilicet aurore. Iob. 3. Expectet lucem & non videat: nec ortum ſur gentis aurore. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph deficere vel laſſare aut ſitire. & tunc ſcribitur ſine vau vel cum iod in medio loco vau. Iudi. 4. Qui ſoporem morti ſocians defecit & mortuus eſt. 2. Reg. 21. Deficiente autem dauid. Ps. 63. In terra deſerta inuia & inaquoſa. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. In terra inuia & ſitiente ſine aqua. ps. 142. ſicut terra ſine aqua tibi. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Quaſi terra ſitiens ad te. Eſa. 29. Laſſus adhuc ſitit. vbi vtrunq; ſignificatum complectitur noſtra tranſlatio. ſcilicet laſſare & ſitire. & in eodem. 32. Et vmbra petre pro minentis in terra deſerta. ideſt in terra ſitiente. Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. vide etiam de hoc ſupra in dictione יָעַף Iaaph. & infra in dictione עָיֵף Aiaph.

עוף Volare. Aduolare

Erigere.

מוּעָף Volans. Volitatio.

עוֹף Volatile. Auis. Volucris.

oriri obſcurare

עֲיָפָה Tenebroſa nebula. Tenebre.

עֲפַף Palpebre

עֲפַף ortus

Deficere

Sitire

laſſare

עוּר vur. Excitare. ſuſcitare. vigilare. expergiſci. ſurgere. exſurgere. cõſurgere. ſuffodere. nudare. vel ſpoliare. exceCarevt Iudi. 5. Surge ſurge debbora: ſurge ſurge & loquere canticũ. i. expgiſcere expgiſcere. Iob. 40. Nõ q̃ſi crudelis ſuſcitabo eum. Ps. 7. Et exſurge ad me in precepto quod

עוּר Expgiſci ſuſcitare.

Exſurget.

© Biblioteca Nacional de España

Exſurgere. mandaſti.ps.43.Exſurge quare obdormis domīe.ps.57.
Exſurge gloria mea:exſurge pſalterium & cithara.Canti.
Vigilare. 5.Ego dormio & cor meum vigilat. Hiere. 25. Et turbo
magnus egredietur a ſūmitatibus terre.pro quo hebrei le-
gunt. Et turbo magnus exſurget a ſūmitatibus terre. Et in
conſurgef eodem.50.& reges multi conſurgent a finibus terre .Ioel.
3.Conſurgant & aſcendant gentes.Abach.3.ve qui dicit li
gno expergiſcere:ſurge lapidi tacenti.Zach.3. Quia con-
ſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.Et quando eſt verbū ter-
tie coniugatiōis tunc ſcribitur cum iod in medio loco vau.
Suſcitare. z.Paralipo.36.Suſcitauit dominus ſpiritum cyri regis per
ſarum.ps.34.Exſurge intende in iudicio meo.ps. 77. &
non accendit omnem iram ſuam.pro quo hebrei legunt.
& non facit ſuſcitare vel non facit exſurgere omnem iram
ſuam.Eſa.41.Suſcitaui ab aquilone.vnde in aliquibus lo-
cis vbi in hebreo habetur עיר Iir.quod ſignificat ciuitatē:
vt infra dicetur:aliqui hebrei legunt.ſuſcitare vel exſurge-
re.ps.72.Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad ni-
hilum rediges.pro quo ipſi legunt. Dominus in excitādo
vel in conſurgendo imaginem ipſorum contemnes. vnde
premittitur velut ſomniū ſurgentis. Oſee.7.Quicuit pau
lulum ciuitas.pro quo hebrei legunt.quieuit paululum ex
citans.Mich.6.Vox domini ad ciuitatem clamat.pro quo
hebrei legunt. Vox domini ad excitandum vel ad conſur-
gendum clamat.Et aliquando ſcribitur cum duplici res.ſ.
עוֹרֵר quando eſt verbum quarte coniugationis.& dī עוֹרֵר O-
Excitare. rer.ps.79.Excita potentiam tuam &veni.Iob.17.& inno
Suſcitare cens cōtra hypocritam ſuſcitatur. Et ī eodem.31.Et exulta
ui cum inueniſſet eum malum.pro quo hebrei legunt. Et
ſuſcitatus ſum cum inueniſſet eum malum.Canti.2. Ne ſu
ſcitetis neq3 vigilare faciatis dilectam.Eſa.10. & ſuſcitabit
ſuper illum dominus exercituum flagellum. Significat eti
leuare. ſci am vibrare ſeu leuare haſtam.1.Paralip.11. Ipſe leuauit ha
licet haſtā. ſtam ſuam contra trecentos vulneratos. Item ſignificat ſuf
Suffodere fodere.Eſa.23.Suffoderunt muros eius. Et quandoq3 du-
plicatur littera aim. Eſa.15.Clamorem contritionis leua-
bunt.pro quo hebrei legunt.Clamorem contritionis ſuſci
tabunt. & aliquando duplicatur littera res & littera aim &
dicitur עֲרַעַר Aaraar.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſi
Suffodere mus ſuffoſſione ſuffodietur.Significat etiam עֲרַעַר Aaraar
Humilis. Humilem ſeu vacuum.Ps.101.Reſpexit in orationem hu-
milium.Pro quo beatus hieronymus in pſ.iuxta he.ve.trā
Vacus. ſtulit.Reſpexit ad orationem vacui.Et aliqui hebrei ſecū-
dum primam ſignificationem legunt.Reſpexit ad oratio-
עֵר nem excitati vel excitantis.& inde עֵר Eer.idest excitans.p
quo beatus hieronymus tranſtulit magiſtrum.eo quod ex
Magiſter. citat mentem diſcipulorum.Malach.2.Magiſtrum & diſci
עִיר pulum de tabernaculo Iacob.& ide עִיר Iir.idest vigil.Dañ.
Vigil. 4.Vigil & ſanctus de celo deſcēdit.Et in plurali עִירִין Iirin
עִירִין Vt in eodem.In ſententia vigilum decretum eſt. Item עור
Vigiles. vr.idest nudare.ſeu expoliare.Eſa.32.Exuite vos & confū
עור demini.pro quo hebrei legunt.Et nudamini.Abach.3. Su
Nudare. ſcitans ſuſcitabis arcum tuum.pro quo hebrei legunt. Nu
מָעוֹר datione nudabis arcum tuum.& inde מָעוֹר Maor. ideſt nu
Nuditas. ditas.Abach.2.vt aſpiciat nuditatem eius.Et inde עַר Aar.
עֵר ſiue עִיר Iir.idest hoſtis ſiue aduerſarius:vel ille qui ſurgit
עִיר contra alium.1.Regum.28.Et tranſierit ad emulum tuum
Emulus. hoſtis. pro quo hebrei legunt.& tranſierit ad hoſtem vel inimicū
tuum.Ps.138.Accipient in vanitate ciuitates tuas. p quo
beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve. tranſtulit. Eleuati
Aduerſarius. ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.14. Nec implebunt faciem
orbis ciuitatum.pro quo hebrei legunt. Nec implebunt fa
ciem orbis hoſtium vel inimicorum.Hiere.15. niſi ſuper
ciuitatem repente terrorem.pro quo hebrei legunt.niſi ſu
per eam repente hoſtem & terrores.poteſt etiam legi ſicut
eſt in littera noſtra.nam communiter ſignificat ciuitatē:vt
infra dicetur in dictione עיר Iir.& in lingua chaldaica cō-
muniter ponitur pro hoſte.Dañ. 4. Et interpretatio eius
hoſtibꝰ tuis ſit.Item עֵר Aauar.ideſt cecare.excecare.Exo.
23.non accipies munera que etiā excecant prudētes.Deut.
16.Quia munera excecant oculos ſapientum.2.Regū.25.
Et oculos eius effodit.pro quo hebrei legūt. Et oculos eze
chie excecauit.& inde עִוֵּר Iiuer.ideſt.cecus. Exo.4.viden
tem aut cecum.Leuit.21.Si cecꝰ ſi claudus.Et in plu.עִוְרִים
Iiurim.2.Regū.3.niſi abſtuleris cecos & claudos. Eſa.42.
Et deducam cecos in viam.& in genere feminino עִוֶּרֶת A-
uereth.vt Leuit.22.Si cecum fuerit ſi claudum. & in plura-
li feminino עִוְרוֹת Iiudroth.Eſa.42. vt aperiret oculos ce
corum.Quod in hebreo legitur in genere feminino. & in
de עִוְרוֹן Iiuaron.ideſt cecitas.Deut.28.Percutiat te domi-
nus amentia & cecitate.Zach.12.Et omnem equum popu
lorum percutiam cecitate.Item עוֹר Oor.ideſt pellis.cutis.
Geñ.3.Fecit quoq3 dominus ade & vxori eius tunicas pel
liceas.pro quo hebrei legunt.Tunicas pellis.ideſt pelliceas
Leuit.4.Pellem vero & omnes carnes.Iob.2.Pellem pro
pelle & cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Et in
eodem.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Et in plu. עוֹרוֹת
Ooroth.Geñ.27.Pelliculaſq; hedorū circundedit manibꝰ
Exo.26.fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietū
Reperitur etiam in genere maſculino.Threñ. 1. Pelles no
ſtre quaſi clibanus exuſte ſunt.Item עור vur.in lingua chal
daica ſignificat fauillā ſeu paleas minutiſſimas. Dañ.2.&
redacta ſunt quaſi in fauillam ſtiue aree.
עוש Vus.Congregare.cōuenire. Beatus hieronymus trā
ſtulit.erumpere.Ioel.3.Erumpite & venite.pro q̄ he.
le.Congregamini & venite.& inde עָשׁ Aas.ideſt quedā col
lectio ſeu congregatio vel conſtellatio ſtellarum. pro quo
beatus hieronymus tranſtulit arcturum.Iob. 9. Qui facit
arcturum & oriona.& aliqui hebrei dicunt. q̄ ſignificat cō
gregationem ſtellarum circa caudam arietis. Scribitur eti
am cum iod in medio & dicitur עָיְשׁ áis.pro quo beatus hie
ronymus tranſtulit veſperum.Iob.28.Et veſperum ſuper
fines terre conſurgere facis.Pōitur etiam עָשׁ Aas pro tinea
Iob.4.Conſumētur velut a tinea.
עות Aauath.iniq3 agere.peccare. puertere . curuare . obli-
quū eſſe.tempus conſtituere.Eſter.1.non ſolū regē le
ſit vaſthi ſed & omnes principes. pro quo hebrei legunt.
non contra regem ſolum iniq3 egit ſeu peccauit vaſthi re-
gina.Ps.118.Confundantur ſuperbi quia iniuſte iniquita-
tem fecerunt in me Eccl's.7.Quod nemo poſſit corrigere
quem ille deſpexerit.pro quo hebrei legunt. Quis poteſt
corrigere vel rectificare quod ille curuauit: vel obliquare
fecit aut peruertit.& in eodem.12. Et nutabunt viri fortiſ
ſimi.ideſt curuabuntur vel obliquabunt.Threñ.3.vt peruer
teret hominem in iudicio ſuo.& inde מְעָוָּת meuuath. ideſt
iniquum ſeu peruerſum vel curruum.Eccl's.1.peruerſi diffi
cile corriguntur. Pro quo hebrei legunt. Iniquum ſeu per
uerſum vel curuum non poteſt corrigi vel non poteſt recti
ficari.ideſt difficile corrigitur vel rectificatur.& inde עָוָת A
uath.ideſt iniquitas.Threñ.3. vidiſti domine iniquitatem
illorum aduerſum me.Et inde נַעֲוָת naauath. ideſt iniqua
ſeu peruerſa.1.Regum.2.filius mulieris vltro virum rapiē
tis.Pro quo hebrei legunt.filius mulieris inique vel per-
uerſe & rebellis.Item עות vuth.ideſt tempus cōſtituere:vel
tempus cōgruum eligere ad aliquid agendum: vel vt mul
to tempore duret.pro quo btūs hieronymus tranſtulit ſu-

עֵר Excecare.
עִוֵּר cecus.
עִוְרִים cecī.
עִוֶּרֶת
עִוְרוֹת
עִוְרוֹן cecitas.
עוֹר Pellis
cutis
עוֹרוֹת Pellicule Pelles
עור Faullla
עש congregaf
עָשׁ Arcturus
עָיְשׁ Veſperus
עָשׁ Tinea
עות Iniq3 agef Iniquitas tem facere
curuare.
perucrtere
מְעָוָּת peruerſus.
עָוָת Iniquitas
נַעֲוָת Peruerſa.
עות

© Biblioteca Nacional de España

Sustētare Tēpus cōstituere.

ftentare. Esa.50. Dominus dedit mihi linguam eruditam vt sciam sustentare eum qui lassus est verbo. Pro quo hebrei legunt. Vt sciam tempus constituere lasso: verbo. idest vt sciam quo tempore erudire debeam lassum verbo. Et in

עֵת Tempus.

de עֵת Eth.1. Tempus siue hora. Geñ.24. Eo tempore quo solent mulieres egredi. Et in eodem.29. Nec est tempus vt recludantur ad caulas greges. Leuit.26. Dabo vobis pluuias in tempore suo. Ios.5. Eo tempore ait dominus ad ioſue.4.Reg.4. In hac eadem hora. Ruth.2. Quando hora vescendi fuerit. ps.118. Tempus faciendi domine. Eccl's.3. Omnia tempus habent. Et in eodem. Tempus nascendi & tempus moriendi. Et in eodem.7. Ne moriaris in tempore non tuo. Et in eodem.8. Tempus & responsionem cor sapientis intelligit. & in eodem.9. Nescit homo finem suum. Pro quo hebrei legunt. Nescit homo tempus suum. i. tempus determinatū vite suę. Esa.14. Prope est vt veniat tempus eius. Ezech.7. Venit tēpus appropinquauit dies. Et in

Hora

plurali עִתִּים Iithim. i. Paralipo.12. De filiis quoq; issachar qui nouerāt singula tempora. & in eodem.29. Et temporū que transierunt sub eo. Nec.13. In temporibus constitutis & in primitiis. Ester.1. Interrogauit sapientes qui ex more regio semper ei aderant. Pro quo hebrei legunt. Interrogauit sapiētes scientes horas vel tempora. Iob.24. Ab omnipotente non sunt abscondita tempora. Esa.33. Et erit fides in temporibus suis. Ezech.12. Et in tempora lōga iste prophetat. Reperitur etiam עִתּוֹת Iithoth. secundum terminationem femininorum. ps.9. Adiutor in opportunitatibus in tribulatiōe. & in eodem. Despicis in opportunitatib⁹ in tribulatione. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Despicis in temporibus angustie. ps.30. In manu tua sortes mee. Pro quo beatus hieronymus transtulit. In manu tua tēpora mea. Et inde עִתִּי Iithi. Pro quo beatus hieronymus transtulit paratum. Leuit.16. Emittet illum per hominē paratum in deserto. i. per hominē assuetum qui multis temporibus abiit in illum desertū: sicut exponunt hebrei. Et inde עַתָּה Aatha. aduerbium temporis. i. nunc. modo. Geñ.3. Nunc ergo ne forte mittat manū suam Et in eodem.22. Nunc cognoui q timeas dominum. Et in eodem. 29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Nu.24. Videbo eum sed non modo.3. Reg.1. Ecce nunc Adonias regnat. ps.12. Nunc exurgam dicit dñs. Esa.29. Non modo confundetur Iacob. Dañ.10. Nihil enim in me remansit virīū. Pro quo hebrei legunt. Et ego a modo non remansit in me virtus

Hore

Tempora.

עִתּוֹת Tempora.

עִתִּי Paratus.

עַתָּה Nunc.

Modo.

עֵז Eez. capra. Et est promiscui generis. quia accipitur tam pro masculo ♂ pro femina. Geñ.15. Sume inquit mihi vaccam trienē & capram trinā. Leuit.3. Si capra fuerit eius oblatio. Et ī purali עִזִּים Iizim. Geñ.30. Et separauit in die illa capras & oues. & in eodem.32. Capras ducentas hircos viginti. Exo.26. Facies & saga cilicina. idest saga de pilis caprarum. 1. Reg.25. Ouium tria millia & mille capre. Et inde עֲזָאזֵל Aazazel. Pro quo beatus hieronymus transtulit caprum emissarium. vt Leuit.16. Et alterā capro emissario. Et est dictio cōposita ab עֵז Eez. i. caper. & אָזַל Aazal idest abiit. Et aliqui hebrei dicunt q est nomen deserti ad quod caper emittebatur & q ab eo nomen acceperit. Alii vero dicunt q deriuatur a dictione sequenti: & q significat desertum asperum atq; saxosum.

Capra.

עִזִּים Capre.

עֲזָאזֵל caper emissarius.

עָזַז Aazaz. fortificare. roborare. confortare. prevalere. impudentē seu procacissimū esse. Et cōmuniter scribitur cum simplici zaim. Iudi. 6. Et oppressi sunt valde ab eis. Pro quo hebrei legunt. Et fortificata est siue inualuit manus Madian contra israel. Et beatus hieronymus transtulit sensum. ps.51. Et prevaluit in vanitate sua. ps.67. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. Eccl's.7. Sapientia confortauit sapientem. Esa.30. Expectantes auxilium in fortitudine pharaonis. Pro quo hebrei legūt. Ad fortificandum se in fortitudine pharaonis. Significat etiam librare. Prouer.8. Et librabat fontes aquarū. Sed etiā in predicto loco hebrei legūt. Et fortificabat fontes abyssi. Et inde עַז Aaz. i. fortis. Esa.19. Et rex fortis dñabitur eorū. Et ī plurali עָזִּים Aazim. ps.58. Irruerunt in me fortes. Et inde עֹז Iizuz. idest fortis seu fortitudo. aut virtus. ps.23. Dominus fortis & potens. ps.77. Et virtutes eius & mirabilia eius que fecit. ps.154. Et virtutem terribilium tuorum dicent. Esa.42. Effudit super eum indignationem furoris sui & forte bellum. Et communiter scribitur cum simplici zaín & dē עז Oz. siue עזּ Vuz. vt Exo.15. Fortitudo mea & laus mea dñs. ps.21. Dñs in virtute tua letabitur rex. ps. 27. Dominus diutor meus & protector meus. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Dominus fortitudo mea & scutum meum. Et in eodem. Dominus fortitudo plebis sue. ps.28. Dominus virtutem populo suo dabit. ps.115. Laudate eum in firmamento virtutis eius. Ponitur etiam pro imperio. Geñ.49. Maior ī donis & maior in imperio. 1. Reg.2. Et dabit imperium regi suo. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מָעוֹז Maoz Esa.17. Et erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte. Et in eodem.23. Quia deuastata est fortitudo vestra. & in eodem 30. Et erit vobis fortitudo pharaonis in confusionē. Hiere. 16. Dominus fortitudo mea & robur meum. Scribitur etiā cum nun post litteram zaín. Esa.23. Vt contereret fortes eius. Ponitur etiam מָעוֹז Maaoz pro petra. Iudi. 6. Tolle carnes & azymos panes & pone supra petram illam. Et inde dicunt aliqui hebrei q deriuatur עֲזָאזֵל Aazazel. & q significat desertum: asperum atq; saxosum. De quo dictum est in dictione p̄cedenti. Item עַז Aaz. idest impudens: seu procacissimus. Deut.28. Gentem procacissimam. Scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נעז Noaz. Esa.33. Populum imprudentem non videbis. debet legi impudentē. Prouer.7. Et procaci vultu blanditur dicens. Inde עַזְנִיָּה Oznia. nomen auis īmunde. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Halietū. Leuit.11. Gryphum & halietum.

Fortis.

עֲזִּים Fortes.

עֹז Fortis. Virtus.

עזּ

עוֹז Fortitudo

Imperiū. מָעוֹז Fortitudo

Petra. עֲזָאזֵל

עַז Procacissima נעז

Impudēs. עַזְנִיָּה

Halietus. עָזַב

עָזַב Aazab. relinquere. derelinquere. dimittere. adiuuare. subleuare. fortificare. Geñ.2. Quam ob rem relinquet homo patrem suum & matrem. & in eodem.28. Nec dimittam te nisi compleuero vniuersa que dixi. Exo.9. Et dimisit seruos suos & iumenta in agris. Nume.10. Noli inquit nos relinquere. Ruth.2. Quod reliqueris parentes tuos. 4. Reg.2. Viuit dominus & viuit anima tua quia non derelinquam te. & in eo.9. A die qua relinquit terram. Nec. 4. Nū dimittent eos gentes. & in eodem.13. Quare dereliquimus domum dei. Iob.10. Dimittam aduersum me eloquium meum. & in eodem.18. Nunquid propter te derelinquetur terra. ps.9. Tibi derelictus est pauper. ps.21. Quare me dereliquisti. ps.36. Et non vidi iustum derelictum. Esa. 6. & multiplicabitur que derelicta fuerat. & in eodem.7. Derelinquetur terra quam tu detestaris. & in eodem.17. Derelicte ciuitates Aroer: gregibus erunt. Et in eodem.32 Multitudo vrbis relicta est. & in eodem.62. Non vocaberis vltra derelicta. Significat etiam adiuuare vel subleuare. Exo.23. non pertransibis: sed subleuabis cum eo. Pro quo hebrei legunt. & deseris adiuuare eum: adiuuando adiuuabis cum eo: vel subleuando subleuabis cum eo. vel secundum primam significationem potest legi sic. Dimittens dimittes cum eo. idest dimittes odium quod habebas

Relinq̄re. Dimittere

derelinq̄re

Subleuar Adiuuare

© Biblioteca Nacional de España

in corde tuo cum eo. Et sic est in translatione chaldaica. Significat etiam secundum hebreos fortificare vel roborare. Nec.3. Et dimiserunt ierusalem vsq; ad murum platee latioris. ideſt extenderuut murum eius. vt exponit Nicolaus de lyra. Pro quo hebrei legunt. Et fortificauerunt. ideſt munierunt ierusalem vsq; ad murum platee latioris. Hiere. 25. Dereliquit quasi leo tabernaculum suum. Et in eodem. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem. Pro quo hebrei legunt. Quomodo non fuit fortificata ciuitas laudabilis. Potest etiam legi sic. Quomodo non fuit derelicta ciuitas laudabilis. ideſt quomodo non fuit derelicta ab obsidione. Et inde עָזוּב Aazub. ideſt dimissus vel residuus. Deut.32. Clausi quoq; defecerunt: residuiq; consumpti sunt. Vbi pro clausis ponitur עָצוּר Aasur. quod significat retentum. vel seruatum aut clausum. & pro residuis ponitur עָזוּב Aazub. quod significat dimissum vel derelictum. Et dicunt aliqui hebrei q; per עָצוּר Aasur intelligitur substantia argenti & auri quam homo retinet & claudit apud se. Et per עָזוּב Aazub intelligitur substantia pecoris & armenti. Et eadem verba habentur. 4. Reg. 14. Vbi dicitur & q; consumpti essent vsq; ad clausos carceris & extremos. Vbi pro clausis carceris ponitur עָצוּר Aasur. & pro extremis ponitur עָזוּב Azub. & inde עָזְבֹן Iizebon. ideſt mercatus siue mundine. Ezech.27. Proposuerūt in mercato tuo. & in eodem. Argento: ferro: stanno: plūboq; repleuerunt nundinas tuas.

Fortificar. — עָזוּב Residuus. — Extremus — עָזְבֹן Mercatus Mundine.

עָזַק Aazac. sepire. Esa.5. Et sepiuit eam & lapides collegit ex ea. Et solum inuenitur in predicto loco. Item עָזְקָא Iizca. siue עָזְקְתָא Iizchetha. in lingua chaldaica significat annulum. Dañ.6. Quē obsignauit rex annulo suo & annulo optimatum eius.

Sepire. — עָזְקָא עָזְקְתָא Annulus.

עָזַר Aazar. auxiliari. adiuuare. auxilium prebere. Genē. 49. Deus patris tui erit adiutor tuus. ideſt auxiliabitur tibi. 1. Reg.7. Huc vsq; auxiliatus ē nobis dominus. 3. Reg.1. Qui adiuuabant partes adonie. 2. Paralipo.26. Adiuuit eū dominus contra philistiim. Et in eodem. Vt adiuuarent regi contra inimicum. Et in eodem. Eo quod auxiliaretur ei dominus. Pro quo heberi legunt. Quia mirabiliter adiutus est. Et in eodem.28. Dii regum syrie auxiliātur eis. Et in eodem. Et aderunt mihi. ideſt auxiliabuntur mihi. ps.27. In ipso sperauit cor meum & adiutus sum. Ps. 45. Adiuuabit eam deus mane diluculo. Esa.41. Vnusquisq; prixímo suo auxiliabitur. Et in eodem. Confortaui te & auxiliatus sum tibi. Et in eodem. 50. Dominus deus auxiliator meus erit. ideſt auxiliabitur mihi. Dañ. 11. Cum q; corruerint subleuabuntur auxilio paruo. ideſt adiuuabuntur. Et inde עֹזֵר Oozer. ideſt auxiliator siue adiutor. Esa.31. Et corruet auxiliator. Et inde עָזוּר Aazur. ideſt adiutus siue ille cui prestatur auxilium. Esa.31. Et cadet cui prestatur auxilium. Et inde עֶזֶר Eezer. ideſt adiutorium siue auxilium. Genē. 2. Faciamus ei adiutorium simile sibi. Deut.33. Et adiutor illius contra aduersarios eius erit. Pro quo hebrei legunt. Et adiutorium eius. ps.123. Adiutorium nostrum in nomine domini. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֶזְרָה Eezra. ps. 45. Adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Auxilium in tribulationibus inuentus est validum. Iob.6. Ecce non est auxilium mihi in me. Et inde עֲזָרָה Aazara. ideſt atrium templi in quo implorabant auxilium diuinum. Sicut exponunt hebrei. Beatus hieronymus transtulit crepidinem. Ezech.43. Et de sinu terre vsq; ad crepidinē nouissimā. Et in eodem. Et a crepidine minori vsq; ad crepidinē maiorē. & in eodem. Et crepido quattuordecim cubitorum erat.

auxiliator. — עָזוּר — עֶזֶר Adiutorium — עֶזְרָה auxilium. — עֲזָרָה Crepido.

עֵט Eet. stilus. calamus. Iob.19. Stilo ferreo & plumbi lamina. Ps.44. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis.

Stilus. Calamus. — עֵט

עָטָה Aata. inuoluere. induere. operire. contexere. amicire. diuertere. vagari. Leuit.13. Os veste contectum Pro quo hebrei legunt. Et super labia inuoluat vel cooperiat: Et est sensus sicut in littera nostra. Ps.83. Etenim benedictionem dabit legislator. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Benedictione quoq; amicietur doctor. ps.103. Amictus lumine sicut vestimento. ps.108. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur. Et in eodem. Et operiantur sicut diploide confusione sua. Esa.22. Et quasi amictum subleuabit te. Pro quo hebrei legunt. Et amicies amiciet te. siue inuoluens inuoluet te. Hiere.43. Et amicietur terra egypti: sicut amicitur pastor pallio suo. Ezech.21. Amicti ad cedem. Et inde מְעִטֶּה Maate. ideſt pallium siue amictum. Esa.61. Pallium laudis pro spiritu meroris. Significat etiam predicta dictio diuertere seu vagari. 1. Reg.15. Sed versus ad predam es. ideſt diuertisti ad predam. Canti.1. Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Et aliqui hebrei secundum primam significationem legunt. Ne sim sicut inuolutа vel cooperta post greges vel super greges sodalium tuorum. Et Origenes super cantica legit sic. Ne quando fiam sicut coopertus super greges sodalium tuorum. Ponitur etiam pro auersari. 1. Reg.25. Et auersatus est eos. & aliqui hebrei dicunt q; deriuatur a dictione עַיִט Aáit. de quo infra dicetur in suo loco.

Inuoluer. — Amicire. — Operire — מְעִטֶּה Pallium. — Diuertere Vagari. — auersari. — עַיִט

עַטַלֵף Aataleph. vespertilio. Leuit.11. Vespertilionem & vpupam. Et in plurali עֲטַלֵּפִים Aatalephim. Esa. 2. Vt adoret talpas & vespertiliones.

vespertilio — עֲטַלֵּפִים vespertiliões

עָטִין Aatin. viscera. secundum translationem nostram. Iob 21 Viscera eius plena sunt adipe. Hebrei tamen dicunt q; significat vas in quo lac mulgent. Et pro adipe hebrei legunt lacte: nam eisdem litteris vtrunq; scribitur in hebreo.

Uiscera. — עָטִין

עָטַף Aataph. deficere. anxiari. mestum esse: cooperire. inuoluere seu occultare. serotinum seu posteriorē esse. ps.60. Anima eorum in ipsis defecit. ps.141. In deficiendo ex me spiritum meum. ps. 142. Et anxiatus est super me spiritus meꝰ. Et in titulo. ps.101. Vbi dicitur oratio pauperis cum anxiaretur. Threñ.2. Cum deficeret paruulus & lactens. Et in eodem. Cum deficerēt quasi vulnerati. Et in eodem. Qui fame pereunt in capite omnium compitorum ideſt qui fame deficiunt. Significat etiam cooperire vel inuoluere. vt Iob.23. Si me vertam ad dexteram non videbo illum. Pro quo he.le. Inuoluetur siue coopietur ad dexterā & nō videbo. quasi dicat. si in pte dextera. i. in pte meridionali coopuerit vel occultauerit se non videbo eum. ps.72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. ps.64. Et valles abundabunt frumento. Pro quo hebrei legunt. Operientur frumēto. Esa.57. Quia spiritus a facie mea egredietur. Pro quo hebrei le. quia spiritus a facie mea inuoluetur vel cooperietur. Alii vero secundum primam significationem legunt. Quia spiritus a facie mea anxiatur. ideſt orat cum anxia & gemitu. Inde מְעַטְפוֹת Moatiphoth. ideſt palliola. Esa.3. Mutatoria & palliola & linteamina. Item עֲטַף Aataph. ideſt serotinū seu posteriorem esse. Genē.30. Quā do vero serotina admissura erat & conceptus extremus

Deficere. anxiari. — Inuoluer. — Operire. — Egredi. — מְעַטְפוֹת Palliola. — עֲטַף Serotinū esse

© Biblioteca Nacional de España

non ponebat eas. & in eodem factaq; sunt ea que erant sero tina laban: & que primi temporis iacob.

עטר Lingere i modū corone. Coronare.

עָטַר Iter.coronare.circuire.s.in modū corone.1.Reg.23. In modum corone cingebant Dauid & viros eius. ps.5. vt scuto bone voluntatis tue coronasti eum.ps.8.Gloria & honore coronasti eum.ps.64. Benedices corone anni benignitatis tue. Pro quo hebrei legunt. Coronasti annum bonitate tua. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Voluetur annus in bonitate tua. ps. 102. Qui coronat te misericordia & miserationibus. Cāti.3. In diademate quo coronauit eum mater sua. Et inde עֲטָרָה Aatara. idest corona seu diadema. vt in pdicto loco.& Ps. 21. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Pro uer.4. Corona inclyta proteget te. Esa.28. Pedibus concul cabitur corona superbie. Ezech.1. Aufer cidarim: tolle coronam. Et in plurali עֲטָרוֹת Aataroth. Zach.6. Et facies coronas & pones in capite iesu. Et inde מַעֲטָרָה Maatira. idest coronata. Esa.33. Quis cogitabit hoc super tyrum quō dam coronatam.

עָטָרָה Corona.

עטרות Corone. מַעֲטָרָה

עטש Sternutare עי Aceruus. עִטֵּשׁ Aatas.sternutare.Iob.41. Sternutatio eius splendor ignis.& solum inuenitur in predicto loco.

עיב Obtegere caligine. Nubes. עִי Ii. aceruus.s. lapidum. de quo vide infra in dictione עִיָּה Aaia.

עִיב Aaiab. obnubilare. obtenebrare. caligine obtegere. Threñ.2. Quomodo obtexit caligine. Et inde עָב Aab idest nubes. caligo.3. Reg.18. Et ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Prouer.6. Quasi imber serotinus. idest sicut nubes serotini imbris. Esa. 14. Ascēdam super altitudinem nubium. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet super altitudinem nubis. Et in eodem.18. Sicut nubes roris in die messis. Et in eodem. 19. Ecce dominus ascendet super nubem leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo.19. Iam nuc veniam ad te in caligine nubis. Et in plurali עֲבִים Aabim. Iudi.5. Celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Reperitur etiam עָבוֹת Aaboth. secundum terminationem femininorum.2. Reg.23. Mane absq; nubibus rutilat. ps.76. Multitudo sonitus aquarū. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Excusserunt aquas nubila. Significat etiam loca ardua & inaccessibilia ad similitudinem nubium. Hiere. 4. Ingressi sunt ardua ascenderunt rupes.

Caligo עֲבִים Nubes עָבוֹת Nubes Nubila Ardua.

עִיָּה Aceruus. מֵעִי עִי cōsumptio עִיִּים acerui. Aaia.aceruus.s.lapidum. siue deuastatio. Et scribitur sine he.& dicitur עִי Ii.Michee.1. Et ponam ierusalem quasi aceruum lapidum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מֵעִי Mei. vt Esa.29. Et erit sicut a ceruus lapidum in ruina. Ponitur etiam עִי Ii. pro deuastatione. vel consumptione. Iob.30. Verūtamen non ad consumptionem eorum emittit manum. Et in plurali עִיִּים Iim. ps.78. Posuerunt ierusalem in pomorum custodiam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Posuerunt ierusalem in aceruos lapidum. Mich.3. Et ierusalem quasi aceruus lapidum erit. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. quasi acerui lapidum.

עזז cōgregare confugere עָזַז Aaiaz. congregare. confugere. Exo.19. Mitte ergo iā nunc & congrega iumenta tua. Significat etiam confugere: secundum hebreos. Esa.10. Migrauit medemena: habitores gabim confortamini. Pro quo hebrei legunt. Habitatores gabim confugite. Potest etiam legi congregamini: scilicet in arcem vel munitionem. Hiere.4. Confortamini nolite stare. Pro quo hebrei legūt. Congregamini vel confugite. scilicet in arcem vel in munitionem. Et in eodem. 6. Confortamini filii Beniamin in medio ierusalem. Pro quo hebrei legunt. Confugite filii Beniamin de medio ierusalem. Potest etiam deriuari a dictione עֲזָז Aazaz que significat confortare. vt supra dictum est.

עיט Volucris. Auis. עַיִט Aait. auis. volucris. & solum inuenitur in numero singulari. Et ponitur aliquando singulare pro plurali. Geñ.15. Descenderunt volucres super cadauera. Esa. 18. Et relinquentur simul auibus montium. Et in eodem. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Et in eodem. 46. Vocans ab oriente auem. & sic est in bibliis nostris correctis. s. auem. & dicitur de cyro rege persarū: qui dictus est auis propter eius velocitatem. Hiere.12. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi: nunquid auis tincta per totum. Ezech. 39. Auibus omniq; volatili. Et inde dicunt aliqui q deriuatur verbum עָט Aat.i.abigere ad similitudinem auium.1. Reg.25. Et auersatus est eos. Pro quo ipsi legūt. & abegit eos. siue inuectus est in eos.

עט Abigere.

עים Fortitudo עַיִם Aaiam. fortitudo. Esa.11. In fortitudine spiritus sui. & solum inuenitur in predicto loco.

עין Oculus עַיִן Aain. siue עֵין Een. oculus. aspectus. color. fons. Exo. 21. Oculum pro oculo. Deut.33. Habitabit israel confidenter & solus oculus iacob. Et in eodem.34. Non caligauit oculus eius. Iob.10. Ne oculus me videret. Prouer.30. Oculum qui subsānat patrem. Esa.52. Oculo ad oculum videbunt. Zach.9. Quia dominus est oculus hominis. Ponitur etiam pro aspectu vel superficie. Exo.10. Que operiet superficiem terre. Pro quo hebrei legunt. aspectum vel colorem terre. Et in eodem. Operueruntq; vniuersam superficiem terre. Leuit.13. Et siquidem lepra vltra creuerit nec transierit in cute priores terminos. Pro quo hebrei legunt. Et ecce plaga in colore vel aspectu suo steterit: nec creuerit plaga in cute. Et in eodem. Et cum viderit faciem quidem pristinam non reuersam. idest colorem vel aspectum plage pristinum. Nume.11. Erat autem man quasi semen coriandri coloris bdelii. Pro quo hebrei legunt. Et man quasi semen coriandri albū. s. erat: & color eius sicut color bdelii. Prouer.23. Cū splenduerit in vitro color eius. Ezech.1. Quasi species electri. idest quasi aspectus electri. & in codē. Et scintille quasi aspectus eris candentis. Et in eodē. Quasi visio lapidis sapphyrini. idest q̄si aspectus lapidis sapphyrini. Et i plurali עֵינַיִם Eenaim. siue עֵינֵי Eene. Geñ.3. q̄ bonum esset lignum ad vescendū & pulchrum oculis. & in eodem. Hoc erit tibi velamen oculorum. Nu.10. Et eris ductor noster. Pro quo hebrei legunt Et eris nobis pro oculis. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut.11. Et inter oculos vestros collocate. z. Paralipo.16. Oculi enim domini contemplantur vniuersam terram. Iob.21. Videbunt oculi eius interfectionem suam. Ps.33. Oculi domini super iustos. Esa.3. Vt prouocarent oculos maiestatis eius. Et in eodem.33. Regem in decore suo videbunt oculi tui. Ezech.6. Et oculi eorum formicantes. Zach.3. Super lapidem vnum septem oculi sunt. & est tam generis masculini quam feminini vt patet in locis predictis. Et inde verbum עִין Iien. idest intueri. aspicere. siue oculos in aliquem inijcere.1. Reg.28. Non rectis igitur oculis saul aspiciebat Dauid. Ponitur etiam עֵינַיִם Eenaim pro biuio itineris. eo quod ibi viator apertis oculis aspicit quod iter capiat. Geñ.38. Sedit in biuio itineris. Pro quo hebrei legunt. Sedit in porta oculorum siue in apertura oculorum. Et in eodem. Vbi est meretrix que sedebat in biuio. vbi pro biuio ponitur עֵינַיִם Eenaim. Item עַיִן Aain. siue עֵין Een. idest fons. Geñ.14. Et vene-

עין Aspicere עֵינַיִם Biuium עַיִן עֵין

© Biblioteca Nacional de España

runt vsq; ad fontem mesphat. Et in eodem. 24. Ecce ego sto prope fontem aque. Iudi. 15. Fōs inuocatis de maxilla.

Fons. עֵינוֹת Fontes. Et in plurali עֵינֹת Eenoth. Exo. 16. Duodecim fōtes aquarum & septuaginta palme. Deut. 8. Terra riuorum & fontium. Prouer. 8. Et librabat fontes aquarum. Scribitur etiā cum mem in principio & dicitur מַעְיָן Maiian. Leuit. 11. Fōtes vero & cisterne. Quod in hebreo legitur singulariter. s. fontem & cisternam. ps. 113. Et rupem in fontem aquarum. Prouer. 25. Fons turbatus pede. Canti. 4. Hortus conclusus fons signatus. & in eodem. Fons hortorū puteus aquarum viuentiū. Et in plurali מַעְיָנֹת Maianoth. Geñ. 7. Rupti; sunt omnes fontes abyssi magne. Prouer. 8. Nec dum fontes aquarum eruperant. Reperitur etiam מַעְיָנִים Maianim secundum terminationem pluralem masculinorum. ps. 103. Qui emittis fontes in cōuallibus. ps. 86. Sicut letantium omnium nostrum habitatio est in te. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Et cantores quasi in choris omnes fontes mei in te. Potest etiam legi secundum primam significationem sic. Omnes intuitus mei in te. i. in te solum respiciunt oculi mētis mee. vel sic omnia viscera mea in te. Nam in lingua chaldaica significat viscera. Esa. 12. Hauriētis aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoris.

Fontes. מַעְיָנוֹת Fontes. מַעְיָנִים Fontes.

עָיַף Deficere. Aaiaph. deficere. lassum esse. Esa. 40. Nō deficiet nec laborabit. & in eodem. Et deficient pueri & laborabūt. Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. Et inde עָיֵף Aaieph. idest lassus seu deficiens. Deut. 25. Quando tu eras fame & labore confectus. Pro quo hebrei legunt Et tu eras lassus & laborans. Esa. 5. Non est deficiens nec laborans. & in eodem. 28. Hec est requies: reficite lassum. Vide etiam de hoc supra in dictione יָגַע Iaaph. & in dictione עוף Vuph.

עָיֵף Laboze cōfectus. Lassus. Deficiens

עָיַק Stridere. Aaiac. stridere. Amos. 2. Ecce ego stridebo subter vos sicut stridet plaustrum. Hebrei tamen dicunt q; significat arctare. siue coangustiare. Et inde עָקָה Aaca. i. angustia vl' tribulatio. Ps. 54. A voce inimici & a tribulatiōe peccatoris. Scribitur etiam cū mē in principio & dicitur מוּעָקָה Muaca. Ps. 65. Posuisti tribulationem in dorso nostro.

עָקָה tribulatio מוּעָקָה

עִיר Ciuitas. Vrbs. Oppidum. עִיר Iir. ciuitas. vrbs. oppidum. pullus. s. asini. Geñ. 4. Et edificauit ciuitatem. & in eodem. 11. Faciamus nobis ciuitatem & turrem. Et in eodem. 33. Transiuitq; in salem vrbem sichimorum. Deut. 2. Oppidum quod in valle situm est. Et in plurali cōmuniter scribitur siue iod in medio & dicitur עָרִים Aarim. Geñ. 41. Omnis etiam frugum abundantia in singulis vrbibus recondita est. Exo. 1. Edificauerunt vrbes tabernaculorū pharaoni. Nume. 13. Vrbes quales murate an absq; muro. Deut. 3. Absq; oppidis innumeris que non habebant murum. & in eodem. 4. Tunc separauit moyses tres ciuitates. & quandoq; retinet iod in plurali & dicitur עָרִים Aaiarim. Iudi. 10. Principes triginta ciuitatum. Pro quo hebrei legunt. Et triginta ciuitates eis. s. erant. Ponitur etiam עָרִים Aarim. pro hostibus vel inimicis. 1. Reg. 28. Et transierit ad emulū tuum. i. ad hostem vel inimicum tuum. Mich. 5. Et conteram ciuitates tuas. Pro quo hebrei legunt. Et cōteram hostes tuos. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione עור Vur. Item עִיר Iir. siue עַיִר Aair. idest pullus. s. asini. Geñ. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Iob. 11. Pullum onagri se liberum natum putat. Zach. 9. Et super pullum filium asine. Et in plurali עֲיָרִים Aaiarim. Iudi. 10. Habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum. & in hebreo in predicto loco non habetur asinarum: sed sic. Sedentes super triginta pullos. Et dicunt aliqui hebrei q; intelligitur de pullis equorum. Item עִיר Iir. i. vigil. De quo vide supra in dictione עור Vur.

Oppidum. Vrbes. Ciuitas. עָרִים Vrbes. oppida. עֲיָרִים Ciuitates. עָרִים Hostis. עִיר עַיִר Pullus. עֲיָרִים Pulli. עִיר Vigil.

עֵישׁ Aais. fidus. siue constelatio stellarū. Pro quo beatus hieronymus trāstulit vesperum. Iob. 38. Et vesperū super fines terre consurgere facis. vide etiam de hoc supra in dictione עוּשׁ Vus.

עֵישׁ Vesperus.

עַכְבַּר Aachbar. mus. Leuit. 11. Mustela & mus. 1. Reg. 6. & quinq; mures aureos.

עַכְבָּר Mus.

עַכָּבִישׁ Aacabis. aranea. Iob. 8. Aranearum tela fiducia eius. Esa. 59. Telas arance texuerunt.

עַכָּבִישׁ Aranea.

עֶכֶס Eeches. monile: seu calciamentum. s. ornatum. Esa. 3. Auferet dominus ornamentum calciamentorum. Et Et inde verbum עָכַס Aachas: quod significat cum tali calciamento in pedibus incedere. vel composito gradu incedere. Vt in eodem. & pedibus suis composito gradu incedebant. Ponitur etiam עָכַס Eeches pro compede: secundum hebreos. Prouer. 7. Et quasi agnus lasciuiens & ignorans & nescit q; ad vincula stultus trahatur. Pro quo hebrei legunt. Et sicut compes ad correctionem stulti: seu ad vinculum stulti.

עָכַס Calciamētum. עָכַס Cōposito gradu i cedere. עֶכֶס Compes.

עָכַר Aachar. turbare. conturbare. Geñ. 33. Turbastis me. Ios. 7. Quia turbasti nos exturbet te dominus in hac die. Iudi. 11. Et ipsa decepta est. Pro quo hebrei legunt. Et tu fuisti in conturbantibus me. 1. Reg. 14. Turbauit pater meus terrā. 1. Paralipo. 2. Qui turbauit israel. ps. 38. Et dolor me⁹ renouatus est. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et dolor meus cōturbatus est. Prouer. 15. Et in fructibus impiorum conturbatio.

עָכַר Turbare. Cōturbare

עָכְשׁוּב Aachsub. aspis. serpentis genus. ps. 139. Venenum aspidum sub labiis eorum. Quod in hebreo legitur singulariter. s. Venenum aspidis sub labiis eorum.

עָכְשׁוּב aspis.

עַל Aal. super. supra. in. ad. apud. prope. iuxta. pro. propter aduersus. aduersum. contra. De quo vide infra in dictione עֲלֵה aala. quia inde deriuatur.

עַל Super.

ool. iugum. De quo vide in dictione sequenti.

עֹל

עָלַל Aalal. operari. facere. vindemiare. deuastare. depredari. spoliare. illudere. abuti. operire siue inuoluere. Exo. 9. Quotiens contriuerim egyptios. Pro quo hebrei legunt. Quid fecerim vel quid operatus sim in egypto. Threñ. i. quoniam vindemiauit me. Pro quo hebrei legunt. quem fecit mihi siue quem operatus est mihi. Et i eo dē. Et vindemia eos sicut vindemiasti me. Pro quo hebrei legunt. Et fac eis sicut fecisti mihi. idest destrue eos sicut destruxisti me. Potest etiam significare vindemiare sicut est in littera nostra. vt infra dicetur. & inde עֲלִילָה aalila. idest actus. opus. studium. adinuentio. cogitatio. consiliū. ps. 65. Terribilis in consiliis super filios hominum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Terribile consilium super filios adam. idest opera eius sunt terribilia. Hiere. 32. Magnus consilio & incomprehensibilis cogitatu. vbi ponitur pro cogitatu. Et inde עִילָא Iila. Quod in lingua chaldaica significat occasionem. Dañ. 6. Et quere bant occasionem ex latere regis. Et in eodem. Nullamq; causam & suspitionem reperire potuerunt. idest nullam occasionem. Et in plurali עֲלִילוֹת aaliloth. 1. Paralip. 16. Notas facite in populis adinuentiones eius. i. opera eius. ps. 104. annunciate inter gentes studia eius. idest opera eius. Ezech. 20. Nec secūdum sceleraveſtra pessima. Pro quo hebrei. secundum opera vra corrupta. significat et עֲלִילוֹת aaliloth excusationes. scilicet falsas. siue occasiōes verborū. ps. 140. ad excusandum excusationes in peccatis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Sed Beatus Hiero-

Facere. Vindemiare Cōsiliū Cogitatio. עִילָא occasio. עֲלִילוֹת adiuētiōes Studia. Scelera opera עֲלִילוֹת Excusationes Soluere cogitatiōes

© Biblioteca Nacional de España

nymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Voluere cogitationes impias. ideſt cogitare cogitationes impias. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲלֵלֵי Maalele. ideſt opera ſeu adinuentiones: vel cogitationes. aut ſtudia. Ps. 27. Et ſecundum nequitiam adinuentionum ipſorum. Ps. 76. Memor fui operum domini. Hiere. 25. Et a peſſimis cogitationibus veſtris. & in eodē. 26. Bonas facite vias veſtras & ſtudia veſtra. Significat etiam predicta dictio עָלַל Aalal. vindemiare. ſeu reliquias ex vindemia remanentes colligere. Deut. 24. Non colliges remanentes racemos: ſed cedent in vſus aduene populi ac vidue. Hiere. 6. Vſq; ad racemum colligēt quaſi in vinea reliquias iſrael. Pro quo hebrei legunt. Vindemiando vindemiabūt vel colligendo colligēt quaſi in vinea reliquias iſrael. Threñ. 1. Cū vindemiauit me. Et ide עֹלְלוֹת Ololeth. i. racemi remanentes poſt vindemiam. Iudi. 8. Nonne melior eſt racemus ephraim vindemiis abiezer. Eſa. 17. Et relinquetur in eo ſicut racemus. & in eodem. 24. Et racemi: cum fuerit finita vindemia. Hiere. 49. Si vindemiatores veniſſent ſuper te nonne reliquiſſent racemos. Mich. 7. Velut qui colligit in autūno racemos vindemie. Item עָלַל Aalal. ideſt ſpoliare. depdari. deuaſtare. ſeu occidere. Iudi. 20. In illa quoq; fuga palantes & in diuerſa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt eos ſiue deuaſtauerunt in viis vel in itineribus quinq; millia viros. Eſa. 3. Populum meum exactores ſui ſpolia uerunt eum. Threñ. 3. Oculus meus depredatus eſt animā meam. Significat etiam illudere. Nume. 22. Quia illuſiſti mihi. 1. Reg. 31. Et interficient me illudentes mihi. Hiere. 38. Ne forte tradar in manus eorum & illudant me. Significat etiam abuti. Iudi. 19. Qua cum tota nocte abuſi eſſent. Itē ſignificat operire vel inuoluere. Iob. 16. Et operui cinere carnem meam. Pro quo hebrei legunt. Et inuolui ſiue operui cinere cornu meum. Et accipitur cornu pro fortitudine vel imperio. Item עוֹלֵל Oolel. ideſt paruulus infans. Hiere. 6. Effunde ſuper paruulum foris. Threñ. 2. Cum deficeret paruulus & lactens in plateis oppidi. Et in plurali עֹלְלִים Ololim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Threñ. 4. Paruuli petierūt panem. vide etiam de hoc ſupra in dictione עוֹל Vul. ſcribitur etiā cum thau in principio & dicitur תַּעֲלוּלִים Thaalulim. Eſa. 3. Et effeminati dominabuntur eis. Pro quo hebrei legunt. Et infantes ſeu parnuli dominabuntur eis. Poteſt etiā ſignificare abutentes. vt dictum eſt ſupra. Ponitur etiam תַּעֲלוּלִים Thaalulim pro illuſionibus. Eſa. 66. Et ego eligam illuſiones eorum. Item עָלִיל Aalil. ideſt probatū ſecundum tranſlationem noſtram. ps. 11. Argentum igne examinatum probatum terre. Hebrei tamen dicunt q ſignificat vas paruū fictile in quo argentum vel aurum purgatur ſeu purificatur. De quo vide ſupra in dictione בַּעַל Baal quia ſecundum aliquos hebreos illud beth quod preponitur predicte dictioni non eſt prepoſitio ſed eſt de ſubſtantia dictionis. Item עֹל Ol. i. iugum. Geñ. 27. Tempuſq; veniet cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis. Nume. 19. Nec portauerit iugum. Deut. 28. Et ponet iugū ferreum ſuper ceruicem tuam. 1. Reg. 6. quibus non eſt impoſitum iugum. 3. Reg. 12. Pater tuus duriſſimum iugum impoſuit nobis. עֶלְנָ Jileg. balbus. Eſa. 32. Et lingua balborum velociter loquetur. & ſolum inuenitur in predicto loco. עָלָה Aala. aſcendere. leuare. eleuare. ducere. adducere. obducere. creſcere. pullulare. oriri. offerre. Geñ. 2. Sed fons aſcendebat de terra. Et in eodem. 17. Aſcendit deus ab abraam. Et in eodem. 32. Iam enim aſcendit aurora. Et in eodem. 35. Surge aſcende bethel. & in eodem. 46. Et ego inde adducam te reuertentem. Pro quo hebrei legunt. Et ego aſcendere te faciam vtiq; aſcendendo: eo quod terra egypti erat humilior terra promiſſionis. Et in eodem. 49. Quia aſcendiſti cubile patris tui. Exo. 19. Moyſes autem aſcendit in montem ad deum. Et in eodem. 24. Aſcende ad me in montē. Nume. 9. Cumq; ablata fuiſſet nubes que tabernaculum protegebat. ideſt cum eleuata fuiſſet. Et in eodem. Et ſtatim diluculo tabernaculum reliquiſſet. Pro quo hebrei legunt. Et eleuata eſſet nubes diluculo. & in eodem. Et ſi poſt diem & noctē receſſiſſet. ideſt eleuata fuiſſet & in eodem. 10. Vigeſſima die menſis eleuata eſt nubes de tabernaculo federis. & in eodem. 16. Vt ſeparentur a tabernaculis chore. Pro quo hebrei legunt. Et aſcendant vel eleuētur a tabernaculis chore. & in eodem. Cumq; receſſiſſent a tentoriis eorum. ideſt cum aſcendiſſent vel eleuati eſſent. Deut. 1. Et tumentes ſuperbia aſcendiſtis in montem. Ioſ. 15. Aſcendetq; terminus in bethagla. Iudi. 8. Reuertenteſq; de bello ante ſolis ortum. Pro quo hebrei legunt. Ante ſolis aſcenſum. ideſt antequam ſol aſcenderet ſuper terram. 1. Reg. 5. Aſcendebat vlulatus in celum. & in eodem. 9. Et aſcenderunt in ciuitatem. 4. Regum. 2. Cum leuare vellet dominus heliam per turbinem in celum. 2. Paralipo. 16. Et facies eum a me recedere. Pro quo hebrei legunt. Et aſcendet a me. Iob. 20. Si aſcenderit vſq; ad celum ſuperbia eius. Ps. 46. Aſcendit deus in iubilo. Ps. 67. Aſcendiſti in altum. Canti. 3. Que eſt iſta que aſcendit. Eſa. 2. Venite aſcendamus in montem domini. Hiere. 4. Aſcendit leo de cubili ſuo. & in eodem. 46. Aſcendens operiam terram. Et in eodem. 47. Ecce aque aſcendent ab Aquilone. & in eodem. 49. Quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis. Et in eodem. 51. Et non aſcendet loricatus. Ezech. 19. Et eduxit vnum de leunculis ſuis. pro quo hebrei legunt. Et aſcendit ſeu creuit vnus de leunculis ſuis. Et in eodem. 36. Et aſcendiſtis ſuper labium lingue. Oſee. 1. Et aſcendent de terra. Et inde verbum tertie coniugationis. ideſt aſcendere facere. ſeu ducere: aut educere vel adducere. ſcilicet de inferioribus ad ſuperiora. ſiue eleuare. Exo. 32. Qui nos eduxit de terra egypti. ideſt qui nos aſcendere fecit. Et in eodem. Iſti ſunt dii tui iſrael qui te eduxerunt de terra egypti. Ioſ. 7. Et duxerunt eos ad vallem achor. Et ſecundum hebreos vallis Achor erat ſublimior valle in quo ipſi erant vel quia inter eos & vallem achor erat aliquis mons vel collis quo aſcenderunt vt ducerent eos ad vallem Achor. 2. Reg. 2. Sed & viros qui erant cum eo duxit Dauid. ideſt aſcendere fecit eos: quia terra promiſſionis ad quam duxit eos erat ſublimior. Et in eodem. 6. Vt adducerent arcam dei. Et in eodem. Et adduxit arcam dei de domo obed edō Et in eodem. Dauid & omnis domus iſrael ducebant arcam. Hiere. 10. Eleuat nebulas ab extremitatibus terre. ideſt aſcendere facit. Amos. 2. Ego ſum qui aſcendere vos feci de terra egypti. Naum. 2. Et miles captiuus ductus eſt. Significat etiam obducere. Hiere. 8. Quare non eſt obducta cicatrix filie populi mei. Et in eodem. 33. Ecce obducam eis cicatricem & ſanitatem. Hebrei tamen dicunt q ſignificat ſanare vel curare. Et inde תְּעָלָה Theala. ideſt ſanitas ſeu medicamentum. vt in predicto loco. Et in eodem. 46. Fruſtra multiplicas medicamina: ſanitas non erit tibi. Significat etiam predicta dictio עֲלָה Aala. crescere ſeu pullulare. quod eſt idem quod aſcendere. 3. Reg.

Adinuētiones. Opers. Cogitationes. Studia.
עָלַל
Colligere racemos remanētes.
Vidēmiaſt.
עֹלְלוֹת
Racemus.
עָלַל
Occidere. Deuaſtare Spoliare. depredari. Illudere.
Abuti. Operire.
עוֹלֵל
Paruul⁹.
עֹלְלִים
Infantes. Paruuli.
תַּעֲלוּלִים
Effeminati Infantes.
תַּעֲלוּלִים
Illuſiões.
עָלִיל
Probatū.
עַל
Iugum.
עֶלְנָ
Balbus.
עָלָה
Aſcendere
Educere.
Ducere.
Adducere
Eleuare.
Aſcendere facere.
Obducere
תְּעָלָה
Sanitas. medicamē
עֲלָה
Creſcere

V iii

Crescere. 22. Cōmissum est ergo prelium in die illa. Pro quo hebrei legunt. Creuit seu augmētatum est prelium in die illa. Esa. 5. Et ascendent super eam vepres & spine. i. crescent seu pullulabunt. & in eodem. 32. Super humū populi mei spine & vepres ascendent. i. crescent siue orientur. Et in eodem. 34. Oriri. succrescere. Orientur in domibus eius spine. Ezech. 34. Et succrescere faciam super vos carnes. Et in eodem. Et carnes ascenderūt idest creuerunt. Et in eodem. Et super torrentem orietur in ripis eius. Ponitur etiam pro operire. Exo. 16. Cumq; Operire. operuisset superficiem terre apparuit in solitudine quasi minutum. Pro quo aliqui hebrei secundum precedentem significationem legunt sic. & creuit ros qui iacuerat: & ecce super faciem solitudinis minutum. significat etiā predicta dictio עָלָה Aala offerre vel afferre sacrificium vel holocaustū: eo quod eleuabatur corā domino. Geñ. 8. Obtulit Offerre. holocausta super altare. Nume. 22. Imposuerunt simul vitulum & arietem super aram. idest obtulerunt. Deut. 12. Caue ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris. Et in eodem. Sed in loco quem elegerit domin⁹ in vna tribuum tuarum offeres hostias. Iudi. 6. Et taurum alterum impositum super altere. idest oblatum. 1. Reg. 2. Quam afferebat Afferre. statutis diebus. 3. Reg. 10. Et holocausta que offerebat in domo domini. Et in eo. Mille hostias in holocaustum obtulit salomon. 2. Paralipo. 24. Et offerebantur holocausta in domo domini. Et inde עוֹלָה Oola. idest holocaustum. hostia עוֹלָה Holocaustum. Geñ. 12. Et offeres eum in holocaustū. Leuit. 1. In holocaustum & suauē odorem domini. Nume. 29. Absq; holocausto sempiterno. p̄s. 19. Et holocaustum tuum pingue fiat. p̄s. 50. Sacrificium & holocaustum. Esa. 61. Odio habens rapinam in holocaustū. Et in plurali עוֹלֹת Ooloth. Geñ. 8. עוֹלֹת Holocausta. Obtulit holocausta super altare. 3. Reg. 3. Mille hostias in holocaustum. Et in lingua chaldaica dicitur עֲלַוָן Aalauā. עֲלַוָן Holocausta. Esd. 6. Et hedos in holocaustum. Et inde עֲלוֹת Aaloth. i. vasa quedam que erant in ministerium holocaustorum. 2. Paralipo. 24. De qua facta sunt vasa templi in ministerium ad holocausta. Ponitur etiam עֹלָה Oola pro cogitatione. Ezech. 20. Nec cogitatio mentis vestre fiet. i. illud qđ ascendit in mente vestra. Ponitur etiam עָלְיָה Aalia. pro holocausto. seu victima. 2. Paralipo. 9. Et victimas quas immolabat in domo domini. Hebrei tamen secundum primā significationem in predicto loco legunt. Et ascensum eius quo ascendebat in domo domini. Et inde עֲלִיָּה Aalia. i. cubile. cenaculum. Iudi. 3. Viderunt clausas fores cenaculi. Et in eodem. Forsitan purgat aluū in estiuo cenaculo. 4. Reg. 4. Faciamus ergo ei cenaculum paruum. Et in eodem. Et veniens diuertit in cenaculum. Dañ. 6. Et fenestris apertis in cenaculo suo. Et in plurali עֲלִיּוֹת Aalioth. p̄s. 103. Qui tegis aquis cenacula eius. Et inde מַעֲלֶה Maale. siue מַעֲלָה Maala. idest ascensus. seu gradus quo ascendunt. Nume. 34. Per ascensum scorpionum. Ios. 10. Et persecutus est eos per viam ascensus bethoron. 2. Paralip. 33. Et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et sepelierunt eum in ascensu sepulchrorum filiorum dauid. Esa. 15. Per ascensum enim luith flens ascendet. Et in plurali. מַעֲלוֹת Maaloth. Exo. 20. Non ascendes per gradus ad altare meum. Et in titulo. p̄s. 119. Canticum graduū. Et similiter in psalmis sequentibus. Ezech. 40. Et ascendit per gradus eius. Et in eodem. Et septem graduū erat ascensus eius. Et in eodem. 46. Gradus autem eius versi erant ad orientem. Amos. 9. Qui edificat in celo ascensiones suas. Significat ēt illud quod ascendit in cor hominis. i. cogitatiōes. vt Ezech. 11. Et cogitationes cordis vestri ego noui. Ponitur etiam מַעֲלוֹת Maaloth. pro horologio. vel lineis. eo quod ibi erant quidam gradus per quorum vmbram designabantur hore dici. Esa. 38. Ecce ego reuerti faciam vmbram linearū per quas descenderat in horologio achaz in sole retrosum decem lineis. Et in eodem. Et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descenderat. Et inde מַעֲלֶה Maala. idest supra. sursum. vel deinceps. Exo. 30. A viginti annis & supra Nume. 1. Ab vno mense & supra. Deut. 28. Et eris semper supra. Et in eodem. Ascendet super te eritq; sublimior. Pro quo he. le. Ascendet sup te supra supra. 1. Reg. 9. Ab humero & sursum eminebat supra omnem populum. Significat etiam deinceps. 1. Reg. 30. Et factū est hoc ex illa die & deinceps. Aggei. i. & nūc ponite corda vestra a die hac & supra. i. a die hac & deinceps. scribitur etiā cū lamed in pricipio & dicitur לְמַעֲלָה Lemaala. Esa. 7. Siue in excelsum supra. Et ī eodem. 37. Et faciet fructū sursum. Ezech. 1. A lumbis eius & desuper. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִמַּעַל Mimaal. siue מִמַּעֲלָה Mimaala. aut מִלְמַעֲלָה Milmaala. idest desuper Geñ. 22. Potuit eum in altare super struem lignorum. Et in eodem. 49. Benedictionibus celi desuper. Exo. 20. Que est in celo desuper. Ios. 3. Que autem desup veniunt. 3. Reg. 7. Et mare super eos desuper erat. Iob. 3. Non requirat eum deus desuper. Esa. 6. Seraphim stabant super illud. Pro quo hebrei legūt. Seraphim stabant desuper ei. Ezech. 1. Et facies & pēne eorum extente desuper. Et in eodem. Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum. Et inde מֹעַל Moal. idest eleuatio. Nec. 8. Et respondit omnis populus amen eleuātes manus suas. i. cum eleuatione manuū suarum. Et inde עֶלְיוֹן Elion idest excelsus. altissimus. superior. p̄s. 12. Et psalam nomini domini altissimi. p̄s. 46. Quoniam dominus excelsus terribilis. p̄s. 90. Qui habitat in adiutorio altissimi. Esa. 14. Similis ero altissimo. Et in lingua chaldaica dicitur עִלָּאִ Ilaia. Dañ. 3. Serui dei excelsi egredimini & venite. ponitur etiam עִלַּיִן Eliō pro exemplo. 3. Reg. 9. Et domus hec erit in exemplum. Pro quo hebrei legunt. Et domus hec erit excelsa. i. que erat excelsa. 2. Paralipo. 7. Et domus ista erit in prouerbium vniuersis transeuntibus & dicent supēres. Pro quo in hebreo habetur. Et domus ista que erat excelsa vniuerso transeunti: super eam stupebit & dicet. Et in genere feminino עֶלְיוֹנָה Eelíona. Esa. 36. Et stetit in aque ductu piscine superioris. Ezech. 41. Et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora & medium. Et inde עַל Aal. i. super. supra. sursum. vel deinceps. Exo. 30. A viginti annis & supra Nume. 1. Ab vno mense & supra. Deut. 28. Et eris semper supra. Et in eodem. Ascendet super te eritq; sublimior. Pro quo he. le. Ascendet sup te supra supra. 1. Reg. 9. Ab humero & sursum eminebat supra omnem populum. Significat etiam deinceps. 1. Reg. 30. Et factū est hoc ex illa die & deinceps. Aggei. i. & nūc ponite corda vestra a die hac & supra. i. a die hac & deinceps. scribitur etiā cū lamed in pricipio & dicitur לְמַעֲלָה Lemaala. Esa. 7. Siue in excelsum supra. Et ī eodem. 37. Et faciet fructū sursum. Ezech. 1. A lumbis eius & desuper. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מִמַּעַל Mimaal. siue מִמַּעֲלָה Mimaala. aut מִלְמַעֲלָה Milmaala. idest desuper Geñ. 22. Potuit eum in altare super struem lignorum. Et in eodem. 49. Benedictionibus celi desuper. Exo. 20. Que est in celo desuper. Ios. 3. Que autem desup veniunt. 3. Reg. 7. Et mare super eos desuper erat. Iob. 3. Non requirat eum deus desuper. Esa. 6. Seraphim stabant super illud. Pro quo hebrei legūt. Seraphim stabant desuper ei. Ezech. 1. Et facies & pēne eorum extente desuper. Et in eodem. Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum. Et inde מֹעַל Moal. idest eleuatio. Nec. 8. Et respondit omnis populus amen eleuātes manus suas. i. cum eleuatione manuū suarum. Et inde עֶלְיוֹן Elion idest excelsus. altissimus. superior. p̄s. 12. Et psalam nomini domini altissimi. p̄s. 46. Quoniam dominus excelsus terribilis. p̄s. 90. Qui habitat in adiutorio altissimi. Esa. 14. Similis ero altissimo. Et in lingua chaldaica dicitur עִלָּאִ Ilaia. Dañ. 3. Serui dei excelsi egredimini & venite. ponitur etiam עִלַּיִן Eliō pro exemplo. 3. Reg. 9. Et domus hec erit in exemplum. Pro quo hebrei legunt. Et domus hec erit excelsa. i. que erat excelsa. 2. Paralipo. 7. Et domus ista erit in prouerbium vniuersis transeuntibus & dicent supēres. Pro quo in hebreo habetur. Et domus ista que erat excelsa vniuerso transeunti: super eam stupebit & dicet. Et in genere feminino עֶלְיוֹנָה Eelíona. Esa. 36. Et stetit in aque ductu piscine superioris. Ezech. 41. Et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora & medium. Et inde עַל Aal. i. super. supra. in. ad. cū. apud. prope. iuxta. pro. propter. aduersus. contra. Geñ. 1. Et spiritus dei ferebatur super aquas. Et in eodem. 2. Non enim pluerat dominus super terram. Et in eodem. 3. Super pectus tuum gradieris. & in eodem 20. Quia induxisti super me & super populum meū peccatū. Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super egyptum. Et in eodem. 20. Et offeretis super eum holocausta. Leuit. 4. Et pones super eos thus. Iob. 38. Et vesperum super fines terre consurgere facis. & in eodem. 39. Super ipsū sonabit phare tra. p̄s. 2. Super siō montē sanctū ei⁹. p̄s. 39. Et statuit supra petrā pedes meos. p̄s. 128. Supra dorsum meū fabricauerūt Peccatores. Esa. 1. super quo pcutiā vos. & in eo. 7. Quieuit syria super ephraim. Et in eodem. 8. Et ascendet super omnes riuos eius. Et in eodem. 11. Et requiescet super eū spiritus domini. Hiere. 2. Sed in omnib⁹ que supra memorauī. Osee. 7. Reuersi sunt vt essent absq; iugo. pro quo hebrei legunt. Reuersi sunt: non supra. idest non tendunt ad superiora. Et. lxx. transtulerunt. reuersi sunt in nihilum. sed si p עַל Aal legatur עֹל ool. tunc significat iugum. sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictione עַלְעַל aalal. & similiter Osee. 11. Vbi nos legimus iugum autem imponetur

Linee. Horologiū

עַלְעָה Supra.

Sursum.

Deinceps

לְמַעֲלָה Supra. Sursum & super

מִמַּעַל מִמַּעֲלָה מִלְמַעֲלָה Desuper.

מֹעַל Elevatio.

עֶלְיוֹן Altissimus Excelsus.

עִלָּאִ Excelsus.

עֶלְיוֹן Exemplus

עֶלְיוֹנָה superior.

עַל super.

supra.

© Biblioteca Nacional de España

eis simul quod non auferetur. Hebrei legunt. & ad supra. i. ad superiora vocabit eum simul non eleuabitur. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Significat etiam in: siue ad Geñ. 19. Salua animam tuam. pro quo hebrei legunt. Salua re in anima tua: siue saluum te fac in anima tua. Et in eodem. 27. Viues in gladio. Exo. 28. Sculpes eos nominibus filiorum israel. idest in nominibus. Et in eodem. 29. Et posita in canistro offeres. Ioſ. 2. Et ecce mulier ascēdit ad eos. Et in eodem. Per viam que ducit ad vada iordanis. 1. Reg. 1. Orauit ad dominū flens largiter. & ī eo. 2. Abiit elchana in ramatha in domum suam. 4. Regum. 22. Dixit autē elchias pontifex ad saphan scribam. Ps. 47. Ipse reget nos in secula. Pro quo hebrei legūt. Ipse reget nos vsq; ad mortem siue in morte: & beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. ipse dux noster super mortem. De quo vide infra in dictione עָלַם Alam. Esa. 29. Et dabitur liber n escienti litteras. Pro quo hebrei legunt. Et dabitur liber ad eum qui nescit librum siue litteras. Et in eodem. 38. cunctis diebus vite nostre in domo domini. Hiere. 23. Hec dicetis vnusquisq; ad proximum suum & ad fratrem suum. Osee. 12. & locutus sum super prophetas. idest ad prophetas. Significat etiam cum. iuxta. apud. secus. ante. Geñ. 16. Cumq; inuenisset eam angelus domini iuxta fontem. Etī eodem. 18. Apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. & in eodem. Ipse vero stabat iuxta eos. Et in eodem. 30. separatis inter se gregibus. Pro quo hebrei legunt. & posuit sibi greges seorsum & non posuit eas cum ouibus laban siue iuxta oues laban. Et in eodem. 41. Quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium. Pro quo hebrei legunt. & iuxta secundationem vel iterationem somnii. & est sensus sicut in littera nostra. Exo. 14. repererunt eos in castris super mare. idest iuxta mare. & in eodem. 35. Viri cum mulieribus prebuerunt. & in eodem. 40. Dimitte sq; ante illam velum. idest iuxta arcam. Nume. 2. & cum eis tribus filiorum manasse. 1. Regum. 20. fac ergo misericordiam cum seruo tuo. 2. Regum. 2. & occurrerunt eis iuxta piscinam gabaon. Nee. 3. & iuxta eum edificauerunt viri hiericho & iuxta eos edificauit zachur. Ps. 1. & erit tāquam lignum quod plantatū est secus decursus aquarum. Canti. 1. Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. idest iuxta greges vel cum gregibus. Ezech. 1. iuxta fluuiū chobar. & in eodem. In terra chaldeorum secus flumen chobar Significat etiam. de. z. Reg. z3. Dixit vir cui constitutū est de christo dei iacob. Hebrei tamen secundum primam significationem legunt sic. Dixit vir qui constitutus est supra: christus dei iacob. idest qui constitutus est in statu sublimiori. significat etiam. pro. siue propter. Geñ. z6. Pro illo quoq3 rixati sunt. Leuit. 4. Offeret pro peccato suo. & in eodem. Rogabitq3 pro eo sacerdos. Nume. 15. & rogabit sacerdos pro omni multitudine israel. p̄s. 7. Et propter hanc in altum regredere. Ps. 9. Propter quid irritauit impius deum. Ps. 31. Pro hac orabit ad te omnis sanctus. Ps. 43. quia propter te mortificamur tota die. Ps. 44. Propter veritatem & mansuetudinem & iustitiam. Ps. 68. Quia propter te sustinui opprobrium. Threñ. 5. Propterea mestum factum est cor nostrum. Et in eodem. Propter montem sion quia disperiit. Ione. 4. Propter hoc preocupaui, vt fugerē in tharsis. Significat etiam aduersus siue contra. Geñ. 4. Consurrexit cain aduersus fratrem suum Abel. Nu. 16. Cūq; stetissent aduersus moysen. p̄s. 2. Aduersus dominum & aduersus christum eius. Ps. 14. & opprobrium non accepit aduersus proximum suum. p̄s. 63. Et infirmate sunt contra eos lingue eorum. Esa. 7. Ad preliandum contra eam. Et in eod em. 9. simul ipsi contra iudam. & in eodem. 27. Ne forte visitetur contra eam. Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. scribitur etiam cum iod in fine & dicitur עָלַי aale. Iob. 29. Quando secreto erat deus in tabernaculo meo. Ps. 91. In decachordo psalterio cum cantico in cithara. vbi ter ponitur predicta dictio. Hiere. 9. Dolor meus super dolorem. & aliquando preponitur ei littera chaph & dicitur כְּעַל Cheal. idest quasi super: vel sicut ad. Esa. 59. sicut ad vindictam quasi retribu tionem. idest quasi super retributionem. Et in eodem. 63. Et super omnibus que reddidit nobis dominus. & aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעַל meal. idest desuper. Geñ. 1. Diuisitq; aquas que erant sub firmamento ab aquisque erant super firmamentum. Ezech. 1. nam cum fieret vox super firmamentum. scribitur etiam cum duplici mem in principio & dicitur מִמַּעַל Mimaal. siue מִמַּעֲלָה mimaala. De quo supra dictū est. & inde עָלֶיהָ aaléha. i. armū. seu femur. 1. Regum. 9. Leuauit autem coquus armum & posuit ante saul. Pro quo hebrei legunt. Leuauit autem coquus crus & femur eius. siue id quod erat super illud. Item עָלָה Aala. maculare vel profanare. succidere vel succendere. Geñ. 49. Et maculasti stratum eius. pro quo hebrei legunt. stratum meum maculatum seu profanatum est. Iob. 5. sicut infertur aceruꝰ tritici in tempore suo. pro quo hebrei legunt. Sicut succiditur aceruus: scilicet messis in tempore suo. Ps. 101. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum. Pro quo hebrei legunt. Ne succidas me vel ne consumas me in dimidio dierum meorum. Hiere. 48. Ciuitates illius succenderunt. Et alii legunt succiderunt vel exterminauerunt. Zach. 14. Et apprehendet vir manum proximi sui. & sequitur in hebreo. & succidetur manus sua super manum proximi sui. Potest etiam legi sic. & ascendet siue eleuabitur manus eius super manum proximi sui. & ide תְּעָלָה Theala. idest aqueductus. 3. Regum. 18. Steterunt iuxta aqueductum piscine superioris. Et in eodem. 20. Et quomodo fecerit piscinam & aqueductum. Esa. 7. Ad extremum a queductus piscine superioris. & inde עֵלִי Eli. idest pilum. Prouer. 27. Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas feriente desuper pilo. & dicūt aliqui hebrei q; significat mortarium. Item עָלֶה aale. idest folium. frons. ramus. vt Geñ. 8. Portans ramum olive virentibus foliis in ore suo. Ps. 1. Et folium eius non defluet. & in plurali עָלִים aalim. siue עֲלֵי aale. Geñ. 3. Et consuerunt folia ficus. Nee. 8. Afferte frondes olive & frondes ligni pulcherrimi & frondes myrti & ramos palmarum. vbi ponitur pro frondibus & pro ramis. Et similiter. Esa. 17. Vbi dicitur. ne forte visitetur cōtra eam. potest etiam legi. ne forte deficiant folia eius. & sic legunt aliqui hebrei. & Hiere. 11. Vbi dicitur. Exarsit ignis in ea. Pro quo ipsi legunt. Exarsit ignis in folia eius.

עָלַז Aalaz. exultare. letari. gaudere. gloriari. sopiri. 2. Regum. 1. ne exultent filie incircuncisorū. Ps. 67. exultate in conspectu eius. Ps. 95. Gaudebunt campi & omnia que in eis sunt. Ps. 149. Exultabunt sancti ī gloria. Hiere. 11. nunquid carnes sancte auferent a te malitias tuas in quibus gloriatus es. & in eo. 15. non sedi in concilio ludentium & gloriatus sum. Soph. 3. Letare & exulta in omni corde. significat etiam sopiri vel consopiri. Hiere. 51. & inebriabo eos vt sopiantur. & inde עַלָּז aalez. idest exultans. letus. glorians seu gloriosus. Esa. 5. Et populus eius & sublimes gloriosiq; eius. Et in eodem. 13. Exultantes in gloria mea. Et in eodem. 24. Quieuit sonitus letantium. Soph. 3. quia tūc auferam de medio tui magniloquos superbie tue. idest gloriantes siue exultantes in superbia tua. & in genere se-

Jn. Ad. Juxta. Prope. Cum. Secus. Post. De. Pro. Propter. Aduersus. Contra

Jn. cum. Super. Sicut ad. Et super. Super. Armus. Femur. Maculare Succidere Reuocare. Succendere Eleuabitur Aqueductus Pilum. ramus. Folium. Folia. Frondes. Exultare. gaudere. gloriari. Sopiri. gloriosus. Exultans. Letantes.

© Biblioteca Nacional de España

עֲלִיזָה Exultans. Glorians. mínio עֲלִיזָה Aaliza. Esa. 22. Vrbs frequēs: ciuitas exultās. Et in eo. 23. Nunquid non hec vestra est que gloriabatur in diebus pristinis.

עָלַט Caligo. tenebrosa Aalat. caligo tenebrosa. obscuritas. & scribitur cū he in fine quod denotat genus femininum. Gen̄. 15. Cū ergo occubuisset sol: facta est caligo tenebrosa. Ezech. 12. In caligine egredietur.

עָלַם Absconder. עָלַם Aalam. Occultare. celare. abscondere. latere. despicere. negligere. Leuit. 5. Et oblita fuerit. pro quo hebrei legunt. Et absconditum vel occultatum fuerit ab eo. siue latuerit eum. & in eodem. 4. & per imperitiam fecerit quod contra mandatum domini est. pro quo hebrei legunt. & occultatum vel absconditum fuerit verbum ab oculis turbe & fecerit. & in eodem. 5. Et oblita fuerit immundicie sue. i. si latuerit eam immundicia sua. Deut. 22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem & preteribis. Pro quo hebrei legunt. Et occultaberis vel absondes te ab eis. 4. Reg. 4. Dominus celauit a me & non indicauit mihi. Iob. 6. Qui timent pruinam: irruet super eos nix. Pro quo hebrei legunt. Denigrati gelu vel pruina: super eos ocultabit vel occultabitur aut abscōdetur nix. vel sic denigrata aut offuscata gelu: absondet siue celabit ea nix. & in eodem. 28. Abscondita est ab oculis omnium viuentium. p̄s. 25. Et cū iniq̄ gerentibus non introibo. pro quo hebrei legunt. & cum celatis vel absconditis non introibo. & est idem sensus Nam iniq̄ gerentes volunt esse in abscondito & odiunt lucem. iuxta illud Ioannis. 3. omnis enim qui male agit odit lucem: & non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. Threñ. 3. Ne auertas aurem tuam a singultu meo. pro quo hebrei legunt. Ne absondas aurem tuam. & quia quando aliquis despicit vel contemnit alium absondit & auertit faciem suam ab eo. ideo ponitur etiam pro despicere vel contemnere aut negligere. Leuit. 20. Quod si negligēs populus terre & quasi paruipendens dimiserint hominem. pro quo hebrei legunt. Quod si occultando occultauerit populus terre oculos suos ab homine illo. Deut. 22. Non despicies: sed subleuabis cum eo. 1. Regū. 12. & cōtemnā illud hodie: restituamq̄ vobis. Ps. 9. Despicis in opportunitatibus in tribulatione. Esa. 58. Et carnem tuam ne despexeris. Num. 3. Eriscq̄ despecta. & inde עָלוּם Aalum. idest occultum vel absconditum. Ps. 89. Seculum nostrum in illuminatione vultus tui. pro quo hebrei legunt. & occulta vel absondita nostra in luce vultus tui. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Negligentias nostras in luce vultus tui. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur עֲלוּמוּת Aalmuth. vt in titulo p̄s. 9. Vbi dicitur in finem pro occultis filii. sed si predicta dictio diuidatur: tunc significat super mortem. & in aliquibus libris hebraicis sūt due dictiones. & sic trastulit beatus hiero. in psal. iuxta he. veritatem. scilicet victori super mortem filii. & eadem dictio habetur. Ps. 47. vbi dicitur ipse reget nos in secula. p quo beatus hieronymus trāstulit. Ipse dux noster sup mortem. Potest etiam legi sic. Ipse reget nos in occultis. potest etiam significare iuuentutem. vt infra dicetur. De quo vide Nicolaum de lyra in postilla psalmi noni & Burgen̄. in additione. & inde תַּעֲלוּמָה Absconditū thaaluma. idest absconditum vel occultum. Iob. 28. Absondita produxit ad lucem. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet absconditum. Et in plurali תַּעֲלוּמוֹת Thaalumoth. vt in eodem. 11. Et ostenderet tibi secreta sapientie. Ps. 43. Ipse enim nouit absondita cordis. Item עֶלֶם Elem. idest puer. adolescēs. Iuuenis. 1. Regum. 17. Interroga tu cuius filius sit iste puer. & inde עֲלוּם Aalom. i. adolescentia. iuuentus. & reperitur tantū in plurali. Iob. 20. Ossa eius implebuntur viciis adolescentie eius. Et in eodem. 33. Reuertatur ad dies adolescentie eius. Ps. 88. Minorasti dies temporis eius. pro quo beatus Hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Abbreuiasti dies adolescentie eius. Esa. 54. Quia confusionis adolescentie tue obliuiscēris. Et inde עַלְמָה Aalma. idest virgo absondita. adolescentula. puella. Gen̄. 24. Et virgo que egredietur ad hauriendam aquam. Exo. 2. Perrexit puella & vocauit matrem pueri. Esa. 7. Ecce virgo concipiet & pariet filium. & proprie significat virginem adolescentulam & absconditam & non in prouecta etate. vnde beat⁹ hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait. porro עַלְמָה Aalma apud hebreos verbum ambiguum est: dicitur enim & adolescentula & absondita. vnde & in titulo psalmi noni. vbi in hebreo positum est עַלְמוּת Aalmuth: ceteri interpretes transtulerunt pro adolescentula: quod. lxx. interpretati sunt pro absconditis. Et in genesi legimus vbi rebeca dicitur Alma: aquilam non adolescentulam nec puellā sed absconditam trāstulisse. Sunamitis quoq̄ mulier amisso filio cum eliseī fuisset pedibus prouoluta & prohiberet eam giezi audit a propheta dimitte eam quia in dolore est & dominus abscondit a me. vbi in hebreo scriptum est הָעַלְמִים מִמֶּנִּי Heeliim mimeni. ergo עַלְמָה aalma non solum puella vel virgo: sed cum virgo absondita dicitur & secreta: que nunquam virorum patuerit aspectibus sed magna parentum diligentia custodita sit: ligua quoq̄ punica que de hebreorum fontibus ducitur proprie virgo עַלְמָה Aalma appellatur. Et quantum cum mea pugno memoria nū quam me arbitror Alma in muliere nupta legisse sed in ea que virgo est: vt non solum virgo sed & virgo iunioris etatis & in annis adolescentie. hec hieronymus. Ponitur etiā עַלְמָה Aalma pro adolescentia. Prouer. 30. Et via viri in adolescentia. Sed nicolaus in postilla dicit q̄ in hebreo habetur in adolescentula. Et vtrunq̄ potest legi secundum litteram hebraicam. Et in plurali עֲלָמוֹת Aalamoth. Ps. 77. In medio iuuencularum tympanistriarū. Canti. 1. Propterea adolescentule dilexerunt te. Ponitur etiam pro iuuentutibus. vt in titulo p̄s. 45. Vbi dicitur in finem pro filiis chore pro arcanis. Pro quo beatus hiero. in psalte. iuxta he. ve. transtulit. victori filiorum chore pro iuuentutibus canticū. Potest etiam significare absondita vel arcana secundum primam significationem. Item עוֹלָם oolam. idest seculum seu eternum: vel perpetuum. Gen̄. 6. Isti sunt potentes a seculo. Exo. 21. Et erit ei seruus in seculum. idest vsq̄ ad quiquagessimum annum iubilei: sicut exponūt hebrei. p̄s. 118 Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine. Prouer. 22. Ne transgrediaris terminos antiquos. pro quo hebrei legunt. Ne transgrediaris terminos seculi. Eccl̄s. 9. Et non habent partem in hoc seculo. Esa. 61. Et edificabunt deserta a seculo. Hiere. 2. A seculo confregisti iugum meum. Significat etiam eternitatem. vt Exo. 15. Dominus regnauit in eternum & vltra. Ps. 40. Benedictus dominus deus israel a seculo vsq̄ in seculum. idest vsq̄ in eternum. Ps. 102. Misericordia autem domini ab eterno & vsq̄ in eternum. Ps. 111. In memoria eterna erit iustus. Ps. 118. In eternum non obliuiscar iustificationes tuas. Esa. 54. In misericordia sempiterna misertus sum tui. Et in eodem. 61. Fedus p̄petuum feriam eis. Hiere. 31. In charitate perpetua dilexi te. Dañ. 12. Alii in vitam eternam. Et in eodem. Quasi stelle in perpetuas eternitates. & beatus Hieronymus super epistolam ad Galatas capitulo primo dicit q̄ quādo scribitur cum littera vau tunc significat eternitatem. et quando scribitur sine vau tunc significat tempus finitum et de-

Latere. occultare. celare. Negligere Despicere. cōtēnere Occultum negligētia עֲלוּמוּת occulta. תַּעֲלוּמָה Absconditū תַּעֲלוּמוֹת Secreta. Absconditā עֶלֶם Puer. עֲלוּם Adolescentia. Virgo. Puella. Adolescentia עַלְמוּת Iuuencule adolescentule. arcana. Iuuentutes עוֹלָם Seculum. Eternum. Sempiternum. Perpetuū

© Biblioteca Nacional de España

terminatū.cuius verba sunt hec.Querēdū quoꝯ est quid sit inter seculum & seculum seculi siue secula seculorum.& vbi pro breui temporis spacio vbi pro eternitate ponatur: עוֹלָם quia in hebreo seculum seculi.idest עוֹלָם oolam:vbi vau litteram positam habuerit eternitatem significat:vbi vero sine vau scribitur: annum quinquagessimum quem illi iubileum vocant.ob hanc causam & ille hebreꝰ qui ꝓpter vxorem & liberos amans dominū suum: aure pertūsa seruitio subiugatur:seruire iubetur in seculum. hoc est vsqꝯ ad annum quinquagessimum.Hec hieronymus.scribitur etiam cum iod in prima syllaba & cum vau in secunda.2.Parali. 33.Et in ieruſalem quam elegi de cunctis tribubus israel ponam nomen meum in eternum.Et solum in predicto loco ponitur עֵילוֹם Eelom.pro עוֹלָם oolam.& in lingua chaldaica dicitur עָלַם aalam.siue עָלְמָא aalma . Dañ.2. Sit nomen domini benedictum a seculo.& in eo.3.Regnū eiꝰ regnum sempiternum.& in plu.עוֹלָמִים oolamim.Ps.60.In habitabo in tabernaculo tuo in secula.Eccl's.1.Iam enim ꝑ cesserūt in seculis que fuerūt ante nos.Esa.26. In dño deo forti in perpetuū.pro quo he.le.In dño deo forti seculorū. Et in eo.45.Israel saluatus est in dño salute eterna .ꝓ quo he.le.Salute seculorū.& in lingua chaldaica dicitur עָלְמִין Aalmin.siue עָלְמָיָא Aalmaia.Dañ.7.& obtinebunt regnū vsqꝯ in seculum & vsqꝯ in secula seculorum.

Eternum. עֵילוֹם עָלַם עָלְמָא Seculum. Sēpiternū עוֹלָמִים Secula.

עָלַס Aalas.exultare.gaudere . sicut עָלַז Aalaz cum zain . De quo supra dictū est.Iob.20. Iuxta multitudinem adinuentionū suarū sic sustinebit.ꝓ quo he.le. Iuxta multitudinē cōmutationis vel permutatiōis sue nō gaudebit. Prouer.7.Et fruamur cupitis amplexibus . pro quo he.le. Et letemur amoribus vel dilectiōibus.Sed btūs hiero.transtulit sensum.& inde גְּעֲלַסָה neelasa.i.gaudēs vel glorioſa. Iob.39.Penna struthiōis similis est pennis herodii.ꝓ quo he.le.Ala siue penna struthionum gaudēs.i.glorioſa & pulchra est sicut penna herodii.

Gaudere. Letari. גְּעֲלַסָה Gaudens.

עָלַע Aalaa.lambere.deglutire.Iob.39. Pulli eius lambūt sanguinē.& solum inuenitur in predicto loco. Item עִילְעָא Iilaa.in lingua chaldaica significat costam :secundū hebreos.& solū inuenitur in numero plu.ſ. עִלְעִין Iiliin.ꝓ quo btūs hiero.trāstulit ordines.Dañ.7.Et tres ordines in ore eius.pro quo he.le.Et tres coste in ore eius.

Lambere. עִילְעָא עִלְעִין Ordines.

עָלַף Aalaph.deficere.defessum esse.inuoluere. tegere.cōcutere.Esa.51.filii tui proiecti sunt dormierunt in capite omniū viarū.pro quo he.le.filii tui defecerunt & iacuerunt siue dormierūt in capite oīm viarū. Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre & adolescentes in siti. Ione.4 Et ꝑcussit sol super caput Ione & estuabat.idest deficiebat. signat ēt inuoluere. vel tegere.seu velare. Geñ.38 .Assumpsit teristrū & mutato habitu sedit in biuio . pro quo he.le. Et operuit se teristro & inuoluit se vel texit se:& sedit in biuio.Canti.5.Venter eius eburneus distinctus sapphyris.ꝓ quo he.le.tectus seu coopertus sapphyris.Ponitur ēt ꝓ cōcutere.vt Ezech.31.& omnia ligna agri concussa sunt.

Deficere. Inuoluere Concutere

עָלַץ Aalas.exultare.letari.1.Reg.2.Exultauit cor meū in dño.1.Paralipo.16.Exultent agri & omnia que in eis sunt.Et inde עֲלִיצוּת Aalisuth.idest exultatio.Abach.3. Exultatio eorū sicut eius qui deuorat pauperem in abscōdito

Exultare. עֲלִיצוּת Exultatio.

עֲלֻקָה Aaluca. Sanguisuga.& scribitur cum he in fine.pro uer. 30 . Sanguisuge due sunt filie.& solum inueniꝰ tur in predicto loco.

עֲלֻקָה Sanguisuga.

עִם Iim.Cum.iuxta.in.contra.aduersus . Geñ.24.Et faciam misericordiam cum domino meo Abraam.Et in eodē 47.Sed dormiam cum patribus meis.2. Regum.6 .Cūꝯ tulissent eam de domo Abinadab qui erat in gabaa custodi entis arcam dei.pro quo hebrei legunt.Et tulerunt eam de domo abinadab qui erat in gabaa cum arca dei.idest qui erat custos eius.Ps.17.Cum sancto sanctus eris:& cum viro innocente innocēs eris :& cum electo electus eris:& cū peruerso peruerteris.ꝑs.71.Et permanebit cum sole.idestquā diu fuerit sol.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et timebunt te quamdiu erit sol.Canti. 4.Cum pomorum fructibus:ciperi cum nardo:cum vniuersis lignis libani.Et componitur cum pronominibus cum puncto dages in littera mem hoc modo עִמִּי Iimi.idest mecum.Geñ. 39.Dormi mecum.Ponitur etiam pro mihi. Leuit .26.qđ si ambulauerītis ex aduerso mihi.Et in eodem.Sed ambulauerītis ex aduerso mihi.עִמָּךְ Iimecha.siue עִמָּךְ Iimach.i. tecum.Exo.3.Ego ero tecum.Deut.23. Habitabit tecum i loco qui ei placuerit.Ios.1.Sit dominus deus tecum.עִמּוֹ Iimo.idest cum eo vel secum.Geñ.13 . Et lot cum eo ad australem plagam.2.Regum.16.Venit itaqꝯ rex dauid & vniuersus populus qui erat cum eo.Ponitur etiam עִמָּךְ Iimach ꝙ est secunde persone pro עִמּוֹ Iimo ꝙ est tertie persone. Zach.14.Et veniet dominus deus omnesqꝯ sancti cum eo. Vbi in hebreo ponitur tecum pro cum eo. עִמָּנוּ Iimanu.i. nobiscum.Exo.20.Loquere tu nobis & audiemus.pro quo hebrei legunt.Loquere tu nobiscum & audiemus. Et in eodem.Et non loquatur nobis deus.idest nō loquatur nobis cum.Osee.12.Et ibi locutus est nobiscum. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ponitur ibi עִמָּנוּ Iimánu.pro עִמּוֹ Iimo . ideſt cū eo.עִמָּכֶם Iimachem.idest vobiscum . Nu.22. Quia prohibuit me dominus venire vobiscum עִמָּהֶם Iimahem.i. cum eis. vt in eodem . Noli ire cum eis . Et in genere femininо mutat mem vltimū in nun in prima & secūda persona plurali.Significat etiam iuxta.Geñ.25 . Qui habitabat iuxta puteum noie viuentis & videntis.Et in eo.35.Subter theren bintū que est post vrbē sichen.i.iuxta vrbē sichem. Ios. 7. Contra ai que est iuxta bethauen.Iudi.16.Et agnoscentes vocem adolescentis leuite.pro quo he.le.Ipsi iuxta domū miche:& ipsi agnouerunt vocē adolescētis leuite. 2.Regū. 19.Sepeliar iuxta sepulchrū patris mei.significat etiam in. Deut.8.Vt recogites in corde tuo.Et in eodem.15.Et dicas in corde tuo appropinquat septimus annus remissionis. Iob.31.Si ambulaui in vanitate. Pōitur etiam pro contra. Leuit.26.Ego quoꝯ contra vos aduersus incedam . Et in eodem.Sin autem nec per hec audieritis me sed ambulaueritis cōtra me: & ego incedam aduersus vos in furore contrario.& in eodem. Ambulabo igitur & ego cōtra vos.Ponitur etiam pro cōiunctione.Et.1.Reg.16.Erat autem rufus & pulcher aspectu Et aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעִם meim.ideſt de iuxta:vel de prope.Sed in translatione nostra omittitur quandoqꝯ illa prepositio iuxta vel prope.Geñ.48.Cūꝯ tulisset eos ioseph de gremio patris.pro quo he.le . De iuxta vel de ꝑpe genua eius Exo.9.Egressusqꝯ moyses a pharaone iratus nimis.Itē עַם Aam.i.populus:a superiorꝰ dictione deriuatū:eo quod est coadunatio vel cōiūctio hoīm.& est in hebreo vtriusqꝯ sexus: licet magis cōiter reperiatur in gñe masculino.Exo.1. Ecce populus filiorū israel multus & fortior nobis est.Et in eo.14.Timuitqꝯ populus dñm.& in eo.15 .Donec pertranseat populus tuus domine . Deut . 2 . Populus magnus & multus.Ps.17.Populus quem non cognoui seruiuit mihi. Ps.109.Tecum principium in die virtutis tue.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit.Populi tui spontanei in die fortitudinis tue.Potest etiam legi tecum:sicut lxx.transtulerunt. nam eisdem litteris vtrunqꝯ scribitur in hebreo.Esa. 45 . Populum istum for

Cum. עִמָּדִי Mecum. Mihi. Iuxta. Et. מֵעִם עַם Aduersus. Contra Populus

© Biblioteca Nacional de España

mauí mihi. Reperitur etiam quãdoq; in genere femínino quía iungitur cum nomine adiectiuo aut participiouel verbo generis femínini. Exo.5. Et íniq; agitur contra populum tuum. Iudi.18. Víderuntq; populum habitãtem in ea. Hiere.8. Quãre auersus est populus íste in ierusalem auersione contentiosa. & in plu. עַמִּים Aamím.í. populí. Geñ. 27. Seruient tíbi populi. Deut.33. Populos vocabũt ad mõtem. Ps.44. Propterea populi confitebuntur tíbi. Scríbitur etíam aliquando cum duplící mem & dícitur עַמִּמִּים aa memím. Iudi.5. Post eum ex beníamin in populís tuís. Nec.9. Et reges eorum & populus terre. Et in língua chaldaica dícitur עַמְמָיָא aamemaía siue עַמְמִין aamemín. Dañ. 3. Vobís dícitur populís. Ponitur ẽt עַם Aam. pro cõgregatione animalium cuiuscunq; speciei. nam dícitur de formícis. Prouer.30. formíce populus ínfirmus. Dícitur etíam de locustís. Ioel.2. populus multus & fortís.

עַמַּם Aamam. obscurare. occultare. abscõdere. Threñ. 4. Quomodo obscuratum est aurum. Ezech.28. omne secretũ non est abscondítũ a te. Et in eo.31. Cedrí non fuerunt altíores illo ín paradíso dei. pro quo he.le. Cedrí non occultauerunt eum ín paradíso dei. & btũs hieronymus trãstulít sensum. Et índe dícunt alíquí q; deríuatur עַם aam. í. populus. De quo víde in dictione precedenti.

עָמַד Aamad. stare. assístere. subsístere. sustentare. Statuere. cessare. Geñ.19. Et non stes in omni loco circa regionem. Et in eo.43. Et steterunt coram ioseph. Exo.18. Et pcepta eíus poteris sustentare. Pro quo hebreí legunt. Et preceperit tíbi deus: & poteris stare vel sustínere. Et in eo.20. Ac paucre concussí steterunt procul. Leuit.16. Statuet eum víuum corã domíno. Et in eo.19. Non stabis contra sanguínem proxímí tui. Deut.5. Tu vero sta hic mecũ. Ios. 4. Et stetit sol ín medio celi. Iudi.4. Sta ante ostíũ tabernaculí. 1. Reg.9. Tu aũt subsíste paulísper. Et in eo.30. Substiterãt enim ducenti: quí lassí transíre nõ poterant. 2. Reg.20. Vídit hoc quídã vír q; subsísteret omnis populus. Et in eo. Ne subsísterent transeuntes. 3. Regũ.22. Et rex ísrael stabat in curru suo. 4. Reg.23. Acquieuitq; populus pacto. pro quo hebreí legunt. Et stetit omnís populus in pacto. 1. Paralip. 20. Initum est bellum ín gazer pro quo hebreí legunt. Et stetit bellum in gazer. Et in eo. 21. Consurrexit aũt satan aduersus ísrael. ídest stetit. ps.25. Pes meus stetit in directo. Hiere.15. Sí steterint moyses & samuel corã me. Et in eodẽ 23. Quis enim affuit in consílio dñí. í. quís stetit. Et in eo. sí stetíssent ín consílio meo. Hiere.32. vt permanere possínt dieb⁹ multís. í. vt subsístere vel stare possínt. Ezech.22. nũ quid sustínebit cor tuum. & in eo.17. Sed custodíat pactum eíus & seruet eum. pro quo hebrel legunt. vt stet in eo. í. ne recedat ab eo. Naum.2. State: state. Zach.3. Et dabo tíbi ambulantes de hís quí nunc hic assístunt. Significat ẽt statuere vel constituere aut instaurare. scílicet qñ est verbũ tertie cõiugationís. Geñ.47. Quinq; víros constituít coram rege Nu.8. Statuesq; leuítas in conspectu Aaron. ídest stare facíes. 2. Paralip.19. Porro rex ísrael stabat in curru suo. pro quo hebreí legunt. Stare faciebat. ídest faciebat semetípsum stare quanuís esset vulneratus: ne suí deficerent in bello. Esdre.9. Et extruxere solitudínes eius. ídest instaurauerunt. Ps.30. Statuísti in loco spacioso pedes meos. Ps. 148. Statuit ea in eternum. ponítur etíam pro adiuuare. 2. Paralip.34. Adiuuauit quoq; super hoc omnes quí reperti fuerant in ierusalem. Item ponítur pro dissoluere. Ezech. 29. Et dissoluísti omnes renes eorum. Sed etíam in predícto loco hebreí legunt. Et statuísti síue stare feciſti omnes renes eorum. scílicet ne vltra ínterentur super te: sed subsísterent in semetípsís. Item עָמַד aamad. ídest cessare. Geñ. 29. Cessauitq; parere. 4. Reg. 4. Stetit oleum. ídest cessauit. Et índe עֹמֶד óomed. ídest statío vel status: síue locꝰ vbí alíquís stat: aut gradus vel tríbunal. 2. Paralip. 34. & stans ín tríbunalí suo percussít fedus coram domíno. Nec. 13. Et fecit stare in stationibus suís. Dañ. 8. Et stetit iuxta: vbí ego stabam. Pro quo hebreí legunt. Et stetit iuxta stationẽ meam. Et in eodem. Et statuit me ín gradu meo. Et in eo. Et sta ín gradu tuo. ídest ín loco vbí stas. Scríbitur etíam cum he ĩ fine & dícitur עָמְדָה Eemda. Mich.1. Accípiet ex vobís que stetit sibímet. pro quo hebreí legunt. Accípiet ex vobís statiõem suam. ídest díscet ex vobís stare: sícut exponũt hebreí. & índe מַעֲמָד Maamad. ídest status. subsístentia. substantía. Ps.68. & non est substantía. ídest subsístentía. Pro quo beatus hieronymus transtulít. & non possum subsístere. Esa.22. Et de ministerio tuo deponã te. pro quo hebreí legunt. de statione tua. & índe עִמָּדִי Iímadí. ídest mecum. scílicet ín ẹo loco vbí ego sto. Deut.5. Tu vero hic sta mecum. Iob.23. Nolo multa fortitudíne contendat mecum. Et in eodem. Quando erat omnípotens mecum. Ps. 49. Et pulchrítudo agrí mecum est. Ponitur etíam pro míhi. Geñ. 29. Et hãc quoq; dabo tíbi pro opere quo seruítutus es mihí. Et in eodem.31. Et tamen non dimísit eum deus vt noceret mihí. Iob.29. Et petra fundebat mihí rívos olei. Et solum reperitur ín prima persona. & índe עַמּוּד Aamud. ídest columna. Exo.13. Per díem in columna nubís: & per noctem ín columna ígnis. Ps.98. In columna nubís loquebatur ad eos. Hiere.1. & in columnam ferream. Et ín plu. עַמּוּדִים Aamudím. Iudi.16. Vt tangã colũnas quibus oĩs ĩminet domus. Iob.26. Columne celí cõtremíscũt.

עָמַל aamal. laborare. fatigarí. ps.126. In vanum laborauerunt qui edificant eam. Prouer.16. anima laborãtis laborat sibí. Eccl's.1. De vniuerso labore suo quo laborat sub sole. Et in eodem. Cuí ego laboro & fraudo animam meã. Et in eodem.5. Quíd ergo prodest ei quod laborauit in ventum. Ione.4. In qua non laborasti. & índe עָמֵל aamel. ídest laborans seu laborator. Prouer.16. anima laborantis laborat sibí. & in plurali עֲמָלִים aamelím. & ponitur etiam pro fabrís. Iudi.5. Sinístram manũ mísit ad clauum: & dexteram ad fabrorum malleum. & índe עָמָל aamal. ídest labor fatigatio. Deut.26. Et respexit humilitatem nostram & laborem. Iob.5. Homo nascítur ad laborem. Ps.9. Sub lĩgua eíus labor & dolor. & in eodem. Vídes quoníam tu laborẽ & dolorem consíderas. ps.89. Amplíus eorum labor & dolor. Ps.104. Et labores populorum possederunt. ps.118. ví de humilitatem meam & laborem meum. Eccl's.10. Labor stultorum affligeт eos. Ponitur etíam pro dolore. vt Iob. 4. Seminant dolores & metũt eos. & in eodem.5. Et de humo non egredíetur dolor. Hebreí tamen dicunt q; etíam sí gnificat íniquitatem vel malicíam.

עָמַס aamas. onerare. onus ímponere. onus portare seu leuare. Geñ.44. Oneratísq; rursus asínis. Pro quo hebreí legunt. Et onerauit vnusquísq; asínum suum. Nec.13. Et onerãtes sup asínos. ps.67. psperũ iter faciet nobís deus salutariũ nr̃orũ. p quo btũs hiero. ín ps. iuxta he. ve. trãstulít. portabít nos deꝰ salutís nr̃e. Esa.46. quí portamíni a meo vtero. Zach.12. oẽs q leuabũt eũ. & alíqñ scríbitur cũ lr̃a sín loco s. mach. Nec.4. Edificãtiũ muros & onera portantiũ. & índe מַעֲמָסָה maamasa. í. onus: seu oneroſa vel ponderosa. vt in eo. ponam ierusalem lapidem oneris.

עָמַק Aamac. profũdare. profundũ esse. profũde agere. Ps. 90. Nimís profunde facte sunt cogitationes tue. Esa.8 Pete tibi signum a domíno deo tuo in p̃fundũ inferní. pro

Populi. עַמִּים
Populi. עַמְמִים
Populi. עַמְמָיָא עַמְמִין
Populi. עַם
obscurare. abscõdere. עָמַם
occultare. עַם
Populus עַם
Stare. עָמַד
Sustẽtare.
Statuere.
Subsístere.
Adesse.
Sustinere
Assístere.
Cõstituere Statuere.
Instaurare
Adiuuare
Dissoluere
Cessare עָמַד
Tribunal עֹמֶד
Statio.
Gradus.
Statio. עָמְדָה
Substãtia עַמְמָד
ministeriũ עַמְדִּי
Mecum.
columna. עַמּוּד
columne. עַמּוּדִים
Laborare. עָמַל
Laborans. עָמֵל
Fabri. עֲמָלִים
Labor. עָמָל
Dolor.
Onerare. עָמַס
Portare. leuare.
onus. מַעֲמָסָה
Profundũ esse. עָמַק

© Biblioteca Nacional de España

Profúdar profúdú eẽ quo hebrei legunt. profundare in infernum. & est sensus sicut in littera nostra. & in eo. 29. Ve qui profundi estis corde. Et in eo. 31. Sicut in profundū recesseratis filii israel. Osee. 9. Profunde peccauerunt: sicut in diebus gabaa. & inde

עָמק profúdus. profúditas עֹמֶק Aamoc. ideſt profundus seu profundum: vel profunditas. vt Leuit. 13. Ipsamꝫ speciem lepre humiliorē cute. i. profundiorem. Eccl's. 7. Et alta profunditas: quis inuestigabit eā. vbi ponitur etiam pro alta. iuxta illud iohānis. 4. &

עֲמֻקִּים עִמְקִי profunde. puteus altus est. ideſt profundus. & in plurali עֲמֻקִּים Aamuchim siue עִמְקֵי Iimche. Prouer. 20. Sicut aque profunde sic consilium in corde viri. Esa. 33. Populū alti sermonis. Pro quo hebrei legunt. populum profundorū labio seu sermone. Ezech. 3. Non enim ad populum profundi sermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum israel neꝫ ad populos multos profundi sermonis. Et in genere femininо.

עֲמוּקָה Profúda. עֲמֻקוֹת Profúda. עֲמִיקָתָא עֹמֶק Deorsum. profúditas aamuca. Ezech. 23. Calicem sororis tue bibes profundum & latum. Et in hebreo est generis femininі. Et in plu. femininо עֲמֻקוֹת Aamucoth. Iob. 12. Qui reuelat profunda de tenebris. & in lingua chaldaica dicitur עֲמִיקָתָא Amicatha. Dañ. 2. Ipse reuelat profūda. & inde עֹמֶק ómec. ideſt profunditas seu profundum. Prouer. 25. Celum sursum & terra deorsum. Pro quo hebrei legunt. Celum ad altitudinem & terra ad profūditatem. Et in plurali scribitur

עֲמֻקִּים Profúda. עֵמֶק Vallis. cum mem in principio & dicitur מֵעֲמִקִּים Maamachim. ps 129. De profundis clamaui ad te domine. & inde עֵמֶק ómec. ideſt vallis a profunditate dicta. Geñ. 14. In valle siluestri. Et in eodem. vallis autem siluestris habebat puteos multos. Ps. 83. Disposuit in valle lachrimarum. Esa. 17. Sicut querens spicas in valle Raphaim. & in plurali עֲמָקִים

עֲמָקִים Valles. aamachim. 3. Regum. 20. Deus montiū est deus eorum & nō deus vallium.

עָמַר Opprimere p̄ potentiam. In seruitutem redigere. עֹמֶר Gomor. manipulus עֲמָרִים Manipuli עֹמֶר Fenum. מְעַמֵּר manipulos colligens. עֲמַר Lana. עֲמִית ꝓximus. Coherens לְעֻמַּת Cum. Contra Aamar. Opprimere. scilicet per potentiam. in seruitutem redigere. venundare. scilicet in seruum vel ancillā. Deut. 21. Nec vendere poteris pecunia nec opprimere p̄ potētiā. & in eo. 24. & vendito eo accepit preciū. pro quo he.le. Et oppresserit eū: vel in seruitutem redegerit & vendiderit eū. Itē עֹמֶר ómer. genus mēsure capiēs decimā ptē ephi. ꝑ q̄ btūs hic. ipsū hebraicū posuit. s. gomor. siue manipulū. Exo. 16. Gomor per singula capita. & in eo. Et mēsi sunt ad mēsurā gomor. & i eo. Gomor aūt decima ps est ephi. Signat ēt māipulū. s. spicarū. Leuit. 23. Feretis manipulos spicarū primitias messis vre. Quod in hebreo legitur singl'r. s. manipulū. & in eo. In quo obtulistis manipulū primitiarū. Deut. 24. & oblitus manipulū reliquerīs. Iob. 24. Et esurientibus tulerūt spicas. pro quo he.le. & esurientibus tulerūt manipulum. s. spicarū. Et in plu. עֳמָרִים ooma rim. Ruth. 2. Etiā si vobiscū metere voluerit ne prohibeatis eā. pro quo he.le. Etiā si inter manipulos collegerit. Dicitur etiā עָמִיר Aamir. pro quo beatus hiero. transtulit fenum. Hiere. 9. Et quasi fenū post tergū metentis. Amos. 2. Plaustrum onustū feno. Zach. 12. Et sicut facē ignis in feno. & inde verbum siue participium מְעַמֵּר Meamer. ideſt manipulos faciens vel manipulos colligens. Ps. 28. Et sinum suū qui manipulos colligit. Item עָמַר Aamar. In lingua chaldaica significat lanam. Dañ. 7. Et capilli capitis ei⁹ ius quasi lana munda.

עָמִית ꝓximus. Coherens לְעֻמַּת Cum. Contra Aamith. socius seu proximus. Leuit. 6. Et negauerit ꝓximo suo depositū. Et in eo. 19. Cum vxore ꝓximi tui nō coibis. Zach. 13. Et sup virū coherētē mihi. i. proximū meū. Itē עִמִּי Vmath. cōtra. e regione. quomodo. & scribitur cū lamed in principio & dicitur לְעֻמַּת Leumath. Leuit. 13. Et caudā totā cū renibus. 1. Paralip. 26. Custodiā cōtra custodiam. Eccl's. 7. Sicut enim hāc sic & illā fecit deus. Pro quo he.le. Etiā hāc cōtra illam siue corā illa fecit deus. Ezech. 1. Et rote pariter eleuabantur. pro quo he.le. Et rote eleuabantur contra ea siue e regione eorum. Et in eo. Pariter eleuabantur & rote. signāt ēt quomodo. Eccl's. 5 quomodo venit sic reuertetur. & in predicto loco scribitur sine lamed in principio & preponitur ei dictio כְּ Col. pro quo he.le. totū ecōtra. vel totū e regione quod venit sic vadit. sed btūs hiero. trāstulit sensū. Ponitur ēt ꝑ subter. Exo. 25. Subter coronā erunt circuli aurei. i. contra coronā vel e regione eius in parte inferiorі.

עָנַן Aanan. obnubilare. seu nubiḇ obducere. augurari. hariolari. Geñ. 9. Cumꝫ obduxero nubibus celū. ꝑ quo he.le. Cūꝫ obnubilauero nube sup terrā. & inde עָנָן aanan i. nubes. vt in predicto loco. & in eo. Apparebit arcus meus in nubibus. Quod in hebreo legitur singulariter. s. i nube. Exo. 19. iam nūc veniā ad te in caligine nubis. Ezech. 1. nubes magna & ignis. Signāt ēt augurari vel hariolari. Deut. 18. Aut qui hariolos scisciteturr. 4. Reg. 21. Et hariolat⁹ ē & obseruauit auguria. Esa. 2. Et augures habuerunt vt philistiim. De quo vide supra in dictione עוֹן oon.

עָנָב Vua. עֲנָבִים Vue. עָנַן Delectari. Aanab. vua. Deut. 32. Et sanguinē vue biberēt meracissimū. & in plu. עֲנָבִים. Aanabim. Geñ. 40. post floreſ vuas matureſcere. Leuit. 25. & vuas primitiarū tuarum nō colliges. Osee. 9. Quasi vuas in deserto inueni israel.

עָנַג Deliciis affluere. luxuriosus עֲנוּגָה עֶנְגָּה Delicata. עֹנֶג Delicie Delicatus תַּעֲנוּג תַּעֲנוּגִים Delicie עָנַד circūdare. עָנָה reſpōdere. aanag. delectari. deliciari. vel deliciis affluere. Deut. 28 Propter mollicіem & tenerіtudinē. pro quo he.le. propter delicias & tenerіtudinē. ps. 36. & delectare i dño. & in eo. & delectabūtur in multitudine pacis. Esa. 55. & delectabitur in crassitudine aia vra. & in eo. 66. vt mulgeatis & delicіis affluatis ab oīmoda glia eius. & inde עָנֹג aanog. i. delicіosus. seu delicatus. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxurioſus. i. delicіosus & in ge.fe. עֲנֻגָּה aanuga siue מְעֻנָּה meunaga. Deut. 28. tenera & delicata que sup terrā ingredi nō valebat. Hiere. 6. Specioſe & delicate assimilaui filiā sion. & inde עֹנֶג óneg. i. delicіe. delectatio. voluptas. Esa. 13. Et sirenes in delubris voluptatis. & i eo. 58. Et vocaberis sabbatū delicatū. Scribitur ēt cū thau in principio & dicitur תַּעֲנוּג thaanug. Prouer. 19. nō decēt stultū delicіe. & in plu. תַּעֲנוּגוֹת Thaanugoth. siue תַּעֲנוּגִים Thaanugim. Eccl's. 2. & delicias filiorum hominū. Canti. 7. quā pulchra est & q̄ decora caris̄ima in delicіis.

עָנַד circūdare. עֲנָדָה coronam mihi. aanad. ligare. circūdare. Iob. 31. Et circūdem illū quasi coronam mihi. Prouer. 6. & circunda gutturi tuo.

עָנָה reſpōdere. ſtificari. humiliare. affligere. laborare. occupari. aana. reſpondere. exaudire. loqui. cantare. canere. teGeñ. 30. Reſpondebitꝫ mihi cras iustitia mea. & in eo. 41. absꝫ me deus reſpondebit prosperа pharaoni. Exo. 19. Reſponditꝫ omnis populus simul. & in eo. Et dñs reſpondebat ei. Iudi. 5. Hec socrui verba reſpondit. 1. Reg. 28. & nō reſpondit ei dñs. 3. Reg. 18. & nō erat vox nec qui reſpōderet. Iob. 4. Reſpondens autem eliphaz themanites dixit. Et i eo. 5. voca ergo si est qui tibi reſpondeat. Et in eo. 11. Nunquid qui multa loquitur nō audiet. ꝑ quo he.le. nunqd cui multa loqtur nō rñdebitur. vbi pōitur verbū passiuū. Et in eo. 20. spūs itelligētie mee rñdebit mihi. ps. 118. & rñdebo exprobrātib⁹ mihi verbū. Prouer. 26. ne rñdeas stulto iuxta stultitiā suā ne efficiaris ei similis: rñde stulto iuxta stultitiā suā ne sibi sapiēs esse videatur. Eccl's. 10. pecūie obediūt omnia. pro quo he.le. Et argentū siue pecunia reſpondet omnibus. idest coreſpondet omnibus. Et est sensus sicut in littera nostra. Esa. 30. Statim vt audierit reſpondebit tibi. Ezech. 14. Ego dñs reſpondebo ei. Ioel'. 2. & rñdit dñs. significat ēt exaudire. i. reſpōdere deprecāti. 3. Reg. 18. Baal.

© Biblioteca Nacional de España

Exaudire. exaudí nos. Et ín eo. Exaudí me dñe: exaudí me. ps. 4. cū ī uocarē exaudiuit me deus iustitie mee. Ps. 16. Ego clamaui qm̄ exaudisti me de⁹. Ps. 19. Exaudiet illū de celo sctō suo. Ps. 117. Et exaudiuit me ín latitudine dñs. Esa. 49. In tpe placito exaudiui te. Osec. 2. Exaudiā celos: & illi exaudient terram: & terra exaudiet triticū. í. corresp̄ōdebūt necessarís. & ín eo. Et hec exaudient iezrael. signat ēt loquí vel dícere: vbí nulla precessit ínterrogatío. Deut. 26. & loqueris in conspectu dñi dei tui. 1. Reg. 9. Cūq; aspexisset samuel saulem dñs dixit ei. Iob. 3. & locutus est. Esa. 14. vniuersí respondebunt & dicēt tibi. í. loquētur. Et híc modus loquēdí habetur ēt ín euāgelío vt ponatur respondere vbí nō precessit ínterrogatío. Mathei. 11. In illo tpe respondēs iesus dixit confiteor tibi pater dñe celi & terre. & inde מַעֲנֶה Mane. í. respōsum seu respōsio. Iob. 32. Eo quod nō iuenissēt responsionem. Prouer. 15. Responsio mollis frangit iram. Mich. 3. Quía non est responsum dei. Itē עֲנֵה Aana. í. cātare. canere. Exo. 15. Quibus precinebat dicens. Et ín eo. 32. Vocē cātātiū ego audio. Nu. 21. Ascēdat puteus cōcinebāt ei. 1. Reg. 21. Nōne huic cātabant per choros. & ín titulo ps 87. Vbí dr ín fínē pro maalath ad respōdēdū. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. victorí sup chorū ad precínendū. ps. 146. Preciníte dño ín confessione. Esa. 13. Et respondebunt vlule ín edibus eorum. pro quo he. le. & cātabunt vlule in edibus eorū. vnde sequítur. & sirenes ín delubris voluptatís. s. cātabūt. Et in eo. 27. Vinea merí cantabitur ei. Hiere. 25. Celeuma quasí calcātiū cōcinetur. Osee. 2. Et canet ibí iuxta dies iuuētutís sue. Sígnat ēt quēcūq; clamorē. Exo. 32. Non est clamor adhortantiū ad fugam: nec vociferatio cōpellentiū ad fugā. Significat ēt testificarí vel testimoníū dicere. Gen. 30. Respondebitq; mihi cras iustitia mea. Pro quo he. le. & testificabitur mihí iustitía mea in die crastina. Exo. 20. Non loquaris cōtra proximū tuū falsum testimoníū. í. ne testificeris. Deut. 19. Si steterit testis. mendax contra hominem accusans eū. í. testificans contra eum. & ín eo. Inuenerūt falsum testē dixisse cōtra frēm suū 1. Reg. 12. Loquimíní de me corā dño. ideſt testificamíní vl testimoníū dícite de me. Iob. 16. Aduersus faciem meā contradicēs mihí. pro quo he. le. In facie mea testificatur. s. contra me. Esa. 59. Et peccata nostra respondérunt nobís. Pro quo he. le. Testificata sunt cōtra nos. Hiere. 14. Si iniquitates nr̄e responderūt nobis. í. testificate sunt cōtra nos. Osee 5. & tr̄ídebit arrogātía ísrael ín facie eius. í. testificabitur. Abach. 2. Et lignū quod ínter iuncturas edificií est respondebit ei. Pro quo he. le. Testificabitur ei. Pōt ēt sígnare respondere: sicut est ín littera nostra: vt supra dictum est. Item עָנָה Iina. í. hūíliare vel affligere. síue opprímere. Gen. 16. Affligente ígitur eam sara fugam ínít. Et ín eo. Et humíliare sub manu eius. & ín eo. 31. Si afflíxeris filias meas. Et ín eo. 34. vi opprímens vírginē. Exo. 10. Vsq; quo nō vís subíící míhí. í. humilíarí. & ín eo. 22. Vídue & pupillo non nocebítís. ídest non affligetís. & ī eo. Si leseritis eos. Leuit. 23. omnís anima que afflícta nō fuerít. & ín eo. Et affligetis anímas vestras. Deut. 8. Et afflixit te penuría. Ruth. 1. quā dominus humíliauit. 3. Reg. 2. & sustinuísti laboremín ommbus ín quíbus laborauit pater meus. pro quo he. le. Afflíctus es ín oíbus quibus afflíctus est pater meus. & ín eo. 11. Et affligam semen dauíd super hoc. Ps. 34. Humíliabā ín ieiunío anímā meā. Ps. 54. Exaudiet deus & humíliabit íllos. Ps. 101. Respondit ei ín vía vírtutís sue. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Afflixit ín vía fortitudínem meā. ps. 115. Ego autē humíliatus sum nímís. ps. 118. Ante q̄ humíliarer ego deliquí. Potest etiā legí secūdū prímā sígnificationē sic. s. ante q̄ respondere síue ante q̄ exaudírem. Vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Ante quam audírē ego ígnoraui. Et ín eo. Bonum mihí quía humíliasti me. Prouer. 15. Mens iusti meditatur obedientiā. pro quo he. le. meditatur ad humíliādū. í. meditatur ad humíliandū semetipsum. Potest etiā legí sic. mens iusti meditatur ad respondendū. Esa. 25. Propaginem fortium marcescere faciet. pro quo he. le. Propaginē fortiū humíliabit. Et ín eo. 31. & a multítndine eorum non pauebit. pro quo he. le. Et a multitudine corū non humíliabítur. Et ín eodē. 45. Humíliabimus aías nostras. & ín eo. 53. oblatus ē quía ípse voluit. Pro quo he. le. oblatus est & ípse humíliatus est ídest humíliauit se. vnde Apostolus ad phílipēn. 2. cap̄. humíliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortē. Esa. 58. Et anímā afflíctā repleueris. Zach. 10. Affligētur quía non est eis pastus. & índe עֳנִי ónī: síue עֱנוּת Eenuth. í. afflictio. humílitas. paupertas. Geñ. 16. Eo quod audíerit dñs afflictionē tuā. Et ín eo. 41. Crescere me fecit deus in terra paupertatís mee. Exo. 3. Vidí afflictionē populí mei ín egypto. Deut. 16. Septē díebus comedes absq; fermēto afflictionís panē. Iob. 36. Eripiet de angustía sua pauperē. pro quo he. le. crípiet ab afflictiōe sua. vl̄ de depauptate sua pauperē Et ín eo. Hanc enī cepistí sequí post miseriā. í. post afflictionē vel paupertatē. Ps. 21. Et a cornibus vnicorniū humílitatem meā. & ín eo. Qm̄ nō spreuit nec despexit deprecationē pauperís. pro quo btūs hiero. ín psal. iuxta he. ve. trā stulit. modestiam pauperís. í. humílitatē pauperís. Ps. 131. Memento domíne dauíd & oís mansuetudínis eius. p quo btūs Hiero. trāstulit. & oís afflictionis eius. & índe עָנִי aaní. í. paup. humílis. egenus. afflictus. Exo. 22. Sí pecuniā mutuā dederis populo meo pauperí. Ps. 9. Dum superbit ímpius incenditur pauper. ps. 17. Qm̄ tu populū humílē saluū facies. ps. 69. Ego vero egenus & pauper. Ps. 87. pauper sum ego. Ezech. 16. Et manū egeno & pauperí nō porrígebat. Soph. 3. Et relinquā ín medío tuí populū pauperem & egenū. Zach. 9. Ipse pauper & ascendens super asínam. & ī plu. עֲנִיִּים Aaníím. Ps. 11. Propter miseriā ínopū & gemitū pauperū. Esa. 41. Egeni & pauperes querunt aquas. Et ín genere femínino עֲנִיָּה Anía. í. paupercula. Esa. 10. Paupcula anathoth. & ín eo. 51. Audí paupercula & ebría non a vino. & ín eo. 54. Paupercula paupertate conuulsa. & índe עֲנָוָה Aanaua. í. humílitas. māsuetudo. modestía. ps. 17. & dísciplína tua ípsa me docebit. pro quo btūs hiero. ín psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et mansuetudo tua multíplicabit me. Ps. 44. Propter veritatem & mansuetudínē & iustitiam. Prouer. 22. finis modestie timor dñí. & índe עָנָו Aanau. í. mitis. mansuetus. humílis. Nu. 12. Erat enim moysesvír mitíssimus sup oēs hoíes. & ín plu. עֲנָוִים Aanauím. ps. 21. Edent paupes & saturabūtur. pro q̄ btūs hiero. ī psal. iuxta he. ve. trāstulit. comedēt mites & saturabūtur. ps. 24. Diriget māsuetos in ídicío & docebit mites vías suas. Prouer. 16. Melius est humíliarí cū mítibus. & íde תַּעֲנִית Thaaníth ídest afflictio vel ieiunium. Esdre. 9. & in sacrifitio vespertíno surrexi de afflictione mea. Significat ēt p̄dicta dictío עָנָה Aana. laborare. vel occupari aut negociarí. Eccl's. 1. Hāc occupationē pessímā dedit deus filíís hoím vt occuparentur ín ea. & ín eo. 5. eo quod deus occupet deliciis cor íllius. & índe עִנְיָן Iníaη. í. labor. occupatio. negocium. cura. Eccl's. 1. Hanc occupationē pessímā dedit deus filíis hoím. & ín eo. 2. Cūcti dies eius doloribus & erumnís pleni sunt. Pro quo he. le. Quía cuncti dies eius doloroſi: & íra seu índignatío negociū eius seu occupatio eius. & ín eo. Peccatorí autem dedit afflictionem & curam superfluam. vbí p eo

Loqui. Dicere. מַעֲנֶה responsum responsio. עֲנָה Canere. Cantare. Concinere clamor. Vociferatio. Testificari עָנָה Affligere. Hūíliare. opprimere Subiicere Nocere. Affligere. עָנִי עֳנוּת Afflictio. Paupertas Miseria. Hūílitas. עָנִי Pauper. Humilis. Egenus. עֲנִיִּים Pauperes egeni. עֲנִיָּה paupercula. עֲנָוָה māsuetudo Modestia. עָנָו mitissimus עֲנָוִים Mites. mansueti. תַּעֲנִית afflictio. עָנָה Occupare עִנְיָן occupatio. afflictio cura.

© Biblioteca Nacional de España

quod in littera nostra est afflictionē & curā superfluā in hebreo est vna sola dictio.s. עִנְיָן Inian.& in eodē.5.Vidi afflictionē quā dedit deus filiis hominū vt distendantur in ea. Pro quo hebrei legūt. Vidi occupationē seu negociū quod dedit deꝰ filiis hoim vt occupētur vel negocientur in ea.vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatū.& in eo.5. Multas curas sequūtur sōnia.vbi ponitur p curis.& in eo.8. Et itelligerem afflictionē que versatur in terra. Itē מַעֲנָה Maane.i. Iugerū.s. agri:quod par boū i die potest arare.aut sulcus.s. qui fit cū aratro.1.Reg.14. In media parte iugeris quā par boū in die arare consueuit. ps.128. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores:prolōgauerūt iniquitatē suam.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Supra dorsum meū arauerunt arantes:prolongauerunt sulcum suū. Item לְמַעַן Lemaan.i.propterea:ꝓpter quod.vt.ideo.idcirco.Iob.18. Nunquid propter te derelinquetur terra. ps.50. Vt iustificeris in sermonibus tuis.Prouer.16. Vniuersa propter semetipm operatꝰ est dñs. Vide etiam de hoc supra in dictione מַעַן Maan.

Iugerū. Sulcus. לְמַעַן Propter. Et.

עָנָף Aanaph.ramus.propago.frōdes. Leuit.23. Et ramos ligni densarū frondiū. ps.79. Et arbusta eius cedros dei.Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Et rami illius cedri dei. Ezech.17. Vt faciat frondes & portet fructū. Et in eodē.19. Fructus eius & frōdes eius creuerūt ex aquis.& in eodem.36. vos autem montes israel ramos vestros germinetis.Malach.4. Que non relinquet eis radicem & germē. Pro quo hebrei legunt. Radicem & ramum.

Ramus. arbusta. Frondes. Germen.

עָנַק Aanac. onerare. circūligare.s.collo. Deut.15. Dabis viaticū. Pro quo hebrei legūt. Onerans onerabis eū s.muneribꝰ& viatico:vt portet secū. ps.72. Ideo tenuit eos superbia.i.circūligauit eos superbia. Et inde עֲנָק Aanac.i. torques seu monile quod collo circunligatur. Canti.4. Et in vno crine colli tui. Pro quo hebrei legunt in vno torque vel in vno monili colli tui. Et in plurali עֲנָקִים Aanacim. Prouer.1. Et torques collo tuo. Reperitur etiam עֲנָקוֹת Aanacoth :secundū terminationē femininorū .Iudi.8. Et preter torques aureos circū colla camelorum. Est etiā עֲנָק Aanac nomen ꝓprium viri magne stature.Nu.13. Vbi erāt achiman & sisai & tholmai filii enac.Et in eodem. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enac de genere giganteo.

Onerare. circūligare. עָנַק Torques. עֲנָקִים עֲנָקוֹת Torques. עֲנָק Enac. Gigas.

עָנַשׁ Aanas.mulctare.cōdēnare.dānare. Exo.21.Subiacebit dāno quantum maritus mulieris expetierit. Pro quo hebrei legunt. Et mulctabunt eū siue condēnabūt eum quātum maritus mulieris expetierit.Deut.22.Condēnātes insuper centum siclis argenti.2.Paralipo.36. Et condēnauit terram centum talentis.Prouer.17. Non est bonum dānum inferre iusto.i.non est bonū condēnare vel dānare iustum:siue iusto. nā in hebreo est datiui casus. & in eodē.22. Innocens ptrāsiit & afflictus est dāno.i.dānatus est. Amos 2.Vinum dānatorū bibebant.Et inde עֹנֶשׁ Oones.i.dānū seu mulcta.4.Reg.23.Et iposuit mulctā terre centū talēta.

Mulctare. condēnar. Damnū in ferre. עֹנֶשׁ Mulcta.

עָסַס Aasas.calcare. conculcare. comprimere. Et scribitur cum simplici sāmach. vt Malach.4. Et calcabitis impios.Et inde עֲסִיס Aasis.i.mustum seu succus dulcis:eo qꝺ fit cōculcatione vel compressione.Canti.8.Et mustum malorum granatorum meorū.Esa.29. Et quasi musto sanguine suo inebriabūtur.Ioel.1.Qui bibitis vinū in dulcedine. & in eodem.3. Stillabunt montes dulcedinem.

Calcare. עֲסִיס Mustum. Dulcedo

עָפָא Oopha.Ramus.seu frōdes.& solum inuenitur in numero plurali.s. עֲפָאִים Oophaim.ps.103.De medio petrarum dabunt uoces.Pro quo hebrei legunt. De medio ramorum vel frondium dabunt voces. Vnde beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit. De medio nemorum dabunt voces. Et aliquādo scribitur sine aleph. Dañ.4. Folia eius pulcherrima.

עֲפָאִים Rami. Nemora. Folia.

עָפַל Aaphal.contenebrari.incredulum esse. Nu.14. At illi cōtenebrati ascenderunt in verticem montis. Abach. 2. Ecce qui incredulus est non erit recta anima eiꝰ in semet ipso. Hebrei tamen dicunt q significat repugnantiam vel contumaciam. Alii vero dicunt q significat elationem vel superbiam.Et inde עֹפֶל Oophel.i.tenebrosum.Esa.32. Tenebre & palpatio facte sunt super spelūcas. Hebrei vero dicunt q significat turrem vel fortaliciū. Vnde beatus hiero. in suis explanationibus super predicto loco sic ait.lxx.pro tenebris & palpatione que facte sunt super spelūcas in sempiternum:transtulerunt.Et erunt ille spelunce vsq in eternum.Quod in hebreo dicitur עֹפֶל Oophel:& בָּחֹן Baan quas hebrei duas turres in ierusalem fuisse arbitrātur excelsas atq firmissimas:q̄ his appellantur nominibus. Quarū prior interptatur tenebre siue nubilū: qꝺ vsq ad nubes erigeret caput:altera ꝓbamētū & firmitas.siue vt symmachus vertit inquisitio:eo quod in contēplando culmine eius oculi fallerētur. Hec hieronymus.Mich.4. Et tu turris gregis nebulosa.Ponitur etiam pro vespera.4.Reg.5.Cūq venisset iam vesperi. Est etiam עֹפֶל Oophel.nomē propriū turris vel arcis.2.Paralipo.27.Et in muro ophel multa cōstruxit.& in eodē.33. Vsq ad ophel exaltauit illum. Nee.3. Nathinei autem habitabant in ophel. Ponitur etiam pro templo: eo quod erat altum & eminens ad instat turris & arcis. vt in eodem . A turre magna & eminenti vsq ad murum templi.Item עַפֹּל Aapol.infirmitas anus:quam ficum vocāt.& solū inuenitur in numero plurali.s. עַפֹּלִים Aapolim. quam infirmitatem translatio nostra circūloquendo exprimit.Deut.28.Percutiat te dñs vlcere egypti & partem corporis per quā stercora digeruntur.i.Reg.5. Et percussit in secretiori parte natium.

Contenebrari. Tenebre Nebulosa. Vesper. עֹפֶל Ophel. Templus. עֹפֶל Ficus infirmitas. עַפֹּלִים Ficus.

עַפְעַף Aaphaph.palpebra.& solū inuenitur in numero plurali.ps.131. Et palpebris meis dormitationē. De quo vide supra in dictione עַיִן Ooph.

עָפָר Aaphar.Puluis.terra. Geñ.2. Formauit igitur dominus deus hominē de limo terre.Pro quo hebrei legūt Formauit igitur dñs deus hominē pulverem de terra. & in eodem .3. Quia puluis es & in puluerē reuerteris . Nu.23. Quis dinumerare possit puluerem Iacob.Deut.9.Oīmino sq in puluerē redigēs. Iob.28. Fer:ū de terra tollitur. Ponitur etiā pro cinere.Nu.19.Tolletisq de cineribꝰ cobustionis atq peccati.Reperitur etiā in plurali עֲפָרוֹת Aaphroth. Iob.28.Et glebe illius aurū.vbi ponitur p glebis. Prouer. 8.Et cardines orbis terrarū.Et inde verbū עָפַר Iiphar.qꝺ significat puluerizare.i.puluerē vel terrā spargere.2.Reg. 16.Terrāq spargens.Pro quo hebrei legunt. Et puluerizabat puluere.Et inde עָפְרָת Oophereth.i.plubū:eo quod habet plurimā partē terrestris elemēti. Exo.15. Submersi sūt quasi plūbum in aquis vehemētibus.Iob.29. Stillo ferreo & plūbi lamina.Hiere.6.Consumptū est plūbum.Zach.5. Et ecce talentū plumbi portabatur. Itē עֹפֶר Oopher.i. hinulus.Canti.6.Similis est dilectus meꝰ capree hinuloq ceruorū.Et in plurali עֲפָרִים Oopharim.vt in eodem.4. Duo vbera tua sicut duo hinuli.

Palpebra עַפְעַף Limus. עָפָר Puluis. Terra Linis . עֲפָרוֹת Glebe. Terre. עָפַר Terrā spargere עָפְרָת Plūbum. עֹפֶר Hinulus. עֲפָרִים Hinuli.

עֵץ Ees.lignum.arbor.Geñ.1. & lignum pomiferū faciens fructum iuxta genus suum.& in eodē.18. Et requiescite sub arbore.Leuit.23.Fructꝰ arboris pulcherrime. Deut. 28. Omēs arbores tuas & fruges terre tue rubigo cōsumet Scribitur etiā cum he in fine.Hiere.5. Cedite lignum eius. Pro quo hebrei legūt.Cedite lignum.i.ligna. Vbi secundū hebreos he vltimū nō denotat ꝓnomē tertie persone:quia

Lignum. arbor.

© Biblioteca Nacional de España

scribitur sine puncto mapic. Osee. 4. Populus meus in li-
עֵצִים Ligna. gno suo interrogat. Et in plurali עֲצִים Eesim. Gen. 22. Cū-
q concidisset ligna in holocaustum. & in eodē. Ecce inquit
ignis & ligna. Ios. 9. Ligna cedant aquasq comportēt. ps.
עֵץ 103. Saturabuntur ligna campi. Significat etiam עֵץ Ees ma
manubriū. Hastile. nubriū securis: siue hastile lācee. Deut. 19. Ferrūq lapsum
de manubrio amicū eius percusserit. 1. Reg. 17. Hastile au
tem lancee eius erat quasi liciatorium texentium.

עָצַב contristari. עָצַב Aasab. contristare. mestum esse. dolere. ad iracundiam prouocare. affligere. laborare. Gen. 6. Et tactus dolore cordis. Pro quo hebrei legunt. Et contristatus est in corde suo. Et loquitur de deo more humano. & in eodem. 34. Ira ti sūt valde. Pro quo hebrei legūt. Cōtristari sunt viri & ira ti sunt valde. & in eodem. 45. Nolite pauere. Pro quo he-
Dolere. brei legunt. Et nunc nolite contristari. & in eodem. Contri stat⁹ est enim super dauid. z. Reg. 19. Dolet rex super filio suo. 3. Reg. 1. Nec corripuit eum pater suus. i. nec cōtristauit 1. Paralipo. 4. & feceris me a malitia nō opp rimi. Pro quo
mestū esse. hebrei legunt. non contristari. Esa. 54. Merentem spū vo-
cauit te dñs. si gnat etiā affligere. ps. 55. Tota die verba mea execrabātur. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trā-
Affligere. stulit. Tota die sermonibus me affligebant. Eccl's. 10. Qui transfert lapides affligetur in eis. Esa. 63. Ipsi autem ad ira-
cundiam prouocauerunt & afflixerūt spūm sancti eius. Signi
Facere ficat etiam laborare vel facere. Iob. 10. Manus tue fecerunt
עָשָׂה me & plasmauerūt me. Et inde עָצֵב Ees eb. siue עֹצֶב Oosch.
עֹצֶב i. dolor. afflictio. tristitia. labor. Gen. 3. In dolore paries fili-
Dolor. os. 1. Paralipo. 4. Quia peperi eū i dolore. Prouer. 10. Nec
Afflictio. sociabitur cū eo afflictio. & in eodem. 15. Et sermo durus su
scitat furorē. Pro quo hebrei legunt. Et sermo tristis aut ser
mo afflictionis vel doloris suscitat furorem. Esa. 14. Cū re-
Labor. quiem dederit tibi dñs de labore tuo. Scribitur etiā cū thau
in principio & dicitur עַצָּבֶת Aasabeth. vt in eodem. 10. Qui
עַצָּבֶת Dolor Meror ānuit oculo dabit dolorē. & in eodē. 15. Et in merore animi
deiicitur spūs. Scribitur etiā quādoq cū mē in principio &
מַעֲצֵבָה Dolor. he in fine & dicitur מַעֲצֵבָה Maaseba. Esa. 50. In doloribus
עֲצֵבוֹת Dolor. dormietis. Quod i hebreo legitur singulariter. s. in dolore
opera. vel in tristitia aut in afflictiōe dormietis. Et i plurali עֲצֵבוֹת
Dolores. cōtritiōes. Aaseboth. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. Pro quo he. le.
Verebar omnes labores vel dolores meos. ps. 146. Et alligat
contritiones eorū. ideſt dolores eorum. Et aliquādo scribi
עֲצַבּוֹן Dolores Labores tur cū nū in fine & dicitur עֲצַבּוֹן Iisabon. Gen. 3. Multipli-
cabo erūnas tuas. p quo hebrei legūt. Labores vel dolores
tuos. & in eodem. In laboribus comedes ex ea. & in eodem.
5. Iste cōsolabitur nos ab operibus nostris & laboribus ma
עֹצֶב Labores nuū nostrarū. Significat etiā עֹצֶב Ees eb. subſtātiā vel pecu-
niā labore acquisitā. Prouer. 5. Et labores tui sint in domo
aliena. i. subſtātia tua. Esa. 58. Et omnes debitores vestros
Pecunie. repetitis. Pro quo hebrei legunt. Et omnes pecunias vras
עֹצֶב vas fictile. siue subſtantiā vestram repetitis. Ponitur etiam עֹצֶב Ees eb
pro vase fictili. Hiere. 22. Nunquid vas fictile atq contritū
Iniquitas iste ieconias. Significat etiā idolum vel simulachrū. ps. 138.
Idolum. Et vide si via iniquitatis in me est. Pro quo beatus hiero. in
psal. iuxta he. ve. transtulit. Et vide si via idoli in me est. Esa.
48. Ne forte diceres idola mea fecerunt hec. Quod in he-
עֲצֻבוֹת עֲצַבִּים Idola breo legitur singulariter. s. idolū meū fecit hec. Et in plura-
li עֲצֻבוֹת Aaseboth. siue עֲצַבִּים Asabim. ps. 15. Multiplicate
sunt infirmitates eorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iux-
ta he. ve. transtulit. Multiplicabuntur idola eorum. Potest
etiam legi multiplicabuntur dolores vel infirmitates corū.
sculptilia simulachra ps. 105. Quas sacrificauerunt sculptilibus chanaam. ps. 113.
Simulachra gentium argentum & aurum. Osee. 4. Partí-
ceps idolorum ephraim. Et inde verbum tertie coniugatio
nis: quod significat idolatrare siue idola colere. Hiere. 44.
faciemus ei placentas ad colendum eam.

Colere idola עָצַד Aasad. ascia instrumētum fabri. Et scribitur cum mē
עֵצֶד in principio & dicitur מֵעָצֵד Maasad. Hiere. 10. Opus
Ascia manuū artificis in ascia. In alio vero loco btūs hieronymus
Lima transtulit. limā. Esa. 44. Faber ferrarius lima operatus est.
עָצָה Aasa. Claudere. s. oculos. Prouer. 16. qui attonitis ocu
Claudere lis cogitat praua. Pro quo hebrei legunt. Qui claudit
עָצָה oculos suos ad cogitandū praua. Item עָצָה Aase. i. spina dor
si. Leuit. 13. Et caudam totam cum renibus. Pro quo hebrei
legunt. Et caudam totam iuxta spinam diuidat eam. Et est
idem sensus cum littera nostra.

Spina עָצַל Aasel. piger. Prouer. 16. vade ad formicam o piger. &
Piger in eo. 16. Sic piger his qui miserūt eū. Et inde עָצְלָה
עָצְלָה Eesla. siue עַצְלוּת Aasluth. i. pigredo siue pigritia. Prouer.
עַצְלוּת 19. Pigredo īmittit soporem. & in eodem. 31. Et panē ocio-
Pigredo. sa non comedit. Pro quo hebrei legunt. Et panem pigritie
Pigritia seu ociositatis nō comedit. Et ī plurali עַצְלֵתַיִם Aasalthaim
עַצְלֵתַיִם Pigritie Eccl's. 10. In pigritiis humiliabitur cōtignatio. Et inde ver
bum pigritare seu pigrum esse. Iudi. 18. Nolite cessare: ea-
Pigritare mus & possideamus terram. i. nolite pigritare. siue nolite
ociosi esse.

עָצַם Aasam. fortificare. roborare. preualere. superare. po-
Potētior esse Roborare tentiorem esse. Multiplicari. claudere. s. oculos. Gen.
26. Quoniā potētior nobis factus es valde. Exo. 1. Ac robo
rati nimis impleuerunt terram. ps. 37. Inimici autē mei vi
uunt & cōfirmati sūt. Pro quo btūs hiero ī. psal. iuxta he. ve.
transtulit. Inimici autē mei viuētes cōfortati sunt. ps. 104.
Et firmauit eū super inimicos eius. i. cōfortauit eum. Dan.
Firmare 11. Et superabit in modico populo. Significat etiā multipli
care. Hiere. 15. Multiplicate sunt mihi vidue eius super are-
nam maris. & in eodē. 30. Dura facta sunt peccata tua. Pro
quo hebrei legunt. Multiplicata seu cōfortata sunt peccata
multiplicat עָצוּם tua. Et inde עָצוּם Aasum. i. fortis. robustus. multiplicatus.
Fortis Exo. 1. Ecce populus israel mult⁹ & fortior nobis est. Nu. 32.
Multum Et erat illis ī iumētis infinita substātia. Pro quo he. le. Mul
ta nimis. & in plurali עֲצוּמִים Aasumim. ps. 9. Et cadet cum
עֲצוּמִים dñatus fuerit pauperum. Pro quo beat⁹ hiero. in psal. iuxta
he. ve. transtulit. Et irruet viribus suis valēter. Potest etiam
vires Fortes legi. Et irruet siue cadet fortib⁹ suis vl robustis suis. Prouer.
Fortissimi Potentes 7. Et fortissimi quiq interfecti sunt ab ea. & in eodē. 18. Et
inter potentes quoq diiudicat. Amos. 5. Et fortia peccata
vestra. Zach. 8. Et venient populi multi & gentes robuste.
Robuste עֹצֶם Et inde עֹצֶם Oosem. i. fortitudo. robur. Deut. 8. Fortitudo
Fortitudo mea & robur man⁹ mee. Iob. 21. Iste moritur robustus. Pro
quo hebrei legūt. Iste moritur in fortitudine vel in robore.
Scribitur etiam cū he vel thau in fine. Esa. 40. Fortitudinē
Robur Forte & roborē multiplicat. & ī eodē. 41. Afferte si quid forte ha
betis dicit rex iacob.. Vbi illud forte nō est aduerbium dubi
tandi: sed est nomen adiectiuū quasi diceret. Afferte si quid
validū & forte habetis ad satisfaciēdū pro vobis. & in eodē.
Duritia 47. Propter duritiam incantatorū tuorū vehementer. Pro
quo hebrei legunt. Propter fortitudinem vel multitudinē
incantatorum tuorum seu incantationū tuarum. Nau. 3. In
ethiopia fortitudo eius. Scribitur etiā cū thau in principio
תַּעֲצוּמָה Fortitudo & dicitur תַּעֲצוּמָה Thaasuma. i. fortitudo. cui⁹ plurale habe-
tur. ps. 67. Vbi dicitur ipse dabit virtutē & fortitudinē ple
bi sue. Pro quo he. le. Ipse dabit virtutē & fortitudines ple
עָצֶם bi sue. Et inde עָצֶם Eesem. i. os ab osse: eo quod est durū &
Os forte. Gen. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis. & in eodem. 29.
Os meū es & caro mea. 2. Reg. 5. Os tuū & caro tua sumus
ps. 101. Ahdesit os meū carni mee. ps. 138. Nō est occultatū
os meū a te. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Non

© Biblioteca Nacional de España

עֶצֶם Substãtia עַצְמוֹת Ossa

est occultata substantia mea a te. Nam apud hebreos עֶצֶם Eesem dicitur substantia. Et in plurali עַצְמוֹת Aasamoth. secundum terminationem pluralē femininorū. Exo.13. Tulit quoq; moyses ossa ioseph secum. p̄s.21. Dinumerauerūt omnia ossa mea. Esa.66. Et ossa vestra quasi herba germinabunt. Ezech.37. Qui erat plenus ossibus. Reperitur etiā עַצְמִים Aasamim. in gñe masculino. Geñ.2. Hoc nūcos ex ossibus meis. Eccl's.11. Et qua ratione compingantur ossa in ventre pregnantis. Et inde verbum עָצַם Iisem. i. exossare. Hiere.50. Iste nouissimus exossauit eum nabuchodonosor rex babylonis. Ponitur etiā עֶצֶם Eesem pro ebore: quod est os elephātis. Threñ.4. Rubicūdiores ebore ātiquo. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat totū hominem seu totum corpus hominis. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Rubescūt corpore magis quā gēme. s. rubicūde. Itē עֶצֶם Eesem. i. idem. ipsemet. Geñ.7. In articulo diei illi? in greissus est noe. i. in eodem die. siue in ipsomet die. & in eodem.17. In ipsa die sicut p̄ceperat ei deus. & in eodē. Eadē die circuncisus est abraam. Exo.24. Et quasi celum cū sere num est. Pro quo hebrei legunt. Et quasi ipsummet celū. siue quasi substātia celi. Item עָצַם Iisem. i. claudere. s. oculos. Esa.29. Claudit oculos vestros. & in eodē.33. & claudit oculos suos ne videat malum.

Ossa עֶצֶם Exossare. עָצַם Ebur

Idem. Ipsa Eadem. עֶצֶם

Claudere.

עָצַר Aasar. detinere. retinere. cōtinere. prohibere. cessare. claudere. concludere. obsidere. dñari. Nu.16. Et plaga cessauit. i. retenta est. Et in eodem. Postq̄ quieuit interitus. i. postq̄ retenta est plaga. Iudi.13. Obsecro te vt aquiescas p̄cibus meis. Pro quo hebrei legunt. Detineamus obsecro te. i. detinearis vt prandeas. & in eodem. Si me cogis nō comedam panes tuos. i. si me detines. 1. Reg.21. Et quidē si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudius tertio 4. Reg.4. Nec mihi moram facias in eundo: & hoc age qd̄ precipio tibi. Pro quo hebrei legūt. Nec detinearis mihi vt ascēdam. s. super asinū. nisi dixero tibi. & in eo.18. Ne occupet te pluuia. i. ne detieat te. 2. Paralip.15. Necvaluit vltra resistere hieroboam. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuit virtutem aut vires hieroboā. & in eodem.20. Nec potuerūt ire in tharsis. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuerūt virtutem eundi in tharsis. Iob.12. Si continuerit aquas: omnia siccabuntur. & in eodem.29. Principes cessabant loqui. Ps.105. Et cessauit quassatio. Dañ.10. Et nihil in me remāsit virtū. Pro quo hebrei legunt. Et non retinui virtutē vel vires. Significat etiam claudere. vel obsidere. Geñ.16. Ecce cōclusit me dñs ne parerem. Hebrei tamē legunt p̄hibuit me. Et in eodem.20. Cōcluserat enim dñs omnē vuluā domus abimelech. Deut.11. Iratusq̄ dñs claudat celum. 1. Reg.21. Erat autem vir quidā de seruis saul in die illā intus in tabernaculo dñi. i. clausus in tabernaculo dñi. 3. Reg.8. Si clausum fuerit celum. 4. Reg.17. Obsedit eum & vinctū misit in carcerē. Et inde עָצוּר Aasur. i. clausus siue retētus. Deut.32. Et clausi quoq; defecerūt. De quo vide supra in dictiōe עָזַר Aazar. Hiere.20. Quasi ignis stuans claususq̄ in ossibus meis. Et in eodem.39. Cum clausus esset in vestibulo carceris. Et inde עֵצֶר Oōser. i. retentio. siue clausura. Prouer.30. Os vulue. i. clausura matricis. Ponitur etiam pro angustia. Esa.53. De angustia & de iudicio sublat? est. & inde מָעצוֹר Maasor. i. detentio siue p̄hibitio. 1. Reg.14. Quia non est dño difficile saluare vel in multis vel in paucis. Pro quo hebrei legunt. Quia non est dño detētio seu prohibitio vt saluet vel in multis vel in paucis. Prouer.25. Qui nō potest in loquēdo cohibere spūm suum. Pro quo hebrei legunt. Cui nō est prohibitio spūi eius. Et est sensus sicut in littera nostra. Et inde עֲצָרָה Aasara. siue עֲצֶרֶת Aaseret. i. cetus siue collectio

Cessare Quiescere Retinere detinere

Continere morā facere

Cessare

Cōcludere

Claudere.

Obsidere עָצוּר Clausus.

עֵצֶר clausura. Angustia. מָעצוֹר difficile

detētio.

cohibere

vel concursus populi in vnū locum. Leuit.23. Est enim cetus atq̄ collectio. Esa.1. Iniqui sūt cetus vi. Hiere.9. Quia oēs adulteri sunt & cetus preuaricatorū. Ioel.1. vocate cetum. Item עָצַר Aasar. Dñari. preualere. 1. Reg.9. Iste dñabitur populo meo. 2. Paralipo.14. Non preualeat contra te homo. Et inde עֹצֶר Eeser. i. dñium siue regnū. Beat? hieronymus trāstulit opes. Iudi.18. Magnarūq̄ opum. p quo hebrei legunt. possidens regnum vel dominium.

Cetus. Collectio

עָצַר dñari. Preualer. עֹצֶר opes Dominiū

עָקַב Aacab. supplantare. inuestigare. Geñ.27. Et supplantauit me en altera vice. Hiere.9. Omnis frater supplātans supplantauit. Osee.6. Supplantata sanguine. Et in eo.12. In vtero supplantauit fratrē suū. i. plantam pedis eius tenuit. Ponitur etiam pro inuestigare. Iob.37. Et non inuestigabitur cum audita fuerit vox eius. Et inde עֲקֵב Aacheb. siue עֵקֶב Eecheb. i. calcaneus. plāta. s. pedis. aut vestigiū: seu retributio. Geñ.3. Tu insidiaberis calcaneo eius. & in eodē.25. Plantam fratris tenebat manu. Iob.18. Tenebitur planta illius laqueo. Ps.40. Magnificauit super me supplantionem. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Leuauit contra me plantam. p̄s.48. Iniquitas calcanei mei circundabit me. p̄s.69. Auertantur statim erubescentes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Reuertantur ad vestigiū confusionis sue. p̄s.118. Et exquirā eam semp. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et custodiam eam per vestigiū. Et in plurali declinatur tam masculine q̄m femininē. masculine. Canti.1. Abi post vestigia gregū tuorum. femininē. vt p̄s.76. Et vestigia tua non cognoscentur. p̄s.88. Quod exprobrauerūt cōmutationem xp̄i tui. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui exprobrauerunt vestigia xp̄i tui. Significat etiam posteriorē seu extremā partē vel finē alicui? rei: sicut planta est extrema pars corporis. vt Geñ.49. Et ipe accingetur retrorsum. i. accingetur posterior. Ios.8. Ita vt nouissimi multitudinis occidentalē plagam vrbis attingerent. p̄s.39. Ferant cōfestim confusionē suā. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Pereant post confusionē suam. Prouer.22. finis modestie timor dñi. Et quia retributio datur post laborē: ideo ponitur etiā pro retributione vel mercede laboris. Deut.7. Si postq̄ audieris hec iudicia. p quo he. le. Et erit merces seu retributio si audieritis iudicia hec p̄s.18. In custodiēdis illis retributio multa. p̄s.118. Inclina ui cor meū ad faciendas iustificationes tuas in eternū. pter retributionē. & beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Inclinaui cor meū vt facerem iustitias tuas propter eternā retributionem. Potest etiam legi sic. Ad eternum vestigiū: siue ad seculi finē. i. vsq̄ ad seculi finē. Significat etiā pter pterea. eo quod. Geñ.26. Eo qd̄ obedierit abraā voci mee Nu.14. Seruū meū caleb qui plenus alio spū. p quo he. le. & seru? me? caleb eo q̄ fuit ali? spūs cū eo. Itē עָקֹב Aacob. i. prauus seu iniquus. Esa.40. Et erunt praua in directa. Hiere.17. Prauū est cor hois & inscrutabile. & inde עִקְבָּה ocba. i. insidie seu insidiose. 4. Reg.10. porro iehu faciebat hoc insidiose. Et secundū hoc significatū. Osee.6. Ybi nos hēmus supplātata sanguīe: pōt ēt legi. isidiatrix sanguini.

עָקַב Vestigiū. Calcaneus Planta

Vestigia

Retrorsum Posterior Nouissimi

Post. Finis.

retributio.

eo q̄.

עָקֹב Prauus. עִקְבָּה Insidie

עָקַר Alligare. עֲקֶר camera עָקֹר maculosus

עָקַר Aacad. ligare. alligare. vincire. Geñ.22. cūq̄ alligasset Isaac filiū suū. & ide עֲקֵד eecheb. i. camera. seu loc? vbi pastores solent oues ligare vt tōdeātur. 4. Reg.10. Cūq̄ venisset ad cameram pastorum. Et inde עָקֹד Aacod. i. animal maculosū qd̄ habet maculas diuersi coloris circūligatas corpori seu pedibus. Geñ.30. Maculosa & varia & diuerso colore respersa. Et in eodem.31. Alba queq̄ accipes p̄ mercede: omnes greges alba peperertnt. p quo hebrei legūt. Maculosa seu varia. i. habentia maculas albas. & in eodem. Varios & maculosos ac diuersorum colorum.

© Biblioteca Nacional de España

עַכֶּה Aache.antemurale.siue paru⁹ murus: qui tecto ante ponitur:ne quis inde cadat.& scribitur cum mē in prīcipio & dicitur מַעֲקֶה Maache. Deut.22. Cum edificaueris domū nouam:facies murum tecti per circuitum. Et solū in uenitur in predicto loco.

Murus.

עָכַל Aacal.peruertere.cuius participium passiuū secunde coniugationis.ſ. מְעוּכָל Meucal habetur. Abach.i.vbi dicitur ꝓpterea egredietur iudicium peruersum. Et inde עַקַלָתוֹן Aacalathō.i.peruersus siue tortuosus. Esa.27. Et super leuiathā serpentem tortuosum. Et inde עֲקַלְקַלָּה Aacalcala.cū duplici coph & cū duplici lamed.i.puersum:prauū deuiū. Et solum inuenitur in numero plurali.ſ. עֲקַלְקַלּוֹת Aacalcaloth. Iudi.5. Ambulauerunt per calles deuios.ps. 124. Declinantes autem in obligationes. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Qui autem declinātad prauitates suas.

Peruersū
עַקַלָתוֹן
Tortuosus
עֲקַלְקַלּוֹת
Deuia.
prauitates

עָקַר aacar.euellere.erradicare.suffodere.subneruare Geñ. 49. Et in voluntate sua suffoderunt murū. Potest etiā legi. Et in voluntate sua subneruauerūt bouem. & secundū aliquos hebreos dicitur de ioseph qui dictus est bos. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius. Eccl's.3. Tēpus plantandi & tēpus euellendi. Soph. 2. Et acharon erradicabitur. Significat etiam subneruare. Ioſ.11. Equos eorū subneruabis.& in eodem. Equos eorum subneruabit.i.Patalipo.18. Subneruauit omnes equos curruum. Et inde עָקָר Aacar.i.sterilis. Deut. 7. Non erit apud te sterilis vtriusq; sexus. Et in genere femininо עֲקָרָה Aacara. vt in predicto loco.& Geñ.11. Erat autē sarai sterilis. Exo.23. Nō erit in fecunda nec sterilis in terra tua.ps.112. Qui habitare facit sterilem in domo. Esa.54. Lauda sterilis que non paris. Item עֵקֶר Eécher.i.radix.aut stirps.seu trūcus. Leuit.25. Et attenuatus frater tu⁹ vēdiderit se ei:aut cuiq; de stirpe ei⁹. Dañ. 4. Verūtamē germē radicū eius in terra sinite.pro'q'he.le. Verūtamen trūcū radicum eius in terra sinite.

Euellere
Erradicar.
subneruare
עָקָר
sterilis
עֲקָרָה
sterilis
עֵקֶר
stirps
Germen
Truncus

עַקְרָב Aacrab.scorpio. Deut.8.scorpio ac dipsas. Et ī plurali עַקְרַבִּים Aacrabim. Nu.34. Per ascēsū scorpio num.3.Reg.12. Ego autem cedam vos scorpionibus.

Scorpio
עַקְרַבִּים
scorpiões.

עָקַשׁ Aacas. peruertere. deprauare. prauū esse.seu prauū cōprobare. Iob.9. Si innocentē ostendero:prauū me cōprobabit. Pro quo hebrei legunt. Et deprauabit me.& est sensus sicut in littera nostra. Prouer.10. Qui autē deprauat vias suas:manifestus erit.& in eodem.28. Qui peruersis in greditur viis:concidet semel. Pro quo he.le. Qui deprauat vel peruertit vias suas: concidet in vna:siue concidet semel Esa.59. Semite eorū incuruate sunt eis.i.puerse siue deprauate sunt. potest etiā legi sic. Semite eorum puerterunt eos. Mich.3. Et omnia recta puertitis. Et inde עִקֵּשׁ Iiches.i.peruersus siue prauus. Deut.32. Generatio peruersa atq; praua 2.Reg.22. Et cum peruerso peruerteris. Prouer.8. Non est in eis prauū quid neq; ꝑuersum. Et in plurali עִקְּשִׁים Iichesim. Prouer.2. Quorū vie peruerse sunt. & in eodē.11. Abominabile dño cor prauū. Pro quo hebrei legūt. Abominatio est dño prauī corde.i.abominabiles sunt dño. Et inde עִקְּשׁוּת Iichesuth.i. puersitas.prauitas. Prouer.4. Remoue a te os prauū. Pro quo he.le. Remoue a te prauitatem oris.

Incuruari.
peruertere
עִקֵּשׁ
Peruersus
עִקְּשִׁים
peruerse
Prauī
עִקְּשׁוּת
Prauitas

עָרֵר Aarir.solus.orbatus.i.absq; liberis. Geñ.15. Ego vado absq; liberis. Et in plurali עֲרִירִים Aaririm. Leuit. 20. Absq; liberis morietur. & in eo. Absq; filiis morietur.

Orbatus
absq; liberis
עֲרִירִים
absq; filiis

עָרַב Aarab.miscere.cōmiscere.aduesperascere. obtenebrare.fideiussorē esse. Vadē esse aut vadē se offerre.in fidē recipere.spondere.sub pignore accipere: Dulce seu amenum esse. Esd.9. cōmiscuerunt semen sanctū cū populis terrarum.ps.105. Et cōmixti sunt inter gentes. Prouer.14. Et in gaudio eius non miscebitur extraneus. & in eodē.20. Et qui revelat mysteria & ambulat fraudulēter & dilatat os suū ne cōmiscearis. & in eodem.24. Et detractoribus non cōmiscearis. Ezech.16. Omnes amatores tuos quib⁹ cōmixtaes. Ponitur etiā pro applicare. Hier.36. Quis enim iste est: qui applicet cor suū vt appropinquet mihi.i.qui cōmisceat cor suū vt appropinquet mihi. Et inde עֵרֶב Eéreb.i.mixtio diuersorū hoīm vel diuersarū rerū. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Vulgus ꝑmiscuū. Exo.12. Sed & vulgus promiscuū innumerabile ascendit cum eis. Nec.13. Separauerunt omnē alienigenā ab israel. Pro quo hebrei legūt. Separauerunt omnē mixtionem.ſ.aliorum populorū. Hiere. 25. Et vniuersis generaliter. Pro quo hebrei legunt. Et omni mixtioni.i.vulgo ꝑmiscuo.& in eodē.50. Et ad omne vulgus qui est in medio eius. Et inde עֵרֶב Aarob.i.cōmixtio muscarum diuersi generis. Exo.8. Et implebūtur omnes domus egyptiorum muscis diuersi generis.& in eodem. Et venit musca grauissima.i.multitudo muscarū. ps.104. Dixit & venit cynomia. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve. transtulit. Dixit & venit musca omnimoda. Hebrei tamen dicunt q̄ significat cōmixtionē aīalium & serpētum venenosorum: aspectuq; terribiliū. Et inde עָרַב Eéreb.siue עָרֵב Aéreb.i.vespera.nox.eo quod in ea nō potest homo distingue re figuras seu formas rerū: quasi omnia essent cōmixta. Geñ. 1. Et factum est vespere & mane dies vnus. & in eodem. Et vesperam vocauit noctem.& in eodem.49. Et vespere diuidet spolia. Exo.16. vespere comedetis carnes. Iob.7. Et rursus expectabo vesperā. ps.54. Vespere & mane & meridie. Et declinatur pluraliter עֲרָבַיִם Aarbaim. Exo.12. Immolabitq; eum vniuersa multitudo filiorū israel ad vesperā. Pro quo hebrei legunt. Inter vesperas. & dicunt q̄ sunt due vespere: vna.ſ.quādo sol incipit declinare ad occidētem: alia vero quādo iā occidit sol & ocultatur nobis: & in hoc spacio tēporis quod est inter primā vesperā & secundā: debebat occidi agnus paschalis secūdū hebreos. Significat etiam עֶרֶב Eéreb.occidētē seu occasum.i. illā ptē mūdi qua sol occidit Hiere.25. Et cunctis regibus occidētis.& cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲרָב Maarab. ps.106. A solis ortu & occasu. Esa. 43. & ab occidente cōgregabo te. Et in eo.59. Et timebūt qui ab occidente sunt nomen dñi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲרָבָה Maaraba.1. Paralip.26. trans iordanē cōtra occidentem. 2. Paralip.23. Extra ciuitatem dauid ad occidentem. & in eodem.32. Et auertit eas subter ad occidentem vrbis Dauid. Esa. 45. Vt sciant hi qui ab ortu solis & qui ab occidente. Et inde verbum עָרַב aarab.ideſt aduesperascere:seu diē ad occasum declinare: vel pernoctarē:seu vespere aliquid oparī. Iudi. 19. Considera quoniam dies ad occasum declinior sit. 1. Regū. 17. Procedebat vero philistē⁹ mane & vespere. Et inde verbum עָרְבָה aarba.ideſt obscurata est. seu obtenebrata est. Esa. 24. Deserta est omnis letitia. Pro quo hebrei legunt. Aduesperata est seu obscurata est omnis letitia. potest etiam deriuari a עֲרָבָה Aaraba. quod significat desertū vt infra dicetur. Et inde עֹרֵב Ooreb.ideſt coruus:eo quod est nigri coloris. Geñ.8. Dimisit coruum. Leuit.11. Et omne coruini generis. Iob.38. Quis preparat coruo escam. Et in plurali עוֹרְבִים Oorbim.3.Reg.17. Coruiq; precepi vt pascant te. Et in eodem. Coruiq; deferebant ei panē. Prouer. 30. Suffodiant eum corui de torrēte. Item עָרַב Aarab.ideſt fideiussorē esse. in fidem accipere. Vadem se offerre. spondere. Geñ.43. Ego suscipio puerum.ideſt in mea fide accipio: siue vadem me offero pro eo. Et in eodem.44. qui in meā hūc recepi fidē. Iob.17. libera me & pone me iuxta te.

Miscere
Applicare
עֵרֶב
Vulgus ꝑ miscuum
Vulgus
עֵרֶב
Musce diuersi ghis
Musca omnimoda
עֵרֶב
עָרֵב
Vespera
עֲרָבַיִם
Vespera.
עֵרֶב
Occidens
מַעֲרָב
Occasus.
מַעֲרָבָה
occidens
עָרַב
Declinare ad occasū vespere ꝑ cedere
עָרְבָה
aduesse ad cere.
עֹרֵב
Coruus
עוֹרְבִים
Corui.
עָרַב
Vadē se offerre accipere in fidem.

© Biblioteca Nacional de España

Pro quo hebrei legunt. Pone obsecro vadem pro me: siue fidem fac pro me vel sponde pro me: & pone me iuxta te. ps. 118. Suscipe seruū tuū in bonū. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Spōde pro seruo tuo in bonū. Prouer. 6. Si spopōderis p amico tuo. & in eodē. 11. Affligetur malo qui fidem facit pro extraneo. Et in eodem. 22. Qui se vades offerunt pro debitis. Esa. 36. Et nunc trade te dño meo regi assyriorum. s. vt te accipiat ī suam fidem. Potest etiam legi sic: trade vadem dño meo. s. pro duobus millibus equis tibi accomodandis: vt sequitur in textu. & in eodem. 38. Respondē pro me. debet legi. Spōde pro me. Significat etiam oppignorare. Nec. 5. Agros nostros & vineas & domos nostras oppignorauimus vt accipiamus frumentum. Et inde עֲרֻבָּה Aaruba. i. fideiusio seu vades. aut pign?. 1. Reg. 17. Et cum quibus ordinati sunt disce. Pro quo hebrei legunt. Et pignus eorum accipe. s. si sub pignore vel in fide acceperūt cibaria & alia necessaria: solue p eis debitum. Potest etiam legi secundum primā significationem sic. Et cōmixtionem eorum accipe. i. disce cum quibus cōmixti vel ordinati sūt. sicut est in littera nostra. Prouer. 17. Cū spoponderit amico suo. Pro quo hebrei legunt. Cum spoponderit. i. fideiussorit fideiussionem pro amico suo. Et inde עֵרְבוֹן Eerabon. ideſt. pignus. Geñ. 38. Patiar quod vis: si dederis mihi arrabonem. & in eodem. Quid tibi vis pro arrabone dari. Vnde hec dictio arrabon ab hebreo traxit originem. Et inde תַּעֲרֻבוֹת Thaaruboth. i. obsides. qui loco pignoris ponūtur 4. Reg. 14. Et obsides: & reuersus est ī samariā. 2. Paralipo. 25. Nec non & filios obsidum reduxit in samariā. Et inde מַעֲרָב Maarab. i. negociatio seu mercatio aut mercatum. eo quod negociatores dant & accipiunt in fidem vel sub vade vel pignore. Ezech. 27. fuerunt in populo negociationis tue. Pro quo he. le. Fuerūt in te ad nogociandum negociationem tuam. Et in eodem. Et vasa erea adduxerunt populo tuo. Pro quo hebrei legunt. Et vasa erea adduxerūt in negociatione tua vel in mercatu tuo. & in eo. Et mel & oleum & resinā proposuerūt in nūdinis tuis. Et in eodem. Et naues tharsis principes tui in negociatione tua. Et in eodem. Et multiplex instrumētū tuū. Pro quo hebrei legūt. Et multiplex negociatio tua. & in eodem. Naute tui & gubernatores tui tenebant supellectilē tuā. Pro quo he. le. Negociabātur negociationē tuā. & in eodē. In multitudine diuitiarū tuarum & populorum tuorum ditasti reges terre. Pro quo hebrei legūt. In multitudine diuitiarū tuarū & negociationum tuarū ditasti reges terre. & in eodē. In profundis aquarum opes tue. i. negociationes tue. Item עָרַב Aarab. i. iocūdum seu amenū vl' suaue esse: aut dulce esse: placere. ps. 103. Iocundum sit ei eloquiū meū. Prouer. 3. Et suauis erit somnus tuus. & in eodem. 20. Suauis est homini panis mēdacii. Cāti. 2. Quia vox tua dulcis. Hiere. 3. Et somnus meus dulcis fuit mihi. Osee. 9. Nec placebunt ei sacrificia eorū. Malach. 3. Et placebit dño sacrificiū iuda & ierusalem. Et secundum predictum significatum exponūt aliqui hebrei illud Hiere. 36. Vbi dicitur. quis enim iste est vt applicet cor suū. Pro quo ipsi legunt. Qui amenū siue iocundum faciet cor suum. Item עֵרֶב Ereb. i. subtegmen. s. filū quod textores cum stamine texunt. Leuit. 13. Que lepram habuerit in stamine atq; subtegmine. & in eodem. Ista lex lepre vestimēti lanei & lineī: staminis atq; subtegminis. Itē עֵרֶב Ereb. siue עֲרָבָה Aaraba. i. desertum siue solitudo campestris. Deut. 1. In solitudine campestri cōtra mare rubrum. Iob. 24. vigilantes ad predam preparāt panem liberis. Pro quo hebrei legunt. Vigilantes ad predam in deserto panem siue escam iuuenibus siue liberis. i. latrocinātes in deserto querunt panem liberis suis. Et in eodem. 39. Cui dedi in solitudine domū. Esa. 35. Et exultabit solitudo. & in eodem. Et torrentes in solitudine. & in eodem. 51. Et solitudinem eius quasi hortum dñi. Hiere. 50. Deserta inuia & arens. Abach. 1. Velociores lupis vespertinis. Pro quo hebrei legunt. Velociores lupis desertī. Soph. 3. Iudices eius lupi vespere. Pro quo hebrei legunt. Lupi deserti vel solitudinis. Potest etiam significare vesperam sicut est in littera nostra: vt supra dictū est. Et in plurali עֲרָבוֹת Aarboth. siue עֲרָבוֹת Aaraboth. Nu. 35. In campestribus moab. ps. 67. Iter facite ei qui ascēdit super occasum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Preparate viam ascēdenti per deserta. Hebrei tamē dicunt q; in predicto loco significat celum empyreum. A iocūditate vel amenitate dictum: vt supra dictū est. Item עֲרַב Aarab. i. arabia. Regio sic dicta: quia est prope desertū. Esa. 21. Onus in arabia. Hiere. 25. Et cūctis regibus arabie. Ezech. 27. Arabia & vniuersi principes cedar. Et inde עַרְבִי Aarabi. i. arabs. Esa. 13. Non ponet ibi tentoria arabs. Et in plurali עֲרָבִים Aarabim. z. Paralip. 21. Suscitauit ergo dñs contra ioram spiritum philistinorū & arabum qui cōfines sunt ethiopib?. Item עֲרַב Aarab. i. salix. & solū inuenitur in numero plurali. Leuit. 24. Et salices de torrente. Esa. 44. Quasi salices iuxta fluentes aquas

עָרַג Aarag. ingemiscere. clamare. Beatus hieronymus trāstulit desiderare. ps. 41. Quēadmodū desiderat cervus ad fōtes aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Ioel. 1. Sed & bestie agri quasi area sitiens imbrē suspexerunt ad te. vbi p omnibus his dictionibus. s. quasi area sitiēs imbrē suspexerunt: in hebreo est vnū verbū tantū. s. תַּעֲרֹג Thaarog. pro quo hebrei legunt. Ingemiscent seu clamabūt. Potest etiam deriuari a dictione עֲרוּגָה Aaruga. que significat areā. siue areolā. i. lineam plantationū. Cant. 5. Gene illius sicut areola aromatū. Et in plurali עֲרֻגוֹת Aarugoth. Ezech. 17. Vt irrigaret eam de areolis germinis sui.

עָרֹד Aarod. onager. i. asinus siluestris. Iob. 39. Et vincula onagri qs soluit. Dañ. 5. & cū onagris habitatio ei?.

עָרָה Aara. fundere. effundere. euacuare. exinanire. nudare discooperire. Geñ. 24. Effundēsq; hydriā in canalib? 2. Paralipo. 24. Effundebatq; pecuniā que erat in arca. ps. 135. Qui dicūt exinanite: exinanite. ps. 140. In te speraui nō auferas aiam meā. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ne euacues animā meā. Esa. 32. Donec effundatur sup nos spūs de excelso. & in eodē. 53. Pro eo quod tradidit in mortē aiam suā. i. effudit vel exinaniuit. Et inde מַעֲרֶה maare. i. decliuiū mōtis seu collis quo aque defluūt. Iudi. 20. Et ab occidentali vrbis parte. Pro quo hebrei legunt. Et a decliuio gabaa. Significat etiam nudare vel reuelare aut discooperire. Leuit. 20. Et reuelauerit turpitudinem eius. Et in eodem. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis sue nudabit. Esa. 3. Et dominus crinem earum nudabit Et in eodem. 22. Et parietem nudabit clypeus. Threñ. 4. Inebriaberis atq; nudaberis. Abach. 3. Suscitans suscitabis arcum tuum. Pro quo hebrei legunt. Nudatione nudabis arcum tuum. Potest etiam deriuari a dictione עוֹר Vur que significat suscitare: sicut est in littera nostra. Et inde עֵרָיָה Eeria. i. ideſt nudatio. seu nuda. vel discooperta. Beatus hieronymus trāstulit confusione vel ignominia plena. Ezech. 16. Et eras nuda & confusione plena. Et in eodem. Quādo eras nuda & confusione plena. Et in eodem. Et relinquēt te nudam plenamq; ignominia. & inde עֶרְוָה Eerua. i. turpitudo: seu ignominia. Leuit. 18. Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodē. Turpitudinem patris tui & tur

Sponder. Fidēfacer Oppignorare עֲרֻבָּה Pignus. Fideiussio עֵרְבוֹן arrabo תַּעֲרֻבוֹת Obsides מַעֲרָב Negocia-tio nundine opes עָרַב Iucūdū ēē Suauē ēē. Dulce esse Placere. עֵרֶב subtegmē. עֵרֶב עֲרָבָה Solitudo cāpestris Desertus. Solitudo. עֲרָבוֹת עֲרָבוֹת cāpestria ī. Deserta עֲרָב arabia. עֲרָבִי arabs. עֲרָבִים Arabes עֲרָב Salices. עָרַג Desiderar תַּעֲרֹג Igemiscer עֲרוּגָה areola עֲרֻגוֹת areole עָרֹד onager עָרָה Fundere. Effundere Exinanire Euacuare מַעֲרֶה Decliuius Reuelare nudare עֶרְוָה Confusiōe plena עֶרְוָה turpitudo

© Biblioteca Nacional de España

pitudinē matris tue non discooperies:mate tua est:nō reue
labis turpitudinem eius. & in eodem. Turp itudinē vxoris
ignominia patris tui.Esa.20. Discoopertis natibus ad ignomiam egy
pti.Ponitur etiam pro infirmiori parte vel immunita:aut
Infirmior pars. lesione. Gen.42. Vt videatis infirmiora terre venistis. Et
immunita in eodem.Immunita terre huius considerare venistis.Esd.
Lesio. מַעַר 4. Et lesionem regis videre nefas ducimus. Et inde
Maar.i.nuditas.Nau.3. Et ostendam in gentibus nuditatē
Nuditas. tuā.Ponitur etiā pro similitudine.3.Reg.7. Et palmas qua
si similitudinem hominis stantis.Sed etiam in predicto lo
co hebrei legunt. Quasi nuditatem hominis.i.quasi simili
עֵרוֹת tudinem hominis nudi.Item עֵרוֹת Aaroth.i.herbe.grami
Gramina. nis.secundum hebreos.Esa.19. Nudabitur alueus riui a fon
te suo.Pro quo hebrei legunt. Herbe seu gramina super ri
uum vel super flumen:super ora fluminis.sed magis pro
prie significat nudare:sicut est in littera nostra.Nā eadem di
ctio habetur.Abach.3.vbi dicitur nud asti fundamētū eius
vsq; ad collum.Et inde verbum seu participium quarte cō
iugationis מִתְעָרֶה Mithare.idest viresces.ps.36.Et eleua
Viresces tum sicut cedrus libani.Pro quo hebrei legunt. Et viresces
fortissimꝰ. sicut indigenam virentem. Et beatus hieronymus in psal.
iuxta he.ve.transtulit.Et fortissimū sicut indigenā virentē.
עָרַךְ Aarach.ordinare. disponere.componere.preparare.
Cōponere Ordinare militare. estimare.appreciare.equiparare.Gen.22.De
super ligna composuit.Exo.40. Ordinatis coram propo
sitionis panibus. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit super
eo ordinationem panum.Leuit.6. Et imposito holocausto
desuper. Pro quo hebrei legūt.Et ordinauit vel composuit
Ponere. super eam holocaustū. & in eodem.24. Ponetq; eas aaron
a vespere vsq; mane.i.ordinabit seu disponet eas. & in eo
dem. Super candelabrū mundissimum ponētur semper in
conspectu dñi.Pro quo hebrei legūt.Sup candelabrū mun
dissimū ordinabit seu disponet lucernas in conspectu dñi
semper.2. Reg.23. Firmū in omnibus atq; munitum. Pro
quo hebrei legunt. Ordinatum seu preparatū in omnibus
atq; custoditum.Iob.32.Nihil locutus est mihi.Pro quo he
brei legūt. Et non ordinauit ad me verba.ps.5. Mane asta
bo tibi.Pro quo hebrei legunt. Mane ordinabo ad te:suple
orationē meā.Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtu
lit. Mane preparabor ad te. Iob.16. Hominis est animum
Preparare preparare.Esa.30.Preparata est enim ab heri thopheth.Et
in eodem.44.Et ordinem exponat mihi.Ioel.2.Sicut po
pulus fortis preparatus ad prelū. Significat etiā militare.
i.aciem bellatorū ordinare vel disponere aut dirigere.vt.1.
Aciē dirigere. Reg.17.Et direxerunt aciē ad pugnandū contra philistiim
Et in eodē. Direxerāt autē aciem israel:sed & philistiim ex
Militare. aduerso fuerant pparati.Iob.6. Terrores dei militant con
Disponere. tra me.& in eo.33. Et aduersus faciē meā consiste.i.dispone
aciē contra me & consiste. vel sic. Prepara seu dispone te co
עֶרֶךְ rā me:& consiste.Et inde עֶרֶךְ Eereth.i.ordinatio. seu dispo
sitio.Exo.40. Pones super eā que rite pparata sūt.Pro quo
he.le. Et ordinabis ordinationē eius.vbi ponitur verbū &
ordinatio. nomē ab eo deriuatū.Scribitur etiā cū mē in principio & dr
מַעֲרֶכֶת Maaracha.siue מַעֲרֶכֶת Maarecheth.Exo.39. Cande
ordinatio. labrum:lucernas.Pro quo hebrei legunt.Candelabrū mun
dissimū & lucernas eius:lucernas ordinationis. Leuit.24.
Quorum senos altrinsecus super mensam purissimā. Pro
quo hebrei legunt. Ordinationē seu dispositionē sex panū
super mensam purissimā. Ponitur etiam pro acie ordinata
ad bellādum: siue pro plio vel agmine.1. Reg.4. Ego sum
Prelium. Acies. qui veni de prelio:& ego qui de acie fugi hodie.& in eo.17.
Et ad exercitū qui egressus est ad pugnā.i.ad aciem. Et in
eodem. Direxerat autē aciē israel:sed & philistiim ex aduer
so fuerant preparati.Pro quo hebrei legūt. Et ordinauerūt
israel & philistiim aciem contra aciem.Et in plurali מַעֲרָכוֹת
agmina. Maarachoth.1.Reg.17. Ego exprobraui agminibus israel
hodie.& in eodem.De geth de castris philistinorū.i.de acie
bus vel de agminibus philistinorū.& in eodē. Qui expro
brauit acies dei viuētis. Itē עָרַךְ Aarch.i.estimare:apprecia
Estimare. re.equiparare.Leuit.27. Et quantū ille estimauerit & vide
derit eū posse reddere.& in eodēq;. Qui diiudicans vtrū bo
num aut malū sit.Pro quo hebrei legunt. Et estimabit seu a
preciabit eū sacerdos inter bonū & malū.& in eodē. Consi
derabit eā sacerdos vtrū bona an mala sit.i. appreciabit seu
appreciat. estimabit.& in eodem. Et iuxta preciū quod ab eo fuerit cō
stitutum estimabitur.4.Reg.23. Et cū indixisset terre per
singulos vt cōferretur iuxta preceptum pharaonis:& vnū
quēq; iuxta vires suas exegit tam argentū q̄ aurū.Pro quo
hebrei legūt. Verūtamen appreciauit seu estimauit terram
vt daret argētū iuxta preceptū pharaonis:secundū estima
tionem vel appreciationē vniusciuisq; viri.i.vnusquisq; de
dit iuxta estimationē sue facultatis: sed in translatione chal
daica est sicut in littera nostra.Iob.28. Non adequabitur ei
adequare. Equare. aurum & vitrū.ps.88. Quoniā quis in nubibus equabitur
domino.Esa.40. Aut quā imaginē ponitis ei. Pro quo he
brei legūt. Aut quā imaginē vel similitudinē adequatis vel
equiparatis ei. Et inde עֶרֶךְ Eerech.i.estimatio.seu appre
ciatio.vel equiparatio.Iudi.17.Daboq; tibi per annos sin
עֶרֶךְ gulos decē argenteos ac vestem duplicem. Pro quo hebrei
legunt. Ac estimationē vestiū.i. sicut fuerit estimatū vel ap
Estimatio Preciū. preciatū.Iob.28.Nescit homo preciū eius.i.appreciationē
eius.ps.54. Tu vero homo vnanimis. Pro quo hebrei le
gunt. Et tu homo quasi estimatio mea.i.ego estimabam te
tāq; me ipsum. Scribitur etiam cū duplici caph. Leuit.27.
Sub estimatiōe dabit pciū.& in eo. Si fuerit masculꝰ a vice
simo āno vsq; ad sexagesimū annū dabit quīquagīta siclos
argenti.p quo he.le. Et erit estimatio masculi a vicesimo an
no vsq; ad saxagesimū annū:erit q̄ estimatio quinquagin
ta siclos argenti. & in eodē. Si pauper fuerit & estimationē
reddere nō valet.& in eodē. Omnis estimatio siclo sanctua
rii ponderabitur. Scribitur etiam cū he articulari in princi
pio.vt in eodem. Supputabit sacerdos iuxta annorū nume
rum vsq; ad iubileū preciū. & in eodem. Et dabit ille qui
vouerat eū dño. Pro quo hebrei legunt.Et dabit estimatio
nem seu preciū in die illa sanctificatū domino. Et dicūt ali
qui hebrei q̄ caph vltima que ponitur in predicta dictione
denotat secundā personam. Vnde ipsi legunt. estimationē
tuā seu preciū tuū. Et dicūt q̄ loquitur cū sacerdote:cui per
tinebat talis appreciatio vel estimatio.
עָרַל Aaral.Preputiari.i.preputiū habere.cōsopiri. Leuit.
preputiari. 19. Auferetis preputia eorū.Pro quo he.le. Preputia
bitis preputia eius.i.immundi vel prohiti erūt vobis eius
fructus tāq; preputiū.Et in eodem.Poma que germinat im
munda erunt vobis nec edētur.Et inde עָרְלָה Orla.i.prepu
עָרְלָה tiū. Gen.34. Nec dare sororē nostrā homini incircūciso.
preputium Pro quo he.le.Homini cui est preputiū.Exo.4.Et circunci
dit pputiū filii sui.Deut.10.Circūcidite igitur preputiū cor
dis vestri.Et in plurali עָרְלוֹת Aaraloth.Ios.5. Et circunci
preputia. dit filios israel in colle pputiorū. Et inde עָרֵל Aarel.i.ppu.
עָרֵל ciatus siue incircūcisus.Gen.17. Masculꝰ cuius pputii caro
Incircūcisus. circūcisa non fuerit. Leuit.26.Donec erubescat incircūcisa
mēs eorū.Esa.52.Nō adiiciet vltra vt ptrāseat p te incircūci
sus & imundus.Et in plurali עֲרֵלִים Aarelī.i.Reg.31.Ne for
עֲרֵלִים te veniāt incircūcisi.2.Reg.1.Ne exultēt filie incircūcisorū
Incircūcisi Ezech.32.Descende & dormi cū incircūcisis.dr etiā de ho
mine qui est duro corde:vel qui habet inepta & incōposita.

© Biblioteca Nacional de España

labia vel aures ineptas. Exo.6.cū icircūcisus sim labiis. Le uit.26. Donec erubescat incircūcisa mens eorum. Hiere.6. Ecce incircūcise sunt aures eorū: & audire non possunt. Ezech.44. Omnis alienigena incircūcisus corde. Et in eo. Incircuncisus corde & incircuncisus carne. significat etiam supradicta dictio עָרַל Aaral consopiri quasi עָצַל Raal. Abach.2. Bibe tu & consopire.

עָרַל Cōsopiri.

עָרַם Calliditas. Astutia. Astutū cē.

עָרַם Aaram. Astutū siue callidū esse. callide agere seu maligne agere.1.Regum.23. Recogitat enī de me q̄ callide insidier ei. Ps.82. Super populū tuū malignauerūt cōsilliū. Prouer.15. Qui aūt custodit increpatiōes astutior fiet Et in eo.19. Pestilēte flagellato stultus sapiētior erit. i. astutior erit. & inde עָרוּם aarum. i. callidus. astutus. malignus. Genē.3. Sed & serpēs erat callidior. Prouer.27. Astut? vidēs mala absconditus est. Et in plu. עֲרוּמִים Aarumim. Iob. 5. Qui dissipat cogitationes malignorū. & in eo.15. Et imitaris linguā blasphemātiū. pro quo he.le. liguā callidorū vel malignorū. & inde עָרְמָה oorma. i. astutia. calliditas. Ios.9. Callide cogitantes tulerūt sibi cibaria. pro quo he.le. & fecerūt ēt ipsi in calliditate siue in astutia: & tulerunt sibi cibaria. Iob.1. Qui apphendit sapiētes in astutia eorū. Prouer. 1. Vt detur paruulis astutia. & in eo.8. Intelligite paruuli astutiā. Itē עֵירוֹם Eerom. siue עָרוֹם aarom. i. nudus siue nuda aut nuditas. Genē.3. Eo quod nudus essem. Deut. 28. In nuditate & in omni penuria. Esa.20. Vadens nudus & discalciatus. Et in eo. Sicut ambulauit seru? meus Esaias nudus & discalciatus. Ezech.23. Et dimittēt te nudam & ignominia plenā. Scribitur ēt cū iod post á im. Ezech.18. & nudū operuit vestimento. & in plu. עֲרוּמִים aarumim. Genē. 3. Erat aūt vterq̄ nudus. p quo he.le. Et erāt ambo nudi. Et in eo. Cūq̄ cognouisset se eē nudos. Iob.22. Et nudos spoliasti vestibus. & inde מַעֲרֹם Maaram. i. nuditas. 2. Paralip. 28. Oēsq̄ qui nudi erāt vestierūt de spoliis. pro quo he.le. Et oēm nuditatē eorū vestierunt de spoliis. Item עֲרָמָה aarema. i. aceruus. cumulus. Ruth.3. Isset q̄ ad dormiēdū iuxta aceruū manipulorū. Canti.7. venter tuus aceruus tritici. Et in plu. עֲרֵמוֹת aaremoth. 2. Paralip.31. Fecerunt aceruos plurimos. Nec.4. nūquid edificare poterunt lapides de aceruis pulueris. reperitur etiam עֲרֵמִים aaremim in genere masculino. Hiere. 50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. & inde verbū passiuū. i. coaceruatū esse: seu cōgregari. Exo.15. & in spū furoris tui cōgregate sunt aque. Itē עַרְמוֹן Aarmon. i. platanus: nomē arboris. Genē. 30. Virgas populeas virides & amygdalinas & ex platanis. Ezech.31. Et platani non fuerunt eque frondibus illius. & dicunt alii quī hebrei q̄ significat arborem castaneū.

עָרַם Astutia

עֵירוֹם עָרוֹם Nudus Nuditas.

עֲרוּמִים Nudi.

מַעֲרֹם Nuditas.

עֲרָמָה Aceruus

עֲרֵמוֹת Aceruī.

עֲרֵמִים Aceruī.

Cōgregari

עַרְמוֹן Platanus

עָרֵם Aaris. massa. seu pasta ex farina & aqua cōsperſa. Pro q̄ btūs hiero. trāstulit pulmētū. Nu.15. Sicut de areis primitias sepabitis: ita de pulmētis dabitis primitias dño.

עָרֵם Pulmētum

עַרְעָר עָרְעָר Mirica Humilis.

עַרְעָר Aarar. siue עָרְעָר aaroer. species arboris humilis nascentis in locis desertis. pro quo btūs hiero. trāstulit Miricā. Hiere.17. Erit enim quasi mirica in deserto. Ponitur ēt pro humili. ps.101. Respexit in orationē humiliū. de quo vide supra in dictione עור vur. Est ēt עַרְעָר aaroer nomen proprium loci prope desertum existentis. Deut.2. Ab aroer que est super ripam torrentis Arnon. Esa.17. Derelicte ciuitates Aroer gregibus erunt.

עַרְעָר Aroer.

עָרַף Cōcrescere. Stillare. Caligare.

עָרַף Araph. stillare. fluere. influere. exceruicare. excerebrare. idest ceruicem vel cerebrum secare vel confringere Deut.32. Concrescat vt pluuia doctrina mea. pro quo hebrei legunt. Stillet siue influat vt pluuia doctrina mea. Et in eo.33. Celiq̄ caligabunt rore. pro quo hebrei legunt. celiq̄ eius stillabūt rore. Iob.36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta desuper. pro quo he.le. Que de nubibus fluunt stillant siue influunt sup hominū multitudinē. & in de עֲרִיפִי aariphe. pro quo beatus hieronymus transtulit caliginem. Esa.6. Et lux obtenebrata est in caligine eius. Hebrei vero dicunt q̄ significat celos propter suā influētiam in iferiora. Itē עֹרֶף oreph. i. ceruix. Genē.49. Manus tue i ceruicibus inimicorum tuorum. Exo.32. Cerno q̄ popul? iste dure ceruicis sit. Deut.10. Et ceruicē vestrā ne induretis amplius. 4. Reg.17. Indurauerūt ceruicem suā iuxta ceruicem patrū suorū. Ponitur ēt pro dorso vel tergo. Hiere.2. Verterūt ad me tergū & non faciē. Et in eo.18. Dorsum & non faciem ostendam eis. Et inde verbum עָרַף aaraph. i. de ceruicare. excerebrare. ceruicem seu cerebrū cedere vel confringere. Exo.13. Quod si nō redemeris interficies. p quo he.le. Et si non redemeris deceruicabis eum. Et in eo. Sup vitulam que in valle percussa est. i. deceruicata est. Esa.66. Quasi qui excerebret canem. Signāt ēt confringere. Osee. 10. Ipse confringet aras eorum.

Protegere

עֲרִיפִי caligo.

עֹרֶף celi ceruix.

עָרַף Tergum. Dorsum.

עָרַף Deceruicare. Excerebrare. cōfringere

עֲרָפֶל Aaraphel. caligo. obscuritas. tenebre. Exo.20. moyses autem accessit ad caliginem. Deut. 4. Tenebre & nubes & caligo.

עֲרָפֶל caligo.

עָרַץ Aaras. timere. formidare. terreri. fractum animo & cōsternatum esse. percutere. seu confringere. roborari. fortificari. Deut.6. Non timebis eos. & in eo.20. Nolite cedere: nec formidetis eos. Ios.1. noli metuere & noli timere. Iob.13. Contra foliū quod vento rapitur ostendis potentiam tuam. pro quo he.le. nunquid foliū raptū. s. vento terres seu confringes. Et in eo.31. Si expaui ad multitudinem nimiam. Esa.8. Ipse pauor vester: & ipse terror vester. & in eo.29. Et deū israel predicabūt. pro quo he.le. formidabūt idest predicabunt fortitudinē suam. Significat ēt percutere vel confringere. Esa.2. Cum surrexerit percutere terrā. Et inde מַעֲרָצָה maarasa. i. terror. Esa.10. Confringet lagūculā in terrore. & inde עָרֵץ Aaros. idest fractura. Iob.30. In desertis habitant torrentiū. i. in fracturis torrentiū. Significat ēt p̄dicta dictio roborare vel fortificare. Ps.10. vt nō apponat vltra magnificare se homo super terram. i. fortificare vel roborare se. Esa.47. Si forte quid prosit tibi: si possis fieri fortior. & inde עָרִיץ Aaris. i. fortis vel robustus. Esa. 49. Et quod ablatū fuerit a robusto saluabitur. Hiere. 20. Tanq̄ bellator fortis. & in plu. עֲרִיצִים aarisim. Iob.27. Et hereditas violentorum quā ab omnipotente suscipient. i. hereditas robustorum. ps.53. Et fortes quesierunt animā meam. Ps.85. Et synagoga potentium quesierunt animam meā. Esa.25. Ciuitas gentiū robustarum timebit te. Et i eo. Spūs enim robustorū quasi turbo impellens parietē. Et in eo. Propaginē fortiū marcescere facies. Ezech.31. Succidēt eū alieni & crudelissimi nationū. vbi ponitur pro crudelissimis. Scribitur ēt cū nun in principio & dicitur נַעֲרִץ naaras. Ps.88. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Deus robustus in arcano sanctorum.

עָרַץ Timere. Formidare

Terrere. Expauescere.

עָרַץ Percutere

מַעֲרָצָה Terror.

עָרֵץ Fractura. magnificari.

Fortificare fortiorem fieri.

עָרִיץ Robustus. fortis.

עָרִיצִים Violenti. fortes. Potentes Robusti. Crudelissimi.

נַעֲרִץ robustus

עָרַק Arac. Rodere. comedere. Iob.30. Qui rodebant in solitudine. Et in eodem. Et qui me comedunt non dormiunt. Et solum inuenitur in predictis locis. Hebrei tamē dicunt q̄ significat fugere vel fugare. Quia in lingua chaldaica vel syra significat fugere. & vt ait beatus hiero. in prologo super Iob. Liber iob ex hebraico sermone & arabico & interdum syro constat. vnde in predictis locis hebrei legunt. Qui fugati erant in solitudine. & infra. Et fugantes mei. idest persecutores mei non dormiunt.

עָרַק Rodere. comedere.

Fugere.

Fugare.

עֶרֶשׂ Eeres. lectus. stratū. Deut.33. & monstratur lectus ei? ferreus. Ps.6. Lachrymis meis stratum meum rigabo

lectus. Stratum.

© Biblioteca Nacional de España

Strata

עֲרָשׂוֹת Amos.6.Et lasciuistis in stratis vestris.

Tinea.

עָשׁ As.tinea.vermis.qui corrodit vestimēta & ligna.Iob. 4.Consumentur velut a tinea.Et in eo.13.Et quasi vestimētum quod comeditur a tinea.Esa.50.Tinea comedet eos.Osee.5.& ego quasi tinea ephraim.Est etiā עָשׁ aas.nomen syderis celestis.Pro quo beatus hiero. transtulit arcturum.De quo vide supra in dictione עוּשׁ vus.

Turbari. Corrodi.

עָשַׁשׁ Aasas.corrodi.scilicet a tinea.a precedenti dictione deriuatum.pro quo translatio nostra traduxit turbari vel conturbari.Ps.6.Turbatus est a furore oculus mei. Pro quo hebrei legunt.Corrosus est a furore oculus meus. & beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit caligauit prea marítudine oculus meus.ps.30.Conturbatus est in ira oculus meus.Et in eo.Et ossa mea conturbata sunt. Pro quo hebrei legūt.Et ossa mea corrosa sunt.scilicet velut a tinea. Et beatus hiero.transtulit:& ossa mea contabuerunt.

Caligare. Cōturbari

cōtabescere

herba. fenum.

עֵשֶׂב Eeseb.herba.fenū.Gen.1.Germinet terra herbā. Et in eodem.3.Et comedes herbam terre.Deut.11.Fenū cp in agris ad pascenda iumenta.Ps.71.Et florebunt de ciuitate sicut fenum terre.ps.103.Et herba seruituti hominū Et in plu. עֵשָׂבוֹת Iisboth. Prouer.27.Et collecta sunt fena de montibus.

ena.

facere.

עָשָׂה Aasa.facere.agere.operari.preparare. adaptare. acquirere.subigere.Gen.1.Et fecit de firmamētū.& in eo. Viditcp deus cuncta que fecerat.& in eo.ab vniuerso opeqđ patrarat.i.quod fecerat.Et in eo,ab omni opere quod creauit deus vt faceret.pro quo he.le.Quod creauit deus ad faciendum.ideſt vt de cetero ipsa opera ex se producerent alia:& non esset necessarium nouas creaturas producere:sicut exponunt hebrei.Et in eo.6.Fac tibi arcam de lignis leuigatis.Et in eo.44.Cur sic agere voluistis.Exo.1.Quid nam est hoc quod facere voluistis.Et in eo.24.Omnia q̄ locutus est dñs faciem⁹.Nu.28.Holocaustum iuge ē quod obtulistis in monte sinai.pro quo he.le.Holocaustum iuge quod factum est in monte sinai.Deut.5.Vt obseruares diē sabbati.pro quo he.le.Vt faceres diē sabbati.i.vt celebrares.Et i eo.32.Et fecit & creauit te.Iudi.1.Sicut feci sicreddidit mihi dñs.1.Reg.12.Dñs qui fecit moysen & aaron.Ester.5.Etiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis.pro quo he.le.Etiā si dimidiā partē petieris fiet.vbi ponitur verbū passiuū.Ps.138.Quod fecisti in occulto.pro quo btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit.Quia factꝰ sū in absconditō.Eccl's.1.Quid est quod factum est:ipsum qđ faciendū est.Et in eo.De oibus que fiūt sub sole.Et in eo.4 Qui nesciunt quid faciunt mali.Esa.26.Salutes non fecimus in terra.Hiere.3.Et fecisti mala & potuisti.Et i eo.27. Ego feci terrā & homines.Threñ.2.fecit dominus que cogitauit.Ione.1.Qui fecit mare & aridam. Significat etiam parare.vel preparare.Gen.18.Qui festinauit & coxit illū. Pro quo he.le.Et festinauit vt faceret illū.i.vt prepararet illum.Deut.21.Et circuncidet vngues.pro quo he.le.Et faciet vngues suas.1.Reg.25.Et quincp arietes coctos.i.preparatos.2.Reg.19.Descendit in occursum regis illotis pedibus & intonsa barba.Pro quo he.le.Descendit in occursū regis:nō fecit pedes suos & non fecit barbā suā.ideſt non aptauit vel non preparauit.Nec.5.Parabatur autem mihi per dies singulos bos vnus.Et in eo.Exceptis volatilibus. Pro quo he.le.Et volatilia parabantur mihi.Significat ēt acquirere.Gen.12.Et animas quas fecerant in aran.i. acquisierant.Deut.8.fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia prestiterunt.ideſt acquisierunt.Et in eodem.Sed recorderis domini dei tui: cp ipse vires tibi prebuerit. Et sequitur in hebreo.Ad acquirendam vel consequendā sub stantiam vel diuitias.Ponitur etiam pro congregare.Gen. 41.Venitcp fertilitas septē annorum: & in manipulos redacte segetes congregate sunt in horrea egypti.pro q̄ he. le.Et congregata est terra.ideſt frumētū terre in septē annis fertilitatis in manipulos.& inde מַעֲשֶׂה Maase.ideſt factura.opus.actio.preparatio.acquisitio.seu possessio.Exo. 18.Et opus quod facere debeant.Et in eo.34.opus domini terribile quod facturus sum tecum.1.Reg.20.In die qñ operari licet.Pro quo he.le.In die operis.Et est sensus sicut in littera nostra.Et in eo.25.Et possessio eius in carmelo. Esa.3.Et pro crispāti crine caluiciū.i.pro factura vel ppara tione crinium.& in plu.מַעֲשִׂים Maasim.ideſt opera.Gen. 20.Que non debuisti facere:feciſti nobis.pro quo he.le.Opera que nō licet facere:feciſti nobis.Exo.5.Solicitatis populū ab operibus suis.Ps.103.Quam magnificata sunt opera tua domine.Ps.115.Opera manuum hominum.Hiere.47.Pro eo quod habuisti fiduciam in operibus tuis. Item עָשָׂה Iisa.ideſt subigere.vel confringere.Ezech.23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum.Et in eo.Ibi confregerunt vbera pubertatis sue.Et in eo. Quando subacta sunt in egypto vbera tua.Soph.3.Ecce ego īterficiam omnes qui afflixerunt te.pro quo he.le. Ecce ego confringam omnes confringentes te vel subigam oēs subigētes te.

Aaasac. Aaasac.

Aaasac.calumniari.calumniam facere.vim facere.per vim aliquid extorquere.violentare.ideſt per violentiā vel fraudem aliquid obtinere.Leuit.6.Aut calumniam fecerit.Et in eo.Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere.Et in eo.19.Nō facies calūniā proximo tuo.1.Reg. 12.Si quenquam calūniatus sum.Et in eo.Non est calūnia tus nos.ps.71.Et humiliabit calūniatorē.Prouer.28.Hominem qui calumniatur anime sanguinem.Eccl's.4.Et lachrymas innocētium.pro quo he.le.Et lachrymas calūniā patientium.ideſt eorum quibus facta est calumnia seu violentia.Et in eo.nec posse resistere eorum violentie:cunctorum auxilio destitutos.pro quo he.le.Et non est eis consolator:& de manu calumniatorum suorū violentia:& nō est eis consolator.Esa.38.Dñe vim patior.Hiere.21.Et eruite vi oppressum de manu calumniantis.Et in eo. 22.Et liberate vi oppressum de manu calumniatoris.Et in eo. 50.calūniam sustinent filii israel.& inde עֹשֶׁק oosec.i.calumnia. violentia.oppressio.ps.118.Redime me a calumniis homi num.Eccl's.7.Calumnia conturbat sapientem. Esa.54. Recede procul a calūnia.Et in plu.scribitur cū mem in principio & dicitur מַעֲשָׁקוֹת maasacoth.Prouer.28.Dux indi gēs prudētia multos opprimet.p q̄ he.le.multas oppressiones seu calūnias.s.faciet.Esa.33.qui ppicit auaricia ex calūniis.

Facere. Agere. Operari. Preparare. Adaptare. Acquirere. Subigere. Confringere.

Calumniā facere. Per fraudē obtinere Calūniari.

Vim pati. Vi oppri mere.

Calumnia

Calumnie

© Biblioteca Nacional de España

עָשַׂק Aſac.cum puncto cebólet.i.iurgari.Geñ.26.Quam obrē nomen putei ex eo quod acciderat vocauit calumniam.pro quo he.le.Et vocauit nomen putei iurgium: quia iurgati ſunt cum eo.Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum.ſed ſi ſcribatur cum puncto ſebólet ſicut dictio precedens:poteſt intelligi ſicut eſt in littera noſtra.

Jurgari.

עָשַׁר Aaſar.ditare.ditari.diuitem eē.diuitias habere. locupletari. Geñ.14. Ne dicas ego ditaui Abrā.1.Reg.1. Dñs pauperem facit & ditat.Et in eo.17.Virū qui percuſſerit eū ditabit eum rex diuitiis magnis.Iob.15. Non ditabitur & non perſeuerabit ſubſtantia eius.ps.64.Multiplicaſti locupletare eam.Prouer.10.manus aūt fortium diuitias parat.ideſt ditat.Et in eo.Benedictio dñi diuitem facit. Et in eo.15. Noli laborare vt diteris.Hiere.5.Ideo magnificati ſunt & ditati.Ezech.27.Ditaſti reges terre.& ideעָשִׁיר Aaſir.ideſt diues.Exo.30.Diues non addat.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper.Prouer.14.Amici diuitū multi. Quod in hebreo legitur ſingl'r.ſ.amici diuitis multi.Et in eo. 22. Diues & pauper obuiauerunt ſibi.Eſa.53.Et diuitem pro morte ſua.& in plu.עֲשִׁירִים Aaſirim.i.diuites.ps. 44.Oēs diuites plebis.Eccl's.10.Et diuites ſedere deorſū. & inde עֹשֶׁר ooſer.ideſt diuitie.Et ī hebreo ē ſingularis numeri:& caret numero plurali.1.Paralip.29.Tue ſunt diuitie:&tua eſt gloria.Prouer.7.In ſiniſtra illius diuitie& gloria.Hiere. 9.Et non glorietur diues in diuitiis ſuis.

Ditare. Locupletaſ diuitē facē Diues Diuites Diuitie

עָשַׂר Aaſar.cū puncto cebólet. decimare.decimas dare.decimas offerre. Geñ.28.Cūctorū que dederis mihi decimas offeram tibi.Deut.26.Quando cōpleueris decimā cūctarū frugū tuarū.pro quo he.le.Quando cōpleueris decimare omnē decimā frugū tuarum.1.Reg.8.Et vinearum reditus addecimabit.Et in eo.Greges quoq; vŕos addecimabit.& inde מַעֲשַׂר Maaſer.ſiue מַעֲשֵׂר Maaſar . ideſt decima ſiue decimatio.Geñ.14.Et dedit ei decimas ex omnibus. Leuit.27.Si quis autem voluerit redimere decimas suas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.decimā .Nu.18. Decimas quas dedi vobis.& in eo.Decimam partem decime.Malach.3.Inferte oēm decimam.& in plurali.מַעֲשְׂרוֹת Maaſeroth.Nume.18.Ex vniuerſis quorum accipitis primitias offerte dño .pro quo he.le.Ex vniuerſis decimis veſtris q̄s accipitis a filiis iſrael: dabitiſq; ex eis primitias domino.& inde עֲשָׂרוֹן Iiſaron.i.decima pars.Nu.28. Et decimā decime ſimile.Et in plu.עֲשָׂרוֹנִים Eſronim.vt in eo.& duas decimas ſimile oleo conſpſe. Et in eo.Et tres decimas ſimile.& inde עֲשָׂרָה Aaſara.i.decē in gñe maſculino. Geñ. 18.Non delebo propter decē.Nu.8.Mortariolū ex decē ſiclis aureis.& in eo.Denos ſiclos appēdētia.i.vnūquodq; decē ſiclos appēdēs.Scribitur ēt cū tau in fine loco he.Geñ.31 Et mutauit mercedē meā decē vicib?.& in ge.fe.ſcribitur ſine he & dr̄ עֶשֶׂר eeſer.Leuit.26.Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt.2.Reg.19.Decē partibus maior ego ſum apud regem.& in plu.עֲשָׂרוֹת aaſaroth.Exo.18.Et conſtitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos.i.principes decē.Ponitur ēt decē pro multis ſiue p̄ numero indeterminato.vt in eo.18.Quia tu vnus ſolus p̄ decē millibus cōputaris.i.pro multis millibus.Iob.19. En decies cōfudiſtis me.i.multotiēs.& inde עֲשִׂירִי aaſiri.i.decim? Geñ.8.Vſq; ad decimū mēſē:decimo en ī mēſe prima die mēſis apparuerūt cacumina mōtiū.Leuit.27.Quidqd decimū venerit:ſāctificabitur dño.& in ge.fe. עֲשִׂירִית aaſirith Exo.16.Gomor aūt decima ps eſt ephi.Nu.28. Decimā p̄ tē ephi ſile.Hiere.32.verbū qd factū eſt ad hieremiā a dño in anno decimo.Quod in hebreo eſt gñis feminini. Et inde עָשׂר Aaſor.i.decē ſeu decim? .Geñ.24.Maneat puella nobiſcum ſaltem decem dies. Exo.10. Decima die menſis huius. Significat etiam עָשׂר Aaſor.inſtrumentum muſicum decem chordarum. p̄s.32. In pſalterio decem chordarum pſallite ei.ps.91.In decachordo pſalterio:cum citharа.Ps.143. In decachordo pſalterio pſallam tibi. Et inde עֶשְׂרֵה Aaſiria.ideſt decimatio.Eſa.6. Et adhuc in ea decimatio.& inde עֶשְׂרִים Eeſrim.i.viginti.ſ.bis decem. Geñ. 18.Non interficiam propter viginti.& in eo.31.Viginti annis ſui tecum.

decem Decachordus decimatio. Viginti ipinguari. Cādidus Purus. Cogitare Recogitaſ Cogitatio. cogitatōes

עָשַׁת Aaſath.impinguari.candidum ſeu lucidū eſſe.cogitare.Hiere.5.Incraſſati ſunt & impinguati.Hebreī legūt.Incraſſati ſunt & candidi ſeu lucidi facti ſunt. & in de עֶשֶׁת eeſeth.ſiue עֲשׁוּת Aaſuth.i.candidū ſeu lucidū:aut purū ſeu purgatū.Canti.5.Venter eius eburneus.Pro quo he.le.Venter eius candidus ſeu lucidus ſicut ebur. Ezech. 27.In nūdinis tuis propoſuerūt ferrū fabrefactum.i. ferrū purū ſeu purgatū a rubigine.Itē עָשַׁת aaſath.i .cogitare.re cogitare.Dañ.6.Porro rex cogitabat conſtituere eum ſup omne regnum.Ione.1.Si forte recogitet deus de nobis.& inde עֲשָׁתוּת aaſthuth.i.cogitatio.Iob.12.Lampas contempta apud cogitationes diuitum.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.apud cogitationē.Et ī plu. עֲשָׁתוֹנוֹת Eeſtonoth p̄s.146.In die illa peribunt omnes cogitationes eorū.Itē עַשְׁתֵּי Aaſthe.ideſt vnus ſiue vnū aut vnam.Et ſemper iungitur cum dictione עָשָׂר éeſer.que ſignificat decē & dicitur עַשְׁתֵּי עָשָׂר Aaſthe eeſre.ſiue עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Aaſthe aaſar: & tunc ambe dictiones ſignificant vndecim. Exo.26.Saga cilicina vndeci. Deut.1.Quadrageſimo anno:vndecimo mēſe.Zach.1.vndecimi menſis ſabat.

עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה עַשְׁתֵּי עָשָׂר Vndecim עֲשַׁשְׁתֵּרוֹת Greges עַשְׁתָּרוֹת עַשְׁתֹּרֶת Aſtaroth Aſtarte

עַשְׁתָּר Aaſtar.grex.ſcilicet ouiū . & ſolū inuenitur in numero plu.ſ. עֲשַׁשְׁתֵּרוֹת Aaſtaroth. Deut.7. Gregibus ouiū tuarū. Eſt ēt עֲשַׁשְׁתֶּרֶת aaſtaroth ſiue עַשְׁתֹּרֶת aaſtéreth nomē idoli ad ſimilitudinem pecudis facti :ſecundum hebreos. Iudi.2.Seruientes baal & aſtaroth.1.Reg.31. Et poſuerunt arma eius in tēplo aſtaroth.3.Reg.11.Aſtartem deam ſidoniorum.Eſt etiam nomen loci.Geñ.14.Et percuſſerunt raphaim in aſtaroth carnaim.Deut. 1 . qui manſit in aſtaroth & in edrai.

עֵת Eth.Tempus.hora.Geñ.29.Nec eſt tempus vt reducātur ad caulas greges. Ruth. 2 . Quando hora veſcendi fuerit.& in plu.עִתִּים Iithim.ſiue עִתּוֹת Iithoth . De quo vide ſupra in dictione עוּת vuth.

Tempus Hora עִתִּים Hore. עָתַד Parare. Preparaſ

עָתַד Aathad. Parare.paratū eſſe.futurū eſſe. Iob .15. Que in cumulos ſunt redacte.pro quo he.le . Que parate vel future ſunt in cumulos.ſ.redigi.Prouer.24.Prepara foris opus tuum:& diligenter exerce agrum tuum .pro quo hebrei legunt.Prepara foris opus tuum : & para illud in agro tuo.& inde עָתִיד Aathid.i.futurus.ſeu paratus. Iob .5. Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan.Et in eo.15.Sicut regē qui preparatur ad prelīū.Eſter.8.Paratos eſſe iudeos ad capiendam vindictam. Et inde tempus futurum vocatur apud hebreos עָתִיד Aathid.& in plurali.עֲתִידוֹת Athidoth. Deut.32.Et adeſſe feſtinant tempora.ſ.futura. Item עַתּוּדִים Aathudim.ideſt hirci:ſeu mares ouium vel caprarum.Et ſolum inuenitur in numero plurali.Geñ.31.Et videvniuerſos maſculos aſcēdentes ſuper feminas.Ps.49. Nec de gregibus tuis hircos.Prouer.27.Et hedi ad agri precium.pro quo hebrei legunt.Et precium agri hirci.ſcilicet ſunt . Hiere.50.Et eritis quaſi hedi ante greges . pro quo hebrei legunt.Et eritis quaſi hirci.Ponitur etiam pro principibus vel ducibus.Eſa.10.Et principes eorum depredatus ſum . Et in eodem.14 . Omnes principes terre ſurrexerunt de ſoliis ſuis.

Parare. Preparaſ עָתִיד Paratus. preparat?. Futurū עֲתִיד עֲתִידוֹת futura tpa. עַתּוּדִים Maſculi. Hirci. Hedi Principes.

© Biblioteca Nacional de España

Nunc עַתָּה Atha.nunc.aduerbiū tpis.Geñ.12.Nunc igitur ecce coniux tua.ps.112.Ex hoc nunc & vsq; in seculum.vi de ēt de hoc supra in dictione עוֹת vuth:quia inde deriuatur

cōturbare. obscurare. עָתַם Aatham.obscurare.btūs hiero.transtulit.cōturbare. cuius verbū passiuū ponitur.Esa.9.Vbi dñs in ira dñi exercituum conturbata est terra.pro quo hebrei legūt.obscurata est terra.Et solum inuenitur in predicto loco.

Subleuari. עָתַק Aathac.subleuari.inueterare.euellere.transferre.Iob 21.Quare impii viuunt subleuati sunt:cōfortatiq; diuitiis.Pro quo he.le.Quare impii viuunt inueterauerunt ideſt senescunt.ps.6.Inueterauí inter omnes inimicos meos.& inde עָתַק Aathac:siue עָתִיק aathic.i.vetus siue antiquum.1.Reg.2.Recedant vetera de ore vestro.quod in hebreo legitur singulariter.Et ponitur ibi singulare pro plurali.ps.30.Que locuntur aduersus iustū iniquitatem.p quo hebrei legunt.Que locuntur aduersus iustū vetera.& beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit.q̄ locuntur contra iustum dura.i.inueterata.Esa.25.& vestientur vsq; ad vetustatem.Dañ.7.Et antiquus dierum sedit.Et in plu.עַתִּיקִים Aathichim.i.Paralip.4.Hec autem verba vetera.potest ēt legi.verba superna & sublimia.nam ponitur etiam pro superno.Prouer.8.Opes supernas & iustitiam.Item עָתַק Athac.i.euellere.seu transferre.vel auferre.Geñ.12.Et inde transgrediens ad montem.Pro quo hebrei legunt.Et euul sit seu transtulit inde ad montē.s.tabernacula sua.Iob.9.Qui transtulit montes & nescierunt.Et in eo.14.Et saxū transfertur de loco suo.Et in eodem.32.Abstulerunt a se eloquiū.Esa.28.Ablactatos a lacte euulsos ab vberibus.Significat etiam transferre de vna lingua in aliam.Prouer.15.Hec quoq; sunt parabole salomonis quas transtulerunt viri ezechie regis iuda.

Deprecari orare Rogare עָתַר Aathar.orare.deprecarí.rogare.derogare.Geñ.25. Deprecatusq; est isaac dominum pro vxore sua.Exo.8.Orate dominum vt auferat ranas a me.Et in eo.Quando deprecer pro te.Et in eo.Rogate pro me.& in eo.Egressus a te orabo dñm.Iob.22.Rogabis eū & exaudiet te.Et ī eo.33.Deprecabitur deū & placabilis erit ei.Et in voce passiua signāt exaudire seu placarí.Geñ.25.Qui exaudiuit eum.1.Paralip.5.Et exaudiuit eos.Esa.19.Et placabitur eis & sanabit eos.Et inde עַתֶּרֶת Aatheret.ideſt deprecatio. Hiere.33.Et reuelabo eis deprecationem pacis & veritatis. Hebrei vero in predicto loco interpretantur multiplicationem.& inde עַתְרֵי aathraí.Pro quo beatus hiero.trāstulit supplices mei.Soph.3.supplices meí filíi dispersorū meorum deferent munus mihí.Hebrei vero dicunt q̄ est nomē propriū nationis vel gentis.Item עָתַר aathar.ideſt derogare.Ezech.35.Et derogastís aduersum me verba vestra. Hebrei tñ in predicto loco legunt.Et multiplicastís aduersum me verba vestra.& inde נַעְתָּרוֹת Naatharoth.Pro quo beatus hiero.trāstulit fraudulenta.i.derogatoría.Prouer. 27.Quam fraudulenta oscula odientís.Ponitur etiā עָתַר aathar.pro nebula siue pro multitudine fumí.Ezech.8.Et vapor nebule de thure consurgebat.Pro quo hebrei legūt. Et nebula multitudinís incensi consurgebat.

De incipientibus a littera. פ. Pe.

Latus. פֵּאָה Pea.latus.angulus.finis.terminus.coma.Exo.26. Quarum viginti erunt in latere meridiano.Et in eo dē.In latere quoq; secundo qđ vergit ad aquilonē.Ezech. 45.A latere maris vsq; ad mare:& a latere orientis vsq; ad orientem.Ponitur etiam pro coma.Leuit.19.Nec in rotūdum tondebitis comam.Et in eo.Nec radetis barbam.pro quo hebrei legunt.Et non dissipes.ideſt nō radas comam

Anguli Duces. פְּאַת seu angulum vel finem barbe tue.Et in plurali פְּאוֹת peoth. Exo.25.Et ponces eos in quattuor angulis.Ponitur etiā p ducibus vel principibus.Nu.23.Et percutiet duces moab. Et aliquí hebrei secundum precedentem significationē legunt.Et percutiet angulos seu terminos moab.Et inde verbum angulare.ideſt in angulos terre dispergere:secundū hebreos.Deut.32.Dixi vbi nā sunt.pro quo hebrei legūt. Dixi dispergam eos.s.per angulos terre.Potest etiam deriuarí a dictione אַף aaph.que significat ira.vt sit sensus.dixi irascar eis.vbi ponitur אַפְאֵיהֶם Aaphe hem.quod si legatur אֵיפֹהֵם Ephohem:tunc significat vbi sunt:sicut est in littera nostra.

Gloriari פָּאַר Paar.glorificare.gloriari.decorare.seu decorum esse recolligere.Exo.8.Cōstitue mihí tempus quādo deprecer pro te.pro quo hebrei legunt.Gloríare contra me quando deprecer pro te.ideſt tu habeas illam gloriam vt eligas tibi tempus:licet talem gloriam ego deberem habere s.vt ego eligerem tempus ad deprecandum pro te.Sicenī exponitur ab hebreis.Iudí.7.Ne glorietur contra me israel.Esa.10.Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea.Et in eodem.49.Quia in te glorificabor.Et īeo. 55.Et sanctum israel quia glorificauit te.Et īeo.60.Et domum maiestatis mee glorificabo.& inde תִּפְאֶרֶת Thiphéreth.ideſt decor.gloria.Exo.26.Faciesq; vestem sanctā aaron fratri tuo in gloriam & decorem.ps.88.Quoniā gloria virtutis eorum tu es.Prouer.28.In exultatione iustorū multa gloria est.Esa.60.Et domum maiestatis mee.Vbi ponitur pro maiestate.Et inde פְּאֵר pheer.i.decor.seu gloria:& ponitur pro corona que ē ornamentum seu decor capitis.Esa.61.Et darem eis coronam pro cinere.Et in eodē. Quasi sponsum decoratū corona.Ezech.24.Corona tua circunligata sit tibi.Et in plu. פְּאָרִים paarim.siue פְּאָרֵי paare.Exo.39.Et mitras cum coronulis suis.Ezech.24.Coronas habebitis in capitibus vestris.Ponitur etiam pro vittis que capiti circūvoluuntur.Ezech.44.Vitte linee erūt in capitibus eorū.Ponitur etiam pro discriminalibus:que sunt quedam ornamenta capitis.Esa.3.Et mitras & discriminalia.Item פְּארָה Pura.ideſt laguncula:seu olla scđm trāslationē nīam.Esa.10.Confringet lagunculam in terrore. Hebrei tñ dicūt q̄ signāt ramū seu propaginē.cuius plale. פְּארוֹת Poroth.ponitur pro ramis:vt infra dicetur.Potest ēt signare ollā:sicut est in littera nostra.De quo vide supra in dictione פּוּר Pur.& aliqñ scribitur cū duplici res & dicitur פָּארוּר parur.Naum.2.facies oīm sicut nigredo olle.Et aliquí hebrei scđm primā significationem legūt.Et facies oīm retraxerūt decorē suū.Itē פָּאַר paer.i.colligere.seu recolligere.s.quidquid in ramis arborū remāserit.Deut.24. Quidquid remanserit in arboribus non reuerteris vt colligas.Et inde פְּארוֹת Poroth.i.rami.seu frondes.Ezech.31. Et eleuatí rami eius per aquas multas.Et in eo.Et sub frondibus eius genuerunt omnes bestie saltus Et in eo.& platani nō fuerunt eque frondibus eius.& aliqñ scribitur cum aleph post res.De quo vide infra in dictione פְּרָא Para.

Grossus Ficus פַּג Pag.Grossus.ideſt ficus qui primū venit ad maturitatē Canti.2.ficus protulit grossos suos.

Immūdus pphanus. פִּגּוּל Pigul.Immundum.prophanum.Leuit.19.Prophanus erit & impietatis reus.Ezech.4.Et non est ingressa in os meum omnis caro immūda.& in plu. פִּגּוּלִים Pigulim.Esa.43.Et ius prophanum in vasis eorum.Quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet & ius prophanationū vel immundarum.scilicet carnium in vasis eorum.

obuiare פָּגַע Pagaa.occurrere.obuiare.irruere.deprecarí.interceder.orare.rogare.Geñ.32.fuerūtq; ei obuiā angeli dei

© Biblioteca Nacional de España

Exo.5.ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Pro quo he brei legunt. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et ī eodem.23. Si occurreris bouī inimici tui & asino erranti. Nu.35. Propinquus occisī homicidam interficiet statim vt apprehenderit eum. pro quo he.le.cū occurrerit vel obuiauerit ei: Ios.2. Ne forte occurrant vobis reuertentes. Et in eo.17. Et coniungantur sibi in tribu Aser. idest occurrant sibi. Et in eo.19. Peruenit in debaseth. pro quo he. le. & occurrit. i. pertingit in debaseth. Et in eo. Et peruenit terminus eius vsq; thabor. Iob.36. Et precepit ei vt rursus adueniat. pro quo he.le. occurrat. scilicet tenebris. Esa.47. Nō resistet mihi homo. idest non occurret mihi homo. Hebrei tñ secundum aliam significationē exponunt sic. Non accipiā deprecationem vel orationē hominis. Et in eo.64. occurristi letanti & facienti iustitiam. Hiere.15. Si non occurri tibi in tempore afflictionis. Amos.5. Et occurrat ei vrsus. Significat etiam irruere vel interficere. Iudi.8. Tu surge irrue in nos. Et in eo.15. Spondete mihi q̄ non occidatis me. idest ne irruatis in me. 1.Reg.22. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas in sacerdotes domini. p quo he.le. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas vt irruerent in sacerdotes domini. 2.Reg.1. Accedens irrue in eum. Et inde פֶּגַע Pégaa. idest occursus. contrarius. aduersarius. 3.Reg.5. Non est satan neq; occursus malus. Scribitur etiam cum mem in principio. Iob.7. Quare me posuisti contrarium tibi. Significat etiam intercedere vel orare seu deprecari. Gen.23. Intercedite pro me apud Ephron. Et in eo.28. Cumq; veniſſet ad quendam locum. Pro quo hebrei legunt. Et orauit vel deprecatus est in loco Potest etiā legi sic. Et occurrit loco. Quod est idem sensus cū lra nra. Iob.21. Et quid nobis prodest si orauerimus illum. Esa.53. Et pro transgressoribus rogabit. Et in eo.59. Et aporiatus est: quia nō est qui occurrat. pro quo he.le. qa nō est qui oret vel deprecetur. pōt ēt legi sicut est in lra nra Hiere.7. Nec assumas pro eis laudē & orationē & nō obsistas mihi. pro quo he.le. Et nō deprecerīs siue nō ores me Et in eo.27. Et si pphete sunt & est verbū dñi in eis: occurrant dño exercituū. pro quo he.le. orent vel deprecentur dñm exercituum. Et in eo.36. Contradixerunt regem ne combureret librum. i. rogauerunt regem.

Resistere

Irruere. Occidere.

פֶּגַע Occursus. Contrarius. Intercedere

Orare

פֶּגֶר Péger. cadauer. morticinium. Esa.14. Quasi cadauer putridum. Amos.8. Multi morientur. Pro quo he. le. Plurimum cadauer. supple erit. & est sensus sicut in lra nra. Ponitur ēt pro ruina. Naum.3. Et grauis ruine. Et in plu. פְּגָרִים Pegarī. seu פִּגְרֵי pigre. Leuit.26. Cadetis īter ruinas idolorū vestrorū. pro quo he.le. Et dabo cadauera vra sup cadauera idolorū vestrorum. Nu.14. Vestra cadauera iacebunt in solitudine. Esa.37. Et ecce omnes cadauera mortuorū. Et in eo.62. Et videbūt cadauera virorū. Et ide verbum פָּגַר piger. Quod significat corruere. vel impingere. 1.Reg.30. Qui lassi transire non poterant torrētem Bosor. Pro quo he.le. qui corruerant vel impegerant ad torrentē Bosor. i. pre lassitudine transire non poterant: sicut est in littera nostra.

Ruina. Cadauera. Impingere Corruere.

פָּגַשׁ Pagas. obuiare. occurrere. Gen.32. Si obuium habueris fratrem meum esau. i. si obuiauerit tibi. Et in eodē 33. Que nam sunt iste turme quas obuiam habui. Exo.4. Occurrit ei dominus. 1.Reg.25. Quibus & illa occurrit. Iob.5. Per diem incurrunt tenebras. Prouer.22. Diues & pauper obuiauerunt sibi. Et in eodem.29. Pauper & creditor obuiauerunt sibi.

Obuiare. Occurrere Incurrere

פָּדָה Pada. Redimere. liberare. eruere. Exo.21. Dimittet eā. pro quo he.le. redimat eā. i. dimittat eā liberā. Leuit. 19. Et tñ precio nō est redēpta. ps.54. Redimet in pace aiam meā. ps.118. Redime me a calūniis hoim. ps.129. Et ip se redimet israel. & inde פְּדוּת Peduth. i. redēptio. Exo.8. Ponāq; diuisionē inter populū meū & populū tuū. p quo he. le. Ponāq; redemptionē inter populū meū & populū tuū. ps.110. Redēptionē misit dñs populo suo. Scribitur etiā cū iod in fine & dr פְּדְיוֹן pidion. ps.48. Et preciū redēptionis aie sue. & aliqñ signat preciū solutionis vel liberationis. Nu.3 In precio aūt ducētorū. scribitur ēt cū mē in fine & dr פִּדְיוֹם Pidiom. vt in eo. Tulit igitur moyses pecuniā eorū qui fuerunt amplius. pro quo he.le. Et tulit moyses pecuniam redemptionis vel precii eorū qui fuerunt amplius.

Redēptio. Redēptio. Precium

Padan. mesopotamia. regio. que grece sic noīatur a mesos qd est mediū & potamos qd est flume. eo qd est sita inter duo flūina tigrim. s. & euphratē. Gen.25. Duxit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri de mesopotamia. Et i eo.28. Vade & proficiscere in mesopotamiā syrie. Et in eodē.48. Quādo veniebā de mesopotamia: mortua est rachel. & hec dictio פַּדָּן Padan in lingua chaldaica signat numerū parē siue dualem. in lingua vero punica seu arabica significat cā pestrē seu planicie. & ideo dicunt aliqui q̄ illa regio dicitur פַּדָּן padan. Eo quod est terra campestris: & secūdū aliquos hebreos inde deriuatur dictio אַפַּדְנוֹ apadno. Dañ.11. Et figet tabernaculū suū apadno. De quo vide supra in dictione אַפַּר Apad.

Precium. Mesopotamia.

פָּדָע Padaa. redimere. liberare. Iob.33. Libera eum vt non descēdat ī corruptionē. & solū iuenitur ī pdicto loco.

Liberare

פָּדַר Páder. adeps. Leuit.1. Caput & cūcta q̄ adherēt iecori. p quo hebrei legunt. Caput & adipē. i. adipē q adheret iecori.

Adeps.

פֶּה Pe. os. s. ab ore. Exo.4. Quis fecit os hois. & in eo. Et ip se loqtur p te & erit os tuū. Nu.12. ore enī ad os loquor ei. Ponitur ēt pro cōsensu. Ios.9. Cōgregati sunt pariter vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno aīo cadēq; sentētia. p q̄ he.le. Vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno ore. i. vno cōsensu eadēq; sentētia. Et qñ post se regit gtiū vel qñ cōponitur cū pronoibus tūc mutat he in iod. Gen.29. & os putei grādi lapide claudebatur. Exo.4. & ego ero in ore tuo & in ore illius. Nu.20. Eo q̄d incredulus fuerit ori meo. Deut.8. Sed in oī verbo quod procedit de ore dei. Et in eo.11. quos aperto ore suo terra absorbuit. Ios.9. & os dñi nō interrogauerūt. ps.49. os meū loquetur sapiētias. Esa.49. & posuit os meū quasi gladiū acutū. Signat ēt pceptū seu imperium vel mādatū. Gen.41. & ad tui oris imperiū cūctus ppls obediet. Nu.10. mouerūt castra primi iuxta impiū dñi. Ios. 1. quicūq; cōtradixerit ori tuo. i. impio vel mandato. Ponitur ēt pro capicio vel ora vestimēti. Exo.28. In cuius medio supra erit capicium & ora p gyrum: sicut fieri solet in extremis vestium partibus. Iob.30. Et quasi capicio tunice succinxerūt me. ps.132. Quod descendit in ora vestimenti eius. ponitur etiam pro ore gladii. idest pro acumine gladii. Exo.16. Fugauitq; Iosue Amalech & populum eius in ore gladii. Et in plurali פִּיוֹת Peioth. Iudi.3. Qui fecit sibi gladium ancipitem. Pro quo hebrei legunt. Et fecit sibi gladium acutum habens duo ora. idest acutum ex vtra q̄ parte. Prouer.5. Acuta quasi gladius biceps. idest ex vtraque parte acutus. & aliquando duplicatur littera pe & littera iod & dicitur פִּפְיוֹת Pipiioth. Ps.49. Et gladii ancipites in manibus eorum. Reperitur etiam פִּים Pim secundum terminationem pluralem masculinorum. 1.Reg.5. Retussa erat acies vomerum. & quandoq; preponitur ei lra caph & littera lamed & dr כִּפִּי Chephi. aut לִפִּי lephi: & tūc aliqñ significat. iuxta. secundum. sicut. Gen.47. Prebens

Os. Cōsensus Imperiū Capicium Ora. Ancipites Acies

© Biblioteca Nacional de España

Iuxta. cibaria singulis. Pro quo hebrei legunt. Prebens panē iuxta familiam. idest iuxta exigentiam familie singulorum. Exo. 12. Que sufficere possunt ad esum agni. Pro quo hebrei legūt. Vnusquisq; iuxta id qđ pōt edere numeretur super agnum. Et est sensus sicut in littera nostra. Leuit. 25.

Quantos. Quanto plus anni remanserit post iubileum: tanto crescet & precium: quanto minus temporis. Pro quo hebrei legūt.

Iuxta. Iuxta multitudinem annorum creſces & precium. Nu. 7.

Iuxta. Iuxta ordinem ministerii sui. Et in eo. Iuxta id quod habebant necessarium. & in eodem. Secundum officia & cultū suum. Et in eo. 9. Cumq; ablata fuisset nubes que tabernaculum protegebat: tunc proficiscebantur filii israel. p quo hebrei legunt. Iuxta eleuationem nubis desuper tabernaculum: proficiscebātur filii israel. 3. Reg. 17. Si fuerit annis his ros & pluuia nisi iuxta oris mei verba. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. & aliquando preponitur ei dictio

Secundū.

Sicut. עַל Aal & dicitur עַל־פִּי Aalpi. Exo. 34. Scribe tibi verba hec quibus & tecū & cū israel pepigi fedus. pro quo hebrei legunt. Scribe tibi verba hec: quia iuxta verba hec pepigi fedus tecum & cum israel. Deut. 17. Et docuerint te iuxta legem eius. Et quando iungitur predicta dictio

עַל־פִּי

Juxta. פִּי dictione שְׁנַיִם Senaim que significat duo: tunc ambe dictiones significant duplicem partem vel duplicem portionem Deut. 21. Dabitq; ei de his que habuerit cuncta duplicia. 4. Reg. 2. Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus. Item

פִּי שְׁנַיִם

Duplicia. Duplex. פֹּה Po. idest. hic. siue huc. aduerbium loci. Deut. 5. Tu vero hic sta mecum. Ios. 18. Vt hic coram domino deo vestro mittamvobis sortem. Iob. 38. Vsq; huc venies & non procedes. Esa. 22. Quid tibi hic: aut quis tibi hic. Et aliquando scribitur cum aleph in fine loco he. Iob. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Et quandoq; preponitur ei littera mem & dicitur מִפֹּה Mipo. idest hinc siue inde Ezech. 40. Tres hinc & tres inde. Scribitur etiam cū vau in fine loco he. Vt in eo. Due mense hinc: & due mense inde. Et in eo. 41. Hectecas ex vtraq; parte centum cubitorū. Pro quo hebrei legunt. Et hectecas eius hinc & inde centum cubitorum.

Hic. Huc.

Hinc. Inde.

פּוּג Pug. Vacillare. hesitare. relaxare. Geñ. 45. quasi de graui somno euigilans: tamen nō credebat eis. Pro quo hebrei legunt. Et vacillauit siue hesitauit cor eius: quia nō credebat eis. Abach. 1. Propter hoc lacerata est lex. pro quo hebrei legunt. Propter hoc vacillat seu relaxata est lex. cuius verbū passiuū habetur. Ps. 37. Vbi dicitur: afflictus sum & humiliatus sum nimis. vbi ponitur pro afflictus sum. Pro quo hebrei legunt. Laxatus sum siue relaxatus sum vel debilitatus sum. Et inde הֲפֻגוֹת Hafugoth. i. relaxatiōes seu cessationes. Beatus Hiero. trāstulit requiem. Threñ. 3. Oculus meus afflictus est nec tacuit: eo quod non esset requies. idest eo quod non esset relaxatio vel cessatio a lachrymis vel a fletu.

Vacillare. Lacerari.

Affligi. Laxari.

requies.

פּוּחַ Phūach. Aspirare. flare. sufflare. Insufflare. loqui. illaqueare. Canti. 2. Donec aspiret dies. Et in eodem. 4. psa hortum meum. Ps. 9. Omnium inimicorum suorū dominabitur. pro quo hebrei legunt. Omnes inimicos eius insufflabit in eos. idest cōtemnet eos & reputabit quasi vētum. Potest etiam legi. illaqueabit in eis. Ezech. 21. In igne furoris mei sufflabo in te. Et in eodem. 22. Vt succendā in ea ignem. pro quo hebrei legunt. Ad sufflandū in ea ignē. Vide etiam de hoc supra in dictione נָפַח Naphach. Et inde

Aspirare. Perflare.

Insufflare

Illaqueat. Sufflare.

פִּיחַ Piach. idest fauilla cineris: que sufflādo in aere eleuatur Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camino. & quia locutio fit per aspirationem & flatum: ideo predicta dictio significat etiam loqui. Prouer. 14. Profert autem mendaciū

Cinis.

Proferre.

dolosus testis. idest loquitur mendacium. Et in eo. Et profert mendacia versipellis. Ps. 11. Ponam in salutari fiduciali ter agam in eo. Pro quo hebrei legunt. Ponam in salutari q loquitur ei. & subditur. Eloquia domini. idest ponam in salutari eum qui loquitur ei eloquia domini. Potest etiam legi secundum primam significationem Spirabit in eo. vel sic. illaqueat in eo. idest ponam in salutari pauperem & inopem quem impius illaqueat. nam predicta dictio etiam significat illaqueare. idest laqueos ponere. Prouer. 29. Homines pestilentes dissipant ciuitatem. p quo hebrei legūt. Illaqueant ciuitatem. Esa. 42. Laqueus iuuenum omnes. Pro quo hebrei legunt. Illaqueare iuuenes omnes. & inde פַּח Pach. idest laqueus. Ps. 68. Fiat mensa eorum coram ip sis in laqueum. pōs. 118. Posuerunt peccatores laqueum mihi. pōs. 123. Anima nostra erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est & nos liberati sumus. Osee. 9. prophe ta laqueus ruine factus est super omnes vias eius. Et in plurali פָּחִים Pachim. pōs. 10. Pluet sup peccatores laqueos. Potest etiam deriuari a dictione פֶּחָם Pecham: que significat carbonem. vt infra dicetur. vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Pluet super peccatores carbones. Prouer. 22. Arma & gladii in via superbi. pro quo hebrei legunt. Arma & laquei in via peruersi. Significat etiam laminas ex argento & auro seu ere. Exo. 39. Incidítq; bracteas aureas. i. laminas. Nu. 16. Producatq; ea in laminas.

Loqui.

Dissipare. Illaqueare

פַּח laqueus.

פָּחִים laquei.

Bractee. lamine.

פּוּט Put. Libia. nomen regionis. Hiere. 46. Fortes ethiopie & libye.

פּוּט libia.

פּוּךְ Puch. Stibium nigri coloris: quo mulieres liniunt oculos. 4. Reg. 9. Depinxit oculos suos stibio. Iob. 42. Et nomen tertie cornu stibii. Hiere. 4. Et depinxeris stibio oculos tuos. est etiam nomen lapidis precioſi coloris stibii. 1. Parali. 29. Lapides onychinos & quasi stibinos. Esa. 54. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. pro quo hebrei legunt. Ecce ego sternam in stibio lapides tuos. idest i lapides stibinos. Et dicunt aliqui hebrei q signifícat carbunculum.

פּוּךְ Stibium.

Stibinus.

פּוּל Pul. faua. Ezech. 4. Et fabam & lentem.

פּוּל fabs.

פּוּן Pun. Conturbari: aut secundum hebreos: dubitare siue hesitare. Ps. 87. Exaltatus autem humiliatus sum & cōturbatus. pro quo hebrei legunt. Tuli seu portaui terrores tuos & dubitabam seu hesitabam. s. ne mihi euenissent mala propter mea demerita. Et inde פֶּן Pen. dictio dubitatiua. idest ne forte. Geñ. 2. Ne forte moriamur. Et in eo. Ne forte mittat manum suam. Et in eo. 19. Ne forte apprehendat me malum. Et in eo. 24. Caue nequando reducas filiū meum illuc. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. Nu. 20. Alioquin armatus occurram tibi. pro quo hebrei legunt. Ne forte in gladio occurram tibi. Prouer. 5. Per semitam vite non ambulat. Pro quo hebrei legunt. Per semitam vite forte diri getur: quasi dicat. Putas ne q talis mulier dirigetur per semitam vite: non vtiq;. vnde sequitur. vagi sunt gressus ei. Et in eodem. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. & in eodem. 30. Ne forte saciatus illiciar ad negandum. Esa. 27. Ne forte visitetur contra eam.

Conturbari

Hesitare.

פֶּן Ne forte.

Nequādo

פּוּץ Pus. dispergere. spargere. Diuidere. dissipare. conterere. Geñ. 11. Antequam diuidamur in vniuersas terras. Et in eodem. Atq; ita diuisit eos dominus ex illo loco in vniuersas terras. Et in eodem. Et inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum. Et in eodem. 49. Et dispergam eos in israel. Exo. 5. Dispersusq; est populus in omnem terram egypti. 1. Regum. 14. Dispergimini in vulgūs & dicite eis. Iob. 37. Et nubes spargunt lumen. Et in eodem. 40. Disperge superbos in furore tuo. Prouer. 5

Diuidere.

dispergere

© Biblioteca Nacional de España

Deriuentur fontes tui foras.i.diuidantur seu dispergantur. Hiere.23. Ve pastoribus qui dispergunt & dilacerāt gregē pascue mee.& in eodē. Vos dispsistis gregē meū. Ezech.11. In quib⁹ dispersi estis.& in eodē.29. Et dispergā egyptios in nationes.& in eodē. Et cōgregabo egyptum de populis in quibus dispersi fuerant.Naū.2. Ascēdit qui dispergat corā te.Soph.3.Filii dispersorum meorū.Zach.13.Et dispergentur oues.Signat ēt affluere.vt in eo.1. Adhuc affluēt ci uitates mee bonis.i.dispergētur seu diuidentur:quia nō poterūt simul cohabitare propter multitudinē pecorū & armētorum & aliorum bonorū.Et aliqñ scribitur cum duplici sadic.Hiere.23.Et quasi malleus conterens petrā.i.diuidens petrā.Abach.3.Et contriti sunt mōtes seculi. Iob.16. Et tenuit ceruicē meā & confregit me . vide de hoc supra in dictione נפץ Naphas.Et inde מפץ Mephis.i.instrumentum quo petre conteruntur.Pro quo beatus hiero.trāstulit iaculum.Prouer.25. Iaculum & gladiū & sagitta acuta. Et inde תפוצה Thephusa .i. dispsio vel cōtritio aut dissipatio. Hiere.25. Quia completi sunt dies vestri vt interficiamini & dissipationes vestre.

Affluere

Cōterere

cōfringere.

Iaculum

Dissipatio

Puc.haurire.educere.effundere.dissoluere.offendere. פוק ps.143.Eructantia ex hoc in illud. idest educentia seu haurientia.Prouer.18.Et hauriet iocūditatē a dño .Signat ēt effundere.Ps.139.Cogitauerunt contra me : ne derelin quas me.Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve. trāstulit.

Educere haurire.

Effundere.

Scelera eorū ne effundantur.Sed ēt ī predicto loco hebrei legunt. Scelera eorum ne educas.i. ne permittas vt scelera eorū educantur in actu.Esa.58. Cum effuderis esurienti aiam tuā.Signat ēt dissoluere.Hiere.10.vt nō dissoluatur. Et inde פיק Phic.i.dissolutio.Naum.2.& dissolutio genticulorum.Signat etiā offendere.Esa.28.Ignorauerunt iudiciū.pro quo he.le.offenderunt in iudicio.& inde מוקה puca i.offensio seu offendiculum.Beatus hiero.trāstulit Singultū.1.Reg.25.Nō erit tibi hoc ī singultū & ī scrupulū cordis

dissoluere.

dissolutio.

offendicl'.

Singult⁹.

Phur.irritū facere.dissipare.dissoluere.Geñ.17.Quia pactum meū irritum fecit.Nu.30. In arbitrio viri erit si faciat:siue nō faciat.Pro quo he.le. Vir eius cōfirmet eū aut irritum faciat eum.s.iuramētum. Sed beatus hiero.transtulit sensum.& in eodē. Si autē contradixerit postq̄ resciuit. i. si irritum fecerit . 3 . Reg.15. Peto vt venias & irritum facias fedus quod habes cum baasa rege israel.ps.32.Dñs dissipat consilia gentium.ps.88. Misericordiā autē meam nō dispergam ab eo.Pro quo he.le. Non faciā irritā ab eo.Esa. 44. Irrita faciēs signa diuinorū.Hiere.33.Et si irritum potest fieri pactum meū cum die & nocte.& in eodē. Et pactū meum irritum esse poterit dauid seruo meo. Et aliqñ scribitur cum duplici res.ps.73.Tu cōfirmasti ī virtute tua mare.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Tu dissipasti ī fortitudīe tua mare. Scribitur ēt cū duplici pe & res & dicitur פרפר Parpar.Iob.16.Ego ille quōdam opulentus repente contritus sum.Pro quo he.le. Opulētus fui & contriuit me seu oppressit me.Et ide פורה Pura.i.torcular a terendo vel premēdo dictum.Esa.63. Torcular calcaui solus. Est etiā פורה Pura genus mēsure. Pro quo beatus hieronymus transtulit lagenā. Aggei.2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas.Ponitur etiā p lagunicula. Esa.10. Confringet lagunculam in terrore . Item פור Phur.i.fors.Ester.3.Missa est fors in vrnā : que hebraice dr̄ phur.Pro quo he.le.Misit phur.i.sortem.& in eodem.9.& misit phur quod nostra lingua vertitur in sortem. & in eodem.Ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim.

irritū facer

cōtradicer

Dissipare.

פרפר

Cōterere

פורה

Torcular

Lagena

Lagūcula.

פור

Sors

Phus.crescere.diffūdere seu effūdi.salire.abūdare.augere. Hiere.50. Quoniā effusi estis sicut vituli super bam.i.creuistis seu augmentati estis.Naū.3. Latitauit populus tuis in montibus . Pro quo he.le. Diffusus est populus tuus in montibus.vnde sequitur. & non est qui congreget. Abach.1.Et diffūdentur equites eius. Potest etiā legi. Crescent vel augentur equites eius.Malach.4. Et salietis sicut vitulus de armento.Pro quo hebrei legunt. Et crescetis seu effundemini quasi vituli ad presepe. Et inde פש Pas.pro quo beatus hieronymus transtulit scelus:quasi פשע Pesaa Iob.35. Nec vlciscetur scelus valde. Hebrei tamen dicūt q̄ significat multitudinem.vnde in predicto loco ipsi legunt. Nec scit in multitudine nimia seu valde.& refertur ad ip̄m Iob.quasi dicat.Nescit iob in multitudine nimia sapientie & scientie dei.vnde sequitur.Ergo iob frustra aperit os suū Et in lingua chaldaica cōmuniter significat predicta dictio multiplicare vel augmētare.Et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur פישון phison.quod est nomen magni fluminis paradisi : ꝓpter eius incrementum & abundantiā.Geñ.1. Nomē primi phison.Et beat⁹ hiero.in libro de hebraicis questionibus dicit q̄ phison est fluui⁹ qui apud latinos gāges dr̄.

Effundi

crescere.

diffundi

Salire.

Scelus

multitudo.

פישון

Phison.

Poth.cardo. & solum inuenitur in numero plurali.s. פתות pothoth.3. Reg.7. Et cardines ostiorum domus interioris. Item פתה potha.siue פתה pathe.i.crinis:secundum translationē nostram.Esa.3.Et dñs crinem earum nudabit.Hebrei vero dicūt q̄ significat turpitudinem seu verēda mulieris vel hominis. vnde in p̄dicto loco ipsi legūt. Et dñs turpitudinem earum nudabit.

פתות

cardines.

פתה

crinis.

turpitudo.

פז paz.aurum.obrizum. De quo vide in dictione sequēti.

פזז pazaz.salire.saltare.subsilire.dissolutum esse.2.Reg.6 Vidit regem subsiliētem atq̄ saltantem coram dño. & scribitur aliquando cum simplici zain. Geñ.49.Et dissoluta sunt vincula brachiorū & manuū eius. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortificari seu roborari. vnde in p̄dicto loco ipsi legūt. Et fortificata seu roborata sunt brachia manuū eius. Alii vero legunt sic. Et deaurata sunt brachia manuum eius.s.ꝓpter ornamenta aurea que in brachiis & manib⁹ portabat. Nam פז paz aurum siue obrizum significat p̄s.20. Posuisti in capite eius coronam de lapide pcioso.p quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Pones in capite ei⁹ coronam de obrizo. Scribitur etiā cum mē in principio & dicitur מופז Muphaz.3.Reg.10.Et vestiuit eū auro fuluo nimis. Pro quo hebrei legūt. Et vestiuit eū auro obrizo. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אופז Vphaz. Dañ.10. Et renes eius accincti auro obrizo.

Fortificari

Obrizum.

Fuluū

Aurū.

aup obrizū

פזר pazar.dispergere.spargere.dissipare.p̄s.88. Dispersisti inimicos tuos.p̄s.111. Dispersit dedit pauperib⁹.p̄s. 147.Nebulam sicut cinerem spargit. Prouer.11. Alii diuidunt propria.i.dispergunt.Hiere.3. Et dispersisti vias tuas alienis.& in eodem.50. Grex dispersus israel. Ponitur etiā pro dissipare.p̄s.52.Quoniam domin⁹ dissipauit ossa eorum.p̄s.140.Dissipata sunt ossa nr̄a secus infernum.

dispergere

Spargere

Dissipare.

פחד Pachad.timere. formidare. expauescere.terreri. preri.admirari.Iob.3.Quia timor quē timebā euenit mihi.p̄s.13.Ibi trepidauerunt timore.i.timuerunt timore. Prouer.28. Beatus homo qui semper est pauidus. Esa.51. Et formidasti iugiter tota die.Hiere.33.& timebunt & turbabūtur.Osee.3.& pauebūt ad dñm & ad bonū ei⁹. signat etiam terreri.Iob.4.Et omnia ossa mea pterrita sunt.Esa. 33.Conterriti sunt in sion peccatores.Signat etiam mirari. Esa.60. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum . & inde פחד pachad .i. pauor. formido. terror. Geñ.31. Et timor Isaac affuisset mihi.& in eodē. Iurauit ergo Iacob per timorem patris sui Isaac.idest per deum quem timebat isaac.p̄s.52. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Esa .24.

Timere

trepidare

Pauere.

Formidar.

pterrere

cōterrere

Mirari

Timor.

© Biblioteca Nacional de España

Formido פַּחַדִים Terrores

Formido & fouea & laqueꝰ. Et in plurali פְּחָדִים Pechadim. Iob.15. Sonitus terroris in auribus illius. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. ſonitus terrorū vel formidinū. Reperitur etiam in genere feminino cum thau in fine. Hiere.7. & nō eſſe timorē meum apud te: dicit dñs deus exercituū. Itē

פַּחַד Teſticuꝰ

פַּחַד Pachad. teſticulus. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob.40. Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt.

פֶּחָה Dux

פֶּחָה Pecha. prīceps. dux. Nee.5. Annonas que ducibus debebantur non comedimus. pro quo he. le. Panē prīcipis vel ducis non comedi. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Et aliquando ſcribitur cum aleph loco he. Eſd.5. Quem & prīcipem cōſtituit. Et quādo poſt ſe regit genitiuū: mutat he in tau & dicitur פַּחַת Pachath. Eſa.36. Et quomodo ſuſti nebis faciem ducis vnius ex ſeruis dñi mei. Aggei.1. filium ſalathiel ducem iuda. Malach.1. offer illud duci tuo. Scribitur etiā cum mē in fine loco he: & dr̄ פַּחָם Pecham. Nee.5. vt eſſem dux in terra iuda. Et in plu. פַּחוֹת Pachoth. ſiue פַּחָוֹת Pachauoth. Nee.2. Epiſtolas dedit mihi ad duces regionis tranſflumen. & in eodē. Et veni ad duces regionis. & in eo. 5. Duces autem qui fuerunt ante me grauauerunt populū. Ezech.23. Prīcipes & magiſtratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dr̄ פַּחֲוָתָא Pachauatha. Dañ.3. Magiſtratus & duces & tyrānos.

Princeps dux.

פַּחַת Dux

פַּחַת Princeps duces.

פַּחֲוָתָא

פָּחַז Vagū eſſe. vesanus Feſtinare.

פָּחַז Pachaz. vagum eſſe. vagari. feſtinare. temere agere. Iudi.8. Qui conduxit ſibi ex eo viros inopes & vagos Hiere.3. Prophete eius veſani. pro quo hebrei legunt. Prophete eius feſtinantes ſiue temerarii. Et inde פַּחַז pachaz. i. feſtinatio ſeu temeritas. Geñ.49. Effuſus es ſicut aqua. p quo hebrei legūt. Feſtinatio. ſ. tua ſicut aqua. i. ſicut aqua feſtinat in preceps: ſic tu egiſti temere & feſtināter. Hiere.23.

פַּחַז Feſtinatio

Qui ſeduxerunt populum meū in mendaciis ſuis: & in miraculis ſuis. vbi ponitur pro miraculis. pro quo hebrei legūt. In mēdaciis ſuis & in feſtinatiōe ſeu in temeritate ſua.

miracula

פֶּחָם Carbo.

פֶּחָם Pecham. carbo. pruna. Prouer.26. Sicut carbones ad prunas & ligna ad ignē. Eſa.44. In prunis & in malleis formauit illud. Ponitur etiā pro duce vel prīcipe. De quo vide ſupra in dictione פֶּחָה pecha.

פֶּחָר Figulus.

פֶּחָר Pechar. in lingua chaldaica ſignificat figulū. Dañ.2. Quia vidiſti pedū & digitorū partes ex teſta figuli.

פַּחַת Fouea.

פַּחַת Pachath. fouea. foſſa.2. Reg.18. Et proiecerūt eum in ſaltu in foueā grādem. Eſa.24. Formido & fouea & laqueus ſup te. & in plurali פַּחֲתִים Pechathim.2. Reg.17. Forſitā nunc latitat in foueis. Et inde פְּחָתֹת Pechétheth. i. cōfoſſio ſeu corroſio. Leuit.13. Eo quod infuſa ſit in ſupficie vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corroſio ſeu confoſſio eſt. ſ. lepre.

פַּחֲתִים Fouee.

פְּחָתֹת Corroſio

פִּטְדָה Topazius

פִּטְדָה Piteda. topazius. lapis preciosus. & ſcribitur cū he vel thau in fine. Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius & topazius. Iob.28. Non adequabitur ei topazius de ethiopia.

פָּטַר Aperire.

פָּטַר Patar. aperire. ſoluere. diſſoluere. dimittere. remittere. declinare. Exo.34. Omne quod aperit vulnam meū erit. Nu.8. Pro primogenitis q̄ aperiunt omnē vuluā 1.Reg.19. Et declinauit dauid a facie ſaul. 1. Paralipo.25. Hi ſunt prīcipes cātorū per familias leuitarū qui in exhedris morabantur. p quo hebrei legunt. Hi ſunt cantores prīcipes patrū leuitarū i exhedris dimiſſi vel ſoluti. i. ſoluti ab aliis operib⁹: quia erāt occupati in cātīcis. 2. Paralipo.23. Si quidem ioiada non dimiſerat abire turmas. ps.21. Locuti ſunt labiis: mouerunt caput. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Dimittūt labiū: mouēt caput. Prouer.

Declinare

dimittere

28. Qui dimittit aquā caput eſt iurgiorū. Et inde פְּטוּרִים peturim. ſiue פְּטוּרֵי peture. i. pminētes ſculpture: q̄ſi emittā-

tur & egrediantur foras.3. Reg.6. Et picturas varias quaſi prominentes de pariete & egrediētes. & in eodem. Et celaturas valde prominentes.

pminētes.

פַּטִּישׁ Malleus

פַּטִּישׁ Patis. malleus. Eſa.41. faber erarius percutiens malleo. Hiere.23. Et quaſi malleus cōterens petrā. Item פַּטִּישׁ pates. in lingua chaldaica ſignificat quoddā genus veſtimēti. Pro quo beatus hiero. tranſtulit thiarā. Dañ.3. Vinctis cum brachis ſuis & thiaris.

פְּטִישׁ Thiara

פִּיד Corruere. Interitus. Ruina.

פִּיד Phid. interitꝰ. ruina. Iob.30. Et ſi corruerint ipſe ſaluabit. p quo he. le. Si in interitu vel ruina ipſius ſalus. ſ. erit Et ē ſenſus ſicut in littera nr̄a. & in eo.31. Si gauiſus ſum ad ruinā eiꝰ q me oderat. puer.24. & ruinā vtriuſq; qs nouit.

פִּים פִּימָה aruina.

פִּים Pim. pinguedo. aruina. & ſcribitur cū he in fine & dr̄ פִּימָה pima. Iob.15. Et de lateribus eiꝰ aruina depēdet.

פָּכָה Redūdare

פָּכָה Pacha. redundare. egredi. Ezech.47. Et ecce aque redundantes a latere dextero. Et inde פַּךְ pach. i. laguncula. ſeu lenticula.1. Reg.10. Tulit ergo ſamuel lēticulam olei.

פַּךְ Lēticula.

פָּלַל Judicare

פָּלַל Palal. iudicare. diiudicare. arbitrari. orare. rogare. ſeu placare. Geñ.46. Non ſum fraudatus aſpectu tuo. pro quo hebrei legunt. Videre faciem tuam non iudicaui. i. nō putaui aut non diiudicaui.1. Reg.2. Si peccauerit vir in virum: placari ei poteſt deus: ſi autē in deum peccauerit: quis orabit pro eo. p quo hebrei legunt. Si peccauerit vir in virum: iudicabit eum deus: ſiue iudicabunt eum iudices: qui dicuntur dii participatiue: vt dictum eſt ſupra in dictione אֱלֹהִים Elohim: ſequitur ſi autē i dñm peccauerit vir: quis iudicabit pro eo. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera nr̄a. Nam predicta dictio etiā ſignificat placari vel orare: vt infra dicetur. ps.105. Stetit autem phinees & placauit. pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. ſtetit autem phinees & diiudicauit. Ezech.16. Que viciſti ſorores tuas. pro quo he. le. Que iudicaſti vel diiudicaſti ſorores tuas. Et in eodē. 28. Et corruent interfecti in medio eius gladio. pro quo hebrei legūt. Et iudicabitur interfectus ſeu vulneratus in medio eius gladio. poteſt etiā deriuari a dictione נָפַל Naphal: que ſignāt corruere: ſicut eſt in littera nr̄a. Et inde פְּלִילִים pelilim. i. iudices arbitri. Exo.21. Et arbitri iudicaueriṅt. & inde פְּלִילִי pelili. i. iudicādus: ſeu reus iudicio. Iob.31. Que eſt iniquitas maxima. p quo hebrei legunt. Que eſt iniquitas iudicanda. i. rea iudicii. Scribitur etiā cum mē in fine & dicitur פְּלִילִים pelilim. vt ſupra in eodem. Hoc enim nefas eſt & iniquitas maxima. i. iniquitas iudicāda. Et inde פְּלִילָה pelila. i. iudicatio ſeu iudiciū. pro quo btūs hiero. tranſtulit concilīū. Eſa.16. Ini cōſiliū: coge conciliū. Scribitur etiam cum duplici iod & dr̄ פְּלִילִיָּה pelilia. Eſa.28. Et ignoraueṙūt iudiciū. & q̄n p̄dicta dictio פָּלַל palal. ē verbū quarte cōiugationis: tunc ſignāt orare. vel placare. Geñ.20. Orabit pro te quia ꝓpheta eſt. & in eodē. Orāte autē abraā ſanauit deus abimelech.1. Reg.1. Orauit ad dñm flens largiter. Et in eodē.2. Et orauit anna & ait.3. Reg.8. Et orauerint & deprecati te fuerint. ps.5. Quoniā ad te orabō. Et inde תְּפִלָּה Thephila. i. oratio. 4. Reg.20. Audiui orationē tuā. ps.16. Auribus percipe orationē meā. & in titulo. ſps.89. Vbi dr̄ oratio moyſi hominis dei. ps.101. Reſpexit in orationē humilium. Abach.3. Oratio abachuc prophete.

pminētes. Ozare. Judicare. Ozare. Judicare. arbitri. reꝰ iudicio Cōciliū. Judicium Ozare. Oratio

פָּלָא Mirificare. Mirabilē eſſe. admirari.

פָּלָא Pala. mirificare. mirabiliter agere. mirabilē eſſe. occultum ſeu abſconditum eſſe. aut dificile eſſe. ſeparare. vl̄ ſegregare. Deut.28. & augebit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui. p quo he. le. Et mirificabit dñs plagas tuas & plagas ſeminis tui. i. plagas admirādas inferet tibi.2. Reg.1. Et amabilis ſup amorē mulierū. p quo he. le. Mirabilis fuit amor tuus mihi ſup amorē mulierū. Iob.10. Reuerſus mira oiliter me crucias. Eſa.29. Ecce ego addā vt admirationem

© Biblioteca Nacional de España

mirificare. faciã populo huic miraculo grandi. Ioel. 2. Qui fecit mirabilia vobiscũ. & aliqñ scribitur cũ he in fine loco aleph. Vt ps. 16. Mirifica misericordias tuas. ps. 30. Qm̃ mirificauit misericordiã suã mihi. Et inde פֶּלֶא Pèle. i. miraculũ seu mirabile: mirificum. miraculosum. Exo. 15. Faciens mirabilia Quod in hebreo legitur singulariter. s. faciẽs mirabile seu Mirabile. faciens miraculũ. Esa. 9. Et vocabitur nomẽ eius admirabilis cõsiliari⁹. i. miraculosus seu mirabilis aut mirificus. & in eodẽ. 25. Qm̃ fecisti mirabilia. p quo he. le. Qm̃ fecisti mirabile seu miraculũ. Et ide פְּלִיאָה pelia. i. mirabilis. ps. 138. פְּלִיאָה mirabilis. Mirabilis facta ẽ sciẽtia tua ex me. Et in plu. פְּלָאוֹת pelaoth siue פְּלָאִים Pelaim. ps. 118. Mirabilia testimonia tua. Threñ. פְּלָאוֹת mirabilia. 1. Et depositã est vehemẽter. p quo he. le. & descẽdit aut deposuit seu paruí pendit miracula. Põt ẽt intelligi sicut est in littera nr̃a. Dañ. 12. Vsq; quo finis horũ mirabiliũ. Et aliqñ scribitur cum nũ in principio & dr̃ נִפְלָאוֹת Niphlaoth. siue נִפְלָאִים Niphlaim. ps. 104. Memẽtote mirabiliũ suorũ. ps. נִפְלָאוֹת Mirabilia 129. Necambulaui in magnis: nec in mirabilibus sup me. ps. 138. Mirabilia opera tua. & aliqñ p ponitur ei littera mẽ & dr̃ מִפְלָאוֹת Miphlaoth. Iob. 37. Magnas & pfectas scientias. signãt ẽt p dicta dictio occultũ seu absc̃ditũ aut diffici מִפְלָאוֹת le. Deut. 17. Si difficile & ambiguũ apud te iudiciũ esse pro difficile Occultũ. spexeris. p quo he. le. Si occultũ vel absc̃ditũ aut ignotum fuerit a te verbũ iudicii. & in eo. 30. Mãdatũ hoc quod ego pcipio tibi hodie nõ supra te est. i. nõ est occultũ vel absconditũ a te. Iudi. 13. Cur queris nomẽ meũ quod est mirabile. Pro quo he. le. Quod ẽ occultũ seu absc̃ditũ. Põt etiã legi secundũ primã significationẽ sicut est in littera nr̃a. Et inde ille cuius nomẽ ignoratur vel tacetur i scriptura dr̃ פְּלֹנִי Peפְּלֹנִי Ille. loni. i. ille talis. 4. Reg. 6. In loco illo & illo ponamus insi- Talis. dias. Ruth. 4. Sede hic vocãs eũ noie suo. p quo he. le. Sede hic talis viduus. dicitur ẽt פַּלְמֹנִי Palmoni. Dañ. 8. Et dixit פַּלְמֹנִי Alĩ ignotus. vn⁹ sctũs alteri nescio cui loquẽti. vbi ponitur pro eo quod in littera nr̃a est alteri nescio cui. signãt etiã predicta dictio segregare vel separare. Nu. 6. Cũ fecerit votũ vt sctificẽtur. Segregar Pro quo he. le. Cũ segregauerint vel separauerint se ad vouẽdum votũ nazarei. & in eo. 15. Vota soluentes aut sponte offerẽtes. pro quo he. le. Ad segregandũ vel separãdũ votũ aut spõte. s. offerẽtes. vide ẽt de hoc ifra i dictiõe פַּלָּה Pala. פָּלַג Diuidere Palag. diuidere. Geñ. 10. Nomẽ vni phaleg: eo quod in diebus eius diuisa sit terra. Iob. 38. Quis dedit vehemẽtissimo imbri cursum. p quo he. le. Quis diuisit vehemẽtissimo imbri aqueductũ. ps. 54. Precipita dñe & diuide linפָּלַג dimidiũ guas eorũ. Dañ. 2. Regnũ diuisum erit. Et inde פֶּלֶג Pelag. i. פְּלוּגָה diuisio seu dimidiũ. Dañ. 7. Vsq; ad tẽpus & tẽpora & dimidium tẽporis. Et inde פְּלוּגָה pelugath. i. diuisio. 2. Paralipo. diuisio. 35. Et ministrate in sanctuario per familias turmas q; leuitícas. pro quo he. le. Et state in sanctuario secundũ diuisionẽ dom⁹ patrũ pro fratrib⁹ vr̃is filiis populi & per diuisionẽ domus leuitarũ. Et beatus hiero. trãstulit sensum. Et in plu. פְּלֻגוֹת Pelagoth. Iudi. 5. Diuiso cõtra se ruben. pro quo he. le. In diuisionibus ruben. Scribitur etiã cũ mẽ in principio פְּלֻגוֹת Diuisiões, & dr̃ מִפְלָגוֹת Miphlagoth. 2. Paralipo. 35. vt darent per do- מִפְלָגוֹת diuisiones mos & familias singulorũ. i. secũdũ diuisiones domorũ paפְּלֶג trũ. Et inde פֶּלֶג Peleg. i. riuus seu flumẽ qui ab alio magno Flumen. flumine diuisus est. ps. 84. Flumen dei repletũ est aquis. Et פְּלָגִים decursus in plu. פְּלָגִים Pelagim. ps. 1. Et erit tãq; lignũ quod plãtatũ Riuuli. est secus decursus aquarũ. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxפְּלָגִים diuisiones ta he. ve. trãstulit. Et erit tãq; lignũ trãsplantatũ iuxta riuuפְּלָגוֹת los aquarũ. ps. 45. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei. Pro quo beatus hiero. trãstulit fluminis diuisiones letificãt Riui. ciuitatẽ dei. Esa. 30. Riui currẽtiũ aquarum. Reperitur etiã פְּלָגוֹת Pelagoth. secundum terminationẽ femininorũ. Iob. 20. Nõ videat riuulos fluminis: torrentes mellis & butyri. Riuuli. פִּלֶגֶשׁ Pileges. cõcubia. Geñ. 22. cõcubia vero illi⁹ noie toפִּלֶגֶשׁ Cõcubina ma. & i eo. 35. & dormiuit cũ bala cõcubia pr̃is sui. & i פִּלַגְשִׁים eo. 36. Erat ãt thãna cõcubia eliphaz. Et i plu. פִּלַגְשִׁים Pilagפִּלַגְשִׁים sim secundũ terminationẽ masculinorũ. Geñ. 25. Filiis aũt Cõcubine. concubinarum largitus est munera. 2. Reg. 20. Decẽ mulieres cõcubinas. Cãti. 6. & octoginta cõcubine. Ponitur etiã p cõcubitu. Ezech. 23. Et isaniuit libidine sup cõcubitũ eorũ. cõcubitus. פֶּלֶד Pelad. habena. secundũ trãslationẽ nr̃am. Et solũ inפֶּלֶד uenitur in numero plurali. s. פְּלָדוֹת Peladoth. Naũ. 2. פְּלָדוֹת Habene. Ignee habene currus. Hebrei tñ dicunt q; signãt lãpades sicut לַפִּיד Lapid. de quo supra dictum est in littera lamed. פָּלָה Pala. separare. diuidere. mirificare. mirabile facere. Separare Exo. 8. Faciãq; mirabile ĩ die illa in terra gesen. Pro q; he. le. Et separabo ĩ die illa terrã gesen. Põt etiã legi sicut est in littera nr̃a: vt infra dicetur. & in eo. 9. Et faciet dñs mirabile inter possessiones israel & egyptiorum. pro quo he. le. Mirabile facere. Et diuidet dñs inter possessiones israel & egyptiorũ. & in Diuidere. eodẽ. 11. Vt sciatis quanto miraculo diuidat dñs egyptios & israel. Et in eo. 33. Vt glorificemur ab oĩbus populis. p quo he. le. Vt diuidamur ego & populus tuus ab oĩbus populis Potest etiã legi vt mirificemur. ps. 4. Et scitote q̃m mirifiMirificar. cauit dñs sanctum suum. Vide etiam de hoc supra in dictione פָּלָא pala cum aleph in fine. פָּלַח Palach. diuidere. scindere. concidere. secare. dissecare. 4. Reg. 4. Et reuersus concidit in olla pulmenti. Iob. 16. Cõuulnerauit lũbos meos. Pro quo he. le. Secuit vel concidit renes meos. ps. 14. Sicut crassitudo terre erupta est super terrã. Pro quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Sicut agricola qui scindit terrã. Prouer. 7. Donec trãfigat sagitta iecur ei⁹. i. donec diuidat vel scidat. Et ide פֶּלַח Cõcidere. Secare Scindere. diuidere. פֶּלַח pelach. i. fragmẽ. Iudi. 9. Et ecce vna mulier fragmẽ mole Fragmen. desup deiiciẽs. Cãti. 4. Sicut fragmẽ mali pũici. & i eo. 6. Sicut cortex mali punici. vbi ponitur pro cortice. Ponitur ẽt Cortex. pro malleatore. eo quod diuidit & cõcidit. Iob. 41. Et strin פֶּלַח getur q̃si malleatoris inc⁹. Itẽ פֶּלַח Palach. In ligua chaldaica signãt seruire siue colere. Dañ. 3. Deos tuos non colunt Et in eo. Quia deos tuos nõ colimus. Et in eo. 6. Deus tu⁹ quẽ colis semper. & inde פּוּלְחָן pulchan. i. seruit⁹. miniſteפּוּלְחָן rium. Esd. 6. vasa quoq; que dantur tibi in ministerium do Colere. mus dei tui. פָּלַט Palat. euadere. saluare. saluari. eruere. Eripere. libera re. eiicere: siue expellere. pere. 2. Reg. 22. saluabis me ministeriũ a cõtradictiõibus populi. ps. 16. Eripe aiam meã ab impio. Saluare ps. 17. Refugium meum & liberator meus. ps. 31. erue me Eripere a circundantibus me. ps. 55. Pro nihilo saluos facies illos. Liberare Eruere. Ezech. 7. Et saluabũtur qui fugerint ex eis. Mich. 6. et appהִפְלָה hendes & nõ saluabis: & quos saluaueris in gladio dabo. Hebrei tñ in pdicto loco legũt. et appẽdes & nõ eiicies & q̃s Parere eieceris gladio dabo. Signãt ẽt parere. Iob. 21. vacca pepit & nõ est priuata fetu. ponitur ẽt p amplexari. Esa. 5. & ãpleamplexari xabitur & non est qui eruat. & inde פְּלֵיטָה peleta. i. euasio. liפְּלֵיטָה beratio. siue illud quod euadit vel liberatur. Geñ. 32. Alia turma q̃ reliq̃ est saluabitur. p quo he. le. & erit alia turma ĩ Liberatio. liberationẽ vel in euasionẽ. Et est sensus sicut in littera nr̃a. Exo. 10. Sed comedatur q̃d resiudũ fuerit grandini. i. q̃d liפָּלִיט beratũ fuerit a grãdine. Et inde פָּלִיט Palit. i. ille qui euaQui euasit sit vel effugit mortẽ vel piculũ. Geñ. 14. & ecce vnus qui qui effugit euaserat. Threñ. 2. Et nõ fuit ĩ die furoris dñi qui effugeret. פְּלֵיטִים & in plu. פְּלֵיטִים peletim. Iudi. 12. quia dixerant fugitiui Fugitiui. est galaad de ephraim. q̃d in hebreo legitur ĩ. plu. s. fugitiui Saluati. estis vos galaad de ephraim. Esa. 66. Et mittã ex eis qui saluati fuerint ad gentes. & in abdia. nec stabis in exitibus vt

© Biblioteca Nacional de España

qui fugiũt interficias eos qui fugerint.

Fusus. פֶּלֶךְ Pelech.fusus.baculus. vicus.2. Reg.3. & tenẽs fusũ & cadẽs gladio.& aliquí he.dicũt ꝙ in p̃dicto loco significat baculũ.Prouer.31.& digiti eius apprehẽderunt fusum Significat etiam vicum seu pagum.Nee.3. Princeps vici ie rusalem.& in eodem.princeps pagi maspha.

Vicus. Pagus.

Põderare Munire. Dirigere פָּלַס Palas.põderare.dirigere.rectificare.p̃s.77. Viã fecit semite ire sue.ꝑ quo he.le.Põderauit siue direxit semitã furori suo.Beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.transtulit. Muniuit semitã furori suo.puer.4. Dirige semitã pedib9 tuis. & in eo.5.Per semitã vite nõ ãbulat.ꝑ quo he.le. Semitã vite ne diriget vel ne dirigetur i ea: cuius expositionẽ vide supra in dictione פּוּן Pun. Esa.26. Rectus callis iusti ad ãbulãdũ.ꝑ quo he.le. Rectũ callẽ iusti põderabis seu diriges.& in de פֶּלֶס Péles.i.põdus.Prouer.16. pondus & statera iudicia dñi sunt. Esa.40. Et librauit in pondere montes.

Põdus פֶּלֶס

Cõcutere פָּלַץ Palas.cõcutere.cõcussum eẽ.tremere.Iob.9. Et colũne eius cõcutiũtur. Et inde פַּלָּצוּת Palasuth.i.tremor. cõcussio. Iob.21.& cõcutit carnẽ meã tremor. Ezech.7.& operiet eas formido.In alio vero loco beatus hiero.transtulit tenebras seu caliginẽ.p̃s.54.Et cõtexerũt me tenebre. Esa.21. Tenebre stupefecerũt me. Sed ẽt i p̃dictis locis hebrei interpretãtur tremorẽ seu concussionẽ.Et inde מִפְלֶצֶת Miphlesseth.i.idolũ priapi: secũdũ trãslationẽ nam.3.Reg 15.Insup & maachã matrẽ suã ãmouit ne esset princeps in sacris priapi.& in eo. Subuertitq̃ specũ eius & cõfregit simulachrũ turpissimũ. Et aliqñ scribitur cũ thau i principio & dr תִּפְלֶצֶת Thiphlesseth.Pro quo beatus hiero.trãstulit arrogantiã.Hiere.49.Arrogantia tua decepit te.

Tremor. Formido Tenebre.

Priapus.

arrogãtia. תִּפְלֶצֶת

Cõspergere. Aspergere פָּלַשׁ palas.inuoluere.cõspergere.s.cinere vel puluere:qđ fiebat in signũ luctus & tristitie.Hiere.6.& cõspergere cinere.& in eo.25.Et aspergite vos cinere.Ezech.27.Et cinere cõspergẽtur.Mich.1.puluere vos conspergite.

Semite מִפְלָשַׁי palas.cũ pũcto cebolet.extẽdere siue expãdere.& solum inuenitur nomẽ plurale ab eo deriuatũ.s. מִפְלָשַׁי Miphlese.i.extẽsiones siue expãsiões. ꝑ quo beatus hiero. trãstulit semitas. Iob.37.Nunquid nosti semitas nubium.i. quibus viis vel semitis nubes expandatur super terram.

Os. פֶּם Pum.in lingua chaldaica significat os.Dañ.4.Cumq̃ sermo adhuc esset in ore regis.

Ne forte. פֶּן Pen.Ne forte.Geñ.26.Ne forte interficerẽt eũ. Et in eo. Ne morerer ꝑpter eã.i.ne forte morerer. vide ẽt de hoc supra in dictiõe פּוּן pum.Itẽ פִּנָּה pina.angulus.p̃s.117.Hic factus est in caput ãguli. Prouer.7.Transit per plateã iuxta angulũ.& in eo.Iuxta oẽm angulũ insidiãs.Et secundũ hebreos he vltimũ est generis femininí:& ideo ei9 primitiuũ est p̃dicta dictio פֶּן Pen.alii vero dicũt ꝙ deriuatur a sequẽti dictione פִּנָּה penin.& in plu. פִּנּוֹת pinoth. Exo.27.Cornua autẽ per q̃ttuor angulos ex ipso erunt. Iob.1.Et cõcussit q̃ttuor angulos domus. Soph.1.Et sup ciuitates munitas & super angulos excelsos.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ponitur pro turrib9 firmissimis:sicut firmitas domus est in angulis. Et quia in angulis ponũtur lapides maiores & meliores.ideo maiores & principes populi appellãtur hoc noie.Iudi.20.Oñs ãguli populorũ.Reperitur etiã פִּנִּים pinim i gñe masculino.Zach.14.Et vsq̃ ad portã angulorũ.

Angulus. פִּנָּה

Anguli. פִּנּוֹת

Anguli pro principib9 פִּנִּים

Gẽme פִּנִּין Enin.gẽma.seu margarita.& solũ inuenitur i numero plu.s. פִּנִּינִים peninim. Prouer.3. Preciosior est cunctis opibus.i.cũctis gẽmis.& i eo.20. Est aurũ & multitudo gẽmarũ. & in eo.31. Procul & de vltimis finibus p̃ciũ eius.ꝑ quo he.le.Et ꝑcul siue lõge magis q̃ gẽme preciũ eius.i.lõge p̃ciosius gẽmis preciũ ei9.Threñ.4.Rubicũdiores ebore antiquo.ꝑ quo he.le. Rubicũdiores osse pluſq̃ gẽme.i. pluſq̃ gẽme rubicũde.& dicunt aliqui qđ a predicta dictione deriuatur פִּנָּה pinna.i.angulus: & ponitur ibi dages in littera nun ꝑpter defectũ alterius nun. alii vero dicunt qđ deriuatur a dictione פֶּן pen:dequa supra dictũ est.

פִּנָּה

Balsamũ. פִּנָּג panag.balsamũ.vnguẽtum preciosum.Ezech.27.Balsamũ & mel & oleũ & resinã ꝑpposuerũt i nũdinis tuis.

Circũspicẽre Respicere. פָּנָה pana.respicere.intueri:aduertere.aĩaduertere.vertere auertere.declinare. parare.seu p̃parare.Exo.2. Cũq̃ circũspexisset huc atq̃ illuc.& in eodẽ. Et reuersus est moyses de monte. pro quo he.le. Et respexit & descẽdit moyses de mõte.Leuit.26. Respiciã vos & crescere vos faciã.Deut. 31.Quia secut9 est deos alienos.pro quo he.le.Quia respexit seu diuertit ad deos alienos. Iudi.20. Beniamin quoq̃ respiciens retro.Iob.6. Verũtamen quod cepistis explete. Pro quo he.le. Et nunc animaduertite: respicite in me:vel sic.Et nunc quia cepistis:respicite in mẽ.p̃s.101.Respexit in orationem humiliũ. p̃s.118. respice in me & miserere mei. Hiere.47.Non respexerũt patres filios. Ezech.9.Que respicit ad aquilonẽ.& in eodẽ.11. Que respicit ad solis ortũ. Significat etiã vertere vel auertere.siue diuertere:aut declinare. Deut.2. Profectiq̃ inde venimus in solitudinem. pro quo hebrei legunt.Et diuertimus siue respeximꝰ: & ꝑfecti sumus ad solitudinẽ. & in eodẽ. Ite contra aquilonẽ.i. vertite vel diuertite contra aquilonẽ. Et in eodẽ.29.Cuius cor auersus est a dño deo vro. Iudi.15.Candasq̃ earum iungit ad caudas.pro quo he.le.Et vertit caudã ad caudã.i.fecit vt mutuo respicerẽt.Et in eo. 20. Quod cum vidissent filii beniamin in fugã versi sũt.1.Reg.10.Cum auertissẽt humerum suũ vt abiret.& in eodẽ.14. Quocũq̃ se verterat supe rabat.Esa.56. Omnes inviã suã declinauerunt.Hiere.2.verterunt ad me tergum & non faciẽ. Et in eodẽ.6. Ve nobis quia declinauit dies.& in eodẽ.49. Quomodo deiecit cerui cem moab.proquo he.le. Quomodo vertit ceruicẽ moab. scilicet vt fugeret. & in eo.4. fugite & terga vertite. Et in eodem. Versa est vt fugeret. Ezech.43.Gradus aũt eius versi ad orientẽ.Potest etiã legi secundũ primã significationẽ. Respicientes ad oriẽtẽ.& inde פְּנוֹת penoth.i.primo mane.s. qñ mane vl'aurora respicit ab oriẽte.Et scribitur cũ lámed i principio & dr לִפְנוֹת liphnoth. Exo.14.reuersũq̃ est prio di luculo ad priorẽ locũ.p̃s.45.Adiuuauit eã deꝰ mãe dilucu lo.põitur ẽt ꝑ tpe vespertino.& inde פָּנִים panim.i.facies.vultus.aspectꝰ.& declinatur tm̃ plr:& cõiter ẽ gñis masculini. Geñ.1. Et tenebre erãt sup faciẽ abyssi:& spũs dñi ferebatur sup aq̃s.ꝑ quo he.le.sup faciẽ aquarũ.& in eo.4. & cõcidit vultꝰ eius.& in eo.& cur cõcidit facies tua.& in eo.32.vidi dñm facie ad faciẽ.& in eo.33. Sic enĩ vidi faciẽ tuã:quasi viderim vultũ dei. Exo.33.loq̃batur dñs ad moysen facie ad faciẽ.& in eodẽ. Nõ poteris videre faciẽ mea. Nu.6. Cõuertat dñs vultũ suũ ad te. Deut.4.eduxitq̃ te ꝑ cedẽs.ꝑ q̃ he.le. Et eduxit te in facie sua.i. in presentia sua. Et est sensus sicut in lra n ña.2.Reg.2.& leuare nõ potero faciẽ meã. Et in eo.11.Ponite vriã exaduerso belli. Pro quo he.le.Ponite vriã exaduerso faciei belli.i.in prima acie belli. p̃s.33 Et facies vre nõ cõfundentur. Prouer.25. Et facies tristis lingua detrahẽte.& in eo.28.qui cognoscit i iudicio faciẽ:nõ bene facit. Reperitur ẽt in ge.fe. Ezech.21. Quocũq̃ faciei tue est appetit9.& ꝑponitur ei lra lámed & dr לִפְנֵי lepha nim siue לִפְנֵי Liphne.i.corã.i cõspectu.ante.anteq̃.Ab initio.Geñ.6.Corrupta est autem terra coram domino. & in eodẽ.10. Erat aũt robustus venator corã dño. & in eodem. 13. Ecce vniuersa terra coram te. Et in eo.24. & appositus est in cõspectu eius panis.& in eodem. 46. Misit aũt iacob iudam ante se. Ruth.4. Hic autem erat mos antiquitus in

Diuertere.

auertere. Vertere

declinare

dilucũlũ. פְּנִים Facies.

Vultus

לִפְנֵי

Coram. incõspectu

Ante

© Biblioteca Nacional de España

Initiū.

Anteq̄.

Quasi velut

מִפְּנֵי

A facie

Eo quod.

מִלִּפְנֵים

A facie ve ꝓspectu De vultu

עַל־פְּנֵי

Ante Coram.

In faciem

פְּנִים

Intus.

פְּנִימָה

Intrinsecꝰ Abintus

פְּנִימִי

Interior

פְּנִימִית

Interius

פְּנִימִים

Interiorꝰ Interius

לִפְנֵי

Interius.

מִלְּפָנִים

ab intus.

פְּנִים

Ira. Facies

israel. Pro quo hebrei legūt. Hoc autem erat ante. i. ab antiquo in israel. 1. Reg. 8. & egredietur ante nos. Nee. 5. Duces autem primi qui fuerūt ante me. Iob. 8. Et ante omnes herbas arescit. ps. 71. Ante solem ꝑmanet nomen eius. ps. 101. Initio tu dñe terrā fundasti. Prouer. 17. Cum spoponderit pro amico suo. pro quo hebrei legunt. Cum spopōderit coram amico suo. siue ante amicum suū. & in eodē. 18. Anteq̄ conteratur exaltatur cor hominis: & anteq̄ glorificetur humiliatur. Malach. 4. Anteq̄ veniat dies dñi. Significat etiā velut aut quasi. 1. Reg. 1. Ne reputes ancillam tuā quasi vnā de filiabus belial. Iob. 4. Cōterētur velut a tinea. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִפְּנֵי Mipene. i. a facie. a cōspectu. Geñ. 3. Abscondit se adam & vxor eius a facie dñi. & in eodem. 16. A facie sarai dñe mee ego fugio. & in eodem. 35. Cum fugeret fratrē suum. Pro quo hebrei legunt. Cum fugeret a facie Esau fratris sui. Hier. 5. Et a facie mea non dolebitis. Est etiā redditiuū rationis. Exo. 19. Eo quod descendisset dñs sup eū in ignē. Scribitur etiā cū lámed in principio & dr מִלִּפְנֵי Milephanim. siue מִלִּפְנֵי Miliphne. i. a facie. de vultu. de cōspectu. ab āte: siue ab anti quo. Geñ. 4. Egressusq̄ cain a facie dñi. Exo. 35. Egressa ē oīs multitudo filiorū israel de cōspectu Moysi. ps. 16. de vultu tuo iudiciū meum ꝑdeat. ps. 113. A facie dei mota est terra: a facie dei iacob. Ionc. 1. Vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et aliq̄n preponitur ei dictio עַל Al. vel dictio אֶל El. & dr עַל־פְּנֵי Aal pene. siue אֶל־פְּנֵי El pene. i. ad faciē. in faciē. in cōspectu. ante faciē. corā. Geñ. 11. Mortuꝰ est autē arā ante thare pr̄em suū. i. viuēte thare. & in eodē. 25. Corā cunctis fratribus suis obiit. i. eis viuētibus. Exo. 20. Nō habebis deos alienos corā me. Nu. 3. Functiq̄ sunt sacerdotio Eleazar & ithamar corā aaron patre suo. Deut. 7. & reddēs odiētibus se statim: ita vt d ispderet eos. pro quo he. le. & reddēs odiē ti se in facie sua. i. in vita sua. & in eo. Protinus eis restituens quod merētur. Pro quo he. le. In faciem suā reddēs ei. Iob. 1. Nisi in faciem benedixerit tibi. & in eodem. 6. Et prebete aurem & videte an mentiar. ꝑ quo hebrei legunt. Et in facie vr̄a si mētiar. & est sensus sicut in littera nr̄a. & in eodē. 21. Quis arguet corā eo vias eius. Item פְּנִים Panim. i. intus siue interi?. Ezech. 2. Qui erat scriptus intus & foris. Potest etiā legi ante & retro. Scribitur etiā cum he ī fine & dicitur פְּנִימָה Penima. 3. Reg. 6. & cedro oīs domus intrinsecus vestiebatur. ps 44. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Et inde פְּנִימִי Penimi. i. interior. Ezech. 40. Et introduxit me in atrium interius. & in eodē. 41. Vsq̄ ad domū interiorē. Et in eodem. Intrinsecus & forinsecus. & in genere feminino פְּנִימִית Penimith. vt in eodem. 44. Cum ingredientur portam atrii interioris. Et in plurali פְּנִימִים Penimim. siue פְּנִימִיּוֹת Penimioth. i. Paralipo. 28. Et cellariorum eius interiorum. 2. Paralipo. 4. Et ostia celabit tēpli interioris. ꝑ quo hebrei legunt. Et ostia eius interiora. Et aliquādo scribitur cum lámed in principio & dicitur לִפְנֵי Liphnai. 3. Reg. 6. Porro quadragīta cubitorum erat ipsum tēplū prefloribus oraculi. Pro quo hebrei legunt. Porro quadraginta cubitorum erat domus: hoc est tēplum interius. Scribitur etiā cū mē in principio & dicitur מִלִּפְנִים Miliphnim. vt in eodē. Quasi ꝑminentes de pariete: et egredientes. pro q̄ he brei legunt. Ab intrinseco & foris. s. egredientes. Et quia ira ostēditur in facie: ideo ponitur פְּנִים Panim. i. facies pro ira. Geñ. 32. Dixit enī placabo illū muneribus. pro quo he. le. Dixit enim placabo irā eius munere. Leuit. 20. Ponā faciē meā sup hominē illum. i. ponā iram meā. Iob. 9. Cōmuto faciem meā. pro quo he. le. Relinquā faciem meā. i. iram vel indignationē meā. ps. 33. Vultus autē dñi sup facientes mala. Hiere. 3. Nō auertam faciem meā a vobis. pro quo he. le. Non ímitam iram meā in vobis. Threñ. 4. facies dñi diuisit eos. i. ira dñi. Item פִּנָּה Pinna. i. parare. ꝑparare. expurgare. Geñ. 24. Preparauí domū & locū camelis tuis. Esa. 40. Parate viam dñi. & in eo. 57. Declinate de semita. pro quo he. le. preparate siue expurgate semitā. i. lapides ab ea tollíte. vnde sequitur auferte offendicula de via populi mei. poteſt etiā ſignificare declinare ſicut eſt in littera nr̄a: vt ſupra dictum eſt. & in eodem. 62. Preparate viā populo. Soph. 3. Auertit inimicos tuos. ꝑ quo hebrei legūt. Expurgauit ínimicos tuos. i. abstulit eos de terra tua. Potest etiā ſignificare auertere ſicut eſt in littera nr̄a: vt ſupra dictum eſt. Item פִּנָּה Pinna. i. angulus. Nee. 3. vſq̄ ad flexuram & vſq̄ ad angulum. & in eodem. Et contra cenaculum angulí. Hiere. 31. Vſq̄ ad portam angulí. de quo vidę ſupra in dictiōe פִּנָּה pen. Panac. i delicíis nutrire. seu delicate nutrire. Prouer. 29. Qui delicate nutrit a puericia seruū suū. & solum inuenitur in predicto loco.

פִּנָּה preparare. Parare.

פִּנָּה Angulus.

פִּנֵּק Delicate nutrire.

פֶּס Articulus Particula

פֶּס: ſiue פִּסָּה piſa. fragmētum. particula. Dañ. 5. Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribētis. pro quo hebrei legunt. Et rex aſpiciebat particulā ſeu fragmentū manus ſcribentis. Et in eo. Idcirco ab eo miſſus eſt articulꝰ manus. Et in plurali פְּסִים paſim. Geñ. 37. Fecitq̄ ei tunicā polymitā. ideſt ex multis fragmentis ſeu pitacíis diuerſorum colorū ſiue ex multis filis diuerſorum colorum contexta. nam polymita eſt dictio compoſita a poly quod grece ſignat multum: & mitos filum ſeu licium. Ponitur etiam pro talari. 2. Regum. 15. que induta erat talari tunica. & inde פִּסָּה Piſa. ideſt fragmentum vel placenta aut placentula. ps. 71. Erit firmamentū in terra in ſūmis montiū. pro quo he. le. Erit fragmentum val placentula tritici in terra. Et beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. erit memoriale triticū ī terra.

פְּסִים polymita.

Talaris.

פִּסָּה Fragmētū

פָּסַס Diminui

פָּסַס paſas. finire. deficere. diminui. & ſcribitur cū ſimplici ſamach. ps. 11. Quoniā diminute ſunt veritates a filíis hoīm. Et aliquí hebrei dicunt quod inde deriuatur dictio פֶּס pas. ſiue פִּסָּה piſa. ideſt fragmentum ſeu particula. De quo dictum eſt in dictione precedenti.

פָּסַג distribuere Exaltare.

פָּסַג paſag. diſtribuere. ſecundum trauſlationem nr̄am. ps. 47. Diſtribuite domos eiꝰ. hebrei vero dicūt ꝙ ſignat exaltare ſeu munire: & quod deriuatur a dictiōe פִּסְגָּה phaſga. quod eſt locus altus & munitus. Deut. 3. Aſcende cacumen phaſge.

פָּסַח Claudus fieri. claudicare

פָּסַח paſach. claudicare. claudū fieri. trāſilire. trāſire. 2. Reg. 4. Cecidit & claudꝰ effectꝰ eſt. 3. Reg. 18. Vſq̄ quo claudicatís in duas partes. & inde פִּסֵּחַ piſ'ach. ideſt claudus. Leuit. 21. Si cecus fuerit: ſi claudus. 2. Reg. 9. Claudus vtroq̄ pede. Eſa. 35. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus. & in plurali פִּסְחִים piſchim. 2. Reg. 5. niſi abſtuleris cecos & claudos. Eſa. 33. claudi diripiēt rapinā. Signat ēt p̄dicta dictio trāſilire vl' trāſcēdere. Exo. 12. trāſcēdet oſtiū domꝰ. & i eo. & videbo ſanguinē & trāſibo vos. i. trāſiliā. 3. Reg. 18. Trāſiliebāt q̄ altare q̄d fecerāt. Eſa. 31. trāſiēs & ſaluās. & inde פֶּסַח pe'ſach i. trāſitꝰ. eo q̄d trāſiliuit domos iſraelitarū. Exo. 12. victima trāſitꝰ dñi eſt. q̄n trāſiuit ſup domos filiorum iſrael: vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

פִּסֵּחַ claudus

פִּסְחִים claudi. trāſcendeꝰ Tranſire Trāſilire

פֶּסַח Tranſitus

פָּסַל precindere Excidere Dolare

פֶּסֶל Idolus

פָּסַל paſal. dolare. ꝑcindere. ſculpere. Exo. 34. p̄cide ait tibi duas tabulas lapideas. & in eo. Excidit ergo duas tabulas lapideas. Deut. 10. dola tibi duas tabulas lapideas. & i eo. Cūq̄ dolaſſet duas tabulas lapideas. & inde פֶּסֶל peſel. ideſt idolum. ſculptile. Leuit. 29. Non facietis vobis idolum & ſculptile. Eſa. 40. Nūquid ſculptile conflabit faber. & in eo. Quō ſtatuat ſimulachrū q̄d nō moueatur Et in eo. 42. Cōfundantur confuſione qui confidūt in ſculptile. Et

© Biblioteca Nacional de España

in eo.44. Plaste idoli omnes nihil sunt. Et in eodē. Quis formauit deum: & sculptile formauit. & in eodem.45. Qui
sculptura. פְּסִילִים leuant lignum sculpture sue. Et in plurali. פְּסִילִים Pesilim.
sculptilia. Deut.7. Sculptilia eorū igne comburite. Iudi.3. Et pertransiuit locum idolorum vnde reuersus fuerat. ps.77. Et in
Idola sculptilibus suis ad emulationē eū prouocauerunt. Esa.4. Et laudem meam sculptilibus.

פְּסַנְתֵּרִין Psalterium פְּעָה Clamare אֶפְעֶה Vipera

Pesantherin. in lingua chaldaica signat instrumentum musicum. pro q̄ beatus hiero. trāstulit. psalteriū. Dañ.3. Et cithare & psalterii & symphonie.

פָּעָה Paa. clamare. ingemiscere. Esa.44. Sicut parturiēs loquar. Pro quo hebrei legunt. Sicut parturiens clamabo seu vociferabo. & inde אֶפְעֶה Ephee. quod signat serpentis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit víperam. Esa.30. vípera & regulus volans.

פָּעַל Operari פֹּעַל Opus פְּעָלִים opera פְּעוּלָה Opus פְּעֻלּוֹת Opera. מִפְּעַלּוֹת Opera

Paal. operari. facere. Iob.35. Si peccaueris: quid ei nocebis. Pro quo he. le. Sí peccaueris quid operaberis cōtra eū. Et est sensus sicut in lra nra. Esa.41. quis hec opatus est & fecit. & in eodem.44. Et operatus est in brachio fortitudinis sue. Et in eo. De reliquo autē operatus est deum. Mich.2. Et operamini malum in cubilibus vestris. Et inde פֹּעַל Poal. idest opus. Ps.9. In ope manuū suarū cōprehensus est peccator. Hiere.22. Et mercedem non reddet ei. Pro quo he. le. & opus suū. i. mercedē operis sui nō reddet ei. & in plurali פְּעָלִים Pealim.2. Reg.23. Banaias filius ioiade vír fortissimi magnorum operū. & in ge. fe. פְּעוּלָה peula. seu פְּעֻלַּת Peulath. Leuit.19. Non morabitur opus mercenarii apud te. Esa.40. Et opus illius coram illo. & in plu. פְּעֻלּוֹת Peuloth. ps.16. Vt non loquatur os meum opera hominū. scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מִפְּעֻלּוֹת Miphaaloth. ps.45. Venite & videte opera dñi.

פָּעַם Perterrere. Pulsare Cōterrere. פַּעַם Nunc Semel. Hac vice פְּעָמִים vices

Paam. terrere. perterrere. pulsare. Gen.41. Et facto mane pauore pterritus. Pro quo hebrei legunt. & perterritus est spíritus eius. Iudi.13. Cepitq̄ spūs dñi esse cū eo. pro quo he. le. Cepitq̄ spíritus domini pulsare eū siue expergefacere eum. Dañ.2. Et conterritus est spíritus eius. Item פַּעַם páam. i. vicis. vna vice. semel. nunc. Gen.2. Hoc nunc os ex ossibus meis. Potest et legi sic. hac vice os ex ossibus meis. Et in eo.18. obsecro domine ne irascaris si loquar adhuc semel. Iudi.16. Et redde mihi nunc fortitudinem pristinam. 2. Reg.17. Non est bonū consiliū quod dedit achitophel hac vice. Prouer.7. Nunc foris nūc i plateis Et in plu. פְּעָמִים peamim. Gen.33. & adorauit p nus i terra septies. i. septem vicibus. Leuit.4. Asperget septies. Nume.14. Et tentauerunt me iam per decē vices. Ezech.41. Latera autem: latus ad latus bis trigīta triū. pro quo he. le. Lata ad latus trigīta & tribus vicib9. & in numero duali פַּעֲמַיִם Paamaim. i. duabus vicibus seu bis. Gen.27. & supplātauit me en altera vice. i. bis. & in eo.43. Si nō interceſſisset dilatio: iam vice altera venissemus. Nu.20. Cūq̄ eleuasset moyses manū percutiēs virga bis silicē. & inde dicūt aliqui q̄ deriuatur verbū פָּעַם Paam. Iudi.13. Cepitq̄ spūs dñi esse cū eo. i. hac prima vice cepit eē cū eo. de quo supra dictū est. ponitur etiā פַּעַם Páam p tūc tēporis. Esa.41. Eū qui cudebat tūc tpis. Hebrei vero dicūt q̄ signat malleū. vñ in p̄dicto loco ipsi legunt. Eū qui cudebat malleo. Itē פַּעַם Paam. i. uestigiū seu plāta pedis. & solū inuenitur in nu. plu. s. פְּעָמִים pea mim. Iudi.5. quare tardauerūt pedes quadrigarum illius. ps.16. Vt non moueātur vestigia mea. ps.73. Leua manus tuas in sup bia eorū in finē. pro q̄ btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Sublimitas pedū tuorū dissipata est vsq̄ in finē Prouer.29. rete expādit gressibus ei9. Cāti.7. quā pulchri sunt gressus tui i calciamētis. Esa.26. Pes pauperis: gressus

Anguli פְּעָמוֹת פְּעָמָן titinabulū

egenorū. ponitur et p angulis. Exo.25. quos pones p q̄ttuor arce angulos. & ponitur ibi פְּעָמוֹת paamoth in ge. fe. Itē פְּעָמָן Paamon. i. tintinabulū. Exo.28. Mixtis in medio tintinabulis: ita vt tintinabulū sit aureū & malum punicū: rursumq̄ tintinabulū aliud aureū. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali.

פַּעְנַח Wundus צָפְנַת פַּעְנֵחַ Absconditorū reptor

Paaneach. mūdus: seu orbis: secundū trāslationē nostrā. & est vocabulū egyptiacū: & solū inuenitur. Gen. 41. Vbi dr & vocauit eū lingua egyptiaca saluatorē mūdi. vbi ponitur צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath paaneach. & dicunt aliqui hebrei q̄ signat absconditorū reptorē. vñ btūs hiero. in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait Licet hebraice hoc nomē צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath Paaneach. absconditorū repertorē sonet. tamen quia ab egyptio ponitur ipsius lingue debet habere rationē. interptatur ergo sermone egyptio saluator mundi: eo q̄ orbē terre ab īmīnēte famis excidio liberauerit. hec hieronymus.

פָּעַר Aperire.

Paar. apire. s. os. hiare. Iob.16. aperuerūt sup me ora eorū. & in eo.29. & os suū apiebant q̄si ad ībrē serotinū. ps.118. Os meū apui. Esa.5. Et aperuit os suū.

פָּצָה Aperire

Pasa. aperire. liberare. eruere. Iudi.11. Aperui enim os meum ad dñm. Iob.35. Ergo Iob frustra aperit os suū. ps.65. Que distinxerunt labia mea. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. que promiserūt labia mea. i. pro quibus apta sunt labia mea. Esa.10. & nō fuit qui moueret pēnam & aperiret os. Ezech.2. Aperi os tuū & come de. Signat et redimere vel erípere. Ps.143. qui redemisti dauid seruū tuū. & in eo. Eripe me & erue me.

פָּצַח Cantare. Gaudere Cōfringere

Pasach. cantare. gaudere. iubilare. vociferari. confrīgere. ps.97. Cātate & exultate & psallite. Esa.14. Gauisa est: & exultauit. Et in eo.54. Decanta laudē & hinni q̄ nō pariebas. & in eo.55. Montes & colles cantabūt corā vobis laudē. signāt et cōfrīgere. Mich.3. & ossa eorū cōfregerī.

פָּצַל decorticare

Pasal. decorticare. Gen.3. Ex parte decorticauit eas: detractisq̄ corticibus. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & in eo. quas decorticauit.

פָּצַם dirūpere

Pasam. Rūpere. dirūpere. Ps.59. cōmouisti terrā: & cōturbasti eā. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Dirupisti eā. & solū inuenitur i p̄dicto loco.

פָּצַע vulnerare. פֶּצַע vulnus פָּצוּעַ Eunuch9.

Pasaa. vulnerare. cōterere. 3. Reg.20. qui percussit eū: & vulnerauit. Canti.5. Percusserunt me: vulnerauerunt me. & inde פֶּצַע pesaa. i. vulnus. Exo.21. vulnus pro vulnere. & inde פָּצוּעַ pasūach. i. ille qui habet attritos testiculos. Deu.23. nō ītrabit eunuch9 attritis vl̄ putatis testiculis.

פָּצַר Cōpellere Vim facere Cogere

Pasar. cōpellere. cogere. vim facere. perfidū eē. Gen. 19. cōpulit illos oppído. & in eo. vimq̄ faciebāt loth vehemētissime. Iudi.19. Et nihilominꝰ obnixe cum socer tenuit. p quo he. le. cōpulit siue coegit eū socer ei9. 4. Reg. 2. Coegerūtq̄ eū donec erubesceret. & in eo.5. cūq̄ vim faceret: penitus nō acquieuit. & inde פְּצִירָה pesira. p q̄ btūs hiero. trāstulit. retusum. 1. Reg.13. Retuse itaq̄ erāt acies vomerū. Hebrei vero dicūt q̄ signat limā ferreā q̄ habet ora multa. nā iugitur cū dictiōe פִּים pim: que significat ora.

פָּקַד Visitare

Pacad. visitare. requirere. censere. numerare. statuere constituere. preficere. p̄fectum esse. p̄cipere. deesse. deficere. Geñ.21. Visitauit aūt dñs saram. Exo.3. Visitās visitaui vos. Et in eodē.32. Ego autē in die vltiōis mee visitabo & hoc peccatū eorū. pro quo he. le. & in die visitationis mee: & visitabo super eos peccatū eorū. Et in eodē.34. Qui reddis iniquitatē patrū filiis ac nepotib9 eorū. pro quo he. le. visitans iniquitatē patrum super filios & filios filiorum Leuit.18. Cuius ego scelera visitabo. & in eodem.26. Visitabo vos velociter in egestate. Nu.14. Qui visitas peccata

© Biblioteca Nacional de España

Uisere. patrū in filios. Iudi. 15. Venit ergo samson intuisere volēs vxorē suam. pro quo he. le. Et visitauit samson vxorem suā 1. Reg. 14. Requirite & videte quis abierit ex nobis. i. visita te. & in eodē. 17. Et fratres tuos visitabis. & in eo. 20. Et req

Requrere. reris: requiretur enī sessio tua. 2. Reg. 3. Et tu requisisti in me quod argueres pro muliere hodie. Iob. 7. Et visitas eū diluculo. & in eodē. 35. Nunc enī non infert furorē suū. Pro quo he. le. Nunc enim qm̄ non visitat siue nō statuit furorē suū. p̄s. 8. Aut filiꝰ hominis quoniā visitas eum. p̄s. 64. Visitasti terrā & inebriasti eā. p̄s. 88. Visitabo in virga iniquitates eorum. Esa. 27. Visitabit dñs in gladio suo duro & grādi. & in eodem. Ne forte visitetur contra eam. Potest etiam legi. Ne forte deficiāt folia eius. & in eo. 34. Alter alterū nō quesiuit. Hiere. 6. Hec est ciuitas visitatiōis. Pro quo he. le. Hec est ciuitas que visitata est. & in eo. 32. Et ibi erit donec

פְּקוּדָה visitem eū. Et inde פְּקוּדָה Pecuda. i. visitatio. Nu. 19. Et visitauerit eos plaga: qua & ceteri visitari solent. pro quo he.

Uisitatio le. Et visitatione omniū hoīm visitabitur super eos: & ē sēsus sicut in littera nostra. Iob. 10. Et visitatio tua custodiuit spūm meū. Esa. 10. quid facietis in die visitationis. Et in eo. 15. Secundū magnitudinē operis: & visitatio eorū. & in eo. 60. & ponā visitationē tuā pacē. Hiere. 6. In tpe visitationis sue corruent. Osee. 9. Appropinquauerunt dies visita-

פְּקֻדוֹת tionis. & in plu. פְּקֻדוֹת pecudoth. Ezech. 9. Appropinqua-

visitatiões uerunt visitationes vrbis. Ponitur etiā pro custodia vel p̄fectura. Nu. 3. Erunt sub custodia eorū tabule tabernaculi. 4.

Custodia. Reg. 11. Et posuit sacerdos custodias in domo dñi. 2. Paralipo. 34. Vt deferrent arcā corā rege. p quo he. le. vt deferrent arcā ad visitationē regis. i. vt rex eā visitaret & requireret. Hiere. 37. Erat ibi custos porte per vices. p quo hebrei

prefectura legunt. Habens custodias vel prefecturas. & in eodem. 52. Et posuit eū in domo carceris. i. in domo custodie. Pōitur etiā p episcopatu. p̄s. 108. Et episcopatū eius accipiat alter.

פָּקַד Item פָּקַד pacad. i. numerare. cōputare. censere. recensere.

Recēsere Exo. 30. Et non erit plaga in eis cū fuerint recensiti. Et in eo. 38. Hec sunt instrumenta tabernaculi que enumerata sunt. Pro quo he. le. He sunt numerationes seu computus

enumerar. numerare. tabernaculi testimonii que enumerata sūt. Vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatū. Nu. 1. Numerabitis eos per turmas suas. & in eodē. Hi sunt quos numerauerūt moyses & Aarō. & in eo. Leuite aūt in tribubus familiarū suarum nō sunt numerati cum eis. & in eodē. 2. Vniuersi qui in castris Iude annumerati sunt. & in eo. 3. Numera filios leui. & in eodem. Numerauit eos moyses vt preceperat dñs. Iudi. 20. Inuenticꝫ sunt vigintiquinqꝫ millia de beniamin edu cētium gladium: preter habitatores gabaa qui septingenti erāt viri fortissimi: Pro quo hebrei legūt. Et numerati sunt seu recensiti sunt filii beniamin in die illa de ciuitatibus: viginti quiqꝫ millia educētium gladiū: preter habitatores gabaa qui numerati sunt septingenti viri iuuenes. & in eo. virorum qnoqꝫ israel absqꝫ filiis Beniamin inuenti sunt. i. recensiti sunt quadringenta millia. & in eo. 21. Eo quoqꝫ tpe cum essent in silo: nullus ex eis ibi reptus est. Pro quo he. legunt. Et recēsitus est populus: & ecce nullus erat ibi de habitatoribus iabes galaad. 1. Reg. 13. Et recensuit saul populum. & in eodē. 15. Et recēsuit eos quasi agnos. 1. Paralipo.

Cōputare. 23. in vna familia vnaqꝫ domo computati sunt. Signāt etiā constituere vel statuere: aut prefficere seu prefectū esse. Gen.

Cōstituere 39. A quo prepositus oīb⁹: gubernabat prepositam sibi domū. p quo he. le. Et constituit eū siue prepositum eum super domum suam. Et in eodē. 4. at custos carceris tradidit eos ioseph. pro quo he. le. Et prefectum fecit seu constituit princeps militū ioseph cum eis. i. p̄posuit ioseph eis in custodia Nu. 1. Sed constitues eos super tabernaculum testimonii. & in eodē. 3. Aaron autē & filios eius constitues super cultum sacerdotii. & in eodē. 17. Prouideat dñs de⁹ spirituū omnis carnis hominē: qui sit super multitudinē hanc. i. constituat Deut. 20. Vnus quisqꝫ suos ad bellandū cuneos preparabit. Pro quo hebrei legunt. Et constituent duces exercitus in capite populi. Ios. 10. Et ponite viros industrios qui clausos custodiāt. i. cōstituite. 1. Reg. 29. & sedeat in loco suo in quo constituisti eū. 3. Reg. 11. Cōstituerat eum prefectum sup tributa domus ioseph. 4. Reg. 25. Et prefecit godoliā filium

Prefficere preponere ahichā. & in eo. Quod constituisset rex babylonis godoliā. 1. Paralip. 26. prepositi aūt eos dauid rex rubenitis & gaditis. i. prefecit. 2. Paralipo. 24. Qui preerāt operariis in domo dñi. i. prefecti vel prepositi erant. Nec. 7. Et censui ianitores & cantores & leuitas. pro quo hebrei legūt. & cōstituti sunt ianitores & cantores. & in eodē. 12. Recensuerunt quoqꝫ in die illa viros super gazophylacia. Iob. 34. Quē constituit alium sup terrā. p̄s. 108. Constitue sup eum peccatorem. Hiere. 1. Ecce cōstitui te hodie sup gentes & sup regna. & in eodē. 51. Numerate contra eā taphsar. pro quo he brei legūt. cōstituite super eā taphsar. i. principē seu ducem exercitus. Et inde פָּקִיד Pachid. i. prefectus. prepositus. 4.

פָּקִיד prefectus. Reg. 25. Qui erat prefectus super bellatores. 2. Paralipo. 24. Et quē primus sacerdos cōstituerat. Pro quo he. le. Et

Prepositꝰ פְּקִידִים prepositus Pechidim. Gen. 41. Qui cōstituat prepositos per cūctas regiones. Ester. 2. Et mittantur qui considerēt per vniuersas prouincias. Pro quo hebrei legunt. Et cōstituat siue prepo nat rex prepositos per vniuersas prouincias. Signāt ēt predicta dictio reponere vel comēdare aliquid in aliquo loco aut alicui. 4. Reg. 5. Tulit de manu eorū & reposuit in do-

Reponere cōmēdare. mo. Esa. 10. Apud machmas comēdauit vasa sua. i. reposuit Hiere. 36. Porro volumen cōmendauerunt in gazophylacio. & in eo. 37. vt traderetur hieremias in vestibulū carceris. Pro quo he. le. Et cōmēdauit vl' reposuit hieremiam in vestibulo carceris. & inde פִּקָּדוֹן pichadon. ideſt depositum siue repositum· Gen. 41. Et p̄paretur future septē annorū

פִּקָּדוֹן depositū. fami. pro quo he. le. Et erit cibus in depositū seu repositum terre septē annis famis. Leuit. 6. Et negauerit proximo suo depositū. Item פָּקַד Pachad. i. precipe. impare. Esdre. 1. Et

פָּקַד Precipere, פְּקוּדִים פְּקוּדֵי Precepta ipse precepit mihi vt edificarē ei domū. Esa. 13. Dñs exercituū precepit militie belli. & inde פְּקוּדִים picudim siue פְּקוּדֵי Picude. i. precepta siue mandata. p̄s. 18. Iustitie dñi recte letificātes cor. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit

Mandata Precepta dñi recta letificantia cor. p̄s. 118. Tu mandasti mādata tua custodiri nimis. & in eodē. In mādatis tuis exercebor. & inde מִפְקָד Miphcad. i. preceptum seu imperium. 2. Paralip. 31. Ex imperio ezechie regis. Ponitur ēt pro loco

מִפְקָד Imperiū loc⁹ separ⁹ separato. Ezech. 34. & cōbures eū in separato loco dom⁹. Potest etiam legi sic. & cōbures eum secundū ritū domus. Signāt ēt predicta dictio deficere vel deesse: & tunc ponitur in voce passiua. Nu. 31. Et neqꝫ vnus quidem defuit. 1. Reg. 25. Nec aliqū defuit quicqꝫ eis. 2. Reg. 2. & defuerunt

Deesse de seruis dauid decem & nouē viri. 3. Reg. 20. Qui si lapsus fuerit: erit aīa tua pro aīa eius. pro quo he. le. Si defuerit. Esa. 38. Quesiui residuum annorum meorum. pro quo he brei legunt. Defeci siue defui residuo. ideſt in residuo annorū meorū. Potest etiā legi sicut est in littera nr̄a. secundū primā signātionē. Hiere. 23. Nō pauebunt: & nullus q̄retur ex nūero. p quo he. le. nō pauebūt: & non deficient. Item.

Deficere פְּקוּד Pecod. nomē ppriū gētis vel puincie: secundū hebreos. p q̄ btūs hiero. trāstulit nobiles. Ezech. 23. filios babylonis & vniuersos chaldeos: nobiles tyrānosqꝫ & prīcipes.

nobiles

© Biblioteca Nacional de España

Aperire.

פָּקַח Pacach.apire. Gen. 3.apientur oculi vri. Et in eo. & apti sunt oculi amborum. Et in eo. 21. Aperuitq; oculos eius deus. 4. Reg. 4. Apuitq; oculos suos. Et in eo. 6. Domine api oculos pueri huius. Iob. 14. Et dignum ducis sup huiuscemodi apire oculos tuos. Ps. 145. Dns illumiat cecos. p quo he. le. dominus apit cecos. i. apit oculos eorū. Esa. 35. Tūc apientur oculi cecorū. & in eo. 42. vt apias oculos cecorū. Et in eo. Qui apertas habes aures nōne audi es. Hiere. 32. Cuius oculi aperti sunt super vias filiorū adā. Zach. 12. & sup domū iuda apiam oculos meos. & inde

Videns Prudens.

פִּקֵּחַ Piché ach. i. vidēs siue ille qui habet oculos aptos: vel prudens. Exo. 4. Videntē & cecū. & in eo. 23. Nec accipias munera: que ēt excecāt prudētes. i. vidētes. & inde

Apertio

פְּקַחְקוֹחַ pe cachcoach. cū duplici cof & cū duplici cheth. i. apertio. Esa. 61. Et clausis aptionē. & aliqui hebrei dicunt q̄ sunt due dictiones: & legunt sic. & clausis aptionem carceris.

Colocynthide. sculpture

פַּקָּעַ Pacūa. colocynthis. genus herbe amarissime. & solū i uenitur in nu. plu. s. פְּקָעוֹת pecuoth. 4. Reg. 4. Et collegit ex ea colocynthidas. Et dicunt hebrei q̄ signāt cucumeres siluestres venenosos atq; mortiferos. Signāt ēt sculpturas similes herbe p̄dicte. 3. Regum. 7. Et sculptura subter labium circuibat illud.

Vitulus. Taurus.

פַּר Par. taurus. vitulus. Exo. 29. Tolle vitulum de armēto. Leuit. 4. Offeret p peccato suo vitulū imaculatū dño. Iudi. 6. Tolle taurū p̄is tui: & alterum taurum annorū septē. Et in plu. פָּרִים parim. Exo. 24. imolauerūt victimas pacificas dño vitulos. Nu. 28. offeretis holocaustū domino vitulos de armēto duos. p̄s. 21. Circūdederunt me vituli multi. Esa. 34. & tauri cum potentibus. & in gñe femininoפָּרָה Para. i. vitula seu vacca. Nu. 19. vt adducāt ad te vaccā rufā. Esa. 11. vitulus & vrsus pascentur. p quo he. le. Vitula & vrsus pascentur. Et in plu. פָּרוֹת paroth. Amos. 4. Audite verbum domini vacce pingues.

Vituli

פָּרִים

Vacca Vitula. vacce

פָּרָה

פָּרוֹת

Olla Cacabus

פָּרָר Parur. olla. cacabus. & scribitur cū vau in secunda syllaba. Nu. 11. Coquēs in olla. 1. Reg. 2. Aut in ollā siue i cacabū. Scribitur ēt cū aleph in prīa syllaba. Ioel. 2. oēs vultus redigentur in ollā. i. redigentur in nigredinē sicut olla.

Ferus Onager.

פֶּרֶא Pére. onager. fer⁹. siluestris. Genē. 16. Hic erit fer⁹ hō. ideſt siluestris sicut onager. Iob. 6. nunquid rugiet onager cū habuerit herbā. Osee. 8. Onager solitarius sibi ephraim. & aliqñ scribitur cū he in fine loco aleph. Hiere. 2 Onager assuetus in solitudine. & in plu. פְּרָאִים peraim. Iob 24. Alii quasi onagri in deserto. p̄s. 103. Expectabūt onagri in siti sua. Item פָּרָא para. i. diuidere. Osee. 13. Quia ip se inter fratres diuidet. ideſt faciet eos habitare solitarios sicut onagri in solitudine.

Onagri.

פְּרָאִים

Diuidere

פָּרָא

diuidere. Recedere

פָּרַד Parad. diuidere. separare. recedere. dispergere. Genē. 10. Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuiū. Et i eo. 13. Recede a me obsecro. i. diuidere vel separare a me. & in eodem. 25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Et in eodem. 30. Diuisitq; gregem iacob. Deut. 32. Quādo se parabat filios Adam. Iudi. 4. Haber autem cineus recesserat quondam a ceteris cineis. i. diuisus fuerat. Ruth. 1. Si nō sola mors me & te separauerit. Iob. 4. Et catuli leonū dissipati sunt. ideſt diuisi vel separati sunt: aut dispersi sunt. Ps. 21. Et dispersa sunt oīa ossa mea. Prouer. 17. qui altero sermone repetit separat federatos. Et in eo. 18. Occasionēque rit qui vult recedere ab amico. Ezech. 1. Et penne eorū extente desuper. ideſt separate vel diuise erant. Osee. 4. quoniam ipsi cum meretricibus conuersabantur. pro quo hebrei legunt. Quoniam ipsi cum meretricibus separabantur. & inde

Separare

Dispergere

פֶּרֶד pered. ideſt mulus ex equa & asino gñatus. eo quod tale animal non potest generare. & est quasi separatus & solus. 2. Regum. 13. Ascenderunt singuli super mulas suas. Pro quo hebrei legunt Ascenderunt vnusquisq; super mulum suum. Et in eo. 18. Accidit autem vt occurreret Absalon seruis dauid sedens mulo: cumq; ingressus fuisset mulus. p̄s. 31. nolite fieri sicut equus & mulus. & in plurali פְּרָדִים peradim. Esa. 66. In mulis & in carrucis. & in genere femininoפִּרְדָּה pirda. ideſt mula. 3. Reg. 1. Et imponite salomonē filium meum super mulam meam. Et in eo. Et imposuerunt salomonem super mulum. Et in plu. פִּרְדוֹת pirdoth siue פְּרֵדוֹת perudoth. pro quo beatus hiero. transtulit iumenta. Ioel. 1. computruerunt iumenta in stercore suo. hebrei tamen secundū primam significationē dicunt q̄ significat grana seminis dispersa vel disseminata sub terra. vnde in predicto loco ipsi legunt. Computruerūt disseminata sub glebis suis.

Wulus

פֶּרֶד

Wuli.

פִּרְדָּה

mula

פִּרְדוֹת

Iumēta

Pardes. paradisus. hortus. pomerium. vnde licet paradisus sit dictio greca & significet idem qđ hortus tamen ab hebreo traxit originē. Canti. 4. paradisus malorū punicorū. Ponitur etiam pro saltu vel silua. Nee. 2. Ad a saph custodem saltus regis. & in plurali. פַּרְדֵּסִים pardesim Eccl's. 2. feci hortos & pomeria.

פַּרְדֵּס

paradisus.

Saltus

פַּרְדֵּסִים

Pomeria

Para. crescere. augere. fructificare. Genē. 1. Crescite & multiplicamini. Et in eo. 17. Et multiplicabo te vehementer nimis. ideſt crescere te faciam. Et in eodem. & augebo & multiplicabo eum valde. Et in eo. 26. Nunc dilatauit nos dns & fecit crescere super terrā. Et in eo. 42. Crescere me fecit de⁹ i terra pauptatis mee. & i eo. 49. filio⁹ accrescens Ioseph. Ps. 104. Et auxit populum suum vehementer. Ps. 127. vxor tua sicut vitis abundās. i. fructificās. Esa. 11. Et flos de radice eius ascendet. ideſt crescet seu fructificabit. Ezech. 9. fructus & frondes eius creuerunt ex aquis. & inde פְּרִי peri. ideſt fructus Genē. 1. Lignū pomiferū faciens fructū. Leuit. 23. Et fructū arboris pulcherrime. Deut. 28. Et benedictus fructus ventris tui. Ps. 1. quod fructū suū dabit in tpe suo. Ps. 57. Si vtiq; est fructus iusto. Ezech. 36. & fructū vestrum afferatis populo meo. Amos. 9. Faciēt hortos & comedent fructus eorū. & inde dicunt hebrei q̄ deriuatur אֲפִרְיוֹן Apirion. ideſt ferculū a ferēdo dictū. seu carruca. Canti. 3. Ferculum fecit sibi rex salomō de lignis libani. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat thalamum.

Crescere. Fugere

פָּרָה

fructificat.

פְּרִי

Fructus.

Ferculus

אֲפִרְיוֹן

פָּרוּיִם Paruaim. nomē propriū loci vnde ferebatur aurū probatissimū. 2. Paralip. 3. Porro aurū erat probatissimū. pro quo he. le. Et aurū erat aurū pharuaim. & solū inuenitur in predicto loco.

Probatissimum. pharuaim

פָּרוּיִם

פָּרוּרִים Paruarim. suburbana. & solū reperitur in nu. plu. translatio nra posuit pro nomine proprio. vt. 4. Reg. 23. Iuxta exhedram nathan melech eunuchi qui erat in pharurim. pro quo he. le. Qui erat in subvrbanis. i. qui erat prefectus in suburbanis ciuitatis.

suburbana

פָּרוּרִים

פָּרַז Peraz. Rus. vicus seu villa absq; muro. & solum inuenitur in numero plurali. s. פְּרָזוֹת perazoth. Ester. 9. Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur. Zach. 11. Absq; muro habitabitur ierusalem. ideſt i villis absq; muro. & inde פְּרָזִים perazim. i. hoies habitantes in villis absq; muro. Ester. 9. Hi vero iudei qui in oppidis nō muratis morabūtur. ponitur etiam p bellatoribus seu viris robustis & fortissimis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius capiti bellatorum eius. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur פָּרָזוֹן perazon. Iudi. 5. Cessauerunt fortes in israel. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. cessauerūt rura seu ville in israel. quia propter timorem inimicorum non audebant habitare nisi in vrbibus muratis. Et in eodē Et clementia in fortes israel.

Ville.

פְּרָז

פְּרָזוֹת

פְּרָזִים

bellatores

פְּרָזוֹן

Fortes.

© Biblioteca Nacional de España

Ferrus
פַּרְזֶל Parzel.siue פַּרְזְלָא parzela.in lingua chaldaica signi ficat ferrū. Dañ. 2. Tibie aūt ferree.& in eodē. Quedam pars erat ferrea :quedam autem fictilis.& in eo .Quo modo ferrum comminuit & domat omnia.

Efflorere Oriri. Germinare.
פָּרַח Parach. florere.germinare.oriri.volare.Geñ. 40.cre scere paulatim in gēmas:& post flores uas matureſce re. Leuit. 13. Sin aūt efflorerit diſcurrens lepra in cute. Et in eo. Plaga enim lepre orta eſt in ulcere. Nu. 17. quē ex his elegero germinabit uirga eius.& in eo. Inuenit germinaſſe uirgā Aaron in domo leui. Iob. 14. Ad odorē aque germinabit. p̄s. 71. oriet̄ in diebus eius iuſtitia. ideſt germinabit ſiue florebit. p̄s. 91. Iuſtus ut palma florebit.& in eo. In atriis domus dei nr̄i florebunt. Prouer. 14. Tabernacula iuſtorū germinabūt. Canti. 6. Si floruiſſent uinee. Eſa. 35. Et florebit quaſi liliū.& in eo. Germinās germinabit. Ezech. 7. floruit uirga: germinauit ſuperbia. Et in eo. 17. Frondere feci lignū aridū. p quo he. le. Florere uel germinare feci lignū aridū. Abach. 3. Ficus enim nō florebit. ponitur ēt pro turgere. Exo. 9. Erūtq; in hoībus & iumentis ulcera & veſicce turgētes.& in eo. facta ſūt ulcera veſiccarū turgentiū.& inde פֶּרַח pérach . i. flos. liliū. Exo. 25 . Spherulas ac lilia ex ipſo ꝓcedētia. & in eo . Spherulecq; ac lilia. Nu. 17. & turgētibus gēmis eruperāt flores. 3. Reg. 7. & folium repandi lilii. Scribitur ēt cū he in fine & dicitur פִּרְחָה pircha.& ſcd̄m hebreos ſigñat pueros uel iuuenes qui ſunt in flore iuuētutis. Iob. 30. Ad dexterā orientis calamitatis mee illico ſurrexerunt. pro quo he. le. Ad dexterā pueri uel iuuenes ſurrexerūt. poteſt ēt legi ſic. Ad dexterā germinātis ſiue orientis: ſupple calamitatis mee, ſicut eſt i lra nra. Si gñat ēt p̄dicta dictio uolare. Ezech. 13 Ecce ego ad pulullos veſtros quibus uos capitis animas uolantes.& in eo. Quas uos capitis animas ad uolandū.& inde אֶפְרֹחִים ephrochim i. pulli. ſ. auiū. Deut. 22. Et matrem pullis uel ouis deſuper incubantem.

Turgere. Lilium Flos. Pueri. Volare. Pulli.

Cancre
פָּרַט Parat. canere. Amos. 6. Qui canitis ad uocem pſalterii.& ſolum inuenitur in p̄dicto loco.& ſcd̄m hebreos ſigñat pticularizare: ſicut fit in inſtrumētis muſicis uario tactu digitorum. vnde apud hebreos particulare dicitur פְּרָט Perat. Itē פֶּרֶט péret. i. racemus paruus: ſeu grana uuarum decidentia tempore uindemie. Leuit. 19. nec in uinea tua racemos & grana decidentia congregabis.

Racemus.
פֶּרֶךְ Pharech. oppꝫſſio. dura ſeruitus. violētia. Exo. 1. omniq; famulatu quo in terre opibus p̄mebantur. pro quo he. le.& in oī ope in agro ac omni famulatu eorū quo ſeruiebant oppreſſione aut dura ſeruitute. Et in eo. Et affligebāt illudētes eis. pro quo he. le.& ſeruire fecerunt egyptii filios iſrael dura ſeruitute. Leuit. 25. Non affliget eū violenter in conſpectu tuo. Ezech. 34. Sed cum auſteritate imperabatis eis & cum potentia. i. cum violentia.

Oppreſſio Seruitus dura violēter violētia

Cellula
פַּרְכָר Parchar. Cellula. 2. Paralipo. 26. In cellulis quoq; ianitorū ad occidentem quattuor inuia: biniq; per cellulas.& ſolum inuenitur in predicto loco.

Scindere. Diſſiuere
פָּרַם Param. ſcindere. rumpere. diſſoluere. Leuit. 10. Veſtimēta ura nolite ſcidere.& in eo. 21. veſtimēta nō ſcindet.& in eo. 13. Habebit veſtimēta diſſuta: caput nudum.

Diuidere Frangere.
פָּרַס Paras. diuidere. frāgere. ſcindere. ſeu concidere. expādere. Leuit. 11. omne quod habet diuiſam vngulā. & i eo. Sed vngulā nō diuidit. Eſa. 58. Frange eſurienti panē tuum. Hiere. 16.& nō frāgēt inter eos lugēti panē . Scribitur ēt cum ſin in fine loco ſamach. Threñ. 4.& nō erat qui frāgeret eis. Mich. 3.& conciderunt ſicut in lebete. Sigñat etiam expandere. vel extendere. Hiere. 4. Expandens manꝰ ſuas. Threñ. 1. Expandit ſion manus ſuas . De quo vide infra in dictione פָּרַשׂ paras. cum ſin in fine. & inde פָּרְסָה par ſa. ideſt vngula. Exo. 10. Non remanebit ex eis vngula. Leuit. 11. Omne quod habet diuiſam vngulam . Et in plurali פָּרְסוֹת parſoth. Deut. 14. Omne animal quod in duas partes vngulas findit. Eſa. 5. Vngule equorū eius vt ſilex. reputabitur etiam in genere maſculino . vt Zach. 11. & vngulas eorum diſſoluet.& inde verbum ſiue participium מַפְרִיס Maphris. ideſt vngulas producens. p̄s. 68. Et placebit dñō ſuper vitulum nouellum cornua producentem & vngulas & inde פֶּרֶס péres. i. gryphus. Leuit. 11. Aquilam & gryphū & halietum. Item פָּרַס Paras. perſia. nomē prouincie. 2. paralip. 36. Anno primo cyri regis perſarum . ideſt regis perſie. Eſter. 1. Fortiſſimis perſarum & medorum . Ezech. 38. Perſe ethiopes & libyi.

Diuidere percutere.
פָּרַע Paraa. vacare. ocioſum eſſe. deſerere. abiicere. tranſire. diſſipare. nudare. diſcoopire. Exo. 5. Quare moyſes & Aaron ſolicitatis populū ab opibus ſuis. i. vacare facitis populū ab operibus ſuis. Prouer. 1 . Et deſpexiſtis omne conſilium meum . pro quo hebrei legunt. & deſeruiſtis. Et in eodem. 4. Fuge ab ea: nec tranſeas per illam. pro quo hebrei legunt. Deſere ſiue abiice eam : nec tranſeas p illam. Et in eodem. 8. Et nolite abiicere eam.& in eodē. 13. Egeſtas & ignominia ei qui deſerit diſciplinā. Et in eo. 15. Qui abiicit diſciplinam deſpicit animam ſuam. & in eodē 29. Cum prophetia defecerit diſſipabitur populus . Ezech 24. Non tranſeam nec parcam. vbi ponitur pro tranſire. ſignificat etiam nudare vel diſcoopere. Exo. 32. Videſ ergo moyſes populum ꝙ eſſet nudatus: expoliauerat enim cum Aaron. ideſt nudauerat. Leuit. 10. Capita veſtra nolite nudare. & in eo. 13. Habebit veſtimenta diſſuta: & caput nudum.& in eodem. 21. Caput ſuum non diſcooperiet. Nu. 5. Diſcooperiet caput eius.& inde פֶּרַע péraa. ideſt coma. ſeu ceſaries capitis. Nu. 6. Creſcente ceſarie capitis eius . Item פֶּרַעָה peraa. ideſt vindicta vltio: ſecundum hebreos.& ſolū inuenitur in numero plu. ſcilicet פְּרָעוֹת peraaoth. Deut. 32 Nudati inimicorum capitis. pro quo hebrei legunt. de capite vltionum inimici. Poteſt etiam ſecundum precedentem ſignificationem legi: ſicut eſt in littera noſtra. Iudi. 5. Qui ſponte obtuliſtis de iſrael animas vras ad periculū: benedicite domino. pro quo hebrei legunt. In vindicādo vindictas in iſrael: in offerendo ſe ſponte populus: benedicite domino. ideſt cum ſe obtulit ſponte ad vindictas: ſuſtinendo periculum animarum ſuarum . vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.

Diſcoopire Cеſaries Vltiones. vindicta.

Pulex.
פַּרְעֹשׁ Paroos. pulex. 1. Regum. 24. Canem mortuū perſequeris & pulicem vnum.

Conterere
פַּרְפַּר Parpar. Conterere. confringere. Iob. 16. Repēte cōtritus ſum.

Diuidere percutere.
פָּרַץ Paras. Diuidere. vel dirumpere. confringere . percutere. diruere. diſſipare. aperturam in muro facere. creſcere. dilatare. cogere. Geñ. 38. quare diuiſa eſt ꝓpter maceria. Exo. 19. Ne percutiat eos. 2. Reg. 16. Contriſtatus ē aūt dauid eo quod percuſſiſſet dñs ozam. 2. Paralip. 20. Percuſſit dominus opera tua. ideſt diſſipauit vel diruit. Nec. 1. Et murus ieruſalē diſſipatus eſt. & in eo. 2.& conſiderabā murū ieruſalē diſſipatū. Iob. 16. Concidit me vulnere ſup vulnus. pro quo hebrei legunt. Diuiſit vel dirupit me ſeu confregit me diuiſione ſuper diuiſionem ſeu confractione ſuper confractionem . Et in eodem. 28. Diuidit torrens a populo peregrinante. Et in eodem. 30. Quaſi rupto muro & aperta ianua. ideſt diuiſo vel diſſipato muro . Prouerb. 25. Sicut vrbs patens abſq; murorum ambitu . ideſt ſicut vrbs diruta . Eſa . 5 . Diruam maceriam eius . Oſee .

Diſſipare. Concidere

Expādere.

Diuidere Frangere.

Diſſipare. Tranſire

Nudare.

Eſſpere.

Diruere.

© Biblioteca Nacional de España

4. Inundauerunt: & sanguis sanguinē tetigit. pro quo he. le. Diruerunt seu dissīpauerūt aut diruperunt. Mich. 2. Diuident & transibunt. Ponitur ēt ꝑ egredi. 1. Paralip. 13. Si placet vobis & a dño deo nō egredietur sermo. & ī de

Egredi. פֶּרֶץ

Péres. i. diuisio. pcussio. confractio. diruptio. interruptio.

Diuisio

Genē. 38. Quare ꝑpter te diuisa est macería. pro quo he. le. Quare diuisa est ꝑpter te diuisio: sīue quare diuisisti super te diuisionē. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. 2.

Percussio iterruptio. פְּרָצִים

Reg. 6. Et vocatū est nomē loci illius pcussio oze. Esa. 30. Propterea erit vobis iniquitas hec sicut interruptio cadēs. Et in plu. פְּרָצִים. perasīm. 2. Reg ū. 5. Diuisit dñs inimicos meos corā me: sicut diuidūtur aque: propterea vocatum est

diuisiones

nomen loci illius baalpharasím. i. habens diuisiones. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. Amos. 4. & per a

Aperture. פְּרָצוֹת

perturas exibitis altera contra alteram. & in eo. 9. Et reedi ficabo aperturas murorum eius. & in ge. fe. פְּרָצוֹת perasoth Ezech. 13. Et nō ascendistis ex aduerso: nec opposuistis mu

Rupture

rū ꝑ domo israel. pro quo he. le. Et nō ascēdistis in ruptis. s. locis murorū: vnde aduersarii possent intrare ciuitatē: nec opposuistis murum pro domo israel. Scribitur ēt cū mem

מְפַרְצִים

in principio & dī מְפַרְצִים miphrasim. Iudi. 5. & in portu

Portus. פָּרִיץ

bus eius morabatur. vbi ponitur ꝑ portubus. Et inde paris. i. predo. latro. qui rūpit & perfodit domos: seu preua

Latro Mala bestia

ricator. ps. 16. Ego custodiui vias duras. pro quo btūs hiero nymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ego custodiui vias la tronis. Ponitur ēt pro mala bestia & fera: que rūpit & dilace

פְּרִיצִים

rat. Esa. 35. Et mala bestia nō ascēdet ꝑ eā. & in plu. פְּרִיצִים

Latrones. Emissarij.

Parisim. Hiere. 7. Nūquid spelunca latronum facta est do mus ista. Ezech. 7. & intrabunt in illud emissarii: & cōtami

Preuaricatores.

nabunt illud. i. intrabunt in illud latrones seu preuaricato res. Dañ. 11. Filii quoq preuaricatorū populi tui extollen tur. Et inde verbū ꝑuaricari vel latrocinari. 1. Reg. 25. Ho

ꝑuaricari פָּרַץ

die ĩcreuerūt seruí qui fugiunt dños suos. i. quí ꝑuaricātur contra dños suos. Signāt ēt ꝑdicta dictio פָּרַץ Paras multi

Dilatari

plicari vel dilatari: seu augeri: aut crescere. Genē. 28. Dilata beris ad orientem & occidentē. Et in eo. 30. Ditatusq ē hō

Multiplicari. Crescere.

vltra modū. i. multiplicatus sīue auctus est diuitiis. Exo. 1. Tāto magis multiplicabātur & crescebant. 1. Reg. 3. Non e rat visio manifesta. Pro quo he. le. Non erat visio multipli cata. vnde ꝑmittitur. & sermo dñi erat preciosus in diebus illis. i. rarus. z. Paralip. 31. Quod cū ꝑcreuisset in auribus multitudinis. pro quo he. le. & cū multiplicatū vel augmen tatū esset verbū: sīue cū multiplicata esset res. Iob. 1. & pos sessio eius creuit in terra. ps. 105. & multiplicata est ī eis ruí

Redūdare Penetrare

na. Prouer. 3. & vino torcularia tua redūdabūt. i. augebūtur Esa. 54. Ad dextetā enim & ad leuam penetrabis. ideſt. cre sces vel dilataberis. Osee. 4. Fornicati sunt & non cessaue runt. pro q̄ he. le. fornicati sunt & nō multiplicabūtur: sīue

Cogere

nō augebūtur. Signāt ēt cogere seu flagitare. 1. Reg. 28. coe gerūt aūt eū seruí suí. 2. Reg. 13. Cūq aūt cogeret eū & nolusí set. Et in eo. Coegit itaq Absalom eū. 4. Reg. 5. & coegit eum: ligauitq duo talenta.

פָּרַק

Redimere

Parac. Redimere. liberare. excutere. soluere. diuide re. lacerare. Ps. 135. Redemit nos ab inimicis nostris. Threñ. 5. Nō fuit qui redimeret de manu corū. Dañ. 4. pec cata tua elemosynis redime. Signāt ēt excutere vel solue re. Genē. 27. Cum excutias & soluas iugū eius de ceruicí bus tuis. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorū filiorum

Excutere

q̄ & filiarū vrārū auribus. i. dissoluite vel dilacerate aut di rūpite. Et in eo. fecit populus quod iusserat: deferētes inau

Dissoluere.

res ad aaron. pro quo he. le. & dissoluit populus inaures au reas que erāt in auribus suis: & detulerunt ad aaron. ps. 7. Dum nō est qui redimat neq qui saluum faciat. pro q̄ bea tus hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. laceret & non sit qui e ripiat. Zach. 11. & vngulas eorum dissoluet. Ponitur ēt pro subuertere. 3. Reg. 19. Subuertēs mōtes & conterēs petras. & inde פָּרָק pérec. i. dilaceratio: sīue diuisio. Naum. 3. Dila ceratiōe plena. ponitur ēt pro biuio itineris. s. vbi vie diui duntur: sīue ꝑ exitu viarum. vt in abdia. Nec stabis in exiti bus. & inde מַפַּרְקֵת Maphrécheth. quod signāt ossa ceruí cís. 1. Reg. 4. Et fractis ceruicibus mortuus est.

Lacerare dissoluere. subuertere

פָּרָק

dilaceratio

Exitus.

מַפַּרְקֵת

Ceruices

פָּרַשׁ

Paras. declarare. explanare. exponere. separare. dis ꝑ gere. diuidere. pungere. Leuit. 24. Donec nossent quid iuberet dñs. Pro quo he. le. Vt declararetur vel expo neretur eis ex ore dñi. Nu. 15. nescietes quid sup eo facere deberēt. pro quo he. le. Quia nō erat expositū vel declara tum quid fieret ei. & inde מְפֹרָשׁ mephoras. i. expositum. de claratum. distinctum. seu distincte. Nee. 8. & legerunt in li bro legis distincte & aperte. & inde פָּרַשָׁה parasa. i. declara tio. explanatio. Ester. 4. Quomodo aman promisisset vt in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentum. pro quo he. le. Et declarationē seu explanationē argēti quā aman dixerat vt inferret in thesauros regis pro iudeis vt dispderet eos. & in eo. 10. & dignitas atq sublimitas qua e xaltauit mardocheum. pro quo he. le. & declaratio seu ex planatio magnitudinis mardochei. sed beatus hiero. trāstu lit sensum. Signāt ēt pdicta dictio dispgere vel diuidere. E zech. 34. In die qñ erit in medio ouium suarum dissipata rum. i. dispsarū. Itē signāt pungere: scām hebreos. Prouer. 23. Et sicut regulus venena diffundet. Pro quo he. le. Et sí cut regulus seu basiliscus punget. & ide פָּרַשׁ Paras. i. eques eo quod pungit equum cum calcaneis. Hiere. 4. A voce e quitis & mittentis sagittam. Naum. 3. Et equitis ascenden tis. & in plu. פָּרָשִׁים parasim. Exo. 14. Super currus & equi tes eorum. & in eo. & operuerunt currus & equites. Et ī eo. 15. Ingressus est enī equus pharaonis cum curribus & e quí tibus in mare. Ezech. 27. Equos & equites & mulos addu xerunt in forum tuum. Abach. 1. Et diffundentur equites eius. Ponitur ēt pro lapillis plaustri qui sunt acuti quasi vn gule. Esa. 28. Nec vexauit eum rota plaustrí: nec vngulis suis comminuet eum. Item פָּרַשׁ Péres. Stercus. fimus. Le uit. 4. & pedibus & instentinis & fimo & reliquo corpore. Nume. 19. Tam pelle & carnibus eius quam sanguine & fi mo flamme traditis. Malach. 2. et dispergam supervultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.

dissipare diffundere Pungere.

פָּרַשׁ

Eques

פָּרָשִׁים

Equites.

Angule

פָּרַשׁ

Fimus.

Stercus

פָּרַשׁ

Extendere Tendere Expādere.

Paras. cum puncto ceboleth. extendere. tēdere. expā dere. dispergere. diuidere. Exo. 9. Extendam pal mas meas ad dominum. Et in eodem. Tetendit manus su as ad dominum. Et in eodem. 25. Expandentes alas & o perientes oraculum. Nume. 4. Extendentq desuper pal lium totum hyacinthinum. 2. Regum. 17. Et expādit vela men super os putei. 3. Regum. 8. Et expanderit manus su as in domo hac. 4. Regum. 19. Et expandit eas coram do mino. Iob. 36. Si voluerit extendere nubes. Et in eodem. Et fulgurare lumine suo desuper. pro quo hebrei legunt. Ecce expandit super eum lumē suum. Et in eo. 39. expādēs alas suas ad austrum. ps. 43. Et si expandimus manus no stras ad deum alienum. Ps. 104. Expandit nubē in protes tionem. Ps. 139. Et funes extenderunt in laqueum. Ps. 142. Expandi manus meas ad te. Esa. 1. Et cum extenderi tis manus vestras. Et in eo. 19. Et expandētes rete super fa ciem aquarum. Et in eodem. 25. Et extendet manus suas sub eo: sicut extendit natans ad natandum. Et in eodem. 63. Expandi manus meas tota die. Threñ. 1. Expandit sion manus suas. Ezech. z. Et expandit illum coram me. Osee. 5. Et quasi rete expansum super thabor. Ioelis. z. Sicut

© Biblioteca Nacional de España

Spargere
Diuidere.
Dispgere.
Cõcidere
פַּרְשֶׁגֶן Exemplar.
פַּרְשְׁדֹנָא Stercus.
פָּרַשׁ Expãdere
פְּרָת Euphrates
פַּרְתָּם פַּרְתְּמִים Inclyti Tyrãni.
פָּשָׂה crescere
פָּשַׁח cõfringere
פָּשַׁט Nudare. Detrahere scilꝫ pellẽ. Spoliare.
Exuere. Denudare
Excoriare. Irruere.
Agẽ ꝑdas
Erũpere Inuadere. פָּשַׁע Recedere. ꝓuaricari.
Rebellare

mane expansum super montes. signãt ẽt dispergere vel diuidere. aut seperare. ps. 67. Dum discernit celestis reges sup eã. pro quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Dum diuideret robustissimus reges in ea. Ezech. 17. Resiudi aũt in oẽm ventũ dispgentur. Zach. 2. qm̃ in quattuor ventos celi dispersi vos. Significat etiam concidere. Mich. 3. & cõciderunt sicut in lebete.

Parsẽgen. in lingua chaldaica signãt exẽplar siue trasumptum. Esdre. 4. Hoc est exemplar epistole quam miserunt ad eum. Et in eo. Exemplum edicti artaxerxis regis lectum est.

Parsedona. Scessus seu stercus alui. Iudi. 3. Statimq; per secreta nature alui stercora prorũpe runt. & solum inuenitur in predicto loco.

Parsez. expandere. Iob. 26. & expandit super illud nebulam suam. & solum inuenitur in predicto loco

Perath. Euphrates. Geñ. 4. fluuius autẽ quartus ipse est euphrates.

Partham. inclytus. prefectus. preses. & solum inuenitur in nu. plu. scilicet פַּרְתְּמִים Parthemim. Ester. 1. Fortissimis persarum & medorum inclytis. & in eo. 6. Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equũ eius vbi ponitur pro tyrannis.

Pasa. crescere. expandi. Leuit. 13. Et siquidem lepra vltra non creuerit. Et in eo. Et non creuerit in cute. Et in eo. Iterum lepra creuerit. i. se expanderit.

Pasach. confringere. Threñ. 3. Semitas meas conuertit: & confregit me. & dicunt hebrei q̃ significat scindere. vel concidere.

Pasat. spoliare. exuere. excoriare. pellem detrahere. nudare. irruere. s. ad predam: seu spolium inuadere. Geñ. 37. Nudauerũt eũ tunica talari & polymita. idest spoliauerunt seu exuerunt. Leuit. 1. Detractaq; pelle ostie. Et in eo. 6. Spoliabitur prioribus vestimentis. Et in eo. 16. Et depositis vestibus quibus prius indutus erat. pro quo he. le. Et exuet siue spoliabit vestimenta sua. Nu. 20. Cũq; nudaueris patrẽ veste sua. Et in eo. Cũq; aaron spoliasset vestibus suis. 1. Reg. 17. Nã spoliauit se ionathas tunica qua erat indut9. & in eo. 19. spoliauit se vestimẽtis suis. & ĩ eo. 31. Venerũt philistiim vt spoliarẽt iterfectos. 2. Reg. 23. & populꝰ qui fugerat reuersꝰ est ad cesorũ spolia detrahẽda. Iob. 19. Spoliauit me gl̃ia mea. & in eo. 22. & nudos spoliasti vestibus. Canti. 5. Spoliaui me tunica mea. Esa. 32. Exuite vos & cõfũdemini. Ezech. 16. & denudabũt te vestimentis tuis. & in eo. 26. Et vestimẽta sua varia abiicient. i. spoliabũt vl' exuẽt. Osee. 2. Ne forte spoliem eã nudã. Mich. 3. & pelles eorũ desup excoriauerũt. Signãt ẽt irruere vel inuadere. s. p̃dã vel spoliũ. Iudi. 9. Et primo mane oriẽte sole irrue super ciuitatẽ. Et in eo. Surrexit & irruit in eam. 1. Reg. 27. Et agebãt p̃das de gesuri. i. inuadebãt p̃das siue irruebãt ad p̃das. & in eo. In quẽ irruistis hodie. & in eo. 30. Amalechi te impetũ fecerũt ex parte australi. i. irruerũt vel inuaserũt Et in eo. Siquidẽ nos erũpimus ad australẽ plagam. Iob. 1. Et inuaserunt camelos et tulerunt eos.

Passaa. ꝓuaricari. rebellare. recedere. peccare. 3. Reg. 12. Recessitq; israel de domo dauid. pro quo he. le. & ꝓuaricatus est siue rebellauit israel in domo dauid. 4. Reg. 1. ꝓuaricatus est aũt moab in israel. 2. Paralip. 21. In diebus illis rebellauit edõ ne esset subditus Iude. & in eo. eo tpe & lobna recessit ne eẽt sub manu illi9. i. rebellauit. Prouer. 28 & pro buccella panis deserit veritatẽ. p quo he. le. & p buccella panis ꝓuaricatur vir. Esa. 1. ipi vero spreuerũt me. pro q̃ he. le. Ipsi vero ꝓuaricati sunt in me. & in eo. 43. & interpretes tui ꝓuaricati sũt in me. & in eo. 59. peccare & mẽtiri cõtra dñm. Hiere. 33. & spreuerũt me. i. & ꝓuaricati sunt in me. siue rebellauerũt in me. Amos. 4. venite ad bethel & ĩ pie agite: & ad galalã & multiplicate ꝓuaricationẽ. & ei9 passiuũ ponitur p adiuuari. Prouer. 18. Frater q adiuuatur a fratre q̃si ciuitas firma. Et inde פֹּשֵׁעַ Poseaa. i. ꝓuaricator trãsgressor. rebellis. sceleratus. Esa. 48. & trãsgressore ex ventre vocauite. & in plu. פֹּשְׁעִים posiim. Esa. 46. Redite ꝓuaricatores ad cor. & in eo. 53. Et cũ sceleratis reputatus est. Et in eo. Et pro trãsgresoribus rogabit. Dañ. 8. Et post regnũ eorũ cũ creuerint iniquitates. pro quo he. le. Cũ cõsumati fuerit ꝓuaricatores. Osee. 14. & ꝓuaricatores corruẽt in eis. et inde פֶּשַׁע pesaa. i. ꝓuaricatio. trãsgressio. iniquitas scelus. Geñ. 30. Quã ob culpã meã: et ob qd̃ pctũm meum sic exarsisti post me. p quo he. le. que est trãsgressio mea vl' iniquitas mea: et qd̃ est peccatũ meũ. Exo. 22. Ad ꝓpetrandã fraudẽ. i. ꝓuaricationẽ seu iniquitatẽ. Et in eo. 34. qui aufers iniquitatẽ et scelera atq; pctã. ps. 31. beati quorũ remisse sunt iniquitates. p quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. btũs cui dimissa est iniquitas. et in plu. פְּשָׁעִים pesaiim. siue פְּשָׁעַי pisee. Leuit. 16. ab imũdiciis filiorũ israel et a ꝓuaricatiõibus eorũ. Prouer. 10. Et vniuersa delicta op̃it charitas. Hiere. 5. qa multiplicate sũt ꝓuaricatões eorũ

Pasaa: cũ pũcto cebõled. incedere. deambulare. gradiri. Esa. 22. Gradiar super eã. & inde פְּשַׁע pesaa. i. gressus. pasus pedũ. btũs hiero. trãstulit gradum. 1. Reg. 20. viuit dominus & viuit anima tua quia vno tantum vt ita dicam gradu ego morsq; diuidimur.

Pasach. Aperire. s. labia: seu inconsiderate loqui. diuidere. Prouer. 13. Qui autem inconsideratus est setiet mala. Pro quo he. le. & qui apit labia sua setiet mala. Ezech. 16. & diuisisti pedes tuos omni transeũti.

Pasar. interptari. Dañ. 5. Porro ego audiui q̃ possis obscura interptari. & inde פְּשַׁר pesser. siue פִּשְׁרָה pisra. i. expositio. solutio. interptatio. Eccl's. 7. & quis cognouit solutionẽ verbi. Dañ. 2. & interptationẽ eius indicabimus. & in eo. vt solutionem somnii indicarent mihi.

Pistha. linũ. & scribitur cũ he in fine. Exo. 9. Linũ ergo & hordeũ lesum est. & in eo. & linum iam foliculos germinaret. Esa. 42. & linũ fumigãs nõ extinguet. & licet sit gñis feminini: declinatur pluraliter תִּים pisthim secũdũ terminationẽ masculinorũ. Deut. 22. Non indueris vestimẽto quod ex lana linoq; cõtextũ est. Ios. 2. Et operuit eos lini stipula. Iudi. 15. Sicut solent ad ardorem ignis lina consumi.

Pathath. frãgere. diuidere. s. in frustra seu minutatim. Leuit. 11. Diuides eã minutatim. & inde פַּת pathi. i. fragmẽtũ. seu buccella panis. Geñ. 18. ponãq; buccellã panis. Ruth. 2. Intinge buccellã tuã in aceto. Iob. 31. Sic comedi buccellã meã. Prouer. 17. Melio9 est buccella sicca cũ gaudio. Ponitur ẽt pro pane vel cibo. 2. Reg. 11. De pane illius comedẽs. Prouer. 23. cibos q̃s comederas euomes. qd̃ i hebreo legitur singl'r. s. panẽ vel cibũ. & in plu. פִּתִּים pithim. Leuit. 11. Diuides eã minutatim. p q̃ he. le. diuidẽs eã ĩ buccellas. ps. 147 mittit crystallũ suã sicut buccellas. repitur ẽt פִּתּוֹת pithoth sed̃m terminationẽ femininorũ. Ezech. 13 & violabãt me ad ppl'm meũ pp pugillũ hordei & fragmẽta panis. & iũgitur cũ dictiõe בַּג bag. & dr̃ בַּג פַּת pathbag. De quo vide supra in dictiõe בַּג bag. Itẽ פָּתַת pathath. i. lactare vel seducere. Prouer. 24. ne lactes quenpiam labiis tuis. De quo vide infra in dictione פָּתָה patha.

Pithom. subito. statim. confestim. De quo vide in dictione פָּתָה patha.

Peccare
Spernere
Ipie agere.
adiuuari
פָּשַׁע trãgressor.
פְּשָׁעִים Preuaricatores scelerati. Trangressores
פֶּשַׁע Culpa. trãgressio.
ꝓuaricatio Iniquitas
Preuaricationes. Delicta
פָּשַׁע Gradiri
Gradus
פֶּשַׁח Incõsiderate loqui. Aperire. diuidere.
פָּשַׁר interptari. פִּשְׁרָ solutio. interptatio.
פִּשְׁתָּה Linum.
פִּשְׁתִּים Linũ
Lina
פָּתַת diuidere.
פַּת Buccella
Panis Cibi.
פִּתִּים
Buccelle
פְּתוֹת Fragmẽta
פַּת בַּג Lactare
פָּתַת
פִּתְאֹם

© Biblioteca Nacional de España

פְּתִגְל Pethigil. fascia pectoralis. Esa. 3. & pro fascia pectorali cilicium. & solum inueniturin predicto loco.
Fascia.

פִּתְגָם Pithgam. siue פִּתְגָמָא pithgama. verbū. res. sentētia Ester. 1. Et hoc in omne quod latissimum est prouinciarum tuarum diuulgetur imperiū. pro quo hebrei legūt. Et audietur verbum regis quod faciēdū est in omni regno eius. Dañ. 3. Non oportet nos de hac re respondere tibi. i. de hoc verbo. Eccl's. 8. Quia nō profertur cito contra malos sententia.
Verbum. Res. Sentētia

פָּתָה Patha. seducere. decipere. lactare. suadere. persuadere dilatare. Exo. 23. Si seduxerit quis virginem. Deut. 11 Ne forte decipiatur cor vestrum. 3. Reg. 22. quis decipiet achab regem israel. Et in eodē. Decipies & preualebis. Iob. 31. Si deceptum est cor meum super mulierem. Et in eo. Et letatum est in abscondito cor meum. Debet legi lactatū. i. seductū vel deceptum. sicut Prouer. 1. Si te lactauerint peccatores. ideſt seduxerint. Hiere. 20. Seduxisti me domine & seductus sum. Potest etiam legi. persuasisti me domine & persuasus sum. Ezech. 14. & propheta cum errauerit. ideſt cum deceptus fuerit. Et in eodem. Ego dominus decepi phetam illum. Osee. 2. Ecce ego lactabo eam. ideſt persuadam vel seducam eam. & in eo. Quasi columba seducta nō habens cor. & inde פְּתָיוּת pethaiuth. ideſt persuasio vel deceptio. pro quo beat⁹ hieronymus trāstulit illecebras. Prouer. 9. Plenaq; illecebris: & nihil omnino scīes. & inde פֹּתֶה Pothe. ideſt insipiens. stultus. paruulus. scilicet intellectu: q facile seducitur. Iob. 5. Et paruulum occidit inuidia. Et communiter scribitur cum iod in fine loco he & dicitur פְּתִי Pèthi. pṣ. 18. Sapientiam prestans paruulis. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet paruulo vel insipiēti. Prouer. 14. Innocens credit omni verbo. ideſt insipiens. Et in eo. 19. Pestilente flagellato stultus sapientior erit. Ponitur etiam פְּתִי Péthi. pro infantia. vt Prouer. 1. Vsq; quo paruuli diligitis infantiam. ideſt insipientiā. & in plu. פְּתָיִם petha im. siue פְּתָיִים pethaim cum duplici iod. pṣ. 118. Intellectū dat paruulis. Prouer. 1. Auersio paruulorum interficit eos. Et in eo. 22. Innocens pertransiit & afflictus est damno. qđ in hebreo legitur pluraliter. scilicet innocentes vel insipiētes: transeunt. Et aliquando scribitur cū aleph & dr פְּתָאִים Pethaim. pṣ. 114. Custodiens paruulos dominus. Prouer. 1. vt detur paruulis astutia. Et in eodem. 7. Et video paruulos. Et in eodem. 8. Intelligite paruuli astutiā. & inde פִּתְאֹם pithom. ideſt subito. confestim. Statim. Nu. 12. statim locutus est dominus ad eum. Prouer. 6. Huic extemplo veniet perditio sua. ideſt statim veniet. Malach. 3. Et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis. Itē פַּתָּה patha. ideſt dilatare. Geñ. 9. Dilatet deus iapheth. Prouer. 20. Et dilatat labia sua. & inde פְּתַח petha. i. latitudo. Dañ. 3. Latitudine cubitorum sex.
Illecebia. paruulus. Innocēs Stultus Infantia Paruuli innocētes. paruuli Statim Extemplo Dilatare Latitudo

פָּתַח Pathach. aperire. patere. pandere. soluere. dissoluere. incipere. sculpere seu proscindere. Geñ. 8. apiens noe feneſtram arce. & in eodem. 4. Aperuitq; ioseph vniuersa horrea. Nu. 14. Vas quod non habuerit operculum. pro quo hebrei legunt. Et omne vas apertum quod non habuerit operculum. Deut. 15. Vt aperias manum fratri tuo. Et in eodem. 20. Et aperuerit tibi portas. Et in eo. 28. Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimum: celum. Iudi. 5. Et videntes q nullus aperiret. 4. Reg. 9. Aperies ostium & fugies. Et in eodem. 15. Noluerant enim aperire ei. 2. Paralipo. 6. Et aperiantur oculi tui super domum istā. Nee. 6. Et epistolam habebat in manu sua. pro quo hebrei legunt. Et epistola aperta in manu sua. scilicet erat. Et in eodem. 8. Et aperuit esdras librum. Iob. 12. Si incluserit hoiem: nullꝰ est qui aperiat. pṣ. 77. & ianuas celi aperuit. Esa. 14. Vinctis eius nō aperuit carcerem. & in eo. 26. Aperite portas. Et in eo. 35. Et aures surdorum patebunt. ideſt aperiētur. Et in eo. 48. Nec ex tunc aperta est auris tua. & in eodem. 60. Et aperientur porte tue iugiter. Hiere. 1. Ab aquilone pandetur omne malum. ideſt aperietur. vel secundum hebreos incipiet. Ezech. 37. Cum aperuero sepulchra vestra. Et in eodem. 44. porta hec clausa erit & non apietur. Zach. 13. In die illa erit fons patens domui israel. Significat et soluere. seu dissoluere. Geñ. 24. destrauit camelos. i. stramēta dissoluit. 3. Reg. 20. non glorietur accinctus eque vt discinctus. pro quo hebrei legunt. Non glorietur qui accingitur sicut qui dissoluit. ideſt qui dissoluit a se baltheum militarē postquam vicerit. Iob. 12. Baltheum regum dissoluit. & in eodem. 30. pharetram suam aperuit. pro quo hebrei legunt. Chordam meam dissoluit. potest etiam significare a perire vt supra dictum est. pṣ. 101. vt solueret filios interēptorum. Esa. 5. Nec soluetur cingulum renum eius. Et in eodem. 20. Solue sacum de lumbis tuis. Et in eodē. 52. solue vincula colli tui. Significat etiam quando flores aperiuntur & incipiunt emittere fructus immaturos. Canti. 7 Si flores fructus parturiunt. & inde מִפְתָּח Miphthach. ideſt apertura siue apertio. Prouer. 8. Et aperientur labia mea vt recta predicem. pro quo hebrei legunt. & apertio labiorū meorum recta. & scribitur etiam sine mem & cum nun in fine & dicitur פִּתְחֹן pithchon. ideſt apertura. Ezech. 29 Et tibi dabo apertum os in medio eorū. pro quo he. le. Aperturam oris. & inde פֶּתַח péthach. i. ostiū. porta. ianua. fores Geñ. 4. In foribus peccatum tuum aderit. ideſt in ostio vel in ianua. & in eo. 6. Ostium autem arce pones in latere. Et in eo. 18. Sedenti in ostio tabernaculi. Et in eo. 19. Egressus ad eos loth post tergum accludens ostium. pṣ. 118. Declaratio sermonum tuorum illumina. pro quo beatus hiero. in psalmo iuxta he. ve. transtulit. Ostium sermonum tuorum lucidum. Prouer. 17. Qui altam facit domum suam querit ruinam. pro quo he. le. Qui exaltat ostium suum siue ianuam suam querit ruinam. Ezech. 46. & adorabit populus terre ad ostium porte illius. & i plu. פְּתָחִים pethachim: siue פִּתְחֵי pithche. pṣ. 23. & eleuamini porte eternales. pro quo beatus hieronymus transtulit. & eleuamini ianue sempiterne. Esa. 13. Et ingrediātur portas duces. Mich. 7. Custodi clausa oris tui. pro quo hebrei legunt. Custodi ostia oris tui. & inde מַפְתֵּחַ maphtheach. ideſt clauis: qua ostia aperiūtur Iudi. 3. Tulerunt clauem & aperientes inuenerunt dominum suum. Esa. 22. Et dabo clauem domus dauid super humerum eius. ponitur etiam pro apertura. 1. Paralip. 9. Vt quando tempus fuisset: ipsi mane aperirent fores. Pro quo hebrei legunt. Et ipsi super aperturam in mane. & est sensus sicut in littera nostra. Item פָּתַח pathach. ideſt sculpere vel proscindere. Exo. 28. Et sculpes i eis nomina filiorum israel. & in eo. Sculpes eos in nominibus filiorum israel. 3. Reg. 7. Sculpsit quoq; in tabulis illis. Esa. 28. proscindet & sarriet humum suam. & inde פִּתּוּחַ pithuche. ideſt sculpture: seu celature. Exo. 28. opere sculptoris & celatura gēmarii. 3. Regum. 6. Sculpsit variis celaturis in torno. pṣ. 63. Excideruntianuas eius in idipsum. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et nunc sculpturas eius pariter. & inde פְּתִיכוֹת pethichoth. ideſt gladii seu lācee. pṣ. 54 Et ipsi sunt iacula. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Cum sint lancee. Mich. 3. Et pascent terram assur in gladio: & terram nembrod in lanceis suis. & in de verbum פָּתַח pathach. ideſt euaginare. pṣ. 36. Gladium euaginauerunt peccatores.
Aperire. Patere Pandere. Dissoluere Soluere parturire Apertio Apertura. Fores Ostium Porte. Ianue Clauis. Apertura. Scalpere. proscidere Celatura sculpture Lancee Euaginar.

© Biblioteca Nacional de España

Cõparare

פָּתַל Pathal.cõparare.peruertere. Geñ.30. Cõparauit me dñs cum sorore mea. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ signi ficat in predicto loco addere vel adiungere. Vnde in predicto loco ipsi legũt. Additione dei addita sum cum sorore mea. siue cõiunctione dei adiuncta sum cum sorore mea. Si gnat etiã predicta dictio. peruertere vel subuertere. Ps.17. Cum peruerso peruerteris. Scribitur etiam cũ pe post thau 2.Reg.22.& cũ peruerso puerteris. vbi põitur תִּתַּפָּתָל thithathpal pro תִּתַּפָּל Thipathal. Et inde נִפְתָּל Niphtal. idest puer sum seu prauũ. Prouer.8. Nõ est in eis prauũ quid neq; per uersum. Et in plurali נִפְתָּלִים Nipthalim. Iob.5. Et consiliũ prauorum dissipat. & inde פְּתַלְתֹּל pethalthol. i. peruer sum seu peruersa. Deut.32. Generatio praua atq; peruersa. Itẽ פְּתִיל pethil. i. filum seu vitta ex filis duplicatis. Nu.15. Ponẽtes i eis vittas hyacinthinas. Iudi.16. Quomodo si rũ pat quis filũ de stupa. & in plu. פְּתִילִים pethilim. Exo.39. Et extenuauit in fila. Ponitur etiam פְּתִיל Pethil. pro ligatura que fit cũ filo vel cum vitta. Nu.19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper ĩmundum erit. Ponitur etiã pro armilla facta ex filis aureis vel argenteis. Geñ.38. Annulũ tuũ & armillã & baculũ quẽ manu tenes. Et in eo. cognosce cuius sit annulus & armilla & baculus.

Aspis. Basiliscus

פֶּתֶן Péthen. siue פַּתָּן Páthen. aspis serpentis genus. ps.57. Sicut aspidis surde. ps.90. Super aspidem & basiliscum ambulabis. Vbi ponitur ꝑ basiliscо. Esa.11. Et delectabitur infans super foramen aspidis. & in plu. פְּתָנִים Pethanim. Iob.20. Caput aspidum sugget. Et in eodem. Fel aspidũ in trinsecus. Significat ẽt limen porte: & tũc scribitur cũ mẽ ĩ principio & dicitur מִפְתָּן Miphthan. 1.Reg.5. Et due palme manuum eius abcise erant super limen. Ezech.46. Et adorabit super limen porte.

Fortuitu Subito

פֶּתַע Péthaa. subito. fortuitu. casus seu euentus. Nu.6. Si aũt mortuꝰ fuerit quispiam coram eo. i. si subito mortuus fuerit. & in eodem.35. Quod si fortuitu absq; odio & inimicitiis quicq; horũ fecerit. Prouer.6. Subito cõteretur nec habebit vltra medicinam.

Interpretari. Conijcere.

פָּתַר Pathar. interpretari. s. sõnium aut exponere. vel conijcere. Geñ.40. Et non est qui interpretetur nobis. & in eo. Vt coniectoris veritas probaretur. Pro quo hebrei legunt. Sicut coniecit vel interpretatus est eis ioseph. & in eo.41. Audiuimus quidquid postea rei probauit euentus. Pro quo hebrei legunt. Et factum est sicut interpretatus est nobis: ita fuit. & in eo. vidi somnium nec est qui ediserat. i. qui exponat vel interpretur. & in eodem. Audiui te sapientissime cõiicere. & inde פִּתְרוֹן pithron. i. interpretatio. coniectura. Geñ.40. Iuxta interpretationem congruam sibi. & in plu. פִּתְרֹנִים Pithronim. vt in eo. Nunquid non dei est interpretatio. quod in hebreo legitur pluraliter. s. nũquid nõ dei sunt interpretationes.

Exponere. Interpratio. Interpratoes

Summa. Exemplar.

פִּתְשֶׁגֶן Pathségen. exemplar. Sũma seu copia scripture. Ester.3. Sũma autem epistolarum hec fuit. & in eodem.4. Exẽplar quoq; edicti qđ pẽdebat in susis dedit ei. & ĩ ligua chaldaica scribitur cũ res loco tau & dr פַּרְשֶׁגֶן par ségen. Esdre.4. Hoc ẽ exẽplar epistole quã miserũt ad eũ.

De incipientibus a littera. צ. sadich

Vmbra

צֵל Seel. vmbra. Iob.40. Sub vmbra dormit in secreto calami. Et in eo. Protegũt vmbre vmbrã eius. vbi ponitur tã in singli q̃ in plũ. & cõiter scribitur sine aleph. De quo vide infra in dictione צְלָל Salal.

Ouis.

צֹאן Son. ouis. pecus. Et declinatur tantum singulariter: & caret numero plu. & põitur singulare pro plurali. De quo vide infra in dictione צֹן son. cum vau in medio.

צָב Sab. tegumen. aut plaustrũ. vel lectica desup tecta. Nu.7. Sex plaustra tecta. idest sex plaustra quodlibet cũ tegumento suo. Et in plurali צָבִים Sabim. Esa.66. Et in lectis & in mulis & in carrucis.

Tectum. Lectice

צָבָא Saba. militare. pugnare. dimicare. exercitũ ducere. ad bellum ꝓcedere. excubare. Nu.31. Cũq; pugnassent contra madianitas. Esa.29. multitudo oĩm gentiũ que dimicauerũt cõtra ariel. Et in eodẽ. Sic erit multitudo omnium gentium: que dimicauerunt contra mõtẽ siõ. Zach.14. Omnes gentes que pugnauerunt aduersus ierusalem. Et aliqñ scribitur sine aleph. Esa.29. Et omnes qui dimicauerunt & obsederunt & preualuerunt aduersus eam. Et inde מַצְבֵּא Masbi: quod est participiũ tertie coniugationis. idest militare faciẽs. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Qui probat tyrones. idest qui probat nouos milites vtrũ sint apti ad militiam vel exercitum. 4.Reg.25. Et sopher principẽ exercitus qui probabat tyrones de populo terre. Hiere.52. Et scribam principem militum qui probabat tyrones. Significat etiam predicta dictio excubare seu stare in excubiis in modũ exercitus. aut ministrare. Exo.38. De speculis mulierũ que excubabant ad ostium tabernaculi. Nu.4. Omnes qui ingrediuntur vt stent & ministrẽt in tabernaculo federis. & in eo. Omnes qui ingrediuntur & ministrant in tabernaculo federis. Et ide צָבָא Saba. siue Seba. i. exercitus siue militia aut bellũ. Nu.1. Omnium virorum fortiũ in israel. Pro quo hebrei legũt: omnes qui ingrediuntur in exercitu siue in militia. Et in eo.2. Ad orientem iudas figet tẽtoria per turmas exercitus tui. Et in eodẽ. & cunctus exercitus pugnatorum eius. Et in eo.31. Armate inquit ex vobis ad pugnam. Ios.5. Sed sum princeps exercitus domini. Iudi.8. Vt demus exercitui tuo panes. Et in eodem.9. Congrega exercitus multitudinem & veni. Esa.13. Dñs exercituum precepit militie belli. Et in eo.24. In die illa visitabit dñs super militiam celi in excelso. Et in eodem.40. Quoniam cõpleta est malitia eius: debet legi militia eius. Scribitur etiam cum he in fine loco aleph. Zach.9. Et circundabo domũ meã ex his qui militãt mihi. significat etiam צָבָא Saba tempus determinatum seu statutum secundum hebreos: sed beatus hieronymus secundum precedentem significationem transtulit militiam: seu robur aut fortitudinem Iob.7. Militia est vita hominis sup terrã Pro quo hebrei legũt. Terminus. i. tempus determinatũ est homini sup terrã. & in eo.10. Et pene militant in me. Pro quo he.le. Mutationes & terminus mecũ. & in eo.14. Cunctis diebus quibus nunc milito expecto. pro quo he.le. Cũctis diebus termini mei. i. tẽporis determinati vite mee expecto. Esa.40. Quoniam completa est malitia eius. debet legi militia eius. Pro quo he.le. Quoniã cõpletus est terminus eius. Dañ.8. Robur aũt datũ est ei contra iuge sacrificium. Pro quo he.le. & terminus datus est super iuge sacrificium. Et in eo.10. Et verbũ verũ & fortitudo magna. pro q̃ he.le. Et terminus magnus. & in oñibus predictis locis potest ẽt legi sicut est in lra nra. & ĩ plu. צְבָאוֹת sebaoth. i. exercitus. turme. Exo.12. Egressus est omnis exercitus domini de terra egypti. quod in hebreo legitur pluraliter. s. egressi sunt omnes exercitus domini. & in eodẽ. Eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas. idest per exercitus suos. Ps.24. Dominus virtutum ipse rex glorie. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Dominus exercituum ipse rex glorie. Esa.6. Sanctus. sanctus. sanctus dominus deus exercituum. pro quo sabaoth canit ecclesia. Osee.12. Et dominus deus exercituum domiñ memoriale eius. Reperitur etiam in genere masculino. ps.102. Bene

Militare. Pugnare. Dimicare. Excubare. Qui ꝓbat tyrones Excubare. Exercitus. Pugna Militia. Militia Termiñ. Tẽpus determinatũ Robur. Fortitudo Exercitus turme

© Biblioteca Nacional de España

Virtutes צָבָא dicite domino omnes virtutes eius.i.omnes exercitus eius.
Item צָבָא Saba.in lingua chaldaica significat velle. Dañ.2.
Velle. צָבוֹ Cuicūq; voluerit dabit illud.& in eodem.5.Quos volebat interficiebat:& quos volebat percutiebat.Et inde צָבוֹ Sebu
Voluntas. ideſt voluntas.vt in eodem. Ne quid fieret cōtra danielem.
Pro quo hebrei legunt.Ne mutaretur voluntate.ſ.aduerſa-
riorum contra danielem.

Cumere. צָבָה Saba.tumere.intumeſcere.inflari. Nu.5. Et tumens
Inflari צָבִי vterus tuus dirumpatur.& in eodē.Et vtero tumeſcē-
Capra te putreſcat femur.& in eodē.Et inflato ventre cōputreſcet
femur. Et inde צָבִי Sebi.i.hinulus:capreolus:ſeu caprea.
Deut.12.Sicut comeditur caprea & ceruus.& in eodem.14.
Cerum & capream. Canti.2. Similis eſt dilectus meus ca-
pree.& i genere femínino צְבִיָּה Sebiia.Canti.4:Duo vbe-
Capree. צְבָאִים ra tua ſicut duo hinuli capree. & in plurali צְבָאִים Sebaim.
ſiue צְבָאוֹת Sabaoth.1.Paralipo.12.Et veloces quaſi capree
in montibus. Canti.2. Adiuro vos filie ieruſalem per ca-
preas ceruaſq; camporum.Significat etiam צְבִי Sebi incly
Inclytus tum:ſiue pulchrum vel decorū:ſeu egregium:aut precipuū
ſiue preclarum.vel gloriā aut magnificētiā.2.Reg.1.Incly-
Preclara ti iſrael ſuper montes tuos interfecti ſunt. & ponitur ibi in
Egregia. hebreo ſingulare pro plurali.Hiere.3. Et tribuam tibi he-
Precipua reditatem preclaram.Ezech.20.Que eſt egregia inter om
nes terras.& in eodem.Precipuam terram omniū.& in eo-
dem.25. Et de ciuitatibus eius inclytis terre bethſimuth.
Dañ.8.Et factū eſt grande contra meridiē & contra orien-
Fortitudo tem & contra fortitudinem.vbi ponitur pro fortitudine.&
dicunt hebrei q; ponitur ibi pro terra promiſſionis:que eſt
terra inclyta & precipua terrarū. vt habetur Ezech. 20. Vt
ſupra dictum eſt.& in eodem.11. Et ſtabit in terra inclyta.&
in eodem.Super montem inclytū & ſanctum. Ponitur etiā
pro gloria vel magnificentia. Eſa.4. In die illa erit germē
Magnifi- dñi in magnificentia & gloria. & in eodem.23. Vt detrahe-
centia. ret ſuperbiam omnis glorie.& in eodem.24.In finibus ter-
Gloria. re laudes audiuimus gloriā iuſti. & in eodē.28. Et flori de-
cidenti glorie exultationis eius.& in eodem.In die illa erit
dñs exercituū corona glorie. Ezech.26. Cum dedero glo-
riam in terra viuentiū.Ponitur etiā pro ornamēto.Ezech.
ornamētū. 7.Et ornamentum monilīū ſuorum.

צְבוּ Sebu.in lingua chaldaica ſignificat volūtatē. De quo
vide ſupra in dictione צָבָא ſaba.

Cōgerere צָבַט Sabat.porrigere.congerere. Ruth.2.Et congeſſit po
porrigere. lentā ſibi.pro quo he.le. Et porrexit ei polentā.& ſo
lum inuenitur in predicto loco.

Intingere צָבַע Sabaa.intingere. Dañ.4. Et de rore celi intingatur.
Diuerſus color. צָבַע Et inde צְבָעָא Sebaa.i.tinctura.ſ.diuerſorū colorum:ſeu
veſtis tincta diuerſorū colorū.Iudi.5.veſtes diuerſorū colo
rum ſiſare traduntur in predā:& ſupellex varia ad ornanda
colla congeritur. vbi ponitur tam in ſinguli q̄ in plurali.
Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi.i.tin
cta diuerſo ſeu vario colore.Et inde אֶצְבַּע Esbaa.i.digitus.
Digitus. Exo.18.Digitus dei eſt.Nu.19.Et tingens digitū in ſangui
Digiti. אֶצְבְּעוֹת ne eius.Et in plurali אֶצְבְּעוֹת Esbaoth.p̄s.143.Et digitos
meos ad bellum.

Cōgregaſſe. צָבַר Sabar. colligere. congregare.coaceruare.cōportare.
Geñ.41.Et omne frumētum ſub pharaonis poteſtate
condatur.i.congregetur vel colligatur.& in eodē. Tantaq;
fuit abūdātia tritici vt arene maris coeq̄retur. p quo he.le.
Cōgregauit ioſeph frumētū q̄ſi arenā maris pre multitudi
ne.Exo.8.Cōgregauerūt eas i īmēſos aggeres.Iob.27.Si
Cōportare cōportauerit q̄ſi terrā argētū.Abach.1. Et cōportabit agge
צְבוּר rē:& capiet eā.& inde צְבוּר Sibur.i.cōgregatio ſeu collectio
aut aceruus.& ſolum inuenitur in numero plurali.4.Reg.
10.Ponite ea ad duos aceruos.

Aceruus. צְבָתִים Sebath. manipulus. & ſolum inuenitur in numero
manipuli. plurali.Ruth.2.Et de veſtris quoq; manipulis proiici
te de industria.

Latus צֶדֶר Sadad.latus.& ſemp ſcribitur cū ſimplici daled & dī
צַד Sad.Geñ.6.Oſtiū aūt arce pones in latere deorſū.
Exo.23.Tres exvno latere:& tres exaltero latere.1.Reg.20
Ego autem tres ſagittas mittam iuxta eum.i.in latere eius.
& in eodem.Et ſedit abner ex latere ſaul.p̄s.90.Cadent a la
tere tuo mille.Eſa.60.Et filie tue de latere ſuggent. & aliq̄
ponitur pro contra.& tunc preponitur ei littera lamed & di
Contra. לְצַד citur לְצַד Lesad.Dañ.7. Et ſermones contra excelſum loq̄
Latera. tur.Et in plurali צְדִים Sidim.Exo.25. Sex calami egrediē
Hoſtes tur de lateribus eius.& in eodem.26.Vtrūq; latus taberna-
culi protegens.Ponitur etiā pro hoſtibus.Iudi.2.Vt habea
tis eos hoſtes.De quo vide ſupra in dictione צוד Sud.

Inſidiari צָדָה Sada.inſidiari.deſolare.Exo.21.Qui autem nō eſt in
ſidiatus.1.Reg.24. Tu autem inſidiaris animemee:vt
auferas eam.Significat etiā deſolare vel deuaſtare:cui? ver-
bum paſſiuū ponitur. Soph.3.Vbi dicitur deſolate ſunt ci-
Deſolare uitates eorum. Et inde צְדִיָּה Sediia.i.inſidiatio.ſiue inſidie.
צְדִיָּה Nu.35.Vel iecerit quippiam in eū per inſidias. vide etiam
Inſidie de hoc infra in dictione צוד Sud. Item צָדָה Seda.in lingua
צָדָה chaldaica ſignificat vere ne.ſeu nunquid. Et ſcribitur cum
Vere ne. he in principio. Dañ.3.Vere ne ſydrach Miſach & abdena-
go deos meos non colitis.

Juſtū eſſe. צָדַק Sadac.iuſtificare.iuſtū eſſe.iuſte iudicare.vt Geñ.38.
צֶדֶק Iuſtior me eſt.& in eodē. 44. Quid loquemur aut
iuſte poterimus obtinere. Pro quo he.le. Quid loquemur
Juſtificare aut quo iuſtificabimur. Exo.23. Quia auerſor impiū. Pro
quo hebrei legunt. Quia non iuſtificabo impiū. Deut.25.
Quem iuſtum eſſe proſpexerint:illi iuſtitie palmā dabunt.
Pro quo he.le.Et iuſtificabūt iuſtū.& eſt ſenſus ſicut in litte
Juſte iudi ra noſtra.2.Reg.15.vt ad me veniāt omnes qui habent ne-
care. gocium:& iuſte iudicem.Iob.4. Nunquid homo dei cōpa
ratiōe iuſtificabitur.& in eodem.9.Si iuſtificare me volue-
ro.& in eodem.33. Volo enim te apparere iuſtū.i.volo te iu
ſtificare.p̄s.18. Iuſtificata in ſemetipſa.ſ.ſunt.p̄s.50.Vt iu-
ſtificeris in ſermonibus tuis.p̄s.81.Humilem & pauperem
iuſtificate.p̄s.142. Quia nō iuſtificabitur in conſpectu tuo
omnis viuens.Prouer.17.Et qui iuſtificat impiū.Eſa.45.
Dent teſtes eorū:& iuſtificētur. Hiere.3. Iuſtificauit animā
ſuā auerſatrix iſrael.Ezech.16.Et iuſtificaſti ſorores tuas.&
in eo. Iuſtificate eni a ſūt te. Dañ.8. Et mūdabitur ſancua
riū.Pro quo hebrei legūt. Et iuſtificabitur ſanctuariū. & in
eodem.12.Et qui ad iuſtitiam erudiūt multos. Pro quo he.
le.& qui faciūt iuſtificari multos.& ē ſenſus ſicut ī littera no
ſtra.Et inde צָדִיק Sadic.i.iuſtus.Geñ.6.Noe vir iuſtus atq;
Juſtus. perfectus fuit.& in eo.18. Nunquid perdes iuſtū cū impio.
Exo.9. Dominus iuſtus. p̄s.7. Deus iudex iuſtus. Eſa.5.
Dicite iuſto quoniam bene.& in eodem.49. Aut quod ca-
ptum fuerit a robuſto ſaluum eſſe poterit. Pro quo hebrei
legunt. Aut quod captum fuerit a iuſto.i.ab illo qui iuſte ac
cepit.Et in plurali צַדִּיקִים Sadicim.ideſt iuſti.Deut.4.&
Juſta. vt habeat cerimonias iuſtaq; iudicia.& in eodem.16.Et mu
Juſti tant verba iuſtorum.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros
iuſtos melioreſq; ſe.p̄s.36. Oculi dñi ſup iuſtos.Ezech.23.
Viri ergo iuſti ſunt ipſi iudicabūt eas. Et inde צֶדֶק ſedec.i.
Juſtitia iuſtitia. Deut.16. Iuſte quod iuſtū eſt perſequeris. Pro quo
hebrei legunt. Iuſtitiam iuſtitiam ſequeris. Iob.29. Iuſti-
tia indutus ſum.& in eodem.35.vt diceres iuſtior deo ſum.
p quo hebrei legunt. Iuſtitia mea a deo:ſiue maior q̄ dei.
& eſt ſenſus ſicutin littera noſtra. & ſcribitur cū he vel thau

© Biblioteca Nacional de España

צְדָקָה Justitia.

in fine & dicitur צְדָקָה Sedaca.siue צִדְקָת Sidcath.Geñ.15. Et reputatum est ei ad iustitiam.& in eodem.30.Responde bitq; mihi cras iustitia mea.Deut.23.Et fecit iustitiam dñi. Et in plurali צְדָקוֹת Sedacoth.ps.10. Quoniã iustus dominus & iustitias dilexit.Ponitur etiam pro elemosyna.Dañ. 4.Peccata tua elemosynis redime.

צְדָקוֹת Justitie elemosyna

צָהֹב Flauus

צָהֹב Sahab.flauus:seu color auri. Leuit.13. Et capillus flauus solitoq; subtilior. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מָצְהָב Mushab. Esd.8. Et vasa eris fulgentis optimi duo:pulchra vt aurum.pro quo he.le.& vasa eris flaui.i.coloris aurei optima duo:preciosa vt aurum.

מָצְהָב Fulgens

צָהַל Exultare. Exhilarare. Hinnire.

Sahal.exultare. exhilarare. gaudere.iubilare.hinire. Ester.8.Omnisq; ciuitas exultauit.ps.103.Vt exhilaret faciem in oleo.Esa.12. Exulta & lauda. Significat etiam hinnire vel mugire.Esa.10.Hinni voce tua filia galin.Et in eodem.24.Hinnient de mari.Hiere.5.Vnusquisq; ad vxorem proximi sui hinniebaut. & in eodem.50. Et mugistis sicut tauri.Et inde מְצַהֲלוֹת Mishaloth.i.hinnitus in numero plurali.Hiere.8.A voce hinnituum equorum eius cõmota est omnis terra.& in eodẽ.13.Adulteria tua & hinitus tui.

Mugire. מְצַהֲלוֹת Hinnitus.

צֹהַר Fenestra

צֹהַר Sohar. fenestra. Geñ.6. Fenestram in arca facies. Et

צָהֳרַיִם Meridies.

inde צָהֳרַיִם Sahoraim.idest meridies.s.cum sol est in medio celi vel in nostro meridiano. Geñ.43. Quoniã hodie mecum viri comesturi sunt in meridie.Iob.11. Et quasi meridianum fulgur cõsurget tibi ad vesperam.ps.36.Et iudicium tuum tãq; meridies.Cantí.1.Vbi cubes in meridie.

צָהֳרַי Meridiati sunt.

Et inde verbũ צָהֳרוּ Iahiru.pro quo beatus hieronymus transtulit:meridiati sunt.i.sederunt in meridie.Iob.24.Inter aceruos eorum meridiati sunt. Hebrei vero dicũt q; deriuatur a sequẽti dictione que significat oleum.vnde in predicto loco ipsi legunt. Inter aceruos eorum fecerũt oleum siue expresserunt oleum:aut oleificauerunt:si latine posset dici.Et inde יִצְהָר Ishar.i.oleũ:eo quod est lucidum & splẽdidum. Deut.7. Oleo & armentis gregibus ouiũ tuarum. & in eodem.10. Vt colligatis frumentum & vinum & oleũ. & in eodem.28.Vt non relinquatur tibi triticum & vinum & oleũ.2.Paralip.32. Apothecas quoq; frumẽti & vini & olei.Zach.4.Isti sunt duo filii olei splendoris.vbi ponitur pro vtroq;.s.pro oleo & pro splendore.

יִצְהָר Oleum

splendor

צוֹא צוֹאָה Sordes

צוֹאִים Sordidi.

Soa.sordes.immunditia.& scribitur cum he in fine & dicitur צוֹאָה Soa.Prouer.30. Et tamen non est lota a sordibus suis.Esa.4.Si abluerit dñs sordes filiarum sion. & in eodem.7.Omnes enim mẽse replete sunt vomitu sordium q;.& inde צוֹאִים Soim.idest sordidi. Zach.3.& iesus erat indutus vestibus sordidis.& in eodẽ. Auferte vestimenta sordida ab eo. Vide ẽt de hoc supra in dictione יָצָא Iasa.

צוד Venari.venationem capere.insidiari Capere

צוד Sud .venari.venatione capere.insidiari.Geñ.27.cum q; venatu aliquid apprehenderis.& in eo.vt iussionẽ patris impleret.pro quo hebrei legunt. Ad venandum venationem vt afferret.sed beatus hieronymus trãstulit sẽsũ. & in eodem. Qui dudum capta venatione attulit mihi.Leuit.16. Si venatione vel aucupio ceperit auem vel feram. Hiere.4.Mittam eis multos venatores & venabuntur eos Et in eo.13.Et faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis ad capiendas animas.idest ad venandas animas. Et in eo. Et cũ ceperint aĩas populi mei.& in eo. Quibus vos capitis animas volantes.& in eo.& dimittã animas quas vos capitis.Threñ.3.Venatione ceperunt me inimici mei. & in eo.4.Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum.pro quo he.le. Venati sunt siue insidiati sunt vestigia nostra:ne ambularent in plateis nostris.idest inimici nostri prohibuerunt nos ne ambularem9 in plateis nostris Vide etiam de hoc supra in dictione צָרָה Sada.inde צַיִד Sa id.siue צִיד Sed.idest venatio. Geñ.10. Et erat robustus venator coram domino.pro quo hebrei legunt. Ipse erat robustus venatione coram domino.& in eo.25. Eo quod venatione illius vescerẽtur. Et in eo.27. Affer mihi de venatione tua.& inde מְצוּד Mesud.siue מְצוּדָה Mesuda .idest rete: vel laqueus:aut hamus:siue sagena. Iob.19. Et flagellis suis me cinxerit.pro quo hebrei legunt. Et reti suo me cinxerit. Eccl's.9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Ezech. 12. Et capietur in sagena mea. Et in eo. Neq; erunt vltra in manibus vestris ad predandum. Pro quo hebrei legunt. Neq; erunt vltra in manibus vestris in rete siue in sagenã. Et in plu. מְצוֹדִים Mesudim.siue מְצָדוֹת Mesadoth. Eccl's. 7. Que laqueus venatorum est & sagena cor eius. quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet laquei. Ezech.17. miserũt q; eũ in carcerẽ. Vbi ponitur pro carcere. Significat etiam arcem seu fortaliciũ. De quo vide supra in dictione מָצָד Mesad. Et inde צָדִים Sadim.idest venatores. Hiere.8. Mittam eis multos venatores. Significat etiam hostes vel insidiatores. Hiere.z.vt habeatis eos hostes. Item צַיִד Sed.siue צָיִד Saíd.aut צֵידָה Seda.idest viaticum seu cibaria. Ios.1. Preparate vobis cibaria. Et in eo.9. Panes quoq; quos portabãt ob viaticum.& in eodem. Susceperunt igitur de cibariis eorum Nec.13.vt in die qua vendere liceret venderẽt. ꝑ quo hebrei legunt. Venderent cibaria.ps.77. Cibaria misit eis in abundantiã. Ps.131. Viduam eius benedicens benedicã. Pro quo hebrei legunt. Cibaria seu viaticum eius benedicens benedicam. Et inde verbum הִצְטַיְּדוּ histaiad. quod significat cibaria tollere vel cibaria preparare. Ios.9. Tulerunt sibi cibaria.& in eodem. En panes quando egressi sumus de domibus nostris vt venirem9 ad vos calidos sumpsimus. Pro quo hebrei legunt. En panis noster calidus erat quãdo pro viatico tulimus eum de domibus nostris: in die quo egressi sumus vt veniremus ad vos.

מְצוּד Rete Hamus. Sagena.

מְצוֹדִים Laquei.

Carcer

צָדִים venatores. Hostes

צַיִד

צֵידָה Cibaria. Viatícũ

הִצְטַיְּדוּ Cibaria tollere.

צִוָּה Precipere.

צִוָּה Siua.precipere.mandare.iubere.imperare. Geñ.2.ꝑcepitq; eis dicens. Et in eodem.44. Precepit autem ioseph dispensatori domus sue. Leuit.6. Precipe aaron & filiis eius. Et in eo.10. Sicut preceptum est mihi. Et in eodẽ. 25. Dabo benedictionem meam vobis. Pro quo hebrei legunt. Et mandabo benedictionem meam vobis. Deut.4. Sicut mandauit mihi dominus. Et in eodem.26. Feci omnia sicut precepisti mihi. Et in eodem.28. Emittet dominus benedictionẽ in cellaria tua. Pro quo hebrei legũt. Mandabit dominus benedictionem. & in eodem.33.legem precepit nobis Moyses.2. Reg.14. Ego iubebo pro te. Esa.5. Et nubibus mandabo ne pluant super eam . Et in eodem. 13. Ego mandaui sanctificatis meis.& in eodem.23. Dominus mandauit a duersus chanaan. Et in eodem.28. Mãda: remanda:specta:reexpecta. Esa.45. Super filios meos & super opus manuum mearum mandatis mihi. Et inde מִצְוָה Misua.idest preceptum:seu mandatum. Deut.5. Vt loquar tibi omnia mandata mea & cerimonias . Quod in hebreo legitur singulariter.scilicet omne mandatum.& in eodem. 30. Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie:non supra te est. Nec.11. Preceptum quippe regis super eos erat. Ps.18. Preceptum domini lucidũ.& in plu. מִצְוֹת misuoth. Deut.4. Custodi precepta eius atq; mandata . Prouer.7. Serua mandata mea & viues.

Jubere

מִצְוָה mandatũ Preceptũ

מִצְוֹת mandata

צָוַח Clamare

צָוָחָה Clamor vlulatus

צוֹל

צָוַח Sauach .Clamare . vociferari . Esa. 44. De vertice montium clamabunt. Et inde צְוָחָה Seuacha. idest clamor.vociferatio.vlulatus. Esa.24. Clamor erit super vinũ in plateis . Hiere. 14. Et clamor ierusalem ascendit.& in eodem.46. Et vlulatus tuus repleuit terram.

צוֹל Sul. profundũ.s.aquarũ & scribitur cum he in fine ad

© Biblioteca Nacional de España

צוּלָה profundū. denotandum genus femininum & dicitur צוּלָה Sula.i.pro fundum. Esa.44. Qui dico profundo desolare. & cōmuni ter scribitur cum mē in principio & dicitur מְצוּלָה Mesula ps.68. Infixus sum in limo ꝓfundi. & in eodem. Ne absorbeat me profundum. Ione.2. Et proiecisti me in profundo in corde maris. Et in plurali מְצוֹלֹת Mesuloth. Exo.15. Descenderunt in profundum sicut lapis. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. in profundis. ps.67. Conuertam in profundū maris. ps.87. In tenebrosis & in vmbra mortis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. In tenebris & in profundis

מְצוּלָה profundus

צוּם Sum. ieiunare. 1. Reg.31. Et ieiunauerunt septem diebus. 2. Reg.12. Et ieiunauit dauid ieiunio. Ester.4. Et orate pro me. pro quo hebrei legunt. Et ieiunate pro me. & in eodem. Et ego cum ancillis meis similiter ieiunabo. Esa.58. Quare ieiunauimus & non aspexisti. & in eodem. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis. Zach.7. Nunquid ieiunium ieiunastis mihi. Et inde צוֹם Som. i. ieiunium. 3. Reg.21. Predicauerunt ieiunium. Ps.34. Humiliaui in ieiunio animā meam. Esa.58. In die ieiunii vestri inuenitur volūtas vestra. Et in plurali צוֹמוֹת Somoth. Ester.9. Succeperunt a se & a semine suo ieiunia atq; clamores

Ieiunare

צוֹם Ieiuniū.

צוֹמוֹת Ieiunia

צוֹן Son. ouis. pecus. grex. s. pecorum. & declinatur tantum singulariter: & caret numero plurali: & ponitur aliquādo singulare ꝓ plurali. ps.8. Oues & boues. & scribitur ibi sine vau & cum he in fine & dicitur צֹנָה Sone. in aliis vero locis scribitur cum aleph in medio loco vau & dicitur צֹאן Son. Geñ.4. Fuit autem abel pastor ouiū. & in eodem.29. Date ante potum ouibus. & in eodem.30. Qui pascebat reliquos greges ei⁹. i. reliquas oues. & in eodem. Oues intuerentur virgas. & in eodem.31. Et vide vniuersos masculos ascendētes sup femias. i. sup oues. Exo.21. & quattuor oues ꝓ vna oue. Leuit.1. De bobus & de ouib⁹ offerēs victimas Et in eodē. Quod si de pecoribus oblatio est. 1. Reg.8. Greges quoq; vestros addecimabit. 2. Reg.12. Dives habebat oues & boues. Prouer.27. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Canti.1. Abi post vestigia gregis. Esa.7. Nutriet homo vaccam boum & duas oues. Pōitur etiam pro arietibus. 3. Reg.4. Et centum arietes.

צֹאן Oues

צֹנָה Oues

צֹאן Oues

Greges

Pecus

Arietes

צוף Suph. natare. enatare. inundare. Deut.11. Quomodo operuerint eos aque maris rubri. ꝓ quo hebrei legūt. Quomodo natare siue inundare fecit dñs aquas maris rubri super faciem eorum. 4. Reg.6. Natauitq; ferrū. Threñ. 3. Innundauerunt aque super caput meum. Et inde צֶפַת Saphath. i. inūdatio. Ezech.32. Et irrigabo terram fetore sanguinis tui. pro quo hebrei legunt. Innundatione sanguinis tui. Itē צוף Suph. i. fauus. s. mellis. Prouer.16. Fauus mellis verba composita. Et in plurali צוּפִים Supim. ps.18. Et dulciora super mel & fauum. Pro quo hebrei legunt. Et dulciora super mel & fauum fauorum. i. fauum dulcissimum. Pro quo beatus biero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Fauum redundantem.

Natare

Innūdare. צֶפַת Inundatio.

צוף Fauus. צוּפִים Faui

צוק Suc. Augustiare. coartare. tribulare. fundere. Deut.28 In angustia & vastitate: qua opprimet te hostis tuus. ꝓ quo hebrei legunt. In obsidione & angustia qua angustiabit te hostis tuus. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Iob.32. Coarctat me spiritus vteri mei. & supra in eodē. 28. Et lapis solutus calore in es vertitur. i. angustiat⁹ vel coarctatus in fornace. Esa.29. Et circundabo ariel. Pro quo hebrei legunt. Et angustiabo ariel. Et in eodem.51. A facie furoris eius qui te tribulat. & in eodem. Vbi nunc est furor tribulantis. Et inde צוק Soc. i. angustia. Dañ.9. Et rursum edificabitur platea & murus in angustia tēporū. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur צוּקָה Suca. Esa.30. In terra tribulationis & angustie. Et aliquando scribitur cum vau & nū in secunda syllaba & dicitur צָקוֹן Sacun. Esa.26. In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Et aliquando scribitur cum mē in principio & dicitur מָצוֹק Masoc. Deut.28. In angustia & vastitate. 1. Reg.22. Et cōuenerunt ad eū omnes qui erant in angustia constituti. & quandoq; scribitur cum vau in prima syllaba & dicitur מוּצָק Musac. Esa.8. Et nō poterit auolare de angustia sua. Ponitur etiam pro fundamento. Iob.36. Et non habente fundamētum subter se. Ponitur etiam pro prominenti. 1. Reg.14. Vnus scopulus ꝓminens ab aquilone. Et in plurali מְצוּקִים Mesuchim. Pro quo beat⁹ hieronymus trāstulit cardines. 1. Reg.2. Domini enim sunt cardines terre. Significat etiam predicta dictio fundere vel effundere. Ios.7. Proiecerunt q; ea ante dominū. i. fuderūt ea. Iob.29. & petra fūdebat mihi riuos olei

angustia. צוּקָה

angustia. צָקוֹן

tribulatio. מָצוֹק

angustia. מוּצָק

Fūdamēti מְצוּקִים Cardines.

Fundere

צור Sur. obsidere. oppugnare. angustiare. tribulare. ligare. vel includere. munire seu munitionem facere. formare seu figurare. aut fingere. Deut.2. Non pugnes contra moabitas. Pro quo hebrei legunt. Non obsideas vel non angustijes moabitas. & in eodem. Caue ne pugnes contra eos. Et in eodem.20. Sin autem fedus inire noluerit: & ceperit cōtra te bellum: oppugnabis eam. i. obsidebis eam. Et in eodem. Quando obsederis ciuitatē multo tempore. & in eo. 28. Et obsideris intra portas tuas. Iudi.9. Et oppugnāt aduersum te ciuitatem. 1. Reg.23. Et obsideret Dauid & viros eius. Esa.1. Sicut ciuitas que vastatur. Pro quo hebrei legūt. Sicut ciuitas obsessa. Et in eodem.21. Ascende clam obside mede. & in eodem.29. Et faciā contra te aggerem. Pro quo hebrei legūt. Et obsidebo sup te statiōe seu aggere. Ezech.7. Qui relictus fuerit & obsessus fame morietur. Dañ.1. Et obsedit eam. significat etiam angustiare vel tribulare. Geñ.32. Timuit iacob valde: & perterritus diuisit populum. pro quo hebrei legunt. Et timuit iacob valde: & angustiatus est siue tribulatus est. Exo.23. Et affligam affligentes te. i. tribulabo tribulantes te. Iudi.2. & vehementer afflicti sunt. i. tribulati sunt. 2. Paralipo.28. Qui afflixit eum: & nullo resistente vastauit. Pro quo hebrei legunt. Qui angustiauit siue tribulauit eūm. & in eodem.33. Qui postq; coangustiat⁹ est orauit dominū deum suum. Nee.9. Et dedisti eos in manu hostiū suorum: & afflixerūt eos. i. tribulauerunt eos. ps.12. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero. ps.30. Miserere mei domine quoniam tribulor. ps.118. Multi sūt qui persecuntur me & tribulant me. Esa.28. Et pallium breue vtrumq; operire non potest. i. angustum est. & in eodem. 63. In omni tribulatione eorum non est tribulatus. Hiere. 10. Et tribulabo eos: ita vt inueniantur. & in eodem.48. Sicut cor mulieris parturientis. Pro quo hebrei legunt. Sicut cor mulieris angustiate vel tribulate. Soph.1. Et tribulabo homines. & inde צַר Sar. i. angustia vel tribulatio: aut angustians vel tribulans. 1. Reg.28. Coarctor nimis. Pro quo hebrei legunt. Angustia mihi valde. 3. Reg.22. Et sustentate eum pane tribulationis. ps.4. In tribulatione dilatasti mihi. ps.118. Tribulatio & angustia inuenerunt me. Esa.5. Et ecce tenebre tribulationis & lux obtenebrata est in caligine eius. & in eodem.26. In angustia requisierunt te. Ponitur etiam pro angusto. 4. Reg.6. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus est nobis. Esa.49. Angustus est mihi locus. Ponitur etiam pro hoste vel inimico aut emulo. 1. Reg.2. Et videbis emulum in templo. Ester.7. Nūc autem hostis noster est. & in eodem. Hostis & inimicus noster est amā. Iob.16. Hostis meus terribilib⁹ oculis intuitus est me. Esa.59. Cum venerit quasi fluuius violentus. Threñ.2. violentus

Tribulare. צוק angustia.

Angustiare Coarctare

oppugnare

Obsidere

Pugnare.

Angustiare affligere.

coāgustiare

Tribulare

angustiare

צַר angustia. tribulatio.

angustus

Emulus. hostis.

צָרִים Tribulantes. Hostes. צָר Hostis. צָרִרִים Hostes. צָרָה Angustia. tribulatio. Angustiũ Emula. צָרוֹת Tribulationes. angustie. מָצוֹר Machine. Angustia. Obsidio. מָצֹרוֹת obsidionef Murate Munitio. Agger. צור Ligare. Effundere. Formare Cõpingef. צוּרָה Figura צוּרוֹת

Tetendit arcum suum quasi inimicus. Et in plurali צָרִים Sarim. ps. 26. Ne tradideris me in animas tribulatiũ me. Esa. 9. Eleuabit dñs hostes rasin sup eum. & in eo. 26. Et ignis hostes tuos deuoret. scribitur etiã cũ duplici res & dr צָרַר Sorer. Ester. 9. Extra decẽ filiorũ Amã agagites hostis iudeorũ. & i plurali צָרְרִים Sorerim. Nu. 25. Quia ipsi hostiliter egerunt cõtra vos. Pro quo he. le. Quia ipsi hostes fuerunt vobis. Esa. 11. Et hostes iuda peribũt. Vide etiã de hoc infra in dictiõe צָרַר Sarar. Et inde צָרָה Sara. i. angustia: vel tribulatio. Iob. 27. Cũ venerit super eũ angustia. ps. 9. Despicis in opportunitatib9 in tribulatione. Hiere. 4. Vocem enim quasi parturientis audiui: angustiã vt puerpere. Zach. 8. Nec egredienti erat pax pre tribulatione. & in eo. 10. Et trãsibunt in maris freto. Pro quo he. le. Et transibit in mari angustia vel tribulatione. Põt etiã legi sic. Et transibit in mari angusto. Quod est idẽ sensus cũ littera nra. Hiere. 6. Tribulatio apprehendit me. Ponitur etiã pro emula vel inimica 1. Reg. 1. Affligebat quoq eã emula eius. Et in plurali צָרוֹת Saroth. Iob. 6. In sex tribulationibus liberabit te. Esa. 65. Qui obliuioni tradite sunt angustie priores. Et inde מָצוֹר Masor. i. obsidio. siue machina que fit ad obsidendas vrbes. Deut. 20. & extrues machinas donec capias ciuitatẽ. Et in eo. 28. In angustia & vastitate qua opprimet te hostis tuus. p quo hebrei legunt. In obsidione & angustia. Hiere. 10. Cõgrega de terra cõfusionẽ tuã: que habitas in obsidione. Ezech. 4. Et ordinabis aduersus eã obsidionẽ. Et in eo. Donec cõpleas dies obsidionis tue. Et in plurali מָצֹרוֹת Masuroth. Esa. 29. Et monumẽta ponã in obsidione tua. Pro quo hebrei legunt. Et statuã contra te obsidiones. Ponitur etiam pro munitiõe tam in singulari q in plurali: eo quod ciuitas munita non potest capi nisi longa obsidione & extructiõe machinarum. 2. Paralipo. 11. Ciuitates muratas habẽtes portas & vectes. i. munitas. & in eodem. Et edificauit ciuitates muratas in iuda. Pro q hebrei legũt. Et edificauit ciuitates pro munitione. ps. 59. Quis deducet me in ciuitatem munitã. Abach. 2. Et figam gradum super munitionẽ. Zach. 9. Et edificauit tyrus munitionem sibi. Scribitur etiã cum he in fine. 2. Paralipo. 14. Edificauit quoq vrbes munitas in iuda. Pro quo hebrei legũt. Et edificauit vrbes munitionis in iuda. Naũ. 2. Qui custodiat obsidionẽ. Pro quo he. le. Qui custodiat munitionẽ. Potest etiam legi sicut est in littera nra. ponitur ẽt pro aggere. Esa. 19. Attenuabuntur & siccabuntur omnes riui aggerũ. Significat etiam predicta dictio צוּר Sur ligare. Deut. 14. Et in precium rediges portabisq manu tua. Pro quo he. le. Et dabis pro argẽto: & ligabis seu includes argẽtũ in manu tua. 4. Reg. 5. Ligauit q duo talẽta argenti in duobus saccis. Esa. 8. Liga testimoniũ: signa legẽ. Ezech. 5. & ligabis eos in sũmitate pallii tui Itẽ ponitur pro effundere. 4. Reg. 12. Effundebãtq & numerabant pecuniã. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt ligabantq. i. postq numerabant: ligabãt pecuniã. & est ordo ppositus. Significat etiã formare seu figurare. Exo. 32. Formauitq opere fusorio. ps. 138. Tu formasti me. Canti. 8. Si ostium est cõpingamus illud tabulis cedrinis. i. figuremus vel formemus illud. Hebrei tñ secundũ pcedẽtẽ significationẽ legũt. muniamus illud tabulis cedrinis. Esa. 43. Creãs te iacob: et formãs te israel. De quo vide etiã supra in dictione יָצַר Iasar. Et inde צוּרָה Sura. i. forma vel figura. aut exemplar. ps. 48. Et auxiliũ eorum veterascet in inferno. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et figura eorum conteretur in infernum. Ezech. 43. Et erubescant ex omnibus que fecerunt: figuram domus & fabrice eius. Et in plurali צוּרוֹת Suroth. vt in eodem. Et in omnem descriptionem eius. Pro quo hebrei legũt. Et in oẽs figuras eius. Item צוּר Sur. i. petra. saxum. silex. Exo. 17. En ego stabo ibi coram te supra petram. & in eodẽ. Percutiesq petrã. Iob. 14. Et saxum trãsferetur de loco suo. Et in eodem. 18. Et trãsferetur rupes de loco suo. Esa. 2. Ingredere in petrã. Ezech. 3. Vt adamantem & silicem dedi faciem tuam. Et alibi qñ scribitur sine vau & dr צַר Sar. Esa. 5. Yngule equorum eius vt silex. Ponitur etiã צוּר Sur. pro forti. 1. Reg. 2. Et nõ est fortis sicut deus noster. Esa. 26. Sperastis in domino in seculis eternis: in dño deo forti in perpetuũ. Ponitur etiam צוּר Sur. pro deo. Deut. 32. Dei pfecta sunt opera. Et in eo. Deum qui te genuit dereliquisti. & in eodẽ. Nõne ideo quia deus suus vendidit eos. & in eo. Nõ enim est deus noster vt dii eorum. Et in plurali צוּרִים surim. i. fortes vel robusti seu petre aut rupes. 2. Reg. 2. Et vocatum est nomen loci illius ager robustorum. Esa. 2. Et intrabunt in speluncas petrarũ. Naũ. 1. Et petre dissolute sunt ab eo. Reperitur etiã צוּרוֹת Suroth. Iob. 28. In petris riuos excidit. Ponitur etiã צוּר Sur. pro petra acutissima vt gladius: seu pro gladio vel pro cultro. Exo. 4. Tulit illico sephora acutissimã petram. Ios. 5. Fac tibi cultros lapideos. ps. 88. Auertisti adiutoriũ gladii eius. Pro quo hebrei legũt. Auertisti acumen seu aciem gladii eius. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Auertisti robur gladii eius. Vbi ponitur pro roborc. Et inde צִיר Sir cum iod in medio loco vau. idest legatus siue nuncius. Prouer. 25. Sicut frigus niuis in die messis ita legatus fidelis. Hiere. 49. Et legatus ad gentes missus sum. Et in abdia. Et legatum ad gentes misit. Et in plurali צִירִים sirim. Esa. 18. Qui mittit in mare legatos. Et in eodem. 57. Et misisti legatos tuos procul. Ponitur etiam pro doloribus vel angustiis. 1. Reg. 4. Irruerant enim in ea dolores. Esa. 13. Torsiones & dolores tenebunt. Et in eodem. 21. Et angustia possedit me quasi angustia perturiẽtis. Quod in hebreo legitur in plurali. s. angustie vel dolores possederunt me quasi dolores parturientis. Ponitur etiam pro erroribus. Esa. 45. Abierunt in confusionem fabricatores errorum. hebrei tamen legũt. fabricatores idolorum. ponitur etiam pro compagibus. Dañ. 10. In visione tua dissolute sunt compages mee. Vnde illud. 1. Reg. 4. vbi dicitur irruerant enim in ea dolores. Aliqui hebrei legunt dissolute fuerant in ea compages ei9. Ponitur etiam צִיר Sir. pro cardine. Prouer. 26. Ostium vertitur in cardine suo. Item צָוַר sauar. i. collũ. cervix. Nee. 3. Optimates autem eorum nõ suppposuerunt collum suũ in opere dñi sui. & cõmunitef scribitur cum aleph post vau. vt Genẽ. 41. & collo torquẽ aureã circũposuit. Esa. 8. Vsq ad collum veniet. Et in plurali צַוָּארִים sauarim. sive צַוָּארֵי sauare. Iudi. 5. Et supellex varia ad ornanda colla congeritur. Hiere. 27. Subiicite colla vestra sub'iugo regis babylonis. Reperitur etiam צַוָּארוֹת Sauaroth secundum terminationem pluralem femininorũ. Mich. 2. vnde non auferatis colla vestra. Et sepe ponitur in plurali licet loquatur de vno homine. Genẽ. 33. Stringensq collum eius. & in eodem. 45. Cũq amplexatus recidisset in collũ beniamin. Et in eodem. Illo quoq similiter flente super collum eius. Scribitur etiam sine aleph & cũ littera nũ & dicitur צַוָּרֹנִים Saueronim. Canti. 4. & in vno crine colli tui. Item צוֹר sor nomen prouincie. i. tyrus. ps. 86. Ecce alienigene & tyrus. Esa. 23. Quis cogitauit hoc super tyrum. Hiere. 47. Et dissipabitur tyrus & sidon.

צָחַח Sachach. Candere. lucidum vel clarum seu limpidum esse. arere. aut aridum vel siccum esse. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus. Esa. 18. Sicut meridiana

Figure צוּר Petra. Sarum Rupes. Silex צֵר צוּר Fortis. צוּר Deus. צוּרִים Robusti. Petre. צוּרוֹת צוּר Acutissima petra Culter. Adiutoriũ Robur צִיר Legatus צִירִים Legati. Dolores Angustie Errores Cõpages. צִיר Cardo. צָוַר Collum. צַוָּארִים Colla. צַוָּארוֹת Colla. צוֹרְנִים Collum צוֹר Tyrus צָחַח Cãdidũ eẽ

© Biblioteca Nacional de España

Clarũ esse. Arere

lux clara est.Hiere.4. Ventus vrens in viis que sunt in deserto.Pro quo hebrei legunt vētus clarus.Potest etiā legi secundum aliam significationem ventus aridus vel siccus aut vrens sicut est in littera nostra.Ezech.24.Super limpidissimam petram effudit illum.Et in eo.Dedi sanguinem eius super limpidissimam petram: ne operiretur.Threñ.4.Nitidiores lacte.ideſt candidiores.& inde צָחוֹת Sachoth.ideſt verba clara & plana.Esa.32.& lingua balborum velociter loquetur & plane.ideſt velociter loquetur verba clara seu plana aut polita.Scribitur etiam cum duplici sadic & cū duplici cheth & dicitur צַחֲצָחוֹת Sachsachoth. pro quo beatus hieronymus transtulit splendores.Esa.58.& implenit in splendoribus animam tuam.Significat etiam predicta dictio arere: aut siccum vel aridum esse.Esa.5.Et multitudo eius siti aruit.& inde צְחִיחָה Sechicha.ideſt siccitas. p̄s.67. Similiter eos qui exasperant:qui habitant in sepulchris.p quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. increduli autem habitauerunt in siccitate.& inde צְחִיחִים Sechichim ideſt loca arida & sicca que sunt in cacumine petrarum vel in circuitu murorum.Nec.4.Statui in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis suis.

Ritida. צָחוֹת

Plana ⁊ ba clara. צַחֲצָחוֹת

Splēdores

Arere. צְחִיחָה

Siccitas צְחִיחִים

Locꝰ post murū.

צָחֵן Sachan.putredo.seu fetor.& scribitur cum he vel tau in fine.Ioel.2.Et ascendet putredo eius:quia superbe egit. Et solum inuenitur in predicto loco.

Putredo.

צָחַק Sachac .ridere.ludere.iocari.illudere . siue irridere. Geñ.17.Cecidit abraāin faciem suam & risit.Et in eo dē.18.Quo audito sara risit.Et in eodem. Negauit sara dicens nō risi.Et in eodem.21. Quicunq; audierit corridebit mihi.Et in eodem.Cumq; vidisset filium agar ludentem cum isaac.Et in eodem.26. Vidit eum iocantem cum Rebeca vxore sua.Exo.32.Et surrexerunt ludere.Iudi.16. Qui adductus de carcere ludebat ante eos.significat etiam illudere vel irridere.Geñ.39.Vt illuderet nobis.& in eodem.vt illuderet mihi. Et inde צְחֹק Sechoc.i.risus seu ludus.Geñ. 21.Risum fecit mihi dominus.Scribitur etiam cum sin loco sadic.De quo vide infra in littera sin in suo loco.

Bidere.

Ludere Iocari.

Illudere צָחַק

Risus.

צָחַר Sachar.Candidum seu nitidum.Ezech.27. Et lana coloris optimi.i.candida seu nitida.Et in plurali feminino צְחֹרוֹת Sechoroth.Iudi.5.Qui ascenditis super nitentes asinas.

Candidus. צָחֹרוֹת

Nitentes

צִיָּה Siia.siccitas. solitudo. desertum. Iob.24. Ad nimiū calorem transient ab aquis niuium.pro quo hebrei legunt. Ad siccitatem & calorem.Ps.77. In ira excitauerūt excelsum in inaquoso.ideſt in loco sicco vel deserto. Et in plurali צִיּוֹת Sioth.p̄s.104. Abierunt in sicco flumina.i.in locis siccis vel desertis.Et inde צִיּוֹן Saion. Pro quo beatus hieronymus transtulit sitim.Esa.25.Sicut estus in siti. & in eodem.32.Sicut riui aquarum in siti. Hebrei vero dicunt q̄ significat locum aridum & inaquosum.Et inde צִי Si.i. nauis vl trieris.Esa.33.Nec trieris magna trāsgredietur eū. Et in plu. צִיִּים sim.Nu .24. venient in trieribus de italia. Ezech.30.Egredientur nuncii a facie mea in trieribus.Scribitur etiam cum duplici iod & dicitur צִיִּים Siim. Esa.23. Asur fundauit eam. Pro quo nebrei legunt. Asur fundauit eam nauibus.ideſt fecit in ea portus pro nauibus vel trieribus.Dañ.11.Et venient trieres & romani super eum. Ponitur etiam pro ethiopibus.Ps.71.Coram illo p̄cidēt ethiopes.p̄.73.Dedisti eum escam populo ethiopum.Potest etiā legi populo nauium.ideſt nautis.significat etiam צִיִּים siim animalia mōstruosa seu bestias feras.Esa.13.Sed requiescēt ibi bestie.in alio vero loco beatus hieronymus transtulit demonia.Esa.34.Et occurrēt demonia onocentauris.

Siccitas

Inaquosum.

Desertum.

Siccum.

Sitis.

Trieris צִיִּים

Trieres.

צִיִּים

Naues.

Ethiopes.

Bestie.

Demonia.

צִיּוֹן Sion.titulus.vel tumulus.4.Regum.23.Quis est titulus ille quem video.Ezech.39.Statuent iuxta eum titulum donec sepeliant.& in plurali צִיּוֹנִים Siionim. pro quo beatus hieronymus trāstulit speculas.eò quod sunt in loco eminētiori.Hiere.31.Statue tibi speculas.Item צִיץ Saion.siccitas vel sitis.De quo vide supra in dictione precedenti.

Titulus. צִיּוֹנִים

Specule. צִיּוֹן

צִיץ Sis.florere.germinare.prospicere.Nume.17.Et turgentibus gemmis eruperant flores. pro quo hebrei legunt. Et produxit gēmas: & floruit florem:siue germinauit florem. p̄s.71. Et florebūt de ciuitate sicut fenū terre. Ps.91.Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Pro quo btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit.& floruerit omnes qui operantur iniquitatem.p̄s.131. Super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.Esa.27.Florebit & germinabit israel.Ezech.7 Floruit virga:germinauit superbia.Significat etiam apparere.vel prospicere.Canti.2. Prospiciens per cācellos.Et inde צִיץ Sis.i.flos.Esa.28.Et fiori de cidenti glorie exultationis eius.Et in eodem.40.Exsiccatum est fenum:& cecidit flos.Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur צִיצָת Sisath.Esa.28.Et erit flos decidens.& inde צִיצִים Sisim.i.celature vel picture in similitudinē floꝝ rum.3.Regum.6.Et picturas varias quasi prominentes de pariete & egredientes.& in eodem. Et celaturas valde eminentes.Item צִיץ Sis.ideſt ala siue penna:secundum hebreos.Hiere.48. Date florem Moab quia florens egredietur. pro quo hebrei legunt. Date alam siue pēnam moab: quia volans volabit. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide etiam supra in dictione נֵץ nos.& in dictione נָצָה Nasa.& inde צִיצִית Sisith.ideſt ala seu fimbria vestimenti.Nume.15.Vt faciant sibi fimbrias per angulos quatuor:ponētes in eis vittas hyacinthinas. & ide צִיצַת Sisath ideſt floccellus:vel cincinus capitis.Ezech.8.Et apprehendit me in cincino capitis mei. Item צִיץ sis.i.lamina aurea quam sacerdos gerebat in fronte.Exo.28. Facies & laminā de auro purissimo.Et in eodem.39.Fecerunt & laminam sacre venerationis.

Prospicere

צִיץ Flos.

צִיצַת

Flos

צִיצִים

Picture

צִיץ

Ala.

צִיצִית Fimbria

צִיצַת Cincinus.

צִיץ

Lamina.

צִיר Sir.legatus.nuncius.vt in Abdia.& legatū ad gentes misit. De quo vide supra in dictione צִיר Sur.

Legatus

צִיר

צִיתּ Sith.succendere.comburere.Esa.27.Succendam eam pariter.De quo vide supra in dictione יָצַת Iasath.

Succēdere

צֶל Sel.vmbra. De quo vide in dictione sequenti.

צֶלֶל Salal.vmbra.Iob.40.Protegunt vmbre vmbrā eius Et cōmuniter scribitur cum simplici lamed.& dicitur צֵל Sel.Geñ.19.quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei Iudi.9.Venite & sub vmbra mea requiescite.Iob.7. Sicut seruus desiderat vmbrā.Ps.16. Sub vmbra alarum tuarum ptege me.p̄s.143. Dies eius sicut vmbra pretereunt. Eccl's 8.Sed quasi vmbra transeant.Significat etiam presidium vel protectionem.Nu.14.Recessit ab eis omne presidium Eccl's.7. Sicut protegit sapientia:ita protegit pecunia.pro quo hebrei legunt.Sicut vmbra seu protectio sapientie:ita vmbra vel protectio pecunie.Et in plurali צְלָלִים Selalim siue צִלְלֵי silele.Canti.2.Et inclinentur vmbre.Hiere.6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Et inde verbum צָלַל Silel.ideſt obumbrare.siue vmbram facere. Nec.13. factum est autem cum quieuisset porte ierusalem. pro quo hebrei legunt.cum obumbrassent.ideſt cum vmbre carū fierent lōgiores in vespere.Et inde מְצַל Mesal.i.obūbrans siue nemorosus:eo quod facit vmbram.Ezech.31. Et floribus nemorosus.Itē צָלַל salel.i.tinire seu tremere.4.Reg. 21. Vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius.Hiere. 19.vt omnis qui audierit tinniant aures eius.Abach.3. A voce tremuerunt labia mea.Et inde מְצִלְתַּיִם Mesilthaim.

Vmbra

צֵל

Vmbra

צֶלֶל

Vmbra

Presidiū.

Protectio

צְלָלִים

צְלָלֵי

Vmbre.

צֵלֶל

Obūbrare

מְצַל

nemorosus

צָלַל

Tinnire.

מְצִלְתַּיִם

© Biblioteca Nacional de España

idest cymbala.1.Paralip.15.In organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis. Et in eodē. In cymbalis eneis concrepantes. Et inde מְצִלּוֹת Mesiloth.i.tintinabula que ferūtur super equū causa ornatus. Zach.14. In die illa erit quod super frenū equi est sanctum dño. Scribitur etiam cū duplici sādic & cum duplici lamed: & dicitur צִלְצַל Silsal. Esa.18. Ve terre cymbalo alarum. Hebrei tamē secundum primā significationem legunt. ve terre obrūbrate alis: seu obumbranti alis. Vnde beatus hiero. in suis explanationibus sic ait. Verbum hebraicum צִלְצַל Silsal q̄ symmachus sonitum: theodotion aues interpretati sunt. & nos in cymbalum vertimus: aquila in vmbram transtulit. Sed sciendū q̄ vmbra צֵל Sel dicitur: hic autem syllaba ipsa geminatur: pro quo possumus dictum intelligere. Ve terre que in vmbra alarum suarum pollicetur auxilium. hec hieronymus. Et in plurali צְלְצָלִים Silsalin. 2. Reg.6. Et sistris & cymbalis. p̄s.150. Laudate eum in cymbalis bene sonātibus: laudate eum in cymbalis iubilationis. Item צִלְצָל Silsal.i. instrumētum quo pisces capiuntur. Pro quo beatus hieronymus transtulit gurgustium. Iob.40. & gurgustiū piscīū capite illius. Item צְלָצַל Selasal.i. rubigo que consumit fructus arborum & terre nascentia. Deut.28. fruges terre tue rubigo cōsumet. Item צָלַל Sasal.i. submergi. Exo.15. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementib⁹. & inde צְלִיל Selil.i. subcinericius panis. Iudi.7. Videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo voluī & in castra madiam descendere. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione צָלָה Sala.

Cymbala. מְצִלּוֹת

tintinabula

Eō super frenū est. צֶלְצָל

Cymbala.

Obūbrās.

צְלְצָלִים

Cymbala. צָלְצָל

Gurgustiū

Rubigo. צֶלֶל

submergi. צָלַל

Subcineri ci⁹ panis.

צָלָא Sala.in ligua chaldaica significat orare. Dañ.6. Orabat: confitebatur q̄ coram deo.

Orare. צָלָה Sala.assare. Exo.12. Edent carnes tantum assas igni. 1.Regum.2. Da mihi carnem vt coquam sacerdoti. p quo hebrei legunt. Da mihi carnem vt assem sacerdoti. vnde sequitur non enim accipiam a te carnē coctam. Esa.44. Coxit pulmentum: & saturatus est. pro quo he.le. Assauit assaturam & saturatus est. Vbi ponitur verbum & nomē ab eo deriuatum. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur dictio צְלִיל Selil que significat panem subcinericium.i. coctū sub cinere vel sub prunis: de quo dictum est supra in dictione. צָלַל Salal.

Assare.

Prospere agere. צָלַח Salach. prosperari. siue prospere agere. Proficere. dirigere. transire. s. cum p speritate. insilire. irruere. cōburere. Geñ.39. Et erat vir in cunctis prospere agens. Nu.14. Quod vobis non cedet in prosperum. 3.Reg.22. Ascende & vade prospere. pro quo he.le. Ascende & prosperare. 1.Paralipo.22. Sit dominus tecum & prosperare. Et in eodem. Tunc enim proficere poteris. idest prosperaberis. Et in eodem.29. & cunctis placuit. Pro quo he.le. Et prosperatus est.2.Paralipo.18. Ascende in ramoth galaad: et prosperaberis. & in eodem. Ascendite: cūcta enim prospera vemēt. i. prosperabimini. Et in eodem.20. Et cuncta eueniēt prospera. p̄s.1. Et omnia quecunq̄ faciet prosperabuntur. p̄s.36. Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua. p̄s.44. Intēde prospere. p̄s.117. O domine bene prosperare. Hiere.12. Quare via impiorum prosperatur. Et in eodem.15. Ita vt nulli vsui aptum esset. pro quo he.le. Nulli vsui proficeret. Ezech.16. Et profecisti in regnum. Significat ēt dirigere. Geñ.24. Et diriget viam tuam. & in eodem.39. Et omnia que gererentur ab eo dirigi in manu illius. Ios.1. Tunc diriges viam tuam. Nec.1. Et dirige seruū tuū hodie. Hiere.5. Causam pupilli non direxerunt. Significat etiam transire vel insilire aut irruere. 2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem ante Regem transierunt vada. 1.Regum.10. & in

Psperari

Pficere. Dirigere

Transire Insilire

siliet in te spiritus domini. & in eodem. Et insiluit in eum spiritus domini. Iudi.14. Irruit autem spiritus domini in samson. Et in eodem. Irruit itaq̄ in eum spiritus domini. significat ēt cōburere. Amos.5. ne forte cōburatur vt ignis dom⁹ ioseph. Item צַלָּחַת Salachath. ascella: seu sinus. Prouer.19. Abscōdit piger manum suam sub ascella. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat chaldaicam. Item צְלוֹחִית Selochith. idest phiala: seu vas testeum. 4. Regū. 2. Afferte mihi vas nouum.

Irruere.

Cōburere. צַלָּחַת

Ascella

צְלוֹחִית Vas.

צֶלֶם Sélem. imago. similitudo. statua. Geñ.1. faciamus hominem ad imaginē & similitudinem nostram. Et in eodem. Et creauit deus hominem ad imaginem suam. Et in eodem. Et genuit ad imaginem & similitudinem suam. Ps.38. Veruntamen in imagine pertransit homo. Sed aliqui hebrei in predicto loco p imagine legūt vmbrā seu tenebras: & dicūt q̄ deriuatur a צֵל Sel quod signāt vmbrā: de quo supra dictum est. Et etiam in lingua arabica vel punica tenebre appellantur צֶלֶם Sélem. Vnde in predicto loco potest etiā legi. verūtamen in vmbra seu in tenebris pertransit homo. Et in plu. צְלָמִים Selamim siue צַלְמֵי Salme. vt Nu.33. Statuas cōminuite. i. imagines idolorum suorū. 1. Reg.5. Vt faciatis similitudines anorum vestrorum: & similitudines murium. Et in lingua chaldaica aliquando scribitur cum aleph in fine tam in singulari q̄m in plurali. Dañ. 2. Statua illa magna. Item צַלְמָוֶת Salmaueth. idest vmbra mortis seu caligo mortis: compositū a צֵל Sel quod significat vmbram: & מָוֶת maueth quod significat mortem. Iob.3. Obscurēt eum tenebre & vmbra mortis. & in eodē. 10. Ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine. Et in eodem. Vbi vmbra mortis & nullus ordo. Et in eodem. 12. Qui producit in lucem vmbram mortis. p̄s.22. Si ambulauero ī medio vmbre mortis nō timebo mala. p̄s.43. Cooperuit nos vmbra mortis. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צַלְמוֹן Salmon. i. locus obscurus & tenebrosus. p̄s.67. Niue dealbabuntur in selmō. q.d. vbi est obscuritas & caligo: ibi erit niuis dealbatio.

Imago

צְלָמִים צַלְמֵי Imagines Similitudies

Statua צַלְמָוֶת

vmbra mortis. Mortis caligo.

צַלְמוֹן

צֶלַע Sélaa. costa. latus. Geñ.2. Et edificauit dominus deus costam quam tulerat de adam. Et in plurali צְלָעוֹת Selaoth. Et in eo. Tulit vnam de costis ei⁹. Et quia coste sunt in vtroq̄ latere animalis: ideo significat etiam lat⁹: & est in hebreo communis generis. vt Exo.25. Duo circuli sint in latere vno: & duo in altero. Et in eodē. Ad continēdas tabulas in vno latere tabernaculi. 3. Reg. 6. Ostium lateris medii in pariete erit. Hiere.20. Custodientes latus meum Ezech.41. Et latitudinem lateris quattuor cubitorum. & in eodem. Latera aūt latus ad latus bis triginta trium. & in plurali צְלָעוֹת Selaoth. siue צְלָעִים Selaim. vt in eodē. Que ingrederentur per parietem domus in lateribus. Et in eo. Et vidi in domo altitudinē per circuitum & fundata latera. Ponitur etiam pro tabulis vel tabulatis. 3. Regū. 6. Et texit pauimentum domus tabulis abiegnis. Et in eodem. Et ad posteriorem partem templi tabulata cedrina. Et in eodē. 7 Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram. Est etiam צֶלַע Sélaa nomen proprium loci. Ios.18. Et sela & eleph & ieb⁹ que est ierusalē. Item צָלַע Salaa. i. claudicare. Geñ.32. Ipse vero claudicabat pede. Michee.4. Congregabo claudicantem. & inde צֶלַע Sélaa. i. claudicatio seu fractura cruris vel pedis. Pro quo beatus hieronymus trāstulit plagam seu infirmitatem. p̄s.34. Et aduersum me letati sunt & conuenerunt. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Et in infirmitate mea letabantur. p̄s.37. Ego autē in flagella paratus sum. Pro quo beatus hiero. transtulit. Ego autem ad plagas paratus sum.

Costa. צֶלָעוֹת Coste.

Latus.

Latera. Tabule Tabulata. צֶלַע צֶלַע

Claudicare

צֶלַע

Infirmitas Plaga

© Biblioteca Nacional de España

צְלַצַל Selasal.rubigo. Deut. 28. Fruges terre tue rubigo consumet. Item צְלָצַל Silsal. Vas seu instrumentū quo pisces capiūtur. De q̄ vide supra in dictiōe צְלָל salal.

Rubigo. צְלָצַל

צָמָם Samā. cincinus capillorū: seu coma capitis secundū hebreos: pro quo beatus hiero. trāstulit. id quod intrinsecus latet: & scribitur cum simplici mem & cum tau in fine & dicitur צָמַת Samath. Canti. 4. Absq̄ eo quod intrinsecus latet. In alio vero loco btūs hiero. trāstulit turpitudinem. vt Esa. 47. Denuda turpitudinem tuam. pro quo hebreo. Denuda comam tuam seu cincinos capitis tui. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צְמִים Samim. ideſt illi qui habitant in desertis: & habent longam comam & intōsam barbam. pro quo beatus hiero. transtulit sitientes. Iob. 5. & bibēt sitientes diuitias eius. De quo vide in dictiōe sequēti.

צָמָם

Os intrinsecus latet. turpitudo. צְמִים

Sitientes.

צָמָא Sama. sitire. Exo. 17. Sitiuit ergo populus propter aque penuriam. Ps. 62. Sitiuit in te anima mea. Ps. 106. Esurientes & sitientes. Esa. 32. Et potum sitiēti aufert Et in eodē. 48. Non sitierunt in desertis. Et aliquando scribitur sine aleph. vt Iudi. 4. Da mihi obsecro paululū aque quia sitio valde. Ruth. 2. Sed etiam sitiens vade ad sarcinulas & bibe. Iob. 5. Bibent sitientes diuitias eius. Et in eodē. 18. Et exardescet contra eum sitis. pro quo hebrei legunt. Et prevalebunt contra eum sitientes. Et inde צָמָא Sama. i. sitis. Exo. 17. vt occideres nos & liberos nostros in siti. Iudi. 15. Et in siti morior. ps. 68. Et in siti mea potauerūt me aceto. ps. 103. Expectabunt onagri in siti sua. Amos. 8. Nō fames panis nec sitis aque. & aliquando scribitur cum littera nun in fine & dicitur צָמָאן Simaon Deut. 8. Ac dipsas. ideſt sitis. nam grece dipsas idem est quod sitis latine. Ps. 106. Et exitus aquarum in siti.

צָמָא

Sitire.

צְמָא

Sitis.

צָמָאן

Dipsas Sitis.

צָמַד Samad. Iungere. adherere. concinare. Beatus hiero. transtulit initiari. Nume. 25. Initiatusq̄ est israel beelphegor. Et in eodem. qui initiati sunt beelphegor. p̄ quo hebrei legunt. iunctus est siue adhesit beelphegor. 2. Reg. 20. Et desuper accinctus gladio dependēte vsq̄ ad ilia. Pro quo hebrei legunt. Et desuper accinctus gladio adiūcto seu adherente super lumbos suos. ps. 49. Et lingua tua cōcinabat dolos. Et inde צָמִיד Samid. ideſt operculum quod ponitur super vas & cum eo iungitur. Nu. 19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper. & inde צֶמֶד sc̄med. ideſt par seu juga boum vel aliorum animaliū aut bini. Iudi. 19. Habēs in comitatu puerū & duos asinos. ideſt par asinorum. 3. Reg. 19. Tulit par boum & mactauit illud. Hiere. 51. Collidam in te agricolam & iugale ei⁹. Et in plu. צְמָדִים Semadim. 3. Reg. 19. Arantem in duodecim iugis boum. 4. Regum. 9. Memini enim quando ego & tu sedētes in curru sequebamur achab. pro quo hebrei legunt. Sedentes in iugis. ideſt in curribus qui vehebātur iugis equorum. Esa. 5. Decem iugera vinearum facient lagunculam vnam. ideſt vinee que decem iugis boum vno die possint arari. Item צָמִיר Samid. ideſt armilla. Nu. 31. periscelides & armillam. Et in plu. צְמִידִים semidim. Gen̄. 20. cūq̄ vidisset inaures & armillas.

צָמַת Samach. germinare. pullulare. oriri. crescere. Gen̄. 2. Omnemq̄ herbam regionis priusq̄ germinaret. & in eodem. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Et in eodē 41. Alie quoq̄ spice totidem tenues & percusse vredine oriebantur. ideſt pullulabant. Exo. 10. Corrodet enim omnia ligna que germinantur in agris. Leuit. 13. Porro si steterit macula & capilli nigri fuerint. Pro quo hebrei legūt. Et capillus niger pullulauerit siue creuerit. Deut. 29. Neq̄ virēs quippiam germinet. 2. Reg. 10. Manete in hiericho donec crescat barba vestra. Et in eodem. 22. Nec est quicquā ex eo quod non germinet. ps. 103. Producens herbam iumentis. ideſt germinare faciens. ps. 146. Qui producit iumentis fenum. Eccl's. 2. Vt irrigarent siluam lignorū germinantium. Esa. 44. Germinabunt inter herbas. & in eo. 55. Et infundit eā: & germinare eam facit. Ezech. 16. Et pilus tuus germinauit. Et inde צֶמַח Semach. ideſt germen. Gen̄. 19. Vniuersos habitatores vrbium & cuncta terre virentia. Pro quo hebrei legunt. Et omne germen terre. Esa. 4. In die illa erit germen dñi in magnificentia. Zach. 3. ecce ego adducam seruum meum orientē. i. germen seu germinantem. Et in eodem. 6. Ecce vir oriens nomen eius.

צָמַד

Initiari.

Adiūgere adherere.

Cōcinare.

צָמִיד

Operculum

צֶמֶד

Par

Jugale

צְמָדִים

Juga.

Jugera

צָמִיד

Armilla.

צְמִידִים

Armille

צָמַח

germinare

Oriri.

Pullulare.

Crescere.

צָמַק Samac. arere. siue aridum esse. Osee. 9. Da eis vuluā sine liberis & vbera arentia. Et inde vue passe dicuntur צְמוּקִים Simucim. 1. Reg. 25. Centum ligaturas vue passe. Et in eo. 30. Et duas ligaturas vue passe.

צָמַק

Arere.

צְמוּקִים

Vue passe.

צֶמֶר Semer. lana. cacumē. s. arboris. seu medula. Deut. 22. Non indueris vestimentum quod ex lana linoq̄ cōtextum est. Prouer. 31. Quesiuit lanam & linum. Esa. 1. Vestimenta lana alba erunt. Ezech. 27. In lanis coloris optimi. Pro quo hebrei legunt. In lana candida. Item צַמֶּרֶת Samereth ideſt cacumen seu summitas arboris: vel medula arboris. Ezech. 17. Tulit medulam cedri. Et in eo. Et summam ego de medula cedri sublimis. & in eo. 31. Et inter condensas frondes elatum est cacumen eius. & in eo. Et dedit summitatem eius virentē atq̄ condensam. Et in eo. Neq̄ ponens summitatem suam inter nemorosa atq̄ frondosa.

צֶמֶר

Lana.

צַמֶּרֶת

Medula.

Cacumen.

Sūmitas

צָמַת Samath. Disperdere. perdere. consumere. ad interni tionem perducere. 2. Reg. 22. Obedientes me: & disperdam eos. Iob. 6. Tempore quo fuerint dissipati peribūt ideſt perditi erūt vel cōsumētur. Ps. 72. Perdidisti oēs qui fornicātur abs te. Ps. 87. terrores tui conturbauerunt me. Pro quo hebrei legunt. Terrores tui consumpserunt me. & Beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit oppresserunt me. ps. 93. Et in malicia eorum disperdet eos: disperdet eos dominus deus noster. ps. 100. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar. pro quo hebrei legunt. hūc disperdebā siue cōsumebā. ps. 118. Tabescere me fecit zelus meus. p̄ quo btūs hiero. i ps. iuxta he. ve. trāstulit. cōsūpsit me zelus meus. Threñ. 3. Lapsa est in lacum vita mea. pro quo hebrei legunt. Disperierunt: seu consumpte sunt in lacu vite mee. & ponitur in hebreo in plurali. quia vita in hebreo est pluralis numeri: & caret numero singulari.

צָמַת

Disperdere.

Perire

Perdere

cōsumere

opprimere

Tabescere.

Cōsumere.

צֵנִן Senin. spina. siue vepres. translatio nostra traduxit lāceā seu sudē. & solū inuenitur in nūero plu. s. צְנִינִים seninim. Nu. 33. & lācee in lateribus vīs. Ios. 23. & sudes in oculis vīs. & inde צָנָה Sina. i. scutū. 3. Reg. 10. fecit rex salomon cētū scuta de auro purissimo. Ps. 34. Apphēde arma & scutū. ps. 90. scuto circūdabit te veritas eius. Amos. 4. Et leuabūt vos in cōtis. pro quo he. le. Et leuabūt vos i scutis. & dicunt q̄ ponitur ibi p̄ nauiculis puis ad modū scuti factis. & inde צִנִּים sinim. i. arma seu armati. Iob. 5. & ipsū rapiet armatus. Prouer. 22. Arma & gladii in via supbi. hebrei tamen dicunt q̄ significat spinas seu tribulos.

צֵנִן

Lancea

Sudes.

צָנָה

scutum.

צִנִּים

Armatus.

צָנַח Sanach. figere. defigere. suspirare. Iudi. 4. Percussitq̄ malleo defixit in cerebrū vsq̄ ad terrā. signat et suspirare. Ios. 18. Suspirauitq̄ vt sedebat in asino. Iudi. 1. que cum suspirasset sedens in asino. hebrei tamen dicunt q̄ in duob⁹ locis p̄dictis signat descēdere seu declinare. vñ in p̄dictis locis ipi legūt. & descēdit seu declinauit de asino.

צָנַח

Defigere

suspirare descendere

צִנִּים Senum. aridū. siccū. & solū inuenitur in nu. plu. & ī ge. fe. s. צִנְמוֹת senumoth. Gen̄. 41. alie q̄ q̄ septē tenues & pcusse vredine oriebātur. pro quo he. le. & ecce septē spice aride tenues & pcusse vredie oriebātur post illas. & solū

צִנִּים

צִנְמוֹת

Uride

© Biblioteca Nacional de España

inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui ꝙ significat minutas seu paruas.

צָנוּעַ Humilis.

צְנוּעִים Humiles

הַצְנַע Solicitus seruare.

צָנַף Circunuoluere. Coronare.

צְנִיפָה

צָנִיף Cidaris

מִצְנֶפֶת cidaris

צְנִיפוֹת Vitte.

צְנְצֶנֶת vas.

צִנּוֹק carcer.

צִנּוֹר Fistula cataracte.

צִנְתֵּר Rostra

צָעַד Discurrere. incedere. Calcare

Ambulare Gradiri Coculcare

צָעַד

Sanuaa.humilis.modestus.&solū inuenitur in nu.plu. צְנוּעִים.f. Senuim. Prouer.11. Vbi aūt est hūilitas: ibi & sapiētia.ꝙ quo he.le.& cū humilib⁹ sapiētia.& ide הַצְנֵעַ hasnea .i.humiliter.btūs hiero.trāstulit solicitū. Mich.6.& solicitū ambulare cum deo tuo.& solū inuenitur in p̄dictis locis.in lingua vero chaldaica sīgnat seruare seu obseruare Sanaph.circūuoluere.amicire. Leuit.16. Cidarim mū dā ponet capiti.i.circūuoluet capiti. Esa.22. coronās coronabit te tribulatiōe. Pro quo he.le. Circūuoluēs circūuoluet te inuolutione: siue amicies amiciet te amictu. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.f. צְנִיפָה Senepha.& inde צָנִיף Saniph.i.vitta vel cidaris que capiti imponitur vel circūuoluitur aut amicitur.vt Zach.3. Ponite cidarim mundam sup caput eius:& posuerūt cidarim mūdā sup caput eius. Scribitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dr מִצְנֶפֶת Misnepheth. Exo.28. Cidarim & baltheū. Leuit.16. Cidarim lineā imponet capiti. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Ezech.21. Aufer cidarim: tolle coronam. Et in plu. צְנִיפוֹת Seniphoth. Esa.3.& sindones & vittas & theristra. vbi ponitur pro vittis.

Sinseneth.genus vasis.vt lagūcula. Exo.16. sume vas vnum & mitte ibi man.& solum inuenitur in predicto loco.

Sinoc. Carcer. Hiere.29. vt mittas eum in nerūum & in carcerem.& solum inuenitur in predicto loco.

Sinor. Fistula.canalis.seu cataracta.2. Reg.5. Et tetigisset domatū fistulas. Ps.41. Abyssus abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum.

Santher. Canalis.btūs hiero.trāstulit rostrum. & solū inuenitur in nu.plu. Zach.4 Que sūt iuxta duo rostra aurea:& solū inuenitur in predicto loco.

Saad. Incedere.ambulare.deābulare.gradiri.cōculcare. Gen.49. filie discurrerāt sup murū.i. incedebant vel deābulabāt. Iob.18.& calcet sup eum quasi rex iteritus ꝫ. abulet sup eū. ps.67. Cū ptransieris per desertū.ꝙ ꝙ btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit.& ambulares per desertū. Prouer.7. Viā domus illius graditur.& in eo.30. Tria sunt ꝙ bene gradiūtur. Abach.3. In fremitu cōculcabis terrā. & inde צָעַד Sead.siue צְעָדָה seada.i.gressus.incessus. passus. 2.Reg.5.& cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacumine pirorū.ꝙ quo he.le.& erit cū audieris sonitū gressus. & in plu. צְעָדִים seadim. 2.Reg.6. Cumq; trāsēdissent qui portabāt arcā dñi sex passus. ps.17. dilatasti gressus meos subt⁹ me. Scribitur ēt cū mem ī prīcipio. ps.36. apud dñm gressus hoīs dirigūtur. Dañ.11. per libyā quoq; & ethiopiā trāsibit.ꝙ quo he.le. Libyi quoq; & ethiopes in gressib⁹ ei⁹ & inde אֶצְעָדָה Esaada. quod ē gen⁹ ornamēti.ꝙ quo btūs hiero.trāstulit. piscelides qđ ē ornamētū cruris: a pi grece i.circū:& scelos.i.crus:eo qđ ponitur circū crura. Nu.31. periscelides & armillas ānulos & dextralia. & aliqui hebrei dicūt ꝙ est ornamentum brachii. 2. Regū.1. Et tulit diadema quod erat in capite illius:& armillā de brachio eius. vbi ponitur pro armilla. Et aliquando scribitur sine aleph. Esa.3. Et discriminalia & periscelides & murenulas.

צָעָה Gradiri

Discurrere

Sternere

Saa. Gradiri. discurrere. īstabilē seu mobilē esse. sternere. Esa.51. Cito veniet gradiēs ad apiēdū.& in eo. 53. Gradiēs in multitudine fortitudinis sue. Hiere.2. Sub omni ligno frōdoso tu prosternebaris meretrix.ꝙ quo he. le. Tu discurrebas meretrix: siue īstabilis eras. potest etiā significare sternere vel prosternere sicut est in lra nra. vt Hiere.48. Et mittā ei stratores & sternent eum.

צָעַן Trāsferri

צָעַף Teristrum

Saan. moueri. seu transferri de loco in locū. Esa.33. tabernaculū qđ nequaq; trāsferri poterit.

Saiph. Genus vestis: quo mulieres opiūt caput seu facie. pro quo btūs hiero. trāstulit teristrū. Gen.38. Asū sit teristrū & mutato habitu sedit in biuio itineris. & in eo. Depositoq; habitu quem sumpserat. pro quo in hebreo habetur. & deposuit teristrum suum de super se.

צָעֲצַע Statuarij.

צְעָצְעִים Statuarius. & solū inuenitur in nu.plu. scilicet צְעָצְעִים Saasuim. 2. Paralip.3. Cherubim duo opere statuarii. Quod in hebreo legitur plu.f. statuariorum

צָעַק Clamare vociferari.

Saac. Clamare. exclamare. vociferare. cōuocare. seu cōgregare. Gen.4 Vox sanguinis fratris tui clamātis ad me de terra. Exo.5.& idcirco vociferātur dicētes eamus & sacrificem⁹ deo nr̄o.& in eo.14.qd clamas ad me.& ī eo. 22. vociferabūtur ad me:& ego exaudiā clamorē eorū. & ī eo. Si clamauerit ad me exaudiā eū. 4. Reg.2. helise⁹ aūt videbat & clamabat. ps.33. Clamauerūt iusti & dñs exaudiuit eos. ps.106.& clamauerūt ad dñm cū tribularētur. Hiere. 22. ascēde libanū & clama. Threñ.2. Clamauit cor eorū ad dñm. Signat ēt cōuocare: siue cōclamare ad cōgregādū populū vel exercitū. vt Iudi.7. Cōclamātes aūt viri israel. Et in eo. cōclamauitq; oīs ephraim & p̄ocupauit aquas. pro q̄ he.le.& cōuocat⁹ seu cōgregat⁹ est oīs ephraim. 1. Reg. 10.& cōuocauit samuel oēm pp̄lm ad dñm 4. Reg.3. Conuocauerūt oēs qui accincti erāt baltheo.& ide צְעָקָה Seaca i.clamor siue vociferatio. Gen.18. Vtrū clamorē qui venit ad me opē cōpleuerunt. Et in codē.27. Et rugiuit clamore magno. Exo.5.& clamorē eius audiui. vide ēt de hoc supra in dictione עַק zaac.

cōclamare

Cōuocare. צְעָקָה Clamor

צָעַר Minui. attenuari צָעִיר minimus Junior. Minor paruulus צְעִירִים minores Paruuli צְעִירָה minor. modicū מְצֻעָר Paruū Mīnimū.

Saar. minui. diminutū seu minorē esse. Iob.14. Siue nobiles fuerint filii eius siue ignobiles nō intelligit. ꝙ quo he.le. honorātur filii ei⁹ & nescit: & minorātur siue diminuūtur & nō itelligit. Hiere.30.& glificabo eos & nō attenuabūtur. i. nō minuētur. et inde צָעִיר sair .i. minim⁹ seu puus. Gen.43. et minimus iuxta etatē suā. ꝙ ꝙ he.le. minim⁹ seu minor iuxta minoritatē suā. Iob.32. Iunior sum tpe. i. minor. Mich.5. Et tu bethleem ephrata puulus es in millibus iuda. et in plu. צְעִירִים scirim. Hiere.14. Maiores miserūt minores suos ad aquā. Et in eo.48. annūciate clamorē puulis eius. Zach.13. Et cōuertā manū meā ad puulos. Et in ge.fe. צְעִירָה Seira. Gen.19. Dixit maior ad minorē. Et in eo. Minor quoq; pepit filiū. Dañ.8. Egressum est cornu vnū modicū. Et in hebreo est ge.fe. et inde מְצֻעָר misaar. i. modicū. seu modica. vel paruum. Iob.8. Et si priora tua fuerint parua. pro quo he.le. Et erit principium tuum modicum seu paruum. Esa.63. quasi nihilum posederunt populum sanctum tuum. idest quasi modicum.

צָפַד adherere. צָפָה Intueri circūspicere Cōtēplari. Respicere

Sapad. Adherere. Threñ.4. Adhesit cutis eorum ossibus. et solum inuenitur in predicto loco

Sapha. intueri seu respicere. speculari. cōtēplari. spera re. coopire. Gen.31. Intueatur et iudicet dñs iter nos. Iob.15. Circūspectās vndiq; gladiū. i. intuēs seu respiciens. Ps.5. Mane astabo tibi & videbo. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. Mane preparabor ad te & cōtemplabor. p̄s.65. Oculi eius super gentes respiciunt. Esa.21. Contemplare in specula. Threñ.4. Cum respiceremus ad gentem que saluare nos non poterat. Naum.2. Contemplare diem. Abach.2.& contemplabor vt videam quid dicat mihi. Signāt ēt spare. vt Mich.7. Ego aūt ad dñm aspiciam. pro quo he.le. Ego aūt in domino sperabo.& inde צוֹפֶה sophe. i. speculator seu contemplator. Ezech.3. Speculatorem dedi te domui israel. Osee.9. Speculator ephraim cum deo meo.& in plurali צוֹפִים sophim. 1. Regum.14. Et

Sperare צוֹפֶה speculator צוֹפִים

© Biblioteca Nacional de España

Speculatores מְצַפֶּה מִצְפֶּה Speculatio speculatio

respexerūt speculatores qui erant in gabaa. Esa. 66. Speculatores eius ceci sunt. & inde מִצְפָּה Mispe seu מִצְפֶּה Mispa. idest specula. seu speculatio. Esa. 21. Sup speculā dñi ego sū stans iugiter. Osee. 5. Laqi facti estis speculationi. Michee 7. Dies speculatiōis tue. Est ēt nomē proprīū loci excelsi & eminētis: vnde speculatores solent speculari. 1. Regū. 10. & conuocauit samuel populū ad dñm in maspha. Signāt ēt p dicta dictio צָפָה Sapha. coopire aut tegere. Exo. 25. & deau rabis eā auro mūdissimo. i. cooperies. & in eo. 36. Quas operuit auro. & in eo. 38. Quas & ipsas vestiuit argento. i. operuit. 3. Reg. 6. & operuit lignis cedrinis intrinsecus: & texit pauimētum domus: & in eodem. & operuit illū atq; vestiuit auro purissimo. Et in eodem. Domum quoq; añ oraculum operuit auro purissimo. Prouer. 26. Quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile. idest coopire velis.

Cooperire Operire.

צָפוּי cooptorius. צָפַת Caput columne. צֵפֶת Fetor.

Et inde צָפוּי Sipui. i coopertorium. Nu. 16. Et producat ea in laminas: & affigat altari. pro quo hebrei legūt. & producat ea i laminas in coopertorium altari. Et inde צָפַת Sépheth. i. caput columne quo colūna operiebatur. z. Paralip. 3. porro capita earum quinq; cubitorū. Itē צֵפֶת Saphath. idest fetor: secundū translationē nostram. Ezech. 32. Et irrigabo terram fetore sanguinis tui. De quo vide supra in dictione צוף Suph.

צַפַּחַת scyphus. Lecythus

Sapachath. scyphus: aut phiala. vel lecythus. 1. Reg. 26. Tulit igitur dauid hastā & scyphū aque. 3. Reg. 17. Et paululū olei in lecytho. & i eodē. Neq; lecythus olei minuetur. & i eo. 19. & ecce ad caput suū subcinericij panis & vas aque. vbi ponitur pro vase. Item צַפִּיחִית Sapichith. idest laganum: siue massa oleo frixa & melle lita. Exo. 16. Gustusq; eius quasi simile cum melle.

Vas. צַפִּיחִית Laganū.

צָפַן Abscondere Celare.

Saphan. reseruare. celare. tegere. protegere. recondere. seruare. custodire. Exo. 2. Et abscondit tribus mensibus. & in eodem. Cūq; iam celare non posset. Ios. 2. Tollēs mulier viros abscondit eos. Iob. 10. Licet hoc celes in corde tuo. & in eodē. 14. Quis tribuat mihi vt in inferno protegas me. Et in eo. 15. & numerus annorū incert? est tyranni dis eius. pro quo he. le. Et numerus annorū absconditus est robusto seu tyranno. Et in eo. 17. Cor eorū longe fecisti a disciplina. pro quo he. le. Cor eorum texisti seu celasti a disciplina. Ps. 16. Qñ abscondit me in tabernaculo suo. Ps. 30. Quā abscōdisti timētibus te. p̄s. 55. Inhabitabunt & abscōdēt. Ps. 118. In corde meo abscondi eloqa tua. Prouer. 1. abscondamus tendiculas contra insontem. & in eodem. Et moliuntur fraudes cōtra aīas suas. pro quo he. le. & absconduntur pro aīabus suis: siue cōtra aīas suas. & in eodem. 10. Sapiētes abscōdūt scientiā. Hiere. 16. Et nō fuit occultata iniq tas eorū ab oculis meis. Significat etiā seruare: siue reseruare vel custodire. Prouer. 2. Et mandata. mea absconderis penes te. i. seruaueris seu reseruaueris. & in eodē. Custodit rectorū salutē. & in eo. 27. qui retinet eā: quasi qui vētū teneat. pro quo he. le. Qui seruat ieam: quasi qui seruat ventum. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi seruaui tibi. Significat etiā respicere. p̄s. 9. Oculi ei? in pauperē respiciūt. Et inde צָפַן saphum. i. abscōditū siue arcanū. Ps. 15. & de abscōditis tuis adimpletus est vēter eorū. p̄s. 82. Et cogitauerūt aduersus sanctos tuos. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Et inierunt cōsilium aduersus arcanū tuū. Ezech. 7. & violabūt arcanū meū. Scribitur ēt cū mem in pricipio. vt in abdia. Inuestigauerunt abscondita eius. Et aliqñ scribitur cū tau in fine & dr צָפְנַת saphnath. Genē. 41. Et vocauit eum lingua egyptia saluatorem mundi. Pro quo he. le. & vocauit eū absconditorū reuelatorē. De quo vide supra in dictione פַּעְנֵחַ Pachnéach. Itē צָפוֹן Saphon. i. aquilo seu ps septētrionalis. Genē. 28. & dilataberis ad oriētē & occidētē & septētrionē & meridiē. Iob. 26. Qui extēdit aquilonē super vacuū. Esa. 43. Dicā aquiloni: da. Et inde צְפוֹנִי sephoni. idest aquilonaris seu ille qui est ab aquilone. Ioel. 2. & eū qui ab aquilone est longe faciam a vobis.

Occultare

Custodire

Seruare Respicere. צָפַן Absconditū

Arcanū.

Absconditas צְפֻנוֹת

abscōdita. צָפַן

Aquilo צְפוֹנִי Aquilonari.

צֶפַע regulus. צְפְעוֹנִי Aspis צְפְעוֹנִים Reguli

צֶפַע Sephaa. serpentis genus. i. regulus seu basiliscus: aut aspis. Esa. 14. De radice enī colubri egredietur regulus. scribitur ēt cū nun in fine & dr צְפָעֹנִי siphoni. Prouer. 23. Et sicut regulus venena diffundet. Esa. 59. Oua aspidis ruperūt. & in plu. צְפָעֹנִים Siphonim. Hiere. 8. Quia ecce ego mittā vobis serpentes regulos. Item צֵפִי Sephia. i. fimus. stercus. & solum inuenitur in nu. plu. s. צְפִיעַי sephie. Ezech. 4. Ecce dedi tibi fimū boum pro stercoribus humanis. & in ge. fe. צְפִיעוֹת sephioth: quod secundum hebreos significat nepotes. seu ꝓgenīe. Beatus hieronym? trāstulit diuersa genera. Esa. zz. & suspendā sup eū oēm gloriā domus p̄ris ei?: vasorū diuersa genera. ꝓ quo he. le. & suspēdā sup eū oēm gl̄iā dom? p̄ris ei? filios & nepotes seu ꝓgenīe.

Regulus. צְפְעוֹנִי Aspis צְפְעוֹנִים Reguli צֵפִי Fimus צְפִיעוֹת Diuīa gīa Nepotes

צְפְצַף Siphsaph. garrire. gānire. mussitare. Esa. 8. qui strident in incantationibus suis. Pro quo hebrei legūt. Qui garriunt & clamāt siue sonant. Et in eo. 10. Et nō erat qui moueret pēnā & aperiret os & gāniret. & in eodē. 29. & de humo eloquiū tuum musitabit. Et in eo. 38. Sicut pullus hirūdinis sic clamabo. i. garriā seu gāniā more auium. Itē צְפְצָפָה saphsapha. i. supficies. Ezech. 17. In supficie posuit illud. hebrei tñ dicūt ꝙ signāt genus quoddā salicis.

צְפַר Manicare. צְפְרָא mane. צְפִירָה Contritio.

Saphar. Manicare. i. mane consurgere. Iudi. 7. Quisquis timidus & formidolosus est reuertatur. Pro quo he. le. Reuertatur & manicet. i. mane recedat. Et inde צְפְרָא Saphra: quod in lingua chaldaica significat mane siue tēpus matutinum. & inde צְפִירָה Sephira. pro quo btūs hiero. trāstulit contritionē. Ezech. 7. Venit contritio sup te. & in eo. Egressa est contritio. hebrei vero dicunt ꝙ signāt sententiā mane prolatā. Ponitur etiam pro corona vel serto. Esa. 28. Corona glorie & sertum exultationis. Item צִפּוֹר sipor i. auis seu volucris aut passer. & est cōmunis generis. Genē. 7. Cunctūq; volatile secundum genus suum. Leuit. 14. tinget i sanguine passeris immolati. Deut. 14. Omnē auem mundam comedite. Ps. 83. Et enim passer inuenit sibi domū. Ps. 101. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plu. צִפֳּרִים Siporim. Leuit. 14. Vt offerat duos passeres viuos. p̄s. 103. Illic passeres nidificabunt. Esa. 31. Sicut aues volantes sic proteget dominus exercituum ierusalem. Item צָפִיר Saphir. i. hircus. Dañ. 8. Ecce autem hircus caprarū veniebat. Et in eodem. Hircus autem caprarū magnus factus est nimis. & i eodem. Porro hircus caprarum rex grecorum est. Et in plu. צְפִירִים Sephirim. Nec. 8. Hircos pro pctō duodecim. Item צִפָּרֵן Sipóren. vnguis siue vngula. Hiere. 17. Scriptum est stillo ferreo & vnguine adamātina. & in plu. צִפָּרְנַיִם Sipornaim. Deut. 21. Et circūcidet vngues eius.

Sertum. צִפּוֹר volatile Passer Aues. צִפֳּרִים Passeres Aues. צָפִיר Hircus

צְפִירִים Hirci. צִפָּרֵן Unguis צִפָּרְנַיִם vngues

צְפַרְדֵּעַ Sephardéa. rana. Exo. 8. Et ascēderūt rane. quod in hebreo legitur singlariter. s. & ascendit rana. Et ponitur ibi singulare pro plurali. s. צְפַרְדְּעִים sephardeim. i. rane. vt in eo. & educ ranas super terram egypti.

Rana. צְפַת Caput columne צַלְמוֹן Pera.

צְפַת Sépeth. caput. s. colūne. 2. Paralip. 3. Porro capita earū quinq; cubitorū. De q̄ vide supra i dictōe צַפַּחַת sapha

צַלְמוֹן Siclon. pera pastoralis. 4. Reg. 4. Et frumentū nouum in pera sua.

צָרַר Angustiare hostiliter agere.

Sarar. Angustiare. tribulare. hostiliter agere. aduersari. claudere. ligare. Nu. 25. Hostes vos sentiant madianite. ꝓ quo hebrei legūt. Angustiare siue tribulare madianitas. Et in eodem. Quia ipsi hostiliter egerunt contra vos. Et in eodem. 33. Auersabuntur vobis in terra ha-

© Biblioteca Nacional de España

bitationis vestre. Leuit. 18. Sororē vxoris tue in pellicatum non accipies. pro quo he. le. & mulierem siue vxorem cum sorore sua non accipies ad tribulandū siue ad auersandū. i. vt vnaqueq; sit hostis alterius siue auersetur alterā: & ad inuicē sint in angustiā & tribulationē. Hiere. 10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. Soph. 1. Et tribulabo hoīes. & in de צָרָה Sara siue מֵצַר Mesar. ideſt angustia siue tribulatio. & inde צַר Sar. siue צוֹרֵר Sorer. ideſt angustiator siue tribulator aut hostis. De quo vide supra in dictione צוּר Sur. Significat etiam claudere seu ligare. 2. Reg. 20. Sed erāt clause vsq; ad diem mortis sue. Iob. 26. Qui ligat aquas in nubibus suis. Prouer. 26. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurii. pro quo he. le. Sicut qui ligat lapidem. Cuius expositionē vide infra in dictione רָגָם ragam. Et in eo. 3. quis colligauit aquas quasi in vestimento. vide ēt de hoc supra ī dictione צוּר Sur. & inde צְרֹר Seror. ideſt fasciculus. aut sacculus in quo pecunia ligatur. Cāti. 1. fasciculus myrrhe dilectus meus mihi. Prouer. 7. Sacculū pecunie secum tulit. Aggei. 1. Misit eas in sacculum pertusum. & in plu. צְרֹרוֹת Seroroth. Geñ. 42. Repererunt in ore saccorum ligatas pecunias. i. sacculos pecuniarū. Item צְרֹר Seror. lapillus: seu gleba parua que cadit de frumēto qñ cribratur. Amos. 9. sicut cōcutitur triticū in cribro: & non cadet lapillus super terrā.

Tribulare. צָרָה מֵצַר Angustia. צַר Angustiator. Claudere. Ligare. Colligare. צְרֹר Fasciculus. Sacculus צְרֹרוֹת Sacculi צְרֹר Lapillus

צָרַב Sarab. Comburere. ardere. Prouer. 16. & in labiis eius ignis ardescet. Ezech. 20. Et comburetur in ea ois facies. & inde עָרְבָת Sarebeth. ideſt cicatrix que fit ex combustione. Leuit. 13. quia cicatrix est combustura.

ardere. Cōburere. צָרֶבֶת Cicatrix. צֹרִי Resina.

צֹרִי Sori. resina. & scribitur cū iod loco he. Geñ. 43. modicum resine & mellis & storacis. Hiere. 8. Nunquid resina non est in galaad. Et in eodem. 43. Et tolle resinam virgo filia egypti. Ezech. 27. Et mel & oleum & resinam. Et aliqui hebrei dicunt q; significat theriacam.

צָרַח Vociferari צִיָּה Turris. Presidiū צִיִּים Antra. צָרָךְ Necessarium esse. צָרַע Leprosus

צָרַח Sarach. vociferari. fortiter clamare. Esa. 42. vociferabitur & clamabit. Soph. 1. vox diei domini amara: tribulabitur ibi fortis. pro quo he. le. Vociferabitur siue clamabit ibi fortis. & inde צִיָּח Seriach. i. turris alta ex qua speculatores clamant. Iudi. 9. Ingressi sunt fanum dei sui berith. pro quo he. le. Ingressi sunt turrim fani dei sui berith. Et in eodem. Qui circundantes presidium suscenderunt. i. turrim. & in plurali צִיִּים Serichim. pro quo beatus hieronymus transtulit antra. 1. Reg. 13. In petris quoq; & in antris & in cisternis.

צָרַךְ Sarach. oportere. necessarium esse. indigere. 2. Paralipo. 2. Nos autem cedemus ligna de libano quot necessaria habueris. Et in lingua chaldaica frequenter ponitur pro indigere vel oportere.

צָרַע Sarua. Leprosus. Leuit. 13. quicunq; ergo maculatus fuerit lepra. ideſt leprosus fuerit. Et in eo. 22. Homo de semine Aaron qui fuerit leprosus. Scribitur ēt cū mem in principio & dr מְצֹרָע mesoraa. Leuit. 14. Hic est ritus leprosi. 2. Reg. 5. Nec deficiet de domo ioab fluxū seminis patiēs & leprosus. & in ge. fe. מְצֹרָעַת mesoráth. Exo. 4. p tulit leprosam instar niuis. & inde צָרַעַת Saráth. i. lepra. Leuit. 13. Plaga lepre si fuerit in homine. Item צְרָעָה siraa. nomē reptilis venenosi. Beatus hieronymus trāstulit scrabrones. Exo. 23. Emittens scrabrones prius qui fugabunt eueum & cananeum.

Leprosi מְצֹרָע Leprosa מְצֹרַעַת Lepra צָרַעַת Scrabrones צְרָעָה

צָרַף Saraph. conflare. probare. examinare. purgare. ſ. sicut metalla probantur & purgantur conflādo ea in ignē Iudi. 7. Et ibi probabo illos. ps. 11. Argentum igne examinatum. ps. 16. Igne me examinasti. ps. 17. Eloquia domini igne examinata. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. Pro q; beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. cōfla renes meos & cor meū. ps. 65. Igne nos examinasti sicut examinatur argentū. Ps. 104. Eloquiū dñi inflamauit eū. pro quo btūs hiero. transtulit. probauit eum. ps. 118. Ignitum eloquium tuum vehementer. ideſt conflatum siue examinatum. pro quo btūs hiero. transtulit. probatus sermo tuus nimis. Esa. 1. Et excoquā vsq; ad purū scoriā tuā. i. igne purgabo. Et in eo. 48. Ecce excoxi te: sed non quasi argētū. Hiere. 6. Frustra cōflauit conflans. Et in eo. 9. Ecce ego conflabo & probabo eos. Dañ. 12. Et quasi ignis probabuntur multi. & inde צוֹרֵף Soreph. i. conflator. seu argentarius. Iudi. 18. Et dedit eos argentario. Esa. 40. aut aurifex auro figurauit il lud & laminis argenteis argentarius.

Probare. Excoq̄re. צוֹרֵף argentarius artifex

צָרְפַת Sárphath. nomen proprium prouincie: que in nra translatione sarepta dicitur: vt in abdia. & trāsmigratio exercitus huius filiorum israel omnia loca chananeorum vsq; ad sareptam. Hebrei tamen dicunt q; significat galliam seu franciam. Sed probabilius videtur esse nomen loci vel prouincie existentis in terra sidoniorum que est prope terram chanaā: vt habetur. 3. Reg. 17. Vbi dicitur vade in sareptam sidoniorum. Et in eodem. Surrexit & abiit in sareptam sidoniorum.

צָרְפַת Sarepta.

De incipientibus a littera. ק Coph.

קָאָה Caa. vomere. euomere. expellere. Leuit. 18. Ne & uos similiter euomat: sicut euomuit gentem que fuit ante vos. Iob. 20. Diuitias quas deuorauit euomet. Prouer. 23 Cibos quos comedisti euomes. & aliquando scribitur cum littera iod loco aleph. Hiere. 25. Bibite & inebriamini & vomite. & inde קִי Ci. ideſt vomitus. Prouer. 26. sicut canis qui reuertitur ad vomitum suum. Esa. 28. Omnes enī mense replete sunt vomitu. Vide etiam de hoc infra in dictione קוֹא coa.

קָאָה Euomere. קִי vomitus.

קָאַם Caem. in lingua chaldaica significat stare seu consurgere. vt Dañ. 2. Stabat contra te.

קָאַם Stare.

קָאַת Caath. Nomen auis. p quo btūs hiero. trāstulit onochrotalum siue pelicanum. Leuit. 11. onochrotalū & porphyrionem. ps. 101. similis factus sum pelicano solitudinis. Esa. 34. Et possidebunt eam onochrotalus & erītius. Soph. 2. & onochrotalus & erītius.

קָאַת Onochrotalus. Pelican?

קַב Cab. Cabus. genus mensure. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis.

קַב Cabus.

קָבַב Cabab. maledicere. imprecari. ſ. maledictiōe. Et scribitur cum simplici beth & ponitur punctus dagues p alio beth qđ deficit. Nu. 22. Veni & maledic ei. & in eo. veni & maledic ppl'o isti. & i eo. 23. Quomodo maledicā cui nō maledixit deus. Iob. 3. maledicant ei: qui maledicūt diei.

קָבַב Maledicē.

קֵבָה Ceba. vētricul?. seu stomach?. Deut. 18. dabūt sacerdoti armū & vētriculū. & dicūt hebrei q; significat coagulum. Item קֻבָּה Cuba. ideſt lupanar. seu prostibulū. Nu. 25. Ingressus est post virū israelitā in lupanar. Ponitur ēt p loco genitaliū. vt in eo. Et pfodit ambos simul virum. ſ. & mulierē i locis genitalibus. & aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. In ventriculum seu in stomachū.

קֵבָה vētriculus קֻבָּה lupanar. Locus genitalium.

קָבַל Cabel. recipe. suscipe. acceptare. acqescere. 1. Paralip. 21. hec dicit dñs elige qđ volueris. p q; he. le. hec dicit dñs suscipe siue acepta tibi. ſ. vnū de trib?. & in eo. 12. suscepit ergo eos dauid. 2. Paralip. 29. & susceperūt sanguinē sacerdotes. Dañ. 2. & honorē multū accipietis a me. & in lingua chaldaica signāt ēt acqescere. seu obedire. Itē קֶבֶל cebal siue קֹבֶל cobel. i. corā: seu cōtra: aut e regiōe. 4. Reg. 15. & p cussit eū palā & interfecit. p q; he. le. & pcussit eū corā ppl'o seu cōtra ppl'm. Dañ. 3. stabāt aūt in cōspectu statue. i. cōtra statuā. & in eo. 5. Quasi manus hominis scribentis contra.

קָבַל Suscipere accipere. קֹבֶל Coram. Contra

© Biblioteca Nacional de España

cādelabrum. Et quando preponitur ei dictio כָּל col: que
significat omne: tunc ambe dictiones in lingua chaldaica si
gnificāt propter. propterea. ideo. quia. eo ꝙ. quō. secundū.
sicut. ergo. quāuis. statim. post. Dañ. 2. Scientes ꝙ receſſerit
ppterea. a me ſermo. ꝓ quo he. le. Propterea ꝙ vidiſtis ꝙ receſſerit
a me ſermo. Poteſt etiā legi ſic. Poſtꝯ vidiſtis. & in eo. Sed
necꝫ regum quiſquam magnus & potens. pro quo he. le.
Eo ꝙ. Eo ꝙ omnis rex magnus & potens. & in eodem. Quo au-
Propter dito rex in furore & ira precepit. ꝓ quo he. le. Propter hoc
Quia. rex in furore & ira. & in eodem. 4. Quia omnes ſapientes
regni non queūt ſolutionem edicere. Et in eodem. 5. quia
ſpiritus amplior & prudentia intelligentiaqꝫ. & in eodem.
Eo ꝙ. 6. Quia ſpiritus dei amplius erat in eo. Et in eo. Eo quod
fidelis eſſet. Eſd. 4. Poſſeſſionem trās fluuiū non habebis.
pro quo he. le. Propter hoc poſſeſſio trans fluuium nō erit
tibi. Significat etiam quomodo vel ſecundum: aut ſicut. vt
quomodo. Dañ. 2. Quomodo ferrum comminuit & domat omnia.
ſecundum. & in eodem. Secundum ꝙ vidiſti ferrum mixtum teſte. &
ſicut. in eodem. 6. Sicut & ante conſueuerat. Item ponitur ꝓ er-
Ergo. go. vt Eſd. 4. Nos ergo memores ſalis ꝙ in palatio come-
dimus. Item ponitur pro quāuis. Dañ. 5. Cū ſcires hec om
Quāuis nia. i. quāuis ſcires hec omnia. Ponitur etiam pro ſtatim. vt
ſtatim. in eo. 3. Statimqꝫ in ipſo tempore. Item ponitur pro poſt.
Poſt. vt in eodem. 2. Poſt hec daniel ingreſſus eſt ad arioch. & in
כֶּבֶל eodem. 3. Poſt hec igitur. Item כֶּבֶל Cabal. i. inſtrumentū
bellicum: quod ponitur ad diruendos muros ciuitatis. pro
quo Beatus hieronymus tranſtulit ariętes. Ezech. 26. Et
ariętes. ariętes temperabit in muros tuos. & deriuatur a predicta di
כֶּבֶל ctione כֶּבֶל Cebal. ſiue כֹּבֶל Cobel: que ſignificat cōtra ſiue
מֶכְבִּיל corā: eo quod ponitur cōtra muros ciuitatis. Et inde מֶכְבִּיל
Macbil. ideſt illud quod ponitur cōtra aliud ſiue e regione
Contra ipſius. Exo. 26. Vt anſa contra anſam veniat: & altera alteri
poſſit aptari.
כָּבַע Cabaa. affigere. configere. Prouer. zz. Et configet
Configere. כָּבַע eos qui cōfixerunt animā eius. Malach. 3. Si configet
homo deum: quia vos configitis me: & dixiſtis in quo con
figimus te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat violentare
כּוֹבַע ſeu iniuriam vel vim facere. Itē כּוֹבַע Cobaa. ideſt galea ſiue
Galea alia armatura capitis. 1. Reg. 17. Et impoſuit galeam eream
ſup caput eius. Ezech. 23. Lorica & clypeo & galea armabū
tur contra te. Et aliquando ſcribitur cum caph loco coph.
קְבָעַת De quo vide ſupra in litteta caph. Item קְבָעַת Cubáath.
Fundus. i. fex. ſeu fundus calicis vel vaſis. Eſa. 51. vſqꝫ ad fūdum ca-
licis ſoporis bibiſti. Et in eodem. Fundum calicis indigna-
tionis mee.
כָּבַץ Cabas. congregare. colligere. coadunare. Geñ. 41.
Cōgregaſ. כָּבַץ Per ſeptem ānos fertilitatis qui iam nunc futuri ſunt
cōgreget in horrea. Et in eodem. Congregate ſunt in hor
rea egypti. Ioſ. 9. Et congregati ſunt pariter vt pugnarent
contra ioſue. z. Reg. 12. Mitte & congrega ad me vniuerſū
iſrael. & in eodem. Et congregauit prophetas in monte car
meli. Nee. 5. Et omnes pueri mei congregati ad opus erāt.
Colligere. Prouer. 13. Que autem paulatim colligitur manu: multipli
cabitur. Et in eodem. 28. In pauperes congregat eas. Eſa.
22. Et congregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in eodem.
34. Illic congrati ſunt milui. & in eodem. 60. Omne pecus
cedar cōgregabitur tibi. Hiere. 31. Et cōgregabo eos ab ex-
Coadunaſ tremis terre. Ioel. z. Coadunate ſenes. ideſt cōgregate. Na
um. z. Et facies omnium ſicut nigredo olle. pro quo he. le.
Et facies omniū collegerunt nigredinem. vel ſic congrega
te. ideſt contracte ſunt nigredine. Soph. 3. Et colligam re-
קִבּוּץ gna. Et inde קִבּוּץ Cibus. ſiue קְבוּצָה Cebuſa. i. congregatus
vel congregatio ſiue collectio. Eſa. 57. Cum clamaueris: li-

berent te congregati tui. Ezech. 22. Et congregabo eos in Ogregatio
medio ieruſalem congregatione argenti & eris. Mich. 1.
Quia de mercedibus meretricis congregata ſunt.
קָבַר Cabar. ſepelire. humare. Geñ. 15. Sepultus in ſenectu
ſepelire te bona. pro quo hebrei legunt. Sepelieris in ſenectu-
te bona. & in eodem. 23. Vt ſepeliam mortuū meum. Et in
eodem. Atqꝫ ita ſepeliuit abraam ſaram vxorem ſuam. Et
in eodem. 49. Sepelite me cum patrib⁹ meis. & in eodem.
Ibi ſepelierunt eum & ſaram vxorem eius. Nu. 33. Viden-
tibus cunctis egyptiis & ſepeliētibus primogenitos ſuos.
Deut. 34. & ſepeliuit eum in valle terre moab. Hiere. 14. &
non erit qui ſepeliat. Et inde קֶבֶר Ceber. ſiue קִבְרָה Cebu-
קֶבֶר ra. ideſt ſepulchrum aut ſepultura. Geñ. 23. Date mihi ius
ſepulchrū ſepulchri. & in eodem. 35. Erexitqꝫ iacob titulum ſuper ſe-
pulchrū eius: hic eſt titulus monumenti rachel. ideſt ſepul monumēta
chri rachel. 3. Reg. 13. Sepelite me in ſepulchro in quo vir
dei ſepultus eſt. Eccl̄s. 6. Sepulturaqꝫ careat. Ezech. 38. Et ſepultura.
facta eſt multitudo eius per gyrum ſepulchri eius. & in plu
קְבָרִים rali קְבָרִים ſiue קִבְרוֹת cebarim ſiue cebaroth. Exo. 14. Forſitā
ſepulchra. non erant ſepulchra in egypto. Nu. 11. Vocatuſqꝫ eſt ille lo
cus ſepulchra concupiſcētie. Iob. 21. & ipſe ad ſepulchra du
cetur. Ezech. 32. In circuitu illius ſepulchra eorum.
קָדַד Cadad. inclinari. humiliari. adorare. Geñ. 24. Incli-
Inclinare. קָדַד nauit ſe homo & adorauit dominum. Exo. 4. & proni
adorauerunt. pro quo hebrei legunt. Et inclinauerunt ſe: &
adorauerunt. 1. Regum. 24. Et inclinans ſe dauid pronus
in terram adorauit. Et ſecundum hebreos ſignificat predi
cta dictio verticem capitis terre demittere: & dicunt ꝙ deri
uatur a dictione קָדְקֹד Codcod. que ſignificat verticē capitis
קָדְקֹד Geñ. 49. Et in vertice nazarei inter fratres ſuos. Deut. 28. Verter.
A plāta pedis vſqꝫ ad verticem tuū. & in eodē. 33. Et ſuper
verticem nazarei inter fratres ſuos. & in eodem. Ceperitqꝫ
brachium & verticem. ps. 7. Et in verticem ipſius iniqui-
tas eius deſcendet. ps. 67. Verticem capilli perambulanti-
um in delictis ſuis.
קִדָּה Cida. caſia. ſpecies aromatica. Exo. 30. Caſie autem
Caſia. quingentos ſiclos.
קָדַח Cadach. Succēdere. accendere. ardere. Deut. 32. ignis
succendere succenſus eſt in furore meo. Eſa. 50. ecce vos omnes
Exurere. accendentes ignem. & in eodem. 64. Sicut exuſtio ignis ta
arderc. beſcerēt. i. ſicut exurit vel ardet ignis. Hiere. 15. quia ignis
succenſus eſt in furore meo. Pro quo hebrei legunt. Quia
ignem ſuccendiſtis in furore meo. & inde קַדַּחַת cadáchath
Febris. i. ardor. ſeu febris. Deut. 28. Percutiet te dominus egeſtate:
febre & frigore. & inde אֶקְדָּח ecdach. ideſt lapis precioſus
lapis ꝑcio coloris ignei. pro quo beatus hiero. trāſtulit ſculptos. Eſa.
ſus. 54. Et portas tuas in lapides ſculptos.
Sculptus קָדַם Cadam. Anticipare. preuenire. preocupare. ante ire.
Anticipare ante ponere. ante ſtare. Deut. 23. Eo qđ noluerūt vo
bis occurrere in pane & aqua. pro quo he. le. Eo quod non
anticipauerunt vobis. ideſt eo quod non preuenerunt. Iob
1. Quare exceptus genibus. pro quo he. le. Quare antícipa
uerunt me genua vel genibus: ſiue preuenerunt me genua
Preuenire. vel genibus. Et in eodem. 30. Preuenerunt dies afflictiōis.
& in eodem. 41. Quis ante dedit mihi vt reddam ei. i. quis
Ante dare. preuenit me. Ps. 16. domine preueni eum & ſuplanta eum.
ps. 20. Quoniā preueniſti eum in benedictionib⁹ dulcedi
nis. Ps. 67. Preuenerunt principes coniuncti pſallentibus.
ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. & in eodem. Pre-
uenerunt oculi mei ad te diluculo. Amos. 9. Non appropi
quabit neqꝫ veniet ſuper nos malum. i. neqꝫ preueniet vel
Ꝺocuparc. preocupabit. Ione. 4. Propter hoc preocupaui vt fugerē
in tharſis. Mich. 6. Quid dignū offerā dño. Pro quo he. le.

© Biblioteca Nacional de España

קֶדֶם Ante. Initium Olim Primigenū קַדְמָאָה Primus. קַדְמָאִי Prima Eternus Antiquꝰ. Pristinū קַדְמוּת antiquitas קַדְמוֹנִי antiquus. קַדְמוֹנִים antiqua antiqui. קְדוּמִים Cadumim קֶדֶם Oriens קַדְמֹנִי Orietalis. קַדְמֹנָה orientalis קָדִים vētꝰ orietal' Ures

In quo preoccupabo dñm: siue anticipabo aut preueniã dominũ. Et beatus hieronymus trãstulit sensum. Et inde קֶדֶם Cedem. i. ante. olim. anteq̃. pristinũ. antiquũ. eternũ. oriẽs siue regio orientalis. Geñ. 3. Et collocauit ante paradisum voluptatis cherubim. ps. 118. initio cognoui de testimoniis tuis. i. ante cognoui siue prius cognoui. Esa. 2. Quia repleti sũt vt olim. ps. 128. Quod priusq̃ euellatur exaruit. & scribitur in predicto loco cũ thau in fine. Et inde קַדְמָאָה Cadmaa. siue קַדְמָא Cadma. Quod in lingua chaldaica significat primũ. & in genere femínino קַדְמָתָא cadmatha. Dañ. 7. Prima quasi leena. Significat etiam קֶדֶם cedem. pristinũ seu antiquũ vel eternũ. Deut. 33. De vertice collium eternorum. ps. 76. Cogitaui dies antiquos. Prouer. 8. Et exantiquis anteq̃ terra fieret. Esa. 23. Que gloriabatur a diebus pristinis. Mich. 9. A diebꝰ antiquis. Et inde קַדְמוּת cadmuth. i. antiquitas. Ezech. 16. Reuertantur ad ãtiquitatẽ suã. & in eodem. Reuertemini ad antiquitatẽ vestrã. Et inde קַדְמֹנִי Cadmoni. i. antiquus. 1. Reg. 24. Sicut & in prouerbio antiquo dicitur. Et in plu. קַדְמוֹנִים cadmonim. siue קַדְמֹנִיּוֹת Camonioth. Esa. 43. Et ãtiqua ne intueamini. Ezech. 38. Tu ergo ille es: de quo locutus sum in diebus antiquis. Malach. 3. Et sicut ãni antiqui. est etiã קְדוּמִים cedumim nomẽ propríum loci. Iudi. 5. Torrens cadumim torrẽs císon. Itẽ קֶדֶם cedem. siue קַדְמָה cedma. aut קִדְמַת cidmath. oriẽs siue pars orietalis mundi. Geñ. 2. Ipe vadit contra assyrios. pro quo he. le. Ipse vadit ad orientẽ asur. Nu. 2. Ab oriente iudas figet tentoría. & in eodẽ. 23. De montibus orientis. Iob 23. Si ad orientẽ abiero nõ apprehendã eũ. Et inde קַדְמֹנִי Cadmoni. i. orientalis. Ioel. 2. Facies eius cõtra mare orientale. Zach. 14. Mediũ earum ad mare orientale. Et in genere femínino קַדְמֹנָה cadmona. Ezech. 47. Aque iste que egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis. Et inde קָדִים cadim. i. ventus orientalis: qui est ventus vrẽs & siccus. Exo. 10. Et dñs induxit ventũ vrentẽ tota die illa & nocte: & mane facto ventus vrens leuauit locustas. & in eodem. 14. slante vento vehemẽti & vrẽte tota nocte. ps. 77. Transtulit austrum de celo. Pro quo he. le. Transtulit ventum orietalem in celo. Item קֶדֶם codam. in lingua chaldaica significat coram: siue in conspectu: aut ante. Dañ. 2. Respondẽtes ergo chaldei corã rege dixerũt. & in eodẽ. Et honorẽ multũ accipietis a me. Pro quo hebrei legunt. Accipietis a conspectu meo. & in eodem. Tam crudelis sententia a facie regis esset egressa. i. a conspectu regis.

קֶדֶם Coram. Cõspectus Facies.

קָדְקֹד Uertex. קָדַר Obtenebrari denigrari. nigrescere. mereri. Cõtristari. קַדְרוּת Tenebre.

Codcod. vertex. s. capitis. De quo vide supra ĩ dictione קָדַר cadad.

Cadar. obscurari vel contenebrari. nigrescere. nigrũ vel denigratũ esse: tristem vel mestum esse. 3. Reg. 18 Ecce celi cõtenebrati sunt. Iob. 6. Qui timent pruinã. Pro quo he. le. Qui denigrati sunt gelu vel pruina. Hiere. 14. Et porte eius corruerunt: & obscurate sunt in terra. Ezech. 32. Et nigrescere faciam stellas eius. Ioel. 2. Sol & luna obtenebrati sunt. Mich. 3. Et obtenebrabitur super eos dies. Significat etiam merere vel contristari. Iob. 6. Et merẽtes erigit sospitate. Et in eodem. 30. Merẽs incedebam sine furore. ps. 34. Quasi lugens & contristatus sic humiliabar. ps. 41. Quare tristis incedo: dũ affligit me inimicus. Hiere. 4. Lugebit terra & merebũt celi. Potest etiam legi. Obscurabuntur vel obtenebrescent celi. Et in eodem. 8. Contristatus sum & contristatus. Ezech. 31. Cõtristatus est super eum libanus. Potest etiam legi secũdum primã significationem contenebratus vel obscuratus est super eum libanus. Et inde קַדְרוּת cadruth. siue קַדְרָנִית cedoranith. i. nigredo: vel obscuritas: aut tenebre: vel tristitia. Esa. 50. Induam celos tenebris. Malach. 3. Et quia ambulauimus tristes coram domino exercituum. Tristes.

קָדַשׁ Sctificare Cõsecrare. Decernere Instituere Preparare Sanctitas Sanctum. Sctitudo. Sctificatio sanctuariũ קָדְשִׁים sctificata. Cõsecrata. sanctuaria קָדֹשׁ sanctus קָדִישׁ sanctus קְדֹשִׁים sancti. מִקְדָּשׁ sanctuariũ Sctificatio מִקְדָּשִׁים sanctuaria מִקְדָּשׁ Electum. קָדֵשׁ

Cadas. sanctificare. consecrare. initiari. preparare. instituere. Geñ. 2. Et sanctificauit illum. Exo. 13. Sanctifica mihi omne primogenitum. Et in eodem. 29. Consecratisq̃ ipsis & vestibus. & in eodem. Eritq̃ sanctum sanctorũ: omnis qui tetigerit illud: sanctificabitur. Potest etiam legi. Omne quod tetigerit: sanctificabitur. & secũdũ hebreos refertur ad illud quod offerebatur in altare: quía ex quo tãgebat altare sanctificabatur: & non poterat applicari cõmunibus vsibus. Leuit. 6. Omnis qui tetigerit ílla sanctificabitur. & in eodem. 10. Sanctificabor in his qui appropinquãt mihi. & in eodem. 22. Vt sanctificer in medio filiorum israel. Nu. 3. Sãctificaui quidquid primũ nascitur in israel. & in eodem. 16. Que sctificata sunt in mortibus peccatorũ. Deut. 15. Quidquid est sexus masculini sctificabis. 1. Reg. 21. Sed & hodie sanctificabitur ĩ vasis. 2. Paralipo. 30. Et venite ad sanctuarium eius quod sanctificauit in eternum. & in eodẽ. Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerant. Esa. 65. Non appropinques mihi: quia ímundus es. p quo hebrei legunt. Nõ appropinques mihi quía sanctificaui te. i. quía sanctior te sum. & in eodẽ. 66. Qui sanctificabãtur: & mũdos se putabãt in hortis. Ezech. 38. Et magnificabor & sanctificabor. & in eodem. 44. Et non sanctificabũt populum in vestibus suis. Significat etiam preparare vel decernere seu instituere. Ioſ. 20. Decreuerunt q̃ cedes in galilea. i. instituerunt. 1. Reg. 16. Sanctificamini & venite mecũ. i. preparamini. & in eodẽ. Sanctificauit ergo esai filios suos i. preparauit. Hiere. 6. Sanctificate super eum bellum. Pro quo hebrei legunt. Preparate vl instituite super eum bellũ. & in eodem. Sanctifica eos in diem occisionis. i. prepara vel institue. Ioel. 2. Sanctificate ieiuniũ. i. instituite. & in eodẽ. Sanctificate bellum. Et inde קֹדֶשׁ Codes. i. sanctitas: vel sanctificatio: aut sanctum vel cõsecratum. Exo. 15. Magnificus in sanctitate. & in eodem. 31. Sãctum est enim. ps. 29. Et cõfitemini memorie sanctitatis eius. ps. 92. Domum tuam decet sanctitudo. ps. 113. Facta est iudea sanctificatio eiꝰ. ponitur etiã pro sanctuario. Exo. 28. Quando ingreditur in sanctuarium. Leuit. 16. Et expiet sanctuariũ ab ímũdiciis filiorum israel. Et in plurali קֳדָשִׁים Codasim. siue קָדְשֵׁי Codse. Leuit. 21. Vt caueant ab his que sanctificata sunt. & in eodem. Omnis homo qui accesserit de stirpe vra ad ea que cõsecrata sunt. Ezech. 22. Sanctuaria mea spreuisti. & in eodẽ. 26. Vt gregẽ sanctificatũ. pro quo he. le. Vt oues sctificationum. Et inde קָדוֹשׁ Cados. i. sanctus vel sanctificatus. Nu. 6. Sanctus erit. Iob. 6. Nec contradicã sermonibus sancti. Esa. 6. Sanctus. sanctus. sanctus dñs deus sabaoth. Et in lingua chaldaica dicitur קַדִּישׁ Cadis. Dañ. 4. Et ecce vigil & sctũs de celo descendit. Et in plurali קְדוֹשִׁים Cedosim. Leuit. 19. Sancti stote quía ego sanctus sum. & in eodẽ. 21. Sancti erũt deo suo. Et inde מִקְדָּשׁ Micdas. i. sanctuarium vel sanctificatio. Exo. 15. Sãctuariũ dñi quod firmauerunt manus tue. Et in eo. 25. Et faciãt mihi sanctuariũ. Leuit. 19. Et sanctuarium meũ metuite. Esa. 8. Et erit vobis in sctificationẽ. & in eodẽ. 16. Et ingredietur ad sanctuariũ suũ. Ezech. 11. Et erò eis in sctificationẽ modicã. Et ĩ plurali מִקְדָּשִׁים Micdasim siue מִקְדְּשֵׁי Micdese. ps. 22. Donec intrẽ in sanctuariũ dñi. Pro quo he. le. In sanctuaria dñi. Ezech. 21. Et stilla ad sanctuaria. Ponitur etiã מִקְדָּשׁ Micdas pro electo. Nu. 18. Optima & electa erunt cuncta. Ponitur etiã קָדֵשׁ Cades per antiphrasin pro efeminato vel pphano: aut imũdo. vel execrabili aut scortatore: sicut apud latinos dr̃ sacra fames. i. execrabilis. Deut. 23. Non erit meretrix de filiabus israel neq̃

© Biblioteca Nacional de España

Scortator Efeminat

scortator de filiis ísrael .3. Reg.14. Et efeminati erant in terra. Quod in hebreo legítur sín gulariter. s. efeminatus síue scortator. Et in plurali קְדֵשִׁים Cedesim. 3. Reg. 5. Et ab stulit efeminatos de terra. Iob. 36. Et vita eorũ inter efemínatos. Et in genere femínino קְדֵשָׁה Cedesa. i. meretrix. Genñ. 38. Vbí est meretrix que sedebat ĩ biuío. Deut. 23. Nõ erit meretrix de filiab9 ísrael. Et in plurali femínino קְדֵשׁוֹת Cedesoth. Osee. 4. Et cũ efeminatís sacrificabant. pro quo he. le. Et cum meretrícibus sacrificabant.

Efeminati. קְדֵשִׁים

Meretrix קְדֵשָׁה

Efeminate meretrices קְדֵשׁוֹת

רְהָה ret ússuz eẽ obstupescẽ קָהָה Caha. retussum vl' obtussum esse. obstupescere. Eccl's 10. Si retussum fuerit ferrum. Hiere. 31. Omnís qui co mederit vuam acerbam: obstupescent dentes eius. Ezech. 18. Et dentes filiorum obstupescent.

קָהַל cõgregare. Cahal. congregare. colligere. coaceruare. concionari síue concionem facere. Exo. 32. Congregatus aduersus aaron díxit. & in eodẽ. 35. Congregata ígitur omni turba filiorũ ísrael. Nu. 16. Cũq; stetissent aduersus moysen & aaron. Pro quo he. le. Congregati sunt aduersus moysen & aaron. & in eodem. Et coaceruassent aduersus eos omnem multitudinẽ. & in eodẽ. Cũq; oriretur seditío & tumultus increscceret. Pro quo he. le. Et factum est cum cõgregaretur turba. Deut. 4. Congrega ad me populum. 1. Paralípo. 15. Cõgregauit dauid vniuersum ísrael. Ester. 8. Vt cõuenirent iudei per síngulas ciuitates & in vnũ preciperet congregarí. & in eodem. 9. Congregatí sunt per síngulas ciuitates & loca. Hiere. 26. Congregatus est omnís populus aduersus hieremiã. Ezech. 3. Et omnẽ multitudinẽ tuam que coacer uata est ad te. & in eodem. Congregastí multitudinẽ tuam.

coaceruaſſ.

קָהָל Et inde קָהָל Cahal. i. cetus vel congregatío: aut ecclesía: síue contío: aut multitudo in vnũ coaceruata. Nu. 15. Vnum pre ceptum erit atq; iudiciũ tam vobís q̃ aduenís terre. p quo hebrei legunt. Cetui vel congregationí vnũ preceptũ erit. tam vobis q̃ aduenis terre. & in eo. 16. Cur eleuamíni super populum dñi. i. super congregationẽ vel ecclesiã dñi. Deut. 23. Non intrabunt in ecclesiam dñi in eternũ. ps. 21. In medío ecclesíe laudabo te. ps. 25. O díui ecclesiã malignantiũ. Ezech. 38. & equites vestitos lorícis vniuersos: multitudinẽ magnam. & in eodem. Prepara & ínstrue te & omnẽ multitudinẽ tuam. Scribitur etiam in genere femínino cũ he vel thau in fine. Deut. 33. Hereditatem multitudínis ıacob. Nee 5. Et congregauí aduersum eos cõgregationem magnam.

Cetus

Populus.

Ecclesía multitudo

קְהִלָּה Et in plurali scribitur cũ mẽ in principio & dr̃ מַקְהֵלִים Machelim. síue מַקְהֵלוֹת Macheloth. ps. 25. In ecclesíis benedícite dñe. ps. 67. In ecclesíis benedícite deo. Et ide קֹהֶלֶת Cohéleth. i. ecclesíastes. síue contionator: eo quod loquitur ad multitudinẽ: vel quia colligit síue congregat opiniones diuersorum hominũ. Eccl's. 1. Verba eccl's filíi dauid. & in eodem. Vanitas vanitatum dícit ecclesíastes.

cõgregatio מַקְהֵלִים

Ecclesíe קְהִלַּת

Eccl'iastes.

קוּא Euomere קוּא Coa. vomere. cuomere. Leuit. 18. Ne & vos símíliter cuomat cũ paría feceritís: sícut euomuít gẽtẽ que fuit ante vos. Ione. 2. Et euomuit ionam in árida. vide etiam de hoc supra in dictione מָצָא Caa. & inde קִי Ci. idest vomitus. Prouer. 16. Sícut canís reuertitur ad vomitum suũ. Esa. 19. Sícut ebrius & vomens. Pro quo he. le. Sícut errat ebrius in vómitu suo. Hiere. 48. Et allidet manib9 moab in vomitu suo. Et componitur cum dictione קָלוֹן calon. que sígnificat ignominiã & dícitur קִיקָלוֹן cicalon. i. vomitus ignomínie Abach. 2. Et vomitus ignomínie super gloriã tuam.

קִי Uomitus

קִיקָלוֹן Uomitus ignomínie

קוּב קֻבָּה Cub. ventrículus. seu coagulum. De quo vide supra ín ín dictione קֻבָּה cabab.

קָו Línea קָו Cau. línea. síue regula. aut norma. De quo vide ín dictío ne sequentí.

קָוָה Caua. expectare. sperare. sustínere. prestolari. congregare. Iob. 3. Expectet lucem & non videat. & in eodem. 17 Sí sustínuero ínfernus domus mea est. ps. 36. Sustinentes autem dominum ípsi hereditabunt terram. ps. 40. Expectans expectaui dñm. ps. 129. Sustínuit anima mea. Esa. 5. Expectauit vt faceret vuas. & in eo. 8. Et prestolabor eum. & in eodẽ. 40. Qui autẽ sperant in dño mutabunt fortitudínẽ. & in eodẽ. 18. Ad gentẽ expectantẽ & conculcatam. & in eodẽ. 28. Expecta: respecta. & in eo. 49. Non cõfundentur qui expectant eũ. & inde תִּקְוָה Thicua. síue מִקְוֵה micue ídest spes. síue expectatio. Iob. 15. Et erit egeno spes. & i eodem. 7. Et consumpti sunt absq; vlla spe. & in eodẽ. 17. Vbí est ergo nunc prestolatío mea. & in eodẽ. Et patíctiam meã quís cõsíderat. Pro quo he. le. Et spem meã síue expectatiõnem meã quis considerabit: síue quís intuebitur. Hiere. 14. Tibí peccauímus expectatio ísrael. Sígnificat etiã predícta dictio קָוָה Caua. congregare vel colligere. Genñ. 1. Congregentur aque que sub celo sunt ín locum vnũ. Hiere. 3. Et cõgregabuntur ad eum omnes gentes. Et inde מִקְוֶה Micue. síue מִקְוָה Micua. i. congregatio síue lacus vbi aque congregantur. Genñ. 1. Congregationẽq; aquarum vocauit maria. Esa. 22. Et lacum fecístis inter duos muros. Ponitur etiam pro cetu vel congregatione negociatorum seu mercatorũ. 3. Reg. 10. Et de coa: negociatores enim regis emebant de coa. Pro quo hebrei legunt. Et cõgregatio síue collectio negociatorum regis emebant congregationem. s. equorum. Potest etiam esse nomen propriũ regionis vel loci: sícut est ín littera nostra. Et inde קָו Cau. i. línea síue regula. aut norma: vel perpendículum. 1. funículus quo edificia regulãtur. 3. Reg. 7. Et restícula triginta cubitorũ cingebat illud. Pro quo hebrei legunt. Et linea trígínta cubitorũ. Iob. 38. Vel quis tetẽdit super eã lineam. Ps. 18. In omnẽ terram exíuit sonus eorum. Pro quo hebrei legunt. In omnẽ terram exíuit línea síue norma eorũ. Hiere. 31. Et exibit vltra normã mensure. Threñ. 2. Tetendit funículum suũ. i. perpendículũ seu normã suã. Eze. 47. Qui habebat funículũ mensure ín manu sua. Zach. 1. Et perpendículũ extendetur super ieruſalẽ. Ponitur etiam pro mẽsura. Esa. 28. Et ponã iudícíũ ín pondere: & iustítiam ín mẽsura. & in eodẽ. 34. Et extende tur super eam mesura. Et inde תִּקְוָת Thicuath. i. funículus. Ios. 2. Signũ ne fuerit funículus íste coccíneus. & in eodem Appendít funículum coccíneum ín fenestra.

Expectare. subsistere.

prestolari sperare.

תִּקְוָה spes. Expectatio prestolatio Patiẽtia

cõgregare. מִקְוֵה cõgregatio

Lacus.

קָו Restícula. Línea

Sonus Norma

Funículus ppẽdículũ.

Mensura.

תִּקְוָת Funículus

קוט Displícere Tedere קוּט Cut. displícere. tedere. tabescere. vel in fastídío esse. Iob. 8. Non ei placebit vecordía sua. i. displicebit ei. & ín eodem. 10. Tedet animã meã vite mee. ps. 94. Quadraginta annis proximus fui generatiõní ísti. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Quadraginta annis displícuit mihí generatio ísta. ps. 118. Vidi preuaricantes & tabescebã. i. displícebant mihí. ps. 138. Et super ínimícos tuos tabescebam. Ezech. 6. Et displícebunt sibi met super malís que fecerunt. Et in eodem. 36. Et displícebunt vobis íníquitates vestre. Et ide קַט Cat. i. minus: pene. Ezech. 16. Pauxílum mínus pene sceleratoría feciſti illís.

Tabescere

קַט Pene קוֹל Col. vox. seu sonitus. Genñ. 3. Vocem tuã dñe audíui. & in eo. 4. Vox sanguínis fratris tuí clamãtis ad me. Et ĩ eo. 27. Vox quidẽ vox ıacob est. Exo. 32. Vocẽ cãtãtiũ ego audio. Iob. 29. Vocẽ suã cohíbebãt duces. Ps. 97. In tubís ductílib9 & voce tube cornee. ps. 129. Dñe exaudí vocẽ meã Hiere. 46. Vox eius q̃si eris sonabit. Sígnat etiã sonitũ vel clamorẽ. vt Exo. 19. Clangorq; buccine vehemẽs. i. sonit9 buccine. 4. Reg. 6. Ecce sonit9 pedũ dñi suí post eũ. Iob. 15. Sonitus terrorũ ín auríbus eius. Et in lingua chaldaica dr̃ קָל Cal. Dañ. 7. Aspiciebã ꝓpter vocẽ sermonũ grandiũ. Et ín plu. קלות coloth. Exo. 9. Et cessabũt tonítrua: & grãdo

Uox.

Clamor: Sonitus קָל

Uox. קלות

© Biblioteca Nacional de España

Voces non erit. Pro quo he.le. Cessabunt voces. & in eodē. 19. Et erant voces & tonitrua & nubes densissima super mōtem.

קוּם Surgere Cum. surgere. consurgere. insurgere. erigere. statuere. firmare. confirmare. Suscitare. Gen. 13. Surge & pambula terrā. & in eo. 21. Surge & tolle puerū. & in eo. 27. Surge sede & comede. & in eo. Surge pater mi. Nu. 2. Surgens ergo populus tota die illa & nocte. Deut. 34. Et nō surrexit prohetavltra. Ios. 2. Nec remānsit in nobis spūs. Pro quo he.le. Et non surrexit vel consurrexit amplius spūs in viro. i. in aliquo viro. Iudi. 2. Et surrexerūt alii qui nō nouerunt dominū. 2. Reg. 2. Surgant pueri & ludant corā nobis. 1. Reg. 4. Et oculi ei⁹ caligauerant: & videre nō poterant. pro quo he.le. Et oculi eius consurrexerant. i. discesserant oculi a visu: vel quia tēpore senectutis oculi cōtrahuntur de loco suo ad interiorē partē. 4. Reg. 7. Qui surrexit nocte. Iob. 16. & suscitatur falsiloqu⁹ aduersum facie meā. ps. 26. Qm̄ insurrexerunt in me testes iniqui. Esa. 33. Nunc consurgā dicit dns Amos. 5 Cecidit & nō adiiciet vt resurgat. Mich. 7. Filia cō surrexit aduersus matrē suā. Et aliqn̄ scribitur sine vau: vt ī aliquib⁹ locis predictis. & quādoqꝫ scribitur cū aleph in medio loco vau. vt Osee. 10. Et consurget tumultus in populo tuo. & in lingua chaldaica frequēter scribitur cū aleph ī medio: vt supra dictū est. & quādo est verbum secūde vel tertie cōiugationis: tunc significat firmare vel confirmare. aut statuere vel cōstituere siue erigere. Gen. 23. Confirmatus est ager quōdā ephronis. Leuit. 25. Emptorqꝫ possidebit eā. ꝑ quo he.le. Et cōfirmabitur domus que est in vrbe in perpetuū emptori. & in eo. 26. Et firmabo pactū meū vobiscum. 2. Reg. 23. Dixit vir cui cōstitutū est de xp̄o dei iacob. Ester. 9. Cōfirmauerunt & susceperūt iudei super se & semen suū. Iob. 22. Decernes rem & veniet tibi. Pro quo he.le. Et confirmabitur tibi siue stabit tibi. ps. 105. Et statuit ꝑcellā ei⁹ in aurā. Ps. 148. Confirma me in verbis tuis. Esa. 7. Nō stabit & non erit istud. Hiere. 24. Cuius sermo cōpleatur. i. stabit vel confirmabitur. & in eo. Quia vere cōplebuntur sermones mei contra vos. Et aliqn̄ scribitur cū duplici mē. Iob. 27. Et aduersarius quasi iniquus. Pro quo he.le. Et insurgēs in me quasi iniquus. ps. 16. A resistētibus dextere tue. i. ab insurgentibus aduersus dexterā tuā. ps. 138. Et cōtra inimicos tuos tabescebā. i. contra insurgentes aduersū te. Mich. 2. Et e cōtrario populus meus in aduersariū consurrexit. & inde קָמִים camim. i. insurgētes cōtra aliquē: siue aduersarii. aut hostes vel inimici. Exo. 15. Deposuisti aduersarios tuos Et in eo. 32. Et inter hostes nudū cōstituerat. 2. Reg. 18. De manu omniū qui surrexerunt contra te. ps. 3. Multi insurgunt aduersum me. ps. 17. Supplantasti insurgētes in me. ps. 43. Et in noīe tuo spernemus insurgentes in nobis. ps. 73. Superbia eorū qui oderunt te ascendit iugiter. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Sonitus aduersariorum tuorū. Hiere. 51. & sup habitatores eius qui cor suū leuauerunt cōtra me. Pro quo he.le. Et sup habitatores cor de insurgentes contra me. Scribitur etiā cū vau & dl̄ קוֹמִים Comim. 4. Reg. 16. Qui cōsurrexerūt aduersum me. Et in de אָלְקוֹם Alcum. i. nō consurgens: vel nō resistēs. Prouer. 3. Nec est rex qui resistat ei. Et est dictio cōposita ab אַל Al. ꝙ significat nō: & קוּם Cum ꝙ significat cōsurgere. vel resistere. De quo vide supra in dictiōe אַל Al. Et inde קוֹמָה Coma. i. statura siue altitudo. Gen. 6. Et triginta cubitorum altitudo illius. Exo. 25. Altitudo cubitū similiter ac semisem 1. Reg. 28. Cecidit porrectus ī terra. ꝑ quo he.le. Et cecidit tota statura sua in terra. Canti. 7. Statura tua assimilata est palme. Esa. 10. Et excelsi statura succidentur. & in eodē. 37. Et succidā excelsa cedrorum eius. Pro quo hebrei legunt succidam staturam siue altitudinem cedrorum ei⁹. Et inde קִימָה Cima. i. erectio: siue resurrectio. Iob. 22. Nōne succisa est erectio nostra. Et inde תְּקוּמָה Tecuma. siue קוֹמְמִיוּת co memiuth. i. erectio. Leuit. 26. Nemo vestrū inimicis audebit resistere. Pro quo hebrei legunt. Et non erit vobis erectio ante inimicos vestros. & in eodē. Vt incedere tis erecti. Pro quo he.le. Incedere vos faciam in erectiōe siue erecte. Et inde יְקוּם Iecum. i. substantia vel substistēs. Gen. 7. Et delebo omnē substantiam quam feci de superficie terre. Nu. 19. Cum tabernaculis suis & vniuersa substantia eorum. Et inde קָמָה Cama. i. seges erecta in agro. Deut. 23. Si intraueris segetem amici tui. Iudi. 15. Quibus succensis: & comportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Pro quo he.le. Et succenderunt a manipulo vsqꝫ ad segetem. Et in plurali קָמוֹת Camoth. vt in eodē. Que statim perrexerunt in segetes philistinorum. Et inde קְצִיר Ceiam ꝙ in lingua chaldaica significat pactū: siue fedus: aut statutum: vel decretū. Dañ. 6. Vt omne decretū quod cōstituerit rex. Et ide מָקוֹם Macom. i. locus. Gen. 22. vidit locum pro cul. & in eo. 28. Vere dns est in loco sancto isto. & in eo. quā terribilis est locus iste. & in eodem. 36. Vbi vincti regis custodiebātur. Pro quo he.le. In loco vbi vincti regis erant. 2. Reg. 7. Et ponā locum populo meo israel. Ester. 4. Per aliam occasionē liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legūt. Refrigeriū & liberatio erit iudeis de loco alio. Iob. 7. Nec cognoscet eum amplius locus eius. & in eodem. 18. Iste est locus eius qui ignorat deū. Eccl's. 11. In quocūqꝫ loco cecidērit. Esa. 66. Et quis est iste locus quietis mee. Ezech. 36. Dabo gog locum noīatum sepulchrū in israel. Et ī plu. מְקֹמוֹת Mecomoth. Deut. 12. Subuertite omnia loca in quibus coluerunt gentes. 2. Reg. 17. Forsitā nunc latitat in foueis aut in vno quo voluerit loco. ꝑ quo he.le. Aut in vno locorum.

קוּן Cun. lamentari. plangere. 2. Reg. 1. Planxit autē dauid planctum huiuscemodi. 2. Paralipo. 35. Hieremias maxime scilicet lamentatus est. ꝑ quo he.le. Lamētatus est hieremias. Hiere. 9. Vocate lamētatrices vt veniāt. Ezech. 32. Plāctus est: & plangēt eum filie gentiū: plangent super egyptum: & super multitudinē eius plangent. Et inde קִינָה Cina. i. lamentatio siue planctus. Hiere. 6. Et super speciosa de sertī planctum. Ezech. 16. Et tu assume planctū super principes israel. Et in plu. קִינוֹת cinoth. 2. Paralipo. 35. Lamētationes super iosiā replicant. & in eodē. Ecce scriptū est in lamētationibus. Item קִין Cin. i. hasta seu lancea vel hastile. 2. Reg. 21. Cuius ferrū haste trecentas vncias appendebat.

קוּף Cuph. circuire. ambire. in orbem trāsire. Ios. 6. Circuite vrbē cūcti bellatores. 3. Reg. 7. Decē cubitis ambiēs mare. Iob. 1. Cūqꝫ in orbē transissent dies cōuiui. Et inde תְּקוּפָה Thecupha. i. circuitus vl' ambitus. Exo. 34. Quādo redeunte anni tēpore cuncta conduntur. Pro quo he.le. In circuitu anni vel in reuolutione anni. 1. Reg. 1. Et factum est post circulū dierū cōcepit anna. ps. 18. Et ocursus eius vsqꝫ ad summū eius. i. circuitus vel reuolutio eius. Itē קוּף cuph. i. simia. & solū iuenitur in numero pluralī. s. קֹפִים Cophim 3. Reg. 10. Deferentes inde aurum & argentū & dentes elephantorum & simias & pauones.

קוּץ Cus. tedere. molestari. detestari. abhorrere. suscitare. euigilare. vel resurgere. Gen. 27. Tedet me vite mee ꝑ pter filias heth. Exo. 1. Oderantqꝫ filios israel egyptii. Pro quo he.le. Et molestabantur siue tedebat eos propter filios israel. Nu. 22. Et impetū eius ferre nō possent. Pro quo he.le. Et molestabatur siue tedebat moab propter filios israel. 3. Reg. 11. Et hoc est malū asael & odium cōtra israel: regnauitqꝫ in syria. Pro quo hebrei legūt. Et molestabat israelem

© Biblioteca Nacional de España

Deficere. & regnauit ī syria. Prouer. 5. Ne deficias cū ab eo corriperis .i. ne tedeat te siue ne detesteris vel abhorreas: cum ab eo corriperis Esa. 7. Derelinquetur terra quā tu detestaris. Po

Detestari. abominari nitur etiā ꝓ abominari. Leuit. 20. Oia enim hec fecerūt: & abominatus sum eas .i. detestatus sum eas siue pertesus fui eas. Significat etiā suscitare vel euigilare aut resurge

Euigilare. surgere. re. Gen. 28. Cūq; euigilasset iacob de somno. 4. Reg. 4. nō surrexit puer. ps. 16. cū apparuerit gloria tua. pro quo bt̄us hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Implebor cum vigilaue

Resurgere suscitari Excitare ro similitudine tua. ps. 34. Exurge & intēde ī iudicio meo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtu lit. Consurge & vigila in iudicium meum. ps. 138. Resurre xi & adhuc sum tecum. Hiere. 31. Quasi de somno suscitat9 sum: & vidi. Esa. 7. Ascendamus in iuda & excitemus eum. & dicūt aliqui q̄ in predicto loco significat succindere: vel iuxta primā significatiōem abhorrere vl̄ detestari. Et inde

קֵץ Finis. קֵץ Ces. siue קְצָה Cese. i. finis: extremum: siue extremitas. Gen. 6. Finis vniuerse carnis venit corā me. Exo. 25. Che

Extremum rub vnus sit in latere vno & alter in altero. Pro quo hebrei legunt. cherub vnus sit ab vno extemo: & cherub vnus sit in alio extremo. Esa. 7. Ad extremū aqueductus. piscine su perioris. Ezech. 7. Finis venit: venit finis. vide ēt de hoc in fra in dictione קָצִין Casas. & in dictione קָצָה Casa. Et inde

קְוֻצּוֹת Cincini Coma. קְוֻצּוֹת Ceuusoth. idest cincini capitis vl̄ coma aut cesaries. Canti. 5. Cincini capitis mei gutis noctium. & in eodem. Come eius sicut elate palmarum. Et inde

קַיִץ Estas. קַיִץ cais .i. estas. Gen. 8. Estas & hyems. ps. 73. Estatē & ver tu plasmasti. Et

קַיִן esse ī estate. inde verbum קַיִן cas. i. estare in estate: vel esse in estate. Esa. 18. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Significat

קַיִן Palate etiā קַיִן Cais ficus seu poma arborū. eo quod colligūtur in estate. 2. Reg. 16. Et centum massis palatarū. & in eo. Panes & palate ad vescēdum pueris tuis. Sunt enī palate masse de

Poma. ficibus confecte. Amos. 8. Et ecce vncinus pomorum. & in eo. Quid tu vides amos: & dixi vncinū pomorū. Ponitur

Vindemia etiam pro vindemia seu messe: eo quod fiunt in estate. Esa. 16. Quoniam super vindemiā tuam & super messem tuam vox clamātium irruit. Hiere. 40. Collegerunt vinū & mes

Messis קוֹץ spina sem multam nimis. Item קוֹץ cos. i. spina seu vepres. Gen. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Esa. 32. Super humū populi mei spine & vepres ascendent. Quod in hebreo le

קוֹצִים spine gitur singulariter. s. Spina & vepres ascendet. Et in plurali קוֹצִים cosim. Esa. 32. Spine congregate igni cōburentur.

קוּר Fodere קוּר Cor. fodere. Esa. 37. Ego fodi & bibi aquā. & secundū hebreos significat etiā manare. Hiere. 6. Sicut frigidā

Emanare facit cisterna aquā suā: sic frigidam fecit malicia suam. Pro quo hebrei legunt. Sicut emanat puteus aquā suā: sic ema nere fecit malicia suā. Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar. q̄ significat frigiditatē: sicut est in littera nr̄a. & inde

עָקוּר Fons. Uena. מָקוֹר Macor. i. fons seu vena. s. manans: a fodiendo vel ema nādo dicta. Leuit. 20. Ipsaq; aperuerit fontem sanguinis sui. Prouer. 5. Sit vena tua benedicta. & in eodem. 10. Vena iusti os vite. Et in eodem. 25. Fons turbatus pede & vena corrupta. Hiere. 2. Me dereliquerunt fontem aque viue.

קוּר Tela קוֹרֵב Item קוּר Cur. i. tela. Et solum inuenitur in numero plurali Esa. 59. Et telas aranearum texuerunt. & in eodem. Tele eo rum non erunt in vestimentum. Item קוֹרָה cora. i. tignum

trabes קֹרוֹת Ligna. קוּר seu trabes ad cōtignationem domus. 4. Reg. 6. Accidit au tē vt cū vn9 materiā succideret. i. trabē vel tignū succideret. Et in plu. קֹרוֹת coroth. Cāti. 6. Tigna domorū nr̄arū cedri na. Itē קוּר Cor. i. frigus. De q̄ vide infra ī dictiōe קָרָה cara.

קוּשׁ supplātare קוּשׁ Cus. supplātare. scandalum vel offendiculū ponere. Esa. 29. Et arguētē in porta supplātabūt. De quo vide supra in dictione יָקֹשׁ Iacas. & infra in dictiōe קָשַׁשׁ casas.

קָטַט Tedere. קָטַט Catath. displicere. molestare. Iob. 10. Tedet aiam meā vite mee. vide etiā de hoc supra in dictiōe קוּט Cut.

קֶטֶב morsus. קֶטֶב Céteb. morsus. succisio. succidēs: aut cōfringēs. Deut. 32. Et deuorabūt eos aues morsu amarissimo. ps. 90. Ab incursu & demonio meridiano. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. A morsu insanientis meridie

cōfringēs. Esa. 28. Impetus grandinis cōfrigēs. Osee. 3. Morsus tuus ero inferne.

קָטַל Occidere Interficere. קָטַל Catal. iterficere. occidere. Iob. 13. Etiam si occiderit me in ipso sperabo. & in eodem. 24. Interficit egenū & pauperem. ps. 138. Si occideris deus peccatorem. Dañ. 2. Sapientes interficiebantur: querebaturq; daniel & socii ei9 vt perirēt. i. vt interficerētur. Et inde

קְטֹל Interfectio קְטֹלָא Cétel siue קְטֹל Cātel aut קְטֹלָא catla. i. iterfectio. occisio. vt in Abdia. Vt in tereat vir de monte esau propter interfectionem.

קָטַן Minus minimus Paruus קָטַן Catan. minorare. minorem esse. diminuere. parum vi deri. seu parū aut diminutū esse. Gen. 32. Minor sum cunctis miserationibus tuis. 2. Reg. 7. Sed & hoc parum vi sum est in conspectu tuo dñe deus. Amos. 8. Vt minuamus mensuram: & augeamus siclum. Et inde

minorē ee. pax videri minuere. קָטָן catan. seu קָטֹן Caton. i. minor. paruus. minimus. pusillus. Gen. 1. Lumina re minus vt preesset nocti. & in eodem. 42. Minimus cum patre nostro est. 1. Reg. 16. Adhuc reliqu9 est paruulus. Iob. 3. Paruus & magn9 ibi sunt. Esa. 11. Et puer paruulus mina bit eos. Accipitur etiam pro digito minimo manus. 3 Reg. 12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Et

Minimus digitus Pusilli Minima Paruli. minime in plurali קְטַנִּים Cetauim. ps. 113. Pusillis cum maioribus Et in genere femininо קְטַנָּה cetana. Nu. 22. Vt vel plus vel minus loquar. Pro quo he. le. Vt faciam rem mininam aut magnam. Et in plurali femininо קְטַנּוֹת Cetanoth. Zach. 4. Quis enim despexit dies paruos. Pro quo he. le. Quis enī despexit diem minimarum. s. rerum.

קָטַף Euellere. carpere קָטַף Cataph. euellere. carpere. confringere. seu decerpe re. Deut. 23. Franges spicas manu conterens. idest euelles. vel decerpes spicas. Iob. 8. Cūq; adhuc sit ī flore ne carpatur manu. Ezech. 17. Sumitatē frōdiū eius euulsit. & in eode. Tenerum dispergā: & plantabo super montē excel sum. Pro quo he. le. Tenerum euellam seu decerpam.

קָטַר Adolere Incendere suffumigare קָטַר Catar. suffumigare. adolere. incendere. sacrificare. Exo. 30. Et adolebit incensum super ea. i. suffumiga bit. & in eodem. Quādo cōponet lucernas incēdet illud. & in eodem. vt offeratur in eo thymiama dño. i. vt suffumige tur. Leuit. 1. Adolebitq; ea sacerdos super altare. & in eodē 2. Nec quicq; fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio do mini. & in eodē. 3. Adolebitq; ea super altare sacerdos. & in eodem. 6. Et tota cremabitur in altari. i. adolebitur vel incē detur. Cāti. 3. Ex aromatibus myrrhe & thuris. Pro quo he brei legunt. Suffumigata myrrha & thure. Ponitur etiā pro sacrificare. Hiere. 44. Nunquid nō sacrificiū quod sacrifi

sacrificare. castis in ciuitatibus iude Amos. 4. Et sacrificare de fermen to laudem. Malach. 1. Et in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo. & inde

קְטֹרֶת Incensum thymiama קְטֹרֶת Cetoreth. siue קְטֹרָה Cetora. i. suffumigatio: vel incēsum aut thymiama. Nu. 16. Et ponite super ea incensum. & in eodē. Et hausto igni de altari mitte incensum desuper. Deut. 33. Ponēt thymiama in furore tuo 2. Paralipo. 26. Adolere voluit incēsum sup altare thymia matis. Ezech. 16. Et oleū meū & thymiamata mea posuisti coram eis. Et ide

קִיטוֹר Fumus קִיטוֹר Citor. i. fumus: seu vapor. Gen. 19. Viditq; ascendētem fauillam de terra quasi fornacis fumū. Ponitur etiam pro pruina vel glacie: que est vapor de ter ra congelatus frigore. Ps. 118. Quia factus sum sicut vter in pruina. Potest etiam legi sicut vter in fumo seu in fu mario. Ps. 148. Ignis grando nix glacies. Et in

Pruina. Glacies

© Biblioteca Nacional de España

מִקְטָר de מִקְטָר Mictar.seu מִקְטֶרֶת Micteret.ideſt thuribulum:ſeu altare in quib⁹ adoletur incẽſũ vel thymiama. Exo.30. Faci es quoq; altare ad adolẽdum thymiama.2. Paralipo.26. Et tenẽs in manu thuribulũ. Ezech.8. Et vnuſquiſq; habebat thuribulũ in manu ſua. Et ī plurali מִקְטָרוֹת Mecatheroth. 2. Paralipo.30. Altaria vniuerſa in quibus idolis adoleba tur. Item קְטוֹרָה Cetura.i.diſpoſita:in genere feminino:& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. קְטֹרוֹת Ceturoth.vt Ezech. 46. In quattuor angulis atrii atriola diſpoſita. Et aliqui hebrei legunt atriola colligata vel coniuncta.ſ.cum aliis atriis. Nam in lingua chaldaica predicta dictio קְטַר Ca tar.ſignificat colligare. Et inde קִטְרִי Citre.ſiue קִטְרִין Ci trin.i.colligature. vel compages. Dañ.5. Et cõpages renũ eius ſoluebantur.& in eodem. Oſtenſio ſecretorum & ſolu tio ligatorum inuente ſunt in eo.

thuribulũ. מִקְטָרוֹת Altaria קְטוֹרָה קְטֹרוֹת Diſpoſita. קִטְרִי Cõpages

Ligata.

קַיִט Caít.ſiue קַיְטָא Caita. in lingua chaldaica ſignificat eſtatem ſiue eſtiuũ. Dañ.2. Et redacte ſunt quaſi in fa uillam eſtiue aree.

Eſtiuum.

קַיִץ Caís.eſtus.ſiue eſtas: aut fructus qui in eſtate colligun tur. De quo vide ſupra in dictione קוץ Cus.

קַיִץ Cic.hedera.& ſcribitur cũ vau & nũ in fine & dicitur קִקָּיוֹן Cicaion. Ione.4. Et preparauit dñs deus hede ram. & in eodem. Tu doles ſuper hederam.

קִיקָיוֹן Hedera

קִיר Cir.paries.ſeu murus. Leuit.1. Decurrere faciet ſangui nem ſuper crepidinẽ altaris. Pro quo hebrei legũt. Su per parietem altaris.1. Reg.19. Niſuſq; eſt ſaul configere dauid lancea in pariete. Et in eodem. Lancea perlata eſt in pariete.3. Reg.6. Et tãgebat ala vna parietem: & ala cherub ſecundi tangebat parietem alterum.4. Reg.5. Faciamus er go ei cenaculum paruũ. Pro quo hebrei legũt. Faciamus ei cenaculum parietis paruũ. Eſa.16. His qui letatur ſuper mu rum cocti lateris. Et in plurali קִירוֹת Ciroth. Exo.30. Tam craticula ei⁹ q̃ parietes.3. Reg.6. Et edificauit parietes do mus. Ponitur etiam pro ſenſibus & cogitationibus. Hiere. 4. Senſus cordis mei turbati ſunt. Hebrei tamen dicunt q̃ in predicto loco ſignificat precordia:que ſũt quaſi parietes coniuncte cordi. Et inde verbum קָרְקַר Carcar:quod ſigni ficat murũ deſtruere vel euertere. Eſa.22. Scrutans murũ & magnificus ſuper montẽ. Pro quo hebrei legũt. Deſtruens ſeu euertens murum.

Pariés

Murus

קִירוֹת Pariétes.

Senſus

קָרְקַר Scrutari. Murũ deſtruere

קָלַל Calal.maledicere.deſpicere.vilipẽdere: aut vileſcere: ſeu inhonorare.alleuiare. Leuem aut velocem eſſe. ter gere.terſum ſeu lucidum eſſe. Exo.21. Qui maledixerit pa tri vel matri morte moriatur. Leuit.19. Non maledices ſur do. Iob.24. Maledicta ſit pars eius in terra. Eſa.8. Et male dicet regi ſuo. Hiere.15. O mĩs maledicunt mihi. Significat etiã vileſcere. vel deſpicere ſeu vilipẽdere. vt Geñ.16. Deſpe xit dñam ſuã. & in eo. Videns q̃ cõceperit: deſpectui me ha bet.1. Reg.2. Qui autẽ contẽnunt me erũt ignobiles.i.deſ picientur ſeu vileſcent. & in eodẽ.3. Eo quod nouerat indig gne agere filios ſuos. Pro quo he.le. Eo quod nouerat q̃ deſpiciebant ſiue inhonorabant filii ſui.ſ.me.2. Reg.6. Et vilior fiã pluſq̃ factus ſum. & in eo.19. Cur feciſti mihi in iuriã. Pro quo he.le. Cur deſpexiſti vl inhonoraſti me. Eſa. 23. Et ad ignominiam adduceret vniuerſos inclytos terre. Naũ.1. quia inhonoratus es. vide etiã de hoc ſupra in dictio ne קַלָּה Cala. & inde קְלָלָה Celala.i.maledictio. Geñ.27. & inducat ſuper me maledictionẽ pro benedictione. & in eo. In me ſit ait iſta maledictio fili mi. Deut.11. Ecce ego ꝓpono in cõſpectu vr̃o hodie benedictionẽ & maledictionem. & in eo.21. Maledictus a deo eſt qui pendet in ligno. ꝓ quo he.le. Quia maledictio dei ſuſpẽſus. & eſt ſenſus ſicut in lit tera nr̃a. p̃s.108. Et dilexit maledictionẽ. Significat etiam predicta dictio קַלָּל Calal alleuiare: ſiue leuẽ eſſe aut velocẽ eſſe. Geñ.8. Vt uideret ſi iã ceſſaſſent aque ſup faciẽ terre. Pro quo he.le. vt videret ſi alleuiate fuiſſent aque a facie ter re. & in eodẽ. Intellexit ergo noe q̃ ceſſaſſent aque ſup ter rã. Iob.39. Qui leuiter locut⁹ ſum repõdere quid poſſum. Eſa.9. Primo tẽpore alleuiata eſt terra zabulon. & in eo.30. Et ſuper veloces aſcendemus: ideo velociores erũt qui per ſequũtur vos. Abach.1. Leuiores pardis.ſ.ſunt. Et inde קוֹל Col.i.leuitas ſeu facilitas. Hiere.3. Ex facilitate fornicatiõis ſue cõtaminauit terrã. & aliqui hebrei dicũt q̃ ſignãt vocẽ. de quo ſupra dictũ eſt. & ide קַל Cal.i.leuis ſiue velox. Iob. 34. Leuis eſt ſup faciẽ aque. Et in plu. קַלִּים Calim. Threñ. 4. Velociores fuerunt perſecutores nr̃i aquilis celi. Et inde נָקַל Nacal.ſiue נְקַלָּה necala.i.leue ſeu leuitas. Ezech.8. Nũ quid leue ẽ hoc domui iuda. Hiere.6. & curabãt cõtritionẽ populi mei cũ ignominia. Pro quo he.le. Cũ leuitate vel fa cilitate. Põt etiã ſignificare ignominiã ſecũdũ primã ſigni ficationẽ. Itẽ קַלַּל Calcal.i.lucidũ: vel terſum: aut candens. Ezech.1. Quaſi aſpect⁹ eris cãdẽtis. & inde verbũ קִלְקַל Ci cal.qđ ſignãt tergere. Ezech.21. Cõmiſcẽs ſagittas. pro quo he.le. Tergẽs ſeu limãs ſagittas. Eccl̃s.10. Si retuſſum fuerit ferrũ: & hoc nõ vt prius ſed hebetatum fuerit: multo labore exacuetur. ꝓ quo he.le. Si retuſſũ fuerit ferrũ: & hoc non ha buerit faciẽ terſam.i.limatã. Ponitur etiã pro cõturbare vel diſſipare. Hiere.4. Et omnes colles conturbati ſunt.

קָלַל Alleuiare. קַל Leuis לְקַל Leuiter loq. קָלַל veloce eſſe. קוֹל Facilitas קַל Leuis קַלִּים Veloces. נָקַל Leue. קַלַּל Candens קִלְקַל Tergere. קָלַל Cõturbare קָלָה Torrere. קָלָה Frigere קָלִי Polenta. קָלָה Cicer oleo frixum. קָלָה inhonorat⁹ קָלָה vilipẽdere. נִקְלָה ihonorat⁹. קָלוֹן ignominia קָלוֹן Ignomia.

קָלָה Cala.torrere.frigere.inhonorare.vilipendere. Leuit. 2. De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni. Ioſ.5. Azymos panes & polẽtã. Pro quo he.le. Azymos panes & torrefactũ.i.ſpicas torrefactas igni. Hiere.29. Quos frixit rex babylonis igni. Et inde קָלִי Cali.i.grana tritici torrefa cta igni. Beatus hiero. tranſtulit polentã. Leuit.23. Polentã & pultes nõ comedetis. Ruth.2. Cõgeſſit ſibi polentã. Ponitur etiã pro cicere torrefacto vel frixo oleo. 2. Reg.7. Et fri xũ oleo cicer. Et aliqñ ſcribitur cũ aleph in fine. vt.1. Reg. 7. Accipe fratib⁹ tuis ephi polẽte. Itẽ קָלָה Cala.i.inhonora re ſeu vilipẽdere. Deut.27. Maledictus qui nõ honorat pa trem ſuũ & matrẽ ſuã. Eſa.16. & auferetur gloria moab. pro quo hebrei legunt. Vilipendetur vel inhonorabitur gloria moab. Vide etiam de hoc in dictione precedenti. Et inde נִקְלָה Nicle.ideſt inhonorat⁹: ſeu vilis: aut ignominia. Pro uer.12. Melior eſt pauper & ſufficiens ſibi. Pro quo hebrei legunt Melior eſt vilis ſiue inhonoratus & ſeruiens ſibi. p̃s. 37. Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionib⁹. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he.ve. tranſtulit. Quoniam lum bi mei impleti ſunt ignominia. Et inde קָלוֹן Calon.ideſt in honoratio. ignominia. vilipendium. p̃s. 82. Imple facies eorum ignominia. Abach.1. Replet⁹ es ignominia pro glo ria. & componitur cum dictione קִי Ci: que ſignificat vomi tũ: & tunc ambe dictiones ſignificant vomitũ ignominie. Abach.2. Et vomitus ignominie ſuper gloriã tuam.

קָלָה Calach.caldaria: ſeu olla. & ſcribitur cum thau in fine & dicitur קְלָחַת Calachath.1. Reg.2. Et mittebat ea in lebete vel in caldaria aut in olla. Mich.3. Sicut in lebete & quaſi carnem in medio olle. vbi ponitur pro olla.

קָלָה Calach.caldaria Olla. קְלָחַת Caldaria Olla. קָלַט

קָלַט Calut.contractum.ſ.quando aliquod membrum cõ trahitur & abbreuiatur vel curtatur plus ſolito. Leuit. 22. Bouem & ouem aure & cauda amputatis. Pro quo he brei legunt. Bouem & ouẽ diſſolutum & contractum.ſ.in a liquo membro. Et inde מִקְלָט Miclat.ideſt locus refugii vbi fugitiui colligebãtur. Nume.35. Decerniteq̃ vrbes eſſe debeãt in preſidia fugitiuorum. & in eodem. Et reducetur per ſentẽtiam in vrbem ad quam confugerat. Ioſ.20. Sepa rate vrbes fugitiuorum.

Contractũ מִקְלָט Preſidiũ Refugium.

© Biblioteca Nacional de España

קָלַס Illudere

קָלַס Calas.deridere.irridere.illudere.triũphare.4. Reg. 2. Et illudebant ei dicentes:ascende calue. Ezech.16. Nec facta es quasi meretrix:fastidio augẽs preciũ. Pro quo hebrei legũt. Nec facta es sicut meretrix: vt irrideres preciũ seu donum.i. vilipẽderes illud precium quod antea tibi dabatur & augeres illud:vel sic vt irrideres preciũ.i.datorem

Irridere. vilipẽdere

Triũphar.

precii vel muneris.& in eodẽ.22. Triũphabũt de te. Potest etiam legi.illudent te:siue irridebunt te. Abach.1. Et ipe de regibus triumphabit. Sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et ipe in reges illudet siue irridebit. & sic est in trasłatioue chaldaica.ſ.illudet.vnde sequitur. Et tyrãni ridiculi eius erũt. Et inde קְלָס Celes.i.derisus : siue illusio.ps. 44. Subsãnationem & derisum his qui sunt in circuitu nostro.Hiere.20. Et factus est mihi sermo dñi in opprobrium & derisum tota die. Et aliquando scribitur cum he in fine & dicitur קַלָסָה Calasa. Ezech.22. Propterea dedit te opprobrium gentibus & irrisionem vniuersis terris.

קְלָסָה Irrisio.

קָלַע Fũda lapides iacere.

קָלַע Calaa.fundibulare.i.funda lapides iacere: seu fũdam rotare. Iudi.20. Et sic fundis lapides ad certũ iacientes.1.Reg.17. Tulitq; lapidem & funda iecit. Et in eodem. 25. Porro inimicorũ tuorũ anima rotabitur quasi impetu & circulo funde. Hiere.10. Ecce ego lõge proiiciam habitatores terre. Pro quo hebrei legũt. Ecce ego fundibulabo habitatores terre.i. proiiciam eos sicut lapis funda proiicitur. Et inde קָלַע Calaa.i.funda.1.Reg.17. Et fundam manu tulit. Et in plurali קְלָעִים Calaim.& ponitur p fundibulariis.4. Reg.3. Et circundata est ciuitas a fundibulariis. Ponitur etiam pro cortinis vel tentoriis.Exo.27. In cuius australi plaga contra meridiẽ erunt tentoria de byssо retorta. & in eodem. Et in latere aquilonis per longum erunt tentoria centum cubitorum. Significat etiam tornaturas & sculpturas vel picturas factas in similitudinem funde.vt.3.Reg. 6. Et omnes parietes templi per circuitum sculpsit variis celaturis & torno.& in eodem. Et sculpsit in eis picturam cherubin. Et in eo. & cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens tornaturas.

Rotare fũda. Proiicere Fũdibulas Funda. fũdibularij Tentoria Celature Tornature

קִלְקַל Cilcal.dissipare. seu cõturbare. De quo vide supra in dictione קָלַל Calal.

קִלְקַל

קִלְשׁוֹן Cilson.tridens.idest instrumentum ferreum tres dẽtes ferreos habens.1.Regum.13. Acies vomerum & ligonum & tridentũ. Et iũgitur cum dictione שָׁלִשׁ Salos que significat tres: vt in predicto loco.

קִלְשׁוֹן Tridens.

קֶמַח Cemach.farina. Nu.5. Decimã ptẽ lati farine hordeacee.1.Reg.28. Tollensq; farinam miscuit. Esa.47. & mole farinam.i. mole triticum vt fiat farina. Osee.8. Non faciet farinam.

קֶמַח Farina.

קָמַט Camat. Rugare.idest rugam facere:seu rugam habere. Iob.16. Ruge mee testimonium dicunt contra me Pro quo hebrei legunt. Et rugasti me:in testimoniũ fuit.i. ruge quas mihi intulisti sunt in testimonium afflictionis & doloris mei. Et in eodem. 22. Qui sublati sunt ante tempus suum. Pro quo hebrei legunt. Qui rugati sunt ante tẽpus. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Qui succisi sunt ante tempus.scilicet suum.

קָמַט Rugare

קָמַל Succidere Marcescere obsurdescẽ Succidere

קָמַל Camal.succindere. excidere.marcescere.obsurdescere. Esa.19. Calamus & iuncus marcescent. Pro quo hebrei legunt. Succisi siue excisi sunt. Et in eodem.30. Confusus est libanus & obsurduit. Et etiã in predicto loco hebrei legunt.succisus siue excisus est.

קָמַץ Pugillũ tollere.

קָמַץ Camas.pugillũ implere. aut plenũ pugillum tollere. seu pugillo mensurare.& si latine posset dici pugillare. Leuit.2. Quorũ vn? tollet pugillum plenum simile. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.ac si diceret.& pugillabit inde plenũ pugillum suum. Nu.5. Vt prius pugillum sacrificii tollat.

קִמּשׂ Vrtica. קִמּשׂנִים vrtice.

קִמּשׂ Cimos.vrtica. Esa.34. Orientur in domibus eius spine & vrtice. Quod in hebreo legitur singulariter. ſ. spina & vrtica. Et in plurali קִמּשׂנִים Cimesonim. Prouer. 24. Et ecce totum repleuerant vrtice.

קָנַן Nidificare

קָנַן Canan.nidificare. nidum facere. ps.103. Quoniã ibi passeres nidificabũt. Esa.34. Ibi habuit foueã hericius Pro quo hebrei legũt. Ibi nidificauit hericius. Hiere.48. Quasi colũba nidificans in summo ore foraminis. Ezech. 22. Nidificans in cedris: & in eodẽ.31. Et in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia celi. & inde קֵן Can siue קֶן Cen. i.nidus. Deut. 22. Si ambulans per viam in arbore vel in terra nidum auis inueneris. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandũ pullos suos. Pro quo hebrei legunt Sicut aquila expergefacit siue prouocat nidum suum. ſ. ad volãdum. Iob.29. In nidulo meo moriar. ps.83. Et turtur nidum. Et in abdia. Et si inter sidera posueris nidum tuum Et in plurali קִנִּים Cinin. & ponitur pro mãsiunculis factis ad similitudinem nidorum. Geñ.6. Mansiunculas in arca facies.

Vidã faces קֵן Vidus. קִנִּים mãsiuncule.

קָנָא Inuidere. Zelare. Emulari

קָנָא Cana.inuidere.emulari. zelare.prouocare. Geñ.26. Ob hoc inuidentes ei palestini. & in eodem.30. Inuidit sorori sue. & in eodem.37. Inuidebant igitur ei fratres sui. Nu.5. Si spiritus zelotypie concitauerit virum contra vxorem suam.pro quo hebrei legunt. Et transiuit super eũ spiritus zelotypie vel emulationis: & zelauerit vxorẽ suã. & in eodem. Quid emularis pro me.& in eodem.25. Quia zelatus est pro deo suo.2.Regum.11. Et voluit saul percutere eos:zelo quasi pro filiis israel. Significat etiam prouocare.i.emulari vel inuidere facere. Deut.32. Prouocauerunt eum in diis alienis. & in eo. Ipsi prouocauerunt me in eo q nõ erat deus : & ego ꝓuocabo eos in eo qui nõ est populus. Et inde קַנָּא Cana.idest zelator siue zelotes vel emulator. Exo.34. Dominus zelotes nomẽ eius. Deut.4. Deus emulator. Et inde קִנְאָה Cinaa.idest zelus seu emulatio.4.Reg. 19. Zelus domini exercituũ faciet hoc. ps.68. Zelus domus tue comedit me. Ezech.8. Idolum zeli ad prouocandam emulationem. Et i plurali קְנָאוֹת Cenaoth. Nu.5. Quia sacrificium zelotypie est. Quod in hebreo legitur in plurali. scilicet zelotypiarum vel emulationum.

Prouocare קַנָּא Zelotes. Emulator קִנְאָה Zelus. קְנָאוֹת Zelotypie

קָנָה Emere. Possidere Acquire

קָנָה Cana.emere.possidere.acqrere.creare.Geñ.33. Emit ꝙ partem agri. & in eodem.49. Quem emit abrahã ab Ephron etheo. Exo.21. Si emeris seruũ hebreũ. Hiere. 32. Agri ementur pecunia. Significat etiam possidere. vel acquirere. Geñ.4. Possedi hominem per deum. Deut.32. Nunquid nõ ipse est pater tuus qui possedit te. ps.73. Quã possedisti ab initio. ps.138. Quoniam tu possedisti renes meos. Prouer.4. In omni possessione tua acquire prudentiam. Hiere.32. Et possidebuntur agri. Zach.13. Quoniam adam exemplum meũ fuit ab adolescẽtia mea. Pro quo hebrei legunt. Quoniam adam. idest homo acquirere siue possidere me fecit ab adolescentia mea. vel sic. Quoniã adã alere me fecit pecora. idest docuit me possidere vel acquire terram & pecora & alia. Significat etiam creare. Geñ.14 benedictus Abraam deo excelso qui creauit celum & terrã Et inde מִקְנֶה Micne.i.emptio siue possessio vel acquisitio tam rerum mobilium quam immobilium. Geñ.13. Erat autem diues valde in possessione auri & argenti. & in eodẽ. 17. Tam vernaculus ꝙ empticius. pro quo hebrei legunt. Natus domi & emptio argenti.i.emptus pecunia. Et in eodem. Et vniuersos quos emerat. pro quo hebrei legunt. Et omnem emptionem argenti sui.i.omnes quos emerat ar-

Creare. מִקְנֶה Possessio.

© Biblioteca Nacional de España

gento. Et in eodem. 23. Abrae in possessionem videntibus filiis heth. Et in eodem. 26. Habuitq; possessionem ouiū & armentorum. & in eodem. 49. Ibi & lia condita iacet. & sequitur in hebreo. possessio seu emptio agri & spelunce que in eo est a filiis heth. Leuit. 25. Tāto minoris & emptio cō stabit. Esa. 30. Pascetur in die illa in possessione tua agnus spacioſe. Ponitur etiam pro possessione pecorum & armētorū. Gen. 46. Adducite pecora vestra. Exo. 17. Vt occidere & liberos nostros ac iumēta siti. Nu. 20. Et si biberimus aquas tuas nos & pecora nostra. Et in eodem. 25. Filii autē Ruben & gad habebant pecora multa. Eccl's. 2. Armenta quoq; & magnos ouium greges. Et inde קִנְיָן Cinian. ideſt emptio. possessio. vel substantia. Gen. 34. Substātia eorum & pecora & cuncta que possident nostra erunt. Leuit. 22. Quem autem sacerdos: emerit. pro quo hebrei legunt. Et sacerdos si emerit animā: emptionem vel possessionē argēti sui. Ezech. 38. Qui possidere cepit: & esse habitator vmbilici terre. Pro quo hebrei legunt. Faciens. i. acquirens possessionem vel substantiam in vmbilico terre. Et in eodem. Vt auferas supellectilem atq; substantiam. Item קָנֶה Cane. ideſt arūdo vel calamus. 3. Reg. 14. Sicut moueri solet arūdo. ps. 67. Increpa ferā arundinis. Esa. 19. Calamus & iuncus marcescent. Ezech. 40. Calamus mensure in manu eius. Accipitur etiam pro calamo aureo. Exo. 25. Hastile eius & calamus. & in plurali קָנִים Canim: siue קָנוֹת Canoth. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eodem. Hoc erit opus sex calamorum. Accipitur etiam pro osse brachii: eo quod est ad similitudinem calami. Iob. 31. Et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Accipitur etiam pro calamo aromatico. Exo. 3. Calami similiter ducētos quinquaginta siclos. Canti. 4. Fistula & cinamomum. vbi ponitur pro fistula. i. pro calamo aromatico. Esa. 43. Non emisti mihi calamum argento. Hiere. 6. Et calamum suaue olentē de terra loginqua. Ponitur etiam pro statera. eo quod habet duo brachia hinc & hinc. Esa 46. Et argentum statera ponderatis.

Emptio

Pecora. Iumēta

Armenta. קִנְיָן Substātia.

Possessio. קָנֶה Arundo. Calam⁹

קָנִים

Calami os brachij.

Fistula.

Calamus. aromatic⁹

Statera

קִנָּמֹן cinamomū

קִנָּמֹן Cinamon. Cinamomum. Exo. 30. Et cinamomi medium eius. Canti. 4. Fistula & cinamomum.

קָנַץ Finis

קָנַס distringere

קֶסֶם Briolos. sciscitari. Diuinare.

קְסָמִים

hariolatio Diuinatio

מִקְסָם diuinatio.

קְסָמִים diuinatões

מָסַת atramētarium

קָנַע

קָנַס Canas. finis. Iob. 18. Vsq; ad quē finē verba iactabis. De quo vide infra in dictione קָצַץ Casas.

Casas. Distringere: fructus vel ramos ex arbore decerpere. Ezech. 17. Et fructus eius distringet & siccabit.

קֶסֶם Casam. diuinare. hariolari. seu hariolos scisitari. Deut. 18. aut qui hariolos scisitetur. 1. Reg. 28. Diuinā mihi in phytone. Ezech. 13. Qui vident vana & diuinant mendacium. Mich. 3. Et confundētur diuini. i. diuinātes. Et inde קְסָמִים Cēcem. ideſt diuinatio vel hariolatio. 1. Reg. 15. Quoniā peccatū hariolandi est. Prouer. 16. Diuinatio in labiis regis. Hiere. 14. Diuinationem fraudulentam & seductionem cordis sui prophetant. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִקְסָם Micsam siue מִקְסָם Micsom. Ezech. 12. Nec diuinatio ambigua in medio filiorum israel Et in eodem. 13. Et diuinationem mendacem locuti estis. Mich. 3. E tenebre vobis pro diuinatione. Et in plu. קְסָמִים Cesamim. Nume. 22. Habentes diuinationum precium in manibus. 4. Reg. 17. Et diuinationi inseruiebant. Pro quo hebrei legunt. Et diuinati sunt diuinationes. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

מָסַת Cēseth. atramentarium. Ezech. 9. Et atramentarium scriptoris ad renes eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

קָנַע Caa. Ammouere. dimouere. dissoluere. recedere. Et scribitur cum simplici àim. Gen. 32. Tetigit neruum femoris iacob. Pro quo hebrei legunt. Et āmouit seu dislocauit coxā femoris Iacob. Ezech. 23. Et recessit anima mea ab ea: sicut recesserat anima mea a sorore eius. Vide etiā de hoc supra in dictione יָמַע Iacaa. & inde קוֹעַ Cōa. pro quo beatus hieronymus transtulit principē. Vt in eo. & nobiles & tyrannos & principes. & aliqui hebrei dicunt quod ē nomen proprium nationis vel regionis.

amouere. Recedere

קוֹעַ Princeps

קַעֲקַע Stigma.

קַעֲקַע Caacaa. Stigma. siue stigmatizatio. Leuit. 19. nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

קְעָרָה aceptabl⁹. קְעָרוֹת aceptabla.

קְעָרָה Ceara: scutela. Beatus hieronymus transtulit acepta bulū. & scribitur cum he vel thau in fine. Nu. 7. Aceptabulum argēteum appendens centum triginta siclos. Et in plurali קְעָרוֹת Cearoth. Exo. 25. Aceptabula & phialas & scyphos.

קָפָא Coagulare Cōgregar. Congregare Defigere

קָפָא Capa. coagulare vel congelare. congregare. defigere Iob. 10. & sicut caseū me coagulasti. Ponitur etiā pro congregare vel defigere. Exo. 15. Congregati sunt abyssi in medio maris. 1. Congelati. Soph. 1. Viros defixos in feculis suis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Viros coagulatos vel congelatos in fecibus suis. Et inde קִפָּאוֹן Cipaon. Pro quo beatus Hieronymus transtulit niuem: que est aqua congelata. Zach. 14. Nō erit lux sed frigus & nix.

קִפָּאוֹן Nix.

קָפַד Precidere קְפָדָה angustia

קָפַד Capad. scindere. precidere. Esa. 38. Precisa est velut a texente vita mea. & inde קְפָדָה Cephada. i. scissio vel precisio. Pro quo beatus hieronymus transtulit angustiā. Ezech. 7. Augustia superueniente requirent pacem. Item קִפּוֹד Cipod. ideſt hericiō. Esa. 14. Et ponam eam in possessionem hericii. Et in eo. 34. Onocrotalus hericius & ibis Soph. 2. Onocrotalus & hericius.

קִפּוֹד Hericius

קִפֹּז Hericius קִפֹּז Cōtrahere Cōtinere

קִפֹּז Cipoz. hericius: sicut dictio precedens. Esa. 34. Ibi. habuit foueam hericius.

קָפַץ auferre.

קָפַץ Capas. cōtinere. claudere. contrahere. trāsilire. Deut. 15. Non cōtrahas manum tuam: sed aperias eam pauperi. Iob. 5. Iniquitas autē contrahet os suum. ps. 76. Aut continebit in ira sua misericordias suas. Esa. 52. Super ipm continebunt reges os suum. Significat etiā transilire. Cāti. 2. Transiliens colles. Item ponitur pro auferre. Iob. 24. Et humiliabuntur sicut omnia & auferentur.

קֵץ Finis. קָצַץ Scindere. amputare.

קֵץ Ces. finis. terminus. extremum. De quo vide in dictione sequenti.

קָצַץ Casas. scindere. abscindere. secare. amputare. Exo. 29. Et extenuauit in fila. Pro quo hebrei legunt. Et scidit vel secauit fila. Deut. 25. Abscides manum illius. Iudi. 1. scisis summitatibus manuū eius ac pedum. Et in eodem. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum sūmitatibus. 2. Reg. 4. Precidentes manus ac pedes eorum. ps. 128 Dominus iustus concidet ceruices peccatorum. Ponitur etiam pro tondere vel attondere. Hiere. 9. Et super omnes qui attonsi sunt in coma. & inde קֵץ Ces. ideſt finis. terminus: aut extremū. Gen. 6. Finis vniuerse carnis venit corā me. Et in eodem. 40. Post duos annos vidit pharao somnium. i. in fine duorum annorum. Deut. 15. In septimo anno facies remissionem. pro quo hebrei legūt. In fine vel a termino septem annorum facies remissionem. i. in anno finali vel extremo septem annorum facies remissionē. Hiere. 44. Cum completi fuerint septem āni dimittat vnusquisq; fratrem suum. ideſt in fine septem annorum. Ezech. 7. Venit finis. Vide etiam de hoc infra in dictione קָצָה casa.

Concidere attondere

קֵץ Finis.

קָצַב Prescindere. קְצָב precisio

קָצַב Casab. Prescindere. abscindere. 4. Reg. 6. Prescidit ergo lignū & misit illuc. Et inde קְצָב Cēseb. i. prescissio seu sculptura. 3. Reg. 6. In mensura pari & opus vnum erat duobus cherubim. pro quo hebrei legunt. Mensura vna & prescissio vna erat duobus cherubim. ideſt sculptura una. &

© Biblioteca Nacional de España

sculptura קְצָבִים Extrema. קְצָבוֹת Tonse

in eo.7.& mensura sculpturaq̄ cōsimili. & in plu. קְצָבִים Cesabim.& pōitur pro extremis.Ione.2.Ad extrema mōtium descendi. & in plurali feminino קְצָבוֹת Cesuboth. ꝑ quo beatus hieronymus transtulit tonsas. ideſt prescissas Canti.4.Sicut grex tonsarum.

קָצָה Concidere מְקַצֶּה Claudus קְצֵה

קָצָה Casa.abscindere.concidere.radere.tedere.seu nauseam habere.Abach.z.Cōcidisti populos multos.& in de מְקַצֶּה Mecase.i.abscissus vel truncatus.ſ. pedes.pro quo beatus hiero.transtulit claudū.Prouer.26.Claudus pedib⁹ & ini quitatem bibens.& inde קְצֵה cese siue קָצֶה case. i.finis aut summitas:siue terminus:vel extremitas.Exo.25. Cherub vnus sit in latere vno:& alter in altero.pro quo hebrei legunt·Et facies cherub vnum ab extremitate hinc:& cherub vnū ab extremitate inde.& in eo.26.Qui mittentur per medias tabulas a summo vsq̄ ad summū.i.ab extremitate in extremitatem. Et in eo.ansulas hyacinthinas in lateribus & sūmitatibus facies.pro quo he.le.& facies ansulas hyacinthinas in ora cortine vnius.ideſt in extremitate Nu.20.Que est in extremis finibus tuis posita.ps.18. a sūmo celo egressio eius.Esa.2.& non est finis thesaurorum eius.Et in eo.& innumerabiles quadrige eius.pro quo he.le.Et non est finis quadrigarum eius.Scribitur ēt cū mem in principio.Genē.45.Extremos quoq̄ fratrum suorum quinq̄ viros constituit coram rege. Dañ.1. & postea starēt in conspectu regis.i.in fine trium annorū.& in plu. קְצָוֹת Cesauoth·siue קְצוֹת cesoth.Exo.27.Per quattuor angulos erunt quattuor annuli.i.per quattuor extremitates eius Et ī eo.28.In vtroq̄ latere sūmitatum.& in eo.Iunges annulis que sunt in marginibus eius.ideſt in extremitatibus eius. Et in eo.Et ipsarum cathenarum extrema duobus copulabis vncinis.3.Reg.6.A sūmitate ale vsq̄ ad ale alterius sūmitatem.Ps.74.Et timebunt qui habitant terminos a signis tuis.reperitur ēt קְצָיִם siue קְנָצִים cinsim:secundum terminationem pluralem masculinorū.vt in eo. psalmo.vbi dr̄ spes oīm finiū terre.Ezech.33.Et tulerit populꝰ terre virū vnū de nouissimis suis.Et aliq̄n scribitur cū lra nun in medio.vt Iob.18.Vsq̄ ad quē finē verba iactabis.vide ēt de hoc supra in dictione קוץ cos:& in dictione קָצִין casas. Signat ēt predicta dictio קָצָה casa:radere: vel decorticare.Leuit.14.Et spargi puluerem rasure extra vrbem.& in eo.Postq̄ eruti sunt lapides & puluis elatus. i. rasus vel decorticatus.Item significat tedere vel nauseam habere.Nume.21.& anima nr̄a nauseat super cibo isto leuissimo. 4. Reg.10.In diebus illis cepit dominus tedere super israel.

Sūmitates margines. Extrema. Termini. קְצוֹת Fines nouissimi קָצָה Radere Nauseare. Tedere קָצָה bit

קְצָח Cesach.genus frumenti vel leguminis. pro quo beatus hieronymus transtulit.git.Esa.28.Seret git: & cyminum sparget.Et in eo. Non enim in serris triturabitur git.& in eo.Sed in virga excutietur git.

קָצִין Princeps קְצִינִים Principes

קָצִין Casin.Princeps.seu dux. Iudi.11. Veni & esto prīceps nostri.Esa.3.Princeps esto nr̄i.& in eo. Nolite constituere me principē populi.& in plu.קְצִינִים cesinim.Esa.1. Audite verbum domini principes sodomorum.& in eodē zz.Cuncti principes tui fugerunt.

קָצַע Abradere מְקַצֻּעוֹת Angulus.

קָצַע Casaa.radere.abradere.vel decorticare.Leuit.14.domū aūt ipsam abradet intrinsecus per circuitū.& ide מִקְצֻעוֹת misoa.i.angulꝰ.z.Paralip.26.Sup portā anguli. Here.3.ab angulo vsq̄ ad portā domus.Ezech.46.Et ecce atriolum erat in angulo atrii.& in plu.מִקְצֻעוֹת micseoth.siue מִקְצָעִים micsaim.aut קְצָעוֹת cesaoth.Exo.26. Et rursus alias duas que in angulis crigantur.Et in eo. Duabus quoq̄ tabulis que in angulis ponende sunt.Ezech.41. Et anguli eius & longitudo eius.Et in eo.46. Per quatuor angulos atrii.Et in eo.In quattuor angulis atriola disposita Et i eo. Mensure vnius q̄ttuor erant. i. quattuor anguli.Itē Cesia.i.casia. & reperitur tm̄ in plu.i. קְצִיעוֹת cesioth. Ps. 44.Myrrha & gutta & casia a vestimētis tuis.est ēt cesia nomen proprium femine.Iob.42. Et vocauit nomē vnius diem:& nomen secunde casie.

קְצִיעָה קְצִיעוֹת Casia

קָצַף Irasci. Indignari decorticar. קְצַף Ira. Furor Idignatio. Iracūdia Spuma.

קָצַף casaph.Irasci.indignari.decorticare.Nu.16. Nū vno peccāte cōtra oēs ira tua deseuiet.pro quo he.le.Nun vno viro peccāte cōtra oēm cetū irascer̄is.Deut.9.Nam & in oreb prouocastis eum.ideſt fecistis cū irasci. Esa.8. & cū esurierit irascetur & maledicet regi suo. & in eo.57.Propter iniquitatem auaritie sue iratus sum.Et in eo.Abscondi & indignatus sū.Zach.1.Iratus est dñs sup patres vr̄os iracundia.Ioel.1.Et ficū mea decorticauit. & inde קְצַף cesseph.siue קֶצֶף caseph.ideſt ira:siue iracundia:aut indignatio: vel furor.Nu.16.Iā enim egressa est ira a dño. ps.37. Dñe ne in furore tuo arguas me.Esa.60.In indignatione enim mea percussi te.Here.10.ab indignatione eius commouebitur terra.Zach.1.Iratus est dñs sup patres vr̄os ira cūdia. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.Ponitur ēt pro spuma.Osee.9.quasi spuma sup faciē aque.

קָצַר abbreuiar. minorare coāgustare Breuis Impatiēs קְצָרִים Breues קְצָרוֹת Breuiora. קְצָר Angustia. Tedere Metere קְצִיר messis Seges. Coma Ramus Palmes קֹר קֹרַר Frigidū facere

קָצַר Casar.Abbreuiare.coangustare.decurtare.metere.tedere.Nu.11.Nūquid manꝰ dñi inualida est. pro quo he.le.Nūquid manus dñi abbreuiata siue coangustata est. Ps.88.Minorasti dies tpis eius.i.abbreuiasti.ps.101.respōdit ei in via virtutis sue paucitatē dierū meorū. ꝑ quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit.Afflixit in via fortitudinē meā: abbreuiauit dies meos.Prouer.10.Anni impiorū breuiabūtur.Esa.28.coangustatū est enī stratū.& in eo.50 Nūquid abbreuiata & paruula facta est manus mea. & i eo. 59.Ecce nō est abbreuiata manus dñi.Mich.z.Nūq̄ abbreuiatus est spūs dñi.& inde קְצַר cesar.i.breuis siue angustꝰ. Iob.14.Breui viuēs tpe.& iungitur cū dictiōe אַפַּיִם Apaim:que signāt irā: & tūc ambe dictiōes signant iracūdū vel impatiētē.i. breuē ad irā.ſ.qui facile irascitur. Prouer.14. Impatiēs opabitur stultitiā.& in plu.קְצָרִים cesarim siue קְצָרֵי cisre.Esa.37.Habitatores earū breuiata manu cōtremuerūt.ꝑ quo he.le.breues manu.& in plu.fe. קְצָרוֹת cesuroth.Ezech.42.Vbi erāt gazophylacia in supioribꝰ humiliora.pro quo he.le.breuiora vel angustiora. & ide קֹצֶר cōser.i.abbreuiatio vel coangustatio:aut angustia .Exo.6. Propter angustiam spūs.Ponitur etiam pro tedere.Nu.21. & tedere cepit populū. Sed ēt in p̄dicto loco hebrei legūt. & coāgustata est anima populi. Signāt etiā metere.Leuit. 23.& mesueris segetē.Deut.24.qñ mesueris segetē i agro tuo.Ruth.2.& dixit mesoribus dñs vobiscū.ps.128.De quo nō ipleuit manū suā qui metet.& inde קְצִיר casir.i.messis Genē.8.Sementis & messis frigus & estas.& in eo.30.Egressus aūt ruben tpe messis tritícee.Exo.34.Die septimo cessabis arare & metere.pro quo he.le.& die septimo cessabis:in messe & aratiōe cessabis vel requiesces.Deut.24.Qñ messueris segetē.pro quo he.le.qñ mesueris messem.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū.Ruth.1.Qñ primū hordea metebātur.pro q̄ he.le. In principio messis hordeacee.Esa.17.& erit sicut cōgregās in messe. & in eo. Ablata est messis in die hereditatis.& in eo.18.ante messem enī totus efflоruit.Ponitur ēt pro palmite vel ramo. Iob.14.& faciet comam quasi cum prius planctatum est. ideſt faciet palmitem vel ramum.& in eodem.29.& ros morabatur in messione mea.pro quo hebrei legunt. In ramo vel palmite meo.ps.79.extēdēs palmites suos vsq̄ ad mare.

קֹר Cor.frigus.De quo vide in dictione sequenti.

קָרַר carar.frigescere.Here.6. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam:sic frigidam fecerunt malitiam suā.

© Biblioteca Nacional de España

קר Frigus

Et inde קוֹר Cor. idest frigus. Geñ. 8. Frigus & estus. Et aliquando scribitur cum he vel thau in fine & dicitur קָרָה Cara. seu קָרַת Carath. Iob. 24. Quibus non est operimentū in frigore. Ps. 148. Ante faciem frigoris eius quis sustinebit. Prouer. 25. Et qui ammittit pallīū in die frigoris. Et inde קָר car. idest frigidus vel frigidum. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet קָרִים carim. Prouer. 25. Aque frigide anime sitienti. & inde מְקֹרָה Mecera. idest locus refrigerii vbi habitant in estate. Iudi. 3. Forsitan purgat aluū in estiuo cenaculo. Et inde קִרְקֹר Carcor. idest refrigerium Iudi. 8. Zebee aūt & salmana requiescebant. idest erant in refrigerio. hebrei tamen dicunt q̄ est nomen proprium loci. Vnde in predicto loco ipsi legñt. Zebee autem & salmana erant in carcor.

קָרָא Appellare Vocare

קָרָא Cara. vocare. inuocare. appellare. nominare. clamare vel predicare. legere. occurrere. euenire. accidere. Geñ. 1. Appellauitq̄ lucem diem & tenebras noctem. Et ī eodem. Vocauitq̄ deus firmamentum celum. Et in eodē. Et vocauit deus aridam terram. Et in eodem. 2. Vt videret quid vocaret ea. Et in eodē. Appellauitq̄ adam nominib⁹ suis cuncta animantia. Et in eodem. 4. Iste cepit inuocare nomen domini. 1. Regum. 9. Deinceps comedent qui vocati sunt. 3. Regum. 1. Salomonem fratrem suum non vocauit Iob. 12. Inuocauit deum: & exaudiet eum. Et in eo. 27. Et inuocare deum omni tempore. Ester. 4. Siue vir siue mulier non vocatus. Et in eodem. Que triginta iam diebus nō sum vocata ad eum. ps. 98. Inuocabant dominum & ipse exaudiebat eos. Prouer. 27. Et oleum dextere sue euacuat. Pro quo hebrei legunt. Et oleum dextere sue euocat. Esa. 41. Vocans generationes ab exordio. Et in eodem. 48. & transgressorem ex vtero vocaui te. Et in eodem. Et israel quem ego voco. Et in eodem. 55. Ego dominus qui voco nomen tuum. Et in eo. 58. Et vocaberis edificator sepium. Et in eodem. 65. Ad gentem que non inuocabat nomē meum. Hiere. 23. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus nr̄. Ezech. 10. Rotas vocauit volubiles. Osee. 7. Egyptum inuocabāt. Sigñat. etiam clamare. Ps. 33. Iste pauper clamauit. Ps. 90. Clamabit ad me & ego exaudiam eū. ps. 118. Clamaui in toto corde exaudi me domine. Et in eo. Clamaui ad te saluū me fac. Esa. 6. Et clamabāt alter ad alterum. Et in eodem. 40. Vox clamantis in deserto. Et in eod. 48. Clama ne cesses. Significat ēt legere. Nec. 8. Et legit in eo aperte in platea. Et in eodem. Et legerūt in libro legis dei distincte. Ester. 6. Que cū illo presente legerētur. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras: dicetur q̄ ei lege istum. Abach. 2. vt percurrat qui legerit in eo. Ponitur ēt p predicare vel preconizare. quod est idem quod clamare. vt Esa. 61. vt predicarem captiuis indulgentiā. Hiere. 7. & predica ibi verbū istud. Ione. 1. Et predica in ea predicationē. & inde קְרִיאָה Ceria. i. vocatio vel lectio: aut predicatio. vt in predicto loco: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū Scribitur etiā cum mem in principio & dicitur מִקְרָא Micra. i. vocatio vel appellatio. aut lectio. Leuit. 23. Dies primus erit vobis celeberrimus sanctusq̄. pro quo hebrei legunt. In die prima erit vobis vocatio sancta siue inuocatio sancta. Et in eodem. Dies expiationis erit: & vocabitur sanctus. pro quo hebrei legunt. Vocatio vel inuocatio sancta erit vobis. & in plu. מִקְרָאִים Micraim siue מִקְרָאֵי micrae. Leuit. 23. He sunt ferie domini quas vocabitis sanctas. pro quo hebrei legunt. vocationes sancte. Esa. 4. Et creabit dominus super omnem locum montis sion & vbi inuocatū est nomen eius. Pro quo hebrei legunt. Et super omnes vocationes vel inuocationes eius. & inde קְרוּאִים Ceruim. i. homines nominati vel vocati seu principales: vel nobilissimi populi. Nu. 1. Hi nobilissimi principes multitudinis. & in eodem. 16. Et qui tempore concilii per nomina vocabātur. Et ī eodem. 26. Isti sunt dathan & abiram principes populi. Ezech. 23. Et nominatos ascensores equorum. Ponitur etiam pro inuitatis. idest vocatis. 1. Regum. 9. Deiceps comedent qui inuitati sunt. Significat etiam predicta dictio קָרָא cara. accidere. aut occurrere. Geñ. 42. Ne forte in itinere quicq̄ patiatur mali. pro quo hebrei legunt. Ne forte accidat ei periculum siue mors. Et in eo. Si quid ei aduersitatis acciderit in via. Et in eo. 49. Vt annunciem que vēture sunt vobis. idest que euenient vobis. Exo. 1. Et si īgruerit contra nos bellum. idest si acciderit. Deut. 30. Et occurrent vobis mala in extremo tempore. 2. Reg. 1. Casu veni in mōte gelboe. Et in eodem. 18. Accidit autem vt occurreret Absalon seruis dauid. Et in eodem. 2. Accidit autem q̄ ibi esset vir belial. Esa. 60. Et occupauit salus muros tuos. Pro quo hebrei legunt. Et occurret siue eueniet salus. Hiere. 13. Quare venerunt mihi hec. idest acciderunt. Et in eodem. 23. Et euenerunt eis omnia mala hec. Dañ. 10. vt docerem te que ventura sunt populo tuo. idest que euenient vel accident populo tuo. vide etiam de hoc infra in dictione קָרָה Cara cum he in fine. & inde קָרוֹת Coroth. idest accidētia. vel occurrentia. Esa. 51. Duo sunt que occurrerunt tibi. & inde לִקְרַת Licrath. idest in occursum seu obuiam. Exo. 4. Ecce ipse egredietur in occursum tuum. Et in eo. 19. Cūq̄ eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castrorum Item קֹרֵא Core. idest perdix. 1. Reg. 26. Sicut persequitur perdix in montibus. Hiere. 17. Perdix fouit & non pepit.

Nobilissimi Vocati. Principes. Nobiles. Inuitati Accidere Occurrere casu venire Euenire. קָרוֹת Accidētia. לִקְרַת Occursus. קֹרֵא Perdix קָרַב

קָרַב Carab. appropinquare. accedere. appropiare. applicare. offerre. bellare. Geñ. 12. Cūq̄ prope esset vt ingrederetur egyptum. Et in eodem. 47. Cumq̄ appropinquasset tempus mortis eius. Exo. 3. Non appropinques inquit huc. Et in eodem. 12. Et tunc recte celebrabit. pro q̄ hebrei legunt. Et tunc accedat siue appropinquet vt faciat eum. idest vt celebret eū. Et in eo. 14. Cūq̄ appropinquasset pharao. Et in eodem. Ita vt ad se inuicē toto noctis tpe accedere nō valerent. Et in eo. 22. Dñs domus applicabitur ad deos. Et in eo. 29. Filios quoq̄ illius applicabis. i. appropinquare facies. & in eo. 32. Cumq̄ appropinquasset ad castra. Et in eo. 36. Et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus. Pro quo hebrei legunt. Omnis quem eleuauit i. incitauit cor suū vt accederet ad opus ad faciendum illud Et in eodem. 40. Accedentes ad altare. Deut. 5. Tu magis accede & audi. Et in eo. 15. Appropinquat septimus annus. Ios. 5. Accedetisq̄ mane singuli per tribus vestras. 2. Reg. 15. Et cum accederet ad eū homo & salutaret illū. 4. Regū. 16. Vidit altare & veneratus est illud. Pro quo hebrei legūt. Et vidit rex altare: & accessit rex ad altare. ps. 26. Dum appropriant super me nocentes. Ps. 68. Intende anime mee: & libera eam. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Accede ad animam meam & redime eam. Esa. 8. Accessi ad prophetissam. Et in eodem. 41. Prope facite iudicium vestrum dicit dominus. Ezech. 36. Prope est vt veniant. Et in eo. 37. Et adiunge vnum ad alterum. idest applica. Et in eo. 42. Et sic procedent ad populum. idest accedēt. Soph. 2. Et ad deum suū nō appropinquabūt. Sigñat ēt aliqñ offerre. s. qñ est verbū tertie cōiugationis transitiuū. i. appropinquare vel accedere facere. Leuit. 1. Homo qui obtulerit ex vobis hostiam. Et in eo. 3. Et offerrent de hostia pacificorū oblationē dño & in eodē. 21. & panes deo suo offerunt. Nu. 18. Sed fratres tuos de tribu leui sceptro patris tui sume tecū. i. appropin-

Appropin quare Accedere applicare. adiungere Offerre

© Biblioteca Nacional de España

quare fac tecum. Ezech. 43. Et offeres vitulum de armēto.
קָרְבָּן Et in eo. Et offeres eū in conſpectu dñi. & inde קָרְבָּן corbā
ſiue קָרְבָּן curban. i. oblatio ſeu munus quod offertur dño.
Oblatio. Leuit. 1. Si holocauſtū fuerit eius oblatio. Et in eo. 2. Aníma cum obtulerit oblationē dño. Nec. 10. Sortes ergo miſimus ſup oblationem lignorum. & Mathei. 15. corban.
i. munus quodcūq; ex me tibi proderit. Et in eo. 27. Non
קָרוֹב licet eos mittere in corbanā. i. oblationē dñi. & inde קָרוֹב
Proxim⁹ ppinquus carob. i. propinquus vel proximus. Exo. 32. Et amicū & proximū ſuū. Leuit. 21. Niſi tm̄ in cōſanguineis & propīquis.
Quod in hebreo legitur ſing̃r. Ruth. 2. Propīquus noſter eſt homo. Ps. 14. Et opprobriū non accepit aduerſus proximos ſuos. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. &
Prope opprobriū nō ſuſtinuit ſup propinquo ſuo. Ponitur ēt aduerbialiter. i. prope. pſ. 144. prope eſt dñs inuocātibus eū
קְרוֹבִים Eſa. 55. Inuocate eū dū ppe eſt. & in plu. קְרוֹבִים cerobim.
i. proximi vel propinqui. Leuit. 10. Sanctificabor in his q
appropinquāt mihi. Eſter. 9. Tā in vicino poſitis q̄ pcul.
pro quo he. le. Propinquis & longinquis. & inde קָרֵב Ca-
Propīqui קָרֵב reb. i. accedēs vel appropinquās. 1. Reg. 17. Ibat autem phiſte⁹ accedēs & appropinquās. 3. Reg. 4. & neceſſaria mē ſe regis ſalomonis cū ingenti cura p̄bēbāt in tpe ſuo. pquo
Eccedens. קָרְבָה he. le. & oēm accedētē ad menſam regis ſalomonis nutriebant ſiue alebant vnuſquiſq; in mēſe ſuo: in nullo deficiebant. & inde קִרְבָה ceriba ſiue קִרְבַת cirbath. i. appropin-
Appropin quatio. קֵרֵב quatio: vel adheſio. pſ. 72 Mihi autem adherere deo bonū eſt. pro quo he. le. mihi autem appropinquatio vel adheſio
Intra Medium dei bona eſt. & inde קֵרֵב cereb. i. ītra: aut mediū alicui⁹ rei.
Geñ. 18. & riſit occulte. pro quo he. le. & riſit intra ſe. Exo.
23. Et auferā infirmitatem de medio tui. Nu. 15. Peribit de populo ſuo. pro quo he. le. Peribit de medio populi ſui. Deut. 13. Si ſurrexerit in medio tui prophetes. & in eo. 17. de
numero fratrū tuorū. pro quo he. le. De medio fratrū tuorū. Et in eo. 21. Et nō reputes ſanguiné innocētē in medio
Inteſtina. populi tui iſrael. Ponitur ēt pro vitalibus ſeu viſceribus vl interioribus aut inteſtinis. Leuit. 1. inteſtinis & pedibus lotis aqua. Et in eo. Inteſtina vero & pedes lauabunt aqua.
Interioza. Pſ. 48. Sepulchra eorū domus eorū in eternū. p quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. Interiora ſua domus eorū in ſeculū. pſ. 102. Et oīa que ītra me ſunt nomini ſancto
Calefieri eius. Ponitur ēt predicta dictio. קָרַב Carab pro calefieri.
Oſee. 7. Oēs calefacti ſunt quaſi clibanus. Significatetiam
Pugnare. bellare. vel pugnare. pſ. 54. Appropinquat cor illius. Pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Pugnat autem cor illius. Et in eodem. Ab his qui appropinquant mihi.
Pro quo hebrei legunt. Ab his qui pugnant aduerſus me.
קְרָב Et inde קְרָב cerab. i. bellū ſeu prelium aut pugna vel certa
Prelium men. 2. Reg. 17. Et tu eris in medio eorum. pro quo hebrei
Certamē legunt. Et facies tue ibunt in prelio vel in pugna. Ps. 144
קְרָבוֹת Qui docet manus meas ad prelium. Zach. 14. Sicut prel-
Bella. liatus eſt in die certaminis. & in plurali קְרָבוֹת ceraboth.
Ps. 67. Diſſipa gentes que bella volunt.

קָרְדֹם Cardum. ſecuris. 1. Reg. 14. Vt acuerent vnuſquiſq; vomerem ſuum & ligonem & ſecurim. & in plu-
Securis קָרְדֻמִּים rali קָרְדֻמִּים cardumim ſiue קָרְדֻמוֹת cardumoth. Iudi. 9.
Et arrepta ſecuri proſcidit arboris ramū. pro quo hebrei legunt. & accepit abimelech ſecures & proſcidit ramū. 1. Re-
ſecures gum. 13. Retuſe itaq; erant acies vomerum & ligonū & tridentium & ſecurium. pſ. 73. Securibus exciderunt.

קָרָה Cara. accidere. contingere. euenire. occurrere. conti-
Cōtingere. gnare. ſeu tegere. ideſt contignationem domorū con
ſtruere. Geñ. 44. Et aliquid ei in via contigerit. Nume.
11. Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere complea-
tur. Pro quo hebrei legunt. Nunc videbis vtrum contin-
gat vel eueniat tibi ſermo meus. ideſt opere compleatur. Euenire
Ruth. 2. Accidit autem vt ager ille haberet dominum no- Accidere
mine booz. 1. Regum. 28. Viuit dominus quia non eueniet
tibi quicquam mali. 2. Regum. 1. Caſu veni in monte gelboe. ideſt accidit mihi vt venirem in monte gelboe. Eccl's.
2. Et didici q̄ vnus vtriuſq; eſſet interitus. pro quo hebrei
legunt. Et didici q̄ vnus accidens accidit omnibus his. Et
in eodem. Si vnus & ſtulti & occaſus meus erit. Pro quo he-
brei legunt. Sicut accidit ſtulto etiam mihi accidet. Eſa.
41. Et nuncient nobis quecunq; ventura ſint. Vide etiam
de hoc ſupra in dictione קְרָא Cara. Significat etiam occur-
rere. Geñ. 24. Occurre obſecro mihi hodie. Et in eodem. Occurrere
27. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi quod volebā.
Nume. 23. Si forte occurrat mihi dominus. Et in eodem.
Occurrit illi deus. Et in eodem. Donec ego obuius pergā.
ideſt occurram. Deut. 25. Quomodo occurrerit tibi in via
Et inde מִקְרֶה cēri. ſiue מִקְרֶה micre. ideſt accidens. euentus. ca- קֶרִי
ſus. Deut. 23. Si fuerit inter vos homo qui nocturno pollu-
tus ſit ſomno. pro quo hebrei legunt. Qui fuerit pollutus
caſu vel accidenti nocturno. 1. Regum. 20. Cogitabat enim Caſus
q̄ forte euenīſſet ei quod non eſſet mundus. Eccl's. 3. Idcir-
co vnus interitus eſt hominum & iumētorum. Pro quo he
brei legunt. Quoniam accidens vel euentus filiorum ho- accidens
minum: & accidens vel euentus iumētorum: vnū accidēs
eſt eis. Et in eodem. 9. Quia eadem cunctis eueniunt. Pro
quo hebrei legunt. Quia idem accidens vel euentus ſit om Euentus
nibus. Et inde קֶרִי Céri. ideſt occurſus: vel exaduerſo: aut קֶרִי
e contrario. Leuit. 26. Si ambulaueritis ex aduerſo mihi: ex aduerſo
ego quoq; contra vos aduerſus incedam. Et in eodem. Et
ego incedam aduerſum vos in furore contrario. Item קָרֵב Cōtrarius קָרֵב
Cara. ideſt contignare aut contignationem domus facere:
ſeu domum tegere. 2. Paralip. 34. Ad contignationem do cōtignatio
morum. Nec. 2. vt det mihi ligna: vt tegere poſſem porticū Tegere
templi. Et in eodem. 3. Ipſi texuerunt eam: & ſtatuerūt val
uas eius. pſ. 103. Qui tegis aqs ſupiora ei⁹. p quo btūs hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu-
lit. Qui tegit aquis cenacula eius. & inde קוֹרָה Cora. ideſt קוֹרָה
tignū ſeu trabes: aut lignum ſiue materia ad contignatio-
nem domorum. Geñ. 19. Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra
culminis mei. Pro quo hebrei legunt. Quia ingreſſi ſunt Culmen.
ſub vmbra trabis vel contignationis mee. ſ. domus. 4. Re- Trabes
gum. 6. Tollamus ſinguli de ſilua materias ſingulas. Et in materia
eodem. Accidit autem cum vnus materiam ſuccidiſſet.
Et in plurali קוֹרוֹת Coroth. Canti. 1. Tigna domorum קוֹרוֹת
noſtrarum cedrina. & inde מְקֵרָה Mecare. ideſt conti- Ligna מְקֵרָה
gnatio domus. Eccl's. 10. In pigritiis humiliabitur conti- cōtignatio
gnatio. Et inde קִרְיָה Ciria. ideſt ciuitas. Nume. 35. De- קִרְיָה
cernite que vrbes eſſe debeant in preſidia fugitiuorum.
Prouer. 11. In bonis iuſtorum exaltabitur ciuitas. Eſa. 1. Ciuitas
Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Et in eodem.
29. Ve ariel ariel ciuitas quā expugnauit dauid. dicitur ēt
קָרֶת Cáreth. Iob. 29. Quando procedebam ad portas ci- קָרֶת
uitatis. Prouer. 8. Iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus lo- ciuitas.
quitur. Et in eodem. 9. Vt vocarent ad arcem & ad menia קִרְיָא
ciuitatis. Et in lingua chaldaica dicitur קִרְיָא Ciria. ſiue קִרְיָא
קִרְיָתָא Cartha. aut קִרְיָתָא Ciriatha. Eſdre. 4. Et habi- קִרְיָתָא
tare eos fecit in ciuitate ſamarie. Et in eodem. Venerunt
in ieruſalem ciuitatem rebellem & peſſimam. Et in plura- ciuitas.
li קִרְיָתַיִם Ciriathaim. ſiue קִרְיוֹת Cerioth. & ponitur p קִרְיָתַיִם
nomine proprio cuiuſdam ciuitatis. Hiere. 48. Et ſup do- cariathaī.
mum deblataim & ſuper cariathaim. Et in eodem. Et ſuper
bethramon & ſuper carioth.

© Biblioteca Nacional de España

קָרַח Radere Caluitium facere Decaluare
Carach. Decaluare. depilare. radere. scilicet caput. seu caluitium facere. Leuit. 21. Nec radent caput nec barbam. Hiere. 16. Neq; caluitium fiet pro eis. Ezech. 27. Et radent super te caluitium. pro quo he. le. decaluabunt sup te caluitium. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Et in eo. 29. Omne caput decaluatū. Mich. 5. Decaluare & tondere sup filios delitiarū tuarū. & inde קָרֵחַ cercach. i. caluus. 4. Reg. 2. Ascende calue: ascende calue. & inde קָרְחָה Corcha. i. caluitiū. Leuit. 13. Sin aūt in caluitio vel in recaluatione albus vel ruffus color fuerit exortus. Hiere. 47 venit caluitiū sup gaza. Amos. 8. Et sup omne caput caluitiū & aliqñ scribitur cū aleph in fine. Ezech. 27. & radēt super te caluitium. Mich. 1. Dilata caluitium tuum sicut aquila. Signāt ēt superficiē pāni vel vestimēti in qua pili lane sunt tonsi vel pre vetustate defluxerunt. Leuit. 13. Eo q infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. Item קֶרַח Cérach. idest gelu: aut glacies. Geñ. 21. Die noctuq; estu vrgebar & gelu. Ponitur etiam pro crystallo: quia crystallus in greco idem est quod gelu latine. Ps. 147. Mittit crystallum suā sicut buccellas. Ezech. 1. Et similitudo super capita animalium firmamēti quasi aspectus crystalli horribilis

קָרַח Caluus קָרְחָה Caluitium
קֶרַח Supficies panni. קֶרַח Gelu Crystallus

קָרַם Extendere
קָרַם Caram. extendere. scilicet cutem. cōtegere. vel corio obducere. Ezech. 37. Et extendam super vos cutem. Et in eodē. Et extenta est in eis cutis desuper. i. obducta. vel contecta.

קֶרֶן Cornu
קֶרֶן Céren. cornu. vnde hoc nomen cornu ab hebreo traxit originem. & est in hebreo vtriusq; sexus. Dañ. 8. Fractum est cornu magnū. Pro quo in hebreo legitur. fracta est cornu magna. & in eo. De vno aūt ex eis egressum ē cornu vnū modicū. Mich. 4. Cornu tuū ponā ferreum. Ponitur etiam pro fortitudine vel imperio. 1. Reg. 2. & exaltatum ē cornu meū in deo meo. Et ī eo. Et sublimauit cornu christi sui. Iob. 16. Et operui cinere carnē meam. debet legi cornu meū. ps. 17. Et cornu salutis mee. Ezech. 29. In die illa pullulabit cornu domus israel. Threñ. 2. Confregit in die furoris sui omne cornu israel. & in lingua chaldaica dicitur קַרְנָא Carna. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocē tube. pro quo hebrei legunt. vocē cornu. i. tube cornee. Et in plu. קַרְנַיִם Caraím. siue קַרְנֹת Carnoth. Geñ. 22. Herentem cornibus. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorū confringam: exaltabuntur cornua iusti. Dañ. 8. Et ecce aries vnus habens cornua. Et in eo. Et venit vsq; ad arietem illū cornutum. idest habentem cornua. Amos. 6. In fortitudie nostra assumpsimus nobis cornua. Abach. 3. Et cornua in manibus eius. Zach. 1. Et ecce quattuor cornua. Ponitur etiā pro angulo tā in singl̄i q̄ in pl̄i. Exo. 24. Cornua aūt per quattuor angulos ex ipso erunt. ps. 117. Vsq; ad cornu altaris. i. vsq; ad angulū altaris. Esa. 5. In cornu filii olei. idest in angulo terre pinguissimo apto oliuis. & inde verbum

קָרַן Cornu קָרַנְא Cornua קַרְנַיִם Cornua
קָרַן Caran. idest cornutum esse. Exo. 34. Et ignorabat q cornuta esset facies sua. Et in eo. Videntes autem Aaron & filii israel cornu tam moysi faciem. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q significat splendescere. eo quod de facie eius exibant radii splendoris ad modū cornuum. Et inde verbū vel participiū tertie coniugationis. scilicet מְקָרְנִין macrin. idest cornua producens. ps. 68. Placebit dño sup vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.

קָרַן cornutū ē מְקָרְנִין Cornua p̄ducens
קָרַס Conteri Incuruari קֶרֶס Circuli Fibule.
קָרַס Caras. ruere. icuruari. cōteri. Esa. 46. Cōfracto ē bel: cōtrito ē nebo. & in eo. cōtabuerūt & cōtrita sūt simul pro quo he. le. ruerūt icuruati sūt. & ide קֶרֶס ceras. i. circuli vel vncini. seu fibula cui caput ē curuū: & solū iuenitur in nu. plu. Exo. 26. faciesq; quiquagīta circulos aureos. & i eo. facies & quiquagīta fibulas eneas: quibus iungantur anse.

קָרְסֹל Talus
קָרְסֹל Carsul. talus. s. pedis. & solum inuenitur in nu. plu. z. Reg. zz. Et non deficient tali mei.

קָרַע Scindere. Rūpere
קָרַע Caraa. Scindere. rumpere. dirumpere. aperire. Geñ. 37. Scissisq; vestibus indutus est cilicio. p quo he. le. & scidit iacob vestimēta sua. Exo. 28. Ne facile rumpatur. Leuit. 13. rumpet eum & a solido diuidet. Nu. 14. Scinderuntve stimenta sua. Iudi. 11. Scidit vestimenta sua. 1. Reg. 15. Scidit dñs regnum israel a te hodie. 2. Reg. 15. Ecce occurrit ei chusai arachites scissa veste. 3. Reg. 13. Altare quoq; scissū est. ps. 34. Dissipati sunt nec cōpuncti. Pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. scidētes: & nō tacētes Esa. 64 vti nā dirūperes celos. Hiere. 36. Scidit illud scalpello scribe. Signāt ēt apire. Hiere. zz. qui aperit sibi fenestras. Signāt ēt depīgere oculos stibio: ac si palpebre oculi rūpātur ex cōtinuatiōe stibii. Hiere. 4. Et pīgeres oculos tuos stibio. & ī de קֶרַע ceraa. i. scissura: vel ruptura. Prouer. 23. & vestietur pānis dormitatio. pro quo he. le. & vestietur scissuris vel rupturis dormitatio. i. vestietur pānis ruptis vel scissis.

קָרַע Dirūpere. Aperire
קָרַע Pingere scissura.

קָרַץ Annuere
קָרַץ Caras. conniuere. vel annuere. s. oculis vel labiis. excidere. formare. ps. 34. Annuunt oculis. Prouer. 6. annuit oculis: terit pede. & in eo. 10. Qui ānuit oculo dabit tristitiā. & in eo. 16. Mordēs labia sua perficiet malū. pro q̄ he. le. annuēs vel cōniuēs labiis suis perficiet malū. Signāt ēt formare vel excidere. Iob. 33. & de eodē luto ego quoq; formatus sum. pro quo he. le. excisus sū. & inde קֶרֶץ céres. i. excisio vel cōcisio: aut excisor. Pro quo btūs hiero. trāstulit stimulatorē. Hiere. 46. stimulator ab aqlone veniet. Itē קָרַץ Caras. in ligua chaldaica signāt accusare seu crimiari. Dañ. 3. Accedētes viri chaldei accusauerūt iudeos. & in eo. 6. Ad ducti sunt viri illi qui accusauerūt danielē. & preponitur ei dictio אֲכַל Achal que signāt comedere: quia forte in illis ac cusatiōibus vel cōsurationibus faciebāt aliqua conuiuia.

קֶרֶץ Formare Excidere
קֶרֶץ stimulator
קָרַץ Accusare

קַרְקַע Carcaa. pauimentum. fundus. solum. Nu. 5. & pauxillum terre de pauimento tabernaculi. Amos. 9. si celauerint se in fundo maris.

קַרְקַע pauimētū. Fundus
קָרַר Circar. vastare. diruere. dissipare. Nu. 24. vastabit q̄ omnes filios seth Esa. 22. Scrutans murum. Pro quo he. le. dissipans vel diruens murum. De quo vide supra in dictione קִיר cir. & in dictione קָרַר carar.

קָרַר Vastare scrutari Dissipare.
קָרַשׁ Céres. tabula. Exo. 26. In lateribus tabule due incastrature fient. & in plurali. קְרָשִׁים cerasim. vt in eo. facies & tabulas stantes tabernaculi de lignis setim. significat ēt trāstra seu tabulata nauis. Ezech. 27. Et transtra tua fecerunt tibi de ebore indico. i. tabulata tua.

קֶרֶשׁ tabula.
קְרָשִׁים Tabule transtra
קַשׁ Cas. stipula. de quo vide in dictione sequenti.

קַשׁ Stipula Palee.
קָשַׁשׁ Casas. colligere. vel congregare. Exo. 5. Ipsi vadāt & colligāt stipulas. & in eo. Dispersusq; est populus in omnem terram egypti ad colligendas paleas. Nu. 5. In uenerunt hominem colligentem ligna Soph. 2. Cōueníte congregamini. & aliquando scribitur cum simplici sin. De quo vide supra in dictione קוּשׁ cus. & inde קַשׁ cas. idest stipula seu palee minutissime: aut ligna minutissima. Exo. 5. Et colligāt stipulas. & in eodem. Ad colligendas paleas. Iob. 13. Et stipulam siccam persequeris. ps. 82. Et sicut stipula ante faciem venti.

קָשַׁשׁ Colligere
קָשַׁשׁ Cōgregaſ.

קִשֻּׁא Cucumer
קִשֻּׁאִים cucumeres
מִקְשָׁה Cucumerarium.
קָשַׁב auscultaſ Attendere
קִשֻּׁא Casu. Cucumer. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet קִשֻּׁאִים Cisuim. Nume. 11. In mēte nobis veniunt cucumeres & pepones. & inde מִקְשָׁה Micsa. idest cucumerarium. Esa. 1. Sicut tugurium in cucumerario.

קָשַׁב Casab. Attendere. intendere. audire. auscultare. 1. Regum. 15. Et auscultare magis q̄ offerre adipem arietum Nec. 1. Sit auris tua attendens ad orationem serui tui

© Biblioteca Nacional de España

Audire Intẽdere

Ps.9.Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Ps. 16. Intende deprecationem meam. Ps. 65. Et attendit vocem deprecatiõis mee. Ps. 129. Fiant aures tue itẽdẽtes ĩ vocem deprecationis mee. Prouer. 1. Extendi manum meam & non fuit qui aspiceret. ideſt qui attenderet. Esa. 42. Attẽdat & auscultet procul. Hiere. 6. Quia verba mea non audierunt. Et in eodem. 8. Attendi & auscultaui. Et in eo. 18. Et non attendamus ad vniuersos sermones eius. Et in eo. Attende domine ad me. Dañ. 9. placare domine: attẽde domine. Osee. 9. Et attende domus israel. & inde קָשֵׁב cáseb siue קֶשֶׁב céseb. ideſt attentio vel intuitus aut auscultatio. 4 Reg. 4. Et non erat vox neq; sensus. pro quo he. le. & non erat vox neq; auscultatio vel attentio. ideſt non erat qui attenderet vel auscultaret. Esa. 21. Et contemplatus est diligẽter multo intuitu.

Aspicere

auscultatio

Intuitus

קָשָׁה Casa. indurare. aggrauare. seu durum vel graue esse. resistere. Genẽ. 35. Difficultate partꝰ periclitari cepit Pro quo hebrei legũt. Et indurata siue aggrauata est in partu suo. Exo. 7. Sed ego indurabo cor eius. & in eo. 13. Nam cum induratus esset pharao & nollet nos dimittere. Deut. 2 Quia indurauerat dominus deus tuus spiritum eius. Et in eo. 15. Non auertes ab eis oculos tuos. pro quo hebrei legũt Nõ durũ sit vel non sit graue in oculistuis cum dimiseris illum. 1. Reg. 5. Quoniam dura est manus eius super nos. 2. Regum. 29. Durius autem responderunt viri iuda. 2. Paralip. 36. Et indurauit ceruicem suam. ponitur etiam pro resistere. Iob. 9. Quis restitit ei: & pacem habuit. & inde קָשֶׁה Case: siue נְקִשֶׁה Nicse. i. durus vel induratus. Exo. 33. Populus dure ceruicis es tu. Deut. 31. Ego enim scio contẽtionem tuam: & ceruicem tuam durissimam. Esa. 8. Et transibit per eã & corruet & esuriet. pro quo he. le. Transibit per eam induratus: & corruet. potest etiam deriuari a dictione קָשַׁי Iacas. que signãt offendere vel corruere sicut est in littera nostra. & inde קְשִׁי cósi. siue קִשְׁי cesi. i. durities. Deut. 9. Ne aspicias duritiẽ populi huius. & inde מִקְשֶׁה Micsa. i. ductile. s. metallũ percussum malleo & induratũ vel cõplanatum. Exo. 25. Facies candelabrũ ductile de auro mundissimo. Et in eodem. Aureos & perductiles. & dicunt aliqui hebrei q; in predicto loco significat equalem vel planũ. i. opere plano & equali. Hiere. 10. In similitudine palme fabricate sunt. Pro quo he. le. Sicut palma: ductiles vel equales sunt. Ponitur etiam pro crine vel cesarie mulieris equaliter diuisa. Esa. 3. Et pro crispante crine caluiciũ. Itẽ מִקְשֶׁה micsa. ideſt cucumerarium. De quo vide supra in dictione קִשּׁא cisu.

Durũ esse.

Resistere

Durus

Duritia.

Ductile

Crinis.

Cucumerarium.

קְשָׁה קְשׂוֹת Casa. Thuribulũ. seu crater: secundum translationẽ nostram. & solum inuenitur in numero plurali: scilicet קְשׂוֹת ceseth. Exo. 25 Acceptabla & phialas: thuribula & ciathos. & in eodẽ. 37. Acceptabula & thuribula de auro purissimo. Nu. 4. Et crateras ad liba fundenda.

thuribula.

Crater

קָשַׁח Casach. Indurari. durari. seu durum esse. Iob. 39. duratur ad filios suos: quasi non sint sui. Esa. 63. Indurasti cor nostrum ne timeremus te.

Durari.

Indurare.

קְשֹׁט Coset. siue קוּשְׁטָא custa. veritas. seu firmitas. Ps. 59 Vt fugerent a facie arcus. Pro quo he. le. A facie veritatis vel firmitatis: siue propter veritatẽ vel firmitatem: tamẽ si scriberetur cum tau in fine loco teth. tunc significat arcum: vt infra dicetur. Sed in codicibus hebreorum inuenitur scriptum cum teth. quod significat veritatem vel firmitatem. vt prouer. 22. Vt ostenderent tibi firmitatem & eloquia veritatis. & in lingua chaldaica communiter significat veritatem. Dañ. 2. Vere deus vester deus deorum est. Item קְשׁוֹטָה Cesita. ideſt agna seu ouis. Genẽ. 33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculum a filiis hemor centũ agnis. Iob. 42. Et dederunt ei vnusquisq; ouem vnam. Et aliqui hebrei dicũt q; significat genus quoddã monete: seu nũmum: aut obolum. Sed in translatiõe chaldaica est sicut in littera nostra.

Veritas

Firmitas

Vere

Agna. Ouis.

קַשְׂקֶשֶׂת Casches eth. Squãma. vt Leuit. 11. Omne quod habet pennulam & squãmã. & in plu. קַשְׂקְשׂוֹת Cascheseth. Ezech. 29. vniuersi pisces tui squãmis tuis adherebunt. reperitur etiam קַשְׂקַשִּׂים casca sim. secundũ terminationem pluralem masculinorum. 1. Reg. 17. Et lorica hamata induebatur. pro quo he. le. & lorica squãmarum. i. squãmata induebatur.

קַשַּׂמָּה squamma. קַשְׂקֶשֶׂת squãme. קַשְׂקַשִּׂים

קָשַׁר Casar. ligare. colligare. coniungere. Genẽ. 28. In quo obstetrix ligauit coccinum. Et in eodem. 44. Cum anima illius ex huius anima dependeat. pro quo hebrei legunt. Et anima eius colligata est cum anima illius. Deut. 6. Et ligabis ea quasi signũ in manu tua. 1. Regum. 18. Et anima ionathe conglutinata est anime dauid. ideſt colligata. Nec. 4. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totũ. Iob. 38. Nunquid coniungere valebis micantes stellas pliadas. Esa. 49. Et circundabis eos tibi quasi sponsa. i. colligabis vel coniunges. & inde קְשׁוּרִים Cisurim. ideſt ornamenta quedam que mulieres circunligant collo suo vel pectori. Pro quo btũs hieronymus transtulit murenulas. Esa. 3. & murenulas & olfactoria. Põitur ẽt pro fascia pectorali. Hiere. 2. Nunquid obliuiscitur virgo ornamẽti sui: aut spõsa fascie pectoralis sue. & idem קְשׁוּרִים Cesurim siue מִקְשֶׁרוֹת Mebrusaroth. ideſt oues que nascuntur in principio veris. Genẽ. 30. Et que primi temporis iacob. Signãt etiã predicta dictio קֶשֶׁר Casar. coniurare aut coniurationem vel colligationem facere contra aliquem. 1. Regũ. 22. Quoniã coniurastis omnes aduersum me. 2. Reg. 15. Quod achitophel esset in coniuratione. pro quo hebrei legunt. In coniurantibus. 4. Reg. 10. Coniurauit ergo iehu filius namsi contra ioram. Amos. 7. Rebellauit contra te Amos. Pro quo hebrei legunt. Coniurauit cõtra te amos. & inde קֶשֶׁר Cesser. ideſt coniuratio. vel colligatio. 2. Reg. 15. facta est cõiuratio. Esa. 8. Nõ dicatis coniuratio: omnia enim que loquitur populus iste coniuratio est.

Ligare.

Colligare. cõiungere.

קְשׁוּרִים

murenule.

מִקְשֶׁרוֹת

Oues primi tpis.

קֶשֶׁר Cõiurare

cõiuratio.

קֶשֶׁת Ceseth. siue קָשֶׁת caseth. Arcus. Genẽ. 9. Arcum meũ ponã in nubibus. Et in eo. Apparebit arcus in nubibus. Et in eo. 21. Iuuenis sagittarij. p quo hebrei legunt. iaculator arcus. 1. Reg. 2. Arcus fortium superatus est. Esa. 22 Dureq; ligati sunt. Pro quo hebrei legunt. Ab arcu ligati sunt. Potest etiam deriuari a dictione קָשָׁה Casa que significat indurare siue durum esse. Abach. 1. Suscitans suscitabis arcum tuum. Et in plurali קְשָׁתוֹת Cesathoth. ps. 36. & arco eorum confringantur. Esa. 5. Et omnes arcus eorum extẽti. & in eodem. 13. Sagittis paruulos interficient. Pro quo hebrei legunt. & arcubus paruuli interficientur.

Arcus.

קְשָׁתוֹת arcus.

קִתְרוֹס Cathros. In lingua chaldaica significat quoddã instrumentum musicum. pro quo beatus hieronymꝰ transtulit citharam. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocem tube & fistule & cithare.

Cithara

קִתְרוֹס

De incipientibus a littera. ר. Res.

רָאָה Raa. videre. intueri. aspicere. cernere. despicere. Genẽ. 1. & vidit deus q; esset bonum. & in eodem. 16. Tu deus qui vidisti me. Et in eodem. Profecto hic vidi posteriora videntis me. & in eodem. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. pro quo hebrei legũt. Vide odorẽ filii mei sicut odorẽ agri. Et est sensus sicut in littera nostra. & in eo. 29. Vidit dominus afflictionem meam. Et in eodem. 37. vade

Videre.

© Biblioteca Nacional de España

& vide ſi cuncta proſpera ſint. Exo.3. Et vídebo viſionem hanc magnam.& in eodem. Vidi afflictionem populi mei. Leuit. 20. Et viderit turpitudinem eius: illaq; conſpexerit fratris ignominiã. Nu.23. De ſũmis ſilicibus vídebo eũ. Ioſ.5. Et vídit vírum cõtra ſe ſtantem. 1. Reg.2. Et vídebis emulum tuũ in templo. 2. Reg.15. Vidẽtur mihí ſermones tui boni & recti. 4. Reg.14. Veni & videam⁹ nos.i.pugnemus inuícem.& in eodem.23. Occíſus in magedo cum vidiſſet eum.ps.32. Vídit omnes filios hominũ. Ps.89. Anni quibus vídimus mala. Eccl's.12. Et tenebreſcẽt vidẽtes per foramina. Eſa.17.& oculi eius ad ſanctum iſrael reſpícient. & in eodẽ.66. Et vídebim⁹ in letitia veſtra. Hiere.17. Et nõ vídebit cum venerit eſtus. Pro quo hebrei legunt. Et nõ vídebit cum venerit eſtus. Poteſt etíam deríuarí a dictione יָרֵא Iare. que ſignificat tímere ſicut eſt i littera noſtra. Ezech.16. Et abſtuli eas ſicut vídiſti. Ponitur etiã pro audíre. Geñ.42. Audiens autem iacob q alimenta venderentur in egypto. Exo.20. Cunctus autem populus vídebat voces.i.audiebat. Hiere.2. Vídete verbũ dñi.i.audite. Significat etíam vídere corde aut mẽte: vel intellígere: ſiue contemplari aut ſentíre. vt in alíquibus locis predictis.& Eccl'es.1. Et mens mea contẽplata eſt multa ſapienter.et in eodem. Homo qui díebus & noctibus ſomnũ non capit oculis. Pro quo hebrei legũt. Sõnum in oculis ſuis non videt.i.nõ ſentit. Et in voce paſſiua ſignificat apparere.i.víderi. Geñ.12. Apparuit autem dñs abrae.& in eodem. Edificauit ibi altare domino qui apparuit ei. Leuit.16. Quia in nube apparebo ſuper oraculum. Iudi.19. Nunq̃ res talis facta eſt in iſrael. p quo he.le. Nũ q̃ res talis viſa eſt ſiue apparuit in iſrael. 2. Reg.22. Lapſus eſt ſup pẽnas vẽtorũ. Pro quo he.le. Apparuit ſeu viſus eſt ſuper pẽnas ventorũ. Iob.33. Et oſſa que tecta fuerãt nuda buntur. Pro quo.he.le. Nudabũtur oſſa ei⁹: q̃ nõ vídebãtur ſiue que nõ apparebant. ps. 17. Et apparuerũt fontes aquarum. Canti.2. Flores apparuerunt in terra noſtra. & quãdo eſt verbum tertíe coniugationis tunc ponitur pro oſtendere vel mõſtrare.i.facere víderi. Geñ.12. In terram quã monſtrauero tibi. Leuit.13. Oſtendetur ſacerdoti. Nu.8. Iuxta exẽplar quod oſtendit dñs moyſi. Deut.34. Oſtẽdit ei dñs omnẽ terram.& in eodem. Vidiſti eam oculis tuis. Pro quo hebrei legũt. Videre te feci eam oculis tuis.i.oſtendi eam tibi. 4. Reg.11. Et oſtẽdit eis filiũ regis. Eſa.30. Et terrorem brachii ſui oſtendet. Mich.7. Oſtẽdam ei mirabilia. Nũ.3. Et oſtendam in gentibus nuditatẽ tuã. Significat etiã predicta dictio deſpicere vel negligere. Geñ.42. Quare negligitis. ps.21. Ipſi vero cõſiderauerũt & inſpexerũt me.i.deſpexerunt me. ps.53. Et ſuper ínimicos meos deſpexit oculus me⁹. ps.111. Donec deſpíciat ínimicos ſuos. Ps.117. Et ego deſpíciã ínimicos meos. Ezech.28. Ante faciẽ regũ dedíte vt cernerent te. Pro quo hebrei legunt. vt deſpícerent te. Mich.7. Oculi mei vídebunt in eam.i.deſpícient eam. Vide Canticorum.1. Vbi dícitur. Nolite me conſiderare q fuſca ſim: poteſt etiã legí. Nolite me deſpícere q fuſca ſim. Et ide Reuth. ſiue מַרְאֶה Mare.i.viſio.aut viſus. Geñ.2. Produxit dñs deus de humo omne lignũ pulchrum viſu. Exo.3. Vídebo viſionem hanc magnam. Nu.12. In viſione apparebo ei. 2. Paralipo.26. In díeb⁹ zacharíe intelligẽtis & videntis deum. pro quo hebrei legunt. Intelligentis in viſione dei. Iob.40. Et vidéntibus cunctis precipitabitur. Pro quo hebrei legũt. Vtiq; ad viſionem ſuam proiicietur ſiue precipitabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Eccl's.5. Quid proderit poſſeſſori: niſi quod cernit díuitias oculis ſuis. Pro quo hebrei legũt. Quid proderit poſſeſſori: niſi viſio oculorũ ſuorum. Et in plurali מַרְאוֹת Maroth. Geñ.46. Audíuit eum per viſionẽ noctis vocantem ſe. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet per viſiones noctis. Ezech.40. Et adduxit me illuc in viſionibus dei. Et inde רֹאִי Roí.i.viſus. ſeu viſio aut aſpectus. 1. Reg.16. Et pulcher aſpectu decoraq; facie. Iob.17. Nec aſpíciet me viſus hominis.& in eodem.33. Conſumpta eſt caro eius a ſupplíciis. pro quo hebrei legunt. A viſione: ſiue a viſu. Poteſt etíam legí a feditate vel turpitudíne: vt infra dicetur. Et in de רֹאֶה Roe.i.vídens. Eſa.28. Neſcierunt vidéntẽ. Ponitur etíam pro propheta. 1. Reg.9. Qui enim propheta dicitur hodie: vocabatur olim vidẽs.& inde illud quod vídetur pertínere alícui dícitur רָאוּי Rauí. Eſter.2. & ſeptem puellas ſpecioſiſſimas de domo regis. Pro quo hebrei legunt.& ſeptem puellas pertinentes de domo regis. Et inde מַרְאָה Mara. ſiue לְאִי Réi. ideſt ſpeculum. Exo.38. De ſpeculis mulierum. Iob.37. Qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt. pro quo hebrei legũt. Fortiſſimi quaſi ſpeculũ fuſile. ſcilicet ex ere. Item רֹאִי Roí.i.feditas ſiue obſcenum vel turpe. Naũ.3. Et ponam te in exemplũ. pro quo hebrei legunt. Et ponam te in turpitudinem vel feditatem. Et inde מְרֹאָה Mora.i.feda vel turpis. Beatus hiero. tranſtulit prouocatrícem. Soph.3. Ve prouocatrix & redempta. Item רָאָה Raa. nomẽ auís in mundo. Pro quo heatus hieronymus tranſtulit íxon. Deut. 14. Ixon & vulturẽ & miluũ. Et dícunt hebrei q ſignificat auem acutiſſimi viſus: a primo ſignificato deríuatum.

רְאֵם Reem. rhinoceros: ſeu vnicorni⁹. Nu.24. Cuius fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis. Deut.33. Cornua rhinocerotis cornua eius.& aliquãdo ſcríbitur cum iod in medio dictionis loco aleph & dícitur רִים rem. Iob.39. Nunquid volet rhinoceros ſeruire tibi.& in eodem. Nũquid alligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo. Et in plurali רְאֵמִים Reemím. ſue רֵימִים remím. ps.21. Et a cornib⁹ vnicornĩũ humilitatem meã. ps.28. Et dilectus quẽadmodum filius vnicornium.

רֹאשׁ Ros. caput. princeps: ſeu dux. príncipium. ínitium. cacumẽ. vertex. Sũmitas cuiuſcũq; rei Fel. ſeu venenum. aut paupertas. Geñ.3. Ipſa conteret caput tuum.& in eodem.40. Auferet pharao caput tuum.& in eodem.47. Conuerſus & lectuli caput. Exo.29. Et pones thiaram in capite eius. Nume.6. Polluetur caput conſecrationis eius. Ioſ. 2. Sanguis ipſius erit in capite eius. 3. Reg.20. Et funículos in capite noſtro. 4. Reg.4. Caput meũ doleo. ps.7. Cõuertetur dolor eius in caput eius. Canti.7. Caput tuum vt carmelus. Eſa.15. In cunctis capitibus eorum caluitiũ. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. in omni capite eorum caluitium. Ezech.9. Viam eorũ ſuper caput eorum reddam. Et in lingua chaldaica dícitur רֵישָׁא res. ſiue רֵישָׂא reſa. Dañ. 2. Caput de auro optímo.& in eodem. Tu ergo es caput aureũ. Et in plurali רָאשִׁים raſim. Geñ.2. Qui inde díuídítur in quattuor capita. Leuit.20. Capita veſtra nolite nudare. ps.73. Tu confregiſti capita draconũ. Dicitur etíam רָאשׁוֹת raſoth in plurali: ſecundum terminationẽ pluralem feminínorum. & tunc ſignificat locum in quo caput reclínatur. Geñ.28. Tulit de lapidíbus qui iacebant: & ſupponens capiti ſuo.& in eodem. Tulit lapidem quem ſuppoſuerat capiti 1. Reg.26. Haſtam fixam in terra ad caput ei⁹.& in eodem. Et tolle haſtam que eſt ad caput eius. Hiere.13. Quoniam deſcendit de capite veſtro corona glorie veſtre. Significat etiam predicta dictio רֹאשׁ ros. príncipem ſeu príncipalem: aut ducem: tam in ſingulari q̃ in plurali. Exo.30. Sũme tibi aromata príme myrrhe.i.príncipalis. Nu.13. Mittens príncipes víros. Deut.29. Príncipes veſtri & tríbus ac

Cõſpicere. Reſpicere. Audire. Contẽplari. Sentire. Apparere. monſtrare. oſtendere. negligere. Inſpicere. Deſpicere. Cernere. Cõſiderare. רְאוּת מַרְאֶה Viſus. Viſio. רְאוֹת Viſiones. רֹאִי Aſpectus viſus. רֹאֶה Videns. רָאוּי Pertinẽs. מַרְאָה Speculuz. רֹאִי Exẽplum. מְרֹאָה Puocatrix. רָאָה Iron. רְאֵם rhinoceros. רִים rhinoceros. רְאֵמִים vnicornes. רֹאשׁ Caput רֵישׁ Caput. רָאשִׁים Capita. רָאשׁוֹת Caput רֹאשׁ pricipalis. principes. Primus

© Biblioteca Nacional de España

Primus. maiores natu. Canti. 4. Cum omnibus primis vnguentis ideſt prīcipalib9. Mich. 3. Audite principes domus iacob.
Primariū Zach. 4. Et adducet lapidem primarium. i. prīcipalem. Si-
Principiuz Exordium gnificat etiam principium ſiue initium: aut exordium. Ps.
118. Principium verborum tuorum veritas. Ezech. 40. In exordio anni decima menſis. Item ſignificat cacumen: ſeu
Cacumen. Vertex. vertícem: aut ſummitatem. Genī. 28. Et cacumen eius tangens celum. Exo. 24. Quaſi ignis ardens ſuper vertícem montis. 2. Reg. 15. Cūqꝫ aſcenderet Dauid ſummitatē montis. Ponitur etiam pro ſūma. Exo. 30. Quando tuleris ſūmā filiorum iſrael. Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudē voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet ea in ſumma. ideſt reddet ſūmā omniū predictorū. Dañ. 7. Breui ſermone comprehendit ſūmatimqꝫ perſtringens ait. Et inde
רֵאשִׁית Principiuz reſith. i. principium ſiue initium. Genī. 1. In principio creauit deus celum & terram. & in eodem. 10. Fuit autē principium regni eius babylon. Nu. 24. Principium gentium amalech. Deut. 11. A principio anni vſqꝫ ad finē eius.
Initium ps. 101. Initium ſapientie timor dñi. Eccl's. 7. Melior eſt finis orationis qꝫ principium. Ponitur etiam pro principali
Optimuz. vel optimo. Amos. 6. Et optimo vnguento delibuti. Et in-
רִאשׁוֹן Primus. de רִאשׁוֹן riſon. i. primus. Exo. 12. In die primo nō erit fermentum in domibus veſtris. Iob. 15. Nunquid primus homo tu natus es. Ezech. 45. In primo menſe vna menſis. &
Priſtinuz רִאשׁוֹנָם aliquādo ſcribitur cum iod in medio loco a leph. Iob. 8. In
Primi. terroga enim generationem priſtinam. Et in plu. רִאשׁוֹנִים
רִאשׁוֹנָה Riſonim. Nu. 6. Ita tamēvt dies priores irriti fiant. & in genere feminino רִאשׁוֹנָה riſona. ſiue רִאשׁוֹנִית riſoníth. Hiere. 25. Ipſe eſt annus primus Nabuchodonoſor regis babylonis. & in hebreo eſt generis feminini. Zach. 6. In quadri
Prima. gua prima equi ruffi. Accipitur etiam aduerbialiter. i. primū ſeu primo. Nu. 2. Primi egrediētur. Pro quo hebrei le-
Primum. gunt. Primū proficiſcantur. Eſter. 1. Et primi poſt eum reſi
רִאשׁוֹנִית dere ſoliti erant. Et in plurali רִאשׁוֹנִיוֹת riſonioth. Eſa. 43
Prioza. Ne meminerítis priorū. Item רֹאשׁ ros. i. fel ſeu venenum.
רֹאשׁ vt Deut. 29. Germinans fel & amaritudinem. & in eodem.
Fel. Venenum. 32. Vua corū vua fellis. & in eodem. Venenū aſpidum inſanabile. ps. 68. Dederunt in eſcam meam fel. Threñ. 3. Et circundedit me felle & labore. Significat etiam pauperem vel paupertatem. De quo vide infra in dictione רוֹשׁ ros cum vau in medio dictionis.

רַב Rab. multus: ſeu magnus: aut multū: vel plurimū. De quo vide in dictione ſequenti.

רָבַב Rabab. multiplicare. augere. creſcere. Genī. 1. Creſci-
multiplicaf. Creſcere te & multiplicamini. & in eo. 6. Cūqꝫ cepiſſent homines multiplicari ſuper terram. & in eodem. 17. Et multiplicabo te vehemēter nimis. Exo. 23. Et creſcant contra te beſtie agri. ps. 3. Dñe quid multiplicati ſunt qui tribulāt me. ps. 17. Et fulgura multiplicauit. Ps. 68. Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei. Eſa. 54. Et multitudinem pacis filiis tuis. Pro quo he.le. & multiplicabitur pax filiorum tuorum. Vide etiam de hoc infra in dictione רַבָּה raba. Et inde

רַב Rab. ſiue רוֹב rob. i. multus: ſeu multitudo: ſiue magnus
Multus. aut princeps. Iudi. 17. Adhuc populus multus eſt. Eſter. 10.
Multitudo. Princeps Multum. Et acceptabilis plebi fratrū ſuorū. Pro quo hebrei legunt. & acceptabilis multitudini fratrū ſuorū. & ieo. 1. Preponēs menſis ſingulis de principíbus ſuis. Iob. 11. Nunquid qui multum loquitur non audiet. & in eodem. 25. Nolo multa fortitudine contendat mecū. & in eodem. 33. Et omnia oſſa eius marceſcere facit. i. plurima oſſa eius. & in eodē. 36. Nec multitudo donorum inclinet te. Ps. 47. Ciuitas regis magni. Prouer. 11. Salus autē vbi multa conſilia. Quod in hebreo legitur ſingulariter. & in eodē. 13. Multi cibi in nouali-
magnus. bus patrum. Pro quo hebrei legūt. Multitudo cibi ſeu multus cibus. & in eodem. 14. Vbi autem apparent plurime ſe-
Plurimū. getes. i. multitudo ſegetum. & in eodē. 20. Multi homines miſericordes vocantur. Pro quo hebrei legunt. multitudo hominū. & in eodē. Eſt aurū & multitudo gēmarū. Eccl's. 1. Eo quod in multa ſapientia multus ſit labor. & in eodem. 5 Vbi ſunt multa ſomnia: plurime ſunt vanitates. Pro quo hebrei legunt. Quoniā in multitudine ſomniorū & vanitatū. Eſa. 19. Et mittet eis ſaluatorē & propugnatorē. Pro quo hebrei legūt. Saluatorē & magnū. Poteſt etiā deriuari a dictione רוב rob. que ſignificat pugnare vel obiurgari. vt infra dicetur. & in eodē. 42. Et poſt multos dies viſitabuntur ideſt poſt multitudinē dierum. Et in genere feminino
רַבָּה Raba. ſiue רַבַּת rabath. i. multa ſiue magna aut multiplicata
magna. multa. 1. Reg. 2. Et que multos habebat filios infirmata eſt. Genī. 7 Rupti ſunt omnes fontes abyſſi magne. 2. Paralipo. 3. Eo quod multa turba ſanctificata non eſſet. ps. 77. Et adaquauit eos velut in abyſſo multa. Ps. 88. Deus qui glorificatur in eccleſia ſanctorū magnus & terribilis. Pro quo hebrei legunt. Deus roboratus iu ſecreto ſanctorū magno. & in hebreo eſt generis feminini. ps. 109. Cōquaſſauit capita i terra multorū. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Percuſſit caput in terra multa. Ponitur etiam רַבָּה Ra-
רַבָּה ba ſiue רַבַּת rabath aduerbialiter. i. multū aut ſepe. Ps. 61.
Amplius. multum. Sepe. Non mouebor amplius. ps. 119. Multum incola fuit anima mea. ps. 122. Multū repleta eſt aīa nr̄a. Ps. 128. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Et in plurali רַבִּים rabim.
רַבִּים multi. ſiue רַבּוֹת raboth. Ps. 3. Multi inſurgunt aduerſum me. Ps.
רַבּוֹת multe. 33. Multe tribulationes iuſtorum. Prouer. 29. Multi requirunt faciem principis. Ponitur etiā pro maiori vel lōgeuo. Genī. 27. Maior ſeruiet minori. Iob. 32. Non ſunt longeui ſapientes. & in lingua chaldaica dicitur רַבְרְבָן Rabreban. i.
maior. Longeui. magna ſiue magni aut principes. Dañ. 2. Et numera multa
רַבְרְבָן & magna dedit ei. & in eodē. 4. Et optimates mei & magiſtratus me requiſierunt. Et inde רַבָּה reba ba. ſiue רִבּוֹ ribo.
magna. optimates רַבָּה multiplicata. i. multiplicatio: ſiue multiplicata. Ezech. 16. Multiplicatam quaſi germē agri dedi te. & cōmuniter ponitur p decē milibus. Deut. 32. Et duo fugarēt decem millia. Iudi. 20. Decē viri eligantur ex centum ex omnibus tribubus iſrael: & cē-
multiplicata. decē millia tum de mille: & mille de decē millibus. Ps. 90. Et decē millia a dextris tuis. Dicitur etiā רִבּוֹא Ribo cum vau & aleph ī
רִבּוֹא fine. Nee. 7. Omnis multitudo quaſi vir vnus quadraginta duo millia. pro quo he.le. Oīs multitudo quaſi vir vn9
decē millia quatter decem millia & duo millia. & in eodē. Et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti millia. Pro quo he.le. Bis decē millia: ſcribitur etiam ſine aleph. 1. Paralipo. 29. Et ſolidos decē millia. & in eodē. Et eris talenta decē &
octo millia. Ione. 4. In qua ſunt pluſqꝫ centū millia homiū. Pro quo. he.le. In qua ſūt pluſqꝫ duodecies decē millia hominū. Dañ. 7. & decies centena millia aſſiſtebant ei. Pro quo hebrei legunt. Decies mille decē millia corā eo aſſiſtebant. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Et in plurali רִבְבוֹת Re-
רִבְבוֹת baboth. ſiue רִבּוֹת riboth. aut רִבֹּאוֹת ribooth. Nu. 10. Reuertere dñe ad multitudinē filiorū iſrael. vbi pro multitudine
רִבֹּאוֹת multitudo. millia. ponitur רִבְבוֹת rebaboth. Deut. 33. Et cum eo ſanctorū milia. 1. Reg. 18. Percuſſit ſaul mille & dauid decē millia. p quo hebrei legunt. Percuſſit ſaul in millibus ſuis: & dauid in decem millibus ſuis. ideſt in pluries decem millibus. Eſd. 2. Dederunt in expenſas operis auri ſolidos quadraginta milia & mille. Pro quo hebrei legunt. Auri ſolidos ſepties de-
רִבֹּתַיִם cem millia & mille. Nee. 7. Dederunt in theſaurū operis auri dragmas viginti millia. Et in numero duali רִבֹּתַיִם Ribo
6cē millia thaim. i. bis decem millia. ps. 67. Currus dei decem millia

© Biblioteca Nacional de España

Bis decez millia.

Pro quo hebrei legunt. Currus dei bis decem millia. Et dicunt aliqui hebrei q in predicto loco & in aliquibus predictis ponitur numerus determinat? pro indeterminato. Vn de beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Currus dei innumerabiles. Et inde מְרֻבָּבוֹת Merubaboth. i. multiplicate siue abundantes. ps. 43. Oues eorum fetose abundantes in gregibus suis. Et inde רְבִיבִים rebibim. i. gutte vel stille pluuie: propter earum multiplicationem. Deut. 32. Et qua si stille super gramina. ps. 71. Et sicut stillicidia stillantia super terram. Mich. 5. Et quasi stille super herbam. & inde רַב Rab. i. multiplex. Iob. 5. Et scies quoniã multiplex erit semen tuũ. Et in plurali רַבִּי rube. Osee. 8. Scribam ei multiplices leges meas. Significat etiam רַב Rab satis vel sufficit. Exo. 9. Orate dñm vt desinant tonitrua & grando. Pro quo hebrei legunt. Et sufficiat iã esse tonitrua. Nu. 16. Sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorũ est. & in eodẽ. Multum erigimini filii leui. i. Paralipo. 21. Sufficit: iã cessẽt manus tua. Significat etiam predicta dictio רָבַב Rabab. iurgari vel obiurgari. Geñ. 49. Exasperauerunt eum & iurgati sunt. & aliqui hebrei dicũt q significat iaculari. i. iaculo vel sagitta petere. Et inde רַבָּה robe. i. iaculator vel sagittarius Geñ. 21. Factusq; est iuuenis sagittarius. Et in plurali רַבִּים Rabim. Hiere. 50. Annunciate in babylone plurimis omnibus qui tendunt arcum. Pro quo hebrei legunt. Audite facite in babylõe iaculatores siue sagittarios omnibus qui tendunt arcus. Potest etiam significare plurimos sicut est in littera nostra: Ponitur etiam רַבִּים rabim. pro iaculis vel lanceis. Iob. 16. Circũdedit me lanceis suis. vide etiam de hoc infra in dictione רוֹב rob.

Innumerabiles.

Abũdãtes

Stille.

Multiplex

multiplices

Sufficere. Multum.

Iurgari.

sagittari?

Iaculatores

Lancee.

רְבִיבִים

רַב

רַבִּי

רַבָּה

רַבִּים

רְבִד Rebid. torques. vel ornamẽtũ quod suspẽditur in collo. Geñ. 41. & collo torquẽ aureũ circũposuit. Ezech. 16. Et torquẽ circa collũ tuũ. Et inde מַרְבַּדִּים Marbadim. i. ornamẽta q̃dã quibus lectulus ornatur: siue tapetia. Pro q̃ beatus hiero. transtulit funes. Prouer. 7. Intexui funibus lectulum meũ. Et inde verbũ רָבַד Rabad. quod significat talibus ornamẽtis ornare vl̃ sternere lectũ. vt in p̃dicto loco. Pro quo he. le. Ornamẽtis siue tapetibus ornaui vel struai lectulũ meũ. Vbi ponitur nomẽ & verbũ ab eo deriuatũ.

Torques.

Funes.

Ornare.

מַרְבַּדִּים

רָבַד

רָבָה Raba. multiplicare. augere. crescere. enutrire. Geñ. 3. Multiplicabo erũnas tuas. & in eodẽ. 22. Et multiplicabo semen tuũ sicut stellas celi. & in eodem. 35. Crescе & multiplicare. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & crescebant. Et in eodem. Vt multa signa fiant in terra egypti. Leuit. 11. Et multos habens pedes. Pro quo he. le. Et multiplicans pedes. Deut. 8. Vt possitis viuere & multiplicemini. & in eodem. 14. Cum autẽ longior fuerit via. Pro quo he. le. Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodẽ. 17. Non habebit vxores plurimas. pro quo hebrei legunt. Et non multiplicabit sibi vxores. & in eodẽ. 30. Et viues atq; multiplicaberis. Iudi. 9 Cõgrega exercitus multitudinẽ: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuũ: & veni. 2. Reg. 14. Vt non multiplicentur proximi sanguinis ad vlciscendum. 2. Paralipo. 33. Et multo maiora dereliquit. pro quo hebrei legũt. Et multiplicauit delicta. ps. 15. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Ps. 138. Et sup arenã multiplicabuntur. Prouer. 29. In multiplicatione impiorum multiplicantur scelera. Eccl's. 5. Vbi multe opes sũt: multi & qui comedũt eas. Esa. 9. Multiplicasti gentem. & in eodẽ. Multiplicabitur eius imperium. Ezech. 21. Et multiplicat' ruinas. Threñ. 2. E repleuit in filia iuda humiliatum & humiliatam. i. multiplicauit. Ezech. 24. Cõgere ossa que, igne succendã. Pro quo he. le. Multiplica ligna. vide etiã de hoc supra in dictione רָבַב Rabab. Et inde הֶרֶב Héreb siue חֶרְבָּה Harbe: aut חַרְבוֹת Harboth vl̃ מָרְבֶּה Marbe. i. multitudo: siue multiplicatio. Iudi. 20. Vt ascendente in altum fumo captam vrbem demõstraret. Pro quo he. le. Vt multiplicatio vel multitudo fumi in altũ ascenderet. ps. 50. Amplius laua me ab iniquitate mea i. multum laua me. ps. 129. Et copiosa apud eum redẽptio. i. multa. Eccl's. 1. Et mens mea contemplata est multa sapiẽter. Esa. 30. Ignis & ligna multa. & in eodẽ. 33. Tunc diuidẽtur spolia predarũ multarũ. Ezech. 16. Que est capacissima ebrietatis. i. multũ capax. Amos. 4. Percussi vos vento vrẽte & aurigine multitudinẽ hortorũ vr̃orũ. Sigñat ẽt p̃dicta dictio enutrire vel educare. Threñ. 2. Quos educaui & enutriui Eze. 19. & enutriuit catulos suos. & inde חַרְבוֹת tharbuth. siue מַרְבִּית Marbith. i. incremẽtũ vl̃ multiplicatio. Nu. 22. Incrementa & alumni hominũ peccatorũ. 1. Reg. 2. Et pars magna domus tue morientur cum ad virilẽ etatẽ peruenerint. Significat etiã מַרְבִּית Marbith siue תַּרְבִּית Tharbith fenus vel superabundantiã aut vsurã. Leuit. 25. Et frugum superabundantiã non exiges. Ezech. 18. Ad vsurã nõ cõmodauerit: & amplio nõ acceperit. Itẽ רוֹבֶה Robe. i. iaculator vel sagittarius. Geñ 21. Factusq; est iuuenis sagittarius. Pro quo he. le. Et fuit iaculator vel sagittarius. De quo vide supra in dictione רָבַב rabab. & a predicta dictione dicũt aliqui hebrei q deriuatur אַרְבֶּה Arbe. i. locusta. Exo. 10. Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos.

Enutrire.

Incremẽtũ

Magna pars.

Supabũdãtia.

Usura.

Sagittarius

Locusta.

חַרְבוֹת

מַרְבִּית

תַּרְבִּית

רוֹבֶה

אַרְבֶּה

רָבַךְ Rabach. frigere. torrere. Leuit. 6. Que in sartagine oleo conspersa frigetur. 1. Paralipo. 23. Et ad lagana & sartaginem & ad torrendum.

Frigere.

Torrere.

רָבַע Rabua. quadrũ vel quadratũ aut quadrãgulũ. cõmisceri. Exo. 27. Quinq; cubitos in lõgitudine & totidẽ in latitudine. i. quadrũ. & in eodẽ. 28. Quadrangulũ erit & duplex. Ezech. 43. Quadrãgulatũ equis lateribꝰ. & aliquãdo scribitur cũ iod & thau in fine & dicitur רְבִיעִית rebiith. 3. Reg. 6. Postes de lignis oliuarum quadrãgulatos. Ezech. 48. Omnes primitie viginti quinq; millia in quadrũ sepa rabuntur. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dr̃ מְרֻבָּעָה Merubaa siue מְרֻבָּעַת Merubaath. i. quadratum vel quadrata. Ezech. 40. Longitudine centum cubitorũ: & latitudine centum cubitorũ per quadrũ. & in eodẽ. 45. Et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per quingentos quadri fariam. Et inde לֶבַע rebaa siue רְבִיעִית rebiith. i. quarta pars Leuit. 23. Quarta pars hin. Nec. 9. Et legerunt in volumine legis dñi dei quatter in die: & quatter in nocte cõfitebãtur. Pro quo he. le. Et legerũt in volumine legis dñi dei q̃rta parte diei: & quarta parte confitebantur vel laudabant. Ponitur etiã לֶבַע Rebaa pro latere. Ezech. 43. Quadrangulatum equis lateribus. i. per quattuor partes equales. Et inde אַרְבַּעָה Arbaa. i. quattuor. Geñ. 2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. 4. Reg. 7. Quattuor ergo viri erant lepro si iuxta introitum porte. Prouer. 30. Quattuor sunt minima terre. Et ĩ genere femínino אַרְבַּע Arbaa sine he in fine Exo. 22. Et quattuor oues pro vna oue. Esa. 11. A quattuor plagis terre. Et aliquando scribitur cum thau in fine & dicitur אַרְבַּעַת Arbaath. Ezech. 46. In quattuor angulos atrii atriola disposita. & in eodẽ. Mensure vnius quattuor erãt. Et inde אַרְבַּעְתַּיִם Arbathaim. i. dest quadruplum. z. Reg. 12. Et ouem reddet in quadruplum. Et inde רְבִיעִי Rebii. i. quartus. Geñ. 1. Et factum est vespere & mane dies quartus. & in eodẽ. 2. Fluuius quartus ipse est euphrates. & in eodẽ. 15. Generatione autem quarta reuertentur huc. Et in chaldeo dicitur רְבִיעָאָה Rebiaia. Dañ. 2. Et regnum quartum erit velut ferrum. Et in plurali רְבִיעִים Rebiim. Exo. 4. In tertiam & quartam generationem. Pro quo hebrei le-

Quadratus

q̃drãgulus

q̃drãgulatũ

Quadrus

q̃drisaria

q̃rta pars.

Later.

Quattuor

Quattuor

Quattuor

q̃druplus.

Quartus.

Quartus.

Quarti.

© Biblioteca Nacional de España

gunt. In tertios & in quartos. i. natos in tertia & in quarta generatione. 4. Reg. 10. filii tui vsq; ad quartā generationē sedebunt super thronum israel. pro quo hebrei legunt. filii quarti sedebunt tibi super thronum israel. & in genere femininoרְבִיעִית rebiith. ideſt quarta ſiue quarta pars. Leuit. 19. Anno autem quarto omnis fructus eorū ſanctificabitur

רְבִיעִית Quarta.

Et in hebreo eſt generis feminini. Item רָבַע rabaa. i. commiſceri. ſ. in actu generationis: vel coire: aut ſuccūbere. Leuit. 18. Mulier non ſuccumbet iumento nec miſcebitur ei. & in eodem. 19. Iumenta tua non facias coire cum alterius generis animantibus. & in eodem. 20. Mulier ſi ſuccubuerit iumento. & inde רֹבַע róbaa. ideſt generatio: vel ſtirps. Nu. 23. Et noſſe numerū ſtirpis iſrael. hebrei tamen in predicto loco iuxta primā ſignificationē legunt. & noſſe quartam partem iſrael. i. numerum quarte partis. Et inde רֶבַע rébaa. ideſt accubatio. Ps. 138. Semitam meam & funiculū meum inueſtigaſti. Pro quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Semitam meam & accubationem meā. cuentilaſti.

רָבַע Commiſceri Coire.

Succūbere רֶבַע Stirps.

רֶבַע Accubatio

רָבַץ Rabas. cubare. accubare. requieſcere. ſternere. Geñ. 49. Requieſcens accubuiſti vt leo. Et in eodem. Accubans inter terminos. Nu. 22. Concidit ſub pedibus ſedētis. Pro quo he. le. Et concidit ſub Balaam. Deut. 22. Et matrem pullis vel ouis deſup incubātē. & in eo. 29. Et ſedeant ſuper eum omnia maledicta que ſcripta ſunt in volumine legis. pro quo he. le. & cubabūt ſuper eū. Iob. 11. Requieſces & non erit qui te terreat. Canti. 1. Vbi cubes: vbi paſcas in meridie. p̄s. 22. In loco paſcue ibi me collocabit. ideſt cubare me faciet. Eſa. 11. Et pardus cum hedo accubabit. & in eo. 13. Nec paſtores requieſcent ibi: ſed requieſcent ibi beſtie. & i eodem. 27. Ibi paſcetur vitulus & ibi accubabit. Hiere. 33. Habitaculum paſtorum & accubantium gregū. Soph. 3. Et accubabunt: & non erit qui exterreat. Ponitur etiā pro ſternere. Eſa. 54. Ecce ego ſternam per ordinem lapides tuos. & inde רֵבֶץ Rebes. i. cubile: ſeu accubatio. vbi accubāt & requieſcunt. Prouer. 4. Nec vaſtes requiē eius. i. cubile eius: vbi requieſcit. Eſa. 65. Et vallis achor in cubile armentorum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְבַּץ Mirbas. Ezech. 25. Et filios amō in cubile pecorum Soph. 2. Quomodo facta eſt in deſertum cubile beſtie.

Accubare. Cōcidere

Incubare.

requieſcere Cubare.

Sternere.

רֵבֶץ Cubile.

מִרְבַּץ Cubile.

רָבַק Rabac. Impingare: vel ſaginare. & ſolum inuenitur מֶרְבָּק Marbec ab eo deriuatum: quod ſignificat ſaginatum ſeu impinguatum: vel locus vbi animalia impigantur. Hiere. 46. Quaſi vituli ſaginati vniuerſi ſunt. In aliis vero locis beatus hiero. trāſtulit paſcualē ſeu armentum. 1. Reg. 28. Mulier autem illa habebat vitulum paſcualē. ideſt Vitulū ſaginatū. Amos. 6. Et vitulos de medio armenti. Malach. 2. Et ſalietis quaſi vitulus de armento.

רָבַק Saginatū Paſcualis

Armentus

רָגַז Ragaz. Commoueri. vel inquietari. Tremere. vel contremiſcere. Iraſci. conturbari: vel contriſtari. Deut. 2. Vt audito nomine tuo paueant: & in morē parturientiū cōtremiſcant. 1. Reg. 7. Et non turbabitur amplius. Pro quo he. le. Non cōmouebitur vel nō inquietabitur amplius. Et in eodē. 28. Quare inquietaſti me vt ſuſcitarer. i. cōmouiſti me. z. Reg. 22. Fundamenta montium cōcuſſa ſunt. Pro quo he. le. Et fundamenta celorum cōmota ſunt vel contremuerunt. Iob. 9. Qui cōmouet terram de loco ſuo. p̄s. 17. Et fūdamēta mōtiū cōmota ſunt. & btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Fundamēta montiū cōcuſſa ſunt. Prouer. 30. Per tria mouetur terra. Hiere. 50. Et commoueat habitatores babylonis. Abach. 3. Et ſubter me ſcateat. Pro quo he. le. ſubter me cōtremiſcat ſiue cōmoueatur. Sigñat ēt ira ſci. Geñ. 45. Ne iraſcamini i via. Exo. 15. Audierūt populi & irati ſunt. Eſd. 5. Poſtq̄ autem ad iracūdiam prouocauerūt patres nri. Ps. 4. Iraſcimini & nolite peccare. poteſt ēt legi. cōtremiſcite. Prouer. 29. ſiue iraſcatur ſiue rideat. Eſa. 37. Et inſaniā tuā cōtra me. pro quo he. le. & q̄ iraſcaris aduerſū me. & in eodem. Cū fureres aduerſum me. i. iraſceris Ezech. 16. Et prouocaſti me in oībus his. ſ. ad iracūdiā. & in de רֶגֶז Regaz. quod in lingua chaldaica ſignificat irā vel furorē. Dañ. 3. tūc nabuchodonoſor in furore & ira. ſigñat ēt pauere. aut contriſtari vel conturbari. Deut. 28. Dabit tibi dñs cor pauidū. 2. Regū. 28. Contriſtatus itaq; rex. Ioel. 1. Conturbētur omnes habitatores terre. Mich. 7. Perturbabuntur de edibus ſuis. Abach. 3. Turbabuntur pelles terre madian. & in eodem. Audiui & conturbatus eſt vēter meꝰ. Et inde רֹגֶז rógez. i. cōmotio: vel conturbatio: aut tremor: vel cōcuſſio. Iob. 3. Ibi impii ceſſauerunt a tumultu. ideſt a cōmotiōe. Eſa. 14. Cū requiē dederit tibi dñs a labore tuo & a cōcuſſione tua. Scribitur etiam cum he in fine. Ezech. 12. Et aquam tuam in feſtinatione & in merore bibes. vbi ponitur pro feſtinatione.

רָגַז Furor. Pauere. Cōtriſtari. Cōturbari Turbari.

רֹגֶז Tumultus commotio

Cōcuſſio. Feſtinatio

רָגַל Ragal. explorare. contemplari. accuſare. ſuſurrare. detrahere. diffamare. Geñ. 42. Exploratores eſtis vos. Et in eo. Nec quicq̄ famuli tui machinātur mali. pro quo hebrei legunt. Non ſunt ſeruī tui exploratores. Nu. 21. Miſit itaq; moyſes vt explorarent iazer. Deut. 1. & cōſiderata terra. Pro quo he. le. Explorauerunt eam. Ioſ. 7. Aſcendite & explorate terrā. qui p̄cepta cōplētes explorauerunt hai 2. Reg. 10. Et nō ideo vt inueſtigaret & exploraret ciuitatē & euerteret eam. Sigñat ēt accuſare vel detrahere aut ſuſurrare. ſiue diffamare. eo quod ſuſurrones & detractores explorāt dicta & facta aliorum vt detrahāt & accuſēt. 2. Reg. 19. Accuſauit me ſeruū tuū ad te dñm meū regem. i. detraxit vel diffamauit me. p̄s. 14. Qui nō egit dolum in lingua ſua. Pro quo beatus Hiero. in pſalterio. iuxta he. ve. tranſtulit. Non accuſauit in lingua ſua. Itē רְגֵל Réguel ſiue רַגֵל Ragel. i. pes. & eſt in hebreo vtriuſq; ſexus. Geñ. 41. Abſq; tuo imperio nō mouebit quiſq̄ manum aut pedem. Deut. 19. Pedē pro pede. p̄s. 25. Pes meꝰ ſtetit in directo. Ezech. 1. Et pedes eorum pedes recti. Pro quo hebrei legunt. Et pedes eorum pes rectus. & in eodem. 29. Non pertrāſibit eā pes hominis. Et in plurali רַגְלַיִם Raglaim. Geñ. 19. Et lauate pedes veſtros. Leuit. 11. Ex cunctis animantibus que incedunt quadrupedia. ideſt quattuor pedibus. Iudi. 5. Et barach veſtigia ſunt ſecuti. Pro quo hebrei legunt. Et barach in valle miſſus eſt pedibus ſuis. i. pedeſter. 2. Reg. 15. Egreſſus eſt ergo rex & vniuerſa domus eius pedibus ſuis. & in eo. Illotis pedibus & intonſa barba. Iob. 29. & pedes claudo. Eſa. 7. Caput & pillos pedum. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מַרְגְּלוֹת Margueloth. ideſt pedes: vel locus pedum. Ruth. 3. A parte pedum. Dañ. 10. & brachia eius & deorſum vſq; ad pedes. & in lingua chaldaica dicitur רַגְלַיָּא Raglaia. Dañ. 2. Quia vidiſti partē pedum & digitorum: partem teſteam figuli. Ponitur etiā רַגְלַיִם raglaim ſiue רַגְלֵי Ragle pro peditibus vel pedeſtribus. Exo. 12. Sexcenta fere millia peditum virorum. Nu. 11. Sexcenta millia peditum huius populi ſunt. Hiere. 12. Si cū peditibus currens laboraſti. Accipitur etiam pro comitatu vel cō tubernio. Geñ. 30. Benedixitq; tibi deus ad introitū meū. Pro quo he. le. Pro comitatu vel cōturbernio meo. Exo. 11. egredere tu & oīs ppl's qui ſubiectus eſt tibi. pro quo he. le. Et oīs populus qui eſt in pedibus tuis. i. in comitatu vel cō tubernio tuo. Ponitur ēt p veſtigio. Geñ. 33. & ego ſequar paulatim veſtigia eius: licut videro paruulos meos poſſe. & qñ iūgitur cū dictiōe אַחַר Aſach: tūc ambe dictiōes ſigñant

Furere.

רֶגֶז Furor.

Pauere. Cōtriſtari. Cōturbari Turbari.

רֹגֶז Tumultus commotio

Cōcuſſio. Feſtinatio

רָגַל Explorare

Accuſare.

רַגְלַיִם Pedes

רַגְלוֹת Pedes.

רַגְלַיָּא רַגְלַיִם Peditus.

Comitat⁹.

Veſtigia.

© Biblioteca Nacional de España

Purgare ventrem

Purgare ventrem purgare seu mingere. Iudi.3. Forsitā purgat aluū in estiuo cenaculo.1. Reg. 24. In quam ingressus est saul vt purgaret ventrem. Et inde vrina dicitur מֵי רַגְלַיִם Mera glaim.i.aque pedum. Esa.36.vt bibant vrinam pedū suorū Significat etiam predicta dictio רֶגֶל Régel.vicem. Exo.23. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis. Nu.22. Cur percutis me ecce iam tertio.i.trib⁹ vicibus. Et in eodem. Cur inquit tertio verberas asinam tuam. Et inde verbum רָגַל Ragal.i.assuescere vel consuescere. Osee.11. & ego quasi nutricius ephraim. Pro quo hebrei legūt. Et ego cōsuetus vl'assuetus fui ipsi ephraim. Potest etiā significare pedetētim ambulare:a primo significato deriuatū.i.pedetē tim cū eo ambulabam sicut nutricius cū puero. est etiā רֹגֶל Rogel nomē fontis.3.Reg.1. Qui erat vicin⁹ fontis rogel.

Vrina

מֵי רַגְלַיִם

Vices.

רֶגֶל

Cōsuescere

רָגַל

Rogel.

רֹגֶל

רָגַם Ragam. lapidare.siue lapidibus obruere. Leuit. 20. Lapidibus obruet eos. & in eodem. 24. Lapidet eum omnis multitudo. Nume. 15. Obruat eum lapidibus omnis turba. Deut. 21. Lapidibus obruet eū populus ciuitatis Ezech.16. Et lapidabunt te lapidibus. & in eo.23. Et lapidetur lapidibus populorum. Et inde מַרְגֵּמָה Margema.i.acervus lapidum. Pro quo beatus hieronymus transtulit acervus mercurii. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidem in acervum mercurii:ita qui tribuit insipienti honorem. Quod a liqui hebrei exponunt sic. scilicet sicut qui mittit lapidem scilicet precioſum in aceruum lapidum.s.cōmunium : ita qui tribuit insipienti honorem . Potest etiam deriuari ab אַרְגְּוָן Argaman q̄ significat purpuram : vt sit sensus:sicut qui ligat lapidem vel saxum in purpura: ita qui tribuit insipienti honorem. Item רִגְמָה Rigma.i.ducatus vel principatus. ps.67. Principes iuda duces eorum. Et aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. lapidatio eorum. Sed beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. Principes iuda in purpura sua.s.ab אַרְגְּוָן Argaman quod significat purpuram:vt supra dictum est.

רָגַם lapidib⁹ obruere. lapidare.

מַרְגֵּמָה

Mercurius mercurij

אַרְגְּוָן

Purpura

רִגְמָה

Ducatus

Purpura.

רָגַן murmurare

רֹגֶן murraſ

רֹגֶן Ragan. Susurrare.murmurare.mussitare. Deut.1. Murmuraſtis in tabernaculis vestris. Et inde נִרְגָּן Nirgan. siue רֹגֵן Rógen.i.susurro vel murmurator aut mussitator. prouer.16. Et verbosus.i.susurro separat principes. & in eodem.26. Verba susurronis quasi simplicia. Esa.29. Mussitatores discent legem.

Susurro.

Mussitator

רָגַע

רָגַע Ragaa. scindere.diuidere. quiescere. turbare. Iob.7. Cutis mea aruit & cōtracta est.pro quo hebrei legunt. Cutis mea scissa est & contabuit. & in eodem.26. In fortitudine illius repente maria congregata sunt. Pro quo hebrei legunt. In fortitudine illius scidit seu diuisit maria. Potest etiam significare sicut est in littera nostra. Nam רָגַע Régaa significat repente vel subito: vt infra dicetur. Esa.51. Qui conturbo mare & intumescunt fluctus eius . Pro quo hebrei legunt. Diuidēs mare. Et inde רִגְעֵי rigee.i.diuisiones vel scissure. ps.34. Et in iracundia terre loquētes dolos.p quo he.le. & in scissuris terre.i.in locis absconditis terre. Itē רָגַע Ragaa.i.quiescere vel requiescere. Deut.28. In gētib⁹ quoq; illis nō quiesces. Esa.30. Ibi cubauit lamia.i.requieuit.& in eodē.51. & iudiciū meū in lucē populorū quiescet. Hiere.30. Vade in requiē suā israel.Pro quo hebrei legunt. Vade ad requiescendum israel. Hiere.43. Refrigerare & sile.i.requiesce & sile . & in eodem. 50. Vt exterreat terrā: & cōmoueat habitatores babylonis. Pro quo he.le. Vt requiescere faciat terram. nam ex ruina babylonis quieuit terra. vt habetur. Esa.14. Et inde מַרְגֵּעָה Margea.siue מַרְגֵּעַ Margoa.ideſt requies.seu refrigerium. Esa.28. Et hoc est refrigerium meū: & noluerunt audire. Hiere.6. Et inuenietis refrigeriū animab⁹ vīs. Item רָגַע Régaa. siue רָגַע Ragaa. ideſt subito.repēte:aut punctus. Iob.20. Et gaudiū hypocrite ad instar puncti. & in eodem.21. Et in puncto in infernū descendunt. ps.6. Et erubescāt valde velociter. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Et confundantur subito. Hiere.4. Repente vastata sunt tabernacula mea:subito pelles mee. & in eodem.18. Repente loquar aduersus gētem & aduersus regnum . & in eodem. Et subito loquar de gente & regno . Scribitur etiam cum aleph in principio & he in fine. & dicitur אַרְגִּיעָה Argia. Prouer.12. Qui autē testis est repentinus concinat linguam mēdacii. Hiere. 49. Quia subito currere faciam illum ad illam . Et in plurali רְגָעִים Regaim. Esa.27. Repente propinabo ei. Pro quo hebrei legunt. In momentis propinabo ei. Ezech.32. Et obtupescent repente.i.in momentis.

Punctus.

Subito Repēte.

אַרְגִּיעָה Repētinus subito

רְגָעִים Repente

רָגַשׁ Ragas.fremere.tumultuare.congregare. ps.2. Quare fremuerūt gentes. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Quare congregate sunt gentes . Vnde beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Quare congregaverunt gentes. Et in lingua chaldaica cōmuniter ponitur pro congregare. Dañ.6. Tunc principes & satrape surripuerūt regi.i.congregati sunt ad regem: vel cum tumultu aut strepitu venerunt. Et inde רֶגֶשׁ Ragas.ideſt cōgregatio: vel cōsensus. Ps.54. In domo dei ambulauimus cū consensu.i.si mul cōgregati. Sed beatus hiero.in predicto psalterio transtulit. Ambulauimus in terrore.i.in tumultu. Scribitur etiā cum thau in fine. ps.63. Et a multitudine operantiū iniquitatem. Pro quo beatus hiero.in predicto psalterio trāstulit. Et a tumultu operantium iniquitatem.

Fremere Cōgregaſ.

רֶגֶשׁ Cōsensus

Terror. multitudo

Tumultus

רָדַד Radad.extendere.expādere.subiicere.3.Reg.6. Operuit tam cherubim q̄ palmas auro. Pro quo hebrei legunt. Et extēdit super cherubim & super palmas aurum.i. laminis aureis operuit ea. & in eodē.7. Subter leones & boues lora ex ere dependentia. Pro quo hebrei legunt. Et subter leones & boues lora opere extēto. Significat etiā subiicere. Ps.143. Qui subdit populum meū sub me. Esa.45. Vt subiiciam ante faciem eius gētes. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad. Et inde רְדִיד Redid.ideſt pallium siue theristrum. Cāti.5. Tulerunt pallium meū. Et in plurali רְדִידִים Redidim. Esa.3. Et sindones & vittas & theristra. Vbi ponitur pro theristris: que mulieres expandūt super se:a primo significato deriuatum.

Extendere

Subiicere.

רְדִיד Pallium

רְדִידִים teristra.

רָדָה Rada.dominari.preesse.imperare subiicere.sumere. obtinere:applaudere.Geñ.1. Et presit piscibus maris & volatilibus celi . & in eodem . Et dominamini piscibus maris. Leuit.25. Ne affligas eum per potentiam. Pro quo hebrei legunt. Non domineris vel non imperes ei per violentiam siue cum austeritate. & in eodem. Nō affliget eum violenter. ideſt non dominetur eius cum violentia vel austeritate. & in eodem.26. Et subiiciemini his qui oderunt vos. Pro quo hebrei legunt. Et dominabuntur vestri:inimici vestri. Nu.24. De iacob erit qui dominetur. Iudi.5. Saluate sunt reliquie populi : dominus in fortibus dimicabit . Pro quo hebrei legunt . Tunc dominabitur qui reliquus fuerit in fortibus populi: dominus dominabitur mihi in fortibus:ideſt contra fortes. Ps.67. Ibi beniamin adoleſcentulus in mentis excessu . Pro quo hebrei legunt . Ibi beniamin paruulus dominans eis . Pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. Ibi beniamin paruulus continens eos. ps.71. Et dominabitur a mari vsq; ad mare. Ps. 109. Dñare in medio inimicorū tuorum. Esa.14. Subiiciē tem in furore gentes crudeliter. Threñ.3. De excelso misit ignē in ossibus meis: & erudiuit me. Pro quo hebrei legūt. Misit ignem in ossibus meis: & dominatus est eorum: siue

Preeſſe. Dominari

© Biblioteca Nacional de España

subiecit vel continuit ea. Sed in lingua chaldaica significat erudire.sicut est in littera nra.Ezech.34.Sed cū austeritate imperabatis eis. Vide etiā de hoc infra in dictione רוד Rod

Imperare Sumere

Significat etiam sumere vel obtinere. Iudi.14. Quē cum sumpsissēt in manibus.& in eodem.Quod mel de corpore leonis sumpserat.Esa.21. Et reges obtinebit. Potest etiā legi.& regum dñabitur:secūdum primā significationem. Ponitur etiam pro applaudere.Hiere.5.Et sacerdotes applaudebant manibus suis.

Obtinere.

applaudeſ

רָדַם Radam.sopiri.dormire.s.sopore graui.vl sopore demergi.stupefieri: vel stupore cadere. seu collabi. Iudi.4. Qui soporem morti socians defecit.ps.75. Dormitauerunt qui ascenderunt equos. Dañ.8. Cūq loqueretur ad me collapsus sum pronus in terra. Ione.1. Et dormiebat sopore graui.Et inde תַּרְדֵּמָה Thardema.i.sopor.Geñ.2.Et misit deus soporem grauem in adam.Iob.4. Quando solet sopor occupare homines.

Sopiri. Dormire Collabi

תַּרְדֵּמָה

ſopor

רָדַף Radaph.persequi.sequi.Geñ.34. Et nō sunt ausi persequi recedentes .Exo.14.Et psecutus est filios israel. Deut.16.Quod iustum est psequeris.i.sequeris.Iudi.5.Sequimini me.& in eodē.4.Et barach persequeretur fugientes currus.ps.7.Persequatur inimicꝰ animā meam.ps.33. Inquire pacem & persequere eā. ps.37. Quoniā sequebar bonitatem.Prouer.15.Qui sequitur iustitiā diligitur a deo Esa.5.Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam. Threñ.5.Ceruicibus nris minabamur.Pro quo he.le.Sup ceruices nostras psequebamur.i.persecutionē patiebamur Ezech.35.Cum sanguinē oderis:sāguis persequetur te.Et inde מְרַדָף Murdaph.i.persecutio.Esa.14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter.Pro quo he.le.Subiiciētem in furore gentes persecutione absq cessatione.

Persequi. Sequi.

Cessatio.

רָהָה Raha.formidare. Esa.14. Ne timeatis:neq formidetis.& solum inuenitur in predicto loco.

Formidaſ.

רָהַב Rahab.excedere.excellere.superbire.tumultuari.suscitare. ps.89.Et amplius eorum labor & dolor.i.tempus quod excedit octoaginta annos est labor & dolor.Ps. 137.Multiplicabis in anima mea virtutem.i.excellere facies.Canti.1. Quia ipsi me auolare fecerūt. Pro quo hebrei legunt.Ipsi me excellere vel superbire fecerunt. Esa.3.Tumultuabitur puer cōtra senem.i.supbiet: vel excellentiorē se putabit.Ponitur etiam pro suscitare.Prouer.9. Discurre festina & suscita amicum tuum.Et inde רַהַב Rahab.i.superbus vel superbia. Iob.36. Et prudentia eius percussit superbum.Esa.30. Superbia tantum est:quiesce.& in eodem.31. Nunquid tu non percussisti superbum. est etiā רַהַב Rahab. nomen proprium loci.Ps.86.Memor ero rahab & babylonis scientiū me. Sed etiam in predicto loco beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Memorabor superbie & babylonis.Et in plurali רְהָבִים Rehabim.ps.39.Et non respexit in vanitates & insanias falsas. Pro quo beatus hiero.i psal.iuxta he.ve.transtulit.Et non est auersus ad superbias pompasq mendacii.

amplius Excedere multiplicaſ. auolare Excellere

Tumultuari..

רַהַב suscitare. superbus superbia.

רְהָבִים

ſuperbie.

רָהַט Rahat.in lingua chaldaica significat currere.Et inde רְהָטִים Rehatim.i.canales vbi aque decurrunt. Geñ. 30.Posuitq eas in canalibus vbi effundebatur aqua. Significat etiam laquearia que in tectis domorum fiūt in modū canalium.Cāti.i.Laquearia nostra cupressina.& in eodem. 7. Et come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. Pro quo hebrei legūt.Et coma capitis tui sicut purpura regis ligati in laquearib9.i.in domo laquearibus constructa. Potest etiam legi sicut est in littera nostra.

Currere.

canales

Laqaria.

רוב Rob.litigare. rixari.obiurgari. contendere. iudicare. seu iudicio contendere.vindicare.vlcisci. Geñ.26.Sed & ibi iurgium fuit pastorum gerare aduersus pastores isaac Pro quo hebrei legunt.Et iurgati sunt pastores gerare aduersus pastores isaac. Et in eodem. Et pro illo quoq rixati sunt.Et in eodem.Pro quo non contēderunt.Iudi.11. Aut docere potest q iurgatus sit contra israel.1.Reg.15.Et tetēdit insidias in torrente.Pro quo hebrei legunt.Et obiurgatus est siue contendit in torrente.Iob.33.Aduersus eum cō tendis. & in eodem.39. Nunquid qui contendit cum deo tam facile conquiescit. Esa. 45. Ve qui contradicit factori suo.idest qui contendit vel litigat cum factore suo.Significat etiā iudicare vel iudicio cōtendere.ps.34.Iudica domine nocentes me.Esa.3.Stat ad iudicandum dominus.Et in eodem. 49. Eos vero qui iudicauerunt te ego iudicabo. Hiere.2. Propterea iudicio contendam vobiscum. Threñ. 3.Iudica domine causam anime mee.Osee.2.Iudicate matrem vestram:iudicate. Ponitur etiam pro vindicare vel vlcisci. Iudi.6. Nunquid vltores estis baal.& in eodē.Si deus est: vindicet se de eo.Osee.2.Et misit ad regē vltorē.Et inde רִיב Rib.i.iurgium.litigium. Rixa.lis.causa. Geñ.13.Et facta est rixa inter pastores.Deut.25.Si fuerit causa inter aliquos. Prouer.25. Ne proferas in iurgio cito.& in eodem. Causam tuam tracta cum amico tuo.Scribitur etiam cū mē in principio & he in fine: & dicitur מְרִיבָה Meriba. Geñ.13. Ne sit queso iurgiū inter me & te.Exo.17.Et vocauit nomē loci illius temptatio propter iurgium filiorum israel. Pro quo hebrei legunt. Vocauit nomen loci illius temptatio & iurgium:propter iurgium filiorū israel.Et in plurali רִיבוֹת Riboth.Deut.17.Et iudicum intra portas tuas videris verba variari.Pro quo hebrei legūt. Verba litium siue causarū vel litigiorum.i.litigantium in portis tuis.

vidicare

רִיב Rixa Causa. Jurgium

מְרִיבָה Jurgium

רִיבוֹת Lites

רוד Rod.dominari.preualere.humiliari.Geñ.27.Tepusq veniet.cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis.pro quo hebrei legunt. Et erit cum preualueris vl dominatus fueris & excuties iugum ei9 de ceruicibus tuis. Hiere.2.Quare ergo dixit populus meus recessimus. Pro quo hebrei legūt.Quare dixit populus meus dominati sumus siue preualuimus. Sed in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Osee.11. Iudas autem testis descendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc prealebat siue dominabatur cum deo. Potest etiam deriuari a dictione יָרַד Iard que significat descendere sicut est in littera nostra.Sed in translatione chaldaica sic habetur. Domus autem iuda confortabantur siue prealebant in cultu domini. Vide etiam de hoc supra in dictione רָדָה Rada.ponitur etiam predicta dictio pro humiliare.ps.54. Contristatus sum in exercitatione mea . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Humiliatus sum in meditatione mea. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad.

preualere

Dñari

humiliare.

רָוָה Raua.inebriare.irrigare.saciare.ps.35.Inebriabūtur pinguedine domus tue.ps.64.Riuos ei9 inebria.idest irriga. Prouer.11. Et qui inebriat:ipse quoq inebriabitur. Esa.16. Inebriabo te lachryma mea. Et in eodē.34.Quoniā inebriatus est in celo gladius meus.& in eodem.43.Et adipe victimarū tuarum non inebriasti me . & in eodē.55. Sed inebriat terram & infūdit eam.Hiere.31.Inebriaui animam lassam.Et in eodē.46.& inebriabitur sanguine eorum.Threñ.3.Inebriauit me absinthio.& inde רָוָה Raua. siue רָוֶה raue.idest ebria vel saturata aut irriguū.Deut.29. Vt absumat ebria sitientem.Esa.58.Et eris quasi hortus irriguus.& aliquando scribitur cum iod in medio & dicitur רְוָיָה Reuaia.Ps.23.Et calix me9 inebrias.Ponitur etiā p refrigerio.ps.65.Et eduxisti nos in refrigeriū.Itē רְוָיָה raua.

Jnebriare.

Ebria. Irriguus.

רְוָיָה Jnebrias refrigeriū.

רְוָיָה

In lingua chaldaica ſignificat aſpectum vel intuitum aut ſpeciem. Dañ. 2. Intuitus eius erat terribilis. Et in eo. 3. Et ſpecies quarti ſimilis filio dei.

Intuitus Species

רוּחַ Rauach. reſpirare. refrigerari. ſeu refocilari. 1. Reg. 16. Et refocilabatur ſaul. ideſt reſpirabat vel refrigerabatur. Iob. 32. Loquar & reſpirabo paululũ. & ide רְוָחָה réuach ideſt reſpiratio vl ſpaciũ aut refrigeratio. Geñ. 32. Et ſit ſpacium inter gregem & gregem. Eſter. 4. Per aliam occaſionem liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legunt. ſpaciũ vel refrigerium erit iudeis de loco alio. & ide מְרֻוָח Meruuach ideſt ſpacioſum. Hiere. 22. Edificabo mihi domum latam & cenacula ſpacioſa. & inde רְוָחָה Reuacha. ſiue הַרְוָחָה Haruacha. ideſt refrigerium: vel ſpacium: aut requies: ſiue reſpiratio. Exo. 8. Vides autem pharao q̃ data eſſet requies. ponitur etiam pro ſingultu: qui eſt reſpiratio quedã. Threñ. 3 Ne auertas aurem tuã a ſingultu meo. Et inde רוּחַ Rũach. i. ſpiritus. ventus. aer. ſeu aura. aut halitus. Geñ. 1. Et ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas. Et in eo. 41. qui ſpiritu dei plenus ſit. Exo. 15. Flauit ſpũs eius & operuit eos mare. Et in eo. 28. Quos repleuit ſpiritus ſapiẽtie. Nu. 14. Qui plenus alio ſpiritu ſecutus eſt me. 2. Regum. 23. Spiritus domini locutus eſt per me. 3. Regum. 22. Egreſſus eſt autẽ ſpiritus: & ſtetit coram domino. 1. Paralip. 12. Spiritus vero induit amaſai. Iob. 9. Non concedit requieſcere ſpũm meũ Et in eo. 15. Quid tumet contra deum ſpiritus tuus. Et in eodem. ſpiritum illius & flatum ad ſe trahit. Ps. 50. Et ſpiritum ſanctum tuum ne auferas a me. Et in eo. & ſpiritu principali confirma me. Prouer. 29. Totum ſpiritum ſuum profert ſtultus. Eccl's. 7. Ne ſis velox ad iraſcendum. Pro quo hebrei legunt. Ne ſis velox in ſpiritu tuo ad iraſcendũ. Et in eodem. 12. Et ſpiritus redeat ad deum qui dedit illũ. Eſa. 11. Et ſpiritu labiorũ ſuorum interficiet impium. Et in eodem. 31. Et equi eorum caro & non ſpiritus. Et in eodẽ. 32. Donec fundatur ſuper nos ſpiritus de excelſo. Et in eo. 48 Dominus miſit me & ſpiritus eius. Et in eodem. 61. Spiritus domini ſuper me. Ezech. 1. Quocũq; ibat ſpiritus: illuc eunte ſpiritu & rote pariter eleuabantur. Zach. 6. requieſcere fecerunt ſpiritum meum in terra babylonis. Malach. 2. Et reſiduum ſpiritus eius eſt. Et in eodem. Et cuſtodite ſpiritum veſtrum. Et inde verbum tertie coniugationis quod ſignificat inſpirare: ſeu ſpiritu replere. Eſa. 11. Et repleuit eum ſpiritu timoris domini. Significat etiam predicta dictio רוּחַ Rũach ventum ſiue: aerem. aut auram. Geñ. 3. Ad auram diei. Et aliqui hebrei legunt. Ad ſpiritum diei ſiue ad ventum diei. Exo. 10. Ventus vrens leuauit locuſtas. Et in eodem. 14. Flante vento vehementi & vrenti. 3. Reg. 19 Spiritus grandis & fortis ſubuertens montes. ideſt ventus. Iob. 1. Repente ventus vehemens irruit. Et in eo. 41. Nec ſpiraculum quidem incedit per eas. i. neq; aer. Eccl's. 1. & in circuitu pergit ſpiritus. Ezech. 5. Tertiam vero partem in omnem ventũ diſpgã. Et in lingua chaldaica aliqñ dicitur רוּחָא Rucha. Dañ. 2. Et rapta ſunt vẽto. Ponitur ẽt pro ſpiritu malo. Iudi. 9. Miſit dominus ſpiritum peſſimum inter abimelech & habitatores Sichem. 1. Regum. 16. Et exagitabat eum ſpiritus nequam. Et in eodem. Ecce ſpiritus domini malus exagitat te. Et in eodem. Recedebat enim ab eo ſpiritus malus. Accipitur etiam pro halitu. Iob. 19. Halitũ meum exhorruit vxor mea. Accipitur etiam pro plaga terre ſeu pro parte. Hiere. 52. Et fuerunt malogranata nonaginta ſex dependentia. pro quo hebrei legũt. ex omni parte dependentia. Ezech. 42. Menſus eſt autem contra ventum orientalem. ideſt contra plagam orientalem. & in eodem. Menſus eſt contra ventum aquilonis. & in eodẽ. Contra ventum occidentalem menſus eſt. & in plurali רוּחֹת ruchoth. Nu. 16. Fortiſſime deus ſpirituum oĩs carnis. Ezech. 5. & inducam ſuper helam quattuor ventos. ideſt a quattuor plagis terre. & inde רֵחַת Rachath. ideſt pala ſeu ventilabrum quibus fruges ventilantur. Eſa. 30. Sicut in area ventilatum eſt. pro quo hebrei legunt. Quod ventilatum eſt in pala & in ventilabro. & inde dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur רִיחִים Richim & q̃ ſignificat naues: eo quod flatu vẽti mouentur. Eſa. 43. & detraxi vectes ꝓ̃ uniuerſos. Pro quo ipſi legunt. & detraxi i nauibus vniuerſos. Sed ſi illa littera beth que ponitur ibi in principio dictionis eſt de ſubſtantia dictionis & non eſt prepoſitio: tunc ſignificat vectes ſicut eſt in littera noſtra: vt dictum eſt ſupra in dictione בָּרַח Barach.

רוּם Rum. exaltare. leuare. eleuare. ſeparare. Geñ. 7. & eleuauerunt arcam in ſublime a terra. pro quo hebrei legunt. & eleuauerunt arcã: & exaltata ſiue eleuata eſt deſup terra. & in eodem. 14. Leuo manum meam ad dominum. Deut. 17. Nec eleuetur cor eius. & in eodem. 32. Manus noſtra excelſa. 1. Regum. 9. Leuauit coquus armum. 3. Regum 11. Leuauit manum contra regem. & in eodem. & hec ẽ cauſa rebellionis aduerſus eum. pro quo hebrei legunt. & hoc eſt verbum in quo leuauit manum contra regem. & in eodem. 16. Pro eo quod exaltaui te de puluere. Eſdre. 9. & ſublimaret domum dei noſtri. Ps. 11. Secundum altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Cum exaltati fuerint viliſſimi filiorum hominum. Ps. 29. exaltabo te domine. Ps. 45. exaltabor in gentibus: & exaltabor in terra. ps. 56. exaltare ſuper celos deus. Ps. 74. hũc humiliat & hunc exaltat. Et in eodem. Exaltabuntur cornua iuſti. Ps. 106. Et exaltent eũ in eccleſia plebis. Prouer. 3. Stultorum exultatio: ignominia. Debet legi exaltatio. ꝓ quo hebrei legunt. & ſtultos exaltare: ignominia. ſcilicet ẽ Et in eodem. 14. Qui autem impatiens eſt exaltat ſtultitiam ſuã. Eſa. 1. Filios enutriui & exaltaui. Ezech. 10. & eleuata eſt gloria domini deſuper cherub. Et in eodem. & eleuate ſunt cherubim. Et in eodem. Vt exaltarentur de terra. & in eo. Et cum eleuatis eleuabantur. & aliqñ ſcribitur cum aleph in medio loco vau. Zach. 14. Et exaltabitur & habitabitur in loco ſuo. & inde רָם Ram. i. altus: vel eleuatus: aut excelſus. Eſa. 2. Et ſuper omnem ſuperbum & excelſum. & in plurali רָמִים Ramim. Deut. 12. Super montes excelſos & colles. Eſa. 10. & excelſi ſtatura ſuccidentur. & in genere femínino רָמָה Rama. ideſt excelſa vel exaltata. & in plurali femínino רָמוֹת Ramoth. Prouer. 6. Oculos ſublimes linguam mendacem. & in hebreo eſt generis femínini. Et aliquando ſcribitur cum aleph in medio. vt Prouer. 24. Excelſa ſtulto ſapientia. Pro quo hebrei legunt. excelſe ſtulto ſapientie. Significat etiam רָמוֹת Ramoth quoſdã lapides precioſos: ſic dictos propter ſui excellẽtiam. Iob. 28. excelſa & eminentia non commemorabuntur comparatione eius. Pro quo hebrei legunt Ramoth & gabis non commemorabuntur. & dicunt q̃ ſunt lapides precioſi ſic nominati. Ezech. 17. & Ramoth & chodcod propoſuerunt in mercatu tuo. & inde רוֹם Rom ſiue רוּם Rum. ideſt altitudo aut celſitudo ſeu exaltatio. Prouer. 21. exaltatio oculorum & dilatatio cordis. Eſa. 2. Et incuruabitur altitudo virorũ. Hiere. 48. Et altitudinem cordis illius. Abach. 3. Altitudo manus ſuas leuauit. Et aliquando ſcribitur cum he in fine & dr רוֹמָה Roma. Mich. 2. & non ambuletis ſuperbi. Pro quo hebrei legunt. Et non ambuletis in altitudine. ideſt in ſuperbia. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur

רוּחוֹת ſpiritus Venti.

רֵחַת

Pala רִיחִים Vectes. Naues.

רוּם Eleuare.

Leuare

Exaltare ſublimare.

רָם Excelſus. רָמִים Excelſi. רָמָה רָמוֹת ſublimes

Excelſe. רָמוֹת Excelſa.

Ramoth רוֹם Exaltatio Altitudo

רוֹמָה ſuperbia Altitudo

ſpũ replere

רוּחַ Aura. Ventus

רוּחָא Ventus ſpus malꝰ.

halitus.

Pars. Plaga.

© Biblioteca Nacional de España

מָרוֹם altum
מְרוֹמִים Excelsa.
Marom.i.altū seu altitudo: aut excelsum vl celsitudo. Ps.67. Ascendisti in altū. & in plu. מְרוֹמִים meromim. Iob. 16. & conscius meus in excelsis. Prouer. 8. In summis excelsisq; verticibus. Et in eo. 9. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcē & ad menia ciuitatis. Pro quo he. le. Misit ancillas suas vt vocarent ad menia excelsa ciuitatis. & inde רוֹמְמוּת Romemuth.i.altitudo vel exaltatio. Ps.149. Exaltationes dei in gutture eorum. Esa.33. Ab exaltatione tua dispse sūt gentes. Vide ēt de hoc infra in dictione רָמַם Ramam. & inde רָמָה Rama.i.locus excelsus vel eminens. Hiere.31. Vox in excelso audita est. Ponitur etiā pro prostibulo quod meretrices faciunt in loco excelso & eminenti vt videātur a trāseuntibus. Ezech.16. Et fecisti tibi prostibulū: & excelsum tuū fecisti in oī platea.i.prostibulū tuū. & in eo. Demolientur prostibulū tuū. Significat etiam predicta dictio separare. Exo.29. Et armū quē de ariete separasti. Leuit.4. Sicut offertur de vitulo hostie pacificorū. pro quo hebrei legūt. Sicut separatur de vitulo pacificorū. & in eo.6. Tolletq; cineres quos vorans ignis exussit. pro quo he.le. & separabit cineres. Nu.15. Separabitis primitias domino de cibis vestris. Et in eo.16. Recedite de medio huius multitudinis.i. separamini. Ezech.48. Erunt primitie quas separabitis viginti quinq; millibus. Et in eo. Primitie quas separabitis dño. Dañ.8. Et ab eo tulit iuge sacrificium.i. separauit vel abstulit. & inde תְּרוּמָה Theruma.i.illud quod separatur a cōmunib⁹ vsibus & offertur dño. pro quo btūs hiero. trāstulit primitias. Exo.25. vt tollant mihi primitias. & in eo. he sunt aūt primitie quas accipere debetis. Scribitur etiam cū iod in medio & dicitur תְּרוּמִיָּה Therumia. Ezech.48. & erunt primitie de primitiuis terre sanctū sanctorū. & ī plu. תְּרוּמוֹת Therumoth. 2. Reg.1. nec sint agri primitiarum. & inde רָמַת ramath. pro quo beatus hiero. transtulit saniem. Eo quod separatur & abiicitur. Ezech.32. & iplebo valles sanie tua.

רָמָה Excelsus
תְּרוּמָה Primitie.
תְּרוּמִיָּה
תְּרוּמוֹת primitie
רָמַת sanies.

רוֹעַ malū facere
רָעַע Roaa. Malignare. malū facere. malū esse. affligere. cōfligere. vlulare. vel iubilare. Geñ.19. Nolite malū hoc facere. & in eo.43. In meā hoc fecistis miseriā. pro quo he. le. Quare male fecistis mihi. Exo.23. Non sequeris turbā ad faciēdū malū. Nu.11. Sed & moysi intolerāda res visa ē. pro quo he.le. & in oculis moysi malū fuit.i. malū visum ē in oculis eius. 1. Reg.12. Quod si pseuerauerit is in malicia. Pro quo he.le. Si malefaciēdo malefeceritis. 2. Reg.19. Et peius erit hoc tibi cū oia mala que venerūt sup te.i. magis malū erit tibi. 3. Reg.14. Sed opatus es male sup oēs q fuerunt ante te. ps.104. Et in prophetis meis nolite malignari. Prouer.24. ne forte videat dñs: & displiceat ei. pro quo he.le. Ne forte videat dñs: & malū sit in oculis eius. Hiere. 38. male fecerūt viri isti. Mich.3. Sicut nequiter egerūt in adinuētionibus suis. Soph.1. Non faciet bene dñs: nec faciet male. Signat ēt affligere. Deut.26. Afflixeruntq; nos egyptii. 3. Reg.17. Etiā ne viduā apud quā ego vtcūq; sustētor afflixisti. Prouer.11. Affligetur malo qui fidē facit pro extraneo. Signat ēt cōfringere vel cōterere. Iob.34. Cōteret multos & innumerabiles. ps.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. frāges eos in virga ferrea. Potest ēt deriuari a dictiōe רָעָה raa que signat pascere vel regere. Esa.8. Congregamini populi & vincemini. pro quo he.le. Conterimini siue confracti vel contriti stote. Prouer.13. Amicus stultorum similis efficitur. Pro quo hebrei legunt. Qui nutrit vel pauit stultos conteretur. Potest etiam deriuari a dictione רֵעַ Rea que significat socium vel amicum. vt sit sensus. Amicus stultorū sociatur. idest confederatur eis: vel efficitur similis eis: sicut est in littera nostra. Esa.24. Confractione cōfringetur terra. Hiere.15. Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilone. Pro quo hebrei legunt. Nunquid conteret ferrum ferrum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. sicut supra dictum est. Vide etiam de hoc infra in dictione רָעָה Raa. & inde רָע Ra. idest malus seu iniquus aut malum. Geñ.6. & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malū. & in eo.38. Fuitq; her primogenitus iuda nequam in conspectu domini. Exo.33. Audiensq; populus sermonem hunc pessimum. Nec.z. Et eram quasi languidus in facie eius. p quo hebrei legunt. & non fui malus in conspectu eius. idest nō displicui ei. Prouer.11. Malum est: malum est dicit omnis emptor. Et in eodem.23. Ne comedas cum homine inuido Pro quo hebrei legunt. Ne comedas cum homine mali oculi. & est sensus sicut in littera nostra. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְרַע Meraa. idest malus siue malefaciens. Prouer.17. Malus obedit lingue inique. Esa.9. Quia omnis hypocrita est & nequā. & ī plurali רָעִים Raim. siue מְרֵעִים Mereim. Geñ.13. Homines autem sodomite pessimi erant. ps.36. Noli emulari in malignantibus. Et in eodem. Quoniam qui malignantur exterminābuntur. Esa.1. Semini nequam. Pro quo hebrei legunt. Semen malignantiū siue malorū. Hiere.6. Et malicie eorū non sunt consumpte. & in genere femínino. רָעָה Raa. idest malicia: seu afflictio: vel mala: aut malū. Hebrei enim non habent genus neutrū. & pro eo aliquando vtuntur genere masculino: aliquando femínino. Geñ.39. Quomodo ergo possum hoc malū facere. Exo.10. Cui dubium est q pessime cogitatis. idest malū. 1. Reg.25. malicia ergo non inuenitur in te. Ester.7. Intellexit enim a rege sibi paratū malū. Ione.3. Super malicia quā locutus fuerat vt faceret.i. super malū vel super afflictionē. Et in eo.4. & afflictus est in oratione magna. Et in eo. Laborauerat enim. p quo hebrei legunt. vt liberaret eū a malo suo: vel ab afflictione sua. Et in plurali רָעוֹת raoth. Deut.32. Congregabo super eos mala. Ps.33. Multe tribulationes iustorum. idest multe afflictiones vel multa mala. Ps.39. Quoniam circundederunt me mala. Hiere.2. Insuper & malicias tuas docuisti. & inde רוֹעַ roaa. idest malicia seu malum aut nequitia. Nec.2. Non est hoc fruſtra sed malum nescio quod in corde tuo est. Ps.37. Et secundum nequitiam adinuentionū ipsorū. ponitur etiā pro putrido. Prouer.26. Dens putridus: & pes lapsus. Significat etiā macilentum seu deforme vel triste. Geñ.40. Cur tristior est hodie solito facies vestra. Et in eo dē.41. Fede confecteq; macie. Et in eodē. In tantū deformes & macilente: vt nunq; tales in terra egypti viderim. Et in eo. Simili macie & squallore torpebant. Nec.2. Quare vultus tuus tristis est. Significat etiam predicta dictio רוֹעַ Roa. vlulare: seu iubilare: aut conclamare: vel vociferari. Nu.10. Et non consciſſe vlulabunt. & in eodem. Clangetis vlulantibus tubis. Ios.6. Conclamabit omnis populus vociferatione magna. Et in eodem. Non clamabitis neq; audietur vox vestra. Et in eodem. Igitur omni populo vociferante. Ps.59. Mihi alienigene subditi sunt. Pro quo hebrei legunt. Super me palestina iubilauit seu vlulauit vel conclamauit. Potest etiam legi. Mihi palestina federata est vt dictum est supra. vnde Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Mihi palestina federata est. Ps.64. Clamabunt etenim: & hymnum dicent. ps 65. Iubilate deo omnis terra. ps. 95. Iubilemus deo saluta ri nostro. Esa.16. In vineis non exultabit nec iubilabit. Et in eodem.42. Vociferabit & clamabit. & inde רֵיעַ Rea.i. iubilatio seu vociferatio vel vlulatio. Exo.32. Audiens autē

Cōfringere. Federari
רָע Malus.
Nequā Pessimo
מְרַע Malus. Nequam. רָעִים Pessimi. Malignātes.
malitie רָעָה
malum. malitia.
afflictio
רָעוֹת mala tribulatōes
malitie. רוֹעַ Malum. Nequitia.
Tristie. Defourmes
Macilēte. רוֹעַ
Vlulare. Cōclamare. Clamare. vociferari.
Iubilare. רֵיעַ

© Biblioteca Nacional de España

vociferatio

Iosue tumultū populi vociferantis. Pro quo hebrei legunt In vociferatione sua. Iob. 36. Annunciat de ea amico suo. Pro quo hebrei legunt. Annunciat super illud vociferatio eius. ideſt tonitruum eius. scilicet tonitruum annunciat sup fulgur: sicut exponunt hebrei. Potest etiā significare ami cum sicut est in littera nostra: vt infra dicetur. Mich. 4. Quare merore contraheris. pro quo hebrei legunt. Quare vlulas vlulationem. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. vt

תְּרוּעָה

supra dictum est. & inde תְּרוּעָה Therua. ideſt iubilatio vel vlulatio aut clamor vel clangor. Nume. 10. Si autem proli

Clangor.

xior atq; concisior clangor increpuerit. & in eo. 23. Et clan gor victorie regis in illo. & ī eodem. 28. Dies clangoris &

Vlulatus.

tubarum. Hiere. 20. Audiet clamorem mane & vlulatum ī

רֵעַ

tempore meridiano. Item רֵעַ Rea cum iod in medio lo co vau. ideſt socius. sodalis. vel amicus. proximus. Iob. 6. &

Amicus.

subuertere nitimini amicum vestrum. Et cōmuniter scri bitur sine iod. Leuit. 19. Diliges amicum tuum sicut te ip

proximus.

sum. 1. Reg. 15. Et tradidit illum proximo tuo. Prouer. 6. & suscita amicum tuum. Et in eodem. 23. Amicum tuū &

רֵעִים

amicum patris tui ne dimiseris. Et in plu. רֵעִים Reim siue מְרֵעִים Mereim. Iudi. 14. Dederunt ei sodales trīginta. Iob 17. Predam pollicetur sociis. & in eodem. 19. Miseremini

sodales. socii. Amici.

mei miseremini mei: saltem vos amici mei. & inde verbū vel gerundium quarte coniugationis quod significat asso ciare. vt Prouer. 18. Vir amicabilis ad societatem. pro quo

sociare.

hebrei legunt. Vir amicorum ad sociandum. Et aliqui he brei secundū primā significationē legunt. Vir amicorū ad confringendum: vel ad conterendum: iuxta significationē predictam.

רוּף

Contremiscere.

רוּף Ruph. tremere. confringere. Iob. 26. Colūne celi cō tremiscunt. & dicunt hebrei q; etiam significat conte rere vel confringere. Et inde הֲרִיפוֹת Hariphoth. ideſt gra

הֲרִיפוֹת

na tritici vel hordei confracta vel contussa. pro quo beatus

Ptisana.

hieronimus transtulit ptisanas. z. Reg. 7. Et expandit vela mina super os putei quasi siccans ptisanas. Prouer. 27. Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas. Et inde תְּרוּפָה

תְּרוּפָה

Medicina

Therupha. ideſt medicina pro cōfractione membrorum. Ezech. 47. Et folia eius ad medicinam.

רוּץ

Currere.

רוּץ Rus. currere. festinare. cōfringere. vt Geñ. 18. Ipse autem ad armenta cucurrit. Et in eodem. 33. Currens itaq; esau obuiam fratri suo. & in eodem. 41. Edu ctum de carcere ioseph totō derunt. Pro quo hebrei legunt Et currere eum fecerunt de carcere: & tonsus est. 1. Reg. 17. Cucurrit ad locum certaminis. Et in eodē. 20. Vade & affer mihi sagittas. Pro quo hebrei legunt. Curre & affer mihi sagittas. Et in eodem. Cumq; puer cucurrisset. 2. Regū. 17. Et curre in castra ad fratres tuos. 4. Reg. 5. Viuit domin?

Festinare.

quia curram post eum. 2. Paralipo. 35. Et festinato distri buerunt vniuerse plebi. Iob. 15. Cucurrit aduersus eum erecto collo. ps. 17. Quia in te eripiar a temptatione. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. In te enim curram accinctus. Ps. 67. Ethiopia preueniet man? eius deo. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtu lit. ethiopia festinet dare man? deo. Canti. 1. Trahe me post te: curremus. Hiere. 23. Non mittebam prophetas: & ipsi

Discurrere.

currebant. Et in eo. 49. Quia subito currere faciam illum

רָץ

ad illam. Naum. 2. Quasi fulgura discurrentia. Et inde רָץ

Currens

ras. ideſt cursor seu currens. Hiere. 51. Currens obuiam cur

רָצִים

renti veniet. Et in plurali רָצִים Rasim. 2. Reg. 15. Et quin

Currentes

quaginta viros qui precederent eum. pro quo hebrei le gunt. Et quinquaginta viros currentes ante eum. & inde

מָרוֹץ

מָרוֹץ Maros siue מְרוּצָה Meruſa. ideſt cursus. 2. Reg. 18. Cō templor ait cursum prioris quasi cursum Achimaas filii sadoch. Eccl's. 9. Nec velocium esse cursum. Hiere. 22. & ad calumniam & ad cursum mali operis. Et in eodem. 23. Fa ctus est cursus eorum malus. Significat etiam predicta dictio conterere vel confringere aut collidere. Geñ. 25. Sed collidebantur in vtero paruuli. Iudi. 10. Et confregit cere brum eius. Et in eodem. Afflictiq; & vehementer oppressi. Pro quo hebrei legunt. Et confregerunt & cōtriuerunt eos 4. Regum. 24. Et altaria que fecerat manases in duobus a triis templi domini destruxit rex: & cucurrit inde. p quo hebrei legunt. Et confregit seu contriuit inde. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: iuxta primam significationē. Eccl's. 12. Et recurrat vitta aurea. pro quo hebrei legunt. & conteratur seu confringatur fons aureus. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodem. Et confringatur rota super cisternam. Esa. 4. Non erit tristis nec turbulentus. Pro quo hebrei legunt. Non erit obscurus vel tristis neq; conteret vel confringet. Potest etiam legi sic. Non erit tri stis neq; discurret: & tūc erit sesus sicut in littera nostra. Nā qui est turbulentus discurret huc atq; illuc. Vide etiam de hoc infra in dictione רָצַץ rasas.

Cursus

Collidere. Cōfringere

Recurrere

רוּשׁ

Egere.

רוּשׁ Ros. Indigere. egere. pauperem esse. depauperare: si ue pauperem facere. ps. 33. Diuites egucrunt & esurie runt. & quando est verbum tertie coniugationis significat pauperem facere: siue depauperare. 1. Regum. 2. Dominus pauperem facit: & ditat. Et aliquando scribitur cum dupli ci sin. Prouerb. 13. Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Vide etiam de hoc supra in dictione רָשַׁשׁ rasas. & inde רָשׁ Ras. ideſt pauper vel egenus. 2. Regum. 12. pauper autē nihil habebat omnino. Prouer. 19. Melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua. Et in eodem. Fratres hominis pauperis oderunt eum. Et in eodem. Diues & pauper ob uiauerunt sibi. Et in plurali רָשִׁים rasim. Prouer. 22. Di ues pauperibus imperat. Et aliquando scribitur cum aleph in medio dictionis tam in singulari quam in plurali. 2. Re gum. 12. Vnus diues & alter pauper. Et in eodem. Tulit o uem viri pauperis. Prouer. 10. Egestatem operata est ma nus remissa. pro quo hebrei legunt. pauper siue egenus o peratur stateram dolosam: siue palma aut manu dolosa. Et in eodem. 13. Multi cibi in noualibus patrum. pro quo hebrei legunt. In nouali pauperum. Eo quod pauperes la borant multum in cultura terre. potest etiam legi in noua li principum. Nam dictio רָאשִׁים Rasim etiam principes significat vt dictum est supra in dictione רֹאשׁ ros: & prin ceps in scriptura pater nominatur. 4. Regum. 5. Pater si rem grandem dixisset tibi propheta. & inde רֵישׁ res. ideſt paupertas siue egestas. Prouerb. 10. pauor pauperum ege stas eorum. Et in eodem. 28. Qui autem sectatur ocium re plebitur egestate. Et in eodem. 31. Et obliuiscatur egesta tis sue. Et aliquando scribitur cum aleph in medio loco iod. Prouerb. 30. Diuitias & paupertatem ne dederis mi hi. Item רוֹשׁ Ros. ideſt fel. Deut. 32. Vua eorum vua fel lis. & communiter scribitur cum aleph loco vau. Deut. 29. Germinans fel & amaritudinē. Threñ. 2. Circundedit me felle & labore. Et in eodem. Absinthii & fellis. Ps. 68. Et dederunt in escam meam fel: & in siti mea potauerunt me aceto. Hiere. 8. Et potum dedit nobis aquam fellis. Poni tur etiam pro veneno vel pro amaritudine. Deut. 32. Vene num aspidum insanabile. Osee. 10. Et germinabit quasi a maritudo iudicium. Amos. 5. Qui vertitis in amaritudinē iudicium.

Egestas.

Pauperē facere. Pauperē fieri.

Pauper

pauperes.

paupertas

Fel.

רָזָה

Marcescere

Raza. Marcescere. macilentum esse. attenuare. macre scere. Esaie. 17. Et pinguedo carnis eius marcescet.

© Biblioteca Nacional de España

Attenuare רָזַז Soph.2.Et attenuabit omnes deos terre.& inde רָזֵ Raz.i. attenuatus vel macilentus aut macies. Esa.24. Secretum meum mihi:secretum meum mihi.pro quo hebrei legunt Macies mihi seu macredo mihi. ideſt confectus sum macie.Sed in lingua chaldaica significat secretum vel mysterium sicut est in littera nostra.vt Dañ.2.vt quereret misericordiam a facie dei celi super sacramentum istud.ideſt sup secretum istud.Et in eodem. Tunc danieli mysterium per visionem noctis reuelatum est.Et in eodem. 4. Et omne sacramentum non est impossibile tibi. Et in plurali רָזִין Razin siue רָזָיָא Razaia.vt in eodem.z. Reuelans mysteria.Et in eodem.Et qui reuelat mysteria ostendit tibi que ventura sunt.& in genere femínino רָזָה raza.Nume.13.humus pinguis an sterilis.ideſt macilenta vel tenuis. & inde רָזוֹן Razon.ideſt tenuitas:siue macies:aut macredo.ps.105 Et misit saturitatem in animas eorum.pro quo beatus Hiero.in psalterio iuxta he. ve.transtulit. & misit tenuitatem in animas eorum.Esa.10. Propter hoc mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem.Mich.6.Et mensura minor ire plena.ideſt mensura extenuata vel breuis.Itē רָזוֹן Razon. ideſt princeps.De quo vide infra in dictione רָזוֹן Razon.

רָזַז Razam.innuere seu conniuere.scilicet oculis. Iob.15 Et quasi magna cogitans attonitos habes oculos.pro quo hebrei legunt.Et quid innuunt oculi tui. Et solum inuenitur in predicto loco.

רָזוֹן Razon.princeps seu tyrannus.Prouer.14.Et in pauscitate plebis ignominia est principis.& in plu.רוֹזְנִים Roznim.ps.2.Et principes conuenerunt in vnū. Esa.40. Qui dat secretorum scrutatores quasi non sint.Pro quo hebrei legunt.Qui dat principes in nihilum.Potest etiā deriuari a dictione רָז raz.que in lingua chaldaica significat secretum:vt dictum est supra in dictione רָזָה raza. Abach.1. Et tyranni ridiculum eius erunt.

רָחַב Rachab.dilatare latum vel dilatatum esse. Geñ.26. vocauit nomen eius latitudo dicens:nunc dilatabit nos dominus.Deut.19.Cum autem dilatauerit dominꝰ terminos tuos.Et in eo.33.Benedictus in latitudine gad.pro quo hebrei legunt.Benedictus dilatans gad.1.Reg. 2.Dilatatum est cor meum super inimicos meos.Ps.4.In tribulatione dilatasti mihi.ps.17.Dilatasti gressus meos subtus me.ps.24.Tribulationes cordis mei multiplicate sunt.p quo hebrei legunt.Dilatate sunt.vel sic.Tribulationes cor meum dilatauerunt.ps.80. Dilata os tuum & implebo illud.ps.118.Latum mandatum tuum nimis.Esa.5.Propterea dilatabit infernus animam suam.Esa.30. pascetur ī possessione tua in die illo agnus spacioſe.i.in loco qui est spacioſus & latus.Et in eo.54.Dilata locū tētorii tui. & in eo. 60.& mirabitur & dilatabitur cor tuum.Ezech.40.& platea erat in rotūdū ascendens sursum.pro quo he.le.Et dilatabatur & circuibat sursum sursum.i.latior erat pars superior in circuitu.& inde רֹחַב róchab siue רְחָבָה rechaba.i. latitudo vel dilatatio. Geñ.13.Et perābula terrā in longitudine & latitudine.Exo.27. Quinq; cubitos in longitudine & quinq; in latitudine.3.Reg.4.Dedit quoq; deus sapientiā salomoni & prudētiā multā nimis & latitudinē cordis. Iob.36.Igitur saluabit te de ore angusto latissime & nō habēte fundamētū.ps.17.Et eduxit me in latitudine.ps.118. Et ambulabā in latitudine.Prouer. 21. Exaltatio oculorū & dilatatio cordis & lucerna impiorum:peccatū.& ide רָחַב Ra'chab.ideſt latus siue dilatatus vel spacioſus.ps.103.hoc mare magnū & spacioſū manibꝰ.Prouer.28. Qui se iactat & dilatat:iurgia cōcitat. Pro quo he.le.Latus animo concitat iurgia.& est sensus sicut in lra nra.& in ge.fe. רְחָבָה Rechaba.Geñ.34.Terra in potestate vestra est.pro quo he.le. Terra aūt ecce lata est manibus siue locis corā vobis.Exo. 3.Et educā de terra illa in terrā bonā & spacioſam .Et inde רְחֹבוֹת Rechob siue רְחָבָה rechaba.i.platea. Dañ.9.& rursus edificabitur platea.& in plu.רְחֹבוֹת rechoboth.ps.143. nec clamor in plateis eorū.Prouer.1.In plateis dat vocē suā. & in eo.22.In medio platearum occidendus sum.

רָחֵל Rachel.Ouis:siue agnus.Esa.53.Et quasi agnus corā tondente se. Et in plurali רְחֵלִים rechelim.Geñ. 32 Oues ducentas.

רָחַם racham.misereri.clemētē eē.diligere.Exo.34.& clemens ero in quem mihi placuerit. pro quo he.le. Et miserebor cui miserebor.vnde apostolus ad Romanos. 9. sic ait.moysi enī dicit. miserebor cui misertꝰ sum :& miam pstabo cui miserebor.Deut.13.& misereatur tui & multiplicet te.Ps.102.Quō miseretur pater filiorū misertus ē dñs timētibꝰ se.Prouer.28.Qui aūt cōfessus fuerit & reliquerit ea:miam cōsequetur.Hiere.31. Miserans miserebor eiꝰ ait dñs.Osee.14.Quia eius qui in te est misereberis pupilli. & ide רַחוּם Rachū.i.misericors. Exo.34.Deus misericors & clemēs.& ī ge.fe.רַחֲמָנִית rachmanith.& ī plu.fe. רַחֲמָנִיּוֹת Rachamanioth.Threñ.4.Manus mulierū misericordium coxerunt filios suos.& inde רַחֲמָה ruchámа.i.illa que cōsecuta est miam.Osee.1. Voca nomē eius absq; mīa.pro quo he.le.voca nomen eius non miam cōsecuta. Et in eo.2. Et miserebor eius qui fuit absq; mīa.& inde רֶחֶם Rachem .i. mīa. Abach.3.Cum iratus fueris mīe recordaberis.Et communiter declinatur pluraliter & dicitur רַחֲמִים rachamím. 2.Regū.13.Multe enim sunt mīe eius. Ps.24.reminiscere miserationū tuarū dñe.Ps.50.Et secūdū multitudinē miserationū tuarū dele iniquitatem meā.Ps.105.Et dedit eis in misericordiā.Et in lingua chaldaica dr רַחֲמִין Rachamín Dañ.2.Vt quereret misericordiam a facie dei celi. Item רֶחֶם réchem:siue רַחַם rácham .ideſt vulua siue vterus. Geñ.20.Concluserat enim deus omnem vuluam in domo Abimelech.Exo.13. Sanctifica mihi omnem primogenitum qui aperit vuluam.Et in eodem.34. Omne quod aperit vuluam.Nume.12.De vulua matris sue.Iob.34.quādo erumpebat quasi de vulua procedens. Ps.19. Ex vtero ante luciferum genui te.Ponitur etiam pro femina. Iudi. 5.Pulcherrima feminarum ei eligitur .Item רַחַם rácham .nomen auis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit porphyrionem.Leuit.11.Et onocrotalum & porphyrionem.

רָחַף rachaph.Volare.volitare contremiscere. siue commoueri.Geñ.1.Et spiritus domini ferebatur super aquas.Pro quo hebrei legunt. Et spiritus dei volabat seu volitabat super faciem aquarum.Deut.32.Et super eos volitans.Hiere.23.Contremuerunt omnia ossa mea . Pro quo aliqui hebrei legunt.Cōmota sunt omnia ossa mea.& solū inuenitur in predictis locis.

רָחַץ rachas.Lauare.abluere.confidere.Geñ.18 .Et lauentur pedes vestri.Et in eodem. 24.Et aquam ad lauandos pedes eius.Exo.2.Ecce autem descēdebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine.Et in eodem.30.Et missa aqua

Tenuare. Macies. Secretum. mysteriuꝫ. sacramētū. Mysteria. Sterilis. Tenuis Tenuitas. minor. Princeps Principes. Tyranni. Dilatare. Spacioſuꝫ esse. Latitudo. Innuere. Conuiuiū. Factio. Latiſſime. Dilatatio. Spacioſus. Latus. Lata. Spacioſa. Platea. Platee. Agnus. Oues. clemētē eē. misereri. misericors misericordia misericordia cōsecuta. misericordia. misericordie. misericordie. miseratiōes Misericordie. Vulua. Vterus. Femina. porphyrio Volare. Volitare cōtremiſcere. Cōmoueri Lauare.

© Biblioteca Nacional de España

lauabunt in ea. Iob. 9. Si lotus fuero quasi aquis niuis. Prouer. 9. Et tñ nō est lota a sordibus. Esa. 1. Lauamini: mundi flote. Ezech. 16. Et aqua nō est lota in salutē. & inde רְחִץ roches. siue רְחָצָה rochsa. i. lauacrum. Canti. 4. Que ascendunt de lauacro. Ps. 59. Moab olla spei mee. Pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Moab olla lauacri mei: pōt ēt legi spei mee sicut. lxx. trāstulerūt. nā in lingua chaldaica predicta dictio significat confidere vel spare. Dañ. 3. Et eripuit seruos suos qui crediderunt in eum. Pro quo he brei legunt. Qui confisi sunt vel sperauerunt in eo.

רְחִץ רְחָצָה
Lauacrū.

Credere. Cōfidere.

רָחַק Rachac. Elongare. lōge fieri. longe recedere. elōgatū esse. Geñ. 44. Iam vrbē exierant: & precesserāt paululū. pro quo he. le. ipi exierāt vrbē: nec elongati erāt. i. nec longe erant. Deut. 12. Locus aūt quē elegerit dñs deus tu? vt sit nomen eius ibi si procul fuerit. Ios. 8. Nec longius recedatis. Iudi. 18. Cumq; a domo Michee essent procul. ps. 21. ne elongaueris auxilium tuum a me. Ps. 54. Ecce elongaui fugiens. Ps. 72. Qui elongāt se a te peribunt. Ps. 102. Longe fecit a nobis iniquitates nostras. Prouer. 5. Longe fac ab ea viam tuā. Esa. 6. Et longe faciet dominus homies. Et in eo. 29. Cor autem eorum longe est a me. Et in eodē. 54. Recede procul a calūnia. Hiere. 2. Quia elongauerunt a me. Ezech. 8. Vt procul recedant a sanctuario meo. Et in eo. 11. Dixerunt habitatores ierusalē longe recedite a me. Mich. 7. In die illa longe fiet lex. & inde רָחוֹק Rachoc. i. procul. seu lōge. aut lōginquus. Geñ. 37. Qui cū vidissent eū procul. Nu. 9. Homo qui fuerit inmūdus sup animā: aut in via procul. Ios. 3. Sitq; inter vos & arcam spacium: cubitorum duo millium. pro quo hebrei legunt. Sed longe aut p cul erit inter vos & illā. i. arcā duorū milliū cubitorū. & in eo. 9. De terra lōginqua venimus. 3. Reg. 8. Cū venerit de terra longinqua. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מֵרָחַק merchac Prouer. 31. De longe portās panem suum. Esa. 46. Cernet terram de longe. Ezech. 23. Miserunt ad viros venientes de longe. & in plu. מֵרְחַקִּים Merchacim. Esa. 8. Et audite vniuerse procul terre. & in eodem. 33. Videbunt terram de longe.

רָחַק
Esse.
Lōge esse.

Procul eē Lōge recedere. Elongare.

Longe facere.

רָחוֹק
Procul.

Spacium.

Longinqua

מֵרָחַק
Longe.

מֵרְחַקִּים
Procul.

רָחַשׁ Rachas. eructare. producere. ps. 45. Eructauit cor meum verbum bonum. Item מַרְחֶשֶׁת macheseth. i. craticula. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit sacrificium. & aliqui hebrei dicunt q signficat sartaginem.

רָחַשׁ
Eructare

מַרְחֶשֶׁת
Craticula.

Sartago.

רָטַט Retet. tremor. Hiere. 40. Tremor apprehendit eam.

רָטַט
Tremor.

רָטַב ratab. humectare. seu virescere: aut viridem esse. Iob 8. Humectat? videtur anteq̄ veniat sol. Et in eodem. 24. Quos imbres montium rigant. Pro quo hebrei legūt Humectant siue virescere faciunt.

רָטַב
Humectaſ

רָטַשׁ Rutaphas. consumptū vel extenuatū esse. Iob. 35. Consumpta est caro eius a suppliciis. & solum inuenitur in predicto loco.

רָטַשׁ
cōsūptū eē.

רָטַשׁ Ratas. allidere. collidere. relinquere. dimittere. 4. Reg. 8. Et paruulos eorū allides. Esa. 13. Infantes eorum allidentur in oculis eorū. & in eo. Sed sagittis paruulos interficient. Pro quo he. le. Et arcus iuuenū allidētur. Potest etiam legi sic. Et arcubus paruuli seu iuuenes allidē tur. idest interficiētur. Osee. 10. Mater super filios allisa. & in lingua chaldaica significat relinquere vel dimittere.

רָטַשׁ
Allidere.

רִיחַ Riach. odorari. olfacere. Geñ. 8. Odoratusq; est dñs odorem suauitatis. Leuit. 26. Nec recipiam vltra odorem suauissimū. Pro quo he. le. Et non odorabo in odorē suauissimū vestrū. Iudi. 16. Cū odorē ignis acceperit. Iob. 39. Procul odoratur bellū. Ps. 113. Nares habēt & nō odorabūt. & inde רֵיחַ reab. i. odor. Geñ. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. Canti. 1. In odorē vnguētorū tuorū. & idē dicūt aliqui q derīuatur רֵחַיִם rechaim. i. mole. s. supior & inferior. & ideo caret nūero singulari quia nihil pdest vna sine alia. Deut. 24. Nō accipies loco pignoris supiorē & inferiorē molā. Esa. 47. Tolle molam & mole farinam.

רִיחַ
Odorari.

רֵיחַ
Odor.

רֵחַיִם
mola.

רִיק Ric. euacuare. effundere. fundere. armare. Geñ. 42. Cum frumenta effunderent. Eccl's. 11. Si replete fuerīt nubes: imbrē super terrā effundēt. Canti. 1. Oleum effusū est nomē tuū. ps. 17. vt lutū platearū delebo eos. p quo he. le. Vt lutū platearū euacuabo siue effundā eos. Hiere. 48. Nec transfussum est de vase in vas. Zach. 4. In quib? sunt fusoria ex auro. pro quo he. le. Effūdentia ex se aurū. & inde רָק rac. i. vacuus: siue inanis. Nee. 5. Et vacuus fiat. Et in plu. רֵקִים recim. 4. Reg. 4. Pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua. & in ge. fe. רֵיקָה reca. Esa. 29. expgefactus vacua est aīa eius. Et in plu. fe. רֵקוֹת racoth. Geñ. 41. & septē spice tenues. i. euacuate. accipitur ēt רָק rac pro hoīe inope & egeno qui est vacuus bonis tpalibus: siue p fatuo qui est vacuus intellectu. Iudi. 11. Cōgregatiq; sunt ad eum viri inopes & latrocinātes. 2. Regū. 6. Et nudatus est quasi vnus de scurris. vbi ponitur pro scurris. i. p fatuis. vñ Mathei. 5. Qui aūt dixerit fratri suo raca reus erit concilio. Et inde רִיק ric. i. inane. aut vanū. siue vacuū. Leuit. 26. Cōsumetur in cassū labor vr̄. i. in vanū. ps. 2. Et populi meditati sunt inania. Hiere. 51. Reddidit me vas inane. scribitur etiā cū mem in fine & dr̄ רֵיקָם recam. Geñ. 31. Forsitan nudū me dimisisses. pro quo hebrei legunt. Nūc enim inanem si ue vacuū me dimisisses. ps. 7. Decidā merito ab inimicis meis inanis. Significat etiā predicta dictio armare siue arma preparare: aut gladium euaginare. Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos. Pro quo hebrei legunt. Et armauit expeditos vernaculos suos. Exo. 15. Euaginabo gladium meū. Leuit. 26. & euaginabo post vos gladium. Ps. 34. Effunde frāmeam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Euagina gladium. Ezech. 5. Et gladium euaginabis post eos. Ponitur etiam pro expandere. Abach. 1. Super hoc ergo expandit sagenam suam. idest preparat eam tanquam gladium ad interficiendas gentes. Potest etiam legi secundum primam significationem super hoc ergo effūdit siue euacuat sagenam suam. scilicet vt iterum capiat cum ea gentes. vnde sequitur. & semper interficere gentes non cessat.

רִיק
Euacuare.

Effundere.

רָק
Vacuus.

רֵקִים
Vacua.

רֵיקָה
Vacua

רָקוֹת
רָק
Inops.

Scurra.

רִיק
Vanuz.

Innane.

רֵיקָם
Inane.

Armare.

Euaginaſ.

Expandeſ.

רִיר Rir. fluere. scilicet humorē: aut saliua vl' sputū. Leuit. 15. Adheserit carni eius atq; cōcreuerit fedus humor. Pro quo hebrei legunt. Fluit caro eius in fluxu suo. significat etiam saliuam vel sputum. 1. Reg. 21. Defluebātq; saliue eius in barbam. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. pro quo hebrei legūt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. scilicet oui: quia nihil est in si pidius si non sit sale condita: vt premittitur in textu: & ponitur ibi pro albugine eo quod est simílis saliue vel sputo. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt dictum fuit supra in dictione חָלָם chalam.

רִיר
Humor.

Fluere.

Saliua.

Albugo.

רָכַךְ Rachach. mollificare. mollire: mollem seu tenerum vel delicatum esse. Deut. 20. Non pertimescat cor vestrum. Pro quo hebrei legūt. Ne mollificetur cor vestrum siue ne tenerum sit cor vestrum. Ps. 4. Molliti sunt sermones eius super oleum. Esa. 1. Nec fota oleo. Pro quo hebrei legunt. Nec mollificata est oleo. & inde רָךְ Rach. idest tener. seu mollis. aut delicatus. Geñ. 18. Vitulum tenerrimum & optimum. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxuriosus valde. z. Regum. 3. Ego autem adhuc delicatus & vnctus rex. idest tener. Prouerb. 14. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Ezech. 17. De vertice ramo-

רָכַךְ
ptimeſcere mollificaſ mollire.

רָךְ
Tener.

Delicatus

luxoziosus

© Biblioteca Nacional de España

רָגִים Teneri.

rum eius tenerū diſpergā. & in plu. רָגִים Rachim. Geñ. 33. Noſti dñe mi q̄ paruulos habeā teneros. & in ge. fe. רָגָה Raca. Deut. 28. Tenera in te & delicata. Eſa. 47. Quia vltra nō vocaberis mollis & tenera. & in plu. fe. רַכּוֹת racoth Geñ. 29. Et lia lippis erat oculis. pro quo he. le. Teneris oculis. & eſt in hebreo generis feminini.

רָגָה Tenera.

רַכּוֹת Tenere.

רָכַב Aſcendere

Rachab. equitare. vehi. ſuperſedere. ſupponere. aſcendere. ſ. ſuper iumētū vel aliud vehiculū. Geñ. 24. aſcēſis camelis ſecuti ſunt virū. pro quo he. le. Et aſcēderūt ſup camelos: & ſecuti ſunt virū. & in eo. 41. Fecitq̄ eū aſcēdere ſup currū. & in eo. 49. Et cadat aſcēſor eius retro. Exo. 15. Equū & aſcēſorē proiecit in mare. Nu. 22. Nōne aīal tuū ſū cui ſemp ſedere cōſueuiſti. Deut. 32. Cōſtituit eū ſup excelſam terrā. pro quo he. le. Aſcēdere eū fecit ſuper excelſa terre. Et in eo. 33. Aſcenſor celi auxiliator tuus. 2. Reg. 6. Et īpoſuerūt arcā dei ſup plauſtrū nouū. Et in eo. 16. Aſini domeſticis regis vt ſedeāt. 4. Reg. 13. Pone manū tuam ſuper arcū. Et in eo. & cū impoſuiſſet manus ſuas. Nec. 2. Et iumentū nō erat mecū niſi animal cui ſedebā. Ps. 17. & aſcendit ſup cherubim & volauit. ps. 44. Intende proſpere procede & regna. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. proſpere aſcēde. ps. 65. Impoſuiſti hoīem ſupcapita noſtra. Ps. 67. Qui aſcendit ſuper celū. Eſa. 58. Suſtollā te ſup altitudines terre. ideſt aſcendere te faciam Oſee. 10. Aſcendā ſuper ephraim. & inde רֶכֶב Recheth. ſiue רְכוּב rechuch. i. equitatus: ſiue curr?: aut quadriga: ſeu vehiculū. Geñ. 50 Habuit quoq̄ in comitatu currū & equites. Exo. 14. Iūgit ergo currū. & in eo. Tulit ſexcentos currus electos. 3. Regū. 22. Fluebat aūt ſanguis plage in ſinu currus. 4. Reg. 9. Tolle currum & mitte in occurſum eorū. ps. 103. qui ponit nubem aſcenſum ſuū. Canti. 1. In curribus pharaonis. Eſa. 21. Et vidit currū duorū equitū. Hiere. 51. Collidā in te currū & aſcenſorē. Ponitur ēt pro aſcenſore. Eſa. 21. Aſcēſorē aſini & aſcenſorē cameli. Et in eo. & ecce iſte venit aſcēſor vir bige equitū. Ponitur ēt pro auriga. 3. Reg. 22. Dixitq̄ aurige ſue verte manū tuā. & aliqñ ſcribitur cū mē in prīcipio & he vel tau in fine & dr̄ מֶרְכָּבָה mercaba. ſiue מֶרְכֶּבֶת Mirchébeth. Geñ. 41. Fecitq̄ eū aſcēdere ſuper currū ſuū. & in eo. 46. Iuncto ioſeph curru aſcēdit obuiā patri. 3. Reg. 4. Habebatq̄ ſalomō quadragīnta millia equorū curriū. i. ad currum vel quadrigā ſuā. Et in eo. 10. Egrediebatur aūt quadriga de egypto ſexcentis ſiclis. 1. Paralip. 28. Et vt ex ipſo fieret ſimilitudo quadrige. Zach. 6. In quadriga prīa equi ruffi. Et in plu. מֶרְכָּבוֹת mercaboth. Exo. 15. Currus pharaonis & exercitū eius proiecit in mare. Iudi. 5. Quare tardauerūt pedes quadrigarū illius. 4. Reg. 23. Currus aūt ſolis cōbuſit igni. Canti. 6. Anima mea cōturbata ē propter quadrigas aminadab. Ioel. 2. Sicut ſonitus quadrigarū. Zach. 6. Et ecce quattuor quadrige egrediētes. & illud in quo aliquis ſedet vel equitat aut aſcendit dr̄ רֶכֶב recheb. ſeu מֶרְכָּב mercab. Leuit. 15. Sagma ſuper quod ſederit īmūdū erit. Canti. 3. Aſcēſum purpureū. Ezech. 27. Dedan inſtitores tui in tapetibus ad ſedendū. & inde רָכֶב racheb. i. mola inferior. Deut. 24. Non accipies loco pignoris ſuperiorē & inferiorem molam.

Currus.

Aſcenſus.

Aſcenſor.

Auriga.

Currus.

Quadriga

Currus.

Quadrige

רֶכֶב aſcenſus.

רָכֶב Mola inferior

רָכַל Pigmētarius.

Rochel. Aromatarius ſeu pigmentarius. aut mercator ſeu negociator. Canti. 3. Vniuerſi puluerīs pigmētarii. & in plu. רֹכְלִים rochlim. 3. Reg. 10. Et vniuerſi ſcuta vēdentes. Pro quo he. le. Et negociatio mercatorū vel negociatorū. & in bibliis nīis antiquis habetur & ſcruta vēdetes Sunt enim ſcruta res venales paruī valoris. Nec. 3. Vſq̄ ad domū natinneorū & ſcuta vēdentiū. Debet legi ſcruta ſicut ſupra. Et in eo. 13. Et māſerūt negociatores & vēdētes vniuerſa venalia. Ezech. 17. In vrbe negociatorū poſuit illum Et in eo. 27. grecia & tubal & moſoch inſtitores tui. i. negociatores. & in eo. Filii dedan negociatores tui. & in ge. fe. רֹכֶלֶת Rochela ſiue רָכֶלֶת rochéleth. i. negociatrix vel negociatio ſiue mercatrix. Ezech. 26. & eripiēt negociationem tuā. Et in eo. 26. & dices tyro que habitat in introitu maris negociatiōi populorū. & in eo. Dedan negociatores tui. p quo he. le. negociatrix tua. & in eo. 28. In multitudine negociationis tue repleta ſunt interiora tua. Scribitur ēt cum mem in principio. vt in eo. 27. Cedros quoq̄ habebant in negociatiōibus tuis. Itē רָכִיל rachil. i. ſuſurro: ſiue crimina tor: vel detractor: aut fraudulentus. Leuit. 19. Non eris criminator vel ſuſurro in populis. Prouer. 11. Qui ābulat fraudulenter. Ezech. 22. Viri detractores fuerunt in te.

Inſtitores

רָכֶלֶת Negociatrix.

רָכִיל criminator ſuſurro fraudulēt? Detractor.

רָכַס Stringere.

rachas. ſtringere. Exo. 28. & ſtringetur rationale ānulis ſuis cū ānulis ſuperhumeralis. Hebrei tñ dicunt q̄ ſigñat eleuare vel ſurſū trahere. vnde in p̄dicto loco ipſi legunt. & eleuēt rationale de ānulis ſuis ad ānulos ſuperhumeralis. ſ. vt ora rationalis ſit ſuperpoſita ānulis ſuperhumeralis: & firmiter ſtringatur ad inuicē. & inde רָכָס rechas i. mōs aſper & eleuat?: & ſolum iuenitur in nu. plu. ſ. רָכָסִים rechaſim. Eſa. 40. & aſpera in vias planas.

רָכָס רָכָסִים aſpera.

רָכַשׁ Poſſidēre.

rachas. acquirere. poſſidere. Geñ. 12. Vniuerſamq̄ ſubſtantiā quā poſſederāt. & inde רְכוּשׁ rechus. i. ſubſtātia ſiue poſſeſſio: vt in predicto loco. Et in eo. 14. Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Pro quo he. le. Da mihi aīas: & ſubſtātiā tolle tibi. & i eo. 15. Et poſt hec egrediēr cū magna ſubſtātia. Nu. 16. Deuorauit illos cū tabernaculis ſuis & vniuerſa ſubſtantiā. Ponitur ēt רֶכֶשׁ Réches. pro ſubſtātia pecorū & iumētorū. vt in eo. 35. & ſuburbana ſint pecoribus ac iumētis. 4. Regū. 4. Hordeū quoq̄ & paleas equorū & iumētorū. Sigñat ēt quoddā genus aīalis velociſſimi: ſicut ē dromedarius. pro quo btūs hiero. trāſtulit veredariū. Eſter 8. Et miſſe per veredarios qui per oēs prouincias diſcurrētes. pro quo he. le. & miſſe ſūt epiſtole per manū curſorum equitātiū velociſſimos equos ſiue dromedarios. Et in eo. Egreſſiq̄ ſūt veredarii celeres. Mich. 1. Tumultus quadrige ſtupori habitāti lachis. pro quo he. le. Liga quadrigam dromedario ſiue equo velociſſimo.

רְכוּשׁ substantia.

רֶכֶשׁ Pecora.

Veredarius

Stupor. Dromedarius.

רָמַם Exaltare. ſublimare.

ramam. exaltare. eleuare. ſublimare. recedere. ſcatere Iob. 17. propterea nō exaltabūtur. Et in eo. 22. & ſuper ſtellarū vertice ſublimetur. pro quo he. le. & vide verti cē ſtellarū qa ſublimate vel exaltate ſūt. ps. 63. Et exaltaui ſub līgua mea. Eſa. 23. nūc cōſurgā dicit dñs: nūc exaltabor Ezech. 10. & eleuata ē glīa dñi ſuper cherubim. & in eo. Et eleuata ſūt cherubim. et inde רוֹם rum. i. altitudo. Dañ. 3. altitudine cubitorū ſexaginta. vide ēt de hoc ſupra in dictiōe רוֹם rom. ſigñat ēt p̄dicta dictio recedere vel ſeparari. Nu. 26. Recedite de medio hui? multitudinis. Oſee. 11. Iugū aūt īponetur eis ſimul: quod nō auferetur. vide ēt de hoc ſupra in dictiōe רוֹם Rum. Sigñat ēt p̄dicta dictio ſcatere. ſ. vermibus. Exo. 16. & ſcatere cepit vermib? & cōputruit. Et inde רִמָּה Rima. i. vermis. ſeu tinea. Iob. 21. Et vermis operiet eos. Eſa. 14. Super te ſternetur tinea.

Exaltare. Sublimare.

Leuare.

רוֹם altitudo.

Recedere. Auferre.

רִמָּה Vermis. Tinea.

רָמָה Proiicere mittere. ſ. arcum vel ſagittā.

Ramam. Sanies.

רָמָה Rama. pīcere. iaculari: ſeu iacula mittere. decipe. de fraudare: doloſe agere. Exo. 15. Equū & aſcēſorē pīcit ī mare. ps. 77. filii ephraī itēdētes & mittētes arcū. Hiere. 2. Et mittentis ſagittas. & inde רְמוֹת ramoth. ideſt iaculatio. vl' pīectio. pq' btūs hier. trāſtulit. ſaniē. ſ. exeūtē de plagis q̄ fiūt ex pcuſſiōe ſagittarū vl' iaculorū. Ezech. 32. & īm plebo valles ſanie tua. pōt ēt deriuari a ſupradicta dictiōe רָמָם Ramam q̄ ſigñat ſcatere. ſ. vermibus vt dictū eſt ſupra Sigñat ēt predicta dictio רָמָה Rama decipere vel defrau-

© Biblioteca Nacional de España

Decipere. dare·aut fraudulēter vel dolose agere. Geñ.29. Quare im posuisti mihi,idest decepisti me.1.Paralipo.12.Si autem in sidiamini mihi pro aduersariis meis. Pro quo he.le. Si aūt vt decipiatis vl' defraudetis ꝓ aduersariis meis.Prouer.26.

Fraudulēter nocet רְמִיָּה Ita vir qui fraudulenter nocet amico suo. Threñ.1. Vocaui amicos meos & ipsi deceperunt me. Et inde רְמִיָּה Remia.i. deceptio: vel fraus: siue dolus:aut fraudulenta: vel dolosa. Iob.13.Vt pro illo loquamini dolos.ps.51. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. ps. 119. Domine libera animā meam a labiis iniquis & a lingua dolosa : quid detur tibi aut quid apponatur tibi ad linguā dolosam. Osee.7.Facti sunt quasi arcus dolosus. Mich.6. Et līgua eorum fraudulēta in ore eorum . Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְמָה Mirma.Geñ.34. Responderunt sychem & patri eius in dolo. Prouer.11.Statera dolosa abominatio est apud deū Hiere.9.Habitatio tua in medio doli.& in eodem.In dolo renuerunt scire me. Et in plurali מִרְמוֹת Mirmoth.ps.9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. Pro quo beatus hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Maledictione os eiꝰ plenum est & dolis & auaricia. Ps.37. Et dolos tota die meditabantur: dicitur etiam תַּרְמִית Tharmith.ps.118. Quia iniusta cogitatio eorū. Pro quo hebrei legunt.Quia mēdax dolus eorum.Hiere.8. Apprehenderunt mendacium.i.dolum.& in eodem.14. Seductionē cordis prophetant vobis.i.dolū vel deceptionē. Et inde תֹּרְמָה Thorma.i.dolus vel,dolose. Pro quo beatꝰ hieronymus trāstulit clam.Iudi.9. Et misit clam ad abimelech dicens. Pro quo hebrei legūt. Et misit in dolo ad abimelech. Item רָמָה Rama in lingua chaldaica significat etiam ponere.vt Dañ. 7.Donec throni positi sunt.

Dolus. Dolosa. dolosus fraudulēta dolus. Seductio. Clam. Ponere. Pugio. Lancee.

Pugio. רֹמַח Romach.lancea seu hasta aut pugio. Nu.25. Et arrepto pugione ingressus est post illum.Et in plu.רְמָחִים Remachim.Nee.4.Cum gladiis suis & lanceis & arcubus. Hiere.46.Polite lanceas.

Eque. רַמָּח רַמָּכִים Ramach. equa secūdum hebreos. & solum inuenitur in numero plurali.ſ.רַמָּכִים ramachim.vt Ester. 9. An nullo illius obsignate sunt & misse per veredarios. Pro quo he.le. Et signauit annulo regis:& scripsit epistolas in manu cursorum in equis per ascensores equorum filiorum equarum.i.equorum iuuenū & velocissimorum.

Malū granatum. Malū punicum. Mala granata רִמּוֹן Rimon. malum granatū:seu malū punicum. Deut.8. In qua ficus & malum granatum & oliueta nascuntur. Canti.4. Sicut fragmē mali punici. Ioel'.1. Ficus elanguit malꝰ granata & palma. Et in plurali רִמּוֹנִים rimonim. Nu. 13. De malis quoꝙ granatis & de ficis. Canti.8. Et mustum malorum granatorum meorum. Accipitur etiam pro malo granato aureo ad similitudinem mali punici facto. Exo. 28. Ita vt tintinabulū sit aureum & malū punicum.

Cōculcare רָמַס Ramas.conculcare.calcare.ps.7. Et conculcet in terra vitam meam.ps.90. Et conculcabis leonem & draconem. Esa.1. Quis quesiuit hoc de manibꝰ vestris vt ambularetis in atriis meis. Pro quo hebrei legunt.Quis quesiuit hoc de manibus vestris calcare atria mea.idest vt calcaretis atria mea. Et in eodem.28. Pedibus conculcabitur corona superbie. Ezech. 26. Conculcabit omnes plateas tuas. Et in eodem.34. Et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus. Naū.3. Intra in lutum & calca subigens. Et aliquando scribitur cum sin loco sāmech. De quo vide in dictione sequenti. Et inde מִרְמָס Mirmas.i.conculcatio. Esa. 5. Et erit in conculcationem. Et in eodē.7. Et in conculcationem pecoris.& in eodem.10. Et ponat illud in conculcationem.Ezech.34. Et oues mee his que cōculcata pedibus vestris erant pascebantur.

Calcare. Conculcatio

רָמַשׂ Ramas.reptare.seu moueri. Geñ.1. Et omnē animā viuentem atqꝫ motabilem. Pro quo hebrei legunt. Et omnē animā viuentem atqꝫ reptātem. & in eodem. Vniuersęq terre oñiqꝫ reptili quod mouetur in terra.& in eo. Et vniuersis animātibus que mouentur super terrā.& in eodem.7. Omne quod mouetur sup terrā in genere suo.& in codē. Oīumqꝫ reptiliū que reptāt super terrā. Deut.4. Atqꝫ reptilia que mouētur in terra.ps.103. In ipsa pertrāsibūt omnes bestie silue. Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he.ve. transtulit in ipa mouebuntur oñs bestie agri. Et inde רֶמֶשׂ Remes.i.reptile: siue motabile. Geñ.1. Producat terra animā viuentem in genere suo iumenta & reptilia. & in eodē. Omne quod mouetur & viuit. Pro quo hebrei legūt. Omne reptile siue oñe motabile quod viuit.ps.103. Illic reptilia quorum non est numerus.

Reptare. moueri Pertrāsire Reptile

רָנַן Ranan.exultare. cantare. laudare.clamare.sonare:seu preconizare.ps.32. Exultate iusti in domino. Iob.29. Et cor vidue consolatus sum. Pro quo hebrei legūt. Et cor vidue cantare seu exultare faciebā. ps.50. Exultabit lingua mea iustitiā tuam. Potest etiā legi.cantabit seu laudabit. ps. 64. Exmatutiꝰ tini & vespere delectaberis. Pro quo he.le. Exultare seu cātare facies. ps.80. Exultate deo adiutori nostro. ps.131. Et sancti eius exaltatione exultabūt. Esa.16. Et in vineis non exultabit neqꝫ iubilabit. & in eodē.35. Exultabit letabūda & laudans. & in eodem. Et aperta erit lingua mutorū. Pro quo he.le. Et cantabit lingua mutorū. Hiere. 31. Exultate in letitia iacob. ponitur etiam pro laudare. Leuit. 9. Quod cum vidissent turbe laudauerūt deum. Deut. 32. Laudate gentes populum eius. Iob.38. Cum me laudarent simul astra matutina. Prouer.29. Et iustus laudabitur atqꝫ gaudebit. Esa.42. Laudate habitatores terre. Threñ. 2. Cōsurge: lauda in nocte. Zach.2. Lauda & letare filia sion. Ponitur etiam pro clamare siue sonare. Iob.39. Super ipsum sonabit pharetra. ps.77. Tanꝫ potens crapulatus a vino. Pro quo hebrei legunt. Tanꝫ potens clamans vel resonans a vino. Prouer.1. Sapientia foris predicat.i.clamat. Hiere. 51. Et laudabunt super babylonē. pro quo hebrei legunt. Et clamabunt siue resonabunt super babylonē. Et in de רִנָּה Rina siue רְנָנָה renana.i.exultatio. canticum. laudatio.clamor seu preconium. Iob.3. Nec digna laude. Et in eodem.20.. Quia laus impiorum breuis sit. ps.99. Introite in conspectu eius in exultatione. Esa.23. Et chaldei in nauibꝰ suis gloriantes. Pro quo hebrei legunt. Et chaldei in nauibus exultationis vel laudis sue. & in eo. 54. Decanta laudē & hinni. Significat etiā preconiū vel clamorē. 3. Reg. 22. & preco insonuit in vniuerso exercitu. ps.16. Intende deprecationem meā. Pro quo hebrei legunt. Intende clamorem meū. Item רְנָן Renan.nomē est auis. pro quo beatus hiero. transtulit struthionem. & solū inuenitur in numero plurali ſ.רְנָנִים renanim. Iob.39. Pēna struthionis similis est penne herodii. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat pauones.

Laus Exultatio Preco Clamor struthio רְנָנִים struthiōes

רְנַב Renab. ꝑpositio aleph in principio vt dicatur אַרְנֶבֶת Arnebeth significat leporem. Deut.14. Camelū leporem & cirogrillum.

רָנָה Rana.sonare seu clamare. Iob.39. Super ipm sonabit pharetra. De quo vide supra in dictione רָנַן ranan.

Lepus רָנַן Sonare

רֶסֶס Resis.gutta.stilla:fissura.seu rima. & solum inuenitur in numero plurali. Canti.5. Et cincini mei guttis noctium. Et inde verbum רוס Ros.quod significat irrorare siue farinā aqua vel oleo cōspergere aut cōmiscere. Ezech. 46. Et de oleo tertiam partem hin vt misceatur simile. Significat etiam predicta dictio רְסִיס Resis fissuram siue rimā. vt Amos.6. Et percutiet domum maiorem ruinis. de-

Clamare Predicat

רָפָה רְנָנָה Laus Exultatio

Sonare

Gutta רוס

miscere רְסִיס Ruina.

© Biblioteca Nacional de España

bet legi rimis. ideſt fiſuris. vnde ſequitur. & domū minorē ſciſſionibus.

רֶסֶן Frenum. Reſen. frenū. Iob. 30. Et frenū poſuit in ore meo. & in eodē. 41. In mediū oris eius quis intrabit. Pro quo hebrei legunt. In duplicitate vel duplicatione freni eius quis intrabit. ps. 31. In camo & freno maxillas eorū conſtringe Eſa. 30. Et frenū erroris quod eſt in maxillis populorum.

רָעַע Cōminuere Raa. in lingua chaldaica ſignificat confringere vel cō minuere. Dañ. 2. Cōminuet & cōteret omnia hec.

רָעַב Eſurire Raab. eſurire. famē pati. Deut. 8. Et afflixit te penuria Pro quo he. legunt. Et afflixit te & eſurire te fecit. Ps. 33. Diuites eguerunt & eſurierunt. ps. 49. Si eſuriero non dicam tibi. ps. 106. Eſurientes & ſitientes. Prouer. 10. Non affliget dñs fame animā iuſti. i. nō faciet eam eſurire. Et in de רָעָב raab. i. fames. Geñ. 12. Facta eſt fames i terra. & in eo dē. 41. & in vniuerſo orbe fames preualuit. 2. Reg. 24. Aut ſeptē annis veniet tibi fames. Scribitur etiā cū nū in fine & dicitur רָעָבוֹן raabon. ps. 36. Et in diebus famis ſaturabuntur. Ponitur etiā pro frumento vel cibario: tēpore famis neceſſario. Geñ. 42. Et ferte frumentū quod emiſtis in domū veſtrā. & in eodē. Et cibaria domibus veſtris neceſſaria ſumite: & abite.

רָעַשׁ Tremere. רַעַשׁ Tremor. Raad. tremere. contremiſcere. Eſd. 10. Trementes pro peccato & pluuiis. ps. 103. Qui reſpicit terram & facit eam tremere. & inde רַעַשׁ raad ſiue רַעֲדָה rehada. i. tremor. Exo. 15. Robuſtos moab obtinuit tremor. ps. 47. Tremor apprehendit eos.

רָעָה Paſcere Raa. paſcere. alere. nutrire. regere. cōfringere. cōquaſſare. Geñ. 30. Qui paſcebat greges reliquos ei⁹. Et in eodē. 37. Cūq; fratres illius in paſcendis gregibus p̄ris morarētur. & in eo. 48. De⁹ qui paſcit me ab adoleſcētia mea. Nu. 14. Filii vr̄i erunt vagi in deſerto quadraginta annis. Pro quo he. le. Filii vr̄i erunt paſcentes in deſerto q̄draginta annis. i. erunt tanq̄ paſcentes greges per diuerſa loca diſcurrentes. Vnde beatus hiero. tranſtulit ſenſum. Iob. 24. Pauit ſterilē que nō parit. ps. 77. Pauit eos in innocētia cordis ſui. Prouer. 13. Amicus ſtultorum ſimilis efficitur. Pro quo he. le. Qui nutrit ſiue paſcit ſtultos conteretur. Pōt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Roa. & in eo. 28. Qui autē cōmeſſatores paſcit: confundit patrē ſuū. & in eodē. 29. Qui autē nutrit ſcortum: perdet ſubſtantiā. Canti. 1. Vbi paſcas vbi cubes. & in eo. Et paſce hedos tuos. & in eodē. 6. Vt paſcatur in hortis. Eſa. 5. Et paſcētur agni iuxta ordinē ſuū. & in eo. 44. Pars ei⁹ cinis eſt. Pro quo he. le. Paſcens cinerē. i. qui tale ſculptile adorat & orat: idē eſt ac ſi paſceret cinerē. poteſt etiā ſignificare cōfringere: vt infra dicetur. & tunc erit talis littera. ſ. illud qđ cōfractū eſt ab eo cinis eſt. i. in cinerē redactus eſt. Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Hiere. 3. Et paſcent vos ſcientia & doctrina. & in eodē. 22. Et omnes paſtores tuos paſcet vētus. Ezech. 34. Et ego paſcā oues meas. & in eo. Et ſuſcitabo ſuper eas paſtorē vnū & paſcet eas. Oſee. 12. Ephraim paſcit vētū. Zach. 11. Paſce pecora occiſionis. Sign̄at etiā regere. ps. 2. Reges eos in virga ferrea. Sed btūs hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Frāges eos in virga ferrea. De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Roa. ps. 22. Dñs regit me. ps. 79. Qui regis iſrael: intende. & inde רֹעֶה roe. i. paſtor. Geñ. 4. Fuit autē abel paſtor ouiū. Eccl's. 11. Que data ſunt a paſtore vno. Zach. 11. O paſtor & idolū. & aliqñ ſcribitur cū iod in fine loco he. Eſa. 38. Quaſi tabernacula paſtoris. & i plurali רֹעִים roim. Exo. 2. Supuenerūt paſtores & proiecerūt eas. Hiere. 23. Et ſuſcitabo ſuper eos paſtores. Ezech. 34. Ve paſtoribus iſrael qui paſcent ſemetipſos: nōne greges a paſtoribus paſcentur. Et inde רְעִי réi ſiue מִרְעֶה Miree. i. paſtus. ſiue paſcua. 3. Reg. 4. Et viginti boues paſcuales. i. boues exiſtētes in paſtu. Iob. 39. Circūſpicit mōtes: paſcua ſua. Hiere. 23. Quia vaſtauit paſcua eorum dñs. Ezech. 34. In paſcuis vberrimis paſcam eas. Oſee. 13. Iuxta paſcua eorum adimpleti ſunt. Ponitur etiā pro grege. Hiere. 10. Et omnis grex eorū diſperſus eſt. Item רֵעֶה ree. ſiue רֵעַ Rea. i. ſocius ſeu amicus. aut particeps. Geñ. 38. Ipſe & hiras opilio gregis. Pro quo hebrei legunt. Ipſe & hiras ſocius vel amicus ei⁹. tamē ſi pro רֵעַ rea legatur רֹעֶה roe: tūc ſign̄at paſtorē: ſiue opilionē gregis: ſicut eſt in littera noſtra. 2. Reg. 16. Cū autē veniſſet chuſi arachites amicus dauid. & in eo. Hec eſt inquit gratia tua ad dauid amicum tuū: quare non iuiſti cum amico tuo. 1. Paralipo. 27. Et chuſi arahites amicus regis. Vide etiā de hoc ſupra in dictione רוֹעַ roa. Scribitur etiā cum mē in pricipio. Geñ. 26. Et ochozath amicus illius. Iudi. 14. Vxor autem eius accepit maritū vnum de amicis eius & pronubis. Pro quo hebrei legunt. Et fuit vxor amico vel socio eius qui ſociauerat eum. Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatū. Poteſt etiam legi. Qui pauit eum. ſ. in diebus cōuiuii. & tūc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Nam pronubus ſolet paſcere ſponſum & ſponſam. & in eodē. 15. Et tradidi eam amico tuo. Et in genere femininо רֵעָה rea ſiue רֵעָיָה raaia· Canti. 1. Aſſimilaui te amica mea. & in eodē. 2. Amica mea formoſa mea. Hiere. 9. Et docete filias veſtras lamētum: & vnaquęq; proximā ſuam planctū. Et in plurali רֵעוֹת reoth. ps. 44. Proxime eius afferentur tibi. Et inde verbum רָעָה raa. i. aſſociare ſiue amicum eſſe. Prouer. 18. Vir amicabilis ad ſocietatem. & in eo. zz. Noli eſſe amicus homini iracūdo. Itē רֵעַ rea. i. cogitatio. Ps. 138 Intellexiſti cogitationem meā de lōge. Sed beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Intellexiſti malū meū. Quod etiam poteſt legi. Nā poteſt deriuari a dictione רוֹעַ Roa. de qua ſupra dictū eſt. & in eo. Mihi autē nimis honorificati ſunt amici tui deus. Pro quo he. le. Mihi autem preciose ſiue honorificate ſunt cogitationes tue. Poteſt etiā ſignificare amicos vl' proximos ſicut eſt in littera nr̄a. vt ſupra dictū eſt. Et ide רֵעוּת reuth. ſiue רֵעִיוֹן raion. i. cogitatio. Pro quo btūs hiero. tranſtulit afflictionē. Eccl's. 1. Vanitas & afflictio ſpūs. i. ſuperflua cogitatio ſpūs. & in eo. Labor & afflictio ſpūs. & in eodem. 2. Et vidi in omnibus vanitatē & afflictionem animi. & in eodem. Quid enim proderit homini de vniuerſo labore & afflictione ſpiritus. Poteſt etiam deriuari a dictione רוֹעַ Roa que ſignificat affligere. Vt ſupra dictū eſt. Et etiam in lingua chaldaica ſignificat cogitationem. Dañ. 2. Tu rex cogitare cepiſti i ſtratu tuo. Pro quo hebrei legunt. Cogitationes tue ſuper ſtratum tuum aſcenderunt. Et in eodem. Et cogitationes mentis tue ſcires. Significat etiam predicta dictio רָעָה Raa. confringere vel conterere. ps. 2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. frāges eos in virga ferrea. Hiere. 2. Conſtrupauerunt te vſq; ad verticem. pro quo hebrei legunt. Confregerunt te vſq; ad verticem. Et in eodem. 10. Et combuſta ſunt tecta eius. Pro quo hebrei legunt. Et cōfracta vel conquaſſata ſunt tecta eius. Mich. 5. Et paſcēt terram aſſur in gladio. Proquo hebrei legunt. Et confringent vel cōquaſſabunt terrā aſſur gladio. poteſt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a. vt ſupra dictū eſt. & in lingua chaldaica ſign̄at velle ſeu cōplacere. & inde רָעוּא raaua ſiue רְעוּת reuth. i. volūtas ſeu beneplacitū. Eſd. 5. Et voluntatē regis ſup hoc remittat ad nos.

רָעַל Crapula. Raal. crapula. ſopor. Zach. 12. ſuperliminare crapule omnibus populis. Et aliquando ſcribitur cum tau in

רָעָה Paſtus. Paſcua.

רֵעַ Socius. Amicus.

רֵעָה Amica. Proxima

רֵעוּת Proxime

רָעָה Aſſociare Amicū eſſe.

רֵעַ Cogitatio

רֵעוּת Aſſlicio

רָעָה Frangere.

Confriget

velle. רָעוּא Voluntas

רָעַל Crapula.

© Biblioteca Nacional de España

תַּרְעֵלָה principio & he in fine & dicitur תַּרְעֵלָה Tharela. ps. 59. Potasti nos vino cōpunctionis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Potasti nos vino cōsopiente. Esa. 51. Ecce tuli de manu tua calicem soporis. Et inde verbū quod significat consopire. Naun. 2. Et agitatores consopiti sunt. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat tremere. Et inde רְעָלוֹת Realoth. i. ornamēta quedam. Pro quo beatus hieronymus transtulit mitras. Esa. 3. Armillas & mitras & discriminalia.

Consopiēs sopor. Cōsopire. רְעָלוֹת Witre.

רָעַם Raam. tonare seu intonare. indignari. mutare. s. vultum. z. Reg. 22. & tonabit de celo dñs. 1. Paralipo. 16 Tonet mare & plenitudo eius. Iob. 40. Voce simili tonans. ps. 17. Et itonuit de celo dñs. Et inde רַעַם Raam. i. tonitruū. Iob. 26. Quis poteſt tonitruū magnitudinis illius intueri. ps. 76. Vox tonitrui tui in rota. ponitur etiam pro vocifera tione que fit in bello. Pro quo beatus hieronymus trāstulit exhortationem. Iob. 39. Exhortationem ducū: & vlulatū exercitus. Item ponitur pro hinnitu. vt in eodem. Aut circundabis collo eius hinnitum. Significat etiam predicta dictio indignari seu ad iracundiam prouocare: aut vultū pre indignatione mutare. 1. Reg. 1. Vt exprobaret q̄ dñs conclusisset vuluam eius. Pro quo hebrei legunt. vt faceret eam indignari: siue vt prouocaret eam ad iram. Ezech. 27. Mutauerunt vultum.

Conare Intonare. רַעַם Tonitruū. Hinnitus. Exprobrare indignari. mutaſſe vultum.

רַעֲנָן Raanan. virēs siue viride: aut floridus. vel vberrimo. Iob. 15. Et ramus eius arescet. Pro quo hebrei legūt. Et ramus eius non erit floridus: siue non erit virescens. Ps. 51. Ego sicut oliua fructifera. pro quo beatus hiero. transtulit. Ego quasi oliua virēs. ps. 91. Et senectus mea in mia vberi. Canti. 1. Lectulus noster floridus. Hiere. 11. Oliuam vberem pulchram fructiferam. & in eodē. 17. Et erit foliū eius viride. Dañ. 4. Et florens in palatio meo.

רַעֲנָן Virescens Virens Vber. Floridus. Viride. Florens

רָעַף Raaph. Irrorare. stillare. Iob. 36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta desuper. pro quo hebrei legunt. Que de nubibus fluūt: que irrorant vel stillant super hominū multitudinem. ps. 64. Et campi tui replebuntur vbertate: pinguescent speciosa deserti. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et vestigia tua rorabuntur pinguedine. Prouer. 3. Et nubes rore concrescunt. pro quo hebrei legunt. Et nubes stillabunt rore. Esa. 45. Rorate celi desuper: & nubes pluant iustum.

Irrorare Rorare. stillare

רָעַץ Raas. percutere. cōterere. seu atterere. Exo. 15. Dextera tua dñe percussit inimicū. Iudi. 10. Afflictiq̄ sunt & vehemēter oppressi. p quo he. le. Et cōtriuerunt filios israel.

רָעַשׁ Raas. cōmouere. moueri. tremere. cōcutere. Iob. 39. Nunquid suscitabis eū quasi locustā. Pro quo he. le. Nunquid cōmouebis eum quasi locustam. ps. 17. Et cōmota est & contremuit terra. Ps. 59. Cōmouisti terrā & contrbasti eam. ps. 67. Terra mota est. Esa. 14. Qui concussit regna. Hiere. 50. A voce captiuitatis babylonis cōmota ē terra. Ezech. 26. Mouebūtur muri tui. & in eodem. Cōmouebuntur insule. & in eodē. 38. Et mouebuntur a facie mea pisces maris. & in eodē. 31. A sonitu ruine eius cōmoui gētes.

רָעַץ Percutere Conterere רָעַשׁ Suscitare. Cōmouere. mouere. Concutere.

רַעַשׁ Et inde רַעַשׁ Raas. i. cōmotio. 3. Reg. 19. Et post spūm cōmotio: nō in cōmotione dñs. Ezech. 3. Et vocē cōmotiōis magne. & in eodem. 12. Panem tuum in conturbatione comede. i. in cōmotione. & in eodem. 38. Erit cōmotio magna super terram israel. Ponitur etiam predicta dictio pro eleuare vel supextollere. ps. 71. Sup extolletur suplibanū fructꝰ eius. Et btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit eleuabitur.

רַעַשׁ Cōmotio

רָפָא Rapha. mederi. sanare. curare. restaurare. edificare. Gen. 20. Et sanauit deus abimelech. Exo. 21. Et impensas in medicos restituet. Pro quo hebrei legunt. Et sanitate sanabitur siue curando curabitur. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. & in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Leuit. 13. Nouerit hominem sanatum esse. & in eodē. 14. Cū inuenerit leprā esse mundatam. Pro quo hebrei legunt. Et ecce sanata siue curata est lepra. Deut. 28. Sanariq̄ nō possis. 1. Reg. 6. Et tunc curabimini. 4. Reg. 8. Qui reuersus est vt curaretur. 2. Paralipo. 7. & sanabo terrā eorū. & in eodē. 30. Quē exaudiuit dñs & placatus est pplo. Pro quo he. le. Quem exaudiuit dñs & sanauit vel curauit populū. Iob. 5. Percutiet: & manus eius sanabit. ps. 40. Sana animā meā: quia peccaui tibi. Esa. 6. Et cōuertatur & sanem eū. Hiere. 6. Et curabant contritionē filie populi mei Et in eodē. 17. Sana me dñe & sanabor. & in eodem. 51. Si forte sanetur. & in eodem. Curauimus babylonem: & non est sanata. Threñ. 2. Quis medebitur tui. Ezech. 47. Et sanabuntur aque. Et aliqñ scribitur cū he in fine loco aleph. ps. 59. Sana contritiones eius. Hiere. 3. Et sanabo auersiones vestras. Significat etiā restaurare vel reedificare. 3. Reg. 18. curauit altare dñi quod fuerat destructū. i. restauravit. & inde רָפֵא rophe. i. medicus. Hiere. 8. Aut medicus non est ibi. Et in plurali רְפָאִים rophim. Gen. 50. Precepitq̄ seruis suis medicis vt aromatibꝰ cōdirēt patrē. 2. Paralip. 16. Sed magis medicorū arte cōfisus est. Iob. 13. Et cultores puersorū dogmatū. pro q̄ he. le. Et medici inanes: siue medici idoli omnes uos. poteſt etiā legi sic. & reedificatores. 1. fabricatores idoli vos omnes. s. estis. & tunc erit sensus sicut in litera nostra. Et inde רְפוּאָה rephua siue רְפוּאוּת riphuth. i. medicina vel sanitas. Prouer. 3. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. Et in plu. רְפָאוֹת rephuoth. Hiere. 46. frustra multiplicas medicamina. Et aliqñ scribitur cū mē in prīcipio & dicitur מַרְפֵּא Marpe. Prouer. 6. Nec habebit vltra medicinam. & in eodem. 17. Vita carniū: sanitas cordis. Eccl's. 12. Quia curatio facit cessare peccata multa. Sed in duobus locis predictis dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur a dictione רָפָה Rapha cū he in fine & q̄ significat laxationē seu dimissionē. vt infra dicetur. Hiere. 8. Tempus medele & ecce formido. & in eo. 14. Quare ergo percussisti nos ita vt nulla sit sanitas. & in eo. 33. Ecce ego adducā ei cicatricem & sanitatem. Malach. 4. Sol iustitie & sanitas in pēnis eius. Item רְפָאִים rephaim. i. gigantes. seu robusti. Deut. 2. Gigātes sicut enachim. & in eodem. 3. Solus og rex basan restiterat de stirpe gigantum. Esa. 15. Suscitabit tibi gigantes. Et aliqñ scribitur cum he loco aleph. 2. Reg. 21. Iesbi de nob qui fuit de genere arapha. Pro quo hebrei legunt. De filiis gigātis. i. de genere giganteo. & in eodē. Caph de stirpe arapha de genere gigantū. Et in hebreo non habetur de genere gigātum. sed est interpretatio huius nominis arapha. & secūm hebreos significat etiā predicta dictio רְפָאִים rephaim mortuos siue interfectos. Sed beatus hieronymus secundū precedentes significationes gigantes seu medicos traduxit. Iob. 26. Gigantes gemunt sub aquis. Pro quo hebrei legūt Interfecti seu mortui. ps. 88. Aut medici suscitabunt. Pro uer. 9. Et ignorat q̄ illic sint gigantes. Pro quo hebrei legunt. Quod ibi sint mortui vel interfecti. Et in eodem. 21. Vir qui errauit in via doctrine: in cetu gigātū cōmorabitur Esa. 26. Gigantes non resurgant.

רָפָא Sanare. curare. רְפָאִים Medici. רְפוּאָה Sanitas רְפָאוֹת Medicamina. מַרְפֵּא Medicina Curatio. medela Gigantes. Interfecti mortui.

רָפַד Rapad. sternere. stipare. vel confortare. Iob. 16. Et רָפַד in tenebris strauī lectulum meum. & in eodem. 41. & sternet sibi aurum quasi lutum. Canti. 2. Stipate me malis. Et inde רְפִידָה rephida. i. stratum siue reclinatorium. Cāti. 3. Reclinatorium aureum.

רָפַד Sternere stipare. רְפִידָה reclinatorium

רָפָה Rapha. laxare. relaxare. desinere. dissoluere. demittere. dimittere. ociosum esse. quiescere vel requiescere. Iob. 12. Et eos qui oppressi sunt releuat. Pro quo hebrei le

רָפָה Relcuare

© Biblioteca Nacional de España

Relaxare. Dissolucre Laxare.

gunt. Relaxat siue dissoluit. Prouer.18. Qui mollis & dissolutus est in opere suo. idest laxus. & in eodem.24. Si desperaueris laxus in die angustie: minuetur fortitudo tua. Pro quo hebrei legunt. Si laxus vel dissolutus fueris in die angustie. Esa.5. Et calor flāme exurit. Pro quo hebrei legūt Relaxat siue dissoluit. scilicet res gelu induratas. Ezech.1. Cūq; starent demittebantur penne eorum. Pro quo hebrei legunt. Laxabantur siue relaxabantur pēne eorum. Et aliquando scribitur cum aleph in fine loco he. Hiere.38. Dissoluit manus virorum bellantium. Significat etiam desine re seu demittere vel dimittere. Exo.4. Et dimisit eum post q̄ dixit. Deut.9. Dimitte me vt conteram eum. Ios.1. Non dimittam te nec derelinquam te. Iudi.9. Considera q̄ dies ad occasum declinior sit: & appropinquat ad vesperū. Pro quo hebrei legunt. Ecce nunc demittitur siue laxatur dies: idest declinat dies ad vesperam. Iob.7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. ps 36. Desine abira & relinque furorem. Item significat ociosum esse seu quiescere. Exo.5. vacant enim ocio: & idcirco vociferātur. Iudi.8. Quod cū locutus esset: requieuit spiritus eorum. 2.Reg.24. Cōtine manuū tuam. Pro quo hebrei legunt. Quiescere fac vel dimitte manum tuam. Et inde רָפֶה Raphe. i. laxus: seu dimissus vel dissolutus: aut infirmus vel impotēs. Nu.13. vtrū potens sit vel infirmus. 2. Reg.17. Quippe qui lassus est solutis manib⁹. Iob.4. Et manus lassas roborasti. Esa.35. Cō fortate man⁹ dissolutas. Et inde רִפְיוֹן riphion. i. dissolutio: vel relaxatio. Hiere.47. Et nō respexerūt patres ad filios manibus dissolutis.

Demittere

Dissoluere.

Dimittere

Desinere.

vacare Ocio Requiescere

Infirmus Lassus.

Dissolute. רִפְיוֹן Dissolutio

רָפַס Raphas.calcare.conculcare.calcitrare. ps.67. Vt excludant eos qui probati sunt argēto. Pro quo beatus hiero: in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Calcitrantes contra rotas argenteas. idest conculcantes. Dañ.7. Et reliqua pedibus suis conculcabat. Ezech.32. Et conculcabas flumina eorum. Ponitur etiam pro discurrere. Prouer. 6. Vade discurre & suscita amicum tuum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Vade conculcari. i. humiliari. Et aliquando scribitur cum sin loco samach. Ezech.34. Et reliqua pedibus vestris turbastis. i. conculcastis. & in eodē. His que cōculcata pedibus vestris fuerant pascebantur.

Calcitrare.

Cōculcare

Discurrere

רִפְסָד רָפְסוֹדוֹת Raphsad. ratis. & solū iuenitur in numero plurali. s. רָפְסוֹדוֹת rasodoth. 2. Paralipo.2. Et applicabimus ea ratibus per mare in iopen.

Rates.

רָפַק Rapac. inniti. Cāti.8. Innixa super dilectum suum. & solum inuenitur in predicto loco.

Inniti.

רָפַשׂ Rephas. conculcare. vel turbare. Prouer.25. Fōs turbatus pede & vena corrupta. i. cōculcatus pede. Et inde רְפִישׂ réphes. i. conculcatio. Esa.57. In cōculcationē & lutum. Vide etiam de hoc supra in dictione רָפַס rapas.

Turbare

cōculcatio

רְפֶת Répheth. bouile. i. stabulū vbi boues clauduntur. Pro quo beatus hiero. transtulit presepium. Abach.3. Et non erit armentum in presepio.

Presepiū.

רָצַץ Rasas. conterere. confringere conquassare. opprime re. Iob.20. Qm̄ confringēs nudauit pauperis domū Eccl's.12. Et confringatur rota super cisterna. Esa.42. Calamū quassatū non conteret. & in eodē. Nō erit tristis nec turbulentus. pro quo hebrei legunt. Neq; confringet siue confringetur. & in eodē.58. Et dimittere eos qui cōfracti sunt liberos. Osee.5. Calūniam substinens est ephraim: confractus iudicio. Amos.4. Et cōfringitis pauperes. Vide etiam de hoc supra in dictione רָעַץ ros. significat etiam opprimere. Deut.28. Et sis semper calūniam substinēs & oppressus cunctis dieb⁹. Iudi.10. Afflictiq; sunt & vehemēter oppressi. 1. Reg.12. Si oppressi aliquem. & in eodem. Non es calūniatus nos: neq; oppressisti nos. & ide רְצִיצִים rasim. i. fragmēta siue laminas. ps.67. Excludant eos qui probati sunt argento. Pro quo hebrei legunt. Calcantes super fragmenta vel laminas argēteas. Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Calcitrantium contra rotas argenteas.

Cōfrigere Quassare.

Opprimere

Fragmēta

רָצַד Rasad. contendere. ps.67. Vt quid suspicamini mon tes excelsi. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Quare contenditis mōtes excelsi. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat saltare siue insultare.

Rote

Cōtendere

רָצָה Rasa. placere. complacere. placare. seu velle. currere. complere. perficere. quiescere. Leuit.1. Ad placandū sibi dñm. & in eodem. Et acceptabilis erit. Pro quo he.le. & placatum siue complacatū erit ei. & in eodē.19. Profanus erit & impietatis reus. Pro quo he.le. Profanus erit & non placabitur. i. nō erit placabilis vl' acceptabilis deo. Deut.33. Sit placens fratribus suis. 1. Reg.29. Quomodo enī aliter placare poterit dñm suū. 2. Paralipo.10. Si placueris pplō huic & lineris eos verbis. Iob. 20. Filii eorum atterentur egestate. q̄ quo he.le. Filii eius placabūt pauperes: siue cōplacebunt pauperib⁹. i. tam pauperes erūt: q̄ etiā op⁹ sit eis alios pauperes placare: siue eis complacere. Potest etiā deriuari a supradicta dictione רָצַץ rasas. que significat atterere vel cōterere. vt supra dictum est. ps.39. Cōplaceat tibi dñe vt eruas me. ps.45. Quoniā complacuisti in eis. ps.48. & postea in ore suo complacebunt. ps.76. Aut non apponet vt cōplacitior sit. ps.84. Benedixisti dñe terram tuā. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Placatus es dñe terre tue. ps.101. Quoniā placuerūt seruis tuis lapides eius. ps.146. Beneplacitum est dñi super timētes eum. ps. 149. Quia beneplacitum est dño in populo suo. Prouer.3. Quasi pater in filio cōplacet sibi. Esa.42. Complacuit sibi in illo aīa mea. Hiere.14. Et dño non placuit. & in eo. Et si obtulerint holocaustomata & victimas nō suscipiā ea. Pro quo he.le. Non complacebo eis: siue nō erunt mihi acceptabiles. Aggei.1. & acceptabilis mihi erit: & glorificabor. Et i de רָצוֹן rason. i. volūtas seu beneplacitū. Geñ.49. Et in voluntate sua suffoderunt murum. ps.29. Et vita in voluntate eius. Ps.68. Tempus beneplacitī deus. ps.88. Et in beneplacito tuo exaltabis cornu nostrum. Prouer.8. Et hauriet salutem a domino. Pro quo hebrei legunt. Et hauriet voluntatem siue beneplacitum a domino. & in eodem.12. Qui bonus est hauriet gratiam a dño. i. hauriet voluntatē siue beneplacitum a dño. Significat etiam predicta dictio currere. Iob.34. Etiam si cucurrerit cum eo. ps.49. Si videbas furem currebas cum eo. Ezech.1. Animalia ibant & reuertebantur. i. currebant. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּץ Rus. significat etiā cōplere siue perficere aut requiescere a labore. Leuit.26. Tunc placebunt terre sabbata sua. Pro quo hebrei legunt. Tunc perficiet siue complebit terra sabbata sua: vl' sic. Tūc quiescet terra sabbatis suis. & in eodem. Et requiescet in sabbatis suis. Et in eodem. Et tunc orabunt pro impietatibus suis. pro quo hebrei legūt. Et tunc cōplebunt siue perficient iniquitatē suā. Pōt etiā legi. & tūc placabūt p iniquitatib⁹ suis. & i eo. & cōplacebit sibi in sabbatis suis. Pro quo he.le. Et cōplebit sabbata sua siue requiescet in sabbatis suis. Iob.14. donec optata veniant: & sicut mercenarii dies eius. i. sicut cōplet mercenari⁹ dies suos Esa.40. Dimissa est iniqtas illius. pro quo he.le. Cōpleta est siue perfecta est iniquitas illius. vnde premittitur completa est malitia eius.

Placare.

Placere.

Cōplacere

Bñplacet

acceptare רָצוֹן Voluntas bñplacitū

Currere. Ire.

Perficere

Requiescere

רָצַח ralach. interficere. occidere. Exo.20. nō occides. Deut. 4. qui occiderit nolēs proximum suū. Et in eodē.22

Occidere.

© Biblioteca Nacional de España

Et occidit animā eius. Iudi.20. Interrogatusq; leuita mari tus mulieris interfecte.3.Reg.21.Occidisti insuper & possē disti.ps.61.Interficitis vniuersos.Prouer.22.In medio pla tearum occidendus sum.Osee.6. In via interficientiū per gentes de sichem. Et inde רֹצֵחַ Roseach.siue מְרֹצֵחַ Meras seach.i.occisor siue interfector:aut homicida. Nu.35.Et oc ciderit propinquus sanguinis occisorem. Deut.19. Et hec erit lex homicide.4.Reg.6.Nūquid scitis q̄ miserit filius homicide huc.Et inde רְצָחָה reseach.i.occisio siue interfectio. ps.41.Dum confringūtur ossa mea.Pro quo hebrei legūt. In occisione vel interfectione ossium meorum.Vnde beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Cum me interficerent in ossibus meis.Ezech.21.Vt aperiat os in cede.

רצע Rasaa.perforare.Exo.21.Perforabitq; aurem eius subula.Et inde מַרְצֵעַ Marsea.i.subula qua perforatur vt in predicto loco.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

רִצּוּף Reseph.pauimentū.calculus.s.ignitus:aut pruna vel carbo.& scribitur cum he vel thau in fine.Ester.1.Super pauimentū smaragdino & pario stratū lapide. Ezech. 40.Et pauimentum stratum in atrio. & in eodem.42.Cōtra pauimentum stratum lapide. Scribitur etiam cum mē in principio & dē מַרְצֵפֹת Marsepheth. 4. Reg.16. Et posuit super pauimentum stratum lapide. Et inde רָצוּף Rasuph.q̄ est participium passiuum.i.pauimentatum seu stratum. Canti.3.Media charitate cōstrauit.i. strauit.Pro quo hebrei legunt. In medio eius pauimentatum seu stratum charitate vel amore. Item רִצְפָּה rispha.i.calculus.s.ignitus. seu pruna vel carbo.Esa.6.Et in manu eius calculus:quem forcipe tulerat de altari. Et in plurali רְצָפִים resaphim.3. Reg.9. Et ad caput suum subcinericius panis. Pro quo he. le.Panis prunarū.i.coctus sub prunis vel carbonibus.

רַק Rac.tātūmodo solūmodo. dūmodo. quippe.nanque. veruntamen.Geñ.14.Exceptis his que comederūt iuuenes.Pro quo hebrei legunt. Exceptis tatūmodo his que comederūt iuuenes.& in eodem.19. Dūmodo viris istis nihil mali faciatis. Deut.3. Solus quippe og rex basam. Et in eodem.Custodi igitur te ipsum.pro quo hebrei legunt. Veruntamen custodi te ipsum. & in eodem.15. Si tu audieris vocē dñi dei tui.Pro quo he.le.Tantūmodo si audieris vocem domini dei tui. & in eodem. Hoc solum obseruabis vt sanguinem eorum nō comedas.i.solūmodo. Ios.1. Tantū sit dominus deus tecum.

רָקַק Racac.spuere. & scribitur cum simplici coph. Leuit. 15.Si saliuā huiusmodi homo iniecerit. Deut.25. Et spuet in faciem eius.Iob.30. Et faciem meam cōspuere nō verentur. Et inde רוֹק ruc.i.sputum siue saliua. Iob.7. Nec dimittis me:vt glutiam saliuā meam.Item רָקָק racac.i.tenuis.seu macilentus.& scribitur cū simplici coph. Geñ.41. Et ecce has sequebantur alie septē boues in tantum maci lente.Vide etiam de hoc supra in dictione רִיק ric. Et inde רָקִיק recic.i.laganum:seu placenta tenuis. Exo.29.Laganaq; azyma oleo lita.Et inde רָקָה raca.i.tempꝰ capitis. Iudi.4.Et posuit supra tempus capitis eius clauū.& in eo. 5.Et perforauit tēpus eius.Canti.3. Sicut fragmen mali punici ita gēne tue.Pro quo he.le.Ita tempus tuum.

רָקַב Racab.putrescere.cōputrescere. Prouer.10. Et nomē impiorum putrescet.Esa.40. Forte lignū & imputribile elegit artifex.Pro quo he.le. Lignū quod nō putrescat elegit.Et inde רַקָּב racab.i.putredo. Iob.13.Qui quasi putredo cōsumendus sum.& aliq̄n scribitur cum nū in fine & dē רַקָּבוֹן recabon.vt in eodē.41.Et lignū putridū es.

רָקַד Racad.saltare.subsilire.ps.28. Et cōminuet eas tanq̄ vitulum.Pro quo hebrei.le. Et subsilire faciet eas tāq̄ vitulum. Et beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Et disperget eas tanq̄ vitulum.Ps.103. Montes exultauerunt vt arietes.pro quo beatus hieronymus trāstulit.Montes subsilierunt vt arietes.& in eodem·Mōtes exultastis sicut arietes.Pro quo beatus hieronymus transtulit. Montes subsaltastis sicut arietes.Eccl's.3.Tempus plangēdi:& tempus saltandi.Esa.13.Et pilosi saltabunt ibi.Ioel.1.super capita mōtium exilient.Naū.3. Et equi frementis & quadrige feruētis.Pro quo he.le..Et quadrige saltantis siue subsilientis.

רָקַח Racach.cōficere.seu pigmenta facere:aut condire:cō miscere vel componere.s.more pigmentariorum vel vnguentariorū.Exo.30. Hō quicūq; tale cōposuerit.i.Paralipo.9.Filii autem sacerdotum vnguenta ex aromatibus conficiebant.Ezech.14. Et coquatur vniuersa cōmixtio. Pro quo hebrei legūt.Et cōmisce confecturam siue cōmixtionem vel confice confectionē. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatū. Et inde רֹקֵחַ rocēach.i.pigmentarius. seu vnguentarius.Exo.30. Compositum opere vnguentarii mixtum. Et in plurali רֹקְחִים rocchim.i.vngentarii vel pigmentarii. Et in plurali femininо רֲקָחוֹת racachoth.1. Reg.8.Filias quoq; vestras faciet vnguētarias.& illa cōmixtura vel confectio dicitur רֹקַח rocach.siue רֶקַח recach.aut מִרְקַחַת Mercachath.vt in aliquibus locis predictis.& 1.Paralipo.16.Que erāt pigmentariorū arte confecta. Iob. 41. Quasi cum vnguenta bulliunt.Canti.5.Confite a pigmētariis.& in eodem.8. Dabo tibi poculū de vino condito.Esa. 57.Multiplicasti pigmenta tua.

רָקַם Racam. variegare. polymitare.i. opere polymito siue opere vario intexere:vel diuerso colore vestē contexere:siue acu depingere. Exo.26. Coccoq; bis tincto & byssо retorta opere plumario.i.polymitario.& i eo.28.Facies & baltheū opere plumarii.& in eo.36.Vt faciant opere abietarii polymitarii ac plumarii.ps.138.& substantiā meā in inferioribꝰ terre.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he. ve.transtulit. Imaginatus sum in inferioribus terre.i.contextus sum diuersitate mēbrorū & ossibus ac carne.Et inde רִקְמָה Ricma.i.vestis varii coloris:siue opere vario contexta.Iudi.5. Vestes diuersorū colorū sisare tradūtur in predā & supellex varia ad ornanda colla congeritur. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali. ps.44.In vestitu deaurato circūamicta varietate.Ezech.17.Plena plumis & varietate.

רָקַע Racaa.extendere.expandere.producere.stabilire.firmare.allidere.s.pede.Exo.39. Incidit q; bracteas aureas:& extenuauit i fila.Pro quo he.le. Et extēdit bracteas aureas siue laminas aureas: & incidit fila.i.pduxit aurū in laminas:& incidit ex eis fila. Nu.16.Et produxit ea in lamінas.Iob.37.Tu forsitā fabricatus es cū eo celos.Pro quo hebrei legunt. Nunquid extendisti cū eo celos. Esa.40. Aut artifex auro figurauit illud. Pro quo he.le. Et artifex auro extendit illud.i.produxit illud.Hiere.10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Pro quo hebrei legunt. Argentū extensum.i.in laminas productum.Et inde רְקוּעִים ricuim ideſt extensiones.seu lamine vel bractee.Nume.16. Et producat ea in laminas. Significat etiā predicta dictio firmare siue stabilire.ps.135. Qui firmauit terrā sup aquas.Esa. 44.Stabiliens terram: & nullus mecum.Sed etiam in predictis locis hebrei legunt extendens terram. Et inde רָקִיעַ Racia. ideſt firmamentum. Geñ.1. Fiat firmamentum in medio aquarum. Et in eodem.Vocauitq; deus firmamentum celum.Ezech.1. Et similitudo super caput animalium firmamenti. Hebrei tamen in predictis locis legunt extensionem seu expansionem. Significat etiam predicta

Interficer רָצַח מְרֹצֵחַ Occisor. Homicida רְצָחָה Interfectio Cedes. רֹצֵחַ Perforar. מַרְצֵעַ subula רִצּוּף pauimētū. מַרְצֵפֹת pauimētū רָצוּף Pauimentatum. רִצְפָּה Calculus. רְצָפִים Pume. רַק tātūmodo Dum mō. Solum. Verūtamē Tantum. רָקַק Spuere. Cōspuere. רוֹק saliua. רָקִיק Wacilēte. רָקִיק Laganum רָקָה tps capiti רָקַב Putrescer רָקָב Putredo רַקָּבוֹן Putriduꝫ רָקַד subsilire. רָקַד saltare. subsaltare. Exilire. רָקַח cōponere. conficere. cōmiscere. רֹקֵחַ Vnguentarius. רֹקְחִים vnguētarii רֲקָחוֹת figuētarie. רֹקַח מִרְקַחַת confecta. Vnguenta conditum. Pigmēta. רֶקֶם Opus plumarij. Imaginat רִקְמָה Vestes diuersoꝝ colorum. Varia. Varietas. רָקַע Extendere. Producer רְקוּעִים Lamine. Firmare. stabilire. רָקִיעַ firmamētū Extensio.

© Biblioteca Nacional de España

dictio רָקַע Racaa calcare: seu allidere vel percutere pede. 2. Reg. 22. Cōminuam eos atq confringam. Pro quo hebrei legunt. Atq calcabo seu allidā. Ezech. 6. Et allide pede tuo. & in eo. 28. Pro eo quod plausisti manu & percussisti pede.

Calcare allidere Percutere.

רָשַׁשׁ Rasas. depauperare.. seu pauperē esse. destruere. con terere. Prouer. 13. Et est quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Hiere. 5. Et cōteret vrbes munitas tuas. Malach. 1. Quod si dixerit idumea destructi sumus. i. pauperes facti sumus. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּשׁ ros. & inde תַּרְשִׁישׁ Tharsis. quod significat lapidē preciosum. Pro quo beatus hieronymus trāstulit chrysolithū. Exo. 28. In quarto versu chrysolithus onyx & berillus. Ezech. 28. Chrysolithus & onyx berillus. Dañ. 10. Et corpus eius quasi chrysolithus in alio vero loco trāstulit hyacinthū. Canti. 5. Plene hyacinthis. est etiam tharsis nomen viri nepotis iapheth. Geñ. 10. Filii autem iauan elisa & tharsis. est etiam nomen prouincie que a successoribus predicti habitata fuit. ps. 71. Reges tharsis & insule munera offerēt. Esa. 2. Et super omnes naues tharsis. Hiere. 10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Ione. 1. Vt fugeret in tharsis. Et aliquando beatus hieronymus transtulit carthaginem. Ezech.. 27. Carthaginēses negociatores tui. Ponitur etiam pro mari. Esa. 23. Vlulate naues maris. & vt ait beatus hieronymus sup predicto loco. Tharsis lingua hebraica proprie mare appellatur.

Conterere Destruere. chrysolith? Tharsis. Carthago. Mare.

רְשָׁה רְשׁוּן Rasa. licentia. facultas. & scribetur cum iod & nun in fine & dicitur רִשְׁיוֹן rision. Pro quo beatus hieronymus transtulit preceptum. Esd. 3. Secundum quod precepe rat cyrus rex persarum. Pro quo he. le. Secundum licētiam siue facultatem cyri regis persarum.

Preceptū Licentia.

רָשַׁם Rasam. signare. sigillare. cōstituere. Dañ. 5. Scripsit quod exaratū est. i. qđ signatū vel sigillatum est. & in eo. Et cōfirma sententiam & scribe decretū. Pro quo he. le. Et scribe & signa scripturam. & in eodem. Porro rex darius proposuit edictum & statutum. Pro quo he. le. Signauit scripturam vel statutum. & in eodem. Quod cum daniel comperisset constitutam legem. & in eodem. De edicto quod cō stituisti. & in eodem. 10. Annūciabo tibi q expressum est in scriptura veritatis. ideſt quod signatum vl sigillatum est in scriptura veritatis.

Signare. proponere Cōstituere Exprimere

רָשַׁע Rasaa. impium esse. impie agere. iniq facere. condēnare. 2. Paralipo. 20. Cuius opera fuerunt impiissima. Iob. 10. Si impi fuero: ve mihi. ps. 17. Nec impie gessi a deo meo. Eccl's. 7. Ne ipie agas multū. Dañ. 9. Peccauim iniquitatē fecimus: iniq egimus. significat etiam condēnare. s. quādo est verbū tertie coniugationis. Exo. 22. Et si illi iudicauerint duplū restituet proximo suo. Pro quo he. le. Quem iudices condemnauerint: duplum reddet proximo suo. Iob. 15. Condēnabit te os tuū & non ego. & in eodem. 34. Aut qui iustus est in tantum condemnas. & in eodem. Quis est qui condēnet. Ponitur etiam pro superare quod est idem quod condēnare. 1. Reg. 14. Et quocunq se verteret superabat. Et inde רָשָׁע rasaa. i. impius seu iniquus aut condēnatus: siue reus. Nu. 15. Nō accipietis precium ab eo qui est reus sanguinis. Iob. 27. Sit sicut impius inimicus me. ps. 108. Cum iudicatus fuerit exeat cōdēnatus. Esa. 5. Ve impio in malum. Ezech. 3. Si dicente me impio morte morieris. & in eodem. Vt auertatur impius a via sua mala Et in plurali רְשָׁעִים resaim. ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Et in genere femenino רִשְׁעָה risaa. siue מִרְשָׁעָה Mirsaath. 2. Paralipo. 28. Athalia impiissima & filii eius destruxerunt domum dei. Ezech. 5. Et contempsit iudicia mea: vt plus esset impia. & inde רֶשַׁע resaa. ideſt impietas. malignitas. iniquitas. Deut. 9. Non aspicias duri-

Impii cē. impie agere iniq agere. Cōdēnare superare Reus. Impius. Cōdēnat?. Impij. impiissima Impia.

tiem populi huius & impietatem. ps. 83. Magis q habitare in tabernaculis peccatorum. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Magis q habitare in tabernaculis impietatis. Eccl's. 3. Vidi sub sole in loco iudicii impietatem: & in loco iustitie iniquitatem. & in eodem. 8. Nec saluabit impietas impium: & aliquando scribitur cum he vel thau in fine. Deut. 9. Et propter impietatē suam iste delete sunt. & in eodē. Quia iste egerunt impie. i. propter impietatem suam. Zach. 5. Hec est impietas.

Impietas. Iniquitas

רֶשֶׁף Réseph. volucris. auis. diabolus. lampas. seu carbo. s. ignitus. Deut. 32. Et deuorabunt eos aues. Iob. 5. Homo nascitur ad laborem & auis ad volandū. ps. 75. Ibi confregit potentias arcuum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Ibi confregit volatilia arcus. i. sagittas arcus. & dicūtur sagitte volatilia propter velocitatem motus. Ponitur etiam pro diabolo. Abach. 5. Et egredietur diabolus ante pedes eius. Ponitur etiam pro lampade. Canti. 8. Lampades eius lampades ignis atq flāmarum.

Auis Volatilia. Diabolus Lampas

רֶשֶׁת Réseth. rete. siue retiaculum. Exo. 28. Craticulamq im modū retis eneam. Iob. 18. Immisit enim in rete pedes suos. ps. 9. In laqueo isto quem absconderunt. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. in rete isto. & in eodē. Dum attrahit eū in laqueo suo. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum attraxerit eum ad rete suum. Osee. 7. Et cū profecti fuerint: expandā super eū rete meū.

Rete.

רֶתֶת Rétheth. tremor. siue horror. Osee. 13. Loquente ephraim: horror inuasit israel.

Horror

רָתַח Rathach. ferbere. bullire. Iob. 30. Interiora mea effer buerunt absq vlla requie. & in eodem. 41. feruescere faciet quasi ollā profundū. Ezech. 24. Efferbuit coctio ei?.

Feruere.

רָתַם Ratham. ligare: siue sternere equum vel quadrigam. mich. i. tumultus quadrige. Pro quo he. le. Liga siue sterne quadrigam. Item רֹתֶם Róthem. nomen est arboris. Pro quo beatus hieronymus transtulit iuniperum. 3. Reg. 19. Et sederet subter vnā iuniperum. Et in plurali רְתָמִים rethamim. Iob. 30. Et radix iuniperorum: cibus eorum. Ps. 119. cum carbonibus desolatoriis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. cū carbonibus iuniperorum.

Tumultus Ligare. Juniper?. Juniperi.

רָתַק Rathoc. catena. Hiere. 7. Fac conclusionem. Pro quo hebrei legunt. Fac catenam. Et in plurali רְתֻקוֹת Rethucoth. Pro q beatus hiero. transtulit lamināas. 3. Reg. 6. Et affixit lamināas clauis aureis. Pro quo he. le. Et transire fecit catenis aureis. i. ex vna parte parietis ad aliam. Esa. 40. Et lamīnis argenteis argētarius. Et inde verbū רָתַק Retha qđ signat concatenare. i. catenis vel compedibus ligare. Naū. 3. Et oēs optimates eius cōfixi sunt in cōpedibus. i. concatenati vel ligati sunt. Significat etiā rumpere vel dissoluere. Eccl's. 12. Anteq rumpatur funiculus argenteus.

Cōclusio. Catena. Lamine Concatenare. Rumpere.

De insipientibus a littera ש Sin.

ש

Ista littera sin. ש. in cōpositione qñ preponitur verbo siue aliis partib? oronis signat quia: siue qñ aut q. ps. 135. qui a in humilitate nra memor fuit nri. Eccl's. 2. Et vidi q tm precederet sapietia stultitiā. & in eo. 7. Ne dicas quid cause est q priora tēpora meliora fuere. & in eo. Viuētes sciūt se esse morituros. Pro quo he. le. Sciunt q morituri sunt. Canti. 1. Nolite me cōsiderare q fusca sim. & i eo. Quia decoloravit me sol. & in eo. 5. Quia caput meū plenū est rore. Et in eo. Quia sic adiuraſti nos. Est ēt relatiuū. & est oīs gñris & vtriusq numeri. ps. 135. Qui pcussit egyptū cū primogenitis suis. Eccl's. 2. Vltra oēs qui fuerunt ante me. & in eo. Ad vniuersa opera que fecerant manus mee & ad labores in quibus frustra sudaueram. Canti. 1. Iudica mihi quem diligit

Quia. Quod Qui. Que.

© Biblioteca Nacional de España

Quod. anima mea. Et in eo.3. In diademate quo coronauit eū mater sua. Et in eo.6. Que ascenderūt de lauacro. & qñ prepo nitur ei dictio עַד ad tunc significat vsq; quo: siue dum aut donec. Canti.1. Dum esset rex in accubitu suo. Et in eo. Do nec ipsa velit. Et in eo.3. Inueni quē diligit anima mea. ꝓ quo he.le. Vsq; quo siue donec inueni quem diligit anima mea. Et in eodem. Donec aspiret dies.

Dum. Donec.

Vsq; quo

שֵׁשׁ Byssus

שֵׁשׁ Ses. byssus quod est genus lini candidissimi. Genē. 41 Vestiuit eū stola byssina. Exo. 25. Et byssum & pilos caprarum. & in eo. & byssо retorta. Itē שֵׁשׁ ses. idest sex. de quo vide infra in dictione שִׁשָּׁה sisa.

שָׁשָׂא Educere.

שָׁשָׂא Safa. psuadere. Btūs hiero. trāstulit educere. Ezech. 39. Et educam te. idest persuadendo educam.

שִׁשָּׁה Ser. שֵׁשׁ sex.

Sisa. Sex. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateri bus. & in eo. 28. Sex noīa in lapide vno: & sex reliq̄ in lapide altero. & in ge.fe. scribitur sine he & dr̄ שֵׁשׁ ses. Prouer. 6. Sex sunt que odit dñs. & aliqñ scribitur cū tau in fine & dicitur שֵׁשֶׁת sesseth. Exo. 16. Sex diebus colligite. & in eo. 20. Sex diebus opaberis. & in eo. Sex enim diebus fecit deus celū & terrā. & inde verbū שִׁשָּׁה Safa: quod signāt Sextare. i. sextam partem tollere: seu in sex partes diuidere Ezech. 45. Et sextā partē ephi de choro hordei. pro q̄ he. le. Et sextabitis ephi de mensura hordei. Et inde שִׁשִּׁים Si sim. i. sexaginta. Canti. 6. Sexaginta sunt regine.

שֵׁשׁ Sextare. שִׁשִּׁים Sexagīta.

שׁוֹשַׁן Lilium.

Susan. Liliū. 3. Reg. 7. Et foliū repandi lilii. & in titulo psalmi. 59. vbi dr̄ in finē pro his qui cōmutabuntur in tituli scriptiōe. ꝓ quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit victori pro liliis testimonii. & aliqñ scribitur cū he vel tau in fine. Cant. 2. Ego flos campi & liliū conuallii. & in eo. Sicut liliū inter spinas. & in plu. שׁוֹשַׁנִּים Sosanim. Vt in eo. Qui pascit inter lilia. & in eo. 5. Labia eius lilia distillantia. Et in eo. 6. Et lilia colligat. Et in titulo psalmi. 44. Vbi dr̄ in fine. pro his qui cōmutabūtur. pro quo btūs hiero. i ps. iuxta he. ve. trāstulit victori ꝓ liliis. est ēt שׁוֹשַׁן susan nomē ppriū ciuitatis. Ester. 2. erat vir iude? i susis ciuitate.

שׁוֹשַׁנִּים Lilia.

שׁוֹשָׁן Sula.

שָׁשַׁר sinopis.

Sasar. color rubeus. aut miniū. i. terra rubea qua pictores vtūtur. & dr̄ sinopis a sinope vrbe vbi inueni tur. Hiere. 22. Et facit laquearia cedrina pingitq; sinopide Ezech. 23. Imagines chaldeorū expressas coloribꝰ. ꝓ quo he. le. Imagines chaldeorum depictas sinopide siue minio.

שָׁאַב Haurire.

שָׁאַב Saab. haurire. Genē. 24. Eo tpe quo solēt mulieres egredi ad hauriendā aquā. & in eo. Vt hauriret aquā: & hausta oībus camelis dedit. Ruth. 2. de quibus pueri mei bibunt. pro quo he. le. Quas pueri hauriunt. Esa. 12. hauriētis aquas in gaudio. & inde מַשְׁאֲבִים masabim. i. loca vñ aquā hauriūt. Iudi. 5. & hostiū suffocatus est exercitus. pro quo he. le. Inter hauritiones. i. inter loca vbi aq̄ hauriūtur.

מַשְׁאֲבִים Hauritiōes

שָׁאַן Rugire.

שָׁאַן Saag. rugire. Iudi. 14. Apparuit catulus leonis seu? & rugiēs. ps. 35. rugiebam a gemitu cordis mei. Ps. 103. Rugiētes vt rapiāt. Hiere. 2. Sup eū rugierūt leones. & in eo. 25. Dñs de excelso rugiet: & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā: rugiēs rugiet sup decorē suū. Amos. 3. Nūquid rugiet leo in saltu. & in eo. leo rugit: quis nō timebit.

שַׁאֲנָה Rugitus. שַׁאֲגַת Rugitus.

שָׁאָה Desolare.

& inde שַׁאֲנָה Saaga. i. rugitus. Iob. 4. Rugitus leōis & vox leene. Esa. 5. Rugitus eius vt leonis. Et in plu. שַׁאֲגוֹת Saagoth. Iob. 3. Et quasi inundantes aque: sic rugitus mei.

שָׁאָה Saa. Desolare. deuastare. sonare. admirari. seu cōtēplari cū admiratiōe. Esa. 6. Donec desolētur ciuitates absq; habitatore. & in eo. Et terra relinquetur deserta. pro quo he. le. Et terra desolabitur siue deuastabitur desolatione. Et in eo. 37. Et factū est in erradicatione colliū cōpugnantiū. pro quo hebrei legunt. & erit ad deuastandū siue ad desolādū colles pullulantes siue compugnātes. & ide

שׁוֹאָה Calamitas miseria.

שְׁאִיָּה Soa siue שְׁאִיָּה Seia aut מְשׁוֹאָה Mesoa. i. desolatio: vel deuastatio: aut calamitas: vel miseria. Iob. 30. squallētes calamitate & miseria. ps. 34. Veniat illi laqueus quē ignorat. ꝓ quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Veniat ei calamitas. & in eo. Restitue aiam meā a malignitate eorū. ꝓ quo btūs hiero. trāstulit cōuerte aiam meā a calamitatibꝰ corū. Prouer. 1. Cū irruerit repētina calamitas. & in eo. 3. & irrūpētes potētias impiorū. ꝓ quo he. le. & a deuastatione vel a calamitate impiorū cū venerit. Esa. 42. & calamitas opprimet portas. Signāt ēt p̄dicta dictio sonare. Esa. 17. & tumultus turbarū: sicut sonitus aquarū multarū sonabūt. & inde שָׁאוֹן Saon. i. sonitꝰ siue strepitus aut tumultus: vt in p̄ dicto loco. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & supra in eo. 6. & populus eius & sublimes eius glorioliq; eiꝰ. pro quo he. le. & descēdet pulchritudo eius & tumultus eiꝰ & sonitus eius: & qui gloriatur in eo. & aliqñ scribitur cum he in fine & dr̄ שְׁוָאָה Soa. Ezech. 48. Ascēdēs aūt quasi tēpestas venies. ꝓ quo he. le. quasi sonitus siue strepitus venies. ponitur ēt שָׁאוֹן Saon ꝓ pplo: pp eiꝰ tumultū & strepitū. Esa. 66. Vox populi de ciuitate. Signāt ēt p̄dicta dictio שָׁאָה Saa admirari siue contemplari cum admiratione. Genē. 24. Ipse autem contemplabatur eam tacitus.

Calamitas miseria.

Sonare.

שָׁאוֹן sonitus

שְׁוָאָה Tēpestas sonitus.

שָׁאוֹן Populus

שָׁאָה Cōteplari. Admirari

שָׁאַט Cōtēnere. Aduersari Cōtēptus.

שָׁאַט Saat. cōtemnere. despicere. spernere. seu aduersari. Ezech. 16. Filiarū palestinarū qui ambiūt te ꝓ gyrū pro quo he. le. Qui cōtēnūt te vel aduersantur tibi ꝓ gyrū Et in eo. 28. Qui aduersabantur eis. & inde שְׁאָט Seat. i. cōtēptus vel despectio. Ezech. 25. & gauisa ex toto affectu supra terrā israel. ꝓ quo he. le. Ex toto contēptu vel despectu tuo in aīo. sed btūs hiero. trāstulit sensū. & in eo. 36. Cū gaudio & toto corde ex aīo. pro quo he. le. Cum gaudio totius cordis. & cum contemptu vel despectu animi.

שָׁאַל Interrogare Querere.

שָׁאַל Saal. interrogare. querere. petere. postulare. cōmodare. mutuare. mutuo accipere. Genē. 32. Interrogauit eū iacob: dic mihi quo appellaris noīe. & in eo. Cur q̄ris nomē meū. & in eo. 43. Interrogauit nos hō ꝓ ordinē. Et in eo. Interrogauit eos dicēs. Exo. 13. Cūq; interrogauerit te filius tuꝰ cras. Nu. 27. Eleazar sacerdos cōsulat dñm. i. interroget. Deut. 32. Interroga patrē tuū. 1. Reg. 23. cōsuluit ergo dauid dñm. i. interrogauit vel quesiuit a dño. & in eo. 25. & salutabitis ex nomine meo pacifice. pro quo he. le. & interrogabitis eū noīe meo pro pace. i. si valet ille & oīa sua. & in eo. 30. Salutauit eos pacifice. i. interrogauit eos ꝓ pace: sicut supra. z. Reg. 20. Qui interrogant: interrogēt in abella. Iob. 21. Interrogate quēlibet de viatoribus. ps. 34. Que ignorabā: interrogabāt me. Signāt ēt petere siue postulare: aut mutuo accipere. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. & in eo. 11. Vt postulet vir ab amico suo & mulier a vicina sua. Et in eo. 12. Et petierunt ab egyptiis vasa argentea. & in eo. 22. Qui a proximo suo quicq̄ horū mutuo postulauerit. 1. Reg. 1. Eo quod a dño postulasset eū. Et in eo. Quem elegistis & petistis. & in eo. 20. rogauit me obnixe: vt iret in bethlee· ꝓ quo he. le. postulās postulatꝰ fuit a me. i. a me petiuit licētiā. 4. Reg. 6. & hoc ipm mutuo accepera. ꝓ quo he. le. Et hoc ipsū postulatū fuerat. i. mutuo acceperā sicut ē in lra nra. Nee. 2. Rogaui regē & veni i ieru salē. ꝓ quo he. le. postulatus sum a rege. i. petiui ab eo licēti am. Ps. 2. Postula a me. Ps. 108. Nutātes trāsferātur filii eiꝰ & mēdicēt. i. petāt elemosynā. Esa. 7 Pete tibi signū. Zach. 10. petite a dño pluuiā. Signāt ēt cōmodare siue mutuare. s. qñ est verbū tertie cōiugatiōis. Exo. 12. vt cōmodarēt eis. 1. Reg. 1. Idcirco & ego cōmodaui eū dño cūctis diebꝰ qui bus fuerit accōmodatus dño. & inde שְׁאֵלָה Seela. i. petitio: siue interroatigo. Iudi. 8. vnā petitionem postulo a vobis.

Postulare

Petere

Rogare

mutuo accipere

Mēdicare

Cōmodare

שְׁאֵלָה Petitio.

© Biblioteca Nacional de España

Iob.6.Quis det vt veniat petitio mea.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.1.Reg.1.Deus iſrael det tibi petitionē tuā.& ī plu. שְׁאֵלוֹת Seeloth.ſiue מִשְׁאֵלוֹת Miſaloth.Ps.19. impleat dñs oēs petitiōes tuas. Itē שְׁאוֹל Seol.i.infernꝰ ſiue inferus:aut fouea: vel ſepulchrū.Geñ.37. Deſcēdā ad filiū meū cū dolore in infernū.& in eo.42. Et deducetis canos meos cum dolore ad inferos.3.Reg.2. Et nō deduces canicie eius pacifice ad inferos.Iob.17. Si ſuſtinuero :infernꝰ domꝰ mea eſt.ps. 48.Sicut oues in inferno poſite ſunt. Et in eo. Verūtamē deus redimet aiam meā de manu inferi. Ps.85. Et eruiſti animā meā de inferno inferiori.Prouer.15.Infernꝰ & pditio corā dño.Eſa.14.Infernus ſubter te cōturbatus eſt.& dicunt hebrei ꝙ ēt ſigñat foueam vel ſepulchrum.

שְׁאֵלוֹת Petiones
שְׁאוֹל Infernus. Inferus.

שָׁאַן Saan. Quieſcere.pacatum eſſe.abundare ſeu fertilē eſſe.& ſcribitur cū duplici nū.Iob.3.& quōdā vincti pariter ſine moleſtia.pro quo he.le.Simul vincti quieſcēt ī.qui quōdā erāt vincti:tunc quieſcēt & erunt ſine moleſtia. Prouer.1.Et abūdātia perfruetur timore malorū ſublato. Pro quo he.le.Et requieſcet a timore malo. Hiere. 46.Et reuertetur Iacob & requieſcet & proſperabitur.ī. opulentus erit.& in eo.48. Fertilis fuit moab ab adoleſcentia ſua. & inde שַׁאֲנָן Saanan.i.opulentus: ſeu pacatus vel quietus. Iob.12. Lampas cōtēpta apud cogitationes diuitis.ī.opulenti.Eſa.33. Oculi tui videbūt ieruſalē habitationē opulētam.& in plu.שַׁאֲנַנִּים Saananim . Amos.6. Ve qui opulēti eſtis in ſion.& in plu.fe.שַׁאֲנָנוֹת Saananoth.Eſa.32 .Mulieres opulēte ſurgite.& in eo. obſtupeſcite opulente.& aliqñ ſcribitur cū lámed in medio & dicitur שַׁלְאֲנָן Salanan. Iob.21.Diues & felix.pro quo he.le.pacatus ſiue quietus vel opulētus & pacificus. Itē שָׁאוֹן Saon .i. ſonitus ſiue tumultus. De quo vide ſupra in dictione שָׁאָה Saa.

Quieſcere
Abundak.
proſperari
Fertilē eē.
שַׁאֲנָן
Diues. Opulēta.
שַׁאֲנַנִּים Opulēti.
שַׁאֲנָנוֹת Opulēte
שַׁלְאֲנָן Diues.
שָׁאוֹן ſonitus

שָׁאַף Saaph.bibere.glutire.abſorbere.anhelare. attrahere.ſ.halitū ſiue ventū.deſiderare.cōterere.cōculcare Iob.5.& bibēt litientes diuitias eius.i.glutient . Eſa. 42. Diſſipabo & abſorbebo ſimul.ſigñat ēt attrahere vētū vel deglutire vētū ſeu ſpūm. Hiere.2. In deſiderio aīe ſue attraxit ventū.& in eo.14. Attraxerunt vētū quaſi dracones.ponitur ēt ꝓ deſiderare.Iob.7.Sicut ſeruꝰ deſiderat vmbrā. Et in eo.36. Ne ꝓtrahas noctē.pro quo he.le. ne deſideres noctē. Poteſt ēt legi ſicut eſt in lra nra: ſcḝm aliā ſignificationē. ponitur ēt ꝓ reuertere. Eccl's.1. Oritur ſol & occidit & ad locū ſuū reuertitur.ſ.quaſi anhelās vel deſiderās reuerti tur. Sigñat ēt cōterere ſiue cōculcare.ps.55 . Miſerere mei deus: qm̄ cōculcauit me hō.& in eo. Cōculcauerunt me inimici mei.ps.56.Dedit in opprobriū cōculcātes me. Amos 2.Qui cōterūt ſup puluerem terre capita pauperum. & in eo.7. Audite hoc qui cōteritis pauperem.

Bibere
Abſorbeꝛ. attrahere.
Deſideraſ
Reuerti.
conculcaſ.
con terere.

שָׁאַר Saar.remanere.relinquere.dimittere.ſ.reliquias.ſupereſſe:ſiue reliquū eſſe. Exo .10.Nō remanſit nec vna quidē in cūctis fīnibus egypti. Nu. 11.¦Remāſerāt autē in caſtris duo viri. Ioſ.10 . Non dimiſit in ea ſaltē paruas reliquias.i.nō reliquit.& in eo. Nō reliquit in ea vllas reliquias.1.Reg.16. Adhuc reliquus eſt paruul?.2.Reg.14. Vt nō ſuperſit viro meo nomē & reliquie ſuper terram.4.Regū. 25.reliquā populi partē que remanſerat in ciuitate. Et in eo. Populo aūt qui relict? fuerat in terra iuda : quē dimiſerat nabuchodonoſor. Iob.21. Cū reſpōſio vra repugnare oſtenſa ſit veritati.pro quo he.le.& reſpōſio vra remanet ſiue relinquitur falſa.& btūs hiero.trāſtulit ſenſū. Eſa.1. Niſi dñs exercituū reliquiſſet nobis ſemē.& in eo.4. Et erit omnis qui relictus fuerit in ſion.& in eo.24. Relicta eſt in vrbe ſolitudo. Amos.5. reliquētur in ea cētū . & aliqñ ſcribitur cū duplici aleph.ſcilicet ante ſin & poſt ſin.vt Ezech.9.

Remanere
dimittere. Relinq̄re. ſupereſſe.

Et cede cōpleta remāſi ego . vbi ponitur נְאֶשְׁאָר Neſaar pro נִשְׁאַרְתִּי Niſarthi.& inde שְׁאָר Sear.i.reliquum ſiue remanēs:aut reliquie.Eſa.10.Et reliquie ligni ſaltus eius.& in eo. Reliquie cōuertētur:reliquie inquā iacob . Et in eo. 14.& perdā de babylone nomē & reliquias & germē.Malach.2.Et reſiduū ſpūs eius eſt.& aliqñ ſcribitur cū iod & thau in fine & dē שְׁאֵרִית Seerith.4.Reg.19.Fac orationē pro reliquiis que reperte ſunt.ps.75.Et reliquie cogitationū.Soph.3.Reliquie iſrael nō faciēt iniquitatē.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.1.Paralip.12.Sed & oēs reliquie ex iſrael vno corde erāt.Hiere.15.Si nō reliquie tue in bonū. Sed ī pdicto loco aliqui hebrei dicūt ꝙ deriuatur a dictiōe שָׂרָה Sara:que in lingua chaldaica ſigñat ſoluere. Vnde ipſi legunt.Si nō ſoluī te in bonū. Item שְׁאֵר Seer.ideſt caro.ps. 72.Defecit caro mea & cor meū.Ps.77 Aut ꝑparare mensam populo ſuo.Pro quo btūs hiero. in pſal.iuxta he.ve. trāſtulit.Aut preparare carnem populo ſuo Et ī eo. & pluit ſup eos quaſi puluerē carnes.Hiere.51.Iniquitas mea & caro mea ſup babylonē.Mich.6.Qui comederūt carnē populi mei.Ponitur ēt pro corpore.Prouer.5.Cū cōſumpſeris carnes tuas & corpus tuū.Sigñat ēt conſanguineū: ſeu cognatū: aut propinquū vel ꝓximū cōſanguinitate.Leuit. 18.Oīs homo ad proximā ſanguinis ſui non accedat.& in eo.21.Niſi tm̄ in cōſanguineis atq̄ propinquis. Significat ēt alimētū vel cibū.Exo.21.Quod ſi alterā ei acceperit:ꝓuidebit puelle nuptias:& veſtimenta & preciū pudicicie nō negabit.Pro quo he.le.Si alterā acceperit ei alimentū ſiue cibū & veſtimētū eius nō minuat.& aliqñ ſcribitur cū mē in principio.Exo.8.Et in reliquias ciborū tuorū . & in eo. 12.Ligās in palliis poſuit ſup humeros ſuos . ꝓ quo he.le. Cibos ſuos ligatos in pallis ſuis ſuper humeros ſuos.Deut. 28.Et benedicte reliquie tue.pro quo hebrei legunt.Et cibi tui.ideſt reliquie ciborum tuorum.

שְׁאָר caro.
Proxima. conſanguineus.
cibus.

שְׁאֵר Seor.Fermentum.Exo.12.In die primo nō erit fermentum in domibus veſtris.Leuit.22.Nec quicquā fermenti & mellis adolebitur in ſacrificio.

שְׁאֵר Fermentū

שְׁאֵת Seeth.tumor.ſiue diuerſus color in corpore humāo exortus.Leuit.13.In cuius cute et carne ortus fuerit diuerſus color. De quo vide ſupra in dictione נָשָׂא Naſa.¦

שְׁאֵת diuerſꝰ color.

שָׁבַב Sabab. vertere.reuertere.decipere.circūagere.vagari.Ezech.38.Ad terrā que reuerſa eſt a gladio. Mich 7.Reuertatur qui regiones nras diuidat. Vide ēt de hoc infra in dictione שׂוּחַ Sub.ſigñat ēt pdicta dictio vagari.Eſa. 57.Et abiit vagus in via cordis ſui.Hiere.50. Fecerūtq̄ vagari in mōtes. Sigñat ēt decipere vel circūagere. Eſa.47. Sapientia tua & ſcientia tua hec decepit te. Ezech.38.Et circūagā te:& ponā frenū in maxillis tuis.Itē שְׁבִיב Sebib .i. ſcintilla ſeu flāma.Iob.18. Nec ſplendebit flāma ignis ei? & in plu.שְׁבָבִים Sebabim.pro quo btūs hiero.trāſtulit aranearū telas.Oſee.8 . Qm̄ in aranearū telas erit vitulus ſamarie:& aliqui he.le.In ſcintillas erit vitulus ſamarie.& in lingua chaldaica dē שְׁבִיבָא Sebiba.Dañ.3. Interfecit eos flamma ignis.& in plu. שְׁבִיבִין Sebibin.Dañ.7.thronus eius flamme ignis.

שָׁבָה Saba.captiuare.captiuū ducere.capere.ſ. captiuū vel predam.Geñ.14. Quod cum audiſſet Abrā captiuum videlicet loth.pro quo hebrei legunt.& audiuit abram ꝙ captiuatus vel captiuus ductus eſſet frater ſuus. Nu.21.Duxit ex eo predam.pro quo hebrei legunt . & captiuauit ex eo captiuitatē.Deut.21.Captiuoſq̄ duxeris.Iudi.5.Surge barach & apprehende captiuos tuos.ideſt captiua.1.Reg.30.& captiuas duxerunt mulieres . Et in eodē. & filios ſuos & filias ductas eſſe captiuas. Eſa.14. Et erunt

שְׁבִי Reliquie.
Reſiduum
שְׁאֵרִית Reliquie.
שְׁאֵר caro.
corpus.

captiuare. Ducere ꝑdam. apprehendere captiuos. captiuum. adducere.

© Biblioteca Nacional de España

Capere. capientes eos qui se ceperant.pro quo hebrei legũt.& erũt captiuantes eos qui se captiuauerãt.Hiere.41. Omnis populus quem ceperat ismael.Et in eodem.43. Et captiuos ducet illos.& in Abdia.Quando capiebant alieni exercitum eius.& inde שָׁבוּי Sabui.ideſt captiu9.& in ge.fe. שְׁבִיָּה Sebuia aut שְׁבִיָּה Sebiia.Esa.52.Captiua filia sion.& ī plurali שְׁבִיוֹת Sebuioth.Geñ.31.Quasi captiuas gladio.& inde שִׁבְי Sebi.ideſt captiuitas.vt in aliquib9 locis predictis. & Nu.31.Tollite sũmã eorum que capta sunt. pro quo hebrei legunt.Tolle sũmã captiuitatis.Ps.67.Captiuam duxisti captiuitatem.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.& aliquando scribitur cum he vel tau in fine & dicitur שְׁבִיָּה sibia.siue שְׁבִית Sebith.aut שְׁבַת sebat vel שְׁבוּת Sebuth.Nu.21.Dedit filios eius in fugam & filias in captiuitatem.Deut.21.& videris in medio captiuorum mulierẽ pulchram.pro quo hebrei legunt.Et videris in captiuitate mulierem pulchram.ideſt in medio captiuorum: sicut ẽ in littera nostra.& in eodem.30.& reducet te dñs deus tuus in captiuitate tua.z.Paralip.28.Et reducite captiuos quos adduxistis.pro quo hebrei legunt. Et reducite captiuitatẽ quam cepistis.Ps.86.Auertisti captiuitatem iacob.ps.125 In conuertendo dominus captiuitatem sion.Et in eo.Conuerte dñe captiuitatẽ nostram.Soph.3.Cum cõuertero captiuitatem vestram.Item שְׁבוֹ Sebo. Lapis preciosus . Pro quo Beatus hieronymus transtulit Achates . Exo. 28. In tertio ligurius achates & ametistus.

שִׁבְי Captiuus. שִׁבְיָה Captiua. שִׁבְיוֹת captiue שִׁבְי שִׁבְיָה שִׁבַת שִׁבוּת captiuitas שְׁבוֹ Achates.

שָׁבַח Laudare Gloriari. Sabach. Laudare.glorificari.mitigare.seu compescere.ps.62. Labia mea laudabunt te.Ps.105. Et glorie mur in laude tua.Ps.144.Generatio & generatio laudabit opera tua.Et in eo.& labia mea laudabunt te . ps .147. Lauda ierusalem dñm . Signat ẽt mitigare seu cõpescere. ps.64. Qui cõturbas ꝓfundũ maris sonũ fluctuum ei9. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit compescẽs sonitum maris fremitum fluctuum eius.ps.88. Motum autem fluctuum eius tu mitigas.Prouer.29. Sapiens differt & reseruat in posterum.ideſt mitigat siue compescit spiritum suum in posterum.

שֵׁבֶט Tribus Sebet.tribus siue familia.virga.baculus . Deut . 29. Vir aut familia aut tribus.Ios.4.& dimidiam tribũ manasse.& in eo.7. Et quãcũq; tribũ sors inuenerit.Iob.37 Siue in vna tribu siue in terra.Et in plurali שִׁבְטִים Sebatim Ios.4.Iuxta numerũ filiorũ israel.proquo he.le.Iuxta numerum tribuũ filiorum israel.& in eo.7.Et applicuit israel per tribus suas.Et in eo.18.Remanserãt aũt filiorum israel septem tribus.z.Reg.7.Nunquid loquens locutus sum ad vnã de tribubus israel.Esa.19. Deceperunt egyptum angulum populorum eius.ideſt tribuum eius. Significat etiam virgam seu baculum aut sceptrum.Exo.21. Qui percusserit seruum suum vel ancillam virga. Ps.z.Reges eos in virga ferrea.Ps.88.Visitabo in virga iniquitates eorum.Prouer.zz.Virga discipline fugauit eum.Hiere.10.& israel virga hereditatis eius.Significat etiam sceptrum dominii vel principatus.Geñ.49.Non auferetur sceptrum de iuda.ps 44.Virga equitatis virga regni tui.Esa.14.Contriuit dominus baculum impiorum: virgam dominantium . Accipitur etiam pro calamo scribe.Iudi.5.De zabulõ qui exercitum ducerẽt ad bellandum.pro quo hebrei legunt.De zabulon trahentes calamum scribe.

שְׁבַט Tribus שִׁבְטִים Tribus. Populi. virga. sceptrum calamus.

שְׁבָכָה Rete cancelli macule. Sabach.Cancellus: seu rete.& scribitur cum he in fine & dicitur שְׁבָכָה Sebacha.3.Reg.7.Et quasi in modum retis catenarum sibi inuicem miro opere contexta rum.vbi ponitur tam in singulari ꝗ in plu.4.Reg.1.Gecidit ꝙ ochozias per cancellos cenaculi sui.Iob.18.& in ma culis eius ambulat.i. in foraminib9 retis in modũ cancelli facti.vnde premittitur.Misit enim in rete pedes suos. Itẽ שֹׁבָךְ Sobach.i.arbor condensa & irretita in modũ retis.2. Reg.18.Cumq; ingressus fuisset mulus subter condensam quercũ.De quo vide supra in littera sãmach in dictiõe סָבָךְ Sabach.Item שַׂבְּכָא sabecha.in lingua chaldaica signat instrumentũ musicũ.pro quo beatus hieronymus transtulit. sambucam.Dañ.3.Fistule & cithare & sambuce.

שֹׁבָךְ condensa. שַׂבְּכָא sambuca

שִׁבֹּל semita שֹׁבַל humerus Sebil.semita.ps.76. & semita tua in aquis multis. Hiere.18.Semitis seculi.Item שׁוֹבַל sobal.i.humerus Esa.47.Discoopi humerum :reuela crura.& aliqui hebrei dicũt ꝙ signat femur:alii vero ꝙ signat plantã pedis.Item שִׁבֹּלֶת Sibóleth.i.spica.Iob.24.& sicut sũmitas spice cõtinetur.& in plu. שִׁבֳּלִים sibolim.Geñ.41.Septẽ spice ascẽdebãt in culmine vno.Ruth.2.Vadã in agrũ & colligã spicas Zach.4.Quid sũt due spice oliuarũ.signat ẽt שִׁבֹּלֶת sibóleth.alueũ fluminis seu fluctus aquarũ.ps.68.& tẽpestas demersit me.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit Et flumẽ operuit me.Et in eo.Nõ me demergat tẽpestas aque.pro quo btũs hiero.transtulit.Ne operiat me fluctus aque.Esa.27.Ab alueo fluminis vsq; ad torrẽtẽ.& inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur illud quod habetur Iudi . 12. Dic ergo sebóleth :nã erat iuxta alueũ fluminis: & rogabat aduersarios vt ꝑmitteretur ei vt trãsiret flumẽ. & aduersarii rñdebant ei: Nũquid ephrateus est.quo dicẽte nõ sum ĩterrogabãt eũ: dic ergo sebóleth.i.voca hoc flumẽ hoc nomine sebóleth: qui respondebat ceból eth.quia ephratei nõ poterãt exprimere lr̃am sin sed loco eius dicebãt cin . & qđ habetur in aliquibus libris nostris in predicto loco quod interpretatur spica non est in hebreo:neq; illud qđ postea habetur.s.candẽ lr̃am spicam exprimere non valens.

שִׁבֹּלֶת Flumen. Fluctus. alueus

שׁוּרָל vermis. Testudo Sabelul.vermis.ps.57.Sicut cera que fluit auferetur.pro quo btũs hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit. Quasi vermis tabefactus pertrãseãt. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat cochleam.

שֶׁבֶס Lunula Sebis. Ornamentum muliebre.pro quo beatus Hieronymus transtulit.lunulam. & solum inuenitur in numero plurali.Esa.3.Et lunulas & torques.

שָׁבַע Iurare adiurare שְׁבוּעָה Iuramẽtũ Iusiurãdũ שְׁבוּעוֹת Iuramẽta sabaa.iurare.Geñ.22.ꝑ me metipsũ iurauí:dicit dñs Et in eo.24.Et iurauit mihi dicẽs.& in eo.25. Iura ergo mihi:& iurauit ei.Deut.6.Et per nomẽ eius iurabis. & qñ est verbũ tertie cõiugatiõis tũc signat adiurare . siue cõiurare.i.facere iurare·Geñ.24.Vt adiurẽ te ꝑ deũ celi. Et in eo.& adiurauit me dñs meus dicẽs.Exo.13. Eo quod adiurasset filios israel.Nu.5.Adiurabitq; eã:& dicet. & inde שְׁבוּעָה Sebua siue שְׁבֻעָה Sebuath.i.iuramẽtũ: siue iusiurandum.Geñ.26.Complẽs iuramentum qđ spopondi patri tuo abrahe.Exo.22.Iusiurãdũ erit in medio Nu.5.erit ꝙ mulier in maledictionem & in exemplũ omni populo. Pro quo hebrei legunt.Eritq; mulier in maledictionẽ & i iuramentũ.s.imprecationis:vt dicant iurando taliter mihi contigat sicut illi mulieri.Iudi.21.Grandi enim iuramẽto se constrinxerant.Esa.65.Et dimittetis nomen vestrum in iuramẽtũ electis meis.& in plu. שְׁבוּעוֹת Sebuoth.Abach. 1.Iuramenta tribuũ que locutus es. Ezech.21. Sabbatorũ ocium imitans. Pro quo hebrei legunt. Iuramenta iusiuranda eis.Potest etiam legi sic.Septimane eis.& quia septima dies dicitur sabbatum: ideo poterit esse sensus sicut ilit tera nr̃a. Item שְׁבַע שְׁבָעָה sebaa siue שִׁבְעָה Sibaa.ideſt septem.sed qñ est generis masculini: tunc scribitur cum he in fine:& quando est generis femenini : tunc scribitur sine he.Geñ. 21.Quid sibi volunt septẽ agne iste.Leuit.23.Offeretisq; cum panib9 septem agnos immaculatos.Et in eo.25. Nu-

שְׁבַע Septem

merabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.ideſt ſepties ſeptem.Iudi.14.Septem igitur diebus conuiuii,flebat ante eum.1.Reg.16.Adduxitq; iſai ſeptem filios ſuos.

Plurimi. Ponitur etiam pro pluribus.1.Reg.2.Donec ſterilis pepererit plurimos.Vnde beatus Gregorius in homelia ſuper illud euangelii luce.7.Rogabat autem illum quidam de phariſeis.Sic ait.quia enim ſeptem diebus omne tempus comprehenditur:recte ſeptenario numero vniuerſitas deſignatur.hec gregorius.Significat etiam שְׁבַע Sebaa ſepties ſiue

שְׁבַע Septuplū septies. ſeptuplum.Leuit.16.Addam correctiones veſtras ſeptuplū.Prouer.14.Septies cadit iuſt?:& reſurget.ideſt pluries.ſcribitur etiā pluraliter:& dicitur שִׁבְעָתַיִם Sibaathaim.Gen.

שִׁבְעָתַיִם Septuplū. 4.Omnis qui occiderit cain ſeptuplū punietur.Ps.12.purgatum ſeptuplum.Ps.78.Et redde vicinis noſtris ſeptuplū in ſinu eorum.Prouer.6.Deprehenſus quoq; reddet ſeptuplum.Eſa.6.Et lux lune erit ſeptempliciter.Ponitur etiam

ſeptēpliciter שִׁבְעָתַיִם Sebaathaim.pro ſeptem.2.Reg.21. Et ceciderunt hi ſeptem ſimul.Et inde שְׁבִיעִי Sebii.ideſt ſeptim?.Gen.2.

שִׁבְעָתַיִם ſeptem. Compleuitq; deus die ſeptimo opus ſuum.Iudi.14.Cumq; adeſſet dies ſeptimus.1.Paralip.2.Septimum dauid.& i de שִׁבְעִים Sibiim.ideſt ſeptuaginta.Nu.33.Et ſeptuaginta palme.Ps.89.Dies annorum noſtrorū in ipſis ſeptuagi

שְׁבִיעִי ſeptimus שִׁבְעִים ſeptuagīta ta annis.& ide שָׁבוּעַ Sabua.ideſt ſeptimana:ſiue hebdomada.Gen.29.Imple hebdomadam dierum huius copule.& in eo.& hebdomada trāſacta.Dañ.9.Confirmabit autem pactum multis hebdomada vna:& in dimidio hebdoma-

שָׁבוּעַ Hebdomada. de.& in plurali שָׁבוּעוֹת Sabuoth ſiue שָׁבוּעִים Sabuim.Exo.34.Feſtiuitatem hebdomadarum facies tibi.Deut.16.Septē hebdomadas numerabis tibi.Dañ.9.Septuaginta hebdomade abbreuiate ſūt ſup populū tuū.Pōitur ēt p plenitudine.Hiere.5.plenitudinē annue meſſis cuſtodiētē nobis.

שָׁבַע Sabaa.Saturare.ſatiare.replere.Exo.16. Et mane panes in ſaturitate.pro quo hebrei legunt. Et mane ſaturabimini panibus.Deut.8.Vt cum comederis & ſaturatus fueris bñdicas dño deo tuo.Et in eo.31.Cūq; comederint & ſaturati craſſiq; fuerint.1.Paralip.23.Igitur dauid ſenex & plenus dierū.i.ſaturatus diebus.2.Paralip.24.Senuit autem ioiada plenus dierū.ideſt ſaturatus diebus.Iob 10.Saturatus afflictione & miſeria.Prouer.1.Suiſq; conſiliis ſaturabuntur.Et in eo.19.Et in plenitudine cōmorabitur.pro quo he.le.Et ſaturatus ſiue ſatiatus commorabitur Et in eo.25.Ne forte ſatiatus euomas illud.Eccl's.1.Nō ſaturatur oculus videre.& in eo.4.Nec ſatiātur oculi eius.Hiere.5.Et ſaturaui eos& mechati ſūt.Threñ.3.Saturabitur opprobriis.Ezech.7.Animā ſuā nō ſaturabunt.Amos.4.vt biberent aquam: & non ſunt ſatiate.Mich.6.Tu comedes & non ſaturaberis.Ponitur etiam pro replere.Iudi.5.Repleti priùs:pro panibus ſe locauerunt.ideſt qui priùs erāt ſatiati.Iob.14.Et repletus multis miſeriis.Ps.87.quia repleta eſt malis anima mea.p̄s.89.Repleti ſumus mane miſericordia tua.Ps.122.Quia multum repleti ſumus deſpectiōe.p̄s.143.& imples omne animal benedictione.Prouer.14.Viis ſuis replebitur ſtultus.Et in eo.27.Infernus & perditio nunq; replebuntur.Eſa.58.& animā afflictam repleueris.Ioel'.2.Et replebimini in eis.& inde שָׂבַע ſabaa ſiue שָׂבָא Sobaa.i.ſaturitas.ſatietas.vbertas.fertilitas.Gen.41.Septē vbertatis āni ſūt.& in eo.Ecce ſeptē āni vēiēt fertilitatis magne.& in eo.Obliuiōi tradatur cuncta retro abū dātia.i.ſatietas.Leuit.26.Et comedetis panē vīm in ſaturitate.Deut.23.Comede vuas quātū tibi placuerit.p quo he.le.& comedes vuas iuxta anime tue ſaturitatē.i.vſq; ad ſaturitatē tuā.Prouer.3.& implebūtur horrea tua ſaturitate.& aliquando ſcribitur cū he in fine.Eſa.65.& canes impudētiſſimi neſcierunt ſaturitatē.Ezech.16.Hec ſunt iniquitates ſodome ſororis tue ſuperbia & ſaturitas panis & abundantia.Aggei.1.Comediſtis & non eſtis ſatiati.pro quo hebrei legunt.Comediſtis & non ad ſatietatem.

Plenitudo

Replere

Implere

Vbertas Fertilitas Abūdātia ſaturitas.

שָׂבַץ Sabas.coarctare vel ſtringere.ſ.byſſo vel ſerico aut auro:ſicut polymitarii faciūt in capicioveſtimēti ne facile rumpatur.aut includere.ſ.auro vel argēto ſicut aurifices faciunt:qui gēmas auro vel argento includunt.Exo.28.tunicā lineā ſtrictā.Et in eo.Stringeſq; tunicā byſſo.& in eo.Incluſi auro erunt.& inde מִשְׁבְּצוֹת Miſbeſoth.ideſt capſele auree vel argentee quibus lapides precioſi includūtur.Pro quo btūs hiero.trāſtulit vncinos.Vt in eo.facies & vncinos ex auro.& inde שֶׁבֶץ Sabas.ideſt anguſtia ſiue tribulatio.2.Reg.31.Quoniam tenent me anguſtie.& aliqui hebrei dicunt ק ſignificat tremorem.

שָׂבַץ Stringere. Includere מִשְׁבְּצוֹת Uncini. שֶׁבֶץ Anguſtia.

שָׁבַק Sabac.In lingua chaldaica ſignāt relinquere vel dimittere.Dañ.2.Et regnū eius alteri populo non tradetur.Pro quo hebrei legunt.Non relinquetur ſiue non dimittetur.Et in eodem.4.Verūtamen germen radicū eius in terra relinquite.

שָׁבַק Dimittere Relinquere

שָׁבַר Sabar.frangere.confringere.conterere.parere.emere:ſeu vendere.Exo.9.Omne lignum regionis confregit.& in eo.12.Nec os eius confringetis.& in eo.23. Et confringes ſtatuas eorū.Leuit.26.Poſtq; confregero bacculum panis veſtri.3.Reg.13.Et confregit eum & occidit.Et in eodem.Nec leſit aſinū.i.nec confregit.& in eo.zz.quia confracte ſunt in aſion gaber.2.Paralip.14.Quia dño cedente contriti ſunt.Iob.24.Sed conteratur ſicut lignū infructuoſum.Et in eo.38.Circūdedi illud terminis meis.p quo he.le.Et cōfregi ſuper illud terminū meū.i.naturam quam dedi aque.Ps.33.Vnum ex his non conteretur.p̄s.50.Sacrificium deo ſpiritus contribulatus:cor contritum & humiliatum.p̄s.103.Expectabunt onagri in ſiti ſua.Pro quo hebrei legūt.Confringent onagri ſitim ſuam.ideſt reficient.& ſic tranſtulit Beatus hieronymus in pſal.iuxta hebraicam veritatem.ſcilicet reficient onagri.& ſi ſcribatur cum puncto cebolet tūc ſignificat expectare ſicut.lxx.tranſtulerunt.Prouer.6.& ſubito conteretur.Eſa.14. Contriuit dominus baculum impiorum.Et in eodem.24. Attrita eſt ciuitas vanitatis.Hiere.8.Sup cōtritionē populi mei cōtritus ſū.& in eo.19.Et cōteres lagūculā in oculis virorū & in eo.Sic cōterā populū iſtū & ciuitatē iſtā:ſicut cōteritur lagūcula.Threñ.2.Perdidit & cōtriuit vectes ei?.Ezech.6.quia cōtriui cor eorū fornicās.vbi pōitur in hebreo verbū paſſiuū pro actiuo:quaſi diceret quia contrit? ſū.& i eo.26.cōfracte ſunt porte populorū.& in eo.27. Nūc cōtrita eſt a mari.& inde שֶׁבֶר Sēber.i.cōtritio ſiue cōfractio.Eſa.65.& pre cōtritiōe ſpūs vlulabitis.Ezech.32.Cū induxero cōtritionē tuā in gētibus.Amos.5.Et nihil patiebātur ſup cōtritionē ioſeph.& in plu.שְׁבָרִים Sebarim.Iob.41.Et territi purgabūtur.pro quo he.le.a cōtritiōibus vel cōfractiōibus purgabūtur vel expiabūtur.& aliq̄ ſcribitur cū mem in principio & dr מִשְׁבָּרִים miſbarim.2.Reg.zz.circūdederunt me cōtritiōes mortis.Sigñat ēt fluctus maris:eo quod cōfringūtur ad inuicē.Ps.41.oīa excelſa tua & fluct? tui ſuper me trāſierūt.p quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.Omnes gurgites tui & fluctus tui.p̄s.87. Et omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me.Ps.91.Mirabiles elationes maris.ideſt fluctus maris.& inde שִׁבָּרוֹן Sibaron.ideſt contritio.Ezech.21.Et ingemiſce in cōtritiōe lūborū.Sigñat ēt p̄dicta dictio parere:dictū a cōfractiōe ſecūdinarū.Eſa.66.Nunquid ego qui alios parere facio:nō pariam.Et in de מַשְׁבֵּר Maſber.i.partus ſiue vulua ſeu matrix mulierum

שָׁבַר Cōfringere

Ledere. Conterere

Atterere

שֶׁבֶר Contritio

שְׁבָרִים Cōtritiōes

מִשְׁבָּרִים Cōtritiōes Fluctus.

שִׁבָּרוֹן Contritio. Parere.

מַשְׁבֵּר

© Biblioteca Nacional de España

eo quod in partu frãgitur & cõteritur & aperitur. Esa. 37. Quia venerũt filii vsq; ad partũ. vbi ponitur pro partu. Ose. 13. Nunc ergo nõ stabit in cõtritiõe filiorum. p quo hele. In vulua seu in matrice filiorũ. Signãt ẽt pdicta dictio emere. Geñ. 41. vt emerẽt escas. Esa. 55. emite & comedite. & in eo. Venite & emite absq; argento & absq; vlla cõmutatiõe. Signãt ẽt vẽdere. Geñ. 41. Et vendebat egyptiis. & in eo. Atq; ad eius nutũ frumenta populis vendebãtur. Et in eo. 47. Ex quibus oẽm pecuniam congregauit pro vendi tione frumẽti. Deut. 1. Alimenta pcio vende nobis. Amos. 8. & venũdabimus merces. Et in eo. Et quisquilias frumenti venũdabimus. & inde שֵׁבֶר Seber. i. frumentum siue alimentũ. Geñ. 42. Audiens autem iacob q̃ alimenta venderentur in egypto. Et in eo. Et ferte frumenta que emistis in domos vras. & in eo. At illi portãtes frumenta in asinis suis. Signãt ẽt שֵׁבֶר Sẽber. interpretationẽ somnii. Iudi. 7. Cũq; audisset gedeon somniũ & interpretationem eius.

שָׁבַר Sabar. expectare. sperare. cõsiderare. Ruth. 1. Si eos expectare velitis Ps. 144. Oculi oĩum in te sperant Esa. 38. Nõ expectabũt qui descendũt in lacũ veritatem tuam. & inde שֵׁבֶר Seber. i. expectatio vel spes. Ps. 145. Spes eius in domino deo ipsius. Significat etiam considerare. Nee. 2. Et considerabam murum ierusalem.

שָׁבַשׁ Sabas. in lingua chaldaica signãt turbari siue ĩsipiẽtẽ vel insanũ esse. Dañ. 5. Sed optimates eius turbabantur.

שָׁבַת Sabath. quiescere. requiescere. sabbatizare. cessare. vacare. desinere. õmittere. Geñ. 2. Et requieuit in die septimo ab omni opere quod patrauerat. Exo. 34. Die septimo cessabis arare & metere. pro quo he.le. Et die septimo requiesces: in aratura & in messe quiesces siue cessabis. Leuit. 23. A vespe vsq; ad vesperã celebrabitis sabbata vra pro quo he.le. Quiescetis sabbatis vestris: siue sabbatizabitis sabbata vra. & in eo. 25. Sabbatizetis sabbatũ dño. pro quo he.le. Requiescet siue sabbatizabit terra sabbatũ dño. Et in eo. 26. Sabbatizabit & requiescet in sabbatis solitudinis sue: eo quod non requieuerit in sabbatis vestris. signãt ẽt cessare. vel deficere. Geñ. 2. Quia in illo cessauerat ab oi opere suo. & in eo. 8. Et nox & dies non requiescent. ideſt non cessabunt. Exo. 12. In die primo non erit fermentum in domibus vestris. pro quo he.le. In die primo cessare facietis fermẽtũ de domibus vris. Deut. 32. Cessare faciã ab hominibus memoriã eorũ. Ruth. 4. Qui non est passus vt deficeret successor familie tue. i. vt cessaret. 4. Reg. 23. delevit aurispices quos posuerũt reges iuda. pro quo he.le. Et cessare fecit aurispices. Iob. 32. õmiserũt autẽ tres viri isti respondere. i. cessauerunt. Esa. 14. Quõ cessauit exactor quieuit tributum. Et in eo. 30. Cesset a facie nostra sanctus israel. Et in eo. Superbia trñ est: quiesce. Threñ. 5. Defecit gaudium cordis nostri. i. cessauit. Ezech. 33. Et deficiet sup bia fortitudinis eius. & inde שַׁבָּת Sẽbeth. siue שַׁבָּת Sabeth. i. requies siue cessatio. Exo. 21. Ita trñ vt operas ei? & impẽsas in medicos restituat. Pro quo he.le. Ita tamẽ vt cessatiõ nẽ siue requiem eius restituat. i. illud quod perdidit in cessatione operis sui. z. Reg. 22. & comburentur vsq; ad nihilum. pro quo he.le. vsq; ad cessationem. i. quoadusq; cessẽt esse: & redigãtur in nihilum. Potest ẽt deriuari a dictione. רָשַׁב Iasab. que significat stare vel sedere. & tunc erit sensus comburentur in statione. i. in loco vbi sunt. Prouer. 20. honor est homini qui separat se a contentione. pro quo he.le. Honor est homini cessatio a contentione. & inde שַׁבָּת Sabath. ideſt requies vel sabbatum. & est in hebreo communis generis. vt Exo. 16. In die autem septima sabbatum est domini. Leuit. 23. Sabbatum domini est. & in eodem. 25. Sed erũt vobis in cibum. Pro quo hebrei legũt. Et erit sabbatum terre vobis in cibum. ideſt fructus quos gignit i anno requiescionis vel remissionis. Nu. 28. Per singula sabbata in holocaustum sempiternum. Deut. 5. Obserua diem sabbati. Esa. 56. Custodiens sabbatum: ne polluat eum. & aliquãdo scribitur cum nun in fine & dicitur שַׁבָּתן sabbat õ Exo. 16. Sabbatum requiescionis est. Et in eo. Requies sabbati sanctificata est dñi. Et in eo. 31. In die septima sabbatũ est requies sancta dñi. & aliqñ scribitur cũ mem in principio. Threñ. 1. & deriserũt sabbata ei? & in plu. שַׁבָּתוֹת Sabbathoth. Leuit. 32. Exceptis sabbatis domini. Et in eo. 36. Custodite sabbata mea. Ponitur etiam pro hebdomada. Leuit. 23. Septem hebdomadas plenas. & in eodem. Vsq; ad expletionem hebdomade septime. & in eo. 25. Numerabis quoq; tibi septem hebdomadas annorum.

שָׁגַג Sagag. ignorare. errare. s. nesciens vel per ignorantiam. Leuit. 5. Qui orabit pro eo quia nesciens fecerit. Pro quo he.le. & orabit siue propiciabitur pro eo sacerdos & pro ignorãtia sua quã ignorauit: ipse enim nesciuit & inde שְׁגָגָה Segaga. ideſt ignorantia siue error. Leuit. 4. Anima cũ peccauerit per ignorantiam. Nu. 15. Quoniam non sponte peccauerunt. pro quo hebrei legunt. quia ignorantia est. Et in eo. Pro se & pro peccato & errore suo Eccls. 10. quasi per errorem egredientem a facie principis & aliquando scribitur cum simplici guimal & dicitur מְשֻׁגָּה Misgue siue מִשְׁגֶּה mesuga. Iob. 19. Nempe si ignoraui: mecum erit ignorantia mea. Vide etiam de hoc infra in dictione שְׁגָה Saga.

שָׁגָא Saga. multiplicare. augere. crescere. Iob. 8. Aut crescere carectum sine aqua. & in eo. 12. Qui multiplicat gentes & perdit eas. vide ẽt de hoc infra in dictione שָׁגָה Saga. cũ he in fine. & inde שָׁגִיא Sagi. i. multũ seu multiplicatus aut magnus. Iob. 37. Digne eũ inuenire nõ possum?: magn? fortitudine. Dañ. 2. Et honorẽ multũ accipietis a me. Et in eo. & munera multa & magna dedit ei.

שָׁגַב Sagab. Exaltare. eleuare. erigere. magnificare. protegere. Deut. 2. Non fuit vicus nec ciuitas que nostras effugeret manus. Pro quo hebrei legunt. Non fuit ciuitas que exaltaretur a nobis siue super nos. & Beatus hieronymus transtulit sensum. Iob. 5. Et merentes erigit sospitate. Et in eodem. 36. Ecce deus excelsus in fortitudine sua. Ps. 106. Et adiuuit pauperem ab inopia. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et subleuauit pauperem ab inopia. Ps. 138. Conforta est & non potero ad eam. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. excellẽtior est: & non potero ad eãm. Ps. 148. Quia exaltatum est nomen eius soli?. Prouer. 29. Qui sperat in domino subleuabitur. Esa. 9. Eleuabit dominus hostes rasin. Et in eodem. 30. Et requisita in muro excelso. Et in eodem. 33. Magnificatus est dominus. ideſt exaltatus. Significat etiam protegere. Ps. 19. Protegat te nomen dei iacob. Ps. 58. Et ab insurgentibus in me libera me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Protege me. & inde מִשְׂגָּב Misgab. ideſt eleuatio: seu exaltatio: vel protectio. Ps. 9. et factus est domin? refugium pauperi: adiutor in oportunitatibus in tribulatione. pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erit dominus eleuatio oppresso: eleuatio opportũa in angustia. Ps. 58. Quia factus est susceptor meus. Pro quo hebrei legunt. Quia factus est eleuatio mea siue exaltatio mea.

Partus. Contritio. Vulua.
Emere.
Vendere.
Alimenta. Frumentũ
Sabar. Interpretatio.
Expectare Sperare.
Spes. Cõsideraf.
Turbari.
Sabbatizaf
Cessare
Omittere.
Deficere
Cessatio.
Sabbatum
Requiescere
שֶׁבֶר
שָׁבַר
שֵׁבֶר
שָׁבַשׁ
שָׁבַת
שַׁבָּתן requiescio. Requies.
שַׁבָּתוֹת Sabbata.
Hebdomada.
שָׁגַג Ignorare Nescire
שְׁגָגָה Ignorãtia Error
מְשֻׁגָּה Ignorãtia
שָׁגָא Crescere multiplicaf
שָׁגִיא Magnus. Multum
שָׁגַב Exaltare
Erigere Excelsũ eẽ Adiuuare
Sublenaf.
Excellẽtiorem esse.
Eleuare
Protegef
מִשְׂגָּב Eleuatio
Exaltatio

© Biblioteca Nacional de España

שָׁגָה Ignozare. Errare.
שָׁגָה Saga.ignorare.errare.decipere.seducere.Leuit.4. Quod si ois turba ignorauerit.Deut.16. Maledictus qui errare facit cecũ in itinere.Iob.6.Si quid forte ignorauerim instruite me.Et in eo.28. Qui decipit iustos in via mala.i.qui errare facit.Prouer.5.Quare seduceris fili mi ab aliena.pro quo he.le.quare errabis fili mi in aliena. Et in eo.In multitudine stultitie sue decipietur.i.errabit.Et in eo.19.Neq; ignores sermones sciẽtie. Ezech.45.pro vno quoq; qui ignorauit & errore deceptus est. Ponitur etiam pro delectari.Prouer.5.& in amore eius delectare iugiter. Et in eo.20.Quicũq; in his delectabitur nõ erit sapiẽs. Po test ẽt legi.Quicũq; in his errauerit nõ erit sapiens. & ide

Decipere.

Seducere. Delectari.

מִשְׁגֶּה Erroz. Delictũ. Ignorãtie
מִשְׁגֶּה Misge.i.ignorãtia siue error.Geñ.43.Ne forte erro re factum sit.& aliqñ scribitur cũ aleph loco he.ps.18. De licta quis intelligit.pro quo he.le.ignorãtias quis itelliget. Btus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstulit.errores quis intelli git.vide ẽt de hoc supra in dictiõe שָׁגָא Sagag. & inde שִׁגָּיוֹן Sigaion.i.ignorãtia.vt in titulo psalmi.7. Vbi dr in finem psalmus dauid quẽ cantauit dño.pro quo btus hiero. i ps. iuxta he.ve.trãstulit.pro ignoratiõe dauid:qui cecinit dño & in plu.שְׁגִיּוֹנוֹת Sigionoth.Abach.3.Oratio Abachuc ps phete pro ignorantiis.

שִׁגָּיוֹן Ignozãtia
שִׁגְיוֹנוֹת Ignozãtie.
שָׁגַשׁ Multipli = care. Crescere.
שָׁגַשׁ Saga.multiplicare.crescere.apphẽdere seu obtinere. Iob.8.& nouissima tua multiplicẽtur nimis.& aliqñ scribitur cũ aleph loco he.vt in eo.Aut crescere carectũ sine aqua.vide ẽt de hoc supra in dictiõe שָׁגָא Saga.cũ aleph in fine. Signat ẽt apphẽdere vel obtinere.Deut.28. apphẽ dẽt te.ps.72.& abũdates in seculo obtinuerũt diuitias. & a liqñ scribitur cum duplici sin & duplici guimal.Esa.17.In die plãtatiõis tue labrusca.pro quo he.le. In die plantatio nis tue multiplicaberis:secundũ primã significationem.

Apphẽdere Obtinere.

שָׁגַח Respicere. Intueri. Dormire = cũ mulier Prostrari Violare.
שָׁגַח Sagach.aspicere.intueri.ps.32. De pparato habitacu lo suo respexit.Cãti.2.respiciens per fenestram.Esa. 14.Qui te viderint ad te inclinabuntur.pro quo hebrei le gunt. Ad te aspicient sine te intue buntur.

שָׁגַל Coniux. Uxor. Regina
שָׁגַל Sagal.coire.cõiũgi.s.actu matrimoniali. dormire. s. cũ muliere.Deut.28.vxorẽ accipies & vir alius dor miet cũ ea.Ezech.3.vbi nõ pstrata sis.i. violata. Zach.14. Et mulieres violabũtur.i.dormiẽt cũ eis.& inde שְׁגָל Segal i.cõiux:siue vxor.ps.44.astitit regina a dextris tuis. pro quo btus hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.Stetit cõiux in dextera tua.Dañ.5.Vxores & cõcubine tue vinũ bibistis ĩ eis.ponitur ẽt pro regina.Nec.z.Dixitq; mihi rex & regi na que sedebat iuxta eum.potest etiam legi. & coniux siue vxor que sedebat iuxta eum.

שָׁגַע Stupefieri. Insanire. Furiosũ eẽ Furere.
שָׁגַע Sagaa.insanire.stupefieri.siue attonitũ eẽ.furiosũ eẽ Deut.28.& stupẽs ad terrorẽ eorũ que videbũt oculi tui.p quo he.le.& eris insanus siue attonit9 vel stupẽs a vi siõe oculorũ tuorũ.1.Reg.21.vidistis hoiem insanũ ẽre ad duxistis cũ ad me.& in eo.An desunt nobis furiosi.& in eo. Quia induxistis istũ vt fureret me presente.4.Reg.9.Ad quid venit insanus iste ad te.Hiere.29.Vt sis dux in domo dñi sup oẽm virũ arrepticiũ.i.furiosũ vel insanũ.& inde

שִׁגָּעוֹן Amentia. Insania.
שִׁגָּעוֹן Sigaon.i.isania seu amẽtia.Deut.28.Percutiat te dñs amẽtia & cecitate.4.Reg.9.Preceps enim graditur.p quo hebrei legunt.Cum insania enim graditur.idest sicut insa nus aut amens vel furiosus.

שְׁגַר primitiuũ. Jumenta. שְׁגַשְׁגַ
שְׁגַר Segar.pecus seu armẽtũ.s.primitiuũ seu recẽs natũ. Exo.13.Et quod primitiuũ est in pecorib9 tuis.Deut. 7.& iumentis & gregibus ouium tuarum.

שְׁגַשְׁגַ Sigsag.Crescere.multiplicari.De quo vide supra ĩ dictione שָׁגַשׁ Saga.

שַׁד mamma.
שַׁד Sad.vber.mãma.Threñ.4.Sed et lamie nudauerunt mãmã. Dicitur ẽt שׁד sod.Esa.60.Sed mamilla regũ lacta beris.& in eo.66.Et repleamini ab vbere consolatiõis ei9. & in plu.שַׁדַּיִם Sadaim.Geñ.49.Benedictiõibus vberũ & vulue.Cantí.1.Intra vbera mea cõmorabitur. & in eo.8. Et vbera nõ habet.Ezech.23.Ibi subacta sunt vbera.& in eo.& cõfracte sunt mãme pubertatis sue.& in eo. Vbera tua lacerabis.Osee.9.& vbera arentia.Item שׁד Sed.i. demon & solum inuenitur in numero plu.s.שְׁדִים Sedim.Deut.32 Immolauerunt demoniis & non deo.

שׁד Mamilla. שַׁדַּיִם Vbera. שׁד Demon. שְׁדִים Demones
שָׁדַד Depredari Deuastare
שָׁדַד Sadad. Depredari.vastare.deuastare.depopulari.ter rã vomere vel sarculo scindere:aut sarrire. Iob.24. Vim fecerũt depredãtes pupillũ.Ps.90.Ab incursu & de monio meridiano.pro quo hebrei legunt. Amorsu deua stãtis meridie.pro quo btus hiero.in ps.iuxta he.ve.trãstu lit.A morsu insaniẽtis meridie.Prouer.11.Supplãtatio per uersorũ vastabit illos.& in eo.19.qui affligit patrẽ & fugat matrẽ.pro quo he.le.Qui deuastat siue depredatur patrẽ: fugat matrẽ.& in eo.24.Ne vastes requiem eius.Esa.15. Quia nocte vastata est ar moab.& ĩ eo.33.veq predaris:nõ ne & ipse predaberis.& in eo.Cũ cõsumaueris depredatio nem: depredaberis.Hiere.4.ve nobis quia vastati sumus Et in eo.Vastata sunt repẽte tabernacula mea.& in eo.5.lu pus ad vesperã vastabit eos.& in eo.47.In quo vastabun tur oẽs filii tui.& in eo.49.& vastate filios oriẽtis.Ezech. 32.& vastabũt supbiã egyptiorũ.Osee.10. Depopulabitur aras corũ.& in eo.& omis munitiões tue vastabũtur.Joel.1. Depopulata est regio nra.Mich.2.Depopulatiõe vastati su mus.Naũ.3.Vastata est niniue.& inde שׁוֹדֵד Soded.i. deua stans siue vastator.Esa.16.A facie vastatoris.Hiere.6.quia repẽte veniet vastator sup nos.& inde שׁד Sod siue שֹׁד sad i.vastatio:siue deuastatio aut vastitas:siue depdatio. Pro uer.24.quia rapinã meditabitur mẽs eorũ. Esa.13.Quasi vastitas a dño veniet.& in eo.16.Cõsumatus est miser. pro quo he.le.cõsumata est vastitas:siue deuastatio vel depreda tio.& in eo.22. Nolite incũbere vt cõsolemini me sup va stitatẽ filie populi mei.& in eo.60.vastitas & contritio ĩ vi is eorũ.ponitur ẽt שֹׁד sad.p erũna.ps.31.Cõuersus sum in erũna mea.& btus hiero.in psalterio iuxta he.ve.transtulit Versatus sum in miseria mea.De quo vide supra in dictio ne לְשֹׁד lesad.Signat ẽt שֹׁד sad.siue שׁד sod mãmillam seu vber.de quo vide supra in dictione שַׁד Sad. & inde שַׁדַּי Sa dai.pro quo btus hiero.trãstulit oipotẽtẽ.eo qđ põt deua stare vel mutare naturã elementorũ & terrestriũ & celesti um:qñ oportet miracula facere.Geñ.17.Ego deus oipotes Exo.6.apparui abraã isaac & iacob ĩ deo omnipotẽti. Iob 22.Eritq; omps cõtra hostes tuos.& in eo.Ab oipotẽte nõ sunt absc̃dita tpa.Esa.13.Quasi vastitas a dño veniet.pro quo he.le.quasi vastitas ab oipotente veniet.põt ẽt legi.qñ vastitas a vastatore veniet.Ezech.1.Quasi sonum sublimis dei.p quo he.le.quasi sonũ omnipotentis. Item שַׂדָּה sida ideſt scyphus. & in plurali שִׂדּוֹת Sidod.pro quo ipse tran stulit vrceolos.Eccl's.z.scyphos & vrceolos. & dicunt aliq hebrei q̃p significat quedam instrumẽta musica. & illud qđ sequitur in ministerio ad vina fundẽda non est in hebreo. Signat etiam predicta dictio שָׂדַד Sadad terram vomere vel sarculo scidere:aut humũ sarrire:seu sulcos facere. Esa. 28.Proscindet & sarriet humũ suã.Osee.10.Confringet si bi sulcos iacob.& inde שִׂדִּים Sidim.ideſt campi seu campe stria vel siluestria.Geñ.14.Duxerũt aciẽ cõtra eos in valle siluestri.& in eodẽ. Vallis autem siluestris habebat puteos multos.vide etiam de hoc in dictione sequenti.

Depopulari
שׁוֹדֵד Vastator. שׁד
שֹׁד Rapina. Vastitas.
שׁד Erumna. Miseria.
שׁד Mamilla. שַׁדַּי Omps.
Dominus
Sublimis deus. שַׂדָּה Scyphus. שִׂדּוֹת Erceoli. שָׂדַד sarrire. sulcos con fringere. שִׂדִּים siluestris.
שָׂדֶה Ager.
שָׂדֶה Sade.ager.campus.aut locus campestris.Regio.pro uincia.Geñ.4.Cumq; essent in agro.& in eodẽ.24.

© Biblioteca Nacional de España

Et egressus fuerat ad meditandum in agro. & in eodē. 27. Quasi odor agri pleni. Leuit. 25. Suburbana autē eorū nō veneant. ꝑ quo hebrei legūt. Et ager suburbani eorum nō veneat. Nu. 20. Nō ibimus per agros neq; ꝑ vineas. Quod in hebreo legitur singulariter. s. non ibimus per agrū neq; per vineam. 4. Reg. 8. Clamans ad regē ꝑ domo sua & pro agro suo. Nec. 5. Et agrum non emi. Prouer. 31. Considerauit agrum: & emit eum. Hiere. 32. Eme tibi agrum meum. Ezech. 17. Et posuit illud in terra pro semine. i. in agro. Et in eodē. Que in terra bona super aquas multas plātata est. i. in agro bono. Et aliqñ scribitur cū iod in fine loco he. ps. 8. Insup & pecora campi. ps. 96. Gaudebunt cāpi & omnia que i eis sūt. Quod in hebreo legitur singulariter. s. gaudebit campus & omnia que in eo sunt. Ponitur etiā pro regione vel puincia. Geñ. 14. Et percusserūt omnē regionē amalechitarum. Ruth. 1. Vt peregrinaretur in regione moab. 1. Reg. 6. Fuit ergo arca dñi in regione philistinorū septē mēsibus. Hiere. 40. Qui dispersi fuerāt per regionē. Osee. 12. Fugit iacob in regionem syrie. & in plurali שָׂדוֹת Sadod. 1. Reg. 8. Agros quoq; vestros & vineas & oliueta vra optima tollet. Hiere. 32. Agri pecunia ementur. Reperitur etiam שָׂדִים Sadim. secundū terminationē pluralem masculinorum. 3. Reg. 2. Vade in anathoth ad agrū tuū. Pro quo hebrei legunt. Ad agros tuos. Esa. 32. Super regiones desidirabiles. Mich. 2. Qui regiones nras diuidat. & inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur שַׁד Sad siue שֹׁד sod. quod signāt mamā seu mamillā. De quo supra dictū est in dictiōe שַׁד sad.

Terra.

Campus.

Regio.

שָׂדוֹת agri.

שָׂדִים agri. Regiones

mamma.

שַׁדַּי omipotēs

שַׁדַּי Saddai. omnipotens. De quo vide supra in dictione שַׁד Sadad.

שָׁדַם Exarescere

שְׁדֵמָה arua

שְׁדֵמוֹת שְׂדֹמוֹת Suburbana Conuallis regio motis.

שָׁדַם Sadam. exarescere. Esa. 37. Et herba tectorum que exaruit: anteq; matureſceret. Item שְׁדֵמָה Sedema. i. campus siue aruū. Abach. 3. Et arua non afferent fructum. Quod in hebreo legitur singulariter. s. & aruū non faciet fructū. Et in plurali שְׁדֵמוֹת Sadmod. vel שְׁדֹמוֹת Sedemod Pro quo beatus hieronymus trāstulit suburbana. Deut. 32. De vinea sodomorū vinea eorum: & de suburbanis gomorre. Est etiā nomen propriū vallis prope ierusalem. 4. Reg. 23. Foras ierusalē: in cōualle cedron. Pro quo in hebreo habetur in sadmoth cedrō. Hiere. 31. Et vniuersam regionem mortis. Pro quo in hebreo habetur. & vniuersā sedemoth. i. vniuersam cōuallem sic noīatam. Sed si diuidatur predicta dictio ī duas dictiones: tūc significat regionem mortis sicut est in littera nostra.

שָׁדַף arere. arescere.

שַׁדָּפוֹן ær corruptus.

שָׁדַף Sadaph. arere. exarescere. Geñ. 41. Alie quoq; totidē spice tenues & percusse vredine. i. arefacte. 4. Reg 19. Herba tectorū que arefacta est. & inde שִׁדָּפוֹן Sidaphon. i. ventus vrens. Pro quo beatus hieronymus trāstulit aerē corruptum. Deut. 28. Et aere corrupto & rubigine.

שֵׁדֶר laquearia

שִׁדְרוֹת laborare

שֵׂה agnus. ouis

Pecus aries. Hirc

שֵׁדֶר Sēder. tabulatum. siue ordo tabularum. & solum iuenitur in numero plurali. s. שִׁדְרוֹת sederoth. Pro quo beatus hieronymus trāstulit laquearia. 3. Reg. 6. Texit quoq; domū laquearibus cedrinis. & aliqñ scribitur cū sāmech loco sin. De quo vide supra in dictione סֵדֶר sēder. Itē שָׁדַר Saddar in līgua chaldaica signāt laborare. siue operā dare aut mittere vel emittere. Dañ. 6. Laborabat vt erueret illū. שֶׂה Se. agnus. pecus. Geñ. 22. Vbi est victima holocausti. ꝑ quo he. le. Vbi est agnus holocausti. & in eo. Deus prouidebit sibi victimā holocausti. Leuit. 2. Siue bos siue ouis non īmoletur vna die cū fetibus. Deut. 14. Bouē ouē & capram. Ezech. 34. Ecce ego iudico iter pecus pingue & macilentū. & in eo. 45. Et arietē vnū de grege. vbi ponitur ꝑ arietc. Ponitur etiam pro grege. Hiere. 50. Grex dispersus israel. & aliqñ scribitur cū iod loco he. Exo. 22. Nō videbis bouē fratris tui aut ouē errantem. 1. Reg. 14. Vt adducat ad me vnusquisq; ouem suā.

שָׂהֵד Testis Testificat. שַׂהֲדוּתָא testiōnius

שָׂהֵד Sahad. testis. seu consc̄ius. Iob. 16. Testis meus & consc̄ius me? in excelsis. & i lingua chaldaica significat testificare siue testimoniū reddere. Et inde שַׂהֲדוּתָא Sahaduta. i. testimoniū. Geñ. 31. Quē vocauit labā tumulū testis ideſt tumulū testimonii.

שֹׁהַם ónyx

שֹׁהַם Soham. onyx. lapis preciosus coloris vnguis. Geñ. 2. Ibi inuenitur bdelliū & lapis onychinus. Exo. 25. Lapides onychinos & gēmas

שַׂהַר Bulle שׂוּא שׂוֹאָה calamitas Sonitus.

שַׂהַר Sahar. ornamentum equorū seu camelorum. Et solum inuenitur in numero plurali. s. שַׂהֲרֹנִים Sacharonim. Pro quo beatus hieronymus transtulit bullas. Iudi. 8. Et tulit ornamenta & bullas de collo camelorum.

שׂוּא So. tempestas. sonitus. clamor. fremitus. desolatio. vanum. vacuū. inane. & scribitur cum he ī fine & dicitur שׂוֹאָה Soa. Prouer. 1. Cum irruerit repētina calamitas. Pro quo he. le. Cum venerit quasi sonitus vel tempestas timoris. i. illud quod timebatis. Potest etiā deriuari a dictiōe שָׁאָה Saa. & significare calamitatem sicut est in littera nra: vt supra dictū est. Ezech. 38. Ascendens aūt quasi tēpestas. Ponitur etiam pro inuio & desolato. Iob. 38. vt impleret inuia & desolatā. Et in plu. תְּשֻׁאוֹת Thesuoth. Iob. 36. Quę ꝑ tegūt cuncta desup. Pro quo he. le. Clamores vel sonitus tē torii sui. & in eo. 39. Clamorē exactoris nō audiet. Quod ī hebreo legitur pluraliter. s. clamores exactoris. Zach. 4. & exequabit gram gre eius. Pro quo he. le. Clamores gre gratie sibi: siue sonitus gra gratia ei Potest etiā deriuari a dictione שָׁוְא Saua que significat exequare: sicut est in littera nra vt infra dicetur. Item שָׁוְא Sau. i. vanū seu frustra: vel inane aut vacuū. Exo. 28. Non assumes nomen dñi dei tui in vanum. Iob. 15. Non credet frustra errore deceptus. & in eo. 35. Nec enī frustra audiet deus. ps. 11. Vana locuti sunt vnusquisq; ad proximū suum. ps. 23. Qui nō accepit in vanum aiam suā. Ps. 25. Non sedi in cōcilio vanitatis. ps. 30. Odiui obseruātes vanitates supuacue. ps. 126. In vanum laborauerunt qui edificant eā. & in eodē. Frustra vigilat qui custodit eam. Prouer. 30. Vanitatē & verba mēdacii longe faca me. Hiere. 2. Frustra pcussi filios vros. & in eodē. 6. Frustra conflauit conflator. Ponitur etiā pro mendacio vel falso. Exo. 23. Non suscipias vocem mendacii. Threñ. 2. Prophete tui viderunt tibi falsa & stulta. & in eodem. Viderunt autem tibi assumptiones falsas.

Sonitus Clamores

Desolata.

Tēpestas.

Vanum Frustra.

Vanitas

mendaciū Falsa

שׁוּב Reuertere

שׁוּב Sub. vertere. reuertere. reuerti. cōuertere. redire. reducere. reddere. retribuere. respōdere. habitare. Geñ. 15. Quarta autē generatione reuertentur huc. & in eo. 16. Reuertere ad dñam tuā. Exo. 4. Reuertar ad fratres meos. & ī eodē. 24. Donec reuertamur ad vos. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionē suā. Nu. 10. Reuertere dñe ad multitudinē israel. Ios. 5. Et circūcide secūdo filios israel. ꝑ q̄ he. le. Et reuertere circuncide secundo filios israel. i. iterū circuncide secundo filios israel. 4. Reg. 20. Sed reuertatur retrorsum decē gradibus. Iob. 17. Oēs vos cōuertimini & venite. ps. 6 Cōuertere dñe: eripe aiam meā. Eccl. 1. Et in circulos suos reuertitur. & in eodē. 9. Verti me ad aliud. Canti. 6. Reuertere reuertere sulamitis: reuertere reuertere & ituea mur te. Esa. 6. Et cōuertatur & sanem eum. & in eodem. 38. & reuersus est sol decē lineis. & in eo. 55. Et vltra nō reuertetur. & in eodē. 59. Auersi sumus ne iremus post deū nostrū. Et in eo. Qui redeunt ab iniquitate. Hiere. 4. Si reuerteris ad me israel dicit dñs: ad me reuertere. & in eo. 14. Reportauerūt vasa sua vacua. ꝑ quo he. le. Reuersa sunt vasa sua vacua Et in eo. 31. Postq̄ cōuertisti me. & in eo. 40. Et mecū noli

Cōuertere

Vertere

auertere. Redire.

© Biblioteca Nacional de España

venire:sed habita apud godoliam.Pro quo he.le.Et adhuc ille non reuertebatur:& reuertere ad godoliā.Ezech.16.Reuertentur ad antiquitatē suā. & in eo.46. Et reuertetur ad principem.& īeo.47.Cūq; me cōuertissem. Osee.12.Et tu ad dñm deū tuū cōuerteris.& in codē.14.Conuertere israel ad dñm deū tuū.& in eo.Cōuertentur sedentes in vmbra ei?.Naū.2.quia sicut reddidit dñs superbiā iacob:sic superbiā israel.p quo he.le. Sicut cōuertit dñs superbiā vlcel situdinem israel. Et inde verbum tertie cōiugationis quod significat reuerti facere.siue reducere:aut retribuere:vel respondere.Geñ.14.Reduxit omnē substātiā.& in codē.24. Filiū tamen meū ne reducas illuc.& in eo.43.Et illā quā inuenistis in sacculis vrīs reportate.i.reducite.& īcodē.44. Reportauimus ad te de terra chanaā.i.reduximus.Exo.10. Reuocauerunt moysen & aaron ad pharaonē. i. reuerti fecerūt.1.Reg.6.Et recludite vitulos earū domi.Pro quo he.le. Reuerti facite siue reducite vitulos earū in domū. Et in eodem.Sed quod debetis ei reddere pro peccato.& in codē Quid est quod pro delicto reddere debemus. & in eodem. Et vasa aurea que soluistis ei .p delicto.i.reddidistis seu retribuistis.ps.50.Redde mihi letitiā salutaris tui.ps.71.Reges tharsis & insule munera offerent.i.reducent vel retribuent. ps.87.Auertisti ab ira indignationis tue. pro quo he.le.Auertere fecisti ab ira indignationem tuā:siue indignationis tue.ps.115.Quid retribuā dño. Esa.38.Ecce ego reuerti faciā vmbrā linearū. & in codē.42. Nec est qui dicat :redde. Hiere.29. Et reducam vos ad locum istum . & in eodem. 33.Et cōuertā cōuersionē iuda.p quo he.le. Et cōuertere faciam siue reducā conuersionem iuda.& in eo.2. Reducā cōuersionē eorū.Ponitur etiā pro soluere.4.Reg.3.Et soluebat regi cētū millia agnorū.Significat etiā respōdere.Iob. 6.Respondete obsecro absq; contentione.& in eo.20.Idcirco cogitationes mee varie succedūt sibi.p quo he.le.Idcirco cogitationes mee respondent mihi.& in eodē.33.Respō de si habes quid loquaris.Prouer.18. Qui pri? respōdit q̄ audiat.Pōitur etiā pro habitare.ps.22.Et inhabitem in domo dñi in longitudine dierū.Ezech.35. Ciuitates tue non habitabuntur. Vide etiā de hoc supra in dictione יָשַׁב Iasab & aliqñ scribitur cum duplici beth.ps.22. Aiam meā cōuertet.Esa.49.vt reducā Iacob ad eum.& in eo.58. Auertens semitas in quietem.Hiere.3.Cōuertimini filii reuertētes.i. auertētes seipos a via recta.& in codē.8. Et qui auersus est nō reuertetur:quare ergo auersus est populus iste in ierusalem auersione cōtentiosa.Ezech.38. Que reuersa est a gladio.& in eodē.39.Et reduxero eos de populis.Mich.2.Cū reuertatur qui regiones nras diuidat.Significat etiā decipere.Esa.47. Sapiētia tua & scientia tua decepit te. Vide etiā de hoc supra in dictione שָׁבַב Sabab. & inde שׁוּבָה Suba.siue מְשׁוּבָה Mesuba.i.cōuersio siue redit? vel auersio.Esa.30. Si reuertamini & quiescatis:salui eritis.p quo he.le. In conuersione & quiete salui eritis.Osee.11.Et populus meus pēdet ad reditū meū. Significat etiā auersionē vel auersatricem.Prouer.1. Auersio paruulorū interficit eos. Hiere.2. Et auersio tua increpabit te.& in eo.3. Que fecerit auersatrix israel.& in eo. Iustificauit anima suā aduersatrix israel. & in eodem.8.Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa.& inde תְּשׁוּבָה Thesuba siue שְׁבָת Sebath aut שְׁבוּת Sebuth.i.reditus:siue cōuersio.2. Reg.11.Factū est autē vertēte anno.i.in reditu anni.ps.125.In cōuertendo dñs captiuitatem sion.Pro quo hebrei legunt. In cō uertendo dñs cōuersionem sion.Potest etiam deriuari a supradicta dictiōe שָׁבָה Saba.que significat captiuare sicut est in littera nra.Hiere.3.Et cōuertā cōuersionē ppli mei. & in eodem. Ecce ego cōuertam cōuersionem tabernaculorum iacob.& in eodem.33. Reducam enim cōuersionem terre.

שׁוּב Sub.canescere.i.canum seu decrepitū esse.senescere.

1.Reg.1.Ego autē senui & incanui.& inde שֵׂיבָה Seba idest canicies.senectus siue senium. Leuit.19. Coram cano capite consurges.3. Reg.14. Quia caligauerāt oculi eius prae senectute.Prouer.20.Et dignitas senum canicies. Osee.7. Sed & cani effusi sunt īeo.p quo hebrei le.Canicies effusa est in eo.& inde שָׂב Sab.i.canus seu senex.Iob.11. Et senes & antiqui sunt in nobis.

שׁוּד Sud.linire . leuigare.s.calce. Deut.21. Et calce leuigabis eos.& in eodē. Et leuigabis eos calce. Et inde שִׂיד Sid.i.calx.vt in predictis locis. Ponitur etiam .p cinere. Esa. 33.Et erunt populi q̄si de incendio cineris. Amos.2.Quia incenderit ossa regis idumee vsq; ad cinerem.

שָׁוָה Saua.equare.adequare.equiperare.equalem esse.ponere.prodesse. Prouer.3.Et omnia que desiderantur huic non valent comparari.i.adequari.& in eo.25.Ne efficiaris ei similis.Pro quo he.le. Ne sis ei equalis. & in codē. 27. Et litigiosa mulier comparatur.i.adequatur. Ester.7. Nuncaūt hostis noster est:cuius crudelitas redūdat in regē Pro quo hebrei legunt. Quia non equat siue equiperat hostis in dānum regis. Potest etiam legi.quia non .pdest. Esa. 28.Nōne cum adequauerit faciē eius.& in eo.40.Cui assimilastis me & adequastis.Threñ.2. Cui exequabo te & cōsolabor te. Osee.10.Fruct? adequabitur ei.Significat etiam ponere vel preponere.ps.15. Prouidebā dñm in conspectu meo semper. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trā stulit.Preposui dñm in conspectu meo semper.ps.17.Qui posuit pedes meos tanq̄ ceruorū. ps.20. Gloriā & magnū decorē impones sup eum. ps.88 . Posui adiutoriū sup potentē.ps.118. Iudicia tua non sum oblitus. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Iudicia tua .pponebā. ps.130.Si nō humiliter sentiebam:sed exaltaui animā meā. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Si non posui & silere feci animā meā. Significat etiā .pdesse vel expedire.Ester.3. Et optime nosti quod non expediat regno tuo.& in eodem.5.& cum hec omnia habeam: nihil me habere puto.Pro quo he.le. Et omnia hec non prosunt mihi. Iob.33.Et vt eram dignus non recepi.pro quo he.le.& non pro fuit mihi.Potest etiā legi.& non adequauit mihi.i.non recepi equalia meis delictis. & tūc erit sensus sicut in littera nra. Et dicūt aliqui hebrei q̄ a predicta dictione deriuatur שָׁוְא Sau quod significat vanū siue frustra. De quo vide supra in dictione שׁוְא So.

שׁוּחַ Súach.incuruari.inclinari.Prouer.2. Inclinata est ad mortem domus eius. De quo vide infra in dictione שַׂחַת Sachach.& in dictione שָׂחָה Sacha.& inde שׁוּחָה Sucha siue שִׁיחָה Sicha.i.fouea.ps.56.Foderūt ante faciem meam foueam. Prouer.22.Fouea profunda os aliene.Et aliquando scribitur cum thau in fine.ps 93. Donec fodiatur peccatori fouea. Ezech.19. Non absq; vulneribus suis ceperunt eum.Pro quo hebrei legunt. In foueis suis captus est.Et sequitur metaphorā capture leonis qui capitur in foueis. Potest etiam legi sic.in interitu suo siue in internitione sua captus est.& tūc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiā שַׂחַת Sachath pro interitu vel internitione.ps.54. Deduces eos in puteum interitus.Esa.51. Et non interficiet vsq; ad internitionem.Ezech.28. Interficiēt & detrahēt te.pro quo hebrei legunt.In interitum siue internitionem detrahent te.Potest etiam legi in foueam detrahent te. Vide etiā de hoc infra in dictione שַׂחַת Sachath.& in plurali שִׁיחוֹת Sichoth.ps.118. Narrauerūt mihi iniqui fabulationes.Pro

Reducere
Reportaſt
Reuocare
Reddere
Soluere
Offerre
Retribuef
Reuerti facere.
ſoluere
Reſpōdeſ
Habitare.
שׁוּבָה מְשׁוּבָה
Cōuerſio . Reditus Auerſio.
auerſatrix
תְּשׁוּבָה שְׁבַת שְׁבוּת
Reditus Cōuerſio.

שׁוּב senescere
שֵׂיבָה Canus. senectus Canicies
שָׂב Canus.
שׁוּד Leuigare
שִׂיד Calx. Linis
שָׁוָה Cōparare Eq̄lem eē. adequare. Exequare Ponere Imponeſ. proponeſ. Expedire Prodeſſe.
שָׁוְא Uanum.
שׁוּחַ Inclinari
שׁוּחָה שִׁיחָה Fouea.
שַׂחַת Interitus Infinitio
שִׁיחוֹת

© Biblioteca Nacional de España

quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Foderunt mihi iniqui foueas.

Fouee. שׂוּחָה

Meditari Loqui שׂוֹחַ Soach.meditari.loqui.Gen̄.24. & egressus fuerat ad meditādum in agro. Iudi.5. Et ambulatis in via: loquimini. Iob.12. Loquere terre & respondebit tibi. p̄s.68. Aduersum me loquebantur qui sedebant in porta. p̄s.118. In mādatis tuis meditabor. p̄s.142. In factis manuū tuarum meditabar. Prouer.6. Euigilans eloquere cum eis. Esa.53. Generationē eius quis enarrabit. i. quis loquetur. Et inde

Eloqui Enarrare. שִׂיחַ Siach. i. meditatio: vel eloquiū. 3. Reg.18. Forsitā loquitur. pro quo hebrei legunt. Forsitā est ei eloquiū. 4. Reg.9.

Eloquium Nostis hominē & quid locutus sit. pro quo he.le. Nostis hominē & eloquiū eius. Iob.7. Et reuelabor loquens mecum in strato meo. Pro quo he.le. Et eleuabor eloquio meo: siue in meditatione mea. p̄s.54. Cōtristatus sum in exercitatione mea. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit humiliatus sum in meditatione mea. & in titulo psalmi. 101. vbi dicitur. Et coram dño effudit precem suā. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et coram dño fuderit eloquiū suum. p̄s.141. Effundo in conspectu eius orationem meam. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Effundā in conspectu eius eloquiū meum. Amos.4. Et annuuciās homini eloquiū suum. Potest etiā legi meditationē suam. i. cogitationem cordis sui. quod soli deo pertinet. Ponitur etiā pro dolore vel querimonia. 1. Reg.1. Quia ex multitudine doloris & meroris mei.

exercitatio

Dolor. שִׂיחַ

Circuire perābulare שׂוּט Sut. circuire. discurrere. dispergi. s. huc et illuc. remigare. Nu.11. Circuibat populus: & colligens illud frāgebat mola. 1. Reg.24. Perābula omnes tribus israel. i. discurre vel circue omnes tribꝰ israel. & in eodem. Et lustrata vniuersa terra affuerunt. pro quo hebrei legunt. Circuierunt siue discurrerunt per vniuersam terrā. 2. Paralipo.16. Oculi enim dñi contemplātur vniuersam terram. Pro quo hebrei legunt. Oculi enim dñi discurrunt. i. circunspiciunt per vniuersam terrā. Iob.1. Circuiui terrā & perābulaui eā. Hiere.5. Circuite vias ierusalem. & in eodē. 49. Plāgite & circuite per sepes. Zach.4. Oculi dñi qui discurrunt in vniuersam terrā. significat etiā remigare. Ezech.28. Habitatores sidonii & aruadii fuerunt remiges tui. & in eodem. In a quis multis adduxerunt te remiges tui. & inde מַשּׁוֹט masot i. remus. vt in eodē. Quercus de basan dolauerūt i remos tuos. & in eo. Omnes qui tenebant remū. & inde שַׁיִט Saít. i. remiges. Esa.33. Non transibit per eum nauis remigum. Item שׁוֹט Sot. i. flagellum. Iob.5. A flagello lingue absconderis. Prouer.23. Flagellum equo & chamus asino. Esa.28. Flagellum inundans cū trāsierit. & in plu. שׁוֹטִים Sotim. 3. Reg.12. Pater meꝰ cecidit vos flagellis. & aliqñ scribitur cū duplici teth & dicitur שׁוֹטֵט Sotet. pro quo beatus hieronymus trāstulit offendiculū. Iosz.3. Sed crūt vobis in laqueū & in offendiculū in latere vestro. Item שִׂטִּים Sitim. genus est arboris. Exo.25. Et ligna setim. & in eodem. Aream de lignis setim compingite.

Discurrere

Remigare שָׁשׁוּט

Remus שַׁיִט

Remiges. שׁוֹט

Flagellum שׁוֹטִים

Flagella. שׁוֹטֵט

offēdiculū שִׂטִּים

Setim.

שׁוּט Sut. errare. diuertere. s. a via recta. Nume.5. Vir cuius vxor errauerit. De quo vide infra in dictiōe שָׂטָה Sata.

Errare

שׂוּךְ Such. vallare. sepire. cooperire. protegere. Iob.1. Nōne tu vallasti eam ac domū eius. Osee.2. Ego sepiam viam tuā spinis. & inde מְשׂוּכָה Mesucha. i. sepis: seu coopertū. Prouer.15. Iter pigrorū quasi sepes spinarū. Esa.5. Auferā sepem eiꝰ. & aliqñ scribitur cū sāmach loco sin. Mich.7. Et qui rectus est quasi spina de sepe. Significat etiā operimentū. Ezech.28. Ois lapis p̄ciosus opimentū tuū. & inde שׂוֹכָה sucha. i. ramus. Iudi.9. & arrepta securi preciditarboris ramū. & in eo. Igitur certatim ramos de arboribꝰ precidentes sequebātur ducē. Pro quo he.le. Preciderunt oīs populus vnusquisq; ramū suū. & in plurali שְׂכִים Sichim. i. sudes. Pro quo beatus hiero. transtulit clauos. Nu.25. Erunt vobis quasi claui in oculis vr̄is. & dicunt aliqui hebrei q; significat spinas seu ramos spinarū. & inde שֶׂכִּין sachin. i. culter seu gladiꝰ. Prouer.23. Et statue cultrū in gutture tuo. & inde שְׂכוֹת Suchoth. Pro quo btūs hiero. transtulit sagenas. Iob.40. Nunquid implebis sagenas pelle eius. hebrei vero dicunt q; significat cultros sicut dictio p̄cedēs. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Nūquid cōcides cultris pellē eius. De quo vide supra in dictione מָלֵא Male.

Clauí. שֶׂכִּין

Culter. שְׂכוֹת

sagene.

Cultri.

שׂוּל Sul. sinus. seu ora inferior vestimenti. s. illa pars vestimēti q̄ est deorsum secus pedes. & solū inuenitur i numero plurali. Exo.28. Deorsum vero ad pedes eiusdē tunice per circuitū. Pro quo he.le. Sup oras vestimēti per circuitum. Esa.6. Et ea que sub ipso erāt replebant tēplum. i. ore vel fimbrie inferiores vestimenti. Ponitur etiā pro locis verendis seu pudendis. Naū.3. Et reuelabo pudenda tua in facie tua. Potest etiā legi sic. & reuoluā fimbrias vel oras tuas s. inferiores sup faciē tuā. s. vt reuelētur pudenda tua.

ora iferior

Fimbrie pudenda.

שׁוּם Sum. alliū. & solū inuenitur in numero plu. s. שׁוּמִים Sumim. i. allia. Nu.11. Porriq; & cepe & allia

Allium שׁוּמִים

Allia. שׁוּם

שׂוּם Sum. ponere. reponere. imponere. componere. constituere: facere: seu fabricare. Geñ.6. Ostiū vero arce pones in latere deorsum. & in eodē.30. Ponebat iacob virgas in canalibus. & in eodē.4. Et hic innocens in lacū missus sum. pro quo he.le. Et etiā hic nihil feci: vt ponerent me in lacum. & in eodē.15. & repositus est in loculo in egypto. Nu.11. Et cur imposuisti pondus vniuersi populi huius super me. Deut.11. Ponite verba mea hec in cordibus vestris. Iosz.8. Pone insidias vrbi. 1. Reg.9. Et de asinis quas nudius tertius perdidisti: ne solicitus sis. Pro quo hebrei legūt. Ne apponas cor tuum eis. & in eo.28. Et posui animā meam in manu mea. 2. Reg.12. Et circūegit super eos ferrata carpenta. i. posuit super eos. 3. Reg.20. Et ait seruis suis circundate ciuitatē: & circundederunt. pro quo hebrei legunt. Et ait seruis suis ponite. s. obsidionē seu machinas. 4. Reg.9. Depingit oculos stibio. pro quo hebrei legūt. Et posuit stibiū in oculis suis. Iob.4. Et quia nullus intelligit in eternū peribunt. pro quo he.le. Et quia nullus apponit. s. cor: in eternum peribūt. & in eodē.17. Libera me dñe & pone me iuxta te. & in eo.36. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Pro quo he.le. Ponent siue apponent irā. s. dei. p̄s.47. Ponite corda vestra in virtute eius. p̄s.55. Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. p̄s.106. Et posuit sicut oues familias Canti.8. Pone mevt signaculū super cor tuū. Esa.28. Et ponam iudicium in pondere. & in eodem.41. Et recogitēt & intelligant pariter. pro quo he.le. Et apponāt. s. cor: & intelligāt pariter. & in eodē. Et ponemus cor nostrū & sciemus nouissima. Hiere.17. & ponit carnē brachium suū. Aggei. 2. Anteq; ponatur lapis super lapidē in templo dñi. Significat etiā facere: seu fabricare. Exo.4. Quis fecit os hominis aut quis fabricatus es mutū & surdum. Significat etiam constituere vel ordinare. Exo.2. Quis constituit te iudicem & principē super nos. p̄s.49. Et illic iter: quo ostendā illi salutare dei. Pro quo beatus hiero.in p̄s.iuxta he.ve.trāstulit. Et qui ordinat viam: ostendam illi salutare dei. Ponitur etiam pro resistere. 1. Reg.15. Quomodo resistit ei in via. i. posuit insidias in via. Ponitur etiam pro parere. Esd.10. & fuerunt ex eis mulieres que peperant filios. i. apposuerant filios. Et inde שׂוּמָה Suma. idest propositum seu positio. 2. Reg.13. Quoniā in odio absalō erat positus. p quo hebrei legunt. Quoniā in ore absalō erat positio seu ppo

Reponere. Imponere.

apponere

Facere Fabricare Cōstituere.

Ordinare Resistere.

שׂוּמָה

Positio

© Biblioteca Nacional de España

תְּשׂוּמֶת
תְּשׂוּמֶת
Depositus

sitū. Et inde תְּשׂוּמָה Thesuma siue תְּשׂוּמֶת Thesúmeth. i. depositū. Leuit. 6. & negauit proximo suo depositum.

שׂוּעַ
Clamare.
שַׁוְעָה
שַׁוְעַת
שׁוּעַ
Vlulatus.
Clamor.

Súaa. clamare. claudere. s. oculos. linire. admirari: siue obstupescere. Iob. 30. Consurgens in turba clamabā. ps. 17. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret. ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. Et ide שַׁוְעָה Saaua siue שַׁוְעַת Saauath. aut שׁוּעַ Súa. i. clamor siue vlulatus. 1. Reg. 5. Et ascendebat vlulatus in celū. ps. 17. Et clamor meus in conspectu eius introiuit in aures eius. Hiere. 8. Ecce vox clamoris filie populi mei. Iob. 30. Et si corruerint: ipse saluabit. Pro quo hebrei legunt. Si in interitu suo eis clamor. i. si clamauerint. Potest etiā deriuari a dictione יְשַׁע Iasaa. que significat saluare sicut est in littera nostra. Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur תְּשׁוּעָה Thesua: ꝙ significat salutem. ps. 143. Qui das salutem regibus. De quo vide supra in dictione יְשַׁע Iasaa. significat etiā predicta dictio שׁוּעַ Súaa clauderc. s. oculos. Esa. 6. Et oculos eius claude. & aliqui hebrei legunt. & oculos eius linire siue oblinire. s. luto ne videant. De quo vide infra in dictiōe שַׁעֲיָה Saa. & inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur מְשַׁעֵי Misii. i. linitio vel lenitas. Ezech. 16. Et a quis non est lota in salutē. Pro quo ipsi legunt. Et aquis nō est lota ad leuitatē. Potest etiam deriuari a dictione יְשַׁע Iasaa que significat salutem. vt supra dictū est. Significat etiā p̄dicta dictio obstupescere siue admirari. Esa. 29. ostupescite & admiramini. Potest etiā legi secūdum primā significationē sic. s. clamate & exclamate. Itē שׁוּעַ Súaa. i. magnificus seu magnitudo: aut potēs: vel tyrānus. Iob. 34. Nec cognouit tyrānum: cū disceptaret contra pauperem. & in eo. 36. Depone magnitudinē tuā absq; tribulatione. Esa. 22. Scrutans murū: & magnificus super mōtem. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. & clamor siue vlulatus ad montem: secundum primā significationem. & in eodem. 32. Nec fraudulentus vocabitur maior. i. potēs vel magnificus. Ezech. 23. Nobiles tyrānique & principes.

שׁוּף
Conterere

שׁוּף Suph. conterere. conquassare. conculcare. percutere. Geñ. 3. Ipsa. conteret caput tuū. & in eo. Et tu insidiaberis calcaneo eius. Pro quo hebrei legūt. Et tu conteres: siue conquassabis calcaneū eius. nam eadē dictio ponitur in predicto loco pro cōterere & pro insidiari. Iob. 9. In turbine enim cōteret me. ps. 138. Et dixi forsitan tenebre cōculcabūt me. & aliqui hebrei dicūt ꝙ in p̄dicto loco significat obscurare siue contenebrare. vnde ipsi legunt. Forsitā tenebre obscurabunt me. Et btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Operient me. idest cōtenebrabunt me: de quo vide supra in dictione נָשַׁף Nasaph.

שׁוֹק
Iacuſ cē.
Desiderat
Inebriare

שׁוֹק Suc. desiderare. appetere. redūdare. Esa. 29. Et anima eius vacua. Pro quo he. le. Et aia eius desiderans siue appetens. s. cibū & potum. ps. 64. Visitasti terrā & inebriasti eam. pro quo he. le. Et desiderare siue appetere eā fecisti. Potest etiā deriuari a dictione שָׂקָה Saca. que signāt irrigare seu inebriare: sicut est in littera nra. Et inde תְּשׁוּקָה Thesuca. i. desideriū seu appetitus. Geñ. 3. Et sub viri potestate eris. Pro quo hebrei legunt. Et ad virum tuū desideriū tuū siue appetitus tuus. & in eodē. 4. Sub te erit appetitus eius Canti. 7. Et ad me cōuersio eius. Pro quo hebrei legunt. & ad me desideriū siue appetitus eius. Significat etiā predicta dictio redundare. Ioel. 2. Et redundabūt torcularia vino & oleo. Item שׁוֹק Soc. i. callis seu platea aut vicus. Eccl's. 12. & claudēt ostia in platea. & in eo. Et circūdabūt in platea. & in plu. שְׁוָקִים Seuachim. Canti. 3. Per vicos & plateas. Item שׁוֹק Soc. idest. crus. seu armus: vel sura. Exo. 29. Armūq; dexterum. Iudi. 14. Vt stupentes suram femori imponerēt Et in plurali שׁוֹקַיִם Socáim. Deut. 28. Percutiet te domin? vlcere pessimo in genibus & in suris.

תְּשׁוּקָה
Desiderū
Appetit?
Cōuersio.
Redūdaſ.
שׁוֹק
Platea
שְׁוָקִים
Vici.
שׁוֹק
Brmus.
sura
שׁוֹקַיִם

שׁוּר
Sur. canere. cantare. psallere. aspicere. intueri. insidiari. ornare. Exo. 15. Tunc cecinit Moyses carmen hoc domino. & in eodē. Cantemus domino. Iudi. 5. Cecinitq; debbora & barach. & in titulo psalmi. 7. Vbi dicitur in finē psalmus dauid quem cantauit dño. Esa. 5. Cantabo dilecto meo. Soph. 2. Vox cātantis in fenestra. Et inde מְשׁוֹרֵר Meſorer. i. cantor: siue cātans. 1. Paralipo. 6. Hemā cantor filiꝰ ioelis. Et in plu. מְשֹׁרְרִים Meſorerim siue שָׁרִים Sarim. vt in eodē. 15. Vt constituerent de fratribus suis cantores. Nee. 10. Ianitores & cātores & nathinei. ps. 86. Sicut letantium omniū nostrum habitatio est in te. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et cantores quasi in choris: omnes fontes mei in te. & in genere femininо שָׁרוֹת Saroth. siue מְשׁוֹרְרוֹת Meſoreroth. 2. Reg. 19. vl' audire possum vltra vocem cantorum. z. Paralipo. 35. Omnes cantores atq; cātatrices vsq; in presentem diem lamētationes super iosiam replicant. Esd. 2. Et in ipsis cantores atq; cantatrices. Eccl's 1. Feci mihi cantores & cantatrices. Et inde שִׁיר Sir. i. canti cum seu carmen. Iudi. 5. Surge loquere cāticum. ps. 39. Im misit in os meū canticum nouū. ps. 41. Et nocte canticum eius apud me. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur שִׁירָה Sira. Exo. 15. Tunc cecinit moyses & filii israel carmen hoc dño. Deut. 31. Scripsit quoq; moyses canticum. Et in plurali שִׁירִים Sirim. Canti. 1. Cāticum canticorū salomonis. vbi ponitur tam in singulari q̄ in plurali. Reperitur etiā in plurali שִׁירוֹת Siroth. secundū terminationē pluralem feminiнorum. Amos. 8. Et stridebūt cardines templi. Pro quo hebrei legūt. Et vlulabunt carmina tēpli. i. loco carminū erit vlulatio. Significat etiā predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 21. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illū. Iob. 33. Respiciet homines & dicet. & in eodē. 36. Memento ꝙ ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sūt siue aspexerūt vel cōtēplati sunt viri. s. sancti. Potest etiā legi sicut est in littera nra: secūdum primā significationē. Canti. 4. Coronaberis de capite amana. Pro quo hele. Aspicies siue ītueberis de capite amana. Pōt etiā legi coronaberis: quod est idē quod coronaberis: vt infra dicetur. Significat etiā insidiari: eo quod insidiatores aspiciunt de latibulis suis. ps. 5. Dñe deduc me in iustitiā tuā ꝓpter inimicos meos. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Propter insidiatores meos. ps. 58. Deus ostēdet mihi super inimicos meos. Pro quo beatus hiero. transtulit. Deus ostēdet mihi in insidiatoribus meis. ps. 91. Et despexit oculus meus super inimicos meos. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Et respiciet oculus meus eos qui insidiantur mihi. Hiere. 5. Insidiantes quasi aucupes. Ponitur etiā predicta dictio pro ornare. Esa. 57. Et ornasti te vnguento regio. Hebrei tamē dicunt ꝙ in predicto loco significat offerre. s. munus siue donare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Obtulisti siue donasti regi oleum siue vnguentum. Et inde תְּשׁוּרָה Thesura. idest oblatio: siue munus vel donū. 1. Reg. 9. Et sportulā nō habemus: vt demus homini dei. Pro quo hebrei legunt. Et oblatio seu munus non est nobis ad offerendum viro dei. Item שׁוּר Sur. siue שׁוֹר Sor. idest murus. Geñ. 49. Et in furore suo suffoderunt murum. & in eodē. filie discurrentes super murum. ps. 17. Et in deo meo transgrediar murum. Et in plurali שָׁרוֹת Saroth. Hiere. 5. ascendite muros eius. Ezech. 27. Naues maris principes tui. Pro quo hebrei legunt. Muri tui. idest sunt in circuitu tui quasi muri. Quod si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat principes in genere femininо:

שׁוּר
Canere
Cantare.
מְשׁוֹרֵר
Cantor
מְשֹׁרְרִים
שָׁרִים
Cantores.
שָׁרוֹת
מְשׁוֹרְרוֹת
cātatrices
שִׁיר
Canticus.
שִׁירָה
Carmen.
שִׁירִים
Cantica
שִׁירוֹת
Carmina.
שׁוּר
Cōſiderar.
Intueri.
Reſpicer.
cotonari
Aſpicere.
Inſidiari
Ornare.
Donare.
תְּשׁוּרָה
ſportula.
Munus.
שׁוּר
שׁוֹר
Murus.
שָׁרוֹת
Muri.

© Biblioteca Nacional de España

שׁוּרָא אוּשׁוּרְנָא Muri.

vt in sequẽti dictiõe dicetur. & in lingua chaldaica dr אוּשׁוּרְנָא Vsurna. i. muri. Esd. 4. Et muros eius & parietes componentes. Et in eodem. Quia si ciuitas illa edificata fuerit & muros eius instaurauerint. & in eodem. 5 Et muros eius instauraretis. & inde שׂוּרוֹת Suroth. Pro quo beatus hieronymus transtulit aceruos. Iob. 24. Inter aceruos eorum meridiati sunt. Item שׁוֹר Sor. i. bos. Exo. 22. Si bos cornu percusserit. Leuit. 22. Bos ouis & capra. Iob. 6. Aut mugiet bos: cum ante presepe plenũ steterit. Et in plurali שְׁוָרִים Seuarim. Osee. 12. Ergo frustra erant in galgal boues immolantes: & secundum hoc significatum. Geñ. 49. Vbi nos habemus & in furore suo suffoderunt murũ: aliqui hebrei legunt subneruauerũt bouẽ. & exponũt illud de ioseph qui dictus est bos vel taurus. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius.

שׂוּרוֹת Aceruí

שׁוֹר Bos

שְׁוָרִים Boues

שׁוּר Sur. dominari. imperare. principari. i. principatum exercere. siue principẽ esse. prevalere. Iudi. 9. Regnauitq; abimelech super israel: trib9 annis. Pro quo hebrei legũt. Et dñatus est: siue princeps fuit abimelech super israel. Prouer. 8. Per me principes imperãt. Osee. 8. Principes steterunt: & non cognoui. & in eodem. Et in fortitudine sua directus est cum angelo. Pro quo hebrei legunt. Dominatus est: siue prevaluit. & in eodem. Et ỹ ualuit ad angelum: & cõfortatus est. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׂרָה Sara. & aliquando scribitur cum littera sámech loco sin. i. Paralipo. 15. Conenias aũt princeps leuitarum prophetie prerat. Et inde שַׂר Sar. i. princeps. Exo. 2. Quis te constituit principem & iudicem. Ios. 5. Sum princeps exercitus domini. & in plurali שָׂרִים Sarim. Iob. 29. Prĩcipes cessabãt loqui. ps. 118. Etenim sederunt principes: aduersum me loquebantur. & in eodem. Principes persecuti sunt me gratis Et aliquando scribitur cum littera sámech loco sin. Hiere. 6. Omnes isti principes declinantes. & in genere femínino שָׂרוֹת Saroth. Iudi. 5. Vna sapientior ceteris vxoribus ei9 hec verba socrui respondebat. Pro quo he. le. Sapientiores domine seu principes eius respondebant ei. 3. Reg. 11. Fueruntq; ei vxores quasi regine septingente. Pro quo hebrei legunt. Fuerunt q; ei vxores principes septingente. Ezech. 27. Naues maris principes tue. Sed in aliquibus libris hebraicis reperitur שָׂרוֹת Saroth cũ puncto seboleth. quod significat muros, vt dictũ est supra in dictione precedẽti. Itẽ מְשׂוּרָה Mesura. i. mensura. Leuit. 19. In pondere & in mensura. i. Paralipo. 23. Et super omne pondus atq; mẽsurã. & aliqñ scribitur sine mẽ. Esa. 28. Et ponat triticũ per ordinẽ Pro quo he. le. Et ponat triticum in mensura. Sed in lingua chaldaica significat ordinẽ. sicut est in littera nostra. s. quando scribitur cum puncto seból eth.

שׁוּר Dñari.

שׂוּר Imperare principẽ cẽ.

שׂוּר Prevalere

שַׂר Princeps

שָׂרִים Príncipes

שָׂרוֹת domine

שָׂרוֹת Príncipes.

מְשׂוּרָה Mensura.

Ordo

שׂוּשׂ Sos. letari. gaudere. exultare. Deut. 28. Et sicut antea letatus est dñs super vos bene vobis faciens: sic letabitur dísperdẽs vos. & in eodẽ. 30. Et gaudeat super te in omnibus bonis: sícut gauísus est in patrib9 tuis. ps. 69. Exultẽt & letentur in te. ps. 118. Letabor ego super eloquia tua. Esa. 35. Letabitur deserta & inuia. & in eodẽ. 61. Gaudens gaudebo in dño. & in eodẽ. 64. Occurrísti letanti & facienti iustitiam. & in eodẽ. 66. Gaudete cũ ea gaudío. Et inde מָשׂוֹשׂ Masos. i. gaudiũ siue letitia: & vt in p̃dicto loco. Iob. 8. Hec est enim letitia vie eius. Threñ. 2. Gaudiũ vniuerse terre. & inde שָׂשׂוֹן Sason. i. gaudium seu letitia. ps. 44. Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie. ps. 50. Redde mihi letitiam salutaris tui.

שׂוּשׂ Letari

Exultare.

Gaudere

מָשׂוֹשׂ Letitia

Gaudium.

שָׂשׂוֹן Letitia.

שׂוּת Soth. ponere. imponere. statuere. Geñ. 4. Posuit mihi dñs semẽ aliud. Exo. 7. Neq; apposuit cor etiã hac vice. & in eodem. 10. Vt faciã signa mea hec in eo. Pro quo hebrei legunt. Vt ponã signa mea hec in eo. & in eodẽ. 23. Ponãq; termios tuos a mari rubro vsq; ad mare philistinorum. 1. Reg. 4. Que non respondit eis: neq; animaduertit. p quo hebrei legunt. Neq; apposuit cor suũ. Iob. 7. Quid apponis erga eum cor tuũ. & in eodem. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Pro quo he. le. Et hic pones. i. de pones superbiam fluctuũ tuorũ. & est sensus sicut in littera nostra. ps. 3. Non timebo millia populi circũdantis me. pro quo hebrei legũt. Non timebo millia populi: qui in circuitu posuerunt super me. s. obsidionem. ps. 16. Oculos suos statuerunt declinare in terra. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Oculos suos posuerũt. ps. 48. Sicut oues in infernũ positi sunt. Prouer. 22. Appone autem cor tuũ ad doctrinã meam. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbrã tuam. & in eodẽ. zz. Et equites ponent sedes suas in portis. Hiere. 13. Et ponet eam in vmbrã mortis: & in caliginem. Pro quo he. le. & ponet eã in vmbra mortis: & ponet in caligínem. Ponitur etiam pro dimittere. Iob. 10. Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meũ. Et inde שִׂית Sith. ideſt ornamentũ quod mulieres ponũt super se. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. Ponitur ẽt pro iniquitate. ps. 72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. Et inde שֵׁת Sath. i. fundamentũ. & solum inuenitur in numero plurali. s. שָׁתוֹת Sathoth. ps. 10. Quoniã quem perfeciſti destruxerũt. Pro quo hebrei legunt. Quoniã fundamenta dissipata sunt. beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit leges: que sunt quasi fundamenta. alii vero dicunt q; significat retia: sicut Esa. 19. Vbi nos habemus. & erunt irrigua eius flectentia. Pro quo ipsi legũt. Et erũt retia eius attrita vel dissipata. Potest etiã deriuari a dictione שָׂתָה satha que significat irrigua sicut est in littera nra. Itẽ שֵׁת Seth. i. locus natiũ: seu verẽda. Esa. 20. Discooptis natibus ad ignominiã egypti. Et in plurali שָׁתוֹת Sathoth. 2. Reg. 10. Et precidit vestes eorum medias vsq; ad nates.

שׂוּת Ponere. Apponer.

dimittere. שִׂית

Ornatus

Iniquitas

שֵׁת שָׁתוֹת Fũdamẽta

Leges.

שׁוּת Nates.

שָׁתוֹת Nates.

שָׂתָה Irrigare

שׁזב Sazab. in lingua chaldaica signãt liberare: seu eripere. Dañ. 3. Quis est de9 qui eripiet vos de manu mea. & in eodem. Potest eripere nos de camino ignis ardẽtis: & de manu tua o rex liberare.

Eripere Liberare.

שׁזף Sazaph. aspicere. intueri. Iob. 28. Nec intuitus est eũ oculus vulturis. Cãti. 1. Decolorauit me sol. Pro quo he. le. Aspexit me vel intuitus est me sol.

שָׂזַף Intueri decolorat. Aspícere

שׁזר Sazar. retortũ. s. filũ duplicatũ & retortũ. & scribitur cũ mẽ in principio & dicitur מָשְׁזָר Moszar. Exo. 27 De byſſo retorta.

מָשְׁזָר Retortum

שׁחח Sachach. curuare. humiliare. inclinare. Iob. 9. Sub quo curuãtur qui portãt orbẽ. & in eo. zz. Et qui iclinauerit oculos suos saluabitur. & in eo. 38. Qñ cubãt in antris. i. qñ curuãtur vel humiliãtur in antris. ps. 9. Inclinauit se & cadet. ps. 37. Miser factus sum & curuat9 sum vsq; in finẽ. ps. 41. Quare tristis es aia mea. Pro quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Quare ĩcuruaris aia mea. ps. 106. Et pauci facti sunt: & vexati. p quo he. le. Et pauci facti sũt: & humiliati vel incuruati sunt. Prouer. 14. iacebũt mali añ bonos. i. humiliãtur vel incuruãtur. Eccls. 1. Et obsurdescẽt oẽs filie carminis. p quo he. le. & humiliabũtur oẽs filie carminis. i. submissa voce canẽt: nõ valẽtes vocẽ eleuare. Esa. z Et incuruabit se hõ. & in eo, Et incuruabitur oĩs sublimitas hoĩm. & in eo. 25. Et humiliabũtur & detrahẽtur vsq; ĩ terrã. & in eo. 60. Et venient ad te curui: filii eorũ qui humiliauerunt te. Threñ. 3. Et tabescet in me aia mea. p quo he. le. Et curuatur siue humiliatur ĩ me aĩa mea. Mich. 6. Et humiliatio tua in medio tui. Abach. 3. Incuruati sunt colles seculi. Vide etiã de hoc infra in dictione שַׂחָה Sacha.

שׁחח Curuare. Inclinare

humiliaſ.

© Biblioteca Nacional de España

שָׂחַח Sachach. natare. ps.5. Lauabo p singulas noctes lectulū meū. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Natare faciā tota nocte lectū meū. Esa.25. Sicut extēdit natans ad natādū. Ezech.47. Qm̄ intumuerāt aq̄ pfunde torrētis. p q̄ he.le. qm̄ intumuerūt aq̄ natatorie torrētis i. aque erāt tā pfunde: q̄ nō poterāt trāsuadari nisi natādo.

Natare

שֹׁחַד Sochad. munus seu donum. aut repetunde. Exo.23. Nec accipies munera: que etiam excecant prudentes. Deut.16. Nō accipies psonā neq̄ munera: quia munera excecant oculos sapientum. 1. Reg.8. Acceperunt munera & peruerterūt iudicium. 4. Reg.16. Misit regi assyriorū munera. ps.14. Et munera super innocentem nō accepit. Esa. 45. Nō in precio neq̄ in muneribus. & in hebreo declinatur tantum singulariter & caret numero plurali. & inde verbum שָׁחַד Sichad: quod significat donare siue munera dare vel accipere. Iob.6. De substantia vestra donate mihi. Pro quo hebrei legunt. Donate pro me. Ezech.16. Et dona donabas eis: vt intrarent ad te.

Munus

Donare.

שָׁחַח Sacha. curuare. incuruare. humiliare. inclinare. adorare. Prouer.z. Inclinata est ad mortem domus eius. & in eodem.12. Meror in corde viri humiliabit illum. Esa. 51. Qui dixerūt anime tue incuruare: vt transeamus. Et in de שַׁחוּת Sachuth. i. curuatio: siue interit? Prouer.28. In interitu suo corruet. vide etiam de hoc supra in dictione שָׁחַח Sachach. & quando est verbum quarte cōiugationis tunc significat adorare. eo quod adorantes inclināt se proni in terra. vt Geñ.18. Et adorauit in terra. & ī eodem.33. Adorauit pnus in terra septies. Exo.24. Et adorabitis procul. 2. Reg 15. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illum. p quo hebrei legunt. Vt adoraret vel inclinaretur illi. & in eodem. Cūq̄ ascenderet dauid sūmitatē montis in quo adorabat. & in eodē.16. Oro vt inueniam gratiā coram te dñe mi rex. Pro quo hebrei legunt. Adoro. i. grās ago. inueni gratiā coram te. Ezech.8. Et adorabāt ortum solis. & in eo 46. Adorabunt super limen porte. Et inde הִשְׁתַּחֲוָיָה histhachauaia. i. adoratio. 4. Reg.5. adorāte eo ī eodē loco: & ignoscat mihi deus seruo tuo. Pro quo he.le. In adoratione mea in domo remon ignoscat dñs seruo tuo.

Inclinare

Humiliaſ.

Interitus

Adorare

Adoratio.

שָׁחַט Sachat. iugulare. decollare. immolare. occidere. mactare. Geñ.22. Et arripuit gladium vt immolaret filium suum. Et in eodem.37. Et in sanguine hedi quē occiderant tinxerunt. Leuit.1. Immolabitq̄ vitulum corā dño Nu.11. Nunquid ouiū vel boum multitudo cedetur. i. occidetur vel iugulabitur. 1. Reg.14. Tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. & in eodē. Et occidite super istud 4. Reg.25. Filios autē sedechie occidit corā eo. z. Paralipo. 30. Immolauerunt autē phase. Esa.22. Et iugulare arietes. & in eodem.57. Immolātes paruulos in torrentibus. Et in eodē.66. Qui immolat bouē quasi interficiat virum. Osee. 5. Et victimas declinastis in pfundū. Pro quo hebrei legūt. Et immolare siue iugulare declinatores ī profundum. idest declinantes a via recta: profunde immolabant idolis. Et in de שְׁחִיטָה Sechita. i. iugulatio vel occisio. z. Paralip.30. Immolauerūt leuite phase: his qui non occurrerant sanctificari domino. Pro quo hebrei legunt. Et leuite super occisionem vel immolationem pascharum: idest agnorū qui immolabātur in pascha. Ponitur etiam pro vulnerare. Hiere. 8. Sagitta vulnerans lingua eorum. Vbi pro vulnerans ponitur שָׁחוּט Sachut. & aliqui hebrei dicunt q̄ in predicto loco significat limatam vel politam aut tersam a rubigine. Et inde dicitur זָהָב שָׁחוּט Zahab Sachut. i. aurum purissimū. scilicet a rubigine. 3. Reg.10. Fecitq̄ rex salomon ducenta scuta de auro purissimo. & aliqui he.le. de auro ductili.

Mactare.

Jugulare.

Occisio.

Vulnerar.

puriſſimū

שָׂחַט Sachat. exprimere. Geñ.40. Et expressi in calicem quē tenebam. & solum inuenitur in predicto loco.

Exprimere

שָׂחַל Sachal. leena. aspis. Iob.4. Rugitus leonis & vox leene. Et in eodem.28. Nec pertransiuit per eam leena Osee.13. Et ero eis quasi leena. Ponitur etiam pro aspide. ps. 90. Super aspidem & basiliscum ambulabis. Itē שַׁחֲלֶת Sachéleth. genus est gūmi. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit onycham. idest coloris vnguinis. Exo.30. Sumeti bi aromata stactem & onycham & galbanum.

Leena.

aſpis.

Onycha

שְׁחִין Sechin. scabies. vlcer. Exo.9. Erunt enim in hominibus & in iumentis vlcera. Deut.28. Percutiat te deus vlcere pessimo.

Vlcer

שַׁחַס Sachis. illud quod gignit terra ex granis semētis in messe cadentib?: vel quod sponte nascitur. Pro quo beatus hieronymus transtulit poma. Esa.37. In anno secūdo pomis vescere. Pro quo hebrei legunt. Et anno secundo que sponte nascuntur. Et aliquando scribitur cum sámach in principio & sin in fine. 4. Reg.19. In quarto autem anno que sponte nascuntur

Poma

Que ſpōte naſcitur

שַׁחַף Sacheph. egestas. & scribitur cum thau in fine & dicitur שַׁחֲתָּפַת sachépheth. Deut.28. Percutiat te domin? egestate. Et solū inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat calorem excessiuum. Alii vero dicūt q̄ significat tu morē corporis: sicut fit in hydropicis. Itē שָׁחָף Sachaph. nomen est auis. Pro quo beatus hiero. trāstulit larum. Leuit.11. Et larum & accipitrem.

Egeſtas.

Larus

שָׂחַף Sachiph. tabulatum. siue stratum ligneū. Ezech.41. Stratūq̄ ligno per gyrum.

Stratum.

שַׂחֲצָן Sáchas. superbia. Iob.41. Ipse est rex super omnes filios superbie. In alio vero loco beat? hieronymus transtulit institorē. Vt supra in eodem.z8. Non calcauerūt eam filii institorum. potest etiam legi filii superbie.

Supbia.

Inſtitores

שָׂחַק Sachac. contundere. cōminuere. Exo.30. Cūq̄ in tenuissimū puluerem vniuersa contuderis. Iob.14. Lapides excauāt aq̄. i. cōminuūt. ps.17. Et cōminuā eos vt puluerem ante faciem venti. Et inde שְׁחַק Sáchac. i. puluis tenuissimus qui adheret statere. Btūs hieronymus transtulit momentum. Esa.40. Et quasi momentū statere reputate sunt. Item שְׁחָק Sachac. i. celum seu ether aut nubes. ps. 88. Et testis in celo fidelis. & in eodē. Quis in nubib? equabitur dño. Pro quo he.le. Quis in celo equabitur dño. Pōt etiā legi sicut est in littera nra. Et in plu. שְׁחָקִים Sechacím. Iob.38. Quis enarrabit celorū rationē. ps.17. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Tenebrosa aqua in nubib? etheris. Ponitur etiā pro nubibus. Deut.33. Magnificētia eius discurrūt nubes. Iob.36. Que de nubibus fluunt. ps.35. Et veritas tua vsq̄ ad nubes. Potest etiam legi vsq̄ ad celos.

Cōtūdere.

Excauare

Cōminuer

Momētus

Celum.

Nubes.

Celi.

Ether.

Nubes

שָׂחַק Sachac. ridere. irridere. ludere. illudere. Abach.1. Ipse super omnē munitionē ridebit. Et cōmuniter scribitur cum littera sádic. De quo vide supra in dictione צָחַק Sachac cū sádic in prima. signāt etiā irridere. 2. Paralipo. 39. Illis aūt irridētibus & subsanātibus eos. Threñ.1. Et deriserūt sabbata ei?. Itē signāt ludere. Iudi.16. Vt vocarēt sāsō: & añ eos luderet. 2. Reg.6. Dauid aūt & ois israel ludebāt corā dño. & ide מְשַׂחֵק Mishac. i. ridiculū. Abach.1. Et tyrānni ridiculū ei? erunt. Et inde שְׂחוֹק Sechoc. i. derisus: ludus. Iudi.16. Expectantes ludētē sāson. p quo he.le. Expectātes ludū samson. Eccl's.2. Risū putaui errorē. & ī eo.10. In risu faciūt panē. & ide nomē ppriū יִשְׂחָק Isaac. qđ interptatur risus. Geñ.12. Vocauit abraam nomē filii sui quē genuit ei sarra isaac. Et licet ibi scribatur cū lra sádic: tamen aliqñ scribitur cū sin. ps.104. Et iuramenti sui cū isaac. Ponitur etiā

Ridere.

Irridere

Deridere.

Ludere

Ridiculū.

Ludus

Riſus

Iſaac.

© Biblioteca Nacional de España

יִשְׁחָק Idolum

יִשְׁחָק Isaac pro idolo: eo quod idolū est opus dignū risu seu ridiculū. Amos. 7. Et demolientur excelsa idoli. Et in eo. Et nō stillabis super domum idoli.

שָׁחַר Denigrari שְׁחוֹר Niger. שְׁחוֹרָה Nigra. Fusca שָׁחוֹר Carbo. שִׁיחוֹר Turbidus שָׁחַר Wane. aurora Diluculū.

שָׁחַר Sachar. nigrescere. denigrari. nigrū esse. Iob. 30. Cutis mea denigrata est sup me. & inde שְׁחוֹר Sechor. i. niger. Leuit. 13. Et capillū nigrū. & in ge. fe. שְׁחוֹרָה secho ra siue שְׁחַרְחֹרֶת Secharchóreth. Canti. 1. Nigra sumsed formosa. & in eo. Nolite me cōsiderare q fusca sim. i. nigra. & inde שָׁחוֹר Sachor. i. carbo: eo quod est niger. Threñ. 4. de nigrata est sup carbones facies eorū. & inde fluuius egypti dr שִׁיחוֹר Sichor. Eo qđ habet aquā turbidam. Ios. 13. a fluuio turbido qui irrigat egyptū. Hiere. 2. Vt bibas aquā turbidam. Item שָׁחַר Sachar. i. mane seu diluculū aut aurora. Geñ. 19. Cumq esset mane cogebāt eū angeli. & in eo. 32. Iam enim ascēdit aurora. Iob. 38. Nunquid post ortū tuū precepisti diluculo. Esa. 14. Lucifer qui mane oriebaris. Osee. 6. quasi diluculū preparatus egressus eius. Et in eo. 11. Sicut mane transiit. Ioel. 2. Quasi mane expansū super montes. Et aliqñ scribitur cū mē in principio & dr מִשְׁחַר Mischar. ps. 109 Ex vtero ante luciferum genui te. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. De vulua orietur tibi ros adolescētie tue. i. mane orietur. & inde verbū שָׁחַר Sacher qđ signat manicare siue mane surgere vel mane quere. Iob. 7. & si mane me quesieris non subsistam. & in eo. 8. Et si diluculo consurrexeris ad deū. & in eo. 24. Vigilātesq ad predā. i. mane surgētes. Ps. 62. Ad te de luce vigilo ps. 77. & diluculo veniebāt ad deum. Prouer. 1. Mane cōsurgent & nō inuenient me. & in eo. 8. & qui mane vigilāt ad me inuenient me. & in eodem. 11. Bene consurgit diluculo qui querit bona. & in eo. 13. Qui aūt diligit illū: instanter erudit. pro quo he. le. Qui aūt diligit illum: euigilat illū ad eruditionē. Esa. 26. De mane vigilabo ad te. Osee. 6. In tribulatiōe sua mane cōsurgēt ad me. Ponitur ēt pro desiderare. Prouer. 7. Desiderans te videre. Sed ēt predicto loco he. le. Vt mane cōsurgerē ante faciē tuā. & inde שַׁחֲרוּת sachruth. i. puericia scđm hebreos: que est quasi mane ī homine. btūs hiero. trāstulit voluptatē. Eccl's. 12. adolescentia & voluptas vana sunt. ponitur ēt שָׁחַר Sachar p luce matutina. Esa. 8. Nō erit eis lux matutina. ponitur ēt pro ortu. Esa. 47. Veniet super te malum: & nescies ortum eius.

שָׁחַת Corrūpere Cōputre. scere putrescere Violare. Irritus facere. Dispdere. Delere Destruere Perdere Dissipare. Peccare. Iniq̄ agere.

שָׁחַת Sachath. corrūpere. putrescere. delere. dissīpare. perdere. dispderе. peccare. Geñ. 6. Corrupta est aūt terra corā deo. Et in eo. Cūq vidisset deus terrā esse corruptā: oīs quippe caro corrupat viā suā. Hiere. 13. Et ecce computruerat lūbare. i. corruptū fuerat. Et in eo. Sic putrescere facia supbia iuda. & in eo. 51. qui corrūpis vniuersā terrā. Naum. 2. Et propagines eius corruperunt. Malach. 3. & non corrūpet fructus terre. Signat ēt violare seu irritū facere. Amos. 1. Et violauerit miam eius. Malach. 2. Irritū fecistis pactū leui. Signat ēt delere vel dissīpare. aut pdere siue dispdere. Geñ. 6. Et ego dispdā eos cū terra. & in eo. 18. Nō delebo. i. nō dispdā si inuenero ibi quadraginta quinq. Et in eo. 19. Delebimus locū istū. & in eo. Quia delebit dñs ciuitatē hanc. Nu. 22. Et vos causa critis necis oīum. pro quo he. le. Et dispderetis vel perdetis omnem populum istum. Deut. 9. Ne dispderas populū tuū. 2. Reg. 20. Moliebātur destruere murū. pro quo he. le. Dissīpabāt ad diruendū murum. Prouer. 23. Et perdes pulchros sermones tuos. Hiere. 5. Ascēdite muros eius & dissīpate. Ezech. 25. Interficientes & implētes inimicitias veteres. pro quo he. le. Ad dispdendum & dissīpandum inimicitia seculi. i. propter inimicitiam veterem. Ponitur etiam pro peccare. Exo. 32. Peccauit populus tuus. Deut. 31. Noui ego q post mortem meā iniq̄que agetis. idest peccabitis. & in eo. 32. Peccauerunt ei. Osee. 9. Profunde peccauerunt sicut in diebus gabaa. & in de מָשְׁחַת Moschath. i. corruptū: seu debile vl' defforme. Leuit. 22. Quia corrupta & maculata sunt omnia Malach. 1. Et votū faciens: immolat debile dño. Ponitur ēt pro inglorio. Esa. 52. Sic inglorius erit inter viros aspectus eius. Et inde מָשְׁחִית maschith. i. dissīpans vel dispderens aut corrūpens. Prouer. 18. Frater est opa dissīpantis. & in eo. 28. Particeps homicide est. Pro quo he. le. Particeps est viro dissīpanti vel corrūpēti. Hiere. 51. Ecce ego ad te mons pestifer pro quo hebrei legunt. Dissīpans aut dispderēs vel corrūpens. vnde sequitur qui corrumpis vniuersam terram. Ponitur etiam pro interfectione vel internitione. Ezech. 9. & vnusquisq vas interfectiōis habens in manu sua. Et in eo. 21. Fabricantium interitū. Ponitur ēt pro laqueo vel pedica qua aues capiuntur. Hiere. 5. Laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros. ponitur etiam pro macie vel deformitate. Dañ. 10. Sed species mea mutata est in me: & emarcui. pro quo he. le. Et species mea mutata est in me in maciem vel deformitatē. est ēt nomē mōtis ꝑpe ierusalem. Pro quo btūs hiero. transtulit offensionē. 4. Regū. 23. Excelsa quoq que erāt in ierusalē ad dexterā partē montis offensionis. & inde שָׁחַת Sachath. i. corruptio siue interitus. Ps. 15. Nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Ponitur ēt p fouea vel sepulchro. Quod est locus corruptiōis. ps. 93. Donec fodiatur peccatori fouea: De quo vide supra in dictiōe שׁוּחַ Suach. & in plu. שְׁחִיתוֹת Sechithoth. ps. 105. & eripuit eos de internitiōibus eorū. Ponitur ēt p peccatis. Threñ. 4. Captus in peccatis nīis. & inde שְׁחִיתָא Sechitha. quod ī lingua chaldaica signat deceptionē. Dañ. 2. Quod iterp tationē quoq fallacē & deceptione plenam composueritis.

שָׁטָה Errare

שָׁטָה Sata. errare. Preuaricari. auertere. diuertere. declinare. i. a via recta Nu. 5. Vir cuius vxor errauerit. & in eo. Et si nō polluta est deserto mariti thoro. pro quo he. le. Et si non declinasti siue diuertisti pollutione sub viro tuo. idest a viro tuo. & in eo. Sin aūt declinasti a viro tuo atq polluta es. Prouer. 4. Declina & desere eam. & in eo. 7. Ne abstrahatur in viis suis mens tua. pro quo he. le. ne diuertat si ue declinet in viis eius cor tuum. Osee. 5. & victimas declinastis in profundū. & inde שָׂטִים Satim. siue שְׂטֵי sate. i. preuaricationes siue auersiones. ps. 39. & nō respexit in vanitates & insanias falsas. pro quo he. le. nō respexit ad supbias & ꝑuaricatiōes mēdacii. & aliqñ scribitur cū sámach loco sin. Ps. 100. Facientes preuaricationes odiui.

שָׁטַח Expādere.

שָׁטַח Satach. expandere. extendere. Nu. 11. Et siccauerunt eas per gyrum castrorum. Pro quo he. le. Expanderunt siue extenderunt eas per gyrum castrorū. i. ad exsiccādum eas. 2. Regum. 17. Et expandit velamen super os putei. Iob. 12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expandens gētes & deducit eas: siue requiescere facit eas. Ps. 87. Expandi ad te manus meas. Hiere. 8. & expandent ea ad solem & lunam. Et inde מִשְׁטָח Mistach. idest locus vbi aliquid extenditur ad exsiccandum. Ezech. 26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. ꝑ quo hebrei legunt. Extensio sagenarum erit in medio maris. idest locus vbi sagene extendantur ad exsiccandum eas.

שָׂטַם Odire

שָׂטַם Satham. Odire. odium habere. cōminari. Geñ. 27. Oderat autem esau Iacob. Et in eodem. 49. Inuiderunt q illi habentes iacula. Pro quo hebrei legunt. Oderūt siue comminati sunt illi. Et in eodem. 50. Ne forte memor sit iniurie quam passus est. Pro quo hebrei legunt. Ne forte comminatus sit nobis ioseph. Iob. 16. & comminās mihi infremuit contra me. & inde מַשְׂטֵמָה Mastema. idest cō-

Cōminari מַשְׂטֵמָה

© Biblioteca Nacional de España

mínatio síue odium. Beatus hieronymus transtulit amentiam vel insaniam. Osee. 9. Propter multitudinem iniquitatis tue & multitudinem amentie. & in eodem. Insania in domo dei eius.

Amentia. Insania

שָׂטַן Satan. aduersari. contrarium esse. ps. 108. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Pro quo beat⁹ hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Aduersabantur mihi. Et in eodem. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui aduersabantur mihi. Zach. 3. Et sathan stabat aduersus eum vt aduersaretur ei. & inde שָׂטָן Sathan. idest aduersarius seu contrarius. vt ī predicto loco. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps. 108. & diabolus stet a dextris eius. vbi ponitur pro diabolo. & inde שִׂטְנָה Sitna. idest aduersatio siue inimicitia. Geñ. 26. Appellauitq; eum inimicitiam.

Aduersari

aduersari⁹ diabolus.

שִׂטְנָה inimicitia

שָׂטַף Sataph. Lauare inundare. obruere. Leuit. 6. Defricabitur & lauabitur aqua. & in eo. Non lotis ante manibus. Pro quo hebrei legunt. Et manus suas non lauit aqua. & in eodem. Vas autē ligneum lauabitur aqua. 3. Reg. 22. Et lauerunt currus eius in piscina samarie. Significat ēt inundare vel obruere. Iob. 14. Paulatim terra consumitur. idest inundatur. Ps. 77. Et torrentes inundauerunt Cantī. 8. Et flumina non obruent illam. idest non inundabunt. Esa. 8. Inundans & transiens. & in eodem. 10. Inundabit iustitiam. Et in eodem. 28. Flagellum inundans cū transierit. Esa. 30. Spiritus eius velut torrens inundans. Hiere. 47 & erit quasi torrens inundans: & cooperiet terram. Ezech. 13. Erit enim imber inundans. Dañ. 11. & veniet properans & inundans. Significat etiam ire cū impetu. Hiere. 8. Quasi equus impetu vadens in prelio. Pōitur etiam pro expugnare cum impetu & inundatione bellantium. Dañ. 11. & brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. Et in eodem. Et exercitus eius opprimetur. p quo hele. Et exercitus eius inundabit. idest expugnabit. potest etiam legi expugnabitur siue inundabitur. & inde שֵׂטֶף Séteph. idest inundatio siue diluuium. Ps. 31. Veruntamē in diluuio aquarum multarum.

Lauare.

Inūdak. Obruere

Ire cū īpetu.

Expugnaf

שֵׂטֶף Diluuium

שׁוֹטֵר Soter. Executor: seu exactor. pretor. pro quo beatus hieronymus transtulit preceptorem siue magistrū. Prouer. 6. Que cum non habeat ducem nec preceptorem & in plurali שׁוֹטְרִים Sotrim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues in portis tuis. & in eodem. Qui docerent vos singula. Pro quo hebrei legunt. Et exactores vel pretores per tribus vestras. Potest etiam legi. & magistros siue preceptores per tribus vestras. & inde מִשְׁטָר Mistar. idest ratio. Iob. 38. Aut pones rationem eius in terra. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat descriptionem. Item שָׂטַר Setar. in lingua chaldaica significat latus. Dañ. 7. Et in parte stetit. idest in vno latere.

preceptor

שׁוֹטְרִים Magistri.

מִשְׁטָר Ratio.

שָׂטַר Latus.

שַׁי Sái. munus. ps. 71. Tibi offerent reges munera. ps. 75 Omnes qui in circuitu eius affertis munera. & solū inuenitur in hebreo in numero singulari: & caret nūero plurali.

Munus.

שִׁיזִין Sig. diuersorium: secundum translationem nostram: 3. Regum. 19. Forsitan loquitur: aut in diuersorio est. hebrei tamen dicunt q̄ significat negociationem siue occupationem.

diuersoriū

שִׂיחַ Siach. virgultum seu arbor. aut germen. Geñ. 2. Et omne virgultum agri. Iob. 30. Et mandebāt herbas & arboris cortices. & in plurali שִׂיחִים Sichim. Geñ. 21. Abiecit puerum subter vnā arborē. pro quo hebrei legūt. sub vna de arboribus. Iob. 30. Qui inter huiuscemodi letabantur. Pro quo hebrei legunt. Qui inter arbores siue inter virgulta letabantur.

Virgultuz Arbor

שִׂיחִים Arbores.

שִׁילֹה Silo. mittendus. secundum translationem nostram quasi שִׁילּוּחַ Siloach. vt Geñ. 49. Donec veiat qui mittendus est. Hebrei tamen interpretātur מְשִׁיחַ Mesiach idest christus. & sic est in translatione chaldaica. scilicet donec veniat mesiach. idest christ⁹. potest etiam deriuari a dictione שָׁלַח Salal. vel a dictione שָׁלָה Sala. de quo infra dicetur.

mittendus

Christus.

שִׁין Sáin. vrina. Esa. 36. Et bibant vrinam pedum suorum.

Vrina

שִׁיר Ser. ornamentum brachiorum: vt armilla. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet שִׁירוֹת Seroth. Esa. 3. Et torques & armillas & monilia.

שִׁירוֹת Armille.

שַׁיִשׁ Sáis. marmor. 1. Paralipo. 29. Et marmor parium abundantissimum. & aliquando scribitur sine iod & dicitur שֵׁשׁ Ses. Ester. 1. Columnis marmoreis. & in eodē. Smaragdino & pario stratum lapide.

שַׁיִשׁ marmor

שֵׁשׁ marmor. smaragd⁹

שַׁיִת Sáith. vepres. spina. Esa. 5. Et ascendent super eā vepres & spine. Et in eodem. 7. Vepres enim & spine erunt in vniuersa terra. Et in eodem. 10. Et deuorabitur spina eius & vepres eius.

שִׁירַת Spina

שָׁכַךְ Sachach. cessare. quiescere. Geñ. 8. Et imminute sunt aque: & clausi sunt fontes abyssi. p quo hebrei legūt Et cessauerunt aque siue quieuerunt. Nu. 17. Et cohibebo a me querimonias filiorum israel. idest cessare faciā. Ester. 2. Postq̄ regis asueri indignatio efferbuerat. i. quieuerat vl cessauerat. Et in eo. 7. & ira regis quieuit.

Cohibere. Cessare

שָׁכַב Sachab. cubare. iacere. requiescere. dormire. concubare. prostrari. Exo. 6. Mane quoq; ros iacuit per circuitum castrorū. Nu. 23. Nō cubabit donec deuoret predam. 2. Reg. 8. Coequans terre. Pro quo hebrei legunt. Iacere siue cubare fecit eos in terra. s. ad coequandū eos terre. Et in eo. 13. Cuba sup lectulū. & in eo. Cuba mecū soror mea. 4. Reg. 4. Et collocauit eum super lectulū hois dei. pro quo he. le. Et iacere siue cubare eum fecit. Hiere. 3. Vbi nō prostrata sis. i. vbi nō cubasti. Ponitur ēt p dormire vel requiescere. Geñ. 19. Ecce dormiui heri cū patre meo. Et in eo. 28 Terram in qua dormis: tibi dabo. & in eo. 47. Sed dormiā cum patribus meis. Leuit. 26. Dormietis: & nō erit q exterreat. Nu. 5. Si non dormierit vir alienus tecum. & in eo. Et concubuisti cū altero. i. dormisti. 1. Reg. 3. Reuertere & dormi. 3. Reg. 1. Cū dormierit dñs meus rex cū patribus suis. Iob. 30. Et qui me comedūt nō dormiūt. ps. 87. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 24. pauxillū conseres manus tuas vt quiescas. Eccl's. 2. Neq; in nocte mente requiescit. Et in eo. 4. Et si dormierint duo fouebuntur mutuo. Ezech. 31. Descende & dormi cum incircuncisis. Zach. 14. Et mulieres violabuntur. i. dormient vel cubabunt cū eis. Et ppie p dicta dictio signāt iacere vel cubare. modo sit ad dormiendū: modo ad quiescēdū: aut in sepulchro p mortē. vt patet in locis p dictis. & inde שִׁכְבַת Sichbath. siue מִשְׁכָּב Mischab. idest cubatio: siue concubitus. Leuit. 18. Et cū muliere pximi tui nō coibis. pro quo he. le. Nō dabis cōcubitū tuū. & in eo. & cū masculo nō cōmiscearis coitu femineo. & in eo. 19. Hō si dormierit cū muliere coitu seminis. i. cōcubitu seminis. Signāt ēt מִשְׁכָּב Mischab lectū siue lectulū aut stratū. Exo. 22. Sed iacuerit in lectulo. 2. Reg. 4. Qui dormiebat super stratum suum in meridie. Ps. 4. Et in cubilibus vestris compungimini. Cantī. 3. In lectulo meo per noctem quesiui. & secundum hebreos significat etiam predicta dictio שָׁכַב Sachab. effundere. scilicet super terram. Iob. 38. Et concentum celorum quis dormire facit. pro quo hebrei legunt. & lagenas siue lagūcula.

Iacere. Cubare.

Prostrari vomire.

Cōcubare

Quiescē. Requiescere

שִׁכְבַת

Cōcubit⁹. Coitus

מִשְׁכָּב Lectulus. Stratum. Cubile

שֶׁכַב

© Biblioteca Nacional de España

celorum quis effundere facit. & accipiũtur ibi laguncule ꝑ nubibus. Sed magis proprie est in translatione nostra. De quo vide supra in dictione נָבֵל nabel. & inde מִשְׁעָב Miscab. ꝙ secundum hebreos significat vrceum . eo quod ab eo aqua effunditur. Pro quo beatus hieronymus transtulit stratoria. 2. Reg. 17. Obtulerunt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia.

מִשְׁעָב stratoria

שַׂכָּה Sacha . depictum . imaginatum vel insigne: & scribitur cum mem in principio & iod & thau in fine & dicitur מַשְׂכִּית Maschith. Leuit. 26. Nec insignem lapidem ponetis in terra vestra. Prouer. 18. Et quasi murus validus circundans eum. Pro quo hebrei legunt. Et quasi murus excelsus in pictura sua: siue in imaginatione sua. Ezech. 8. Et vnusquisq; in abscondito cubilis sui. Pro quo hebrei legũt. Et vnusquisq; in cubili depicto suo. & in plu מַשְׂכִּיוֹת Machioth. Nu. 33. Confringite titulos. i. lapides insignitos vꝰ depictos. Ps. 72. Transierunt in affectũ cordis. ꝙ quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Trãsierũt cogitatiões cordis. i. imaginatiões cordis. Põitur ẽt pro lectis. Prouer. 25. Mala aurea in lectis argenteis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cum picturis argenteis. & inde שִׂכְוִי sechui idest gallus. Iob. 38. Vel quis dedit gallo intelligentiam. & aliqui hebrei dicunt ꝙ signãt cor siue intellectum.

מַשְׂכִּית Insignis.

מַשְׂכִּיוֹת Abscõditi Pictura Tituli. Affectus. Cogitationes. Lecti. Picture.

שַׂכְוִי Gallus

שָׂכַח Sachach. obliuisci. obliuioni tradere. inuenire . Geñ. 40. Oblitusq; est interpretis sui. Et i eo. 41. Vt oblíuioni tradatur cuncta retro abundantia. Deut. 4. Nec obliuiscetur pacti in quo iurauit patribus tuis. Ps. 9. Oẽs gentes qui obliuiscuntur deũ. ps. 30. Obliuioni datus sum tanq; mortuus a corde. ps. 49. Intellígite hec qui obliuiscímini deum. ps. 76. Aut obliuiscetur misereri deus. Ps. 136. Si oblitus fuero tui ierusalem: obliuioni detur dextera mea. Eccl's. 8. Et laudabantur in ciuitate quasi opera iustorũ. pro quo hebrei legunt. Et obliuioni tradũtur in ciuitate : ꝙ ita fecerint: siue quod rectum fecerint. Sed si pro יִשְׁתַּכְּחוּ istachechu legatur יִשְׁתַּבְּחוּ istachechu: per mutationem littere caph in litteram beth que est quasi ciusdẽ figure: tũc significat laudabantur sicut est in littera nostra. Esa. 23. In oblíuione eris o tyre septuaginta annis. Hiere. 2 . Nunquid obliuiscitur virgo ornamenti sui. & in eo. populus vero meus oblitus est mei. & in eo. 23. Qui volunt facere vt obliuiscatur populus meus noĩs mei. Threñ. 2 . Obliuioni tradidit dominus in sion festiuitatem & sabbatum. & in ligua chaldaica significat inuenire. Dañ. 2. Inueni hominem de filiis trãsmigrationis. & in eo. Nullusq; locus iuẽtus est eis.

Obliuisci Obliuioni tradere

Inuenire

שָׂכַל Sachal. orbari. absq; liberis fieri. Sterilem siue infructuosum esse. Geñ. 28. Cur vtroq; orbabor filio. Et i eo. 31. Oues tue & capre tue steriles non fuerunt. Et in eo. 42. Absq; liberis me feciſtis. Et in eo. 43. Ego autem qua si orbatus: absq; liberis ero. Leuit. 26. Que consumantvos & pecora vestra. i. absq; liberis faciant. Deut. 32. foris vastabit eos gladius. i. absq; liberis faciet. 1. Reg. 15 . Sicut fecit absq; liberis mulieres gladius tuus: sic absq; liberis erit inter mulieres mater tua. Iob. 21. Vacca peperit & non est priuata fetu. Hiere. 15. Interfeci: perdidi populum meum pro quo hebrei legunt. Absq; liberis feci & perdidi populũ meum. Et in eo. 50. Sagitta eius quasi viri fortissimi interfectoris. pro quo hebrei legunt. Quasi viri fortissimi orbantis. idest absq; liberis faciẽtis. Ezech. 5. Et bestias pessimas vsq; ad internitionem. Pro quo hebrei legũt. & bestias pessimas: & absq; liberis te facient. Et in eodem. 14 . Et bestias terre induxero super terram vt vastent eam. idest absq; fructu eam faciant; siue vt faciant absq; liberis habitatores terre. Et in eodem. 36. Et non addes vltra vt absq; eis sis. idest vt sis orbata absq; eis. Et in eodem. Et suffocans gẽtem tuam. Pro quo hebrei legunt. Et orbans siue absq; liberis faciens gentem tuam. Osee. 9. Da eis vuluam sine liberis. Malach. 3. Nec erit sterilis vinea in agro. & aliquando preponitur littera caph littere sin. Ezech. 36. Et gentem tuam non necabis vltra. idest non facies eam absq; liberis. & inde שָׁכוּל Sacul. idest orbatus : siue ille qui factus est absq; liberis. 2. Regum. 18. Veluti si vrsa raptis catulis in saltu suí at. idest orbata. Osee. 13. Occurram eis quasi vrsa raptis catulis. & in hebreo in predictis locis legitur in genere masculino: eo quod est promiscuí gñis. & in genere femíno שְׁכוּלָה Sechula. idest orbata siue sterilis. Canti. 4. Et sterilis non est inter eas. Esa. 49. Ego sterilis & non pariens. scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשַׁכְּלָה Mesachela. siue מְשַׁכֹּלֶת Mesachàleth. Exo. 23. Non erit in fecunda & sterilis terra tua. 4. Regum. 2. Sed aque pessime sunt & terra sterilis. & inde שְׁכוֹל Sechol. siue שִׁכּוּל Sicul. idest sterilitas vel orbatio. Ps. 34. Sterilitatem anime mee. Esa. 47. Et ignorabo sterilitatem. Et in eodem . Veniẽt tibi duo hec subito in die vna sterilitas & viduitas . Et in eodem. 49. Filii sterilitatis tue . dicitur etiam מְשַׁכֶּלֶת Mesacaleth . 4. Reg. 2. & nõ erit mors neq; sterilitas. Itẽ אֶשְׁכֹּל Escol . idest botrus. Nu. 13. Pergentesq; vsq; ad torrentem botri. Et in eodem. Absciderunt palmitem cum vua sua. ꝙ quo hebrei legunt. Absciderunt inde palmitem & botrum vuarum vnum. Canti. 1. Botrus cipri dilectus meus mihi. Mich. 7. Non est botrus ad comedendum . & in plurali אַשְׁכְּלוֹת Ascheloth. Deut. 32. & botri amarissimi. Geñ. 40 Et post flores vuas matureſcere. Pro quo hebrei legũt. Maturabant in botris eius vue. Canti. 7. Vbera tua botris.

Orbari. sterilé esse Absq; liberis esse.

Priuari fetu Interficere

Sterilis. Orbatus.

שְׁכוּלָה Sterilis.

מְשַׁכְּלָה Sterilis.

שִׁכּוּל Sterilitas

מְשַׁכֶּלֶת Sterilitas

אֶשְׁכֹּל Botrus

אַשְׁכְּלוֹת Botri

שָׂכַל Sachal. Intelligere. prudenter agere. aspicere: suppo nere. s. in modum crucis. Deut. 29. Vt intelligatis vniuersa que facitis. Et in eodem. 32. Vtinam saperent & intelligerent. Ios. 1. Vt intelligas cuncta que agis. Et in eodem. Tunc diriges viam & intelliges eam. 1. Reg. 18 . Prudenti? se regebat ꝙ omnes viri saul. idest intelligebat. Et in eo. In omnibus quoq; viis suis dauid prudenter agebat. Et in eo. Videns itaq; saul ꝙ prudens esset nimis. 1 . Paralip . 28. vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. ps. 2. Et nunc reges intelligite. ps. 31. Intellectum tibi dabo . idest faciam te intelligere. ps. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Prouer. 16. Cor sapientis erudiet os eius. pro quo hebrei legunt. intelligere facit os eius. & in eodem. 17 Quocunq; se verterit prudenter intelliget . Et in eodem. 21. Excogitat iustus de domo impii. pro quo hebrei legũt. Intelligit iustus. & inde מַשְׂכִּיל Maschil. idest intelligens vel sapiens: aut prudens: vel eruditus. ps. 13. Vt videat si est intelligens. Prouer. 16. Et eruditus in verbo reperiet bona Et in eodem. 17. Seruus sapiens dominabitur stultis filiis. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Ponitur etiam pro intellectu vel eruditione aut disciplina. vt in titulo pſi. 31. Vbi dicitur intellect? dauid. & in titulo. pſi. 34. vbi dicitur in finẽ pro filiis chore intellectus. & beatus hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit . Victori filiorum chore eruditio. & inde שֵׂכֶל Sechel. idest intellect? seu disciplina. 1. Regum. 25 . Eratq; mulier illa prudentiſsima. Pro quo hebrei legunt. Et erat mulier illa boni intellectus. ps. 110. Intellectus bonus omnibus facientibus ea. Prouer. 3. Et inuenies gratiam & disciplinam bonam. Et aliquando scribitur cum he in principio & dẽ הַשְׂכֵּל haschel. Iob. 34. Et verba eius non sonant disciplinam . & in lingua chaldaica dẽ שִׂכְלְתָנוּ Sochlethanu. Dañ. 5 . Scientia & sapientia inuente sunt in eo . Signãt etiã predicta dictio

Intellígere Eruditus. Prudens. Intellect? . Eruditio

Excogitat

Intellect?

disciplina

disciplina

Scientia.

© Biblioteca Nacional de España

aſpicere. aſpicere vel intueri. Geñ. 3. Aſpectuq; delectabile. Pro quo he.le. Et deſiderabile erat lignū ad aſpiciendum. Poteſt ēt

ſup põef.ſ. in modū crucis. legi ad intelligēdū: ſecundū primā ſignificationē. ſignāt ēt predicta dictio ſupponere. ſ. in modū crucis. Geñ. 48. Cōmutans manus. i. vnū brachiū ſupra aliud ponēs in modū crucis. vnde apud chaldeos & indos crux dicitur מַשְׁכָּל maſcal. nam ego interrogaui quēdā indū xp̃icolā qui ſemper crucē geſtabat in manu: quo noie illa crux vocabatur ī ſuo idiomate apud indos & rñdit q; appellabatur מַשְׁכָּל Maſcal. quod põt interpretari intellectus ſeu ſapientia ſcām primā ſignationē. vnde apoſtolus prima ad corinthios capitulo primo ait. Nos aūt predicamus xp̃m crucifixū iudeis quidē ſcādalū: gētibus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq; grecis xp̃m dei virtutem & ſapientiam.

שִׁכְלַל Extruere. Inſtaurare. שִׁכְלַל Sachlal. In lingua chaldaica ſignāt conſtruere vel extruere aut inſtaurare. vt Eſdre. 4. Extruētes muros eius. & in eodem. Si ciuitas hec edificata fuerit: & muri inſtaurati.

שִׁכַּם Manicaſſe. mãe ſurgere. שִׁכַּם Sacam. manicare. i. mane ſurgere. Geñ. 19. Et mane proficiſcemini in viā vr̃am. Pro quo he.le. Et manicabitis in viā veſtrā. i. mane ſurgetis. 1. Reg. 1. Et ſurrexerunt mane & adorauerunt corā dño. 2. Reg. 15. Abſalō mane cō ſurgens ſtabat in introitu porte. p̃s. 126. Vanū eſt vobis ante lucē ſurgere. i. manicantes. Eſa. 37. Et ſurrexerunt mane. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt mihi. pro quo he. ſe. Equi armati manicātes ſiue mane ſurgentes facti ſunt. poteſt ēt deriuari a dictiõe מַשָּׂךְ maſach. & intelligi ſicut in littera noſtra. De quo vide ſupra in predicta dictione. Et in eo. 11. Mane conſurgens & cōteſtās

De nocte cõſurgef Et in eo. 25. De nocte conſurgens & loquens. pro quo he. le. Manicans & loquēs. vbi ponitur אַשְׁכֵּם aſchem חַשְׁכֵּם Haſchem. & in eo. 26. Quos ego miſi ad vos de nocte conſurgens & dirigens. Oſee. 6. Quaſi ros mane pertranſiēs.

שְׁכֶם Humerus ſcapula שְׁכֶם Item שְׁכֶם Sechem. i. humerus. Geñ. 9. Palliū impoſuerūt humeris ſuis. Et in eo. 21. Impoſuit ſcapule eius. i. humero eius. Et in eo. 24. Cum hydria quā portabat in ſcapula. Et in eo. 49. Suppoſuit humerū ſuū ad portandū. Ponitur ēt

Iunctura humeri. Pars. Dorſum. pro iunctura humeri. Iob. 31. Humer⁹ me⁹ a iũctura ſua cadat. Sigñat ēt partē. vt Geñ. 48. Do tibi partē vnā extra fratres tuos. p̃s. 20. Qm̃ ponces eos dorſum. pro quo he. le. qm̃ ponces eos partē. poteſt ēt legi ſcām primā ſignificationē. Qm̃ ponces eos humerū. & ſic tranſtulit beatus hiero. in pſ. iuxta he. ve. ſ. humerū. Soph. 3. Et ſeruiant ei humero vno. Pro quo he. le. In partē vnā ſiue in parte vna. Eſt etiā שְׁכֶם Sichem nomen proprium loci. Geñ. 12. Vſq; ad locū ſichē Oſee. 6. In via interficientium pergentes de ſichem. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. In via interficientiū partem. i. hominum.

שָׁכַן Habitare. שָׁכַן Sachan. habitare. morari. Geñ. 35. Cūq; habitaret in illa regione. Exo. 25. & habitabo in medio eorum. & in eo. 40. Nube operiēte oīa. Pro quo he. le. Eo quod habitabat ſiue morabatur ſup illud nubes. Leuit. 16. Quod fixum eſt inter eos in medio ſordiū habitatiōis eorū. p quo he. le. Qui habitat cū eis in medio ſordiū eorū. Deut. 12. vt ponat nomē eius ibi & habitet in eo. & in eo. Vt ſit nomen eius ibi. i. vt habitet. & in eo. 33. Et inter humeros illius requieſcet. i. habitabit. Ioſ. 22. In qua tabernaculum dñi eſt. Pro quo hebrei legunt. In qua tabernaculum domini habitat. 3. Regum. 8. Dominus dixit vt habitaret in nebula. Ps. 7. & gloriā meam in puluerem deducat. pro quo he. le. Et gloriam meam in puluere habitare faciat. p̃s. 77. tabernaculum ſuum vbi habitauit in hominibus. p̃s. 93. Paulo minus habitaſſet in inferno anima mea. Ezech. 17. Et habitabunt ſub ea omnes volucres. Ponitur etiam pro ſepelire. Naum. 3. Sepelientur principes tui. & inde שְׁכֵנָ Sechan. ſiue שְׁכֵנ Sachen. ideſt habitator ſeu vicinus. ideſt cohabitator. Exo. 12. Aſſumet vicinum ſuum qui coniunctus eſt domui eius. Eſa. 33. Nec dicet vicinus elangui. Oſee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet habitator ſamarie. & ponitur ibi ſinguläre pro plurali. Et in plurali שְׁכֵנִים Sechenim. Deut. 1. Et ad cetera que ei proxima ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et ad omnes vicinos eius. Hiere. 12. Hec dicit dominus aduerſus omnes vicinos meos. & in genere femini no שְׁכֵנָה Sechena Exo. 3. Sed poſtulabit mulier a vicina ſua. & in plurali feminino שְׁכֵנוֹת Sechenoth. Ruth. 4. Vicine autem mulieres congratulantes ei & dicentes. & inde

ſepelire. שְׁכֵנ Vicinus. Habitator שְׁכֵנִים Proximi Vicini שְׁכֵנָה Vicina. שְׁכֵנוֹת Vicine. מִשְׁכָּן Tabernaculum מִשְׁכָּנוֹת tabernacula. מִשְׁכָּנִים tabernacla

מִשְׁכָּן Sachin. culter: ſeu gladius. Prouerbiorum. 23. Et ſtatue cultrum in gutture tuo. De quo vide ſupra in dictione שׁוּךְ Such. Culter.

שָׁכַר Inebriaſſe. Ebriũ eſſe. שָׁכַר Sachar. inebriari: ebriũ eſſe. Geñ. 9. Bibēſq; vinū ineb riatus eſt. Deut. 32. Inebriabo ſagittas meas ſanguine. 1. Reg. 1. vſq; quo ebria eris. Eſa. 29. Inebriamini ſed nõ a vino. & in eo. 49. ſanguine ſuo inebriabūtur. & in eo. 63 & inebriaui eos ī idignatiõe mea. Hiere. 51. Inebriās oēm terrā. & ī eo. & inebriabo eos: vt ſopiātur. Abach. 2. mittēs fel ſuū & inebriās. Aggei. 1. bibiſtis & nõ eſtis inebriati. & inde שִׁכּוֹר Sichor. i. ebrius ſiue temulētus. 1. Reg. 25. Erat enī ebrius nimis. 3. Reg. 20. Benadab aūt bibebat temulētus. & in plu. שִׁכּוֹרִים Sichorim. Ioel. 1. expergeſcimini ebrii. & in ge. ſe. שִׁכּוֹרָה Sichora ſiue שִׁכֹּרֶת Sechurath. 1. Reg. 1. Eſtimauit ergo eā heli temulentā. Eſa. 51. Et ebria & non a vino. & inde שִׁכָּרוֹן Sicharon. ideſt ebrietas. Hiere. 13 Ecce ego implebo oēs habitatores terre huius & reges qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius & ſacerdotes & pphetas & oēs hītatores ieruſalē ebrietate. & inde שֵׁכָר Schar. i. cicera vel omne quod inebriare poteſt. Leuit. 9. Vinū & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu. 6. A vino: & oē quod inebriare põt: abſtinebit. Deut. 29. Vinū & ſiceram non bibiſtis. Ponitur ēt pro ebrietate. Prouer. 20. Et tumultuoſa ebrietas. Et in eodem. 31. Quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas. Eſa. 5. Ad ebrietatem ſectādam. Item אֶשְׁכָּר Eſcar cum aleph in principio. ideſt donum ſeu munus. p̃s. 71. Reges arabum & ſabba dona adducent. ponitur etiam pro precio. Ezech. 27. Dentes eburneos & hebeninos commutauerunt in precio tuo.

Temulẽt⁹ שִׁכּוֹרִים Ebrij. Temulẽta שִׁכּוֹרָה Ebria שִׁכָּרוֹן Ebrietas. שֵׁכָר q̃ ebriat poteſt. Sicera Ebrietas. אֶשְׁכָּר Donum. Precium שָׂכַר Cõducere. Locare שָׂכַר Sachar. mercede cõducere. locare. Geñ. 30. quia mercede cõduxi te. Deut. 23. quia cõduxerūt cōtra te balaā filiū beor. 1. Reg. 2. repleti priꝰ: pro panibus ſe locauerunt. Nee. 13. Et cõduxerunt aduerſus eos balaam. Aggei. 1. Et qui mercedes congregat: miſit eas in ſacculum pertuſum. pro quo he. le. & qui mercede cõducitur: cõducitur ad ſacculum perforatum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer. 26. Et qui impoſuit ſtulto ſilentium iras mitigat. Pro quo hebrei legunt. Et qui cõducit ſtultos: & q cõducit tranſeuntes: vel tranſgreſſores. Poteſt etiā legi ſic. Et qui

© Biblioteca Nacional de España

obturat stultos :obturat irascētes.i.qui obturat os stultorū: quod est idem sensus sicut in littera nostra. & licet ad hoc qđ significet obturare deberet scribi cū littera sámach loco sin: vt dictū est supra in dictione סָכַר Sachar.tamē frequenter ponitur in scriptura sin pro sámach & econuerso. Sicut ēt reperitur predicta dictio cū sámach loco sin.vt Esdre.4. Conduxerūt aūt aduersus eos consiliatores .& pro eo qđ ī littera nostra est iras:in hebreo habetur שִׂכְרִים obrim q̄ dictio pōt ēt signāre irascentes: vt dictū est supra in dictione עָבַר Aabar.& inde שָׂכַר Sechar.i.merces seu stipēdiū aut pcium laboris vel ministerii.Geñ.15. Merces tua magna nimis.& in eo.30. Dedit deus mercedē mihi. Nu.18. Preciū est p ministerio quo seruitis in tabernaculo. Deut.24. Sed eadē die reddes ei preciū laboris sui.Prouer.11. Seminanti aūt iustitiā merces fidelis.Zach.8. Merces hois non erat nec merces iumentorum.& aliqñ scribitur cū mē in principio & tau in fine.Geñ.29. Dic quid mercedis accipias.& in eo.31. Et mutauit mercedē meā decē vicibus.& ide שָׂכִיר Sachir.i.mercenarius seu cōductus.Exo.22. Maxime si cōductū venerat pro mercede operis sui.Leuit.19. Nō morabitur opus mercenarii apud te.Iob.7. Et sicut dies mercenarii dies eius:Malach.3. Et qui calūniantur mercedē mercenarii.& in plu.שְׂכִירִים Sechirim.Hiere. 46. Mercenarii quoq; eius qui versabantur in medio eius. & in ge. fe. שְׂכִירָה Sechira.Esa.7. In die illa radet dñs in nouacula cōducta. Item שֵׂכֶר Sécher.i.lacuna seu pelagus.Esa.19. Oēs qui faciebāt lacunas ad capiendos pisces.& aliqui hebrei dicunt q̄ significat rete.

merces Precium.

Cōductus mercēari?

mercēarij

Cōducta.

Lacuna

שָׂלַל Salal.spoliare.depredari.proiicere.seu dimittere.ps 75. Turbati sūt oēs insipientes corde. pro quo btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit.Spoliati sunt supbi corde. Esa.59. Et qui recedit a malo:prede patuit. i. spoliatus est. Ezech.29. Depredabitur manubias eius:& diripiet spolia eius.Abach.2. Quia tu spoliasti gentes multas:spoliabunt te oēs qui reliqui fuerint de populis.& inde שׁוֹלֵל Solal. i. spoliatus.Iob.12. Qui ducit consiliarios in stultū finē. Pro quo he.le. Qui ducit consiliarios spoliatos: quia nihil prodest eis consiliū & prudētia sua.pōt ēt intelligi spoliatos.i. priuatos scientia & intellectu qđ est idem sensus cū littera nostra.Mich.1. Vadā spoliatus & nudus.& inde שָׂלָל Salal i.spoliū.siue preda. Nu.31.& tulerūt predā & vniuersa que ceperāt.1.Reg.30. Hec est preda Dauid.Hiere.21. Et erit ei aīa sua quasi spoliū. Signāt ēt p̄dicta dictio p̄icere seu dimittere.Ruth.2. Et de vestris manipulis proiicite de industria.& aliqui hebrei dicūt q̄ inde deriuatur שִׁילֹה Silo.p quo btūs hiero.trāstulit qui mittendus est. Geñ.49. donec veniat qui mittendus est. De quo vide supra in dictione שִׁילֹה Silo.

Turbari

spoliare Diripere

שׁוֹלֵל

spoliatus.

שָׂלָל

Preda

spolium Proiicere שְׁיוּלָה mittendo.

שָׁלַב Salab.conectere.coniūgere.Exo.26. Due incastrature fiant:quibus tabula alteri tabule cōnectatur.& inde שְׁלָבִים Selabim.i.iuncture vel connexiones.3. Reg.7. Inter iuncturas & inter coronulas & plectas.

שָׁלֶג Séleg.siue שֶׁלֶג sáleg.nix.Exo.4. Protulit leprosam instar niuis.Iob.6. Irruit super eos nix.ps.50. Et super niuem dealbabor.Hiere.18. Nix libani.& inde verbū שָׁלַג Saleg.quod signāt ningere:seu niue dealbari.ps.67. Niue dealuabuntur in selmon. Pro quo aliqui hebrei legūt.ninget in selmon.

Conectet. שָׁלַב

Iuncture. שְׁלָבִים

Nix. שֶׁלֶג

niue dealbare Ningere. שָׁלַג

שָׁלָה Sala.pacificari.quietari.abūdare.s.diuitiis.locupletari seu prosperari.mentiri:seu deficere.negligere. Iob.3. Nōne dissimulaui: nonne silui :nōne quieui.p quo he.le. Nōne pacificatus vel quietus fui:nōne silui. Et in eo. 12. Abundāt tabernacula predonum.s.diuitiis:aut pacificata vel quieta sunt.ps.121. Et abūdantia diligentibus te. Pro quo he.le. Pacificati vel quieti sint:qui diligunt te. Et btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit. Sit bene his qui diligūt te.i.abundātes vel locupletati sint. Hiere.12. bene est oībus qui preuaricātur & inique agūt.i.psperātur seu locupletātur. Threñ.1. Inimici eius locupletati sunt: & inde שַׁלְוָה Saleu .i. quietus siue opulentus aut locupletatus vel diues. Iob.16. Ego ille quōdā opulētus.& in eo.21. Diues & felix vbi ponitur pro felice.pro quo he.le.quietus & pacificus. Hiere.49. Ascendite ad gētē quietam. Dañ.4. Ego nabuchodonosor quietus eram in domo mea.& in plu. שַׁלְוִים Saluim . Ps.72. & abundantes in seculo obtinuerunt diuitias.& in ge.fe. שַׁלְוָה Saléua.Zach.7. Cum adhuc ierusalem habitaretur & esset opulenta.& inde שַׁלְוָה Salua.i.abūdantia vel prosperitas.pacificatio.vel quies.Ps.121. Et abūdantia in turribus tuis.Prouer.1. Prosperitas stultorū perdet eos.Hiere.22. locutus sum ad te in abundantia tua. Ezech.16. & abundantia & ocium. Dañ.11. & veniet clam . pro quo he.le.& veniet in pace vel quiete.& in eo.& abundantes & vberes vrbes ingredietur.pro quo he.le.in abundantia & in vbertatibus vrbis ingredietur . Signāt etiam predicta dictio mentiri vel deficere.4.Regū.4. Nunquid nō dixi tibi ne illudas me.i.ne deficias vel ne mētiaris mihi.nam supra dixerat noli mentiri ancille tue.Iob.27. Et non liberet deus animā eius . pro quo he.le.& deficiat seu mentiatur deo anima eius.ponitur ēt pro negligere.2.Paralip.29. Filii mei nolite negligere.Et inde שָׁל Sal.i.error seu temeritas.2.Reg.6.& pcussit eū sup temeritatē. scribitur ēt cū iod in fine:& dē שָׁלִי Séli.pro quo btūs hiero.transtulit dolū.2.Reg.3.vt loqueretur ei in dolo.Et inde שָׁלוּ Salu:siue שְׁלוּת Seluth.i.culpa:siue error vel delictū . Dañ. 4.Forsitā ignoscet deus delictis tuis.& in eo.6 . Ois culpa & suspitio nō inuenirētur in eo.pōtur ēt שָׁלוּ Salu pro blasphemia.& in eo.3.& lingua q̄cūq; locuta fuerit blasphemiam.Ponitur ēt pro negligētia.Esdre.4. Videte ne negligēter hec īpleatis.& ide dicūt aliqui hebrei q̄ deriuatur שְׁלִיָּה Silia.i.illuuies secūdinarū.Deut.28.& illuuies secūdinarū q̄ egrediūtur de medio feminum eius.

Solue. שָׁלַח

Delictum Culpa, שָׁלוּ

blasphemia. negligētia שְׁלִיָּה

Illuuies scōinarus. שִׁלְהֹבֶת

שִׁלְהֹבֶת Salhab-flāma.& scribitur cū tau ī fine & dē שַׁלְהֶבֶת Salhebeth.Iob.15. Ramos eius arefaciet flamma.Ezech.20. Nō extinguetur flāma succēsionis eius.& aliqñ cōpōitur cū dictiōe יָהּ Ia & dē שַׁלְהֶבֶת יָהּ salhebeth ia.i.flāma domini.Canti.8. Lāpades eius lāpades ignis atq; flāmarū pro quo he.le.Flāma dñi.& dicūt hebrei q̄ cōponitur ibi cū dictione יָהּ Ia quod est nomen domini ad denotandum magnitudinem flamme.

Flamma. שַׁלְהֶבֶת יָהּ

Flamme. flāma dñi.

שְׂלָו Selau.coturnix.ps.140. Petierūt & vēit coturnix.& ī pl.שַׂלְוִים saluiim.Nu.11. arreptas trās mar coturnices.

Coturnix. שַׂלְוִים coturnices

שָׁלַח Salach.mittere.immittere.dimittere.eiicere.extende re.spoliare.siue nudare.Geñ.3. Et emisit eum dominus deus de paradiso.Et in eodem . 18. Et Abraam simul gradiebatur:deducens eos.Pro quo hebrei legunt . Et abraam gradiebatur cum eis: vt mitteret eos.Et in eodem. 24. Dimiserunt ergo eam & nutricem illius.Et in eodem. 26. Dimisitq; eos Isaac.Et in eodem. 28 . Cumq; dimisisset eum isaac.Et in eodem.Et misisset eum in mesopotamiam.Et in eodem.32.Misit autem nuncios ante se. Et in eodem.38.Misit autē iudas hedum.Et in eo . Ego misi hedū quē promisi.Et in eo.32. Beniamin domi retēto a iacob. Pro quo he.le.Et beniamin fratrem ioseph nō misit iacob cum fratribus suis.Et in eodem.43.Mitte puerum mecū. Et in eodem.Et remittat vobiscum frēm vestrū.Leuit. 16. Ille vero qui dimiserit caprum emissarium. Et in eo.26.

Emittere Dimittere

mittere

Remittere.

© Biblioteca Nacional de España

Emittāq; in vos bestias agri. Iudi. 5. Et barach vestigia sūt secuti: qui quasi in pceps & barathrū se discrimini dedit. p quo he.le. Et barach in valle missus est pedibus suis. Et in eo. Manū suā misit ad clauū. 4. Reg. 15. cepit dñs mittere ī iudā rasin regē syrie. Ester. 3. Et lre signate ipsius noīe miss se sunt. Iob. 8. Et dimisit eos in manu iniquitatis eorū. Et in eo. 18. Misit enim in rete pedes suos. & in eo. 30. Pedes meos subuerterunt. pro quo he.le. Pedes meos miserūt. s. ī rete vel ergastulū. ps. 49. Os tuū abūdauit malicia. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. os tuū dimisisti in malicia. ps. 73. Incēderūt ignī sanctuariū tuū. p quo btūs hiero. trāstulit. miserūt ignē in sanctuariū tuū. ps. 104. Misit ante eos virū. Prouer. 6. Et eū qui seminat inter frēs discordias. Pro quo he.le. Et īmittēs inter frēs discordias seu rixas. & in eo. 29. puer aūt qui dimittitur volūtati sue: cōfūdit matrē suā. Esa. 27. Speciosa relinquetur: & dimittetur q̄ si desertū. Et ī eo. 32. Immittēs pedē bouis & asini. & in eo dē. 43. Propter vos misi babylonē. Hiere. 38. Et submiserūt hieremiā in funibus. & in eo. Et submisit ea ad hieremiam in lacū. Ezech. 2. Mitto ego te. Et in eo. ecce manꝰ missa ad me. Signāt ēt eiicere vel proiicere. Nu. 5. Vt eiiciāt de castris oēm leprosum. & in eo. Tā masculū q̄m feminā eiicite. Esa. 27. Cū abiecta fuerit iudicabit eā. Signāt ēt extēdere. Genē. 37. Manusq; vras seruate inoxias. pro quo he.le. Et manū nō extendatis in eū. Exo. 24. Nec nō sup eos q̄ pcul recesserāt de filiis isrl' misit manū suā. i. extēdit manū suā. 1. Paralip. 13. Tetēdit oza manū suā. & in eo. Eo qđ tetigisset arcā. p quo he.le. Eo qđ extendisset manū suā in arcā. ps. 54. Extendit manū suā in retribuēdo. ps. 79. Extēdit palmites suos vsq; ad mare. Esa. 58. Extēdere digitum: & loqui qđ nō pdest. Hiere. 17. & qđ ad humorē mittit radices suas. i. extēdit radices suas. Signāt etiam nudare siue spoliare. Nec. 5 Vnusquisq; tm̄ nudabatur ad baptismū. & ī lingua chaldaica cōiter signāt spoliare siue pellē detrahere. & inde מְשִׁלַח Mislach. siue מְשִׁלּוּחַ Mislōach. aut מְשִׁלַּחַת Mislachath. i. missio. vel īmissio. Deut. 12. & letabimini ī cūctis ad que miseritis manū. pro quo he.le. Et letabimini in oī missiōe manuū vrarū. Et in eo. Et benedicat tibi dñs deus tuus in oī ope tuo. pro quo he.le. In oī missione manus tue. i. in oī ad qđ manū miseris. Ester. 9. Et mittāt sibi mutuo partes epularū & ciborū. p quo he.le. & missio munerū vniuscuiusq;. Ps. 77. Immissionem per angelos malos. Eccl's. 8. Nec sinitur quiescere ingruēte bello. pro quo he.le. Et nō est missio siue legatio in bello. Esa. 7. Et erit ī pascua bouis. pro quo he.le. & erit in missionē bouis. i. vt ibi mittatur in pascua. & in eo. 11. Idumea & moab pceptū manus eorum. pro quo he. le. missio siue immissio manus. & in plu. שִׁלּוּחִים Siluchim. i. emissiones aut donatiōes vel munera que mittūtur alicui. Exo. 18. Tulit sephorā vxorē moysi postquā remiserat. pro quo he.le. Post missiōes suas i. postq̄ remiserat eā: sicut est in lra nostra. & aliqui he.le. Post donatiōes vel dotes eiꝰ. Mich. 1. Dabis emissarios sup hereditatē geth. pro quo aliqui he.le. Dabis donatiōes vel munera. & inde שַׁלְחוֹת siue שַׁלְחוֹת Salchoth. i. ppagines seu rami. eo qđ emittūtur & extēduntur huc & illuc. Cantī. 4. Emissiones tue paradysus malorū punicorū. i. ppagines tue vel rami tui. Esa. 16. Propagines eius relicte sunt. & inde שִׁלֹחַ Sélach. siue שִׁילֹחַ Siloach: qđ ē nomē fluuii ppe ierusalem. Nec. 3. & muros piscine siloe ī hortū regis. Esa. 8. Eo qđ abiecit populus iste aquas siloe. & interpretatur missus. Ioannis. 9. Vade & laua in natatoria siloe: quod interpretatur missus. & inde שֶׁלַח Sélach siue שַׁלַּח Salach. i. arma. s. missilia. aut gladius: vel pugio. 2. Paralip. 23. Cōstituitq; oēm populū tenentiū pugiones. Et in eo. 32. fecitq; vniuersi gñis armaturā. Nec. 4. & altera tenebat gladiū. Iob. 33. Vt nō trāseat in gladiū. & in eo. 36. Si autē nō audierint trāsibūt p gladiū. ponitur ēt p fenestra. Ioel. 2. & p fenestras cadēt. Itē שֻׁלְחָן Sulchan. i. mēsa. Exo. 25. facies & mēsā de lignis setim. ps. 22. parasti in cōspectu meo mensam. & in plurali שֻׁלְחָנוֹת Sulchanoth. 2. Paralipo. 4. Nec non & mensas decem. Esa. 28. Omnes enim mense replete sunt vomitu.

Imittere. submittere

Eūcere abūcere.

Extendere.

Tendere.

Nudare Spoliare. מְשִׁלַּחַת מִשְׁלַחַת

missio.

Immissio

שִׁלּוּחִים

missiones

Emissarij. munera. שַׁלְחוֹת

Emissiões ppagies. שֶׁלַח שִׁילֹחַ

Siloe.

שֶׁלַח

Pugio. armatura. Gladius.

Fenestra.

שֻׁלְחָן mensa.

שֻׁלְחָנוֹת mense.

שָׁלַט Salat. dñari. ptātē habere. ptātē exercere. Nec. 5. Sed & ministri eorū deprēsserant pplm. pro quo he.le. Dominati sunt vel ptātē exercebāt sup pplm. ps. 118. & nō dñetur mei oīs iniustitia. Eccl's. 2. & dñabitur in laboribꝰ meis Et in eo. 5. Potestatēq; ei tribuit vt comedat ex eis. Et ī eo. 8. Dñatur hō homini in malum suū. & inde שִׁלְטוֹן Siltō siue שָׁלִיט Salit. i. dominās: vel potēs. Eccl's. 8. Et sermo illiꝰ ptāte plenꝰ est. Et in eo. Nō est in hoīs ptāte, phibere spūm p quo he.le. Non est hō potēs in spū. & in eo. Nec habet potestatē in die mortis. & in lingua chaldaica dicitur שַׁלִּיטָא Salita. Dañ. 2. Qui a rege ptātē accepat. & in plu. שַׁלִּיטִים Salitim. Vt in eo. 7. Supra decē principes ciuitatis. & ī gefe. שַׁלְטָת salateth. Ezech. 16. Opa meretricis & procacis. pro quo he.le. Opa mulieris meretricis potētis. i. prevalētis sup alias meretrices. Item signāt scutū seu clypeū aut arma. & solū inuenitur in nu. plu. s. שִׁלְטֵי salitim: siue שִׁלְמֵי Silte. 2. Reg. 8. & tulit arma aurea que habebāt seruī adadezer. 4. Reg. 11. Et dedit eis hastas & arma regis dauid. z. Paralip. 23. Deditq; ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq; & peltas regis dauid. Canti. 4. Mille clypei pendent ex ea: oīs armatura fortium.

שָׁלַט dominari.

potestatē habere שִׁלְטוֹן שָׁלִיט

Potestas Potens. שָׁלִיטָא

Potens. שָׁלִיטִים

Principes שָׁלְטָת

Procax. Potens. שָׁלִיטִים שִׁלְטֵי arma.

Clypei armatura

שָׁלַח Salach. proiicere. deiicere. abiicere. mittere. Genē. 21. Abiecit puerū. & in eo. 27. Venite occidamus eum: & mittamus in cisternā veterē. i. proiiciamus. & in eo. Miserūtq; eū in cisternā. Ioel. 18. Vt hic corā dño deo vestro in silo mittā vobis sortē. 3. Reg. 13. & erat cadauer eiꝰ proiectū in itinere. 4. Reg. 10. Et proiecerūt milites & duces. Ps. 21 In te proiectus sum ex vtero. ps. 147. Mittit crystallū suam sicut buccellas. Esa. 6. Et sicut q̄rcus q̄ expādit ramos suos. i. que proiicit a se ramos suos. Hiere. 9. Qm̄ deiecta sunt tabernacula nostra. Threñ. 2. Proiecit de celo in terrā inclytā israel. Ezech. 16. Sed proiecta es sup faciē terre. Dañ. 8. Et deiecit locū sanctificatiōis. & inde quedā porta in ierusalē dicebatur שַׁלֶּכֶת Saléeheth. quod interpretatur proiectio seu missio. idest ducens vel mittēs. 1. Paralip. 26. iuxta portam que ducit ad viam ascensionis. Item שָׁלָךְ Sálach. nomen est auis. Pro quo beatus hieronymus trāstulit mergulum. Leuit. 11. Mergulum & ibin.

Abūcere. mittere.

Proiicere.

deiicere.

שַׁלֶּכֶת que ducit.

שָׁלָךְ mergulus

שָׁלַם Salā. restituere. reddere. retribuere. soluere. s. debitū. pacificare. siue in pace esse: vel pacificū aut pacatum esse. perficere. complere. aut consumare. Exo. 21. Reddet bouem pro boue. Et in eo. zz. Quinq; boues pro vno boue restituet. & in eodem. Si non habuerit quod pro furto reddat. idest restituat. Leuit. 6. Reddet oīa que per fraudem voluit obtinere. Iudi. 1. Ita reddidit mihi deus. 4. Reg. 4. vende oleum: & redde creditori tuo. Ps. 7. Si reddidi retribuentibus mihi mala. Ps. 34. Retribuebant mihi mala pro bonis. ps. 61. Quia tu reddis vnicuiq; secundum opa sua. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quātomagis impius & peccator. pro quo hebrei legunt. Si iusto in terra retribuitur. idest recipit secundum opera sua: quantomagis impiꝰ & peccator. Esa. 65. Sed reddam & retribuam in sinu eorū. Hiere. 18. Nunquid reddetur pro bono malum. Ioel. 3. Nūquid vltionem vos redditis mihi. & inde שִׁלֵּם Silem: siue

Restituere

Reddere

Retribuere

שָׁלַם

© Biblioteca Nacional de España

שְׁלוֹם retributio

שְׁלוֹם Silum.i.retributio vel restitutio.Deut.32.Mihi vindicta:& ego retribuam eā.pro quo he.le.Mihi vīdicta & retributio.Osee.9.Venerunt dies retributionis.Mich.7.& iudex in retribuendo est.pro quo he.le.Et iudex in retributione.Scribitur ēt cū tau in fine.p̄s.90.Et retributionē peccatorū videbis.& in plu.שְׁלוֹמִים Selomim.Ps.68.Fiat mensa eorum corā eis in laqueū & in retributiones.signat ēt predicta dictio pacificare:aut pacatū esse vel pacē habere.Deut.20.Si aūt fedus inire noluerit.pro quo he.le.Si aūt nō pacificabitur.i.si noluerit tecū pacē habere:vel pacē facere.Ios.10.Et quod transfugissent gabaonite ad israel:Pro quo he.le.Et quod pacificati fuissent cum israel.Et in eo.Quare transfugerit ad iosue.i.pacem haberet cū eo.3.Reg.22.Pacemq habuit iosaphat.Iob.5.Et bestie terre pacifice erunt tibi.Et in eo.8.Et pacatū reddet habitaculū iustitie tue.Et in eo.22.Acquiesce igitur ei:& habeto pacē Prouer.13.Qui aūt timet preceptū in pace versabitur.& in eo.16.Inimicos quoq; ei⁹ cōuertet ad pacē.pro quo he.le.Inimicos quoq; eius pacificabit ei.& est sensus sicut in lra nostra.& inde שָׁלוֹם Salom.i.pax seu pacificus.aut cōcordia.Gen.43.Pax vobiscum:nolite timere.Leuit.26.Dabo pacē in finibus vestris.Nu.20.Do ei pacem federis mei.3.Reg.2.pacificus ne est ingressus tuus.Iob.25.Qui facit cō cordiā in sublimis suis.p̄s.37.Non est pax ossibus meis.p̄s 119.Cū hiis qui oderunt pacē:erā pacificus.Esa.41.Transibit in pace.Et in eo.55.Disciplina pacis nostre sup eū.& in eo.57.Veniat pax.& in eo.Pacem ei qui lōge est:& ei qui ppe est.& in eo.Non est pax impiis.ponitur ēt pro sano vl' sospite.Gen.43.Sanus ne est pater vester senex.pro quo he.le.est pax patri vestro seni.i.est sanus.Et in eo.qui rīdere unt sospes est.Est ēt dictio salutandi.1.Reg.25.& salutabitis eū ex nomine meo pacifice.& sic dicetis.Sit fratrib⁹ meis & tibi pax:& oībus q̄cūq; habes sit pax.2.Reg.20.Salue mi frater.i.pax sit tibi.1.Paralip.12.Pax tibi & pax adiutoribus tuis.& inde שְׁלֵמִים Selemim.i.pacifici.Gen.35.Viri isti pacifici sunt.2.Reg.20.Nonne ego sum que respondeo veritatē in israel.pro quo he.le.nōne ego pacificarū fideliū israel.i.vna de ciuitatib⁹ pacificis & fidelibus.p̄s.54.Extendit manū suā in retribuendo.pro quo btūs hiero.in ps.iuxta he.ve.trāstulit.Extendit manū suā ad pacifica sua.Naū.1.Si perfecti fuerint & ita plēs.Pro quo he.le.Si pacifici fuerint.Pōt ēt signāre perfectos sicut est in lra nra:vt infra dicetur.Accipitur ēt pro sacrificio pacificorū.Exo.20.Et offeretis sup eo holocausta & pacifica vra.& in eo.24.Immolauerūtq; victimas pacificas dño.Leuit.3.Hostia pacificorū.Amos.5.Et vota pinguiū vestrorū nō accipiam.Pro quo he.le.Et pacificū pinguiū vrorū nō accipiā.i.sacrificiū pacificū.& inde שׁוּלַמִּית Sulanith.Quod interpretatur pacifica.Cāti.6.reuertere reuertere sulamitis.sic debet legi:nō sunamitis.Signāt ēt p̄dicta dictio cōplere vel consumare aut pficere.Gen.13.Nedū cōplete sunt iniquitates āmorreorū.3.Reg.7.Et perfecit oē opus.& in eo.9.perfectūq; est oē opus.2.Paralip.4.Sicq; completū est oē opus.Esa.38.De mane vsq; ad vesperā finies me.i.cōsumabis.& in eo.44.& consiliū seruorū suorū cōplēs.& in eo.& oēm volūtatē meā cōplebis.& in eo.60.Et complebuntur dies luctus tui.& inde שָׁלֵם Salem.i.cōpletus vel cōsumat⁹ aut pfectus siue integer.& in ge.fe.שְׁלֵמָה Selema.3.Reg.6.de lapidibus dolatis atq; perfectis.Quod i hebreo legitur singulariter.s.lapide perfecto vel integro.Et est in he.ge.fe.Amos.1.Eo quod concluserint captiuitatem perfectam in idumea.& in plurali.שְׁלֵמוֹת Selemoth.Deut.27.Et de saxis informib⁹ & impolitis.Pro quo hebrei legunt.De lapidibus integris siue perfectis.& inde שְׁלֹמִים Selomim.ideſt perfectiones vel consumationes.Hiere.13.Translata ē omnis iuda transmigratione perfecta.Quod in hebreo legitur pluraliter.scilicet transmigratiōe perfectionum vel cōsumationum.& inde מְשֻׁלָּם Mesulam.ideſt consumatus.siue perfectus.Esa.42.Quis cecus nisi qui venundatus est.Pro quo hebrei legunt.Quis cecus sicut Mesulam.quod interpretatur perfectus siue consumatus aut pacificus.Potest etiam significare illum cui aliquod debitum solutū est vel cui aliquid restitutum est.

Integre. Perfecte שְׁלוֹמִים pfectiōes

שַׁלְמָה Salma.vestimentum.seu vestis.Exo.22.Et oue ac vestimento.Et in eodem.Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum.

Cōsumat⁹.

שַׁלְמָה Vestimētū

שָׁלַף Salph.euaginare.educere.scilicet gladium.discalciare.soluere.scilicet calciamentum.euellere.Iudi.3.Nec eduxit gladium.Et in eodem.8.Qui non eduxit gladium tuum & interfice me.Et in eodem.20.Quadringēta millia peditum pugnatorum.Pro quo hebrei legūt.Quadringēta millia virorū peditum euaginantium siue educentium gladium.& in eodem.Inuenti sunt viginti millia de beniamin educentium gladium.Iob.20.Eductus & egrediens de vagina sua.Significat etiam discalciare.Ruth.4.Soluebat homo calciamentum suum.Ponitur etiam pro euellere.p̄s.128.quod Priusq; euellatur exaruit.quod hebrei exponunt.priusq; educatur in culmine.

Educere Euaginat.

soluere .s. calciamētum. Euellere

שָׁלֹשׁ Salos.tres siue tria.& est in hebreo generis femini ni vel neutri.Exo.23.Tribus vicib⁹ mihi per singulos annos festa celebrabitis.Deut.19.Tres ciuitates separabis tibi.Prouer.30.Per tria mouetur terra.& in genere masculino dicitur שְׁלֹשָׁה Selosa.vel שְׁלֹשֶׁת selosēth.Gen.9.tres isti filii sunt Noe.Et in eodem.18.Apparuerunt tres viri.Et in eodem.41.Tres propagines:tres adhuc dies sunt.Nume.12.Egredimini vos tantum tres.& inde verbum שָׁלַשׁ Siles.quod significat triplicare siue in tres partes diuidere aut in tertio die aliquid operari:vel tertio idē facere.Deut.19.Et in tres equaliter partes totam terre tue prouinciam diuides.1.Regum.3.Requiretur enim sessio tua vsq; perendie.ideſt vsq; in tertium diem.hebrei tamen legunt cum sequentibus sic.& in tertio die descendes.3.Regum.18.& tertio idipsum facite.& inde שְׁלִישִׁי Selisi.ideſt tertio.Gen.3.Et factum est vespere & mane dies tertius.Exo.39.In tertio ligurius achates & ametistus.& in plurali שְׁלִישִׁים Selisim.siue שְׁלִשִׁים Silesim.Gen.3.Cenacula & tristega facies in eo.ideſt diuisa in tres mansiones.& in eodem.50.Et vidit ephraim filios vsq; ad tertiam generationem.Pro quo hebrei legunt.Et vidit ioseph de ephraim filios tertios.ideſt vsq; ad tertiam generationem.3.Regum.6.Et per cochleam ascendebatur in medium cenaculum:& a medio in tertium.Pro quo hebrei legunt.Et a medio in tertia.scilicet cenacula.quia erat in tres partes diuisum.Ezech.43.Vbi erat porticus iuncta porticui triplici.Pro quo hebrei legunt.Iuncta porticui in tribus siue in triplicibus.Et in genere femininо שְׁלִישָׁה Selisia.siue שְׁלִישִׁית selisith.ideſt tertia.Deut.26.Anno decimarum tertio.& in hebreo est generis femininі:quia annus est generis femininі.1.Regum.20.Vsq; ad vesperam diei tertie.Et in eodem.Si in uestigauero sententiam patris mei crastino vel perendie.ideſt in die tertia.Esa.19.In die illa erit israel tertius egypto & assyrie.Et in hebreo est generis femininі:& refertur ad plebem Israel.& in eo.37.in anno aūt tertio seminare & metere.Zach.6.Et in quadriga tertia equi albi.signāt ēt שְׁלִישִׁית selisith.tertiā partem.Nu.28.Media pars hin per

Tres.

Tria.

Tres.

Tertius.

Tristega

Tertiū.

Tripler.

Tertia

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

singulos vitulos & tertia per arietem.z. Paralip.z3.Tertia pars vestrū qui veniunt ad sabbatū. Et in eode. Tertia vero pars ad domū regis: & tertia ad portā que appellatur fūdamēti. Significat ēt tripliciter. Ezech.21.Et duplicetur gladi? & triplicetur.i.tripliciter duplicetur. Sigñat ētשְׁלִישַׁיִם Seliſiia conternantē seu trinā.i.trium annorū. Esa.15.Vectes eius vsq; ad segor vitulā conternātem.& inde מְשֻׁלָּשׁ Mesulas.i.trinus seu trimus aut triennis. idest annorū trium.Geñ.15.Sume inquit mihi vaccā triēnem & caprā trinā & arietē ānorū triū.& in ge.fe. מְשֻׁלֹּשֶׁת Mesuleſeth vt in predicto loco: & in plu.fe. מְשֻׁלָּשׁוֹת Mesulasoth. Ezech. 42.Tristega enim erāt.i.per tria tecta diuisa vel p tres māsiones.& inde שְׁלִשֹׁם Silsom.i.nudiustertius. Geñ.31.quod nō sit erga me sicut heri & nudiustertius.& inde שְׁלִשִׁים Seloſim.i.triginta. Geñ.6.Et triginta cubitorū altitudo illi? Et in eo.41.Ioseph triginta erat annorū qñ stetit incōspectu pharaonis.& inde שָׁלִישׁ Salis.i.mēsura capiens tertiā partē alterius mensure maioris.ps.79.Et potū dabis nobis ī lachrymis ī mēsura.Sed btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve. trāstulit.Et potasti nos lachrymis tripliciter. Ponitur ēt p mēsura triū digitorū.Esa.40.Quis appēdet tribus digitis molē terre.pro quo he.le.Et mensus est in mēsura.ſ.triū digitorū siue in tripliciſ.mēsura puluerē terre. Sigñat etiā שָׁלִישׁ Salis.ducē seu principē vel principalē .4. Regū.7. Rūdens vnus de ducibus.& in eo.9.Dixitq; iehu ad Badachar ducē.Et in eo.15.Coniurauit aūt cōtra eū phacee filius romelie dux.& in plu.שָׁלִישִׁים Saliſim.Exo.14. Et duces totius exercitus.& in eo.15.Et electi principes eius submersi sunt in mari rubro. Sigñat etiā שָׁלִישִׁים Saliſim res magnas & precipuas: scām hebreos. Prouer. 22. Ecce deſcripſi eā tibi tripliciter.pro quo ipſi legūt.Ecce deſcripſi tibi magna siue precipua.pōt ēt intelligi sicut est in lra nra.si gñat ēt שָׁלִישִׁים Saliſim quedā inſtra musica :que fortasse erāt triāgulata vel triū chordarū.pro quo btūs hiero. transtulit ſiſtra.1.Reg.18.In tympanis leticie & in ſiſtris.

שֵׁם Sem.nomē aut fama.Geñ.2.Nomen vni phiſon.& in eo.4.Iſte cepit inuocare nomē dñi.& in eo.16. vocauitq; nomen eius Iſmael.& in eo.32. Quid queris nomen meum.Leuit.24. Et qui blaſſemauerit nomen domini morte moriatur.ps.9.Nomē eorū deleſti.ps.108. In gñatiōe altera deleatur nomē eius.ps.137.Qñ magnificaſti ſup oē:nomē ſanctū tuū.Hiere.29. Pro eo qđ miſiſti in noīe meo libros.pro quo he.le.Pro eo qđ miſiſti in noīe tuo libros ſiue epl'as.& ponitur ibi שְׁמָךְ Simcha cū he in fine p שְׁמֵךְ Simcha. Sigñat etiā famā vel famoſum.i.noīatū.Geñ. 6.Iſti ſunt potētes a ſeculo viri famoſi. pro quo he.le. Viri fame vel noīs.2.Reg. 7.Feciq; tibi nomē grāde iuxta nomen magnorū.& in plu.שֵׁמוֹת Semoth.Geñ. 2. Appellauitq; adam noibus cūcta aiantia.Exo.1.Hec ſunt noīa filiorū iſrael.Itē שָׁם Sam.i.ibi: aduerbiū loci:ſiue illic: vel illuc Geñ.2.Ibi inuenitur bdelio & lapis onychinus. Deut.10. Que vſq; hodie ibi ſunt.Iob.3. Ibi impii ceſſauerūt a tumultu.ps.13.Illic trepidauerūt timore.ps.49. Et illic iter quo oſtēdā ei ſalutare dei.ps.121.Illuc enim aſcēderūt tribꝰ ps.131.Illuc pducā cornu dauid.ps.138. Etenim illuc manus tua deducet me. Scribitur ēt cū he in fine & dr שָׁמָּה ſama.Geñ.14.& cecideruūt ibi.Deut.1.Nec tu ingredieris illuc.Et in eo.12.Illuc oīa que pcipio cōferetis.Iob.2.& nudus reuertar illuc. Ponitur ēt pro tūc aduerbio tpis. Eccl's. 3.& tps oīs rei tunc erit.& cōponitur cū mem in principio & dr מִשָּׁם Miſam.i.inde ſiue illinc.Geñ.2.Qui inde diuiditur in quattuor capita.& in eo.11.& inde diſpſit eos dñs. Et in eo.49.Inde paſtor egreſſus eſt.& inde שָׁמַיִם ſamaim

Tripliciter. שְׁלִישַׁיִם

Cōternās. מְשֻׁלָּשׁ

Triēnis. Trina. ānorū triū מְשֻׁלָּשׁ

שְׁלִשֹׁת מְשֻׁלֹּשֶׁת

וֹת Tristega שְׁלִשִׁים nudiuſti? שְׁלִשִׁים

Triginta. שְׁלִישׁ

Mensura tripliciter. tres digiti

שְׁלִישׁ Dux.

שְׁלִישִׁים Duces. Principes.

tripliciter. magna.

Sistra.

שֵׁם Nomen.

Famoſi Fama. שֵׁמוֹת

Nomina שֵׁם

Ibi.

Illic Illuc.

שָׁמָּה Ibi. Illuc.

Tunc. מָשָׁם Inde

שָׁמַיִם

i.celi.& ſolū inuenitur in nu.plu.& caret numero ſingulari Sed ponitur aliqñ pro ſingulari:aliqñ pro plurali.Geñ.1. In principio creauit deus celū & terrā.Et in eo. Vocauitq; deus firmamentū celum.Leuit.26.Daboq; vobis celū desuper ſicut ferrū.Deut.30. Si ad cardines celi fueris diſſipatus.Et in eo.32.Audite celi que loquor.& in eo.Celiq; caligabūt rore.Esa.13.Veniētibus de terra procul a sūmitate celi. Sigñat ēt regionē aeris excelsā q̄ est versus celū.Deut. 9.Et ciuitates ingētes & ad celū vsq; muratas.& est hypbolica locutio.Iob. 2. Sparſerunt puluerem ſuper caput ſuum in celum.Prouer.30. Viam aquile in celo. & in lingua chaldaica dr שְׁמַיָּא Semaia.Hiere.10.Dii q celū & terrā nō fecerūt.Dañ.2.Sed est deus in celo reuelans myſteria.

Celum. שָׁמַיִם

שָׁמֵם Samam.deſolare.deſertū facere.perdere.diſperdere obſtupeſcere.Leuit.26.Et deſerta faciam ſāctuaria vra.& in eo.diſperdāq; terram veſtram.i.deſolabo. & i eo. Cunctis diebus ſolitudinis eius.Pro quo he.le.Cūctis diebus quibus deſolata fuerit.Et in eo.patiēs ſolitudinē,ppter illos.pro quo he.le.Cum deſolata fuerit ab eis.ps. 68. & locū eius deſolauerūt. Esa.54.& ciuitates deſertas inhabitabis.i.ciuitates que deſolate ſunt.Hiere.17. deſolatiōe deſolata eſt oīs terra.& in eo.49.Et diſſipauerit cū eis habitacula eorū.Threñ.1.facti ſunt filii eius perditi. & in eo.5. ppter montē ſion quia diſperiit.Ezech.12.Terraq; deſerta. Et in eo.20.vt cū offerrēt omne qđ aperit vuluam ppter peccata eorum.pro quo he.le.Cum offerrent omne qđ aperit vuluā:vt diſperdā eos.Sed ſi pro אֲשֵׁימֵם aſimem legatur אֲשַׁמֵּם aſamam.tūc ſignat culpā ſiue peccatū eorū:ſicut eſt in lra noſtra. & in eo.30.Et diſperdā terrā.& in eo.36. Pro eo quod deſolati eſtis & cōculcati.& in eo,que quondā fuerat deſolata.& in eo,Et ciuitates deſerte & deſtructe. Si gñat ēt obſtupeſcere. Leuit.26. Et obſtupeſcēt ſup eā iimici veſtri.Iob.17.Stupebunt iuſti ſuper hoc.& in eo.21. Attendite ad me & obtupeſcite.ps.142. In memetipſum turbatū eſt cor meū.i.ſtupefactū eſt.Eccl's.7.Ne obſtupeſcas. Esa.52.Sicut obſtupuerunt ſuper te multi. & in eo.63.que ſiui:& non fuit qui adiuuaret.pro quo hebrei legunt.&ſtupefactus ſum:& non fuit qui adiuuaret.Hiere. 2. Obſtupeſcite celi ſuper hoc.Et in eodem.4.Et obſtupeſcent ſacerdotes.Et in eodem.19.Omnis qui pertranſierit eam:obſtupeſcet.Dañ.8.Et ſtupebam ad viſionem.& inde שׁוֹמֵם Somem.idest deſolatus:ſiue perditus.aut ſtupefactus vel merens.Threñ.3.Poſuit me deſolatam . Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשׁוֹמֵם Meſomem. Dañ.9. Et erit in templo abominatio deſolationis. Et in eodem. Perſeuerauit deſolatio.Et in eodem.12. Poſita fuerit abominatio in deſolatione.Ponitur etiam pro merente vel triſti .Esdre.9.Et ſedi merens.Et in eodem . Et ego ſedebam triſtis.Poteſt etiam legi deſolatus vel ſtupefactus. Ezech.3 Manſi ibi tribus diebus merens.& in plurali שׁוֹמְמִים Somemim.Threñ.1. Facti ſunt filii mei perditi . Et in eodem.Omnes porte eius deſtructe . & in genere femininoשׁוֹמֵמָה Somema.Esa.54.Quoniam multi filii deſerte. Threñ.1. Poſuit me deſolatam . & in plurali femininoשׁוֹמְמוֹת Somemoth.Esa.61.Et deſertas & diſſipatas in generationem & generationem.Dañ.9. Et vide deſolationes noſtras.Et inde שַׁמָּה Sama:ſiue מְשַׁמָּה Meſama aut שְׁמָמָה Semama.idest deſolatio:ſiue ſtupor.Ps.72. Quomodo facti ſunt in deſolationē.Hiere.5.Stupor & mirabilia facta ſunt in terra. Et in eodem .18. Vt fieret terra eorum in deſolationem.Ezech.33. Cum dedero terram eorum deſolatam & deſertam.Et in eodem.35.Et dabo te deſolatum & deſertum. Pro quo hebrei legunt. Et da-

Celum.

Celi.

שָׁמַיָּא Celum.

שָׁמֵם Deſertū facere. Diſperdere. Deſolare.

Diſſipare Perdere. Diſperire.

Obſtupeſcere.

Turbari.

שׁוֹמֵם

Deſolata. מְשׁוֹמֵם Deſolatio

Merens. Triſtis. שׁוֹמְמִים perditi. Deſtructe שׁוֹמֵמָה Deſerta. Deſolata. שׁוֹמְמוֹת Deſerte. Deſolatiōes שַׁמָּה מְשַׁמָּה Deſolatio ſtupor.

© Biblioteca Nacional de España

bo te in desolationē & desertū. Ioel.3. Egypt⁹ in desolatiōnē erit. & in plu. שִׁמּוֹת Samoth. siue שִׁמְמוֹת Semamoth. aut מְשִׁמּוֹת Mesamoth. ps. 45. Qui posuit prodigia sup terrā. ꝑ quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit quātas posuit solitudines in terra. Esa. 15. Aque nem rim deserte erunt. Pro quo he. le. Desolatiōes erūt. Ezech. 35. In desolatiōes sempiternas tradā te. & inde שִׁמְמָן Simamon. i. desolatio Ezech. 12. Et aquā suā in desolatione bibēt. & inde שִׁמְמִית Semamith. i. stellio. Prouer. 30. Stellio manibus nititur. & solum inuenitur in predicto loco.

שִׁמְאל Semol. siniſtra. De quo vide infra in dictione שְׂמֹל Semol.

שָׁמַד Samad. destruere. disperdere. delere. dissipare. Leuit 26. Destruā excelsa vr̄a. Deut. 1. vt traderet nos in manu amorreorū atq; deleret. Prouer. 14. Domus impiorum delebitur. Esa. 14. Et scopabo eā i scopa terēs. ꝑ quo he. le. Destruēs vel delēs. & in eo. 48. Nō fuisset attritū nomē eiꝰ a facie mea. idest non fuisset deletum vel dissipatū. Ezech. 14. Et delebo eum de medio populi mei israel. & in eo. 32. Et dissipabitur multitudo eius. Osee. 10. Disperdentur excelsa idolorum.

שָׂמַח Samach. letari. exultare. gaudere. Exo. 4. Videsq; te letabitur corde. Deut. 33. Letare zabulon in exitu tuo Iudi. 9. Quod letificat deū & hoies. Ester. 8. Omnisq; ciui tas exultauit atq; letata est. ps. 15. letatū est cor meū & exultauit lingua mea. Ps. 88. Letificasti oēs inimicos eius. Ps. 104. Letata est egyptus in profectiōe eorū. Prouer. 13. lux iustorū letificat. & in eo. 27. Et letifica cor meū. Et in eodē 29. Et iustus laudabit atq; gaudebit. Eccl's. 11. Letare iuuenis in adolescentia tua. Hiere. 20. Quasi gaudio letificauit eū. & inde שָׂמֵחַ Samēach. i. letus siue gaudēs. Deut. 16. Erisq; in letitia. Pro quo he. le. Erisq; letus siue gaudēs. Ester. 5. Letus & alacer. & in plu. שְׂמֵחִים Semechim. Iob. 3. Gaudētq; vehemēter cū inuenerint sepulchrū. Pro quo he. le. leti siue gaudētes in letitia siue in exultatione: gaudebūt cum inuenerint sepulchrū. i. qui quondā gaudebāt in exultatione: mō gaudēt cū inueniūt sepulchrū. ps. 34. Qui gratulātur malis meis. Esa. 24. Ingemuerūt oēs qui letabātur corde. & inde שִׂמְחָה Simcha. i. letitia siue gaudiū. Nu. 10. Si qñ habueritis epulū aut dies festos. pro quo he. le. In die letitie vestre & in festiuitatibus vestris. Eccl's. 8. Laudaui igitur letitiam. Esa. 55. In letitia egrediemini.

שָׁמַט Samat. dimittere. remittere. relinquere. precipitare declinare. calcitrare. Exo. 25. Anno aūt septimo dimittes eā: & requiescere facies. Deut. 15. Cui debetur aliqd ab amico vel proximo ac frē suo repetere nō poterit. ꝑ quo he. le. Remittat siue dimittat oīs cui debetur aliquid. & i eo. Ciuē & ꝑ pinquū repetēdi nō habebis ptātem. Pro quo he. le. Et qd̄ fuerit tibi cū fratre tuo dimittet manꝰ tua. & est sus sicut in lra nāa. Hiere. 17. Et relinqueris sola ab heredi tate tua. & inde שְׁמִטָּה Semita. i. remissio. Deut. 15. Septimo anno facies remissionē. & in eo. Appropinquauit septimus annus remissiōis. Signat et ꝑdicta dictio ꝑcipitare. 4 Reg. 9. Precipitate eā deorsū: & ꝑcipitauerūt eā. ps. 140. absorti sunt. pro quo he. le. ꝑcipitati sūt. pōt et legi secūdū primā significationē dimissi sunt vel relicti sunt. Ponitur et pro declinare vel calcitrare. 2. Reg. 6. Calcitrabāt boues & declinauerāt eā. vbi vna dictio hebraica ponitur pro duabus dictiōibus latinis. nā in hebreo sic habetur. Qñ calcitrauerāt boues siue qñ declinauerāt boues. & aliqui hebrei legunt in predicto loco. Qñ lapsi fuerant boues.

שָׁמַיִם Samaim celi. & declinatur tm̄ plr: & caret numero singulari: & ponitur aliqñ plurale pro singulari de quo vide supra in dictione שָׁם Sam.

שְׂמִכָה Semicha. opertorium seu pallium. Iudi. 4. Et operatus est ab ea pallio. & solum inuenitur in predicto loco.

שְׂמֹל Semol. siniſtra. & scribitur cū aleph ante lra lamed loco vau vocali. Geñ. 48. Manasem vero in siniſtra sua. & in eo. Siniſtrā āt sup caput manasse. 2. Reg. 16. A dextera & a siniſtra eius. Esa. 9. Et comedet ad siniſtrā. & aliqñ scribitur sine aleph. 2. Reg. 14. Dñe mi rex neq; ad dexterā neq; ad siniſtrā. & inde שְׂמַאלִי semali. i. siniſter. 3. Reg. 6 Silr erexit columnā secūdā. ꝑ quo he. le. & erexit columnā siniſtrā. & in hebreo est gc. mas. & in ge. fe. שְׂמָאלִית Semalith. Leuit. 14. Olei vero partē mittet in manū suā siniſtrā. & inde verbū הַשְׂמֵל Hasmel qd̄ signāt siniſtrare: si latie posset dici. i. ad siniſtrā pergere. vel ad siniſtrā declinare: aut vti siniſtra. Geñ. 13. Ego ad siniſtrā pergā. 2. Paralipo. 12. Vtraq; manu fundis saxa iacientes. pro quo he. le. Dextera & siniſtra vtētes lapidibus. Esa. 30. Et nō declinetis nec ad dexterā nec ad siniſtrā. & aliqñ scribitur sine aleph. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexterā & ad siniſtram. Item שִׂמְלָה Simla. i. palliū seu vestimentū: aut pannus. Geñ. 9. Palliū i posuerūt humeris suis. Deut. 8. Vestimētū tuū quo opiebaris nequaq; vetustate defecit. & in eo. 22. Expandentq; vestimētū corā senioribus. & in plu. שְׂמָלוֹת Semaloth. Geñ. 45. Singulis aūt proferri iusit binas stolas. i. binas vestes Exo. 3. Vasa argentea & aurea ac vestes.

שָׁמַן Saman. impinguare. incrassare. Deut. 32. Incrassatus est dilectus. & in eo. Impinguatus: incrassatus. Nec. 9. Et saturati & impinguati sunt. Esa. 6. Exceca cor populi huius. Pro quo hebrei legunt. Incrassari. idest incrassatum est cor populi huius. & sic habetur in euangelio secundum mattheum capitulo. 13. vbi dicitur. Incrassatum est enim cor populi huius: & auribus grauiter audierunt. Hiere. 5. i. crassati sunt & impīguati. & inde שָׁמֵן Samen. idest pinguis 1. Paralip. 4. Inuenerūtq; pascua vbera & valde bona. Pro quo hebrei legunt. Et inuenerunt pastum pinguē & bonū. Esa. 30. Eritq; vberrimus & pinguis. & in plu. שְׁמָנִים semanim. Esa. 25. Conuiuium pinguium: cōuiuium vindemie: conuiuium pinguium medulatorum. Et aliquando scribitur cum mem in principio. Nec. 8. Ite comedite pinguia. ps. 77. Et occidit pingues eorum. Esa. 10. Mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem. & in genere feminino שְׁמֶנָה Semena. Geñ. 49. Aser pinguis est panis eiꝰ Nu. 13. Humus pinguis an sterilis. Nec. 9. Ceperuntq; vrbes munitas & humum pinguem. & inde שֹׁמֶן somen siue מִשְׁמָן Misman. idest pinguedo siue crassitudo. Geñ. 27. In pinguedine terre erit habitatio tua. ps. 108. Et caro mea mutata est propter oleum. Pro quo hebrei legunt. Et caro mea macilenta facta est: siue mutata est a pinguedine. Potest etiam significare oleum: vt infra dicetur. Esa. 17. Et pinguedo carnis eius marcescet. & inde שֶׁמֶן Semem. siue שָׁמֶן Samem. idest oleum vel vnguentum. Exo. 27. Oleum de arboribus purissimum. Leuit. 24. Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimis. Prouer. 27. Et oleum dextere sue euocat. Canti. primo. Oleum effusum est nomen tuum Esa. 1. Nec fota oleo. Et in eodem. 5. In cornu filii olei. Et in eodem. 10. Computrescet iugum a facie olei. Ezech. 32. Et flumina eorum quasi oleum adducam. Ponitur etiam pro oliua. Nec. 8. Et afferte frondes oliue: Significat etiam vnguentum siue oleum aromaticum. Ps. 132. Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam barbā Aaron. Canti. 1. Fragantia vnguentis optimis. Item שְׁמֹנָה Semona. idest octo. 4. Regum. 22. Octo annorum

שְׁמָלָה Pallium.

שְׂמֹל siniſtra.

שְׂמַאלִי siniſter.

שְׂמָאלִית siniſtra.

הַשְׂמֵל ad siniſtrā pergere. siniſtra vti bellare ad siniſtras.

שִׂמְלָה Pallium. Vestimētū

שְׂמָלוֹת stole. Vestes.

שָׁמַן Incrassat impīguari

שָׁמֵן Pinguis Uberrimꝰ

שְׁמָנִים Pinguia.

Pingues

שְׁמֹנָה Pinguis

שֹׁמֶן מִשְׁמָן Pīguedo

שֶׁמֶן oleum.

oliua. Unguētus

שְׁמֹנָה octo.

© Biblioteca Nacional de España

erat Iosias. Eccl's.11. Da partē septem necnō & octo. Mich. 5. Et octo primates hoīm. & inde שְׁמִינִי Seminí. i. octauus. שְׁמִינִי Octauus. Exo.22. Die octauo reddes eū mihi. Leuit.9. facto aūt octauo die. & in ge.fc. שְׁמִינִית Seminith. vt in titulo. p̄s. 11. vbi dī in finē psalmus dauid p octaua. & ide שְׁמֹנִים Semonim i. octogita. vt Genñ.16. Octoginta & sex annorū erat abraā. שְׁמֹנִים Octaua. Octogita. Itē אֶשְׁמַן Asman. i. locus caliginosus siue sepulchrū. & Iosuē inuenitur in nu. plu. Esa.59. Et in caliginosis q̄si mortui. אֶשְׁמַן caliginosū

שָׁמַע Samaa. Audire. siue exaudire: acquiescere. obedire. intelligere. Genñ.3. Vocē tuā dñe audiui. & in eo. quia audisti vocē vxoris tue. Et in eo.18. Quo audito sara risit post ostiū tabernaculi. pro quo he.le. Et sara audiebat post ostium tabernaculi. Et in eo.21. Exaudiuit dñs vocē pueri Et in eo.34. Quod cū audisset iacob. & in eo.45. Auditū q̄ est & celeri sermone vulgatū in aula regis. Pro quo he.le. Et vox audita. i. rumor auditus est in domo pharaonis. Exo.2. Audiui gemitū eorū. & in eo.22. Si clamauerit ad me: exaudiā eū. & in eo.23. Nec audietur ex ore vro. Nu.12 Quod cū audisset dñs iratus est valde. 1. Reg.15. Precepit itaq̄ saul populo. Pro quo he.le. Et audire fecit saul populū. i. p̄conizare fecit vt oēs cōgregarētur ad preliū. 4. Reg. 7. Siquidē dñs sonitū audire fecerat. 1. Paralip.15. In nablis & citharis cōcrepātes. Pro quo he.le. Audire facientes. s. cantica & hymnos. Nec.12. Et audita est letitia ierusalem Ps.57. Qui nō exaudiet vocē incantantium. p̄s.129. Dñe exaudi vocē meā. Hiere.23. Nolite audire verba ꝓphetarū. & in eo.51. Annūciate cōtra eā regibus Ararat. p quo he.le. audire facite. Dañ.8. Audiui vnū de sanctis. Sig̃nat ēt acquiescere vel obedire. Genñ.16. Cumq̄ ille acquiesceret. 1 Reg.15. & nō potius vt obediatur vocí dñi. & in eo. Melí est enim obedientia q̄ victime. Pro quo he. le. Melius est enim obedire q̄ victima. p̄s.17. In auditu auris obedient mihi. Esa.11. Et filii amon obedientes erunt. Hiere. 35. qa obedierunt precepto patris sui. & in eo. Quia obedistis p̄cepto ionadab. Sig̃nat ēt intelligere q̄d est idē q̄d audire mēte & corde. Deut.28. Cuius linguā intelligere nō possis 3. Regū.3. Dabis ergo seruo tuo cor docile. pro quo he.le. Cor intelligēs. Esa.36. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligím? em̄. & inde שָׁמוּעָה Semua. siue שְׁמוּעָה Semua. i. auditio siue auditus: aut fama vel rumor. Iob.42. Auditu auris audiui te. Esa.23. Cum auditū fuerit in egypto: dolebūt cū audierint de tyro. Pro quo he.le. Cū auditio fuerit ī egypto: dolebūt ab auditiōe vel a rumore aut a fama tyri. Et in eo.37. Et audiet nūciū. Pro quo he.le. Et audiet auditionē siue famā vel rumorē. Et in eo.53. quis credidit auditui nr̄o. Hiere.51. Veniet in āno auditio. Et in eo. & timeatis auditū qui audietur in terra. Ponitur ēt pro fama. Ios. 6. Et nomē eius vulgatū est in omni terra. i. fama eius. Hiere.5. Audiuit rex Babylonis famā eius. & aliq̄n scribiturcū mē in principio & dī שָׁמַע misimaa. z. Reg.zz. Fecitq̄ eū sibi dauid auricularíū a secreto. pro quo he.le. Et posuit eū dauid ad auditionē suā. i. vt secreta eius audiret. Esa.11. nec scd̄m auditū auriū arguet. Ponitur ēt p obediētia. 1. Regū. zz. Et pgens ad imperiū tuū. Pro quo he.le. ad obediētiā. tuā. i. vt tibi obediat in omnibus que ei imperaueris. & inde הַשְׁמָעוּת Hasmacuth. i. auditio. Ezech.z4. Vt annunciet tibi. Pro quo he.le. In auditione aurium. i. vt audiasque annunciabit tibi.

שָׁמַע Audire. Exaudire. Vedesscere Obedire Intelligeꝛ שְׁמוּעָה Auditus. Auditio. Fama. שְׁמֻעָה Auditio. Auditus Obediētia הַשְׁמָעוּת auditio

שִׁמְעִי Semes. parum. paululum. pauxillum. ignominia seu infamia. Iob,4. Suscepit auris mea venas susurri eius. pro quo he.le. Suscepit auris mea paululū seu pauxillū ex eo. & in eo.z6. Et cū vix paruā stillā sermonis eius audierim? Scribitur ēt cū he in fine & dī שִׁמְצָה simsa. i. ignominia seu infamia. Exo.3z. Propter ignominiam fordis.

שִׁמְעִי Paululus שִׁמְצָה Vix parū. Ignomia שִׁמְעִי

שָׁמַר Samar. custodire. seruare. conseruare. obseruare. cauere. Genñ.z. Vt operaretur & custodiret illum. Et in eo.3. Ad custodiendā viam ligni vite. Et in eo.z8. Et custodierit me in via. Et in eo.37. Pater vero rem tacitus considerabat. pro quo he.le. Et pater eius cōseruabat rē seuverbū. & per talē modū loquēdi dicitur. Luce.z. Maria aūt cōseruabat oīa verba hec: conferens in corde suo. Deut.4. ob seruabitis & implebitis opere. & in eo. custodi igitur temet ipsum. Et in eo. Custodite igitur aīas vr̄as. Et in eo.z4. ob serua diligenter ne incurras plagā lepre. z. Reg.zz. & custodiui me ab iniquitate mea. Iob.14. Sed parce peccatis meis. pro quo he.le. Nō custodias siue obseruies sup peccatum meū. i. nō obseruies mihi odiū seu vindictā. p̄s.15. Cōserua me dñe qm̄ sperauí in te. Ps.17. Quia custodiui vias dñi. Ps.85. Custodi aīam meā qm̄ sanct? sum. Eccl's.8. Ego os regis obseruo. Hiere.31. Et custodiet eū sicut pastor gregē suū. Amos.1. Et indignationē eius seruauerit vsq̄ in finē. Ione.2. Qui custodiunt vanitates. Mich.6. Et custodisti p̄cepta Amri. Sig̃nat ēt cauere. s. qñ est verbū passiuū prime cōiugationis impatiui modi. Exo.19. Cauete ne ascendatis in montē. Deut.4. Caue ne obliuiscaris pacti dñi dei tui Et in eo.1z. Caue ne offeras holocausta tua in oī loco. Ios. 6. Vos aūt cauete: ne de his que precepta sunt quícq̄ contingatis. Esa.7. Vide vt sileas. Pro quo he.le. Caue & sile. i. temetipsum custodi vt sileas. & inde שׁוֹמֵר Somer. i. custos Genñ.3. Nūquid custos fratris mei ego sū. 1. Reg.z8. & ego custodē capitis mei ponam te. Esa.z1. Custos quid de nocte. & inde מִשְׁמָר misimar: siue מִשְׁמֶרֶת Mismereth. i. custodia. Genñ.4z. Et tradidit illos custodie. Exo.1z. & obseruabitis eum. pro quo hebrei legunt. Et erit vobis in custodiā 1. Reg.zz. Mecūq̄ seruaberís. Pro quo hebrei legunt. Et eris mecum in custodiam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Paralip.z6. Custodiā contra custodiā. Prouer.4. Oi custodia serua cor tuum. & in plurali מִשְׁמָרוֹת Mísmaroth. Nec.7. Et posuí custodes. Pro quo hebrei legunt. Et posui custodias. Et in eodem.13. & constitui custodias. & in eodē. Et constitui custodias sacerdotum & leuitarum. Dicitur etiam שַׁמְרָה Somra. ídest custodía. p̄s.104. Pone domie custodíam ori meo. & aliquando scribitur cum áleph in princípio & dicitur אַשְׁמוּרָה asmura. siue אַשְׁמֹרֶת asmóreth. ídest custodía. Ps.89. Et custodia in nocte. Ponitur etiam p vígilia. Exo.14. Iamq̄ aduenerat vígilia matutina. Iudí.7. Incipientibus vigiliis noctis mediis. pro quo hebrei legūt In principio vigilie noctis medie. & in plurali אַשְׁמֻרוֹת asmuroth. p̄s.118. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraícam veritatem transtulit. Preueniebant oculí mei vígilias. Et aliq̄n scribitur sine aleph. p̄s.76. Anticípauerunt vigilias oculi mei. Item שָׁמִיר Samir. i. adamas: aut spina vel vepres. Hiere.17. Et in vnguine adamantino. Ezech.3. Vt adamantē & silicem dedí faciem tuam. Zach.7. Et cor suum posuerunt vt adamantem. Significat etiam spinam seu vepres. Esa.5. Ascendent super eam vepres & spine. Et in eodem. 6. Vepres enim & spine erunt in vniuersa terra. Et in eodem.7. In spinas & vepres erunt. Et in eodem .3z. Super humum populí mei spine & vepres ascendent. Itē שְׂעִרִים Semarim. ídest feces. & solum inuenitur in numero pluralí. Ps.73. Veruntamen fex eius non est exinanita: bibent omnes peccatores terre. Pro quo hebrei legunt. Verunta= men feces eius bibent. Hiere.48. Et requieuit in fecibus suis. Soph.1. Et visitabo super viros defixos in fecibus suis.

שָׁמַר Custodire. Cauere. שׁוֹמֵר Custos מִשְׁמָר מִשְׁמֶרֶת Custodia מִשְׁמָרוֹת Custodie. שַׁמְרָה Custodia אַשְׁמוּרָה אַשְׁמֹרֶת Custodia. Vigilia. אַשְׁמֻרוֹת Vigilie שָׁמִיר adamas. Vepres Spine שְׂעִרִים Fex. Feces Ignomia שָׁמַר Custodire Obseruare Cōseruare seruare

© Biblioteca Nacional de España

שֶׁמֶשׁ Sol

שִׁמְשָׁא שִׁמְשׁוֹת ppugnaculа

שַׁמָּשׁ Ministra

שֵׁן Dens

שִׁנַּיִם Dentes

Tridens

Ebur.

שְׁנַי Coccinus. Bis tinct⁹ Coccꝰ.

שָׁנִים Coccinum Duplicia.

שְׁנַן Acuere

Barrare שְׁנִינָה Fabula

שָׂנָא Odire.

שִׂנְאָה Odium.

שׂוֹנְאָ Odiens. Inimicus שׂוֹנְאִים Odientes

שֶׁמֶשׁ Sémes. Sol. Geñ. 19. ſol egreſſus ē ſup terrā. ps. 122 Per dīē ſol nō vret te. Eccl's. 1. Et oritur ſol & occidit. Malach. 4. & orietur vobis timētibus nomē meū ſol iuſtitie. & in ligua chaldaica dr שִׁמְשָׁא Simſa. Dañ. 6. & vſq; ad occaſū ſolis laborabat vt erueret illū. & in plu. שִׁמְשָׁוֹת Simſoth: & ſignat ppugnacula. Eſa. 54. Et ponā iaſpidē ppugnacula tua. Item שַׁמָּשׁ Sammes. in lingua chaldaica ſignificat miniſtrare. Dañ. 7. Millia millium miniſtrabant ei.

שֵׁן Sen. dens. ebur. coccinū. Exo. 21. dentē pro dēte. & ī eo. Dētē ſi excuſſerit. Prouer. 25. Dēs putrid⁹ & pes lapſus & ī plu. שִׁנַּיִם Sinnaim. Geñ. 49. Et dentes eius lacte cādidiores. Cant'. 4. Dētes tui ſicut greges tōſarū. & qñ iūgitur cum dictione שָׁלִשׁ Salos: que ſignat tres: tūc ābe dictiones ſignant inſtrm ferreū qđ tridēs appellatur. 1. Reg. 2. & hēbat fuſcinulā tridētē in manu ſua. Accipitur ēt pro rupe vel ſcopulo acuto ī pte ſupiori. 1. Reg. 14. Eminētes petre ex vtraq; pte: & quaſi in modū dentiū ſcopuli hinc inde p̄ rupti. Iob. 39. In p̄ruptis ſilicib⁹ cōmoratur atq; inacceſſis rupibus. Signat ēt p̄dicta dictio ebur qđ eſt dens elephātis. 3. Reg. 10. Thronū de ebore grādē. Cāt'. 5. venter eius eburneus. Ezech. 17. Dētes eburneos & hebenínos. Sígnat ēt coccinū ſeu colorē rubeū. & tūc ſcribitur cū iod in fine & dr שָׁנַיִּ ſani. vt Geñ. 38. in q̄ obſtetrix ligauit coccinū. Exo. 39. purpura cocoq; bis tincto. Ioſ. 2. Funicul⁹ iſte coccine⁹ Cāt'. 4. ſicut vitta coccinea labia tua. & aliqñ ſcribitur cū mē in fine: & dr שָׁנִים ſanim. Eſa. 1. Si fuerīt pctā vr̄a vt coccinū. Prouer. 30. Oēs. n. domeſtici eius veſtiti ſunt duplicib⁹. pro quo he. le. Oīs. n. dom⁹ eius veſtita eſt cocco. q; ſi pro שָׁנִים Sanim legatur שְׁנַיִם Senaim: tūc ſignificat duo vel duplicia ſicut eſt in littera noſtra.

שָׁנַן Sanan. acuere. narrare. cōfabulari. recitare. ſeu repetere. Deut. 32. Si acuero vt fulgur gladiū meū. ps. 44. ſagitte tue acute. ps. 139. acuerūt linguas ſuas ſicut ſerpentes. ps. 72. Et renes mei cōmutati ſunt. proquo he. le. Et renes mei acuūtur ſiue acuti ſunt. pōt ēt deriuari a dictiōe שָׁנָה ſana q̄ ſignat mutare ſiue commutare. ſicut eſt in lr̄a nr̄a. Sed btūs hiero. ī pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. renes mei velut ignis fumigās. Qđ ēt pōt intelligi ſcđm lr̄am hebraicā. nā ponitur ibi dictio אֶשְׁתְּנַן Eſthonā. & pōt eſſe dictio cōpoſita ab אֵשׁ Es: qđ ſignat ignē: & תְּנַן thenan q; in lingua chaldaica ſignat fumū ſiue fumigās. Sígnat ēt p̄dicta dictio narrare ſiue confabulari. Deut. 6. Et narrabis ea filiis tuis. & inde שְׁנִינָה Senina. ideſt narratio ſeu fabula. Deut. 28. Et eris p̄ditus in parabolam ac fabulam.

שָׂנָא Sana. odire. odiū habere. Geñ. 26. Ad hoīem quē odiſtis. Et in eo. 29. Vidēs aūt dñs q; deſpiceretur lia. p quo he. le. Videns aūt dñs q; odioſa eſſet lia. & in eo. 37. Oderāt eū: nec poterāt ei quicq̄ pacifice loqui. & ī eo. que cā maioris odii ſeminariū fuit. pro quo he. le. & addiderūt amplius odire eū. Exo. 18. & qui oderint auaritiā. Nu. 10. & fugient qui oderūt te a facie tua. Deut. 1. Odit nos dñs. & ī eo. 16. Que odit dñs de⁹ tu⁹. & in eo. 19. Si quis āt odio hīs p̄ximū. & in eo. 21. Si habuerit hō duas vxores: vnā dilectā & alterā odioſam. ps. 43. & odiētes me diſpdidiſti. ps. 138. Nōne qui oderunt te dñe oderā. Prouer. 8. Timor dei odit malū. & in eo. 14. Etiā p̄ximo ſuo paup odioſus eſt. & ide שִׂנְאָה Sinaa. i. odiū. 2. Reg. 13. vt maius eſſet odiū quo oderat eā. ps. 23. & odio iniquo oderūt me. & inde שׂוֹנְאָ Sone i. odiēs ſine inimicus. Exo. 23. Si víderis aſinū odiētis te iacere ſub onere. Prouer. 26. Labiis ſuis intelligítur inimic⁹ & in plu. שׂוֹנְאִים Sonim. 2. Reg. 5. odiētes aīam dauid. Eſa. 66. Dixerunt fratres veſtri odientes vos. & aliqñ ſcribitur cum mem in principio. ps. 43. Et odientes nos diſperdidiſti. Ps. 89. Inimici domini mentiti ſunt ei.

שְׁנָאן Abūdans

שְׁנַב Cenacula

שִׁנָּה Mutare.

Cōmutare

שׁוֹנִים Stractores

שִׁנּוֹת mutate

שִׁנּוּת mutatio.

Iterare. Secūdare

Sedo idē facere

שֵׁנִי Secund⁹. Alter.

שְׁנָיִם Cenacula.

שְׁנִית ſecunda.

ſecundo.

מִשְׁנֶה Suteronomium

ſecundus. ſecunda

Duplex

Duplicia. מִשְׁנִים

Veſtes. שְׁנַיִם Duo.

שְׁנָאן Sinan. abūdās. ps. 67. Multiplex millia letantiū. p quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. Millia abundantium. & aliqui hebrei dicunt q; ſignificat certū ordinem celeſtis hierarchie.

שְׁנַב Senab. cācellus. & ſcribitur cū aleph in prīcipio & dicitur אֶשְׁנַב Eſnab. Prouer. 7. per cancellos proſpexi iuuenem. In alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit cenaculum. Iudi. 5. Et de cenaculo loquebatur.

שָׁנָה Sana. mutare. cōmutare. iterare. vel ſecūdare. 1. Reg. 21. Et mutauit os ſuum. 3. Reg. 14. Surge & cōmuta habitum. Hiere. 52. Et mutauit veſtimēta carceris eius. Malach. 3. Ego dñs non mutor. & aliqñ ſcribitur cū aleph loco he. 4. Reg. 25. Et mutauit veſtes eius. Eccl's. 8. Et potētiſſimus faciē illius cōmutabit. & inde שׁוֹנִים Sonim. i. mutantes ſiue mutati. & ponitur pro detractoribus qui mutāt verba aliorū vt detrahant. Prouer. 24. Et detractoribus ne cō miſcearis. & in ge. fe. שִׁנּוֹת Sonoth. i. mutate ſiue diuerſe. Eſter. 3. Nouis vtens legíbus. Pro quo he. le. Et leges eorū ſunt mutate ſiue diuerſe ab omni populo. i. a legibus oīm populorū. & inde שִׁנּוּת Senoth. i. mutatio. ps. 76. Mutatio dextere excelſi. Pōt ēt ſignare annos vt ifra dicetur. ſignat ēt predicta dictio שָׁנָה Sana iterare vel ſecundare. i. ſecūdo idem facere. Geñ. 41. Quod aūt vidiſti ſecūdo ad eandē rē pertinēs ſomniū. Pro quo he. le. Et quia iteratū vel ſecūdatum eſt ſomniū pharaoni. 1. Reg. 26. Et ſecundo opus non erit. Pro quo he. le. Et nō ſecundabo ei. i. non inferam ei ſecundā plagā: quia vna tantū interficiam eū. 2. Reg. 20. nec ſecundo vulnus appoſuit. 3. Reg. 18. Etiam ſecundo hoc facite: quí cū feciſſent ſecūdo. Pro quo he. le. Et dixit reitera te: & reiterauerūt. Nec. 13. Sí ſecūdo hoc feceritis manū mittam in vos. & inde שֵׁנִי Seni. i. ſecūdus: ſiue alter. Geñ. 1. Et factū eſt veſpere & mane dies ſecundus. Iudi. 6. Et alterum taurum ſeptē annorū. Et in plu. שְׁנַיִם Seniim. vt Geñ. 6. Cenacula & triſtega facies in ea. Pro quo he. le. Secūdos & tertios facies in ea. i. cenacula ſecunda & tertia: & in ge. fe. שְׁנִית Senith. Ioſ. 19. Et egreſſa eſt ſors ſecunda filiorū ben iamin. Nee. 3. Menſurā ſecūdā cōtra aſcenſum firmiſſimi anguli. Reperitur ēt שֵׁנִי ſeni pro שְׁנִית Senith. Vt in eodē Vbi dicitur Annon filius ſelo ſextus menſurā ſecūdā. Ponitur ēt aduerbialiter. i. ſecūdo. Geñ. 22. vocauitq; abraā angelus dñi ſecūdo. Ioſ. 5. Et circuncide ſecundo filios iſrael. Eſter. 2. Atq; inde in ſecūdas edes ducebantur. pro quo he. le. Ipſa reuertebatur ad domū mulierū ſecūdo. & ide מִשְׁנֶה Miſne. i. ſecūdus. vel ſecūda. aut duplex. Deut. 17. deſcríbet ſibi deuteronomiū legis huí⁹. i. ſecūdā legē. Nam deutero nomiū grece idē eſt quod ſecunda lex latine. 4. Regū. 22. Et precepit rex elchie pontifici & ſacerdotíbus ſecundi ordinis. 2. Paralip. 34. Que habitabat in ieruſalem in ſecunda. Eſter. 10. Quō mardocheus iudaici generis ſecundus a Rege aſuero fuerit. Sígnat ēt duplicē. Geñ. 43. Et pecuniam duplicem ferte vobiſcum. Et in eodem. Tulerunt ergo víri munera & pecuniā duplicē. Deut. 15. Quia iuxta mercedē mercenarii ſex annis ſeruiuit tibi. pro quo he. le. qñ duplici mercede mercenarii ſeruiuit tibi ſex annis. Eſa. 61. In terra ſua duplicia poſſederunt. Hiere. 17. Et duplici cōtritione contere eos. & inde מִשְׁנִים Miſnim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veſtes. 1. Reg. 15. Et optimís gregibus ouium & armentorum & veſtíb⁹. & aliqui hebrei dicūt q; ſignat arietes duorū annorū. & inde שְׁנַיִם Senaim. i. duo. bini. ābo. vterq;. Geñ. 7 de aiantíb⁹ īmūdis duo & duo Et in eo. 25. Due gentes in vtero tuo: & duo ppli de ventre tuo diuidentur. Exo. 34. p̄cide tibi duas tabulas lapídeas

© Biblioteca Nacional de España

Bina.

4.Reg.4. Vt tollat duos filios meos. Signat ēt binos siue bina. Gen̄.6. Bina induces in arcā. & in eo. Bina de oībus in gredientur. Et qn̄ cōponitur cū ꝓnoīe plurali: signat vterqꝫ siue ambo. Gen̄.7. Erat autēvterqꝫ nudus. Nu.25. Et perfodit ambos simul. Iob. 9. Et ponere manū suā in ambob9. & inde שְׁנֵיהֶם Sanim. i. duplices vel duplicia. Prouer.31. Oīs enī domestici eius vestiti sunt duplicib9. Hebrei vero dicūt ꝙ signat coccinū. De quo vide supra in dictione שָׁן Sen. & in genere femininо שְׁתַּיִם Sethaim siue שְׁתֵּי Sethe. i. due. Gen̄.32. Tulit duas vxores suas. 1.Reg.1. & habuit duas vxores. Hiere.2. Duo enī mala fecit populus meus. & qn̄ iungitur cū dictione עָשָׂר Asar q̄ signat decē: tunc dr̄ שְׁנֵים עָשָׂר Senem asar siue שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Sethemesre. & ambe dictiōes significant duodecim. Gen̄.14. Duodecim enī annis seruierāt cordolaomor. & in eo.35. Erāt aūt filii iacob duodecim. Item שָׁנָה Sana. i. annus. Gen̄.26. Inuenit in ipso āno cētuplū. Leuit.25. Donec vnus cōpleatur ānus. Nu.14. Dies ꝑ anno. Et qn̄ post se regit genitiuum: tūc scribitur cum thau in fine loco he. Leuit.25. Vsqꝫ ad ānum iubilei opabitur te cū. Dan̄.1. fuit aūt daniel vsqꝫ ad annū primū cyri regis psarum. & in plu. שָׁנִים Sanim siue שְׁנֵי Sene. i. āni. Gen̄.23. Vixit aūt sara cētum viginti septē annis. & in eo.29. Seruiuit iacob pro rachel septē ānis. & in eo.41. Septē vbertatis āni sunt. Abach.3. In medio annorum viuifica eum. Reperitur etiam שָׁנוֹת Senoth secundum terminationem pluralem feminorum. ps. 89. Annis quibus vidimus mala. Et in eodem. Dies annorū nr̄orum: in ipsis septuaginta annis, & in numero duali dr̄ שְׁנָתַיִם sanathaim. i. duo anni. siue bienniū Gen̄.41. Post duos ānos vidit pharao somniū. & in eo.45. Bienniū est enī ꝙ cepit fames in terra. & a ꝑdicta dictione dicunt aliqui hebrei ꝑ deriuatur שֵׁנִי Sani: qđ signat coccinū. De quo vide supra in dictione שָׁן Sen.

Vterqꝫ. ambo.

שְׁנַיִם Duplicia. Coccinum

שְׁתַּיִם Due.

שְׁנֵים עָשָׂר Duodeciz

שָׁנָה Annus

שָׁנִים anni

שְׁנוֹת anni

שְׁנָתַיִם Duo anni Bienium.

שְׁנִי

שְׁנְהַבִּים Senhabim. dētes elephātorū. & est dictio cōposita a שֵׁן Sen. ꝙ signat dentē & הַבִּים Habim elepātes. 3. Reg. 10. Et dentes elephantorū & simias & pauones.

Dētes elephātorū

שָׁנַס Sanas. accingere. 3. Reg. 18. Accinctisqꝫ lūbis curre bat āte achab. Pro quo he. le. & accingit lumbos suos & currebat ante achab. & solum inuenitur in predicto loco.

accingere.

שָׁסַס Sasas. diripere. deuastare. depredari. & scribitur cū simplici samach & cū puncto dagues ꝑpter defectū alteri9 samach. ps. 88. Et diripuerunt eū oēs trāseuntes viā. Zach. 14. Et vastabunturdomus. Vide etiā de hoc in dictione sequenti. Et inde מְשִׁסָּה Mesisa. i. direptio vl̄ deuastatio. Esa. 42. Quis dedit in direptionem iacob.

diripere. Vastare.

מְשִׁסָּה direptio.

שָׁסָה Sasa. diripe. deuastare. depdari: sicut dictio ꝑcedēs. 1. Reg. 25. Et diripiūt areas. ps. 43. Et q oderunt nos diripuerunt sibi. Esa. 17. Hec est pars eorū qui vastauerunt nos. Hiere. 50. Diripiētes hereditatē meā. & aliqn̄ scribitur cū aleph in medio loco vau vocali. Hiere. 30. Et oīs qui te vastant: vastabuntur. ꝑ quo he. le. Et erūt qui te vastāt in vastationē siue in direptionē. & aliqn̄ scribitur cū sin loco samach. Esa. 10. Et principes eorum depredatus sum.

diripere. Vastare.

שָׁסַע Sasaa. diuidere. findere. dilacerare. decerpere. cōfringere. Leuit. 1. Cōfringetqꝫ ascellas eius. ꝑ quo he. le. Et diuidet siue scindet eum in alis suis. & in eo.11. Oīe qđ habet diuisā vngulā & ruminat. & in eo. Et sus qui cū vngula diuidat nō ruminat. Deut. 14. Omne aīal qđ in duas ꝑtes finditvngulā. Iudi. 14. Dilacerauit leonē q̄si hedū in frustra decerpet. 1. Reg. 24. & cōfregit dauid viros suos sermōib9.

depredari

שֶׁסַע Cōfringere diuidere.

שֶׁסֶף Sasaph. in frustra cōcidere. 1. Reg. 15. Et in frustra cōcidit cū samuel. & solum inuenitur in predicto loco.

Concidere

שָׁעָה Saa respicere. aspicere. aīaduertere. meditari. confidere. inclinari: seu declinare. excecare. siue caligare. dimittere. remittere. recedere. Gen̄. 4. & respexit dn̄s ad abel & ad munera eius: ad cain aūt & ad munera illi9 nō respexit Exo. 5. Et nō acquiescāt verbis mēdacibus. ꝑ quo he. le. Et nō aspiciāt siue nō aīaduertāt verba mēdacii. Esa. 41. Et loq̄mur & videamus simul. i. aspiciam9. Signat ēt meditari. ps. 118. Et meditabor in iustificationibus tuis semp. Ponitur ēt ꝑ cōfidere. Esa. 31. Et nō sunt cōfisi sup sanctū israel. Signat etiā inclinare siue declinare. Esa. 17. In die illa inclinabitur homo ad factorē suū: & nō inclinabitur ad altaria q̄ fecerūt manus ei9. Pōt ēt legi scdm primā significationē. in die illa aspiciet homo seu aīaduertet ad factorē suū. & in eo. 41. Ne declines quia ego de9 tu9. hebrei tn̄ dicūt ꝙ in ꝑdicto loco signat formidarevl̄ timere. Ponitur ēt per antiphrasin ꝑ excecare vel oculos claudere aut caligare. Esa. 6. Et oculos ei9 claude. & in eo. 32. Et nō caligabūt oculi vidētiū. Vide etiā de hoc supra in dictiōe שׁוּעַ Soaa. signat ēt ꝑdicta dictio dimittere vel remittere aut recedere ab aliquo. Iob. 10. Dimitte me vt plāgā paululū dolorē meū. ps. 39. Remitte mihi vt refrigerer. Iob. 14. Recede ergo paululū ab eo. Esa. 22. Recedite a me: amare flebo. & aliqn̄ duplicatur lra fin & littera ain: & tūc signat meditari siue delectari. ps. 118. In iustificationib9 tuis meditabor. De q̄ vide infra in dictiōe שַׁעֲשַׁע Saasaa. Itē שַׁעֲתָא Saa. seu שַׁעֲתָא saatha i lingua chaldaica signat horā. vt Dan̄. 3. Eadē hora mittetur in fornacē ignis. & i eo. 4. Cepit intra se tacitus cogitare quasi vna hora.

Respicere.

Videre. Meditari.

Cōfidere Inclinari.

Declinare Formidar

Claudere. oculos. caligare. Dimittere Remittere Recedere.

Meditari.

שָׁעָה Hora.

שַׁעֲטָה Saata. calcatio siue cōculcatio: scdm hebreos. Beat9 hiero. trāstulit pōpā. Hiere. 47. A strepitu pōpe armorū & bellatorū ei9. ꝑ quo he. le. A sonitu calcatiōis vl̄ cōculcatiōis vngularū fortiū ei9. & solū iuenitur i ꝑdicto loco.

Pompa Cōculcatio.

שַׁעֲטְנֵז Saatnez. vestis seu pānus ex lana & lino cōtextus Deut. 22. Vestimento quod ex lana & lino contextum est. & solum inuenitur in predicto loco.

Vestis ex lana & lino contexta.

שָׁעַל Saal. pugillus seu pugn9. Esa. 40. Quis mēsus est pugillo aq̄s. & in plu. שְׁעָלִים Sealim. 3. Reg. 20. Si sufficerit puluis samarie pugillis oīs ppli qui seqtur me. Ezech. 13. Et violabant me ad populū meū ꝑpter pugillos ordei. Item שׁוּעָל Sual. i. vulpes. Nec. 3. Si ascenderit vulpes trāsiliet murū eorum. & in plu. שׁוּעָלִים Sualim. Cantī. 2. Capite nobis vulpes paruas que demoliuntur vineas. Itē מְשֹׁעוֹל Misool. i. semita angusta. Nu. 22. Stetit angelus in angustis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. i. angusta semita duarum maceriarum.

Pugillus

שְׁעָלִים Pugilli.

שׁוּעָל

Vulpes

שׁוּעָלִים Vulpes

מְשֹׁעוֹל

Semita. angusta.

שָׁעַן Saan. recūbere. inniti. apodiari. fulcire. seu sustētare. Nu. 21. Et recūberet i finib9 moabitarū. 4. Reg. 4. Illo innitēte sup manū meā. 2. Paralipo. 13. Eo qđ sperassent in dn̄o deo patrū suorū. i. nixi essēt i dn̄o. Iob. 8. Innitetur sup domū suā. Prouer. 3. Ne innitaris prudētie tue. Esa. 10. Nō adiiciet residuū israel & hi qui fugerint de domo iacob inniti sup eū qui pcutit eos: sed innitentur sup dn̄m sanctū israel. & in eo. 50. Et innitatur sup dn̄m deum suū. Et inde מִשְׁעָן Misaan. siue מַשְׁעֵן Maseen. i. fulcimētū siue sustētaculū aut sustētatio. ps. 17. Et factus est dominus ꝓtector meus. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et factus est dn̄s firmamentum meum. i. sustentaculum seu fulcimentum. Ponitur etiā pro valido & forti aut pro robore. Esa. 3 Validum & fortē: omne robur panis & omne robur aque. i. sustentaculū vel sustentatio aut fulcimētum. & aliqn̄ scribitur cum he vel thau in fine. & ponitur etiā pro baculo in quo homo sustentatur & cui innititur. vt Exo. 21. Et ambulauerit foris super baculum suum. Esa. 36. Ecce confidis super baculum arundineum confractum.

Recūbere. Inniti. Sperare.

מִשְׁעָן Firmamētum. Validus fortis. Robur.

Baculus.

שֶׁעֶף Saiph. cogitatio. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet שְׁעִיפִים Seipim. Iob. 4. In horrore visionis

שְׁעִיפִים Horor

© Biblioteca Nacional de España

cogitationes

שַׂעַר cõiectare. Extimare

שְׂעָרִים Extimationes.

שַׂעֲרוּרָה Mirabilia Horribile. turpitudo.

שַׂעֲרוּר יָה Horrenda

שַׂעֲרוּרוֹת Horribilia

שְׁעָרִים horribiles mali.

שַׁעַר Porta.

שְׁעָרִים Ianue. Porte

Urbes.

שׁוֹעֵר Ianitor.

שׁוֹעֲרִים Ianitores

שָׂעַר Timere Horrere.

Formidare

Tẽpestatẽ esse. Tẽpestate rapi.

שְׂעָרָה

cogitationibus nocturne. pro quo he.legunt. In cogitationibus de visionibus noctis. Et in eodem. 20. Idcirco cogitationes meeva rie succedunt sibi. & aliquando scribitur cũ littera samach loco sin de quo vide supra in dictione סַעַף Saiph.

שָׂעַר Saar. existimare. cõiectare. Prouer. 23. Quia in simi litudinem coniectoris & harioli extimatqđ ignorat Pro quo hebrei legunt. Quia sicut existimat vel cõiectatur in anima sua sic est. & inde שְׂעָרִים Searim . ideſt extimationes. Geñ. 26. Et inuenit in ipso anno centuplum . Pro quo hebrei legunt. Et inuenit in ipso anno centum extimationes . ideſt centuplum q̃ extimauerat. lxx. vero centuplum ordei transtulerunt. Vnde beatus hieronymus in hebraicis questionibus super hoc loco sic ait . Licet in aliena terra seminauerit isaac : tamẽ non puto q̃ tãta ei fertilitas ordei fuerit. vnde melius puto illud esse quod habeturin hebreo & aquila quoq̃ transtulit & inuenit in anno illo centuplũ extimatum. licet enim eisdem litteris & extimatio scribatur & ordeum: tamen extimationes שְׂעָרִים Searim legun tur. ordea vero. שְׂעוֹרִים Seorim. Hec hieronymus . Item שַׂעֲרוּרָה Saarura. ideſt horribile siue turpitudo . Hiere. 5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra . Pro quo hebrei legunt. Stupor & horribile . i. res horrenda fuit in terra . Et in eo . 23 . Et in prophetis ierusalem vidi similitudinem adulterantium. pro quo hebrei legunt. Vidi turpitudinem adulterii. Et aliquando scribitur cum iod in fine & dicitur שַׂעֲרוּרִיָה Saaruria. Osee. 6. In domo israel vidi horrenda. & aliquando mutatur he in tau. & dicitur שַׂעֲרוּרִית Saarurith. Hiere. 18. Quis audiuit talia horribilia que fecit virgo israel. Vide etiam de hoc in dictione sequenti . & inde שְׁעָרִים Soarim. ideſt horribiles vel abominabiles . Pro quo beatus hieronymus transtulit malas. Hiere. 29. Et ponam eos quasi. ficus malas: que comedi non possunt. Item שַׁעַר Saar. ideſt porta. siue ianua. Geñ. 25. Et possidebit semẽ tuum portã inimicorum tuorum. Et in eodem. 28 . Non est hic aliud nisi domus dei & porta celi. Deut. 25. perget mulier ad portam ciuitatis. 4. Regum. 7. Iuxta introitumporte. & in plurali שְׁעָרִים Searim. ideſt porte siue ianue. Deut. 14. Et repones intra ianuas tuas. ps. 66 . Diligit dominus portas sion. Naum. 3. Pandentur porte terre tue. Ponitur etiam pro vrbibus. Deut. 28. Donec diſperdat & conterat ĩ cunctis vrbibus tuis. & inde שׁוֹעֵר Soer. ideſt ianitor. 2. Reg. 18. Et vociferans in culmine ait. pro quo hebrei legunt. & clamans speculator ad ianitorẽ ait. & in plurali שׁוֹעֲרִים Soarim. 2. Paralipo. 8. Et ianitores in diuisiõibus suis per portam & portam.

שָׂעַר Saar. metuere. formidare. horrere. tempestatẽ fieri tempestate moueri: vel quasi tempestas commouere siue tempestate rapi. Deut. 32. Quos non coluerunt patres vestri. Pro quo hebrei legunt. Quos non timuerũt siue formidauerunt patres vestri . Hiere. 2. Et porte eius desolamini vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et horrescite: desolamini vehementer. Sed si pro שְׂעָרוּ Saaru legatur שְׂעָרָיו searau. tunc significat portas eius sicut est in littera nostra. Ezech. 32. Et reges eorum horrore nimio formidabunt super te. Significat etiam tempestẽ fieri: vel tempestate cõ moueri: siue tempestate rapi. ps. 49. Et in circuitu eius tempestas valida. Ps. 57. Sicut viuentes: sic in ira absorbet eos. Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. Quasi viuentes quasi ira: tempestas rapiet eos. Dañ. 11. Et quasi tempestas veniet contra eum rex aquilonis. ideſt quasi tempestas commouebitur contra eũ. & inde שַׂעֲרָה siue שְׂעָרָה Seara. ideſt horror siue tempestas. Iob. 18. Et primos inuasit horror . Naum. 1. Dominus in turbine & tempestate via eius. Vide etiam de hoc supra in dictione סַעַר Saar. Item שָׂעִיר Seir. ideſt hedus aut hircus. Geñ. 37 . Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerũt. Leuit. 4 . Hircũ de capris immaculatum. & in genere femenino שְׂעִירָה Seira. ideſt capra. Vt in eodem. Offeret capram immaculatam . & in plurali שְׂעִירִים Seirim. Leuit. 16. Duos hircos stare faciet coram domino. Item שַׂעַר Sear. ideſt pilus seu capillus aut piloſus. vel hiſpidus. Leuit. 13. Et pilos versos in candorem. Et in eodem. Quod si pilus coloris est pristini. Et in eodẽ. Et capillus sui coloris est. Iudi. 16 . Iamq̃ capilli eius renasci ceperant. 4. Regum. 1. Vir piloſus . Pro quo hebrei legunt. vir habens pilos. ps. 67. Verticem capilli . Canti . 6. Capilli tui sicut grex caprarum. scribitur etiam cum he vel tau in fine. Iudi. 20. Vt capillum quoq̃ possint percutere. Iob. 4. Inhorruerunt pili capitis mei. & in aliquibus locis predictis ponitur singulare pro plurali. & in plurali dicitur שְׂעָרוֹת Searoth. ps. 38. Multiplicati sunt super capillos capitis mei. & inde שַׂעִיר שַׂעַר Sair. siue sear. ideſt hirsutus vl piloſus aut hiſpidus. Geñ. 25. Et totus in morẽ pellis hiſpidus. Et in eodem. 27. Nosti q̃ esau frater meus homo pilosus sit. Esa. 34. Piloſus clamabit alter ad alterum. & in plurali שְׂעִירִים Seirim. Esa. 13. Et piloſi saltabunt ibi. Accipitur etiam pro demonibus. Leuit. 17. Et nequaq̃ vltra immolabunt hostias suas demonibus. & in plurali femínino שְׂעִירוֹת Seiroth. ideſt piloſe. Geñ. 27. Quia piloſe manus similitudinem maioris expresserant. Item שְׂעִירִים seirim. ideſt gutte siue stille pluuie. & solum inuenitur in numero plurali. Deut. 32. Quasi imber super herbam: & quasi stille super gramina. Item שְׂעֹרָה Seora. ideſt ordeum. Exo. 9. li num ergo & ordeum leſum est: eo quod ordeum essetvirẽs Declinatur etiam pluraliter שְׂעֹרִים Seorim. 4. Regum. 7 Duo modii ordei statere vno.

שָׁעְשַׁע Saasaa. delectari. blandiri. ps. 93. Cõsolatiões tue letificauerunt animam meam. Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. Consolationes tue delectabunt animam meam. ps. 118. In iustificationibus tuis meditabor. Pro quo hebrei legũt. In preceptis tuis delectabor Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere. Et in eodem. 66. & super genua blandietur vobis. & inde שַׁעֲשׁוּעִים Saasuim. ideſt delectationes siue blanditie. Et solum inuenitur in numero plurali: & ponitur plurale pro singulari. ps. 118. Nisi q̃ lex tua meditatio mea est. Pro quo btus hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. nisi q̃ lex tua delectatio mea est. Et in eodem. Mandata tua meditatio mea est. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit . mandata tua voluptas mea est. Prouer. 8. Et delectabar per singulos dies . Pro quo hebrei legunt. Et eram delectationes siue blandi tie per singulos dies. ideſt delectabar siue blandiebar p sin gulos dies. Hiere. 31. Si puer delicatus. vbi ponitur pro delicato. ideſt puer cui blanditur.

שִׁפְכָּן Cerastes

שָׁפָה Nudare. Eleuare.

נְשֻׁפָּה caliginosꝰ Excelsus

שְׂעִיר Hedus hircus

שְׂעִירָה Capra.

שְׂעִירִים hirci.

שֵׂעָר Pilus. Capillus.

שְׂעָרוֹת Capilli

שָׂעִיר hiſpidus Piloſus

שְׂעִירִים Piloſi. Demones

שְׂעִירוֹת Piloſe

שְׂעִירִים Stille.

שְׂעֹרָה Ordeum .

שְׁעָרִים Delectare

שָׁעְשַׁע Blandiri . שַׁעֲשׁוּעִים

delectatio

Voluptas .

Delicatꝰ .

Sephiphon. Cerastes serpentis genus. Geñ. 49. Cerastes in semita.

Sapha. nudare. eleuare. festinare. Iob. 33. Et ossa que tecta fuerunt nudabuntur. Hebrei tamen dicunt q̃ significat eleuare. vnde in predicto loco ipsi legunt . Et eleuabuntur ossa eius que non videbantur. ideſt ossa que erãt tecta carne & non videbantur: eleuabuntur: cum sint nudata carnibus propter nimiam maciem. Alii vero dicunt q̃ significat conterere: sicut dictio שׁוּף Suph. De qua supra dictum est. & inde נְשֻׁפָּה Nisphe. ideſt excelsum vel eleuatũ. Esa. 13. Super montem caliginosum leuate signũ . q̃ quo hebrei legunt. Super montem excelsum leuate signũ . potest etiã deriuari a dictione נֶשֶׁף Nẽseph. que signãt caligi-

© Biblioteca Nacional de España

שְׂפָאִים supini colle. vie.

שְׂפִי velociter Solus.

שְׂפִית Pingues Casei.

שָׂפָה Labiū.

שִׂפְתַיִם Labia.

שָׂפָה Ora.

Ripa. Littus

שִׂפְחָה ancilla.

שִׂפָחוֹת ancille. מִשְׁפָּחָה

Cognatio Familia.

מִשְׁפָּחוֹת Familie Cognationes

Prouicie. Genus.

שָׂפַח Decalua.

שָׂפַט Judicare.

שׁוֹפֵט

nem: de quo supra dictum est in littera nū. & inde שְׂפָאִים sephaim. vel שְׂפִים Sephaiim. i. colles vel mōtes excelsi. Esa. 41. Aperiā in supinis collibus flumina. i in excelsis colliby vel in excelsis mōtibus. Ponitur etiā pro viis. Hiere. 4. Vētus vrēs in viis que sunt in deserto. Item שְׂפִי Sephi. i. velo citer seu festinanter. Nu. 23. Cūcq abisset velociter. Sed in translatione chaldaica habetur. Cūcq abisset solus. Item שְׂפוֹת Sephoth. i. pingues pluralis numeri se. ge. 2. Reg. 17. oues & pingues vitulos. Et aliqui hebrei dicūt q significat caseos. vnde in translatione chaldaica sic habetur. & caseos lactis de vaccis siue de armentis.

שָׂפָה Sapha. labium. ora. ripa. seu littus. Geñ. 11. Erat autē terra labii vnius. Iob. 12. Cōmutans labium veraciū. Prouer. 12. Labium enim veritatis firmū erit in perpetuū. Soph. 3. Tūc reddā ppli's labiū electum. & in plu. שְׂפָתַיִם Sephathaim siue שִׂפְתוֹת Siphthoth. Exo. 3. Presertim cū sim incircuncisus labiis. i. Reg. 1. Tantum labia eius mouebātur Prouer. 4. Et detrahētia labia sint pcul a te. & in eo. 14. Labia sapiētū custodiunt eos. Cāti. 5. Labia eiy lilia distillātia Accipitur ēt שָׂפָה Sapha. pro ora vel extremitate. Exo. 26. Facies & quinquaginta ansas in ora sagi vnius. & in eo. 28. In cuius medio supra: erit capicium & ora per gyrū. 3. Reg. 7. A labio vscq ad labium rotundum in circuitu. 2. Paralip. 4. Labium illius: quasi labium calicis. i. ora vel sūmitas. Significat etiā ripā vel littus. Geñ. 45. In ipa ānis ripa. Exo. 14. Et viderunt egyptios mortuos super littus maris.

שִׁפְחָה Siphcha. ācilla. familia: seu cognatio. Geñ. 16. Sed habēs ancillā egyptiā noīe agar. 4. Reg. 4. Nō habeo ancilla tua quicq in domo mea. ps. 122. Sicut oculi ancille in manib? dñe sue. & in plu. שִׁפָחוֹת Sephachoth. Geñ. 24. Argentum & aurum seruos & ancillas. Ioel. 2. Sed sup seruos & ancillas meas effundā spūm meum. Item מִשְׁפָּחָה Mispacha. i. cognatio: seu familia. Geñ. 24. De cognatione mea & domo pēis mei. Leuit. 25. Vnusquisq rediet ad familiā pristinā. Deut. 29. Familia aut tribus. Hiere. 8. Qui residui fuerint de cognatione hac. Amos. 3. Et super omnē cognationē quā eduxit de terra egypti. Zach. 14. Quod si familia egypti nō ascēderit. i. gens vel populus. Et in plu. מִשְׁפָּחוֹת Mispachoth. Nu. 1. Per generationes & familias ac domos suas. Ioſ. 7. Accedet per cognationes suas. Amos 3. Tātum vos cognoui ex oībus cognationibus terre. Significat etiā puincias. Hiere. 10. Et super puincias que nomen tuū non inuocauerunt. Ponitur etiā pro genere. Geñ. 8. Secundum genus suū egressa sunt de arca. Hiere. 15. Et visitabo super eos quattuor canes ad lacerādum & volatilia celi & bestias terre ad deuorandum & dissipādum. Pro quo he. le. Et visitabo super eos quattuor genera dicit dñs: gladium ad occidēdum: & canes ad lacerādum: & volatilia celi & bestias terre ad manducāndum & dissipandum.

שָׂפַח Saphach. decaluare. Esa. 3. Decaluabit dominy verticē filiarum sion. De quo vide supra in littera śamach in dictione. סָפַח Saphach.

שָׂפַט Saphat. iudicare. Geñ. 19. Nunquid vt iudices. & in eo. 16. Iudicet dñs inter me & te. Exo. 18. Qui iudicent populum oī tēpore. Deut. 1. Quod iustum est iudicate. Iudi. 4. Que iudicabat populū in illo tēpore. 1. Reg. 8. Cōstitue nobis regem vt iudicet nos. 2. Reg. 18. Iudicauit enī pro te dñs hodie. 3. Reg. 3. Iudiciū quod iudicasset rex: & in de verbum passiuū quod signat iudicari vel iudicio contendere. ps. 18. Cū iudicatus fuerit exeat condēnatus. Esa. 43. Iudicemur simul. Hiere. 2. Iudicio contendā aduersum te. Ezech. 20. Sicut iudicio contendi aduersus pres vros. Et in de שׁוֹפֵט Sophet. i. iudex. Exo. 2. Quis cōstituit te pricipē & iudicē sup nos. Et aliqñ scribitur cum mē in principio. Iob 9. Et iudicē meū deprecabor. & in plu. שׁוֹפְטִים Soptim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues. Et inde מִשְׁפָּט Mispat. i. iudicium siue ius aut decretum. ordo. consuetudo. ritus. exemplar. aut figura. Geñ. 18. Nequaq facies hoc iudicium. Leuit. 19. Nolite facere aliquid iniquum in iudicio. Deut. 18. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo. Et in eo. 27. Maledictus qui peruertit iudicium. 1. Reg. 8. Et predic eis ius regis. & in eo. Hoc erit ius regis. ps. 1. Propterea non resurgūt ipii in iudicio. Esa. 1. Querite iudiciū. Hiere. 46. Castigabo te i iudicio. & in eo. 48. Hucusq iudiciū moab. Significat etiā decretum siue cōstitutum aut ordinē. 1. Reg. 22. Hec fecit dauid: & hoc erat decretum illi. 3. Reg. 4. Iusta constitutum sibi. & in eo. 5. Perfecta est domus in oī ope suo & vniuersis vtensilibus suis. Pro quo he. le. Et perfecta ē domus in oībus rebus suis: & in oībus ordinibus vel cōstitutis suis. Hiere. 10. Et tēplum iuxta ordinē suū. significat ēt consuetudinē vel ritum. Geñ. 40. Iuxta officium tuū sicut ante facere consueueras. Pro quo he. le. Iuxta cōsuetudinē primā quando eras pincerna eius. Ioſ. 6. Circuierunt vrbē sicut dispositum erat. i. sicut consuetum erat aliis diebus. 1. Paralipo. 24. Vt luceret iuxta ritum. Ponitur etiā pro exēplari vel figura. Exo. 26. Eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte mōstratum est. 4. Reg. 1. Cuius figura & habitus est vir. & in plu. מִשְׁפָּטִים Misphatim. i. iudicia. Exo. 21. Hec sunt iudicia. ps. 17. Qñ oīa iudicia eius in cōspectu meo. Et aliqñ scribitur sine mē & dr שְׁפָטִים Sephot 2. Paralipo. 20. Si irruerint super nos mala: gladius: iudiciū Et in plu. שְׁפָטִים Sephatim. aut שְׁפוּטִים Sephutim. Nu. 23. Nā in diis eorum exercuerat vltionē. Pro quo he. le. Et in diis eorum fecit dñs iudicia. Ezech. 14. Quod si quattuor iudicia mea pessima. & in eo. 23. Et iudicia perpetrauerunt in ea. & in eodem. 28. Cum fecero iudicia in omnibus qui aduersantur eis.

שָׁפַךְ Saphach. fundere. effundere. Geñ. 9. Quicunq effuderit humanum sanguinē: fundetur sanguis illiy. Leuit. 14. Et spargi puluerē rasure extra vrbē. Pro quo he. le. Et effundant puluerem. Deut. 21. Manus nře non effuderunt sanguinē hunc. 3. Reg. 2. Et āmouebis sanguinē innocentē qui effusus est a ioab. & in eo. 13. Et effundetur cinis. & in eo. 21. Sanguinē innocentem fundit. ps. 21. Sicut aqua effusus sum. ps. 60. Effundite corā eo corda vra. ps. 62. Pene effusi sunt gressus mei. Et in titulo psalmi. 101. Vbi dicitur. Et coram dño effudit precē suā. Hiere. 6. Effunde sup paruulos foris. & in eo. Et fundite circa ierusalē aggerē. & in eo. 11. Effunde indignationē tuā super gentes que non cognouerunt te. Threñ. 2. Cum exalarent animas suas in sinu matrum suarum. Pro quo he. le. Cum effunderētur anie sue. & in eo. 4. Dispersi sunt lapides sanctuarii. i. effusi sunt Ezech. 16. Quia effusum est es tuum. & in eodem. 21. vt cōportet aggerē. Pro quo he. le. Vt effundat aggerē. i. fundat terrā & lapides vt fiat agger ad expugnandā ciuitatē. & in eodem. 26. Et cōportabit aggerē in gyro. Ioel. 2. Effundā spūm meū sup omnē carnē. Soph. 1. Et effundetur sanguis eorum sicut humus. & inde שֶׁפֶךְ Sephech. i. effusio vel locus vbi aliquid effunditur. Leuit. 4. In loco effusorum cinerum. & inde שִׁפְכָה Sophcha. i. effusorium: & accipitur p veretro quo vrina effunditur. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis & abscisso veretro in ecclesiam domini.

שָׁפַל Saphal. humiliare. deprimere. demittere. 1. Reg. 2. Humiliat & subleuat. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. ps. 17. Et oculos superborum humilia

Judex. שׁוֹפְטִים Judices. מִשְׁפָּט Judicium

Ius.

Decretus Cōstitutus

ordo.

cōsuetudo.

Ritus. Exēplar. Figura מִשְׁפָּטִים Judicia.

שְׁפָטִים Judicium שִׁפְטִים שְׁפוּטִים Ultio. Judicia.

שֶׁפֶךְ Effundere

Fundere

dispergere.

שֶׁפֶךְ Locꝰ effusionis שִׁפְכָה

שָׁפַל humiliare.

© Biblioteca Nacional de España

bis.ps.74. Hunc humiliat: & hunc exaltat. Esa.2. Oculi sublimiū hoīm humiliabuntur. & in eo. Et super omnē arrogantē & humiliabitur. & in eo. Et humiliabitur altitudo virorum. & in eo.29. Et humiliaberis: de terra loqueris. & in eo.32. Et humilitate hūliabitur ciuitas. & in eo.57. Et humiliata ē vsq; ad inferos. Hiere.13. Humiliamini sedete in terra. Et inde שְׁפָלוּת Siphluth siue שְׁפַל Sephal. i. humilitas. Eccl's.10. Et infirmitate manuū perstillabit domus. Pro quo he.le. Et in humilitate manuū pstillabit domus. i. in demissione vel remissiõe manuū. Et i eo. In humilitate vocis mo lentis. Et inde שָׁפֵל Saphel. i. humilis. Leuit.13. Qui cū viderit locū lepre humiliorē carne reliqua. 2. Reg.6. Et ero humilis in oculis meis. Esa.57. Et cū contrito & humili spū. Ezech.17. Exaltaui lignū humile. & in plu. שְׁפָלִים Sephalim. Esa.57. Et viuificet spūm humilium. & in ge.fe. שְׁפֵלָה Sephela. Leuit.13. Nec humiliõr carne reliqua. Ezech.17. Creuit in vineam latiorē humilē statura. & in eo.21. Nõne hec est: que humilē subleuauit. Signat etiā terrā humilem. i. planam atq; cāpestrem. Deut.1. Et humiliora loca cõtra meridiem. Ios.11. Et planiciem & occidentalē plagā montesq; israel & cāpestria eius. z. Paralipo.1. Quasi sycomoros que nascuntur in campestribus.

שְׁפָלוּת שָׁפֵל Infirmitas Humilitas שָׁפֵל Humilis שְׁפָלִים humiles שְׁפֵלָה humilis humiliora Cāpestria

שָׁפָם Sapham. os. bucca. Leuit.13. Caput nudum: os veste contectum. 2. Reg.19. Et intõsa barba. Pro quo he.le. Non fecit os siue buccā suā. i. nõ totõdit barbam circa os vel buccam suā in signum tristitie. quod solum tondebatur in illo tẽpore. Ezech.24. Neq; amictu ora velabis.

שָׁפָם os. Barba

שָׁפָן Saphan. cirogrillus: aut cuniculus. Leuit.11. Cirogrillus qui ruminat. Et in plu. שְׁפָנִים Sephanim. ps.103. Petra refugium herinaciis. Pro quo he.le. Petre refugium siue protectio cuniculis vel cirogrillis.

שָׁפָן cirogrill' שְׁפָנִים Erinacii.

שִׁפְעַ Séphaa. inundatio. globus. impetus. Deut.23. Quia inundationem maris quasi lac suggent. & aliqñ scribitur cū thau in fine & dr שִׁפְעַת Siphaath. 4. Reg.9. Vidit globum iehu venientis: & ait video ego globum. Iob.38. impetus aquarum operiet te. & dicunt hebrei q; etiā significat abundantiam seu multitudinem.

שִׁפְעַ inūdatio. שִׁפְעַת Globus Impetus

שָׁפַק Saphac. sufficere. plaudere. siue cõplodere. s. manib? 3. Reg.20. Si suffecerit puluis samarie. Esa.2. Et pueris alienis adheserunt. p quo he.le. Sufficerūt sibi. De quo vide etiā supra in dictione יָלַד Ialad. Et inde שֵׂפֶק Sephec. i. sufficientia: aut saturitas. Iob.20. Cum saturatus fuerit arctabitur. Pro quo he.le. Cum impleta fuerit sufficiētia eius arctabitur. Significat etiam predicta dictio plaudere vel cõplodere. s. manibus. Iob.27. Stringet super eū manus suas. Pro quo he.le. Plaudet sup eum manibus suis. Et inde שֵׂפֶק Saphec. i. complosio vel percussio. Beatus hiero. transtulit oppressionem. Iob.36. Nõ te ergo superet ira vt aliquē opprimas. Pro quo he.le. Ne forte seducat te ira in percussiõe vel in oppressione. i. vt aliquem percutias vel opprimas sicut est in littera nostra.

שָׁפַק sufficere שֹׂפֶק sufficiētia. stringere. Plaudeſ. שֵׂפֶק opprimeſ. Percusio oppreſſio.

שָׁפַר Saphar. ornare. pulchrū seu speciosum esse. Iob.26. Spiritus eius ornauit celos. ps.15. Etenim hereditas mea preclara est mihi. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et hereditas speciosissima mea est. Et inde שֵׂפֶר Sapher. i. pulchritudo. Geñ.49. Dans eloquia pulchritudinis. Et inde שַׂפִּיר Sapir. q; in lingua chaldaica significat pulchrum siue decorum. Dañ.4. Folia ei? pulcherrima. & etiā predicta dictio in lingua chaldaica significat placere vel cõ placere. Dañ.4. Placuit ergo mihi predicare eius signa. Et in eo. Consilium meum placeat tibi. Item שׁוֹפָר sophar. i. buccina siue tuba cornea. Exo.19. Et sonitus buccine paulatim crescebat. & in eo.20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades & sonitum buccine. ps.4. Et dñs in voce tube. ps.97. In tubis ductilib? & voce tube cornee. Esa.58. Quasi tuba exalta vocem tuā. Et in plu. שְׁפָרוֹת sopharoth Ios.6. Sacerdotes tollēt septem buccinas. & i eo. Et sacerdotes clangent buccinis. Item אֶשְׁפַּר Aspar. per additionem aleph in principio. i. frustum carnis secundū hebreos. Pro quo beatus hiero. transtulit assaturam bubali carnis: ab אֵשׁ es qđ significat ignē & פַּר Par. i. bos seu bubalus. 2. Reg.6. & partitus est vniuerse multitudini israel tā viri q; mulieri singulis colliridam pānis vnā & assaturā bubali carnis vnā. Item שַׁפְרִיר saphrir. i. solium. Hiere.43. Et statuet solium suū super eos. & aliqui hebrei dicunt q; significat tētorium seu papilionem.

שְׁפָרוֹת Buccine אֶשְׁפַּר assaturabubali. שַׁפְרִיר solium.

שְׁפַרְפָּרָה Sepharphera. in lingua chaldaica signāt diluculū seu aurorā. Dañ.6. Primo diluculo cõsurgēs.

שְׁפַרְפָּרָה aurora

שָׁפַת Saphath. ponere. reponere. ordinare. ps.21. Et in pulverem mortis deduxisti me. Pro quo he.le. Posuisti vl reposuisti me. Ezech.24. Pone ollam: pone inquā. Esa.26. Dñe dabis pacem nobis. Pro quo he.le. Dñe ordinabis pacē nobis. Et inde שְׁפָתַיִם sephathaim. i. termini. ps.67. Si dormieritis inter medios cleros. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Si dormieritis inter medios terminos. Et aliqui hebrei dicunt q; significat tripodes sup quas olle ponuntur ad coquendas carnes. Scribitur etiā cū mē in principio: & dr מִסְפְּתַיִם Mispethaim. Geñ.49. Accubans inter terminos. ponitur etiā p labiis. Ezech.40. Et labia earū palme vnius reflexa intrinsecus. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt tripodes. nā pro labiis scribitur cum pūcto cebólet. De quo dictū est supra in dictiõe שָׂפָה sapha.

שָׁפַת Deducere ponere dare. ordinare. שְׁפָתַיִם Cleri. Terminí. Tripodes מִסְפְּתַיִם Termini. Labia.

שָׁצָא Safa. in lingua chaldaica significat consumare vel cõplere. vt Esd.6. & cõpleuerunt domū istam.

שָׁצָא Complere

שְׁצִיף Seseph. momentū. Esa.54. In momẽto indignationis abscondi faciem meam a te. Et solum inuenitur in predicto loco.

שְׁצִיף momẽtum

שַׂק Sac. cilicium. saccus. Geñ.37. Indutus est cilicio. & in eo.42. Aperto: vnus sacco vt daret pabulum iumentis 4. Reg.19. Et opertus est sacco. Iob.16. Saccum cõsui super cutem meā. ps.29. Cõscidisti saccum meum. Esa.3. Et pro fascia pectorali cilicium. & in eo.20. Solue saccū de lumbis tuis. Et in plu. שַׂקִּים sacim. 2. Reg.3. Et accingimini saccis. 3. Reg.20. Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris.

שַׂק Cilicium. saccus. שַׂקִּים sacci.

שָׂקַק Sacac. rugire. discurrere: siue ambulare. collidere. Prouer.28. Leo rugiēs & vrsus esuriens. Esa.33. Velut cū fosse plene fuerint de eo. p quo he.le. Sicut deambulatio in fossis vel in cisternis: deambulabunt vel discurrent in ea. Ioel.2. Vrbē ingredientur. i. per vrbē discurrēt vel deambulabūt. Et aliqñ duplicatur littera sin. Naū.2. Quadrige collise sunt in plateis. Et inde מְשַׂק Mesec. i. procurator vel dispensator domus: eo quod discurrit huc & illuc. Geñ.15. Et filius procuratoris domus mee.

שָׂקַק Rugire deãbulare discurreꝛ Ingredi Collidere מְשַׂק ꝓcurator.

שָׁקַד Sacad. vigilare. continuare. Esd.8. vigilate & custodite donec appendatis coram principibus sacerdotum ps.101. Vigilaui & factus sum sicut passer solitarius in tecto. ps.126. Frustra vigilat qui custodit eā. Prouer.8. Et qui vigilat ad fores meas. Esa.29. Succisi sunt omnes qui vigilabāt super iniquitatē. Hiere.1. Quia vigilabo ego super verbo meo. & in eo.5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eo.31. Et sicut vigilaui super eos vt euellerem & demolirer & dissiparem & disperderē & affligerē: sic vigilabo super eos vt edificē & plantē. Dañ.9. Vigilauit dñs super malicia. Item שָׁקֵד saced. i. amygdalus. & accipitur tā pro arbore q̃ pro fructu. Eccl's.12. Et florebit amygdalus. Hiere.1. Virgā vigilantē ego video. Pro quo he.le. Virgā seu bacu-

שָׁקַד Vigilare שָׁקֵד amygdal'

© Biblioteca Nacional de España

lum amygdali.i.baculum amygdalinū vel nuceum ego video. Vnde beatus hieronymus in explanationib⁹ super predicto loco sicait. Pro virga vigilante. lxx. baculum nuceum transtulerunt. Laborandum igitur nobis est vt breuiter hebreā etymologiā latinus lector intelligat. שָׁקֵד Saced nux dicitur. Vigil aūt seu vigilare appellatur שׁקֵד Soced. vnde & in posterioribus pardus vigilans hoc noīe appellatur. ab eo igitur quod dī nux ꝓpter verbi similitudinē ad vigilis intelligentiā nomen allusit. pro baculo nuceo virgā vigilātē aquila & symmachus: theodotiō vero amygdalinā trāstuler ūt. hec hieronymus. Et in plu. שְׁקֵדִים Secedim.i.amygdale. Geñ.43. Modicum resine & mellis & storacis stactes & terebinthi & amygdalarum. Nu.17. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati sūt. & inde מְשֻׁקָּדִים Masueadim. i.in modum amygdale vel nucis facti. Exo.25. Tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos.

שְׁקֵדִים amygdale

מְשֻׁקָּדִים Inucis modum.

שָׁקַד Vigilare. continuaſ

Sacad. vigilare. sicut dictio precedēs. Threñ.1. Vigilauit iugum iniquitatū mearum. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat continuare vel iungere.

שָׁקָה potuꝫ daſ abaquare

Saca. potum dare. propinare. adaquare irrigare. redundare. nutrire. Geñ.24. Et camelis tuis dabo pōtum. & in eo. Et dedit ei potum. & in eo.29. Date ante potū ouib⁹. & in eo. Et adaquato grege osculatus est eā. Pro quo he.le. Et adaquauit oues labā fratris mīis sue: & osculat⁹ est iacob rachel. pṡ.77. Et adaq̄uit eos velut in abyssо. Abach. 2. Ve qui potū dat amico suo. Signāt etiā irrigare. Iob.21. medulis ossa illi⁹ irrigātur. pṡ.64. Visitasti terrā & inebriasti eā.i.irrigasti eam. Ioel'.3. Et irrigabit torrentē spinarū. Ponitur etiā pro redundare. Ioel'.3. Et redunda būt torcularia vino & olco. Ponitur etiā pro nutrire. Ezech.45. Et de his que nutrit israel in sacrificium. Et inde שִׁקּוּי Sicui.i.potus: vel poculum: aut irrigatio. pṡ.101. Et poculum meū cū fletu miscebam. Osee.2. Oleum meū & potū meū. Prouer. 3. Et irrigatio ossium tuorum. Et inde מַשְׁקֶה Masce.i.potū dans vel pincerna: aut potus vel poculum. Geñ.40. Accidit vt peccarēt duo cunuchi pincerna regis egypti & pistor Et in eo. Recordatus est inter epulas magistri pincernarū. & in eo. Restituitq̄ alterū in locum suū: vt porrigeret ei poculum. Leuit.11. Et omne liquēs quod bibitur.i.omnis potus qui bibitur. Esa.32. Et potum sitienti aufert. Et inde שׁקֶת Soceth.i.pila seu canalis vbi iumēta adaquātur. Geñ. 24. Effundensq̄ hydriā in canalibus. Quod in hebreo legitur singulariter.ſ.in canali aut pila. Et in plu. שִׁקֻּוֹת Sicathoth. Vt in eodem.30. Posuitq̄ eas in canalibus vbi aqua effundebatur.

Irrigare Inebriare

Redūdare

Nutrire. שִׁקּוּי Poculum Potus. מַשְׁקֶה Pincerna

Poculuꝫ Potus שׁקֶת Canalis. שִׁקֻּוֹת Canales

שָׁקַט Quiescere

Sacat. qescere. silere. mitigare. pflare. Ioſ.11. Quieuitq̄ terra a preliis. Iudi.5. Quieuitq̄ terra quadraginta annis. & in eo.18. Iuxta consuetudinē sidoniorū secundum atq̄ quietum. Iob.3. Nōne siluī nōne quiescui. & in eo. 34. Ipso autē concedēte pacē: quis est qui condēnet. ꝓ quo he.le. Et ipse quiescere vel silere facit.ſ.bella: & quis est qui cōdēnet: aut quis est qui inique agat. pṡ.75. Terra tremuit & quieuit. pṡ.82. Ne taceas neq̄ compescaris de⁹. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Ne sileas & non quiescas deus. Esa.7. Vide vt sileas: noli timere. & in eo.14 Conquieuit & siluit oīs terra. & in eo.18. Quiescā & considerabo in loco meo. & in eo.57. Quod quiescere nō potest Hiere.46. Et requiescet & ꝑsperabitur. & in eo.47. Quo modo quiescet. & in eodē.48. Et requieuit in fecibus suis. Ezech.16. Quiescam & non irascar. Zach.1. Et ecce omnis terra habitatur & quiescit. Significat etiam mitigare. idest quiescere facere. pṡ.93. Vt mitiges ei a diebus malis. Prouer.15. Qui patiens est mitigat suscitatas. Significat etiam perflare. Iob.37. Cum perflata fuerit terra austri. Et inde שָׁקַט Secet. siue חַשְׁקַט Hascet.i.quies vel silentiū aut ociū. 2.Paralipo.22. Et pacē & ociū dabo in israel in diebus ei⁹. Esa.22. Et cultus iustitie silentium. & in eo.30. In silentio & in spe erit fortitudo vra. Ezech.16. Et ocium eius.

שָׁקַט Perflare. שֶׁקֶט Ocium. Silentiū.

שָׁקַל Sacal. ponderare. appendere. librare. Exo.22. Reddet pecuniā iuxta modum dotis. Pro quo he.le. Argentum ponderabit seu appendet iuxta modum dotis.i.in pondere reddet. Esd.8. Appendiq̄ ei argentum & aurū. & in eo. Et appēdi in manibus eorum argentū. Iob.6. Vtinā appenderentur peccata mea. & in eo.27. Neq̄ appēdetur argentum in cōmutatione eius. Esa.40. Et librauit in pondere montes. Et inde שָׁקֶל Secel.i.siclus. genus ponderis. Exo.30. Siclus viginti obolos habet. & in eo. Media pars sicli offeretur dño. Et in plu. שְׁקָלִים Secalim. Hiere.32. Appendi ei argentum septem stateres. Et inde מִשְׁקָל Miscal. i.pōdus siue statera. Leuit.19. In iudicio in regula in pōdere & in mēsura. Ezech.5. Et assumes tibi stateras pōderis Scribitur etiam cum thau in fine & dī מִשְׁקֹלֶת Miscoleth. 4.Reg.21. Et extendā super ierusalem funiculum samarie & pondus domus achab. Esa.28. Et ponam in pondere iudicium & iustitiam in mensura.

שָׁקַל Sacal. ponderare. appendere. librare שָׁקֶל Siclus. שְׁקָלִים Stateres. מִשְׁקָל Pōdus. מִשְׁקֹלֶת Pondus.

שִׁקְמָה Morꝰ

Sacam. morus. aut sycomorus. pṡ.77. Et moros eorum in pruina. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Et sycomoros eorū in frigore. 2.Paralipo. 1. Quasi sycomoros que nascūtur in cāpestribus. Esa.9. Sycomoros succiderunt. Amos.7. Et vellicans sycomoros.

שִׁקְמִים Sycomoꝰ.

שָׁקַע absorbere. submergere Deſluere.

Sacaa. absorbere. demergere. submergere. ꝑfundare limpidare. ligare. Nu.11. & absortus est ignis. Hiere. 51. Sic submergetur babylon. Amos.8. Et defluet q̄si riuus egypti. Pro quo he.le. Et ꝑfundabitur siue demergetur. & quia aque que sunt ꝑfunde: sūt limpidissime & purissime: ideo ponitur etiā ꝑ limpidare. i. purissimas aquas reddere. Hiere.32. Tunc purissimas reddā aquas eorū. Ponitur etiā pro ligare. Iob.40. Et fune ligabis linguam eius. & inde מְשֻׁקָּע Miscaa.i.limpidissimū vel purissimum. Ezech.34. Cum purissimam aquam biberitis.

שָׁקַע purissimaſ aq̄s reddere. Ligare. מְשֻׁקָּע purissimū

שִׁקְעָרֹר שִׁקְעָרוֹת Vallicule.

Secaarar. vallicula. & solum inuenitur in numero plura. ſ. שִׁקְעָרוֹת Secaaruroth. Leuit.14. Quasi vallículas palore siue rubore deformes

שָׁקַף aſpicere. ꝓſpicere Reſpicere

Sacaph. aspicere. ꝑspicere. intueri. Geñ.19. Direxerūt oculos contra sodomā. ꝓ quo he.le. Et aspexerūt cōtra faciē sodome. & in eo.26. Prospiciens abimelech rex palestinorum per fenestrā. Nu.21. Quod respicit contra desertū. Deut.26. Respice de sanctuario tuo. Iudi.5. Per fenestram respiciēs vlulabat mater sisare. 4. Reg.9. Et respexit per fenestram. pṡ.84. Et iustitia de celo prospexit. Prouer. 7. Per cancellos prospexi iuuenē. Hiere.6. Quia malum visum est ab aquilone. Pro quo he.le. Quia malum ꝑspexit abaquilone. Et inde שְׁקוּפִים Secufim.i.fenestre latiores & magis aperte in parte iteriori: sicut fit in tēplis. ꝓ quo btūs hiero. transtulit obliquas. 3. Reg.6. Fecitq̄ in templo fenestras obliquas. Significat etiam se inuicem respicientes. 3. Reg.7. Contra se inuicē positas. i. se inuicem respicientes. & in eo. Et super colūnas quadrāgulata ligna in cunctis equalia.i.cōtra se inuicē posita & inuicē respicientes. & inde מְשַׁקֵּף Masceph. i. suplimiare. Exo.12. Suplimiare & vtrūq̄ postē.

שְׁקוּפִים Oblique. ſe inuicē reſpicientes מְשַׁקֵּף Suplimiare.

שָׁקַץ Vitare. abomīari Cōtamiaſ

Sacas. vitare. siue euitare. abominari. contaminare. detestari. spernere. Leuit.11. Et morticina eorum vitabitis. & in eo. Et vitanda sunt vobis. Pro quo he.le. Abominanda seu contaminānda sunt vobis. & in eo. Nolite cōtaminare aias vestras. Deut.7. Quasi spurcicie detestaberis. pṡ.21. Qm̄ nō sprcuit nec despexit deprecationē pauperis.

Deſpicere

© Biblioteca Nacional de España

שִׁקּוּץ שִׁקּוּצִין abominabile. abominatio. שִׁקּוּצִים abominationes.

Et inde שִׁקּוּץ Séces. siue שִׁקּוּצִין Sicus. i. abominabile seu abominatio. aut execratio vel execrabile. Leuit. 11. Abominabile vobis execrãdũq; erit. & in eodem. Abominabile erit vobis. Dañ. 12. Et posita fuerit abominatio in desolatione. Et in plu. שִׁקּוּצִים Sicusim. Deut. 29. Vidistis abominationes eorum. Ezech. 20. Vnusquisq; abominationes oculorũ suorũ nõ proiecit. Dañ. 9. Et erit in tẽplo abominatio desolationis. Qđ in hebreo legitur in plurali. s. abominatiões.

שָׁמַר Mocere. Falsificar. Decipere.

שָׁקַר Sacar. mẽtiri. falsificare. falsum loqui. aut falsum esse negare. inique agere. Geñ. 21. Ne noceas mihi & posteris meis. Pro quo he. le. Ne mentiaris: siue ne falsificabis mihi. Leuit. 19. Nõ mẽtiemini nec decipiatis vnusquisq; proximũ suũ. Pro quo he. le. Non mẽtiemini: nec falsificabitis. idest ne falsum aliquid faciatis vnusquisq; contra proximũ suũ. 1. Reg. 15. Porro triũphator israel non parcet. Pro quo he. le. Porro triũphator israel nõ mentietur siue non loquetur falsc. ps. 43. Et iniq; non egimus in testamẽto tuo. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Nec mentiti sum9 in pacto tuo. Esa. 63. Filii nõ negãtes. Et inde שֶׁקֶר Secer. i. mendacium seu falsum aut falsitas. Exo. 20. Non loquaris cõtra ꝓximũ tuũ falsum testimoniũ. & in eo. 23. Mẽdacium fugies. ps. 7. Et peperit iniquitatẽ. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta. he. ve. transtulit. Et peperit mendaciũ. ps. 18. Iniqui persecuti sunt me: adiuua me. pro quo beatus hiero. transtulit. falso ꝑsecuti sunt me. ps. 119. Libera aiam meam a labiis iniquis. Pro quo beatus hiero. trãstulit. A labio mendacii. Prouer. 18. Profert autẽ mẽdacium dolosus testis. Hiere. 8. Vere mendacium operatus est stilus mẽdax scribarum. Sigñat etiã frustra siue in vanũ. 1. Reg. 25. Vere frustra seruaui. ps. 34. Qui aduersantur mihi iniq; ꝑ quo he. le. Qui aduersantur mihi frustra. i. sine causa. Sed beat9 hiero. in psal. iuxta he. ve. secundũ primã significationẽ trãstulit. Inimici mei mendaces. & in plu. שְׁקָרִים Secarim. ps. 100. Qui loquitur iniqua: nõ direxit in conspectu oculorũ meorum. pro quo beatus hiero. trãstulit. Loquẽs mẽdaciũ. Hiere. 23. & seduxerũt populũ meũ in mẽdaciis suis.

Jniq9 agef Mẽtiri Negare. שֶׁקֶר Falsum. Mẽdaciũ. Jniquus. Frustra שְׁקָרִים Jniqua Mẽdacia.

שָׁמַר Jnnuere

Sacar. innuere. s. oculis. Esa. 3. & nutibus oculorum ibãt. hebrei tñ dicũt ꝙ signãt stibio oculos depigere.

שָׁרַר Vmbilicus

Sarar. vmbilicus. & scribitur cum simplici res & cũ puncto dagues propter defectum alterius res. Cãti. 7. Vmbilicus tuus sicut crater tornatilis. Ezech. 16. Non est precisus vmbilicus tuus. Scribitur etiam cum duplici res & dicitur שָׁרִירִי Serire. Iob. 40. Et virtus ei9 in vmbilico vẽtris eius. Itẽ שְׁרִירוּת Seriruth. i. prauitas siue cogitatio mala. Deut. 29. Et ambulabo in prauitate cordis mei. Hiere. 3. Post prauitatem cordis sui pessimi.

שָׁרִירִי Jmbilicus שְׁרִירוּת prauitas

שָׁרַר dominari.

Sarar. dñari. principatum tenere. preualere. Nu. 16. Nisi & dñatus fueris nostri. Ester. 1. Esse viros principes ac maiores in domibus suis. Vide etiã de hoc supra in dictione שׁוּר Sur.

שָׁרָא Manere Habitare.

שָׁרַב Arida Estus.

שָׁרְבִט Virga

שָׁרַג Ppago

שָׂרָג Jplexũ ex. Cõuolucr.

שָׁרָא Sara. in ligua chaldaica significat manere siue habitare. Dañ. 2. Et lux cũ eo est. i. manet siue habitat.

שָׁרַב Sarab. siccum siue aridum. aut estus. Esa. 35. Et que erat arida in stagnum. & in eodem. 49. Non percutiet eos estus & sol.

שָׁרְבִט Sarbit. virga aut sceptrũ. Ester. 4. Rex aureã virgã ad eũ tetẽdit. & in eo. Tetẽdit cõtra eã virgã aureã.

שָׁרַג Sarig. propago. ramus. & solum iuenitur in numero plurali. Geñ. 40. In qua erant tres propagines. Ioel. 1. Albi facti sunt rami eius. Et inde verbũ שָׂרַג Sareg. quod significat perplexum aut cõuolutum siue intricatum esse. sicut vites perplectuntur propaginibus. Iob. 40. Nerui testiculorum eius perplexi sunt. Threñ. 1. Conuolute sunt & impositę capiti meo.

שָׁרַד Remanere

Sarad. remanere. relinqui. Ios. 10. Hi qui israel effugere potuerunt: ingressi sunt ciuitates munitas. Pro quo he. le. Et reliqui qui remanserunt ex eis venerunt in ciuitates munitas. Et inde שָׂרִיד Sarid. i. ille qui relinquitur vel euadit. vt in ꝑdicto loco. Vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum. & in eo. 8. Ita vt nullus de tanta multitudi ne saluaretur. i. relinqueretur. Threñ. 2. Et non fuit in die furoris: dñi qui effugerit & relinq̃retur. Hiere. 31. Populus qui remanserat a gladio. & in eo. 42. Nullus de eis remanebit neq; effugiet. Item שָׂרַד Serad. i. ministerium. Exo. 31. Et vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti & filiis eius Sigñat etiã instrumẽtum dolatorium. Pro quo btus hiero. transtulit runcinã. Esa. 44. Formauit illud in runcina.

שָׂרִיד Jui relinquitur. Jui remãsit. שָׂרַד ministerijs Runcina.

שָׂרָה Cõsiderar. Reliquere

Sara. considerare. siue intueri. relinquere. soluere. incipere. Iob. 37. Sup omnes celos ipse considerat. Vide etiã de hoc supra in dictione שׁוּר Sur. Hiere. 15. Si nõ reliquie tue in bonum. pro quo he. le. Si nõ reliquí te i bonũ De quo vide supra in dictione שָׁאַר Saar. alii vero legunt sic. Si non soluí te in bonum. nã in lingua chaldaica significat soluere vl dissoluere. Dañ. 3. Ecce ego video viros quatuor solutos. & in eo. 5. Et cõpages renum eius soluebãtur. Significat etiã in lingua chaldaica incipere. Esd. 5. Et cepe9runt edificare domũ dñi. Item שִׁרְיָה Siria. i. lorica siue thorax. Iob. 41. Cum apprehenderit eũ gladius: subsistere nõ poterit: neq; hasta neq; thorax. Scribitur etiã cum nũ in fine & dr̃ שִׁרְיָן Sirian. 1. Reg. 17. Et lorica hamata iduebatur 3. Reg. 22. Et percussit regẽ israel inter pulmonẽ & stomachum. Pro quo he. le. Inter iuncturas & loricã. Esa. 59. Indutus est iustitia vt lorica. Hiere. 51. Et non ascendat lorica tus. Et in plurali שִׁרְיוֹנוֹת Sirionoth. 2. Paralipo. 26. Et habitas & galeas & loricas. Item שָׁרוֹן Saron. i. campus seu planicies. Canti. 2. Ego flos cãpi. Esa. 33. Et factus est saron sicut desertũ. i. cãpus in quo sunt vinee & frumenta: erit sicut desertum. Item מִשְׂרָה Misra. i. illud. quod ab alio exprimitur. Nu. 6. Quidquid de vua exprimitur: nõ bibet. & aliqui hebrei dicunt ꝙ significat madefactum. i. quidquid est madefactum in vino vel in musto.

Soluere Jncipere. שָׂרָה thorax שִׁרְיָן Lorica. שִׁרְיוֹנוֹת Lorice. שָׁרוֹן Campus. Saron. מִשְׂרָה qđ exꝓmit

שָׂרָה Sara. preualere. dñari. Geñ. 32. Quoniã si cõtra deũ fortis fuisti: quãto magis cum hoibus preualebis. pro quo he. le. Quoniã cum deo preualuisti siue dñatus fuisti. Osec. 12. Et in fortitudine sua direct9 est cum angelo. i. preualuit. & in eo. Et inualuit ad angelum. Et inde מִשְׂרָה Misra. i. dñiũ siue impium. Esa. 9. Multiplicabitur ei9 impiũ.

preualere מִשְׂרָה Jmperiũ.

שָׂרַט Sarat. scindere. concidere. incidere. s. carnes vngulis vel ferro. vt Leuit. 19. Super mortuo non incidetis carnes vras. & in eo. 21. Neq; in carnibus suis facient incisuras. Zach. 12. Cõcisione lacerabuntur. Et inde שָׂרֶט Séret. siue שָׂרֶטֶת Saráteth. i. incisionem. Leuit. 21. Neq; in carnibus suis facient incisuras. pro quo he. le. Et in carnibus suis non incident incisionem. vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum.

שָׂרַט Jncidere. Cõcidere Lacerare. שָׂרֶט שָׂרֶטֶת Jncisura.

שֶׂרֶךְ Corrigia. מְשֻׂרֶכֶת Explicans

Seroch. corrigia. geñ. 14. vsq; ad corrigiã calige. Esa. 5. Nec rũpetur corrigia calciamenti eius. Et inde verbum siue participium מְשֻׂרֶכֶת Mesarécheth. i. circuiẽs sicut corrigia circunuoluitur. Pro quo beatus hiero. transtulit explicans. Hiere. 2. Cursor leuis explicans vias suas.

שָׂרַע Grãde.

Saraa. superfluere. superfluũ esse. Leuit. 21. Vel patuo vel grãdi. Pro quo he. le. Aut diminutum vel superfluum. & in eo. 22. Boue & oue aure & cauda amputatis. ꝑ quo he. le. Superfluum vel diminutum. s. in aliquo membro. Esa. 28. Coangustatum est enim stratum: ita vt alter decidat. Pro quo he. le. Coangustatũ est enim stratum ne super

supfluere

© Biblioteca Nacional de España

fluat.i.ne superfluat alteri: quia est tam angustum q̄ vix capit vnum hoiem: & si alius ibi recumbat necesse est vt alter illorum decidat. & sic beatus hiero. transtulit sensum.

עֲרַעַף Cogitationes

שַׂרְעַף Saraaph. cogitatio. & solum inuenitur in numero plurali. p̄s. 93. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. In multitudine cogitationū mearū: que sunt in me. p̄s. 138. Et cognosce semitas meas. Pro quo beatus hiero. transtulit. & scito cogitationes meas.

שָׂרַף Cōburere Succēdere Exurere.

שָׂרַף Saraph. comburere. vrere. exurere. succendere. Exo. 32. Combusitq̄ & cōtriuit vsq̄ ad puluerē. Leuit. 10. Et oīs domus israel plangat incendium: quod dñs succēdit. & in eo. Exustum repetit. Nu. 19. Cōburetq̄ eam cunctis videntibus. Deut. 29. Sulphure & salis ardore comburens. 1. Reg. 30. Et succēderent eam igni. & in eo. Et inuenissent eā succensam igni. & in eodem. 30. Et combuserunt eam igni 2. Reg. 23. Et comburētur vsq̄ ad nihilum. 4. Reg. 23. Succendit etiā lucum. & in eodem. & combusit eam sup altare. 2. Paralipo. 26. Et cōbuserūt super eum ambitione nimia. Pro quo he. le. Et combuserunt super eum combustione nimia. Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatum. Esa. 1. Ciuitates vestre succēse igni. Hiere. 36. Ne combureret librum. & in eo. 26. Et ciuitatē hanc comburet igni. Pro quo hebrei legunt. Cōbures igni. i. eris causa vt cōburatur igni. Et aliquando scribitur cum samach loco sin. Amos. 6. Et cōburet eum: vt efferat ossa de domo. & inde

שְׂרֵפָה Incēdium Cōbustio.

שְׂרֵפָה Serepha. idest incendium vel combustio. Leuit. 10. Incēdium quod dominus succendit. Nu. 19. mittet in flāmam que vaccā vorat. Pro quo hebrei legunt. Mittet in medio combustionis vacce. z. Paralipo. 21. Et non fecit ei populus secundū morē cōbustionis exequias. & in plurali

מִשְׂרֵפוֹת Incēdia

מִשְׂרֵפוֹת Misrephoth. Esa. 33. Et erunt populi quasi de incēdio ignis. Pro quo hebrei legunt. Et erunt populi quasi incendia vel cōbustiones ignis. Hiere. 34. Et secundū cōbustiones patrum tuorum priorum qui fuerunt ante te: sic comburent te. Et inde

שָׂרָף Serpens.

שָׂרָף Saraph. i. serpens ignitus qui flatu vrit. Nu. 21. Fac serpētē eneum. i. similitudinem serpentis igniti. Esa. 14. De radice enim colubri egredietur regulus: & semen eius absorbens volucrem. Pro quo he. le. Et fructus eius serpēs volans: siue regulus volans. & in eo. 30. Vipera & regulus volās. vbi ponitur pro regulo. & in plurali

Absorbēs Regulus. שְׂרָפִים Ignīti serpentes.

שְׂרָפִים Seraphim. Nu. 21. Mīsit dñs in populum ignitos serpentes. Signāt etiam שְׂרָפִים Seraphim certū ordinē angelorum celestis hierarchie. Esa. 6. Seraphim stabant subter illud. & in eodem. Et volauit ad me vnus de seraphim.

שָׂרַץ Seraphis

שָׂרַץ Saras. moueri. reptare. serpere. ebullire. producere. f. aialia mobilia seu reptilia. Gen. 1. Aiam viuentē atq̄ motabilem quā produxerant aque. Pro quo he. le. Quā mouerunt aque. i. mouere fecerūt. & in eo. Producant aque reptile. i. mouere faciant. & in eo. Et ingredimini super terram. i. gradimini. Exo. 8. & ebulliet fluuius ranas. i. moueri faciet. Leuit. 11. Hec quoq̄ polluta reputabuntur: de his que mouētur in terra. p̄s. 104. Edidit terra eorum ranas. i. produxit seu moueri fecit. Ezech. 47. Et oīs aīa viuēs que serpit. Et inde

Pducere Gradi. Ebullire Moueri. Edere serpere

שֶׂרֶץ Sēres. i. reptile aīe viuētis. Leuit. 11. Eorū que in aquis mouētur & viuunt. & in eo. Omne de volucribus quod graditur sup quattuor pedes. Pro quo hebrei legūt. Omne motabile de volucribus.

שֶׂרֶץ Motabile.

שָׂרַק Sybilare

שָׂרַק Sarac. Sybilare. Esa. 5. Et sybilabit ad eum de finib⁹ terre. & i eo. 7. Sybilabit dñs muscе. Hiere. 9. Et sybilabit super vniuersas plagas eius. Threñ. z. Sybiliauerunt & mouerunt capita sua. Zach. 2. Sybilabo eis & cōgregabo illos. & inde

שְׂרִיקָה Serica. i. sybilus. Mich. 6. vt darē te in pdi tionē: & habitātes in ea in sybilū. & in plu.

שְׂרִיקוֹת Sericoth. Iudi. 5. Vt audias sybilos gregū. & inde

מַשְׂרוֹקִיתָא Masrocitha. quod in lingua chaldaica signāt fistulā. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocem tube & fistule.

Sybilus שְׂרִיקוֹת Sybili מַשְׂרוֹקִי תָא Fistula

שֹׂרֵק Sorec. vitis. f. electa & optima: aut ꝑpago optima & fructuosa. Gen. 49. Ligans ad vineā pullū suū. & ad vitē o fili mi asinā suā. Esa. 5. Et plātauit vineā electā. ꝑ quo he. le. & plātauit vitē seu ꝑpaginē. f. electā. Hiere. z. Ego autē plantaui te vineā electā. & dicunt aliqui hebrei q̄ signāt vitē que ꝑducit vuas sine granulis. & in plu.

שֹׂרֵק Vitis. vīca electa

שְׂרוֹקִים Seruīcim. Esa. 16. Dñi gētiū exciderunt flagella eius. i. ꝑpagines eius. Et inde

שְׂרִיקוֹת Sericoth. Pro quo beatus hiero. transtulit plectentes. Esa. 19. Et cōfundentur qui opabātur linū plectētes. & aliqui hebrei dicunt q̄ signāt linum optimū & candidissimū sicut est byssus. Item

שָׂרוֹק Saruc. i. varium. f. colore. & solum inuenitur in numero plurali. Zach. 1. Et post eum equi rufli varii & albi.

ꝑpagines שְׂרִיקוֹת Plectētes שָׂרוֹק Varij.

שָׁרַשׁ Radicare.

שָׁרַשׁ Saras. radicare. erradicare. Iob. 5. Ego vidi impiū firma radice. ꝑ quo he. le. Ego vidi impium radicātē: siue radicatum. i. firma radice plātatum. p̄s. 79. Plantasti radices ei⁹. ꝑ quo he. le. Radicasti radices ei⁹. Esa. 40. Qui ingrediuntur impetu a iacob. ꝑ quo he. le. Ingredientes siue ingredientib⁹ radicabit iacob. Vnde sequitur. florebit & germinabit israel. & in eo. 40. Nec radicato in terra trunco eorum. Hiere. 12. Plantasti eos & radicē miserunt. Signāt etiā per antiphrasin erradicare vel delere. Iob. 31. Et progenies mea erradicetur. & in eo. Et oīa erradicās genimia mea. p̄s. 51. Et radix tua de terra viuentium. ꝑ quo beatus hiero. in psalmo. iuxta he. ve. trāstulit. Et erradicabit te de terra viuētiū. Iudi. 5. Ex ephraim deleuit eos. & inde

Erradicat

שָׁרְשִׁי Sorsi. i. exiliū q̄ est erradicatio a patria. Esd. 2. Siue in mortē siue in exilium. Et inde

Delere. שָׁרְשִׁי Exilium. שֹׁרֶשׁ Radix.

שֹׁרֶשׁ Sores. i. radix. Deut. 29. Et sit inter vos radix germinās fel & amaritudinē. Iob. 19. Et radicē verbi inueniamus cōtra eū. & in eo. 29. Radix mea apta est secus aquā. & in eo. 30. Et radix iuniperorum erat cibus eorum. Esa. 53. Et sicut radix de terra sitienti. & in plu.

שָׁרָשִׁים Radices

שָׁרָשִׁים Sarasim siue שֹׁרָשִׁי Sorse. Iob. 8. Sup aceruū petrarū radices eius densabuntur. Hiere. 17. Quod ad humorē mittit radices suas. Ponitur etiā pro vestigiis vel cardinib⁹. Iob. 13. Et vestigia pedum meorum considerasti. & in eodē. 36. Et cardines maris operuit.

Vestigia. Cardines שַׁרְשֶׁרֶת Catene

שַׁרְשֶׁרֶת Sarser. catena. & solū inuenitur in numero plu. f. שַׁרְשֵׁרוֹת Sarseroth. Exo. 28. Catenas sibi inuicē coherentes. 3. Reg. 7. Et qui per modum retis & catenarum sibi inuicē miro ope contextarū. 2. Paralipo. 3. Et quasi catenas se inuicem complectentes.

שָׁרַת Ministrare

שָׁרַת Sarath. ministrare. seruire. Nu. 8. Eruntq̄ ministri fratrum suorū. ꝑ quo he. le. Et ministrabūt cū fratribus suis. & in eo. 16. Et ministraretis ei. & in eo. 18. Presto sint & ministrent tibi. Deut. 18. Ministrabit in noīe dñi dei sui. & in eo. 21. Quos elegit dñs deus tuus: vt ministrēt ei. 1. Reg. 2. Samuel aūt ministrabat ante faciem dñi. 3. Reg. 1. Et abisag sunamitis ministrabat regi. 1. Paralipo. 6. Ministrabant corā tabernaculo. & in eo. 23. Vt adoleret incēsum corā dño secundū ritum suū. ꝑ quo he. le. Vt adoleret incensum corā dño: vt ministraret ei. Esa. 60. Arietes nabaioth ministrabunt tibi. & in eo. Et reges eorum ministrabunt tibi. & inde

מְשָׁרֵת Mesareth. i. minister. Exo. 24. & iosue minister eius. Et inde

Ministrāt מְשָׁרֵת Minister שָׁרַת

שָׁרֵת Sareth. i. ministerium. Nu. 4. Oīa vasa quib⁹ ministratur īsctō. ꝑ quo he. le. Oīa vasa ministerii. 2. Paralipo. 24. & facta sunt vasa tēpli in ministerium.

Ministeriū שָׁרֵת מְשָׁרֵת

שָׁרֵת Sareth. cum puncto cebolet & ꝑpositio mē vt dicatur מָשָׁרֵת Masreth: signāt scutelā aut vas. 2. Reg. 13. Tol

© Biblioteca Nacional de España

lensq; quod coxerat: efudit & posuit corā eo. Pro quo hebrei legunt. Et tulit scutellam & effudit coram eo.

scutella שֵׂת

שֵׂת Seth. nates. Esa. 20. Discoopertis natibus ad ignominiā egypti. De quo vide supra in dictiōe שׂוֹת soth. Itē שֵׂת Sith. in lingua chaldaica significat sex. Dañ. 3. Latitudine cubitorum sex. Et inde שִׁתִּין Sithin. idest sexaginta. vt in eodem. Latitudine cubitorum sexaginta.

Nates.

שֵׂת

ser.

שִׁתִּין

sexaginta.

שָׁתַת Sathath. ponere. & scribitur cū simplici tau. ps. 48. Sicut oues in inferno posite sunt. ps. 72. Posuerūt in celū os suū. De quo vide supra in dictiōe שׂוֹת soth.

Ponere.

שָׁתַת

שָׁתָה Satha. bibere. potare. Geñ. 9. Bibensq; vinum inebriatus est. Et in eodem. 44. In quo bibit dominus meus. Exo. 34. Panem non comedit: & vinum non bibit. Leuit. 11. et omne liquēs quod bibitur. ps. 49. aut sanguinē hircorū potabo. ps. 77. Et imbres eorū non biberētur. Pro uer. 9. Et bibite vinū qđ miscui vobis. & ide מִשְׁתֶּה Misthe i. conuiuium: seu potatio vel potus. Geñ. 19. Ingressiq; domū eius fecit cōuiuium. & in eodē. 21. Fecitq; abraam grāde conuiuium. Ester. 1. fecerat grande conuiuiū pricipibus suis. Esa. 5. Et vinum in conuiuiis vestris. Dañ. 1. Nec de vino potus eius. & inde שֵׁתִי Sethi. idest ebrietas siue potatio Eccl's. 10. Ad reficiendum & non ad luxuriā. i. non ad ebrietatem. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur שְׁתִיָּה Sethiia. Ester. 1. Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. Pro quo hebrei legunt. Et potatio erat iuxta legē siue edictum: non erat qui cogeret. Item שֵׁתִי Sethi. i. stamē. Leuit. 13. In stamine atq; subtegmine. Item שָׂתוֹת Sathoth. idest nates. 2. Reg. 10. Vestes eorum medias vsq; ad nates. Vide etiam de hoc supra in dictione שׂוֹת Soth.

Potare.

שָׁתָה

Conuiuiū

מִשְׁתֶּה

Potus.

שֵׁתִי

Ebrietas

שְׁתִיָּה

potatio

שֵׁתִי

stamen.

שָׂתוֹת

Nates.

שִׁתֵּי

שְׁתַּיִם Setha'im. vel שִׁתֵּי Sethe. duo vel due. De quo vide supra in dictione שָׁנָה Sana.

Duo

שְׁתַּיִם

שָׁתַל Sathal. plantare. trasplātare. fundare. ps. 1. Quod plātatum est secus decursus aquarū. Ezech. 17. Ecce plāta est. Et in eo. Et plantabo super montē excelsum. Osee. 9. Et erat fundata in pulchritudine. Pro quo he. le. Et erat plantata. & inde שְׁתִיל Sathil. i. nouella plantatio: vel palmes. Et solum inuenitur in numero plu. Ps. 127. filii tui sicut nouelle oliuarum.

Plantare

Fundare

שָׁתַל

Nouelle. s. plātatiōes

שְׁתִל

שָׁתַם Sethum. obturat?. Nu. 24. Dixit hō cui? obturatus est oculus. & solū inuenitur in predicto loco.

Obturat?

שָׁתַם

שָׁתַן Sathan. mingere. 1. Reg. 25. Si reliquero de omnibus que ad ipsum pertinent: mingentem ad parietē.

Mingere.

שָׁתַן

שָׁתַק Sathac. silere. quiescere. cōpescere. seu mitigare. ps. 106. Letati sunt quia siluerūt. Prouer. 26. Iurgia cōquiescunt. Ione. 1. Quid faciemus tibi & cessabit mare a nobis. i. compescetur siue mitigabitur.

silere.

שָׁתַק

Cōsescere

Cōpescere

שָׁתַר Sathar. computrescere. 1. Regum. 5. & computrescebant prominētes extales eorū. Et solum inuenitur in pdicto loco. Et aliqui hebrei dicunt q; derivatur a dictione סָתַר Sathar. & q; significat occultare vel cooperire. vnde in pdicto loco ipsi legūt. & ocultabātur eis ficus. vel hemoroides. i. nascebantur in loco operto & occulto anus.

Cōputrescere

שָׁתַר

De incipientibus a littera. ת. Tau.

תָּא Tha. cubiculū. thalamo. 3. Reg. 14. & postea reportabāt ea ad armamētariū scutariorū. p quo hebrei legūt. Ad cubiculum cursorum. Ezech. 40. Et thalamū vno calamo in lōgum & vno calamo in latū. & in eo. Thalamus autem sex cubitorū erat hic & inde. & i plu. תָּאִים thaim siue תָּאוֹת thaoth. vt in eo. & inter thalamos quinq; cubitos. & in eo. Porro thalami porte ad viā orientalem: tres hinc & tres inde. & in eo. Et marginē ante thalamos cubiti vnius.

armamēta riū cubiculi. Thalamus

תָּא

תָּאִים

Thalami.

תָּאַב Thaab. desiderare, cōcupiscere. detestari: siue abominari. ps. 118. Cōcupiuit aīa mea desiderare iustificatiōes tuas. & in eo. Ecce concupiui mādata tua. & in eodē. Concupiui salutare tuū dñe. Amos. 6. Detestor ego supbiā iacob.

Desiderare.

Cōcupiscere.

Detestari.

תָּאַב

תָּאָה Thaa. signare. describere. circūscribere. limitare. i. limites ponere. metari. Nu. 34. A mari magno termini incipiunt pueniētes ad mōtem altissimū. Pro quo he. le. A mari magno describetis vel limitabitis vobis mōtē hor i. ibi ponetis limites. & in eo. Inde metabuntur fines. Item תָּאו thao. genus ceruī. pro quo btūs hiero. transtulit origē. Deut. 14. Origem camelo pardalum.

Describere

Metari

תָּאָה

תָּאו

Oxir.

תְּאוֹם Theom. geminus. gemellus. cōiūctus. & solū inuenitur in nū. plu. Geñ. 38. apparuerunt gemini in vtero eius. Cāti. 4. Sicut duo hinuli capree gemelli. & aliqñ scribitur cū vau loco aleph. Geñ. 25. Et ecce gemini i vtero ei? reperti sunt. & inde verbū seu participiū qđ signat gemellos fetus habere. Canti. 4. Omnes gemellis fetibus. & inde תְּאוֹמִים Thoamim. idest coniuncti. Exo. 26. Erūtq; sibi cō iuncte a sursum vsq; deorsum.

Gemini

Gemelli

תְּאוֹם

Gemellos habere

תְּאוֹמִים

Cōiuncti.

תְּאֵן Theen. ficus. & solū inuenitur in nūero plu. s. תְּאֵנִים theenim. Nu. 13. & de ficis loci illius tulerunt. Hiere. 8. Et non sunt ficus in ficulnea. Et inde תְּאֵנָה theena. i. ficulnea siue ficus arbor. vt in pdicto loco. & Ioel. 2. Et ficum meā decorticauit. Et in plurali תְּאֵנוֹת theenoth. Amos. 4. Oliueta vestra & ficeta vestra comedet.

Ficue.

תְּאֵן

תְּאֵנָה

Ficulnea.

תְּאֵנוֹת

Ficeta.

תְּאַר Thaar. Describere. limitare. figurare. formare. tornare. Ios. 15. Pertransitq; a vertice montis vsq; ad fōtē. pro quo he. le. Describetur siue metabitur terminus a vertice montis. & in eo. Inclinabiturq; in bala. pro quo he. le. describetur siue limitabitur in bala. & in eo. Inclinabiturq; in sarona. i. limitabitur. Esa. 44. Formauit illud in runcina. & in eo. & in circino tornabit illud. & inde תֹּאַר thoar. i. forma seu facies: aut species. Geñ. 29. Rachel decora facie & venusto aspectu. & in eo. 39. Erat autem ioseph pulchra facie. Deut. 21. Et videris in numero captiuorū mulierem pulchram. Pro quo he. le. Mulierem pulchrā forma vel facie. Iudi. 8. Et vnus ex eis quasi filius regis. pro quo he. le. Et vnus ex eis quasi forma filii regis. 1. Reg. 28. Qualis est forma eius. Esa. 52. Et forma eius inter filios hominū. Et in eodem. 53. Non erat species ei neq; decor. Threñ. 4. De nigrata est super carbones facies eorum

Describere

Limitare.

Formare.

Tornare

תָּאַר

Facies.

Forma

Species.

תֵּבָה Theba. arca. Geñ. 6. factibi arcam de lignis leuigatis. Et in eodem. 8. Egredere de arca.

arca

תֵּבָה

תֵּבֵל Thebel. orbis. s. terrarum. Iob. 34. Aut quē posuit super orbem quem fabricatus est. ps. 23. Orbis terrarū & qui habitant in eo. ps. 97. Iudicabit orbē in iustitia. Esa. 14. Posuit orbem desertum. Item תְּבֶל thebel. i. scelus. siue nephas. De quo vide supra in dictione בָּלַל balal.

Orbis.

תֵּבֵל

תֶּבֶל

scelus

תֶּבֶן Theben. palea. & solum inuenitur in numero singulari. & ponitur singulare pro plurali. Geñ. 24. palearum quoq; & feni plurimum est apud nos. Exo. 5. Nequaq; dabitis vltra paleas populo: & aliqñ scribitur cū mem in principio & dicitur מֶתֶבֶן mathben. Esa. 25. Sicut teritur palee in plaustro.

Palea

Palee.

תֶּבֶן

מֶתֶבֶן

Palee.

תַּבֵּר Thabar. In lingua chaldaica signat confringere vel conterere aut cōminuere. & inde תִּבְרָא thebira. i. contritum vl cōminutum. Dañ. 2. Ex parte regni erit solidum & ex parte cōminutum.

Cōminuer

תִּבְרָא

Cōminutus

תְּדִר Thedir. siue תַּדְרָא thedira. In lingua chaldaica ē aduerbium temporis & significat semper vel continuo Dañ. 6. Deus tuus cui seruis semper.

semper.

תְּדִר

תֹּהוּ Thohu. Inanitas. inane. vacuū. nihil. & scribitur cum simplici he & cū vau finē loco alteri? he. Geñ. 1. Terra aūt erat inanis & vacua. Iob. 26. Qui extendit aquilonē

Inanis

© Biblioteca Nacional de España

Vacuum Vanitas Inane.

super vacuū. Esa. 24. Attrita est ciuitas vanitatis. i. inanitatis. & in eodē. 40. Iudices terre velut inanes fecit. & in eodem. 41. Ventus & inane simulachra eorū. & in eo. 49. Sine causa & vane fortitudinē meā cōsumpsi. Pro quo he. le. In inane siue in vacuū & in vanum fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere. 4. Aspexi terā & ecce vacua erat & nihil. Ponitur etiā pro nihilo. Esa. 34. Et extendetur super eā mensura vt redigatur ad nihilum. Significat etiam locum desertū qui est inanis & vacuus frugibus & arboribus. Pro quo beatus hieronymus transtulit locum horroris. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis.

Vacua.

Nihil.

Loc⁹ horroris.

תַּהֲלָה Thahola. prauitas. Iob. 4. Et in āgelis suis repperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הלל halal.

Prauitas

תְּהוֹם Thehom. abyssus. Geñ. 1. Et tenebre erāt sup faciē abyssi. Iob. 28. Abyssus dixit nō est in me. Ezech. 26. Et adduxero sup te abyssum. Et in plu. תְּהֹמוֹת thehomoth. Exo. 15. Abyssi operuerūt eos. & in eodē. Congregati sunt abyssi. ps. 70. Et de abyssis terre iterū reduxisti me. ps. 105 Et deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Abyssus

תְּהֹמוֹת abyssi.

תּוּב Thub. in lingua chaldaica signāt reddere. vel respōdere. aut reuertere. vel reducere. Dañ. 3. Nō oportet nos de hac re respōdere tibi. & in eo. 4. Et sensus me⁹ redditus est mihi. & in eo. Et figura mea reuersa est ad me. Esd. 5. Et tunc satisfacerēt ad accusationē illā. i. redderēt rationē: siue responderent. & in eodem. Huiuscemodi autem sermonem responderunt nobis. & in eodem. 6. Referātur in templum in ieruſalem. i. reducantur.

Respōdere. Reuerti.

תָּוָה Thaua. signare. impingere. exacerbare: siue irritare. Ezech. 9. Et signa thau sup frōtes virorū gementiū. 1. Reg. 21. Et impingebat in ostia porte. Sed etiā in pdicto loco hebrei legunt. & signabat. i. faciebat signa & stigmata sicut insanus & furiosus. ps. 77. Et sanctū israel exacerbauerunt. & aliqui hebrei legunt signauerunt. i. petierunt ab eo signa: sicut ipsi exponūt. Et inde תָּו thau. i. signū. Ezech. 9. Et signa thau. p quo he. le. Et signa signū. Pōt etiā esse nomen vltime littere alphabeti hebraici: q̄ dr thau. Vñ beatus hiero. in suis explanationib⁹ sup pdicto loco sic ait. p signo quod. lxx. Aquila & symmach⁹ trāstulerūt. theodotio ipm verbū hebraicū posuit thau: que extrema est apud hebreos viginti & duarū litterarū: vt pfectā in viris gemētib⁹ & dolentibus scientiā demōstraret. siue vt hebrei autumāt: quia lex apud eos appellatur תּוֹרָה thora. q̄ hac in prīcipio noīs sui littera scribitur: illi hoc accepe signaculū qui legis p̄cepta cōpleuerant. Et vt ad nr̄a veniamus: antiquis hebreorū litteris quibus vsq; hodie vtūtur samaritani extrema thau littera crucis habet similitudinē: q̄ in xp̄ianorū frōtib⁹ pingitur: & frequenti manus inscriptione signatur. hec hiero. Ponitur etiā תָּו Thau. p desiderio. Iob. 31. Et desideriū meū audiat oīpotēs. Itē תָּוַהּ thaua. in lingua chaldaica signāt obstupescere. Dañ. 3. Tunc nabuchodonosor rex obstupuit.

Exacerbare

Thau.

Signum

Desiderium

Obstupescere

תָּוֶךְ Thauech. siue תּוֹךְ thoch. medium. intermediū. inter dolus. fra⁹. vsura. Geñ. 1. Sit firmamētū in medio aquarum. & in eodē. 15. Diuisit ea per mediū. Exo. 3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. & in eo. 14. Et ingressi sunt filii israel per medium sicci maris. & in eodē. 15. Filii autē israel ambulauerunt per siccum in medio eius. Leuit. 11. Vas aūt fictile in quod horū quicq̄ intro ceciderit. Nu. 35. Eruntq; vrbes in medio. Deut. 3. Vsq; ad torrentem arnō: medium torrentis. ps. 21. In medio ecclesie laudabo te. Zach. 2. Et habitabo in medio tui. Et inde תִּיכוֹן thichon. i. medius siue intermedius. Exo. 26. Qui mittentur per medias tabulas. Pro quo hebrei legunt. Et vectis medius siue intermedius per medias tabulas. Et in genere femininо תִּיכוֹנָה Thichona. Iudi. 7. Incipientib⁹ vigiliis noctis media die. 3. Reg. 5. Et per cocleam ascendebatur in medium cenaculum. Et in hebreo est generis femininі. Item תּוֹךְ thoch. idest dolus aut fraus vel vsura. ps. 9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. ps. 54. Et nō recedit de plateis eius vsura & dolus. ps. 71. Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum.

Intro.

Medius

Media

Dolus Vsura.

תּוּר Thur. explorare. considerare. contemplari. cogitare. Nu. 13. Qui considerent terram chanaam. Pro quo hebrei legūt. Et explorent terram chanaam. & in eodem. Cūq; ascendissent explorauerunt terram. & in eodem. Detraxerunt terre quā inspexerant. idest explorauerant. & in eodem. 14. Terra quam circuiuimus valde bona est. Pro quo hebrei legunt. Terra per quam trāsiuimus ad explorandū eam: valde bona est. Et in eodem. Iuxta numerum quadraginta dierum quibus explorastis terram. Et in eodem. Qui perrexerunt ad cōtemplandam terram. & in eodem. 15. Nec sequantur cogitationes suas & oculos. Pro quo hebrei legunt. Et non exploretis siue considereris post corda vestra & oculos vestros. & est sensus sicut in littera nostra. Iudi. 1. Nam cum obsiderēt vrbem: que prius luza vocabatur. Pro quo hebrei legunt. Cum explorarent siue considerarent vrbem. Iob. 40. Huic mōtes herbas ferunt. Pro quo hebrei legunt. Contemplatur siue considerat montes in pastum suum. Eccl⁹. 2. Cogitaui in corde meo abstrahere a vino carnem meam. Et inde תָּרִים Tharim. i. exploratores. Nu. 14. Qui ipsi lustrauerāt terram. Pro quo hebrei legunt. De exploratoribus terre. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אֲתָרִים Atharim. vt in eodem. 21. Venisse. s. israel per exploratorum viam. Significat etiā תָּרִים tharim negociatores vel mercatores: eo quod discurrunt per loca & domos tāq̄ exploratores. 3. Reg. 10. Excepto eo qđ offerebant viri qui super vectigalia erāt & negociatores. Et inde תּוֹר Thor. idest expectabilis siue considerabilis. 1. Paralipo. 17. Et fecisti me expectabilem super omnes homines. & a predicta dictione dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur תּוֹרָה thora. idest lex: a contemplando vel considerando dicta. Deut. 4. Ista est lex quam proposuit moyses. 2. Reg. 7. Ista est lex adam: domie deus. ps. 118. Lex domini immaculata. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרָה Iara. Item תּוֹר Thor. i. turtur. Geñ. 15. Turturem quoq; & columbam. Canti. 2. Vox turturis audita est in terra nostra ps. 73. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi. Pro quo hebrei legunt. Ne tradas bestie animam turturis tui. Et loquitur metaphorice. sicut Canti. 2. dicitur columba mea formosa mea. Potest etiam deriuari a dictione תּוֹרָה Thora que significat legem vt supra dictum est. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ne tradas bestiis animam eruditam in lege tua. & sic est in translatione chaldaica: sicut beatus hieronymus transtulit. Et in plurali תּוֹרִים thorim. i. turtures. Leuit. 1. De turtur⁹ & pullis columbarum. & in eodem. 5. Offerat duos turtures. Est etiam genus ornamēti maxillarum vel faciei. Pro quo beatus hieronymus transtulit murenulas. Canti. 1. Murenulas aureas faciem⁹ tibi. & in eodem. Pulchre sunt gene tue sicut turtures. Pro quo hebrei legūt. Pulchre sunt gene tue in murenulis siue in quibusdam aliis ornamētis. Item תּוֹר Thor. i. tempus statutum. Ester. 2. Cum autē perueniss̄et tempus singularum per ordinem. & in eo. Euoluto autē tēpore per ordinē. Item תּוֹר Thor. in lingua chaldaica significat bouē. Dañ. 4. Et fenū vt bos comedes.

Expectabilis.

Lex.

Turtur

Turtures

murenula

Tēpus statutum

Bos.

תָּזַז Thazaz. abscindere. Esa. 18. Et q̄ dereliсta sunt abscindentur. & solum inuenitur in predicto loco.

Abscidere

© Biblioteca Nacional de España

תֹּתַח Thothach. malleus. Iob. 41. Quasi stipula stimabit malleum. & solum inuenitur in pdicto loco. & dicunt hebrei q̄ significat machinam seu instrumētum bellicum quo lapides magni procul proiiciuntur.

Malleus.

תַּחְמָס Thachmas. nomē auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trāstulit noctuam. De quo vide supra in dictone חָמָס Chamas.

Noctua.

תָּחַר Thachar. siue תָּהַר thathchare. emular. zelare. irrita re. Ps. 36. Noli emulari in malignātibus. & in eodem. Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua. Vide etiā de hoc supra in dictione חָרָה Chara.

Emulari

תַּחְרָא Thachra. lorica. Exo. 28. Sicut fieri solet in extremis vestium partib⁹: ne facile rūpatur. Pro quo hele. Sicut fieri solet in ora lorice: ne facile rumpatur.

Lorica.

תַּחַשׁ Thachas. hyacinthus. seu hyacinthinus. Ezech. 16. Et calciaui te hyacintho. & ī plu. תְּחָשִׁים thechasim. Exo. 25. Pellesq̄ hyacinthinas: hebrei vero dicunt q̄ significat quoddam animal quod taxus dicitur.

Hyacith⁹. תְּחָשִׁים hyacithie.

תַּחַת Tachath. subter. subtus. deorsum. p eo. Geñ. 7. Oper tiq̄ sunt oēs mōtes excelsi sub vniuerso celo. & in eodem. 16. Et humiliare sub manu eius. & in eodem. Ac requiescite sub arbore. Deut. 12. Et subter omne lignum frondosum. Iob. 37. Subter omnes celos ipe considerat. ps. 17. Dilatasti gressus meos subtus me. & in eodem. Cadent subtus pedes meos. Et quandoq̄ preponitur ei littera mem & dicitur מִתַּחַת Mithachath. Deut. 5. Et que in terra deorsum. Iob. 18. Deorsum radices eius siccabuntur. & in lingua chaldaica dicitur תְּחוֹת thechoch. i. sub vel subter. Hiere. 10. Pereant de terra & de hiis que sub celo sunt. Dañ. 4. Subter eam habitantes bestie agri. Significat etiā locū in quo aliquis subsistit. Exo. 16. Maneat vnusquisq̄ apud se metipsum. Pro quo he. le. Maneat vnusquisq̄ sub se. i. in loco suo. 1. Reg. 14. Stemus in loco nr̄o: & ne ascendamus ad eos. Significat etiam pro. i. loco alicuius rei. Exo. 21. Oculū pro oculo: dentem pro dente. Deut. 28. Eo quod non seruieris dño deo tuo. i. pro eo quod nō seruieris. 2. Reg. 19. Nunquid pro his verbis nō occidetur semei. Iob. 34. Quasi impios percussit eos. Pro quo he. le. Pro impiis siue loco impiorum percussit eos. ps. 44. Pro patribus tuis nati sūt tibi filii. Esa. 55. Pro salsuncula ascendet abies: & pro vrtica crescet myrtus. & in eo. 60. Pro eo quod fuisti derelicta. & quando cōponitur cum pronoīb⁹ ponitur pluraliter hoc modo תַּחְתַּי thachtai. i. sub me. ps. 17. Et subdit populos sub me. Abach. 3. Et subter me scateat. dicitur ēt תַּחְתֶּנִי thachthéni idest subt⁹ me. 2. Reg. 22. Dilatasti gressus meos subtus me. & in eodē. Et deiicis populos sub me. תַּחְתֶּיךָ thachtécha. i. subter te. Esa. 14. Subter te sternetur tinea תַּחְתֶּיךָ thachtáu idest sub eo vel sub ipso. Iob. 41. Sub ipso erunt radii solis. Et ī genere femínino תַּחְתֶּיהָ thachthéa. i. sub ea vel pro ea aut in loco suo. Leuit. 15. Si autē steterit in loco suo. Iob. 28. Et in loco suo igni subuersa est. Pro quo he. le. & sub ea ardet siue incēditur sicut ignis. Reperitur etiam תַּחְתֶּנָה thachthéna. idest pro ea. Geñ. 2. Et repleuit carnē pro ea. Et inde תַּחְתּוֹן Thachthon. i. inferior. siue inferius. Ios. 18. In monte qui est ad meridiē bethoron inferioris. & in genere femínino תַּחְתּוֹנָה thachthona. 3. Reg. 7. Tabulatū q̄d subter erat idest tabulatū inferius. & in hebreo est generis femínini. dr̄ etiam תַּחְתִּית thachthit. siue תַּחְתִּיָּה thachthíia. Deut. 32. Et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima. Pro quo hebrei legūt. Vsq̄ ad infernū inferiorē. ps. 85. Et eruisti aiam meā de inferno inferiori. Et in plurali תַּחְתִּים thachtiim. siue תַּחְתִּיּוֹת thachthiioth. Geñ. 6. Deorsum cenacula & tristega facies in ea. Pro quo he. le. Inferiora secunda & tertia facies eam. i. secunda & tertia cenacula. ps. 62. Introibunt in inferiora terre. ps. 138. Et substantia mea in inferioribus terre.

sub me

subt⁹ me.

subter te. sub ipo

Locus sub⁹ sub ea

Pro ea

תַּחְתּוֹן Inferior

תַּחְתּוֹנָה Inferius.

תַּחְתִּית תַּחְתִּיָּה nouissima Inferius.

תַּחְתִּים Deorsum. Inferiora.

תַּיִשׁ Thaís. aries. siue hyrc⁹. Prouer. 30. Gallus succinct⁹ lū bos suos & aries. & in plu. תְּיָשִׁים Theiasím. Geñ. 32. Capras ducentas & hircos viginti.

Aries. תְּיָשִׁים Hirci

תֵּכַח Techach. vsura. siue fenus aut fraus. & declinatur tantū in plurali. s. תְּכָכִים thechachim. Prouer. 29. Pauper & creditor obuiauerūt sibi. Pro quo hebrei legunt. Pauper & vir vsurarum vel fraudum obuiauerunt sibi. Vide etiam de hoc supra in dictione תּוֹךְ thoch.

תְּכָכִים Vsura.

תָּכָה Thacha. adherere. appropinquare. Deut. 32. & qui appropinquant pdib⁹ eius. Et solum inuenitur in pdicto loco. Item תּוּכִיִּים thuchiim. i. pauones. & solum inuenitur in numero plu. 3. Reg. 10. Et simias & pauones.

Appinq̄re. תּוּכִיִּים Pauones

תְּכֵלֶת Thecheleth. hyacinth⁹. siue hyacinthin⁹. Exo. 25. Aurum & argentum & es & hyacinthum. & in eodē 28. Ligabisq̄ eam vitta hyacinthina.

תְּכֵלֶת Hyacith⁹.

תָּכַן Tachan. parare. preparare. cōponere. appendere. ponderare. equū vel iustum esse. adiuuare. 1. Reg. 2. Et ipsi preparantur cogitationes. 4. Reg. 12. Et dabāt eā iuxta numerum atq̄ mensuram. Pro quo he. le. Et dabant argētum quod ponderatum vel preparatum erat. Iob. 28. Et aquas appendit in mensura. ps. 74. Ego confirmani colūnas ei⁹. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Ego appendi colūnas eius. Prouer. 16. Spiritus ponderator est dominus. Esa. 40. Et celos palmo ponderauit. & in eo. Quis adiuuit spūm dñi. Ezech. 18. Et dixerunt filii israel non est equa via dñi. & in eodem. Nunquid vie mee nō sunt eque. & in eodem. Et nō magis vie vestre praue. Pro quo hebrei legunt. Vtiq̄ vie vestre non sunt eque siue nō sunt iuste. Et inde תָּכֵן thochen. i. numerus vel mensura. Exo. 5. Et reddetis cōsuetum numerū laterum. Scribitur etiam cum mē in principio & cū thau in fine: & dicitur מַתְכֹּנֶת Mathcóneth. Exo. 5. Mensuram laterum quā prius faciebant imponetis super eos. Ponitur etiā pro cōpositione vl' proportione. vt in eodem. 3. Iuxta cōpositionē eius non facietis aliud. i. iuxta proportionem numeri & mēsure illius. & in eodem. Talem cōpositionē non facietis in vsus vr̄os. 2. Paralipo. 24. Ac suscitauerunt domū dñi in statum pristinū. Pro quo hebrei legunt. Et suscitauerunt domū dei iuxta cōpositionē vel proportionē ei⁹. s. pristinā. & inde תְּכוּנִית thochnich. i. similitudo vl' exēplar. Ezech. 28. Tu signaculū similitudinis Ponitur ēt p fabrica. vt in eodē. 43. Et metiātur fabricā.

Pdere. Pōderar. Appēdere Cōfirmare

adiuuare Equū esse.

תָּכֵן Numerus מַתְכֹּנֶת Mensura.

Cōpositio.

תְּכוּנִית similitudo Fabrica

תָּלַל Thalul. eminēs. vl' eleuatus: siue accumulat⁹. Ezech. 17. Et plantabo sup montē excelsum & eminētē. & in de תֵּל thel. i. tumulus vel cumulus aut aceruus. Deut. 13. Et tumulus sempiternus. Hiere. 49. Et erit in tumulū dissipata. Ezech. 3. Ad aceruū nouarū frugū. Ponitur ēt pro collibus vel excelsis. Ios. 11. Absq̄ vrbibus q̄ erāt in colli⁹ & in tumulis sitc. Hiere. 30. & edificabitur ciuitas in excelso suo. Et aliqñ duplicatur littera thau & lr̄a lámed. Et dr̄ תַּלְתַּל thalthal. i. elat⁹ siue accumulat⁹. & solū inuenitur ī nu. plu. f. תַּלְתַּלִּים thalthalim. Cāti. 4. Come ei⁹ elate palmarū. & in de תַּלְפִּיּוֹת thalpioth. p quo beatus hiero. trāstulit ppugnacula. Cāti. 4 Que edificata est cū ppugnaculis. & est dictio cōposita a תֵּל thel q̄ signāt tumulū vl' eleuatū: & פִּיּוֹת pioth q̄ signāt ora. Itē תָּלַל tholal. i. affligere. ps. 136. Et qui addu xerūt nos hymnū. p q̄ btūs hiero. ī ps. iuxta he. ve. trāstulit & q affligebāt nos letī. & aliq he. dicūt q̄ deriuatur a dictione יָלַל Ialal. q̄ signāt vlulare. & legūt sic. f. & ī vlulatiōe nr̄a letitiā. i. ī tpe nr̄e vlulatiōis īterrogabāt nos hymnū letitie.

Collis. Excelsum. תֵּל תִּלְתַּל תַּלְתַּל יָם Elate. תַּלְפִּיּוֹת ppugnacula. תָּלַל affligere Ululatio

תְּלַג Thelag. in lingua chaldaica signāt niuē. Dañ. 7. vestimentū eius quasi nix candida. nix.

© Biblioteca Nacional de España

תָּלָה Suspēdēr Pēdere. Thala.suspendere.pendere.appendere. Geñ.40. Ac suspēdet te in cruce. Deut.21.Maledictus a deo est qui pēdet in ligno.cuius expositionē vide supra in dictiōe תָּלַל Calal.& in eo.28. Et erit vita tua quasi pendēs ante te.Ios. 10. Atq; suspendit eos super quinq; stipites: fuerūtq; suspēsi vsq; ad vesperā. Ester.2. Appēsus est vterq; eorum in patibulo. Iob.26.Et appēdit terrā super nihilū. Threñ.5.Principes manu suspēsi sunt.Ezech.27.Clypeum & galeam suspēderunt in te.& in eo.Pharetras suas suspenderūt in muris tuis.& aliquando scribitur cum aleph in fine loco he.2. Reg.21.In qua suspenderant eos philistiim.Osee.11.Et populus meus pendebit ad reditum meū.& inde תְּלִי Thēli. i.pharetra in qua pendent sagitte.Geñ.27.Sume arma tua & pharetram.

Appēdere

תְּלִי Pharetra

תֶּלֶם Sulcus. תְּלָמִים sulci. Thélem.sulcus.s.qui fit cum aratro.Iob.39.Nūquid alligabis rhinocerotā ad arādū loro tuo. Pro quo he.le. Nūquid alligabis rhinocerotā in sulco:loro suo. & beat? hiero.trāstulit sensum.& in plu.תְּלָמִים Thelamim.Iob.31. Et cum ea sulci eius defient.ps.64.Riuos eius inebria.pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Sulcos eius inebria.Osee.12.Et altaria eorum quasi acerui super sulcos agri.

תּוֹלַע Vermis. תּוֹלָעִים Vermes. Coccus vermicul? Tholaa.vermis.vermicul?.coccus siue coccinū.& scribitur cum he vl'thau in fine.Deut.28.Quoniā vastabitur vermibus.Pro quo he.le.Quoniā comedet illud vermis.Iob.25.Et filius hoīs vermis.Esa.41.Noli timere vermis iacob.& in plu.תּוֹלָעִים Tholaim Exo.16.Et scatere cepit vermibus. Significat etiā coccū siue coccinū.aut vermiculū.Exo.26. Purpura coccoq; bis tincto.Esa.1. Si fuerint rubra q̄si vermiculū.Threñ.4.Qui nutriebātur in croceis. i.in coccineis.& inde מְתוֹלָעִים Methulaim.i.coccinati.s.vestibus coccineis induti.Naū.3.viri exercitus in coccineis.

מְתוֹלָעִים i coccicio.

תְּלַת Tres. תְּלִיתַאי Tertium תְּלִתִי Tertia pos. תְּלָתִין Triginta תַּלְתֵּי Elatum. Thelath.siue תְּלָתָא thelatha.in ligua chaldaica significat tres vel tria. Dañ.3. Viri autem hi tres. Et inde Thelithai.i.tertius vel tertium. vt in eodē.2.Et regnum tertiū aliud erit.& inde תְּלִתִי thalthi.i.tertia pars Vt in eodē.5. Et tertio in regno meo erit. Pro quo he.le.& tertie partis regni dñabitur.& inde תְּלָתִין Thelathim.i.triginta.vt in eodem.6 Vsq; ad triginta dies.

תַּלְתַּל Thalthal.elatum siue accumulatū. De quo vide supra in dictione תָּלַל Thalul.

תָּמַם Cōsumare Cōsumef. Thamam.consumare.consumere.complere.perficere.deficere.Geñ.47.Sustentauitq; eos illo anno pro cōmutatione pecorum.& in hebreo additur imediate.cūq; consumatus siue perfectus fuisset ille ānus.Exo.26. Et vna oīs compago retinebit.Pro quo he.le.Et simul erunt consumate in capite:in vno annulo. & beatus hieronymus transtulit sensum.Nu.17. Nū vsq; ad internitionem delendi sumus.i.consumendi sumus.& in eodem.32.Donec cōsumeretur omnis generatio que fecerat malum. Deut.2. Donec consumeretur omnis congregatio bellatorum hominum. Ios.5.Donec consumerētur qui non audierunt vocē domini.& in eodem.Postq; autem omnes circuncisi sunt.p quo hebrei legunt. Postq; cōsumata siue perfecta est omnis gēs vt circunciderētur.ideſt postq; perfecta est circuncisio omnium.Esa.18.Ante mesem enī totus efloruit. Pro quo hebrei legunt.Ante messem enim cum cōsumaretur flos. Et in eodem. 33. Cūq; consumaueris depredationē: depredaberis.& in eodē.47.Vniuersa venerunt super te. Pro quo hebrei legunt.Cum consumarentur vel perfecta essent: venerunt super te.Hiere.27. Donec consumam eas in manu eius.Threñ.3. Misericordia domini quia nō sumus cōsumpti. Ezech.24. Vt consumatur rubigo eius. Significat etiā complere siue perficere.Deut.34. Et cōpleti sunt dies planctus lugentium moysen.2.Reg.20. Et sic proficiebant.debet legi perficiebant.ideſt postq; interrogabant:opere perficiebant.Threñ.4. Completa est iniquitas tua filia siō.Significat etiam deficere.Geñ.47.Cūq; defecissēt emptoribus preciū.& in eodem. Deficiente pecunia: pecora simul defecerunt.ps.63.Defecerunt scrutantes scrutinio. ps.103. Deficiāt peccatores de terra. Ezech.22. Et deficere faciam īmundiciam tuam a te.& in eodem.47.Et nō deficiet fructus eius.Ponitur etiam pro conflare.4. Reg.22.Vt conflētur pecunia:que illata est in domo domini.& inde תָּם tham ideſt perfectus:seu cōsumatus.aut īmaculatus: vel integer: aut simplex:vel innocens.Geñ.25.Iacob autē vir simplex. Iob.1.Erat vir simplex & rectus.& in eodem.9. Si innocentem ostendero. & in eodem. Etiam si simplex fuero. Et in eodem. Innocentem & impium ipse consumit. & in genere femininoתַּמָּה Thamma. Cant.6.Vna est columba mea perfecta mea. & aliquando scribitur cum duplici mem & dicitur תַּמִּים Thamim. Geñ.6. Noe vir iustus atq; perfectus fuit.Leuit.1.Masculum īmaculatum offeret. Ios.10. Et non festinauit occumbere spacio vnius diei. Pro quo hebrei legunt.Et non festinauit occumbere sicut dies perfectus.ideſt spacio vnius diei perfecti vel integri. Ezech.5. Ecce cum esset integrum nō erat aptum ad opus. Ponitur etiam pro innocentia.ps.84.Non priuabit bonis eos qui ambulāt in innocētia.& in plurali תְּמִימִים Themimim.Exo.29.Arietes duos īmaculatos.ps.118.Beati īmaculati in via. Prouer. 1.Et integros quasi descendentes in lacum.& in eodem.2. Et simplices permanebunt in ea. & in genere femininoתְּמִימָה Themima. Leuit.4. Et obtulerit pro peccato ouem īmaculatam. ps.18. Lex domini immaculata. & in plurali תְּמִימוֹת Themimoth. Leuit.23. Septem hebdomadas plenas.ideſt integras.& inde תֹּם Thom.ideſt simplicitas: vel innocētia:aut integritas:vel perfectio.3. Reg.22. Vir autem quidam tetendit arcum in incertū.Pro quo hebrei legunt. Tetendit arcum in simplicitate sua vel in innocentia sua.i. simpliciter vel innocenter.Iob.27. Non recedam ab innocentia mea. Ps.24. Innocentes & recti adheserunt mihi. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Simplicitas & equitas seruabunt me.Ponitur etiam pro simplici vel innocente.Prouer.10 Fortitudo simplicis:via domini. & in eodem.13. Iustitia custodit innocentis viam.Et inde מְתֹם Methom.i.integritas vel sanitas.Ps.37.Non est sanitas in carne mea. Esa.1. A planta pedis vsq; ad verticem non est sanitas in eo. & inde verbum תָּמַם Thamam.quod significat immaculatum seu innocētem esse:aut perfectum esse.Iob.22.Si īmaculata fuerit via tua.Ps.17.Et cum viro innocente innocens eris.ps.18. Tunc immaculatus ero.Et inde תֻּמִּים Thumim.Pro quo beatus hieronymus transtulit veritatem vel perfectionem.Exo.28.Ponesq; in rationali iudicii doctrinam & veritatem.Deut.32. Perfectio tua & doctrina tua a viro sancto tuo. De quo vide supra in dictione אוּר Vr.

Complere Perficere. Deficere Conflare. Simplex Innocēs. Perfecta. Perfect⁹. imaculat⁹ Integer. Innocētia Imaculati. Integri. simplices. Imaculata Plene Simplicitas Innocētia simplex Innocētia sanitas. Imaculatū esse. Innocētē cē. Veritas. perfectio.

תָּמִד Perpetuus perpetuū. Jugiter. semper Thamid. perpetuum.iuge. iugiter.semper. Leuit.6. Ignis est iste perpetuus qui nunq; deficiet.& in eodē Decimam partem ephi offeret simile in sacrificio perpetuo. & in eodem.24. Ad cōcinandas lucernas iugiter.Nu. 28. Holocaustum iuge.ps.24. Oculi mei semper ad dñm ps.34. Et dicant semper magnificetur dñs.Prouer.5.In amore illius delectaberis iugiter. Ezech.39.& viros iugiter constituent lustrantes terram.

תָּמַהּ Admirari Thama.Mirari.admirari.obstupescere.pauere.Geñ. 43.admirabātur nimis.ps.47. Ipsi vidētes sic admi

© Biblioteca Nacional de España

Mirari Stupescef Pauere.

rati sunt. Eccl's. 5. Nō mireris sup hoc negocio. Esa. 13. vn? quisq; ad ꝓximū suū stupebit. & in eo. 29. Obstupescite & admiramini. Abach. 1. admiramini: & obstupescite. signāt ēt pauere. Iob. 26. Et pauēt ad nutū ei?. Sed ēt in ꝑdicto loco he. le. & admirātur siue obstupescēt ab increpatiōe eius. & ide תִּמָּהוֹן Thimhon. i. stupor siue admiratio. ꝑ quo btūs hiero. trāstulit furorē. Deut. 28. Percutiat te dñs amentia & cecitate & furore mentis. & inde תִּמְהָא thimhaia. quod in lingua chaldaica signāt mirabilia. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me de? excelsus. Itē תַּמְהָא thama. in lingua chaldaica signāt ibi siue illic. Esdre. 5. Que est in babylōe. pro quo he. le. que ē ibi ī babylōe. & ī eo. Qui erāt repositi ī babylone. pro quo he. le. Que erant repositi ibi in babylone.

Furor. תִּמְהָא mirabilia.

תָּמָּה Ibi.

תָּמֻז Adonis.

Thamuz. nomē idoli. ꝑ q̄ btūs hiero. trāstulit Adoni dē. vt Ezech. 8. mulieres sedētes: plāgētes adonidē. & solū iuēitur ī ꝑdicto loco. & dicūt aliq he. q̄ deriuatur a dictiōe תַּמָּזָא thamaza. q̄ ī lingua chaldaica signāt icēdere vl' ardere.

Sustētare תָּמַךְ

Thamach. sustētare. inniti. apphēdere. tenere. suscipere. Exo. 17. Substētabāt manus eius ex vtraq; ꝑte. ps. 16. pfice gressus meos in semitis tuis. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit sustēta gressus meos in semitis tuis. Prouer. 5. & ad inferos gressus ei? penetrāt. ꝑ quo he. le. Inferno gressus ei? innitūtur siue sustētātur. Signāt ēt apphēdere. vel tenere. Geñ. 48. & apphē sam manū ꝑris leuare conat? est. Prouer. 3. & qui tenuerint eā beati. Et in eo. 5. Et funibus pctōrū suorū cōstringitur. i. apphēditur. Et in eo. Mulier gr̄osa inueniet gloriā. ꝑ quo he. le. apphēdet gloriā. & in eo. Robusti habebūt diuitias. ꝑ quo he. le. Apphēdēt siue tenebūt diuitias. & in eo. 31. Et digiti eius apphēderūt fusum Amos. 5. Et tenētes sceptrū de ascalon. Signāt ēt suscipere. Esa. 33. Et excutit manus suas ab omni munere. ꝑ quo he. le. & excutit man? suas ne suscipiat munus. & in eo. 41. Suscepi te dextera iusti mei. Et in eo. 42. Ecce seruus meus suscipiam eum. potest etiam legi innitar in eo. & sic legunt aliqui hebrei.

Apphēdef. Tenere Cōstrīgef. Habere Suscipere

תְּמֹל Heri

תְּמוֹל Themol. heri. hesterna dies. nuper. Exo. 4. Nō sū eloquēs ab heri & nudiustertius. 1. Reg. 21. Cōtinuim? nos ab heri & nudiustertius. 2. Reg. 15. Heri venisti. Iob. 8. Hesterni quippe sumus: & ignoram?. i. nup vel hesterna die nati. & aliq̄n scribitur cū aleph in principio & dr אֶתְמֹל Ethmol. 1. Reg. 10. qui nouerāt eū heri & nudiustertiꝰ. Esa. 30. Preparata est eī ab heri thopheth. Mich. 2. & ecōtrario populus meus in aduersariū cōsurrexit. pro quo aliqui he. le. & heri siue nuper populus meus in aduersariū consurrexit. Alii vero dicunt q̄ est dictio cōposita ab אֶת eth. & מוּל Mul. q̄ significat contra siue aduersus. i. ex aduerso. siue econtra. sicut est in littera nostra.

Hesternus אֶתְמֹל Heri. Ecōtrario.

תֵּימָן Auster.

Theman. auster. siue meridies. De quo vide supra in dictione יָמִין Iamin. Item תֵּימָן Thaman. in lingua chaldaica est aduerbium loci & significat ibi siue illic.

תָּמָּן Ibi. Illic

תָּמָר Palma.

Thamar. palma arbor. Canti. 7. statura tua similata est palme. Ioel. 1. Malogranatum & palma & malū. dr ēt תֹּמֶר thomer. Iudi. 4. Et sedebat sub palma que noīe illius vocabatur. Hiere. 10. In similitudinē palme fabricate sunt. & in plu. תְּמָרִים themarim. siue תְּמֹרִים thimorim. Nu. 33. Duodecim fontes & septuaginta palme. 3. Regū. 6. Et sculpsit in eis figuras cherubim & palmarum. & in eo. Et operuit tam cherubim q̄ palmas. Ezech. 40. Añ frōtes pictura erat palmarū. & inde תִּמֹּרוֹת Thimaroth. i. eleuationes fumi in modū palme. pro quo btūs hiero. trāstulit virgulā. seu vaporem. Canti. 3. Sicut virgula fumi. pro quo he. le. Sicut eleuationes fumi. Ioelis. 2. Et dabo prodigia ī celo & in terra: sanguinē & ignē & vaporem fumi.

תֹּמֶר Palma.

תִּמֹּר Palma.

תְּמָרִים Palme.

תִּמֹּרוֹת Virgula.

Vapor.

תַּנִּין Coluber Draco.

Thanin. coluber. draco. Exo. 4. Et versa est in colubrū & in eo. 7. Et vertatur in colubrū. ps. 90. & cōculcabis leonē & draconē. Hiere. 51. Absorbuit me quasi draco. & aliqñ scribitur cū mē in fine loco nun. Ezech. 29. Draco magne qui cubas in medio fluminū tuorum. & in plu. תַּנִּינִים Thaninim. Exo. 7. Que verse sunt in dracones. Ponitur ēt pro cete. Geñ. 1. & creauit deus cete grādia. & aliqñ pōitur תָּנִים thanim pro תַּנִּינִים thaninim. Hiere. 10. Habitacula draconum. Ponitur etiam pro lamiis. Threñ. 4. Sed & lamie nudauerunt māmam.

תַּנִּינִים Dracones Cete

Lamie.

תָּנָה Mūera dare merced cō ducere.

Thana. Munera dare. seu mercede conducere. narrare lamentari. Osee. 8. Munera dederunt amatoribus. & in eo. Sed & cū mercede conduxerūt natiōes. & inde אֶתְנָה Ethna. i. merces seu donū. Osee. 2. Mercedes he mee sunt. scribitur ēt cū nū in fine loco he & dr אֶתְנָן Ethnan. Deut. 23. Nō offeres mercedē prostibuli. Esa. 24. Et reducet eā ad mercedes suas. Mich. 1. Et oēs mercedes ei? cōburētur. Signāt ēt predicta dictio narrare siue lamētari aut plangere. Iudi. 5. Ibi narrentur iustitie dñi. & in eo. 11. vt plangāt filiā iepte galaaditis dieb? quattuor. Itē תְּנִין thinian. in lingua chaldaica significat secundum. & inde תְּנִינוּת thiniauth. idest secundo aduerbialiter siue iterum. Dañ. 2. Responderunt secundo atq; dixerunt.

Merces. אֶתְנָן

Barrare Plangef. תְּנִין Secund?. תְּנִינוּת Secundo.

תְּנוּךְ Extremus auris.

Thenuch. Summitas siue extremum auris. Exo. 29. & super extremum auricule dextere.

תַּנּוּר Clibanus Furni.

Thanur. clibanus. furnus. Leuit. 10. Siue cliban? siue chytropodes destruētur. & in plu. תַּנּוּרִים thanurī. Exo. 8. & in furnos tuos & in reliquias ciborum tuorum.

תָּעַב Abomīari

Thaab. abominari. detestari. Deut. 23. Non abominaberis idumeū. 1. Paralip. 21. Eo q̄d inuitus exequeretur regis imperiū. pro quo he. le. quia abominabile vel detestabile erat verbū regis apud ioab. Iob. 9. Abominabuntur me vestimēta mea. & in eo. quātomagis abominabilis & inutilis hō. & in eo. 19. abominati sunt me quōdā cōsiliarii mei. ps. 106. oēm escā abominata est aīa eorū. Esa. 14. Tu vero ꝓiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis. ꝑ quo he. le. quasi stirps abominabilis. & in eo. 49. ad cōtēptibilē aīam & abominatā gentem. Amos. 5. Et loquentē perfecte abominati sunt. Mich. 3. qui abominamini iudiciū. & inde תּוֹעֲבָה thoeba. i. abominatio vel detestatio. Geñ. 43. Illicitū est enim egyptiis comedere cū hebreis. ꝑ quo he. le. abominatio est eī egyptiis comedere cū hebreis. & ī eo. 43. quia detestabantur egyptii oēs pastores ouiū. pro quo he. le. quia abominatio vel detestatio est egyptiis oīs pastor ouiū. Prouer. 3. Abominatio dñi oīs illusor. Et ī eo. 16. Abominatio dñi oīs arrogās. Esa. 1. Incensum abominatio est mihi. Ponitur ēt pro ídolo. Deu. 7. Neq; inferes quic q̄ ex idolo in domum tuam. & in plurali תּוֹעֲבוֹת thoeboth Deut. 32. In abominationibus ad iracundiam concitauerunt eū. Ezech. 8. Videbis abominationes maiores.

Illicitum. abominatio

Idolum. תּוֹעֲבוֹת Abominationes.

תַּעָה Errare.

Thaa. Errare. aberrare. decipere. conterere. Geñ. 21. que cū abiisset errabat in solitudine bersabee. & in eo. 37. Inuenitq; eum vir errantē in agro. Iob. 15. Non credet frustra errore deceptus. Ps. 118. Errauī sicut ouis q̄ perīit. Esa. 19. Et errare fecerūt egyptū in oī ope suo: sicut erat ebrius & vomens. & in eo. 21. Emarcuit cor meū. ꝑ quo he. le. Errauit siue aberrauit cor meū. Et in eo. 28. Verū hi quoq; pre vino nescierūt. pro quo he. le. pre vino errauerūt. Ezech. 44. Cū errarent filii israel a me. & inde verbū tertie cōiugationis. quod significat facere errare. i. decipere aut seducere. z. Paralipo. 33. Igitur manases seduxit iudam & habitatores ierusalem. idest errare fecit. Prouer. 10. qui autem odit increpationem errat. pro quo he. le. Errare

seducere.

© Biblioteca Nacional de España

Decipere. facit. Esa. 3. Ipsi te decipiũt. Hiere. 42. quia decepistis aias vras. Osee. 4. Spũs ei fornicatiõis decepit eos. ponitur ẽt p cõterere. Iob. 4. Et dẽtes catulorũ leonũ contriti sunt. i. emulsi sunt a suo loco: sicut ille qui recedit a suo loco dr aberrare. & inde תֹּעָה thoa. i. error siue fraus. Esa. 32. & loquatur ad dominum fraudulenter. & inde מַתְעֶה Mathee. i. error. Esa. 30. Et frenũ erroris quod erat in maxillis populorũ.

Conterere

תֹּעָה Fraudulẽter.

מִתְעֶה Error

תַּעַר Nouacula scalpellus

תַּעַר Thaar. nouacula. scalpellus. s. acut9 sicut nouacula. vagina. Nu. 6. Nouacula nõ transibit sup caput eius. Et in eo. 8. Radãt oẽs pilos carnis sue. Pro quo he. le. & trãsire faciãt nouacula sup oẽm carnẽ suã. ps. 51. Sicut nouacula acuta fecisti dolũ. Hiere. 36. Scindit illud scalpello scribe. i. cultello acuto sicut nouacula. Ezech. 5. Sume tibi gladiũ acutũ radẽtẽ pilos. pro quo he. le. Sume tibi gladiũ acutum nouaculã tonsorũ. i. acutũ sicut nouacula tonsorũ. Signat ẽt vaginã. 2. Reg. 20. & desup accinct9 gladio depẽdẽte vsq; ad ilia in vagina. Hiere. 47. Ingredere in vaginã tuam.

Vagina. תַּעְתַּע Illudere

Thaathea. illudere. Gen. 27. timeo ne putet sibi me voluisse illudere. z. Paralip. 36. Illudebãtq; prophetis. Et inde מַעֲתוּעִים Thaathuim. i. illusiones. pro quo beatus hieronymus transtulit risu dignum. Hiere. 10. Et opus risu dignũ. Et in eo. 51. vana sunt & risu digna.

מַעֲתוּעִים Illusiões.

תֹּף tympanus

Thoph. tympanũ. De quovide in dictione sequenti.

תָּפַף tũpãistria murmurare.

Thaphaph. tympanizare. i. tympano concrepare siue tympão psonare. ps. 77. In medio iuuẽcularum tympanistriarũ. Naũ. z. murmurãtes in cordib9 suis. p quo he. le. tympanizãtes. i. qsi tympanũ cõcrepãtes: aut tremẽtes sicut tympanũ cũ manu pcutitur. & inde תֹּף thoph. i. tympanũ. Exo. 15. Sũpsit ergo maria pphetissa tympanũ. Iob. 21 Tenẽt tympanũ & citharã. & in plu. תֻּפִּים thupim. Exo. 15 Cũ tympanis & choris. Hiere. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Ezech. 28. Opus decoris tui & foramina tua. Pro quo he. le. Opus tympanorũ tuorũ & foramina tua. & ponũtur foramina p organis q̃ sũt pforata. potest etiam deriuari a dictione נָפָה Iapha que significat pulchritudinẽ vel decorem sicut est in littera nostra.

תֹּף tympanũ.

תֻּפִּים tympana.

תַּפּוּחַ malus.

Thapũach. malus. s. arbor. aut pomũ. Canti. 2. Sicut malus inter ligna siluarũ. & in eo. 8. Sub arbore malo suscitaui te. Ioel. 1. & malus & oĩa ligna siluarũ aruerũt. & i plu. תַּפּוּחִים thapuchim. Canti. 2. Stipate me malis.

תַּפּוּחִים malꝰ.

תָּפַל Insulsum

Thaphel. insulsũ. intẽ patũ. absq; tẽperamẽto. stultum vel stultícia. Iob. 6. Aut poterit comedi insulsũ qd nõ est sale cõditũ. põitur ẽt p luto absq; paleis siue absq; tẽperamẽto. Ezech. 13. Illi ãt liniebãt eũ luto absq; paleis. & in eo. Destruã parietẽ quẽ linistis absq; tẽperamẽto. signat ẽt stultũ siue stultitiã aut fatuitatẽ. Threñ. z. prophete tui viderũt tibi falsa & stulta. & aliq̃n scribitur cũ he in fine & dicitur תִּפְלָה thiphla. Iob. 1. Nec stultũ quid cõtra deũ locutus est. Hiere. 23. & in pphetis samarie vidi fatuitatẽ signat etiã defectũ seu vanũ. Iob. 24. Et de9 inultũ abire nõ patitur. Pro quo he. le. Et deus non ponit defectum seu vanũ. i. in vanum. & beatus hieronymus transtulit sensum.

lutũ absq; paleis Absq; tẽperamento stulta.

תִּפְלָה stultum Fatuitas.

תָּפַר Consuere.

thaphar. cõsuere. Gen. 3. cõsuerũt folia fic9. iob. 16. sac cũ cõsui sup cutẽ meã. Eccl's. 3. tps scindendi & tps cõsuẽdi. Ezech. 13. Ve qui cõsuũt puluillos sub omni cubito.

תָּפַשׂ apphẽdere.

Thaphas. apphẽdere. cõphẽdere. capere. tenere. cooperire. Gen. 4. pater canẽtiũ in cithara & organo. p quo he. le. pater oĩs apphẽdẽtis siue tenẽtis citharã & organũ. & in eo. 39. Et illa apphẽsa lacinia vestimẽti ei9 diceret p quo he. le. Et apphẽdit eũ in vestimento suo dicens. & in eo. 31. Diuidesq; ex equo pdã inter eos qui pugnauerũt. p quo he. le. Et diuides predã iter apphẽdẽtes pugnã. Deut. 9. proieci tabulas de manib9 meis. p quo he. le. & apphẽdi duas tabulas: & proieci eas de duabus manibus meis. & in eo. 21. apphẽdẽt eũ & adducẽt ad seniores. & in eo. zz. & apphẽdes cõcubuerit cũ ea. 4. Reg. 7. Capiem9 eos viuos. Et in eo. 10. Cõprehẽdite eos viuos: Et in eo. 14. & apphẽdit petrã in plio. ps. 9. Cõprehendũtur in cõsiliis qb9 cogitãt. Prouer. 30. Stellio manib9 nititur. pro quo he. le. Manib9 cõprehẽditur siue apphẽditur. Hiere. 51. Et vada poccupata sunt. p quo he. le. Et vada capta sunt. siue cõprehẽsa sunt Ezech. 12. & capietur in sagena mea. & in eo. 21. Ipse aũt recordabitur iniquitatis ad capiendũ. & in eo. Manu capiemini. Abach. 2. Ecce iste coopertus est auro & argento.

Capere Cõphẽdere

Inuiti. Occupare.

Cooperire תָּפַת thopheth.

תָּפַת Thopheth. Locus ĩ quo idolatre lustrabãt filios suos trãsferẽtes eos p ignẽ idolo moloch. 4. Reg. 23. Cõtaminauit quoq; thopheth q est in cõualle filii henõ: vt nemo cõsecraret filiũ suũ ac filiã p ignẽ moloch. & scdm hebreos signat ẽt ignẽ infernalẽ. Esa. 30. Preparata est enim ab heri thopheth. & dicũt aliqui he. qd signat infernũ. Ponitur ẽt pro exẽplo. Iob. 17. Et exẽplũ fũ corã eis. & dicũt aliq hebrei q in predicto loco deriuatur a dictiõe תֹּף thoph que signat tympanũ. vñ in pdicto loco ipsi legũt. & tympanũ añ siue quõdã erã. i. letus & gaudẽs. & in lingua chaldaica signat principẽ siue pfectũ. vt Dañ. 3. & pfectos omnesq; principes regni. vbi pro prefectis ponitur תִּפְתֵּי thiphtha ie in plurali. Vnde in predicto loco potest legi. & princeps siue prefectus ante siue quondam eram.

Exẽplus.

Prefect9. תִּפְתֵּי

תָּקַל Appẽdere

Thecel. In lingua chaldaica signat appẽdere vel ponderare. Dañ. 5. Thecel: appensus es in statera.

תָּכַן Corrigere Compoſect Restituere

Thacan. corrigere. cõponere. restituere. Eccl's. 1. Peruersi difficile corriguntur. Et in eo. 7. Nemo põt corrigere quẽ ille despexerit. & in eo. 12. Composuitq; parabolas multas. Dañ. 4. Et in regno meo restitutus sum.

תָּכַע Clãgere. Cõcrepaſ canere buccina.

Thacaa. clãgere. cõcrepare. s. tubis vl buccinis. figere defigere. suspendere. pugnare. plaudere. cõplodere. proiicere. Nu. 10. Et si semel clangueris. & in eo. Cũq; icre pueris tubis. Ios. 6. Sacerdotes clãgẽt buccinis. & i eo. Oĩq; populus pcederet armati exercitus. pro quo he. le. Et armatus. s. populus ibat añ sacerdotes clãgẽtes tubis. 1. Reg. 13. Saul cecinit buccina in oĩ terra. i. clãgere iussit. Esa. 18. & clãgorẽ tube audietis. p quo he. le. & cũ clanget tuba: audietis. & inde תְּקִיעָה Thecaa. i. clãgor. Ps. 150. Laudate eũ i sono tube. pro quo btus hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Laudate eũ in clãgore buccine. & inde תְּקִיעָה Thecua. i. tuba q̃ clangitur. Ezech. 7. Canite tuba vt preparẽtur oẽs. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. Est ẽt תְּקוֹעָה Thecuaa nomẽ proprium loci. 2. Reg. 14. Misit thecuã & tulit inde mulierẽ sapiẽtẽ. Hiere. 6. Et in thecua clangite tuba. signat ẽt predicta dictio affigere vel ifigere aut defigere. Gen. 31. Iãq; iacob extẽderat ĩ mõte tabernaculũ. pro quo he. le. Et iacob fixerat in mõte tabernaculũ. & in eo. ĩ mõte galaad fixit tẽtoriũ. Iudi. 3. Infixitq; eã in vẽtrẽ eius. & in eo. 4. Defixit q; in cerẽbrũ vsq; ad terrã. 1. Reg. 31. Corpus vero eius suspẽderũt in murobethsã. p q' he. le. & corpus ei9 affixerũt in muro bethsan. Prouer. 16. Defixisti apud extraneũ manum tuã. & in eo. 11. Qui cauet laqueos: securus erit. pro quo he. le. Et qui odit defixiões: secur9 erit. i. qui cauet defigere manũ: & vadẽ se offerre pro alio. vñ pmittitur. affligetur malo qui fidẽ facit pro extraneo. Et in eo. 22. Noli eẽ cũ his qui defigũt manus suas & vades se offerunt pro debitis. Esa. zz Et figã illũ paxillũ in loco fideli. Ponitur ẽt pro pugnare. i. manu pliũ cõmittere. Iob. 7. Et cuius vis manus pugnet cõtra me. Sed ẽt in pdicto loco he. le. quis est q manui mee defigatur. i. qui vadẽ se offerat pro me. signat ẽt plaudere vel cõplodere. Ps. 46. Oẽs gẽtes plaudite manib9. Naũ. 3.

Clangor תְּקִיעָה Tuba.

Thecua.

Figere Infigere Defigere suspẽdere.

Pugnare

Plaudere

© Biblioteca Nacional de España

Cōpresserunt manū sup te.i. cōploserūt manu.pōitur ēt p proiscere. Exo.10. arreptā locustā proiecit in mare rubrū.

Proiecere תָּקַף

Thacaph.rob orare.pualere. cōfortare.cōfirmaī.val lare. Iob.14. Roborasti eū paululū. Eccl's. 4. Et si qs preualuerit cōtra vnū: duo resistent ei. & inde

roborare Preualet תָּקִיף

תָּקִיף Thaciph.siue תָּקִיפָא thacipha.i. fortis vel solidum. Eccl's.6. Et nō possit cōtra fortiorē se in iudicio contēdere. Dañ. 2. Ex parte regni erit solidū. & inde

Fortis. solidum. תָּקֵף תָּקִפָּא

תָּקֵף thoceph.i. fortitudo vel firmitas. Ester. 10. Cuius fortitudo & imperiū & dignitas. & in lingua chaldaica dicitur תָּקְפָּא thocpa. Dañ. 2. fortitudinem & imperium & gloriam dedit tibi.

Fortitudo תַּרְגֵּם interpari

תַּרְגֵּם Thirgem. Interpretari. Edre. 4. Et legebatur sermone syro. Pro quo he.le. Et interpretatū erat sermone syro. & inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman. & interpretatio dicitur תַּרְגּוּם Thargum.

תִּרְזָה Pler.

תִּרְזָה Thirza. Ilex. Esa. 44. Tulit ilicem. & aliqui hebrei dicunt & significat pinum.

תְּרֵי Duo.

תְּרֵי There.siue תַּרְתֵּן tharthen. in lingua chaldaica signat duo seu binos. Dañ. 5. Annos natus sexaginta duos.

תִּרְזֶן malꝰ nauis

תִּרְזֶן Thóren. Malus. s. nauis. Esa. 30. Quasi malus nauis in vertice montis. Et in eo. 33. Sic erit malus tuꝰ. Ezech. 27. Vt facerent tibi malum.

תְּרַע Fores Ostium.

תְּרַע Theraa.siue תַּרְעָא tharaa. in lingua chaldaica signat portam seu fores: aut ostium. Dañ. 2. Ipse aūt daniel erat in foribus regis. & in eo. 3. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis. & inde

תְּרַעְתִּים

תְּרַעְתִּים thiraathim. i. ostiarii seu ianitores. 1. Paralip. 2. Canētes atq; resonantes. Pro quo aliqui he.le. Ianitores atq; resonantes. i. cantores. Pro quo in hebreo habetur תִּרְעָתִים Thiraathim sima athim. & dicūt aliqui hebrei q; sunt nomina propria quarū dā cognationū hoīm. Potest etiam deriuari a dictione רוּעַ Roa. que significat tuba clangere vel canere. & tunc significabit canentes. sicut est in littera nostra.

Canentes

תְּרָף

תְּרָפִים

תְּרָפִים Tharaph. idolū. simulachrū. siue statua. & solum inuenitur in nu plu. s. תְּרָפִים Theraphim. Gen. 31. & rachel furata est idola patris sui. & in eo. Abscōdit idola. Iudi. 7. fecit ephod & theraphim. i. vestē sacerdotalē & idola. Et i eo. 18. Et tulit ephod & idola. 1. Reg. 18. Tulit aūt michol statuam. Osee. 3. Et sine ephod & sine theraphim.

Idola. Teraphis statua.

תַּרְשִׁישׁ Chrysolithus.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. Lapis preciosus. pro quo beatus hiero. trāstulit chrysolithum. Exo. 28. Chrysolithus & onyx. De quo vide supra in dictione רָשַׁשׁ rasas.

תְּשַׁע Nouem.

תְּשַׁע Thésaa. nouem. Deut. 3. Nouem cubitos in longitudine. Et est in he.ge.se. & in ge.masc. scribitur cum he vel tau in fine & dē תְּשַׁעָה Thisaa. Ios. 13. Nouem tribubus & dimidie tribui manases. & inde

תְּשַׁעָה Nouem.

תְּשַׁעְרִי Nonus

תְּשַׁעְרִי Thesii. i. nonus. Nu. 7. Die nono princeps filiorum beniamin. & in ge.se. תְּשִׁעִית Thesiith. Leuit. 25. Comedetis veteres fruges vsq; ad nonum annum. & in hebreo est generis feminini. & inde

תְּשִׁעִית nona

תְּשִׁעִים Thisiim. idest nonaginta. Gen. 17. postq; vero nonaginta & nouem annorum esse ceperat.

תְּשִׁעִים nonagīta.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris testamenti cum

oībus dictiōibus chaldaicis in eodē veteri testamēto cōtentis: nouiter īpressū in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate. De mādato ac sūptibus Reuerēdissimi in xp̄o patris & dñi: dñi. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sācte Balbine sacro sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepiscopi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impressorie Magistri. Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo quinto. mensis Marcii die decima septima.

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

Incipiũt interpretationes hebraicorum: chaldeorum: grecorum ꝙ nominum: veteris ac noui testamenti secundum ordinem alphabeti.

De incipiẽtibus a littera. A.

אַהֲרֹן Aaron. Mõs siue mõtanus: aut docẽs: siue cõcipiens. Aaroníte. Idem. plu. nu.

אַחַסְבַי Aasbai. Confidens in me: vel frater circundans: aut ex hebreo & syro frater senectutis.

אַחַשְׁתָּרִי Aastari. Cursor: vel veredarius: siue festinatio turturis: aut festinatio exploratoris: siue frater qui explorat: vel ex syro & hebreo prĩceps turturis: vel prínceps exploratiõis.

Abba. Pater. syrum est.

חֲבַקּוּק Abachuc. Luctator: siue amplexans.

Abadon. Exterminans: vel perditio.

עֲבָנָה Abana. Lapideus: vel edificatio: siue pater obsecro nũc.

בָּנִי Abani. Filius: vel edificatio: siue intelligens. Heb. Bani.

עֲבָרִים Abarim. Transitus. p. n. siue trãseuntes: aut furores: vel pregnantes: aut syriace frumenta.

Abaron. Idem. s. n. D.

עֲבֵדָא Abda. Seruꝰ: aut seruit?: vel ex hebreo & syro nubes ísta.

עַבְדִּי Abdaí. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

חֲמַדָן Abdam. Cupíditas: aut calor iudícii. heb. amdan.

עַבְדִּיאֵל Abdehel. Seruus dei.

אֶרְבַּאל Abdehel. Geñ. 25. &. 1. Paralíp. 1. vapor vl nubes apud deũ vel cum deo: siue contrístari faciens deus. Heb. adbehel.

עַבְדִּמֶלֶךְ Abdemelech. Seruus regis: vel seruus consílii.

עַבְדְּנָגוֹ Abdenago. Seruus claritatis: vel seruus anxius

עַבְדִּי Abdí. Seruus: aut seruítus: vel nubes abundans.

עֹבַדְיָה Abdías. Seruus domini.

עַבְדִּיאֵל Abdiel. Seruus dei: aut nubes abundantiedei.

עַבְדּוֹן Abdon. Seruus: aut nubes iudícii.

הֶבֶל Abel. Vanitas: siue anhelitus: aut syriace vapor.

אָבֵל Abel. Iudi. 11. &. 1. Reg. 6. &. 3. Reg. 15. &. 4. Reg. 15. ínter

Abela. Idem. (pretatur luctus.

אָבֵלמַיִם Abelmáim. Luctus aquarum.

אָבֵלמְחוֹלָה Abelmeula. Luctus ínfirmitatis: aut luctus chori vl tympani: siue ex hebreo & syro luctus venie.

אֶבֶן בֹּחַן Abenbóen. Lapideꝰ digitus pollicis. s. quí est prímus digítus: aut lapis in eis.

חָבֵר áber. Socius: aut particeps: siue incantator: aut líuor.

אֲבְשָׁלֹם Abesalom. Pater pacis: siue pater cõsumationis: aut pater retributionis.

אֲבָצִן Abesan. Patris scutũ vel arma: aut pater frigiditatis.

אֲבַגְתָא Abgatha. Pater torcularis: vel patris torcular.

עֲתַי Abi. Hora: vel tempus: siue paratus. heb. ithai.

אֲבִיָה Abía. Pater domini: aut voluntas domini.

אֲבִים Abia. 3. Reg. 14. in fine & in toto cap. sequẽti interpretatur pater maris. heb. abíam.

אֲבִיאֵל Abiáel. Pater fortitudinis: aut pater exercitꝰ: siue pater diuitiarum: aut pater antemuralis: vel pater doloris. Heb.

Abiáil. Idem. (Abiáil.

אֲבִיאָסָף Abiasab. Pater congregans: siue pater consumans vel fíniens. Heb. Abiasaph.

Abiasaph. Idem.

אֶבְיָתָר Abiathar. Pater excellẽs: aut pr̃ residui vel remanẽtis: siue pater explorationis vel cõtẽplationis: aut pater funículi.

אֲבִידָע Abida. Pater scientie: vel scientia patris.

אֲבִידָן Abidan. Pater iudícii: aut ex hebreo & syro pr̃ meus íste.

אֲבִיאֵל Abiel. Pater meus deus.

אֲבִיעֶזֶר Abiézer. Pater adiutorii: siue pr̃is adiutoríi: aut pr̃is atríi.

אֲחִיעֶזֶר Abiézer. Nu. 1. &. 2. &. 7. &. 10. &. 1. Paralíp. 12. Frater adiutorii: siue fratris adiutoríi: aut fratris atríi. heb. ahiézer.

אֲבִינְעֹן Abigabaõ. Pater collis: siue pater calícis vel scyphi: aut pater dorsi peccati.

אֲבִיגַיִל Abigáil. Patris exultatio: vel pater exultationis.

אֲבִיחַיִל Abihaíl. Pater fortitudinis: aut pater exercitus: siue pater diuitiarũ: aut pater antemuralis: vel pater doloris.

אֲבִיחַיִל Abihaíl. 1. Paralípo. 2. Pater lumínis vel laudis.

אֲבִילָם Abilam. Occultꝰ: siue iuuenis: aut seculum. heb. Helam.

אֲבִילִינָא Abilína. Lugẽs vel plorans: siue pater mansionis vel mur-

אֲבִימָאֵל Abimael. Pater a deo vel de deo. (murationis. D.

אֲבִימֶלֶךְ Abimélech. Pater meus rex: aut pater regis vel consílii.

אֲחִימֶלֶךְ Abimélech. 1. Paralípo. 24. & ps. 51. Frater meꝰ rex: aut frater regis vel consílii. heb. ahimélech.

אֲבִינָדָב Abinadab. Pater spontaneus: aut pater vouentis vel voti: siue pater príncipis.

אֲחִינָדָב Abinadab. 3. Reg. 4. Frater spontaneus: aut frater vouẽtis vel voti: siue frater príncipis. heb. ahinadab.

אֲבִינֹעַם Abinoém. Pater pulchritudínis vel iocunditatis: aut pater motionis eorum.

אֲבִירָם Abiram. Pater celsitudínis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis.

Abiron. Idem. heb. Abiram.

אֲבִי Abisa. Pater meus. heb. abi.

אֲבִיסָף Abisab. Pater augmenti vel consumationis: siue patris fínis: au superlímínare patris. heb. abisaph.

אֲבִישָׁג Abisac. Patris ignorátia: vel patris error: siue pater apprehendẽs vel attingẽs: aut pater multiplícãs. heb. Abisag.

Abisag. Idem.

אֲבִישַׁי Abisai. Patris munus: vel pater muneris. (Amasai.

עֲמָשַׂי Abisai. 1. Paralípo. 12. Populi munus: vel cũ munere. heb.

אֲבִיסָף Abisaph. Pater augmenti vel consumationis: aut patris fínis: siue superlíminare patris.

אֲבִישׁוּעַ Abisũe. Pater salutis vel exclamationis: aut pater respíciens: siue pater magníficus vel potens.

אֲבִישׁוּר Abisur. Pater murí: aut pater bouis: siue pater cãtantis: vel pater aspícientis: aut pater rectitudínis.

אֲבִיטַל Abital. Pater roris: vel hebreo & syro pater vmbre.

אֲבִיהוּא Abiu. Pater ípse: vel pater est.

אֲבִיהוּד Abiud. Pater laudis vel confessionis.

אֲחִיהוּד Abiud. Nu. 34. Frater laudis vel cõfessionis. heb. ahiud

אֲחִיחַד Abiud. 1. Paralíp. 8. vbi dícitur genuit oza & abiud: in illo loco solum abiud ínterpretatur frater vnitatis: siue frater acuminis: aut frater enígmatis vel gaudii. heb. ahihud.

אֲבְנֵר Abner. Patris lucerna: vel patris nouale.

Abobi. Pater incantationis vel absconsionis. D.

חָבוֹר Abor. Socius: aut particeps: siue incantatio: aut líuor.

Ἄβρα. Abra. ancilla: vel famula. G.

אַבְרָהָם Abraam. Pater multitudínis.

אַבְרָם Abram. Pater excelsus.

אֲבְשָׁלֹם Abſalom. Pr̃is pax: siue pr̃is cõsumatio: aut pr̃is retríbutio.

חֲבַצִּנְיָה Abſanias. Debitum clypei domini: siue dilectio vel abconsio clypei domíni.

Abſalomi. Pater pacis: siue pater consumationis vel retríbutionis. D.

אַחְאָב Achab. Frater pr̃is: vel fratris pater: siue arula patris.

אַכַּד Achad. Amphora: vel hydría: aut scíntilla.

אַכַּד Acad. Geñ. 50. interp̃tatur Ramus: vel spínetũ. heb. atad.

אַחָיָה Achaía. Frater domini.

Ἀχαΐα. Achaía. Prouincia grecie: iterp̃tatur dolor vl tristítia. G.

Ἀχαϊκός. Achaícus. Dolens: siue tristis. G.

חָכִילָה Achaim. Possessio: siue emptio: aut nídus. heb. achaín.

© Biblioteca Nacional de España

חָכְמֹנִי Achamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: aut hamus numerationis vel muneris: ſiue expectatio muneris.

עָכָן Achan. Tribulatio: vel ſtridor: aut antemurale.

עָכָן Achan. Ioſ. 7. & 22. interpretatur cõterens: ſiue cõturbãs.

עָכָר Achar. Conturbans.

עָקָר Achar. 1. Paralipo. 2. d. Sterilis: ſiue eneruans: aut euellens: vel truncus

עֲקָרוֹן Acharon ſiue accaron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio vel truncus.

עֶקְרוֹנִי Acharonite ſiue accaronite. Steriles: ſiue eneruati: aut euulſi: vel truncí.

אַכַּד Achat. Amphora: vel hydria: ſiue ſcintilla. heb. achad.

אָחַז Achaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.

אַכְזִיב Achazib. Mendax: aut ceſſans: ſiue fluens vtiq;.

חֲכִלָּיָה Achelaí. Expectans dominum: ſiue hamus domíni. heb. achelaía.

Acheldemach. Ager ſanguinis. ſyrum eſt. ſcribi debet acheldema.

עָקֵשׁ Acces. Peruerſus: aut prauus.

אֲחִיָּה Achía. Frater domíni.

אַיָּה Achía. Genẽ. 36. & 2. Reg. 3. Vultur: vel heu: ſiue vbí eſt: aut ínſula eius. heb. aia.

אֲחִיָּה Achías. Frater domíni.

חֲכִילָה Achila. Spes ín ípſa: aut hamus ín ípſa: ſiue palatum vel dulcedo ín ípſa.

אֲחִילוּד Achilud. Frater natus: vel frater genítus.

Achim. Reſurgens: vel confirmans: aut vindícans: vel frater eorum. D.

אֲחִימָן Achímaan. Frater preparatus: vel frater dextere: aut frater quid. heb. achíman.

אֲחִימַעַץ Achímáas. Frater conſílií: vel frater conſiliárius: aut frater ex ligno.

אֲחִימֶלֶךְ Achímélech. Frater meus rex: aut frater regis vel conſílií.

אֲחִימוֹת Achímoth. Frater mortís: vel frater mortuus: ſiue frater dierum.

אֲחִינֹעַם Achinoc. Fratrís pulchrítudo vel iocunditas: aut frater motionis. heb. achínoem.

Achínoem. Idem.

Achínoen. Idem. heb. achínoem.

Achior. Fratrís lumen: aut frater ígnis. D.

אֲחִירָם Achíram. Fratris celſítudo vel elatío: aut fratrís dolus vel proiectío.

Achíramite. Idem. plu. nu.

אֲכִישׁ Achís. Vtiq; eſt: vel ſic eſt.

אֲחִישָׁר Achíſa. Frater príncipis: ſiue frater directíonis vel cantici: aut frater inſidians. heb. achíſar.

אֲחִיסָמָךְ Achíſamech. Frater ſuſtentationis vel firmitatis: aut frater coniungens.

אֲחִיטוֹב Achítob. Frater bonitatís.

אֲבִיטוּב Achítob. 1. Paralipo. 8. interpretatur Pater bonitatis. heb. abítob.

אֲחִיתֹפֶל Achitóphel. Frater ruine vel frater defectus: aut frater inſipiditatis. i. rei inſulſe

עָכּוֹ Accho. Compreſſus: vel confractus

עָכְבּוֹר Acchobor. Mus: vel conterens ſiue comprímens puteum.

עָכוֹר Achor. Turbatío.

הַכּוֹס Acchos. Spína: ſiue eſtas: aut tedíum: ſeu vigília: vel finís.

Accos. Idem.

עִבְרָן Acran. Tranſitus: aut íra: ſiue impregnatío: vel nubes cantici: aut ſyríace frumentum. heb. abran

עֶקְרוֹן Achron. Sterilitas: ſiue eneruatío: aut euulſío: vel trũcus.

עַכְסָה Achſa. Compoſita: vel adornata: aut laſciuiens: ſiue confractío vel díruptío velamínis.

אַכְשָׁף Achſaph. Veneficus: ſiue conterens vtiq;: aut labium vtiq;.

עֲקוּב Accub. Veſtígium: vel ſupplantatio: aut prauitas: vel calcaneum: ſiue retributio.

Achub. Idem.

חֲכוּפָא Achupha. Preceptum oris: aut ſculptura oris.

חָכוֹרַן Accus. Spína: ſiue eſtas: aut tedíum: ſeu vigília: vel finís.

חָכוֹזִי Accus. Nee. 10. & 12. interpretatur Peccatum derelinquẽs. heb. atus.

אַכְזִיב Achzíb. Mendax: ſiue ceſſans: aut fluens vtiq;.

Achzíba. Idem.

עָדָה Ada. Cetus: vel congregatio: ſiue ornata: vel teſtificans: aut tranſiens: vel preda: aut ſyríace ablata.

עֲדָד Addad. Sonitus: aut clamor: ſeu mãmilla: vel dilectío.

עֲדָד Adad. Geñ. 25. & 1. Paralípo. 1. b. Acutus: vel gaudens: aut ſyríace nouus: vel vnitas.

עֲדָד Adad. Geñ. 36. vbí dícitur Regnauit pro eo adad: nomẽq; vrbis eius phou: ínterpretatur pulchrítudo: ſiue habitaculum: aut generatío. heb. hadar.

אֲדָר Adad. 3. Reg. 11. c. vbí dícitur Et fugit adad: ínterpretatur ínteritus: aut nubes: vel vapor: ſeu fons.

עֲדָדָה Adada. Teſtimonium cetus vel cõgregationís: aut teſtimonío ornata: vel teſtís tranſitus ſiue prede eius: aut preda ſue prede: vel eternitas ſuí teſtímonií.

חֲדַרְעֶזֶר Adadezer. Decor aut pulchrítudo auxílií: ſiue habitaculũ vel generatío auxílií: aut atrium pulchritudínis ſiue habitaculi vel generationís. heb. adarezer.

עֲדָיָה Adaía. Teſtis domíni: ſiue ornatus vel preda domíni: aut tranſitus vel eternitas domíni.

Addaía. Idem.

יְדַעְיָה Adaía. Nee. 12. Scientía domíni: vel cognítio domíní. heb. iadaía.

עַדָיָה Adaías. Teſtis domíni: ſiue ornatus vel preda domíni: aut tranſitus vel eternitas domíni.

אַדְלָיָא Adalía. Hauriens: ſiue paupertas: aut nubes vel ínteritus laboris.

אָדָם Adam. Homo: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguíneus.

אֲדָמָה Adama. Terra: aut ruffa: vel ſanguínea.

אֲדָמִי Adam. Homo: vel human?: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus: aut nubes vel vapor ſiue ínteritus aquarum.

עֲדִין Addan. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyríace temporalis. heb. adín.

אַדַּר Adar. Pallium: ſiue potentía: aut magnítudo.

Adaría. Teſtificans ſolem vel ſurdum: aut teſtímonium arantis. D.

חֲדָשָׁה Adaſſa. Nouitas: aut mẽſis: vel ex ſyro & hebreo vn? aries.

עָרָה Adaſſa. 1. Paralípo. 7. Aceruus. heb. aía.

עֲדוֹא Adaſſa. Nee. 12. Teſtis: ſiue ornatus: aut tranſitus vel preda. heb. addo.

Adazer. Teſtis vel teſtímonium auxílií. D.

אֶלְחָנָן Adeodatus. Latinum eſt: & ín hebreo dícitur elchanan: & ínterpretatur a deo datus: ſiue gratía dei: aut miſericordía vel donum dei.

Addí. Teſtis: vel teſtimonium: ſiue ornatus: vel tranſitus: aut preda.

Adíada. Teſtímonium manus: ſiue teſtimonium teſtímonií: aut preda manus. D.

עֲדִיאֵל Adíhel. Teſtimonium dei: ſiue ornatus vel tranſitus dei: aut preda vel eternitas dei.

עֵדֶן Adín. Delitioſus: ſine voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyríace temporalis.

Addín. Idem.

עֲדִינָא Adína. Idem.

עֲדִיתַיִם Adithaím. Cetus. p. n. ſiue congregationes: aut teſtimonia.

© Biblioteca Nacional de España

עֲדָלַי Adlí. Teſtis mihí: ſiue ornatus mihi: aut tranſitus vel preda mihí.

אַדְמָתָא Admátha. Nubes: vel vapor mortis: ſiue interitus mortis: vel terreſtris: aut rubeus.

עֲדָא Addo. Teſtis: ſiue ornatus: aut preda: vel tranſitus.

אַדָּר Addoar. Pallium: ſiue potentia: vel magnitudo. heb. adar.

עֲדֻלָּמִי Adolamites. De adullam quod interpretatur teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentū ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

אֲדֻמִּים Adomim. Terreni: ſiue ruffi: aut ſanguinei.

אֲדֹן Adon. Dominus: aut baſis: vel ſyriace auris.

יְהוָה Adonay. Beatus hieronymus. Exo. 6. pro nomine dei tetragrammaton. i. quattuor litterarum adonay tranſtulit: & in aliis locis ſemper interpretatus eſt dominus. Et notandum quod iſte quattuor littere huius nominis. ſ. Iod. he. vau. he. non ſunt compacte ad hoc vt ex illis ſyllabizetur vl formetur aliquis terminus vel dictio: idcirco eſt nomen ineffabile. Si tamen ſyllabizaretur vel pronunciaretur: eſſe vel eſſentiam aut generationem ſignificaret. Itē notandum q̄ adonay in hebreo: domini mei in plurali ſignificat q̄ſ ſcribitur eiſdē litteris quibus pronunciatur. ſ. Aleph. dáleth. nun. iod. In tranſlatione vero chaldaica pro hoc nomine dei tetragrammatō ſemper ponitur triplex iotha: quod non vacat myſterio.

אֲדֹנָיָה Adonaía. Dominator dominus: aut baſis domini: vel ex ſyro & hebreo auris domini.

Adonías. Idem.

אֲדֹנִיבֶזֶק Adonibézech. Domini fulgur: ſiue dominus fulguris: aut dominus in compedibus.

אֲדֹנִיקָם Adonicam. Dominus ſurrexit: aut dominus vindicans.

אֲדֹנִירָם Adoniram. Dominus excelſus: ſiue dominus celſitudinis vel elationis.

תַּפּוּת Adónis. Nomen idoli: in hebreo eſt thamuz: & interpretatur conſumptus: ſiue incendium. ſyrum eſt.

אֲדֹנִיצֶדֶק Adoniſédech. Domini iuſtitia: ſiue dominus iuſtus.

Ador. Generatio: vel habitatio: aut teſtimonium lucis vel ignis. D.

אַדְרָךְ Adrach. Acumen ſiue gaudium tenerítudinis: vel cubiculum tuum: aut ex ſyro & hebreo vnitas vel nouitas teneritudinis.

אַדְרַמֶּלֶךְ Adramélech. Pallium regis: ſiue magnitudo vel potentia regis vel conſilii.

Adrumetina. In greco Adramytena: & interpretatur ſolídítas munda vel terſa. G.

עֲדוּלָם Adulam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentum ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

הֲדוֹרָם Aduram. Decor eorum: aut laus vel confeſſio ſublimis: ſiue clamor excelſus.

אֲדָרָם Aduram. 2. Reg. 20. & 3. Reg. 12. Pallium eorum: ſiue potentia vel magnítudo eorum: aut vapor excelſus: ſiue nubes excelſa: aut dolor vel interitus ſublimitatis.

אֲדָרַיִם Aduram. 2. Paralípo. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor ſiue interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. heb. aduráim.

Addus. Nouitas: vel menſis: aut triturátio. D.

עֵין Aén. Oculus: ſiue fons.

אַפַּיִם Apphaím. Vultus: vel facies: aut furores: ſiue nares: vel piſtores.

אַפַּרְסִתְּיָא Aphara. Vacca: ſiue frugifera: aut acreſcens vel irritans.

אַפַּרְסָיֵא Apharſathei. Diuidētes ſiue dilacerantes pauones.

Apharſathei. Eſdre. 5. & 6. interpretatur Diuidentes: ſiue dilacerantes. heb. apharſachei.

אַפֵּק Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitꝰ.

אַפֵּקָה Aphéca. Idem.

פְּסַלְמִים Aphechdomini. Portio vel diminutio ſanguinū: aut diminutio tacentium vel aſſimilantium. heb. phechdomim.

פְּתִחְיָה Apheceia. Porta domini: ſiue aperuit dominus. heb. phetheia.

אַפֵּק Apheg. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitus. heb. aphech.

אֲשְׁפְּנַז Affenez. Pharetra aſperſionis vel diſtillationis: ſiue magus aſperſus. heb. aſphenez.

אַפִּיחַ Aphía. Flans vel exſuflans: ſiue loquens: aut illaqueans.

שְׁפִמִי Aphonites. Labium vel ripa aquarum: ſiue contritio aquarum. heh. ſephomites.

חֲפָרַיִם Aphráim. Fodientes: aut explorantes: ſiue confundentes: aut explorans vel confundens mare.

פּוּל Aphrica. Eſa. 66. In hebreo dicitur pul: & interpretatur caſus vel ruina: aut faba.

פּוּט Aphrica. Naum. 3. In hebreo eſt put: & interpretatur craſſa vel pinguis. ſyrum eſt.

חֻפְצִיבָה Aphſíba. Voluntas mea in ea.

חָשְׁפָּא Aphupha. Detectio: ſiue diſcoopertio: aut feſtinatio oris. heb. aſupha.

Apphus. Indignationis conſilium: aut volans conſilium: vel ſcrutator. D.

חָגָב Agab. Locuſta.

Agabus. Idem: vel feſtiuitas patris. D.

Agag. Tectum vel ſolarium: quod eſt. ſcilicet in ſuperiori parte domus

אֲגָגִי Agagites. Idem.

הָגָר Agar. Aduena: ſiue peregrina: aut ruminans: vel timens.

הָגְרִי Agaraí. Aduena: ſiue peregrinus: aut ruminās: vel timens.

הָגְרִים Agareni. Idem. plu. nu.

Agarenus. Idem. ſ. n.

אֲגָא Agge. Sublimitas: ſiue exaltatio.

גֶּבַע Ageba. Collis: ſiue vas vel calix. heb. geba. Nam illud. a. eſt prepoſitio ablatiui caſus.

חָגַי Aggeus. Feſtiuus: ſiue ſolemnis: vel gyrans.

Aggi. Idem.

חֲגִיָּה Aggía. Feſtiuitas domini: ſiue ſolemnitas domini: aut gyrus domini.

חֲגִי Aggite. Feſtiuitates: vel ſolēnitates: aut gyrantes.

חַגִּית Agith. Feſtiua: ſiue ſolēnis: vel gyrans.

Agrippa. Latinum eſt. dictum ab eo q̄ egros. ideſt difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in naſcendo prius emittit pedes.

אַיָּה Ahaía. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aía.

עַוָּא Ahaíath. Iniqua: ſiue peruerſa. heb. aua.

הַחְכְמוֹנִי Ahamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: ſiue hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. heb. achamoni.

אַחְרַח Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris.

אַחְרֵחֶל Aharel. Alter exercitus: ſiue nouiſſimus exercitus: aut alter dolor: ſiue nouiſſimus dolor: aut ouis fratris.

אָחָז Ahaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.

עֵינְרִמּוֹן Ahenremmon. Duo nomina ſunt. Ahen. oculus: ſiue fons: & Rēmon. malum granatum: vel altitudo eius.

אַחַר Aher. Alter: ſiue poſterior: aut nouiſſimus.

אָחִי Ahí. Frater meus: vel fratres mei.

אֲחִיָּה Ahía. Frater domini.

אֲחִיָּה Ahia. 2. Reg. 21. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.

© Biblioteca Nacional de España

אַיָּלוֹן Ahialon. Ilex vel quercus: aut fortitudo siue ceruus.
אֲחִיאָם Ahiam. Frater matris: aut frater gentis.
אֲחִיָּה Ahias. Frater domini.
יְחִיָּה Ahias. 1. Paralipo. 15. Viuit dominus. heb. iehias.
אֲחִיקָם Ahicam. Frater resurgens: aut frater vindicans.
חִיאֵל Ahiel. Viuit deus: siue vita dei. heb. hiel.
יְעִיאֵל Ahiel. Esd. 10. in fine interpretatur Aceruus dei: siue abstulit deus. heb. iehihel.
אַיָּלָת Ahilam. Quercus: siue maledictio: aut fortitudo. heb. elath.
אֵילוֹת Ahilath. Quercus. plu. nu. siue cerue: aut maledictiones: vt fortitudines.
אַיָּלוֹן Ahilon. Quercus: siue fortitudo: aut ceruus.
אֲחִילוּד Ahilud. Frater natus. vel frater genitus.
אֲחִימָן Ahiman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater quid.
אֲחִימֶלֶךְ Ahimélech. Frater meus rex: vel frater regis siue consilii.
אֲבִימֶלֶךְ Ahimélech. 1. Paralipo. 18. interpretatur Pater meus rex: siue pater regis vel consilii. heb. Abimélech.
אַחִין Ahin. Frater vini: vel fratres. p. n.
אֲחִיו Ahio. Frater eius: vel fratres eius.
עִיּוֹן Ahion. Intuitus: aut fons: vel oculus.
אֲחִירַע Ahira. Frater iniquitatis: siue frater societatis: aut frater pastoris: vel fratrem confringens.
אֲחִבָּן Ahobban. Frater filii: vel fratris filius: siue frater intelligentie: aut frater edificans: vel absconditus.
אָחַד Ahod. Laudans: siue confitens.
אֲחוּד Ahod. 1. Paralip. 8. interpretatur Vnitas: siue gaudium: aut enigma: vel acumen.
אֲחוֹחַ Ahoc. Tribulus: vel spina: siue fraternitas: aut hamus.
הוּמָם Ahohiman. Tumultus siue turbatio eorum. heb. homam.
אֲחוֹחִי Ahoites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea.
אָחוֹד Ahoth. Laudans: siue confitens. heb. ahod.
אֲחוֹחִי Ahotites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea. heb. Ahohites.
אֲחוּמַי Ahumai. Pratum aquarum: siue frater aquarum.
חוּר Ahur. Liber vel ingenuꝰ: siue albedo: aut foramē. heb. hur.
אֲחִיקָם Ahicham. Frater resurgens: aut frater vindicans.
עַיִן Ain. Oculus: siue fons.
אָחוֹד Aioth. Laudans: siue confitens. heb. Ahud.
עַיָּת Aioth. Esa. 10. interpretatur Hora: siue coaceruatio. heb. aiath.
חַלְאָה Alaa. Infirmitas: siue rubigo.
אַחְלָב Alab. Frater cordis: siue lacteus: vel lactans: aut adeps.
עַלְמָת Alámath. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Alameth. Idem.
אַבְיַעַלְבֹן Albialbon. Pater superintelligens: aut pater superedificās vel ex hebreo & syro pater iniurie. heb. abialbon.
חֶלְקַת Alchat. Portio: siue diuisio: aut lenitas: vel lubricatio.
ἄλκιμος. Alchimus. Fortis. G.
לַחְלַח Alc. humiditas humida: aut tabula humida vel viridis: siue maxilla humida. heb. lale.
Aleph. Doctrina: siue mille. D.
הַלְלוּיָהּ Alleluya. Laudate dominum.
ἀλέξαν δρος. Alexander. Adiutor vel auxiliator virilis vel fortissimus. G.
נא Alexandria. Hebraice dicitur no: & interpretatur crudum: siue irritatio: aut prohibitio. grece vero adiutoriū siue auxilium virile vel fortissimum.
ἀλεξάνδρεια. Alexandrini. Adiutores siue auxiliatores viriles vel fortissimi. G.
Alexandrinus. Idem. s. n. G.
Alpheus. Millesimus: vel doctus: aut dux. D.
Aliam. Occultꝰ: aut iuuenis: vel seculum. heb. ailam.
Alian. Folia: siue excelsus.
Alicarnasum. Caput maritime habitationis. G.
Alicarnasus. Idem. G.
Alimis. Vestibulum: vel porticus: aut fortitudo. D.
Almathan. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem. heb. alemeth
Almon. Occultum: aut iuuentus: vel seculum ipsius.
Almoth. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Aloes. Incantator: aut tacens.
Allon quercus: vel fortis.
Alua. Ascensus eius: siue preuaricatio ipsius.
Aluba. Superior: vel excelsus: aut syriace peruersus. heb. aluan.
Alul. Dolor: siue principium doloris vel immundicie: aut expectatio doloris vel profanationis: siue obstetricatio doloris.
Amma. Obscurata: siue cooperta: aut populus eius: siue cum ea.
Amma. Iudi. 1. Lac: siue adeps: aut mansit in ea: siue principium vel dolor in ea. heb. alba.
Amaad. Populus testimonii: aut populi transitus vel preda: siue populus eternitatis.
Ammad. Ira: vel indignatio: siue calefactio: aut vter. heb. amath.
Amadáthi. Conturbans legem: vel mēsura.
Amal. Labor: aut iniquitas.
Amalech. Populus lambens: vel ex hebreo & syro populus percutiens.
Amalech. 3. Regum. 22. & 2. Paralipome. 18. & Hiere. 36. & 38. interpretatur Rex: siue consiliarius. heb. amélech.
Amalech. ps. 52. in titulo: interpretatur Chorus: siue infirmitas: aut syriace venia. heb. maalath.
Amalechite. Populi lambentes: vel ex hebreo & syro populi percutientes.
Amalechites. Idem. s. n.
Aman. Conturbans: aut tumultuans: siue preparans.
Amana. Fides: siue veritas: aut credulitas: vel nutrix.
Ammanite. Populares.
Ammanites. Idem. s. n.
Ammanitis. Popularis. s. g.
Amaria. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini.
Amarias. Idem.
Amasa. Populus parcens: siue populum tollens: vel populum eleuans.
Amasai. Populi munus.
Amasai. 1. Paralipo. 6. d. Fortis: vel robustus.
Amasai. Nec. 11. Populi conculcatio.
Amasia. Fortitudo domini.
Amasias. Idem.
Amasias. 2. Paralipo. 17. Onus domini.
Amasias. 2. Paralipo. 28. Populus parcens: siue populum tollens vel eleuans. heb. amasa.
Amasias. 2. Paralipo. 29. Populi munus: vel cum munere. heb. amasai.
Amasias. Sopho. 1. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini. heb. amarias.

© Biblioteca Nacional de España

חֲמָתִי Amatheus. Indignatio: siue calor: aut murus: siue vter: vel lagena.

אֲמָתִי Amathi. Verax: siue timens: aut cubitus: vel famulatus.

Amathitis. Idem. D.

Ammaum. Populus abiectus: siue populus obscuratus. D.

מֶלֶךְ Amelech. Rex: siue consiliarius.

אָמֵן Amen. Vere: siue fideliter.

הַפְּתָאר Amphar. Species: siue forma: vel figuratus: aut depictus: siue mortem maledicens. heb. amthar.

ἀμφίπολις Amphipolis. Vallata vel circundata ciuitas. G.

Amiel. Populus dei. siue mecum deus.

עַמִּיאֵל Ammiel. Idem.

Amihel. Idem.

אַמִּי Amim. Mater: aut timor: siue cubitus: vel syriace gens. heb. ami.

עַמִּינָדָב Aminadab. Populus spontaneus: siue populus vouens: aut populi princeps.

אֲמִינָדָב Aminadab. 1. Reg. 7. &. 16. &. 17. &. 2. Reg. 6. &. 1. Paralip. 9. &. 10. &. 13. interpretatur pater spōtaneus: siue pater vouentis vel voti: aut pater principis. heb. abinadab.

עַמִּישַׁדָּי Ammisadai. Populus omnipotentis: siue mecum omnipotens: aut mecum deuastator.

חֲמוּטָל Amithal. Calor roris: aut indignatio roris: vel ex hebreo & syro caloris sui vmbra.

עַמִּיהוּד Ammiud. Populus laudis vel cōfessionis: siue mecum laus vel confessio.

עַמִּיחוּר Ammiur. Populus libertatis vel foraminis: siue populus albedinis.

עַמִּיזָבָד Amizadab. Populi dos vel dotatio. heb. amizabad.

אַמְנוֹן Amnon. Fidelis: aut verax: siue nutritius: vel pedagogus: aut matris filius.

עָמוֹק Amoch. Vallis: aut profunditas.

עַמּוֹן Ammon. Populus eius.

בֶּן־עַמִּי Ammon. Geñ. 19. in fine: interpretatur Filius populi mei. heb. ben ami.

אַמְנֹן Amon. 2. Reg. 3. Fidelis: aut verax: siue nutritius vel pedagogus: aut matris filius. heb. amnon.

אָמוֹן Amon. 3. Reg. 22. &. 4. Reg. 21. &. 1. Paralipo. 3. &. 2. Paralipo. 18. &. 33. & Nee. 7. & Hiere. 1. &. 25. a. & Sopho. 1. & Matth. 1. interpretatur Fidelis: aut verax: seu artifex: vel nutritius. aut pedagogus.

חָמוֹן Amon. Ios. 19. &. 1. Paralipo. 6. Calor: aut sol: siue ira eius.

הֲמוֹנָה Amona. Numerans: siue preparans: aut multitudo eius: siue tumultus eius: vel syriace veritas.

עַמּוֹנִי Ammoni. Popularis.

Ammonite. Idem. p.n.

מְעוֹנִים Ammonite. 2. Paralipo. 26. a. vbi dicitur & contra ammonitas interpretatur Habitacula: siue afflicti aut delinquentes: vel respondentes. heb. meonite.

עַמֹּנִי Ammonites. Populares.

עַמּוֹנִיּוֹת Ammonitides. Populares. f. g.

אֱמֹרִי Amorrei. Amari: vel loquaces: aut rebelles.

Amorreus. Idem. s. n.

אָמוֹץ Amos. Fortis: vel robustus.

עָמוֹס Amos. Vnꝰ ex duodecim prophetarū interpretatur One ratus: vel onerans.

הַמֵּצָה Amosa. Iurgiū: vel adinuentio: siue azymū: aut cōpressio.

חֲמֹתְדָאר Amothdor. Indignatio vel calor generationis aut pile vel sphere sine habitationis.

Ampliatus. Latinum est a verbo amplio amplias.

אַמְרָפֶל Amraphel. Loquens ruinam: aut loquens occultum vel loquens iudicium.

עַמְרָם Amram. Populꝰ excelsus: vl' manipulꝰ eorū: aut cū excelso.

Amramite. Idem. p.n.

עַמְרִי Amri. Manipulus: vel dominium: siue populus rebellis vel amarus.

אִמְרִי Amri. Nee. 3. Amarus: vel loquens: siue exaltatio: aut syriace aries.

אַמְצִי Amsi. Fortis: vel robustus.

חֲמוּאֵל Amuel. Calor siue ira dei: aut ex syro & hebreo viderunt deum.

חָמוּל Amul. pius: siue misericors.

Amulite. Idem. p.n.

עֲנָה Ana. Respondēs: vel cantans: siue affligens: vel pauper.

הֲנַע Ana. 4. Reg. 18. & Esa. 37. Cōmotio: vel motus.

חַנָּה Anna gratiosa: siue misericors: aut requiescēs: vel donans.

עֲנָב Anab. Vua: aut syriace nodus.

חָנָן Anam. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors. heb. anan.

עֲנַמֶּלֶךְ Anamélech. Responsio aut canticum regis: siue afflictio vel paupertas regis vel consiliarii.

עֲנָמִים Anamim. Fons siue oculus aquarum: aut responsio vel afflictio seu canticum aquarum.

חָנָן Anan. Gratiosus: aut donans: siue pius aut misericors.

עֲנָה Anan. Geñ. 36. Respondens: vel cantans: aut affligens: vel pauper. heb. ana.

עֲנָנִי Anan. 1. Paralipo. 3. Nubes: vel auguratio: aut diuinatio. heb. anani.

עָנָן Anan. Nee. 10. vbi dicitur hanā. anan. interpretatur nubes: siue augurium: aut diuinatio.

עֲנָנְיָה Anana. Nubes dñi: aut diuinatio dñi. heb. anania.

חֲנַנְאֵל Ananeel. Gratia dei: siue misericordia dei: aut donum dei.

חֲנַמְאֵל Ananeel. Hiere. 32. Gratia ex deo: siue misericordia vel donum a deo. heb. anameel.

חֲנַנְאֵל Ananehel. Gratia dei: siue misecordia dei: aut donum dei.

חֲנָנִי Anani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.

חָנָן Anani. Nec. 8. Idem. heb. anan.

חֲנָנִי Annani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.

חֲנַנְיָה Anania. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.

חֲנַנִי Anania. Nee. 12. Gratiosus: siue donans: aut pius: vel misericors. heb. anani.

חֲנַנְיָה Ananias. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.

עֲנָנְיָה Ananias. Nee. 3. Nubes domini: aut diuinatio domini.

Annas. Affligens: vel humilians: aut respondens. D.

עֲנָת Anath. Responsio: vel cantici: aut afflictio: siue paupertas.

עֲנָתוֹת Anathoth. Idem. p.n.

עֲנָתְיָה Anathothia. Responsiones uel cātica domini: aut afflictiones vel inopie domini.

עֲנָתוֹתִי Anathotites. Respōsio: siue canticum: aut afflictio: vel pau-

עֲנָתוֹת Anathut. Idem. p.n. (pertas.

Andreas. Virilis: vel fortissimus. G. ἀνδρέας

Andronicus. Vir victoriosus. G. ἀνδρόνικος.

עֲנָם Anen. Responsio aut cāticum eorum: siue afflictio vel paupertas eorum: aut syriace ouis eorum. heb. anem.

חֲנֵנִי Aneni. Gratiosus: aut donās: siue piꝰ: vel misericors.

עֲנֵר Aner. Respōsio aut cantici lucerne: siue affligens lucernā.

עָנִי Ange. Gratie siue misericordie vallis. D.

עֲנִי Ani. Responsio: aut canticum: siue afflictus: vel pauper.

עֲנָיָה Ania. Responsio aut cāticum domini: siue afflictus vel pauper domini.

אֲנִיעָם Aniam. Ego populi: siue nauis populi: aut dolor siue fortitudo populi.

חֲנִיאֵל Aniel. Gra siue misericordia dei: aut requies vel donū dei.

Anihel. Idem.

© Biblioteca Nacional de España

עֲנִים Anim. Reſpondẽtes: ſiue cãtantes: aut afflicti vel pauperes

עֲנִיאֵלִי Anioliab. Duo nomina ſunt. Primum ani quod interpretatur reſponſio: aut canticum: ſiue afflictus vel pauper. alterum oliab: quod interpretatur dei pater: vel deus patris. heb. Ani. & Eliab.

אָב

עָנוּב Anob. Vua: aut ſyriace nodus.

חָנוֹן Anon. Gratioſus: ſiue miſericors: vl donãs: ſiue requieſcẽs.

ἀντίπας. Antiphas. Pro oĩbus: vel contra omnes. G.

ἀντιοχεία. Antiochia. Pro vehiculo: vel curru. ſ. loco currus: ſiue contra vehiculum vel currum. G.

ἀντιοχεῖς Antiocheni. Idem. p. n. G.

ἀντιοχεὺς. Antiochenus. Idem. ſ. n. G.

ἀντίοχος Antiochus. Idem quod antiochia. G.

ἀντίπατρος Antipater. Pro patre: vel cõtra patrem. G.
Antipatris. Idem. G.

חָנוֹן Annum. Gratioſus: ſiue miſericors: vel donans: aut requieſcens. heb. annun.

ἀπάμεια. Anun. Idem.

ἀππάμεια. Appamea. Expellens: vel abigens. G.
Appamia. Idem. G.

אַפְּדְנוֹ Apedno. Ornamentum eius: ſiue ira iudicii eius.

ἀπελλῆς Appelles. Expellens vel abigens. G.

ἀπφία. Appia. nomẽ femine. Producens vel pulluläs. G.
Appiiforum: & appia via ex greco & latino lõgĩquum vel remotum forum: ſiue longinqua uel remota via.

ἀποκάλυψις Apocalypſis. Reuelatio. G.

ἀπολλύων Apocalypſis. Reuelatio. G.

ἀπολλῶς Apollyon. Exterminans vel perdens aut deſtruẽs. G.

ἀπολλωφάνης Appollo. Perdens: vel deſtruens. G.
Appollophanes. Perditionem vel deſtructionẽ oſtẽdẽs. G.

ἀπολλωνία. Apollonia. Perditio: vel deſtructio. G.

ἀπολλώνιος. Appollonius. Perdẽs: vel deſtruẽs. G.

ἀπόστολος. Apoſtolus. Miſſus. G.

הַפְצִץ Apſes. Cõminuens: ſiue eripiens: aut aperiens.

הַפּוּתִי Aputhei. Seducens: aut bucella: ſiue latitudo.
Aquila. Latinum eſt.

עָר Ar. Suſcitatio: ſiue vigilia: aut euacuatio: vel denudatio: ſeu ciuitas: aut emulus.

הָרָא Ara. Mons: aut pregnans: ſiue demõſtratio.

אָרָא Ara. 1. Paralipo. 7. Maledicens: aut videns.

אָרָב Arab. Inſidiãs: vel multiplicãs: aut feneſtra: ſiue locuſta.
Araba. Idem. D.
Arabathane. Inſidiatio fortis: aut feneſtre vl locuſte fortitudo vel donum: aut multiplicatio fortitudinis vel doni. D.

עֲרָבִאִים Arabes. Veſpertini: aut fideiuſſores: ſiue ſuaues: aut campeſtres: vel coruí: aut ſalices: vel mixtiones.

שְׁבָא Arabes. ps. 71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur. Conuerſio: ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio.

עֲרָב Arábia. Veſpera: aut veſpertina: vel fideiuſſio: ſiue ſuauitas: aut coruus vel coruina: ſeu deſertũ: vel ſalix: aut cõmixta.

שְׁבָא Arábia. ps. 71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur cõuerſio ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio.

אֲרוּבוֹת Araboth. Cataracte: ſiue feneſtre: aut inſidie: vel locuſte.

עֲרָב Arabs. Veſpertinus: aut fideiuſſor: vel ſuauis: ſiue cãpeſtris: aut coruus: vel ſalix: ſeu mixtio.

אֹרֶךְ Arach. Longitudo: ſiue medicina: vel ſanitas.

עַרְקִי Aracheus. Neruus: au ſyriace fugitiuus:

אַרְכִי Arachites. Longus vel procerus: ſiue ſanans: aut medicina.

עָרָד Arad. Onager: aut ſyriace draco.

חָרָד Arad. Iudí. 7. Stupor: aut tremor.

חֲרָדָה Arada. Idem.

אֲרוֹדִי Aradius. Maledictionis abũdãtia: ant deſcẽdẽs: vel iperãs

אֲרוֹדִי Aradius. Ezech. 27. Imperans: aut deſcendens.

אָרַד Arado. Stupor: aut tremor: ſiue deſcenſio: vel dñium. D.

אַרְפָּד Araph. Lux redemptionis: aut ſternens. ſ. aliquid ad reclinandum. heb. arphad.

הָרָפָה Arapha. Medicina: ſiue relaxatio: aut gigantiſſa: vel mõtis os. ſ. ab ore: aut mons hic. i. in hoc loco.

חֲרוּפִי Araphites. Opprobrium: aut hyems: vel iuuentus: aut ſyriacus acutus.

חֲרָהִיָה Araia. Calor aut ira domini.

אֲרָם Aram. Celſitudo: aut ſublimitas: ſeu decipiens: aut maledictio eorum.

הָרָן Aram nomen viri. Geñ. 11. & 1. Paralipo. 23. Interpretatur Mons: ſiue montanus: aut pregnans: ſiue concipiens: vel cantans: aut preco. heb. haran.

חֲרָם Aram. Nec. 12. Deſtructus: ſiue anathematizatus vl rete ſiue retiaculum: aut dedicatus: ſiue conſecratus. ſ. deo.

רָם Aram. Ruth vltimo Excelſus: vel ſublimis: aut proiiciens. heb. ram.

Aram. Matthei primo & Luce. 3. Excelſus vel ſublimis: aut proiicens.

הֲרָמָה Arama. Excelſa: ſiue ſublimis: aut vermis: ſiue proiiciens.

הָרָן Aran. nomẽ loci. Geñ. 11. in fine. Et. 12. & 17. & 18. & 29. & 4. Reg. 19. & Eſa. 37. & Ezech. 27. Et nomen viri. 1. Paralipo. 2. Vbi dicitur peperit aran. interpretatur Ira: ſiue ira ſcens: aut ſyriace libertas.

הָרָן Aran. Nomen viri. Geñ. 11. & primo. Paralipo. 23. interpretatur mons: ſiue montanus: aut pregnans: ſiue concipiẽs: vel cantans: aut preco.

אָרָן Aran. Geñ. 36. & 1. Paralipo. 1. & 2. vbi dicitur & buna & aran: interptatur Arca: ſiue exultans: aut maledictio eorũ.

עֲרֵעִי Araorites. Miryca: aut ſuſcitatio vigilie: vel vigilia vigilie: aut nudatio pellis.

אֲרָרָט Ararath. Armenia: ſiue maledictio tremoris: aut ex hebreo & ſyrio maledictio ſiue lux currentis.

הָרָרִי Ararí. Montanus.

הָרָרִי Ararí. 2. Reg. 23. d. Tremefactus: ſiue ſtupefactus vel caloris aut ire abundantia. heb. aradi.

הָרָרִי Ararites. Montanus.

חֲרָס Aras. Ira vel calor confidentie ſiue protectionis.

חֲסָרָה Aras. 2. Paralipo. 34. Defectus: ſiue deficiens. heb. aſra.

עֲרָד Arath. Onager: aut ſyriace draco. heb. arad.

עַרְבָתִי Arbatis. Fideiuſſor: vel ſuauis: aut mixtus: vel veſpertinus: ſiue planicies. D.

עַרְבָתִי Arbatites. Idem.

אַרְבַּע Arbee. Quattuor: ſiue accubatio.

אַרְבֵּא Arbella. Suſcitatio veſtutatis: ſiue inſidians ei: vel multiplicans eam: ſiue locuſta eius. D.

אַרְבִּי Arbi. Locuſta: vel feneſtra: ſiue inſidiator: aut multiplicãs.

חַרְבוֹנָה Arbona. Deſtructio: ſiue gladius eius nunc: aut ſiccitas eius nunc: ſiue ira edificantis: vel ira intelligentis.

ἀρχέλαος Archelaus. Princeps populi. G.

אַרְכִיעֲטֹפוֹת Archiatharoth. Lõgitudo coronarum vel circulorum: aut ſanitas vel cicatrix coronarum vel circulorum.

ἀρχίππος Archippus. Princeps vel prefectus equorum. G.

ἀρχιτρίκλινος Architriclinus. Princeps triclinii. ideſt triũ menſarum. G.

ἀρχιτέλωνος Ardon. Imperans: ſiue deſcẽdẽs: aut maledictiõis iudiciũ.

אַרְדֹן Area. Via: ſiue ſemita: aut viator: vel odorãs: ſiue annona. ideſt diurna portio.

אֲרָח Areba. Magna: ſiue multa: aut proiiciens: vel litigioſa: ſiue mons in ea.

הָרְבָּה Arebía. Princeps vel cantans in domino: aut ſiccitas domini. heb. ſarebia.

שְׁרֵבְיָה Arechon. Vacuus: ſiue mons lamentatiõis: vel mons poſſeſſionis.

אֲרֵךְ Ared. Imperans: ſiue deſcendens.

אֲרַם Aree. Via: ſiue ſemita: aut viator: vel odorans: aut annona ideſt diurna portio.

חֲרִיף Areph. Hyems: ſiue opprobrium: vel adoleſcentia: aut ſyriacus acutus.

אֲרִיאֵלִי Areli. Altare: ſiue lux dei: aut viſio dei.

חֲרָם Arem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete: vel retiaculum:

© Biblioteca Nacional de España

sīue dedicatum aut consecratum.scilicet deo.

חֲרֵת Areth.Sculptura:aut libertas.

חָרִיף Areth.Nee.10.Hyems:sīue opprobrium: vel adolescentia: aut syriace acutus.heb.areph.

ἀρέτας. Aretha.Virtuosus:aut placidus.G.

Arethi.Esd.2.Non est in hebreo.

אֲרֻנָּה Aréuna.Arca:vel cantícum:sīue exultatio:aut lux nostra:sīue maledictio nunc. (apharsei.

אַפְרְסָיֵא Arphasei.Dilacerantes:aut frangentes:sīue diuidētes.heb.

אַרְפַּד Arphat.Lux redemptionis:aut sternens.s.aliquid ad reclinandum.heb.arphad.

אַרְפַּכְשַׁד Arphaxad.Sanans vel laxans quasi depredationē aut quasi mammillam:vel sanans aut laxans sicut demon.

צַרְוֹב Argob.Gleba:vel glarea:aut maledictio putei vel dorsi:sīue lux altitudinis.

יַרִיב Arib.Pugnans:sīue multiplicans.Heb.iarib.

אֲרִידַי Aridái.Leo abundans:aut maledictionis abundātia.

אֲרִידָתָא Aridátha.Leonis lex:sīue maledictionis lex vel ritus

אַרְדִי Aridi.Imperans:vel descendens.

אֲרִיאֵל Ariel.Altare:sīue leo dei:aut lux dei.

אֲרִיאֵל Ariel.Nu.26.Altare:sīue lux dei:aut visio dei.

אֲרִיאֲלִי Arielite.Idem.p.n.

חָרִיף Ariph.Hyems:sīue opprobrium:vel adolescentia.aut syriace acutus.

אַרְיֵה Ariph.4.Reg.15.Leo:sīue lux domini.heb.arie.

חֲרִים Arim.Destructus:sīue anathematizatus:aut rete vel retiaculum:seu dedicatus aut consecratus.scilicet deo.

Arimathia.Leo mortuus dño:vel lux mortis dñi.D.

אַרְיוֹךְ Arioch.Longus:vel procerus:sīue sacietas vel ebrietas tua aut leo tuus.

ἀρεοπαγίτης. Ariopagita.De vico martis.G.

ἀρεοπαγος Ariopagus.Vicus martis.nomen erat cuiusdam curie athenīensis sic vocate.G.

אֲרִיסַי Arisái.Sponsus:aut syriace colonus: sīue venenum.

ἀρίσταρχος Aristarchus.Optimus princeps.G.

ἀρίστόβουλος. Aristobolus.Optimus consultor: vel optimū consiliū.G.

אַרְמַת Armenia.Hebraice dr ararat:& interptatur maledictio tremoris:aut ex hebreo & syro maledictio sīue lux currētis.

Armenii.Idem.

הַרְמוֹן Armon.Malum granatum: vel mons numerationis: aut mons preparationis:sīue mons doni vel muneris.

אַרְמוֹנִי Armoni.Aula:sīue maledictio numerationis vel preparationis:aut luminis munus:

אַרְנָן Arnan.Exultans:sīue arca eorum:aut lux filii: vel lux aut maledictio permanens vel eterna.

אַרְנֹן Arnon.Idem.

עָר Arnon.Nu.21.d.ibi.Vt requiescerent in arnon.&.f.ibi.Et deuorabit arnon moabitarū:interptatur suscitatio:seu vigilia:aut euacuatio:vel denudatio:seu ciuitas:aut emulus.

אָרוֹד Arod.Imperans:sīue descendens. (heb.ar.

עָרָד Arod.1.Paralip.8.Onager:aut syriace draco.⌈bundantia.

חַרְדִי Arodi.Tremefactus: vel stupefactus: aut ire vel caloris asa.

אֲרוֹדִי Arodite.Imperantes:sīue descendentes.

הָרוֹדִי Arodites.Imperās:vel descēdens:sīue mōtis abundātia.

הָרוֹרִי Arodites.1.Paralip.11.Montanus.heb.arorites.

עַרְעָר Aroer.Myrica:sīue suscitatio vigilie:aut vigilia vigilie: vel denudatio pellis:aut denudatio emuli.

חֲרוּמַף Aromath.Destructio sīue anathema oris:aut ex hebreo & syro ira cooperimenti.heb.aromaph.

חָרֹשֶׁת Aróseth.artificium:vel aratura:sīue testa:aut silentium: vel surditas:aut syriace silua.

אֲרֹרִי Arothites. Maledictus: sīue maledicens.Heb.arorites.

אַרְצָא Arsa.Terra:sīue volūtas:aut cursus:sīue maledictiōis exit?.

חַרְשָׁא Arsa.Esd.2.& Nee.7.& 12.Artificium: vel aratura:sīue testa:aut silentium: vel surditas:aut syriace silua.

Arsaces.Eleuās scutū:aut eleuatio scuti.G.

Artaba.Genus est mensure.Dañ.13.D.

אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא Artaxérxes.Lumen sīue maledictio silentium vel festinationem ponens:aut feruor letitie.

אַרְתַּחְשַׁסְתְּא Artaxérxes.Esd.7.&.8.& Nee.2.&.5.&.13. Luminis sīue maledictionis silentium:vel festinationem persuadēs: aut feruor direptionis.

Arteman.Integer vel incolumis:aut venust?.G. ἀρτεμᾶν.

חַרְנֶפֶר Aruaphet.Ira tauri:sīue ira crescens:aut ex syro & hebreo libertas tauri vel crescens.heb.arnápher.

הָרוּם Arum.Excelsus:sīue sublimis:aut separans:vel proiiciens.

חָרוּץ Arus.Incisus:sīue aureus:aut solicitus:vel triturātus.

אָסָא Asa.Medicus:aut sanans.syrum est.

עָיָא Asa.1.Paralip.7.f.Aceruus.heb.aia.

חֶשְׁבָּה Asaba.Numeratio:sīue estimatio:vel cogitatio:aut artificium:vel festinatio aut silentium in ea.

חֶשְׁבְיָה Asabia.Numeratio vel estimatio aut cogitatio dñi sīue artificium dñi:aut festinatio vel silentium in domino.

Asabias.Idem.

חוּקָק Asach.Sculptor:aut scriba:sīue legislator.Heb.achac.

חֶסַדְיָה Asadias.Misericordia domini.

עֲשָׂהאֵל Asael.Fecit deus:sīue factura dei.

חֲזָאֵל Asael.3.Reg.19.&.2.Paralip.22.Vidēs deū.heb.azael.

עֲשָׂהאֵל Asahel.Fecit deus:sīue factura dei.

אָסָף Asaph.Congregans:sīue colligens:aut finiens.

עֲשָׂיָה Asaia.Fecit dominus:sīue factura domini.

הָצַלְלְפוֹנִי Asalephum.Vmbra vel submersio vultus: aut sonitus vel tinnitus vultus.heb.asalélphuni.

עָשָׁן Asan.Fumus:aut fumigans.

הַסְנָאָה Asana.Rubus:aut syriace inimicus.

אֶסַרְחַדּוֹן Asaradon.Ligans acumen vel letitiam:aut syriace prohibens nouitatem vel vnitatem.

Asaramel.Btitudo populi dei:aut vestigiū circūcisiōis. D.

אֲשַׁרְאֵלָה Asarela.Beatitudo dei:aut intuens fortem vel quercum:sīue gressus dei.

חֲצַרְמָוֶת Asarmoth.Atrium mortis:vel fenum mortis.

הָאֲרְסוּפִים Asarsasusim.Atriū equorū aut fenū equorū.heb.asarsusim

סִים Asasónthamar.Glarea vel lapillus commutationis: aut diuisio sīue sagitta palme.i.datily.

חֲצָצוֹן תָּמָר

אֲשׁוּר Asbaim.Damule: vel pulchritudines:sīue militie.

הָאֲשׁוּרִים

אַשְׁבַּל Asbal.Ignis vetustatis:aut ignis defluens vel decidens.

אַשְׁבֵּל Asbel.Idem.

אַשְׁבֵּלִי Asbelite.Idem.p.n.

אַשְׁקְלוֹן Ascalon.Appensio vel statera:sīue ignis infamie.

אַשְׁקְלֹנִי Ascalonite.Idem.D.

אַשְׁקְלֹנִי Ascalonite.Idem.p.n.

אַשְׁכְּנַז Ascenez.Ignis quasi distillans vel quasi aspergens.

אַשְׁבַּעַל Asebaim.Damule:sīue pulchritudines:aut militie.

הָאֲשׁוּרִים

חֶשְׁבְּרָה Asebia.Numeratiovel estimatio dñi:aut cogitatio dñi:sīue artificium domini:aut festinatio vel silentium in dño.

חֶשְׁבְנִיָּה Asebia.Nee.9.Numeratio domini:sīue silentium vel festinatio filii domini.heb.asebnia.

חֶשְׁבְּנָה Asebna.Nūeratio:sīue festinatio intelligētis aut edificātis.

חֶשְׁבְּנָיָה Asebonias.Numeratio domini:sīue silentium aut festinatio filii domini. ⌈heb.azécha.

עֲזֵקָה Asecha. Fortis: sīue murata vel septa: aut syriace ānulus.

הָאֲשְׁדּוֹת Assedim. Venationes: aut insidie: vel latera: aut syriace destructiones.

חֶשְׁבַּדָּנָה Asephdana. Festinans aut cogitans iudicium suum: sīue silens aut computans iudicium suum.heb.asebdana

אָצֵל Asel.Prope aut iuxta:sīue ablatio:vel separatio.

© Biblioteca Nacional de España

עֶצֶם Asem. Os. ab osse: aut fortitudo: vel clausura. scilicet oculorum: vel lignum eorum.

חֶשֶׁם Asem. Esd. 2. Silentium aut festinatio eorum.

אֲסֵנָה Asemaa. Periculū: siue infortunium: vel rubus. heb. asena.

עַצְמֹנָה Asemóna. Os nunc ab osse: siue fortitudo nostra: vel clausura nr̃a: siue lignum vel consiliū numerātis vel preparātis

חַשְׁמוֹן Asemoth. Legatio. ideſt ambasiata: siue acceleratus numerus: vel festinata portio: aut silentium numeri vel portionis. heb. asemon.

חֶשֶׁם Assen. Silentium eorum: siue festinatio eorum. heb. assem

הָשֶׁם Assen. 1. Paralipo. 11. Nomen: vel nominatus: siue positio vl̃ positus. heb. assem. ⌈nūc.

אֲשְׁנָה Asena. Mutatio: siue duplicitas: aut dormitatio: siue ignis

אֲסְנַפַּר Asennaphar. Periculum siue infortunium tauri: aut pericu li incrementum.

אֲשְׁכְּנֵז Assenez. Ignis q̃si distillās vel q̃si aspergens. heb. ascenez.

אֲסְנַת Assenez. Geñ. 41. &. 46. Periculū: siue infortuniū. heb. ase

אָשֵׁר Aser. Beatitudo: siue felicitas. (neth.

אסיר Aser. Exo. 6. Vinctus siue incarceratus: aut syriace prohibitus. heb. asir. ⌈heb. Ieser.

לֵיצֵר Aser. 1. Paralipo. 7. Plasmatio: vel angustians: aut ligans.

חֲצַרְוָה Asergada. Atrium hedi eius vel felicitatis eius: aut ex hebreo & syro atrium incisionis vel scisure.

חֲצֵרִים Aserim. Atria: siue vestibula: aut sagitta excelsa.

חֲצֵרוֹת Aseroth. Atria: siue vestibula.

אֲשֵׁרוֹת Aseroth. Ios. 10. &. 12. &. 13. Effusiones: siue decliuia: aut cāpestria: vel depredationes. heb. asedoth.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſua. Atrium vulpis: aut fenum vulpis vel semite siue pugilli. heb. aserſual.

חֲצַרְסוּסָה Aserſua. Ios. 19. a. vbi dicitur bethmarchaboth & aserſua: interpretatur atrium equi: aut fenum equi. heb. aserſusa.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſual. Atriū vulpis: vl̃ fenū vulpis aut semite vl̃ pugilli. Asphar. Plasmatio onagri: aut festinatio tauri. D.

ἀσία. Asia. Limosa vel cenosa. G.

Ἀχαία. Asia. ad Ro. 16. In greco achaia & interp̃tatur dolor vel tri

Ἀσιανοί. Asiani. Limosi vel cenosi. G. (stitia. G.

Assidei. Miluí: vel herodii: aut venantes: vel insidiantes. D.

עָשׂ־אֵל Asiel. Fecit deus: siue factura dei.

חֲשִׁים Asim. Tacētes: siue festinātes: aut silētiū vel festinatio maris

אֲשִׁימָא Asima. Delictum: siue positio: aut ignis maris.

ὑγκρίτος. Asincretus. In greco asyncrit9: & iterp̃tatur icōparabilis. G

הָסִינִי Asineus. Rubus: aut syriace inimicitia.

עֲצִיגֶבֶר Asiōgáber. lignū viri vel robusti: aut cōsiliū viri vl̃ robusti.

אסיר Asir. Vinctus: siue incarceratus: aut syriace prohibitus.

אַשּׁוּרִים Assyrii. Insidiantes: siue beati: aut aspiciētes: vel gradiētes.

אַשּׁוּר Assyrius. Idem. s. n.

אֲצַלְיָהוּ Aslia. Prope dñm: siue ablatio vel separatio domini.

עַזְמָוֶת Asmáueth. Fortis mors: aut hircus vel fortitudo mortis. heb. azmáueth.

Asmodeus. Destructor: vel dissipator: aut delicti abundantia: vel peccatum abundans: siue ignem mensurans. D.

עַזְמָוֶת Asmoth. Fortis mors: siue hircus vel fortitudo mortis. heb.

הַסַּנְאָה Asnaa. Rubus: aut syriace inimicus. (azmoth.

חָשׁוּב Asob. Estimatus: aut numeratus: siue cogitatio: vel artificiū

עֲשׂוֹת Asoph. Faciens: vel factura: aut tinee. scilicet vestimentorum. heb. asoth.

עָצֶם Asom. Os ab osse: vel fortitudo: siue clausura. scilicet oculorum: aut lignum eorum.

חֶשֶׁם Asom. Esd. 10. Silentium vel festinatio eorum.

אָצֵם Ason. Festinatio eorum: siue ieiunans. heb. asam.

ἄσσον. Ason. Act. 20. &. 27. Appropīquatio vel approximatio. g.

חָצוֹר Asor. Atrium: aut fenum.

אֲסֹרְחַדּוֹן Assoradan. Ligans acumen vel letitiam: aut syriace prohibens vnitatem vel nouitatem.

חֲצַרְמָוֶת Asormoth. atrium mortis: aut fenum mortis.

חֲצוֹרְהַדַּתָּה Asornóa. atrium nouum & hoc ex hebreo & syro. heb. asoradatha: & ex hebreo & latino asor nóua.

חֲצוֹרָאֲמָם Asoromamsame. Tria nomina sunt. Asor: atrium. aut fenum. Amam. mater siue timor eorum: aut vlna siue cubitus eorum. Same auditio: vel obedientia. heb. Asor. Amam. Same.

אֲשַׂרְאֵל Asrael. Beatitudo dei: vel intuitus fortis: aut gressus dei.

עֲזַרְאֵל Asrael. primo Paralipo. 12. adiutorium dei: siue atrium dei heb. azrael.

אֲשְׂרִיאֵל Asriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel gressus dei.

Asrielite. Idem. p. n.

עַשְׁתָּרֹת Astaroth. Greges: siue diuitie: aut faciens exploratione: seu tinea legis.

עַטְרוֹת Astaroth. Nu. 32. & Ios. 16. &. 18. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis. heb. ataroth.

אַשְׁרוֹת Astaroth. Iudi. 3. Nemora: siue luci: aut beatitudines: vel insidie: siue gressus. heb. aseroth.

עַשְׁתְּרָתִי Astarothites. Greges: siue diuitie: aut faciens exploratiōe seu tinea legis.

עַשְׁתֶּרֶת Astérten. Idem.

ἀστυάγης Astyages. Ciuitatis ductor: vel dux. G

חָשׁוּב Assub. Estimatus: aut nūeratus: siue cogitatio: vel artificiū. Asub. Idem.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Assuerus. Princeps & caput.

חִשּׂוּפָא Asupha. Discooperta: aut exhausta: vel nudata.

חֶשֶׁם Asom. Silentium siue festinatio eorū: aut sensualitas eorū.

אָשׁוּר Assur. Insidians: siue beatus: aut aspiciens: vel gradiens.

אַשּׁוּר Assur. 1. Paralipo. 2. &. 4. Denigratus: siue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis. heb. ashur.

אַשּׁוּרִים Assurim. Insidiantes: siue beati: aut aspicientes: vel gradientes.

עַתָּךְ Athach. Hora tua: siue tempus tuum.

הַתָּךְ Athach. Hester. 4. Percutiens: vel humilians: aut subiiciens.

עִתָּיָה Athaias. Hora vel tempus domini.

עָתְלַי Athalái. Hora mea: siue tempus meum vel mihi.

עָתַלְיָהוּ Athalia. Hora vel tempus domino.

ἀθλεία. Attalia. Act. 14. d. Augens vel nutriens. G.

ἄθλαλος. Attalus. Auctus: siue nutritus. G.

אֲתָנִי Athanái. Fortis: siue asininus: aut donans.

עָתָר Athar. Oratio: aut deprecatio.

עֲטָרָה Athara. Corona.

עֲטָרוֹת Atharoth. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis.

חֲתַת Attath. Contritio: aut timor.

ἀθῆναι. Athene. Sine cumulo: vel ab athena. Ideſt minerua minerueles. G.

ἀθηναῖοι. Athenienses. Idem. G.

ἀθηνόβιος. Athenobius. Minerue arcus. G.

אתר Ather. Siniſter: vel clausus.

הַתַּרְשָׁתָא Atherſátha. Dissoluens fundamentum: vel contemplans fundamentum vel potum: siue turturis fundamentū: aut ex hebreo & syro contemplans annum vel tempus.

חֲטוּל Athil. Peccati vlulatio.

חֲטָטָא Athita. Peccati declinatio.

חֲתַמְתָּא Athmatha. Lacerta vel stellio. heb. amta.

חֲתוּפָא Athupha. Rapina: siue peccati coma vel reliquie. Heb. athipha.

חֲתוּשׁ Attus. Peccatum derelinquens.

© Biblioteca Nacional de España

חָמוּץ Attus. Nec. 3. c. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſiue vigilia: vl finis. heb. achus.

עָוָה Aua. Iniquus: ſiue peruerſus.

Auguſtus. Latinum eſt: vel ab augurio dictus: vel vt alii vo lunt ab augendo.

עָוִים Auin. Iniqui: ſiue peruerſi. heb. auim.

עֲזִיאֵלִי אָב Auioliab. Duo nomina ſunt. Primum ani. quod interpreta tur pauper: ſiue afflictus: aut reſpondens: vel cantans. alte rum oliab. quod interpretatur deus meus pater: ſiue deus patris. heb. Ani. Eliab.

עָוִית Auith. Iniqua: ſiue peruerſa: aut temporalis.

חוֹת יָאִיר Auothiayr. Oppida illumiatiõis: ſiue annũciatiões lumis.

חוֹרֹן עוֹרֵן Auran. Foramen: ſiue libertas: aut albedo.

Auſitis. Hebraice dicitur hus: & interpretatur conſiliũ aut lignum: vel ſyriace affixus: aut fixio.

עֲכָסָה Axa. Compoſita: vel adornata: aut laſciuiens: ſiue confra ctio vel diruptio velaminis.

אַכְשָׁף Axab. Veneficus: ſiue vtiq; conterens. heb. axaph.

עָזָא Aza. Fortitudo: aut capra.

אָסָף Azab. Colligens: ſiue congregans: vel finiens. heb. aſaph.

חַגָּבָה Azaba. Locuſta: ſiue feſtũ celebrans in ea: vel gyrans in ea. heb. agaba.

חֲזָאֵל Azael. Videns deum.

אָסָף Azaph. Colligẽs: ſiue congregans: vel finiens. heb. aſaph.

חֲזָאֵל Azahel. Videns deum.

עֲזָמָוֶת Azamáueth. Fortis mors: ſiue hircus aut fortitudo mortis

עֲזַרְאֵל Azarel. Adiutorium dei: ſiue atrium dei.

עֲזַרְיָהוּ Azarias. Auxilium domini: ſiue atrium domini.

עֲזַרְיָהוּ Azarias. 2. Paralip. 31. vbi dicitur azarias & naad: interpre tatur fortitudo domini. heb. azazias.

אֲזַנְיָה Azarias. Nec. 10. Auris domini: ſiue auſcultatio dñi: vel ar ma domini. heb. azanias.

עֲזַרְקָם Azaricam. Auxilium reſurgentis vel vindicantis: aut for titudo vacua.

חָזוֹ Azau. Videns: aut prophetans.

אֲזָנוֹת Azauoth. Aures: vel auſcultationes: ſiue ſtatere: vel arma. heb. azanoth.

עַזַּז Azaz. Fortis.

עַזְבִּי Azbi. Hyſopus: genus herbe.

עַזְבּוּק Azboth. Hircus vel fortitudo vacuitatis: aut fortis diſſipa tio. heb. azboch.

זָבָד Azebeth. Dos: vel dotatio. heb. zabad.

עָזָא Azech. Fortitudo: aut capra. heb. aza.

עֲזֵקָה Azẽcha. Fortitudo. ſiue murata vel ſepta: aut ſyriace anul?.

חָשֻׁם Azem. Silentium vel feſtinatio eorum. heb. aſem.

עֵזֶר Azer. Adiutorium: ſiue atrium.

עַזְגָּד Azgad. Fortis exercitus: aut fortitudo felicitatis: vel ex he breo & ſyro fortis ſciſſura

עֲזִי Azi. Fortis: ſiue hircus meus.

Azzi. Idem.

אֲחַזְיָי Azi. Nec. 11. b. Videns: ſiue apprehendens. heb. ahazi.

חֲזִיָה Azia. Videns dominum.

עֲזִיָה Aziam. Fortitudo dñi: ſiue hircus dñi. heb. azia.

יַחֲזִיאֵל Aziel. Videns deum. heb. iaziel.

חֲזִיר Azir. Porcus: aut ſyriace conuerſus: vel reuerſus.

מַחֲזִיאוֹת Aziud. Videns ſignum vel litteram. heb. maaziuth.

עֲזִיזָא Aziza. Fortitudo: aut fortis.

עַזְמָוֶת Azmáueth. Fortis mors: ſiue hircus aut fortitudo mortis.

Azmoth. Idem.

זָנוֹחַ Azone. Obliuio: ſiue abiectio: aut iſta requies vel conſola tio. heb. zanóa.

Azor. Adiutor: vel accinctus: aut ſyriace conuerſus. D.

אַשְׁדּוֹדִי יוֹת Azotide. Hebraice dicitur aſdodioth: & interpretatur dep datrices: ſiue ignis dilectionum.

אַשְׁדִּים Azotii. In hebreo dicitur aſdodim: & interpretatur depdã tes: ſiue ignis dilectorum vel patruorum.

אָשְׁדּוֹד Azotus. Hebraice dicitur aſdod: & interpretatur depreda tio: ſiue ignis dilecti: aut ignis patrui.

עַזְרִיאֵל Azriel. Adiutorium dei: ſiue atrium dei.

עֲזוּבָה Azuba. Derelicta: ſiue deſerta: aut fortitudo eius in ea.

עֲזוּר Azur. Adiutus: ſiue adiutor.

חַרְחוּר Azur, Eſd. 2. & Nec. 7. Calefactus: ſiue arefactus: aut ira vel calor albedinis vel foraminis aut libertatis. heb. harhur

De incipientibus a littera. b.

בָּעַל Baal. Idolum: aut dominans: vel ſubiiciẽs: aut poſſidẽs

אַרְבֵּל Baal. Oſee. 10. Vbi dicitur a domo eius qui vindica uit baal: pro eo quod in littera noſtra eſt vindicauit baal: in hebreo eſt arbel: quod interpretatur pugnauit deus: ſi ue vindicauit deus: aut vltus eſt pro deo.

בָּעֲלָה Baala. Idolum eius: aut dominans ei: vel ſubiecta: aut poſſeſ ſa: ſiue in aſcenſione: vel in eleuatione.

בָּלָה Baala. Ioſ. 19. Inueterata: ſiue turbata: aut defluẽs. heb. bala

בַּעֲלַתּוֹ הַר Baaladiud. Duo nomina ſunt. primum baalath quod inter pretatur ſubiecta: ſiue poſſeſſa: aut in exaltatione: vel in a ſcenſione. alterum Iud. quod interpretatur laudans: ſiue confitens. heb. baalath. & Iud.

בַּעֲלַת Baalath. Subiecta: ſiue poſſeſſa: aut in exaltatione: vel in aſcenſione.

בַּעַל בְּרִית Baalberith. Idolũ federis vel pacti: aut ſubiiciẽs vel poſſi dens fedus vel pactũ. ⌈dens diuiſiones.

בַּעַל פְּרָצִים Baalpharaſim. Idolũ diuiſionum: aut ſubiiciens vel poſſi

בַּעַל גָּד Baalgad. Idolum fortune vel felicitatis ſeu exercitus: aut ſu biiciens ſiue poſſidens felicitatem vel exercitum: aut ex hebreo & ſyro idolum ſciſſure.

בַּעֲלָיָה Baalia. Idoli dominus. ideſt deus idoli: vel ſubiiciens aut poſſidens dominus: ſiue in aſcenſu: vel in cenaculo

בְּעָלִים Baalim. Idola: ſiue dñantes: aut ſubiiciẽtes vel poſſidentes

בְּעָלִי Baalim. Oſee. 2. Vbi dicitur & non vocabis me vltra baa lim: interpretatur Idolum meum: ſiue dominans mihi: aut ſubiiciens vel poſſidens me. heb. baali.

בַּעֲלִמְעוֹן Baalmeon. Idolum habitaculi: vel idolum ex pctõ: aut ſu biiciens ſiue poſſidẽs habitaculũ: vel dñium ex peccato.

בְּעָלוֹת Baaloth. Subiecte: ſiue poſſeſſe: vel in aſcenſione.

בַּעַל תָּמָר Baalthamar. Idolũ palme: aut ſubiiciẽs vel poſſidẽs palmã & accipitur hic palma pro arbore: aut idolũ cõmutatiõis: ſiue ſubiiciens aut poſſidens commutationem.

בַּעֲנָה Baana. In reſponſione: ſiue in afflictione: aut in cantico: vel ſyriace deprecatio.

בְּנָעָא Baana. 1. Paralip. 9. In motu. heb. banaa. ⌈heb. bani.

בָּנִי Baani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.

בַּעְשָׁא Baaſa. In factura: ſiue in tinea: aut in cõpreſſiõe: vel ſcruta

בָּבֶל Babel. Confuſio: vel commixtio. ⌈tionẽ tollẽs.

Babylon. Idem.

Babylonia. Idem.

Babylonii. Confuſi: vel commixti.

בַּקְבַּקַּר Bachachar. Vacua vel inanis viſitatio aut matutinatio vel vapulatio: aut inanis vacca. heb. bachbachar.

מַכְבַּנַּי Bachanai. Miſer ſiue pauper filius meus: aut paupertas vel humiliatio filii aut intelligentie vel edificationis. heb. machbanai.

Βακχίδης Bachenor. Ebrius: vel vinoſus. G. νωρ.

Βακχίδης Bachides. Idem. G.

בִּרְקָר Badacher. In compunctione: ſiue in tranſfixione: aut in cõ foſſione: ſiue vectis frigiditatis: vel ſola frigiditas.

© Biblioteca Nacional de España

בָּדָד Badad. Solitarius: ſiue in mammilla: vel in dilectione.
Badadi. Idem. heb. badad.
בְּדְיָה Badaías. Solus dominus: vel vectis domini.
בָּדָן Badan. Vectis: vel ſolus: aut in iudicio.
בַּגָּתָא Bagatha. In torculari.
בִּגְתָן Bagathan. In torculari: aut cibum tribuens.
בַּהֲלִים Bahalis. In letitia: ſiue in arrogantia.
Bahem. In eis: vel cum eis. D.
בַּחוּרִים Bahurim. Electi: ſiue iuuenes: aut in foraminibus vel in li-
bertatib⁹.
בָּלָהָה Bala. Inueterata: ſiue turbata: aut defluens.
בָּעֲלָה Bala. Ioſ. 15. Idolū cius: aut dñans ei: vel ſubiecta: aut poſſeſ
ſa: ſiue in aſcenſione: vel in eleuatione. heb. baala.
בָּלַע Bála. 1. Paralip. 5. Deglutiens: aut deſtruens.
בִּלְהָה Ballaa. Inueterata: ſiue turbata: aut defluens.
בַּעֲלָת Balaad. Subiecta: ſiue poſſeſſa: aut in exaltatione: vel inaſcē
ſione. heb. baalath.
בִּלְעָם Baalam. Vetuſtas populi: vel abſq; populo: ſiue deuoratio
aut deſtructio eorum.
בִּלְחָן Balaan. Inueteratus: ſiue turbatus.
בַּעֲלַתְנָן Balaana. Idoli gratia vel donum: ſiue poſſeſſio gratie vel
doni. heb. báalanan.
בִּלְהָן Balaanan. Inueteratus: ſiue turbatus. heb. balaan.
בִּלָּק Balach. Inuoluens: aut deſtruens: vel cum lambente: aut ſy
riace cum percutiente.
בָּלַע Bálach. Geñ. 36. Deglutiens: vel deſtruens.
בַּלְאֲדָן Baladam. Abſq; imperio: vel abſq; iudicio: aut vetuſtas im
perantis vel iudicii. heb. baladan.
Baladan. Idem.
בִּלְהָן Balam. Inueteratus: ſiue turbatus. heb. balan.
בַּעֲלְחָנָן Bálanan. Idoli gra vel donū: aut poſſeſſor gre vel doni.
בַּעֲלְחָצוֹר Bálaſor. Idoli atriū vel fenū: aut poſeſſor atrii vel feni.
בִּלְדָּד Baldath. Vetuſta dilectio vel mammilla: ſiue inueteratus
motus: aut abſq; motu: ſiue abſq; dilectione vel mammil
la. heb. baldad.
בָּלַע Bale. Deglutiens: vel deſtruens.
Baleite. Idem. plu. nu.
בַּעְלְיָדָע Baliada. Idolū aptū vel manifeſtatū: ſiue poſſeſſor ſcientie
בְּלוֹת Baloth. Subiecte: vel poſſeſſe: aut in aſcenſione.
בַּעֲלְשָׁלִישָׁה Balſaliſa. Idolū tertiū: aut idolū ducis vel principis ſiue po
ſeſſor triū: aut poſeſſor ducatus vel principatus.
בַּלְטְשַׁאצַּר Balthaſar. Abſcondite theſaurizans: ſiue in malleatore the
ſaurizans: vel occulte portans anguſtiam.
בַּלְשַׁאצַּר Balthaſar. Dañ. 5. & 7. & 8. Non portans anguſtiam: vel
non theſaurizans: aut ex ſyro & hebreo ſcrutator theſau
ri. heb. balſaſar.
בָּמוֹת Bamoth. Altaria vel excelſa: ſiue in morte.
בָּמוֹתבַּעַל Bamothbáal. Altaria vel excelſa idoli: aut in morte idoli.
בַּעֲנָא Bana. In reſponſione: ſiue in afflictione: aut in cantico: vel
ſyriace deprecatio. heb. baana.
Banaa. Idem. heb. baana.
בְּנָיָא Banaa. 1. Paralip. 8. In motu.
בְּנָיָהוּ Banái. Filius domini: aut intelligentia domini: ſiue edifica
tio domini. heb. banaia.
Banaía. Idem.
Banaías. Idem.
בְּנֵי Bane. Filii: aut edificantes: ſiue intelligentes.
בְּנָיָה Banea. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio domini.
Bancas. Idem.
בְּנֵיַעֲקָן Banciaacan. Filii tribulationis vel laboris: aut edificatores
tribulationis vel laboris: vel intelligentes tribulationem
vel laborem.
בָּנִי Bani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.
Banni. Idem.

Bannia. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio dñi.
בַּנָיָה Bannia. Eſd. 10. Nutrimentum domini: ſiue arma domini.
heb. zania. זַנָיָה
Baniel. Gratia dei: ſiue requies aut mia dei. heb. haniel. חַנִיאֵל
Baninu. Filii noſtri: aut edificatores noſtri: ſiue intelligen-
tes nos. בָּנִינוּ
Bara. incendium: ſiue expurgatio: aut paſtus בָּעֲרָה
vel iumentum: ſiue inſipientia: vel in vigilia.
Bara. 1. Paralip. 8. b. In ſocietate: ſiue in malicia aut in vlu-
latione: vel in paſtu. heb. baraa. בְּרָעָה
Barrabas. Filius patris vel magiſtri: aut filius confuſionis
vel ignominie. D.
Barach. Fulgur: ſiue in vanum: vel in vacuum. בָּרָק
Baracha. Benedictio: aut genuflexio. בְּרָכָה
Barachel. Benedicens deum: aut genuflectens deo. בְּרָכְאֵל
Barachia. Benedicens dominum: aut genuflectēs domino בְּרָכְיָה
Barachías. Idem.
Barad. Grando: ſiue in deſcenſu: aut in imperio. בָּרָד
Baraia. Creatura domini: ſiue impinguatio aut electio do- בְּרָאָה
mini: ſiue in viſione. ⌈placito. D.
Baraſa. In egeſtate: aut filii plaſmatio: ſiue i curſu: vel in bñ
Báred. Grando: vel in deſcenſione: aut in imperio. בָּרָד
Baria. Sera: vel vectis: ſiue fugitiuus: aut in odore. בָּרִיחַ
Baria. 1. Paralip. 7. & 8. & 23. In malo: ſiue in clamore: aut בְּרִיעָה
in vlulatione: vel in paſtu.
Barieu. Maleficus: vel magus: ſiue in nequitia. D.
Bariona. Filius colūbe: ex ſyro & hebreo. D.
Barnabas. Filius prophete: vel filius conſolationis. D.
Barſabas. Filius reuerſionis vel conuerſionis: aut filiꝰ quie
tis: ſeu filius iuramenti. D.
Barthimeus. btūs hiero. dicit ꝙ corrupte legitur: & debet
ſcribi barſemeꝰ: qđ ſyriace interp̄tatur filiꝰ cecꝰ: vel filius
Bartholomeꝰ. Filiꝰ ſuſpēdentis aquas. D. (cecitatis. D.
Baruch. Bñdictus: ſiue genuflexus. בָּרוּךְ
Barzaith. Filius anguli: aut puritas anguli: ſiue frumentū ⌈anguli. בַּרְזַיִת
Baſa. In malo: ſiue in ſocio: aut in clamore: vel in paſtu: ſiue בָּרַע
Baſaia. In factura dñi בַּעֲשָׁיָה
Baſan. In dente: ſiue in ebore: aut in mutatione: vel in ſom (in cōfractiōe. heb. bara. בָּשָׁן
no ſeu in dormitatione: aut confuſio: vel ignominia.
Baſchama. Confuſio vel erubeſcentia ire vel caloris. D.
Baſchath. Maſa: ſiue inflatio: aut i anguſtia: vel in effuſiōe. בָּצַקַת
Baſemath. Aromata: vel confuſio mortis: aut in deſolatiōe רֹשֶׁמֶת
ſiue in poſitione: aut in nominibus.
Bathuel. Filiatio dei: aut mēſura dei: vel deſertum dei. בְּתוּאֵל
Bauranites. Eligens aq̄s: aut eligēs quis. heb. bauramites. בַּחֲרוּמִי
Bazatha. Cōtēptꝰ: vel deſpectus: ſiue dēpdatio: aut in oliua בְּזָתָא
Baziothia. Cōtēptꝰ vel deſpectiōes eius: ſiue prede eiꝰ: aut בְּזִיוֹתְיָה
in oliua domini. ⌈vel ſyriace deprecatio.
Bean. In afflictione: vel in reſponſione: aut ſcrutatio earū: בְּעַן
Bebai. Pupilla: ſiue concauus: aut vacuus. בֵּבַי
Becbecia. Euacuatio vel diſſipatio dñi: ſiue laguncula dñi. בַּקְבֻקְיָה
Bechetia. Idem. heb. becbetia.
Bechecias. Idem. heb. becbecia.
Bécher. Primogenitus: aut primitie: ſiue in ariete. בְּכַר
Becherite. Idem. plu. nu.
Bechin. In ve. i. in luctu vel in miſeria. ſyrū eſt. heb. beuai. בְּכִי
Béchor. Primogenitus: vel primitie: aut in ariete. בְּכֹר
Bechor. 1. Reg. 9. primogēitura: l̄ primitie. heb. bechorath בְּכוֹרַת
Bechue. Vacuitas: aut euacuatio: vel diſſipatio: ſiue lagun- בַּקְבּוּק
cula. heb. becbuc.
Bedan. Vectis: vel ſolus: ſiue in iudicio. בְּדָן
Beélphegor. Idolum hiatus vel aperture. בַּעַל פְּעוֹר
Beelphegor. Ioſ. 22. In hebreo eſt fogor: & interpretatur פְּעוֹר
apertura: vel hiatus.

© Biblioteca Nacional de España

בַּעַל מְעוֹן Beelmeon. Idoli habitaculum: vel idolum de peccato: aut possessio habitaculi: vel possessio ex peccato.

בַּעַל צְפוֹן Beelsephon. Idolum aquilonis: vel idolum occultum: aut idolum specule: vel possessor aquilonis vel speculationis aut secreti.

בַּעַל טְעָם Beeltheem. Idolum siue possessor saporis vel gustus aut rationis vel eloquii.

בַּעַל זְבוּב Beelzebub. Idolum muscarum: vel possessor muscarum.

בְּאֵרָה Beera. Putei: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

בְּאֵרִי Beeri. Puteus: siue explanans: aut declarans: vel in luce: siue in leone.

בְּאֵרוֹת Beeroth. Putei: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

בְּגָוִי Begoai. In corpore meo: siue in gente: aut syriace intrinsece?

Beguai. Idem.

Beggui. Idem.

בְּהֵמוֹת Behemoth. Quadrupedia: siue in ipa mors: aut in tumultu.

בֶּל Bel. Vetustus: aut nihil: siue defluens.

בָּלַע Bela. Deglutiens: siue destruens.

בֶּלֶף Beleb. Mutatio: siue transitus: aut perforatio. heb. heleph.

בֶּלְגָה Belga. Refrigerii: vel confortatio: aut vetustas vultus.

בִּלְגַי Belga. Nee. 10. Refrigerium: siue confortatio: aut vetus vallis. heb. belgai.

בִּלְגָה Belgi. Refrigerii: siue confortatio: vel vetustas vultus. heb.

בְּלִיָּעַל Belial. Peruersus: vel absq; iugo: siue non ascendens.

Belma. Nihilum: aut vetustas nimia. D.

בִּלְשָׁן Belsan. In lingua: aut in detractione: siue vetustas dētis: aut vetus ebur: vel syriace scrutans.

Belsar. Idem. heb. belsan.

אֲבֶל הַשִּׁטִּים Belsatim. Luctus deuiationum siue expansionum: aut luctus spinarum vel minarum. heb. abelsatim.

אֵל תְּכוֹן Belthecen. Dei correctio: siue dei preparatio. heb. eltheceh

בֵּן Ben. Filius: vel edificans: aut intelligens.

בֶּנְאָב נָדָב Benabinadab. Filius patris spontanei: aut filius patris voluentis vel principis.

בֶּנְהֲדַד Benadab. Filius sonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patrui siue mammille. heb. benadad.

בֶּנְחַיִל Benáil. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiarū vel antemuralis siue doloris.

בֶּנְחֶקֶר Bendéchar. Filius compunctionis vel transfixionis.

בֶּנְחֶסֶד Benéseth. Filius mīe vel opprobrii. heb. benesed.

בֶּנְגֶבֶר Bengáber. Filius viri: aut filius robusti vel potentis.

בֶּנְהִנֹּם Benhennon. Filius diuitiarum suarum: aut filius decipientis vel contristantis eos. heb. benhennom.

בֶּנְחוּר Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis

בֵּנִי Beni. Filius meus: aut intelligentia siue edificatio mea.

Benni. Idem.

בִּנְיָמִין Beniamin. Filius dextere.

בִּנְיָמִן Beniamin. 2. Paralip. 31. c. vbi dicitur eden & beniamin interpretatur de dextera: siue ꝑparatio dexteř. heb. mēiamin

בְּנוֹי Bennoi. Edificatio: aut filiatio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּנוֹ Bennon. Filius eius: aut edificatio vel intelligētia eius. heb.

בְּנוֹנִי Benoni. Filius doloris mei.

בְּנוֹת Benoth. Filie: siue intelligentie: vel edificationes.

בְּנוּי Bennui. Edificatio: vel filiatio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּזוֹתְיָה Benzoeth. Filius separationis: aut filius istius formidinis vel contritionis.

בְּעֹן Beon. In afflictione: vel in responsione: aut in cantico: vel scrutatio earum: aut syriace deprecatio.

בְּעוֹר Beor. Incendium: vel expurgatio: aut inspiēs: siue iumētū

בְּאֵרָה Bera. Putei: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

בִּרְכָתַיִם Berchameth. Puteus vel declaratio celsitudinis aut iaculationis: siue in luce excelsa. heb. berrameth.

בַּרְקוֹס Bercos. Filius concisionis vel separationis.

בֶּרֶא Berea. Puteus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.

בְּרִי Beri. Filius meus: siue pur?: vel elect?: aut frumentū meum

עֵרִי Beri. Gen. 46. Vigil. vel suscitat?: aut effūdens: siue denudans: vel ciuitas mea: aut syriace ini micus. heb. heri.

בְּרֵעָה Beria. In malo: siue in clamore: aut in vlulatione: vel in pastu

בְּרִיעָה Beria. 1. Paralip. 7. In malo.

בְּרִית Berith. Pactum: siue fedus.

Βερνίκη Bernice. Grauis victoria: vel pondus victorie. G.

Βεροία Beroea. Grauis: vel ponderosa. G.

Βεροιαῖος Beroensis. Grauis vel ponderosus. G.

בֵּרֹחִי Beromi. Filius caloris vel indignationis: aut puritas siue frumentum indignationis: vel fugiens aquam.

בְּאֵרוֹת Beroth. Putei: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

בְּרָתַי Beroth. 2. Regum. 8. Putei: siue pacta: vel puritas: aut cupressus. heb. berothai.

Berotha. Idem. s.n.

בְּאֵרֹתִים Berothite. Putei: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

Berothites. Idem. s.n.

בַּרְתִּי Berothites. 1. Paralipo. 11. interpretatur puteus siue pactū: vel puritas: aut cupressus.

בִּרְשַׁע Bersa. In malo: vel in iniquitate: siue in condemnatione: aut filius respiciens.

בְּאֵרְשֶׁבַע Bersábee. Puteus iuramenti: siue puteus saturitatis aut puteus septimus. & ps. 50. Filia iuramenti vel saturitatis: aut filia septima. heb. bethsábe.

בַּתְשׁוּעַ Bersabee. 1. Paralipo. 3. Filia saluationis vel exclamatiōis.

בֵּית תַּשְׁבַּן Bersan. Domus tumultus: aut domus opulētie. heb. bethsā.

בַּרְזִלַּי Berzelai. Ferreus: aut ex syro & hebreo filius contemptus

בִּצְזַי Besai. Oua: siue cenosus: vel hūid?: aut in naui. vl despect?

בִּסְסַי Besai. Nee. 7. e. conculcatio siue contemptio vel despect?.

בְּצֶקֶת Besechat. massa: siue inflatio: aut in angustia: vel in effusiōe

בִּסְסַי Besee. Conculcatio: siue contemptus: vel despectus.

בִּשְׁלָם Besellam. In pace: vel in retributione: siue decoctio eorum

בְּצַלְאֵל Beseleel. In vmbra dei.

בְּצַלּוּת Besluth. In vmbris: aut in assatiōe: vel syriace in oratione.

בְּסוֹדְיָה Besodia. In secreto domini: siue in consilio domini.

בְּשׂוֹר Besor. Euāgelizatio: siue īcarnatio: aut in boue: vel in muro.

בֵּית Beth. Domus. D.

בֵּית הַכֶּרֶם Bethacárem. Domus vinee: siue domus cognitionis eorū: aut domus agni eorum.

בֵּית חַפּוּחַ Bethaphúa. Domus pomi: vel domus inflationis.

בֵּית חַגְלָה Bethagla. Domus festiuitatis vel reuolutionis eius.

בֵּית הָאֱשִׁימוֹת Bethaisimoth. Domus desolationum: aut domus repositionum vel nominationum.

בֵּית עַזְמָוֶת Bethamoth. Dom? fortitudis mortis. heb. bethazmoth.

בֵּית חָנָן Bethanan. Domus gratie siue misericordie vel doni.

בֵּית עֲנָת Bethanath. Dom? cātici vel rīsiōis: aut dom? afflictionis.

Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cātici: siue domus gratie domini. D.

אֶתָנִים Bethanim. Robusti vel fortes: aut munera: siue fortitudo maris. heb. ethanim.

בֵּית עֲנָת Bethanite. Domus cantici vel responsionis: aut domus afflictiōis.

Bethanoth. Idem.

בֵּית הָעֲרָבָה Betharaba. Domus planicie: siue domus suauitatis aut domus fiducie: siue dom? vespertina: aut dom? salicis.

בָּתָה Betharam. Domus celsitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum.

בֵּית הָרָם Betharam. Nume. 32. Domus montis vel pregnantis: siue domus cantantis vel preconizantis. heb. betharan.

בֵּית הָרָן Betharan. Idem.

© Biblioteca Nacional de España

בֵּיתָהָרָם Betharan. Ioſ. 15. Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. heb. betharam.

בֵּיתאָוֶן Bethauen. Domus vanitatis vel doloris: aut domus fortitudinis vel iniquitatis.

בֵּיתאֵל Bethauen. Ioſ. 8. In hebreo habetur bethel. quod interpretatur domus dei.

בֵּיתבָּרָה Bethbera. Domus filii eius: ſiue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.

Bethbeſſe. Domus confuſionis: vel domus erubeſcētie. D.

בֵּיתכַּר Bethchar. Domus agni: ſiue domus cognitionis: aut domum fodiens.

בֵּיתדָּגוֹן Bethdagon. Domus frumenti: vel domus piſcis.

בְּתָה Béthe. Fiducia: vel confidentia: aut in linitione.

בֵּיתאֵל Bethel. Domus dei.

בֶּתֶר Bethel. Cāti. 2. Diuiſio: ſiue in turture: aut in exploratione vel contēplatione: aut ſyriace poſterior. heb. bether.

בֵּיתעֵמֶק Bethémech. Domus vallis vel profunditatis.

בְּתֶן Béthen. Venter: ſiue terebinthus.

בֵּיתבְּרָאי Betherai. Domus creatoris mei: aut domus ſanitatis vl pinguedinis ſiue electionis mee. heb. bethberai.

Bethphage. Domus oris vallium: vel domus bucce vallis: ſiue domus ficuum. ſ. precoquarum. D.

בֵּיתפֶּלֶט Bethphalech. Domus liberatiōis vel expulſionis: aut ex hebreo & ſyro domus vomitus. heb. bethphalet.

Bethpheleth. Idem.

בֵּיתפְּצֵץ Bethpheſes. Domus diuiſionis vel confractionis.

בֵּיתפְּעוֹר Bethphogor. Domus hiatus: ſiue domus aperture.

בֵּיתגָּדֵר Bethgader. Domus muri vel maccrie.

בֵּיתגָּמוּל Bethgamul. Domus retributionis: ſiue domus ablactationis: aut domus cameli.

בִּתְיָה Bethia. Filia domini: vel menſura domini.

בֵּיתהַיְשִׁימוֹת Bethieſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּיתלְבָאוֹת Bethlebaboth. Domus leenarum: aut domus cordis littere vel ſigni: ſiue domus venientibus. heb. bethlebaoth.

בֵּיתלֶחֶם Bethleem. Domus panis: ſiue domus belli.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites. Idem.

הַלַּחְמִי Bethleemites. 1. Paralip. 20. panis: aut pugna. heb. leemites

בֵּיתמַכְבֵּנָה Bethmacha. Domus cōpreſſa vel cōtrita: aut domus fixa.

בֵּיתמָעוֹן Bethmaon. Domus habitaculi: vel domus ex peccato.

בֵּיתמַרְכָּבוֹת Bethmarchaboth. Domus quadrigarum: ſiue domus amaritudinis extincte.

בֵּיתנִמְרָה Bethnemra. Domus pardi: ſiue domus rebellionis vel amaritudinis: aut domus commutationis.

בְּתוֹנִים Bethonim. Ventres: ſiue terebinthi.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. Domus ire: ſiue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. 2. Reg. 2. Diuiſio: ſiue in exploratiōe ipſius: aut filia cantici: vel ſyriace poſterius.

בֵּיתרָפָא Bethrapha. Domꝰ ſanitatis vl medicie: aut domꝰ laxatiōis.

Bethſaida. Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel inſidiantium. D.

Bethſaida. Ioannis. 5. Domus effuſionis. ideſt locus vbi aque pluuiales cōfluebant. In greco ſcribitur bethesda. D.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſames. Domus ſolis: vel ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſamite. Idem.

בֵּיתהַשִּׁמְשִׁי Bethſamites. Idem.

שִׁי Bethſan. Domus dentis vel eboris: aut domus mutationis vel dormitionis.

בֵּיתשָׁן Bethſan. 3. Reg. 4. & 1. Paralip. 7. Domus tumultus: aut domus opulentie.

Bethſean. Idem.

Bethſeca. Domus deuiationis: aut domus extenſionis: ſiue domus ſpine. heb. bethſeta.

בֵּיתהַשִּׁטָּה

בֵּיתשִׁטָּה Bethſémes. Domus ſolis: aut ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſemite. Idem.

בֵּיתהַיְשִׁימוֹת Bethſimon. Domus deſolationum: ſiue domus repoſitionum vel nominationum. heb. bethſimoth.

Bethſimoth. Idem.

בֵּיתצוּר Bethſor. Domus rupis vel fortitudinis: ſiue domus plaſmationis: aut domus obſidionis vel vinculi.

Bethſur. Idem.

Bethſura. Idem. D.

בָּקוּק Bethue. Vacuitas: aut euacuatio: vel diſſipatio: ſiue lagunacula. Heb. becbuc.

בְּתוּלַחַרְמָה Bethúlarma. Duo nomina ſunt. Bethul. virgo. Arma. Anathema: vel rete ſiue retiaculum: aut dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Bethulia. Virgo dñi: aut domus parturiens dominum. D.

Bethzachara. Domus memorie vel recordationis. D.

Bethzecha. Domus tribulationis: ſiue domus cōpedū aut domus cōflationis: vel ex hebreo & ſyro domus vtris. D.

Bézech. Fulgur: ſiue in compedibus.

גִּבְלִי Biblii. Termini: vel cōfinia: aut termiꝰ maris. heb. giblí.

גְּבָלִים

Bithalaſſum. In greco eſt dithalaſſum quod interpretatur duo maria ſiue diuerſa maria: quod in nauigatione vix ſine periculo euenire ſolet. G.

διθάλασσον

Bithynia. Violenta properatio. G.

Βιθυνία.

Blaſtus. Germinans vel producens. G.

Βλαστός

Boanerges. Beatus hieronymus dicit ꝙ debet ſcribi baneream. quod interpretatur filii tonitrui.

Bocci. Vacuus: aut diſſipatio: ſiue in vomitu.

בּוֹקִי Bocciau. Euacuatio vel diſſipatio domini.

בּוֹקְהוּ Bóchor. Primogenitus: vel primitie: ſiue in ariete.

בְּכֹר Bochri. Idem.

בִּכְרִי Bochru. Idem.

בֹּעַז Bóem. Pollex: ſiue in eis. heb. Bóen.

בּוֹנִי Bonni. Filius meus: aut edificans: ſiue intelligens.

בָּנִי Bonni. Nec. 9. Edificans me: ſiue adoptans aut intelligens me. heb. banani.

בָּנָנִי Bóoz. In fortitudine: aut in hirco.

בּוּץ Borith. Herba in qua eſt acrimonia ſaponis.

בּוֹרִית Boſes. Cenum: aut in ipſo flos: ſiue in ipſo reſpiciens.

בּוּצֵץ Bóſphorus. Hebraice dicitur ſepharad: & interpretatur liber ſiue codex deſcendens vel imperans: aut finis vel conſumatio deſcenſionis vel imperii.

סְפָרָד Bóſor. Munitio: aut vindemia: ſiue ablatio: vel prohibitio: aut in anguſtia: vel in tribulatione.

בֹּצֶר Boſra. Idem.

בָּצְרָה Boſram. In grege eius: aut in diuitiis: ſiue i tinea legis: vel in tinea explorationis. heb. beaſthara.

בָּצְרָה

בְּעַשְׁתָּרָה Breſith. Primus liber legis: & interpretatur in principio: more hebreorum qui libros ab eorum principiis quādo ꝙ denoiare ſolēt. Grece vero appellatur geneſis. i. gñatio eo quod ibi generationes celi & terre continentur.

Brie. In malicia: vel in ſocietate: aut in clamore: ſiue in vlulatione: vel in paſtu.

בְּרִיעָה Brieſte. Idem.

Bubáſtus. Os conculcationis vel contemptus ab ore. heb.

פִּיבֶלֶסֶת Bugeus. Iactator. G. (pubaſtus.

βουγαῖος.

Bul. Germen: ſiue vetuſtas: aut defluens.

בּוּל Buna. Edificans: ſiue intelligens: aut adoptans.

בּוּנָה Buz. Contemptus: ſiue depredatus.

בּוּז Buzi. Idem.

© Biblioteca Nacional de España

Fo.

A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Aberrare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40
58.60.85.94.95.
131.162
Abiectio 25
Abiectum esse 109
Abigere 104.116
Abintus 129
Abire 18.35.48
Abyssus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri.
38.168.
Abomiari.25.140.
167.171
Abominatio.23.31.
100.168.171
Abortire. 25.101
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuiatio 55
Abscindere. 21.23.
79.87.
Abscissio 23
Abscōdere.42.58
74.77.89.118.119
.137.
Abscondita.58.110
111.118.137
Abscondite 15.80.
82.
Absconditi 110
Abscōditorū reper-
tor.129.
Abscōditū.43.110.
118.137.161.
Absconsio 42.110.
Absinthiū 84
Absit 47
Absorbere 15.82
154.167
Absorbens 168
Absq;.12.15.16.39.
82.
Absq; filiis 122
Absq; iugo 15
Absq; ulla causa 9
Absq; liberis eē.161
Absq;tēpamēto171
Abstergere. 91
Abstinere 97
Abstrahere.29.92
94.105
Absumere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare deliciis
112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76
155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accedeř.11.94.143
Accelerare12.29.95
Accendere. 88.138

Fo.

Aceptabulum.142
Aceptabula 142
Accersere 40
Aceruus 21.23.94
95.116.124.147.
159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accictus.21.43.45
Acinere mūdare.32
Accingere.3.41.43
165
Accingere.s.ad pre-
lium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.103.138
Accipe cibaria.73.
Accipere ī fidē.122.
Accipere psonā.103
Accipe uxorē. 103.
Accipiter 101
Accolam esse 22
Acqescere.1.59.60.
108.164.
Acquirere.124.141
Accubare.79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accusare. 84.144
146
Accusatio 104
Acuta 45
Acutissia petra.135.
Ad.5.11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē ad
ducere.91
Adamas. 35.164.
Adar 2
Addecimare. 125
Adeps. 48.72.126.
Adequare.30.157.
Addere. 65.109.133
Adesse 119
Ad dexteram decli-
nare.64
Adherere.27.42.
56.82.104.109.
136.137.
Adhibere 113
Adhuc 5.112.113
Ad dicendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones. 66.
116.117
Adipes 48
Ad iracundiā conci
tare.77.91
Ad iracundiam pro
uocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82..101.
109.136.143
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare.66.103.
109.115.119.132.
156.170
Ad laudandum 61
Adolescens 100

Fo.

Adolescētia. 55.64
100.110.
Adolescentula 100
Adolere 140
Ad me 5
Admirabile 2
Admirari 54.127.
154.156.
Admonere 38
Adonis 171
Ad paucitatem redi
gere.90.
Adorare.104.159.
170.
Adoratio 159
Ad sinistram perge-
re.164.
Adsum 36
Adsunt 36
Adducere. 12.64.
69.92.94.95.111.
117.
Aduena 70
Aduenam esse 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduersiū iurādi46
Aduersarii.36.115.
154.160.
Aduersarius.114.
140.160
Aduersatrix 157
Aduersum 93
Aduersus.80.118.
119.
Aduesperascere.122
Ad uictum necessa-
rium.46.
Ad uitā ptinēs. 46
Ad uitā refuare.46
Adulari 49
Adulterare 92
Adulteria 92
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Adustio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60.
103.117.
Afferens semen. 41
Affigere. 68.112
Affinitatem contra
here.57
Afflictio.4.83.120.
121.151.
Affligens uel depo-
pulans.65
Affligere 60.65.69
83.94.100.108.
113.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61
156.
Agger. 47.50.67.
108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 1.66

Fo.

Agmina 50.123
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 34.99
Agnoscere 61.99
Agnus.29.58.73.
78.79.149.157
Aggrauare 72
Aggrediar 63
Agri 157
Agricola 5.60
Agricole 5
A.interiectio 2
Aiunt 92
Ala.1.25.76.135
Alba 81
Albe 81
Albi 81
Albugo 15.150
Album esse 81
Albus 44.81
Ale 76
Alleluya 34
Alere 46.73
Alleuiare 141
Alexandria 92
Allia 158
Allidere 86.101.150
153
Allidere manu 110
Aliena 99
Alienare.39.41.99
Alienatio 99
Aliene 99
Alieni 39.99
Alienigena 99
Alienum facere 99
Alienus 39.99
Alligandum 39
Aligare 43.122
Alimonia 83
Aloquin 6
Aliquares 85
Aliquid 85
Aliquis 87
Aliquod 27
Allisio 9.101
Alium 158
Alius 3
Aloe 2
Altare 26.38
Altaria 38.141.
Alter 3.4.165
Altera 3
Altera die 87
Alter ignotus 128
Altilia 1.
Altissimus 117
Altitudines.16.66
Altitudo. 19.20.
140.148.150
Altum 148
Alueus 155
Amabilis 2.77
Amantes 28
Amantissimus 61
Amara 91
Amare 2.112
Amaricare 91
Amarissimi 91
Amarissimus 91
Amaritudinē infer
re.85
Amaritudines 91
Amaritudo.84.91

Fo.

Amarum 91
Amarum esse 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare.11.31.35.
64.137
Amantes 28
Ame 89
Amen 6
Amentia 156
Amethistus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum esse 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilecti-
ones.2.
Amouere.23.32.33.
94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Amplio.71.113.145.
146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Anguli.38.61.105.
125.128.129.142
Anguli pro princi-
pibus 128
Angulus.31.59.76.
128.129.142
Angusta 165
Angustare siue ar-
ctare.2.
Angustia. 28.122.
134.135.138.142.
155.
Angustiare.29.134.
137.
Angustiari 68
Angustie. 68.90.
106.135.
Angustum 135
Angustus 134.
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128
129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Antecē 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139

Fo.

Antiquus.70.125.
139.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38.
93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere.66.145.
Apedno 8
Appellare 143
Appendere.73.167
170.171.
Apertio 130.132
Aper 45
Aperire.17.24.127
129.132.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94
104.122.143.
Applicari 82
Apponere.82.158.
159
Appreciare 123
Appreciari 68
Apprehendere.3.17
45.83.84.104.
154.156.171
Apprehensio 104
A principio 29
Appropiquare.94
143.170
Appropiquatio143
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 137
Aquilonaris 137
Arabes 123
Arabia 123
Arrabo 123
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 30
Arbitri 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbusta 121
Arbustum 110
Arca 10.169
Arca uel capsella 9
Arcana 118
Arcanum. 110.137
Architectus 55
Arctare 68.83
Arcturus. 41.75.
86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.30. 68.
138.
Ardor 30.54.56

© Biblioteca Nacional de España

Fo.

Ardua 116
Area 2.26
Aree 26
Arefacere 35
Arena 44
Areola 123
Areole 123
Arere. 53.104.135. 136.157.
Areſcere 54.60. 157.
Argẽtarius artifex. 138
Argenteus 77
Argentum. 16.77
Argilosa 111
Arguere 63
Arida 54.60.168
Aride 136
Aridus 60
Aries 4.7.86.91. 157.170
Arietes. 4.154.158.
Ariolari 114
Ariolus 142
Arma 3.76.100. 104.162
Armamentarium. 104.169
Armare 49.150.
Armari 104
Armati 49.50
Armatura 49.54 162.
Armatus 49.136
Armenta 6.142
Armẽtum.17.146
Armentarius 17
Armilla. 41.58.133 136.137.
Armille 136.160
Armus 41.118
Armus uel ſura.158
Aroer 124
Arrogans 19.20
Arrogantia 19.128
Aromata 19.99 108.
Aromaticus 142.
Aromatum ſuauis odor.19
Articulus 129
Articulus nominatiui.11.32.80.
Articulus genitiui. 32.80.
Articulus datiui.5 11.32.80
Articulus accuſatiui 5.11.32.71.80.
Articulus uocatiui 32.
Articulus ablatiui 32.
Articulus demoſtratiuus.32
Articulusuocādi.32
Artifex 6.55
Artificium 55.
Artus 66
Arua 95.157
A ruína 72.127
Arula 3.78
Arundo 142
Aruſpices 25.76.
Arx 14.25.90

Aſcella 136
Aſcendere.24.100. 108.117.150
Aſcẽdere facere.117
Aſcenſiones 117
Aſcenſor 150
Aſcenſus 117.150
Aſcia 76.121
Aſſare 19.136
Aſſatura bubali. 167.
Aſſimilare 30.92
Aſina 11
Aſine 11
Aſinus 50
Aſini 50
Aſſiſtere 119
Aſſociare 151
Aſpectus 25.39. 45.116.145
Aſpera 150
Aſpa atq; ſaxoſa. 5.
Aſpergere 41.46. 96.128
Aſperſio 94
Aſperum uideri.69
Aſpicere.45.93.116 144.158.159.167
Aſpirare 126
Aſpides 133
Aſpis 116.133.137 159.
Aſportare 58.60
Aſtare 67
Aſtringere 8
Aſtrologi 32
Aſtucia 124
Aſtutum eſſe 124
Aſtutus 124
Aſſuefacere.95.99
Aſſuetus 83
Aſſumere 84
Aſſumere nomẽ domini.ſ.Iuramento 103.
Aſſumere.ſ.terminos.99.
At 37
Athacus 108
Atad 4
Attendere 93.108. 144.
Attenuare 9.93. 149.
Attenuari 87.137.
Attenuati 29
Attenuatũ eſſe 86.
Atterere.15.29.83. 99.
Attingere 87.94. 99.104.
Attondere 142
Atq; 37
Attractio 92.99
Attrahere 92.154 155.
Atramentum 29
Attrectaẽ.26.86.91
Atria 53
Atrium 53
Atritus 29
Auare rapere 17
Auaricia 17
Auariciam ſequi.17
Audacter 14
Audire.3.144.145. 164.
Auditio 164
Auditus 164
Audiui 3
Auerſatrix 157
Auerſio 98.157
Auertere 29.98. 105.107.128.157.
Auerti 106
Auerti retrorſũ. 99
Auferre.8.9.17.23. 24.26.33.49.78. 86.89.94.95.100 102.103.107.108. 111.112.125.142
Auferre pignus.42
Auferre.ſ.iniquitatẽ 103
Augere 130
Augurari. 97.114 120.
Augures 32
Augurium 97
Aues 18.137
Auis. 114.116.137 153.
Auolare 76.
Aura 30.148
Auribus pcipere.3.
Aurichalcum 98
Auricula 3.12
Auricule 12
Auriga 150
Aures 3
Aurora 160.167
Aurugo 99
Aurũ. 9.28.38.55. 80.106.127.
Aurum obrizũ.127
Auſcultare 144
Auſcultatio68.144
Auſter 93.171
Aut 2.37
Autem 5
Auunculus 110
Auxiliari 115.
Auxiliator 115
Auxilium 115
Axes 61
Axis 110
Azyma 90
Azymum 90

Baculus.87.91.98. 165
Balbus 84.117
Baliſtarius 52.
Baltheum 38
Baltheus 1.3.8.43. 65.
Baptizare 57
Barba 40.167
Barbarus 66.84.
Baſiliſcus 133
Baſes 2
Baſis 2.74
Batus 19
Bati 19
Bdelium 12
Beata 11
Beati 11
Beatificare 10
Beatitudo 10
Beatum dicere 10
Beatum facere 10
Beatũ predicare. 10
Beatus 10.11
Behemoh 12
Bella 142
Bellantia 87
Bellare 83
Bellatores 130
Bellum 83.104
Bene 63
Bene agere 63
Bene dicere pro male dicere 18
Benedictio 18
Benedictiones 18
Benedicta 18
Benedicti 18
Benedictus 18
Bene dirigere 63
Bene eſſe 162
Benefacere. 58.63
Beneficium 51
Bñplacere 63.152.
Beneplacitum.152.
Bene utí 63
Berillus 71
Beſtia 12.46
Beſtie 12.135
Bether 19
Bibere. 24.90.154 169.
Biceps 126
Biennium 165
Bina 165
Bis 129
Bis decẽ millia.146.
Byſſus 13.154
Bis tinctus 165
Bitumen 50
Biuium. 6.116.165.
Blande fictecq; loquí 49.
Blandicie 49
Blandiri 49.166
Blandus 49
Blaſphemare. 21. 47.55.93.102
Blaſphemia 162
Blaſphemie 21.93
Bona 58
Boni 58
Bonitas 58
Bonum 58
Bonum eſſe 63
Bonum nuntium portare.19
Bonus 58
Bos 17.159.169
Boſphorus 110
Bothri 161
Bothrus 161
Botrus ĩmaturus.16
Boues 7
Brache 110
Brachia 12.41
Brachium 31.41
Bractee 126
Breuiare 40
Breuis 142
Breuiora 142
Bruchus 51.64
Bubali 17
Bubalus 50.63
Bubo 74
Bucella 132
Buccina 60.167
Buccine 167
Bul 15
Bulle 157
Butyrũ. 49.50.63
Buxus 11

Cabus 136
Cacabus 130
Cacumen. 109.136. 145.
Cadauer 93.101.126
Cadauera 126
Cadere 86.93.100
Cadere facere 101
Cadere in infirmitate.79.
Cadumim 139
Calami 142
Calamitas 33.154 157.
Calamus.142.155
Calamus aromaticus.142.
Calcaneus 122
Calcare 13.31.108 121.137.151.153
Calce abiicere 16
Calciamenta 100
Calciamentum. 78 100.116.
Calciare 100
Calcitrare.152.164
Calculus 52.153
Caldaria.olla 141
Caldarium 28
Caleb 75
Calefacere 63
Calefieri. 49.63. 145.
Calles 9
Callide iſidiari.124.
Callidus 124.
Calidus 49
Caligare 73.124 165.
Caliginoſum 164
Caliginoſus 104. 166.
Caligo 104.116
Caligo tenebroſa 118.
Callis 44.112
Callix 74
Calor 44.49
Caluaria 23
Caluicium facere. 144.
Calumnia 124
Calumnie 124
Caluniã facere. 124
Calumniari 124
Calx 157
Cameli 25
Camelo pdalus. 40
Camelus 25
Camera 122
Caminus 74.75
Cãpeſtria 123.167.
Campeſtris 78
Cãpus.17.157.168.
Camus 92
Canales 167
Canalis 167
Canaam 76
Cananeus 76
Cancelli 54.155
Candelabrũ. 93.96
Candens 141

Candidum.44.135
Cãdidũ eſſe. 39.135
Candidus 125
Candor 12.81
Canentes 172
Canentes tibiis.48
Canere. 33.53.94. 120.158
Canere buccina.171
Canere carmen lugubre.95
Canicies 157
Canis 75
Caniſtra 108
Caniſtrum.75.108.
Cantabilis 40
Cãtare.40.95.120. 129.151.158.
Cantatrices 158
Cantica 40.158
Canticũ.33.112.158
Cantor 158
Cantores 40.158
Canus 157
Capparis 1.
Capere. 3.45.59. 73.83.84.134.155 171.
Caper emiſſari9.115
Capilli 166
Capillus 97.166
Capita 37.145
Capitellum 80
Capra 115.166
Capre 115
Caprea 133
Capree 133
Capti 68.
Captio 83
Captiua 107.155
Captiuare 24.154
Captiue 155
Captiuitas. 24.59. 155.
Captiuũ adducere. 154.
Captiuus 155
Captum 59.84
Caput 23
Caput colũne 137
Capulus 101
Carbo 127.160
Carbunculus 100
Carcer. 8.15.14.75. 98.106.134.137
Cardines. 109.127. 134.168.
Cardo 43.78.155.
Carduus 41
Carectum 5
Carectus 107
Cariathaim 143
Carmelus 78
Carmen 32.158
Carmẽ lugubre.95
Carmina. 40.94 158.
Carneus 19
Caro 19.93.154.
Caro pro hominibus.19.
Carpenta 55
Carthalus 59.108
Cartilago 26
Carruce 78.
Caſei 166

© Biblioteca Nacional de España

Casia 142
Castella 14
Castigare 65.
Castigatio 99
Castra 51
Castrametari 51
Castametatio 51
Castra ponere 51
Castrum 14
Casus 143
Casu accidere 7
Cataplasmare 91
Cataracte 9.137
Cathedra 70
Catena 3.86.153.
Catene 41.86.168.
Catus 28
Catuli 22.78
Catulus 22
Catulus leonis 78
Cauda 6.40
Caude 40
Cauea 106
Cauerna.5.102.109
Cauerne 44
Caula 23.75.95
Caule 21.58.113
Caupona 58
Causa. 2.27.61.106 147.
Cedere 81.99
Cedere extremos 40.
Cedrus 9.41
Ceci 114
Cecitas 109.114
Cecus 114
Celare. 42.74.77. 89.137.
Celaria 8
Celarium 9
Celatura 56
Celature 61.141
Celle 9
Celeuma 33
Celi 124.159.163. 164.
Celum 159.163
Cellula 131
Cenacula 117
Cenaculum 117
Centies 84
Cenum 17
Census 89
Centum 84.85
Cepe 17
Cephas 75
Cera 31
Ceraſtes 166
Cerimonia 53
Cernere 145
Certamen 143
Certare 28
Certum 74
Cerua 4
Ceruí 4
Ceruicalia 109
Ceruices 131
Ceruix 124
Ceruus 4
Ceſſare. 21.56.60. 65.70.75.119.122 156.160.
Ceſaries 131
Ceſſatio. 147.156.
Cete 171
Cetus 46.66.112. 122.139.
Chameleon 75
Charadrion 7.
Charitas 2.62
Cherub 78
Cherubin 78
Chytropodes 75
Chorda 89
Chorde 87
Chori 44
Chorus cātātiū.34.
Chorus.44.50.74
Chriſtalus 3.144.
Chryſolithus 172.
Chriſtus 160
Cyathi 102
Cibare 78
Cibaria 9.79.83. 134.
Cibi 59.132
Cibum 18
Cibum capere 18
Cibus. 5.11.29.59. 83.154.
Cicatrices 42
Cicatrices hīs. 55.
Cicatrix 10.138
Cicer oleofrixū.141
Cidarim 137.
Cidaris 137
Cilicium 167
Cymbala 136
Cyminum. 76
Cinamomū.19.142
Cincini 140
Cinerē ſuſcipere.32
Cingere 102
Cingere in modum corone.116.
Cingulum 3.8.86
Cinifes 76
Cinis 9.23.32.121. 126.157.
Cypri 78
Cyprus 78
Circulus 1.41.57. 96.140.
Circuli. 23.106.112. 144.
Circuire 68.102. 105.107.140.158.
Circuitus 140.
Circunagere 154
Circuncidere 86. 99.124.
Circundare. 41.43. 51.68.102.105.120
Circunducere 105
Circunedificare 21
Circūligare.38.121.
Circunlinire 74
Circunſepire 21
Circunſpicere 128.
Circunuenire 37.
Circunuoluere.137
Cirogrillus 167
Ciſterna 13
Cithara 76.144.
Cithare 77.
Cito 45.85
Cito pergere 12.
Cito uenire.45.85.
Ciuitas 14.143
Ciuitates 116
Clam. 15.82.83.151
Clamare 32.40. 129.134.137.143. 151.158.
Clamor.33.40.120 134.137.139.151. 158.
Clamores 157
Clangere 53.171.
Clangor 149.171
Clara 68
Clare 68.
Clarum eſſe 135
Claudere. 4.25.121.
Claudi 99.129
Claudicare.129.136
Claudum fieri.129.
Claudus 99.129. 142.
Clauí 109.158.
Clauſum 110
Clauſura 106.122
Clauſure 106
Clauſus 122
Clauus 71
Clementē eſſe.149.
Clementia 51
Cleri 167
Clibanus 171
Clypei 125.162
Clype?.25.75.107
Coaceruare.76.139
Coadunare 158
Coagulare 142
Coagulatus 20
Coanguſtare 142
Coanguſtiare 154
Coarctare 13. 29. 83.134.
Coccus 170
Cochlea 82.
Coccineus 165
Coccinum 165
Coctio 96
Coccinus 78
Coctum 8.
Coctus later 55
Coeuus 23
Cogere.2.7.9.129. 131.
Cogitare.7.14.24. 39.55.56.62.66. 88.99.106.125. 169.
Cogitatio 26.39. 56.62.117.125.151
Cogitatiões.36.39. 53.56.66.106.117 125.151.161.166. 168.
Cogitatus 116
Cognatio 63.64. 70.98.166.
Cognatus 57
Cognitus 99
Cognoſcere 99
Cognoſcere carnaliter.61.
Cognoſci 61
Cohabitare 38
Coherens 120.
Coherentes 112
Coherere 27
Cohibere. 9.122. 160.
Coire 146
Coitus 160
Colla 16.135
Collabi 147
Colare 40.
Collectio 122
Colere 22.111.128
Colere idola 121
Colles 20
Collidere 85.101. 102.149.167.
Colligare 138.144
Colligatiões.55.113
Colligere.1.8.9.22. 76.78.84.125. 138.144.
Colligere racemos remanentes.117.
Colligere uel copulare.21.
Collirida 47
Collis 2.170
Collocare 70.97
Colocynthide. 130.
Colonus 70
Color 80
Color carbaſinus 79.
Coluber 97.171
Collum 25.135
Columba.23.62.65
Columbe 62
Columna 103.119
Columne 119
Coma.29.125.140 142.
Cōburere.5.16.68. 73.81.103.110.136. 138.168.
Combuſtio.73.168
Comedere.5.18.83. 84.124.
Commendare 130.
Cōmeſſationibus uacans 39
Comentariis 29
Comminari 160.
Cōminuere.29.31. 58.61.63.79.151. 159.169.
Cōminutum.31.88 102.169.
Cōmiſcere.15.24. 82.122.153.
Commiſceri 146.
Commiſſure 42.
Cōmitatus 146
Commodare.104 154.
Cōmorari. 45.82
Commotio.40.95 96.146.152.
Cōmouere. 25.26 38.44. 95.109. 146.152.
Cōmoueri. 54.76 86.96.109.149.
Compages.135.141
Comparare.69.92. 108.133.157.
Comparatiuū. 89.
Compati 112
Cōpes. 72.98.116.
Compedes 3.39. 40.98.
Compellere 5.129
Compelli 9
Cōpeſcere.155.169
Compingere. 27. 107.135.
Complacere 152.
Complecti 42.106
Complere.8.18.75 88.107.140.163 167.170.
Complicare.23.42.
Complodere 110.
Compluta 87.
Cōponere. 40.63. 123.153.171.
Comportare 133.
Compoſitio 170
Compoſito gradu incedere.116.
Comprehēdere.27 99.102.171
Comprobare 122
Compunctiones.31
Cōputare. 56.130.
Cōputreſcer.11.42. 107.112.160.169.
Commutare 165
Cōmutatio.49.87
Concaſſare.25.87.
Concatenare 153
Concauum 13
Concedere uitā. 46
Concentus 93
Conceptus 36
Concha 75.109
Cōcidere. 21.26.63 78.79.86.88.100 101.128.131.132. 142.146.165.168.
Cōciliū.8.106.127.
Concinare 136
Concinere 120
Concipere. 36.44. 63.111.
Conciſio 55
Concitare 107
Cōclamare.40.137
Concludere. 21.76 94.100.106.107 110.122.
Concluſio 106.
Concordia 163
Concremare 16
Concrepare 171
Concreſcere 124
Concubare 160
Concubina. 83.128
Concubine 128
Cōcubitus. 128.160
Cōculcare. 13.16.31 38.151.152.154 158.
Conculcata 13
Conculcatio. 13.151 152.
Concupiſcentia. 50
Concupiſcere. 2.26 49.77.169
Concurrere facere 108
Concuſſio 146
Concutere 96.100 119.128.146.152
Condēnare. 43.46 121.153
Condēnatus 153
Condere 9
Condenſa.106.112 155.
Cōdēſe frondes.112
Condire 51
Conditum.76.153.
Conducere 78.161
Conducta 162
Conductus 162
Confecta 153
Conferre 108
Confeſſio 61
Confícere 153.
Cōflare40.67.100 138.170
Conflatile 100
Confluere 95
Conficere 153
Confidenter 14
Confidentia 14
Confidētiam habere.14
Confidentie 14.
Cōfidere.14.51.150 165.
Configere 86.138
Confinia 26.111.
Cōfirmare. 20.45. 73.109. 115 .140. 170.
Confiteri 61
Cōfortare. 6.10.20 45.109.115
Cōfortari. 9.15.20. 45.
Confringens 140
Confringere. 21.26 28.29.56. 57.79. 87.101.109.124. 127.129.149.151 152.155.165
Confugere. 23.96. 116.
Cōfundere.10.11.13 15.16.52.60.76
Confundi 76
Confuſio 13.76
Cōfuſionē facies. 13
Cōfuſiōe plena. 123
Congerere 133
Congeries 21
Conglutinare 27
Congregare.1.8.22 27.40.65.76.77 84.107.109.114. 116.124.135.138. 139.142.144. 147.
Congregari 124.
Congregatio. 42 66.138.159
Coniectare 166
Coniectores 54
Coniícere 133
Coniuncti 169
Cōíūgere.42.144
Coniūgia aſſociare 57.
Coniurare 144
Coniuratio 144
Coniux 156
Conubia copullare. 57.
Conqueri 66
Conquieſcere.44. 169.
Conſanguíneus.62 154.
Conſecrare.55.88.

© Biblioteca Nacional de España

97.159.
Cõsecratio. 55.97.
Consecratus 97
Cõsensus. 126.147.
Cõseruare. 98.164
Considerare. 14.52 53.93.145.156. 158.168.169.
Consilia 42.66
Consiliari 106
Consiliarius 66
Consiliator 76
Consiliũ. 39.59.61. 66.76.88.106.116.
Consilium dare.66.
Consilium inire.66.
Consolari 95.97
Consolatio 97
Consolationem accipere. 97
Consolationes 97
Consolidare 45
Consopire 152
Consopiri 124
Conspectus 139
Cõspergere.82.128
Consperſa 15
Consperſe 15
Conspicere 145
Conspuere 69.155
Cõsternari 44
Constituere. 65.67 89.100.101.105.119 130.140.155.158.
Constitutũ. 53.166
Constringere. 8.15. 83.110.171.
Consuere 171
Consuetudinẽ habere.83.99.
Cõsuetudo 9.51.166
Consulere 32.154.
Consumare 170
Consumari 25
Cõsumatio.76.99.
Consumatus 163
Consumere. 5.29 30.31.35.70.107 109.136.170
Consumi 22
Consumptio 116
Cõsumptũ esse.150
Consurgentes. 140
Cõsurgere.114.140
Consutum 58
Contabescere .124
Cõtaminare. 2.47 58.167.
Contẽnere.12.13.91 118.154.
Contẽplari. 45.52. 137.145.154.169.
Contempta 13
Contẽptibilis 13
Contemptio 13
Contemptum 13.
Contemptus.13.34 154.
Cõtẽdere. 147.152.
Contenebrare.158.
Contenebrari. 121 139.
Contenebratio. 56.
Contentio. 26.90. 91.101.
Contentiosa 102
Cõterere. 15.29.31. 33.35.37.58.61. 72.74.76.79.90 99.101.127.131.152 153.154.158.171.
Cõteri.84.86.144.
Conternans 163
Contestari 113
Conticere 30
Conticescere 30
Contignatio. 9.143
Cõtinere.9.73.142
Cõtingere. 27.87. 143.
Continuare 167
Contorquere 77
Contra. 5.11. 36.65. 86.93.118.119.120 133.138.
Contractum 141
Contradicere.7.95 127.
Contrahere. 8.43. 54.85.142
Contrahi 50.
Contrarium 36
Contrarius 143
Contrarius incedere.126.
Contremiscere. 38. 44.103.146.149
Contristare.60. 65. 72.73.
Cõtristari. 11.69.121 139.146
Cõtritio 29.57.137 155.156.
Cõtritiões. 121.155.
Contumax. 91.99. 107.
Contumelia 26
Cõtumeliã facer. 93
Cõtundere. 80.159
Conturbare. 12.30. 34.35.50.76.105. 109.112.116.126. 141.147.
Conturbari. 12.84. 107.124.126.146.
Conturbatio. 1.12
Conturbatus 28
Contussum 79
Conuallis 6.21
Connubia copulare 57.
Conuenire 65.
Cõuersio. 157.158.
Conuertere.36.105 157.162.
Conuerti 36.106.
Cõuerti retrorsũ. 99
Cõsuescer.108.147
Cõuinci delicto 10.
Conuiue 16
Conuiuiũ. 83.149 169.
Conuocare.40.137
Conuoluere. 1.168
Cooperire. 52.137. 171.
Coopertorium.137
Cophini 28
Cophinus 28
Copiosa 146
Copulare 21
Copulatio 82
Coquere. 8.19.96. 113.124.
Coquus 57.
Cor 15.80
Cor recipere 81
Cor uulnerare 81
Coram. 93.128.129 138.139.
Corda 72.81
Correctio 63
Coriandrum 20
Corrigeꝛ 36.67.171
Corrigia 168
Corripere. 48.63. 65.73.
Cornu 144.
Cornu pcutere. 93.
Cornua 144
Cornua produces. 144.
Cornutũ esse. 144
Corroborar. 20.45
Corroborari 45.
Corrodi 124
Corona 20.97.106 116.125
Coronare. 4.116. 137.158.
Corone 116.125
Coronule 106
Corrosio 127
Corpora uel cadaue ra.22.
Corpus 19.21.22. 26.85.154
Cortex 128
Cortina 69
Corruere 79.94 101.126.127
Corrumpere 42
Corruptio.42.160.
Corruptum 106
Coruí 122
Coruus 122.
Costa 136
Coste 136
Coturnices 162
Coturnix 162
Crapula 151
Cras 87
Crasse 18
Crassitudo 32.111
Crassum 18
Crassus 18
Crater 1.78.144.
Craticula. 42.73 150.
Creagre 66
Creare. 18.44.141.
Creator 18
Credere 150
Creditor 104
Cremare 140
Cremium 68
Crepido 115
Crescere. 19.21.27 71.117.136.145.156
Cribrare 56.96
Cribrum 73
Criminator 150
Crines 49
Crinis 144
Crypta 88
Crocus 78
Cruciare 44
Crudelis 53.74.
Crudelitas 74
Crudum 92
Cruor 30
Crura 79
Crustula panis 102
Cubare 146.160.
Cubicula 43
Cubicularia 108
Cubiculum.43.169
Cubile 146.160
Cubiti 6.9
Cubitus 6
Cucumerariũ.144.
Cucumeres 144
Cuius 11.
Culine 19
Culmen 143
Culpa 162
Culter.54.135.158. 161.
Cultri.5.23.49.54 158.
Cultus 53.111.
Cultusmuliebris.91
Cum.5.6.11.72.75 118.119.120.
Cumq; 37
Cuncta 75
Cunei 42
Cuneus 81
Cupido 50
Cur 8.62.85
Cura 62.77
Curare 8.152
Curatio 152
Currens 149
Currentes 149
Currere. 147.149 152.
Cursor 15
Cursus 149
Currus 150
Cus 74
Custodia. 52.98. 130.164.
Custodes 97.102
Custodire. 56.98 102.137.164.
Custos 164
Custos arce publice 23.
Cutis 24.114.
Curuare. 77.79. 114.159.
Curuari 106.113

Damascus 31
Damnum 97
Damnũ inferre. 121
Dare 62.105.167
Datiui casus 5
Dator legis 53
De 2
Dealbare 81
Deãbulare. 55.167
Deambulatoria.35.
Deaurare 58
Debellare 83
Debere 104
Debilis pedibus.99
Debilitare 79
Debilitari 79.104
Debita 104
Debitor 43
Debitorẽ esse 104
Debitum 104.
Decachordus 125
Decaluare 91.109 144.166.
Decani 125
Decem 125
Decem millia 145
Decens 2
Decensus 69
Deceptio 160
Decerniere. 55.139
Decerpere 9
Deceruicare 124
Decidere 86.93
Decima 125
Decima pars 125.
Decimas offerr. 125
Decime.88.103.125
Decimus 125
Decipere.37.65.99 103.107.132.151. 156.168.171.
Decipula 75
Declarare 102.131
Declaratio 131
Declinare. 23.50. 69.86.98.107.127 128.160.164.165
Declinare ad occasũ 122.
Delinare ad sinistrã 164.
Declinatio 125
Decliuium 123
De conspectu 129
Decor. 33.66.100. 125.
Decorar.66.73.95.
Decores 100
Decori 100
Decorũ esse.66.100
Decorus 33.58.66.
Decorticar.129.142
Decrepitus 70
Decretum. 59.166
Decurrere 94
Decurrere facer. 90
Decursus 128
Dedicare 51
Dedicatio 51
Deducere. 64.69. 94.95.97.167
Deesse. 43.52.86. 99.113.
Defectio 44
Defectus 8.52
Deferre.12.60.103
Defessus 66
Deficere.3.8.22.25. 52.57.60.66.74. 75.80.88.90.107 113.114.115.116.119 130.140.156.162. 170.
Deficiens 116
Defigere. 57.98. 142.171.
Definitio 20
Defluere.69.86.93 94.96.101.104. 167.
Deformari 25.
Deformes 148
Defricare 91
Deglutire 15
Deiicer.61.107.108 162.
Deinceps. 34.117
Delectare 166
Delectari 120.156
Delectatio 166
Delere. 22.70.74. 75.78.79.83.86. 160.164.168.
Delicata 113.120
Delicate 129
Delicatum 120
Delicatus 150.166.
Delicie. 100.113.120
Delicijs affluere.65. 120.
Delicta 132
Delictũ.10. 42.162.
Delictum cognoscere.10.
Delinquere 10
Delubra 54.50
Delubra mortuorũ. 102.
Deludere 82
Demergere. 43.57
Demetere 17
Demisso capite. 4. 39.
Demolirí. 17.42. 71.100.105.
Demon 89.156
Demones. 156.166.
Demonia 5.155
Denigrare 56.
Denigrari.139.160.
De nocte cõsurgere 161.
Dens 165.
Dens molaris 80.
Densitas 56
Dẽsum frõdosũ.112.
Densum lutum.111
Dentes 83.165
Dentes elephantoꝝ 165.
Denudare 132
Denunciare 113
Deorsum 120.170
Deosculari 104
Depasci 17
Depauperare 70
Dependens 69
Depilare 91
Depingere 53
Deponere. 37.67 69.73.102.
Depopulari. 13.65 156
Depositum 158
Deprauans 1
Deprauare 122
Deprecari. 17.48. 51.68.125
Deprecatio. 47.51. 125.
Depredari. 13.105. 117.156.165
Deprimens 86
Depulsa 29
Descendere.57.69. 98.136
Descensio 98
Descorto natus. 41
Describere 55.169
Describere p genealogias.63
Descriptio 16

© Biblioteca Nacional de España

Deſerere. 43. 98. 131
Deſerta. 54. 123. 163
Deſerte 54. 163
Deſertū. 71. 123. 135.
Deſertum eſſe 6
Deſertū facere. 54 163.
Deſiderabile 50
Deſiderabilia 50
Deſiderabiſ. 50. 77
Deſiderare. 49. 59. 76. 77. 123. 153. 158. 160. 165.
Deſideria 50
Deſiderium. 1. 2. 94 158. 169.
Deſinere 43. 152
Deſiſtere 17
Deſolare 54. 71. 74 100. 133. 163.
Deſolata 12. 163
Deſolatio. 12. 163. 164.
Deſolationes. 163. 164.
Deſpectio 13
Deſpectus 13
Deſperare. 7. 60. 96
Deſperata 7
Deſperatio 7
Deſpicere. 12. 13. 131. 141. 145. 167.
Deſpondere 65
Deſpōſaſ. 10. 55. 65.
Deſponſata 10.
Deſponſatio 57
Deſtructe 163.
Deſtructio. 37. 54
Deſtruere. 36. 54 55. 104. 105. 153. 164.
Deſuper 117
Derelinquere. 65 105. 115.
Deridere 82. 159.
Deriſor 82
Deriſores 82
Deriſus 141
Derogare 125
Detegere 74
Detentio 122
Deterrere 57
Determinare 44
Deteſtandus 40
Deteſtari 40. 140
Detinere 122
Detractio 82
Detractores 165
Detrahere. 13. 25. 69 82. 84. 85. 91. 93. 94. 132.
Deuaſtare. 30. 54 117. 156.
Deuia 122
Deuiare 45
Deuium 105
Deuoluere 23
Deuorare. 5. 15. 35. 51. 82. 83.
Deuouere 55
Deus 1. 5. 135
Deuteronomium. 165.
De ultu 129
Dexter 64
Dextera 64
Dexterā tenere. 64
Dextera uti 64
Dextralia 112
Dextrū. i. auſter. 65.
Diabolicus 15
Diabolus 15. 160
Diadema 80. 97.
Dicens 7.
Diceř. 7. 27. 92. 120
Dicitur 7.
Dies 62. 65
Dies duo 62
Dies feſti 66
Dies feſtus 43. 66
Dies inſignis 77.
Dies iuuentutis. 14
Dies plene lune. 77
Differre 3. 111
Difficile 128
Difficiles 60
Diffundere. 67. 98. 131.
Diffundi 127
Digiti 133.
Digitus 9. 133
Dignitas 33
Dignus 16
Dii 5
Dii gentium 5
Dii pro iudicibus 5
Diiudicare. 63. 127
Dilacerař. 16. 17. 165
Dilacerata 16
Dilaceratio 131
Dilatare. 79. 132. 149.
Dilatari 131
Dilatatio 149
Dilecta 2. 61.
Dilectio 2. 61
Dilectus. 2. 28. 61
Diligenter 2. 8.
Diligere 2. 42. 56.
Diluculum. 128. 160
Diluuium 13. 160.
Dimembrare 105
Dimicare 85. 133
Dimidiare 52. 53.
Dimidiū. 17. 53. 128
Dimidiū chori. 84.
Diminui 129
Dimittere. 62. 65 71. 98. 101. 105. 108 115. 127. 152. 155 159. 162. 164. 165.
Dinumerare. ſ. p cognationes. 63.
Dipſas 136
Directio 99
Directum 71
Directus 71.
Direptio 165
Direptus 13
Dirigere. 11. 31. 71 73. 97. 128. 136.
Diripere. 13. 19. 102. 162. 165.
Diruere 15. 131.
Dirumpere. 17. 77. 105. 129. 144
Diſcalciatus 63
Diſcere 6. 83
Diſciplina. 62. 65 161.
Diſcipulus 83
Diſcooperire. 24. 56. 131.
Diſcoopertum. 24.
Diſcordie 28
Diſcurrere. 35. 137 152. 167.
Diſſecare 17. 25
Diſſeminare 101.
Diſſimulare. 9. 162.
Diſſimulare ſe audire. 55.
Diſſimulare ſe eſſe qui eſt. 99.
Diſſipare. 13. 15. 17 41. 42. 44. 47. 50 54. 71. 85. 89. 104 105. 126. 127. 131. 144. 160. 163.
Diſſipari 15
Diſſipata 17
Diſſipatio. 104. 127
Diſſoluere. 85. 89. 119. 127. 131. 132. 152
Diſſoluī 87
Diſſoluī pauore. 89
Diſſolutio. 127. 152.
Diſpenſare 73
Diſpenſator 84.
Diſperdere. 8. 42 70. 74. 75. 79. 136 160. 163. 164.
Diſpergere. 12. 13. 41. 98. 101. 126. 127 132. 166.
Diſperire 1. 10. 165
Diſperſio 40
Diſplicere 69. 139
Diſponere 73. 125
Diſpoſita 141
Diſpoſitio 42. 61.
Diſrumpere 13. 17
Diſtillař. 40. 90. 98.
Diſtincte 131
Diſtribuere. 49. 67. 129.
Diſtringuere 142
Diſſuere 131
Ditare 125
Diuerſa genera. 127
Diuerſoriū. 82. 104
Diuerſus color. 103. 135.
Diuertere. 107. 115 128.
Diues 72
Diuidere. 12. 19. 23 53. 101. 126. 128. 130 131. 132. 147. 165
Diuinare 114. 142
Diuinatio 142.
Diuinatores 12
Diuini 4. 12
Diuinus 62
Diuiſio. 19. 128. 131
Diuiſiones 23. 49 128. 131.
Diuitem facere. 125
Diuites 125
Diuitie. 33. 35. 47. 52. 99. 125.
Docere. 6. 14. 65. 69 85.
Doctiſſimus 25
Doctor 53. 69. 110.
Doctus 83
Doctrina. 3. 62. 65
Dogma 5
Dolare 53. 129
Dolatoria 76
Dolens 72
Dolere. 10. 26. 44. 48. 72. 121.
Doli 4. 9. 151
Dolor. 2. 28. 44. 72 91. 119. 121. 158.
Dolorē inferre. 72
Dolores. 42. 94. 121 135.
Dolore torqueri. 15
Dolor meus 15
Doloſa 49. 151
Doloſe ageř. 49. 99
Doloſus 99. 151
Dolus. 151. 162. 169.
Domina 20
Dominantes 91
Dominari. 16. 66. 92. 122. 147. 159. 162. 168.
Dominatio 92
Dominationes 92
Dominator 2. 92.
Dominatrix 20
Domine 159
Dominiū. 92. 122.
Dominus. 2. 16. 20 91. 156.
Domuncule 14
Domus 10. 14. 34
Domus auium. 14
Dona 103. 105.
Donare. 51. 158. 159
Donec. 6. 29. 112. 113 115.
Donum. 93. 103. 105. 161.
Dormire. 71. 96. 156. 147. 160.
Dormire cum uxore. 16.
Dormitare 96.
Dormitatio 96
Dorſum. 20. 124. 161.
Dos 85
Dotare 37. 85
Draco 82. 171
Dracones 2. 171
Dromedarii 15
Dromedarius 150.
Ducatus 147
Ducere. 27. 64. 70. 97. 117.
Ducere choros 27 44. 48.
Duces. 2. 94. 125 127. 162.
Ductile 144
Dulcedo 92. 121.
Dulcem eſſe. 88. 92. 123.
Dulcia 92
Dulcis 92
Dulcorare 92
Dum 112. 153
Dum adhuc 113
Dummodo. 153
Dumtaxat 5
Duo 165. 169. 172
Duo anni 165
Duo cubiti 6
Duodecim 165
Duo muri 50
Duoſicli 17
Duplex 78. 126. 165
Duplicare 78
Duplicatio 78.
Duplicia. 78. 126 165.
Durari 144.
Dure accipere 69
Duricia 121. 144
Duriſſima. ſ. petra. 48.
Durum eſſe 144.
Durus 144
Dux. 6. 93. 127. 163.

Ea que laborauerat 34.
Ebria 147. 161.
Ebrietas. 161. 169
Ebrii 161
Ebrium eſſe 161
Ebrius 161
Ebulire 93. 168
Ebur. 122. 168
Ecce. 5. 6. 9. 32. 34 35. 36.
Ecce ego 36
Eccleſia 139.
Eccleſie 139
Eccleſiaſtes 139
Ecepto 16
Econtrario 171
Edere 168
Edes 10. 14. 34
Edes. ſ. deſtructe 6.
Edictum 8. 32
Edificař. 16. 45. 46.
Edificium 16
Edicule 14
Editui 76
Educare 59.
Educere 67. 100. 117. 127. 154. 163.
Effeminate 139
Effeminatus 139
Efflorere 96. 131
Effluere 82
Effugium 96
Effundere. 41. 67 123. 127. 135. 150 166.
Effundi 127
Effuſio 10
Egeni 120
Egenus 29. 120
Egere 149
Egeſta 67
Egeſtas. 9. 52. 149 159.
Ego 7
Egredi. 67. 93. 100 101. 115. 131.
Egregia 133
Egregius 100
Egreſſus 67
Egrotare 48
Egrotationes 48
Egrotus 48
Ei 81
Eiicere. 20. 26. 58. 59. 95. 104. 162
Eis 81
Eius 81
Elabi 104
Elate 170
Electi 14. 18.
Electrum 56
Electum 18. 31. 139.
Electum tēpus. 73
Electus. 10. 14. 17. 18. 27.
Elegans 58. 66
Elemoſyna 134
Eleuare. 29. 96. 99. 103. 108. 148. 152. 156.
Eleuari 20
Eleuatio. 20. 96. 103 117. 156.
Eligere. 7. 14. 17. 18
Elongare 150
Eloquentia 5
Eloqui 158
Eloquia 7
Eloquiū. 7. 27. 59 158.
Eloquiū myſticū 83
Emanare 140
Emarceſcere. 57 68. 104.
Emere 19. 38. 78. 141. 156.
Eminens. 20. 109. 170.
Eminere 9
Eminentiores 20
Emiſſarii 92. 162.
Emiſſiones 162
Emittere 162.
Emptio 142
Emula 135
Emulari. 54. 141 170.
Emulator 141
Emulus hoſtis. 114. 134.
Emunctoria 84
Emungere 87
En 35. 36.
Enarrare. 3. 110. 158
Encum 97
Enigmata. 43. 44
Enim 37
Enos 7
Enſis 54
Enumerare 130
Enutriř. 21. 75. 146.
Eoquod. 11. 129. 170.
Eoquod non. 15
Ephi 4
Ephod 8
Epiſtola 1.
Equalem eſſe 108
Equale pondus 12
Equare 76. 123
Eque 151
Eques 131
Equi 107.
Equidem 24.
Equitas. 70. 71. 93 131.
Equitates 71. 106
Equitatus 107.
Equum eſſe 170
Equus 106
Erradicare. 122. 168
Erradicatio 107
Errare. 94. 95. 156. 158. 160. 171.
Erat 70
Erectio 140

© Biblioteca Nacional de España

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Eregione 95.99
Ereum 97
Ergaſtulum 51
Ergo 5.37
Erigere.40.67.69. 166.
Erinacii 167
Eripere. 49.102. 128.129.159.
Ero 2
Error. 10.108.156. 171.
Errores 37.135
Erubeſcere.44.52 76.
Eructare 33.150
Erudire 51.65.
Eruditio 65.161
Eruditus 161
Eruere.49.71.102. 128.
Erumna 156
Erumnoſus 22
Erumpentes 39
Erumpere. 17.22. 96.99.105.132.
Es 97
Eſca.5.18.38.59.83
Eſce 59
Eſſe.5.33.34.35.36 127.
Eſſe amplius 115
Eſſe in ſtate 140
Eſſe iudicium 28
Eſſet 70
Eſt 70.
Eſtas 54.140
Eſtimare 56.108. 123.
Eſtimatio 125
Eſtiuum 141
Eſtiuum cenaculum 143.
Eſtuare 16.30
Eſtus 49.54.168.
Eſurire 151
Eſuriens 26
Et 2.24.37
Etas 16
Etas florida 21.
Etate conſumi 22
Etenim 8.24
Eternitas 112.113
Eternũ.112.118.119.
Eternus 139.
Ethanim 5
Ether 159
Ethiopes. 74.135
Ethiopia 74
Ethiopiſſa 74
Ethiops 74
Etiam 5.24.37.
Etiam ſi 5
Etſi 6
Eua 46
Euacuare. 17.125 150.
Euadere 88.102
Euaginare.132.150. 165.
Euaneſcere 34
Euangelizans 19.
Euangelizantes.19.
Euellere. 98.104. 105.122.125.140. 163.
Euellere capillos.91
Euenire 143
Euentus 143
Euertere 36.
Euge 3
Euigilare 68.140
Euitare 56
Eunuchi 110
Eunuchus 110.
Euoluere 102
Euomere. 138.139
Ex 88
Exacerbare. 91.169
Exactor 94
Exacuere 3
Exaduerſo 93.143
Exagitare 17
Exalare 53
Exaltare.21.65.103. 108.129.148.150. 156.
Exaltari 20.
Exaltatio. 91.99 148.156.
Examen 66
Examinare 138
Exareſcere 157
Exaſperans 91
Exaſperare 53.
Exaudire. 120.125 164.
Excauare 159
Excecare 114
Excedere 147.
Excellentia 71.
Excellere 71.147
Excepto. 12.16.39
Exceſſa. 16.20.140. 148.
Exceſſi 148.
Exceſſior 20
Exceſſiorẽ eſſe. 20 156.
Exceſſum. 16.69. 148.170.
Exceſſum eſſe. 156
Exceſſus.20.28.117 148.166.
Excerebrare 124
Exceſſius mentis.52
Excidere.26.30.33. 35.102.113.129. 144.
Exciſio 30.78.102
Excitare 114.140
Excogitare 161
Excoquere 138
Excoriare 132
Excubare 133
Excutere. 11.42. 100.102.
Execratio 5
Exẽplar. 16.30.132 133.136.
Exemplum. 117. 145.171.
Exequare 157
Exercitatio 158
Exercitus. 21.46. 57.133.
Extendere 31
Exhilarare. 63.134
Exhorreſcere 39.
Exigere 94.104
Exiſſire 155
Exilium 168
Exinanire 123
Exire 67
Exire compellere. 26.
Exiſtimare 56
Exitus 67
Exme 89
Exordium 145
Exoriri 41
Exoſſare 122
Expandere. 92.98. 131.132.150.160.
Expaueſcere. 54 124.
Expectabilis 169
Expectare. 28.44 47.62.76.80.85. 156.
Expectatio.68.139.
Expedire. 49.113 157.
Expediti 49.51.
Expeditus 49
Expellere. 26.28. 29.33.70.95.104
Expergiſci.68.114.
Experimento diſce re.97.
Expiare 45.78.
Expiatio 94
Expiationes 78
Explanare 11
Explicans 168
Explorare. 52.53. 146.169.
Exploratores 169.
Expoliare 70.
Exponere 133.
Exprimere. 38.53. 90.159.
Exprobraẽ.55.152
Expuere 69
Expugnare.83.160
Expurgare 129
Exquirere 31
Exquo 29
Exſicare. 53.54.60
Exſuflare 100
Exſurgere 114
Extabeſcere 38
Extendere.2.69.71 94.98.110.131.144 147.
Extenſum 71
Extenſio. 153.160
Exterminare. 70. 79.102.
Exterrere 94
Exterius 44
Extimare 166
Extimationes. 166
Extimeſcere 56
Extinguere. 31.72 78.
Extollere 2.103.
Extemplo 132
Extra 44
Extrahere. 22.70. 91.92.100.
Extranea 99
Extranei 39.99
Extraneum fieri.39
Extraneus. 39.40 99.
Extrema 142
Extremitas 142
Extremũ. 76.140 142.
Extremũ auris.171.
Extremus 115
Extrinſecus 44
Extruere.16.46.161
Exuere 132
Exultans 118
Exultare. 22.23.118 119.134.151.159. 164.
Exultatio.23.119.151
Exuere.68.76.138. 168.
Ezel 3
Ezraites 41

Faber 55
Fabri 119
Fabrica 170.
Fabricare 158
Fabricator 55
Fabula 165
Facere. 37.111.116 121.124.158.
Faciens loqui 26
Faciens ſemen 41
Facies.8.25.116.128 129.139.169.
Facilitas 141
Factio 149
Fallax 51.73
Falces 40
Fallere 37.
Falſa 157
Falſificare 168.
Falſum 168
Falx. 55.93.85
Fama 26.163.164
Fames 78.151.
Familia. 6.59.111. 166.
Familie 166
Famoſi 163
Famula 6.
Famulatus 111
Far 77
Farina 44.141
Faſcia 132.
Faſciare 57
Faſciculus 1.138
Fatuitas 93.171.
Faui 134
Fauilla 86.91.100 114.
Fauus. 66.96.134.
Febris 138
Feces 102.
Fedare 11.
Feda res 93
Federari.42.60.65 148.
Federati 6
Fedus 19.66
Fedus inire.79.163
Fel 50.63.145.
Felicitas 20
Felix 162
Femina.4.102.149
Feminalia 76
Femora 69
Femur 69.118.155
Fena 124
Fenerare 82.104
Fenerari 104
Fenerator 104
Feneſtra. 48.134. 162.
Feneſtre 9.48.73.
Fenũ.109.120.124.
Fera 46
Ferculum 9.130
Ferre de aquis 91
Ferreus 18
Ferie 43
Ferire.ſ.fedus 79.
Fermentare 50
Fermentatum 50
Fermentatus 50
Fermentũ. 17.50 75.
Ferocem eſſe 81
Fertilem eſſe 154.
Fertilitas 155
Feruens 1
Feruere. 16.40.153.
Ferrum 18.131.
Ferrum gladii 81
Feruor 40.49
Ferus 130
Feſſi 60
Feſtinãter abire. 18
Feſtinãter fugeẽ.52.
Feſtinare. 2.12.29 45.52.85.127.149
Feſtinari 12
Feſtinatio. 12.52. 127.146.
Feſtinus 85
Feſtiuitates 43
Feſtũ celebrare. 43.
Fete 114
Fetere 5.11
Fetor 11.91.137
Fetus 64
Fex 164
Fibule 144.
Ficeta 169.
Fictile 55
Fictilis 52
Fictor 67
Ficulnea 169
Ficus infirmitas ani 58.121.
Fide iuſſio 123
Fidelem eſſe 6
Fidelis 6
Fidem facere 123.
Fides 6
Fiducia 14.51
Fiducialiter agere. 14.66.
Fiduciã habere. 51.
Fieri 34.124
Figere 90.98.171
Figmentum 68.
Figulus 67.127
Figura.86.135.166.
Figure 80.135.
Fila 133.
Filare 58.
Filia 16
Filie 16
Filii 16.64.67.81.
Filios ſuſcipere 16
Filius.16.18.64.98.
Filius adoptiuus. 16
Filius pro diſcipulo. 16.
Filius pro filiis filiarum.16.
Filius p nepote. 16
Filius p ſucceſſore. 16.
Filum 44
Fimbria 135
Fimbrie 158
Fimus. 23.131.137
Findere 165.
Fines 9.142
Fingere 12.67.
Finire. 8.75.107 163.
Finis. 5.8.20.76. 102.107.140.142.
Firma 17
Firmamentum.108 153.165.
Firmare. 7.73.121. 140.153.
Firmiſſimum 74
Firmitas 74.144
Firmum 74
Fiſtula.87.137.142 168.
Fiſtule 9
Flagella 99.158
Flagellare 94
Flagellum 158.
Flãma. 81.154.162
Flamma dñi 162
Flamme.39.81.154. 162.
Flameum 81
Flare 104
Flatus 104
Flaueſcere 2
Flauus 134
Flecti 44
Flere 13.15
Fletus 13.15
Florens 152
Florentes 108
Florere. 93.96.101 131.135.
Flores 10.96
Flores fructum pro ducere.108.
Floridus 152
Flos. 1.42.96.102. 131.135.
Fluctuare 26
Fluctus.24.29.135. 155.
Fluens 38
Fluenta 96
Fluere. 38.40.64. 67.95.96.105.150.
Flumẽ. 60. 95.128 155.
Flumina 95.97
Fluuii 95
Fluuius 60.95.
Fluxum pati 38
Fluxus 38.41
Focarie 57
Fodere. 52.53.57 78.113.140.
Folia 118.121
Foliculus 20.38
Folium 59.118
Fons. 4.24.67.93. 116.140.
Fontes 9.116
Foramen 44.102
Foramina 43.95
Foras 44
Forcipes 66.84.

© Biblioteca Nacional de España

Fores 132.172
Forinſecus 44
Foris 3.44
Forma 169
Formare. 44.67. 73.155.144.169
Formator 67
Formele 55
Formica 99
Formidantes 57
Formidare. 52.54 57.60.124.127. 147.165.166
Formidines 15
Formido. 4.17.57 127.128.
Formoſa 2.66
Formoſus 33
Fornax 11.74
Fornicari 40
Fornicatio 40.
Fornix 61
Forſitan 3.5.32
Forte. 2.3.6.81.121.
Fortes. 5.9.20.115 121.124.130.
Fortia 5.79
Fortificare 91.115 124.
Fortificari 127
Fortiorem eſſe 20
Fortiorem fieri.124.
Fortis. 2.4.5.7.11. 14.20.66.45.46. 52.55.91.108.115. 121.124.135.172.
Fortiſſimi 121
Fortiſſimus. 4.5. 46.123
Fortitudo. 2.4.5.12 20.45.46.52.66. 73.77.79.84. 108.115.116.121.133 172.
Fortuitu 133
Fortuna 20
Foſſa 21.57.
Foſſio 57
Fouea.21.25.35.59 71.127.157.158 160.
Fouere 28.49.
Fouere ignem 57
Fractum 26
Fractura 124
Fragmen 128
Fragmenta. 79.132 152.
Fragmentum 129
Frangere. 57.58 124.131.148.151.
Frater 3
Frater mariti 60
Fratres 3
Fraudulẽta.125.151.
Fraudulenter. 49. 171.
Fraudulenter nocere.151.
Fraudulentia 5
Fraudulentus. 73 75.150.
Fraus 104
Fremere. 28.55.95 147.
Fremitus 28.97
Frendere 55.95
Frenum. 42.92.151
Frequens 35
Frequenter 29
Frigere 141.146.
Frigide 145
Frigidũ facere.142
Frigus.55.68.106 145.
Frodes.118.121.125.
Frons 90
Frons edificii 4
Frontes 4.90
Fructificare.95.130
Fructus.7.13.26.75 .95.98.109.130
Fruges.13.21.85.112
Frumẽtũ. 18.28.46 51.78.151.156.
Frumẽtũ nouũ.78.
Fruſtra. 33.51.157. 168.
Fruſtrari 74
Fruſtum 105
Fruteta 100
Fuga 49.96
Fugare 18.124
Fugere. 18.94.96. 99.124.
Fugitiui 128
Fuiſſet 70
Fulcire 109
Fulcrum 109
Fulgens 134
Fulgere. 34.38.39
Fulgur 3.13.19.45
Fulgura 19
Fulgurare 19
Fullo 72
Fuluum 44.127.
Fumare 124
Fumarium 9
Fumigans 73
Fumigare 124
Fumus 124.140
Funda 141
Funda lapides iacere.141.
Fundamenta.10.65 159.
Fũdamẽta facere 65
Fũdamẽtũ. 65.134.
Fundare.10.65.169
Fũdere.41. 67.123. 134.166.
Fundibulare 141
Fundus 138.144
Funes. 4.42.72. 112.146.
Funiculus. 21.24. 42.44..71.139.
Funis 42
Fur 25
Furari 25
Furere 146.156
Furioſum eſſe. 156
Furni 171
Furor. 4.8.40.50 54.63.77. 99.111. 142.146.171.
Furtum 25
Fuſca 159
Fuſcinula 39.40
Fuſile 67
Fuſus 128
Futura tẽpora 125.
Futurum. 112.125 132.137.
Gabaa 20
Galbanum 48
Galea 72.138
Galgala 23
Galilea 24.
Gallinaceus 20
Gallus 20.161
Gallus ſuccintus.41
Gannire 137
Garrire 137
Gaudens 119
Gaudere. 118.119. 129.159.164.
Gaudium 43.159.
Gaza 25
Gazabar 23
Gazophilatia. 84. 104.
Gelu 144
Gemme 128
Gemelli 169
Gemellos habere. 164.
Gemere. 7.32.93. 95.
Gemini 169.
Gemitus. 7.93.95
Gene 85
Genealogia 65
Gener 57
Genera 38
Generare 64.
Generatio. 28.64.
Generum fieri 57
Gens 22
Genu 18
Genua 10.18
Genu flectere 18
Genus 38.87.166
Germanitas 3
Germen.13.60.67. 98.102.121.122.136.
Germinare. 32.95 96.101.131.136.
Geſtare 103
Gibbus 20.27
Gigantes 101.152
Gigas 121
Gignere 36.64.
Gypſum 23
Gyrus 43
Git 142
Glaties 140
Gladius. 5.54.87 162.
Glebe 26.121
Globus 167
Gloria.19.22.33.68 72.125.135.
Glorians 118
Gloriari.33.34.118. 125.155.
Glorificare. 33.72. 95.125.
Glorioſa 72
Glorioſus. 33.72. 118.
Glutinum 27
Glutire 15
Golgota 25
Gomor 120
Gopher 25
Gradi 64.168
Gradiri. 9.35.100
Gradus.31.74.108. 117.119.132.
Gramina 123
Grande 168
Grandem fieri 21
Grandes 5
Grandis 2
Grando 5.18
Granum 25.70
Gratia 51
Gratiarũ actio 61
Gratias agere 18
Gratis 51
Gratuito 51
Gratulantes 164.
Grauare 72
Graue 72
Grauis 68.72
Grauitas 72
Grauiter 7
Grecia 62
Greges.115.125.134.
Greſſus.11.129.137.
Grex. 42.113.151 157.
Gryphus 131
Groſſi 15
Groſſitudo 111
Groſſius 111
Groſſum eſſe 111
Groſſus 125
Gubernacula 42
Gubernans 42
Gubernator 42
Gurges 4.41
Gurguſtium 136
Guſtare 59
Guſtatum 63
Guſtu diiudicaꝛ.59.
Guſtus 59
Gutta 2.151
Guttur. 25.26.47 82.

Habene 38.128
Habens 16
Habere 171
Habitabilis 70
Habitaculum. 22. 38.70.95.114.
Habitans 70
Habitare. 2.22.28 58.70.71.82.109. 157.161.168
Habitare facere.70
Habitatio. 14.28 58.70.95
Habitator. 70.114 161.
Hac 38
Hac uice 129
Halietus 115
Halitus. 101.104. 148.
Hamona 35
Hamus 47.90.134
Hariolari 120.
Hariolatio 142
Hariolus 54.62
Haſta. 51.75.140
Haſtile 69.121.
Haurire.29.56.127 154.
Hauritiones 154.
He 5
Hebdomada 155.
Hebenini 32
Hebreus 111
Hec 5.26.38
Hedera 141
Hedus 21.125.166.
Herba. 3.13.18.32 55.88.124.
Heredem eſſe 69
Hereditare. 69.70. 97.
Hereditas 70.97
Hereditates 97
Herere 3
Heres 70
Heri 7.171
Hericius. 142
Herniosus 91
Heſitare 126
Heſternus 171
Heu 1.2.3.
Hyacinthus 170
Hyades 75
Hyaſpis. 35.63.73.
Hic. 21.29.35.38 73.126.
Hydria 73.109
Hyemare 55
Hyems 26.55.110
Hilaris 58
Hymni 61
Hinc 38.73.126
Hin genus menſure 34.
Hinnire 134
Hinnitus 134.152.
Hinnulus 66.121
Hypocrita 51
Hircus.125.137.166 170.
Hirundo 107.112
Hiſopus 3
Hiſpidus 166
Hiſtorie 29
Hoc 31.38
Hodie 38.62
Holocauſtũ.75.117
Homicida 153
Homicidium 30
Homines 7.86.92
Homo. 2.4.7.20 101.
Homo quicunq; 4
Homo quilibet 4
Honor 33.68.72.
Honorabilẽ eſſe.68
Honorabilis 68.72
Honorare 33.72.
Honoratũ eſſe. 68
Honorificaꝛ. 68.72
Hora. 115.125.165.
Horrenda 166
Horrere 79.166
Horreum 22.59.
Horribile 166
Horribiles mali.166
Horribiles uiſiones. 68.
Horribilis 4.166.
Horripilare 109
Horologium 117.
Horror. 4.8.39. 109.153.165
Hortus 25.25
Hoſpita 22
Hoſtes. 65.133.134.
Hoſtia 26.37.
Hoſtia p delicto.10.
Hoſtia pro peccato. 46.
Hoſtiliter ageꝛ.137.
Hoſtis. 114.116.133 134.135.
Huc. 7.35.36.73. 126.
Huiuſcemodi.31.76
Humanus 2.
Humectare 150
Humerus. 80.155. 161.
Humiditas 84
Humidum 82
Humiles. 29.137 167.
Humiliare. 29.60 70.71.76.87.120 147.159.166
Humiliatio 71
Humiliatum 7
Humiliora 167
Humilis.28.29.114 120.124.137
Humilitas.120.167
Humor 17.60.150
Humus 2.

Iacere. 69.101.160
Iacere arcu 58
Iaculari 69
Iaculatores 146
Iaculum 52.127
Iam 38.73
Ianitores. 109.166
Ianue 30.132.166
Iaſpis 71
Ibi 163.171
Ibices 66
Ibis 104.
Idcirco 74.111
Idem 122
Ideo 74.81.90
Idola 5.121.129.172
Idolum. 2.5.6.23. 109.121.129.160 171.
Idolum moloch.88
Idolum. ſiue inane uel nihil.5.
Id quod non eſt 9
Iecur 72
Ieiunare 134
Ieiunia. 134
Ieiunium 134
Ieiunus 58
Ieſus 71
Igitur 37
Ignis 10.96
Igniti ſerpẽtes.168.
Ignominia. 55.123. 141.164.
Ignominie 139
Ignominioſus 13.
Ignorantia 156
Ignorare 156
Ignoſcere 103
Illaqueare 126
Illaqueari 68
Illaqueatus 76
Ille 6
Illecebra 132
Illia 77

© Biblioteca Nacional de España

Illudere. 37.82.105. 117.135.141.162 171.
Illud quod est 70
Illuminans 3
Illuminare 2.93.95
Illuminatio 3
Illusio 82
Illusiones 117.171
Illusor 82
Illuuies secundina= rum. 162.
Imaginari 153
Imagines 136
Imago. 30.74.136.
Imbecillem esse 6
Imbecillis 6
Imbecillitas 47
Imber. 26.41.87. 111.
Imber matutin9.69
Imbres 96
Imbuere 51
Immaculata 170
Immaculatum esse. 39.170.
Immaculatus. 52. 170.
Immaturum 16
Immense 20
Immensum 5
Immissio 162
Immittere 162
Immo 11
Immobilem esse.30
Immolare 26.37 57.159.
Immunda. 59. 94
Immundus. 59.125
Immunditia 59
Immunditie. 23.59
Immūdū ee. 58.59
Immunita 123
Immutare 48
Immutatio 49
Impatiens 8.142
Impellere. 28.29. 31.33.95.
Impendere 67
Imperare. 147.159
Imperfectum 24
Imperium. 115.126. 130.168.
Impetuose ffuer. 41
Impetus. 28.41. 167.
Implere. 17.87.155
Impletiones 88
Implicare 113
Impia 153
Impie agere. 132. 153.
Impietas 153
Impius 153
Impingere. 33.79 94.126.169.
Impinguare. 18.32. 49.111.
Impinguari. 106. 125.164.
Imponere. 108.150 157.158.
Impossibile esse 7
Impregnare 111
Improperare 55
Improperium 55.
Impudenter agere. 34.
Impudentia 34
Impudens 66.115
Impugnare 83
Imputare 56
In 11.16
In non 81
In abscondito 55
Inaccesibile 90
Inane 13.150.169
Inaquosum 135
Inaures 83.96
Incalescere 76
Incantare 42
Incantatio 83
Incantationes 54
Incantator 42
Incarnatio 19
Incastrature 61
Incedere. 11.31.35 137.
Incendere 30.68
Incendium. 16.68 168.
Incenatus 58
Incensio 16
Incensum 96.140
Incessus 95
Incidere. 21.57.168
Incipere. 44.47. 60.168.
Incipere prelium. 8
Incircuitu 105
Incircumcisus 123
Incisura 168
Incitare 107
Inclinare. 98.159
Inclinari 165
Inclytus 72.133
Inclyti 132
Includere 155
Inclusor 106
In coccineis 170
Incola 22
Incolere 22
Incōsiderate loqui. 132.
In conspectu. 93. 99.128.
Incrassare 164
Incrassari. 32.59. 106.
In crastinum 87
Incredulí 110
Incredulum esse. 91
Incredulus 12.107
Incrementum. 146
Increpare 25.63
Increpatio. 25.63. 76.
Inculta 72
Incumbere 2.21
Incuruans 77
Incuruare 70.77 79.
Incuruari. 39.122. 144.
Incurrere 126
Inde 126.163
Indicare 44.93
Indie 9
Indigena 41
Indigentia 52
Indigere 52
Indignans 107
Indignari. 54.142 152.
Indignatio 4.63
In directum ire 71
Inducere 95
Induere 78.81
Indulcedinē uerti. 2
Indulgentia 50
Indulgere 103
Indumentum 81
Indurare. 45.144
Indurari 42.67
Industria 79
In ea 12.14
Inebrians 147
Inebriare. 69.147. 161.167.
Inebriari 106
In eternum 112
Infaciem 129
Infamia 26
Infamis 82
Infans 64.114
Infans ab ubere. 65
Infantes 117
Infantia 132
Infantulus. 64.65.
Infatuare 108
In felicitate 11
Inferre 13
Inferior 170
Inferiorem esse. 101
Inferius 170
Infernus. 28.154
Inferus 154
Inficere 85
Infidelis 12.110
Infigere 57.171
Infirmare 48
Infirmari. 3.6.26. 44.48.73.79. 90.96.
Infirmior pars. 123.
Infirmitas. 47.48. 167.
Infirmitates. 28.48
Infirmus 49.152
Inflāmare 81
Inflari 133
Influere 22
Infructuosum 113
Infundere 67
Ingemiscere. 7.22 51.123.
In gyro 105
Inglorius 160
Ingratum esse 34
Ingrauare 72
Ingredi. 12.114.167
Ingressus 13
Inguen 50
Ingurgitare 24
Inhabitare 70
Inhabitare terrā. 16
Inhonorare 141
Inhonoratus 141
Inhorrescere 119
Inimica 4
Inimicus 4.165
Inimicum esse 4
Inimicicia 4.160
Iniqua 168
Inique ageē. 34.35. 50.63.113.114.135. 160.168.
Iniqui 34.50.114
Iniquitas. 2. 33.50. 113.114.121.153.159
Iniquitatem facere. 113.114.
Iniquitates 113
Iniquum 15.168
Iniquum esse 4
Iniquus 50.113
Inire prelū. 25.55.
Inire.f.fedus 79
Inniti. 109.152.165
Initiare 88
Initiari 136
Initium. 129.139 145.
Iniuste agere 50
Iniusticia 33
In lōgū differre. 10
In me 11
In millibus 6
In monte 54
Inobedientē ee. 51
In nobis 16
Innocens. 102.132 170.
Innocentē esse. 102. 170
Innocentes 132
Innocētia. 102.170.
In cursum 143
Inops 150
In orbē transire. 68
Innotescere 61
Innouare 43.49
Innoxii 102
Innoxium esse 102
In pace 77
Inquietare 146
Inquilini 22
Inquilinus 70
Inquinare 20.59
In rotundū attōde re. 68.
Insanabilis 70
Insania 156.160
Insanie 160
Insanire. 54.54.59 112.156.
In seruitutem redi= gere. 120.
Insidiari. 9.33.102 133.158.160.
Insidie. 9.33.39.122 133.
Insigne 45
Insignis 161
Insilire 136
Insipiens. 2.17.37 77.85.93.
Insipiētē ee. 17.77.
Insipientes 17.93
Insipientia 77
In solitudinem redi gere. 71.
Inspicere 145
Inspirare 100
Instabilis 95
Instar 29
Instare 2.3.101
Instaurare 12.43. 45.49.119.161.
Instauratio 12
Institor 76
Institores 150.159
Instituere 139
Instructus 36
Instruere 57
Instrumentum. 76.
Insufflare 100.126
Insula 4
Insulsum 171
Insultare 51
Insurgere 140
Integer 170
Integre 163
Integrum 75
Intellectus. 140.161
Intelligens 14.161.
Intelligentia 14
Intelligere. 14.161 164.
Intendere 144
Inter 14
Interrasile 106
Interea 57
Interfecti 36.47 152.
Interfectio. 36.55 57.140.
Interfectores 79
Interfectus. 47.93
Interficere. 27.34 35.36.55.79.86. 99.124.140.155 161.
Interim 57
Interior 129
Interiora. 43.106. 143.
Interior domus. 65
Interiores 129
Intermedius 14
Interire 10.79
Interitus 4.15.86. 104.127.129.157. 159.160.
Internitio 157
Internitiones 160
Interrogaī. 32.154.
Interpres 82.88.
Interpretari. 132 133.172.
Interpretatio. 82. 132.133.
Interrumpere 17
Interruptio 131
Intestina 143
In thalamo morari. 52.
Intingere. 57.87. 133.
Intonare 152
Intra 143.
In tres partes diui= dere. 163
Intrinsecus. 14.112 129.
Intro 169
Introducere. 12.114
Introiens 13
Introire 12
Introitus 13
Intromittere 13
Intuerí. 14.93.137 156.158.159.
Intuitus 144.148
Intumescere. 25.50 109.
Intus. 14.21.129
Inuadere 132
Inualescere 45
In nucis modū. 167
Inuenire 90.161
Innuere 168
Inuestigare 52.53. 122.
Innumerabiles. 146
Inuestigans 39
Inuestigatio 153
Inueterare. 15.125
Inueteratū esse. 71.
Inuidere 69.141
Inuitati 143
Inundare. 17.170. 134.
Inundatio. 134.167
In unum 62
Inuocare 40.143
Inuolucris 24
Inuoluere. 22.23 24.57.66.78.82. 115.119.
Inurere 54
Inutile esse 110
Inutilis 6
Iocari 135
Iocunde 100
Iocunditas 100
Iocundum esse. 100 123.
Iocundus 100
Ipse 33
Ira 8.40.50.54. 63.77.111.129.142
Iracundia 77.142
Irasci. 7.40.54. 77.98.111.142. 146.
Irati uel detestabi= les. 40.
Ire 35.62.152.
Ire cū impetu 160.
Irretire 68
Irridere. 77.84. 141.159.
Irrigare 167
Irriguum 25
Irriguus 147
Irrisio 141
Irritare. 25.52.93 77.91.93.
Irritū facere 160
Irrorare 41
Irruere. 33.37.100 126.132.136.
Isaac 159
Iste 5
Ita 73.74
Itaq; 8.37.81
Iter. 9.31.35.105 112.
Iterare 165
Iter facere 108
Iterum 3
Iubilare 148
Iudex 28.166
Iudicare. 28.44. 147.166.
Iudicari 166
Iudices 166
Iudicia 28.166
Iudicio contendere 28.147.166.
Iudicium 166
Iudicium causa 28
Iugiter 170
Iugulare 159
Iumenta 12.156

© Biblioteca Nacional de España

Fo. Iumentum 12.17
Iunctura hũeri.161.
Iuncture. 27.42. 50.162.
Iuncus 24
Iungere 8.42.
Iunior 137
Iuniperus 153
Iuramẽtum. 5.155.
Iurare 5.155
Iurgium 28.147
Ius 53.166
Iussio 53
Iusiurandũ 155
Iustícia 39
Iustificare 39
Iuuenís 14
Iuxta 9
Yxon 26.145

Kalende 43

Labí. 86.90.164
Labía 166.167.
Labium 41.166
Labor.5.60.80.121
Laborans 22.119
Laborañ.59.60.80. 119.151.155.157
Labore confectus 60.119.
Labores 121
Labrum 75
Labruſce 11
Lac 48
Lacerare. 107.126 168.
Lacerta 50
Lachríma 30.31
Lactare.65.114.132.
Lactuce agreſtes.91
Lacuna 108
Lacus 21.139
Laganum 137.155
Lagena. 10.50.73 93.
Lagúncula.z.17.93 106.125.127
Laícus 47
Lambere. 82.83. 84.119.
Lamentarí. 95.140
Lamía 83.171
Lamína 135.155
Lampas 24.84
Lana 120.136
Lancea. 39.51.75 132.136.146.151
Langor.26.34.48. 95.
Lapídare. 72.110. 147.
Lapides colligere. 110.
Lapides quadratí. 23.
Lapidíbus obruere. 147.
Lapidíbus opprime re.110.
Lapidícina 53
Lapillus 138
Lapís 1.81.107
Lapís parius 31
Lapís precioſus.138
Lapſus 29

Laquearía. 21.109. 147.157.
Laquei 126.134
Laqueo ſuffocare uel ſuſpendere 51
Laqus. 90.112.126
Largirí. 2.5.105.
Larus 159
Laſſare 56.114
Laſcíuire 110
Laſſus. 66.116.152
Lata 149.
Later 81.146
Latera.42.74.110. 133.136.
Lateres facere 81
Latericius 81
Latíbula 9.42.110
Latiſſime 149
Latítudo 132.149
Latrare 55.93.
Latro 21.57.131
Latrunculus 21
Latus. 21.80.69. 125.133.136.149. 160.
Lauacrum 150
Lauare. 28.72.160.
Laudabílis 34
Laudare 34.51.61
Laudate dñm 34
Laurus 41
Laxare. 98.126.152
Lebes 1.75
Lecythus 137
Lectí 161
Lectíce 133
Lectuli.87.98.160.
Ledere.17.50. 94 99.113.114.155.
Legatus. 56.82.135
Legere 143
Leges 55.69.159
Leges condere 55
Legifer 55
Legiſlator. 55.69
Legítimum 53
Legumína 41
Leena 81.159
Lenificare 49
Lenís 49
Lenítas 49.158
Leníter 4
Lentes 115
Lenticula 127
Leones.9.10.78.81
Lepra 94.138.
Lepra capítis 105
Leproſus 138
Lepus 10.
Leſio 125
Letabunda 23
Letantes 118.164
Letarí. 43.63.119. 159.164.
Letí 164
Letícia 159.164
Letificare 164
Leuare. 17.96.98. 99.103.117.119. 148.150.
Leuare.ſ.haſtã. 114.
Leuare ſignum 99
Leuíatan 82
Leuígare 91.157.
Leuígatum 25

Leuís 141
Leuiter loqui 141
Lex. 32.53.66.69. 70.84.169.
Líbertas 31.52.
Líbertate donañ.52
Líbya 126
Librare 167.
Lícentía 153
Lícentía redímẽdí. 19.
Lícium 100
Ligare. 8.52.78. 135.141.153.167.
Ligatura 8.133
Ligna 121
Ligna thyna 81
Lignum 78
Lignum arbor 121
Ligo 11
Ligurius 84
Lilium 42.131.154
Lima 81.121
Límare 91
Límen.38.78.109. 133.
Líminaría 109
Límitare 169
Límpidiſſimuslapis 49.
Limus 62.121
Lína 152
Linea 117.139
Lingere 83.84
Língua 84
Língua iudaíca 61
Línire 58.91
Línire bitumíe. 78.
Línteamína 59
Línum 12.132
Lippus 31
Liqfacere.81.86.88
Liquefieri 54.88
Líquor 31
Lyra 77
Littera 5
Litteratúre 110
Litteratus 110
Littere 79.110
Lites 28.147
Littora 17
Lítum 7
Litura 58
Littus 52.166
Loca 140
Loca firmiſſíma.90
Loca tutiſſíma 90.
Locare 161
Loculus 10
Locus.11.61.91.140 170.
Locus dímiſſus.55.
Locus effuſiõis.166
Locus gẽitaliũ.138.
Locus horroris.169
Locus paluſtris 3
Locus poſt murum 135.
Locuſeparatus 130
Locuſta. 9.21.43. 146.
Longa 10
Longum facere. 10
Longanímis 8
Longe 150
Longe eſſe 150

Longe facere 150
Lõge recedere. 150
Longeui 145
Longínqua. 9.150
Longíorem eſſe.10.
Longítudo 10
Longus 10
Loquela.35.86.87
Loquẽs pro alío.82
Loqui. 27.32.66. 87.95.98.120.126 158.
Loríca.110.168.170
Lubrícationes 90.
Lucere 3
Lucerna 96.99
Lucí 11
Lucídiſſimum 39
Lucídum 12.18
Lucífer 34.86.
Lucís candor 12
Lucrum 17
Luctus 2.7.60.
Luctarí 1
Lucus 11
Ludere 159
Ludus 159
Lugere 1.7.
Lumbí 49
Lumen 3.95
Lumínare 3
Lumínaría 3
Lunula 155
Lupanar 20.138
Lupus 37
Luſtrare 46
Luſtratío 46.94.
Lutum 50.58.
Lutum abſq; paleís 171.
Lux 3
Lux matutina 160
Luxuríarí 21
Luxuríoſus 120.

Macería 21.31
Machínarí 55.99
Machíne 56.155
Macíes 29.160
Macílenti. 29. 40 155.
Mactare 37
Macula 86.105
Macula coloris 12
Maculare 51.118
Maculatum 80
Maculoſi 18.57.122
Magala 112
Mageſtas 19.125.
Magís 71
Magiſq; 89
Magiſter. 6.16.114 160.
Magiſtratus 106
Magna. 2.21.145 146.
Magna pars 146
Magníficare. 2.19. 21.27.
Magnificẽtia.2.135.
Magníficus 158
Magnítudo. 21.68 158.
Magnum fieri. 21
Magnus 21.72.145
Maíor 15.145.

Mala beſtía 131
Mala granata 151
Malaſar 84
Malleator 83.128
Maledícere. 5.9.18. 93.102.138.141.
Maleficíis uti 79
Maleficus 54.79
Malleus 35.102. 127.129.170.
Malícia 48
Malignañ.124.148
Malum 148.171
Malum eſſe 148
Malum facere.148.
Malum granatum. 151.
Malum punicũ.151.
Malus nauís 42
Mammílla 156
Mamma. 26.28. 156.157.
Man 89.
Mana 89
Manans 38
Mandare 134
Mandata. 130.134
Mandíbula. 82.83
Mandragore 28
Manducare 59
Mane. 17.137.160
Mane oríri 160
Mane querere 160
Manere. 30.51.70 82.168.
Mane ſurgere. 160. 161.
Manícare 137.161
Manifeſtare 61
Manípulos colligẽs 120.
Manípulos ligare.6
Manípulus. 6.120 135.
Manſiones 100
Manſiuncule 141
Manſuetudo.6.120
Manubríum 121
Manus. 52.60.61. 77.
Manus ſedís 61
Manzer.í. de ſcorto natus.86.
Marceſcere. 5.74. 141.149.
Mare 64.153
Mare rubrum 107
Margarita 48
Margines 142
Maritíma 52
Maritũ habens 16
Marítus 4.16
Marmor 23.160
Marſupium 75
Maſſa 17
Maſſa carícarũ 26
Maſſa de ficís 26
Maſculínũ 4.39. 125.
Maſculus.4.39.125
Mater 6
Matería 143
Matureſcere 19
Maxílla. 82.85.112.
Me 11
Mecharí 92

Mecum 11.119
Medela 152
Mederí 43.152
Media 53.169
Media pars 53
Medicamína 152.
Medícína 149.152
Medícus 43.152.
Medíetas 47
Meditarí. 32.33.81 158.165.
Medium. 21.53.81 143.169.
Medulla.48.76.86 136.
Mel 27
Melo 88
Melodía 105
Membrum. 1.67. 101.105.
Memíniſſe 39
Memorarí 39
Memoriale. 29.39
Mendacía. 12.37. 54.168.
Mendax 50.74. 157.
Mendícare 154
Menſ 89
Menía 10
Mens 81.84
Menſa 162
Menſis 43.69.
Menſtruum.28.43 94.112.
Menſura. 28.85. 139.159.170.
Menſurabílis 59
Menſura palmí.24. 41.59.
Menſura cõtra men ſuram.105.
Menſura quattuor dígitorum 59
Menſurare 59.85.
Mente deuota offer re.94.
Mentírí. 37.73.74 168.
Mentum 40
Mercator 76.107.
Mercede cõducere. 171.
Mercẽnarius. 162.
Merces. 19. 94.95 162.171.
Merens 28.163
Merere 7.72.139
Meretrix. 38.40. 139.
Mergulus 162
Meridíatí ſunt 134
Meridies. 31.64.93 134.
Meror. 26.73.77. 121.
Merore cõfecta.28.
Merum 50
Meſſis 140.142
Meſopotamía 126.
Meſtítia 60
Meſtum eſſe. 28.121
Metarí 169
Metere 9.142.
Metírí 85
Micans 81

© Biblioteca Nacional de España

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Mygale 7
Migma 50
Migrare.24.28.94
Mihi 80.119
Mille 6.145
Militare 125
Militia. 57.80.135
Miliũ.29.109.145.
Miluus 29
Minari.40.95.97.
Mingere 169
Minimus.137.140.
Minimus digitus. 140.
Miniſter. 100.110. 168.
Miniſteriũ. 111.119. 128.168.
Miniſtrare. 54.75 165.168.
Minor 137.149
Minorare 90.142.
Minorẽ eẽ.90.140.
Minueř.26.90.140
Minui 52.137
Minus 140
Minus parare 90
Minutum 31
Mirabile 4.128.
Mirabile facere.128
Mirabilem eſſe.127
Mirabilia 166.171
Miraculũ. 54.127
Mirari. 52.127.171.
Mirrha 86
Mirica 124
Miríficare.127.128.
Myrtus 33
Miſcere. 82.85.89. 100.122.151.
Miſereri 44.50. 97.149.
Miſeria 7.35.120 164.156.
Miſerationes 50. 72.146.
Miſericordia. 51.149
Miſericordiã conſecuta.149.
Miſſio 162
Miſterium 149
Mittendus.160.162
Mittere. 35.58.61 60.109.152.162
Mittere.ſ.arcum uel ſagitam.150.
Mites 120
Mitigare 155.167.
Mitiſſimus 120
Mitre 152
Mixtũ 75.89.100
Mna 89
Mobilem eſſe 95
Modeſtia 120
Modicũ40.90.137
Modius 4.105
Mola. 58.84.150
Mola inferior 150.
Molentes 58
Molere 58
Moles 94
Moleſtare.6.59.76 80.140.
Moleſte accipeř.80.
Moleſtũ eſſe.80.91.
Molificare.49.150
Mollire 150
Moliri 55
Momẽtũ. 159.167.
Monere 94.100
Monile.48.54.76. 98.112.
Monſtrare 145
Montes. 35.56.58
Monumẽta.39.90. 138.
Moram facere. 15 85.122.
Morari.3.15.63.70. 82.
Mordere 104
Mori 86
Mors.8.27.55.86.
Morſus 140.
Mortariolũ 77
Mortarium 28
Morticinũ. 95.101
Mortificare 36.
Mortuus 101
Mortis caligo 136
Morus 167
Mos 31
Moſoch 92
Motabile 168
Motus 94.95.
Mouebuntur 58.
Mouere. 28.38.86. 87.95.96.146.151 152.168.
Mouerí ad plũ. 26.
Mucro 54
Mugire. 7.25.134
Mulctare 121
Mulcta uel pena.10.
Mulgere 90.105.
Mulier. 4.5.7.10 104.
Muliebris 112
Multa. 72.73.85. 121.145.146.156
Multiplex 72.146
Multiplicare 59.72 73.98.121.125.131. 145.146.147.156
Multiplices 146
Multitudo.6.35.72 88.127.139.145. 147.
Mulus 150
Mundare.18.29.39 57.102.129
Mundicia 58.102
Mũdiſſimus. 57.91
Mundũ apparet.39
Mundum eſſe. 39. 57.102.
Mundus.18.39.57. 112.129.
Mundus muliebris. 91.
Munera. 89.105. 158.159.160.162
Munera dare 103 171.
Munire 17.128
Munitiſſima 90
Munitus. 17.29.90 108.135.
Munus. 10.89.159 160.
Munuſcula 103
Murare.17.108.135
Murenule. 79.144 169.
Murmurare. 2.82. 83.147.171.
Murum deſtruere. 141.
Murus.21.50.55.81 122.141.158.159.
Mus 116
Muſca 37
Muſca oĩmoda.122.
Muſce diuerſi generis.122.
Muſica 40
Muſſitare. 82.83 137.
Muſitator 147
Muſtum 121
Mutabile 168
Mutare uultũ 152
Mutari.36.48.52. 74.87.91.108.165.
Mutatoria 49.
Mutire 55
Mutuare 82.104
Mutuũ accipere.82 154.
Mutum eſſe 6
Mutus 6

Nam 37
Nam et 24
Namq; 24.37.
Narrar.110.165.171.
Narrare pabolã. 92
Nardus 102.
Nares 8.97
Naſci 64.
Natus 8.46.
Natare 134.159
Nates 159.169
Nathinei 105
Natio 22
Natiuitas 64.
Natus 64
Nauis 7.110.135
Nauſea 39
Nauſeare 142
Nauta 88.
Nazarenus 97
Ne. 5.15.16.32.81 89.
Nebula.114.121.125
Nec 4.16.81
Necare 51.161
Necdum 59
Neceſſarii 70
Neceſſariũ eſſe 138
Neceſſe eſſe 56
Neceſſitate cõpelli. 9.
Nefaria res 51
Nefas 39
Ne forte. 126.128
Negare. 9.74.168.
Negligẽtia.118.162.
Negligere. 56.85. 118.145.162.
Negotiari. 59.107 125.150.169.
Nemus. 10.15.121 135.
Nepotes 137
Neq; 148
Nequando 126
Nequaq; 81
Neq;. 5.15.37.81.
Nequiter 148
Nequitia 148.
Nere 58
Neruus. 23.36.71 77.106.
Neſcire 156
Nicticorax 74
Nidificare 141.
Nidum facere 141
Nidus 141
Niger 44.160.
Nigreſcere 56.139.
Nihil.4.9.12.15.28. 31.75.82.137.169
Nimis 84.112
Ningere 162
Niſi. 2.6.16.75.82
Nitentes 135
Nitida 135
Nitrum 105
Niue dealbare. 162
Nix 142.162.170
Nobiles. 44.72. 150.143.
Nocens 50
Noceř.97.120.168.
Noctes 85
Noctua 50.170.
Nolle 85
Noli 5
Nolite 5
Nomen 163
Nominare 39.102.
Non. 4.5.9.15.16. 80.81.89.
Nonaginta 172
Non cõſurgẽs.140
Nondum 59
Nonne 34.82.
Non pariens 24
Non reſiſtens 6
Non ſum 15.
Nonus 172
Nopheth 96
Norma 139
Nos 7.97
Noſſe 61
Nota 24
Notum facere 61.
Notus 62.99
Nouacula 91.171.
Noualle 96.99.
Noua res 18.
Noue fruges 1
Nouelle.ſ.plantationes.169.
Nouem 172
Nouiſſima. 3.8.43 142.170.
Nouus 43
Nox 83
Noxa 30.45
Nubes.45.77.103. 111.120.159.
Nubibus obducere. 120.
Nudare. 16.24.49 56.114.123.131.132 162.166.
Nuditas 114.123. 124.
Nudiuſtercius. 163
Nuge 60
Nullum 75
Num 6.75
Numerare 56.77. 130:
Numerus. 52.66. 77.89.110.170.
Nun 32
Nũc.4.77.52.115. 125.129.
Nuncii 80
Nũciare.19.80.93. 164.
Nunciatio 80
Nundine 115.123.
Nnmmus 2
Nũquid.6.8.32.75.
Nunquid non 34
Nurus 75
Nutare 86
Nutrimentum 38
Nutrire. 21.55.65. 99.151.167.
Nutrix 6.65
Nux 1

O 7
Obedientia 164
Obediř.3.104.164.
Obducere 117.
Obfirmare 75
Ob gratiam.12.24
Obire 22
Obiurgari 147.
Oblatio 10.143
Obligare 8.42
Oblique 4.167
Obliuioni tradere 161.
Obliuiſci. 103.104 161.
Obmuteſcere 6
Obnubilare 120
Obolus 26
Obprobrare 93
Obrizum. 80.106 127.
Obruere 160
Obſcurare. 56.66. 73.104.114.119.125
Obſecrationes 51
Obſecro 7.92
Obſeruare.38.114. 124.164.
Obſeruata 102
Obſidere. 51.90. 122.154.
Obſidio 47.135
Obſides 123
Obſtetricare 44
Obſtetrices 46.64
Obſtruere 110.
Obſtupeſcere. 17. 54.85.104.139. 158.165.169.
Obſtupeſcer faciẽs. 43.
Obſurdeſcere 141.
Obtegere caligine. 116.
Obtenebrare 56.
Obterere 85
Obtinere. 3.52. 147.156.
Obturare. 4.110. 108.169.
Obuiare 125.126
Obuoluere. 43.57
Obumbrare. 107.
Obnubilare 120 135.136.
Occaſio 7.96.
Occaſionẽ qrere.7.
Occaſus.13.114.122
Occidens 64.122
Occidere. 13.31.35 36.37.47.55.57. 79.86.99.117.126 104.152.159.
Occioſum eſſe 14.
Occiſio.36.57.59. 159.
Occiſus 47
Ocium 167.
Ocrea 90
Octaua 164
Octo 164
Octoginta 164
Oculi 116.
Occulta. 102.110. 118.128.
Occultare.74.110. 118.119.137.
Occũbere faceř. 98
Occupare 120
Occurrere.126.143
Occurſus 126
Odiens 165
Odioſum eſſe 11
Odiř.104.160.165.
Odor 150
Offendere. 68.79 94.102.160
Offendiculum.68. 108.127
Offerre. 12.52.90. 94.117.124.143. 157.
Offerre hoſtiã pro peccato 46
Offerř ſe morti. 55
Offirmare 6.100
Olla. 107.125.130 141.
Oleum.38.92.134. 164.
Olfactoria 14
Olim 139
Oliua. 25.35.164.
Oliuetum 39
Olus 69
Omnes 39.75
Omnimodum 39
Omnino 63
Oipotens.156.157.
Onager. 125.130.
Onerare. 59.98. 103.106.119.121.
Onycha 159
Onyx 157
Onocentauri 4
Onochrotalus.138.
Onus. 62.103.106 119.
Opera. 80.116.117 121.124.129
Operari 111.129
Operculum 136
Opere quadro 71
Opimentũ.77.158
Operire. 3.52.66 69.77.80.81.82. 107.115.115.117. 137.158.
Opes 52.122.123

© Biblioteca Nacional de España

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Ophel 121
Ophimacus 54
Ophir 9
Oppidū. 53.58.116
Oppignorare 123
Opportere 56
Opportunum 8
Oppreſſio. 50.110 131.167.
Opprimere. 30.34. 72.73.79.80.81. 83.108.111.120.136 152.167.
Opprimeꝛ iniqꝫ. 50
Opprimere per potentiam. 120.
Opprobrium 55
Optimates. 5.32.33 44.
Optimū. 40.48. 50.
Oppugnare 83
Oppuleta. 154.162
Opus 111
Opus eſſe 56
Opus plumarium. 56.153.
Opus polymitariū. 56.
Ora 80.126.166
Oraculum 27.
Ora inferior 158.
Orare 48.51.127.
Oratio 65.127
Ora ueſtimenti. 76
Orbari 161
Orbatus 122.161.
Orbis. 15.48.169
Ordeum 166
Ordinare. 100.123. 158.167.
Ordiri 100
Ordo. 27.58.94 106.119.
Organum 112.
Oriens 41.67.136. 139.
Orientalis 55.139.
Oriona 77
Oriri. 31.41.117.131. 136.160
Orix 169
Ornare. 63.112.146 158.159.167.
Orphani 71
Ortus. 41.114.160
Os. 120.126.128. 167.
Oſſa 26.122
Oſana 71
Oſcitare 39.41
Oſculari 104
Os femoris 77
Oſtendere. 38.44 145.
Oſtenſio 17
Oſtenta 67
Oſtia 30
Oſtiola 30
Oſtium. 30.132.172
Oua 14
Oues. 133.134.144 149.157.
Ouile 75

Pabulum iumento= rum. 15.83.109.
Pabulū prebere. 15
Pacatum eſſe 163.
Pacem habere. 163
Pacifica 163
Pacificare 162.163.
Pacifici 163
Pacificum eſſe 163
Pacificus 163
Pactum 19.45
Palatha 27
Palathe 140
Palatia 10.34
Palatium 10.34
Palatum 47
Palea 169
Palee 144.169.
Palliū. 90.100.107. 109.115.147.164.
Palliola 115
Palma 44.171
Palme 24.171.
Palmes 40.142
Palmites 30.107
Paliurus 43
Palpebra 121
Palpebre 114
Paludes 1.
Palus 1.
Paluſtris 20
Pandere 132
Pangere. 5.fedus. 79
Panes 47
Panifici 8
Panis 11.113
Panni ueteres 107
Pannus 12
Papirio 107.
Papirus 24
Par 136
Parabola 92
Paradiſum 130.
Parare 124.125 129.
Parati ſumus 36
Paratus 115.125
Parcere 44.50
Pardus 99
Pardi 99
Parere. 44.111.128. 155.
Paries 47.141
Parietes. 10.44. 141.
Parietine 54
Parius lapis 107
Pars. 19.49.103. 109.111.148.161.
Partes 49.111.
Particula 129
Particeps 42
Participes 42
Participare 42
Partiri 49
Partus 42.156.
Parturire. 42.44. 132.
Paruí 140
Paruí greges 56
Paruipendere 15
Paruulus. 114.117. 132.137.
Paruuli. 114.117.132
Parum 90
Parum uideri 140
Paruum 137
Paſcere 151
Paſcua 53.99.151.
Paſcualis 146
Paſer 31.137.
Paſeres 137
Paſſus 137
Paſtor 102.151.
Paſtores 151.
Paſtoralis 102
Paſtus 18.151
Patere 132
Patiens 8
Patientia 129.
Patres 56.
Patria 10
Patruelis 28
Patruus 28
Paucí 90.92
Paucitas 90
Paucus 40
Pauere 146.171
Pauimentum. 10. 144.153.
Paulatim 3
Paululum 40.164
Pauones 170
Pauor. 22.34.43 44.52.
Pauore ſoluí 89
Pauper. 1.48.108 120.149.
Paupercula 120
Pauperē facere. 149
Pauperem fieri. 149
Pauperes. 29.48 120.149.
Paupertas 29.120. 149.
Pauxillum 90
Pax 163
Peccans 45
Peccare. 10.45.132 160.
Peccata. 45.113.160
Peccator 45
Peccatores 45
Peccatū. 10.45.113
Pecora. 12.142.150.
Pectus 23.45
Pectora 45
Peculiare 106
Peculium 106
Pecunia 77
Pecunie 121
Pecus. 12.43.80. 134.154.
Pecus tenerum. 100
Pedes. 35.129.146.
Pedica 42.160.
Pedites 146.
Pelagus 107
Pelles 114
Pellicule 114
Pellis 2.69.114
Pelta 25
Pelte 25
Peluis 1.109.
Penna 1.76.99
Pendere 170
Pene 139
Penne 76.90
Penetrare 131
Penitere 97
Penitentiam agere. 97.
Penitudo 97
Penſationes 85
Penula 109
Penuria. 9.52.108
Pepones 1
Per 5.11.112.
Pera 137
Pera paſtoralis. 84.
Per circuitum 105
Percuſſura 87
Percuſſio 131.167
Percutere. 31.35.41. 53.57.72.74.79. 86.94.99.110.131.
Percutere fedus. 65.
Perdere. 1.110.136 160.165.
Perditi 79
Perditio 1.
Perdix 143
Peregrinari 22
Peregrinatio 22.99
Peregrinus. 22.35 70.99.
Perfecta 163.170.
Perfecte 163
Perfectum 75.76.
Perfectio 170
Perfectiones 163.
Perfectus 163.170.
Perficeꝛ. 17.75.163. 170.
Perflare 126.167.
Perfodere 31.57
Perforare 102
Per fraudē obtinere 124.
Pergens 13
Pergere 64.100
Pergrandes 20
Peribolus 21
Pericula 90
Periculum 8.108.
Perire. 1.8.10.22.79 109.136.
Periſcelides 137
Permanere. 44.71. 98.
Permittere 105
Permutatio 87
Penitus 75
Perplexum eſſe. 168
Perpēdiculum. 139
Perpetuum 170
Perpetuus 102
Perizomata 43
Perſeq. 27.30.147.
Perſia 131
Per ſingꝝ dies. 62.
Perſonare 35
Perſtillare 59
Perſuadere. 107.132
Perterreꝛ. 12.29.35. 94.127.129.
Perterritū eſſe 68
Perterritus 29
Pertimeſcere. 2.150
Pertingere 87.94
Pertinens 145.
Pertranſire 48.112
Perturbatio 34
Peruenire. 18.64 86.94.
Peruerſa. 36.114.135
Peruerſe 122
Peruerſū. 5.36.122
Peruerſus. 110.114 122.
Peruertere 36.69 114.122.133.
Per uim rapere 23
Pes 146
Peſſima 48.91
Peſſimi 148
Peſſimus 148
Peſtifer 160
Peſtilens 82
Peſtis 27
Peſulum 100.
Petere 16.17
Petitio 18.154.
Petitiones 154
Petra 75.108.135
Petre 108.135
Pharetra. 10.72. 170.
Pharuaim 130
Phiala 41.109.
Phiale 1.41.77
Phiſon 127
Phiton 2
Phitonicus 2
Piaculum 39
Pictura 161
Picture 135.161
Pigargus 29
Piger 121
Pigmei 25
Pigmenta 155
Pigmentarius 150
Pignorare 42.111
Pignus 42.123
Pignus accipeꝛ. 42.
Pignus aufferre. 111.
Pignus retinere. 42
Pigredo 121
Pigritare 121
Pigritia 121
Pigritie 121
Pila 80
Pilo contuſſum 52
Piloſe 166
Piloſi 166.
Piloſus 166
Pilum 118
Pilus 166
Pincerna 167
Pingere 92.144.
Pingue 18.48.
Pinguedo 32.48. 164.
Pingues. 1.18.32. 164.166.
Pinguia 164
Pinguis. 32.91.111. 164.
Pinus 10
Pyra 28
Piri 15
Piſcari 27
Piſcator 27
Piſcatorium. 28
Piſcina 18
Piſcine 18
Piſces 27
Piſcis 26.27
Piſtor 8
Pitatiis conſuta. 58
Pix 40
Placare 78.152
Placenta 47.48.
Placente 74
Placere 57.63.71
Placitum 69.100. 108.152.167.
Plaga 57.61.69.94 99.136.148.
Plagare 94.
Plage 94.99
Planctus. 15.109. 140.
Plana 135
Plangere. 5.15.109. 140.171.
Planicies 17
Planta 77.122
Plātare. 98.101.169.
Plantatio 98.101
Plantatiōes. 98.169
Plaſmare 67
Plaſtes 67
Platanus 124
Platea. 44.149. 158.
Platee 149
Plaudere. 59.86.110 167.171.
Plauſtra 55.112
Plauſtrū. 30.91.112
Plectentes 168
Plectere 9
Plena 88
Plena ire 40
Plenitudo 88
Plenum eſſe 88
Pliades 75
Plorans 15
Plorare 15.30
Pluere. 26.87.96
Pluma 101
Plumbum 121
Plumeſcere 1
Plurimum 145
Plus 71
Pluſcꝫ 89
Pluuia 3.26.87
Pluuie 87
Poculum 86.167.
Polenta 141
Policeri 94
Polymita 129
Polire 91
Politum 23
Polluer. 20.40.47 50.51.
Pollutio 51
Pollutus 47.59.
Poma. 1.85.140. 159.
Pompa 165
Ponderare. 3.128 167.170.
Pondus 128.167
Ponere. 4.61.67. 105.125.151.157 158.159.169.
Populeus 81
Populi. 6.35.80.119 155.
Populus. 80.81.119 139.154.
Porrigere 133
Porrum 53
Porta 1.166
Portare. 57.103.119
Porte 30.132.166.
Portenta 4.67
Portentum 67
Porticus 6.105

© Biblioteca Nacional de España

Fo.

Portio 49
Portus. 44.52.131.
Posse 63.73
Possessio. 3.42.70 124.141.142.
Possidere. 3.16.70 97.141.150.
Post. 3.19.118.122. 138.
Postea 3
Posterior 122
Posteriora 1.3
Posterius 3
Posthac 4
Posticus 106
Postq̄ 3
Postis 38
Postremi 3
Postulare 154
Potare 106.169.
Potare usq̄ ad fe= ces. 90.
Potatio 169
Potator 106
Potens .1.20.162.
Potentatus 20
Potentes 5.12
Potentia 20
Potentie 20
Potentiorē esse. 121.
Potestas 60.92.162
Potestates 92
Potestatē hīe 162
Potus 167
Prandere 109
Prauí 122.133
Prauitas. 34.35.122 168.
Prauitates 122
Prauum. 4.107.122
Prauus. 85.122.133.
Pre 89
Prebere iter 108
Prebeř munera. 103
Precedere 28
Precepta 130
Preceptor 160
Preceptū. 9.53.59 154.155.
Preces 51
Precíosa 68
Precíose 68
Precíosum 18.72
Precíosum esse 68
Precíosus 68
Precipeř. 7.130.154
Precipitare 15
Precipitatio 16
Precipua 133
Precium. 68.78.87 103.123.126.161. 162.
Preclara 133.
Preco 78.151
Precoxficus 15
Preda. 13.59.84. 112.113.
Predari. 13.105.156.
Predicare 78.143
Predicatio 143
Predicationes 80
Preesse 92.147
Prefectura 130
Prefectus 130.171
Pregnans 36.88.
Pregnantes 36
Preliari 93
Prelīū. 73.123.143
Premere 72
Premium 3
Preocupař. 138.171.
Preparare. 73.78. 89.123.124.125. 129.139.170.
Preparatio 124
Preparatus 74.125
Preponere. 105.130
Prepositū esse. 101.
Prepositus 130
Prepositi 130
Preputia 123
Preputiare 123
Preputium 123
Prescindeř. 129.142
Prescissio 17.142
Presens tps. 36.73
Presepe 1
Presepium 152
Presepia 9
Presidium. 90.135 138.141.
Prestolari 44.62. 70.139
Prestolatio 139
Presto sum 36
Presto est 36
Preter. 12.16.17.39 44.
Preterea 37.
Pretire mādatū. 90.
Preualere. 20.45. 63.115.122.159. 168.172.
Preuaricari. 11.90. 107.131.132.
Preuaricatio. 12.15 90.91.132.
Preuaricationes. 91. 132.160.
Preuaricator 12
Preuaricatores 12. 131.132.
Preuaricatrix 12
Preuaricari facere. 29.
Preuenire 138
Preuidere 38.108
Priapus 128
Prima 139.145
Primarium 145
Primi 145
Primitie 15.97.148
Primitiua 15
Primitiuum. 15.156
Primogenita 15
Primogenitum con stituere 15.
Primogenitū facere 15.
Primogenitus 15
Primum 145
Primū pomū ficul= nee. 15.
Primus 73.139.145
Princeps 6.16.53. 92.94.103.110.127 142.145.149.159
Principes. 3.94.100 103.110.125.127 142.143.145 149 .159.160.162.163
Principales 73
Principalis. 94.145
Principem esse. 159
Principio 3
Principiū. 47.65 145.
Priora 145
Pristinum. 139.145.
Priuare 89
Priuarí fetu 161
Priuatq̄ 59.139
Pro. 3.6.9.49.99 111.112.118.170.
Probare. 14.18.53 99.158.
Probatissimum. 150
Probator 14
Probatum. 14.117
Problema 43
Procacissima 66.115
Procedere 35.67
Procelle 39.109
Procidere 106
Procinctus 20
Procax 162
Procul 150
Procul esse 150
Procuratio 92
Procurator 167
Prodesse. 17.66.79
Prodigia 67
Prodigium 66
Producens 131
Producere 67.153
Pro ea 170
Profectio 100
Profecto 1
Proferre. 14.51.105 126.
Proficere 57.136.
Proficisci 100
Profugere 100
Profugi 29
Profugus 18.95
Profunda. 120.134.
Profundare 120
Profunde 120
Profundissimū 12
Profunditas 120
Profundū. 15.48. 72.134.
Profundū esse. 119 120.
Profundus 120
Progenies 27.99
Progredi 100.111
Prohíbere. 14.56. 75.76.89.95.
Proiicere. 61.67.69 85.95.98.141.162 172.
Prolatio 14
Prolongare. 10.92
Prominens 72
Prominentes 127
Promittere. 14.129.
Promouere 100
Promptuaria 38
Pronūciare. 14.110.
Pronunciatio 14
Propago 99.168
Propagines. 40.98 162.168.
Prope 118.143
Prophanare 47
Prophanus. 47.125
Propheta 93
Prophetare. 93.98.
Prophete 93
Prophetia. 61.96. 103.
Prophetissa 93
Propitiari 78.108.
Propitiatio. 78.108
Propitiationes 78
Propitiatorium. 78
Propiquus. 20.143.
Propinqui 143
Proponere. 43.157
Propter. 2.12.24. 27.90.111.118.121. 138.
Propterea. 74.138.
Propugnacula. 165. 170.
Proscindere 132
Proselytus 22
Prospari. 136.154
Prospere agere. 136
Prosperitas 162.
Prospicere. 135.167
Prosternere 101.
Prosternere se 101.
Prosterni 21
Prostibulū. 38.148.
Prostari 86.156.160
Protector 25
Protectio. 107.110 135.
Protegere. 25.42 51.52.77.85.107 110.124.137.
Proteruus 91.107
Protrahere. 92.105
Prouerbium 92
Prouerbiū dicer. 92
Prouerbiū sumere. 92.
Prouocans 91
Prouocare 26.91.
Prouintia 85
Prouintie 166
Proxima. 151.154
Proxime 151
Proximus. 20.120 149.
Prudentia 14.70
Prudēs. 14.130.161.
Pruina. 51.78.140.
Pruna 23
Prune 153
Prunas congregare 57.
Prurigo 55
Psallere 40
Psalmi 94
Psalmus 40
Psalterium. 93.129.
Psalteria 40
Pudere 52
Puer. 64.100.111. 118.
Pueri 100
Puericia 160
Puella 100.118.
Puelle 100
Puerpera 15
Pugio 151.162.
Pugillus 52.77. 165.
Pugilli 165.
Pugna 83.133
Pugnare 54.85
Fo.

105.133.134.143. 171.
Pugnus 26
Pulcher 2.33.66
Pulchra 66
Pulchre 58
Pulcherrima 167.
Pulchritudo. 12.23. 66.95.167.
Pulchrum. 47.100.
Pulchrum esse 58 66.95.
Pulex 131
Pulli. 23.64.116.131.
Pullulare 136
Pullus 116
Pullus columbe 23
Pulmentum. 18.50. 124.
Pulsare 31.129.
Pultes 78
Puluis. 1.86.90.121.
Puluis tenuis 31
Puncta 102
Punctum 102
Punctus 147
Pungere 31.131.
Pupilla 5.11.
Pupillus 71
Pure 18
Purgare. 18.40.46 57.138.
Purgare uentrē. 106
Purgare aluū. 147.
Purificare 57
Purissima 57
Purissimas aquas re ddere. 167.
Purissimū. 159.167
Purissimū aurū. 106
Purissimus 79
Puritas 18
Purpura 147
Purum 18
Purus 18
Pusilli 140
Putare. 7.30.40. 56.106.
Putatio 40
Puteus 11
Putei 11
Putredo 153.
Putrescere 11.107 153.
Putridum 13.153

Quadam die 62
Quadrangulatum. 146.
Quadrangulū. 146
Quadrifariam. 146
Quadriga 150
Quadrige 150
Quadrum 146
Quadruplum. 146
Qualis 4.85
Quam 11.29.85. 89.112.
Quāmultipliciter. 76.
Quā obcausam. 85
Quāobrē. 74.85
Quādo. 4.11.29.37 72.75.76.85.92.
Quamuis. 75.138
Quanta 76.
Quante 76.85
Quanto 126
Quantomagis 8.
Quantum 8
Quātū potest calca re unius uestigiū. 31.
Quare 85
Quarta 146
Quarta pars 146
Quarti 146
Quartus 146
Quasi 72.129
Quasi lucens 12
Quattuor 9.146.
Que. 11.24.37.85 87.153.
Quedam 5
Que ducit 162
Que fluit 38
Quēadmodum. 72
Querele 82.95
Querens 56
Querere 16.17.31 53.154.
Querere ultionem. 98.
Querimonia 95.
Querimonie 82
Que sponte nascun tur. 109.170.
Questiones 56
Qui. 29.33.38.75 87.153.
Quia. 11.27.66.74 138.155.
Quiasi 75
Quicq̄ 8.27.75 85.
Quid 4.85.89.
Quidem 5.75
Quidquid 80
Quidquid adinue= nitur. 56.
Qui effugit 128
Qui effugiunt 128
Qui est 45
Quiesce 28
Quiescere. 30.43 70.96.122.147. 154.160.170
Quieta 162.
Qui euasit 128
Qui habitat i taber naculo. 108.
Qui letantur 10
Quiquagenarii. 50
Quinquaginta 50
Quinquangulati. 50.
Quinq̄ 50
Quitam partē tol= lere. 50.
Quinta pars 50
Quintare 50
Quintus 50
Qui patitur fluxū 38.
Qui probat tyro= nes. 133.
Qui procul recesse= runt. 9.
Qui relinqtur. 168
Qui remansit. 168
Quis 4.87.89
Qui spernit 12
Quisquilie 101

© Biblioteca Nacional de España

Qui utracꝫ manu p dextera utitur. 4
Quo 7.85
Quod. 38.60.85 153.154.
Quod captū ē. 84.
Quodcūcꝫ 27.85
Qđ exprimit. 168
Quod inebriare po teſt. 161.
Qđ mutuatū ē. 87.
Quod optatur 56
Quod ſi 6
Quod timetur 22
Quomodo .4.34. 85.120.138
Quoniam 74
Quoꝫ 7
Quoꝫ 8.24.37
Quot 76.85
Quotiens 85

Racemus 117.131
Radere. 24.25.107 142.144.
Radices 10.168
Radius 56
Radix 25.74.99 168.
Rami. 12.30.121.125
Ramoth 148
Ramus 7.40.59 65.77.109.118.121 142.158
Ramuſculus 39
Rana 137
Rane 137
Rape. 25.46.48.59
Rapina. 17.23.156
Rata 55
Rates 27.152
Ratio 56.59.160
Rationale 56
Rebellare 91.132
Rebellio 91
Recalcitrare 16
Recaluaſter 20
Recaluatio 20
Recedens 106
Recedentes 107
Recedētes. ſ. a uia te cta. 110.
Recedere. 3.39.45 68.82.86.91.94. 95.107.130.132 142.148.150.165.
Recēſere. 17.64.130
Receſſio 107
Reclinatorium. 152
Recludere 106
Recogitare 125
Recoliigens 8
Recondere 109
Recordari 39
Recordatio 33
Recta 71.99
Recte 71.74
Recti 71.74.99
Rectum. 71.74.79
Rectū facere 71
Rectus 71
Rectiſſimus 71
Rectitudo 71
Recumbere 165
Recurrere 149
Redargutio 25
Redemptio. 19.126.
Reddere. 25.90. 157.162.
Redditus 13
Reditus 157
Redimere. 126.129 131.
Redire 157
Reducere 70.157
Redundare. 95.127. 131.167.168.
Referre. 62.110.169.
Refocillare. 101.148
Refrigerare. 15.91. 96.101.147
Refrigerium 145 147.148.
Refugiū. 51.90.96 141.
Regē cōſtituere. 88
Reges 88
Regere 151
Regina 80.88.156
Regine 88
Regio 10.42.77. 157.
Regio mortis 157.
Regiones 10.177
Regna 88
Regnare 88
Regnum 88
Regula 55
Regulus 137.168
Reguli 137
Relaxare 152
Releuare 152
Religio 55
Relinq̄re. 71.98.115 154.155.164.168.
Reliquia 71
Reliquie 71.154
Reliquum 8.71
Remanētesſpice 84
Remanere 67.71 154.168.
Remigare 57.158.
Remiges 158
Reminiſci 39
Remiſſio 51.164
Remetiri 85
Remittere. 103.162. 164.165.
Remus 158
Renes 55.76.92.
Renouare 45
Renuere 85
Renunciare 60
Repellere 98
Repente 147
Repente agere. 57. 147.
Repentinus 147.
Res perdita 1.
Reperire 90
Repetere 54
Replere 40.87
Repleri 155
Reponere. 4.52.55 96.130.158
Reportare 157
Reprehendere 55
Reprobare 85
Reptare 151
Reptile 39.151
Repudiata 26
Repudium 79
Repugnans ueritati 90.
Repulſa 34
Repulſare 34
Reputare 155
Requies. 51.65.78 95.96.126.148.156
Requiem dare 96
Requieſcere. 65.71. 95.96.101.146. 147.152.156.160 161.167.
Reqeſcere faceī. 96.
Requieſcio 156
Requieſciones 96.
Requirere. 17.31.53. 130.
Res 27.80.132
Reſeruare 9.56
Reſidere 44
Reſiduus 95.115
Reſiduum. 71.154
Reſilire 94
Reſina 134
Reſiſtere. 85.86.126 144.158
Res magne 93
Res perdita 1.
Reſperſi 18
Reſpicere 95.128. 137.144.145.156 158.165.167.
Reſpirare 148
Reſpondere. 32.120 157.169.
Reſponſio 120
Reſponſum. 27.120
Reſtaurare 152
Reſticula 139
Reſticulum 72
Reſtituere 162.171.
Reſurgere 140
Retardare 84
Rete 76.134.153. 155.
Retiaculum 76
Reticulum 72
Retinere 45.67. 108.122.
Retorquere 88
Retortum 159
Retrahere 8
Retribuere. 25.157. 162
Retributio. 25.157. 162.
Retributiones. 65
Retro 3
Retro recedere. 106.
Retrorſum 3.122.
Retrorſum cōuerti. 106.
Retuſſum 129
Retuſſum eſſe 139
Reuelare. 24.56.91 125.152.
Reuereri 76
Reuertere 35.105 154.157.
Reuerti 36.154.169
Reuerti facere 157
Reuocare 8.157
Reus 153
Reus iudicio 127
Reus ſanguinis 50.
Rex 88
Rhamnus 4
Rhinoceros 145
Ridere 135.159
Ridiculum 159
Ripa 21.166
Riſus 135.159
Ritus 53.59.166
Riuus 60
Riuus uadum 63
Riui 9.60.96.128
Riuuli 128
Rixa 28.101.147
Rixari 101.147
Rixe 28
Roborar. 7.48.74 109.121.172
Roborari 20
Robur. 20.45.46. 73.77.105.121.133 155.165
Robuſta 45
Robuſte 121
Robuſti. 7.14.124. 135.
Robuſtum 5
Robuſtum eſſe 7
Robuſtus. 7.20.55 124.
Rodere 83.124
Rogare. 16.48.78 125.126.154
Rogel 147
Rorare 152
Ros 58
Roſtra 137
Rota 1.8.23
Rote 8.152
Rotare 23
Rotare funda 141
Rotundum 112
Rubicundum 47
Rubicundus 2
Rubigo. 48.69. 107.136.
Rubore ſuffūdi. 76.
Rubricati 2
Rubrum 2
Rubrum eſſe 2
Rubus 109
Rudis 100
Rueī. 22.25.79.101
Ruffum 2
Ruffus 2
Rugare 141
Rugire 32.35.95 154.167.
Rugitus 35.154.
Ruina 29.68.79 101.126.127.151
Ruine 22.79.126
Ruinoſa 54.
Ruminare 26
Rūpere. 17.88.105. 131.144.155.
Runcina 168
Rupes 9.75.135
Rupture 131
Rurſum 115
Rus 95

Saba 106
Sabbatum 156
Sabbata 156
Sabbatizare 156
Sabei 106
Saccus 7.92.167.
Sacci 54.92.167.
Sacculus 75.138.
Sacculi 158
Sacerdos 73
Sacerdotes 73
Sacerdotio fūgi. 73
Sacerdotium 73
Saciare 155
Sacramentum. 149
Sacrificare 37.43 140.
Sacrificium. 38.89
Sacrificia 38
Sagena 55.154
Sagene 158
Sagitta 52
Saginatum 1.146
Sagitte 52
Sagittare 69
Sagittarius 146
Sagum 69
Sal 88
Sale condire 88
Salere 29
Salices 125
Salire 127
Saliua 69
Saliuā iacere 69
Saliuncula 100
Salſugo 88
Saltare. 40.78.105. 153
Saltus. 55.66.130
Salua obſecro 71
Saluare. 46.71.88. 128.
Saluator 71
Saluatores 71
Saluatio 71
Saluationes 71
Salus 71.158
Salutare. 18.71.163.
Salutem dicens. 77
Salutem dicunt. 77
Saluum facere 71
Sambucca 155
Sanare. 21.43.46. 48.
Sancti 139
Sanctitas 139
Sanctum 139
Sanctū eſſe 51
Sanctus 51.139
Sanctificata 139
Sanctificare. 46.97 139.
Sāctificatio. 97.139
Sanctitudo 139
Sanctuarium 139
Sanctuaria 139
Sanguis 30.101
Sanguines 30
Sanguis. ſ. unc 30
Sanguiſuga. 119
Sanies 148.150
Sanitas. 10.21.92 170.
Sanitas medicamen 117.
Sanum 10
Sanus 163
Sapere 47
Sapiens 47
Sapientes 47
Sapiēte eſſe 47
Sapiēter agere. 47.
Sapiētia. 14.47.70
Sapientie 47
Sapiētiſſimus 47
Sapor 59
Sapphirus 110
Sapphiri 110
Sarbala 110
Sarculus 55.113
Sardius 2
Saron 168
Sarepta 138
Sarrire 113.156.
Sartago 43
Sarta tecta 12
Sata 105
Satis 84.112
Satis uidere 31
Satrape 3.110
Saturare 155
Saturitas 155
Saxum 48.135
Scabellum 33
Scabies 109
Scala 108.
Scallide 60
Scalpellus 171
Scamma 144
Scamme 144
Scādalizare. 79.102
Scandalum 68.79
Scandala 68
Scapula 161
Scabies 25
Scelera 39.116
Sceleratī 132
Scelus 15.39.127. 169.
Sceptrum 98.155
Sciſcitari 142.
Scientia 62.95
Scientie 62
Scindere. 23.33.46. 53.128.131.142. 144.147.
Scintilla 23.96
Scyphi 20
Scyphus 20.156
Scire 61
Scirpus 24
Sciſſi 17
Sciſſura 144
Sciſſura uel rima. 12
Sciſſure 17
Scopare 57
Scopulus 10
Scoria 107
Scorpio 122
Scorpiones 122
Scortator 139
Scortum eſſe 58
Scriba 110
Scribe 110
Scribere 79
Scriptura 79
Scrupulum 79
Scrutari. 12.43.52. 53.102.141.
Scruta uēdētes. 150
Sculpere. 53.56.132
Sculptilia. 32.121. 129.
Sculptor 55
Sculptura 129
Sculpture. 106.130 132.
Sculptum 53

© Biblioteca Nacional de España

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Sculptus 138
Scultella 169
Scutra 66
Scutum. 25.75.136
Scutus 25
Secare. 57. 88.105. 128.
Secreta 118
Secretiora 95
Secretum 110
Seculũ.102.118.119.
Secunda 165
Secundare 165
Secundo 165.171
Secundo ídẽ facere. 165.
Secũdũ. 80.126.138
Secundus. 165.171
Securis 143
Secures 143
Securitas 14
Securũ eſſe 14
Secus 5.118
Sed.1.6.9.15.19.24 37.75.81
Sedens 70
Sedere 70.71
Sedere facere 70
Sedes 1.77
Seducere. 107.132 156.171.
Seductio 151
Seges 7.140.142
Segetes 140
Segregare 128
Se inuicem reſpicĩ-tes.167
Sella parientis 1
Semel 3.129
Semen 41
Semẽ ſuſcipere 41
Sementis 41
Semetipſum 101
Semina 41
Seminabile 41
Seminare 41
Semita. 9.104. 108. 112.155.165
Semite. 9. 35. 105 108.112.128.
Semp.108.169.170
Sempiternum 102 118.119.
Senecta 40.76
Senectus.15.26.40
Senes 40
Seneſcere. 15. 40. 157.
Senex 40
Senior 40
Senſus 45.141
Senſus & cogitatio. 68.
Sentẽtia. 23.32.132.
Sentire 61.145
Seorſum 12
Separare. 9.12.17. 39.68.97.128.130 148.
Separari 107
Separata 52
Separatio 97
Separator 86
Separatũ. 16.23.33
Sepe 145
Sepelire 138.161
Sepes 21.158
Sepire 21.115.158
Septem 155
Septempliciter.155
Septies 155
Septimus 155
Septuaginta 155
Septuplum 155
Sepulchra 138
Sepulchrũ. 96.138
Sepultura 138
Sequi 147.169
Seraphin 168
Serenitas 20
Serenum 58
Serere 41
Sericum 13.20.
Sermo 87
Sermones 84.87
Serotinum 8.155
Serotina 8
Serotinus 84
Serpens 97.168
Serpentes 97
Serpere 39.168
Serra 104
Serrare 25.104
Serre 23
Sertum 137
Seruare 137.164.
Seruí 111
Seruire 111
Seruire facere 111
Seruitus 111
Seruitus dura 131
Seruus 111
Seſſio 70
Setim 158
Septuaginta 155
Sex 154.169
Sexaginta.154.169
Sextare 154
Sextarius 82
Sí 2.5.6.11.36.75.81 82.
Sí autem 6
Sibi inuicem cohe-rentes.20
Sibilare 168
Sybili 168
Sybilus 168
Sic 31.72.73.74
Sica 54.60
Siccare 54.60
Sicera 161
Sicci 60
Siccitas.17.54.80. 92.135
Siclus 167
Sycomorus 167
Siccum 54.135
Siccus 60.
Sicut. 72.74.76. 138.
Sicut ad 118
Sicut ego 76
Sidera 72
Sidus 72.86
Sidus uel ſignũ 96
Sí fuerit maſculus 39.
Signa 5.96
Signaculum 57
Signaẽ.57.153.169.
Signari 99
Signatum 109
Signũ.5.27.98.99. 169.
Silens 30
Silentium. 28.30. 96.167
Silere.28.30.36.55. 56.167.169
Silex 48.135
Silice 17
Sillabica adiectio. 89.
Siloe 162
Silua 55.66
Siluestris 156
Simia 104
Simie 104
Simila 108
Simila frixa oleo.10
Similem eſſe 30
Similiter 74
Similitudines 136
Similitudo. 16.30 86.90.170
Symphonia 109
Simplex 170
Simplices 170
Simplicitas 170
Simplicit loquẽs.81
Simul 62
Simulacra 50.121
Simulacrũ.100.109
Simulare 51.99
Simulator 51
Simulatio 51
Sinautem 6
Sindo 106
Sindones 106
Sine 14.15.82
Singulariter 12
Singuli 20
Singultus. 127.148
Siniſter 4.164
Siniſtra 164
Siniſtra uti 164
Sí non 82
Sinopis 154
Siquidem 5.37
Siria 10
Siriace 10
Sirium 13
Sirus 10
Siſtra 96.165
Sitientes 136
Sitire 114.136.
Sitis 135.136
Situla 29
Siue 2.6.
Smaragdus 12.19. 160.
Socer 50.57.
Sociare 60.149
Societas 42
Socii 42.149
Socius 151
Socrus 50
Sodales 42.149
Sol.5.49.05.55.56 165.
Sola 12
Solennitas 45.
Solennitates.45.66
Soli 12
Solliciti 2
Solicitudo. 26.79
Solicitum eſſe 26
Solicitus 55.137
Solidi 2
Solidum. 172
Solidus 31
Solidus i.moneta.2
Solitaria 24
Solitarius 12
Solitudo.27.54.71 80.123
Solium.74.77.78 167.
Soluere.21.105.132. 157.168.
Soluere calciamẽtũ. 104.163.
Soluí 89
Solum 155
Solus 12
Solus ego 12
Solutio 132
Somnia 48
Somnia obſeruare 97.114.
Somniare 48
Somnium 48
Sonare. 32.35.151 152.154
Sonitus. 35.154. 157.139
Sonus 32.35.71.139
Sopiri 147
Sopor 147
Soporatum eſſe.71.
Sorbere 24.
Sorbiciuncule 81.
Sordes 22.59.67 86.154
Sordeſcere 59
Sordida 59
Sordidi 134
Sordidus 59
Soror 3
Sorores 3
Sors 26.127
Sorte diuidere 101.
Sortem mittere.101
Sortes 26
Soſpes 165
Scyphus 20.137
Scyphi 20.
Spacioſa 149
Spacioſum 148
Spacioſum eſſe.149
Spacioſus 149
Spacium 9.14.85. 148.
Spacium terre 18
Spargeri.41.127.132
Spatule 77
Species. 35.87.95. 116.148.169
Specioſa 95
Spioſiſſimũ eẽ.167.
Specioſus 66
Specula 24.137
Speculatio 137
Speculator 137
Speculatores 137
Specule 135
Speculum 145
Spelunca 90.109
Spelunce 90
Sperare 14.51.62. 137.139.156.165
Spernere. 12.15.85 108.132
Spes.3.14.51.65.93. 159.156.
Sphera 73
Spherula 78
Spica 87.155
Spica uirens 1
Spice 155
Spina. 11.41.43. 107.140.160.164
Spine. 41.54.107. 108.140.
Spiraculũ.104.148
Spiramentum 104
Spirare 100
Spiritu replere.148
Spiritus. 148
Spiritus malus.148
Splendere.2.34.93
Splendor. 38.77 93.154.
Splẽdoꝛs.33.93.135
Spolia 13
Spoliaꝛ.49.102.117 132.162
Spoliatum 56
Spoliatus 162
Spolium 112.162
Spondere 123
Sponſa 75.76
Sponſio 27
Sponſus 57
Spontanei 94
Spontaneum 94
Sponte offerre 94
Spõte pmittere.94
Sportula 158
Spuere 153
Spuma 142
Spurius 14
Stabilem eſſe 6
Stabilis 6.67
Stabilis indeficiẽs.6
Stabiliẽ.73.109.155
Stabilitas 6
Stacte 82.98
Stagnum 1.7.12
Stagna 1
Stamen 169
Staẽ.30.67.101.119 138.
Statera 3.142
Statere 167
Statim 132.138
Statio 67.101.119
Statio nauium 52
Statuarii 137
Statua. 67.101.136
Statuere.67.101.65 119.140.
Statura. 20.39.85 140.
Statutum. 9.53.
Statutum tẽpus.66.
Stellio 85.164
Stercora 10
Stercus. 10.25.26. 30.67.131.132
Stercus colũbe .26
Sterilem eſſe 161
Sterilis. 24.122. 149.161.
Sterilitas 161
Sternere. 45.67 146.152.
Sternutare 39.116
Sterqliniũ 10.96.30
Stibinus 126
Stibium 126.
Stigma 142
Stilla 91
Stillare 41.96.98 105.124.152.
Stille.1.98.146.166
Stillus 54.115
Stimulator 144
Stimuli 31
Stimulus 31
Stringere 155
Stipare 152
Stirps. 67.99.102 122.146
Stipula 144.
Stole 164
Strata 124
Stratoria 161
Stratũ 6.7.124.159 160.
Stridere 55.116
Stringere. 52.67 110.167
Strues 28
Struthio 66.151
Struthiones .66.151
Studia 117
Studioſe 8
Stulta 171
Stulte 93.
Stulte ageẽ.60.108.
Stulte operari 108.
Stulticia. 2.77.34 93.
Stulticie 108
Stultũ apparere 93
Stultum facere. 108
Stultum eſſe 60.93
Stultum fieri 60
Stultum 171
Stultus. 2.17.77. 85.93.108.132
Stupefacere 17
Stupefieri 156
Stupeſcere 171
Stupor. 54.102. 150.165
Stuppa 100.
Suadere 107
Suaue 100.
Suauiſſimum 96
Suauitas 96
Suauiter 4
Suauem eſſe 123
Sub 170
Subcinericius panis 113
Subcinericii panes. 113.
Sub ea 170
Subigeẽ.73.90.124
Subiicere. 27.69. 73.101.120.147
Subipſo 170
Subito 135.147.
Subiugare 73
Subleuare 103.115. 156.
Subleuari 125
Sublimare.148.150
Sublime 20
Sublimen eſſe 20
Sublimes 148
Sublimis deus.156.
Sublimitas 20
Sub me 170

© Biblioteca Nacional de España

Fo.

Submergere. 57. 167.
Submergi 136
Submisse loqui. 51
Subneruare 122
Subosçura 73
Subridere 15
Subruffa 2
Subsaltare 153
Subsannare 84
Subsannatio. 84. 113.
Sub signaculo claudere. 57.
Subsilire 127.153
Subsistere 76.119
Substãtia. 33.46.52 106.119.122.140. 142.150.
Subtegmen 123
Subter 120.170
Subter te 170.
Subtile 91
Subtrahere 23
Subtritum esse 17.
Subtus 170
Subtus me 170
Subuenire 11
Subuerse 54
Subuersio 36
Subuersores 108
Subuertere 33.36 66.78. 95.105. 107.110.131.
Subula 153
Suburbana. 26.130.
Succendere. 16.30. 54.68.81.86.100 104.118.135.138.
Succidere. 74. 79. 118.141.
Succindere 17.21. 46.77.
Succrescere 117
Succumbere 146
Sudes 68
Sudor 40.62
Sufficer. 29.90.110 146.167.
Sufficienter 29
Sufficientia. 29.35. 167.
Suffocare 161
Suffodere 37.114. 122.
Suffumigare. 39. 140.
Sufflare 100.104 126.
Sufflatorium 100
Suggens 65
Suggere 65
Sulamitis 163
Sulci 170
Sulcos confringere 156.
Sulcus 121.170
Sulphur 25
Summa 145
Sumere 84.103 147.
Summitas. 59.107. 109.136.142.
Sumitates 12.142
Sumptus 101
Summum 142

Fo.

Super. 5.89.112.116 117.118.
Supabũdantia. 146
Superare. 6.20.35. 57.101.153.
Superari 57
Superbe 38
Superbe agere 38
Superbi 19.38.
Superbia. 19.22.38. 103.147.148.159
Superbie 147
Supbire. 19.38. 65. 99.
Superbus. 19.20.38 62.147.
Supercilium 20
Supereſſe 113.154
Superficies. 23.116. 137.
Superficies panni. 144.
Supfluere. 110.168
Superhumerale 8
Superior 117
Superliminare. 167
Supponere. ſ. in modum crucis 161
Superſtollere 152
Superuacue 51
Supini colles 166
Supplices 125.
Supplãtare. 29.108 122.140.
Supplantatio 108
Supportare 106
Supputare 53
Supra 117
Sur 107
Sura 158
Surdus 55
Surgere 140
Surſum 117
Susa 154
Suſcipere. 84.105. 112.138.171.
Suſcitare 68.114. 140.147.152.
Suſcitari 140
Suſpẽdere. 170.171.
Suſpirare 136
Suſpirium .7.
Suſtentaculum 31
Suſtentare 73.95 103.109.112.115. 119.171.
Suſtentari 25
Suſtinere. 49.65. 76.80.103.139.
Susurro 147.150
Suxio 87

Tabernacula. 2.107 108.
Tabernaculũ. 2.66. 107.
Tabernaculũ unius noctis. 82.
Tabescere. 2.35.54 59.86.89.91.136 139.
Tabula 82.144
Tabulata 136
Tabulata maris. 82.
Tabulatum 67
Tabule. 82.136. 144.
Tacere 28.30.36. 55.56.
Tacite cogitare. 55.
Tacite cõtẽplari. 55
Talaris 129
Talentũ 75.78
Tali 9
Talis 128.
Taliter 76
Talpa 104
Talus 144
Tam 112
Tamen 8
Tangere. 86.91.94
Tanꝯ 72.76
Tanꝯ nihilum 4.
Tantum 153
Tantũmodo. 5.153.
Tapetes 4.46
Tapetia 109
Tapsar 59
Tardare 3.85
Tauri 1.6.
Taurus 150
Tebeth 57
Tecta 19
Tectum 19.133
Teda 73
Tedere. 139.140. 142.
Tegere. 52.58.77. 107.109.137.143.
Tela 9.140.
Tele aranearũ. 154.
Temere agere 38.
Temere loqui 12.
Tempestas. 41.100. 107.109.154.157
Tempestate cõmoueri. 109.
Tempestatem esse. 166.
Tempestate rapere. 109.
Tẽpestate rapi. 166.
Templa 34
Templum. 34.76. 114.121.
Tẽpora. 40.62.115.
Temporanea 69.
Temporaneũ 15
Tẽpora statuta. 40.
Tempus. 40.62.65 70.113.114.115.125
Tempus capitis. 153
Tẽpus cõstitutũ. 66
Tempus cõstituere. 115.
Tempus determinatum. 133
Tempus longũ 10.
Tẽpus statutũ. 169
Tẽpus quo fructus colliguntur. 8.
Tempus uite humane. 48.
Temulenta 161
Temulentus 161
Tendere. 31.71.131. 162.
Tendere arcum. 92.
Tendere tentoriũ. 2
Tenebre 5.8.56. 104.114.121.128. 139.
Tenebrescere 56.
Tenebrosum 114
Tenebrosus 8
Tener 150
Tenera 150
Tenere 150
Teneri 150
Tenerrimus 113.
Tenere 3.45.171.
Tentare 14.99
Tentatio 99
Tentationes 100.
Tentoria 141
Tentoriũ. 2.89.107 112.
Tentoriũ ponere. 2.
Tenues 31
Tenuis 149
Tenuitas 149.
Teraphim 172
Terebinthus. 5.14.
Terere 28.108.
Tergere 141
Tergum 21.124
Teristra 147
Teristrum 137.
Terminare 20.
Termini 9.142.167
Terminos constituere. 20.
Terminos ponere. 20.
Terminus. 8.20.53, 133.
Terra. 2.10.67.121. 157.
Terrã spargere. 121.
Terre 10.121
Terrere. 54.56.68. 89.124.
Terribilia 68.69.
Terribilis. 4.29.68 69.
Terror. 22.57.68. 98.124.147
Terrores. 4.17.22. 127.
Tertia 163
Tertia pars 170
Tertii 163.
Tertio idem facere. 163.
Tertium 170.
Tertius 163
Testa 37.52.55
Testamentum 66
Testes 113.
Testiculus 10.127
Testificare. 113.157.
Testificari 65.120
Testimoniũ. 66.112 113.157.
Testimonium dicere. 113.
Testis 113.157
Testudo 155
Texens 9.
Texentes 9
Texere 9.
Textura 8
Thalami 169
Thalamus. 152.169
Tharsis 153
Thau 169.
Thecua 171
Thesauri 9
Thesaurizare 9
Thesaurus. 9.59 76.104
Thiara 127
Thiare 110
Thymiama 140.
Thina 85.
Thopheth 171.
Thorax 168
Throni 79
Thronus 77.79.
Thuribula 41.144
Thuribulũ. 57.141.
Thus 81.172
Tiara 20
Tibia 47.
Tibie 47.
Tigna 140.143
Tigris 83.
Timere. 22.26.54. 56.57.60.68.124 127.166.
Timor 4.54.68. 127.128.
Tympana 171
Tympanistria 171
Tympanũ 171
Tina 140
Tinctus 50
Tinea. 105.114.124. 150.
Tingere 57.
Tinnire 135
Tintinabulum. 129. 136.
Typus laterũ 81
Tyranni. 21.132. 149.
Tyrannus 158.
Tyrus 135
Titiones 2
Tituli inscriptio. 80 161.
Titulus. 67.101.135.
Tollere .84.100. 102.103.
Tonare 152.
Tondens 23
Tõdere. 22.24.77.
Tonitruum 152
Tonse 142.
Tonsio 23
Tonsor 23
Tonsores 24
Topazius 127.
Torcular. 26.68. 127.
Torcularia 26
Tornare 169
Tornatiles 23
Tornatilis 106
Tornature 141
Torquere 70
Torques. 89.121. 146.
Torrens 9.97.
Torrentes 9.97
Torrere 141.146.
Torris 2
Torta 48.78
Tortuosum 122
Totaliscõbustio. 75
Totum 75
Trabes. 26.140.143
Tractatus 27
Tradere. 62.85.87. 90.94.99.105. 106.108.
Traducere 111.
Tragelaphus 9
Trahere. 22.26.92. 96.107.
Tranquillitas 30
Trans 34.111
Transcẽdere. 37.111.
Transferre. 24.100. 111.112.125.
Transferre. ſ. terminos. 99.
Transferri 137
Transfigere 31
Transfigi 31
Transfugere 101
Transgredi 90.111
Transgredi facere. 111.
Transgressio. 90. 132.
Transgressor 132.
Transgressores. 12 132.
Transiens 111
Transilire 29.129
Transire. 22.30.35. 48.111.129.131. 136.
Transitus. 48.111. 129.
Transmigrare. 24. 95.
Transmigratio. 24.
Transtra 144.
Transuolare 95.
Tremere 54.151.
Tremor. 128.150. 151.
Trepidare 127
Tres 163.170.
Tres digiti 163
Tria 163
Tribulantes 135
Tribulare 29.85. 134.138.
Tribulatio. 67.68 90.116.134.135.
Tribulationes. 135. 148.
Tribulus. 19.31.108
Tribunal 26.119
Tribus 6.80.87. 98.155.
Tributum. 28.32. 85.89.106.
Triclinium 84
Tridens 141.165
Tridentes 66
Triennis 163.
Trieres 135
Trieris 135
Triginta 163.170
Trina 163.
Triplex 163.
Tripliciter 163.
Tripodes 167
Tristega 163.
Tristes 40.139
Tristis. 8.40.148. 163.
Trita uia 108
Triticum. 18.46. 51.
Tritura 29

© Biblioteca Nacional de España

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Triturans 55
Triturare 28.31
Triũphare 101.141
Trucidare 19
Trulla cementarii. 7
Truncus 13.23.122
Tu 8.11.
Tuba. 53.167.171.
Tube 53
Tugurĩũ 82.
Tumens 59
Tumere 30.133.
Tumulí 24
Tumultuari. 34.35.147.
Tumultus. 35.52.82.14.6.147.153.
Tumulus. 23.60.170.
Tunc. 2.3.73.163.
Tunc temporis. 129
Tunica. 80.85.90
Tunice 80.90.
Turbare 12.25.30.43.50.116.152
Turbari. 85.124.146.156.162.163.
Turbatio 15
Turbidus 160
Turbine cõmoueri. 109
Turbines. 107.109
Turbines procelle. 109.
Turbo 8.41.107.109
Turgere 151
Turma 21.49.51.52.
Turme 49.51.133.
Turpitudo. 123.136.166.
Turres 21
Turris 21.138
Turtur 31.169
Turtures 169.
Tutus locus 90.

Vacca 112.130
Vacare ocio 152
Vacillare 90.126.
Vacuus. 114.150 169.
Vacuum esse 158
Vada 111.
Vadere. 64.105.111
Vagarí 115.154.
Vagina 21.22.95 171.
Vagum esse 127
Vagus 91.96
Vallare. 68.105.158
Vallatus 106
Valere. 4.63.73.80.
Valicule 167
Validum 45.63
Validus fortis. 165
Vallis. 19.22.23.97
Valde 84
Value 30
Vana 13.32.33.150 157.
Vane agere 32
Vane loquí 32
Vanitas. 32.33.157.169.
Vanum esse 32
Vapor uel nubes. 4.
Vapulare 81
Vapulatio 17
Varia 153.
Variare 13
Varietas 42.153
Varius 102.168
Vas 85.117.136
Vastare 21.29.54.70.101.102.144.156.165
Vasta solitudo 63
Vastator 156
Vastitas 156
Vaticinarí 93
Vber 26.28.156
Vberrimus 164
Vbertas 86.155
Vbí 2.4.8
Vbí gloria 4
Ve 1.2.4.5.32.33.
Vecordia 77
Vee i 4
Vectígal 15.89
Vectis 12.18.100
Vel 37
Velamẽ. 9.77.106.
Velare 107
Velle 1.52.60.133 151.
Velle paratũ eẽ 34
Vellere 91
Vellícare 15
Vellocẽ esse. 43.141
Velociter. 12.85.112
Velox 85.141
Velum 107
Vellus 23
Velut 1.29
Vena 140
Venale 87
Venarí 134
Venatio 134
Venator 134
Venatu apprehendere. 134
Venenũ 145.149.
Venerarí 72
Venire. 11.12.32.35 44.62.64.
Vendere 87.156.
Venter 14.79.90
Ventilabrum 41
Ventilare 22.41.93
Ventilatores. 39.41
Ventura 11
Ventus 148
Vẽtus oriẽtalis. 159
Ventus urens 55
Ventriculus 138
Venundare 156
Vepres 106.164
Verax 6.92
Vere 5.6.67.144.
Veredarii 5
Verenda 13
Vere ne 133
Vererí 22
Verificare 67
Veritas 6.7.74. 144.170
Vero 37
Verum 67
Veruntamen. 5.9. 19.153.
Verus 7
Verberare 81
Verbum 87.132
Vermis 150.155. 170
Vermiculus 170
Vernaculus 64
Vernũ tempus. 73
Versatilis 36
Versus 58.86
Vertere 36.105. 157
Vertex 138.139. 145
Vertigo 113
Vesanus 123
Vesci 18.38
Vesice 1.93.16
Vesper 104.121
Vespera 48.122
Vespere procedere. 122.
Vesperus 114.116.
Vespertilio 115
Vestibulum. 6.21.53
Vestigiũ. 11.53.77 122.129.
Vestimentum. 2.12. 81.85.163.164
Vestire 56.81
Vestis 22.28.81.84 85.164.165
Vestis mutatoria 49
Vestis uaria 75
Vestis diuersorũ colorum 153
Vestis ex lino & lana contexta 165
Vetera 125
Veteres 15
Vetus 71.125
Vetus error 68
Vetustate cõsumi 15
Vetustate deficere 15.
Vetustissimum 71
Vetustum facere. 15
Vexarí 69
Vexatio 38
Vexillum 27
Vi extorquere 23
Via 9.31.166
Viam facere. 31.108.
Vi auferre 23
Viator 9
Vici 44.158
Vicia 77
Vicina 161
Vicinus 161
Vicis 129.147
Vicisitudo 25
Victa 24
Victima. 37.38.57. 117
Victus 5.59
Videre. 93.144.165
Vidua 6
Viduatus 6
Viduitas 6
Vigil 114.116
Vigilare 114.160 167
Vigilia 164
Viginti 125.
Villa 44.53.78 130.
Vile 13.38.39
Vile prostibulũ. 47
Vilipendere. 38.39. 93.
Vilissimi 39
Vim facere 129
Vim patí 124
Vinatia 10
Vincere 8.39.78 101.
Vinculum. 8.16.39. 65.72.112.113
Vinctus 8
Vindemia 17.140
Vindemiare 9.17 84.116.117
Vindemiator 17
Vindicare 102.147
Vindicta 102.131
Vinea 25.78
Vinea electa 168
Vinitores 78
Vinũ. 63.70.16.
Violare. 47.156. 160.
Violentia 131
Violentare 91
Violenter 131
Violentu esse 20
Vi opprimere 124
Vipera 9.129
Vir 4.7.10.16.20 92.
Vir de stirpe beniamí. 64
Vir de gñe caleb 75
Vir fortis 4
Vir. s. nobilis 4
Virago 4
Virens 1.152
Virga 46.86.87 91.98.155.168
Virginitas 19
Virgo 19.118
Virgula 171
Virgultum. 65.160.
Virgultum cũ frondibus 55
Viride 82.152.
Viridis 69
Viriliter agere 45
Viror 53.69.82
Virtus. 2.20.46.73 101.115.133
Vis 45
Viscera 58.90.115
Visere 130
Visio 116.145
Visitare. 17.130.129
Visitatio 17.130.
Visus 145
Vita 46
Vitta 44.133.137
Vitare 167.
Vitellum 48
Vitis 25.168
Vitrum 39
Vitulus. 78.112.130.
Vituperatio 26
Viuens 46
Viuere 46
Viuere permittere. 46.
Viui 46
Viuificare 46
Viuificantes 46
Vix parum 164
Vlcer 159
Vlcisci 86.102
Vlmus 28
Vlna 53
Vltra 34.113
Vltio 25.95.102. 131.166.
Vltroneum offerre. 94.
Vlulare. 60.63.148.
Vlulat? 63.149.158
Vlule 4
Vmbilicus. 57.168
Vmbra. 58.133.135.
Vmbra mortis. 136.
Vmbraculum. 107
Vna 4.43
Vna altera 3
Vnaquecp 4
Vncinus 75.155
Vnctio 92
Vnctus 92
Vnde 4.37
Vndecim 125
Vnguentarius. 153
Vnguentum 164
Vngere 65.91.66
Vnguis 137
Vngula 59.131
Vnicornius 145
Vnicus 62
Vnicum facere 62
Vnigenitus 62.
Vnire 43
Vniuersa 75
Vniuersitas 39.
Vnus 3.43
Vnusquisqp 4
Vocare 143
Vocatí 143
Vocatio 143
Vociferare. 40.138. 148.
Vociferatio 120.149
Volare 22.26.58. 101.114.131.149.
Volans 114
Volatile 114.137 153.
Volubilis 23
Volucris 114.116
Volumen 23
Voluntaria 94
Voluntarie 94
Voluntarius 94
Voluntatẽ habere. 52.
Voluntas. 10.52.53 106.133.151.152.
Voluptas. 66.112. 166.
Voluere 23.36.
Voluere cogitationes. 116.
Vomer 11.83
Vomere 95.138
Vomitus 138.139
Voragines 48
Vos 11
Votum 95
Vox 139
Vox calcantiũ 33
Vpupa 29
Vrens 138
Vrere 135.138
Vrbs 10.116.166
Vrceoli 156
Vrgens 53
Vrgere. 4.85.97. 101.
Vrsus 28
Vrtica 54
Vsura. 104.146.169 170.
Vsqp 112
Vsqp ad 112
Vsqp adhuc 112
Vsqp in 112
Vsquequaqp 112
Vsqpquo 92.154
Vt. 11.12.27. 90.111. 121.
Vter. 50.92.93.95.
Vterus 14.149
Vterqp 165
Vtinã. 3.5.6.81.82
Vtiqp 6.34.75.
Vtquid 85
Vt non 16
Vtres 92
Vtrum 32
Vua 120
Vua acerba 16
Vuas colligere 17
Vulgus 8.122
Vulgus promiscuũ. 8.122.
Vulnera 99
Vulnerare 17.44. 47.49.108.159
Vulneratus. 31.47
Vulnus 129
Vulpes 165
Vultur 4
Vultus 8.128
Vulua 149.156
Vxor 4.5.156
Vxorem habere. 16.
Vxorem habens. 16
Vxorẽ fratris in coniugium accipere. 60
Zio 39
Zona 1.43.86
Zocleth 39
Zelare 141
Zelans 141
Zelotes 141.
Zelotypie 141

Finis.

© Biblioteca Nacional de España

De incipientibus a littera, c.

קָאַת Caath. Congregatio: siue ruga: aut obtusio.
קָהָת Caath. 1. Paralip. 6. b. vbi dr caath filiꝰ ciꝰ: interpretatur subter vel sub: aut confractio: siue formido. heb. táath.
קָהָתִי Caathite. Congregationes: siue ruge: aut obtusiones.
קַבְצְאֵל Cabseel. Congregatio dei.
כָּבוּל Cabul. Compeditus: vel quasi germen: aut quasi defluens: vel quasi veterascens.
קְדֵמוֹת Cedemoth. Antiquiores: vel priores: siue orietales: aut incendium vel incuruatio mortis.
קָדֵשׁ Cades sanctitas.
קָדֵשׁבָּרְנֵעַ Cadesbarne. Sanctitas filii instabilis: aut sanctitas frumenti vel puritatis cōmote vel instabilis.
קָדֵשׁ Cadesbarne. Deute. 1. in fine capi. in hebreo est cades interpretatur sanctitas.
קַדְמוֹנִים Cadumim. Antiqui: vel priores: siue orietales: aut antiquū siue orientale mare: aut incendium vel humiliatio aquarū.
Caph. Vola. i. palma manus: aut phiala. D.
כְּפָרָה Caphara. Leūcula: aut propiciatio: siue linitio: vel villa: aut oppidum: siue glacies: aut syriace negatio.
Capharnaum. Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propiciatio penitentis. D.
Capharsalama. Ager vel villa pacis vel retributionis. D.
Caphetetha. manꝰ doni: aut syriace vinculū: vꝫ colligatio. D
כְּפִירָה Caphira. Leūcula: aut propiciatio: siue linitio: vel villa aut oppidum: siue glacies: aut syriace negatio.
Cayphas. Inuestigator: vel sagax: seu vomens ore: aut vomitus oris. D.
קַיִן Cáin. Possessio: vel possessus.
קֵינָן Caynan. Possessor: vel emptor: aut lamentator: vel nidus.
Caius. Lingua latina prisca interpretatur dñs. latinum est.
כְּלָל Calaal. Cōsumatio: vel totalitas: aut quasi nox: vel syriace corona. heb. calal.
כְּלֻנֶּה Calanne. Omnes nos: siue omnia hec: au consumatio nostra: vel sicut manens: aut quasi murmurans.
Calānus. Idem.
כַּלְכַּל Calchal. Nutriens: siue consumās omnia: aut sustinens oīa.
כָּלֵב Caleph. Quasi cor: aut canis: siue canistrum. heb. caleb.
Calphi. Vox oris. vel consumatum aut perfectum os. D.
חֲלִי Cali. Infirmitas: siue deprecatio: aut expectatio: vel principium: aut gemma: vel monile.
καλισθένης Calisthenes. Pulchrum robur siue pulchra potentia. G.
קָלִיטָא Calitha. Refugium: siue contractio: aut vox declinans.
כָּלוּבִי Calubi. Caninus: aut canistrum meū: siue totus ipse in me.
קָמוֹן Camon. Resurrectio siue confirmatio eius.
קְמוּאֵל Camuel. Surrexit deꝰ: vel suscitauit aut cōfirmauit eū deꝰ.
חֲמוּל Camul. Pius vel misericors.
קָנָת Canath. Emptio: siue possessio: aut lamentatio.
קְנַת Canath. Iudi. 1. Confringens te: vel humilians te: siue respondens tibi. heb. tanach.
Candacis. Possidens contritionem: aut ex hebreo & syro possessio munda vel purissima. D.
כַּפְתֹרִים Cappadoces. In hebreo est captorim: & interptatur spherule: siue poma: aut vola vel palma turturū vel exploratorū.
כַּפְתֹר Cappadocia. Idem. s. n.
קַבְצְאֵל Capseel. Congregatio dei. heb. cabseel.
כַּפְתֹרִים Capturim. Cappadoces: siue spherule vel poma: aut vola vꝫ palma turturum vel exploratorum.
כַּרְכֵּמִישׁ Carchamis. Agnus quasi ablatus: aut agnus quasi palpans: vel ex syro & hebreo ciuitas ablata
קָרַח Carée. Caluus: siue glacies.
קָרְחִים Careim. Idem. plu. nu.

Caria. Capitalis. G. καρία.
קִרְיָת Cariath Ciuitas: vel vocatio: aut lectio: vel occursus.
קִרְיָתָא Cariathaa. Pauimētū: siue frigiditatē dissoluēs. he. carchaa.
קִרְיָתַיִם Cariathaī. Ciuitates: aut vocatiōes: vꝫ occursꝰ.
קִרְיָתְאַרְבַּע Cariátharbe. Ciuitas quattuor. i. quattuor patriarcharum. s. adam. abraam. isaac. & iacob. qui ibi sepulti sunt.
קִרְיָתְבַּעַל Cariathbáal. Ciuitas idoli vel imperātis aut possidentis.
קִרְיָתְיָעִרִים Cariáthiarim. Ciuitas siluarum.
קִרְיָתְעָרִים Cariáthiarim. Esd. 2. interpretatur Ciuitas ciuitatū vel oppidorum: aut ciuitas vigilantium: vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum. heb. cariatharim.
קִרְיָתְיְעָרִים Cariatharim. Hiere. 48. Ciuitates: aut vocationes: siue lectiones: vel occursus. heb. cariathaím.
Cariáthim. Idem.
קִרְיַתסֵפֶר Cariathsépher. Ciuitas litterarum.
קִרְיַתסַנָּה Cariathsena. Ciuitas rubi: vꝫ ex hebreo & syro ciuitas inimi
Carie. Capitalis. G. (citie. καρία.
קְרִיוֹת Carioth. Ciuitates: aut vocatiōes: siue lectiōes: vel occursus.
קָרִית Carith. Concisio: siue confossio: aut exterminatio
כַּרְמֶל Carmel. Cognitio circumcisionis: vel agnus circūcisus: aut teneritudo. s. illa que est segetum: vel coccinus.
Carmelites. Idem.
Carmelitis. Idem. femi. gene.
כַּרְמֶלִי Carmelus. Idem quod carmel.
Carmon. Quasi malum granatū: vel vinea doloris siue for
קַרְנַיִם Carnáim. Cornua. (titudinis.
Carpum. Fructus vel fructuosus. G. καρπόν.
Carpus. Idem. G. καρπός.
קַרְתָּה Cartha. Ciuitas: siue vocatio: aut lectio: vel occursus.
תַּרְשִׁישׁ Carthaginenses. In hebreo est tharsis: & interpretatur cōtemplatio gaudii: vel exploratio marmoris: aut turtur gaudii: siue chrysolithus lapis. s. preciosus: aut marc.
קַרְתָּן Carthari. Ciuitas: vel uocatio: aut lectio: vꝫ occursus: siue frigiditatem dans. heb. carthan.
כְּסוּלוֹת Casaloth. Temeritates: siue fiducie: aut ilia.
כַּסְבוֹן Casbon. Numeratio: vel cogitatio: aut festinans filius. D.
כָּשֵׂד Caseth. Quasi demon: aut quasi depredator: vel quasi mā milla: aut quasi ager. heb. cased.
כַּסְפְּתָה Casphia. Argentaria: siue cupiditas: aut syriace verecūdia.
Casphin. Idem. D.
Casphor. Argēteus mons: aut desiderabilis mons. D.
קְצִיעָה Cassia. Species aromatica: vel angulus.
קְצִיז Casis. Concisio: aut finis.
כִּסְלוֹ Casleu. Spes aut temeritas eius: siue thronus vel calix illius aut ilia eius.
קָטֶת Catheth. Tedium: siue contentio.
Cauda. In greco clauda: & interpretatur vox facta: siue vox κλαυδᾶ.
כֵּדָר Cedar. Nigredo: aut tristitia. (flebilis. G.
קֶדֶשׁ Cédes. Sanctitas.
קֶדְמוֹת Cedímoth. Antiquiores: vel priores: aut orientales: siue incendium vel incuruatio mortis.
קַדְמָה Cedma antiquus: vel prior: aut orientalis.
קַדְמִיאֵל Cedmiel. Antiquitatis vel prioritatis deus: aut orietis deꝰ.
קִדְרוֹן Cedron. Denigratus: aut tristis.
Cephas. Petrus. s. a petra. syrum est.
צָפִי Cephi. Speculator: vel fauus: siue cooperimentum: aut expectatio.
כְּפִירָה Cephira. Leuncula: aut propiciatio: siue linitio: aut villa vel oppidum: siue glacies: aut syriace negatio.
קְעִילָה Ceila. Dissoluēs eā: siue diuidēs aut scindēs eā. vel fixio eiꝰ.
קְלָיָה Celaia. Vox dñi: aut alleuiatio domini: siue torrefactio.
קְלָלִי Celaia. Nec. 12. leuis: siue torrefactꝰ. aut vox mea. heb. celai
קְהֵלָתָה Celátha. Cetꝰ vel cōgregatio: siue eccl'ia. heb. cehálatha.

© Biblioteca Nacional de España

Celeon. Consumatio vel perfectio: aut alleuians dolorē vel tristitiam. D.

κοιλησυρία Celesyria. Curua siue depressa syria. G.

קְלִיטָא Celita. Refugium: vel contractio: aut vocis declinatio.

בַּסְלָחִם Celluim. Tegumentum vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.

κεγχρεαῖς Cenchris. Milium genus leguminis. G.

Cendebeus. Zelus vel possessio doloris: aut zeli emanatio.

כִּנְּרֶת Cenereth. Cithara: vel quasi lucerna.

Ceneroth. Idem. plu. nu.

קֵנֶז Cenez. Nidus iste: aut lamētatio hec: siue possessio vel emptio hec.

קְנִזִּי Cenezei. Idem.

Cenezeus. Idem.

קֵנִי Ceni. Possessio: vel emptio: siue nidus: aut lamentatio.

קְרָתִי Cerethi. Concisio: siue transfossio: vel exterminatio.

כְּרִי Cerethi. 4. Reg. 11. Milites: aut arietes. heb. cari.

קֵרֹס Ceros. Yncinus: aut incuruatio.

Cesar. A cesō matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vl capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinum est.

Cesarea. Idem: nam a cesare dicta est.

כְּסָלוֹת Ceseleth. Temeritates: siue fiducie: aut ilia.

קִשִּׁיוֹן Cesien. Duricia: siue stipula: aut cucumerarium.

Cesion. Idem.

חִתִּית Cethea. Cōfracta: siue formidolosa: aut syriace descendēs.

חִתִּיִּת Cethee. Idem. plu. nu.

חִתִּי Cethei. Confracti: vel formidolosi: aut syriace descendētes

פִּתֹּם Cethim. Cōterētes: vel cōtritio maris: aut diadema: siue aurū: vel tinctura: aut ex syro & hebreo coacernatio maris.

פִּתְלִישׁ Cethis. Paries est: aut ex syro & hebreo caterua leene: vel syriace quasi euulsus. heb. cethlis.

קַדְמֹנִי Cethmonei. Antiquiores: vel priores: aut orientales.

קְטוּרָה Cethura. Aromatizans: vel fumigans: siue ligata.

זִיף Ciph. Istud os: vel ista bucca: aut syriace falsitas vel falsus. heb. zyph.

זִפִּים Ciphei. Idem. plu. nu. heb. ziphei.

κιλικία. Cilicia. Voluens: vel reuoluta. G.

קַיִן Cin. Possessio: vel emptio: siue nidus: aut lamentatio.

קִינָה Cina. Idem.

קֵינִי Cinei. Idem. plu. nu

קֵינִי Cineus. Idem. s. n.

Cineus. Gen. 10. interpretatur rubus: vel syriace inimicitia.

κυθριάς Cinoth. Lamentationes que & grece threni vocantur

χιτ. Cypriarches. Princeps cypri: vel princeps pulchritudinis. G.

κύθριοι Cyprii. Pulchri. G.

κύθριος. Cyprius. Idem. s. n. G.

κύπρος. Cyprus. Pulchra: vel pulchritudo. G.

כֹּפֶר Cyprus. Canti. 1. & 4. Camphora: siue preciū: aut propicia tio: vl pruina: siue oppidū: aut leūcul?: vl syriace negatio.

קִירָה Cirene. Paries: siue trabes: aut frigiditas: vel occursus.

Cirenei. Idem. plu. nu.

Cirenenses. Idem.

Cirenensis. Idem. s. n.

Cireneus. Idem.

κυρίνιος. Cirinus. In greco cyrinius: quod interpretatur dominans.

כּוֹרֶשׁ Cyrus. Quasi miser: vel quasi heres: aut venter.

קִישׁ Cis. Durus: aut stipula: vel cucumerarium.

קִישׁוֹן Cison. Idem.

Claudia. Latinum est.

Claudius. Idem.

Clemens. Latinum est: significatq; mitem: vel modestum.

κλεόφας. Cleophas. In greco cleopas: & interpretatur gloria omnis: vel omnimoda gloria. G.

Cleopatra. Gloria patrie vel patris. G.

κλεοπάτρα

Cloes. Viridis: aut graminea. G.

τρα.

Coe leth. Ecclesiastes: vel concionator.

χλόης

Coph. Circuitus: vel congelatio. D.

Colaia. Vox domini: aut alleuiatio dñi: siue torrefactio.

קוֹלָיָה

Colonia. Latinum est: a colendo. i. habitando dicta.

κολωνία

Colosenses. Puniti: vel supplicio affecti. G.

εἰς.

Colosis. Punitio: vel supplicium. G.

κολοσσαῖς

Coloza. Omnis propheta: siue omnis videns: aut omne pectus.

כְּלָחָזֶה

Colozai. Idem. heb. coloza.

Corban. Donum: vel oblatio.

Corbona. Idem.

Corinthus. Saturitas: vel satietas: aut ornamentum. G.

κόρινθος.

Corinthii. Saturati vel saciati: aut ornati. G.

κορινθίοι.

Cornelius. Latinum est a cornu.

Corozaim. Hoc secretum: vel hic est mysterium. D.

Cozbi. Mendax: aut cessans: siue q̄si fluens: aut q̄si fluxus.

כָּזְבִּי

Crescens. Latinum est a crescendo.

Creta. Carnea vel carnalis. G.

κρήτη.

Cretenses. Idem. plu. nu. G.

κρῆτες.

Cretes. Idem. G.

κρῆτες.

Crispus. Latinum est.

Cusanresatha'im. Ethiops vel nigredo iniquitatum.

כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם

Cutha. Combustio: siue contusio.

כּוּתָה

Cuthei. Idem.

Vucusq; per simplicem. c. litteram. i. sine aspiratione lecta sunt principia nominum: ex hinc que sequūtur aspiratione addita. i. per. ch. legenda sunt.

Chaana. Mercatrix vel negociatrix: siue contrita vel cōfracta: aut recte respōdēs: vel recte affligens. heb. chanaana.

כְּנַעֲנָה

Chabri. Socius: aut particeps: siue incantor: aut liuor. D.

Chabul. Compeditus: vel q̄si germinans: aut quasi defluēs seu quasi veterascens.

כָּבוּל

Chai aceruus. heb. hai.

עַי

Chalāne. Omnes nos: siue omnia hec: vel sicut manens: aut sicut murmurans.

כָּלָנֶה

Chaldea. Quasi demō: aut quasi depredatrix: vel quasi mā milla: aut quasi ager.

Chaldei. Quasi demones: aut quasi depredatores: vel quasi mammille: aut quasi agri.

כַּשְׂדִּים

Chaldeus. Idem. s. n.

Chalc. Oportunitas: aut quasi viriditas: vel quasi humiditas: aut quasi tabula.

כֶּלַח

Cham. Calidus vel calor: aut niger.

חָם

Chamaal. In circuncisione: aut in mixtione. heb. bamaal.

כְּמוֹאֵל

Chamaan. Sicut illi: aut similis eis: vel quasi turbatio. heb. chamaam.

כִּמְהָם

Chamos. Quasi palpans: aut quasi recedens: vel quasi auferens.

כְּמוֹשׁ

Chamuel. Surrexit deus: siue suscitauit aut confirmauit eum deus.

קְמוּאֵל

Chana. Zelus vel emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut cana. i. arundo.

כָּנָה

Chanaan. Mercator: vel negociator: siue contritus vel confractus: aut recte respondens: vel recte affligens.

כְּנָעַן

Chanaan. Iudi. 10. In hebreo est maon: & interpretatur habitaculum: siue delictum: vel ex peccato.

מָעוֹן

Chanaan. 5. Regum. 22. Mercatrix: vel negociatrix: siue cōtrita vel confracta: aut recte respondens: vel recte affligēs. heb. chanaana.

כְּנַעֲנָה

Chanaan. Hiere. 41. interpretatur Sicut illi: aut similis eis: vel quasi turbatio. heb. chamaam.

כִּמְהָם

© Biblioteca Nacional de España

כְּנַעֲנָה Chanaana. Mercatrix: vel negociatrix: siue contrita: vel cõ fracta: aut recte respondens: vel recte affligens.

Chananea. Idem.

כְּנַעֲנִים Chananei. Mercatores: siue negociatores: aut cõtriti vel cõ fracti: siue recte respondentes: vel recte affligentes.

Chananeus. Idem. s.n.

Chananeus. Vnus ex duodecim aplis. Zelotes aut emulator interpretatur. vt habetur Luce. 6. Non. n. erat ex chanaan: sed ex chana vico galilee: que in zelum vel emulationem conuertitur. D.

כְּנַעֲנִית Chananitis. Mercatrix: vel negociatrix: aut contrita: vel cõ fracta: siue recte respondens: vel recte affligens.

חָרָן Charan. Quasi cantans: aut quasi clamãs: siue agnus vel co

Charran. Idem. (gnitio eorum.

Charran. Tob. 11. & Iudich. 5. & Act. 7. Ira: vel syriace libertas. D.

כַּרְכַּס Charcas. Agni cooperimẽtum: aut agni thronus vel calix: aut quasi tortuosum. s. non planum.

קִרְיָתְעָרִים Chariátiarim. Ciuitas ciuitatum vel oppidorum: aut ciuitas vigilãtium: vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum. heb. chariatarim.

קְרִיוֹת Charioth. Ciuitates: aut vocatiões: siue lectiões: vl occursus

כַּרְמִי Charmi. Vinea siue cognitio aquarum: vel agn? aquarum: aut quasi celsitudo.

Charmite. Idem.

כַּרְשְׁנָא Charsena. Agnus anniculus: siue agn? dormiẽs vl mutat?.

קוּשַׁרְהָא Chasaia. Duricia aut grauitas eius: siue scandalum ipsius.

כְּסָלוֹן Chaselon. Fiducia vel temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus mãsionis: vel calix siue tegumentum mãsionis.

כַּסְלֻחִים Chasluim. Tegumentum tabularum: vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.

סְבוֹלֶת Cheboleth. Onus. heb. cẽboleth.

Chebron. Societas: siue participatio: aut adhesio: siue incãtatio: vel liuor. D.

כְּלְאָב Cheleab. Totus vl oĩs pr: siue cõsumatio vel phibitio prs.

כְּלְהוּ Chelia. Omnis vel totus ipse: aut consumatio eius: siue prohibens eum.

כְּלְיוֹן Chelion. Consumatus: siue perfectus: aut totus colũbinus.

כְּלְמַד Chelmath. Quasi docens: aut totus mensurans: siue omne indumentum: aut consumatio vel cessatio mensure vel indumenti. heb. chelmad.

Chelmon. Exercitus preparatio vel numeratio: aut somnium eius. D.

אֵילוֹן Chelon. Ilex vel quercus: aut fortis. heb. helon.

כְּלוּב Chelub. Canistrum: siue caninus.

כְּנָה Chenne. Basis: aut rectitudo: siue preparatio.

Χαιρέας Chereas. Gaudens: vel letus. G.

כַּרְמֶל Chermel. Cognitio circũcisionis: vel agnus circũcisus: aut teneritudo. s. illa que est segetum: vel coccinus.

כְּרוּב Cherub. Quasi magister vel quasi multiplicans: aut quasi pugnans: vel cognitionis aut scientie multitudo.

כְּרוּבִים Cherubim. Idem. plu. nu.

כְּרוּב Cherubim. 2. Reg. 22. Idem. s.n. heb. cherub.

כְּסָלוֹן Chesion. Fiducia aut temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus mãsionis: vel calix seu tegumentum mãsionis.

כִּידוֹן Chidon. Iaculum: vel infortunium: siue quasi iudicans.

Χίος. Chium. Aperta: vel apertura. G.

קְוֵה Choa. Spes: vel congregatio: siue linea: aut regula.

כְּבָר Chobar. Fortitudo vel potentia: aut q̃si filius: siue quasi puritas: vel quasi frumentum: aut iam. i. quod iam preteriit.

כַּדְכֹּד Chodchod. Iapsis: aut hydria hydrie.

כַּדַּרְלָעֹמֶר Chodorlaomor. Quasi generatio seruitutis: aut quasi habitatio seruitutis: siue spherula vel rotunditas manipuli.

כְּנַנְיָהוּ Chonenias. Preparatio aut firmitas vel rectitudo domini.

כּוּשׁ Choo. Vertex: vel summitas. G.

קֹרַח Chore. Caluus: vel caluicium: siue glacies: vel gelu.

קוֹרֵא Chore. 1. Paralipo. 9. c. vbi dicitur Sellum vero filius chore. & 26. & 2. Paralipo. 31. interpretatur vocans: vel legẽs aut perdix.

חֹרִי Chorrei. Furores: aut libertates: seu foramina.

חֹרִי Chori. Caluus vel caluicium: aut glacies: vel gelu.

חֹרִים Chorite. Idem. plu. nu.

Χώς Chorites. Idem. s.n.

Χώς Choum. Vertex: vel summitas. G.

Χριστός. Christus. Vnctus. G.

כּוֹב Chub. Extinguens.

קוֹלָיָה Chulia. Vox domini: aut alleuiatio dñi: siue torrefactio.

כּוּן Chum. Preparatio: siue placenta: aut syriace fenestra. heb.

כּוּשׁ Chus. Ethiops: aut niger.

קוּן Chus. 1. Paralipo. 4. interpretatur spina: aut estas: siue tedium: vel vigilia: aut finis.

כּוּשָׁן Chusa. Videns: aut prophetãs: in greco scribitur chuza. D.

כּוּשִׁי Chusi. Ethiops: aut niger.

חוּשַׁי Chusi. 2. Reg. 15. & 16. & 17. & 1. Paralipo. 27. interpretatur Sensus: aut festinans: vel silens.

כְּשִׁי Chusi. 1. Paralipo. 6. interpretatur Durus: siue stipula: aut cucumerarium. heb. cisi.

כּוּשׁ Chusi. ps. 7. Ethiops: aut niger. heb. chus.

Chuza. Videns: vel prophetans. D.

De incipientibus a littera. d.

דָּבַי Dabai. Detrahens: siue loquens: aut senectus: vel syrice fluens.

דְּבֶרֶת Dabereth. Verbum: siue res: aut apes: vel subiectio: aut syrice ductrix.

Dabbereth. Idem.

דְּבִיר Dabir. Oratorium: siue verbum: aut res: vel subiectio: aut syriace ductor.

Dabreiamim. Verba dierum: grece autem vocatur hic liber paralipomenon. 1. relictorum: eo quod in hoc libro ea maxime tractantur que in libris regum relicta sunt.

דִּבְרִי Dabri. Oratorium siue verbum meum: aut res vel apes siue subiectio mea: aut syriace ductor meus.

דָּדָן Dadan. Mãmilla: vel dilectio: aut patruus: vel iudicans.

Δάφνη. Daphne. Laurus. G.

עֵין Daphnim fontem. Nu. 34. In hebreo est ayn: & interpretatur oculus: siue fons.

דָּגוֹן Dagon. Frumentum: vel piscis.

דַּלָיָה Dalaia. Pauper domini: siue exhaustio aut ramus domini: vel macilentus.

Dalaias. Idem.

דְּלִילָה Dalila. Paupertas vel situla eius: aut ramus eius: siue exhauriens: aut macilenta.

Dalmanuta. Situla preparata: vel exhaustio numerata siue macies vel ramus preparatus vel numeratus. D.

Δαλματία Dalmatia. Lampas frustatoria: aut fulgur vanitatis. G.

Δάμαρις. Damaris. Vxorcula. i. parua vxor. G.

Damascení. Sanguinis facci: vel sanguinis pocula: aut sanguis femorum vel incendiorum seu procuratoris.

דַּמֶּשֶׂק Damascenus. Idem. s.n.

דַּרְמֶשֶׂק Damascenus. 1. Paralipo. 18. generationis aut habitationis procuratio: aut generatio vel habitatio incendii aut procuratoris. heb. darmascenus.

דַּמֶּשֶׂק Damascus. Sanguinis saccus: vel sanguinis poculũ: siue sanguis femoris vel incendii aut procuratoris.

© Biblioteca Nacional de España

דַּרְמֶשֶׂק Damascus. 4. Reg. 16. b. vbi dicitur perrexitq; achaz ī ocursum theglatphalasar regi asyriorū in damascum: interpretatur Similitudo incendii aut osculi vel poculi siue sacci: aut similis femori: vel tacitum osculum aut poculum. heb. dumascus.

דַּרְמֶשֶׂק Damascus. 1. Paralipo. 18. &. z. Paralipo. 16. &. 24. &. z8. interp̄tatur generationis vel habitationis procuratio: aut generatio vel habitatio incendii. heb. darmascus.

דִּמְנָה Damna. Sterquilinium: aut cruentatio: vel taciturnitas: aut similitudo nostra.

דָּן Dan. Iudicans: siue iudicium.

לָדָן Dan. 1. Paralipo. z6. c. Voluptuosus: aut testificans siue deglutiens iudicium: aut syriace temporalis. heb. ladan.

דָּנִיֵּאל Daniel. Iudicium dei.

אַדְרָה Daran. Pallium: siue potentia aut magnitudo. heb. adara.

דָּרָע Daran. 1. Paralipo. 2. generatio vl habitatio pastoris aut scietatis siue iniquitatis: vel syriace brachium. heb. dara.

דָּרְיָוֶשׁ Darius. Requirens: aut inquirens.

דָּתָן Dathan. Ritus: aut lex.

Datheman. Legis preparatio: vel legis munus. D.

דָּוִד Dauid. Dilectus.

דְּבַשֶּׁת Debásseth. Melisflua: aut infamiam apponens.

דְּבְלָיִם Debeláim. Palate. i. massa de ficibus compacte.

דְּבִרָה Debera. Oratorium: siue verbum: aut res: vel apes: aut subiectio: vel syriace ductrix.

דִּבְלָתָה Deblátha. Palata. i. massa de ficibus compacta.

δεκάπολις. Deblatáim. Idem. plu. nu.

Decapolis. Decem ciuitatum. s. regio. G.

דְּקָלָה Deda. Cōminutio eius: vel syriace palma. illa. s. que est arbor. heb. decla.

דֹּדָן Dedā. Māmilla vel dilectio earum: aut patruus: vel iudicās.

דִּבֹרָה Delbora apes: vel verbum: aut res: siue subiectio: vel syriace ductrix. heb. debbora.

דַּלְשָׁן Delean. Pauper afflictus: siue pauperis responsio vel cantícum: aut exhausta siue macilenta afflictio vel responsio: vel ex hebreo & syro pauper ouis.

Deleth. Ianua: siue paupertas. D.

דָּלְפוֹן Delphon. Stillicidium aut pauperem respiciēs: siue exhaustum vel macilentum respiciens.

δῆλος Delo. Manifestata vel ostensa. G.

δῆλος Délos. Idem. G.

δημᾶς. Demas. Popularis: vel plebeius: aut pínguis. G.

δημήτριος Demétrius. Cerealis a cerere quam gentiles deam frumenti putabant. G

δημοφῶν. Demophon. Populi interfector: aut populi cedes. G.

דִּיבָה Denába. Iudicium eius in ea: aut iudicium prebens.

דִּפְקָה Deptha. Pulsatio: siue impulsio. heb. depcha.

δέρβην. Derben. Circūsepta: vel vallata. G.

δερβεύς. Derbéus. Circūseptus: vel vallatus. G.

דַּרְקוֹן Dercon. Generatiōis aut habitationis possessio vl emptio: aut syriace draco.

Dessan. Pinguedo: aut cinis. D.

διάβολος. Diabolus. Criminator siue calumniator: aut accusator. G.

הֲבַקּוּק Diabolus. Abachuc. 3. in hebreo est réseph: & iterpretatur volucris: siue flamma: vel lampas.

Diana. Latinum est: & dicta est a die: eo quod habeat lucem emulam diei. nam luna hoc nomine appellatur.

דִּיבוֹן Dibon. Abundans filius: aut abundantia intelligentie vel edificationis: aut syriace fluxus.

דִּמוֹן Dibon. Esa. 15. d. Sanguinolenta: siue sterquilinium. heb. dimon.

דִּיבוֹן גָּד Dibóngad. Abundantia filii felicis: aut abundantia intellectus vel edificationis felicis: siue abundātia filii accincti.

Didymus. Geminus vel gēmellus: ille. s. qui cum alio vno & eodem partu nascitur. G. δίδυμος.

דֶּהָוֵא Diei. De generatione: aut existentes. syrum est. heb. dieui.

דִּלַיָּהוּ Dilaiáu. Pauper domini: siue exhaustio vel ramus domini: aut macilentus.

דִּימְנָה Dimona. Sterquilínium: siue coaceruatio: aut abundās numerus vel munus.

דִּינָה Dina. Iudicium: vel iudicans: aut syriace ista.

דִּינֵי Dinei. Iudices: siue iudicia.

דִּיוֹנִיסִיוס Dionysius. Diuinitus stimulatus vel compunctus. G.

διόσκορος Diócorus. Diuina saturitas: vel diuinum ornamentum. G.

διστρεφής Diotrepes. A ioue nutritus. G.

דִּישָׁן Disan. Trituratio: siue pínguedo: vel cinis: aut abundans vel ebur.

דִּשׁוֹן Dison. Trituratio: siue pínguedo: vel cinis.

Doch. Cōmotus: siue impulsus: aut cōminutus. D.

דּוֹדָוָהוּ Dodan. Dilectio aut māmilla ei?: vl patru? ei?. heb. dodau.

דֹּדָנִים Dodanim. Dilecti vel patruelis somnus: aut mammilla dormientis.

רוֹדָנִים Dodanim. 1. Paralipo. 1. Imperantes siue descendentes: aut imperantis vel descendentis somnus. heb. rodanim

דּוֵאג Doech. Solicitus: siue anxius: aut piscator. heb. doeg.

אֲדֹן Dom. Dominus: aut basis: vel syriace auris. heb. adon.

דֻּמִּים Domím. Sāguinei: aut silentes: vel similes: aut syriace pecu (nie.

דּוֹר Dor. Generatio: vel habitatio.

Doram. Generatio vel habitatio populi. D.

δορκάς. Dorcas. Caprea vel dāmula. G.

דַּרְדַּע Dorda. Habitaculum scientie: vel generatio scientie.

Dorimini. Generatio vel habitatio dextere. D.

Dorix. Rapidus: aut velox. D.

δοσίθεος. Dositheus. Deodatus. G.

דֹּתָן Dothaim. Ritus: aut lex. heb. dothan.

δρουσίλλα Drusílla. Rore consparsa. G.

דּוֹדִי Dudi. Dilectus aut patruus meus.

דְּוְאֵל Duel. Cognoscite deum: siue scientia dei.

דּוּמָה Duma. Silentium: vel similitudo.

דּוּרָא Durā. Generatio: vel habitatio: aut pyra. scilicet ignis. heb. dura.

De incipientibus a littera. e.

עֵבַל Ebal. Aceruus vetustatis: aut aceruus defluens.

עֵיבָל Ebal. Gen̄. 10. interpretatur Peruersitas vetustatis: aut peruersitas fluxus. heb. obal.

ἐκκλησια στής. Ecclesiastes. Hebraice dicitur cohéleth: & interpretatur cōgregans: Ecclesiastes autem in greco congregans vel concionator interpretatur.

אֲדָמָה Edema. Terra: aut ruffa: siue sanguinea.

עֵדֶן Eden. Voluptas: siue delitie. aut syriace tēpus.

דֶּשֶׁא Edēna. Iudicium vel iudicans: aut syriace ista. heb. dēna.

éder. Grex: siue defectio: vel priuatio.

חֹדֶשׁ édes. Mensis: aut nouitas.

הֲדַסָּה Edissa. Myrtus: aut syriace letitia.

עֵדְנָא Edna. Voluptas: aut syriace tempus.

עֶדְנָה Ednas. Idem.

עֶדְנָח Ednas. 1. Paralipo. 12. Interpretatur Eterna requies: siue testimonium quietis.

אֱדוֹם Edom. Ruffus: siue terrenus: aut sanguineus.

אָדָם Edom. Ios. 3. Homo: siue ruffus: aut terrenus: vel sanguineus. heb. adom. & est nomen vrbis.

אֶדְרַעִי Edrái. Fortitudinis vel magnitudinis aceruus: aut nubes siue interitus iniqui aut socii vel pastoris siue cōfractionis.

עֵיפָה Epha. Lassus: aut volās: vel syriace plicatus vel cōplicatus.

אֵיפָה Epha. Ezechiel. 45. Genus est mensure.

© Biblioteca Nacional de España

ἐπαινετός Ephenetus. Laudabilis. G.

לֹפֶר ép̃her. Fodiens: aut explorãs: siue opprobriũ: vel cõfusio.

עֹפֶר ép̃her. Gen̄. 25. Et. 1. Paralip. 1. & 4. & 5. vbi dr̄. & epher & iahalon: interp̃tatur puluis: siue hinulus aut plũbum.

חֶפְרִי Epherite. Fodientes: aut explorantes: siue opprobria: vel confusiones.

פַּרְמַשְׁתָּא Ephermésta. Ruptura fundamenti: vel ruptur̄ ponens: aut ex hebreo & syro taurus anniculus. heb. phermésta.

ἐφέσιοι. Ephesii. Desiderabiles. G.

ἔφεσος. Ephesus. Idem. s. n. G.

Epheta. Aperire imperatiui modi: passiue vocis.

אֵפָה Ephi. Genus est mensure.

אֵפֹד Ephod. Superhumerale: aut ornamentum.

אֵפֹד Ephor. Iudi. 8. f. & 1. Paralipo. 15. interpretatur. Suphumerale: aut ornamentum. heb. ephod.

עֶפְרָה Ephra. Puluerulenta: siue plumbea: aut damula.

אֶפְרַיִם Ephraim. Frugifer: aut crescens.

עֶפְרָה Ephraim. 1. Reg. 13. interpretatur Puluerulenta: siue plumbea: aut damula. heb. ephra.

אֶפְרָתָה Ephráta. Vbertas: siue frugifera: vel crescẽs: aut incinerata.

אֶפְרָתִים Ephratéi. Vbertates: siue frugiferi: aut crescẽtes: vl incinerati

Ephrateus. Idem. s. n.

חֶפְרֵע Ephree. Cooperimentum iniqui vel socii aut confracti: siue portus iniqui vel socii aut confracti.

אֶפְרַיִם Ephrem. frugifer: aut crescens.

עֶפְרֹן Ephron. Puluis: siue hinulus: aut plumbeus.

Egbathana. Frater mortis. D.

אַחְמְתָא Egbathanis. Idem. heb. echmatha.

הֶגְיוֹן Egeus. Meditatio: siue loquela: vel gemitus: aut ablatio.

יְגָאל Egial. Redemptor: vel redemptus: siue inquinatus.

מִצְרִית Egyptia angustians: siue tribulans.

מִצְרִים Egyptii. Angustiantes: siue tribulantes.

Egyptius. Idem. s. n.

מִצְרַיִם Egyptus. Angustie: siue tribulationes.

עֶגְלָה Egla. Festiuitas aut gyratio eius.

עֶגְלָה Egla. 2. Reg. 3. & 1. Paralipo. 3. interpretatur Vitula: aut currus: siue rotunda.

עֶגְלוֹן Eglon. Vitulus: aut currus: siue rotundus.

אֵלָה Ela. Ilex: vel quercus: aut maledictio: vel iuramentum. s. imprecationis: aut syriace deus.

אֶלְעָד Elad. Dei eternitas: vel dei testimonium: aut dei preda.

אֶלְעָדָה Elada. Dei cetus vel congregatio: aut dei eternitas siue testimonium: vel dei preda.

ἑλλάς. Ellada. Grecia. G.

Elai. Fortis: vel deus meus. D.

עֵילָם Elam. Adolescens: siue occultus: aut seculum.

Elamite. Idem. p. n.

אֶלְעָשָׂה Elasa. Dei factura.

אֶלְקָנָה Elchana. Deus zelotes: aut dei possessio: vel dei calamus: siue deus nidus eius.

חִלְקִיָּה Elceia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.

חִלְקִי Elci. Portio: siue pars: aut lenis.

חִלְקִיָּה Elchia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.

Elchias. Idem.

אֶלְדָּעָה Eldaa. Dei scientia: aut dei cognitio.

אֶלְדָּד Eldad. Dei dilectus.

Elleadebarim. Quintus liber legis: & interp̃tatur hec sunt uerba: quia sic incipit in hebreo. grece autem vocatur deuteronomium. i. secundatio legis.

אֶלְעָלֵה Elealc. Dei ascẽsio: siue dei holocaustum.

אֶלְחָנָן Eleanan. Dei gr̃a: siue dei mia: aut dei donũ. heb. elchanan.

אֶלְעָזָר Eleazar. Dei adiutorium: siue dei atrium.

Eleazarus. Idem.

חֶלֶק élech. Portio: siue pars: aut lenitas.

Elechite. Idem. p. n.

Electa. Latinum est: & grece idem significat.

חֵלֶךְ éleph. Mũdus. i. orbis: vel mustela: aut syriace rubigo. heb.

הֵלֵל Ellel. Laudans: siue lucifer: aut stultitia. (éled.

ἐλεύθερος Eleutherus. Liber vel ingenuus. G.

אֶלְפָּעַל Elphaal. Dei opus: vel dei operatio.

אֶלְיְפֶלֶט Elphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.

אֵלִי Eli. Deus meus.

אֱלִיאָב Eliab. Deus meus pater: siue deus patris.

אֱלִיחָבָה Eliaba. Deus absconditus: siue deus dilectionis.

אֱלְיָקִים Eliachim. Dei resurrectio aut affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.

אֱלְיָדָע Eliada. Dei scientia: vel dei cognitio.

Eliadam. Idem. heb. eliada.

Eliade. Idem.

אֱלִיעָם Eliam. Dei populus.

אֱלִיהוּ Elias. De? dominus: aut fortis dominus.

אֱלִיאָסָף Eliasaph. De? augẽs: vel de? augmẽtationis: aut de? finiẽs.

אֱלְיָשִׁיב Eliasib. Deus conuersionis: aut dei sessio vel habitatio: siue

Eliasub. Idem. (dei insuflatio.

אֱלִיאָתָה Eliátha. Deus meus tu: aut deus meus venit.

אֱלְחָבָּא Elibaa. Deus absconditus: siue dei dilectio. heb. eliaba.

אֱלִיקָא Elica. Dei pellicanus: aut fortis vomitus.

Elici. Nigri: aut circũuoluti: vel retorti. G.

ἑλικοί.

אֱלִידָע Elida. Dei scientia: vel dei cognitio.

אֱלִיאֵל Eliel. Deus meus deus: vel dei fortitudo: siue dei potentia.

אֱלִיעֶזֶר Eliézer. Dei adiutorium: siue dei atrium.

אֱלִיפַל Eliphal. Dei miraculum: vel dei iudicium.

אֱלִיפְלֵט Eliphálech. De? liberationis: siue de? meus expellens. heb.

Eliphaleth. Idem. (eliphálet.

Eliphalu. Deus mirabilis: siue deus iudicii.

אֱלִיפַז Eliphaz. Dei nisus vel conatus: aut dei aurum obrizũ.

אֱלִיפֶלֶט Eliphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.

אֵלִים Elim. Arietes: aut fortes: vel cerui: siue valles.

Elymaida. Panicea: a panico qd̃ est genus seminis. G.

ἐλυμαΐς.

Elymas. Magus: siue corruptor: vel pernicios̃us. G.

ἐλύμας.

אֱלִימֶלֶךְ Elimélech. Deus meus rex: aut dei consilium.

אֶלְיְהוֹעֵנַי Elioenái. Ad ipsum oculi mei: siue ad ipsum fotes mei: aut ad ipsum afflictio vel paupertas.

אֶלְיְהוֹעֵנַי Elioenai. 1. Paralipo. 26. & Esd. 8. interpretatur Ad dominum oculi mei: aut deus ipse oculorum meorum.

ἡλιούπολις Eliopolis. In hebreo est on: quod interpretatur dolor: vel fortitudo: aut tristitia: grece vero eliopolis interpretatur

אν solis ciuitas.

אֶלְיְהוֹרֵף Elioreph. Dei hyems: aut deus iuuẽtutis: siue forte opprobrium: aut ex hebreo & syro: deus acuminis.

אֱלִישָׁה Elisa. Deus est: aut dei agnus: siue deus cõmodans.

אֱלִישֶׁבַע Elisábeth. De? iuramẽti vel saturitatis: siue dei septenariũ.

אֱלִיצָפָן Elisaphan. Deus aquilonis: siue de? absc̃oditus: aut de? spe

אֱלִישָׁפָט Elisaphat. Deus iudicans. (culator.

אֱלִישָׁמָע Elisama. Deus exauditionis: siue dei exaudit̃io.

אֱלִישָׁע Elisc̃us. Dei salus: vel deus saluans.

Elisu. Idem. heb. elisua.

Elisua. Idem.

אֱלִישָׁמָע Elisua. 1. Paralipo. 3. interpretatur Deus exauditionis: vel dei exaudit̃io. heb. elisama.

אֱלִיצוּר Elisur. Dei fortitudo: siue dei petra: aut dei plasmatio vel colligatio.

Eliud. Deus laudis: siue deus confessionis: aut dei laus vel confessio. D.

אֶלְמֶלֶךְ Elméleth. Dei regnum vel dei consilium. heb. elmélech.

אֶלְמוֹדָד Elmodad. Dei mensura: aut atrium dilecti.

© Biblioteca Nacional de España

עַלְמוֹן דִּבְלָתָיְמָה Elmon deblatáim. Duo noīa ſunt Elmon quod interpretatur occultatio: ſiue adoleſcentia: aut ſeculū: vel contẽptus Deblatáim palathe .i. maſſe de ficibus compacte.

אֵלְנָעַם Elnaem. Dei pulchritudo: ſiue deus mouens eos.
Elnaen. Idem. heb. elnaem.

אֶלְנָתָן Elnathan. Deus dedit: ſiue dei donum.
Eloi. Deus meus.

אַיָּלוֹן Elon. Illex vel quercus: ſeu fortis: aut ceruus.

חֵלוֹן Elon. Nu. z. & Hiere. 48. interpretatur Feneſtra: vel ppha natio: ſiue dolor: vel infirmitas.

חֶלְקַת Elrath. Portio ſiue pars: aut lenitas. heb. elchath.

אֶלְתּוֹלַד Eltholad. Dei generatio.

אֱלוּל Elul. Vlulatus: ſiue pernoctatio.

בּוּל Elul. 3. Reg. 6. Germen: aut defluēs: ſiue vetuſtas. heb. bul.

אֶלְזָבָד Elzebad. Dei dotatic.

זִיף Elziph. Iſtud os vel iſta bucca: aut ſyriace falſitas vel falſus. heb. ziph.
Emalchuel. Rex deus: aut regnum dei: vel nuncius dei. D.

הֵימָם Emam. Turbatio eorum: aut tumultus eorum.

הֵימָן Eman. Multus: aut tumultuans: vel ſyriace fidelis.

עִמָּנוּאֵל Emánuel. Nobiſcum deus.

חֲמַת Emath. Ira: vel indignatio: aut calor: ſiue murus: aut vter: vel lagena.

מֵאָה Emath. Nee. 12. interpretatur Centum. heb mea.

חֲמָתִי Ematheus. Iratus: ſiue indignatus: aut calidus: ſiue muratus: aut vter: vel lagena.
Emaus. Timens conſilium: vel matris aut gẽtis conſilium: ſeu populus abiectus. D.

אֵמֶר Emer. Dicens: ſiue loquens: vel exaltatio: au ſyriace agnus.
Emmer. Idem.

אֵימִים Emim. Timores: aut terribiles: vel populi: ſiue inſula aq̃rū.

חֲמוֹר Emor. Aſinus: ſiue lutū: aut vinoſus: vel ſyriace grauis: aut ponderoſus
Emmor. Idem.

עֲמְרִי Emri. Manipulus meus: au ſeruitus: vel gomor genus mensure capiens decimam partem ephi.

עֲנָק Enach. Gigas: aut torques vel monile: ſiue oneratus.
Enachim. Idem. p. n.

עֵינְחָדָה Enada. Oculus acutus vel letus: aut fons acuminis vel letitie: ſiue ex ſyro & hebreo fons vel oculus vnus ſiue nouus.

חֲנָדָד Ennada. Nec. 3. interpretatur Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enadad.
Enadab. Idem. heb. enadad.

עֵינָם Enaim. Fons: vel oculus eorum.
Enam. Nubes vel fons eorum: aut oculus eorum. D.

עֵינָן Enan. Nubes: vel augurium: ſiue fons aut oculus earum.

ἐγκαίνια. Encenia. Renouatio: vel dedicatio. i. feſtum pro renouatione vel dedicatione templi. G.

עֵין דּוֹר Endor. Fons ſiue oculus generationis vel habitationis.

Ἐνέας. Eneas. Laudatus. G.

חֲנָדָד Enebad. Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enedad.

עֵינַדִּי Engaddi. Fōs ſiue oculus hedi vel felicitatis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus inciſionis vel ſciſſure.

עֵינְגַּלִּים Engallim. Fons ſiue oculus vitulorum vel curuum aut rotunditatum.

עֵינַנִּים Enganni. Fons hortorum: ſiue oculus protectionum. heb.
Engannim. Idem. engannim.

חֲנוֹךְ Enoch. Dedicatus: vel diſciplinat⁹: aut morigeratus.
Enochite. Idem. p. n.

עֵינָן Enon. Nubes vel obnubilatio: ſiue fons aut oculus eius: vel augurium.

הֵנָּם Ennon. Ecce illi: ſiue diuitie eorum: aut decipiens eos: vel contriſtans eos. heb. ennom.

אֱנוֹשׁ Enos. Homo vel vir: ſiue oblitus: aut deſperat⁹.

עֵינַיִם Enſémes. Fons ſiue oculus ſolis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus miniſterii vel famulatus.

Ἐπαφρᾶς. Epaphras. Spumans. G.

Ἐπαφρόδιτος. Epaphroditus. Venuſtus: ſiue iocundus. G.

ἐπικουροί. Epicurei. Adiutores: ſiue auxiliatores. G.

ἐπινίκιον. Epinicion. Canticum victorie. G.

ἐραστός. Eraſtus. Amabilis. G.

חֵרֶם Erem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

אֲרִיוֹךְ Erioch. Longus: aut procerus: ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus. D.

אֲשָׁן Eſaan. Innixus: vel ſuſtentatus: ſiue ignis afflictionis vel re ſponſionis.

יְשַׁעְיָה Eſaía. Salus domini.
Eſaías. Idem.

יִשְׁמְרִי Eſamari. Cuſtos vel cuſtodia. heb. ieſamari.

עֵשָׂו Eſau. Faciens: vel operans: aut tinea eius.

אֶשְׁבַּעַל Eſbáal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.

אֶצְבּוֹן Eſbon. Feſtinans intelligere: ſiue feſtinans edificare.

Eſcarioth. In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminatiōis vel mortis. D.
Eſcariothes. Idem.
Eſcariotis. Idem.

אֶשְׁכֹּל Eſchol. Botrus: ſiue orbatio: aut ignis omnis.

עֶזְרָא Eſdras. Adiutor: ſiue atrium. heb. ezras.

Eſdrelon. Adiutorium fortitudinis: vel quercus auxilii. D.

Eſdrín. Adiutorium. D.

אֶשְׁבָּן Eſeban. Ignis filii vel edificantis aut intelligentis.

חֶשְׁבּוֹן Eſebon. Numerus: ſiue cogitatio: aut feſtinans intelligere vel edificare.

אֶצְבָּן Eſebon. Geñ. 46. Feſtinatio filii: aut feſtinatio intelligentis vel edificantis.

עֵשֶׂק Eſech. Violentia: ſiue calumnia.

אֶזֶל Eſel. Ambulans: ſiue villificans: aut ſtillans. heb. ézel.

אֲצַר Eſer. Cellarium: ſiue theſaurus: aut anguſtians.

עֶזֶר Eſer. 1. Paralipo. 4. Adiutorium: ſiue atrium. heb. ézer.

אֶסְפָּתָא Eſphátha. Cōgregatio: ſiue collectio: aut cōſumās vſ finiēs.

חַשְׁמוֹנָה Eſmona. Feſtinatio numerationis vel muneris: aut feſtinatio preparatiōis: vel legatio. i. ambaſiata.

אֲשָׁנָה Eſna. Mutatio: ſiue dormitatio: aut iteratio vel ſecundatio.

עֶזְרְאֵל Eſrael. Adiutorium dei: ſiue atrium dei. heb. ezrael.

חֲצַרִי Eſráí. Átrium: ſiue fenū.

אֶשְׂרִיאֵל Eſriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel greſſus dei.

חֶצְרוֹן Eſrom. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cantici: aut atrium vel fenum. heb. eſron.
Eſromite. Idem. p. n. heb. eſronite.

אֶשְׁתָּמֹעַ Eſthama. Exauditio: vel mulieris vterus.
Eſthamo. Idem.

אֶשְׁתָּאֹל Eſtaol. Poſtulatus: aut mulier fortis: vſ ignis laboris.
Eſtaolite. Idem. p. n.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthemo. Exauditus: vel mulieris vterus.

אֶשְׁתּוֹן Eſthon. Vxor eius: aut ignis donū.

אֶתַּי Ethái. Robuſtus: ſiue ſignū meū: aut vomer: vel aduentus.

אַחְיָה Ethaía. Frater domini. heb. echaía.

חֶתְלוֹן Ethalon. Contritio manſionis: aut formidabilis manſio: ſiue ĩuolutio eius.

אֵיתָן Etham. Fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum. heb. ethan.

אֵתָם Etham. Exo. 13. & Nu. 33. Fortitudo eorum: aut vomer vel aduentus eorum: ſiue ſignum eorum.

עֵיטָם Etham. Iudi. 15. & 1. Paralipo. 4. a. vbi dicitur. Iſta quoq; ſtirps etham. & in eo. e. &. 2. Paralip. 11. Auis eorū: ſiue ĩuolutio eorū: vel calamus eorum: aut ſyriace cōſiliū eorum.

© Biblioteca Nacional de España

אֵיתָן Ethan.fortitudo:síue vomer earum:aut ínsule donum.
אֵתָנָן Ethan.1.Paralip.4.a.íbi Isaar & ethan:interpretatur Donũ:aut merces: vel signũ filíi:aut aduẽtus filíi.heb.ethnã.
עֲנִי Ethanni.Afflictus: vel paup:síue respondens.heb.hanni.
אֵתִיאֵל Etheel.Mecũ de?:síue signũ dei:aut aduẽt? vel vomer dei
חִתִּי Ethei.Confracti:síue formidantes:aut stupentes: vel syríace descendentes.
עֵתִי Ethei.1.Paralip.2.Hora mea vel tempus meum.
עֵתֶר Ether.Oratio:síue deprecatío.
חֵת Ethe?.Cõfract? vl formidãs:aut stupẽs:vl syríace descẽdẽs
עֵתִי Ethi.Hora vel tempus meum.
תִּילֹן Ethilon.Murmuratío :síue aceruus eius : aut suspensío ei? heb.thilon.
חִתִּים Ethim.Confracti:síue formidantes:aut stupentes: vel syríace descendentes.
כּוּשׁ Ethiopía.In hebreo dr̃ chus:& ĩterp̃tatur nigra vel nigredo.Ethiopía aũt in greco ardorẽ vel incendium sigñat.
כּוּשִׁי Ethíops . In hebreo dícitur chusi:& interpretatur niger . ethíops aũt in greco ardentem vel incensum significat.
Ethíopes.Idem.p.n.
צִיִּים Ethíopes.p̃s.71.&.73.In hebreo est síim:& interpretatur Siccitates:aut naues vel trieres:síue demones.
כּוּשִׁית Ethiopissa.In hebreo dícitur chusith:& interpretatur nígra.grece vero ardentem vel incensam significat.
חַוָּה Eua. Viua:vel viuens.
εὔβουλος Eubolus.Prudens:aut bene consulens.G
εὐωδία. Euchodía.In greco est euodía:& ĩterpretatur Bonus odor vel bene olens.G.
חוּי Euei.Viuẽtes:aut loquẽtes:vel nũciãtes:aũt syríace colubri
עַוִּים Euei.Deut.2.& Ios.13.&.4.Reg.17.interpretatur iniqui
εὐεργέτης Euergetes.Benefactor:síue beneficus.G. (síue puersí
חִוִּי Eueus. Viu?:aut loquẽs:vel nunciãs:aut syríace coluber.
פְּרָת Euphrates.Frugífer:síue fructificans:aut crescens.
אֶפְרָתִי Euphrateus . Frugífer : síue fructificans : aut íncineratus. heb.ephrateus.
אֲוִי Eui.Ve:aut desiderans:vel desíderium meum.
חֲוִילָה Euila,Dolens:síue parturiens:aut loquens illi:síue annuncians illi.
אֱוִלְמָרְ Euilath.Idem.heb.euila. (cians illi.
בָּבֶ Euilmerodach.Stulti amaritudínem conterens:aut stultus
εὐμενής. Eumenis.Mitis:síue beniuolus.G. (amare contritus.
εὐνίκη. Eunice.Bona victoría.G.
εὐπάτρος Eupater.Bonus pater.G.
εὐπάτρος Eupator.Idem.G.
εὐπόλε μος Eupolemus.Bene pugnans:vel bonus pugnator.G.
εὐτυχὸς Euthicus.Felix:aut bene fortunatus.G.
כְּסִיל Exul.Arcturus nomẽ stelle:síue stultitía:aut ílía.heb.chesil
עֶזְגָּד Ezeab.fortitudo felicitatis:síue fortis accínctus: aut ex hebreo & syro fortis concísio.heb.ezgad.
חִזְקִי Ezeci.Fortis:síue apprehendens.
חִזְקִיָּהוּ Ezechias.Fortitudo dñi:síue apprehensío dñi.
יְחֶזְקֵאל Ezechiel.fortitudo dei:síue apprehensío dei.
יְחִזְקִיאֵל Ezechiel.Esd.8.interp̃tatur.Vidẽs deũ.heb.iezíel.
אֲזַל Ezel . Ambulatio :síue vilificatio:aut stillatio.
אֲצַלְיָהוּ Ezelias.Líberãs vel reseruans dñs:aut prope dñm.
עֶזֶר Ezer.Adiutorium:síue atrium.
הַקָּטָן Ezethan.Paruus:síue minimus.heb.ecethan.
יְזַנְיָה Ezía.Distillatio vel aspersío domini,
עֲזִיאֵל Eziel.fortitudo dei:síue hircus dei.
עֲזַרְיָאֵל Eziel.1.Paralip.27.c.auxílií dei:síue atriũ dei.heb.ezriel
חֲזִיאֵל Ezion. Vísio:vel prophetía.
חֲזִיר Ezir.Porcus:aut syríace conuersus: vel reuersus.
עֶזְרָא Ezra.Adiutorium:síue atrium.
אֶזְרָחִי Ezraites.Indígena:síue orientalis.

עֶזְרְאֵל Ezrel.Adiutorium dei:síue atrium dei.
עֶזְרִי Ezri.Adiutorium:síue atrium.
עֶזְרִיקָם Ezricam.Auxílium resurgentis vel vindicantis:síue atrium resurgentis vel vindicantis.
עֶזְרִיאֵל Ezríel.Auxílium dei:síue atrium dei.
חֲצֵרוֹ Ezro.Atrium aut fenum eius

De incipientibus a littera.f.

פְּקַח Facee.Aperiens.
פְּקֹחִיָּה Faceia.Aperiens dominus.
פְּדָיָה Fadaía.Redemptío domini.
עֲדָיָה Fadaía.4.Regum.22.Interpretatur testís domini: síue ornatus vel preda domini:aut transítus vel eternitas domini.heb.adaía.
φοίβος Fadassur.Redemptor fortis:vel redímens petra:aut redemptío plasmationis vel colligationis.
פְּדַהְצוּר Fadon.Redẽptio ei?:aut syríace iugum vel iuga.f.boum.
פְּדוֹן Falaía.Míraculum domini:síue occultum domini.
פְּלָאיָה Falcam.Fragmen:vel frustum:aut scíssura : vel syríace obsequium.heb.falea.
פְּלָחָא Fálech. Diuísío.heb.fáleg.
פָּלֶג Fálech.1.Paralípo.2.c.interpretatur ruina?: vel iudicatio. heb.fáleth.
פָּלֶת Fálech.1.Paralip.2.f.interpretatur Líberatio: síue expulsio.heb.fálet.
פֶּלֶט Falel.Cogitans:síue orans:aut iudicans
פְּלָל Falleth.Líberatio síue expulsío.
פַּלְטִי Falonites.Cadens:síue ocultus.
פְּלוֹנִי Falti.Líberatio:síue expulsío.
פַּלְטִי Faltías.Líberatio dñi:aut expulsío domini.
פַּלְטִיָּה Faltiel.Líberatio dei:aut expulsío dei.
פַּלְטִיאֵל Fallu.Mirabilis:aut occultus.
פָּלוּא Falluite.Idem.p.n.
פָּלֻאִי Fanuel.Vídens deum:síue facies dei.
פְּנוּאֵל Fara.Frugífer:vel fructificans:aut crescens:síue vacca
פָּרָה Farai.Hiatus:síue apertio.
פָּעֲרַי Faram.Onager eorum:vel ferocitas eorum:aut fructificatio matris:vel taurus matris.
פִּרְאָם Faran.pulchritudo:síue laus:aut gloriatio: vel propagíes.
פָּארָן Farao.Dissípans:síue discooperiens aut nudans: vel syríace vindicans.
פַּרְעֹה Faraónechao.Dissípans síue discooperiens aut nudãs clandum vel percussum:aut ex syro & hebreo vindicans clandumvel percussum.
פַּרְעֹנְכִּי Farathon.Dissípatio vel ruptura aut denudatio eius: vel syríace vindicta eius.
פִּרְעָתוֹן Farathonites.Idem.
Fáres.Diuísio.
פָּרֶץ Fáres.1.Paralip.7.Interpretatur Eques:aut diuidens:síue exponens:vel declarans.
פָּרֶשׁ Fares.Esd.2.&.8.Pulex:vl culex:síue fruct? tice.heb.faros
פָּרְעֹשׁ Farelíte.Diuísi.
פָּרְצִי Farfar.Cõminut?:aut fructificatio fruct?:síue taurus tauri.
פַּרְפַּר Farísei.Diuísi.D.
Farisæus.Diuísus.D.
Farnath.Taurus percutiens vel percussus aut contussus:síue fructificatio aromatum.heb.farnach.
פַּרְנַךְ Faros.Pulex:vel culex:aut fructus tinee.
פָּרְעֹשׁ Farsandáthan. Reuelatio menstrui vel commotionis? síue: aut equitis commotio:síue stercus menstruorum vel cõmotionis eius.heb.farsandátha.
פַּרְשַׁנְדָּתָא Faría.Floridus:aut syríace volans.
פָּרוּחַ Faruda.Separatio:vel dísperssio.
פְּרוּדָה

© Biblioteca Nacional de España

פַּרְוָרִים Farurim. Lebetes: ſiue ſuburbana.
פָּסַח Fáſe. Tranſitus: ſiue claudicatio.
Fáſea. Idem.
Faſelida. Trāſit? vel claudicatio natiuitatis vel gñatiōis. D.
Faſeron. Oris cantícum: ſiue os planum. D.
פִּסֵּחָה Faſſa. Diminutio oris: vel os diminutum.
פִּסְגָּה Faſga. Collis: ſiue altitudo: aut munitio.
פַּשְׁחוּר Faſſor. Extendens vel multiplícans libertatem vel princi-patum: aut expandens foramen vel albedínem.
Faſſur. Idem.
פְּתַחְיָה Fataía. Porta domíni: ſiue aperiens dominus.
פְּתוּאֵל Fatuel. Buccella dei: ſiue perſuaſio dei: aut dilatatio dei.
פְּתָרוֹם Fatures. Buccella roris: aut perſuaſio vel dilatatio ruine vel
פָּעוּ Fáu. Vlulans: aut gemens: vel apparens. (diſtillatiōis
Fe. Os ab ore: aut hic. ſcilicet aduerbium loci. D.
φοίβκ. Feben. Lucida: vel pura. G.
פְּדָאֵל Fedael. Redemptio dei.
פְּגָעִיאֵל Fegiel. Obuiatio dei: ſiue deprecatio dei.
פִּלְדָּשׁ Feldas. Ruina triture: aut iudicium triture.
פְּלָאיָה Feleía. Miraculum domíni: ſiue occultum domíni.
פְּלַלְיָה Feleía. Nec. 11. Cogitans dominum: aut orans dominum: ſi ue iudicium domíni. heb. Felelia.
פֶּלֶת Feleth. Ruina: ſiue iudicatio.
Felethi. Idem.
רֵעִי Felethi. 3. Reg. 1. In hebreo eſt rei: & interpretatur aſſocian tes: ſiue paſtores: vel amici.
רָצִים Felethi. 4. Reg. 11. In hebreo ē raſim: & iterp̄tatur curſores
Felix. Latinum eſt.
פְּלוֹנִי Felonites. Cadens: ſiue occultus.
פַּלְטִי Felti. Liberatio: vel expulſio.
פַּלְטָיָה Feltía. Liberatio domíni: aut expulſio domíni.
Feltías. Idem.
פְּנִינָה Fenenna. Gemma: ſiue facies noſtra.
φοινικίς. Fenicis. Rubea: vel purpurea: aut palma. ſ. arbor. G.
Fenicis. Geñ. 14. Non eſt in hebreo.
פְּרִזִי Ferezei. Rurales. ideſt habitantes in villis abſq; muro.
Ferezeus. Idem. ſ. n.
פָּרְעֹשׁ Feros. Pulex: vel culex: ſiue fructus tinee.
פֶּסַח Feſſe. Tranſitus: ſiue claudicatio.
Feſtus. Latinum eſt.
פַּשְׁחוּר Feſſur. Extendens vel multiplícans libertatem vel princi-patum: aut expandens foramen vel albedínem.
פַּחַת מוֹאָב Féthmoab. Dux moab: vel dux ex pñe: ſiue fouea ex patre.
פְּתָרוֹם Fethros. Bucella roris: aut pſuaſio vel dilatatio ruine vel di
Fetruſim. Idem. p. n. (ſtillationis.
כִּי חֵרוֹת Fiiroth. Os vel labium libertatis: aut os ſculptum: ab ore non ab oſſe.
פִּיכֹל Ficol. Os oīum. i. oīs lingua: aut oris pfectio vel cōſumatio
φιλαδελφία Filadelphia. Amor fratris vel fraternitatis. G.
φιλάρχης Fílarches. Amator princípis. G.
φιλήμων. Filemon. Deoſculans. G.
φίλητος. Filetus. Amabilis. G.
φύγελλος Filetus. Secunda ad Timotheum. 1. d. In greco eſt fygellus: & interpretatur fugitiuus. G.
φιλιππήσιοι Filippenſes. Bellicoſi: ſiue amatores equorum. G.
φιλίππις. Filippis. Bellicoſa: ſiue amatrix equorum. G.
φίλιππος. Filippus: Bellicoſus: vel amator equorum. G.
פְּלִשְׁתִּי Filiſtea. Conſperſa. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruina appoſi-ta: vel ruina duplex: ſeu ruine potus: vel cecidit bibens.
פְּלִשְׁתִּים Filiſtei. Conſperſi. ſ. cinere vel puluere: aut ruine appoſite: vel ruine duplices: ſiue ruine pot?: aut ceciderūt bibētes
פְּלִשְׁתִּי Filiſteus. Idem. ſ. n.
Filiſtiim. Idem. p. n.

Filiſtini. Idem.
φιλολόγος Filologus. Amator litterarum: vel amator verbi. G.
φιλόμητρος. Filometor. Amator matris. G.
פְּנִיאֵל Finees. Aſpect? vel facies cōſidētie vel protectionis.
פִּנּוֹן Finon. Gemma: ſiue aſpiciens: aut os eternitatis: vel os filii aut ex hebreo & ſyro os piſcis: ab ore non ab oſſe.
פוּנוֹן Finon. Nu. 33. Gemma: ſiue aſpiciens. heb. funon.
פִּישׁוֹן Fiſon. Oris mutatio: ſiue multitudo: aut extenſio.
פִּתוֹם Fiton. Bucella eorum: aut oris conſumatio: ſiue perſuaſio vel dilatatio eorum. heb. fitom.
פִּתוֹן Fiton. 1. Paralip. 8. & 9. Buccella eius: aut perſuaſio vel dila tatio eius: vel oris donum.
φλέγων. Flegon. Comburens: ſiue ardens. G.
פֹּכֶרֶת Focereth. Oris exterminatio: vel oris conciſio.
פְּעוֹר Fogor. Hiatus: ſiue apertio.
פְּעֲלָתַי Follathi. Opera mea: ſiue opus meū.
פּוֹרָתָא Forátha. fructificatio: ſiue multiplicatio: aut ſortilegus.
Fortunatus. Latinum eſt.
פְּסַחְךָ Foſech. Fragmentum tuum: ſiue diminutio tua.
פָּעוּ Fóu. Vlulans: aut gemens: ſiue apparens.
φρυγία. Frygia. Sicca: vel ardens. G.
φρύξ. Fryx. Siccus: vel ardens. G.
פֻּה Fua. Hic aduerbium loci: aut os ab ore.
פּוּעָה Fua. Exo. 1. Gemens vel vlulans: aut apparens.
פּוּאָה Fua. Iudi. 10. & 1. Paralip. 7. Angulus: aut coma.
פּוּנִי Fuaite. Aſpiciens: vel facies mea. heb. funite.
פּוּל Ful. Ruina: aut faba.
פְּנוּאֵל Funiel. Videns deum: ſiue aſpiciens deum. heb. fanuel.
פּוּר Fur. Sors.
פּוּרִים Furim. Sortes.
פּוּט Fut. Aphrica: aut ſyriace craſſa: vel pinguis.
פּוּתִיאֵל Futhiel. Aphrica dei: vel ex ſyro & hebreo pinguedo dei.
פּוּטִפַּר Futiphar. Ex ſyro & hebreo pinguedinē diſſipans: vel pin guedinis denudatio: aut ſyriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. g.

גְּבַעְתִּי Gabaathites. Collis: ſiue calix: aut excelſa hora. heb. ga baathites.
גַּחַת Gáad. cōfract?: aut formidās: vl ſyriace deſcēdēs. heb. iáath
גַּעַל Gáal. Abiectio: ſiue abominatio.
גַּעַשׁ Gáam. Tempeſtas: vel commotio. heb. gáas.
Gáas. Idem.
Gaaz. Idem. heb. gáas.
גָּבַע Gába. Collis: ſiue calix.
Gabaa. Idem.
גִּבְעוֹן Gabaa. 1. Reg. 14. a. vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa: in hebreo eſt Migron: & interpretatur de gutture: aut timor ſiue horreum eius.
גִּבְעָת Gabaad. Collis: aut calix: ſiue excelſa hora. heb. gabaath.
Gabaath. Idem.
גָּבַע Gábae. Collis: aut calix.
גִּבְעוֹן Gabaon. Collis: vel calix: aut dorſū vel eleuatio iniquitatis
גִּבְעֹנִים Gabaonite. Idem. p. n.
Gabaonites. Idem. ſ. n.
Gabatha. Eminens: vel excelſum. grece dicitur lithoſtratos quod interpretatur lapidibus ſtratus: & erat locus vel ſtra tum lapideum eminens. D.
גִּבְתוֹן Gabathon. Dorſum vel eleuatio eius: aut palpebre eius: ſi ue excelſum donum.
גָּבַע Gábee. Collis: aut calix.
גֶּבֶר Gabelus. Terminus: vel limes: aut confinium. D.
Gáber. Vir: aut virilis vel fortis: aut ſyriace gall? gallinace?

© Biblioteca Nacional de España

גּוּר Gaber.4.Regum.9.Catulus:ſiue habitatio: aut collectio: vel timor.heb.gur.

גְּבִים Gabin.Ciſterne:aut locuſte:ſiue altitudines.heb. gabim.

גַּבְרִיאֵל Gabriel.Vir deus:aut fortitudo dei: vel fortis meus deus.

גָּד Gad.Felix:vel accinctus.

גְּדֵלִי Gaddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria.

גָּדֵר Gáder.Murus:ſiue maceria vel ſepes

Gaderothites.Idem.

גַּדְגָּד Gadgad.Felicitas felicitatis:aut accinctus exercitus.

גָּדִי Gadi.Hedus:ſiue felix:aut accinctus: vel ſyriace inciſus.

Gaddi.Idem.

יְדַעְאֵל Gadihel.Scientia dei.heb.iadihel.

גְּדֵרוֹת Gadiroth.Muri:ſiue maceríe vel ſepes.

Gaddis.Aceru?:vel cõgeries:ſiue felix vel accinct? vir.D.

גָּדִי Gadite.De gad:quod interpretatur felix:vel accinctus.

גְּדוֹר Gador.Murus:ſiue maceria aut ſepes.

גָּחַר Gáer.Exitus caloris vel ire.

Gaius.Latinum eſt:& interpretatur dñs ex lingua latina priſca.grece vero terrenũ aut gloriantem ſignificat

גִּלְעָד Galaad.Aceruus teſtimonii.

Galaadite.Idem.plu.nu.

Galaadites.Idem.ſ.n.

Galaaditim.Idem.

Galaaditis.Idem.

גָּלָל Galal.Rota:ſiue reuolutio:aut confinium:vel marmor.

Galalai.Idem.

γαλάται. Galate.Lactantes:vel lactei.G.

γαλατία. Galatia.Lactans:vel lactea.G.

גִּלְגָּל Galgal.Rota:ſiue reuolutio:aut aceruus aceruí:vel reuolu-

Galgala.Idem. (tio aceruí.

Galgalis.Idem.

גָּלִיל Galilea.Volubilis:ſiue volutabilis:aut rota.

גְּלִילוֹת Galilea.Ioſ.13.Idem.p.n.heb.galiloth.

Galilei.Volubiles:ſiue volutabiles:aut rotantes.

Galileus.Idem.ſ.n.

גָּלִים Gallim.Coaceruantes:ſiue tranſmigrantes: vel reuoluen-

tes:aut diſcooperientes.

אֲגָלִּים Gallim.Eſa.15.Gutte:aut gutta maris:ſiue coaceruãtes:vel tranſmigrantes:aut reuoluentes.heb.agallim.

γαλλίων. Gallion.Lactans:vel lacteus.G.

גַּמַלְיָה Gamalias.Conſumatio domini:ſiue conſumptio domini. heb.gamarias.

גַּמְלִיאֵל Gamaliel.Retributio dei:aut camel? dei:ſiue ablactat? dei.

גְּמַרְיָה Gamarias.Conſumatio domini: aut conſumptio domini

גְּמוּל Gamul.Retributio:ſiue ablactatio.

גַּמְזוֹ Ganzo.Etiam iſte:aut ſcirpus vel iuncus iſte.heb.gamzo.

גָּחָם Gaon.Educens eos:ſiue exit? eorũ: aut exit? caloris. heb.

גָּרֵב Gareb.Scabies:aut ſyriace hydria. (gáam.

גַּרְזִים Garizim.Secures:vel ſciſſores.

גַּרְמִי Garmi.Oſſeus,vel oſſa:aut peregrinationis aqua: vel ſyriace cauſa mea.

גַּסְפָּא Gaſpha.Appropinquatio oris:ſiue accedens huc.

גַּעְתָּם Gatham.Tactus eorum:vel mugitus eorum: aut mugitus perfecti vel ſimplicis.

גּוֹלָן Gaulon.Tranſmigratio eorum: vel reuolutio eorum: aut exſyro & hebreo intus manens.

עַזָּה Gaza.Fortis:aut capra.

גִּזְבָּר Gazabar.Theſaurarius.

גְּזָרָה Gazara.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia.

Gazaris.Idem.D.

עַזִּים Gazei.Fortes:aut capre:vel hirci.

גָּזָם Gazem.Eruca:ſiue vellus eorum:aut tranſitus eorũ:ſiue tõ

Gazenſes.Fortes:aut capre: vel hirci.D. (dens eos:

גָּזֵר Gázer.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia.

יְעָזֵר Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.Auxiliũ:ſiue auxiliator.heb iazer. [perſico & greco.

Gazophylaciũ.Vbi gaza.i.theſauri templi ſeruabantur ex

Geba.Collis:aut calix:ſiue vas.

גִּבְעַ Gebái.Dorſum:ſiue eleuatio:aut ciſterna:ſiue locuſta: vel

גִּבְּי Gebal.Terminus vel limes. (ſyriace exactor.

גִּבָּל Gebar.vir:aut virilis:ſiue fortis:vl ſyriace gall? gallinace?

גֶּבֶר Gebellem.Vallis ſalinarũ vel nautarũ.heb.gemélle.

גֶּמַלַּח Gebeth.Collis:aut calix:ſiue excelſa hora.

גִּבְעַת Gebethon.Dorſum ſiue eleuatio eius:aut palpebre eius:ſi

גִּבְּתוֹן ue excelſum donum.

יְכַנְאֵל Gebneel.Edificatio dei:ſiue intelligentia dei: aut filiatio dei.heb.iebneel.

גַּדֵּל Geddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria.

גִּדְעוֹן Gedeon.Conterens vel confringens:aut ex ſyro & hebreo abſciſſio iniquitatis.

גְּדֵרָה Gedera.Murus:ſiue maceria:aut ſepes

Gederites.Idem.

גְּדֵרוֹתַיִם Gederothá'im.Idem.plu.nu.

גַּדִּיאֵל Geddiel.Hedus dei:ſiue felicitatis deus:aut accinctionis vl expeditionis deus.

גְּדוֹר Gedor.Murus:ſiue maceria:aut ſepes.

Gedur.Idem.

Gehenna.Vallis deceptionis vel triſtitie ſiue diuitiarum: aut ſyriace infernus.D.

גֵּיתָם Gehennon.Vallis decipiẽs vel cõtriſtãs eos:ſiue vallis diui tiarũ ſuarum:aut ſyriace infernus.heb.gehennom.

גִּלְבֹּעַ Gelboe.Reuolutio inueſtigationis vel ſcrutationis: aut a-ceruus tumoris vel inflationis:aut ex hebreo & ſyro re-uoluens deprecationem.

גִּלְהָתִי Geldeti.Magnitudo:aut fimbria.heb.gedleti.

גִּלֹנִי Gelonites.Exultans:ſiue reuoluens: vel tranſmigrans: aut reuelans vel detegens.

גְּמַלִּי Gemali.Retributio vel merces:aut ablactatus:vel camelus

יְמִינִי Gemineus.Dextera vel dexter.heb.iemineus.

Gemini.Idem.heb.iemini.

Gemneus.Dexter.D.

גְּנוּבַת Genebath.Furtiua:vel furtum:aut protectio vel hort? filie

Geneſar.Hortus principis:vel protectio principis.D.

Geneſar.Math.14.In greco geneſareth:& hebraice interp̃tatur hort? aut ptectio pricipis: ſiue hortus vel protectio

Geneſareth.Idem.D. (miniſtrantis.D.

גִּנְתוֹן Genthon.Hortus vel viridarium aut protectio eius.

גִּיחוֹן Geon.Pectus:ſiue eductio:aut exitus:ſiue vallis gratie vel manſionis.

גֵּרָא Gera.Ruminatio:ſiue pegrinatio:aut certatio vel cõflictus

גְּרָרָה Gerára.Peregrinatio:vel certatio:aut conflictus.

Geraris.Idem.

Geraſeni.In greco gergeſeni:& hebraice interp̃tatur pere grinatiõi ſiue cõflictui aut ruminatiõi appropiquãtes.D.

Geraſeni.Marci.5.a.& Luce.8.In greco gadarẽi &hebraice interp̃tatur ſepti: vel murati.D.

Gerreni.Incole:ſiue pegrini:aut certãtes:vel cõfligẽtes.D

גִּרְגָּשִׁי Gergeſei.Peregrinationi vel cõflictui aut ruminationi ap

Gerſeus.Idem.ſ.n. (propinquantes

גֵּרְשֹׁם Gerſan.Aduena ibi:ſiue peregrinus noĩat?.heb.gerſam.

Gerſephatia.Non eſt in hebreo.

גֵּרְשׁוֹן Gerſon.Exilium eius:vel peregrini mutatio.

גֵּרְשֹׁם Gerſon.1.Paralip.15.&.Eſd.8.Aduena ibi:ſiue peregrin? nominatus.heb.gerſom.

גֵּרְשֻׁנִּי Gerſonni.Exul:vel peregrini mutatio.

Gerſonite.Idem.

© Biblioteca Nacional de España

Gersonites. Idem.
גֵּרְשֹׁנִי Gesa. Rixa: vel contentio: aut domini exitus. heb. iesa.
גֵּישָׁן Gesan. Appropinquans: aut vallis mutationis siue eboris
גֹּשֶׁן Gessen. Appropinquatio vel approximatio (vel somni.
גֶּשׁוּר Gessur. Vallis aspectus: aut vallis bouis: siue vallis murus:
גְּשׁוּרִי Gessuri. Idem. (aut pons.
אֲשׁוּרִי Gessuri. 2. Reg. 2. Beatitudo: aut intuitus: vel gressus. heb.
גַּת Geth. Torcular. (assuri.
גִּתַּיִם Gethái. Torcularia. heb. gethaim.
Gethaim. Idem.
גִּתְחֵפֶר Gethepher. Torcular fodiens vel explorans: siue torcular confundens aut exprobrans.
גִּתִּים Gethei. Torcularia.
חִתִּים Gethei. 4. Reg. 7. Confracti: siue formidantes: aut stupentes: vel syriace descendentes. heb. ethei.
גֵּתֶר Gether. Vallis explorationis vel contemplationis: siue torcular explorationis: aut vallis turturis.
יֶתֶר Gether. 1. Reg. 30. & 1. Paralip. 7. Excellens: aut residuum: siue remanens: vel explorans: aut funiculus. heb. iether.
גִּתִּי Getheus. Torcular.
גִּתְרִמּוֹן Gethremmon. Torcular mali punici: aut torcular excelsu.
Gethsemani. Vallis pinguissima: siue vallis olei. scribi debet gesemani. D.
גֵּזֵז Gezen. Tondens: aut vellus: siue transitus. heb. gezez.
גֵּזֶר Gezer. Prescissio: siue diuisio: aut sententia.
Gezeron. Prescissio doloris siue fortitudinis: aut diuisio vel sententia doloris siue fortitudinis. D.
גִּזוֹנִי Gezonites. Tondens: siue transiens.
גַּזְרִי Gezre. Securis: siue scissor. heb. gerze.
גִּדֵּרוֹת Gideroth. Muri: siue macerie: aut sepes.
גֵּיחֲזִי Giezi. Vallis visionis: aut vallis pectoris.
גִּילֹה Gilo. Exultatio: siue reuolutio: vel transmigratio: aut reuelatio: vel detectio.
גִּילוֹנִי Gilonites. Exultans: siue reuoluens: vel transmigrans: aut reuelans. vel detegens.
Gimel. Retributio: siue ablactatio. D.
גִּנַּת Gineth. Hortus: vel protectio.
גִּיחוֹן Gion. Pect?: aut eductio: l exitus: siue vallis gre vel mãsiõis
γνίδος. Gnidum. Atriplex genus herbe purgatiue vel laxatiue. G.
גָּעָתָה Goatha. Tactus eius: aut mugitus eius.
גּוֹב Gob. Cisterna: vel locusta: aut altitudo.
גְּדוֹלָתִי Godolathi. Magnitudo: aut fimbria mea.
גְּדַלְיָהוּ Godolias. Magnitudo domini: aut fimbria domini.
גּוֹג Gog. Tectum vel solarium: siue tegulatum.
גּוֹלָן Golam. Trãsmigratio: siue reuolutio: aut ex syro & hebreo intus manens. heb. golan.
Golgotha. Caluaria. scilicet vbi sunt capita mortuorum.
גָּלְיַת Golias. Trãsmigratio: aut accumulatio: siue reuolutio: vel
Goliath. Idem. (detectio.
גֹּמֶר Gomer. Consumans vel consumens: aut deficiens.
עֹמֶר Gomor. Genus mensure. idest decima pars ephi.
עֲמֹרָה Gomorra. Populus rebellis: aut populus timens: siue manipulus: vel seruitus: aut syriace lana.
Gomorrei. Idem.
γοργίας. Gorgias. Terribilis: aut velox. G.
γορτύνα. Gortinam. Faretra. G.
גֶּשֶׁם Gossem. Pluuia: aut appropiquatio eorũ: vel syriace corpalis
גֹּשֶׁן Gosen. Appropinquatio: vel approximatio.
גָּעָתָם Gothan. Tactus eorum: aut mugitus eorum: siue mugitus perfecti vel simplicis. heb. gotham.
עָתְנִיאֵל Gothoniel. Hora siue tempus meum deus.
גּוֹזָן Gozan. Tonsio: aut vellus: siue transitus: vel corpus nutriens: aut ex syro & hebreo intus nutriens.

יְוָנִים Greci. Hebraice dicitur ieuanim: & interpretatur decepto
res: vel contristantes: siue cenosi: aut columbini: grece vero robusti vel fortes interpretatur.
יָוָן Grecia. In hebreo est iauan: & interpretatur decipiens: vel contristans: siue cenosa: aut columbina. grece vero robusta vel fortis interpretatur.
Grecus. Idem. masculini generis.
גְּאוּאֵל Guhel. Redemptio dei: siue exaltatio dei.
גּוּנִי Guni. Hortus: siue protegens.
Gunite. Idem.
גּוּרְבָּעַל Gurbáal. Catulus idoli vel dominantis aut subiicientis vel possidẽtis: aut peregrinatio siue timor aut habitatio idoli vel dominantis aut subiicientis vel possidentis.

De incipientibus a littera. h.

חָנָן Haanan. Gratiosus: siue misericors: aut donans.
חֶבֶר Háber. Socius: aut particeps: siue incãtator: aut liuor
Haberite. Idem. p. n. ⌈do. G.
ἀνδρία. Hadria. In greco andria: & ĩterp̃tatur virilitas: aut fortitu
עַדְרִיאֵל Hadriel. Grex dei: aut ablatio dei: siue priuatio dei.
אֶבֶן Haemes. Ouum: siue cenosus: aut lineus. heb. habes.
חָפָם Haphan. Thalamus eorum: siue coopertura eorum: aut littus eorum. heb. hapham.
חֲפִים Happhim. Thalami: siue coopertí: aut littus maris.
עַי Hay. Aceruus: vel coacerũatio.
עָיָה Hay. Nec. 11. Idem. heb. haya.
אַיָּלוֹן Hayalon. Quercus vel ilex: siue fortis: aut ceruus.
אֲחִיאָם Hayan. Frater matris: aut frater gentis. heb. hayam.
אַיָּלוֹת Hayla. Ilices: vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. heb. hayloth.
חֵיל Hayla. 4. Reg. 18. Dolor vel infirmitas maxille: siue principium humiditatis vel tenerítudinis. heb. hala.
אֵילוֹת Haylam. Ilices vel quercus: aut maledictiones: vel fortitudines. heb. haloth.
חֵיל Haylam. 4. Reg. 17. Dolor vel infirmitas maxille: siue principium humiditatis vel tenerítudinis. heb. hala.
אֵילוֹת Haylath. Ilices vel quercus: aut cerue: vel fortitudines.
אַיָּלוֹן Haylon. Ilex vel quercus: siue fortis: aut ceruus.
אֲחִיכָם Hayman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater
אָחִיו Hayo. Frater eius. (meus quid.
עִירְשֶׁמֶשׁ Hayrsémes. Ciuitas solis: aut ex hebreo & syro ciuitas seruicii vel ministerii.
אֲחִישַׁחַר Hayssáar. Frater matutinus: aut frater niger vel nigredinis
אֲלוּשׁ Halus. Commixtio vel conspersio.
חֲמָרָן Hamaran. Asinus: vel lutum: aut vinosus.
אֲחָרָא Hana. Essentia: siue generatio. heb. haua.
חָנָן Hanan. Gratiosus: siue misericors: aut donans.
חָרֹס Háres. Sol: aut testa.
חֵרֶם Harim. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum: siue dedicatum: vel consecratum. s. deo.
חֲצַרְשׁוּעָל Hasarsual. Atrium vel fenum vulpis: aut fenum semite.
חֵל He. Ecce: vel ista. D.
עֵבֶל Hebal. Aceruus vetustatis: siue aceruus defluens.
עֵבֶר Héber. Transiens vel transitus: aut ira: seu pregnans: vel syriace frumentum.
חֶבֶר Héber. Gen. 46. & 1. Paralip. 4. & 7. & 8. b. vbi dicitur & ezech & heber. interpretatur socius aut particeps: vel adherens: siue incantator: aut liuor.
עִבְרִיָּה Hebrea. Transiens: siue irata: aut pregnans.
עִבְרִים Hebrei. transeuntes: siue irati: aut pregnantes: vel syriace
Hebreus. Idem. s. n. (frumenta.
Hebri. Idem.

© Biblioteca Nacional de España

חֶבְרוֹן Hebron. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incan-
עִבְרוֹנָה Hebróna. Transiens: aut irascens. (tatio: vel liuor.
זְפִרוֹנָה Hebróna. Nu. 34. ex syro & hebreo falsitas cãtici vel exul-
tationis. heb. zephróna. ⌈tio: vel liuor.
חֶבְרֹנִי Hebroni. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incãta
Hebroníte. Idem. plurali numero.
עֶדֶר Héder. Grex: siue defectio: aut priuatio.
אֵדוֹ Heddo. Vapor aut nubes vel interitus eius.
חֵפֶר Hepher. Atrium: aut fenum. heb. hasor.
אֵלָא Hela. Ilex vel quercus: siue fortitudo: aut maledictio
עֵילָם Helam. Adolescens vel virgo. m. g. siue occult9: aut seculũ.
חֲלָאם Helam. 2. Reg. 10. Exercit9 mris l'gẽtis siue ancille: aut do-
lor siue expectatio matris vel ãcille aut gentis: vel sõniũ.
אֵלָה Helam. 1. Paralip. 9. Ilex vel quercus: aut fortitudo: vel ma
אֶלְעָשָׂה Helasa. Dei factura. (ledictio. heb. hela.
אֵילַת Helath. Cerua: siue fortitudo: aut ilex vel quercus.
אֶלְקָנָה Helchana. De9 zelotes: aut dei possessio: siue dei calamus:
אֶלְקֹשִׁי Helchesæus. Dei duricies: vel serotin9. (vel deus nidus ei9.
אֶלְתְּקֵה Helchetẽ. ex hebreo & syro dei theca l'capsa. heb. helthece.
חִלְקִיָּהוּ Helchias. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
חִלְקִיָּה Helchias. nec. 1. expectãs dñ3: siue ham9 dñi. heb. hechelias
מַלְכִּיָּהוּ Helchias. Hiere. 38. Rex dñs: siue cõsiliũ vel regnum dñi.
חֶלֶק Hélech. Portio: siue pars: aut lenitas. (heb. melchias.
אֶלֶף Héleph. Mille: siue doctrina: aut bos. vel dux.
חֵלֶם Hélem. Sõniãs: aut sanãs: siue expectatio eorum: aut dolor
חֵלֶץ Héles. Armatus: siue liberatus: aut nudatus. (eorum.
Helles. Idem.
אֶלְעָשָׂה Helesa. Dei factura.
Helesmoth. Secũdus liber legis: & interpretatur hec sũt no
mina: quia sic incipit ĩ hebreo. Grece aũt exodus vocatur
i. exit9: qa ĩ eo exit9 filiorũ israel de egypto prio cõtinetur.
חֵלֶד Héleth. Mũd9. i. orbis: aut mustela: vel syriace rubigo. heb.
heled. ⌈vel mortariolũ.
עֵלִי Heli. Eleuatio: siue oblatio: aut eleuans: vel offerẽs seu pila:
אֵלִיָּה Helia. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֲלִיאָב Heliab. Deus pater: vel deus patris.
אֶלְיָקִים Heliachim. Dei resurrectio vel affirmatio: siue deus resur-
rectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.
אֶלִישָׁמָע Heliam. Dei populus: aut deus populi.
אֶלִיהוּא Helias. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֶלִידָד Helidad. Dei dilectus: vel dei dilectio.
אֵלִים Helim. Arietes: siue fortes: vel cerui: aut valles.
Ἡλιόδωρος Heliodorus. Solis donum. G.
Ἡλιόπολις Heliopolis. Hebraice dicitur on: & interpretatur dolor: si-
ue tristitia: aut fortitudo. Grece vero heliopolis solis ciui-
tas interpretatur.
אֶלְיוֹרֵף Helioreph. Dei hyems: aut deus iuuentutis: siue forte op-
probrium: aut ex hebreo & syro deus acuminis.
אֱלִישָׁה Helisa. Deus est: siue dei agnus: aut deus commodans.
אֱלִישָׁע Helisæus. Dei salus: vel deus saluans.
אֱלִיהוּא Heliu. Deus meus ipse: aut fortitudo ipsius.
Helmadan. Deus mensure eorũ: vel deus idumẽti eorũ. D.
אֶלְנָתָן Helnathan. Dei donum.
אֵלוֹן Helon. Ilex: vel quercus: aut fortis.
חֵלוֹן Helon. Nu. 1. & 10. & 1. Paralip. 6. e. interpretatur fenestra
vel prophanatio: siue dolor aut infirmitas.
אֲיָלוֹן Helon. Ios. 19. c. vbi dicitur helõ & thẽna. & 1. Paralip. 6.
f. interp̃tatur ilex vel q̃rcus: siue fortis: aut ceruus. heb. a-
אֵלוֹנִי Heloníte. Ilices vel quercus: aut fortes. (yalon.
חֵלַי Helthai. Laudatio: siue confessio: aut clamor. heb. hedai.
אֶלְתְּקֵה Helteco. Ex hebreo & syro dei theca vel capsa.
אֶלְתּוֹלַד Helthold. Dei generatio.
הֵימָן Heman. Multus: aut tumultuans: vel syriace fidelis.

עַמָּה Hemona. Popularis: siue populus noster.
חֵן Hen. Gratia: siue misericordia: aut mansio: vel requies.
עֵינָן Henan. Nubes: vel augurii: seu fons aut ocu'us earum.
הֵנֹם Hennon. Ecce illi: siue diuitie eorum: aut decipiens vel cõ-
tristans eos. heb. hennom.
עֵר Her. Vigil: aut denudãs: vel effũdẽs: siue emul9: vel ciuitas
עֵרָן Heran. Idem.
Heranite. Idem. p. n.
אֵרְכִּוּרִי Herchuei. Lõgi: aut sanantes: siue maledictio cõbustiõis.
Ἡρακλῆς Hercules. Iunonis vel dominatricis gloria. G.
אֶרֶד Héred. Imperans: siue descendens.
עֲרָרִי Hered. Iof. 12. Onager: aut syriace draco.
אֲרָרִי Heredite. Imperantes: siue descendentes. ⌈ce inimici
עֵרִי Herite. Vigiles: siue denudantes: aut effundentes: vel syria.
חֶרְמָה Herma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum:
siue dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
Hermagedon. Mons euangelii vel euangelizationis: aut
mons pomorum vel fructuum. scilicet electorum. D.
Herman. Sustentaculum: vel inauris. G.
Ἑρμῶν Hermes. Mercurius: aut lucrum: vel refugium. G.
Ἑρμῆς Hermogenes. Mercurio genitus: aut lucri generatio: vel
Ἑρμογένης refugium generationis. G.
חֶרְמוֹן Hermon. Destructio: siue anathema: vel rete siue retiaculũ
aut dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
חֶרְמוֹנִים Hermonii. Idem. p. n.
Herodes. Pellis gloria: vel pellibus glorians: aut mons glo
rie vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. D.
Herodiani. Idem. p. n. D.
Herodias. Idem. f. g. D.
Ἡρῳδίων Herodion. Iunonis vel dominatricis cantilena. G.
חָצוֹר Heser. Atrium: aut fenum:
Hesli. Prope me: vel iuxta me: siue auferens vel separãs. D.
אֶשְׁתָּאוֹל Hestaol. Postulatus: aut mulier fortis: vel mulier stulta: siue
ignis laboris.
אֶסְתֵּר Hester. Occulta: siue abscondita: vel demoliens. aut ex sy-
ro & hebreo medicine exploratio vel contemplatio: aut
medicina turturis.
חֵת Heth. Confractio: vel formido: aut stupor: vel syriace desce
Heth. nomen littere. Vita. D. (sus.
גֵּדֵר Hiedor. Murus: siue maceria: aut sepis. heb. gedor.
יְרַחְמְאֵל Hieramel. Misericordia dei: aut ex syro & heb. dilectio dei
Hieramihel. Idem.
ἱεράπολις Hierapolis. Sacra ciuitas. G.
יִרְמְיָהוּ Hieremia. Celsitudo dñi vel sublimitas dñi: aut exaltãs do
Hieremias. Idem. (minum.
יְרַחְמְאֵל Hieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרִיחוֹ Hiericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
יְרִיאֵל Hieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִימוֹת Hierimoth. Altitudines: siue timens mortem: aut videns
mortem: seu proiectio mortis.
Hierimuth. Idem.
יִרְמָי Hiermai. Altitudo mea: siue timens vel proiiciens aquas.
יִרְחָם Hieroam. Misericors: aut syriace dilectus.
יְרוּבַּעַל Hierobaal. Impugnans idolum.
יְרוּבֹּשֶׁת Hierobaal. 2. Reg. 11. Impugnans confusionem vel igno-
miniam: aut impugnans idolum. heb. ierobéseth.
יָרָבְעָם Hieroboam. Impugnans vel obiurgans populum: vel
multiplicans populum.
יְרַחְמְאֵל Hieroboam. 1. Regum. 1. & 2. Paralip. 23. Misericors: aut
syriace dilectus. heb. hieroam.
ἱερώνυμος Hieronymus. Sacra lex. G.
יְרוּשָׁלַ֫ם Hierosolyma. Visio pacis: aut visio perfecta vel consuma-
ta: siue timor perfectus vel consumatus.

© Biblioteca Nacional de España

Hierosolymite. Idem. p.n.
ירואל Hieruel. Timor dei: aut visio dei.
ירושא Hierusa. Hereditas: vel exilium.
ירושלם Hierusalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ⌈aut iteratio.
ישענה Hiesana. Dormiens: aut antiqua vel annosa: siue mutatio:
יתרי Hietrites, Excellens: siue explorans: aut residuus: vel rema
ὑμέναιος. Hymeneus. Carmen nuptiale. G. (nens: siue funiculus.
הין Hyn. Mensura erat liquidorum.
עיר Hir. Ciuitas: aut vigil: siue effundens: vel denudās: aut pul-
עירה Hira. Idem. (lus. f. asini.
היראי Hiraites. Illuminatus: aut flumen: vel fluuialis.
חירם Hiram. Vite celsitudo.
עירם Hiram. Geñ. 36. &. 1. Paralip. 1. Ciuitas eorū: siue vigilia eo
rū: aut denudatio vel effusio eorum: siue aceruꝰ excelsus
חירה Hiram. Geñ. 38. Libertas: aut ira. heb. hira.
הרם Hiram. Ios. 10. Interpretatur mons eorum: siue manifestās
eos: aut concipiens eos.
עירא Hiram. 2. Reg. 20. Interp̄tatur ciuitas: aut vigil: siue denu
datio: aut effusio: vel aceruus visionis. heb. hyra.
חורם Hyram. 2. Paralip. 2. &. 4. &. 8. Albedo eorū siue foramē ꝫ
libertas eorū: aut destruēs: vel anathematizās. heb. hurā.
עירא Hyras. Ciuitas: aut vigil: siue denudatio: aut effusio: vel a-
ceruus visionis.
חירה Hyras. Geñ. 38. Interpretatur libertas: aut ira.
Hyrcanus. Ciuitatis possessor: seu vigilans emulator. D.
עירואלה Hyrhela. Vnum nomen est: & interpretatur ciuitas ilicis
vel quercus aut fortitudinis vel maledictionis: aut vigi-
lia siue denudatio vel effusio ilicis vel quercus siue forti-
tudinis vel maledictionis.
מעשיה Hismaasia. Opus domini. heb. maasia.
ישמעאל Hismael. Exauditio dei.
ישמעלם Hismaelite. Idem. plurali numero.
ἱσπανία. Hispania. Rara. idest preciosa. G.
אשתמה Hystemo. Ignis admirationis vel consumatiōis: siue ignis
perfectionis vel simplicitatis.
אישטוב Histob. Vir bonus: aut viri bonitas.
הוד Hod. Laus: siue confessio.
חדלי Hodali. Cessatio: vel vetatio: aut defectus.
חלדי Holdai. Mūdus: vel orbis: aut mustela: vel syriace rūbigo.
Holophernes. Fortis dux: ex hebreo & syro. D.
און Hon. Dolor: siue fortitudo: aut iniquitas.
חפה Hoppa. Thalamꝰ: siue cooptorium: aut littus vel ripa eius.
הור Hor. Mōs: siue cōcipiens: aut demonstrans: vel ostendens.
חרי Horrei. Principes: vel liberi aut ingenui: vel irascentes.
חרם Horem. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum:
siue dedicatum aut consecratum. f. deo.
חרי Horreus. Princeps: vel liber aut ingenuus: vel irascens.
Horri. Idem.
חרמה Horma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum
siue dedicatum aut consecratum. f. deo.
חרמה Horma. Ios. 19. Excelsa: siue proiecta: aut vermis.
ארנן Hornan. Exultans: siue arca eorum: aut lux filii: vel lux si-
ue maledictio permanens vel eterna.
חסה Hosa. confidens: vel protegens.
חרשי Hosdi. Mensis: vel nouitas: aut ex syro & hebreo vniꝰ mu-
nus: aut nouum munus. heb. hodsi.
חותם Hothan. Sigillū: aut signaculū: siue clausura. heb. hotham.
אואל Huel. Aut deus: siue aut fortis: vel desiderans siue concupi-
scens deum. ⌈stetricatio
חול Hul. Dolor: vel infirmitas: siue arena: vel prestolatio: aut ob
עירסנע Humesen. Duo nomina sūt. Hum. Aceruꝰ. heb. hiim. Esem
צם os ab osse: siue fortitudo: aut lignum eorum: vel consiliū
eorum: aut clausura. f. oculorum.
חור Hur. Libertas: vel albedo: aut foramen.
Hurai. Idem.
אורי Huri. Lux siue ignis meus.
עוץ Hus. Consilium: aut lignum: vel syriace fixus.
ישש Hus. 1. Paralip. 8. Tinea corrosus: aut compressus: vel con-
gregatus. heb. iehus.
חשם Husan. Festinatio eorum: aut silentium eorum: vel sensua-
litas eorum. heb. husam.
חושי Husi. Festinans: vel tacens: aut sensualis.

De incipientibus a littera. i.

יחת Iáath. Confractus: aut formidans: vel stupens: aut sy-
riace descendens.
יחזיה Iaazia. Visio domini.
יחבה Iaba. Absconsio: vel dilectio: aut syriace peccatum vel obli
יבחר Iabaar. Eligens: vel electus. (gatio.
יבל Iabel. Defluens: siue apportans: vel inueterascens: aut ger
minans: siue iubileus: aut buccina.
יבש Iabes. Siccitas: vel confusio.
יעבץ Iabes. 1. Paralip. 2. &. 4. Tristitia: siue dolor.
יבין Iabin. Intelligens: siue edificans.
יבוק Iaboch. Euacuatio: vel dissipatio: aut lucta. ⌈iachan.
יעבן Iacham. Conterens: vel cōprimens: siue ablatio basis. heb.
יעמן Iachan. tribulatio vel labor: aut ablatio possessiōis vl nidi.
יקנעם Iachanen. Possidens populū: siue nidificatio populi. heb.
יקים Iacim. Surgens: aut confirmans. (iachanem.
יכין Iachin. Preparans: siue preparatio: vel firmitas.
Iachinite. Idem. plu. nu.
יעקב Iacob. Supplātator: vel calcaneꝰ: aut planta. i. vestigium.
יעקבה Iacoba. idem.
Iacobus. idem. ⌈nus. heb. iatur.
יטור Iachur. Custodiens: aut ordo vel series: aut syriace monta-
יחת Iadab. confractus: aut formidans: vel stupens: aut syriace
descendens. heb. iáath.
ידע Iadai. Sciens vel cognoscens. heb. iada.
ידעיה Iadaia. Scientia domini: vel cognitio domini.
ידע Iadan. Sciens: vel cognoscens. heb. iada.
Iadason. cognitio ouis: vel cognitio mutationis. D.
יחדיהו Iadías. Simul vel solus dominus: aut gaudium siue acumē
domini: vel ex syro & hebreo vnus dominus.
יחיאל Iadiel. Viuit deus. heb. iahiel.
ידעאל Iadihel. Scientia dei: siue cognitio dei.
ידון Iadín. iudicans: aut litigans: vel manus eius. heb. iadon.
ידד Iaddo. Manus eius: aut potestas eius: siue confessio eius.
ידון Iadon. iudicans: aut litigans: vel manus eius.
יאל Iael. ipsi deo: aut ipsi forti: vel potens. heb. lael.
יפת Iápheth. Dilatatus: aut pulcher: vel persuadens.
יפיע Iaphia. Illuminans: siue apparens: aut gemens
יפית Iaphia. 2. Reg. 5. interpretatur Loquens: vel illa queans:
aut insuflans.
יפיע Iaphie. illuminans: siue apparens: aut gemens.
יגור Iagur. colonus: vel aduena: aut timens: siue congregans.
יחדי Iahaddai. Simul uel solus ego: aut acutus: uel gaudens: aut
syriace unitas mea.
יעלא Iahala. Ascendens: aut damula uel caprea
יהלן Iahalon. manens: siue murmurans. heb. ialon.
יעל Iahel. Ascendens: aut damula uel caprea.
יחלאל Iahelel. Expectās deū: aut orans deū: siue incepit deus.
יאיירי Iaheri. Lux mea: siue illuminans: aut illuminatus.
יעיאל Iahiel. Accruus dei: siue abstulit deus.
יעיאל Iahihel. idem.

© Biblioteca Nacional de España

יחיאל Iahihel.2.Paralipo.21.Viuit deus.
יאיר Iair.Illuminans vel illuminatus.
Iairus.idem.D.
יעלה Iala.Ascendens:aut damula vel caprea.
יהללאל Ialalehel.Laudans deum:aut claritas siue illuminatio dei.
יחלאל Ialel.Expectans deum:aut orans deum: siue incepit deus.
יהללאל Ialel.1.Paralipo.4.Laudans deum:aut claritas siue illuminatio dei.heb.ialalel.
יחלאלי Ialelite.Expectans deum:aut orans deū:siue incepit deus.
Iambri.Amaricās:siue rebellans:aut cōmutans.D.
Iami.Non est in hebreo.
ימין Iamin.Dextera vel dexter:aut auster vel australis.
Iaminite.Idem.plu.nu.
Iamne.In greco scribitur ianne:cū duplici.n.& hebraice interpretatur respondens:vel incipiens loqui: aut afflictus siue humiliatus:vel pauper.D.
Iamnes.In greco scribitur iannes & est idem qđ ianne.D.
יבנה Iamnia.Edificans:aut intelligens.heb.iabnia.
Iamnite.Idem.plu.nu.D.
Iānor.Maris lucerna:aut dextera lucis:vl dextere lumē.D.
יעמרה Iamra.Rebellis:aut amaricans:siue cōmutatio.
ימואל Iamuel.Dies eius deus:aut mare dei.
יחת Ianadiath.Confractus:aut formidās:vel stupens:aut syria descendens.heb.iáath.
יעני Ianái.Respondens:siue affligens:aut depauperans.
יטח Ianóe.Requiescens:aut manens:siue deducens.
ינום Ianum.Dormiens.
יארח Iara.Odorans:siue aspirans:aut luna:vel mensis.
יערה Iara.1.Paralipo.9.Silua:aut fauus:siue denudans vel effundens:aut euigilans.
יארמות Iaramoth.Altitudines: siue timens mortem:aut proiectio mortis
יריב Iarbi.Pugnans:vel obiurgans:siue multiplicās.heb.iarib.
ירח Iare.Luna:vel mensis:siue odorans.
יגרב Iareb.Scabies:aut syriace hydria.heb.gareb.
ירד Ired.Imperans:vel descendens.
ירפאל Iarephel.Sanitas dei aut medicina dei: siue relaxans deus.
ירד Iareth.Imperans:siue descendens.heb.iáred.
יריב Iarib.Pugnans:vel obiurgans:siue multiplicans.
יערים Iarim:Saltus:vel silue.
יהצה Iasa.Rixa vel contentio:aut domini exitus.
יהן Iasa.Esa.15.interpretatur Rixa vel cōtentio.heb.iáhas.
ישן Iassen.Antiquus:siue dormiens.
יצר Iáser.Figmentū:siue plasmatio:aut tribulans vl angustiās.
יאשר Iáser.1.Paralipo.2.Rectus: aut cantans:siue respiciens:aut domínans:vel prevalens.
יצרי Iaserite.Figmenta:siue plasmationes:aut tribulātes:vel an
יעשי Iasi.Faciens:vel factor meus. (gustiantes.
יפיע Iasie.Illuminās:siue apparens:aut gemēs.heb.iaphic.
יחציאל Iasiel.Diuidens deus:vel dimidians deus:aut festinatio dei.
יעשיאל Iasiel.1.Paralipo.11.&.27.Opus dei vel factura dei.
יזיאל Iasiel.1.Paralipo.12.interpretatur aspersio dei vel distillatio dei.heb.iaziel.
ἰάσων. Iason.Sanans:vel medicans.G.
μνάσων. Iason.Act.21. In greco mnason: & interpretatur indagator:aut spondens:vel reminiscens.G.
ישוב Iasub.Conuersio:aut habitatio:vel sessio.
Iasubite.Idem.plu.nu.
יתניאל Iathanael.Donum dei.
יון Iauan.Decipiēs:vel contristās: aut cenosus:vel columbus.
יעוש Iaus.Tinea corrosus:aut cōpressus:vel congregatus.
אוזל Iazal.Ambulans:siue vilificans.heb.ozal.
יעזר Iazer.Auxiliator:siue adiutor.

Iazer.Ios.xiii.d.in hebreo est iasa: quod interpretatur rixa vel contentio:aut domini exitus.
יעזאל Iaziel.Fortitudo dei.
יחזאל Iaziel.1.Paralipo.23.&.24.&.2.Paralipo.20.videns deū vel visio dei.
יזיז Iazíz.Splendor:aut syriace discessio.
איכבוד Ichabod.Vbi gloria:aut ve glorie.
Ichaboth.Idem.heb.ichabod.
Iconium.Veniens.G. εἰκόνιον
יקותיאל Ichutiel.Spes dei:aut congregatio dei.
ידיה Idaia.Manus domini:vel confessio domini.
ידעיה Idaia.Nec.7.&.11.& Zacharie.6.Scientia domini.
ידידה Idida.Dilecta:siue amabilis:vel manus manus ei9 : aut per translationem potestas manus eius.
ידותון Idithun.Lex eius:vel legalis:siue laudē vel cōfessionē dās.
Idox.Iocundus vel letus:aut triturans.D.
אדום Idumea.Ruffa:vel terrena:aut sanguinea.
Idumee.Idem.plu.nu.
אדומים Idumei.Ruffi:siue terreni:aut sanguinei.
Idumeus.Idem.s.n.
עיי העברים Ieabarim.Acerui hebreorū vel trāseuntiū:aut acerui irascētiū vel pregnātiū:aut ex hebreo & syro acerui frumenti.
יבחר Iebaar.Electio:siue electus.
יבניה Iebanias.Edificatio dñi: siue filiatio dñi:vel intellect9 dñi.
יבחר Iebar.Electio:siue electus.
יבלעם Ieblam. Inueteratio populi:vel defluens populus:aut germinatio populi:siue deglutiens eos.
Ieblaan.Idem.heb.ieblaam.
יבנאל Iebnael.Edificatio dei:siue intellectus dei.
Iebneel.Idem.
יבוק Ieboch.Euacuatio:vel dissipatio:aut lucta.
קבצים Iebsam.Congregationes.heb.cibsáim.
גבעון Iebton.Celsitudo eius:aut dorsum eius:siue palpebre eius: aut excelsum donum.heb.gebeton.
יבוס Iebus.Conculcatio:aut volutatio:vel presepium.
יבוסי Iebusei.Conculcati:siue volutati:aut presepia.
Iebuseus.Idem.s.n.
יגבהה Iecbaa.Exaltatio:siue altitudo.heb.iegbaa.
Iechbaa.Idem.heb.iegbaa.
יכליהו Iecelia.Consumatio domini:vel potestas domini.
יקמיה Iecemia.Resurrectio domini:siue confirmatio domini:aut vindicta domini.
יקמעם Iecmaan.Resurrectio ppli:siue cōfirmatio vl vindicta ppli.
יקנעם Iecnal.Possessio populi:siue emptio aut nidificatio populi
Ieconam.Idem. (heb.iecnam.
יכניה Iechonias.Preparatio domini:aut firmitas domini.
יכניהו Iechonias. Hiere.22.&.37.interpretatur Preparatus ipse. heb.chonias.
יזנרהו Iechonias. Hiere.35.&.40.&.42.& Ezechiel.8.&.11.interpretatur. Nutrimentum domini:aut auscultatio vel arma domini.heb.iezonias.
אחי Iechri.Frater meus.heb.achi.
זכרי Iechri.1.Paralipo.8.&.2.Paralipo.23. Memor siue memorans:aut masculinus.heb.zechri.
יקשן Iecsan.Durities:siue scandalum:aut syriace collisio.
יקטן Iectan. Paruulus:aut tedium:siue contentio.
יקתאל Iectel.Congregatio dei.
יתיר Iecter.Excellēs: aut residuus siue remanens: vel funiculus: aut explorans:heb.iether.
ידוע Iedda.Scitus:aut cognitus.
ירעאלה Iedaba.Timor maledictionis: seu visio maledictionis: aut ex hebreo & syro timor dei:vel visio dei.heb.ierala.
ידעיה Iedaia.Scientia domini:vel cognitio domini.

© Biblioteca Nacional de España

יְדוֹעַ Iedboa. Scitus vel cognitus. heb. ieddoa.
יְדֵבֶשׁ Iedebos. Melifluus: aut manus cõfusionis vel erubescẽtie.
יְדַעְיָה Iedeia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יְחַדְיָהוּ Iedeia. 1. Paralipo. 24. c. Vnus dñs: aut letitia dñi: siue acumen dñi: aut ex syro & hebreo renouatio domini.
גְּדַלְיָהוּ Iedelias. Magnitudo dñi: vel fimbria dñi. heb. gedelias.
יְחִיאֵל Iediel. Vnitas dei: siue letitia dei: aut acumen dei: vel ex syro & hebreo renouatio dei.
יְדִיעֲאֵל Iehihel. Scientia dei: vel cognitio dei.
יְחִיאֵל Iedihel. Esd. 10. Viuit deus. heb. iehiel.
יִדְלָף Iedlaph. Distillatio: vel stillicidium: aut ex hebreo & syro manus iuncta.
יַחְדּוֹ Ieddo. Solus ipse: vel vnus ipse: aut letitia eius: siue acumen eius: vel syriace nouitas eius.
יָדָיו Ieddu. Manus eius: siue confessio eius.
יָדוּעַ Ieddua. Scitus: aut cognitus.
יְפַדְיָה Iephdaia. Redemptio domini.
יָפְלֵטִי Iephlath. Liberatus: aut expulsus.
Iephlethi. Idem.
יִפְנֶה Iephone. Aspiciens: siue intuens.
Iephonne. Idem.
יְעִיאֵל Iehiel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehiel. Esd. 10. Viuit deus.
יְעִיאֵל Iehihel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehihel. 1. Paralipo. 15. & 16. & 23. & 29. & 2. Paralipo. 21. & 29. & 31. & 35. & Esd. 8. & 10. interpretatur Viuit deus.
יְהוּא Iehu. Ipse: siue existens.
יְעוּאֵל Iehuel. Abstulit deus.
יְעוּשׁ Iehus. Tinea corrosus: aut compressus: vel congregatus.
יְעִישׁ Iehus. 1. Paralipo. 8. Cõsiliãs: vel ligneus: aut syriace fixus.
יְכוּתִיאֵל Iehutiel. Spes dei: vel congregatio dei. heb. iecutiel.
יְדִידָה Ieiada. Manus domini: vel confessio domini. heb. iedaia.
יְחִיאֵלִי Ieihelí. Viuit deus.
יַעֲלָם Ielon. Occultus: siue adolescens: aut caprea eorum: vel secu lum. heb. ielom.
יְמַאי Iemái. Calefaciens: aut calidus.
יְמִינִי Iemini. Dextera vel dexter.
יִמְלָה Iemla. Repletio: aut circuncisio.
יִמְלֵךְ Iemleth. Regnans: aut consulens. heb. iemlech.
יִמְנָה Iemna. Dextera: aut numerans: siue preparans: vel syriace constituens.
יִמְנָע Iemna. 1. Paralipo. 7. g. Prohibitio: aut impedimentum: siue mare cõmotum.
זְמָה Iemna. 2. Paralipo. 29. c. Scelus: aut cogitatio. ſ. peruersa. heb. zema.
יִמְנָה Iemnaite. Dextere: aut numerantes: siue preparantes: vel constituentes.
יְעוּשׁ Ieos. Tinea corrosus: aut compressus: siue congregatus.
יִרְבֶּשֶׁם Iepsem. Aromatizans: vel siccitas eorum: aut confusio vel erubescentia eorum. heb. iebsem.
יִפְתָּח Iepta. Aperiens.
יִפְתַּחְאֵל Ieptael. Aperiens deus.
יִפְתָּח Iepte. Aperiens.
יִרְחַע Ieraa. Luna: aut mensis: siue odoratio.
יְרַחְמְאֵל Ieramehel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
Ieramel. Idem.
Ierameli. Idem.
Ieramiel. Idem.
ἱεράπολις Ierapolis. Sacra ciuitas. G.
יַרְכָּעָם Ierchaam. Extensio eorum: siue viriditas populi: aut sputũ populi: vel armatura aut euacuatio populi.
יַרְקוֹן Ierchon. Erugo: aut viriditas: siue sputum: vel armatura: aut euacuatio.

יִרְמְיָהוּ Ieremia. Celsitudo dñi: aut sublimitas dñi: vel exaltãs dñm.
Ieremias. Idem.
יִרְחְמְאֵל Ieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יִרְיָה Ieria. Proiectio domini: aut timor vel visio domini.
יִרְאִיָּה Ierias. Timor domini: vel visio domini.
יִרְוֶהוּ Ieriau. Proiectio dñi: vel timor domini: aut visio domini.
יְרִבַּי Ieribái. Pugnans siue obiurgans: aut multiplicans.
יְרֵחוֹ Iericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
Ierichontinus. Idem q iericho.
יְרִיאֵל Ieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יַרְמוֹת Ierimoth. Altitudines: siue timens mortẽ: aut videns mor
Ierimuth. Idem. (tem: seu proiectio mortis.
יְרִיעוֹת Ierioth. Cortine: siue linteamina: aut vlulatiões: siue cõfra
יְרֹחָם Ieroam. Misericors: aut syriace dilectus. (ctiones.
יְרֻבַּעַל Ierobáal. Impugnans idolum.
יְרֻבֹּשֶׁת Ierobá'al. z. Reg. 11. In hebreo est ierobéseth: & interptatur impugnãs cõfusionẽ vel ignominiã: aut impugnãs idolũ.
יָרָבְעָם Ieroboam. Impugnãs vel obiurgans populum: aut multiplicans populum.
יְרַחְמְאֵל Ieroboam. 1. Reg. 1. & 2. Paralipo. 23. Misericors. aut syriace dilectus. heb. ieroam.
יְרִיאוֹן Ieron. Timor: vel visio: aut proiiciens dolorem vel fortitu
Ieronymus. Sacra lex. G. (dinem. ἱερώνυμος
יְרוּשָׁלַ֫ם Ierosolyma. Visio pacis: aut visio ꝑfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
Ierosolyme. Idem.
Ierosolymita. Idem.
Ierosolymite. Idem. plu. nu.
יְרֻשָׁה Iersia. Lectul? siue stratũ dñi: aut abstulit paupertatẽ dñs.
יְרוּשָׁא Ieruſa. Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלַ֫ם Ieruſalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
יֶשַׁע Iessa. Respiciens vel ad respiciẽdum: siue ad horam: vel ad tempus. heb. lássa.
יִצְהָר Iessaar. Claritas: siue oleum: aut meridianus.
Iessaarite. Idem. plu. nu.
יְשַׁעְיָהוּ Iessaia. Est dominus: aut munus ipsum vel ipsius.
יְשֻׁבָת Iesba. Laus: siue tranquillitas.
אִשְׁבַּעַל Iasbáal. Ignis idoli: siue ignis dominantis: aut subiicientis vel possidentis. heb. esbáal.
יִשְׁבָּעָם Iesbaam. Sedens populus: aut cõuersio populi: siue insufla tio aut captiuitas populi.
יִשְׁבַּקָּשָׁה Iesbacassa. Est requirens vel deprecans. aut sessio dura: vel insufflatio siue conuersio dura.
אֶשְׁבָּן Iesban. Ignis filii: aut ignis intellectus vel edificationis. heb. esban.
יִשְׁבִּיבְנֹב Iesbidenob. Sedens in ꝑphetia vel in locutione siue in germinatione: aut conuersio siue insufflatio in prophetia vel in locutione siue in germinatiõe: aut captiuãs in ꝑphetia vel in locutione siue in germinatione. heb. iesbibenob.
יִשְׁבָּעָם Iesboam. Cõuersio populi: siue sessio populi: aut insufflatio vel captiuitas populi.
יִשְׁבָּק Iesboch. Est vacuus vel euacuatus: aut syriace derelictus: vel derelinquens.
יִסְכָּה Iescha. Vngens: siue cooperiens: aut protegens vel obumbrans: aut syriace speculans.
יִשַׁי Iesse. Ens: siue existens: aut munus vel oblatio.
אִישָׁי Iesse. 1. Paralip. 2. vbi dicitur iesse autẽ genuit. &c. interpretatur. Vir meus: aut virilis: siue insule munus: vel oblatio.
יִשְׁעִיָּהוּ Ieseias. Salus domini.
יִשְׁמָא Iesema. Appositus: vl noiat? aut admiratio: siue desolatio.
נְשָׁן Iéssen. Appropinquatio vel approximatio. heb. géssen.
יֵצֶר Iésser. Figmẽtũ: siue plasmatio: aut tribulatio: vl angustiãs.

© Biblioteca Nacional de España

יְשִׁישַׁי Ieseſi. Antiquꝰ: ſiue ſexagenariꝰ: aut exultãs: vel eſt munꝰ.
יִשְׁפָּה Ieſpha. Iaſpis lapis. f. precioſus: aut eſt hic. i. in hoc loco: vel labium: ſiue conterens.
יִשְׁפָּן Ieſpham. Abſconditus: ſiue confractus: aut cuniculus. heb.
יִשְׁעִי Ieſi. Salus: aut reſpiciens. (ieſphan.
יִשִׁיָּה Ieſia. Eſt dominus.
Ieſias. Idem.
יִשַׁעְיָה Ieſias. 1. Paralipo. 3. Salus domini.
יְחִזְאֵל Ieſiel. Diuidens deus: vel dimidiãs deus: aut feſtinatio dei.
Ieſiclite. Idem. plu. nu.
יְשִׁימוֹן Ieſimuth. Deſolatio: aut ſolitudo. heb. ieſimon.
יִזְלִיָא Ieſia. Diſtillatio vel aſperſio laborioſa. heb. iezlia.
יִסְמַכְיָהוּ Ieſmachias. Adherẽs vel innitens dño: aut iunctus dño.
יִשְׁמַעְיָהוּ Ieſmeias. Audiens dominum: vel obediens domino.
חֶצְרוֹן Ieſron. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cãtici: aut atriũ: vel Ieſu. Saluator. (ſenum. heb. eſron.
Ieſu. Luce. 3. f. in greco Ioſe: & hebraice poteſt interpretari Parcens: vel eleuatus: aut exiſtens. D.
יְשׁוּעַ Ieſia. Saluator.
יְשׁוּעָה Ieſua. Geñ. 46. & 1. Paralipo. 7. Planicies: ſiue equalis:
יֵשׁוּעַ Ieſie. Saluator. (aut ponens vel poſitus.
יְשַׁעְיָה Ieſue. Eſd. 10. interpretatur Eſt dominus. heb. ieſie.
יְשׁוּרִי Ieſui. Planus: ſiue equalis: aut ponens vel poſitus.
Ieſuite. Idem. plu. nu.
גְּשׁוּר Ieſur. Vallis aſpectus: aut vallis bouis: ſiue vallis murus: vel
יֵשׁוּעַ Ieſus. Saluator. (pons. heb. geſur.
יְשַׁעְיָה Ieſus. 1. Paralipo. 3. Salus domini. heb. ieſaias.
יְהוֹשֻׁעַ Ieſus. Zacharie. 3. & 6. Dñs ſaluator: vel domini ſalus.
חֵת Ieth. Confringens: vel formidans: aut ſtupens: vel ſyria-
יָתָה Iethan. Declinãs: vel diuertẽs. heb. ietha. (ce deſcẽdens.
יִתְנָן Iethan. Ioſ. 15. Merces: ſiue donum: aut ſyriace fumigans. heb. iethnan. ⌜nans in ea.
יַטְבָּה Ietheba. Bñfaciens: vel bonitas eius: aut diuertẽs vel declia-
יָטְבָתָה Iethebátha. Bonitas ſua: ſiue declinans filia eius: aut declia-
nans deſertum.
יִתְלָה Iethela. Pendens: vel ſuſpenſio: ſiue coaceruatio.
יֶתֶר Iether. Excellens: aut reſiduus: ſiue remanens: vel explo-
יִתְּר Iether. 1. Paralip. 1. Donãs. heb. ietheth. (rãs: aut funiculꝰ.
Ietheth. Idem.
יִתְמָה Iethma. Orphanꝰ: ſiue admiratio: aut cõſumatio vl' pfectio
יָקְמְעָם Iethmoan. Reſurrecto populi: aut confirmatio vel vindicta populi. heb. iechmoam.
יִתְרָא Iethra. Excellens: ſiue reſiduus: vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus.
יִתְרְעָם Iethraam. Excellentia populi: aut reſiduus populi: ſiue exploratio vel funiculus populi.
Iethraan. Idem. heb. iethraam.
יִתְרַי Iethrái. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus.
אֶתְרַי Iethrái. 1. Paralip. 6. b. Explorãs: aut ſyriace locꝰ. he. ethrái.
יִתְרָן Iethram. Excellens: ſiue reſiduus vel remanens: aut explo-
rans: vel funiculus. heb. iethran.
Iethran. Idem.
Iethrei. Idem. ⌜heb. gethrẽmon.
גִּתְרִמּוֹן Iethrẽmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſum.
יִתְרִי Iethreus. Excellens: ſiue reſiduus vl' remanẽs: aut explorãs
יִתְרוֹ Iethro. Idem. (vel funiculus.
רֹאשׁ Iethros. Caput: ſiue principium. heb. ros.
קַדְמוֹת Iethſon. Ioſ. 21. d. In hebreo eſt cedímoth: quod interpretatur antiquiores: vel priores: aut oriẽtales: ſiue incendium
יִזְבָּד Iezabad. Dotatus. (vel incuruatio mortis.
אִיזֶבֶל Iezábel. Inſula habitaculi: vl' ve habitaculo: aut ex hebreo & ſyro inſula ſterquilinii: vel ve ſterquilinio.

יְזַרְיָה Iezaria. Oriens dominus: aut claritas domini.
יְקוּתִיאֵל Iezechel. Cetus vel congregatio dei. heb. iecethel.
יְגְדַלְיָהוּ Iezedelia. Magnitudo domini. heb. iegedelia.
גַּזָּם Iezem. Eruca: aut vellus eorum: ſiue tranſitus eorum: vel tondens eos. heb. gezem.
אִירְעָדִי Iezer. Inſula adiutorii: ſiue inſula atrii: aut ve adiutorio vel
יָעְזֵר Iezer. 1. Paralipo. 6. Auxiliator ſiue adiutor. (atrio.
אֲעִזְרִי Iezerite. De iezer: quod interpretatur inſula adiutorii: ſiue inſula atrii: aut ve adiutorio vel atrio.
יִזְרָח Iezerites. Oriens: aut clarus.
יְחִזִיאֵל Iezíel. Videns deum: vel viſio dei.
יְאֲזַנְיָהוּ Iezonias. Auſcultatio dñi: aut ſtatera dñi: vl' arma domini.
יְחִזְרָה Iezra. Porcinus: aut ſyriace conuerſus.
יִזְרְעֶאל Iezrael. Semen dei: aut diſtillans contritionẽ vel malũ deꝰ ſiue diſtillatio amicitie dei: vel aſperſio paſtoris dei.
Iezraelites. Idem.
יִשְׂרְאֵלִי Iezreli. Idem quod iſrael: quod interpretatur preualens ſiue dominans cum deo. heb. ieſreli.
עֶזְרִיאֵל Iezriel. Auxilium dei: ſiue atrium dei. heb. ezriel.
יִגְאָל Igaal. Redemptus: ſiue coinquinatus.
Igal. Idem.
עִלַּי Iláí. Aſcendens: vel ſuperior: aut aceruus mihi.
Illyricum. Exhilaratio: aut letificatio. G.
הֹדּוּ Indi. De india: que hebraice dicitur hodu: & interpretatur laudatio: ſiue confeſſio: aut decora: vel pulchra.
India. Idem.
אוֹפִיר India. Iob. 28. Hebraice dicitur ophir: & interpretatur cinis: vel incineratio: aut fructificatio.
יוֹאָח Ioa. Fraternitas: vel habens fratrem.
Ioaa. Idem.
יוֹחָא Ioaa. 1. Paralipo. 8. Viuificans.
יוֹאָב Ioab. Paternitas: vel habens patrem: aut voluntarius.
יְהוֹאָחָז Ioachan. Domini apprehenſio: ſiue domini poſſeſſio: aut dominus videns. heb. ioachaz.
יוֹאָחָז Iaochan. 2. Paralipo. 34. interpretatur Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns. heb. ioachaz. (cans.
יְהוֹיָקִים Ioachim. Dñi reſurrectio: ſiue dñi cõfirmatio: vl' dñs vindi
יוֹיָקִים Ioachim. Nee. 12. interpretatur Reſurgens: ſiue confirmãs aut vindicans.
יְהוֹיָכִין Ioachim. Hiere. 52. g. interpretatur Domini preparatio: aut domini firmitas. heb. ioachin.
יוֹיָכִין Ioachim. Ezech. 1. interpretatur Preparatus: vel firmus. heb. ioachin.
יְהוֹיָכִין Ioachin. Domini preparatio: ſiue domini firmitas.
יְהוֹאָחָז Ioachin. 4. Reg. 10. interp̃tatur Domini apprehenſio: aut domini poſſeſſio: vel dñs videns. heb. ioachaz.
יוֹיָכִין Ioachin. Ezechiel. 1. Preparatus: vel firmus.
יוֹאָח Ioaha. Fraternitas: vel habens fratrem.
Ioahe. Idem.
יָמִין Ioamim. Dextera. heb. iamin.
יוֹרִיב Ioarib. Pugnãs vel obiurgãs: ſiue multiplicãs. heb. ioiarib.
Ioarim. Dñi exaltatus: vel dñi exaltatio. D.
יוֹאָשׁ Ioas. Diffidens: vel deſperãs: aut ignitus: vel vrens.
יְהוֹאָשׁ Ioas. 4. Reg. 11. in fine. & 12. vſq; ibi Relíqua autẽ ſermonũ Ioas excluſiue. & 13. ibi Regnauit ioas filius ioachan. & eo. capꝰo. in fine ibi. Porro ioas. &c. & 14. b. c. d. excepto ibi Vixit autẽ amaſias filius ioas: in omnibus iſtis locis interpretatur Dñi ignis: vel domini oblatio.
יוֹעָשׁ Ioas. 1. Paralipo. 7. & 27. interpretatur Tinea corroſus: ſiue compreſſus: vel congregatus.
יוֹתָם Ioathan. Conſumatus: ſiue perfectus. heb. iotham.
יְהוֹנָתָן Ioathan. Nee. 12. Dñi donũ. heb. ionathan. (inimicitiã.
אִיּוֹב Iob. Dolens: vel gemẽs: ſiue vlulans: aut exoſus: vel patiens

© Biblioteca Nacional de España

יוֹבָב Iobab. Dolens: vel gemens: aut vlulãs.
יוֹב Iobab. Geñ. 46. Idem. heb. iob.
יְבָנְיָה Iobama. Edificatio dñi: siue filiatio aut intellect9 dñi. heb.
יוֹאֵל Iobel. Volens: siue incipiens: aut iurans. heb. iohel.
חֲבַיָּה Iobia. Abscõsio dñi: aut dilectio domini: vel ex syro & hebreo debitum vel obligatio domini.. heb. hobia.
יוֹכֶבֶד Iochábed. Gloriosa: aut grauis vel ponderosa.
Iocabéth. Idem. heb. iochábed.
Iod. Laudatio: siue confessio: aut manus. D.
יְדַעְיָה Iodaia. Scientia domini.
יוֹעֵד Ioed. Testificans: vel ornãs: siue p̃dans: aut trãsiẽs: vel syria-
יוֹאֵל Iocl. Volens: siue incipiens: aut iurans. (ce auferẽs.
יוֹאֵלָה Ioela. Eleuatio: siue p̃ficiens: aut auferẽs maledictionẽ.
יוֹעֶזֶר Ioézer. Adiuuans.
נֹפֶה Iophe. Insufflãs: aut tumidus: siue illaqueans. heb. nophe.
אוֹפִיר Iophir. Incineratio: vel fructificatio. heb. ophir.
יִגְלִי Ioglí. Reuelatio: vel trãsmigratio: aut reuolutio: siue exulta
יוֹאָה Ioha. Fraternitas: vel habens fratrem. (tio.
יוֹחָא Ioha. 1. Paralipo. 11. interpretatur Viuificans.
יוֹאָח Iohaha. Fraternitas: vel habens fratrem.
Iohanna. Dñi gr̃a: siue dñi donũ: au dñi misericordia. D.
Iohanna. Ioh. 1. f. vbi dicitur Tu es symõ filius iohanna in greco scribitur iona: & hebraice interp̃tatur columba. D.
יוֹחָנָן Iohannan. Gatiosus: siue donãs: aut pius vel misericors.
יְהוֹחָנָן Iohannan. 1. Paralip. 26. & 2. Paralip. 17. & 23. b. & 28. & Esd. 10. & Nee. 6. & 12. in omnib9 istis locis interpretatur Domini gr̃a: siue domini donum: aut dñi misericordia.
Iohannes. Idem. D.
Iohannes. Ioh. 21. d. vbi dicitur Symon Iohãnis: pro iohãnis in greco est iona: quod interpretatur columba. D.
יוֹאֵל Iohel. Volens: siue incipiens: aut iurans.
Iohelí. Idem. heb. iohel.
יְהוֹיָדָע Ioiada. Domini scientia: aut domini cognitio.
יְהוֹעַדָּה Ioiada. 1. Paralipo. 8. interpretatur Dñi cetus vel cõgregatio: aut dñi trãsitus vel testimonii: siue dñi ornatus vl' preda: aut ex hebreo & syro dñi ablatio. heb. ioada.
יוֹיָדָע Ioiada. Nee. 3. & 12. & 13. Scitus: aut cognitus.
יְהוֹעַדָּן Ioiaden. Domini delitie: vel dñi voluptas: aut ex hebreo & syro domini tempus.
יוֹיָרִיב Ioiarib. Pugnãs vel obiurgãs: siue multiplicans.
יְהוֹיָרִיב Ioiarib. 1. Paralipo. 9. & 24. interpretatur Domini pugna siue domini obiurgatio: vel domini multiplicatio.
יוֹנָה Iona. Columba: siue depopulans vel deuastans.
יוֹנָדָב Ionadab. Spontaneus vel vouens: siue principalis.
יְהוֹנָדָב Ionadab. 2. Reg. 13. a. vbi dicitur Cui respõdit ionadab. &c. &: 4. Reg. 10. in his locis interpretatur Dñi spontaneus: aut domini princeps: vel domini votum.
יוֹחָנָן Ionan. Gratiosus: aut donatus: siue pius vel misericors. heb. iohannan.
יוֹנָה Ionas. Columba: siue depopulans: vel deuastans.
יְהוֹנָתָן Ionathan. Domini donum.
יוֹנָתָן Ionathan. 1. Reg. 13. & 3. Reg. 1. & 1. Paralipo. 2. & 10. & 11. & Esd. 8. & 10. & Nee. 12. & Hiere. 40. in omnibus his locis interpretatur columbe donum.
יוֹחָנָן Ionathan. Nee. 12. b. vbi dr̃ Ionathan filii eliasib. interp̃tatur Gratiosus: vel donat9: seu pi9 aut misericors. heb. io-
יוֹנָתָן Ionathas. Columbe donum. (hannan.
יְהוֹנָתָן Ionathas. 2. Reg. 1. & 17. & 21. Domini donum.
יָפֵי Ioppe. Pulchritudo: aut decor.
Ioppite. Pulchri: siue decori. D.
יוֹרָה Iora. Tẽporaneus: aut ostẽdẽs: siue demostrãs: vel p̃iciens:
Iorai. Idem. (aut syriace lebes.
יוֹרָם Ioram. Excelsus: siue sublimis: aut proiectus.

יְהוֹרָם Ioram. 3. Reg. 22. & 4. Reg. 1. & 3. & 8. vbi dicitur Regnauit ioram filius iosaphat: & infra eodẽ. ibi Regnauit ochozias filius ioram: & in fine eiusdẽ capituli: ibi Porro ochozias filius ioram. & 9. d. ibi. Dixitq; ioram. & sic vsq; in finẽ capituli: excepto ibi Anno vndecio iorã. & 12. ca. & 2. Paralip. 17. & 21. & 22. a. & Matth. 1. ubi9 his locis interp̃tatur. Dñi celsitudo: aut dñi sublimitas: siue dñi p̃iectio.
יְרַחְמֵל Iorã. 1. Paralip. 12. interp̃tatur Misericors: aut syriace dilect9
יְהוֹשָׁפָט Ioram. 2. Paralipo. 22. ibi Omnem stirpem regiã domus ioram: pro ioram in hebreo est iuda: quod interpretatur Laudatio: siue confessio.
יַרְדֵּן Iordanis. Fluuius iudicii: aut demõstratio vel proiectio iudicii: seu descensio: aut ex syro & hebreo lebes iudicii.
אֹרַח Iorei. Via: siue semita: aut viator: vel anona. i. diurna portio: aut odoratio. heb. aréa.
Iorim. Dominus exaltans: vel domini exaltatio. D.
יוֹשָׁה Iosa. Ens: vel existens: aut obliuiscens: vel debens.
יְהוֹשַׁבְעַ Iosába. Domini saturitas: aut domini sacietas: vel domini iuramentum: siue domini septenarium.
יוֹשַׁמְסַךְ Iosabéseth. Habitaculũ vel sedes misericordie: aut insufflatio vel conuersio misericordie. heb. iosabésed.
יְהוֹשַׁבְעַת Iosabeth. Dñi sacietas: vel dñi iuramentum: aut domini septuplum: siue dominus conuertens horam.
יוֹזָבָד Iosabeth. Esd. 10. & Nee. 11. Dotatus. heb. iozabed.
יוֹשַׁבְיָה Iosabia. Habitaculum vel sedes domini: siue conuersio aut insufflatio domini: vel captiuitas domini.
יוֹזָכָר Iosachar. Memorans: siue masculinus. heb. iozachar.
יְהוֹשָׁפָט Iosaphat. Dominus iudex: vel domini iudicium.
יוֹשָׁפָט Iosaphat. 1. Paralipo. 11. Iudicatus: vl' iudicatio.
יְהוֹצָדָק Iosedech. Dominus iustus: vel domini iustitia.
יוֹצָדָק Iosedech. Esd. 3. & 5. & 10. & Nee. 12. interpretatur Iustificatus: vel iustificatio.
יוֹסֵף Ioseph. Augmẽtum: vel prefectus.
יְהוֹסֵף Ioseph. p̃s. 80. Dñi augmentum: vel dñi profectus.
Ioseph. Matth. 13. g. & 27. vbi dr̃ Et ioseph mater. & Mar. 6. a. & 15. d. ibi. Et ioseph mater. & ibi & maria ioseph. & Act. 4. g. In omnibus his locis in greco est ioses. quod hebraice potest interp̃tari parcẽs: vl' eleuatus: aut existẽs. D.
Iosephus. Augmentum: vel profectus. D.
יוֹסְפִיָה Iosphias. Augmentum vel profectus domini: aut consummans vel finiens dominus.
יֹאשִׁיָּהוּ Iosias. Ignis domini: aut vrens dominus.
עֻזִּיָּה Iosias. Zach. 14. interpretatur Fortitudo domini: siue hircus domini. heb. ozias.
יְשׁוּרוּן Iosoia. Equitas domini: vl' planicies dñi: aut apponet dñs.
יְהוֹשֻׁעַ Iosúe. Dominus saluator.
יְשׁוּעַ Iosúe. Esd. 2. & 3. & 4. & 5. & 8. & 10. & Nee. 3. & 8. & 9. & 12. In omnibus his locis interpretatur saluator.
Ioth. Laudatio: siue confessio: aut manus. D.
זֵיתָן Iothan. Oliua: siue oliuetum. heb. zethan.
חוֹתָם Iothan. 1. Paralip. 7. g. interp̃tatur Sigillũ: aut clausura. heb.
Iouis. Quasi iuuans pater. Latinum est. (hotham.
יְהוֹזָבָד Iozabad. Domini dos: vel domini dotatio.
יוֹזָבָד Iozabath. Dotatus. heb. iozabad.
יְהוֹזָבָד Iozabath. 4. Reg. 12. & 1. Paralipo. 26. & 2. Paralipo. 17. & 24. Dñi dos: vel domini dotatio. heb. iozabad.
יוֹזָבָד Iozabed. Dotatus.
יְתֶבֶר Iozaded. Dotatus. heb. iozabed.
עִידֹד Iozadeth. Idem. heb. iozabed.
יִצְחָק Irad. Onager: siue aceru9 descẽsiõis: vel acerui descẽsio: aut
יִצְהָר Isaac. Risus. (aceruus imperii: vel syriace draco.
צֹהַר Isaar. Candidus: aut lucidus.
Isaar. 1. Paralipo. 4. Idem. heb. saar.

© Biblioteca Nacional de España

יִצְהָר Isaar.1.Paralipo.6.interpretatur Oleum: siue clarítas:aut meridianus.
Isaaris.Idem.heb.isaari.
Isaaríte.Idem.plu.nu.
יִצְחָק Isac.Risus.
יִשָּׂשכָר Isachar.Est merces vel premium.
יִשַּׁי Isai.Munus.aut ens:siue exístens:vel debítor.
אִישַׁי Isai.1.Paralipo.2.vbi dicitur Isai autem genuit.&c. interp̃tatur vir meus:aut virílis:siue ínsule munus:aut oblatio.
יְשַׁעְיָה Isaías.Salus domini.
יִצְרִי Isari.Fígmẽtum:siue plasmatio:aut tribulãs:vel angustiãs.
יִשְׁבָּאַב Isbaal.Sessio vel habitatio patris: aut cõuersio vel inflatio siue captiuitas patris.heb.isbaab.
אִישְׁבֹּשֶׁת Isbóseth.Vir confusionis vel ignomínie:aut viri mora.
יִשְׁמָעֵאל Ismael.Exaudítio dei.
Ismaelíte.Idem.plu.nu.
Ismaelítis.Idem.s.n.
יִשְׁמִיאֵל Ismiel.Nominatio dei:aut admiratio vel stupor dei.
יִשְׂרָאֵל Israel.Preualens:siue dominãs cum deo.
Israelite.Idem.plu.nu.
Israelites.Idem.s.n.
Israelítis.idem.
יִזְרַחְיָה Israelítis.1.Paralip.3. De iezrael: quod interpretatur semẽ dei:aut distillans cõtritionem vel malum dei?:siue distillatio amicitie dei:vel aspersio pastoris dei.heb.izraelítis.
Israhía. Oriens dominus:aut claritas domini. heb.izraía.
Israía.Idem.heb.izraía.
יִשְׂרְאֵלָה Isreela.Preualens vel dñans deus:siue rectitudo dei: aut cã Isrehela.idem. (ticum dei.
אִשְׁתְּמֹעַ Istimam.Exaudítus:vel mulieris vterus.heb.istimóa.
אִישְׁטוֹב Istob.Vir bonus.
יְשׁוּעָיָה Isuaia.Cõprimẽs vel humílians dñs:seu meditatio dñi.
יִצְהָר Isuar.Oleum:siue clarus:aut meridianus.
אִתַּי Itai.Robustus:aut signum: vel vomer: aut syriace veniens.
Italía.Ab italo rage dicta est: vel ab itális.i.vitulis:eo quod illa regio vitulis abundat:latinum est.
כִּתִּים Italía.Nu.24.& Ezechiel.27.In hebreo ẽ cethim:& interpretatur conterentes vel cõtritio maris: siue díadema:aut aurũ:vl tinctura:aut exsyro & hebreo coaceruatio maris.
תּוּבַל Italía.Esa.66.Hebraice dr thubal:& interp̃tatur orbis: aut confusio vel ignominia:siue portatus:vel adductus.
Ἰταλία. Italía.Act.14.d.In greco scribitur attalia:& interpretatur augens:vel nutriens.G.
Italica cohors:ab italia dicta est:latinum est.
אִיתָמָר Ithamar.Insula palme vel dactilorum : aut insule cõmutatio vel permutatio:seu ve palme aut cõmutationi.
יָתְמָיָה Ithamian.Resurrectio domini: aut cõfirmatio domini: vel vindicans dominus.heb.ichamia.
Ithurea.Custodita:vel syriace mõtana vel montuosa.D.
יִתְמוֹר Ithurei.Custoditi:siue custodie: aut coordinati:vel syriace montani vel montuosi.
יוּבַל Iubileus.Buccina:vel defluẽs:siue apportãs:aut germinãs siue inueterascens.
יָחְדָּם Iuchadan.Incuruatio populi:siue incendium populi.heb. iuchadam.
יְהוּכַל Iuchal.Dñi omnia:aut domini perfectio vel cõsumatio.
יוּכַל Iuchal.Hiere.38.interpretatur Potens: siue perfectus: vel consumatus.
יְהוּדָה Iuda.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָיָה Iudaía.Laudatio siue confessio domini.
Iudaismus.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָה Iudas.Idem.
Iudea.Idem.

Iudei.Laudates siue confitentes. יְהוּדִים
Iudeus.Idem.s.n.
Iudi.Idem.
Iudith.Laudans:siue confitens:aut iudea. יְהוּדִית
Iulia.Lanuginosa.G. Ἰουλία.
Iulia.Ad Ro.16.a.In greco iunia a iunone.i.dñatrice.G. Ἰουνία.
Iulius.Lanugo vel lanuginosus.G. Ἰούλιος.

De incipientibus a littera.l.

לְאָבִים LAabim:Inflãmati:siue flãme:aut gladii.
לְהַר Laad.Laudans:siue ad laudãdũ:vel ad confitendum.
לַעֲדָה Laada. Pro ornatu:vel ad congregandum:siue ad testificãdum:aut transiens: vel predans:aut syriace auferens.
לַעֲדָן Laadan.Pro voluptate:seu deuorans iudicium:aut pro ornatu:vel pro testimonio:aut syriace ad tempus.
לָבָן Laban.Albus:vel candidus:aut later.
לְבָנָה Labana.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Labanath.Idem. λακεδαίμ
Lacedemones.Lacus demonũ:vel puteus insanietium.G. μονες.
לָכִישׁ Lachís.Ambulans vel vadens extitit: aut tibimet exístens.
לַחַם Lahem.Panis:vel pugna aut bellum.
לַיִשׁ Laís.Leo.
לַיְשָׁה Láisa.Leena.
לָמָה עָזַבְתָּנִי Lamazabathání.Vt quid dereliquisti me.
תַּחַן Lámech.Pauper:vel humílitatus:aut percussus.
לָמֶד Lámeth.Nomen littere Doctrina vel disciplina.D.
לְמוּאֵל Lamuel.Illis de?:vel cũ illis deus:aut cum quo est deus.
לאודיקיא Laodicia.Populus iustus.G.
λαοδικεῖς Laodicenses.Idem.plu.nu.G.
לְאֻמִּים Laomim.Gentes:siue absq; aquis.
לַפִּידוֹת Lapidoth.Fulgura:aut lampades.
λασθένης Lasthenis.Lapidis robur.G.
לְטוּשִׁים Latussim.Malleatores:vel limatores.
לְבָנָה Lazarus.Dei adiutorium:siue dei atrium.D.
לְבָנָה Lebana.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
לְבָאוֹת Lebbaoth.Leene:siue cordis signum:aut ad introitum.
לִבְנָה Lebna.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Lebnítica.Idem.
Lebona.Idem.
לֶכָה Lecha.Ambulans:vel vadens.
לֶחִי Léchi.Maxilla.
לֵקִחִי Leci.1.Paralipo.7.interpretatur Lex:siue doctrina aut assumptio mea.
לָקוּם Lecum.Resurgens: vel confirmans:siue ad resurgendum: vel ad confirmandum.
לָעֲדָן Ledan.Pro voluptate:vel deuorãs iudiciũ:siue p ornatu vl testimõio:aut trãsit? vl depdatio earũ:aut syriace ad tẽp?.
לֵחַת Leed.Confractus:vel formidans:aut stupens: vel syriace descendens.heb.ieeth.
לָעֲדָן Leedan.Pro voluptate:vel deuorãs iudicium : siue pro ornatu vel testimonio: aut transitus vel depredatio earum: aut syriace ad tempus.
לְחָמָם Leemas.Panis eorũ:aut pugna vel bellũ eorũ. heb.leemã.
לֵשֶׁם Lésem.Nomen vel ponens : aut ipsi nominato vel posito: aut lyncurius lapis preciosus:de quo Exo.28.
לֶשֶׁמֶדָן Lesémdan.Nomen iudicii:vel ponẽs iudicium: aut ad nomen iudicii:siue ad ponẽdum iudicium: vel lyncurius iudicii qui est lapis preciosus.
לֵוִי Leui.Copulatus.
לִוְיָתָן Leuiathan. Copulatio vl societas sua:aut sibimet traditus.
לֵוִי Leuita.Copulatus.
Leuite.Idem.plu.nu.

© Biblioteca Nacional de España

לֵוִי Leuites. Copulatus.
לֵאָה Lia. Laborioſa vel fatigata.
לְבָנוֹן Libanus. Albus: vel candidus: aut thus: vel cordis filiatio.
Libertini. Latinum eſt. i. filii manumiſſorum.
פּוּט Libia. Hebraice dicitur phut: & intepretatur aphrica: aut ſyriace craſſa vel pinguis.
לוּבִים Libia. Daniel. 10. In hebreo lubim: & interpretatur cor maris: vel corda plurali numero.
פּוּט Libies. In hebreo eſt phut: & interpretatur aphrica: aut ſyriace craſſa: vel pinguis.
לוּבִים Libies. 2. Paralipo. 12. & 16. & Naū. 3. In hebreo eſt lubim: & interpretatur Cor maris: Vel corda. p. n.
λυκαονία. Lycaonia. Lupina. G.
λυκία. Lycia. Idem. G.
λιθόστρωτος. Lycoſtratos. In greco lithoſtrotos: & interpretatur lapidibus ſtratus. G.
λύδη. Lyda. Stagnum. ſ. aquarum. G.
λύδη. Lydda. Idem. G.
לוּד Lydi. Natiuitas: vel generatio.
Lydia. Idem.
לוּדִים Lydii. Natiuitates: vel generationes.
λῖνος. Linus. Rete vel retiaculum. G.
λυσανίας. Lyſania. Diſſoluens triſtitiam. G.
λυσίας. Lyſias. Diſſoluens. G.
λυσίμαχος. Lyſimachus, Diſſoluens pugnam. G.
λύστρα. Lyſtra. Diſſoluens. G.
λύστρα. Lyſtra. Act. 27. In greco ſcribitur myra: & iterpretatur vir gultū: ſiue vnguentum odoriferum. G.
μύρα.
λύστροις. Lyſtris. Diſſoluentes. G.
לְבָנָה Lobna. Luna: ſiue albedo: aut thus: vel later
Lobni. Idem.
יוֹכֶבֶד Loche. Declinans vel diuertens. heb. iothe.
לוֹד Lod. Natiuitas: vel generatio.
לוֹדְבָר Lodabar. Ipſimet verbum: aut ipſimet peſtis vl mors: ſeu generatio electa: vel ex hebreo & ſyro natiuitas filii.
לוֹדְחַדִּיד Lodadin. Naſcens gaudēs: vel naſcēs acutus: aut ex hebreo & ſyro generatio vel natiuitas noua. heb. lodadid.
λωίδη. Loide. Melior. G.
לוֹט Loth. Inuolutus: ſine colligatus: aut coopertus: vel reſina precioſa que dicitur ſtacte.
לוֹטָן Lothan. Idem.
Lucas. hebraice poteſt interptari Ipi reſurrectio: vel latine
Lucius. a luce. Latinum eſt. (a luce. D.
לוּד Lud. Natiuitas: vel generatio.
Ludim. Idem. plu. nu.
לוּחִית Luith. Tabulatum: vel tabule: aut viriditas.
לוּזָה Luza. Amygdalus: ſeu diſceſſio: vel declinatio.
אֶלְעוּזַי Luzai. Dei fortitudo. heb. Eluzai.

De incipientibus a littera. m.

מַעֲכָה Maacha. Compreſſa: vel attrita: aut fixa.
מַעֲכָתִי Maachati. Compreſſus vel atritus: aut fixus. ſeu ventris contritio.
מַעֲדַי Maadi. Solemnis: vel feſtiuus: aut ornatus: ſeu labilis: vel teſtificans: aut tranſiens: vel ſyriace auferens
מֵעַי Maai. Venter: aut coaceruatio.
מָחֲלָה Maala. Chor?: vl cithara: ſiue infirmitas: aut ſyriace venia.
מַחְלוֹן Maalon. Idem. (riens: aut euigilans.
מְעָרָה Maara. Spelunca: ſiue euacuatio: aut effuſio: vel diſcoope-
חֵרֶם Maarem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vl retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum. ſ. deo. heb. arem.
מָרָיָה Maaria. Amaritudo vel myrrha domini: aut docēs vel preceptor dominus. heb. maraia.

Maaſia. Opus domini.
Maaſia. 1. Paralipo. 9. Opus meum. heb. maaſi.
Maaſias. Opus domini.
Maaſias. Hiere. 51. interptatur Protectio ſiue cōfidētia dñi.
Maath: Abſtergens: aut delens: ſiue confringens: aut formidans: vel ſyriace percuſſio.
Mabdiel. Annuncians vel euangelizans deum: aut pomū dei. i. fructus electus dei. heb. magdiel.
Mabſan. Aromatizans: vel confundens eos. heb. mabſam.
Mabſar. Munitus: vel muratus: ſiue prohibens: vel auferēs aut vindemians.
Macha. Compreſſa: vel attrita: aut fixa.
Machabeus. Percutiens. grece vero pugnator. D.
Macharāi. Accelerans: ſiue dotatio: aut montanus: vel de monte meo. heb. maharai.
Machati. Cōpreſſus vel attrit?: aut fix?: ſeu vētris cōtritio.
Machbena. Paupertas vel percuſſio filii eius: aut paupertas ſiue percuſſio intelligentis vel edificantis.
Maceda. Incendium: aut adoratio: vel incuruatio.
Macedo. Hebraice idē. grece vero excelſus vel eminēs. G.
Macedones. Idem. plu. nu. G.
Macedonia. Excelſa vel eminens. G.
Maceloth. Eccleſie vel cetus: aut congregationes.
Maceloth. 1. Paralipo. 8. & 9. & 27. Virge aut baculi: ſiue voces: aut leuitates: vel deſpectiones.
Nacenias. Poſſeſſio domini: ſiue emptio domini: aut pecus vel armentum domini: ſiue nidificatio domini.
Macces. Finis vel finiēs: ſiue tedium: aut euigilans vel eſtas ſiue eſtuans: aut ſpinans.
Machi. Percuſſor: aut pauper: vel humilis.
Machir. Vendens: ſiue cognoſcens.
Machir. 1. Paralipo. 4. interpretatur Precium.
Machirite. Vendentes: ſiue cognoſcentes.
Machmas. Percuſſor vel pauper ablatus: aut percuſſor vel pauper palpans ſiue tangens vel auferens.
Machmas. Eſd. 2. & Nee. 7. interptatur Occultatio: vel percuſſoris aut pauperis tributum.
Machmetat. Percuſſoris vel pauperis donum: aut percuſſoris vel humilis mors.
Madaba. Aq̄ doloris: aut ex hebreo & ſyro aque manantes
Madabas. Idem. D.
Madāi. Menſura: ſiue iudicans: aut indumentum.
Mandan. Litigium: ſiue iudicās: aut mēſura: vel indumētū.
Madan. Ioſ. 11. & 12. interpretatur Iurgium: aut indumentum vel menſura eius. heb. madon.
Madia. Solēnitas vel feſtiuitas domini: ſiue adornatio vel teſtimoniū aut fedus domini: vel tranſiens dominus.
Madian. Iudicium vel iudicans: ſiue litigās: aut obiurgās.
Madian. Hiere. 38. interpretatur Donum: aut lumbus: vel ſyriace expectatio. heb. mathan.
Madianita. De madian: quod interpretatur iudicium vel iudicans: ſiue litigans: aut obiurgans.
Madianite. Idem. plu. nu.
Madianitis. Idem. f. n.
Madid. Acutus: ſiue gaudens: aut ſyriace nouitas: vel ex ſyro & hebreo vna manus. heb. adid.
Madmena. Mēſura numeri vl muneris: aut indumēti munus: vel indumēti pparatio aut numerus: vel ſterquiliniū.
Maeleth. Chorus vl cithara: aut infirmitas: vl ſyriace venia.
Magala ſemita: vel circulus aut rotunditas: ſiue currus: vel plauſtrum: aut vitula.
Magdalena. Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel
Magdalene. Idem. D. (turris. D.

© Biblioteca Nacional de España

מִגְדַּלְגָּד Magdalgad. Turris felix vel accincta: siue magnitudo felicitatis: vel magnitudo accincta.

מִגְדָּל Magdalum. Turris: vel magnitudo.

מִגְדַּלְאֵל Magdiel. Turris siue magnitudo dei. heb. magdalel.

מַגְדִּיאֵל Magdiel. 1. Paralip. 1. interpretatur annuncians vel euãgelizans deum: siue pomum dei. ideſt fructus electus dei.

Magedan. Euãgelizatio gre: aut poma vel fructꝰ gratie. D.

Magedan. Math. 15. in fine in greco magdala: & hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. D.

מַגְדּוֹ Maggedo. Annunciatio: vel euangelizatio: aut pomum. i.

מְגִדּוֹן Magedon. Idem. (fructus electus.

Mageth. Torcular: aut liquefactio. D.

Magi. Sapientes: vel philoſophi: aut qui preſũt ſacris hoc eſt ſacerdotes. perſicum eſt.

מַכְמַשׂ Magmas. Percuſſor vel paup ablatus: aut pcuſſor vel pauper palpans vel tangens siue auferens. heb. machmas.

מָגוֹג Magog. Tegẽs vel tegulãs: aut tabefactus: vel liquefactus.

מִגְרוֹן Magron. Timor: siue horreum: aut de gutture.

מַחֲמִירִים Mahumites. Nũcias: siue delẽs: aut radẽs: vel medulle.

מְחִידָא Maida. Enigma: aut acumen: vel radens siue abſtergens manum: aut ſyriace percuſſio manus.

מִימִין Maimna. Dexter: aut aquas pparãs. heb. maimin.

מַחֲלַת Malaath. Chorus: siue cithara: vel infirmitas: aut ſyriace venia. heb. maalath.

מַלְאָכִי Malachias. Angelus siue nuncius meus. heb. malachi.

Malachim. Regum. ſcilicet liber.

מִלְלַי Malalai. Circunciſio vel locutio mea.

מַהַלַלְאֵל Malalchel. Laudans deum: vel illuminatio dei.

מַלְצַר Malaſar. Circunciſio anguſtie vel vinculi: siue diſpẽſator.

מַלְכִּיאֵל Malchiel. Rex meus deus: vel regnũ dei: aut conſilium dei

Malchus. Rex vel regnum: aut conſiliarius. D.

מָלוֹךְ Maloch. Regnans: aut conſulens.

Malothe. Adimplentes: vel adimpleti. D.

מַמְרֵא Mambre. Rebellis: aut amarus: vel cõmutans aut pmutãs.

Mambres. Idem: ſed in greco ſcribitur iambres: & hebraice põt interpretari mare cũ egeſtate vel paupertate. D.

Mammona. Pecunia vel diuitie aut cupiditas. ſyrum eſt. D

מְמוּכָן Mamucha. Paratus: vel certus: aut depauperatus: vel pcuſſus. heb. mamuchan.

מָן Man. Preparatio: aut quid.

Manna. Idem.

מַנָּחַת Manáath. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro pparata deſcenſio: vel numerus deſcendens.

מְנַחֵם Manahem. conſolator: aut ductor eorum: siue pparatio caloris: aut munus incenſum: vel numerans calefactionem.

מַחֲנַיִם Manáim. caſtra.

מְנַשֶּׁה Manaſſe. Oblitus: aut obliuio.

Manaſſes. Idem.

מַנַּחַת Manath. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro pparata deſcenſio: vel numerus deſcendens.

מָנָא Mane. Numeratus: vel numerans.

מַנֵּחַת Manéeth. Requies: aut munus: siue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro pparata deſcenſio: vel numerus deſcendens.

מָנְהוּא Manhu. Quid hoc.

μάλιος. Manlius. Solutus vel non ligatus. G.

מַמְזֵר Manſer. Adulterinꝰ: vel quilibet de ſcorto natꝰ: heb. mam (zer.

מַנַּחַת Manite. Requies: aut munus.

מַעוֹךְ Maoch. compreſſus vel attritus: aut fixus.

מָחוֹל Maol. chorus vel cithara: aut infirmitas: siue arenoſus: aut ſyriace venia.

מָעוֹן Maon. Habitaculum: siue delictum: vel de peccato.

Maonathi. Idem.

מַעֲזִים Maozim. Fortificati: vel fortitudines: aut refugia.

מִפְעָר Mapſar. Mnnitum vel muratum: siue prohibens: vel auferens: aut vindemians. heb. mabſar.

מָרָה Mara. Amara: vel amaritudo.

מָרַי Marái. Accelerãs: siue dotatio: aut mõtanꝰ: vl de mõte meo.

מְרָיוֹת Maraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.

Maranatha. Dominus noſter venit. ſyrum eſt.

מָרַת Marath. Amaritudo.

Marcus. Limatus: vel fricatus: aut expolitus. ideſt a rubigine abſterſus. D.

מָרְדְּכַי Mardochái. Amara contritio: vel myrrha contrita: siue docens contritionẽ: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima

Mardocheus. Idem. ⌈fractio.

מָרֵס Máres. Irroratio: vel diſtillatio: aut ſyriace apoſtema: vel cõ

מָרְאֵשָׁה Mareſa. A capite l a principio: aut caput vel principiũ: siue hereditas: aut amaritudo mulieris: vel amara mulier.

מָרֵשָׁה Mareſa. 1. Paralip. 2. & 4. Et. 2. Paralip. 11. & 14. & 20. & Michee. 1. interptatur a capite vel a principio: aut hereditas: vel amaritudo agni.

מָעָרַת Mareth. Spelunca: vel euacuatio: aut effuſio: siue diſcoperiens: aut euigilans.

מָרְיָם Maria. Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris siue doctrix vel magiſtra maris: aut ex ſyro & heb. domina maris. ⌈siue fraudulentie.

מָרְמוּת Marimuth. Amaritudo vel myrrha mortis: aut altitudies:

מִרְמָה Marmach. Dolus vel fraudulentia: siue altitudo: vel extollens ſe. heb. marma.

מְרֹדַךְ Marodach. Amarus contritus: siue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima.

מָרְסֵנָא Marſana. Amaritudo aut myrrha rubi vel inimici: aut oſtẽdens rubum vel inimicum.

Martha. Prouocans: siue amaricans: vel ſyriace domina: vel doctrix. D.

מַשָּׂא Maſſa. Onus: siue aſſũptio: vel aliqñ tranſlatiue prophetia

מָשָׁל Maſal. Parabola: aut imperans: vel dominans.

Maſaloth. Idem. p. n. D.

מִשְׁאָל Maſan. Poſtulans vel poſtulatus: siue commodatus: aut ſepulchrum: vel infernus: aut fouea: siue ablatio vel tactus dei. heb. maſal. ⌈expectatio.

מִצְפֶּה Maſepha. Speculatio: siue ſpecula: aut coopimentum: vel

מְשֹׂרֵכָה Maſerecha. Sibilus vel ſibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem aut vacuitatem: vel vitis.

מִשְׂרְפוֹת Maſerephot. Incendia: vel combuſtiones.

מִשְׁרַעַי Maſereí. Stratum: siue auferens vel tangens ſocium vel amicum aut paſtorem vel maliciam.

מִצְפֶּה Maſpha. ſpeculatio siue ſpecla: aut coopimẽtũ: l expectatio

מִרְפָּעַת Maſpha. Ioſ. 21. in fine Aquarum apparitio: siue aquarum impetus. heb. miphaath.

מִצְפָּת Maſphat. Speculatio: siue ſpecula: aut cooperimentum: vel

Maſphe. Idem. (expectatio.

מַעֲשָׂה Maſi. Opus domini. heb. maſia.

Maſia. Idem.

מַעֲזִיָּה Maſia. Nec. 10. Fortitudo dñi: aut refugiũ dñi. heb. mazia.

מִשְׁמַע Maſma. Exauditio: siue audiens: vel obediens.

מִשְׁמַנָּה Maſmana. Pinguedo aut oleum eius: siue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum.

מִצְעָרָה Maſobia. Statio domini: siue ſtans dominus: aut damula.

מַשְׂרֵכָה Maſrecha. Sibilus vel ſibilans: aut attractio vanitatis: vel tãgens vanitatem vel vacuitatem: aut vitis.

מַתְנָהִי Mathamu. Donum domini: vel lumborum dominus: aut

© Biblioteca Nacional de España

ex syro & hebreo expectatio domini.heb. mathaniu.

מָתָן Mathan.Donum: vel lumbus: siue mors eorum: aut syriace expectatio vel spes.

מַתְּנָה Mathana.Idem.

Mathanaí.Idem.

מַתַּנְיָה Mathania.Donum domini: vel lumborum dominus: aut ex syro & hebreo spes domini.

Mathanias.Idem.

מַתָּנִי Mathanites.Donum: aut lumbus: vel syriace spes aut expe

מַתַּתָה Mathat.Donum eius.heb.mathata. (ctans.

Mathat.Luce.3.Donum: vel donans.D.

Mathata.Donum eius.D.

מַתַּתְיָה Mathatia.Donum domini.

Mathatias.Idem.

מַתַּנְיָה Mathatias.4.Reg.24.Donū dñi: vel lūborū dñs: aut ex syro & hebreo spes vel expectatio domini.heb.mathāiaſ

מַתַּתָה Mathet.Donum eius: vel donans.heb.mathata.

Matheus.Donatus.D.

Mathias.Donum domini.D.

מַכְמְתָת Mathmata.Percussoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors.heb.machmathat.

מָטְרֵד Matred.Virga descendens: aut virga imperantis: siue lectuli descensio vel imperium: aut syriace labor.

Mathreth.Idem.heb.matred.

מְתוּשָׁאֵל Mathusael.mortem suam postulans: aut mors sua infernus vel sepulchrum.

מְתוּשֶׁלַח Mathusalem.mortem suam misit: aut mortis sue arma: vel ex hebreo & syro mortem suam spolians: vel mortis spolium.heb.mathusale.

מְחוּיָאֵל Mauiael.Annuncians deum: aut radens vel delens deus: vel ex syro & hebreo percussus a deo.

מְהוּמָן Mauman.Turbatus: aut tumultuans: vel multitudo.

מַעֲזִיָּהוּ Maziau.Fortitudo domini: siue refugium domini.

מַכְפִּיעַשׁ Mechphia.Corpus compressum vel congregatum: aut corporis vel vestimenti tinea.heb.megphias.

מְכְמָשׁ Mechmas.percussor vel pauper ablatus: aut percussor vel pauper palpans vel tangens siue auferens.

מְכְנַדְבַּי Mechnedabai.percussor vel pauper vouens siue spontaneus: aut percussio vel paupertas vouentis vel principis aut spontanei.

מֵידְבָא Medaba.Aque doloris: vl ex hebreo & syro aque manātes

מִידָד Medad.mēsurās: siue aque dilectiōis vel vberū aut patrui.

מַרְעֲלָה Medalaa.Sopor uel inebriatio: aut amaritudo ascēsionis vel holocausti: aut myrrhe holocaustum siue foliū: autdo cens holocaustum uel ascensum.heb.merala.

מָדַי Mede.Vocatiuus casus est a nominatiuo medus: quod interpretatur mensura: uel abundans: aut indumentum.

מַדְמֵנָה Medemena.mensura muneris vel numeri: aut indumenti munus: vel indumenti preparatio: aut sterquilinium.

מַדַּי Medena.mensura: vel abundans: siue indumentum.

Medi.Idem.p.n.

Media.Idem.s.n.

מִדִּין Medin.Iudicium: siue litigans: aut obiurgans.

מַדְמֵנָה Medmena.Mensura muneris vel numeri: aut indumenti munus: vel indumenti preparatio: aut sterquilinium.

מָדַי Medus.mensurans: aut abundans: vel indumentum.

מְהֵטַבְאֵל Meezabel.Quā bonꝰ deꝰ: siue bñfaciēs deꝰ.heb.meetabel

מִיפַּעַת Mephat.Aquarum apparitio: siue aquarum impetus.

מִשְׁפָּט Mephat.Genē.14.Iudicium.heb.misphat.

מַפָּעַת Mephet.Apparitio: vel gemitus.

מַגְבִּישׁ Megbis.Eminens: siue altitudo.

מְכֵרָתִי Meheratites.Venditio: aut cognitio.heb.mecheratites.

מְהֵטַבְאֵל Mehetabel.Quam bonus deus: siue benefaciens deus.

מְחוּשִׁים Mchusim.Tacentes: aut festinantes: siue sensuales.

מַלְכָּה Melcha.Regina: vel consiliatrix.

Melcha.Luce.3.Idem.sed in greco scribitur melea: & hebraice interpretatur adimplens: vel adimpletus.D.

Melchi.Rex meus: siue consilium meum.D.

מַלְכִּיָּה Melchia.Rex dominus: aut consiliator dominus.

Melchias.Idem.

מַלְכִּיָּה Melchias.Nee.3.b.Liberatio domini.heb.melthias.

מַלְכִּיאֵל Melchiel.Rex meus deus: aut regnum dei: siue consiliator

Melchielite.Idem. (meus deus.

מַלְכִּירָם Melchiram.Rex excelsus: aut cōsiliator vel cōsiliū excelsū.

מַלְכִּיצֶדֶק Melchisédech.Rex iustitie.

מַלְכִּישׁוּעַ Melchisúa.Rex saluator: aut rex vel consilium saluatoris vel salutis: siue rex magnificus.

Melchisue.Idem.

מַלְכָּם Melchom.Rex eorum: vel consiliator eorum.

Melchon.Idem.heb.melchom.

מֶלֶךְ Mélech.Rex: aut consiliarius.

מַחֲלַת Melech.Genē.28.& in titulo.p̄s.87.Interpretatur chorus vel cithara: aut infirmitas: vel syriace venia.heb.maalath

מְלוֹא Mello.Plenitudo: vel repletio.

מוֹלָדָה Meloda.Natiuitas: vel generatio.

מְלוֹתִי Melóthi.Plenitudo: vel circuncisio.

מַלּוּךְ Melluch.Regnans: vel consulens.

Mem.Aque.D.

נף Memphis.Hebraice dicitur noph: & interpretatur fauus: aut distillatio: vel eleuatio: aut cribrum.

סף Memphis.Osee.9.hebraice dicitur moph: & interpretatur abore: vel syriace coopertorium.

Memius.maculatus: vel vituperatus.D.

Menna.numeratus: vel remuneratus: aut preparatus.D.

Menelaus.Potentia aut robur populi.G. μενέλαος.

מְנִי Menni.Preparatio: vel munus: aut numerus.

Mennith.Idem.

אֵמֶר Mer.Dicēs: vel loquens: siue exaltatio.aut syriace agnus. heb.emer.

מְרָיוֹת Meraioth.Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.

מְרָרִי Merarí.Amarus: siue irritatus: aut prouocatus.

Merarite.Idem.p.n.

Mercurius.A mercibus dictus est: quia mercature deus putabatur a gentilibus.Latinum est.

מַרְגְּמָה Mercurius.Prouer.26. In hebreo scribitur marguema: & interpretatur lapidans vel lapidatio: aut purpura.

מֶרֶד Méred.Rebellis: siue descendens: aut imperans.

Mereth.Idem.heb.méred.

מְרֹמוֹת Merimuth.Fraudulentie: aut amaritudo vel myrrha mortis: siue altitudines.

מֵרֵב Merob.Pugnans: siue obiurgans: aut multiplicans: vel syriace magisterium.

מְרֹאדָךְ Merodach.Amara contritio: siue myrrha contrita: aut ex hebreo & syro myrrha purissima.

בְּרֹאדָךְ Merodach.4.Reg.20.Creans cōtritionē: vel electio interitus: aut filius interitus vel vaporis tui: siue frumētū vel puritas nubis aut vaporis tui.heb.berodach.

מְרוֹם Merom.Celsitudo: aut sublimitas.

מֵרוֹז Merom.Iud.5.Secretum: vel macies.heb.meroz.

מְרוֹמִי Meromc.Altitudines: siue amaritudo aquarum.

מְרוֹם Meron.Celsitudo: aut sublimitas.heb.merom.

מְרֹנָתִי Meronathites.Cantatio mea: siue exultans: aut exclamās:

מֵרֵז Meroz.Secretum: vel macies. (vel syriace dominās

מָשׁ Mes.Auferens: vel tangens.

מְשַׁךְ Mes.1.Paralip.1.Attrahens: siue prolongans: aut vallans:

© Biblioteca Nacional de España

vel ſepiens.heb.méſech.

מֵשָׁא Meſſa.Onus: vel aſſumptio: ſiue aliquando tranſlatiue p
מֶסָּה Meſſa.4.Reg.11.Erradicatio: vel conculcatio. (phetia.
מֵרֹשָׁע Meſa.4.Reg.3.&1.Paralip.2.interptatur Salus: vel aqua ſalutis: aut aquas aſpiciens.

מִשְׁאַל Meſſal.Poſtulans vel poſtulatus: aut commodatus.ſiue ſepulchrū: vel infernꝰ: aut fouea: ſiue ablatio aut tactus dei.

מְשֻׁלֶּמֶת Meſalémeth.Solutio: aut pacificatio: vel perfectio: aut retributio: vel parabola mortis: aut dominium mortis.

מְשֶׁלֶמְיָהוּ Meſſelemía.Pax dñi: vel perfectio domini: aut retributio domini: vel parabola domini: ſeu dominium domini.

מְשֻׁזַבְאֵל Meſezebel.Auferens fluxum deus: vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.

מִסְפָּר Meſphar.numerus: vel narratio: aut librarius: vel ſcriba: ſiue tributi taurus.

מִסְפֶּרֶת Meſpharath.numerās vel narrans: aut tributi fructificatio vel augmentatio. ⌈expectatio.

מִצְפֶּה Meſphe.Speculatio vel ſpecula: aut cooperimentum : vel

מְשִׁיחַ Meſſias.Vnctus.grece autem dicitur chriſtus.

מְשֻׁזַבְאֵל Meſizabel.Auferens fluxum deus: vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.

מֶלּוּךְ Meſluch.Regnans: aut conſulens.heb.melluch.

מְשֻׁלָּם Meſollam.Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens: vel parabola eorum: ſiue poteſtas eorum.

μεσοπο ⁊ τάμια. Meſopotamia.Regio ſic appellata eo quod duobus fluuiis euphrate ambiatur & tygri: meſos enī medi? potamosvero fluuius grece interpretatur.Hebraice vero Geñ. 24. & Deut.23.& Iud.3.&1.Paralip.19.& in titulo ps.59.dicitur Aram naharáim.i.ſyria fluuiorū.in aliis vero locis pro meſopotamia in hebreo eſt padā: quod interpretatur redemptio: vel ſyriace parilitas aut coniunctio.

אֲרָם נַהֲרַיִם
פַּדָּן

עֲבַר הַנָּהָר Meſopotamia.Ioſ.24.In hebreo eſt é ber hanáar: quod interpretatur trans flumen.

מִצְרַיִם Meſráim.Anguſtie: ſiue tribulationes.

מְשֻׁלָּם Meſſulam.Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens: vel parabola eorum: ſiue poteſtas eorum.

אֶתְבַּעַל Methaal.Ad idolum: ſiue ad dominantem : vel ad ſubiicīē: ſiue ad poſſidentem: aut ſignum idoli vel dñantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.heb.ethbáal.

מְתַבְאֵל Methabeel.Quam bonus deus: aut benefaciens deus.

מְתֻקָּא Methcha.Dulcedo: aut ſuauitas.

מַתְרִי Methri.Pluuia: ſiue cuſtodia: uel carcer.

מֵזָּה Meza.Diſtillatio uel aſperſio: aut exiſto: uel ſyriace incenſio uel conſumptio.

מֵזַהָב Mezaab.Deauratus: uel aque aurī: ſiue quid aurum.

מִימִין Miamím.Dexter: aut aquas preparans.heb.miamín.
Miamín.Idem.

מִבְחָר Mibaar.Electus uel electio: aut iuuentus.

מִיכָה Micha.Pauper: uel humilis: aut percutiens uel percuſſus: ſiue quis hic.i.in hoc loco: aut aque hic.

מִכָיָה Micha.4.Reg.22.Quis ſicut dñs: aut pauptas uel hūilitas dñi: ſiue pcutiēs dñs: uel percuſſio domini.heb.michaiaſ

מִיכָאֵל Michael.Quis ſicut deus: aut humilitas ſiue paupertas dei, uel percuſſio dei: ſiue percutiens deus.

מִכָיָהוּ Michaía.Quis ſicut dominus: aut paupertas uel humilitas domini: ſiue percutiens dñs: uel percuſſio domini.
Michas.Idem.heb.michaías.
Micheá.Idem.

מִכָיָהוּ Micheas.idem.

מִיכָה Micheas.Hiere.26.& Michee.1.Pauper uel humilis: aut pcutiēs uel pcuſſus: ſiue quis hic.i.in hoc loco: uel aq̄ hic

מִיכַל Michol.Quis oĩa.q.d.tu: aut que pfecta uel cōſumata.q.d nulla niſi tu: ſiue aqua tota: aut aquarum perfectio uel cō

ſumatio ſeu prohibitio.

μιδο. Mido.cura: ſiue conſilium.G.

מִיפַּעַת Miphaat.Aquarū apparitio: ſiue aquarum impetus.

מִפִּיבֹשֶׁת Miphibóſeth.De ore ignominia: ſiue de ore confuſio: aut oris ignominia vel confuſio aut verecundia vel mora.

μιλκομ. Milcum.Rubra vel coccinea.G.

מִלְכִּי Milicho.Regnum eius: aut conſilium eius.

מְרִיבַּעַל Miribáal.Rebellio vel impugnatio idoli vel dominantis ſiue ſubiicientis aut poſſidentis.

מִשְׁעָם Miſaam.Saluator eorum: ſiue reſpiciens eos : aut auferens vel tangens populum: vel ſyriace lenitas eorum.

מִ שַׁךְ Miſac.Prolōgās: ſiue attrahēs: aut aquas valās vel ſepiens

מִשָּׁאֵל Miſael.Quis poſtulatus aut cōmodatus: ſiue quis poſtulās vel cōmodās: ſiue abſtulit deus: vel receſſit deus.

μυσία. Myſia.Sceleſta: vel abominabilis.G.

מִשּׁוֹר Miſor.Planicies: aut ſerra: ſiue murus vel muratꝰ: aut bosꝰ

μιτυλήνη Mitylene.mūditia vel abſterſio torcularis.G. (bouinus.

μελίτη Mitilene.Act.28.a.ī greco melita: & iterptatur meliflua.G

מִתְרַדָּת Mithridates.Explorans vel contemplans legem : aut ſoluens legem: ſiue mortis deſcenſus vel dominium.

מִיזָהָב Mizaab.Deauratus: vel aque aurī: ſiue quid aurum.

מוֹאָב Moab.De patre: quoniam de patre eum filia genuit.
Moabite.Idem.
Moabites.Idem.
Moabitides.Idem.
Moabitis.Idem.

מוֹעַדְיָה Moadía.Solēnitas vel feſtiuitas domini: ſiue adornatio vel teſtimonium aut fedus dñi: vel tranſitus domini.

מְבוּנַי Mobonaí.Filius vel filiatio: ſiue edificatio: aut intellectus vel intellectio.

עֲמוֹק עֶבֶר Mochober.duo nomina ſunt: Moch quod interpretatur p fundum: aut vallis. Ober tranſiens: ſiue ira: aut pregnans vel ſyriace frumentum.heb.amochéber.

מְכוֹנָה Mochona.Baſis vel ſuſtentaculum: aut preparatio.

מַכְרִי Mochorí.Venditio: vel cognitio.

Modín.Iudicium vel iudicatio: aut iurgium.D.

מֹשֶׁה Moyſes.Attractus vel aſſumptus: ſubaudi de aquis.

מוֹלָדָה Molada.Natiuitas: vel generatio.

מַחְלָתִי Molathí.Chorꝰ ſ' cithara: ſiue īfirmitas: aut ſyriace venía.
Molathites.Idem.

מַלְכָּם Molchom.Rex eorum: vel conſiliarius eorum.

מוֹלִיד Molid.Generatio: vel natiuitas: aut circunciſio manus.

מֹלֹךְ Móloch.Regnans: aut conſiliarius. ⌈chom.

מַלְכָּם Moloch.3.Reg.11.Rex corū: aut cōſiliariꝰ eorū.heb. mol

מָחֳלָה Moola.Chorus vl' cithara: ſiue īfirmitas: aut ſyriace venía.
Mooli.Idem.

מַעַץ Moos.Lignum vel ligneus: ſiue conſiliarius.

מוֹרַשְׁתִי Moraſthi.Heres: vel pauptas: aut de pauptate ſ' hereditate.
Moraſthites.Idem.

מוֹרִיָה Moría.Amaritudo vel myrrha dñi: aut oſtendens vel indicans dñs: ſiue ex ſyro & hebreo dominatio domini.

מוֹצָא Moſa.Azymū: aut iuētus: ſ' exitꝰ: ſiue exprimēs: ſ' emūgēs

מֹשָׁא Moſa.1.Paralip.8.a.interptatur Onus: ſiue aſſūptio : vel p phetia aliqñ tranſlatiue: aut aquarum eleuatio.

מוֹסָרָה Moſera.Eruditio: ſiue diſciplina: aut vinculū: vel ſyriace da
Moſeroth.Idem.p.n. (tio vel traditio.

מוֹשׁוֹבָב Moſobab.Reuerſus: aut auerſus: vel conuerſus.

מֹשֵׁךְ Móſoch.Attrahēs: ſiue prolōgās: aut vallans vel ſepiens.

מְשֻׁלָּם Moſolla.Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens : vel parabola eorum: ſiue poteſtas eorum.heb.moſollam.
Moſollam.Idem.

מְשֻׁלָּמְיָה Moſollamía.Pax domini: ſiue perfectio domini: aut retributio domini: vel parabola aut dominium domini.

© Biblioteca Nacional de España

מְשֻׁלַּמוֹת Moſollamoth. Pacificatio: aut perfectio: ſiue retributio: aut parabola mortis: vel dominium mortis.

מְשִׁלֵּמִית Moſollamoth. 1. Paralip. 9. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens: vel parabola mortis: aut dominium mortis. heb. moſollamith.

מָאוּזָל Mozel. Ambulans vel vadens.

מַחֲזִאוֹת Mozioth. Videns ſignum: aut videns litteram.

מְעוּנִים Mumin. Habitacula: ſiue afflicti: aut delinquentes: vel reſ Munim. Idem. pondētes. heb. munim.

מוּצָא Muſa. Azymum: ſiue inuentus: vel exitus: aut exprimens: vel emungens.

מוּסָךְ Muſach. Vnctio: ſiue cooperimentum: aut libatio.

מוּשִׁי Muſi. Auferens: vel tangens: aut recedens: vel ablatus.

De incipientibus a littera. n.

נָחְבִּי Naabi. Occultus vel abſconditus: ſiue dilectus meus: aut requieſcens mecum: ſiue ductor mecum.

נָחַת Náad. Requies: vel ductor: aut ſyriace deſcēſio. heb. náath.

נָהֲלוֹל Naalol. Laudatus: ſiue lucidus: aut ſtolidus.
Naalon. Idem. heb. naalol.

נַעֲמָה Naama. Pulchra: ſiue decora: aut mouens valde.

נַעֲמָן Naaman. Pulcher ſiue decorus: aut motum preparans.

נַעֲמָתִי Naamathites. Pulchritudo: vel iocunditas: ſiue motus mortis mee.

נַחֲמָנִי Naamím. Conſolator: ſiue penitens: aut requiei mun? vel numerus: ſiue requiei preparatio. heb. naamani

נַעֲרָה Naara. Puella vel iuuenis: aut excuſſio: vel vigilans.

נַעֲרַי Naarái. Puer vel iuuenis: ſiue excutiens: aut vigilans.

נַחֲרַי Naarái. 2. Reg. 23. &. 1. Paralip. 11. vbi dicitur naarai berothites: interpretatur naris ſiue naſus: aut hinniens: vel calefactio: ſiue ariditas: vel raucedo: aut ſyriace ſuffocatio.

נְעַרְיָה Naaría. Puer domini: aut excuſſio domini: ſiue vigil domini: vel vigilans dominus.
Naarías. Idem.

אֲנַחֲרַת Naaroth. Ariditas: aut incenſio: vel ira: ſiue hinnitus: aut raucedo: vel ſyriace ſuffocatio. heb. anaaroth.

נָחָשׁ Naas. Coluber vel ſerpens: aut augurans: vel diuinās: ſiue
נָחְשׁוֹן Naaſon. Idem. eneus.

נַחַת Náath. Requies: vel ducens: aut ſyriace deſcendens.

נְבָיוֹת Nabaioth. Loquele: ſiue prophetie: aut fructus: vel germi

נָבָל Nabal. Stultus: vel inſipiens. nationes.

נָבַט Nabath. Aſpiciens: ſiue intuens.

עֶבֶד Nábeth. Seruus: vel operarius. heb. ábed.

נְבוֹ Nabo. Loquela: ſiue prophetia: aut loquens: vel prophetās ſiue fructificans: vel germinans.

נָבוֹת Naboth. Idem.
Nabu. Idem.

נְבוּכַדְנֶצַּר Nabuchodonoſor. Gemitus ſiue planctus iudicii anguſtie vel preſſure: ſiue coartans iudicium anguſtie vel preſſure

נְבוּכַדְרֶאצַּר Nabuchodonoſor. In toto Hieremia excepto cap. 27. &. 28. &. 29. a. &. 34. &. 39. b. & in Ezechiel. 26. &. 29. &. 30 In omnibus his locis in hebreo ſcribitur nabuchodoroſor: quod interpretatur gemitus ſiue planctus generationis anguſtie vel preſſure: aut coartatio generationis anguſtie vel preſſure.

נְבוּשַׁרְסִיס Nabuſarſathin. duo nomina ſunt. Nabu quod interpretatur loquela: ſiue prophetia: aut loquens: vel prophetans: ſiue fructificans: vel germinans. & Sarſathim: quod interpretatur poſitio coopimētorū vel vnctionū. heb. ſarſachim

נְבוּשַׁזְבַּן Nabuſeſban. Loqla ſiue prophetia vel germinatio manās vel fluēs: aut ex hebreo & ſyro fructus vel germinatio liberationis. heb. nabuſeſbaz. tes. D.

Nabuthei. Loquentes: ſiue prophetantes: aut germinan

נְבוּזַרְאֲדָן Nabuzardan. Germinatio vel prophetia extranei ſiue vēti

lati aut effuſi iudicii: vel germiatio ſiue pphetia extranei ſiue vētilati aut effuſi dñii vel baſis. riace ſuffocatus.

נָחוֹר Nachor. Raucus: vel aridus: aut iratus: vel incenſus: aut ſy

נָכוֹן Nachor. 2. Reg. 6. Paratus vel certus. heb. nachon.

נָדָב Nadab. Spontaneus: aut vouens: vel princeps.

נְדַבְיָה Nadabía. Votū dñi: ſiue ſpontaneus aut princeps domini.

נָפֵג Nápheg. Imbecillis: aut remiſſus: vel laxatus.

נָפִישׁ Naphei. Anima: vel refrigeratus: aut requieſcens: vel ſyriace multiplicans. heb. naphis.

נָעֳם Naphez. Pulcher ſiue decor?: aut motor eorū. heb. nahem

נָפִישׁ Naphis. Anima: vel refrigerat?: aut requieſcēs: vel ſyriace

נָגַהּ Nage. Claritas: vel ſplendor. D. multiplicans.

נַחֲלִיאֵל Nahaliel. Torrens dei: ſiue hereditas dei: aut vallis dei.

נָחָם Naham. cōſolatio: vel pnīa: ſiue ducēs eos: aut requies eorū

נָחֵם Nahem. Pulcher: ſiue iocundus: aut mouens eos.

נָעִים Naym. Pulchritudo: ſiue iocūditas: vl cōmotio aut mot? eo

נָיוֹת Naioth. Pulchritudo: ſiue decor: aut habitaculū. rum. D.

נַמְשִׁי Namſi. ablat?: ſiue auferēs: aut tāgēs: vel dormitiōis mun?:

נְמוּאֵל Namuel. Dormiens deus: vel dormitio ſiue ſomnus dei.
Namuelite. Idem.

Nanee. i. Diane: ſic. n. appellabatur diana in lingua perſica

Naram. 2. Reg. 23. Non eſt in hebreo.

Narciſſus. Stupefactus: vel negligens. G. ναρκισσος.

נְצִיחַ Naſia. Victor: ſiue eternus: aut fortis.

עֵינְחָצוֹר Naſor. Fons ſiue oculus atrii vel veſtibuli: aut fontis fenum vel herba. heb. enaſor.

Natalia. in greco Attalia: & iterp̄tatur augēs: vel nutriēs. G ἀπάλεια.

נְתַנְמֶלֶךְ Nathamélech. Donū regis: ſiue donum conſilii. heb. nathā

נָתָן Nathan. Dans vel donatus. mélech.

נְתַנְאֵל Nathanael. Donum dei.

נְתַנְיָה Nathanía. Donum domini.

מַתַּנְיָה Nathania. Eſd. 10. Donū dñi: vel lumborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini. heb. mathania.

נְתַנְיָהוּ Nathanías. Donum domini.

נְתַנְאֵל Nathaniel. Donum dei. heb. nathanel.

נְתִינִים Nathinnei. Dati vel donati.

נָתָן Nathon. Idem. ſ. n.

נָתוֹן Nathon. Ioſ. 19. Gratie vel miſericordie donum.

נָחוּם Naue. Poſteritas vel ſtirps: aut filius: vel eternus ſeu permanens: vel pulchritudo: ſiue habitaculum: aut ſyriace piſcis. D.

נְזִירִים Naum. Conſolator: ſiue penitens: aut ductor eorum.

Nazarei. Separati: ſiue coronati: aut ſanctificati.

Nazareni. Idem. Sed ſi per ſade litteram ſcribatur: interpretatur cuſtodientes: vel floridi: aut virgulta. D.

Nazarenus. Idem. ſ. n. D.

Nazareth. Sanctificata: aut ſeparata: vel coronata. Si autem per ſade litteram ſcribatur interpretatur Cuſtodita: vel florida: aut virgultum. D.

נָזִיר Nazareus. Separatus: ſiue coronatus: aut ſanctificatus.

Nazareus. Math. 2. Idem. vel per ſade litteram cuſtos: ſiue flos: aut virgultum. D.

נְעָמָה Neama. Pulchra ſiue decora: aut mouens valde.

Neapolis. Noua ciuitas. G. νεάπολις.

נְבַז Nebaan. Fructificans vel germinans viſionem: aut loquēs vel prophetans viſionem. heb. nebaaz.

נְבַי Nebái. Fructificans: vel germinans: aut loquēs: vel pphe

נְבַלַּט Nebalath. Prophetia ſiue loquela inuoluta vel ab tans.
ſcondita: aut germinans vel fructificans ſiue prophetans inuolute vel abſcondite.

נְבַט Nebath. Aſpiciens: vel intuens.

נְבוֹ Nebo. Loquela: ſiue prophetia: aut loquens vel prophetās ſiue fructificans: vel germinans.

© Biblioteca Nacional de España

נְבוֹ Nebo.Nec.7.d.vbi dicitur Viri rama & nebo interpretatur Collis:aut calix vel vas.heb.géba.

נִבְשָׁן Nebsan.Loquela siue ꝓphetia aut germinatio dormitatio nis vel mutatiõis:siue germinatio l'loq̃la dẽtis vel eboris

נְבוּ Nebui.Loquela:siue prophetia:aut loquens : vel prophetans:siue fructificans:vel germinans.heb.nebu.

נְכֹה Nechao.Claudus:vel percussus.

נְקֵב Néceb.Foramen:aut maledictio:siue vocatio:aut nomina tio:vel explicatio.

נֶחֱאֶשֶׁת Néchelescol.Torrens botri:aũt vallis botri.

נְכֹדָה Nechoda.Depictus:siue varius:aut punctuatus:vel pastor: aut incuruatus:vel incensus.

נְמוּדֵה Neclamites.Somniator vel somnus:siue torrens aut vallis aquarum:vel hereditas aquarum.

נְחֶלָמִי Neemias.Consolatio vel requies domini:aut penitens dominus:siue directio domini.

נְחֶמְיָה Nephador.Fauus hĩtatiõis vel gñationis : aut distillãs siue eleuans vel cribrans habitationem vel generationem.

נַפְתֻּאר Népheg.Imbecillis:aut remissus:vel laxatus.

נֶפֶג Nephi.Purificatio.D.

נְפוּסִים Nephusím.Diminuti:aut dilacerati.

נְעִיאֵל Nehiel.Commotio vel motus dei.

נְעֲמָן Neman.Pulcher siue decorus:aut motum preparans.

נִמְרָה Nemra.Leopardus:siue rebellio:aut amaritudo:vel cõmu Nemrim.Idem.p.n. (tatio.

נִמְרֹד Nemroth.Rebellis:vel dormitio descensionis:aut dormiens dominans.heb.nemrod.

νεομηνία. Neomenia.Nouilunium.G.

נַפְתָּלִי Neptalí.Cõpatio l'eqparatio:aut retorsio vel tortuositas. Neptalim.Idem.heb.neptali.
Neptalite.Idem.
Nepthar.Purificatio.D.

נְפְתּוֹחַ Nepthóa.Apertus vel apertio:siue sculptura.
Neptuim.Idem.p.n.

נֵר Ner.Lucerna:siue nouale.

נֵרְגַל Neregel.Explorans:vel pedester:siue lucerna discooperta vel coaceruata:aut nouale discoopertum vel reuolutum.
Nergel.Idem.

Nere?.Lucerna:vl'nouale.grece vero magn?iterp̃tatur.D
Neri.Lucerna:vel nouale.D.

נֵרִיָּה Neri.Hiere.32.lucerna dñi:aut nouale domini.heb.neria
Nerias.Idem.

נְצִיב Nesib.Stans:siue statio:vel erectio . scilicet alicuius tituli: aut syriace plantatio.

נִסְרָךְ Nesrach.Fuga vel tentatio tenera vel delicata : aut vexillũ delicatum:vel syriace tabula tua.

νηστεύς. Nesteus.Ieiunus vel ieiunans.G.

נְטוֹפָתִי Nethophati.Gutta:siue distillatio:aut gummi.
Nethophatites.Idem.

נְטוּפָה Nethupha.Gutta:siue distillatio:aut gummi : vel declina Nethuphati.Idem. (tio oris.

νουμηνίος. Neumenius.Nouus mensis:vel nouilunium.G.

νικάνωρ. Nicanor.Victor vel victoriosus.G.
Nicodemus.hebraice interpretatur innocens sanguis.grece vero victoria populi.D.

νικολαΐτης Nicolaite.Victorie plebis.G.

νικόλαος. Nicolaus.Idem.s.n.G.

νικόπολις Nicopolis.Victorie ciuitas:vel victoriosa ciuitas.G.

νυμφᾶ. Niger.latinum est.

שִׁחוֹר Nilus.Hebraice dicitur sychor:& interpretatur niger : vel turbidus:aut matutinus.

νυμφᾶ. Nympha.Sponsa.G.

נִינְוֵה Niniue.Pulchra siue speciosa:aut habitaculum.

Niniuite.Pulchri siue speciosi:aut habitacula.

נִסָּן Nisan.Vexillum:siue probatio:aut tentatio : vel fuga : aut syriace miraculum.

נֹעָה Noa.Mouens:vel commota.

נֹעַדְיָה Noadia.Testificatio vel cetus aut congregatio domini : siue ornatus domini:aut transiens dominus:vel ex syro & hebreo ablatio domini.

נֹחָה Noaha.Requiescens:aut ducens vel ductor.

נֹב Nob.Loquela:siue prophetia:aut loquens vel prophetãs: siue fructificans vel germinans.

Nobe.Idem.

נֹבַח Nóbe.Nu.23.& Iudi.8.Latrans vel latratus.

נֹדָב Nodab.Vouens:siue spontaneus:aut principalis.

נֹעַדְיָה Nodaia.Testificatio vel cetus aut congregatio dñi:siue ornatus domini:vel transiens dominus:aut ex syro & hebreo ablatio domini.heb.noadia.

נֹחַ Nóc.Consolatio:vel requies.

נָעֳמָה Noema.Pulchra siue decora:aut mouens valde.

נֹעֲמָן Nóeman.Pulcher siue decorus:aut motum preparans.

Noemanite.Idem.p.n.

נֹעֲמִי Noemí.Pulchra siue decora.

נְחַשְׁתָּא Noesta.Enea:vel erea:aut augurãs: vel serpẽs:aut serpẽtina

נֹפֶת Nophech.Fauus:aut cribrũ:siue distillatio.heb. nopheth.

עֹנָה Nóga.Claritas:siue splendor.

Noge.Idem.

נְחֻשְׁתָן Nohestan.Eneum:vel cupreum:aut augurium:siue serpẽtis datum vel donum.

נָעֳמָן Nooman.Pulcher siue decorus:aut motum preparans.

נָעַר Noram.Puer vel iuuenis:siue excutiens : aut vigilans : vel mouens canticum.heb.naaran.

נַעֲרָה Norátha.Iuuentus:siue puericia:aut excussio:siue vigilia: aut stuppa.heb.naarátha.

Numenius.nouus mensis: vel nouilunium.G. νουμήνιος.

נון Nun.Posteritas vel stirps:aut filius:vel eternus:seu permanens:aut syriace piscis.

Nun.Nomen littere.posteritas:aut stirps : vel eternus aut syriace piscis.D.

De incipientibus a littera.O.

הֹב Obab.Dilectus.

עֹבַדְיָה Obadía.Seruus domini: vel operarius domini.

Obdía.Idem.

Obdías.Idem.

עֵבֶר Obed.Seruus:vel operarius.

עוֹלֵל Obed.z.Paralip.15.&.28.interpretatur sustentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded.

עֹבֵדאֱדֹם Obededom.Seru? hoīs vel terreni aut sanguinei vel ruffi

עֹבַדְיָה Obedía.Seruus vel operarius domini.

עֹבֵד Obediel.Seruus:vel operarius.heb.obed.

עוֹדֵד Obeth.Sustentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded.

אֹבוֹת Oboth.Phytões:siue vtres:aut pẽs:l'desideria. ⌜fris olíua

אֲחָזַת Ochozath.possessio:siueapp̃hẽsio:l'collectio:autvisio:seu

אֲחַזְיָהוּ Ochozias.Apprehensio vel possessio dñi:seu visio dñi.

עָכְרָן Ochran.Turbidus:vel conturbans.

הוֹדַיָה Odaía.Laus domini:siue confessio domini.

Odaias.Idem.

עָדוּלָם Odallam.Testimoniũ siue ornamẽtũ illis:aut testimõiũ siue ornamẽtũ sue miserie:vel transitus aut p̃da sue miserie

Odaren.Laudis canticum:vel testimonium arce.D.

הוֹדַוְיָה Odeuia.Laus domini:siue confessio domini.

Odia.Idem.

Odoia.Idem.

© Biblioteca Nacional de España

עֲדוֹלָם Odollam. Testimonium siue ornamentum illis: aut testimoniū siue ornamētū sue miserie: vel transitus aut preda
Odolamites. Idem. (sue miserie.
הודַוְיָה Oduia. Laus domini: siue confessio domini.
אוֹפַל Ophal. Iudicans: vel orans. heb. ophlal.
עֹפֶל Ophel. Turris: aut obscuritas: vel nebula.
חֹפֶר Opher. Fodiens: aut explorans: vel confusio.
עֵיפִי Offi. Lassus: aut volans: vel syriace plicatus vel complicatus: aut folium.
חֻפִּים Ophim. Thalamus: siue coopertus: aut littus maris
אוֹפִיר Ophir. Cinis vel incineratio: aut fructificatio.
אוֹפַז Ophir. Hiere. 10. Aurum obrizum. heb. ophaz.
חֻפְנִי Ophni. Pugnus vel pugillus: aut cooperiens.
עֻפְנִי Ophni. Ios. 18. Interpretatur volans: siue lassitudo: aut syriace plicatio vel complicatio.
עָפְרָה Ophora. Puluis: aut plumbum: vel hinulus.
Ophra. Idem.
עוֹג Og. Subcinericius panis vel torta: aut subsannatio: vel syriace detentus: aut impeditus.
הוֹהָם Oham. Ve eis: siue tumultuans: vel conturbans.
אֹהֶל Ohel. Tabernaculum: siue tentorium: aut splendor.
Ohol. Idem.
אָהֳלַי Oholái. Deprecans: vel expectans: aut incipiens: vel dolens: siue frater mihi. ⌈aut folium.
עֵלָא Olla. Eleuatio: vel holocaustum: aut infans vel paruulus.
חִלְדָּה Olda. Mundus: vel orbis: aut mustella: vel syriace rubigo.
Oldai. idem.
ὀλυμπιάς Olympiadis. Celestis. G.
ὀλυμπᾶν Olympiadem. ad. Ro. 16. Idem. in greco olympam. G.
ὀλύμπιος Olympius. Celestis. G.
חִלּוֹן Olon. Fenestra: siue prophanatio: aut dolor.
אוֹמַר Omar. Dicens vel loquens: siue amarus: vel exaltans.
אִמְרִי Omrai. Dicens vel loquens: aut exaltans: siue amarus: aut syriace agnus.
אוֹנָם Onam. Dolor aut fortitudo siue iniquitas eorum.
אוֹנָן Onan. Dolor: siue iniquitas: aut fortitudo.
ὀνησιφόρος Onesiphorus. Vtilitatem afferens. G.
ὀνήσιμος. Onesimus. Vtilis. G.
Onias. Fortitudo domini: aut nauis. D.
אוֹנוֹ Ono. Dolor aut fortitudo siue iniquitas eius.
אָהֳלָה Oolla. Tabernaculum vel tentorium siue splendor eius.
Oolla. Ezech. 24. b. vbi dicitur Ve ciuitati sanguinū oolle. scribi debet olle: & sic est in bibliis nostris antiquis: & est nomen vasis in quo carnes coquuntur.
אָהֳלַי Ooli. Deprecans: siue expectans: aut incipiens: vel dolēs: siue frater mihi.
אָהֳלִיאָב Ooliab. Tabernaculū vel tētoriū pris: aut splēdor patris.
אָהֳלִיבָה Ooliba. Tabernaculū vel tētoriū meū in ea: aut splendor meus in ea. ⌈dor excelsorū.
אָהֳלִיבָמָה Oolibama. Tabernaculum vel tētoriū excelsum: siue splē
אָחֹזָם Oozam. Apphēsio eorū: siue possessio eorū: aut visio eorū
חֹרֵב Oreb. Desertum vel solitudo: siue destructio: aut siccitas: vel gladius.
עוֹרֵב Oreb. Iudi. 7. & 8. & ps. 82. & Esa. 10. in omnibus his locis interpretatur coruus: vel suauis: aut fideiussor: vel cōmiscens: seu vespertinus. ⌈tio oris
עָרְפָּה Orpha. Ceruix: vel ceruicosa: siue suscitatio oris: vel denuda
אָרְנָן Ornan. Exultans: siue arca eorum: aut lux filii: siue lux aut maledictio permanens vel eterna.
הָרֹדִי Orodí. Montanus. heb. ororí.
הוֹרֹנַיִם Oronáim. ire: vel furores: aut syriace libertates.
Oronites. idem. s. n.
ὀρθοσιάδα Orthosiada. Recta vel rectificata. G.

חֹסָה Osa. Confidens: aut protegens.
הוֹשָׁה Osa. 1. Parali. 4. Festinans: siue tacens: aut sensualis.
הוֹשַׁעְנָא Osanna. Salua obsecro: vel salua nunc.
הוֹשֵׁעַ Osée. Saluator: aut salus.
עֻזִּיָּהוּ Osia. Fortitudo domini: siue hircus domini. heb. oziáu.
עֲזַרְיָהוּ Osias. Saluator dominus: aut salus domini.
עֻזִּיָּהוּ Osiáu. Fortitudo domini. heb. iaziáu.
עֲזַרְיָהוּ
עִתַּי Othei. Tempus vel hora mea: aut iniquitas mea.
עוֹתַי Othin. Tempus siue hora mea. heb. othni.
עֲתָנִי Othir. Excellens: vel residuus: aut remanens.
הוֹתִיר
עֲתַלְיָהוּ Otholia. Tempus domino: siue hora domino.
עֲתָנִיאֵל Othoniel. Tempus dei: siue hora dei.
עַזָּה Oza. Fortitudo: aut capra.
חוֹסָה Oza. 1. Paralip. 16. confidens: vel protegens. heb. osa.
חוֹזַי Ozái. Videns.
עָזָא Ozam. Fortitudo: aut capra. heb. oza.
עָזָן Ozan. Fortitudo eorum: aut capra eorum.
עֻזָּזִיָּהוּ Ozazin. Fortitudo domini. heb. ozaziu.
אֶזְשְׁאֵרָה Ozenzara. Auricula carnis vel consanguinitatis: aut auricula fermentata vel remanens: siue statera carnis vel consanguinitatis aut residui. heb. ózensara.
עָזִּי Ozi. Fortis vel fortitudo mea: aut hircus meus.
אוֹזִי Ozi. Nee. 3. interpretatur tunc: siue aut iste.
עֻזִּיָּה Ozias. Fortitudo domini: siue hircus domini.
אֲחַזְיָהוּ Ozias. 1. Paralip. 3. Apprehensio vel possessio domini: siue visio domini. heb. ochozias.
הוֹשַׁעְיָה Ozias. Hiere. 42. & 43. interpretatur saluator dominus: aut salus domini. heb. osias.
עֻזִּיָּהוּ Oziáu. Fortitudo domini.
עֻזִּיאֵל Oziel. Fortitudo dei: siue hircus dei.
חֲזִיאֵל Oziel. 1. Paralip. 23. a. vbi dicitur oziel & aram: interpretatur videns deum. ⌈heb. ozriel.
עֻזִּיאֵל Oziel. 1. Paralipo. 27. Adiutorium dei: siue atrium dei.
עֻזִּיאֵלִי Oziéli. Fortitudo dei: siue hircus dei.
Oziélite. Idem.
Oziihem. Non est in hebreo.
אָזְנִי Ozni. Auris vel auscultatio mea: siue statera.
Oznite. Idem.

De incipientibus a littera. p.

Paphum. Bulliens vel estuans. G. ϖάφος.
פְּלֶשֶׁת Palestina. conspersa. s. cinere vel puluere: siue ruina apposita: vel ruina duplex: aut ruine potus: vel cecidit
פְּלִשְׁתִּים Palestini. conspersi. s. cinere vel puluere: siue ruine (bibēs apposite: vel ruine duplices: aut ruine potus: vel cecide-
runt bibentes.
תָּמָר Palmyra. Hebraice dicitur thamor: & interpretatur palma vel dactilus: aut cōmutatio vel pmutatio: siue amaritudo
תַּדְמֹר Palmyra. 2. Paralip. 8. Hebraice dicitur thadmor: & interpretatur confessio vel laus amaritudinis: vel confessiōis aut laudis myrrha: siue ex hebreo & syro laus preceptoris vel domini.
Pamphilia. Tota dilecta vel amabilis. G. ϖαμφιλία
Paraclitus. consolator: vel aduocatus. G. παράκλητος.
Parasceue. Preparatio. G. ϖαρασκευή.
Parmena. Permanens. G. παρμένας
Parthi. Lingua scythica dicuntur fugaces vel exules. D.
פֶּסַח Pascha. Transitus: vel claudicatio. πάσχα.
Pathara. calcata: seu conculcata. G. πάταρα.
Pathmos. Letalis: vel mortifera. G. πάτμος.
Patroba. Paternalis. G. πατρόβας
Patroclus. Patris vel patrie gloria. G. πάτροκλος.

© Biblioteca Nacional de España

Paulus. Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostolorum: & ideo maximus quia minimus. D.

אַפְרֶט Pedno. Ornamentū eius: siue ira iudicii eius. heb. apedno.

סִין Pelusium. Hebraice dicitur syn: & interpretatur rubus.

πεντάπολις Pentapolis. Quinq; ciuitatum. s. regio. G.

πεντάτευχος Pentatheucus. Quinq; volumina veteris testamenti: a pente quod est quinq; & teuchus volumen. G.

πεντηκοστή Pentecoste. Quinquagesima. G.

πέργαμος Pergamus. Altitudo vel sublimitas. G.

πέργαμος Pergen. Valde terrestris. G.

פָּרָס Persa. Frāgens: siue diuidens: aut vngula vel gryphus.

πέρσης Perse. Idem. plu. nu.

פָּרָס Presepolis. Perse ciuitas. G.

πέρσης Perses. Frāgens: siue diuidens: aut vngula vel gryphus.

πέρσις Persia. Idem.

פָּרָס Persida. Idem.

πέτρος Petrus. Saxum: vel petra. G.

נְפָרִים Pigmei. Hebraice dicitur gamadim: & interpretatur nani vel cubitales.

מַכְתֵּשׁ Pila. Hebraice dicitur machthes: & interpretatur contusio vel pila: siue mortariolum.

πιλάτος Pilatus. Constringens vel constrictus. G.

πύρρος Pyrrhus. Flauus aut rubeus. G.

πισίδια Pisidia. Picea. i. pice. denigrata. G.

πιστικόν Pisticum. Fidele. G.

פְּלוֹנִי Polonites. Cadens: aut occultus.

πόντιος Pontius. Marinus. G.

πόντος Pontus. Mare. G.

אֶלְסָר Pontus. Gen. 14. a. Hebraice dicitur elasar: & interpretatur auferens deus: vel ablatio dei: siue recedens a deo.

πόρτιος Portius. Vitulus: aut vitulinus. G

ποσειδών Possidonius. Potum prebens. G.

מִפְלֶצֶת Priapus. In hebreo est Miphléseth: & interpretatur simulachrum: siue tremor: vel concussio.

Prisca. Latinum est. i. antiqua.

Prisca. Ad Ro. 16. a. & 1. ad Corinthios. 16. d. & 2. ad Timoth. 4. d. in greco Priscilla: & interpretatur idem quod prisca diminutiue. Latinum est.

Priscilla. Idem. Latinum est.

προβατική Probatica. Ouina: idest locus vbi pecora sacrificanda tenebantur. G.

πρόχορος Prochorus. Expeditus vel facilis: aut promptus vel paratus. G.

προσήλυτος Proselytus. Aduena: vel peregrinus. G.

πτολεμαΐς Ptolomaida. Bellicosa. G.

πτολεμαῖοι Ptolomais. Idem. G.

οἱ πτολεμαῖοι Ptolomei. Idem. plu. nu. G.

ptolomenses. Idem. G.

תַּלְמַי Ptolomeus, Sulcus. s. qui fit cum aratro: siue suspendens aquas: aut coadunatio aquarum. grece vero bellicosus.

πτολεμαῖος Publius. Latinum est.

Pudens. Latinum est.

Puteoli. Latinum est.

פּוּטִיפַר Putiphar. Africe taurus: aut ex syro & hebreo saginat⁹ taurus: vel pinguedinis fructificatio.

פּוֹטִיפַרְעַ Putiphar. Gen. 41. & 46. Ex syro & hebreo pinguedinem dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace pingue dinis vindicta.

De incipientibus a littera. q.

Quartus. Latinum est.

Quintus. Latinum est.

De incipientibus a littera. r.

רָחָב Ráab. Lata: siue dilatata: aut platea.

רָהָב Ráab. ps. 86. interpretatur Superba: aut fortis: vel tu(multuans.

רְחֻבֹתָה Raabia. Latitudo siue platea domini.

רָאָיָה Raahia. Visio domini.

Raaia. Idem.

רָחָם Ráam. vulua: siue misericordia: aut syriace amicus.

רַעֲמְיָה Raamias. Tonitruū domini: siue malum a domino: aut socius a domino: vel pastor a domino.

רַבָּה Rabba. Multa siue grādis: aut iurgium vel impugnatio.

Rabbath. Idem.

Rabbi. Magister.

רַבְמַג Rabmag. Multitudinem dissoluens vel liquefaciēs: aut magister vel princeps liquefactionis: siue magister vel princeps liquefactus vel tabefactus.

Rabboni. Magister. syrum est.

רִבּוֹת Rabboth. Fenus vel vsura: aut multitudo: vel iurgium: siue impugnatio.

רַבְסָרִים Rabsaces. Magister vel prepositus eunuchorum. heb. rabsa(res.

Racha. Vacuus vel vanus. D.

רֵכַל Rachal. Susurro: aut aromatarius: siue negociator.

רָחֵל Rachel. Ouis.

רַדַּי Raddái. Descendens: vel dominans.

רָפָא Rapha. Medicina vel medicus: aut relaxatio: vel gigas.

רָפָה Rápha. 1. Paralipo. 7. Relaxatio laquei.

Raphael. Medicina dei. D.

רְפָיָה Raphaia. Medicina domini: siue relaxatio domini.

רְפָאִים Raphaim. Gigantes: vel medici: aut relaxati.

רְפָא Raphaim. 1. Paralipo. 20. in fine Gigantissa: vel medicina: aut relaxatio. heb. rapha.

רְפָיָה Raphia. Medicina domini: siue relaxatio domini.

רְפִידִים Raphidim. Reclinatoria vel stramēta: aut remisse manus: vel medicina manuum.

Raphon. Medicina: vel relaxatio: aut gigas. D.

Raphu. Idem.

רָפוּא Ragau. Socius: aut pastor eius: siue malū vel cōfractio eius.

רְעוּ Rages. Tempestas: vel cōmotio. D.

Raguel. Pastor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

רְעוּאֵל Rahelaia. Sopor domini: vel inebrians dominus: aut socius vel pastor ipsi domino.

רְעֵלָיָה Rahia. Visio domini.

רְאָיָה Rahuel. Pastor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

רְעוּאֵל Ram. Excelsus: vel sublimis: aut proiiciens.

רָם Rama. Excelsa vel sublimis: aut proiecta.

רָמָה Rama. 1. Reg. 30. in fine destructio: siue anathema: aut rete: vl retiaculū: siue dedicatū aut cōsecratū. s. deo. heb. horma

חָרְמָה Ramatha. Excelsa vel sublimis: aut proiecta.

רָמָתָה Ramathaim. Celsitudines vel sublimitates: aut piectiones.

רָמָתַיִם Rámathléchi. Eleuatio maxille.

רָמַת לֶחִי Ramathe. Excelsa: vel sublimis: aut proiecta. D.

רָמָה Rameſſes. Tonitruum vel exprobatio tinee: aut malum dens siue dissoluens: vel confractionem dissoluens: aut cō fractus a tinea.

רַעַמְסֵס Rameth. Sublimis vel excelsa: aut proiecta.

רָמַת Ramoth. Idem. plu. nu.

רָמוֹת Ramoth. Deut. 4. & Ios. 20. & 1. Paralipo. 6. interpretatur Videns mortem vel intuitus mortis: aut altitudines.

רָאמֹת Ramoth. Esd. 10. Altitudines: siue timens mortem: aut videns mortem: vel proiectio mortis. heb. ieramoth.

יְרֵמוֹת Rapsaces. Magister vl prepositus bibentium: aut magistri osculum vel sacculus: siue multum bibens aut osculās: vel magnus saccus. heb. rabsaces.

רַבְשָׁקֵה

© Biblioteca Nacional de España

רַבְסָרִיס Rapſaces.Hiere.39. interpretatur Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares.

Rapſaris.Idem.heb.rabſaris.

רְצִין Raſin. Voluntas vel volũtarius: aut curſor ſiue veredarius.

Razias. Secretum domini: vel myſterium domini.D.

רָזוֹן Razon. Tenuis vel macilentus: ſiue ſecretum: aut ſecretarius: vel princeps.

לֵבַע Rébe. Quartus vel quadratus: ſiue accubãs vel accubatio.

רִבְקָה Rebecca. Saginata: ſiue impinguata: aut contentio obtuſſa: vel contentio impedita.

לֵבַע Rébee. Quartus vel quadratus: ſiue accubãs vel accubatio.

רִבְלָה Rebla. Rixa vel magnitudo illi: aut iurgium inueteratum vel conturbatum: ſiue iurgium defluens.

Reblátha.Idem.

רֵכָה Recha.Tenera: vel delicata.

רֵכָב Rechab.Quadriga: aut equitatus vel equitans.

Rechabíte.Idem.plu.nu.

רֵכָת Rechath. Vacuitas: ſiue ſputum: aut ſaliua: vel tempus.ſ. quod eſt pars capitis.

רֵקֶם Récem. Vacu?: aut vanus: vel pictura varia: aut ſaliua eorũ.

רְאָיָה Rechia. Viſio domini.heb.rehia.

ῥήγιον. Regium. Ruptura vel factura: quoniã illic terra rupta eſt inter regnum neapolitanum & ſiciliam.G.

רֶגְמָה Regma. Tonitruum: ſiue exprobatio: aut malum quoddã: ſiue ſocietas quedam: vel confractio quedam.

מַלְכָּת Regma.1.Paralip.7. In hebreo eſt Molécheth: quod interpretatur regina: & ſic tranſtulit beatus hieronymus: & inuenitur in blibliis noſtris antiquis.ſ.regina: ſed vitio ſcriptoris fuit hic poſitum regma pro regina.

רֶגֶם Régom. Lapidans: vel lapidatus: aut purpureus.

רֵקֶם Réhem. Vacuus: aut vanus: ſiue pictura varia: vel ſaliua eorum.heb.récem.

רַעְמָה Rema. Tonitruum: ſiue exprobatio: aut malum quoddã: ſiue ſocietas quedam: vel confractio quedam.

רְמַיָה Remeia. Sublimis vel excelſus dñs: aut proiectio domini.

רִימָן Rempha. Pro hoc in hebreo eſt chiun: quod interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa: ſiue preparatus: aut compoſitus.hebrei vero dicunt chiun lingua arabica vel punica ſaturnium ſignificare.

Remmi. Non eſt in hebreo.

רִמּוֹן Remmon. Malum granatum: ſiue altitudo.

רִמּוֹנֵי פֶרֶץ Remmõpháres. Maligranati diuiſio: aut malum granatum diuiſionis: ſiue altitudinis diuiſio.

רִמּוֹנוֹ Rẽmono. Malum granatum eius: ſiue altitudo eius.

מְרֹרוֹת Remoth. Amaritudo ſiue myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones.heb.meremoth.

Res caput: ſiue principium: aut paupertas.D.

רַסָּה Raſſa. Irroratio: vel ſtillicidium.

Reſa. Luce.3. Caput: vel voluntas: aut curſus.D.

רֶשֶׁף Réſeph. Volucris: aut diabolus: vel ſagitta.ſ.ignita.

רֶשֶׁף Réſeph.4.Reg.19. & Eſa.37. interpretatur Pauimentum: vel extenſio: aut pruna.i.calculus ignitus.

רֶסְמֹפִים Reſemophim. Exore: vel ſyriace cooperimenta.heb.mophim.

רֶסֶן Reſen. Frenum.

רִצְפָּה Reſpha. Extenſio: ſiue pauimentum: aut pruna.ideſt calculus ignitus.

רִצְיָא Reſia. Volũtas: aut voluntarius: ſiue curſor: aut veredarius.

רִתְמָה Rethma. Iuniperus: ſiue ſonitus aut ſtrepitus.

רְעוּ Reu. Socius: vel amicus: aut paſtor: ſiue malũ: aut cõfractio.

רְחוּם Reum. Pius ſiue miſericors: aut ſyriace amicus.

רִיבַי Ribai. Pugnans vel obiurgans: ſiue multiplicans.

רִיפַת Riphat. Medicina: ſiue relaxatio: vel bouile: hoc eſt vbi boues clauduntur.

Rimma. Canticum: ſiue exultatio.heb.rina.

רִמּוֹת Rimoth. Altitudines: ſiue videns mortem: aut timens mortem: vel proiectio mortis.heb.ierimoth.

רְוָגָה Roaga. Saturatus vel inebriat? meditatione vl eloquio: aut ſaturatus vel inebriatus abſtractione vel ſeparatione.

רְחֻבְעָם Roboam. Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi: ſiue odor vel odorans cum populo.

ῥόδη. Rode. Roſa. G.

ῥόδοχος. Rodochus. Roſeus currus. G.

ῥόδος. Rodum. Roſa. G.

רֹגֶל Rogel. Pes: ſiue pedeſtris: aut explorans: vel delator ſiue accuſator: aut ſyriace conſuetudo.

Rogelim. Idem.plu.nu.

רֹגֶמַלֵּךְ Rogomélech. Lapidans regem vel conſiliarium: aut purpura regis vel conſiliarii.

רְאוּמָה Roma. Excelſa vl ſublimis: aut rhinoceros: vl ĩtuẽs nimis.

רוּמָה Roma. Ioſ.15. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta.

חֲרֻמָה Roma.1.Reg.30. Deſtructa: ſiue anathematizata: aut rete vl retiaculũ: ſiue dedicata vel conſecrata.ſ.deo.heb.arama.

ῥώμη. Roma. Ciuitas italie: valẽs vel valẽtia: aut potens vel robuſta. G.

ῥωμαῖοι. Romani. Idem.plu.nu.G.

כִּתִּים Romani. Daniel.11. Pro hoc in hebreo eſt chithim: & interptatur cõterentes: vel cõtritio maris: ſiue diadema: aut aurum: vl tinctura: aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris.

ῥωμαῖος. Romanus. Valens: ſiue potens: aut robuſtus. G.

רָמַתִי Romathites. Excelſus vel exaltatus: aut proiiciens vel proiectus.

רָמַלְיָהוּ Romelia. Excelſus domini: ſiue celſitudo domini: aut proiectus a domino.

רֹמַמְתִּי עֶזֶר Romethiézer. Exaltans adiutorem vel auxilium: ſiue exaltaui atrium.heb.romemthiézer.

רְחֹב Roob. Latitudo ſiue dilatatio: aut platea.

רְחַבְיָה Roobia. Latitudo ſiue dilatatio dñi: aut platea domini.

רְחֹבוֹת Rooboth. Latitudines ſiue dilatationes: aut platee.

עֲטָרוֹת Roth. Corone: ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis: aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth.

רְאוּבֵן Ruben. Videns filium: vel viſio filii: aut viſionis filius.

Rubenite. Idem.

Rubenites. Idem.

Ruffus. Latinum eſt.

רוּמָה Runia. Excelſa ſiue ſublimis: aut proiecta.

רוּת Ruth. Saturata: vel inebriata.

De incipientibus a littera.S.

שַׁעַף Saaph. Cogitãs: aut qui volat vel preuolãs.

שְׁאָל Saal. Poſtulãs ſiue poſtulatus: aut cõmodatus: ſiue ſepulchrum: vel infernus: aut fouea.

שַׂעֲרִים Saarim. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: aut tempeſtates: ſiue demones: aut pilloſi: vel hirci.

שְׁבָא Saba. Conuerſio: ſiue captiuitas: aut canicies: vel ſeſſio.

סְבָא Saba. Geñ.10.a.&.1.Paralipo.1.a. vbi dicitur Saba & cuila. & ps.71. & Eſa.43.a. interpretatur Circuitio: aut ebrius: vel ſyriace ſenex.

צוֹבָה Saba.3.Reg.11.d. Excercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: vel inflata aut tumida.heb.ſoba.

אֶלְזָבָד Sabaa. Non eſt in hebreo.

סַבְדִּי Sabad. Dei dos: vel dei dotatio.heb.elzabad.

שַׂבְתָּא Sabaim. Circuitiones: aut ebrii: vel ſyriace ſenes.

שְׁבָמָה Sabama. Conuerſio ſiue captiuitas nimia: aut canicies vel ſeſſio multa.

© Biblioteca Nacional de España

שָׁבָם Saban. Conuersio vel captiuitas eorum: aut canicies vel sessio eorum. heb. sabam.

שְׁבַנְיָה Sabania. Conuertens vel captiuãs dominus: aut intelligẽs vel edificãs dominus: siue intellectus vel filiatio domini.

צְבָאוֹת Sabbaoth. Exercitus. plu. nu. siue militie: aut fortitudines.

שְׁבָרִים Sabarim. Confractiones: siue spes: vel expectationes: aut frumenta.

סִבְרַיִם Sabarim. Ezechiel. 47. c. Circuitus altitudinis: aut syriace opiniones vel cogitationes: aut sperantes vel spes.

שֵׁבֶט Sabath. Sceptrum vel virga: aut tribus.

סַבְתָּה Sabatha. Circuitus vel circuiens: aut causans: vel syriace senectus.

סַבְתְּכָא Sabathaca. Circuiens percussionem: vl causa percussionis: aut ex syro & hebreo senectutis percussio.

שַׁבְּתַי Sabathai. Sabbatum meum: vel requies aut cessatio mea.

Sabbatismus. Requies: vel cessatio. D.

שַׁבָּת Sabbatum. Requies: siue cessatio.

שָׂבֶה Sabe. Planicies: vel eqtas: aut ponẽs vel posit⁹. heb. saue.

שְׁבַע Sabee. Septem vel septimus: aut saturitas: siue iuramẽtum.

שְׁבָאִים Sabei. Captiuantes: siue conuertentes: aut cani: vel sedẽtes.

שֶׁבֶר Saber. Confractio: aut spes: vel frumentum.

צוֹחַר Saber. Genẽ. 46. Lucidus vel candidus. heb. saher.

חֲשַׁבְיָה Sabias. Numeratio vel estimatio aut appreciatio domini: vel cogitatio siue artificium domini: aut festinatio vel silẽtium in domino. Heb. asabias.

שְׁבַנְיָה Sabnia. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligẽs vel edificans dominus.

זָבוּד Sabud. Dotatus: vel dos. heb. zabud.

סַכָּנָה Sacha. Vmbraculum: vel operimentum: siue protectio: aut vnctio: vel syriace speculatio, heb. sachacha.

שָׂכָר Sachar. Merces: siue precium: aut sicera: vel ebrietas.

זַכּוּר Sachur. Memor vel cõmemorãs: aut masculꝰ. heb. zachur.

Sade. Iustus: vel iustitia. D.

צָדוֹק Sadoch. Iustus: aut iustificatus.

Saducei. Idem. plu. nu. vel syriace scissi vel scismatici. D.

סְפִי Saphai. Limẽ vel superliminare: aut hydria: vel phiala: seu finis: aut consumatio.

שָׁפָן Saphan. Hericius: aut cuniculus vel cyrogrillus: siue absconditus vel reconditus: aut labium vel ripa siue confactio eorum.

שֹׁפָם Saphan. 1. Paralipo. 5. interpretatur Barba: siue labium aut ripa eorũ: vel confractio aut solitudo eorũ. heb. sapham.

שָׁפַט Saphat. Iudex: vel iudicans.

שְׁפַטְיָה Saphata. Iudicãs dñs.: siue iudiciũ domini. heb. saphatia.

Saphatia. Idem.

Saphatias. Idem.

Saphira. Narrans: vel numerans: aut libraria vel litteraria: aut syriace formosa. D.

צָפוֹן Saphon. Aquilo: siue absconditus: aut speculator.

שָׂגֵא Saie. Ignorans: siue comprehendens vel attingens: aut syriace multus: siue multiplicans. heb. sage.

שְׁעַלְבִּים Salabim. Respiciens corda: siue pugnus vel pugillus in mari: aut vulpes in mari: vel semita in mari.

שַׁעַלְבֹנִי Salabonites. Vulpis intellectus vel filiꝰ: aut vulpis edificiũ: siue pugilli aut pugni edificium vel intellectus: siue semita edificii vel intellectus aut filii.

שִׁלְחִי Salai. Missio vel mittens: siue ramus: aut propagines, vel telum: aut arma. s. missilia: vel syriace spolians vel spoliatꝰ.

שַׁלְמִיאֵל Salamiel. Pax dei: siue perfectio dei: aut retributio dei.

σαλαμίνα Salamina. Cõmota: vel conquassata: aut fluctuans. G.

צַלְתִי Salathi. Vmbra: siue tinnitus: aut assans vl torrefaciens: aut syriace orans.

שְׁאַלְתִיאֵל Salathiel. Postulatus dei: siue cõmodatus dei.

שַׁעַלְבֹנִי Salboni. Vulpis intellectus vel filius: aut vulpis edificium: vel pugilli aut pugni edificium vel intellectus: siue semita edificii vel intellectus aut filii.

שָׁלַח Sale. Missio: vel mittens: siue ramus aut propagines: vel telum: aut arma. s. missilia: vel syriace spolians vel spoliatus.

שַׁעַלְבִּים Salebim. Respiciens corda: siue pugnus vel pugillus in mari: aut vulpes in mari: vel semita in mari.

סַלְכָה Salecha. Caniſtrum tuum: aut eleuatio siue cõculcatio tua.

סָלַד Saled. Afflictio: vel syriace calefactio: vel adustio.

שָׁלֵף Saleph. Euaginans: vel euellens: aut discalcians.

שָׁלֵם Salem. Pax.

שָׁלֵם Salem. Gen. 33. & 46. interpretatur Pax: siue perfectio: aut retributio.

שְׁלֹמוֹת Salemoth. Pacificatio: siue perfectio: aut retributio.

צִלְפְּחַד Salphaad. Vmbra formidinis: siue tinnitus formidinis: vel assationis aut submersionis formido.

שַׁעֲלִים Salim. Vulpes. plu. nu. aut pugilli siue pugni: vel semite.

שְׁלוֹמִית Salimith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.

שָׁלִישָׁה Salisa. Trina: aut principalis: siue ternaria: vel principissa: aut ducissa.

שַׁלְמָה Salma. Pax: siue perfectio: vel retributio: aut vestimẽtum.

צַלְמָנָע Salmana. Vmbra prohibita: aut vmbra vl imago cõmotionis: siue tinnitus cõmotionis: vel submesio prohibitionis aut cõmotionis.

שַׁלְמֹן Salmana. Ose. 10. interpretatur Pacificus: siue perfectus: aut retribuens. heb. salman.

שַׁלְמַנְאֶסֶר Salmanasar. Pax ligata: siue perfectio vel retributio ligata: aut pax vel perfectio siue retributio nunc ablata vel nunc recedens.

שַׁלְמָיָה Salmias. Pax domini: siue perfectio aut retributio dñi.

שַׁלְמוֹן Salmon. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.

צַלְמֹנָה Salmona. Vmbre munus vel numerus: siue tinnitus numeri vel muneris: aut imago nostra.

σαλμών. Salmonẽm. Fluctuatio vel cõmotio: aut conquassatio. G.

סָלוּא Salo. Caniſtrũ: vel exaltatio: siue cõculcatio: aut equiparatꝰ.

שְׁלוֹמִי Salome. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens. D.

שְׁלוֹמִי Salomi. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.

שְׁלוֹמִית Salomith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.

שְׁלֹמֹה Salomon. Pacificus.

σάλον. Salon. Manens: vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens. D.

Salon. Fluctus: vel cõmotio. G.

יָעַר Saltus. Latinũ nomen est: & est interptatio huius nominis iaheri: quod saltum siue siluam aut fauum significat.

סָלוּא Salum. Caniſtrum: siue exaltatio: aut conculcatio: vel equiparatus. heb. salu.

שְׁלוֹמִית Salumith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.

שְׁלִשָׁה Saluſa. Trinus: vel principalis: aut dux.

שָׁמָה Sãma. Perditio: siue desolatio: vel stupor: aut ibi: siue nomen: aut nominatus: vel appositus.

שָׁמַע Sãma. 1. Paralip. 2. e. & 5. & 8. iterptatur audiẽs: vl obediẽs.

הוֹשַׁמָע Sãma. 1. Paralipo. 3. Exauditus: siue ipse exaudiens vel obediens. heb. hosama.

שָׁמָה Sãmaa. Perditio: siue desolatio: aut stupor: vel ibi: siue nomen aut nominatus: vel appositus.

שִׁמְעָה Sãmaa. 2. Reg. 21. & 1. Paralipo. 6. & 20. interpretatur Audiens: vel obediens.

שִׁמְאָה Sãmaa. 1. Paralipo. 8. interpretatur Nominatus: vel appositus: aut perditio: vel desolatio.

סָמַךְ Samach. Adherens: vel innixus: aut iunctus.

שָׁמֵד Samád. Destruens: siue exterminans: aut conterens.

שָׁמַי Sãmái. Nomen meum: aut desolatio vel perditio mea: siue stupor: aut celi.

© Biblioteca Nacional de España

שְׁמַעְיָה Samaia. Audiens dominū: vel obediens domino. Samaías. Idem.

שְׁמָהוֹת Samaoth. Deſolatio vel pditio: aut ſtupor: ſiue ibi iniquitas aut nomē iniquitatis: vel deſolās aut perdēs iniquitatem.

צַמְרַיִם Samaráim. Lane: aut medulle. ſ. arborum.

שְׁמָרַת Samarath. Cuſtodía: vl adamas: aut vepres: vl ſpina ſeu fex.

צַמָּרִי Samareus. Lana: vel medulla. ſ. arborum.

שֹׁמְרוֹן Samaría. Cuſtodía: vel adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.

שֹׁמְרוֹנָה Samaría. 1. Paralipo. 12. & Eſd. 10. interpretatur Cuſtodía domini: aut adamas domini: ſeu vepres vel ſpina domini. Samarías. Idem.

שֹׁמְרֹנִים Samaritaní. Cuſtodes: vel adamātini: ſiue ſpinoſi: aut feces: vel feculenti. Samaritanus. Idem. ſingu. nu. Samarite. Idem quod ſamaritaní.

צַמָּרִי Samarites. Lana aut laneus: vel medulla. ſ. arborum.

סָמַכְיָהוּ Samatías. Adherens domino: vl innitens aut iunctus domino. heb. ſamachías.

שָׁמַע Sáme. Audiens: vel obediens. Samech. nomē lr̄e: Adheſio: ſiue innixio: aut iūctura. D.

שִׁמְרֹן אָחִי Sameron. Cuſtos amaritudinis vel myrrhe fortis vel doloroſe aut inique: aut adamas vel ſpina ſiue fex myrrhe doloris aut iniquitatis vel fortitudinis. heb. ſamerōmeron.

שַׁמְגַּר Samgar. Nominatus aduena: ſiue ibi peregrinus vel certās: aut nominis ruminatio: vel deſolatio ſiue ſtupor aduene vel ruminantis aut certantis.

שָׁמִיר Samir. Cuſtodía: ſeu vepres vel ſpina: aut adamas: vel fex.

שָׁמוֹת Samoth. Nomina: vel deſolationes: aut perditiones: ſiue ſtupefactiones.

σαμοθρᾳκη. Somothracia. Arenoſa: & aſpera. G.

שִׁמְרִי Samrí. Cuſtodiens: ſiue ſpina: aut fex: vel adamas.

שִׁמְרוֹן Samron. Cuſtodía: ſiue adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.

שָׁמוֹת Samroth. Nomina: aut deſolationes: ſiue perditiones: aut ſtupefactiones. heb. ſamoth.

שַׁמְשַׁי Samſái. Sol meus: aut nomen munerís: ſiue ibi munus: aut ſyriace miniſter. Samſame. Nomen auditum: vel famoſa auditío. D.

שַׁמְשְׁרַי Samſarí. Nomen cantantis vel dominantis: aut ibi cantor: vel ibi dominans.

שִׁמְשׁוֹן Samſon. Sol eius: aut nominis iteratio vel ſecundatio ſiue mutatio: vel nomen dormientis: aut ibi dormiens: vel ſyriace ſeruicium aut miniſterium eius.

שְׁמוּעַ Sāmúa. Audiens: vel obediens.

שְׁמוּאֵל Samuel. Poſtulatus a deo: aut nomen eius a deo.

שָׁמוּעַ Samúha. Audiens: vel obediens.

σάμος. Samum. Arenoſa. G.

סַנְבַּלַּט Sanaballath. Rubus in abſcōdito vel in inuolutione: aut ex ſyro & hebreo inimicus in abſcōdito vel in inuolutione.

צַעֲנַנִּים Sanamím. Motiones: vel motus dormiētis. heb. ſananím.

צָנָן Sanan. Frigiditas: ſiue ſcutum vel arma.

שְׂנִיר Sanír. Dormiens lucerna vel nouale: ſiue iteratio vel mutatio aut ſecundatio lucerne vel nouális: aut mutatio vel iteratio aut ſecundatio docentis vel oſtendentis.

שִׂרְיֹן Sanír. Deut. 4. Sonitus ſiue ſtrepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. ſeon.

שְׂנִיר Sanír. Iudi. 10. Cuſtodía: ſiue vepres: aut ſpina: vel adamas: (ſeu fex. heb. ſamír.

שָׂרָה Sara. Dña vel princeps.

שָׂרָח Sára. Geñ. 46. & Nu. 26. & 1. Paralip. 7. f. interp̄tatur Odorans: vel dña odoris: aut cantícum odoris.

צְרָעָה Sara. Iudi. 13. & 16. & Nee. 11. Lepra: aut ſcrabro.

זָרַח Sára. 1. Paralipo. 1. interp̄tatur Oriēs: vel clarus. heb. zára.

שְׁאָרָה Sara. 1. Paralipo. 7. c. Caro: vel conſanguinitas: aut fermentum: ſiue reſiduum vel remanens.

צָרָעָה Saraa. Lepra: aut ſcrabo.

שְׂרַבְיָה Sarabía. Siccitas dñi: vel preualēs cū dño. aut pſallēs in dño vel cum domino.

Sarabías. Idem.

שְׂרָחָיִם Sarahim. Nigri: vel turbidi: aut matutinantes vel manicantes. heb. ſaharáim.

שָׂרַי Saraí. Domina mea: vel princeps mea.

שְׂרָעִי Sarai. 1. Paralipo. 2. Leproſus: vel ſcrabro.

שָׂרַי Saraí. Eſd. 10. Dñs aut princeps meus: vel cāticum meum.

שָׂרִית Saraía. Princeps domini: vel cantícum domini.

שְׂרָיָה Saraía. 1. Paralip. 9. iterp̄tatur Porta dñi: ſiue eſtimatio aut appreciatio vel capillus dñi: aut hircus dñi: ſiue ordeū vel tempeſtas domini: aut demonis dominus. heb: ſaaría.

שְׂרָיָה Saraías. Princeps domini: aut cantícum domini.

שָׂרָר Sarar. Vmbilícus: aut cogitatio: vel inſidiatio: ſiue cantans: vel dominans.

שַׁרְאֶצֶר Saráſar. Prepoſitus theſauri vel cellarii: aut pſallentis theſaurus vel cellarium: ſeu qui videt anguſtiam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio anguſtiantis.

אֲשֻׁרְחַדֹּן Sarathásar. Plaſmatio matutina: aut anguſtia vel colligatio matutina: ſiue anguſtia vel figura nigredínis.

צָרְעָתִי Sarathi. Leproſus vel ſcrabro.

שַׁרְדִּי Sardís. Princeps iocunditatis: aut cantícum letitie: vl id qđ remanet aut relinquitur: vel ſyriace cortina. D.

צָרְעָה Sarea. Lepra: vel ſcrabro.

שַׂרְיָה Sareas. Princeps domini: aut cantícum domini.

שַׂרְבְּיָה Sarebías. Siccitas domini: vel preualens cum domino: aut pſallens in domino vel cum domino.

סֶרֶד Sáred. Ablatio dominii vel deſcēſionis: aut ſyriace cortina.

צָרְדָה Sareda. Anguſtia vel colligatio dominii vel deſcenſionis: aut plaſmatio dominii vel deſcenſionis.

Saredatha. Idem.

סָרְדִי Saredite. Ablatio dñii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina.

צָרְעָתִי Sareíte. Leproſus: vel ſcrabro.

צָרְפָתָה Sarépta. Anguſtia bucelle vel panis: ſiue conflatio vel conflatorium: aut anguſtie dilatatio vel perſuaſio.

שָׂרֵשׁ Sáres. Radix: vel catenula.

סָרֵד Sáreth. Ablatio dominii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina. heb. ſáred.

Sareth. 1. Reg. 9. Non eſt in hebreo.

סַרְגּוֹן Sargon. Auferēs protectionem vel corpus aut colorē: ſiue auferens hortum: aut ſyriace rete vel retiaculum.

שַׂרְעָה Saría. Porta domini: ſiue eſtimatio vel appreciatio aut capillus domini: vel hircus domini: ſiue ordeum vel tempeſtas domini: aut demonis dominus.

שַׂרְיָה Sarías. Princeps domini: ſiue cantícum domini.

שַׂעֲרַיִם Sarím. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: vel tempeſtates: aut demones: ſiue piloſi: vel hirci.

שִׂרְיֹן Sarion. Lorica: vel planicies: aut cantícum columbe.

שָׂרִיד Sarith. Relictus vel remanens: aut principis manus: ſiue cāticum manus. heb. ſarid.

חֲרָמָה Sarma. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue delicatum aut cōſecratum. ſ. deo. heb. harma.

שָׂרוֹחֵן Sarohen. Princeps gratie vel principis grā: ſiue cantícum (gratie.

שָׂרוֹן Saron. Planicies: aut cantícum eius.

Sarona. Idem. heb. ſaron.

שָׂרוֹנִי Saronites. Planicies: vel planus: ſiue cantans.

שַׂרְכִּים Sarſathin. Prepoſitus cooperimentorum vel vnctionum. heb. ſarſachím.

צַרְתָּן Sarthan. Tribulatio ſiue anguſtia: aut colligatio: ſiue plaſmatio: aut figuratio: vel anguſtiam dans.

© Biblioteca Nacional de España

Sarthana.Idem.

שָׂרֹךְ Saruch.Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut conuolutio.heb.ſarug.

צָרוּיָה Saruia.Angustia vel tribulatio domini: aut colligatio ſiue plaſmatio vel figuratio domini.

שַׂשְׂבַּצָּר Saſabaſar. Gaudium in tribulatione vl in angustia:aut gaudii prohibitio vel munitio: ſiue gaudium vindemie: vel ſexta angustia:aut lignum vel byſſus angustie.

שַׂסְגַּזִּי Saſagazi. Qui facit trāſitum vel tonſionem: aut reſpiciens trāſeuntem vel tondentem:ſiue comprimens vellus.

שָׂטָן Sathan.Contrarius ſiue aduerſarius.

Sathanas.Idem.

שָׁאוּל Saul.Poſtulatus:ſiue cōmodatus:aut fouea ſiue ſepulchrū: vel infernus.

שׁוּעָל Saul.1.Reg.13.d. vbi dicitur ad tertā ſaul interpretatur vulpes:ſiue ſemita:aut pugnus vel pugillus.heb.ſual.

שָׁאוּלִי Saulite. De ſaul quod interpretatur poſtulatus: ſiue cōmodatus:aut fouea:ſiue ſepulchrum:vel infernus.

Saulus.Poſtulatus:ſiue cōmodatus:aut ſepultus.

Saura.Salamandra:genus lacerte.G.

σαῦρα.

Schariot.In greco ſcribitur iſcarioth:& hebraice interpretatur vir occiſionis:aut vir exterminationis vl mortis.D.

σκεύα Schariotes.Idem.

σκηνοπήγια. Scena.In greco ſcribitur ſceua:& interpretatur diſpoſitus: vel preparatus.G.

σκήθαι. Scenophegia.Feſtum tabernaculorum.G.

σκυτοπολῖται. Scytopolite.Coriarii ciues.G.

שֶׁבַע Sébe. Septem vel ſeptimus:ſiue ſaturitas:vel iuramētum.

שֶׁבְּחַי Sebechái.Sabbatū:ſiue requies:vel ceſſatio:heb.ſebethái.

שְׁבַנְיָה Sebenia.Conuertens vel captiuās dominus: aut intelligēs vel edificās dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.

שְׁבַעְיָה Sebenia.Nee.11.Audiēs dñm:vl obediēs dño.heb.ſemeia.

שְׁבַנְיָה Sebenias.Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligens vel edificās dominus:ſiue intellectus aut filiatio domini.

צְבְעוֹן Sebeon.Stās iniquitas: ſiue inflatio vel tumor peccati: aut ſyriace tinctus vel intingens.

צְבָיָה Sebia.Damula vel caprea: aut pulchra: vel precipua: ſiue ſtans dominus:aut ſyriace voluntaria.

שְׁבַנְיָה Sebna.Conuertens vel captinās dñs:aut intelligēs vel edificans dñs:ſiue intellectus vel filiatio dñi.heb.ſebnia.

צְבוֹיִם Seboim.Damule vel capree: ſiue pulchri vel precipui: aut inflati:vel ſyriace voluntarii.

צְבוֹעִים Seboim.1.Reg.13.& Nee.11.interpretatur Intincti:aut tincture:vel ſtantes acerui.

שִׁבֹּלֶת Sebbóleth.Spica:aut fluctus.ſ.aquarum.

צֶלֶקעֲמֹנִי Sechamonites.Vmbra lambentis vel percutientis populū meum:aut affans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum.heb.ſélechamonites.

שִׂיאָא Sechar.Munus hoc:aut munus aſpergens.heb.ſeza.

שֶׁכֶם Sechem.Pars:ſiue portio: vel humerus: aut manicatio vel

Sechemite.Idem.p.n. (matutinatio.

שְׁכַנְיָה Sechenia.Vicinus dominus:aut habitatio domini.

שְׁבַנְיָה Sechenia.Nee.10.Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificās dominus:ſiue intellectus aut filiatio domini.heb.ſebenia.

שְׁכַנְיָה Sechenias.Vicinus dominus:aut habitatio domini.

סִתְרִי Sechri.Occultus vel abſconditus:aut demoliens:ſiue refugium meum.heb.ſethri.

שְׂכִרוֹנָה Sechróna.Ebrietas aut precium vel merces eius.

Secundus.Latinum eſt.

צְדָדָה Sedáda. Latus eius: ſiue cibarium aut venatio eius:vel inſidie eius.

צִדְקִיָּהוּ Sedechías.Iuſtus domini:vel iuſtitia domini.

Sedei.Oīpotens:vel deuaſtator:aut ager:ſeu māmilla.D.

שְׁדֵיאוּר Sedeur.Ager luminis vel ignis:ſiue vbera luminis:aut omnipotentis lumen:vel deuaſtatoris ignis.

צָדוֹק Seddo.Iuſtus:vel iuſtificatus.heb.ſedoch.

שֶׂפֶם Sepham.Barba:vel labium eorum: aut ripa vel littus ſiue confractio eorum.

שְׂפָמָה Sephámа.Barba:vel labium eius:aut ripa vel littus quoddā ſiue conterens aut confracta valde.

שְׁפֻפְמוֹת Sephamoth.Barbe:vel labia: ſiue ripa vel littus mortis:aut labium mortis:vel conterens mortem.

שֻׁפִּם Sephan.Barba:vel labium eorum: aut ripa vel littus eorū: ſiue confractio eorum.heb.ſepham.

סְפָרָה Sephar.Liber:aut ſcriba:ſiue narratio:aut numerus:vel ſyriace portus.

סְפַרְוַיִם Sepharuáim.Libri:vel ſcribe:aut narrationes:vel numeri: ſiue liber vel numerus eius mare: aut ex ſyro & hebreo portus maris.

צָפָת Sephat.Specula:ſiue cooperimētum:aut enatatio:vel expectatio:aut fauus.

Sephata.Idem.

שְׁפִי Sephei.Inūdatio:ſiue multitudo.

Sephela.Humilis:vel cāpeſtris:aut planicies,D.

שֵׁפֶר Sépher.Tuba: vel pulchritudo:aut ſyriace bonitas.

שְׁפִי Sephí.Solitudo vel deſertū:aut labium: ſeu ripa:vel littus: aut confractio.

צְפִי Sephí.1.Paralipo.1.interpretatur Speculator:vel fauus:aut cooperimentum:vel expectatio.

שְׁפִיפֹן Sephíphima.Barba:vel labiū eorum:aut ripa vel littus eorum:ſiue confractio eorum.heb.ſephím.

צְפוֹן Sephon.Aquilo vel aquilonaris:ſiue abſconditus: aut ſpeculator.

Sephoníte.Idem.plu.nu.

צִפּוֹר Sephor.Auis vel paſſer:aut corona vel ſertum: aut ſyriace mane.i.matutinum tempus:vel hedus.

שִׁפְרָה Sephora.Pulchra:aut tuba:vel ſyriace bñficiens vl bonitas.

צִפֹּרָה Sephora.Exo.2.&.4.&.18.interptatur Auis vl paſſer:aut corona vel ſertū: aut ſyriace mane.i.matutinū tempus:vl

שְׁפֻפָן Sephtan.Iudex vel iudicans. (hedus.

צְפוֹ Sephua.Speculator: ſiue cooperimentum: aut expectatio: uel fauus.heb.ſephu.

שְׁפוּפָן Sephupham.Ceraſtes ſerpentis genus.heb.ſephuphan.

צְעִיר Ségor.Parua.

שְׁגוּב Segub.Fortificatus:aut exaltatus.

שְׂעִיר Seyr.Hiſpidus ſiue piloſus:aut hedus:vel demō: ſeu ordeaceus:vel tempeſtas.

סוּר Scyr.4.Reg.11.Receſſio:ſiue rebellio.heb.ſur.

צְעִירָה Seyra.Parua:ſiue tribulata.

אֲרַמָּה Seyra.1.Paralip.7.ſcribi debet Syra.eſt.n. ī hebreo aramia que mulierem de aram.i.de ſyria ſignificat:& interpretatur ſublimis vel excelſa:aut decipiens.

שְׂעִירָתָה Seyrath.Hedus:ſiue piloſus: aut demon: vel tempeſtas:ſiue ordeum.

צִיץ Seys.Flos:aut germē:ſiue cincinnus:aut aſpectus:vel ſyriace ala:vel penna.

צֵלָה Sella.Vmbra: aut affatio vel torrefactio: ſiue tinnitus: aut ſyriace oratio.

שֶׁלָה Sela.Diſſoluēs:ſiue diſcalciās: vl ſyriace illudēs vl decipiēs.

צֶלַע Séla.Ioſ.18.Coſta ſiue latus:aut claudicatio.

סֶלָא Sela.4.Reg.12.interpretatur Exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio:aut ſyriace caniſtrum.

שֶׁלַח Selachi.Ramus vel propagines:ſiue miſſio vl mittēs:aut telum vel arma.ſ.miſſilia:vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus.

סַלַּי Sellái.Caniſtrum:vel eleuatio:ſiue conculcatio.

© Biblioteca Nacional de España

Sellaía. Idem. heb. ſellaí.

שַׁלָּנִי Sellaite. Diſcalcians: ſiue diſſoluens: vel ſyriace illudens vel decipiens.

סַלְכָה Selcha. Caniſtrum tuū: vel eleuatio aut conculcatio tua.

שַׁעַלְבִּין Selebím. Vulpis intellectus vel filius: aut pugnus vel pugillus intellectus: ſiue ſemita intellectus vel filii: aut reſpicientis intellectus. heb. ſelebín.

Selebín. Idem.

צֶלֶק Sélech. Vmbra vel tinnitus lambentis vel percutientis: aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem.

שְׁלֵם Sellem. Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens.

שְׁלֶמְיָהוּ Selemáu. Pax domini: ſiue perfectio domini: aut retributio domini. heb. ſelemíau.

Selemías. Idem.

שַׁלְמַי Sellemíte. Pacifici: ſiue perfecti: aut retribuentes.

שַׁלְמִית Selemíth. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens.

שַׁלֵּשׁ Selles. Trinus: aut princeps: vel dux.

צֶלְתַּי Selethai. Vmbra: ſiue aſſatio: vel torrefactio: aut tinnitus meus: vel ſyriace oratio mea.

σελευκία Seleucía. Cōmota vel conquaſſata: aut fluctuans. G.

σέλευκος. Seleucus. Cōmotus: vel conquaſſatus: aut fluctuans. G.

שַׁלְחִים Selím. Miſſi: vel propagines: aut rami: ſiue arma. ſ. miſſilia: aut ſyriace ſpoliantes.

שַׁלְמַי Selmai. Linteum: vel ſiniſter: aut nomen mihi: vel ſtupefactio mihi: ſiue appoſitus mihi. heb. ſemlai.

צַלְמוֹן Selmon. Obſcuritas: aut imago eius: ſiue vmbra muneris vel numerationis: aut tinnitus numerationis vel muneris.

שַׁלְמֹן Selmon. Nec. 7. Pacificus: ſiue perfectus: vel retribuens. heb. ſelmai.

צֶלַע Selo. Vmbra vel tinnitus concuſſionis: aut ex hebreo & ſyro vmbra coniuncta. heb. ſeleph.

שְׁלֹמִית Selomith. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens.

שַׁלֻּם Sellum. Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens.

שַׁלּוּן Sellum. Nec. 3. d. vbi dicitur ſellum filius colozai: interpretatur manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut ſyriace illudens vel decipiens. heb. ſelun.

סַלּוּא Sellum. Nec. 11. & 12. interpretatur Caniſtrū: aut exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio. heb. ſellu.

שֵׁם Sem. Nomen: vel fama ſeu ponens vel poſitus: aut ibi

שָׁמָה Sēma. Perditio ſiue deſolatio. vel ſtupor: aut ibi: ſiue nomē aut nominatus: vel appoſitus.

שְׁמַע Sēma. 1. Paralipo. 11. Audiens: vel obediens.

Sēmaa. Idem.

שָׁמָה Sēmaa. 2. Reg. 23. Perditio: ſiue deſolatio: vl ſtupor: aut ibi ſiue nomen aut nominatus: ſiue appoſitus.

שְׁמַעְיָה Semaía. Audiens dominum. vel obediens domino.

שִׁמְעָם Sēmam. Nomen matris vel gentis: aut nomen timoris: ſiue ponens timorem: vel appoſitus matri vel genti: aut ibi timor: vel ibi mater aut gens.

שְׁמָרִית Semaríth. Cuſtodita: vel adamātina: aut ſpina: vel fex.

שִׁמְעָת Semath. Audiens: vel obediens.

שִׁמְתִי Semathei. Nominatus: vel poſitus: ſiue deſolatus: aut ſtupefactus.

שְׁמֶאֱבֶר Semḗber. Nomen vel fama robuſti vel fortis: aut nomē ale vel pēnati: ſeu deſtruens fortitudinē vel alam aut pēnam.

סַמְגַּר Semegar. Aromata peregrini vel aduene aut ruminantis vel certantis.

שִׁמְעִי Semei. Audiens: vel obediens: aut nomen acerui: vel deſtruens aceruum.

שֶׁמַי Semei. 1. Paralipo. 2. interpretatur Nomē meum: aut deſolatio ſiue perditio mea: vel ſtupefactio: aut celi.

שְׁמַעְיָה Semeí. Hiere. 26. Audiens dominum: vel obediens domino. heb. ſemeia.

Semeía. Idem.

Semeías. Idem.

שִׁמְעִי Semeias. 1. Paralipo. 25. & 27. interpretatur Audiens: vel obediēs: ſiue nomē aceruí: aut deſolatio aceruí. heb. ſemeí.

Semeítica. Idem.

שֶׁמֶר Sémer. Cuſtos: vel adamas: ſeu vepres: aut ſpina: vel fex.

שְׁמַרְיָה Semería. Cuſtodia domini: vel adamas domini: ſeu vepres vel ſpina domini.

שִׁמְרוֹן Semerō. Cuſtodia: vl adamas: ſeu veps aut ſpina: vl fex eiꝰ.

צַמְרִים Semeron. 2. Paralipo. 13. Lane: aut medulle. ſ. arborum. heb. ſemerím.

שְׁמִירָע Semída. Nomē ſciētie vel cognitionis: aut ponēs ſciētiā: vl deſolationis aut ſtupefactionis cognitio: vl celorū ſciētia.

שְׁמִירָמוֹת Semidaíte. Idem. plu. nu.

שֶׁמֶלָה Semíramoth. Celorū altitudines: aut nominis ſublimitas.

שִׁמְרָן Semla. Linteum: ſiue ſiniſtra eius: aut nomen illi: vel ſtupor illi: ſiue appoſitus illi.

שִׁמְרִי Semran. Cuſtodia: aut adamas: ſeu vepres vel ſpina: aut fex

שִׁמְרָת Semramíte. Idem. plu. nu. heb. ſemraníte. (eius.

Semrí. Idem. ſ. n.

שִׁמְרוֹן Semron. Idem.

שִׁמּוּעַ Semúa. Audiens: vel obediens.

שֵׁן Sen. Dens: aut ebur: vel mutatio: aut dormiens.

צֶנָה Senna. Scutum vel arma: aut frigiditas.

סְנָאָה Senaa. Rubus: vel ſyriace inimicus.

שְׁנְעָר Senaar. Dormientis vigilia vel ſuſcitatio: aut dentis euacuatio vel denudatio aut excuſſio: vel dens emuli: ſiue mutatio ciuitatis.

שִׁנְאָב Sēnaar. Geñ. 14. a. vbi dicitur Et cōtra ſennaar regem adame: interpretatur Dens patris: aut mutationis pater: vel dormitio patris. heb. ſenaab.

סַנְחֵרִיב Sēnacherīb. Rubus deſtructionis: aut rubus gladii: ſiue rubus ſolitudinis vel ſiccitatis: aut ex ſyro & hebreo inimici

סְנֵה Sene. Rubꝰ: aut ſyriace inimicus. (gladiꝰ vel deſtructio.

שְׁנִאְצֵר Sennéſer. Dentis vel eboris theſaurus: aut dormientis theſaurus: vel mutationis anguſtia vel theſaurus: aut inimicꝰ anguſtie vel tribulationis.

שֵׁנְיָא Senía. Audiens: vel obediens. heb. ſéma.

צַעֲנַנִּים Sennim. Motiones: vel motus dormientis. heb. ſenanim.

שִׁיאֹן Senon. Sonitus: ſiue ſtrepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. ſeon.

סְנְסַנָּה Senſenna. Ramus vel propagines: ſiue rubꝰ rubi: aut ex hebreo & ſyro rubus inimici.

סְנוּאָה Senua. Rubus: vel ſyriace inimica.

סִיחֹן Seon. Erradicatio: ſiue conculcatio.

צֵחַר Séor. Candidus vel lucidus.

צְרוֹר Seor. 1. Reg. 9. Anguſtians: ſiue vinculum: aut colligatio: vel lapillus. heb. ſeror.

שְׂעִירִים Seorim. Porte: ſiue eſtimationes: vel appreciationes: aut capilli: ſiue ordeum: vel tempeſtates: aut demones: vel pilоſi: ſiue hirci.

צֹר Ser. Anguſtia ſiue tribulatio: aut vinculum vl colligatio: ſeu plaſmatio: vel fortitudo: aut petra.

שִׂרְבִיָּה Serabía. Siccitas domini: vl pualēs cū domino: aut pſallens in domino vel cum domino.

שְׂרָפִים Seraphim. Ardentes: vel ignití.

שִׂרְבָיָה Serebía. Siccitas domini: vel prenalens cum domino: aut pſallens in domino vel cum domino.

שְׂרְאֶצֶר Seréſer. Princeps theſauri vel cellarii: aut pſallentis theſaurus vel cellarium: vel qui videt anguſtiam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio anguſtiantis.

צָרֶת Séreth. Anguſtia: ſiue tribulatio: aut vinculum vel colligatio: ſeu plaſmatio.

© Biblioteca Nacional de España

σέργιος Sergíus. Rete vel retíaculum. G.

חֵרֶם Serím. Deſtructio: ſiue anathema: vel rete aut retiaculum: vel dedícatum aut conſecratum. ſ. deo. heb. herím.

Seron. Príncipes meroris: vel cantans triſtitiam: aut planí

צָרוּעָה Serua. Leproſa: aut ſcabro. (cies. D.

שְׂרוּג Seruch. Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut cõuolutio. heb. ſerug. ⌈ſeu muneris eleuatio

שִׁישָׁא Seſa. ſextus vel ſenarius: aut marmoreus: vel iocundus:

שִׁשָּׁק Seſac. Munus ſacci: aut munus oſculí vel poculí: ſiue donum femoris.

שִׁשָּׁק Seſach. 3. Reg. 14. &. 2. Paralip. 12. a. vbí dícitur Aſcendit ſeſac rex egyptí: interpretatur Vanũ vel vacuũ ſacculũ: aut vanitatis oſculũ vel poculũ: ſiue vanitatis femur.

שֵׁשָׁק Seſac. 1. Paralip. 8. Líni vel byſſí ſaccus: vel ſenarius aut ſextus ſaccus: ſiue letitie oſculum vel poculum aut femur.

שִׁשָּׁךְ Seſac. Hiere. 25. &. 51. Linum vel byſſus tua: aut gaudiũ tuum: ſiue ſenarius tuus. ⌈nus: vel líneus.

שִׁשַׁי Seſaí. ſenarius vel ſextus: ſiue gaudens vel letus: aut byſſí-

שֹׁשַׁן Seſan. Lílium ſiue roſa: vel letítia: aut línum vel byſſus.

שֵׁשְׁבַּצַּר Seſban. Manãs vel fluẽs: aut ſyríace liberatio. heb. ſeſbaz.

שֵׁשְׁנַצַּר Seſenna. Hũíliatio ieiunií: aut fouea ſiue meditatio ieiunií

שֵׁת Seth. Poſitus vel poſuit. (vel ſuperbía maris. heb. ſeſema.

שַׁבְּתַי Sethái. ſabbatũ: vel requies: ſiue ceſſatio. heb. ſebthái.

שַׁבְּתָיָה Sethia. Protectio vel ramus domíní: ſiue ſepiens aut vallans dñs: vel ceſſatio domíní. heb. ſechia.

שִׁטִּים Sethim. Expãſiões: aut díuertẽtes: ſiue flagella: vel ſpíne.

שִׁטְרַי Sethrái. Exactor: vel p̃poſitus: aut ſyríace obligatio vel cõ

צִיחָא Sía. ſplendor: vel candor: aut ſiccitas. (tractus.

סִיעָהָא Síaa. Motus: aut ſyríace adiutorium.

צִיחָא Siaha. ſplendor: vel candor: aut ſiccitas.

צִיבָא Síba. Exercitus vel mílitia: aut fortitudo: vl̃ ceruus: ſiue na

שְׁבַע Síba. 2. Reg. 20. interp̃tatur ſacietas: ſiue (uís veníes. iuramentum: aut ſeptem vel ſeptímus.

שָׁוְא Síba. 2. Reg. 20. in fine interpretatur vanitas: aut eleuatio: vel tumultus. heb. ſíua.

סִיחָן Síban. Rubus: vel ſpinoſus. heb. ſíuan.

Sichar. Concluſio vel clauſura: aut inebriatio: vel merces. Dícit aũt btũs Hiero. qđ corrũpte ponitur pro ſichem: qđ interp̃tatur humerus: ſiue portio: aut manicatio vel matutinatio: ſed in greco ſichar inuenitur. D.

צִקְלַג Sicelech. Effuſio ſextarii vel menſure: aut coanguſtãs ſextarium vel menſuram. heb. ſiceleg.

שְׁכֶם Sichem. Hũerus: ſiue pars: aut manicatio vel matutinatio.

שִׁכְרָה Sicera. Ebrietas. Vñ notãdũ qđ ſicera deſcẽdit ab hebreo: & ſignãt omne quod inebriare poteſt vt aít btũs Hiero.

שִׁכְמָם Sichima. Humer?: ſiue ps: aut manicatio vel matutinatio.

Sichimí. Idem.

σικυόνε. Sicyone. Cucumerarium. G.

Siden. Venatio: aut inſidiatio: ſiue viaticum vel cíbarium:

צִידֹן Sídon. Idem. (aut nauís iudícii. D.

Sidonía. Idem.

צִדְנִית Sidonie. Venatrices: aut inſidiatrices: vel cibaría.

צִדְנִים Sidonii. Venatores: aut inſidiatores: ſiue nauís iudicantiũ.

Sidonius. Idem. ſ. n.

שַׂדְרַךְ Sídrach. Mãmílla tenera vel delícata: aut depredatio tenera: ſiue ager delicatus: aut ſyríace miſſus tuus.

סְנֵה Siene. Rubus: vel ſyríace ínimicitía.

σίλας. Silas. Conſíderans: vel animaduertens. G.

שִׁלֹה Silo. Diſſoluens: vel diſcalcians: ſeu pax: aut abundantia: vel ſyríace illuſus: vel decípiens.

שִׁלֹחַ Siloe. Miſſus: vel míttens: aut ramus: ſiue telum: aut arma. ſ. miſſilia: vel ſyríace ſpolians vel ſpoliatus.

Siloe. Eſa. 8. & Ioh. 9. interpretatur Miſſus.

Síloní. Manens vel quí manet: aut pacificus: vel abundãs: aut ſyríace illudens vel decipiens. שִׁלֹנִי

Silonites. Idem.

Siluanus. Latínum eſt a ſílua.

Simmaa. Audiens: vel obediens. שִׁמְעָא

Simmaha. Idem.

Symeon. Audiens: vel exauditio. שִׁמְעֹן

Symeonite. Idem. p. n.

Symon. Audiens: vel obediens. D.

Symon. 1. Paralip. 4. Ponens vel poſitus: aut munus p̃parationis vel numeri: ſeu pinguedo: vel oleum. שִׁמְעוֹן

Sín. Rubus. סִין

Sín. Nu. 13. &. 20. &. 27. &. 33. d. &. 34. & Deut. 32. & Ioſ. 15. In oĩb? his locis ĩterp̃tatur ſcutũ ſarma: aut frigiditas צִין

Sín. Nomen littere interpretatur Dens: aut ebur. D.

Sína. Scutum uel arma: aut frigiditas. צִנָּה

Sína. Deut. 33. & Eccli. 48. interp̃tatur rub?: vel ſyríace ínimicitía. heb. ſínai. סִינַי

Sínai. Idem.

Syntysen. Colloquens vel confabulans. G. συντύχην

Sion. Aceru? aut tumulus: uel ſpecula: aut ſiccitas. צִיּוֹן

Syor. Paruulus: aut nauis uigilantis uel ſuſcitati aut emuli uel denudati. צְיִעֹר

Syor. Ioſ. 19. &. 1. Paralipo. 13. Níger: uel turbídus: aut matutinus. שִׁיחוֹר

Syra. ſpina: aut olla: uel lebes: ſiue rebellio: aut receſſio. סִירָה

Sirach. ſíbílus: aut canticũ fratrís: uel munus uacuum. D. συρακού-

Syracuſa. Atrahens uíolenter. G. σαι.

Síria. Hebraice dícitur aram: & interpretatur excelſa uel ſublimís: aut decipiens: ſiue maledíctio eorum. אֲרָם

Syrí. Idem. p. n.

Syrii. Idem. συροφοινί-

Syropheníſſa. Attracta rubedo: uel attractío purpurea. G. κίσσα.

Syrtim. Attrahens uel attractío. G. σύρτιν.

Syrus. Hebraice dicitur aramí: & interpretatur excelſus uel ſublimís aut decipiens: ſiue maledíctio eorum. אֲרַמִּי

Síſai. ſenarius uel ſextus: ſiue gaudens uel letus: aut byſſínus: uel líneus. שִׁשַׁי

Síſara. Hirundínem uídens: aut tíneam uel equum uídẽs. סִיסְרָא

Sithim. Expanſiones: uel diuertẽtes: ſeu flagella: uel ſpíne. שִׁטִּים

Smyrna. Myrrha. G. σμύρνα.

Soa. Candor: aut ſiccitas. צוֹחָא

Soba. Exercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: uel inflatio: aut tumor. צוֹבָה

Soba. Geſi. 14. Dilectio: uel abſconſio: aut ſyríace obligatío: uel peccatum. heb. hoba. חוֹבָה

Sobab. Reuerſus: aut auerſus uel conuerſus: aut ſyríace ſcintilla. שׁוֹבָב

Sobach. Rete uel retíaculum: aut cancellus: uel captíuitas ſiue conuerſío tua: aut ſyríace columbarium. שׁוֹבָךְ

Sobái. Conuerſio: uel captíuitas: aut ſeſſio: uel ſedens. שֹׁבַי

Sobal. Semita: uel ſpica: aut crura: uel femur: ſeu uana uetuſtas. שׁוֹבָל

Sobal. p̃s. 59. & Iudi. 13. Exercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: ſiue inflatio aut tumor. heb. ſoba צוֹבָה

Sobech. Equiparatus vanitati: uel appoſitus uacuitati uel diſſipationí: aut uana euacuatio: uel ſyríace derelictus. שׁוֹבָק

Sobí. Conuerſio: uel captiuitas: aut ſeſſio uel ſedens. שֹׁבִי

Sóbna. Sede nunc: aut conuertere nunc: ſiue captiua nunc: uel edificans: aut qui intelligit. שֹׁבְנָה

Sobnas. Idem.

Soboba. Exercitus uel militia in ea: ſiue inflatio uel tumor in ea. צוֹבָבָה

© Biblioteca Nacional de España

סְבֻכַי Sobochaí.Ramus vel propagines:aut tugurium.
שׂוֹכוֹ Socco.Protectío vel vallatio:aut ramus:ſiue ceſſatio.
Socho.Idem.
סְכוֹת Sochot.Tabernacula vel tentoria.
שֻׂכָּה Sochot.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19.interpretatur protectio: vel vallatio:aut ramus:vel ceſſatio.heb.ſocho.
סְכוֹתְבְּנוֹת Sochotbenoth.Tabernacula filiarum vel edificationum:ſi ue auſcultatſiones vel vnctiones filiarum vel edificiorum
סוֹדִי Sodi.ſecretum meum.
סְדֹם Sodoma.ſecretum eorum:ſiue calx aut cementū eorum.
Sodomi.Idem.
Sodomite.Idem.
שֹׁהַם Sóem.Onyx lapis p̄cioſus:aut ſyriace detētio l' mora eorū
צוֹפַי Sophái.Speculator:aut fauus:ſiue natatio:vel cooperimen tum:aut expectatio.
שׁוֹפָן Sophan.Cuniculus vel cyrogrillus:ſiue abſconditus vel re conditus:aut conterens:ſiue confractio.
צוֹפָר Sophar.Matutinus:aut corona:ſeu circulus:vel paſſer:aut ſyriace hedus.
שׁוֹפָךְ Sophat.Effundens vel effuſus: aut vanus lecythus . heb .
סֹפֵר Sopher.Scriba:vel liber:aut narrans vel numerans.
סֹפֶרֶת Sophéreth.Numerans:vel narrans ſiue narratio: aut libra rius:vel ſcriba.
צוֹפִים Sophim.Specule vel ſpeculantes:ſiue cooperti:aut natan tes:vel expectantes:aut fauus.
צְפַנְיָהוּ Sophonias.Abſconſio domini:ſiue ſecretum domini:aut ſpeculator noſter dominus:vel aquilo domini.
שֹׁמֵר Sómer.Cuſtos:vel adamas:ſeu vepres aut ſpina:vel fex.
שֻׁמְרָה Sommoría.Cuſtodia domini:ſiue adamas domini:aut ve pres vel ſpina domini.
שַׁחֲרָה Sooria.Mane domini:aut matutinatio vel manicatio do mini:ſeu niger domini.
Soptim iudices.& inde dicitur liber iudicum.
שׂוֹרֵק Soreth.Vinea vel vitis:aut ſibilus vel ſibilans .heb.ſorech
צֹרִי Sori.Anguſtiator:ſiue vinculum aut colligatio:vel plaſma tio:aut reſina:vel tyriaca:ſiue petra:vel fortis.
σοσίπατρος Soſipater.Saluans patrem:vel ſalus patris.G.
σοσθένης. Soſthenes.ſaluator potens vel robuſtus.G.
σόστρατος Soſtratus.ſaluans exercitum vel ſalus exercitus .G.
סוֹתַי Sothai.Preuaricatio:ſiue declinatio.
Sothei.Idem.
σπαρτιάται Spartiani.ſeminati vel ſeminantes.G.
vel. Spartiate.Idem.G.
שְׁתַּרְבְּזְנָי Staburzanái.Cōputreſcens contēnentes me:vel qui explo rat contemptores meos.heb.ſtarbuzanái.
στάχυν. Stachium.ſpica.G.
στεφανᾶ Stephana.Corona vel coronata.G.
στέφανος Stephanus.Corona vel coronatus.G.
στωικοί. Stoici.a ſtoa.i.porticu in quo diſputabāt illi philoſophi di cti ſunt.G.
סְתוּר Sthur.Occult9 vel abſcōdit9:ſeu deſtruēs vel demoliens.
שׂוּעַ Súa.Clamans:vel ſaluans:aut potens : vel magnificus :ſeu reſpiciens.
סוּא Sua.4.Reg.17.Modius vel menſura:aut velamen.
שׂוּחָה Sua.1.Paralip.4.Foſſa:aut natatio:ſiue hūiliatio : aut me ditatio:vel loquela:aut germinans.
שׂוּעָא Suaa.Clamans:vel ſaluans:aut potens:vel magnific9 : ſeu reſpiciens.
שׁוּעָל Sual.Vulpes:aut ſemita:ſiue pugnus:aut pugillus.
צוּעַר Suar.Paruulus:aut p̄ceptū vigilie vel ciuitatis aut emuli l' denudatiōis aut euacuationis:vel ſyriace anguſtiator.
צוֹבָה Suba.Exercitus ſiue militans:aut preceptum in ea:vel in flatio aut tumor.

שׁוּבָאֵל Subahel.Conuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei.
שׁוּבָל Subal.ſemita:l' ſpica:aut crura vel femur:ſeu vana vetuſtas
שׁוּבוּאֵל Subuel.Cōuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei.
Subuhel.Idem.
שׂוּעַ Súe.Clamans:vel ſaluans:ſeu potens: vel magnificus: aut reſpiciens.
שׂוּחַם Súe.Geñ.25.&.1.Paralip.1.Loquens:ſiue orans:aut foſſa: vel humiliatio:aut natatio.
שׁוּא Sue.1.Paralip.2.f.Vanitas:aut eleuatio:vel tumultus.
סוּחַ Súe.1.Paralip.7.g.Erradicatio:vel conculcatio.
צוֹף Suph.Fauus:ſiue ſpecula:aut cooperimentum:vel natans: aut expectans.
צוֹפָה Supha.Lecythus:aut preceptum illaqueās:vel preceptum flatus:ſiue preceptum inflationis.
שְׁפוּפָם Supham.conterens eos:ſiue barba vel labium eorū :aut ri pa vel littus eorum.heb.ſephupham.
Suphamite.Idem.
שׁוּחָם Suham.Locutio ſiue meditatio eorum:aut fouea vel humi liatio eorum:ſiue natatio vel germinatio eorum.
Suhamite.Idem.
שְׁחִי Suites.Meditatio:aut fouea:vel incuruatio:aut humiliatio ſiue natatio aut natans.
שׁוּנָם Sunam.Mutatio ſiue dormitatio corum:aut vana dormi tatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum.
שׁוּנַמִּית Sunamitis.Dormiens:vel mutata:aut vana dormitio : vel iteratio aut ſecundatio dormitionis.
שׁוּלַמִּית Sunamitis.Canti.6.&.7.Pacifica:ſiue perfecta : aut retri buens.heb.ſulamitis.
שׁוּנֵם Sunem.Mutatio ſiue dormitatio eorum:aut vana dormi tatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum.
שׁוּנִי Suni.Mutatus:vel dormiēs:aut iteratus vel ſecundarius.
Sunite.Idem.
שׁוּר Sur.Murus:aut bos:vel aſpiciens.
צוּר Sur.Nu.25.&.31.& Ioſ.13.&.1.Paralip.8.&.9.interp̄tatur petra:vel fortis:aut obſidens:vel anguſtians:ſiue plaſma tor vel figurator:aut ligatus:vel ligans.
אוּרִי Suri.Lux vel lumen meū:aut ignis meus.heb.vri.
צוּרִיאֵל Suriel.Petra dei:ſiue fortitudo dei:aut plaſmatio vel figu ratio dei:ſiue vinculū aut colligatio dei:vel obſidio dei.
צוּרִישַׁדַּי Suriſaddai.Petra vel fortitudo oīpotētis vel deuaſtātis:aut plaſmatio vel figura oīpotentis vel deuaſtātis:vel vincu lum ſiue obſidio omnipotentis vel deuaſtantis.
שׁוּשָׁן Suſa.Lilium ſiue roſa:aut letitia.
שׁוּשָׁא Suſa.1.Paralip.18.Vanitatis eleuatio:aut exultans.
שׁוּשָׁן Suſan.Lilium vel roſa:aut letitia.
Suſanna.Idem.D.
שׁוּשַׁנְכִּיא Suſannachei.Lilia vel roſe : aut gaudium claudorum vel percutientium.
סוּסִי Suſi.Equus:vel hirundo:aut tinea.
שׁוּשָׁן Suſis.Lilium:ſiue roſa:aut letitia.
שׁוּתָלַח Suthála.Plātatio viriditatis vel humiditatis:aut potus hu midus:ſiue ponens humiditatem vel viriditatem.
Suthalaite.Idem.

De incipientibus a littera.t.

תַּחַת Táath.ſubter vel ſubtus: aut pauor ſiue formido: vel ſyriace deſcenſio.
טַבְאֵל Tabeel.Bonus deus.
טְבַלְיָהוּ Tabelias.Intinctus a domino:vel baptiſmus domini : ſiue
Taberne.Latinum eſt. (bonitas ipſi dño.
Tabita.Dorcas.i.damula vel caprea.ſyrum eſt.
Tabíta cumi.Marci.5.d. In greco ſcribitur talithacumí: quod ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge.

© Biblioteca Nacional de España

טַבְרִמּוֹן Tabremmon.Bonum malũgranatum:ſiue bonitas excelſa vel ſublimis:aut vmbilicus preparatus vel numeratus aut muneratus.

עַתַּהְצִין Tachaſin.Hora vel tempus principis:ſiue nunc princeps. heb.itachaſin.

Taddeus.Laudans vel confitens.D.

תַּחְפְּנֵס Taphnes.Occulta tentatio vel fuga:aut coopertum vexillum: vel ex hebreo & ſyro occultum miraculum.

תַּאְשׁוּר Táphnis.Hebraice dicitur ſóan:& interpretatur mouens vel motio aut motus.

תַּחְפַּנְחֵס Taphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezechiel.30.vbi dicitur & in taphnis nigreſcet dies:interpretatur Operimentum confidentie vel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תַּפּוּחַ Taphúa.Pomum:vel inflatio:aut inſuflatio:l' illaqueatio.

תִּפְסַח Tapſa.Tranſitus:vel claudicatio:aut paſcha.ideſt locus vbi paſcha fit.

טַפְסָר Tapſar.Princeps:vel exercitus:ſiue paruulos auferens:aut diſtillationem vel guttam auferens.

תַּרְחָקָה Tarácha.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſeu legis hebetudo vel impedimentum:aut turturis obtuſſio vel hebetudo.

תָּו Tau.Signum.

טֵבֵת Tebbath.Bona vel bonitas.

Tebeth.Idem.

טְבוֹן Tebon.Extinguens vel extinctus:aut quaſi intelligẽs: vel quaſi edificans.heb.chebon.

תְּחִנָּה Tehinna.Deprecatio aut miſericors:ſiue gratioſus l' grã.

טַלְמוֹן Telmon.Ros preparatus vel roris p̃paratio:aut roris munus:vel ros numeratus:aut ex ſyro & hebreo vmbre preparatio vel munus.

תְּעָנָךְ Tenach.Cõfringẽs te:vel hũilians te:aut rñdens tibi.

תְּרָפִים Teraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure vel imagines. Tertius.Latinum eſt.

τερτύλ λος. Tertullus.Falſa annuncians:vel mẽdax: aut mõſtroſus. G

Teth.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D.

קְטוֹרֶת Tethron.Aromatizans:vel fumigans: aut colligatio: vel vinculum:ſiue atediati canticum:aut ſyriace nodus. heb. cethron.

Tiberiadis.Bona viſio:vel vmbilicus:aut confractio.D.

Tiberius.Idem.D.

Tibianei.Palee vel paleati:aut bene reſpondentes: vel bene gratificantes.D.

τυχικός. Tichicus.Caſualis vel contingens.G.

חִדֶּקֶל Tygris.Hebraice dicitur hidecel:& interpretatur acumen velocitatis:aut acutus ſonitus vel vox:ſeu letus ſonit9 vel leta velocitas:aut ex ſyro & hebreo vna vox:vel vniſonus aut vnica velocitas.

τιμόθεος. Timothe9.Honor dei:vel honorãs deũ:aut p̃cioſus deo. G

τύραννος. Tyrannus.Imperans vel princeps.G.

צוֹרִים Tyrii.hebraice dr̃ ſorim:& iterp̃tatur tribulãtes: ſiue obſidẽtes:aut anguſtiãtes:l' ligãtes ſiue vĩculati:l' figurãtes:aut

Tyrius.Idẽ.ſ.n. (plaſmãtes:ſiue fortes:vel petre.

צֹר Tyrus.Hebraice dicitur ſor:& interpretatur tribulatio: vel obſidio:ſiue anguſtia:aut vinculũ vel colligatio: ſeu plaſmatio aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.

τυχικός. Titichus.In greco tychicus: & interpretatur caſualis vel

τιτος. Titus.Honorabilis.G. (contingens.G.

טוֹב Tob.Bonus:ſiue bonitas.

טוֹבַאדֹנִיָּה Tobadonias.Bonus dñator dñs:aut bona baſis domini.

טוֹבִיָּה Tobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

טוֹבִיָּה Tobias.Idem.

תֹּפֶת Tóphet.Tympanum:vel ſeductio:aut dilatatio.

תַּלְמַי Tolmái.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendens aquas vel coadunatio aquarum.

τοπαρχία Toparchia.Territorium.G.

τρακωνῖτις. Traconitidis.Saxoſa vel aſpera.G.

τρύφαινα Triphena.Delicioſa vel delicata.G.

τρύφων. Triphon.Delicioſus vel delicatus.G.

τρυφῶσα Triphoſa.Delicioſa vel delicata.G.

τρίπολις Trípolis.Trium ciuitatum.ſ.regio.G.

τρωάδα. Troadem.Perforata.G.

τρόφιμος Trophimus.Nutritus:ſiue educatus.G.

troglodyte.Hebraice dicitur ſuchiim:& interpretatur vncti vel vngentes:aut cooperti vel obumbrati.ideſt in tabernaculis vel tuguriis habitantes.

תּוּבַל Tubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ignominia: ſeu portatus vel adductus.

יוּבָל Tubal.Geñ.4.Defluens ſiue apportans:vel inueteraſcens aut germinãs:ſiue iubileus:vel buccina.heb.iubal.

Tubín.Bñ mẽſurata vel bona mẽſura:aut bonũ vínũ.D.

Hucuſq; p ſimplicem.t.litteram.i.ſine aſpiratiõe lecta ſunt principia nominum:ex inde que ſequuntur aſpiratione addita.i.per.th.legenda ſunt.

תַּחַן Tháan.Depcãs:aut miſericors:ſiue gratioſus uel gratia.

תַּחַשׁ Tháas.hyacinthinus:uel feſtinans: aut ſilens.

תַּחַת Tháath.Subter uel ſubt9:aut pauor ſiue formido:uel ſyria

תַּחַת Thábee.Iugulatio uel occiſio:aut coquus. (ce deſcenſio.

תַּבְאֵל Thabeel.Bonus deus.

Thabíta.Dorcas.i.damula uel caprea.ſyrum eſt.

Thabitacumí.In greco ſcribitur talithacumí:& ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge. ⌈fractio.

תַּבּוּר Thabor.Electio:ſiue puritas:aut ſyriace contritio uel con

תַּרְתָּק Thacan.cõcatenat9:ſiue retruſſus l' cõcluſus.heb.thartach.

תַּדְאֶל Thadal.Cõterẽs iugũ:ſeu ſciẽtia eleuatiõis vel aſcẽſionis.

Thaddeus.Laudans:ſiue confitens.D.

טַפַּת Thaphet.Diſtillatio:aut gutta:vel paruula.

תַּחְפְּנֵחֵס Tháphnes.Operimẽtũ cõfidẽtie vel ptectionis: aut occulta confidẽtia vel protectio. ⌈motus aut motio.

תַּאְשׁוּר Tháphnis.Hebraice dicitur ſóan:& iterpretatur mouẽs:l'

תַּחְפַּנְחֵס Tháphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezech.30.e.interpretatur operimentum confidentie uel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תַּפּוּחַ Thaphúa.Pomũ uel inflatio:aut iſuflatio: uel illaqueatio.

λασσαι. Thalaſſa.In greco laſſea:& iterp̃tatur ſpiſſa:l' prudens. G.

תִּלְשָׁר Thalaſſar.Suſpenſio principis:uel tumulus principis: aut ſuſpendens canticum:uel tumulus canentis.

תְּלַח Thale.humectatio:aut uiriditas:ſiue humectãs:aut uireſcẽ

תַּמָּר Thamar.Palma uel datilus:ſiue commutatio uel permutatio:aut amaritudo.

תַּמְנָע Thamna.Vetita:ſiue prohibita:aut p̃fecta uel conſumata commotio.

תִּמְנָה Thamna.Ioſ.15.Imago uel figura:aut numeratio uel nũe

Thamnas.Idem. (rans:aut ſyriace cõſtituens.

Thamnata.Idem.

Thamnateus.Idem.

תִּמְנָתִי Thamnatſára.Figura uel imago extenſa uel remanẽs aut

רָח fetẽs:ſiue nũeratio reſidua:aut nũeratio extenſiõis uel fetoris:aut ex ſyro & hebreo cõſtituta extẽſio uel fetor: aut

Thamnatſare.Idem. (ſtatuta reſiduitas.

תִּמְנָתָח Thamnatſáre.Iudi.2.Imago uel figura ſolis:aut imago l'

רֶס figura teſtea uel fictilis:aut numer9 ſolis uel teſte: aut ex ſyro & hebreo cõſtitutus ſol uel teſta.heb.thamnatáres.

תַּעֲנַךְ Thana.Cõfringens te:uel humiliãs te:ſiue rñdẽs tibi.heb. thanach. ⌈ſyriace conſtituens.heb.thamna.

תַּמְנָה Thanna.Imago uel figura:aut numeratio:ſiue nũerãs:uel

© Biblioteca Nacional de España

תַּעֲנַךְ Thanach.Confringens te:vel humiliãs te:ſiue rñdẽs tibi Thanam.Idem.heb.thanach.

תַּנְחֻמֶת Thanámeth.Conſolatio:vel penitentia:aut doni laguncu la vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris: aut requies mortis.

תַּחַנָּה Thannan.Imago vel figura:aut numeratio vel numerãs: aut ſyriace conſtituens.heb.thamna.

חָנָנִי Thanáni.Preparatio vel baſis mea:heb.chanáni.

תַּאֲנַת שִׁלֹה Thanatſelo.Ficum vel ficulneam diſſoluens vel diſcalcians aut decorticans:ſeu ficulnea errans vel mentiẽs:aut ficul nea abundantie vel pacis:ſeu occaſio erroris vel menda cii:aut occaſio.ſ.eſt abundantia vel pax.

תַּעֲנָךְ Thane.Confringens te:vel humilians te:aut reſpondẽs ti bi.heb.thanach.

חָנֵס Thanes.Gratie vexillum:ſiue gratie tentatio vel fuga:aut ex hebreo & ſyro gratie miraculũ.heb.hanes.

צוֹעַן Thanis.Hebraice dicitur ſoan:& interpretatur:mouẽs:vel motio:aut motus.

תַּחֲנִי Thantanái.Donans vel donator.heb.thathanái.

תִּפְסַח Thapſa.Tranſitus:vel claudicatio: aut paſcha . ideſt locus vbi paſcha fit.

Thapſam.Idem.heb.thapſa.

תָּאַרְע Thara.Vlulans:aut malefaciens:vel cubiculũ malicie : aut cubiculum paſtoris vel ſocii:aut ſyriace euentus:ſiue ter reſtris:vel inferior.

תָּחְרַע Thara.1.Paralip.9.Ira vel contentio praua:aut ira vel cõ tentio ſocii vel paſtoris.

Thara.Eſter.12.Idem quod thares quod interpretatur he res:aut miſer:vel exul.D.

תַּרְהֲלָה Tharáca.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſiue legis hebetudo aut impedimentum : vel turturis obtuſſiovel hebetudo.

תַּרְחֲנָה Tharana.Explorator vel contemplator gratie vel miſeri cordie:aut turtur gratie vel miſericordie.

תָּרַח Tháre.Odorans:vel ſpirans:aut abigens.

תַּרְאֵלָה Tharela.Exploratio vel turtur maledictiõis:aut tturtur for titudinis vel ilicis:aut explorans ilicem vel fortitudinem

תָּרֶשׁ Tháres.Heres:aut miſer:vel exul.

Ταρσεις. Tarſenſes.Alati vel pennati.G.

Ταρσεύς. Tharſenſis.Idem.ſ.n.G.

תַּרְשִׁישׁ Tharſis.Contẽplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:ſiue chryſolith? lapis.ſ.pciosus:aut mare.

Τάρσος. Tharſum.Alata vel pennata.G.

תַּרְתָּן Thartan.Explorans vel contemplans donum:aut turturis donum:vel lex ipſarum.

Thaſi.Oblitus vel obliuiſcens:aut debitor.D.

תָּו Tháu.Signum.

תָּחוּ Tháu.1.Reg.1.Viuens:aut nuncians.

טְבָעוֹת Thebaoth.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:ſeu bonum tẽ pus:vel bona hora.

טְבָחַת Thebath.Iugulatio vel occiſio:aut coquus:ſeu bene formi dans:vel bene confractus.

תֵּבֶן Thébes.Cenoſus:aut ſericeus: vel ouum:aut ſyriace lineus

תִּבְנִי Thebni.Palea:aut fenum:vel intelligens:aut filiatio.

טְבָעוֹת Thebboath.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:vel bonũ tẽ pus:aut bona hora.

תְּקוֹעָה Thecua.Tuba:vel clangor:aut fixa.

תְּקוֹעַ Thecua.4.Reg.22.& Eſd.10.Spes:vel funiculus:aut linea vel congregatio.

תְּכוּנַת Thecuat.Signum vel figurationem aſſumens.

תְּקוֹעַ Thecúe.Tuba:vel clangor:aut fixa.

תְּקוֹעִים Thecueni.Tube:vel clangentes:aut fixi.

Thecuites.Idem.ſingu.nu.

תְּקוּעִית Thecuitis.Idem.fc.ge.

תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר Theglatphaláſar.Captiuitatem miraculoſam vel ruinoſa abſtulit vel ligauit:aut ex hebreo & ſyro captiuitatem mi raculoſam vel ruinoſam prohibuit.

תִּלְגַת פִּלְנֶאסֶר Theglatphaláſar.1.Parali.5.&.2.Paralip.28.Niuẽ cadẽtẽ phibẽs l'ligãs:ex ſyro & hebreo.heb . thelgatphalnáſar.

חָנֵן Thehen.Deprecans:aut miſericors:ſiue gratioſus: vel ca ſtrametans.

Thehenite.Idem.p.n.

תַּחִנָּה Thehinna.Idem.ſ.n.

תַּלְתַּרְשָׁא Thelarſa.Coaceruatio vel ſuſpẽſio aratri vel ſurditatis aut ſilentii ſiue artificii vel teſte.aut ex hebreo & ſyro acerua ta vel ſuſpenſa ſilua.

תְּלָסָר Thelaſar.Coaceruationem vel ſuſpenſionem auferens:aut coaceruationis vel ſuſpenſionis receſſus.

טֹלֶם Thélem.Agnus ſiue ros eorũ:aut ſyriace vmbra eorum.

תַּלְמָלָה Thelmé'la.Aceruus ſalis vel naute:aut ſuſpenſio vel appẽ ſio ſalis vel naute.

טַלְמוֹן Thelmon.Ros preparatus vel roris preparatio: aut roris munus:vel ros numeratus: aut ex ſyro & hebreo vmbre preparatio.

תֵּימָא Thema.Admiratio:vel conſumatio:aut auſtrum.

תֶּמַח Thema.Eſd.2.& Nee.7.interpretatur Delens vel radens: aut abſtergens:vel ſyriace percutiens.

תֵּימָן Theman.Auſtralis vel aphricus:aut conſumatus vel perfe ctus:aut ſyriace ibi.

תֵּימָא Theman.Iob.6.& Hiere.25.Admiratio:vel conſumatio: aut auſtrum.heb.thema.

תֵּימָנִי Themani.Perfectiſſimus:vel auſtralis:aut ſyriace cõſtitut?

Themanites.Idem.

תַּמְנָתָה Themna.Imago vel figura:aut numeratio vel numerans aut ſyriace conſtituta.

תַּעֲנַךְ Thenach.Cõfrigẽs te:vel hũilians te:aut rñdens tibi.

Thenath.Idem.heb.thenach.

תַּנְחֻמֶת Thenoémeth.Conſolatio:vel penitentia: aut doni lagun cula vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris:aut requies mortis.

Θεοδας. Theodas.Fluens aqua.G.

Θεοδότιος Theodotius.Deo datus.G.

Θεόφιλος. Theophilus:Amicus dei:vel deo dilectus.G.

תְּרָפִים Theraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure i' imagines.

טַרְפֵלָא Therphalei.Raptores fatigati vel laborioſi:aut ſeries mi raculoſa vel ruinoſa:aut ex ſyro & hebreo mons vel cu ſtos miraculi vel ruine:aut folium laboris.

תִּרְצָה Therſa.Complacens:vel volens:aut ſuauis:vel currens.

Θεσσαλονίκη Theſſalonica.Dei altera victoria:aut ſtus ſiue poſitio alteri us victorie.G.

Θεσσαλονικεῦσι Theſſalonicenſes.Idem.p.n.G.

Θεσσαλονικεύς Theſſalonicenſis.Idem.ſ.n.G.

Θεσβίτης Theſbites.Captiuans:vel cõuertẽs:aut ſedens vel habitãs

Θεὸς. Thet.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D

תִּשְׁבִּי Thethel.Appenſio.heb.thechel.

תָּקֵל Thyatira. Odor ſiue ſacrificium laboris vel contritio nis. G.

Θυάτειρα. Thyatireni.Idem.p.n.G.

Θυατειρεύς Thicon.Medium vel intermediꝰ:aut preparatio.

תִּיכֹן Thyphonicus.turbulentus:vel tempeſtuoſus.G.

Τυφωνικός. Thimon.Honorabilis:vel precioſus.G.

Τίμων. Thimeus.Cecus vel cecitas.D.

Τίμαιος. Thiras.Demolitor:ſiue deſtructor:aut irrorãs:vel irrorat?

תִּירָס Thiria.Exploratio: vel contemplatio:

תִּירָא Thobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

טוֹבִיָּה Thobias.Idem.

© Biblioteca Nacional de España

תֹּכֶן Thócen.Medium:vel intermedíus:aut preparatus.
תִּפֶל Thóphel.Ruína:aut ſtultítia:ſíue inſulſitas:aut inſipiditas
תִּפֶת Thóphet.Tympanum:vel ſeductío:aut dilatatío.
תֹּגַרְמָה Thógorma.Oſſeus:vel robuſtus:ſíue incolatus nimi⁹:aut peregrínus valde:vel tímens valde:ſeu anxioſa celſitudo
תּוֹלַע Thola.Vermis:aut vermículus:vel coccus aut coccíneus.
תּוֹלָד Tholad.Natíuitas:vel generatío.
תּוֹלָעִי Tholaíte.Vermes:aut vermículi:vel coccus aut coccínei.
תַּלְמַי Tholmái.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendēs aquas: vel coadunatio aquarum.
Tholomai.Idem.
Thomas.Abyſſus:vel geminus:& grece dídymus appella tur:quod ínterpretatur gemellus.ídeſt ílle qui cum alío vno & eodem partu naſcitur.D.
Thopo.Locus.G.
τόπος.
תִּירָצָי Thoſaítes.Diſſipatio vel diſſipatus:aut exíens.
Thoſan.In greco ſcríbitur choſam:& hebraice ínterpreta tur diuínans.D.
תֹּעִי Thou.Errans.
תֹּחַ Thóu.1.Paralíp.6.ínterpretatur Telum:vel íaculum.
Thraces.Aſperí:vel ſaxoſi.G.
θρᾴκες.
θρασέα. Thraſea.Audax:vel temerarius.G.
תּוּבַל Thubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ígnominía ſeu portatus vel adductus.
יוּבָל Thubal.Geñ.4.Defluēs:ſíue apportās: vel ínueteraſcens: aut germínās:ſíue iubíleus:vel buccína.heb.iubal.
תּוּבַלְקַיִן Thubalcaín.Mundana poſſeſſio vel emulatio : aut mundí nidus:ſeu cōfuſionē poſſidēs:vel ígnomíniam emulans.

De íncipientíbus a líttera.u.

UAgao.Interíor:vel íntímus:aut elatus vel eleuatus:ſí ue corporeus.D.
Vaiecra.Líber leuítici ſíc vocatur ab hebreís:quía ſíc íncí pit.ídeſt & vocauit.
Vaiedaber.Líber nūerí:quía ſíc íncípit.í.locutuſq; eſt.
וַיַּלְתָּא Vaiſátha.Aſpergens thalamum vel cubículum:aut ex ſyro & hebreo ve olíue.heb.vaizátha.
וַפְסִי Vapſí.Fragmentū vel partícula:aut dímínutío ſ dímínut⁹.
וַשְׁנִי Vaſſení.Secundus:vel dualis:ſíue mutatus:aut coccíneus: vel dens aut annus meus.
וַשְׁתִּי Vaſthi.Bibens vel potās:aut duplícās:vel ponēs:aut ſtamē Vau.Et.quod eſt coniunctío.D.
אוֹבִיל Vbil.Adductus vel portatus:aut luctuoſus:vel veteraſcens
חוּקָּה Vcúca.Sculptura:aut preceptum:vel legíſlatio.
חוּפָם Vpham.Thalamus eorum:aut operímentum eorum:ſíue líttus vel rípa eorum.
Vphamíte.Idem.plu.nu.
אוּלַי Vlái.Fortitudo:vel ſtultítía:aut forſítan.
אוּלָם Vlam.Veſtibulū:vel portíc⁹:aut fortitudo ſ ſtultítía eorū.
אוּר Vr.Ignís:vel lumen aut lux.
חוּר Vr.Nu.31.& Ioſ.13.&.1.Paralíp.2.&.4.Et.2.Paralíp.1.In omníbus hís locís ínterpretatur líbertas:ſíue albedo :aut foramen.
עִירִי Vraí.Vígil:aut ciuítas:ſíue denudans:vel euacuans:aut pul lus.ſ.aſíni.heb.íraí.
חוּרָם Vram.Líbertas eorum:ſíue albedo vel foramē eorum.
Vrbanus.Latínum eſt.
אוּרִי Vrí.Ignís:ſíue lumen aut lux.
חוּרִי Vrí.Nu.13.&.1.Paralíp.5.Interpretatur íraſcens:vel líber tas:ſíue albedo:aut foramen.
אוּרִיָּה Vría.Ignís domíní:ſíue lumen domíní:aut lux domíní.

Vrías.Idem.
Vríel.Ignís dei:ſíue lumen dei:aut lux dei. אוּרִיאֵל
Vſan.Feſtínantes:vel tacentes:aut ſenſuales.heb.vſím. חֻשִׁים
Vſathi.Idem.ſ.n. חֻשָׁתִי
Vſathites.Idem.
Vſím.Idem.p.n. חֻשִׁים
Vthái.Peruerſítas:aut hora:vel temporalís. עוּתַי
Vzal.Ambulans:ſeu vilíficans:aut diſtíllans. אוּזָל

X De íncipientíbus a líttera.x.

Xandícus.Menſís aprílis G. ξανθικός.

De íncipientíbus a líttera.z.

ZAbad.Dos ſíue dotatus. זָבָד
Zabadei.Idem.p.n.D.
Zabadía.Dos domíní:ſíue dotauít dóminus. זַבְדָיָה
Zabadías.Idem.
Zabbai.fluxus:ſíue fluens. זַבַּי
Zabam.Tremor:aut vexatío.heb.zauan. זָעַן
Zabath.Dos ſíue dotatus.heb.zabad. זָבָל
Zabdí.Dos vel dotatus:ſíue fluxus abundantía. זַבְדִּי
Zabdías.Idem.heb.zabdí.
Zabdiel.Dos dei:ſíue dotatus dei. זַבְדִיאֵל
Zabdíhel.Idem.
Zabed.Dos ſíue dotatus. זָבָד
Zabedías.Dos domíní:ſíue dotatío domíní. זַבְדִיָה
Zabeth.Dos ſíue dotatus.heb.zabed. זֶבַד
Zabína.Fluxus vel fluens nunc: aut ſyríace vendítio :vel emptio. זַבְנָה
Zabulon.Habítaculum vel habítans. זְבוּלֻן
Zabulonite.Idem.p.n.
Zabulonites.Idem.ſíngu.nu.
Zachái.Purus:aut nítidus:vel ſyríace íuſtus. זַכַּי
Zachai.Nec.3.Fluxus ſíue fluens.heb.zabaí. זַבַּי
Zacharías.Memoría domíní:aut maſculus domíní. זְכַרְיָה
Zacher.Memoría:ſíue maſculus. זָכָר
Zacheus.Purus:aut nítidus:vel ſyríace íuſtus:aut íuſtífica tus.D.
Zachur.Memor ſíue memorans:aut maſculínus. זַכּוּר
Zadab.Dos ſíue dotatus.heb.zabad. זָבָד
Zaph.Peluís vel hydría:aut límen vel ſuperlímínare:ſeu fí nis:vel conſumatío:aut íuncus:vel pelagus. סָף
Záín.Fornicatío:aut ſyríace arma.D.
Zama.Cogitatío:aut ſcelus:vel turpítudo. זִמָּה
Zamma.Idem.
Zambri.Cantans vel pſallens:ſeu vítis vel palmes:aut pu tatío vel preſcíſſío. זִמְרִי
Zamíra.Idem. זִמִּירָה
Zamran.Idem. זִמְרָן
Zamrí.Idem.
Zamrí.1.Paralíp.11.Interpretatur cuſtos: vel adamas: ſeu vepres vel ſpína:aut fex.heb.ſamrí. שִׁמְרִי
Zamrí.Nec.3.Loquens:vel amarus:aut exaltans:vel ſyría ce agnus.heb.amrí. אִמְרִי
Zanóa.Oblíuío:ſíue abiectío:vel íſta requíes:aut íſta con ſolatío. זָנוֹחַ
Zanóe.Idem.
Zára.Oríens:vel orientalis:aut clarítas. זָרָח
Zarai.Idem.
Zaraías.Oríens domínus:aut clarítas domíní. זְרַחְיָה
Zaraías.1.Paralíp.6.vbi dícitur Azarías genuít zaraíam & zaraías.&c.ínterpretatur príncipes domíní: ſíue cantí cum domíní.heb.ſaraías. שְׂרָיָה
Zarath . Iſte explorans vel contemplans : aut olíua explorationis vel contemplationís : ſíue iſte turtur זָרַח

© Biblioteca Nacional de España

vel oliua turturis.heb.zethar.

זָרֶח Záre.Oriens vel orientalis:aut claritas.

זָרֶד Zared.Aliena descensio:aut extranea vel sparsa potestas.

זַרְחָה Zaree.Oriens dominus:aut claritas domini.heb.zaria.

קָרֵחַ Zarée.4.Reg.25.interpretatur caluus vel caluicium:aut glacies:vel gelu.heb.caré e.

זַרְחִי Zareite.Orientales:aut clari.

זָרֶשׁ Záres.Extranea miseria:vel extranea hereditas:aut sparsa miseria vel hereditas:seu circulus vel corona miserie vel hereditatis.

זָרֶד Záreth.Aliena descensio:aut extranea vel sparsa potestas heb.zared.

זַרְחִיָה Zarias.Oriens dominus:aut claritas domini.

עֻזִּיָּה Zarias.1.Paralip.6.interpretatur princeps domini:seu cāticum domini.heb.sarias.

זֵתָם Zathan.Oliua eorum:siue iste perfectus:aut iste consumatus:vel iste simplex.heb.zatham.

זְאֵב Zeb.Lupus.

זַבְדִּי Zebedeus.Dos siue dotatus:aut fluxus vehemens.

זְבַדְיָה Zebedia.Dos domini:siue dotauit dominus.

זֶבַח Zébec.Victima aut sacrificiū:vel decollatio aut iugulatio.

זְבִידָה Zebida.Dotata:siue dotatio.

זְבוּל Zebul.Habitaculum:vel syriace sterquilinium.

זִכְרִי Zechri.Memor vel memorans:siue masculinus.

Zechur.Idem.

זִלְפָּה Zelpha.Distillatio oris:aut vilitas vel contemptus oris

ζηλωτής. Zelotes.Emulator.G.

ζηνᾶς. Zena.Viuens.G.

זֵתָם Zethan.Oliua eorum:siue iste perfectus:aut iste consumatus:siue iste simplex.heb.zetham.

שֵׂתָר Zethar.Explorās:aut putrefactȝ:Iputrefaciēs.heb.sethar.

זְתוּא Zethu.Oliuetum.

Zethua.Idem.

זְעָוָן Zeuan.Tremens aut tremor:vel vexatio.

זִיעַ Zie.Sudor:aut tremor.

זִיף Ziph.Istud os vel ista bucca:aut syriace falsitas vel falsus.

Ziph a.Idem.

Ziphei.Idem.p.n.

זִיו Zio.Iste:vel syriace splendor:aut claritas.

זִיזָא Ziza.Vniuersalis vel omnimodus:seu bestia vel fera:aut resplendens:vel syriace recedens.

זִיזָה Ziza.1.Paralip.23.vbi dicitur Leeth & ziza:interpretatur fornicatio:aut syriace nutrimentum:vel arma.heb.zina.

סְסַמֵּי Zizamoi.Equus vel hirundo aquarum:aut tinea aquarū:vel syriace cecitas.

סִיסְרָא Zizara.Hirundinē videṡ:aut tineā vel equum videns.

שׂוֹכֹה Zocho.Protectio vel vallatio eius:aut ramus vel cessatio eius.heb.socho.

זֹחֶלֶת Zoc'leth.reptans vel trahens.

זוֹחֵת Zoeth.Separatio:aut iste stupens vel pauidus:seu iste confractus:vel ex hebreo & syro iste descendens.

זַמְזֻמִּים Zomim.Scelus vel turpidinem cogitantes:seu scelus scelleratorum.heb.zomzomim.

זָנוֹחַ Zonóa.repellens:vel abiiciens:aut obliuiscens:seu iste requiescens.

זוֹם Zoom.Abominans:uel immundus.

זְרֻבָּבֶל Zorobabel.Alienus a confusione:aut aliena uel extranea confusio:siue extranea cōmixtio:aut dispersio confusiōis uel cōmixtionis:seu circulus commixtionis uel cōfusiōis

זוּזִים Zuzim.Postes:uel superliminaria:aut splendentes:uel syriace recedentes:aut pecunie.

ISta littera.D.in fine interpretationis posita significat interpretationem esse dubiam:ex eo quod characteres cum quibus ille dictiones originaliter fuerunt conscripte ignorantur.Item ista littera.G.in fine interpretationis posita significat interpretationem esse grecam.

Finis.

© Biblioteca Nacional de España

Omína que ſequuntur ſunt illa que ín vtroq; teſtamento vicio ſcriptorum ſunt aliter ſcripta quã ín hebreo & greco & in alíquí bus bibliís noſtrís antíquis. In primo autem ordíne ponũtur ipſa nomína ſicut ſunt ĩ bibliís noſtrís modernis: ín ſecundo vero ordíne vel e regione ponũtur ſicut ſunt ín hebreo & greco & ín p̃fatís bibliís noſtrís antíquis: & hoc per ordínem alphabeti.

A.

ABaní.pro.baní.
Abdam.pro.amdan.
Abdehel.Geñ.25.&.1.Paralípo.1. pro.adbehel.
Abí.pro.íthaí.
Abía.3.Reg.14.ín fíne: & ín totó cap̃.ſequenti.pro.abíam.
Abiaíel.pro.abiáíl.
Abiézer. Nu.1.&.2.&.7.&.10.&. 1.Paralípo.12.pro.ahiézer.
Abílam.pro.helam.
Abímélech.1.Paralípo.24.& p̃s. 51.pro.ahímélech.
Abínadab.3.Reg.4.p.ahínadab.
Abíſa.pro.abí.
Abíſab.pro.abíſaph.
Abíſac.pro.abíſag.
Abíſaí.1.Paralípo.12.pro.amaſaí.
Abíud.Nu.34.pro.ahíud.
Abíud.1.Paralípo.8.a. vbí dícítur genuit oza & abíud.pro.ahihud.
Achad.Geñ.50.pro.atad.
Achaím.pro.achaín.
Achat.pro.achad.
Achelaí.pro.achelaía.
Acheldemach.pro.acheldema.
Achía.Geñ.36.&.z.Reg.5.p.aía.
Achímaan.pro.achíman.
Achínoe.pro.achínóem.
Achínoen.pro.achínóem.
Achíſa.pro achíſar.
Achítob.1.Paralípo.8.p abítob.
Acran.pro.abran.
Accus.Nee.10.&.12.pro.attus.
Addad.Geñ.36.vbí dícítur Regnauit p eo addad: nomẽq; vrbís eí? fou.pro.hadar.
Adadezer.pro.adarézer.
Adaía.Nee.12.pro.iadaía.
Addan.pro.adín.
Adaſſa.1.Paralípo.7.pro.aía.
Adaſa.Nee.12.pro.addo.
Addoar.pro.adar.
Adrumetyna.pro.adramytena.
Aduram. 2. Paralípo.11. pro. adurám.
Apharſathei. Eſd. 5. &. 6. pro.apharſachei.
Aphechdomíní.p.aphechdomím
Apheceía.pro.pheteía.
Apheg.pro.aphec.
Affenez.pro.aſſenez.
Aphonítes.pro.ſephomites.
Aphupha.pro.aſupha.
Ageba.pro.geba.
Ahaía.pro.aía.
Ahaíath.pro.aua.
Ahamoní.pro.achamoní.
Ahía.2.Reg.21.pro.aía.
Ahías.1.Paralípo.15.pro.iehías.
Ahíel.pro.hiel.
Ahíel.Eſd.10.pro.iehiel.
Ahílam.pro.elath.
Ahímelech.1. Paralípo.18.pro.abímélech.
Ahohíman.pro.homam.
Ahoth.pro.ahod.
Ahotites.pro.ahohites.
Ahur.pro.hur.
Aíoth.pro.ahud.
Aíoth.Eſa.10.pro.aíath.
Albíalbon.pro.abíalbon.
Ale.pro.lale.
Alíam.pro.aílam.
Almathan.pro.almath.
Aluba.pro.aluan.
Amma.Iudí.1.pro.alba.
Ammad.pro.ammath.
Amalech.3.Regum.22.&.2.Paralípo.18.& Hiere.36.&.38.pro.amélech.
Amalech.p̃s.52.ín título. pro.maalath.
Amaſías. 2. Paralípo. 28. pro. amaſa.
Amaſías. 2. Paralípo. 29. pro.amaſaí.
Amaſías.ſopho.1.pro.amarías.
Amphar.pro.amthar.
Amím.pro.amí.
Aminadab.1.Reg.7.&16.&.17.& 2.Reg.6. &.1.Paralip.9. &.10. & 13.pro.abínadab.
Amízadab.pro.amízabad.
Ammon.Geñ.19.g.pro.benamí.
Ammon.2.Reg.3.pro.amnon.
Ammoníte.z. Paralípo.26.a. vbí dícítur Et cõtra ammonítas.pro. meonite.
Anam.pro.anan.
Anan.Geñ.36.pro.ana.
Anan.1.Paralípo.3.pro.ananí.
Anana.pro.ananíа.
Ananeel. Hiere.32. pro.anameel.
Ananí.Nee.8.pro.anan.
Ananíа.Nee.12.pro.ananí.
Anen.pro.anem.
Aníoliáb.pro.aní & elíab.
Annum.pro.annun.
Aram.Nomẽ vírí.Geñ.11.&.1.Paralípo.23.pro.haran.
Aram.Ruth.vltímo.pro.ram.
Ararí.2.Reg.23.d.pro.aradí.
Aras.z.Paralípo.34.pro.aſra.
Arath.pro.arad.
Arebía.pro.ſarebía.
Areth.Nee.10.pro.areph.
Arphaſeí.pro.apharſeí.
Arphat.pro.arphad.
Aríb.pro.íarib.
Aríph.4.Reg.15.pro.arie.
Arnon.Nu.21.d.íbí. Vt requieſcerent in arnon.&.f.íbí. Et deuorabit arnon moabítarum.pro.ar.
Arodítes.1. Paralípo.11. pro. arorites.
Aromath.pro.aromaph.
Arothítes.pro.arorites.
Aruaphet.pro.arnapher.
Aſa.1.Paralípo.7.f.pro.aía.
Aſach.pro.achac.
Aſael.3.Reg.19.&.z.Paralípo.22. pro.azael.
Aſalephum.pro.aſalelphuni.
Aſarſaſuſím.pro.aſarſuſím.
Aſebía.Nee.9.pro.aſebnia.
Aſecha.pro.azécha.
Aſephdana.pro.aſebdana.
Aſemaa.pro.aſena.
Aſemoth.pro.aſemon.
Aſſen.pro.aſſem.
Aſſenez.pro.aſcenez.
Aſſenez. Geñ.41.&.46.pro.aſeneth.
Aſer.Exo.6.pro.aſír.
Aſer.1.Paralípo.7.pro.iaſer.
Aſeroth.Ioſ.10.&.12.&.13.pro.aſedoth.
Aſerſua.pro.aſerſual.
Aſerſua. Ioſ.19.a.vbí dícítur Beth marchaboth & aſerſua: pro.aſerſuſa.
Aſía.ad Ro.16.pro.achaía.
Aſyneretus.pro.aſyncrítus.
Aſmaueth.pro.azmáueth.
Aſmoth.pro.azmoth.
Aſoph.pro.aſoth.
Aſon.pro.aſom.
Aſornoa.pro.aſor noua.
Aſoromamſame. pro.aſor:amam: ſame.
Aſrael.1.Paralípo.12.pro.azrael.
Aſtharoth. Nu.32.& Ioſ.16.&.18. pro.atharoth.
Aſtharoth.Iudí.3.pro.aſeroth.
Aſſur.1.Paralípo.2.&.4.p.aſhur.
Athmata.pro.amta.
Athupha.pro.atípha.
Athus.Nec.3.e.pro.achus.
Auín.pro auím.
Auíolíab.pro.aní & elíab.
Axab.pro.axaph.
Azab.pro.aſaph.
Azaba.pro.agaba.
Azaph.pro.aſaph.
Azarías.z.Paralíp.31. vbí dícítur Azarías & naad.pro.azazías.
Azarías.Nee.10.pro.azanías.
Azauoth.pro.azanoth.
Azboth.pro.azboch.
Azebeth.pro.zabad.
Azech.pro.aza.
Azem.pro.aſem.
Azí.Nee.11.b.pro.ahazí.
Aziam.pro.azía.
Aziel.pro.íaziel.
Azíud.pro.maazíuth.
Azone.pro.zanóa.
Azur.Eſd.z. & Nee.7.pro.arhur.

B.

BAala.Ioſ.19.pro.bala.
Baaladíud.p.baalath & íud.
Baalím. Oſee.z. vbí dícítur Et nõ vocabís me vltra baalím.p.baalí
Baana.1.Paralípo.9.pro.banaa.
Baaní.pro.baní.
Bachachar.pro.bacbachar.
Bachanaí.pro.machbanaí.
Badadi.pro.badad.
Bala.Ioſ.15.pro.baala.
Balaad.pro.baalath.
Balaana.pro.baalanan.
Balaanan.pro.balaan.
Baladam.pro.baladan.
Balam.pro.balan.
Baldath.pro.baldad.
Balthaſar.Daníel.5.&.7.&.8.pro balſaſar.
Bana.pro.baana.
Banaa.pro.baana.
Banaí.pro.banaía.
Banía.Eſd.10.pro.zanía.
Baníel.pro.haníel.
Bara.1.Paralípo.8.b.pro.baraa.
Baſa.pro.bara.
Bauranítes.pro.bauramítes.
Bechetía.pro.becbecía.
Bechetías.pro.becbecía.
Bechín.pro.beuaí.
Bechor.1.Reg.9.pro.bechorath.
Bechue.pro.becbuc.
Beleph.pro.heleph.
Belga.Nee.10.pro.belgaí.
Belgí.pro.belga.
belſar.pro.belſan.
Belſatím.pro.abelſatím.
Beltecen.pro.elthecen.
Benadab.pro.benadad.
Beneſeth.pro.benésed.
Benhenon:pro.benhenom.
Beníamín.2.Paralíp.31.vbí dr̃ edẽ & beníamín.pro.meniamín.
Bennon.pro.beno.
Bercameth.pro.berrameth.
Berí.Geñ.46.pro.herí.
Beroth.z.Reg.8.pro.berothaí.
Berſabe. z. Regum. 11 &.12. &.3. Regum.1.&.2.&.p̃s.50.pro.beth ſabe.
Berſabe.1.Paralíp.3. pro.bethſue.

© Biblioteca Nacional de España

Berſan.pro.bethſan.
Bethamoth.pro.bethazmoth.
Bethanim.pro.ethanim.
Betharam.Nu.32.pro.betharan.
Betharan.Ioſ.13.pro.betharam.
Bethauen.Ioſ.8.pro.bethel.
Bethel.Canti.2.pro.béther.
Betheraí.pro.bethberaí.
Bethphalech.pro.bethphaleth.
Bethlebaboth.pro.bethlebaoth.
Bethleemites.1.Paralipo.20.pro leemites.
Bethſaida.Iob.5.pro.betheſda.
Bethſeca.pro.bethſeta.
Bethſimon.pro.bethſimoth.
Bethue.pro.becbuc.
Biblii.pro.giblii.
Boem.pro.bóen.
Bonni.Nec.9.pro.bananí.
Boſram.pro.beaſthara.
Bubaſtus.pro.pubaſtus.

C.

CAath.1.Paralipo.6.vbi dicitur Caath filiꝰ eiꝰ.pro.táath.
Cadeſbarne.Deut.1.in fine capi.p
Calaal.pro.calal. (cades.
Caleph.pro.caleb.
Canath.Iudi.1.pro.tanach.
Capſeel.pro.cabſeel.
Cariathaa.pro.carchaa.
Cariathiarim.Eſd.2.pro.cariatharim.
Cariathiarim.Hiere.48.p.cariaCarthari.pro.carthan. (thim.
Caſeth.pro.caſed.
Cauda.pro.clauda.
Celaia.Nec.12.pro.celaí.
Celatha.pro.cehálatha.
Cerethi.4.Reg.11.pro.cari.
Ceſien.pro.ceſion.
Cethis.pro.ccthlis.
Ciph.pro.ziph.
Ciphei.pro.ziphei.
Cirinus.pro.cyrinius.
Colozaí.pro.coloza.

Ch.

Chaana.pro.chanaana.
Chaí.pro.hai.
Chamaal.pro.bamaal.
Chaman.pro.chamaam.
Chanáan.Iudi.10.pro.maon.
Chanaan.3.Regum.22.pro.chanaana.
Chanaan.Hiere.41.p.chamaam.
Chariathiarim.pro.cariatharim.
Cheboleth.pro.cebóleth.
Chelmach.pro chelmad.
Chelon.pro.elon.
Cherubim.2.Reg.22.pro.cherub
Chum.pro.chun.
Chuſa.pro.chuza.
Chuſi.1.Paralipo.6.pro.ciſi.
Chuſi.ps.7.pro.chus.

D.

DAmaſcenus.1.Paralipo.18.p darmaſcenus.
Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi dicitur Perrexitq; achaz i occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorum in damaſcum.pro.dumaſcus.
Damaſcus.1.Paralipo.18.Et.z.Paralipo.16.&.24.&.28.pro.darmaſcus.
Dan.1.Paralip.26.c.pro.ladan.
Daram.pro.adara.
Daran.1.Paralipo.2.pro.dara.
Deda.pro.decla.
Delbora.pro debbora.
Deptha.pro.depcha.
Díbon.Eſa.15.pro.dimon.
Díei.pro.dieui.
Dodan.pro.dodáu.
Dodanim.1.Paralip.1.p.rodanim.
Doech.pro.doeg.
Dom.pro.adon.
Duram.pro.dura.

E.

EBal.Geñ.10.pro.obal.
EDenna.pro.denna.
Edom.Ioſ.3.pro.adom.
Ephermeſta.pro.phermeſta.
Ephor.pro.ephod.
Ephraim.1.Reg.13.pro.ephra
Egbathanis.pro.echmatha.
Eleph.pro.eled.
Eliadam.pro.cliada.
Elíbaa.pro.eliaba.
Eliphalech.pro.eliphalet.
Eliſu.pro.eliſúa.
Eliſua.1.Paralipo.3.pro.eliſama.
Elmeleth.pro.elmélech.
Elnaen.pro.elnaem.
Elrath.pro.elcath.
Elul.3.Reg.6.pro.bul.
Elziph.pro.ziph.
Emath.Nec.12.pro.maa.
Ennada.Nec.3.pro.ennadad.
Enadab.pro.enadad.
Enebad.pro.enedad.
Enganní.pro.enganním.
Ennon.pro.ennom.
Eſamarí.pro.ieſamarí.
Eſcharioth.pro.iſcharioth.
Eſdras.pro.ezras.
Eſel.pro.ézel.
Eſer.1.Paralipo.4.pro.ézer.
Eſrael.pro.ezrael.
Eſrom.pro.eſron.
Eſromite.pro.eſronite.
Ethaia.pro.echaia.
Etham.pro.ethan.excepto.Exo.13.&.Nu.33.&Iudi.15.&.1.Paralip.4.a.vbi diſta quoq; ſtirps etham.&.e.&.2.Paralipo.11.
Ethan.1.Paralipo.4.a.ibi Iſaar:& ethan.pro.ethnan.
Ethanní.pro.hanní.
Ethilon.pro.thilon.
Euchodía.pro.cuodía.
Eufrateus.pro.efrateus.
Euſlath.pro.euſla.
Exul.pro.cheſil.
Ezeab.pro.ezgad.
Ezechiel.Eſd.8.pro.ieziel.
Ezethan.pro.ecetan.
Eziel.1.Paralipo.27.c.pro.ezriel.

F.

FAdaía.4.Reg.22.p.adaía.
FAleam.pro.falea.
Falech.pro.faleg.
Falech.1.Paralip.2.e.pro.faleth.
Falech.1.Paralipo.2.f.pro.falet.
Fares.Eſd.2.&.8.pro.pharos.
Farnath.pro.farnach.
Farſandatham.pro.farſandátha.
Feleía.Nec.11.pro.felelía.
Felethi.3.Reg.1.pro.rei.
Felethi.4.Reg.11.pro.raſin.
Filethus.2.ad Timoth.1.d.pro.fygellus.
Finon.Nu.33.pro.funon.
Fiton.pro.phitom.
Fuaite.pro.funite.

G.

GAabathites.pro.gabaathites.
GAad.pro.iaath.
Gaam.pro.gaas.
Gaaz.pro.gaas.
Gabaa.1.Regum.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa.pro.migron.
Gabaad.pro.gabaath.
Gaber.4.Reg.9.pro.gur.
Gabin.pro.gabim.
Gadihel.pro.iadihel.
Galilea.Ioſ.13.pro.galiloth.
Gallim.Eſa.15.pro.agallim.
Gamalias.pro.gamarías.
Ganzo.pro.gamzo.
Gaon.pro.gáam.
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.pro iazer.
Gebelem.pro.gemele.
Gebneel.pro.iebneel.
Gehennon.pro.gehennom.
Geldeti.pro.gedleti.
Gemineus.pro.iemineus.
Gemini.pro.iemini.
Geneſar.Matth.14.p.geneſareth
Geraſení.pro.gergeſení.
Geraſení.Marc.5.a.& Luce.8.p gadareni.
Gerſan.pro.gerſam.
Gerſon.1.Paralip.15.& Eſd.8.pro gerſom.
Geſa.pro.ieſa.
Geſſuri.2.Reg.2.pro.aſſuri.
Gethai.pro.getháim.
Gethei.4.Reg.7.pro.ethei.
Gether.1.Reg.30.&.1.Paralipo.7. pro.iether.
Gezen.pro.gezez.
Gezre.pro.gerze.
Golam.pro.golan.
Gothan.pro.gotham.

H.

HAdría.pro.andría.
HHaemes.pro.habes.
Haphan.pro.hapham.
Hay.Nec.11.pro.haya.
Hayan.pro.hayam.
Hayla.pro.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.pro.hala.
Haylam.pro.haloth.
Haylam.4.Reg.17.pro.hala.
Hana.pro.haua.
Hebrona.Nu.34.pro.zephróna.
Hefer.pro.haſor.
Helam.1.Paralip.9.pro.hela.
Helcheten.pro.helthece.
Helchías.Nec.1.pro.hechelías.
Helchías.Hiere.38.p.melchias.
Heleth.pro.heled.
Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur Helon & thenna.&.1.Paralipo.6.f.pro.
Helthaí.pro.hedaí. (aialon.
Hennon.pro.hennom.
Hiedor.pro.gedor.
Hierobaal.z.Regum.11.pro.hierobéſeth.
Hieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralip.23.pro.hieroam.
Hiram.Geñ.38.pro.hira.
Hiram.2.Reg.20.pro.hira.
Hiram.2.Paralipo.2.&.4.&.8.p. huram.
Hiſmaaſia.pro.maaſia.
Hoſdí.pro.hodíi.
Hothan.pro hotham.
humeſen.pro.himeſem.
Hus.1.Paralipo.8.pro.iehus
Huſan.pro.huſam.

I.

IAcham.pro.iachan.
IIachanen.pro.iachanem.
Iachur.pro.iathur.
Iadab.pro.iaath.
Iadí.pro.iada.
Iadan.pro.iada.
Iadiel.pro.iahiel.
Iadín.pro.iadon.
Iael.pro.lael.
Iahalon.pro.ialon.
Ialel.1.Paralipo.4.pro.ialalel.
Iamnía.pro.iabnía.
Ianadiath.pro.iaath.
Iarbi.pro.iaríb.
Iareb.pro.gareb.
Iareth.pro.iared.
Iaſa.Eſa.15.Pro.iahas.
Iaſie.pro.iafie.
Iaſiel.1.Paralipo.12.pro.iaziel.

© Biblioteca Nacional de España

Iaſon.Act.21.pro.mnaſon.
Iazal.pro.ozal.
Icaboth.pro.icabod.
Ieblaan.pro.ieblaam.
Iebſam.pro.cibſáim.
Iebron.pro.gebeton.
Iecbaa.pro.iegbaa.
Iechbaa.pro.iegbaa.
Iecnal.pro.iecnam.
Iechonías.Hiere.22.&.37.pro. chonías.
Iechonías.Hiere.35.&.40.&.42 & Ezech.8.&.11.pro.iezonías.
Iechri.pro.achi.
Iechri.1.Paralíp.8.&.2.Paralípo. 23.pro.zechri.
Iecter.pro.iether.
Iedaba.pro.icrala.
Iedboa.pro.ieddóa.
Iedelías.pro.gedelías.
Iediel.Eſd.10.pro.iehiel.
Iehutiel.pro.iecutiel.
Ielon.pro.ielom.
Ieíada.pro.iedaía.
Iemleth.pro.iemlech.
Iemna.2.Paralíp.29.c.pro.zema
Iepſem.pro.iebſem.
Ieroboal.2.Reg.11.pro.ierobéſeth
Ieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralípo. 23.pro.ieroam.
Ieſſa.pro.laſſa.
Ieſbaal.pro.eſbáal.
Ieſban.pro.eſban.
Ieſbidenob.pro.ieſbíbenob.
Ieſſen.pro.geſſen.
Ieſpham.pro.ieſphan.
Ieſimuth.pro.ieſímon.
Ieſlía.pro.iezlía.
Ieſron.pro.eſron.
Ieſu.Luce.3.f.pro.ioſe.
Ieſue.Eſd.10.pro.ieſíe.
Ieſur.pro.geſur.
Ieſus 1.Paralíp.3.pro.ieſaías.
Iethan.pro.ietha.
Iethan.Ioſ.15.pro.iethnan.
Iether.1.Paralíp.1.pro.ietheth.
Iethmoan.pro.iechmoam.
Iethraan.pro.iethraam.
Iethrai.1.Paralíp.6.b.pro.ethrai.
Iethram.pro.iethran.
Iethrēmon.pro.gethrēmon.
Iethros.pro.ros.
Ezechel.pro.iecethel.
Iezedelía.pro.iegedelía.
Iezen.pro.gezem.
Iezreli.pro.ieſreli.
Iezríel.pro.ezríel.
Ioachan.pro.ioachaz.
Ioachím.Hiere.52.g.& Ezechiel. 1.pro.ioachin.
Ioachín.4.Reg.10.pro.ioachaz.
Ioamím.pro.iamin.
Ioarib.pro.ioíarib.
Ioathan.pro.iotham.
Ioatham.Nee.12.pro.ionathan.
Iobab.Geñ.46.pro.iob.
Iobama.pro iobanía.
Iobel.pro.iohel.
Iobía.pro.hobía.
Iochabeth.pro.iocabed.
Iophe.pro.nophe.
Iophír.pro.ophir.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicítur Tu es ſymon filius iohanna.pro.iona.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicítur ſy mon iohannis.pro.iona.
Iohelí.pro.iohel.
Ioíada.1.Paralíp.8.pro.ioada.
Ionan.pro iohannan.
Ionathan.Nee.12.b.vbí dicítur io nathan filii cliaſib.pro.iohannā.
Iorei.pro.area.
Ioſabeſeth.pro.ioſabéſed.
Ioſabeth.pro.iozabed.
Ioſachar.pro.iozachar.
Ioſeph.Matth.13.g.&.27.vbí dící tur Et ioſeph mater.& Marc.6.a. &.15.d.ibi Et ioſeph mater:& ibí & maría ioſeph.& Act.4.g.pro
Ioſías.Zach.14.pro.ozias.(ioſes
Iothan.pro.zethan.
Iothan.1.Paralíp.7.g.p.hotham.
Ioſabath.pro.iozabad.
Iozaded.pro.iozabed.
Iſaar.1.Paralíp.4.pro.ſaar.
Iſbaal.pro.iſbaab.
Iſraelítis.1.Paralípo.3.pro.ízraelítis.
Iſraía.pro.ízraía.
Iſtíman.pro.iſtímóa.
Italía.Act.14.d.pro.attalía.
Ithamian.pro.ichamia.
Iuchadan.pro.iuchadam.
Iulia.ad Ro.16.pro.iunía.

L

LEed.pro.ieeth.
Leemas.pro.lechmam.
Lichoſtratos.pro.lithoſtrotos.
Lyſtra.Act.27.pro.myra.
Loche.pro.iothe.
Lodadín.pro.lodadid.
Luzaí.pro.eluzaí.

M

MAarem.pro.arem.
Maaría.pro.maraía.
Maaſía.1.Paralíp.9.pro.maaſi.
Mabdiel.pro.magdiel.
Mabſan.pro.mabſam.
Macharaí.pro.maharaí.
Madan.Ioſ.11.&.12.pro.madon.
Madían.Hiere.38.pro.mathan.
Madíd.pro.adid.
Magdiel.pro.magdalel.excepto.1 Paralíp.1.
Magedan.Matth.15.in fine.pro. magdala.
Magmas.pro.machmas.
Maimna.pro.maimín.
Malaath.pro.maalath.
Malachías.pro.malachí.
Mambres.pro.iambres.
Mamucha.pro.mamuchan.
Manſer.pro.mamzer.
Mapſar.pro.mabſar.
Marmach.pro.marma.
Maſan.pro.maſal.
Maſpha.Ioſ.21.in fine p.míphat.
Maſí.pro.maſía.
Maſía.Nec.10.pro.mazía.
Mathamu.pro.mathaníu.
Matthat.pro.mathatha.excepto. Luce.3.
Mathatías.4.Reg.24.pro.matha
Mathet.pro.mathata. (nías.
Mathmata.pro.machmatath.
Mathreth.pro.mathred.
Mathuſalem.pro.mathuſale.
Mechphía.pro.megphías.
Medalaa.pro.merala.
Meezabel.pro.meetabel.
Mephat.Geñ.14.pro.míſpat.
Meheratites.pro.mecheratites.
Melcha.Luce,3.pro.melea.
Melchías.Nee.3.b.pro.meltías.
Melchon.pro.melchom.
Melech.Geñ.28.& i título.ps.87 pro.maalath.
Mer.pro.emer.
Mereth.pro.méred.
Merodach.4.Reg.20.p.berodach
Merom.Iudí.5.pro.meroz.
Meron.pro.merom.
Mes.1.Paralíp.1.pro.méſech.
Meſluch.pro.meluch.
Methaal.pro.ethbaal.
Míamím.pro.miamín.
Micha.4.Reg.22.pro.míchaía.
Míchas.pro.míchaías.
Mitylene.Act.28.a.pro.melita.
Mochober.pro.amochéber.
Moloch.3.Reg.11.pro.molchom.
Moſolla.pro.moſollam.
Moſollamoth.1.Paralíp.9.p.moſollamith.
Mumín.pro.munim.

N

NAad.pro.náath.
Naalon.pro.naalol.
Naamím.pro.naamíni.
Naaroth.pro.anaaroth.
Nabeth.pro.abed.
Nabuchodonoſor.i toto hieremía excepto.cap.27.&.28.&.29.a.& 34.&.39.b.& in Ezech.26.&. 29.&.30.pro.nabuchodoroſor.
Nabuſarſathim.pro.nabuſarſachim.
Nabuſeſban.pro.nabuſeſbaz.
Nachor.2.Reg.6.pro.nachon.
Naphei.pro.naphis.
Naphez.pro.nahem.
Naſor.pro.enaſor.
Natalía.pro.attalía.
Nathamelech.pro.nathanmélech
Nathanía.Eſd.10.pro.mathanía.
Nathaníel.pro.nathanel.
Nebaan.pro.nebaaz.
Nebo.Nee.7.pro.geba.
Nebuí.pro.nebu.
Nemroth.pro.nemrod.
Neptalím.pro.neptali.
Neri.Hiere.32.pro.neria.
Nodaía.pro.noadía.
Nophech.pro.nopheth.
Noram.pro.naaran
Noratha.pro.naarátha.

O

OBed.2.Paralíp.15.&.28.pro oded.
Obediel.pro.obed.
Obeth.pro.oded.
Ophal.pro.ophlal.
Ophír.Hiere.10.pro.ophaz
Olympiadē.ad Ro.16.p.olympā.
Orodí.pro.ororí.
Oſía.pro.ozía.
Oſíau.pro.oziáu.
Othím.pro.othní.
Oza.1.Paralíp.16.pro.oſa.
Ozam.pro.oza.
Ozazín.pro.ozaziu.
Ozenzara.pro.ozenſara.
Ozías.1.Paralíp.3.pro.ochozías.
Ozías.Hiere.42.&.43.pro.oſias
Oziel.1.Paralíp.27.pro.ozriel.

P

PEdno.pro.apedno.
Priſca.ad Ro.16.a.& .prīa ad Corínth.16.d.&.2.ad Thimothe.4.d.pro.priſcilla.

R

BAbſaces.pro.rabſares.
Raphaím.1.Paralíp.20.in fine.pro rapha
Rama.1.Reg.30.pro.horma.
Ramoth.Eſd.10.pro.ieramoth.
Rapſaces.pro.rabſaces.
Rapſaces.Hiere.39.pro.rabſares.
Rapſarís.pro.rabſaris.
Rechía.pro.rehía.
Regma.1.Paralíp.7.pro.regina.
Rehem.pro.récem.
Remoth.pro.meremoth.
Reſemophím.pro.mophím.
Rímma.pro.rina.
Rimoth.pro.ierímoth.
Roma.1.Reg.30.pro.arama.
Romethiézer.pro.romemthiézer
Roth.pro.atharoth.

S

SAba.3.Reg.11.d.pro.ſoba.
Sabad pro elzabad

© Biblioteca Nacional de España

Saban.pro.ſabam.
Sabe.pro.ſaue.
Saber.Geñ.46.pro.ſaher.
Sabías.pro.aſabías.
Sabud.pro.zabud.
Sacha.pro.ſachacha.
Sachur.pro.zachur.
Saphan.1.Paralíp.5.pro.ſapham.
Saphata.pro.ſaphatía.
Saíe.pro.ſage.
Salmana.Oſee.10.pro.ſalman.
Salum.pro.ſalu.
Samma.1.Paralíp.3.pro.hoſama.
Samathías.pro.ſamachías.
Sameron.pro.ſameronmeron.
Samroth.pro.ſamoth.
Sanamím.pro.ſananím.
Sanír.Deut.4.pro.ſeon.
Sanír.Iudí.10.pro.ſamir.
Sara.1.Paralíp.1.pro.zara.
Sarahím.pro.ſaharim.
Saraía.1.Paralíp.9.pro ſaaría.
Sareth.pro.ſared.
Saríth.pro.ſarid.
Sarma.pro.harma.
Sarona.pro.ſaron.
Sarſathín.pro.ſarſachím.
Saruch.pro.ſarug.
Saul.1.Reg.13.d.vbí dícitur ad terram ſaul.pro.ſual.
Scharíoth.pro.íſcaríoth.
Scena.pro.ſceua.
Sebechaí.pro.ſebethaí.
Sebenía.Nec.11.pro.ſemeía.
Sebna.pro.ſebnía.
Sechamonites.pro.ſelechāmōites
Sechar.pro.ſeza.
Sechenía.Nec.10.pro.ſebenía.
Sechrí.pro.ſethrí.
Seddo.pro.ſedoch.
Sephan.pro.ſepham.
Sephíphíma.pro.ſephím.
Sephua.pro.ſephu.
Sephupham.pro.ſephuphan.
Seyr.4.Reg.11.pro.ſur.
Seyra.1.Paralíp.7.pro.ſyra.
Sellaía.pro.ſellaí.
Selebím.pro.ſelebín.
Selemau.pro.ſelemíau.
Selmaí.pro.ſemlaí.
Selmon.Nec.7.pro.ſelmaí.
Selo.pro.ſeleph.
Sellum.Nec.3.d.vbí dícitur ſellū filíus colozaí.pro.ſellun.
Sellum.Nec.11.&.12.pro.ſellu.
Semeí.Hiere.26.pro.ſemeía.
Semeías.1.Paralíp.25.&.27.pro.ſemeí.
Semerō.2.Paralíp.13.p.ſemerím.
Semramíte.pro.ſemranite.
Sennaar.Geñ.14.a.vbí dícitur.Et contrá ſennaar regem adame.p ſenaab.
Senía.pro.ſema.
Senním.pro.ſenaním.
Senon.pro.ſeon.
Seor.1.Reg.9.pro.ſeror.
Serím.pro.herím.
Seruch.pro.ſerug.
Seſban.pro.ſeſbaz.
Seſenna.pro.ſeſema.
Sethaí.pro.ſebthaí.
Sethía.pro.ſechía.
Síba.2.Reg.20.in fine.pro.ſíua.
Síban.pro.ſíuan.
Síchar.pro.ſíchem.
Sícelech.pro.ſíceleg.
Sína.Deut.33.& Eccli.48.p.ſínaí
Soba.Geñ.14.pro.hoba.
Sobal.ps.59.& Iudí.3.pro.ſoba.
Sochoth.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19 pro.ſocho.
Sophat.pro.ſophach.
Soreth.pro.ſorech.
Staburzanaí.pro.ſtarbuzanaí.
Supham.pro.ſephupham.
Sunamítis.Cant.6.&.7.pro.ſulamítis.
Surí.pro.vrí.

T

TAbítacumí.Marc.5.d.pro.talíthacúmí.
Tachaſín.pro.ítachaſín.
Tebon.pro.chebon.
Tethron.pro.cethron.
Títíchus.pro.tychícus.
Tubal.Geñ.4.pro.iubal.

Th.

Thabítacumí.pro.talíthacúmí.
Thacan.pro.thartach.
Thalaſſa.Act.27.pro.laſſea.
Thamnatſare.Iudí.2.pro.thamnatáres.
Thana.pro.thanac.
Thanna.pro.thamna.
Thanam.pro.thanach.
Thannam.pro.thamna.
Thananí.pro.chananí.
Thane.pro.thanach.
Thanes.pro.hanes.
Thantannaí.pro.thathanaí.
Thapſam.pro.thapſa.
Theglatphalaſar.1.Paralíp.5.&.2.Paralíp.28.pro.thelgatphalnáſar.
Theman.Iob.6.& Hiere.25.pro.thema.
Thenath.pro.tenach.
Thethel.pro.thechel.
Thoſan.pro.coſam.
Thubal.Geñ.4.pro.iubal.

V

VAíſatha.pro.vaizátha.
Vraí.pro.íraí.
Vſan.pro.vſim.

Z

ZAban.pro.zauan.
Zabath.pro.zabad.
Zabdías.pro.zabdí.
Zabeth.pro.zabed.
Zachaí.Nec.3.pro.zabaí.
Zadab.pro.zabad.
Zamrí.1.Paralíp.11.pro.ſamrí.
Zamrí.Nec.3.pro.amrí.
Zaraías.1.Paralípo.6.pro.ſaraías.
Zarath.pro.zethar.
Zarce.pro.zaría.
Zaree.4.Reg.25.pro.carée.
Zareth.pro.zared.
Zarías.1.Paralíp.6.pro.ſarías.
Zathan.pro.zatham.
Zethan.pro.zetham.
Zethar.pro.ſethar.
Zíza.1.Paralíp.23.pro.zína.
Zocho.pro.ſocho.
Zomím.pro.zomzomím.

: Finís.

© Biblioteca Nacional de España

Introductiones artis grāmatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronūciādi

AD habendam noticiam hebraice lingue: in qua ſcripturam ſacram veteris teſtamenti conſtat eſſe conſcriptā: neceſſaria eſt cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterari am appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum ſuis vocibus conſtat: ideo imprimis eſt aduertendum viginti duas litteras ſiue prolationes eſſe apud hebreos: figuras vero ipſarum litterarum eſſe viginti ſeptem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet ſeruent eundem ſonū: diuerſis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter ſcribuntur principia & media dictionū: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere conſonantes. Et ad deſignandas quinque vocales noſtras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio conſtat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Poteſtas: alphabetum hebraicum diſpoſuimus in tribus columelis ſiue ordinibus: in quibus tria illa accidētia e regione verſuum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipſum recto ordine poſuimus.

táu ſi res coph ſádic ſádic phe pe aáin ſámach nū nū mē mē lámed chaph caph iod teth heth záin váu he dálet gimal beth áleph

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

Nomen.		Figura.	Poteſtas.
áleph.	אָלֶף	א	A
Beth	בֵּית	ב	b
Gímal.	גִּימֶל	ג	g
Dáleth.	דָּלֶת	ד	d
He.	הֵא	ה	h
Váu.	וַיִו	ו	v
Záin.	זַיִן	ז	z
Heth.	חֵית	ח	ch
Teth.	טֵית	ט	t
Iod.	יוֹד	י	í
Caph:Chaph.	כַּף: כָּף	כ ך	c ch
Lámed.	לָמֶד	ל	l
Mem:Mem.	מֵם מֵם	מ ם	m m
Nun: Nun.	נון נון	נ ן	n n
Sámach.	סָמֶךְ	ס	s
Aáin.	עַיִן	ע	a
Pe: Phe.	פֵּא פָּא	פ ף	p ph
Sádic: Sádic.	צָדִיק צַדִיק	צ ץ	s s
Coph.	קוף	ק	c
Res.	רֵישׁ	ר	r
Sín.	שִׁין	שׁ	ſ
Táu.	תָּו	ת	th

Sequuntur duodecim ſigna ſiue apices quibus hebrei vtun tur ad deſignādū quīque vocales nras ordine ſupra diſpoſito.

Nomina apicum.		Figura.		Poteſtas.
Pathach.	פַּתָח	ַ	אַ	A
Cames.	קָמֶץ	ָ	אָ	a
Hateph pathach	חָטֵף פַּתָח	ֲ	אֲ	a
Cere.	צֵירֵי	ֵ	אֵ	e
Cegol.	סֶגוֹל	ֶ	אֶ	e
Seba.	שְׁבָא	ְ	אְ	e
Hateph ſegol.	חָטֵף סֶגוֹל	ֱ	אֱ	e
Híric.	חִירִיק	ִ	אִ	í
Holem.	חוֹלָם	ֹ	אֹ	o
Hateph camez.	חָטֵף קָמֶץ	ֳ	אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	ֻ	אֻ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ	אוּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui ſunt ſigna quinq; vocaliū ſyllabe conſtant & fiunt. Ideo ſubditur modus combinādi ipſas litteras ponēdo exēplū in lra beth diſcurrendo per omnes apices & ſigna quinq; vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בֻּ בֻּ בֹּ בֹּ בִּ בֵּ בֶּ בְּ בֱּ בַּ בָּ בֳּ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarū litterarum cum predictis apicibus vt ſyllabe fiant: & vt ex ſylla bis fiant dictiones ex quibus omnis oratio conſtat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua ſunt notanda Et primo circa litteras eſt notandum q; ex predictis viginti & duabus litteris quīq; ſunt duplices ſcilicet. ך ם ן ף ץ Et ſic ſunt omnes littere viginti & ſeptem quantum ad figuram litterarū Et he quinque littere duplices ponuntur ſemper in fine dictionum: alie vero quinque que ſunt eis conſimiles. ſ. כ מ נ פ צ ponuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fine. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis: tres veniunt ſine aliquo apice & pertinent ad ſyllabam precedentem ſiue trahuntur a ſyllaba precedenti. ſ. ם ף ץ Alie vero due que ſunt ן ך veniunt aliquando cum apicibus: quarū nun. ן venit aliquando ſine aliquo apice: & tunc pertinet ad ſyllabā precedentem ſicut tres alie ſupradicte. Aliquando vero venit cū apice camez vel pathach & facit ־ן na. Sed littera. ך. chaph nunq; venit ſine apice: & quādo venit cum camez vel pathach tunc facit ־ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice ſeba tunc trahitur a ſyllaba precedenti: vt לְךָ lech. & ſola iſta littera caph licet ipſa proferatur in fine dictionis apex tamen illius non profertur: quod in omnibus aliis que veniūt in fine dictionis nunquā contingit quod apex non proferatur. Item no tandū q; ex viginti & duabus litteris ſupradictis vndecim ſūt ſubſtantiales & nunquā poſſunt eſſe accidentales: que his quatuor dictionibus comprehenduntur מַה סֶּפֶר גֵּזַע אֶדֶק Iſte enī vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint conſtituunt ſignificatum illius dictionis: & ſunt ex radice primitiua ciuſdem dictionis: ſiue ſcribantur ſine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim poſſunt eſſe accidentales: & comprehenduntur his tribus dictionibus. אֶתְכֶּנָה מְשַׁלִי בּוֹ Iſte vndecim littere vel quelibet earum poſſunt eſſe ſubſtantiales ſicut & alie ſupradicte: & poſſunt eſſe accidentales ad denotandum genus vel perſonam aut caſum ſiue declinationem vel tempus aut cōiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandū q; ex predictis vndecim litteris accidētalibus quattuor poſſunt eſſe nota ſiue ſigna vocaliū: & hoc qū ſcribūtur ſine aliquo apice & nō pferūtur. & ſunt iſte א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt קָרָא Cara & quandoq; ponitur pro e. vel. pro. o. vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Reſith Ros. Et iſta littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָּלָה gala: & aliquādo ponitur pro. e. vel pro. o. vt פַּרְעֹה ſade פַּרְעֹה pharao. & iſta littera. ו. ponitur pro. o. vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תֹּהוֹם thehom. תֹּהוּ thóhu. & iſta littera. י. ponitur pro. e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בְּנֵי bene בְּנִי beni. & quando predicte littere ſcribuntur cū apicibus ſunt vere conſonātes. Si enim vau ſubſcribatur cū apice camez vel pathach hoc modo ־ו. tunc ſonat va: & ſimiliter cum reliquis apicibus

© Biblioteca Nacional de España

ſonat.va.ve.vi.vo.vu.& eodē mō ioḋ cū p̄dictis apicib⁹ ſonat ia.ie.ii.io.iu.& eodē mō iſta lr̄a.ה.cū p̄dictis apicibus ſonat.ha. he.hi.ho.hu. De lr̄a aleph dictū eſt ſupra. Itē notandū qđ qñ due lr̄e ex quattuor ſupradictis que poſſunt eſſe ſigna vocaliū poſite ſine apice veniunt in fine dictionis: prima earū nō p̄fertur:ſecūda vero profertur ſicut cōſonās:& trahitur a ſyllaba precedēti.vt גּוֹי goí בָּנָיו banáu.& qñ ſola ioḋ vel vau ponitur poſt lr̄am ſubſcriptam cū camez vel patha tunc illa littera ioḋ vel vau trahitur a ſyllaba p̄cedēti vt צַו ſáu בָּנַי banái.& qñ poſt vau vel ioḋ ſequtur vau cū apice ſurech :tūc illud vau vel ioḋ p̄mū eſt cōſonās & ſonat.vu.ſiue.iu.vt קִיּוּ chíuu חַי haiu. Itē nota q̄ aliqñ veniunt ioḋ & aleph ſiue vau & aleph. ſine apice in fine dictionis & ambe non proferuntur vt הִיא.hí.

De prolatione litterarum.

Prolationis ſeu ſonus lr̄arū poſſumus habere aliquā cognitionē ex lr̄is latinis e regiōe poſitis in pr̄cipio huius tract⁹ :licet ad hūdā integrā cognitionē op⁹ eſſet viua voce:quia ſunt aliq̄ lr̄e hebraice quarū ſonus nō pōt ex primi lr̄is latinis:quia nō hñt latini talē p̄lationē:eo quod p̄ferūtur in gutture. Sunt enī que ſequūtur ה ח ר ע .ideo neceſſe ē vt predicte littere deſignētur p aliq̄s litteras latinas. Ponemus itaq̄ pro cheth.ח.ch.& pro aáin.ע.a.& pro he.ה.h. Preterea sūt tres lr̄e hebraice q̄ exprimūtur per.ſ.latinū.& ſunt que ſequuntur ſámach.ס.ſádic.צ.ſin.שׂ.cū apice ſebóleth:& ſín .שׁ.cū apice ceból̄eth. Que cū apud hebreos ſint diuerſe tā figura quam ſono:oportet vt apud latinos aſſignetur aliqua diferētia. Profertur itaq̄.ס.ſámach dētibus ſicut apud latinos.c.cū vocali.e. vel.i.& littera.צ.ſádic p̄fertur fortius extrictis dētibus .שׂ.ſín vero cū apice ſibólet p̄fertur ſicut apud latinos ſimplex. ſ .ſed ſi p̄dicta littera.שׁ.ſcriberetur cū pūcto cebólet tūc profertur ſicut.ס.ſámach. Eſt enim ſebóleth pūctus ſeu apex quidā poſit⁹ ſupra lr̄a.שׁ. Sín in pte dextera hoc mō.שָׁ. cebólet vero eſt in pte ſiniſtra hoc mō.שׁ.

De dagues.

Habent p̄terea hebrei quēdā punctū ſiue apicē quē dagues vocāt qui ponitur in medio littere ſiue in ventre eius:& tūc illa lr̄a que habet p̄dictū apicē fortius ſonat ac ſi illa littera eſſet geminata. vt מַמְּנִי mimménni:& qñ talis littera ſcribitur ſine dagues tūc p̄fertur blāde & exiliter. ſunt preterea ſex lr̄e que poſſunt habere dagues ſiue raphe: eſt enim raphe apex quidā ſimilis apici patha ſupra litterā poſit⁹ hoc mō בְּגַדְכְּפַת iſte enī lr̄e fortius ſonāt cū predicto puncto dagues quā cū raphe:& in quattuor earū mutat ſonū ipſarum.ſ.in his.ב.כ.פ.ת. Nā beth cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut beth duplicatum: vt אַבָּא Abba.& cū raphe vel ſine dagues tendit ad ſonū u.cōſonantis.& lr̄a כ ſonat ſicut.q.latinū:& ſine dagues ſonat ſicut chi grecū.& פ ſo cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut. pe. latinū:& ſine illo ſonat ſicut.ſ.& thau.ת.cū dagues ſonat ſicut.t. & ſine illo ſonat ſicut thita grecū.& qñ predicte littere veniunt ſine dagues ſonant blande & exiliter ac ſi eſſent ſcripte cū raphe. Ponitur etiā predictus punctus dagues propter alias cauſas de quibus infra dicetur. Sunt preterea quinq̄ littere q̄ non recipiunt predictum apicem dagues: & ſunt que ſequuntur.

א ה ח ע ר

Sed in littera.ה.aliquando ponitur predictus pūctus in medio hoc modo.הּ. Et tunc fortius ſonat & vocatur p̄dictus punctus mapich & non dagues:& communiter ponitur ad denotandum genus femininum tertie perſone ſingularis numeri. De littera.ר.res.

De prolatione littere res.ר.eſt notādum q̄ in pr̄incipio dictionis ſonat ſicut duplex.rr.vt רֹאשׁ rros רֵאשִׁית rreſith. Sed ī medio vel in fine dictionis ſonat ſicut ſimplex.r.vt בְּרֵאשִׁית bere ſit שֹׁמֵר Samar.

De locis in quibus littere formātur:ſecundū hebreos.

Sex viginti & duabus litteris ſupradictis quattuor ſunt q̄ proferuntur labiis.ſ.ב.ו.מ.פ.& quinq̄ proferuntur dentibus ר.ל.נ.ת.ס.צ.ז.ש.& quinq̄ proferuntur lingua.ſ. & quattuor palato.ſ.י.ג.כ.ק.& quattuor gutture.ſ.א.ה.ח.ע. Ex p̄dictis vigīti duab⁹ lr̄is q̄ttuor sūt ſimiles ī figura aliis q̄ttuor & ī̄ō cauendū eſt lectori ne in illis decipiatur.ſunt enī he בגרם q̄rū ſimiles ſunt כנרס Que cū multū diferant inter ſe nomine & prolatiōe:diferūt etiā in figura in hoc:quia quattuor prime declinātad quadrangulū vel ſemiquadrangulū.alie vero declinātad circulū vel ſemicirculū. De apicibus.

Dictum eſt ſupra de litteris:nunc vero circa apices & eorū officia aliqua ſunt notanda : & primo de apice patha.

Dictū eſt q̄ patha ponitur pro.a.vocali . circa quod notandū q̄ cū in fine dictionis ſubiicitur his duabus litteris.ה.ע.vocalis que per patha deſignatur preponitur: heth atq̄ aáin poſtponūtur:q̄ eſt cōtra naturā aliarū litterarū & apicum:quia ſp in prolatione apices conſonantibus poſtponuntur:eſto exēplī cauſa verbū hoc יְשׁוּעַ ieſúaa hoc eſt ieſus: in quo prius profertur patha quā aáin: & in verbo רוּחַ rúach. í.ventus ſiue ſpiritus in quo patha prius profertur q̄ heth.habentq̄ huiuſmodi noīa ſemper accētum in penultima.qđ ſi addatur his noībus he littera vt diſtinguatur maſculinū a femini no:aut referat p̄nomē femininū:tūc ad regulā ſyllabicandi generalem recurrēdū eſt.vt ſi ad יְשׁוּעַ ieſúa addatur littera he fit יְשׁוּעָה ieſuaa:quod eſt ſaluatio:proferturq̄ ieſuaa regulariter: eodem modo de רוּחַ rúach ſi addatur littera he fit רוּחָה rrucha quod eſt ſpiritus eius.ſ.rei generis feminini.& pari modo de ſimilibus. De camez.

Sl in dictiōib⁹ diſyllabis vel polyſyllabis ſeba ſequtur aut p̄cedit apicē camez:tūc camez plerūq̄ p̄fertur ſicut holē:vt in hac dictiōe חָכְמָה .í.ſapiētia:vbi ſeba poſtpōitur camez. p̄ferēdūq̄ eſt chochma.& ī verbo אֶשְׁמֹר .í.ſeruabo vbi ſeba p̄cedit camez:legēdūq̄ eſt eſmor. Eſt p̄terea dictio mono ſyllaba בָּל .í.oīs:vtriuſq̄ gñis & numeri q̄ ſcribitur per camez & accentū quē hebrei vocāt macaph:& p̄fertur quaſi p holem col. Preterq̄ duobus in locis ſacre ſcripture:vbi neq̄ ſcribitur per accētū macaph neq̄ legitur per holē ſed regulariter legitur cal.primus locus eſt.ps.34. כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה .í. oīa oſſa mea dicent.alter locus eſt.Prouer.19. כָּל אַחֵי רָשׁ .í.omnes fratres pauperis. De ſeba.

Vius apicis complura ſunt officia:primum eſt de quo dictum eſt ſuperius:quod pōitur loco.e.vocalis.ſcilicet quando venit in principio dictionis. ſed quādo venit in medio dictionis tunc ſeba non profertur : & littera cui ſubſcribitur trahitur a ſyllaba precedenti.vt אֶפְקֹד Epdcod. ídeſt viſitabo. מִרְיָם miriam. ídeſt maria. que regula tribus in locis fallit. Primo ſi littera cui ſubiicitur ſeba continet dagues . tunc enim ſeba profertur in.e.vt in dictione אִתְּכֶם íthechem. ídeſt vobiſcum. Secundo cum duo apices ſeba ſibi ipſis ſuccedunt: quia tunc prior ſilet: & poſterior profertur in vocalem . e. vt יִפְקְדוּ iphchedu. ídeſt viſitabunt. בֶּלְטְשַׁאצַּר Beltesaſar. Tertio cum eadem conſonans geminatur atq̄ prime earum ſubditur ſeba:tunc enim euphonie cauſa ſeba p̄fertur.vt רָנּוּ Ranenu. ídeſt exultate. Dicunt preterea aliqui hebrei quod ſeba plerumq̄ fungitur aliorum apicum officio.idq̄ duobus modis. Primo cum poſt ſeba ſequitur ioḋ cum aliquo apice tunc enim ſeba p̄fertur quaſi hiric vt בְּיַד biiad. ídeſt in manu. vbi ſeba ſuppoſitus beth littere legitur quaſi hiric. Secundo cum ſeba ponitur in pr̄incipio dictionis & accentus collocatur in eadem ſyllaba & ſequitur littera que non ſit vocalis quocunq̄ apice illi ſubiecto:tunc enim ſeba profertur quaſi patha.vt בָּמְקֹהֲלוֹת Bámacheloth. ídeſt in eccleſiis.

De apice cere & cegol.

© Biblioteca Nacional de España

SI duo apices distant inter se: quod ī prolatione cere nō protenditur: & cegol immoratur: maxime quando venit in principio dictionis polysyllabe: in penultima. inter cere quoq; et seba est diferentia quod per alterutrum mutatur verbi significatio vt מֵתִים Methim per seba significat viros: & cum cere significat mortuos. distat quoq; cegol a cere quod in hac dictione אֵל el. i. deus scribitur per cere. in hac vero particula אַל el que est articulus datiui casus vel ponitur pro ista prepositione ad vel in: scribitur cum cegol vt אֶל הָאִישׁ el hais. i. viro siue ad virum. est & aliud officium cere quod in nominibus masculinis numeri pluralis quibus iungitur genitiuus possessionem significans semp subiicitur in fine dictionis vt בְּנֵי אַבְרָהָם .i. filii abraham. Sed de hoc in alio loco dicetur commodius.

De surech.

SVrech apicis duo sunt genera: alterū in quo tria puncta scalariter descendunt hoc modo ׂ appellaturq; קִבּוּץ שְׂפָתַיִם .i. coniunctio labrorum. alterum cum vau apponitur punctū ad latus sinistrum hoc modo וׂ & differunt inter se q surech prior nunq; ponitur in fine dictionis nisi alia littera sequatur. surech vero posterior venire potest in quocunque loco.

De dagues.

DAgues qui apicib⁹ annumeratur multis fungitur officiis. Primū est de quo supra diximus q in quacunq; littera ponitur fortius sonat illa littera ac si esset duplicata. Secundum est q ubi ex regula memorata q seba silet cum subiicitur priori ex duabus consonantibus que veniunt in medio dictionis: si consonans illa prior habet dagues nihilominus profertur. vt in Exo. ıϛ. מִקְדָּשׁ Micedas. i. templum: quod alias dicitur מִקְדָּשׁ Micdas. Ponitur etiam aliquando euphonie causa. Tertium est cum apponitur in supplementum alicuius littere. vt וַיִּתְּקַח vathichach. i. accepit: in quo verbo dagues ponitur ad supplendū. ל. lamed litterā pro וַיִּתְלְּקַח vatilchach. quia eius primitiuum est לָקַח lachach. vbi lamed est littera substantialis. Quartum. cum ponitur differentie causa in significatione. vt in dictiōe אַמָּה Ama. si mem enim nō habet dagues significat ancillam. si autē habet: significat cubitum. & יָמִים .ia mim si non habet dagues significat dies. si habet significat maria. Quintum. emphaseos id est vehemētie causa quod presertim in verbo accidit. vt פָּקֹד Piched. i. visitauit: quod est verbum secunde coniugationis: in quo littera media hoc est coph habet dagues per quem significatur quam diximus vehementiam. vt plenius dicetur vbi de verbo. Estq; aduertendum quī q; litteras finales non recipere dagues: preter chaph. que cum recipit dagues efficitur exilis atq; accedit ad sonum coph.

De accentu.

NOstea quā lector didicit ex litteris cōpingere syllabas & ex syllabis dictiones: opus est vt cuiq; syllabe suum accentū accōmodet. est aūt accentus: vt a grammaticis definitur: certa lex vel regula ad eleuādam vel deprimendā cuiuscp dictionis syllabam. Nam id est naturale atq; omnibus linguis & nationibus cōmune: vt quasdā syllabas attolant: isq; dicitur acutus accentus: quasdam rursus deprimant. isq; est accentus grauis. Greci & latini habent etiam accentū circunflexum: atq; eo forsitan hebrei non carent: qui habent innumeras uocum flexiōes: sed ille ad cantū potius quā ad lectionē pertinēt. Nos itaq; in hebreo sermone duos tātū notauim⁹ accētus: acutū & grauē: cum presertim circunflexus nec ab ipsis quidē grecis & latinis percipiatur. legitur acutus accētus in qualibet dictione atq; ex ea causa dicitur accētus dictiōis: quia vnaqueq; dictio habet suū accentū per quē distinguitur ab alia dictiōe: vt sit accētus quasi forma vel potius anima dictionis. Accentus vero grauis non dicitur accētus dictiōis sed accētus syllabicus hoc est illius syllabe quā deprimit. Ex quo fit vt in vna dictiōe non possint esse duo accentus acuti: nō magis quā in vno corpore due anime. At accentus graues bene possunt esse plures tot scilicet quot sunt syllabe dictiōis: preter illam in qua collocatur accētus acutus. Qui aut collocatur in vltima dictiōis syllaba aut in penultima aut in tertia a fine. quod & omniū natiōnū linguis fere accidit. Sed hoc est hebreorū sermoni peculiare: quod plures dictiones in fine acuūt. paucas vero accentu in penultima vel in antepenultima proferūt. Et quia vt diximus illorum varios accentus magis ad suos cātores quā ad nostrorum hominū lectionē pertinent: duos tantū memoratos accentus precipimus obseruandos: hoc est acutū & grauem. nā circunflexū valere sinimus. Atq; omisso graui qui omnibus aliis syllabis cōuenit. acutū qui dictionis accentus est fecimus notari per virgulam sursum ascendētem: ita tamen vt ratione hebreorū qui econtrario legūt cp nos paululū declinet ad sinistrā ecōtrario quā designatur a grecis & latinis ī hūc videlicet modū. ׀ idq; tātū in penultimis aut antepenultimis dictionū hebraicarū syllabis: de quibus poterat esse dubitatio quo accentu essent proferēde. Nam de vltimis vulgo persuasum erat omnes in fine debere regi accentu acuto. & quoniā ars circa difficile versatur in vocabulario hebraicarū dictionū: quod imprimēdum curauim⁹: & in veteri instrumēto quod molimur im primere: hāc rationē obseruari precepimus vt in dubiis tantū accentibus hac nota vterentur. Apud hebreos tamen vbi videris aliquē ex illorū accentibus: ibi collocandus est dictionis accētus. q̄d si in eadē dictiōe duos videris signatos accētus in priori syllaba collocabitur accentus.

De punctis.

ET quia ratio pungendi scripturā nō minus ad lectionē quā ad intellectū illi⁹ pertinet: visum est hoc in loco aliquid de punctis dicere: quibus lectio ipsa distinguenda est cū p̄sertim hec pars ab hebreis nō sit neglecta. Sed illi complures alios habent accentus: qui magis ad cantū siue modulationē suam pertinent cp ad intellectū sacre scripture: idcirco nos duobus tantū vtemur qui sunt vsu apud latinos comate q̄d hebrei vocāt אַתְנָח Athnach .sic. ׀. & colo q̄d hebrei vocāt סוֹף פָּסוּק Soph pasuc. sic. : . quibus et hieronymus dicit prophetas esse distinctos. vt per cola inquit scribantur & comata. quā pungēdi rationē solā in testamēto veteris impressione obseruari iussimus. Et sic de pungendi ratione atq; ex inde de toto legendi modo hec fuerit satis.

Sequitur de aliis partibus grāmatice hebree & primo de partibus orationis.

QVemadmodū ex litteris colligitur syllaba: & rursus ex syllabis dictio. ita ex dictiōibus cōponitur oro. Sunt itaq; dictiōes: ptes orōnis: quas alii plures alii pauciores posuerūt tam ex grecis cp ex latinis. hebrei tres tantū ennumerant. שֵׁם sem. i. nomē. פָּעַל póal. i. verbū. מִלָּה milla. i. dictionē. milla ponitur ab illis p eo q nō est nomē neq; verbū: cū alioquin milla sit dictio q̄ cōplectitur oēs partes orōnis ex doctrina illa vulgata apd dialecticos & philosophos. q cū species nō habet nomē: appellatur generis nomine. & hebrei ad nomē referūt pnomē. ad verbū participiū. ad dictionē alias partes orōnis indeclinabiles. s. ꝓpositionē aduerbiū interiectionē cōiunctionē & articulū. Greci vocant articulū arthron q apud illos ē pars orōnis q̄ addita nomini ostēdit cui⁹ generis sit: quēadmodū in sermone hispano dicim⁹. el. la. los. las. Sed hebrei nō vtūtur articulis ad designādū gen⁹ sed potius emphatice ad ostendendū. s. quādam vehementiam siue aliqd aliud de quo videni⁹ in vocabulista in pricipio littere. he. & sic apud illos erūt nouem partes orōnis quas reducūt ad tres partes supradictas. quem diuidendi modū in tres partes orōnis Aristotiles quoq; secutus est ponens nomen verbum & sincathegoreuma. & ad istas tres partes reducit omnes alias. nam ad nomē refert pro

© Biblioteca Nacional de España

nomen & articulum. ad verbum simul cū nomine refert participiū. ad sincathegoreuma. i. partē orōnis consignificatiuā refert reliquas partes orationis indeclinabiles. his in genere dictis de nouem partibus orationis quas habent hebrei: restat vt de singulis dicamus: atq; imprimis de nomine.

De nomine.

NOmen est quod significat substantiam siue accidens sine tempore: & habet casus: licet apud hebreos nō declinetur. Duplex itaq; est nomē: substantiuū & adiectiuū. substantiuū est: quod per se subsistit. vt אִישׁ ideſt homo. adiectiuum est quod alteri adiicitur: vt אִישׁ טוֹב hoc est humanus bonus. טוֹבָה Bonus bona. Igitur nomini hebraico septem accidūt. q̄li tas. species. figura. genus. numerus. persona. casus. Qualitates nominum due sunt: propria & appellatiua. Proprium nomen est quod vni tantum conuenit: vt אַבְרָהָם Abraham שָׂרָה Sara. Appellatiuum nomen est quod pluribus cōuenit. vt אָדָם ideſt homo quod conuenit petro & iohanni. quanquā & adam non solum est nomen appellatiuum: sed aliquando est etiam proprium: vt cum dicitur de solo primo parente. Species nominū due sunt. primigenia & deriuatiua. Primigeniū nomē est illud quod non habet aliud antiquius vnde deriuetur. vt אִישׁ. i. vir. Deriuatiuum est: quod ab alio priori deriuatur vt אִשָּׁה ab אִישׁ hoc est virago a viro. figure nominū due sunt. simplex & composita. Simplicis figure nomen est: quod non pōt diuidi ī partes significatiuas eius quod integrum significabat: vt adam in a. & dam. cuius altera pars nihil significat. Compositę figure nomen est: quod potest diuidi in partes significatiuas eius qđ integrum significabat. vt abraam: ex ab quod interpretatur pater: & ram celsitudo מַלְכִּי צֶדֶק melchisedec. i. rex iustitie. Genera nominum quinque sunt. Masculinum. femininum. Cōmune duorū. dubiū. promiscuum. Masculini generis nomen est quod maribus conuenit aut ad masculorū voces refertur. vt אַבְרָהָם abraam. אִישׁ vir. דָּבָר verbum. femininum est quod feminis conuenit: aut ad feminārum voces refertur. vt חַוָּה eua. אִשָּׁה mulier תּוֹרָה Lex. Cōmune duorū est quod tam maribus quā feminis conuenit. vt אָדָם ideſt homo חַיִל fortis. s. vir aut mulier. Dubium est quod aliquando profertur genere masculino aliquādo femininо. vt רוּחַ ventus שֶׁמֶשׁ sol. quod cū apud grecos & latinos rarum sit: apud hebreos latissime patet. Promiscuum genus: quod greci epicenum vocant: est illud quod sub vna terminatione vtrūq; sexū cōplectitur. vt נָמֵל pro camelo masculo siue femina. & יוֹנָה pro columbo & columba. Numeri nominum apud hebreos quemadmodū & apud grecos tres sunt. Singularis qui de vno loquitur. vt אִשָּׁה אִישׁ vir. mulier. Dualis qui de duobus loquitur: cuiusmodi sunt que fere nunquā reperiūtur nisi paria. vt עֵינַיִם oculi. אָזְנַיִם aures מָנַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis est qui de pluribus loquitur: de quibus etiam paulo post. Persone nominum tres sunt. Prima que de se loquitur vt אֲנִי ideſt ego. Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה ideſt tu. Tertia est: de qua prima loquitur. vt הוּא. i. ille: & omnia alia nomina. Sed de persona quod est accidēs cōmune nomini pronomini & verbo commodius vbi de pronomine agetur. Casus apud hebreos non distinguntur terminationibus: quemadmodū apud grecos & latinos: sed aut coordinatione: vt salomon filius dauid: ordo ostendit dauid esse casus genitiui. aut ostenditur prepositione articulari. vt psalmus le dauid. illa prepositio le ostendit dauid esse casus datiui vel gti. Sed de hoc infradicetur cū de casu disputabitur. Declinationes quoque apud eosdē nō distinguntur nisi ex singulari numero in pluralem. vt sit prima declinatio nominum masculinorū: que in plurali mittūt numerū multitudinis in im. vt אִישׁ vir. אִישִׁים viri. Secunda declinatio femininorū: que mittūt eū dē numreū multitudinis in. oth. vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת mulier mulieres. Patitur tamen hec regula exceptionem. nam & masculina exeunt aliqñ in oth. atq; e diuerso feminina in im. vt suo in loco postea dicetur.

De nominum deriuatiuorum specie.

QVas esse diximus noīn spēs primitiuā & deriuatiuā. Sed deriuatiuorū sunt rursus multe differentie. Patronymica: que noīa patrū signānt. vt a יְמִינִי בִּנְיָמִין beiami iemini pro filio beniamin: aut aliquo vno ex descēdētib⁹ ab illo. Gētilia: que gentē aut nationē aliquā designāt. vt ab אֲרָם aram arami. hoc est a syria syrus. Possessiua: hoc est que signānt quātū gtūs sui primigenii vnde deriuātur. vt a נָחְשׁוֹן. ideſt ab ere ereus. que omnia noīa supradicta patronomica & gentilia eādē propemodū hñt formationē: nā termināntur in. i. iota. formāturq; a primigenior⁹ suorū terminatiōe si est consonās addita. i. littera. vt ab israel israeli. Si vero desinūt in he. aut he mutatur in nun & additur. i. iota. vt שְׁאַלְתִּיאֵל aut nihil mutatur sed primigeniū ponitur pro deriuatiuo. vt a יְמָנָה pro viro descendente ex genere imna. Quod si nomina primigenia desinunt in iod: deriuatiua nihil mutant: sed ponūtur pro illis. vt leui de leui. nepthali de nepthali. greci tamen & latini dicūt leuita. nepthalita. Que noīa sub hac terminatiōe gñis sunt masculini. nā feminina desinūt in. ith. formāturq; a masculinis addita tau. vt ab aramī aramith. ab israeli israelith. Sunt quoq; noīa q̄ cū nō sint patronymica nec gētilia hñt tñ illorū formā. vt רְאוּבֵנִית. i. prīcipiū. Estq; aduertēdū quod hmōi patronymica plerūq; in plurali recipiūt alterū iod. vt פְּלִשְׁתִּי פְּלִשְׁתִּים. מִצְרִי מִצְרַיִם. i. egyptius egiptii palestin⁹ palestini. Denominatiua quoq; sunt apud hebreos quemadmodū & apud nos: sic dicta quod a noibus deriuantur vt a צֶדֶק צַדִּיק. i. iustus a iusticia רֶשַׁע רָשָׁע. i. malus a malicia. Diminutiua noīa hoc est a suis primigeniis diminutionē significantia non sunt apud hebreos: sed circūloquūtur illa per hoc nomē קָטָן siue קָטֹנָה quod est paruū. vt hec: אָדָם קָטָן. i. homo paruus hoc est homūcio. עִיר קְטַנָּה. i. ciuitas parua. Cōparatiua quoq; noīa no sunt apud eos. circūloquūtur tñ ea p hoc aduerbiū יֹתֵר. i. magis: & nomē adiectiuū qđ signāre pōt magis & minus. & id ad quod fit cōpatio ponitur cū p̄pone. מִ vel. מִן cū cere vel hiric. vt דָּוִד צַדִּיק יוֹתֵר מִשְּׁלֹמֹה dauid magis iustus salomone. & יוֹחָנָן צַדִּיק יוֹתֵר מֵאֲבִיָה. i. ioānes magis iustus abia. & aliqñ fit cōparatio sine aduerbio יוֹתֵר cū sola prepositione מִ vel מִן addita nomini cui fit cōpatio. vt צַדִּיק מִמֶּנִּי. i. iustior me. טוֹב מִמֶּנּוּ. i. melior illo. Suplatiua preterea illi nō hñt: sed circūloquuntur ea p hoc aduerbiū מְאֹד meoth: qđ signāt nimis siue valde & nomē adiectiuū qđ signāre pōt intēsionē & remissionē. vt וְדָוִד צָדִיק מְאֹד. i. dauid iustus nimis vel iustissimus. sed cū exprimitur is ad quē fit superlatio: cōstruitur eodē mō quo cōparatiuū: hoc ē cū p̄positiōe מִ vel מִן vt Nu. 12. עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם. i. mitissim⁹ oīm hoīm. Verbalia quoq; noīa sūt apud hebreos. i. q̄ a verbis deriuātur. vt ab אָהַב אַהֲבָה. ideſt amor abamo. as. Illud vero qđ nos per nomē verbale dicim⁹: qa signāt actionē verbi: a quo deriuatur & participiale: qa formatur ab eiusdē verbi participio. vt amator, i. q amat: illi per participiū exprimūt. vt אֹהֵב. i. amans.

De numeralibus.

QVnt & alie spēs noīm tā primitiuorū q̄p deriuatiuorū q̄ lia sūt nūeralia: q̄ qa in freq̄nti sūt vsu: & nō nihil varietatis hñt: qđ in artē redigi debeat: aliqd de his hoc inloco dicēdū ē. ac primū de nūeralib⁹ simplr. Estq; aduertēdū qđ noīa nūeralia sūt adiectiua & p̄ter vnū & duo plis nūeri. Itaq; a trib⁹ vsque ad decē masculina desinunt in he līam: & nonnū quam in tau: sed tunc possunt etiam femininis iungi. Atqui feminina in tau aliquando desinunt: & nunquā in he. hoc mō.

אֶחָד אַחַת Vnus vna.
שְׁנַיִם שְׁתַּיִם Duo due.

© Biblioteca Nacional de España

שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֶׁת שָׁלֹשׁ Tres mares.&.f.
אַרְבָּעָה אַרְבַּעַת אַרְבַּע Quattuor mares.&.f.
חֲמִשָּׁה חֲמִשֶּׁת חָמֵשׁ Quinque mares.&.f.
שִׁשָּׁה שִׁשֶּׁת שֵׁשׁ Sex mares. &.f.
שִׁבְעָה שִׁבְעַת שֶׁבַע Septem mares.&.f.
שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת שְׁמֹנֶה Octo mares.&.f.
תִּשְׁעָה תִּשְׁעַת תֵּשַׁע Nouem mares.&.f.
עֲשָׂרָה עֲשֶׂרֶת עֲשַׂר Decem mares.&.f.

Aduertendum tamen est: quod aliquando in numero designãte vnum gñis masculini: p apheresin aufertur áleph vt Ezech. 33. וְדַבֵּר חַד אֶת אֲחַד hoc ẽ. & dicũt vnus ad alterũ. Aliqñ p apocopẽ aufertur dáleth a fine. vt Ezech. 18. וַעֲשָׂה אַחַת מֵאֵלֶּה hoc est. & fecerit vnum de istis. Sunt tñ qui dicãt quod hoc verbum אַת sit frater: vt sit sensus & fecerit fratrivnum ex his. & cũ numerus multitudinis repugnet vnitati: nihilominus in plurali dicimus. אַחֵרִים. idest vnos. vt latine cum nominibus declinatis pluraliter dicimus vnas litteras vna menia. & vna in genere femínino hoc est אַחַת cũ põitur in fine oratiõis: áleph ponitur subiecto segol pro patha. & heth per camez loco patha. vt Exo. 36. אַחַת אֶל אַחַת hoc est. alteram alteri. ſ. cortine. & numerus septenarius generis masculini aliquando per epẽthesin recipit nun litteram ante he finalem. vt Iob. 42. שִׁבְעָנָה idest septem filii. Notandum preterea quod ab vno vsq; ad quinque ponuntur aliquando numeri non tam vt significent numeros illos: quam vt ostendant illud esse quid minimũ vt tertio. Reg. 17. מְמַשֶּׁשֶׁת שְׁגָלִים עֵצִים hoc est. en colligo duo ligna. duo posuit pro pauca. Ẽ diuerso a quinque ad decem ponuntur aliquando nnmeri non vt illos precise significent: sed vt illius rei crebram repetitionem. vt prouerb. 24. כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק. i. septies cadit iustus. vbi septies non tam pro septem vicibus: quam pro sepe siue frequenter positum est. Illud quoq; hoc in loco non omittẽdum: quod ab his nominibus numeralibus figurantur verba denominatiua. vt a duobus diuido. is. pro in duas partes diuidere. tertio. as. pro in tres partes diuidere. quarto. as. pro in quattuor partes. quinto. as. pro in quinq;. sexto. as. pro in sex. A septem & octo & nouem huiusmodi verba non formantur. a decem vero bene formatur decimo. as. de quo in vocabulario pleni? dicetur. Atq; hi quidem numeri simplices sunt: qui vero sequuntur: vsq; ad vndeuiginti componuntur ex eisdem numeris simplicibus & decem prepositio sp minori numero. Sed numeri denarii in gñe femínino hñt in fine he ſkam. masculina vero nõ habent: vt in hac serie patet.

אַחַד עָשָׂר אַחַת עֶשְׂרֵה Vndecim.m.f.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Vndecim.m.f.
שְׁנֵי עָשָׂר שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה Duodecim.m.f.
שְׁנֵים עָשָׂר שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Duodecim.m.f.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה Tredecim.m.f.
אַרְבָּעָה עָשָׂר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה Quattuordecim.m.f.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה Quindecim.m.f.
שִׁשָּׁה עָשָׂר שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה Sedecim.m.f.
שִׁבְעָה עָשָׂר שִׁבַּע עֶשְׂרֵה Septendecim.m.f.
שְׁמֹנָה עָשָׂר שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה Octo & decem.m.f.
תִּשְׁעָה עָשָׂר תִּשַּׁע עֶשְׂרֵה Nouem & decem.m.f.

A viginti vsq; ad nonagita numeri maiores p masculino gñe & p femínino finiuntur in. ím. in numero plurali. minores vero numeri precedunt maiores. vt vnus & viginti. duo & vigiti. tres & viginti. & eodem modo de aliis.

עֶשְׂרִים Viginti.m.f. אֶחָד וְעֶשְׂרִים Vnus & viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים Vna & viginti. שְׁלֹשִׁים Triginta.m.f.
אַרְבָּעִים Quadraginta.m.f. חֲמִשִּׁים Quinquagita. m.f.
שִׁשִּׁים Sexaginta.m.f. שִׁבְעִים Septuaginta .m.f.
שְׁמֹנִים Octoginta.m.f. תִּשְׁעִים Nonaginta . m .f.

Aliqñ tñ numerus maior precedit minorẽ: quod fere in esdra repitur. vt שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים. i. septuaginta duo. & ibidem. חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה. i. quinquagita q̃ttuor. Deinde a cẽtũ vsq; ad mille numeri maiores ptinẽt ad masculos & feminas. & cẽtenarij nũerus desinit in he vel in tau indifferẽter. ducẽtenarius habet terminationẽ dualis hoc est in. ím. p̃cedente patha vel camez: reliqui oẽs vsq; ad nõgẽtos desinũt in oth. & iunguntur illis numeri minores terminationis femininorum: ita vt precedant illos significentq; masculos & feminas in hunc modum.

מֵאָה מְאַת Centum.m.f. מֵאוֹת Centum.m.f.
מָאתַיִם Ducentum.m.f. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Tercentum.m.f.
אַרְבַּע מֵאוֹת Quater cẽtũ.m.f. חֲמֵשׁ מֵאוֹת Quĩquies cẽtũ.m.f.
שֵׁשׁ מֵאוֹת Sexies cẽtũ.m.f. שֶׁבַע מֵאוֹת Septies cẽtũ. m.f.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת Octies cẽtũ.m.f. תֵּשַׁע מֵאוֹת Nouies cẽtũ. m.f.
אֶלֶף Mille.m.f. אַלְפַּיִם Duo millia.m.f.
אַלְפֵי אַלְפִים Millia.m.f. Sed millia a tribus vsq; decẽ pleruq; veniunt cũ numeris minoribus masculinis desinẽtibus in tau prepositio eodem numero minori in hunc modum.

שְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי Tria millia.m.f. אַרְבַּעַת אַלְפִים q̃ttuor millia.
חֲמֵשֶׁת אַלְפֵי Quĩque millia.m.f. שֵׁשֶׁת אַלְפֵי sex millia .m.f.
שִׁבְעַת אַלְפֵי Septẽ millia.m.f. שְׁמֹנַת אַלְפֵי Octo millia .m.f.
תִּשְׁעַת אַלְפֵי Nouẽ millia.m.f. עֲשֶׂרֶת אַלְפֵי Decẽ millia.m.f.

& deinceps ascendẽdo vsq; ad cẽtũ mille. & rursus a cẽtũ mille vsq; ad mille millia idest decies centũ mille. in hunc modum.

עֶשֶׂר אֲלָפִים Vigiti mille. m.f. מֵאָה אֶלֶף Centũ mille . m . f.
אֶלֶף אַלְפַּיִם Mille millia.m.f. Sunt p̃terea & alie denominatiões a nominibus numeralibus que dicuntur multiplicia. vt

שִׁבְעָתַיִם Septuplum. אַרְבָּעָתַיִם Quadruplum.
רִבּוֹא רְבָבָה Decem mille. רִבּוֹתַיִם Vigínti mille.
רְבָבוֹת רִבְאוֹת Multa millia. Aduertẽdum preterea quod nomina iuncta numeris ponũtur aliqñ in singulari cũ nũero plu. & maxie qñ ẽ nomẽ spẽi. vt חֲמִשָּׁה בָקָר. i. quĩq; bos: p quiq; boues. אַרְבָּעָה צֹאן. i. q̃ttuor ouis: p q̃ttuor oues. & hoc fit frequẽtius & q̃si sp ab vndecí & deinceps ascẽdẽdo in infinitũ. vt illa nũero multitudinis iuncta licet ponãtur i singli: nihilominus intelliguntur plalia. vt gen. 7. וְשִׁבְעָה מֵאוֹת שָׁנָה hoc est octingẽti ann?: pro octigẽti anni. & i eo. 32. אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ. i. quadringẽti vir: p q̃dringẽti viri. Alias cõbinationes numerorũ ex iis que in supioribus dicta sunt: p te ipsum sine precepto re poteris confícere.

De numeris deriuatiuis.

Numeralibus noĩbus deriuãtur noĩa ordinalia hoc est ordinẽ aliquarũ rerũ ab vno aliquo prĩcipio significãtia. & sunt in termiatiõe silia noĩb? patronymicis de quibus supra dictũ ẽ. formãturq; a noĩb?mĩoríb?: a duob? vsq; ad decẽ. Nã prius nõ deriuatur ab vno sed a verbo רִאשׁוֹן qđ ẽ prĩcipiũ. vñ ẽ רִאשׁוֹן p eo qđ ẽ prim?. A secũdo ãt ad decimũ masculina desinunt in. iod. femi. in. ith. & aliqñ in. ia. in hũc modũ.

רִאשׁוֹן רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית Prim?. a. שֵׁנִי שֵׁנִית Secũdus. a.
שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁית Tertius. a. רְבִיעִי רְבִיעִית Quartus. a.
חֲמִישִׁי חֲמִישִׁית Quintus quinta. שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית Sextus sexta.
שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית Septimus septima. שְׁמִינִי שְׁמִינִית Octau? octaua
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית Nonus. a. עֲשִׂירִי עֲשִׂירִית Decimus. a.

Masculina vero plia desinunt in ím p iod simplex & nõnũquã p iod duplex. femínina vero i oth p̃cedẽte iod excepto ptio. vt רִאשׁוֹנִים רִאשׁוֹנוֹת Primi prime. שֵׁנִיִּים שֵׁנִיּוֹת Secundi secũde

Pro nũeris ordinalib? ponũtur nũeri nũerales ab vndecí advigiti & deiceps tã in singli q̃ in pli. tã pro masculinis quã p femininis. in hũc modũ. בְּיוֹם עַשְׁתֵּי עָשָׂר In die vndecimo. בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר i die tredecio. בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר i die duodecio. Sed qa ordinalia plerũq; signant vnã aliq̃ portionẽ nũeri grãdioris: partẽ illã hebrei designãt p nũerũ diuidẽtẽ & diuisũ. vt p eo qđ nos dicimus decimus qsq; illi dicunt אֶחָד מֵעֲשָׂרָה hoc est vnus de decem. & pro eo qđ nos due centesime: illi dicunt שְׁנַיִם מֵמֵאָה hoc est duo de centum.

© Biblioteca Nacional de España

Distributiua numeralia cuiusmodi sunt apud latinos bini bine bina: terni terne terna. quaterni quaterne quaterna: nō sunt apud hebreos: designantur tamen per eiusdem numeri gemi-nationem vt pro bini viri: illi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם hoc est duo & duo. s. viri. Numeralia quoq; aduerbia nō sunt apud eos: circumloquuntur tamen illa per nomina numeralia & hoc nomen פַּעַם quod vicem significat. vt pro eo quod nos dicimus quater illi dicūt אַרְבַּע פְּעָמִים hoc est quattuor vicibus.

De numeris designandis per litteras alphabeti.

Latini in representandis numeris aliam sequuntur rationem quam hebrei & greci. nam illi per. i. iota designant vnum. per duo iota duo. p tria iota tria. p quattuor iota quattuor. per. v. quintam vocalium quinque. At greci quemadmodum & hebrei per litteras alphabeti per ordinē numeros scribunt. puta per alpha vnū. per beta duo. per gama tria. per delta quattuor. Hebrei quoq; ad eūdē modū sic.

Vnus	א	Triginta	ל	Sunt tamen qui quin-	
Duo	ב	Quadraginta.	מ	gentenarium numerū	
Tria	ג	Quinquaginta.	נ	& deinceps vsque ad	
Quattuor	ד	Sexaginta.	ס	mille per quinque lit-	
Quinque	ה	Septuaginta.	ע	teras finales designa-	
Sex	ו	Octoginta.	פ	rent. puta quingenta	
Septem	ז	Nonaginta.	צ	per ך sexcenta per ם se	
Octo	ח	Centum.	ק	ptingenta per ן octin-	
Nouem	ט	Ducenti.	ר	genta per ף nongenta	
Decem	י	Tercenti.	ש	per ץ Sed hec ratio nu	
Viginti	כ	Quadringenti.	ת	meros designandi nō	

ab omnibus recipitur: sed per litteras alphabeti compositas id faciunt. vt quingenta per תק hoc est per quadringenta & centum. atq; eodem modo de ceteris. Id quoq; non est dissimulādum hebreos vsque adeo: reformidasse prodere nomen illud ineffabile tetragrammaton: vt quotes in numeris designādis aliquot ex illis inciderent: in alias litteras commutarent: que a lios numeros exhibent. vt quindecim qui per יה designari debuerant:: hoc est per quinq; & decem: per טו describerent hoc est per sex & nouē. Sed de numeris in presentiarū satis multa.

De relatiuis.

Relatiuorum nominum duo sunt genera: nam quedam sunt relatiua substantie: quedam relatiua accidentis. Relatiua substantie sunt: que referunt aliquod antecedens substantiuum. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ Beatus vir: qui nō abiit: qui relatiuum refert antecedens illud vir: quod est nomē substantiuum. Est autem apud hebreos vnum relatiuum substantie. id autem est aser. que est dictio per se potestq; referre antecedens vtriusq; generis & numeri & cuiusq; persone: neq; declinatur ex singulari nūero in pluralē sed tm̄ p articulos sic. הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא Vir q venit. הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Viri qui venerūt הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בָּאָה Mulier q̄ vēit. הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Mulieres q̄ venerūt. & eodē mō p alios casus. Est p̄terea alterū relatiuū substātie: qđ nūquā reperitur separatū p se: sed tm̄ in cōpositiōe cū verbo quod sequitur: cuiusmodi est in oratione dominica sic. Pater noster qui es in celis. pro quo in hebreo dicitur אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁ non est dictio per se: sed componitur cum verbo quod sequitur בַּשָּׁמַיִם dicimusq; sub vno accētu. שֶׁבַּשָּׁמַיִם Est namq; regula apud hebreos: quod nulla dictio est que vna tantum littera contineatur. Quod si vspiam reperitur huiusmodi particula siue sit nomen siue prepositio siue coniunctio siue articulus: non est censenda dictio per se sed cum verbo sequenti iungitur siue per compositionem siue per appositionē Relatiua accidentis sunt: que referunt aliquod antecedens adiectiuū. vt si dicā ego reddo tibi librū pulchrū qualem mihi tu dedisti: qualem relatiuum est accidentis: quia non refertur ad librum sed ad pulchrum. & huiusmodi relatiua non sunt apud hebreos: circumloquuntur tamen ea per hoc aduerbium כְּמוֹ quod potest interpretari sicut. perinde ac si dicam reddo tibi librum sicut dedisti mihi. Sunt preterea relatiua pronominū: sed de illis differetur vbi de pronomine & de verbo agetur. nunc ad genera pergamus.

De genere nominum.

Genera nominum que apud hebreos diximus esse que: aut cognoscuntur sola natura duce: hoc est sexu quo distinguitur masculus a femina. De quibus nō potest dari regula certior: q̄ quod nomina propria masculorum aut appellatiua ad masculos pertinentia sunt generis masculini: Quodq; nomina propria feminarum aut appellatiua ad feminas pertinentia sunt generis feminini. Quodq; nomina appellatiua que possunt ad masculos & ad feminas pertinere: sūt communia duorum generum hoc est masculini & feminini. Promiscua vero siue habeant sexum cōfusum siue discretum: sunt illius generis in quo proferri consueuerunt. nam sub alterutro genere comprehenditur vterq; sexus. aliquando tamē distinguntur terminatione. vt כֶּבֶשׂ כִּבְשָׂה. i. agnus agna. & tūc cuique terminationi accommodatur suum genus. Que vero sexum non habent: nihilominus necesse est sub alterutro genere proferri: vt nō committamus soloecismum: cum fuerint illis accommodanda nomina adiectiua. aut participia. aut verba. Nam & verbo quemadmodum & nomini accidit genus: vt suo in loco dicetur. Greci huiusmodi nominum genera distinguunt per articulos. Latini qui articulis carent per regulas aut significationis aut terminationis. Hebrei qui neq; articulos habent. vt greci: neq; terminationum regulas ut latini: tribus modis possunt venire in huius rei cognitionem. primo termi natione. Nam feminina plerūq; tribus litteris his אתה terminantur. vt צָבָא militia. בְּרָכָה benedictio. אות littera siue signum שִׁבֹּלֶת spica. Desinentia vero in quamcunq; aliā litteram plerumq; sunt generis masculini: possunt quoq; esse generis feminini: quare ad genus dubium referenda sunt. de terminantur tamen ad certum genus per nomen adiectiuum aut pronomen relatiuum. aut per participium. aut per verbū. que coniunguntur generi femininо: desinunt in he vel in tau. De aliis terminationibus nulla certa ratio tradi potest: cū non nunquam reperiantur duo adiectiua diuersorum generū redditа eidem suppositо. vt in tertio regum. cap̄. 19. וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק. i. spūs grandis & fortis subuertēs. vbi גְּדוֹלָה gnis ē feminini: quia desinit in he. חָזָק vero adiectiuum & מְפָרֵק participium que desinunt in coph generis sunt masculini. Exemplū de verbo possum? habere ex ecclesiaste cap̄. 1. וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ ideſt oritur sol. Vbi sol generis est masculini. quia verbum precedens est generis masculini. & Nau. 3. זָרְחָה שֶׁמֶשׁ ideſt sol ortus est: vbi sol generis est feminini: quia verbum precedens generis est feminini quia desinit in he. & hic est secundus modus cognoscēdi genus nominis substantiui hoc est per nomē adiectiuum. per pronomē. per verbum. per participium. Tertius modus cognoscendi genus nominis est ex ipsius declinatione: quoniam masculina mittunt numerum multitudinis in im. vt אִישׁ אֲנָשִׁים ideſt vir viri. feminina vero in oth. vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת. ideſt mulier mulieres. Sed hec regula non vsquequaq; vera est: nam patitur plerumq; exceptionem: vt in declinatione nominis differemus in. cap̄. sequenti.

De declinatione nominum.

Declinationes nominum apud hebreos non distinguntur nisi a singulari numero in pluralem. que diuersitates quia due sunt tantum: due erunt apud illos nominū declinationes. Prima masculinorum mittentia pluralē in. im. a quacunq; singularis terminatione. idq; duobus modis aut addita im. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum verba. aut vltima littera

© Biblioteca Nacional de España

mutata in im. vt שִׁבֹּלֶת ideſt ſpica ſpice. Secunda decli natio eſt femininorum mittentia pluralem in oth a quacumq; ſingularis terminatione: idq; duobus modis aut addita oth. vt צָבָא ideſt militia militie. aut vltima littera mutata in oth. vt מִלָּה ideſt dictio. dictiones. Sed in hac formatione plerumq; precedentium ſyllabarum vocales mutantur. ſed nō vno modo. Nam monoſyllaba non mutant vocalem preter ad modum pauca: que nonnunquam mutant. e. vocalem in .a. vt בֵּן filius. ſed plerūq; in .i. vt חַיִּים .i. ſagitta. נֶסֶךְ iaculum עֵז hircus ſiue capra. עֵת tempus ſiue hora. קֵן nidus שֵׁן dens. Alia quoq; ex hoc genere non mutant. vt עֵד teſtis. עֵץ lignum ſiue ar bor. שֵׁם ideſt .nomen. Alia quoq; ex monoſyllabis mu tant alias vocales in alias. vt יוֹם dies. צַד latus עִיר ciuitas. ſed hec ſunt admodum rara. Nomina duarū ſylla barum cuiuſcumq; ſint generis plerumq; mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר ideſt verbum. verba. חֵלֶק pars: partes. Excipiuntur illa que habent ſimilitudinem cum his di ctionibus nihil ſignificantibus: פָּעַל: פְּעַל: פִּעֵל: פֻּעַל: פִּעוֹל: פִּיעֵל: פֻּעֵל: פֹּעַל: פִּיעַל quoniam ſequentes propor tionem illarum nihil mutant. vt זְאֵב lupus lupi: quod ſequitur proportionem illius dictionis פֶּעַל. & ad hanc rationē reducuntur alia complura. Sed aduertendū quod nomina ha bentia ſimilitudinem cum dictione illa. פָּעוּל ſi in littera ſubſtā tiali in medio dictionis poſita non habent dages. mutant voca lem aliam in aliam. vt בָּרוּךְ ideſt benedictus. in בְּרוּכִים benedi cti. Quod ſi habent dages nihil mutant. vt אַלּוּף ideſt dux duces. טַבּוּר vmbilicus vmbilici. תַּנּוּר furnus furni. תָּפּוּחַ pomum poma. & etiam quando prima littera eſt ex quattuor gutturalibus ſubſcripta cū apice camez vel patha nihil mutant ſiue habeant dages in medio ſiue non habeant. vt עָמוּד ſolicitus ſoliciti. חֲרוּץ colūna colūne. Nomina quoq; huius ordinis deſinentia in he: nihil mutant plerumque. vt שָׂדֶה campus. campi. Nomina p̄ terea trium aut plurium ſyllabarū plerūq; nihil mutāt ex ſin gulari numero in pluralem. vt תְּאֵנָה ficus fici.

De heteroclitis.

QVnt complura nomina que non ſubiiciuntur regulis q̄ ſuperius tradite ſunt de formatione nominum maſcu linorum & feminīorum numeri pluralis ex ſingulari: quoniam ſunt complura feminina: quæ mittunt numerū mul titudinis in im. Atq; ediuerſo maſculina: que mittunt eundem numerum in oth. Sunt præterea quedā q̄ cum in ſingulari ſint maſculina vel feminina: in plurali hīt vtrāq; terminationem.

De femininis in .im.

אֶבֶן אֲבָנִים Lapis lapides: אֹזֶן אָזְנַיִם Auris aures:
אֵלָה אֵלִים Querc? q̄rc? אַלְמֹת Māipulus .li.
אֵימָה אֵימִים Timor timores. אִשָּׁה נָשִׁים. mulier mulieꝛs
בֵּיצָה בֵּיצִים ouum oua: בְּרֵכָה בְּרֵכִים Carica carice.
דֶּרֶךְ דְּרָכִים Via vie דְּבוֹרָה דְּבוֹרִים Apis apes.
חֻמָּה חֻמִּים Tritic̄ tritica: יַעֲנָה יְעֵנִים Struthio. ones.
כַּסֶּמֶת כָּסְמִים Far farra: לְבֵנָה לְבֵנִים Later lateres:
מִרְפֶּשֶׂת מִרְפָּשִׂים Miraculū .cula. נְמָלָה נְמָלִים formica .mice.
סְאָה סְאִים Mēſura mēſure: עַיִן עֵינַיִם Oculus oculi.
עִיר עָרִים Ciuitas .tates. פִּילֶגֶשׁ פִּילַגְשִׁים Cōcubia. bine.
צְבֶת צְבָתִים Manipulus .li. רֶחֶל רְחֵלִים Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֹּלִים Spica ſpice: שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים Roſa roſe.
שָׁנָה שָׁנִים Annus anni שְׂעוֹרָה שְׂעוֹרִים Hordeū. dea.
תְּאֵנָה תְּאֵנִים Ficus fici.

De maſculinis in oth.

אָב אָבוֹת Pater patres: בְּכוֹר בְּכֹרוֹת Prīogenit?. ti.
חֲלוֹם חֲלֹמוֹת Somniū ſomnia מָאוֹר מְאוֹרוֹת Lumē lumina.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת Altare altaria: מָטָר מְטָרוֹת Pluuia pluuie.
מָקוֹם מְקֹמוֹת Loc? loci vel loca מִשְׁכָּן מִשְׁכְּנוֹת tabernaculū. la.
סִיר סִירוֹת Olla olle: קָהָל קְהִלוֹת Eccleſia. ſie.
קוֹל קוֹלוֹת Vox voces: קִיר קִירוֹת Paries parietes
שָׂדֶה שָׂדוֹת Campus campi. שֵׁם שְׁמוֹת Nomen noīa.

De vtriſq; in im & in oth ſimul.

אֹמֶר אֲמָרִים: אֲמָרוֹת Timor .res. verbū verba
דּוֹר דּוֹרִים דֹּרוֹת Gn̄atio. tiones. יָלֶת יְלָדִים יְלֹדוֹת Ianua . nue.
חָצֵר חֲצֵרִים חֲצֵרוֹת Villa ville. מִלָּה: מִלִּים: מִלּוֹת Dictio. ones.
עָוֹן עֲוֹנִים עֲוֹנוֹת Fōs fōtes. פֶּשַׁע פְּשָׁעִים פְּשָׁעוֹת Peccatū peccata.
צַלָּע צְלָעִים צְלָעוֹת Angulus āguli. פְּאָה: פְּאִים: פְּאוֹת Latus latera
קֶרֶן קְרָנִים קְרָנוֹת Cornu cornua. שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת Annus anni

Poteſt fieri vt alia complura interlegendum reperias: ſed q̄ impreſentiarum occurrerunt: exempli gratia ſufficiant.

De numero.

QVmerus nō ſolum accidit nomini: ſed & pronomini: & verbo & participio. Sed quoniam declinatio fit p nu meros & per caſus: dicendū eſt prius de numeris. tū de caſibus. Sunt autē numeri vt dictum eſt apud hebreos quē admodū & apud grecos tres. ſingularis qui hebraice dicitur. לָשׁוֹן אֶחָד hoc eſt lingua vnius. Dualis qui לְשׁוֹן שְׁנַיִם hoc eſt ligua duorū. Plis qui. לְשׁוֹן רַבִּים .i. ligua pluriū. Singlris nūe rus in nomine non habet certam terminationem in maſculi nis ſed neq; in femininis preter q̄s in illis que deſinunt in he ſi ue in tau. A maſculino ſingulari formatur plurale atq; femini num ſingulare & plurale. Dualis numerus tam in maſculi nis q̄s in femininis formatur a ſingulari addendo im ſiue vlti ma littera mutata in im. & ante iod plerumq; precedit patha ſi ue camez: vt efficiatur áim accentu acuto ſupera . vt עֵינַיִם ideſt. oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus . רַגְלַיִם pedes . Pluralis numerus tam maſculinorum quam femininorū qua ratione formentur a ſingulari dictum eſt vbi de nominis de clinatione. Sed ſunt complura nomina appellatiua atq; etiam propria locorum ſiue hominum: que cum ſint ſingularia ha bent terminationem pluralium hoc eſt in im. vt אַרְנִים .i. dn̄s. לוּדִים .i. innocēs. קְדֹשִׁים ſubſolanus vētus. מִצְרַיִם egypt. nomen viri. Aduertendum preterea quod ab huiuſmodi no minibus in .im. deſinentibus aliquando per apocopen abiici tur mem illud finale. 2. Regū. cap. 22. וַתְּחַלְּצֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי hoc eſt. liberabis me a cōtradictiōibus populorum. pro quo trāſla tio communis habet populi mei. Aliquando abſcinditur mem littera finalis: & profertur iod non quaſi vocalis ſed quaſi con ſonans. ut Ieremie cap. 22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנַי hoc eſt quī aperit ſibi feneſtras. pro eo quod eſſe debuit חַלּוֹנִים. Aliquando mem fi nalis mutatur in nun. vt Dañ. 12. לְקֵץ הַיָּמִין .i. in fine dierū. & Ezech. 4. קַח לְךָ חִטִּין hoc eſt: accipe tibi tritica. Notādum eſt preterea quod in nominibus deſinentibus in iod in numero ſingulari: que ex ratione declinatiōis debuerāt geminare iod in numero multitudinis abiicitur ex illis alterū iod. vt ab eo quod eſt גּוֹי .i. gēs. dicimus גּוֹיִם .i. gētes per vnum iod: cū debe remus dicere per duplex iod. גּוֹיִים Illud quoq; aduertendum eſſe quedā noīa dualiter aut pluraliter declinata in im deſinen tia: que carēt numero ſingulari. cuiuſmodi ſunt: q̄ ſequuntur.

מְאֹזְנַיִם Statere. מַיִם Aque. מִכְנָסַיִם Bracche.
שָׁמַיִם Celi. חַיִּים Vite. כִּלְאַיִם Res mixte
פָּנִים Facies. צָהֳרַיִם Meridies. רַחַיִם Mole.
מֶלְקָחַיִם Forcipes

In quibus pōt itelligi nūerus ſingularis: niſi ſequatur aut p̄ce dat nomen adiectiuum aut verbum aut participium numeri pluralis: quoniam tunc pluraliter nominantur. puta מַיִם רַבִּים ideſt aque multe. שִׁמְעוּ שָׁמַיִם .i. audite celi. Sūt e diuerſo nomi na ſingulariter declinata que carent numero multitudinis. cu iuſmodi ſunt que ſequuntur: & fortaſſe aliaplura.

צֹאן Ouis. פּוֹל Faba יַיִן Vinum חֹמֶץ Acetum
הִין Menſura. גְּרָה Granum. קַיִץ Ver. חוֹם Calor.

© Biblioteca Nacional de España

קוֹר Frigus תֵּבֵל Mundus יָרֵחַ Luna שֶׁמֶשׁ Sol חֹרֶב Siccitas. Ex quibus pōt figurari pluralis numerus: licet in sacris litteris nō reperiatur. plurali quoq; numero carēt noīa propria hoīm siue locorū. vt אַבְרָהָם abraam. בָּבֶל babylon. & nomina desinentia in. uth. nō habēt in vsu pluralē: quanquam possumus illum formare si fuerit opus. qualia sūt גְּבָהוּת superbia יְלָדוּת Iuuētus כְּלִמּוּת Verecundia. שְׁפָלוּת Humilitas.

De casibus nominum.

CAsus noīm ꝓnoīm ac participiorū apud latinos & grecos distingūtur tū terminatiōe: tū articulis. tū signatione: siue partiū orōnis cōstructione. Apud hebreos casus plerumq; distinguntur constructione nominatiui cū verbo vt si dicam אָכַל לֶחֶם hoc est vir comedit panem. manifestum est quod vir est casus noīatiui. aut genitiui qui regitur ex vi possessionis ab aliqua re possidente. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד. i. salomon filius dauid. clarum est quod dauid casus est genitiui. Alter modus cognoscendi casus est per articulos: siue proarticulos vt hieronymus appellat. Nā articulus est pars oratiōis q̄ additur nomini ad ostendendū cuius generis ē. proarticulus vero ad demonstrandū cuius est casus. Igitur apud hebreos casus sunt sex. articuli vero quattuor. Nominatiui articulus est הַ. genitiui quoq; articulus est idem הַ. datiui לְ. accusatiui אֶת. vocatiui non habent articulos sed aduerbia vocandi. Ablatiuus non habet articulum sed prepositionem. de qua in suo loco. Septimus vero latinorū casus apud hebreos exprimitur per ablatiuū & בְּ ꝓpositionē hoc est. in. vt in psalmo. 32. בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם. 2. דְּבַר יְהוָה idest verbum domini. & עֲשָׂה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea disyllabis: que habent in medio litteram iod: exteritur illud iod in prolatione: si dictiones ille cōstruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל. idest domus israel. זַיִת idest oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc est oliuetum olei. חַיִל. i exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה. i. exercitus pharaonis. Exteritur etiam iod in prolatione qñ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי. idest domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים. idest oliue. Aliquādo tamen in huiusmodi nominibus iod non exteritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֵילִים. idest exercitus. Noīa quoq; nonnulla que in plurali desinunt in ים. aliquando amittūt mem litteram si cum genitiuo construuntur: & littera que precedit iod scribitur ꝑ cere. et mutant primas vocales: sicuti mutabant in formatione pluralis ex singulari. vt בָּנִים. idest filii. ad de genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם. idest fili abraam. & eodem modo דִּבְרֵי הַיָּמִים idest verba dierum. Nomina preterea trium syllabarum quarū due priores veniūt cū patha siue camez: si sequatur genitiuus: posterior apex vertitur in seua qui pertinet ad syllabam precedentem. hoc mō. אַנְשֵׁי idest homines. אַנְשֵׁי הָעִיר. idest homines ciuitatis. חֲכָמִים. idest sapientes. חַכְמֵי לֵב idest sapientes cordis. Cum nomina quoq; in plurali componuntur cum pronominibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים. idest domini. אֲדֹנֶיךָ. idest domini tui. sed hoc in cap̄. sequenti quod est de pronomine dicetur. Est etiam aduertendum quod nomina femina desinentia in. ה. he. si post se construantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה idest iusticia. צִדְקַת הַצַּדִּיק. idest iusticia iusti שָׁנָה idest annus. שְׁנַת רָצוֹן idest annus propiciationis. Aliquando tamen in huiusmodi nominibus. ה. non vertitur in. ת. sed potius excluditur si sequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה. idest nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמֻּרִים. idest nox obseruationum. Nomina quoq; femina que non desinunt in he vel in tau. si construuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר. idest verbum דִּבְרַת שְׁבוּעַת idest verbum iuramenti. אִמֶּרֶת idest dictum אִמְרַת אֱלֹוהַּ idest dictum dei. Quando nomen aliquod construitur cum genitiuo articulus datiui ꝑ camez accipit seba. vt Geñ. cap̄. 16. לְקוֹל שָׂרָי

Masculina.

אִישׁ הָאִישׁ	Nominatiuo hic vir.
אִישׁ הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לָאִישׁ לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ אֶת הָאִישׁ	Accusatiuo virum.
אִישׁ הָאִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בָּאִישׁ בְּהָאִישׁ	Septimo casu. viro.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Plurali nominatiuo. viri.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Genitiuo virorum.
לָאֲנָשִׁים לְהָאֲנָשִׁים	Datiuo viris.
אֶת אֲנָשִׁים אֶת הָאֲנָשִׁים	Accusatiuo viros.
אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאֲנָשִׁים מֵהָאֲנָשִׁים	Ablatiuo a viris.
בָּאֲנָשִׁים בְּהָאֲנָשִׁים	Septimo casu viris.

Femina.

אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Nominatiuo mulier.
אִשַּׁת הָאִשָּׁה	Genitiuo mulieris.
לְאִשָּׁה לְהָאִשָּׁה	Datiuo mulieri.
אֶת אִשָּׁה אֶת הָאִשָּׁה	Accusatiuo mulierem.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Vocatiuo o mulier.
מֵאִשָּׁה מֵהָאִשָּׁה	Ablatiuo a muliere.
בְּאִשָּׁה בְּהָאִשָּׁה	Septimo casu muliere.
אִשּׁוֹת הָאִשּׁוֹת	Plurali nominatiuo mulieres.

& de aliis casibus eodem modo dicendum quo dictū est de masculinis. Atq; ad proportionem horum duorum nominum alterius masculini & alterius femini: declinātur omnia alia nomina si nō carēt alterutro nūero. Et de nomine dicta sufficiāt: qđ ad proportionē attinet. Est p̄terea aīaduertēdū: q̄ in noībus duarū aut plurium syllabarum que construuntur cum genitiuo: plerumq; mutant primas vocales a prima positione: nā monosyllaba raro mutant. Mutant igitur camez in seba. vt מָקוֹם idest locus. iunge illi genitiuum & tunc dices מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ. i. locus altaris. atq; eodem modo. דָּבָר iunge genitiuum & dices דְּבַר יְהוָה idest verbum domini. & עֲשָׂה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea disyllabis: que habent in medio litteram iod: exteritur illud iod in prolatione: si dictiones ille cōstruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל. idest domus israel. זַיִת idest oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc est oliuetum olei. חַיִל. i exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה. i. exercitus pharaonis. Exteritur etiam iod in prolatione qñ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי. idest domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים. idest oliue. Aliquādo tamen in huiusmodi nominibus iod non exteritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֵילִים. idest exercitus. Noīa quoq; nonnulla que in plurali desinunt in ים. aliquando amittūtur mem litteram si cum genitiuo construuntur: & littera que precedit iod scribitur ꝑ cere. et mutant primas vocales: sicuti mutabant in formatione pluralis ex singulari. vt בָּנִים. idest filii. ad de genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם. idest fili abraam. & eodem modo דִּבְרֵי הַיָּמִים idest verba dierum. idest verba dierum. Nomina preterea trium syllabarum quarū due priores veniūt cū patha siue camez: si sequatur genitiuus: posterior apex vertitur in seua qui pertinet ad syllabam precedentem. hoc mō. אַנְשֵׁי idest homines. אַנְשֵׁי הָעִיר. idest homines ciuitatis. חֲכָמִים. idest sapientes. חַכְמֵי לֵב idest sapientes cordis. Cum nomina quoq; in plurali componuntur cum pronominibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים. idest domini. אֲדֹנֶיךָ. idest domini tui. sed hoc in cap̄. sequenti quod est de pronomine dicetur. Est etiam aduertendum quod nomina femina desinentia in. ה. he. si post se construantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה idest iusticia. צִדְקַת הַצַּדִּיק. idest iusticia iusti שָׁנָה idest annus. שְׁנַת רָצוֹן idest annus propiciationis. Aliquando tamen in huiusmodi nominibus. ה. non vertitur in. ת. sed potius excluditur si sequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה. idest nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמֻּרִים. idest nox obseruationum. Nomina quoq; femina que non desinunt in he vel in tau. si construuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר. idest verbum דִּבְרַת שְׁבוּעַת idest verbum iuramenti. אִמֶּרֶת idest dictum אִמְרַת אֱלֹוהַּ idest dictum dei. Quando nomen aliquod construitur cum genitiuo articulus datiui ꝑ camez accipit seba. vt Geñ. cap̄. 16. לְקוֹל שָׂרָי

© Biblioteca Nacional de España

ídest voci sare. Idem quoꝯ dicendum de prepositiõe. vt geñ. caꝑ. 21. בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים ídest in terra philistinorum. Recipiunt quoꝯ seua pro camez quando post nomen substãtiuum sequí tur adiectiuum. vt geñ. caꝑ. 18. לְנֹוי גָּדול. í. in gentẽ magnã. & Exodí. 12. בַּבַּיִת אֶחָד ídest in domo vna. preter quã sí adiectiuũ venít cũ he. articulí: quía tũc beth & lamed possunt accípere ca mez. vt Deut. caꝑ. 8. בַּמִּדְבָּר הַגָּדול ídest in deserto grandí. Nõ nunquam articulus datiui seruit pro genitíuo. sícut geñ. caꝑ. 32. לְמִי אָתָּה. í. cuius es tu. & in eodẽ לְיַעֲקֹב לְיַעֲקֹב. í. seruí tuí ía cob. & psalmo. 3. מִזְמֹור לְדָוִד. í. psalmus dauid. Articulus quoꝯ accusatiui aliqñ ponítur pro prepositione ablatiui. vt geñ. 31. אֶת יוֹסֵף. i. cum ioseph. Alíquando he ponitur ín fine dictío nís ad ostendendũ quod est accusatiui casus. vt הֹלְכָה. í. ad oreb מִצְרַיְמָה ídest ad egyptum. Sí preterea nominís líttera príma habet seba: lamed datiui & mem & beth ablatiui accípiunt hí ríc. vt לְצֶדֶק ídest iustície. & בְּצְדָקָה. í. in iustícia. quod precí pue fit sí huiusmodí dictio constrúitur cum genítiuo. sícutí ps. 32. בִּדְבַר יְהוָה ídest in verbo domíni. Illud quoꝯ aduertendũ quod nomína propría hominum sine locorũ: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt seba. vt Geñ. caꝑ. 6. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ ídest dixít deus noe. & numerí. 12. בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה. í. in seruo meo moyse. Quod sí príma líttera noïs proprií habet seba: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt híric. vt לִשְׁלֹמֹה. ídest salomõí בִּרְאוּבֵן. ídest cum ruben.

De nominíbus anomalís.

IN superioríbꝰ dictum est de nominibus regulariter declinatis: nunc de irregularíbus: hoc est que ín declinatione alíquid mutant. Nam quod de nomínum formatione a singulari ín pluralem dictum est: quod masculina exeunt ín. ím. addita ím vel vltíma líttera ĩ ím mutata: non vsque quaqꝫ obseruatur quoníam alíquando additur vel detrahítur vel mutatur líttera vel apex: aut vtrumqꝫ. vt ecce. אָזֶן hoc est auris per rectam formationem debuít facere אזנים dícendũ est tamen אָזְנַיִם hoc est a vocalís addíta. Et ne ín singulís ímmoremur dísposuímus quedam nomína ín quíbus vna aut plures huiusmodí irregularitates reperíuntur.

אָדֹום. אֲדֻמִּים	Ruber. rubrí.
אֹזֶן. אָזְנַיִם	Auris. aures.
אָחוֹת. אֲחָיוֹת	Soror sorores.
אֱנוֹשׁ. אֲנָשִׁים	Homo homines.
אַף. אַפַּיִם	Naris nares.
אִשָּׁה. נָשִׁים	Mulier mulieres.
בַּיִת. בָּתִּים	Domus domus.
בֶּרֶךְ. בִּרְכַּיִם	Genu genua.
בַּת בָּנוֹת	Filia filíe.
גְּדִי. גְּדָיִים	Hedus hedí.
דֶּלֶת. דְּלָתַיִם	Ianua ianue.
דֶּרֶךְ. דְּרָכִים	Via víe.
חָלָץ. חֲלָצַיִם	Lumbus lumbí.
יָד. יָדַיִם	Manus manus.
יוֹם. יָמִים	Dies díes.
יָרֵךְ. יְרֵכַיִם	Femur femora.
כָּנָף כְּנָפַיִם	Ala ale.
כַּף. כַּפּוֹת	Palma manus. palme.
כֶּפֶל. כְּפָלַיִם	Duplicatio. duplicationes.
כִּכָּר כִּכָּרִים	Talentum talenta.
כָּרַע. כְּרָעַיִם	Crus crura.
לְאֹם. לְאֻמִּים	Populus populí.
לֶחִי. לְחָיַיִם	Maxilla. maxille.
מַלְכוּת. מַמְלָכוֹת	Regnum regna.
עַיִן. עֵינַיִם	Oculus oculí.
עֵרֹם. עֲרוּמִּים	Nudus nudí.
פֶּה. פִּיּוֹת	Os ora.
צְנֵאִים	Hinnulus. hinnuli.
צַד. צְדָדִים	Latus latera.
צֵל. צְלָלִים	Vmbra vmbre.
קֶרֶן. קַרְנַיִם	Cornu cornua.
רֶגֶל. רַגְלַיִם	Pes pedes.
שַׁד. שָׁדַיִם	Mamma mamme.
שֵׁן. שִׁנַּיִם	Dens dentes.
שָׂפָה. שְׂפָתַיִם	Labrum labra.
תָּם. תְּמִימִים	Perfectus perfecti.

Sunt preterea quedam nomina que per figuram quam greci vocant metathesím ídest transpositionem líttere mutant ordínem a príncipio ín medium síue ín fínem: aut a fine síue a medío ín príncipium. cuiusmodí sunt hec.

נְמָא אֲנָם	Iuncus síue pelagus.
כֶּבֶשׂ כָּשֶׂב	Aries.
כְּסִיל סָכָל	Stultus
רָעַע. גֹּועַר	Reprehendens
שָׁחִיס. סַחִישׁ	Pomum.
שַׂלְמָה. שְׂמָלָה	Líntheum.

Atqꝫ ad hunc modum alia complura. que permutatio non solum reperítur ín litteris: sed etíam in syllabís & in partíbꝰ orationís: quoníam partícule prepositíue postponũtur: & postpositíue preponuntur. Quod vitium excusarí potest: sí intellectuí non nocet: vt geñ. 41. וְכֹל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה hoc est omnes pro uincie veniebant egyptum ín. pro ín egyptum. & in eo. לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף. ídest vt emerent ad ioseph. pro ad ioseph vt emerent. í. veníebant ad ioseph vt emerent. & 4. Regum. caꝑ. 9. וַתָּשֶׂם בְּפוּךְ עֵינֶיהָ ídest & posuít ín stíbium oculos suos. pro & posuit stíbium ín oculís suís. Sed de nomíne satís multa dícta sũt: nũc de pronomíne agendum videtur: sí premíserímus antea esse alíos articulos a superioríbus qui non veníunt ín compositione. puta שֶׁל genitíui. אֶל datiui. מִן ablatíui. עִם effectíui: que idcírco hoc ín loco díximus quoníam ex hís prepositiónibus pronomínum casus deríuantur.

De pronomíne.

PRonomen est pars oratiõis que loco propríi nomínis ponítur. Pronomíni accídunt sex. Species. figura. persona. genus. numerus. casus cum declinatione. Species pronomínum sícut & nomínum due sunt. primígenia & deríuatiua. Primigenía vero reperíuntur separata. deríuatiua tantum ín compositione. Casus quoꝯ primitiuorum deríuati sũt a prepositiónibus síue artículis nomínum. vt שֶׁלִּי qui est genítiuus huius pronomínis primitíui אֲנִי. & לִי síue אֵלַי qui ẽ datíuus ab eo quod אֶל. & eodem modo de alíis casíbus. idqꝫ p addítionem vel detractionem líttere. qui ín príma persona in sín gulari desínunt in. iod. in plurali vero ín nu. hoc modo.

אֲנִי. אָנֹכִי Nominatiuo ego.	שֶׁלִּי Genitíuo meí.
לִי. אֵלַי Datiuo mihí.	אֹתִי Accusatiuo me.
Vocatíuo caret.	מִמֶּנִּי. מֶנִּי Ablatíuo a me.

Plurali numero.

אֲנַחְנוּ. נַחְנוּ. אָנוּ Nominatiuo nos.	שֶׁלָּנוּ Genitíuo nr̃m
לָנוּ. אֵלֵינוּ Datiuo nobís.	אֹתָנוּ accusatíuo nos
Vocatíuo caret.	מִמֶּנּוּ Ablatíuo a nobís.

Pronomen primitíuum secunde persone in nominatíuo síngulari generís masculíni terminatur ín he líttera. femininũ vero eiusdem numerí desínit ín tau cum seua. Casus vero oblíqui fíniuntur ín caph subiecto camez pro masculínis: sed pro femininís cum seba: qui pertínet ad syllabam precedẽtẽ: sic.

אַתָּה. אָתְּ Nominatiuo tu.	שֶׁלְּךָ. שֶׁלָּךְ Genitíuo tuí.
לְךָ. אֵלֶיךָ. לָךְ. אֵלַיִךְ Datiuo tibí.	אֹתְךָ. אֹתָךְ Accusatíuo te.
אַתָּה. אָתְּ Vocatíuo o tu.	מִמְּךָ. מִמֵּךְ Ablatíuo a te.

Plurali numero.

אַתֶּם. אַתֶּן. אַתֵּנָה Nominatiuo vos.	שֶׁלָּכֶם. שֶׁלָּכֶן Genitíuo vr̃m.

© Biblioteca Nacional de España

לָכֶם אֲלֵיכֶם:לָכֶן	Datiuo vobis.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן	Accusatiuo vos.
אֲתֵכֶם:אֲתֵכֶן	Vocatiuo o vos.
מִכֶּם:מִכֶּכֶם.מִכֶּן	Ablatiuo a vobis.

Aduertendum est:quod pronomen prime persone tam in recto quam in obliquis tam in singulari q̄ in plurali terminationes habet communes masculino generi ac femininо. Atuero pronomen secunde persone terminationes habet diuersas p masculinis & femininis vt dictum est. Illud preterea notandū est:quod pronominis huius generis feminini terminatio tribus in locis scripture tantum repetitur iuncta masculini generis nomini.Primo. Numeri.cap̄.11. וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשָׂה לִי p quo latini habent.sin aliter tibi videtur.Secundo Deut.cap̄.5. וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ nos autem ad hunc modum. tu loqueris ad nos. Tertio Ezech.28. אַתְּ כְּרוּב מְמֻשָׁח הַסּוֹכֵךְ ideſt tu cherub extentus & protegens.Nonnunquam preterea datiuus & accusatiuo generis femininі iungitur generi masculino.vt Deut.cap̄.7. לַהַת לָךְ Latine sic: vt daret tibi.& Prouer.7. תַּגְנַח אַחֲרֶיךָ Latine sic:gradietur tecū.quod maxime contingit in fine clausule. Aduertendum est quoq̄ quod huius pronominis plurale masculinum terminatur in mem precedente littera cui subiicitur segol.femininum vero mutat mem.in nun.

Pronomen primitiuum tertie persone generis masculini numeri singularis desinit in vau cum surech:sequenti aleph ociosa.Femininum vero desinit in iod precedente hiric sequenti quoque aleph ociosa.Obliqui vero masculinorum numeri singularis desinunt in.o.preter ablatiuum qui terminatur in.u. femininа vero desinunt in.a.per apicem cames sequenti he cū apice mapic.in modum sequentem.

הוּא:הִיא הִוא	Nominatiuo ille.illa.
שְׁלוֹ:שֶׁלָּהּ	Genitiuo illius vel suі.
לוֹ:אֵלֶיהָ לָהּ	Datiuo illi vel sibі.
אֹתוֹ:אֹתָהּ	Accusatiuo illum illam vel se.
	Vocatiuum non habet.
מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה	Ablatiuo ab illo illa vel a se.
	Plurali.
הֵם הֵמָּה:הֵן הֵנָּה	Nominatiuo illi ille.
שָׁלָהֶם:שָׁלָהֶן	Genitiuo illorum.arū. vel suі.
לָהֶם אֲלֵיהֶם:לָהֵמּוֹ אֲלֵיהֶן לָהֵן אֲלֵיהֶן	Datiuo illis:vel sibі.
אֹתָם אֶתְהֶם:אֹתָן אֶתְהֶן	Accusatiuo illos illas vel se.
	Vocatiuum non habet.
מֵהֶם מֵהֶן:מֵהֵנָּה	Ablatiuo ab illis vel a se.

Estq̄ hoc in loco notandum:quod ablatiuus numeri singularis huius pronominis assimilatur ablatiuo pronominis prime persone numeri pluralis.que ambiguitas non potest tolli nisi ex contextu partium orationis.Nominatiuus preterea huius pronominis in genere masculino numeri pluralis finitur in.em.per.m.femininum vero in.en.per.n. Notandum preterea quod aliquandò reperitur nominatiuus generis masculini huius pronominis coaptatꝰ generi feminino.vt in libro ruth pri.וַתֵּהֶם בָּאוּ hoc est ille venerunt.atq̄ ediuerso reperitur eiusdem pronominis genus femininum coniunctum generi masculino.vt secundo.Reg.5. וַתָּבֹאנָה וַתֵּהֶם בָּאוּ hoc est & illi venerunt. In quibusdam tamen codicibus recentiores particulam illam aliter punxerunt in hūc modum. וַתֵּהֶנָּה ideſt & ecce.quē sensum trāslatio chaldaica sequitur. hoc modo. וְהָא אִנּוּן Pronomē superius est demonstratiuum rerum coniunctarum tertie persone:que sunt remotiores.quod vero sequitur demonstrat res p ximas prime aut secunde persone:cuius explicatio est.

זֶה זוֹ:זֹאת זוֹ	Nominatiuo hic hec.
שֶׁל זֶה:שֶׁל זֹאת	Genitiuo huius.
לָזֶה:לָזֹאת	Datiuo huic.
אֶתזֶּה:אֶת זֹאת	Accusatiuo hunc hanc.
	Vocatiuum non habet.
מִזֶּה.מִזֹּאת	Ablatiuo ab hoc ab hac.
	Plurali.
אֵלֶּה:אֵלּוּ	Nominatiuo hi he.
שֶׁל אֵלֶּה	Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה	Datiuo his.
אֶת אֵלֶּה	Accusatiuo hos has.
	Vocatiuum non habet.
מֵאֵלֶּה	Ablatiuo ab his.

Hoc in loco notādū est.qd plerūq̄ supius pronomē seqtur verbū & nō nomen. vt numeri.26. אֲרֶץ הַחֹלֶלֶת הָאָרֶץ ideſt his diuidetur terra.nam apud hebreos elegantius dicitur viro huic quam huic viro. Et duobus proximis pronominibus in nominatiuo plerūq̄ preponuntur nominibus.vt זֶה הָאִישׁ .i.hic vir.in obliquis vero non preponuntur.dicimus namq̄ לָאִישׁ הַזֶּה & non לָזֶה הָאִישׁ At uero quando he cum patha vel camez anteponitur illis:tunc pronomina postponuntur nominibus in hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּזֶה	Vir iste.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת:הַלָּזוּ הַלָּזֶה	Mulier ista.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Viri isti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Mulieres iste.

Et hec de nominibus primitiuis dicta sufficiant: nunc de deriuatis siue compositis dicendum est. Componuntur vero pronomina deriuatiua cum nomine.aut cum verbo. aut cum participio:vel cum prepositione:neq̄ vnquam reperiuntur separata:semperq̄ illis preferuntur alie partes orationis supradicte atq̄ in hunc modum composita vocantur ab hebreis בִּנְיָנִים que in formatione numeri pluralis ex singulari communiter mutant primas vocales:quemadmodum in nominibus dictū est. Et prime persone vtriusq̄ numeri sunt simіles in genere masculino & femininо:sicut dictum est in pronominibus primitiuis.& sequuntur easdem terminationes casuum obliquorum supradictorum & easdem litteras in fine pronominū ad denotādū personā cuius est sermo.in hūc modum. דָּבָר verbū.

דְּבָרִי	Verbum meum.m.vel.f.
דְּבָרְךָ:דְּבָרֵךְ דִּבְּלָכִי	Verbum tuum.m.f.
דְּבָרוֹ דְּבָלֹה:דְּבָרָהּ	Verbum suum vel illius.m.f.
דְּבָרֵנוּ	Verbum nostrum.m.vl f.
דְּבָרְכֶם:דְּבָרְכֶן דְּבָרֵכֶנָּה	Verbum vestrum.m.f.
דְּבָרָם דְּבָרֵמוֹ:דְּבָרָן	Verbū suū vel illorū illarum.
דְּבָרִים	Verba. Plurali numero.
דְּבָרַי	Verba mea.m. vl f.
דְּבָלֶיךָ:דְּבָלַיִךְ דְּבָלַיִכִי	Verba tua.m.f.
דְּבָרָיו:דְּבָרֶיהָ	Verba sua vel illorum.m.f.
דְּבָלֵינוּ	Verba nostra. m.f.
דְּבָרֵיכֶם:דְּבָרֵיכֶן	Verba vestra.m.f.
דְּבָרֵיהֶם:דְּבָרֵיהֶן דְּבָרֵיהֶנָּה	Verba sua vel illorū illarum

Quando est finis clausule venit pronomen secūde persone generis masculini numeri singularis cum segol loco seba:inclinaturq̄ eodem accentus.vt numeri.14. סֻלַּחְתִּי כִּדְבָרֶךָ .ideſt perci iuxta verbum tuum.& notandum quod nomina feminina desinentia in he si componuntur cum pronomine mutant illud he in tau.ad hunc modum. תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתִי	Lex mea.m.vel f.
תּוֹלָתְךָ:תּוֹרָתֵךְ	Lex tua.m.f.
תּוֹרָתוֹ:תּוֹרָתָהּ	Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרָתֵנוּ	Lex nostra.m.vel f.
תּוֹרַתְכֶם:תּוֹרַתְכֶן	Lex vestra.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתָן	Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרוֹת	Leges. Plurali numero.
תּוֹרֹתַי	Leges mee.m.vel f.
תּוֹרֹתֶיךָ:תּוֹרֹתַיִךְ	Leges tue.m.f.

© Biblioteca Nacional de España

תּוֹרָתִי:תּוֹרָתָיִךְ Leges eiº.m.f.
תּוֹרָתֵינוּ Leges noſtre.m.vel.f.
תּוֹרַתְכֶם.תּוֹרָתֵיכֶן Leges veſtre.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתֵיהֶן Leges ſue.m.f.

Sunt tamen quedā nomina feminina in he deſinentia :in quibus aliquando he non vertitur in tau.vt סוּכָּה ideſt tabernaculum.Pſal.26. כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה ideſt abſcondet me in tabernaculo ſuo.vbi pro סוּכָּתוֹ ponitur.סֵכָּה Item פִּשְׁתָּה.ideſt linū.Oſee. 11. צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lana mea & linum meū . vbi pro eo quod eſſe debuit פִּשְׁתָּתִי legitur פִּשְׁתִּי .& alia complura ad hunc modum.Et notandum quod pronomē tertie perſone numeri ſingularis aliquando habet he ocioſam cum puncto mapic. vt רִבְקָה תּוֹרָתָהּ. Nomina preterea ſimplicia nonnunquam reperiuntur terminari ad pronominum ſimilitudinem.vt Geñ.ca. 49. בְּנִי אָתֹנִי ideſt filius aſine ſue.Ieremie quoq; cap.22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנַי &aperit ſibi feneſtras.que poſſunt dignoſci ex cōtextu partium orationis.Sunt preterea quedam nomia monoſyllaba que finita in.iod poſſunt eſſe pronomina prime perſone numeri ſingularis:aut nomina que poſſunt conſtrui cum genitiuo.vt אָב.i.pater.אֲבִי יִשַׁי.i.pater iſai.אָח.i. frater . אֲחִי אַבְרָם ideſt frater abraam.פֶּה os. פִּי יְהוָה .i.os domini . Que nomina ſi iunguntur pronominibus tertie perſone numeri ſingularis ponuntur dupliciter hoc modo.

אֲבִיו אֲבִיהוּ Pater eius vel illius.
אֲחִיו אֲחִיהוּ Frater eius vel illius.
פִּיו פִּיהוּ Os eius vel illius.

Notandum quod hoc pronomen לוֹ quando iungitur his pronominibus mutat camez ſiue holem in ſurec.vt פִּלֹּנוֹ.ideſt omnes nos.Alia pronominum accidentia ad nominis rationem reducenda ſunt.nunc ad verbi conſiderationem accedamus.

De verbo.

VErbum eſt q̄ ſignificat cū modis & temporibus:cui p̄ter ſpeciem ac figuram accidunt ſeptem.ſ.coniugatio. vox.modus.tempus.numerus.perſona.genus maſculinum aut femininum. Coniugationes verborum quattuor ſunt.Prima coniugatio eſt verborum habentium tres litteras ſubſtantiales tantum:quarum prima ſcribitur ſubiecto camez ſecunda ſubiecto patha.hoc modo.פָּקַד.ideſt viſitauit.vocatur q̄ hec coniugatio בִּנְיָן הַקַּל ideſt coniugatio leuis & ſimplex: quia non recipit alias litteras preter quam illas que ſunt neceſſarie ad deſignanda ipſius verbi accidentia.& eſt fundamentū aliarum coniugationum.Appellatur quoq; leuis : quia profertur leniter:ideoq; non admittit dagues: cuius eſt litteram duriorem facere:quod precipue recuſat in littera media . Secūda coniugatio eſt verborum habentium dagues in littera ſubſtantiali media:vocaturq; פִּעֵל הַדָּגוּשׁ ideſt verbum durum prolatu:propter dagues quem habet.vt.פִּקֵּד. Tertia coniugatio eſt verborum habentium quinque litteras:quoniam in principio additur he ſubiecto hiric & in medio iod ocioſa . vt הִפְקִיד ideſt fecit viſitare:vocaturq; eodem nomine hoc eſt . הִפְעִיל Quarta coniugatio eſt quattuor litterarum ſubſtantialium:& prima ſyllaba ſcribitur per vau.& tertia littera plerumq; geminatur vt פֹּעֵל עָרוֹעַ ideſt exaltauit.& vocatur פֹּעֵל רוֹעַם hoc eſt verbum quadratum:a quattuor litteris quas continet in tertia perſona ſingulari preteriti indicatiui . Et ſunt quedam verba que poſſunt per omnes quattuor coniugationes declinari cuiuſmodi eſt verbum פָּקַד quo vſi ſumus exempli cauſa. Sunt tamen alia verba que non poſſunt declinari niſi per quaſdam illarū. Differunt he quattuor coniugationes inter ſe ratione ſignificationis:quia prima ſignificat actionem remiſſam . Secunda actionem intenſam. Tertia que facit actionem verbi tranſire in aliam perſonam.ſicuti.4.Reg.7. הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם ideſt audire fecit caſtra ſyrie: & propterea hec coniugatio habet duas litteras vltra ſubſtantiales. Quarta que etiam ſignificat ali quando actionem tranſitiuam: ſicut & tertia . Signatur quoq; differentia in verbo: mutatione ſignificatiōis.vt in verbo דִּבֵּר ſi eſt ſecunde coniugationis ſignificat loqui. ſi tertie cōfregit aut occidit.vt Pſalmo.17. וַיְדַבֵּר עַמִּים ideſt confregit populos. preterea חִרֵשׁ ſi eſt prime coniugationis ſignificat arare. ſi tertie eſt tacere.& ad hunc modum alia complura.Sed aduertēdū imprimis: quod prima cuiuſq; verbi & coniugationis poſitio vnde alia tempora formantur:eſt tertia perſona numeri ſingularis:preteriti pfecti indicatiui modi.Illud quoq; non omittendum:eſſe quedam verba perfecta:& alia imperfecta . Perfecta ſunt:que non amittunt aliquam extribus litteris ſubſtantialibus que ſunt proprie ſignificationis verbi.Imperfecta ſunt illa que amittunt aliquam exillis litteris in coniugationis diſcurſu:de quibus infra ſuo in loco dicetur.nunc interim de perfectis. Vox quam diximus eſſe ſecundum verbi accidens eſt illud quo diſtinguitur verbum actiuum a paſſiuo.vt פָּקַד ideſt viſitauit. נִפְקַד ideſt viſitatus eſt.in hac coniugatione vox actiua difert a paſſiua per litteram nun ſubiecto hiric.in aliis aliter atq; aliter. Modi verborum ſunt tres.indicatiuus.imperatiuus.infinitiuus.indicatiuus eſt:per quem ſimpliciter oſtendimus quid fit.vt פָּקַד ideſt viſitauit. imperatiuus quem vocant eſt per quem imperamus aliquid fieri.vt פְּקֹד ideſt viſita. infinitiuus quem vocant מָקוֹר eſt cuius actio ſiue paſſio infinite hoc eſt ſine numeris & perſonis ponitur.vt פָּקֹד. ideſt viſitare. Optatiuus & ſubiunctiuus ſupplētur per aduerbia ſiue cō iunctiones:& per indicatiuum aut infinitiuum.

Tempora verborum tria ſunt.preſens. preteritum . futurum. Preſens tempus hebrei non habent :circumloquuntur tamen illud per participium & perſonam que illi adiungitur . & p eo quod nos dicimus ego audio:illi dicunt אֲנִי שֹׁמֵעַ.ideſt ego audiens.ſ.ſum.& intelligitur verbum ſubſtantiuum: alioquin nō eſſet enunciatio. Preteritum imperfectum ſuppletur per futurum indicatiui.aut per preteritum:ſed plerumq; per participium preſentis & verbum ſubſtantiuum eiuſdem temporis.pluſquam perfectum vero confunditur cum preterito perfecto.

Numeri verborum duo ſunt.Singularis qui de vno loquitur. vt פָּעַל.ideſt fecit.Pluralis qui de pluribus loquitur . vt פָּעֲלוּ.i. fecerunt. Perſone verborum quemadmodum nominum & pronominum tres ſunt.Prima que de ſe loquitur.vt אֲנִי פָּעַלְתִּי vt ego feci.Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה פָּעַל tu facis Tertia de qua prima loquitur vt הוּא פָּעַל ille facit. Genera verborum quemadmodum & nominum & pronominū duo ſunt.maſculinum & femininum.maſculinum eſt quod iungitur ſuppoſito generis maſculini expreſſo vel ſubintellecto.ſicuti.אֵל פָּעַל ideſt deus fecit.Femininum verbi genus eſt:quod iungitur ſuppoſito generis feminini expreſſo vel ſubintellecto vt אִשָּׁה פָּעֲלָה.ideſt mulier fecit.Sed antea quam ad explicationem coniugationis uerborum veniamus aduertendum eſt:qđ in prima uerbi perſona tam in ſingulari quam in plurali genꝰ maſculinum & femininum aſſimilantur in preterito & in futuro indicatiui modi.preterita quoq; eiuſdem modi in tertia pſona plurali in genere maſculino & feminino ſunt in termīatione ſimilia.Illud quoq; notandum quod in prima coniugatione prima verbi poſitio habet terminationes tres : primam in.a cum patha ſequenti alia littera .ut פָּקַד.ſecundam in. e.cūcere.vt חָפֵץ.ideſt uoluit.Tertiam in.o.cum holem .ut יָכֹל ideſt potuit.& in hac coniugatione prima littera ſcribitur ſubiecto camez.cuius explicatio in hunc modum ſequitur.

Prima coniugatio.

IN uoce actiua indicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	Viſitauit.m.	פָּקְדָה	Viſitauit.f.
פָּקַדְתָּ	Viſitaſti.m.	פָּקַדְתְּ	Viſitaſti.f.

© Biblioteca Nacional de España

פָּקַדְתִּי Visitaui.m.&f.

Plurali.

פָּקַדְתֶּם Visitastis.m. פָּקְדוּ Visitauerunt.m.&f.

פָּקַדְתֶּן Visitastis.f. פָּקְדֹנוּ Visitauimus.m.&f.

Aduertendum quod quando prima verbi positio hoc est פָּ֫קַד iungitur dictioni monosyllabe aut habenti accentum in prima: illa quoq; habet accentum in principio. vt geñ.cap.1. קָרָא֙ לָ֣יְלָה ideſt vocauit noctem.& numeri.27. וַיִּשְׁאַל לוֹ ideſt & interrogabit eum. Illud quoq; eſt notandum quod quando prima littera ſubſtantialis vel media eſt aliqua ex his quattuor אהחע & debebat ſcribi cum ſeba: tunc ſeba mutatur in camez: vel patha: vt אֲהֻבְתֶּם .i. dilexiſtis בָּחַרְתָּ ideſt elegit. que regula obſeruatur in omnibus modis. temporibus. & perſonis. vbicūq; ſeba ſupponitur littere ſubſtantiali in medio ipſius verbi: ſi illa littera eſt ex illis quattuor: ſeba quoque vertitur in camez. Et quando venit in fine clauſule: etiam ſi littera ſubſtantialis media non ſit aliqua ex illis quattuor ſeba littere medie ſubſtātialis vertitur in camez vel patha: & in ea collocatur accentus. vt Numeri.19. אֶת מִשְׁמֶ֫רֶת יְהוָה שָׁמָ֑רוּ ideſt cuſtodiam domini cuſtodierunt. & Iudicum.19. חָלַב נָתָ֫תָה ideſt lac dedit. Tertia p̄ terea verbi pluralis perſona recipit aliquando nun in fine. vt Deut.8. אֲשֶׁר֙ לֹא יָדְע֣וּן אֲבֹתֶ֔יךָ .ideſt que non cognouerunt patres tui. & per preteritum huiuſmodi ſuppletur preteritum imperfectum & pluſquam perfectum eiuſdem. vt Geñ.37. אָהַב אֶת יוֹסֵף ideſt amabat ioſeph. ſupletur etiam preteritum imperfectum per futurum. vt Iob.1. כֹּ֚ה יַעֲשֶׂ֣ה אִיּ֔וֹב ideſt ſic faciebat iob. Nonnunquam additur he littera in fine verbi ſecunde p̄ſone gñis maſculini numeri ſingularis. vt geñ.3. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה ideſt mulier quam dediſti. Aliquando quoq; he finalis vertitur in tau: in verbis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis. vt Eſaie.23. וְנִשְׁכַּחַת צֽוֹר ideſt oblīuioni dabitur tyrus. Preſens indicatiui modi circumloquimur per participium quod deriuatur a prima verbi poſitione: & habet ſemper .o. vocalem in principio. & eſt ſimile nomini adiectiuo tā in genere q̄ in terminatione & declinatione. ſic.

פּוֹקֵד qui viſitat. פּוֹקֶ֫דֶת vel פּוֹקְדָה que viſitat.

פּוֹקְדִים qui viſitant. פְּקֻדוֹת que viſitant.

& quemadmodum in preterito dictum eſt quando aliqua illarum quattuor litterarum אהחע eſt in medio: ſeba vertitur in camez. vt צוֹעֲקִים צוֹעֲקוֹת ideſt qui clamāt vel que clamant. & p hoc participium & pronomina circūloquimur perſonas vtriuſq; numeri. ſic. אֲנִי פּוֹקֵד ideſt ego viſito: & preponitur pronomen participio: nōnunquam vero poſtponitur. vt Ieremie 1. שֹׁקֵד אֲנִי ideſt vigilo ego. que regula ad alias quoq; coniugationes pertinet. Cum vero littera ſubſtantialis in fine poſitionis prime eſt ain ſiue heth. tunc in participio generis maſculini numeri ſingularis ſuppletur. a. ante illud ain vel heth. & accentus ponitur in littera ſubſtantiali que eſt ī medio. vt בּוֹרֵחַ ideſt qui fugit. genus vero femininū eiuſdē numeri ſic. בֹּרַחַת ideſt que fugit. & hec quoq; regula extendit ſe ad alias coniugationes: quoties littera ſubſtantialis in medio poſita venit cū aliquo apice preterq̄ cum camez & patha. Aliquando tamen littera ſubſtantialis in medio poſita recipit patha: & ain ſiue heth finalis pertinet ad vocalem precedentem: quia nullum habet apicē ſubiectum. vt pſalmo.93. הַטַּ֣ע אֹ֑זֶן ideſt qui plantat aurem. & quando participium generis feminini numeri ſingularis venit in fine clauſule: tunc in littera ſubſtantiali media habet camez: & in ea collocatur accentus. vt ioſue.11. בָּהוֹמָה יֹשֶׁ֫בֶת ideſt in muro illa habitabat. in verbis quoq; deſinentibus in .e. vel in .o. nulla eſt differentia preteriti ad preſens. vt אֲנִי יָכֹל ideſt ego volo. אֲנִי יָכֹל ideſt ego poſſum. Non nunquā etiam participium generis maſculini numeri ſingularis deſinit in hiric ſequēti iod. vt geñ.44. אֹסְרִי לָגָ֫פֶן ideſt qui alligat ad vitem. & Deutero.33. שֹׁכְנִי סְנֶה ideſt qui habitat in rubo. & alia eodem modo. Et notandum quod per hoc participiū preſentis quandoq; circumloquimur preteritum imperfectum indicatiui modi cum eiuſdem temporis uerbo ſubſtantiuo. eram eras erat. ut אֲנִי הָיִיתִי פֹּקֵד ego eram viſitans. i. ego viſitabam Futurum in omnibus coniugationibus ſcribitur per unam ex his quattuor litteris איתן additam in principio prime verbi poſitionis ſubiecto hiric: preter quā aleph prime perſone numeri ſingularis cui ſubſcribitur cegol. Terminatiōes uero prime perſone utriuſq; numeri ſunt ſimiles in utroq; genere: quem admodum in preterito dictum eſt. Quod in aliis quoq; coniugationibus obſeruatur. in quibus etiam prime perſone utriuſq; numeri plerumq; recipiunt he in fine: aliquando tamen nō recipiunt. ut

אֶפְקֹד uel אֶפְקְדָה viſitabo.m.&f.

תִּפְקֹד Viſitabis.m. תִּפְקְדִי Viſitabis.f.

יִפְקֹד Viſitabit.m. תִּפְקֹד Viſitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד uel נִפְקְדָה Viſitabimus.m.&f.

תִּפְקְדוּ Viſitabitis.m. תִּפְקֹ֫דְנָה Viſitabitis.f.

יִפְקְדוּ Viſitabunt.m. תִּפְקֹ֫דְנָה Viſitabunt.f.

Et notandum quod vau littera que ponitur ante litteram ſubſtantialem finalem aliquando abiicitur. Notandum preterea quod terminatio ſecunde perſone generis maſculini numeri ſingularis eſt ſimilis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis in omnibus futuris tam actiue vocis quam paſſiue. que voces non poſſunt dignoſci niſi ex contentu partium orationis. Secūde quoq; & tertie perſone voces generis feminini pluralis numeri ſimiles ſunt. Eiuſdem quoq; futuri perſone omnes generis maſculini numeri ſingularis atq; etiam prima perſona pluralis quando iunguntur dictionibus monoſyllabis cum accentu macaph aut habentibus accentum in principio: tunc littera ſubſtantialis medie dictionis habet camez & legitur quaſi holem. vt Pſalmo.88. אֶשְׁמֹר לְחַסְדִּי .ideſt ſeruabo illi miſericordiam meam. & ad hunc modum alia complura. in omnibus etiam perſonis eiuſdem temporis littera ſubſtantialis medie dictionis aliquando venit cum patha hoc modo. אֶפְעַל ideſt faciam. quod precipue fit in verbis quorum littera ſubſtātialis media aut finalis eſt aliqua harum quattuor. אהחע vt אֶשְׁמַע ideſt audiam. אֶצְעַק ideſt clamabo. & in vtriſq; huiuſmodi futuris in eodem verbo littera ſubſtantialis media poteſt eſſe cum holem & poteſt eſſe cum patha. vt אֶחְפֹּץ volam. יַחְפֹּץ ideſt volet: & in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie aliquando vertitur in camez ſiue holem: & in ea collocatur accentus etiam ſi littera ſubſtantialis non ſit vna ex illis q̄tuor in hunc modum אֶפְקְדָה. אֶפְקֹד: תִּפְכַּדִּי. תִּפְכַּד: יִפְכְּדוּ. יִפְכֹּד: תִּפְכְּדוּ. תִּפְכֹּד: venit etiam ad eundem modum ſepe: licet non ſit in fine clauſule. In quibuſdam etiam verbis quorū littera ſubſtātialis prima eſt ain ſiue heth in prima perſona ſīgulari: ſubiicitur illis cegol. ſic אֶעֱבֹר ideſt tranſibo. Sed in aliis perſonis vltra litteram que additur ad deſignandum perſonam futuri: littera ſubſtantialis prima habet camez vel patha. ſic תַּעֲבֹר .ideſt tranſibis. תַּעֲמֹד ideſt ſtabis. In quibuſdam quorum principium eſt aleph: littere addite habent holem in prima perſona: & aleph ſubſtantialis prima amittitur. vt אֹכַל .i. comedam. אֹמַר .ideſt dicam. in aliis vero perſonis aleph rurſus emergit: ſed non profertur: vt תֹּאמַר ideſt dices. תֹּאכַל ideſt comedes. Sunt preterea verba quorum initium eſt aleph: in quibus littere que additur futuro & ſubſtantialis prima habent cegol & non abiicitur aleph. qualia ſunt. אֶאֱסֹף ideſt congregabo אֶאֱסֹר ideſt alligabo. Nonnūquam etiam ſecunde & tertie perſone generis maſculini numeri pluralis & ſecunda perſona generis feminini ſingularis accipiunt in fine nun. vt

© Biblioteca Nacional de España

תִּפְקְדוּן יִפְקְדוּן תִּפָּקֵדְנָה que regula seruit coniugationibus aliis tam in voce actiua quam in passiua. Et notandum quod quando preponitur vau cum camez siue patha : & vau est particula coniunctiua: futurum vertitur ī preteritum hoc modo . וַיִּפְקֹד ideſt & visitauit. quod si tau habet seba siue hiric: tunc non mutatur futurum. vt וְיִפְקֹד ideſt & visitabit. Quod si vau preponitur preterito: subiecto quocunq; apice : preteritum vertitur in futurū. vt וְשָׁכַט ideſt & quiescet: preterquam in prima persona singularis numeri in cuius littera substantiali media collocatur accentus: quia tunc manet in eodem preterito. vt Osee 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים. Si tamen accentum habet in vltima: nihilominus vertitur in futurum. vt Exo. cap. 12. וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם ideſt. & transibo per terram egypti. Quodque hoc in loco de vau diximus ad alias quoq; pertinet coniugationes in vtraq; voce. Per tempus etiā futurum aliquando suppletur preteritum imperfectum eiusdē modi. vt Geñ. cap. 2. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ ideſt fons ascendebat de terra.

De imperatiuo.

IMperatiuus modus qui hebraice dicitur צִוּוּי tantū habet vnum tempus presens: caretq; primis personis numeri vtriusq;: hoc modo. פְּקֹד vel פָּקֹד vel פִּקְדִי visita. m. פִּקְדִי visita.f. פִּקְדוּ visitate.m. פִּקְדְנָה visitate. f. Et notandum quod ad proportionem trium illarum vocum se cunde persone imperatiui: numeri singularis: generis masculini: declinantur alie persone eiusdem modi. hoc modo.

פָּקַדְתָּ visita.f. פִּקְדִי פָּקְדוּ visitate.m . פָּקַדְתֶּנָה visitate.f. quod plerumq; contingit in fine clausularum. Eadem quoq; secunda persona potest accipere he in fine: idq; tribus modis. Primo si littera substantialis prima legitur cum hiric & vltima cū camez siue patha. vt Geñ. 39. שָׁכְבָה עִמִּי dormi mecū. Secundo cum littera substantialis prima legitur cum camez & profertur quasi holem. vt Nee. 13 . זָכְרָה לִי אֱלֹהַי ideſt recordare mei deus meus. Tertio cum littera substantialis prima legitur cum seba. vt Dañ. 19. יְהוָה שְׁמַעָה יְהוָה סְלָחָה .i. domine audi: domine parce. Generis quoq; femininī: numeri singularis: littera substantialis prima aliquando habet camez & profertur holem. vt Iudicum. cap. 9. מָלְכִי עָלֵינוּ ideſt regna super nos. Et cum aliqua littera substantialis prima vel media prime verbi positionis est gutturalis: tunc genus femininum numeri singularis & masculinum pluralis possunt habere primas & secundas litteras cum patha: hoc modo פְּעָלִי ideſt fac. F. פְּעָלוּ. ideſt facite. m. Nonnunquam vtreq; littere prime in masculino plurali veniunt cum cegol. hoc modo. אֶהֱבוּ ideſt amate. אֶחֱזוּ. ideſt comprehendite. Et in femininō singulari littera substantialis prima scribitur aliquando per camez hateph qđ profertur per holem. vt Hieremie cap. 22. וּצְעָקִי .i. & clama: aliquando etiam he finalis in secunda persona femininī pluralis deficit. vt Ruth. 1 . קְרֶאנָ לִי מָרָא ideſt vocate me amarā. In eodem quoq; verbo littera substantialis prima venit cum hiric & nun finalis pertinet ad vocalem precedentem . vt Exodi. 2. קְרֵאנוֹ ideſt vocate eum. In verbis quoq; quorum tertia persona preteriti desinit in .e. vel in .o. sequenti consonante: preteritum non differt ab imperatiuo. vt Geñ. 29. מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת ideſt imple septimanam huius. Et notandum quod tertia persona presentis imperatiui tam singularis quam pluralis supletur per futurum indicatiui. & quod per idem futurum indicatiui suppletur futurum imperatiui : quod est etiam aliarum coniugationum proprium.

De infinitiuo & gerundiis.

INfinitiuus modus qui ab hebreis dicitur מָקוֹר. ideſt origo: appellatur sic: quoniam ab illa verbi significatione confusa incipiunt distingui operationes. vt : פָּקֹד .i. פָּקַד ideſt visitare. Itaq; apud hebreos infinitiu? aut iungitur prepositionibus: & tunc ponitur pro nostris gerundis: aut iungitur verbo indicatiui modi & tunc ponitur pro participio vel nomine infinito. vt Geñ. 50 . פָּקֹד יִפְקֹד ideſt visitās visitabit. & Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי ideſt visitans visitaui . Prepositiones vero ad circumloquendum gerundia sunt בכל quibus subscribitur hiric in hunc modum.

בִּפְקֹד	In visitando.	כִּפְקֹד	Cum visitando.
לִפְקֹד	Ad visitandum.	מִפְּקֹד	De visitando.

Nonnunquam hec gerundia recipiunt in fine he: & littera substantialis prima habet camez qui profertur quasi holem . vt Exo. 36. לְמֶרְבָּה אֶל הַמְּלָאכָה ad accedendū ad opus. ideſt vt accederet operi. Aliquando etiam veniunt cum hiric in fine: sequenti iod. vt Psalmo. 111. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים ideſt ad habitandum cum principibus. vbi debuit dicere. לְהוֹשִׁיב. Per eundem quoq; infinitiuum suppletur subiunctiuus: mutato seba prime littere in holem. & prepositā beth siue caph cum seba: & in fine addito vno ex pnominibus: vt ex omnibus fiat vna dictio ad hunc modum. בְּפָקְדִי .i. in visitādo me. pro eo quod est cum visitem vel visitauero. & eodem modo alie persone.

בְּפָקְדֵךְ	cum tu visites.m.	בְּפָקְדֵךְ	cum tu visites .F.
בְּפָקְדוֹ	cum ille visitet.	בְּפָקְדָהּ	cum illa visitet.
בְּפָקְדֵנוּ	cum visitemus.m.vel.F.		De optatiuo.

Hebrei optatiuum non habent: circumloquuntur tamen illū p preteritum & futurum indicatiui modi & duo hec aduerbia optādi. לוּ: אַחֲלַי hoc est vtinā. vt Esaie cap. 48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ ideſt vtinam audiuisses. & Psalmo. 118. אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי .ideſt vtinam dirigantur vie mee. De voce passiua.

SOcis passiue preteritum indicatiui modi formatur ex eodem preterito vocis actiue addita in principio nun cum hiric: & mutato camez prime littere substātialis ī seba. vt. נִפְקַד visitatus fuit נִפְקְדָה visitata fuit.

נִפְקַדְתָּ	visitatus fuisti.	נִפְקַדְתְּ	visitata fuisti.
נִפְקַדְתִּי	visitatus vel visitata fui.		Plurali.
נִפְקְדוּ	visitati vel visitate fuerunt.		
נִפְקַדְתֶּם	visitati fuistis.	נִפְקַדְתֶּן	visitate fuistis.
נִפְקַדְנוּ	visitati vel visitate fuimus.		

Notandum tamen quod in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez. hoc modo. נִפְקְדוּ נִפְקָדָה quod si littera substantialis prima est aliqua illarum quattuor אהחע tunc in omnibus personis littera substantialis prima & nū passiue vocis scribuntur per cegol. vt Geñ. cap. 22. נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ .i. apprehensum in vepribus. Aliquando littera nun scribitur cū patha. vt Geñ. 31. לָמָּה נֶחְבֵּאתָ ideſt quare absconditus es.

Presens tempus huius vocis & modi in tertia persona masculini singularis est simile participio eiusdem passiue vocis & preterito eiusdem vocis & modi. differunt tamen quod preteritū scribitur cum patha in littera substantiali media quando non est finis clausule. presens vero siue participiū scribitur cum camez nisi construatur cum genitiuo. vt.

נִפְקָד	qui visitatus est.	נִפְקֶדֶת	q̄ visitata ē
נִפְקָדִים	qui sunt visitati.	נִפְקָדוֹת	que sunt visitate.

Et cum littera substantialis prima est aliqua illarum quattuor אהחע scribitur per cegol. Et similiter nun passiue vocis scribitur p cegol. vt Numeri. cap. 12 . נֶאֱמָן הוּא ideſt fidelis est ille. & aliqñ littera substantialis media participii generis masculini pluralis scribitur cū seba loco camez. Ester. 1. הַנֶּמְצָאִים בְּשׁוּשָׁן .i. q iuēti sūt in susis. futurū recipit has q̄ttuor litteras איתן vocis actiue: & deficit nun preteriti vocis passiue: que suppletur dagues impositum littere substantiali prime: hoc modo.

© Biblioteca Nacional de España

אֶפְקֹד vel אֶפָּקְדָה visitabor.m.&.f.

תִּפְקֹד	visitaberis.m.	תִּפְקְדִי	visitaberis.f.
יִפְקֹד	visitabitur.m.	תִּפְקֹד	visitabitur.f.

Plurali.

נִפְקֹד vel נִפָּקְדָה visitabimur.m.&.f.

תִּפְקְדוּ	visitabimini.m.	תִּפָּקֹדְנָה	visitabimini.f.
יִפְקְדוּ	visitabuntur.m.	תִּפָּקֹדְנָה	visitabuntur.f.

Et in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in ce re cum accentu. vt תִּפְקְדִי ideſt viſitaberis. Et notandum quod áleph prime perſone aliquando recipit hiric. vt Exodi. 14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה ideſt honorabor in pharaone. Nonnunquam etiam cere littere ſubſtantialis medie vertitur in patha ſiue ca mez. vt Numeri. 16. וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה ideſt & ceſſauit peſtilētia. quo in loco tau futuri ſcribitur cum cere. & hoc eſt quia quando lit tera ſubſtantialis prima eſt aliqua iſtarum אהחע tunc littere que adduntur futuro recipiunt cere. vt Geñ. cap. 42. יֵאָסֵר ideſt ligabitur in domo cuſtodie veſtre. בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם Ione. 1. וַיֵּרָדָם. i. & dormiuit Prouer. 22. בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵצֵחַ. ideſt in medio platearum occidar. Et quando littera ſubſtantia lis vltima eſt ain ſiue heth. ſcribitur ſubiecto patha. ſic יִשְׁמַע. i. audietur. יִפְתַּח ideſt aperietur. Nonnūquam etiam littera ſub ſtantialis media vertit cere in patha. quod tenet verum cū non eſt clauſule finis. vt. 4. Regum. 2. בְּעֵרֶם אֶלֹהַּח מֵעָמֶךָ ideſt ante quam tollar a te. & in femenino plurali plerumq; littera ſubſtā tialis media ſcribitur cum camez ſiue patha. vt Pſalmo. 56. וְכַשְּׁתוֹתָם תְּשַׁבֵּרְנָה ideſt arcus eorum confringentur.

De imperatiuo modo.

IMperatiuus formatur a ſecundis perſonis futuri eiuſ dem vocis paſſiue mutata tau in he. & littera ſubſtantia lis prima habet dagues ſicut in futuro vt ſuppleatur de fectus littere nun que erat preteriti. hoc modo.

הִפָּקֵד	viſitare.m.	הִפָּקְדִי	viſitare.F.
הִפָּקְדוּ	viſitamini.m.	הִפָּקֹדְנָה	viſitamini.F.

& quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע he addita ſcribitur cum cere. ſicut Deutero. 32. וְהַאֲסֵף אֶל עַמֶּיךָ ideſt apponere populis tuis. & nonnunquam genus maſculinum pluralis numeri accipit nun preteriti in prīcipio vt Ierc. 50. בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל יְהוָה. hoc eſt veníte & iungímini dño.

De infinitiuo modo.

INfinitiuus vocis paſſiue ſimilis eſt ſecūde perſone im peratiui numeri ſingularis generis maſculini. vt הִפָּקֵד ideſt viſitari. Aliquando infinitiuus accipit nun preteriti. vt Eſter. 3. וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים. i. & mittere epiſtolas. & ex hoc infinitiuo & prepoſitionibus harum quattuor litterarū בכלם fiunt gerundia vocis paſſiue: quemadmodum in infinitiuo ac tiue vocis dictum eſt. & nonnunquam he infinitiui amittitur. vt Exo. 10. מִמָּאֲנְךָ לְהֵעָנוֹת ideſt non vis ſubiici mihi. vbi de ficit he quia debuit dici לְהֵעָנוֹת Ex hoc infinitiuo paſſiue vo cis ſupplentur optatiuus & ſubiunctiuus eiuſdem vocis: quem admodum in infinitiuo actiue vocis dicebamus. Et notādum q; he regule cum pleriſq; ex ſuperioribus non tam ad hanc cō iugationem quam ad omnes alias pertinent. Eſt & aliud parti cipium vocis paſſiue huiuſmodi.

פָּקוּר	viſitatus.	פְּקוּדָה	viſitata.
פְּקוּדִים	viſitati.	פְּקֻדוֹת	viſitate.

Sunt qui inter hec duo partícipia faciant diferentiam: vt parti cipium de quo ſuperius dictum eſt ſignificet per modum actus in tempore. hoc vero per modum habitus.

Sunt preterea verba neutra vocis actiue que reperiuntur aliq̄n do in voce paſſiua ſignificant tamen actionem: & carent parti cipiis vocis paſſiue: que tamen habent participia vocis actiue actionem quoque ſignificantia: cuiuſmodi ſunt hec.

הָלַךְ vel נָהַלָךְ ambulauit יָשַׁב habitauit נָפַל cecidit עָמַד ſtetit. רָבַב Equitauit. In quibus quidem verbis non dicitur הָלוֹךְ ne q; in aliis huius generis. Sūt etiam quedam verba communia: quorū participia vocis actiue aliquando ſignificant paſſionē. & vocis paſſiue actionem vt a בָּטַח. ideſt confidit בָּטוּחַ. i. confiſus & confidēs: et a שָׁכַן שְׁכוּן. i. habitauit. habitatus & habitans. ſunt alia verba que latinorum more poſſūt ap pellari deponentia: quia cum habeant vocem paſſiuam carent actiua. vt נִשְׁבַּע ideſt iuratus vel iurauit. טָמַר. ideſt remanſit ſi ue relictum eſt. Sunt alia verba que carent participiis preſentis actiue & paſſiue vocis: in quorum loco ponuntur nomina adie ctiua. vt קָרַב. ideſt acceſſit. רָחַק ideſt receſſit: a quibus deriuan tur nomina adiectiua a priori. קָרוֹב. ideſt propinquus. a poſte riori רָחוֹק. ideſt longinquus: que in locum ſuorum participio rum ſucceſſere tam actiuorum q̄ paſſiuorum. In participiorū quoq; locum ſuccedunt ſequentia nomina adiectiua. נָבוֹר ideſt fortis. חָזָק ideſt fortis. חָכָם. ideſt ſapiens סָכָל ideſt ſtultus צַדִּיק ideſt iuſtus. קָטָן ideſt paruus רַע ideſt malus. Quoniam ver ba a quibus hec nomina deriuantur carent vtroq; participio. & hoc verbum. יָכַל ideſt potuit: neq; habet participium actiuū neq; paſſiuum neq; nomen adiectiuum: in quo preteritum po nitur pro preſenti.

De ſecunda coniugatione.

SEcunda coniugatio eſt trium litterarum: quarum prima ſubſcribitur cū hiric. ſecunda cum cere ſiue patha. vt פָּקַד & פָּקֵד & nonnunquam cum cegol. & littera ſubſtantialis media ſcribitur per dages: ſi non ſit aliqua harum quinque. אהחער non recipiunt dagues. & tunc prima vt verbi poſitio vtroq; mo do ſcribi poteſt. Poſſunt quoq; prima & ſecunda ſubſtantialis littera ſcribi per cere. vt בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה ideſt declarauit legem. Poſſunt etiam venire prima cum cere & media cum patha. vt Geñ. 24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם. ideſt benedixit abraam. Sunt qui di cant quod littera ſubſtantialis media idcirco habet dagues: vt per eum ſuppleatur defectus littere iod: que debuit interponi duabus primis litteris ſubſtantialibus. Senſus huius coniuga tionis in omnibus modis & temporibus eſt ſimilis coniugatio ni prime.

Secunda coniugatio actiue vocis. indi catiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	viſitauit.m.	פָּקְדָה	viſitauit.F.
פָּקַדְתָּ	viſitaſti.m.	פָּקַדְתְּ	viſitaſti. F.
פָּקַדְתִּי	viſitaui.m.&.f.	Plurali.	
פָּקְדוּ	viſitauerunt.m.&.f.		
פְּקַדְתֶּם	viſitaſtis.m.	פְּקַדְתֶּן	viſitaſtis.F.
פָּקַדְנוּ	viſitauimus.m.&.f.		

Et notandum quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtātialis me die vertitur in cere & in eadem collocatur accentus. vt Deut. 5: אֲשֶׁר דִּבֶּרוּ ideſt quod locuti ſunt. Aliquando etiam in prima verbi poſitione veniunt in principio due littere ex his אהחע ſimul. & vtraq; cum cegol. vt iudicium. cap. 5. מַדּוּעַ אֶחֱרוּ פַּעֲמֵי מֶרְכְּבוֹתָיו ideſt quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Et aliquando hec coniugatio reperitur ſine dagues. vt Ezech. 9. וּמָלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת ideſt implete atria.

Preſens quod per participia vocis actiue & paſſiue huius cōiu gationis & earū que ſequuntur ſuppletur: plerūque venit cum mem addita in principio. vt.

מְפַקֵּד	qui viſitat	מְפֻקֶּדֶת vel מְפַקֶּדֶת	que viſitat
מְפַקְּדִים	qui viſitant	מְפֻקָּדוֹת	que viſitant.

In fine vero clauſule littera ſubſtantialis media in gñe femini no numeri ſingularis plerumq; venit cū cere: & in ea nōnūquā accentus collocatur. ut מְפֻקֶּדֶת. ideſt. que viſitat: & participi um quod deſinit in tau venit in hunc modum. מְפֻקָּד

Cum uero participium maſculinum numeri ſingularis iun gitur pronomini: aliquando littera ſubſtantialis media

© Biblioteca Nacional de España

scribitur cum hiric.vt Leuitici.21. מְקַדִּשְׁכֶם idest qui sanctifi-cat vos. Littere que adduntur futuro in principio veniunt cū seba preter aleph prime persone singularis que venit cum patha.vt אֶפְקֹד vel אֶפְקְדָה visitabo.m.&.f. תִּפְקֹד visitabis.m. תִּפְקְדִי visitabis.f. יִפְקֹד visitabit.m. תִּפְקֹד visitabit.f. Plurali. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה visitabimus.m.&.f. תִּפְקְדוּ visitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה visitabitis.f. יִפְקְדוּ visitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה visitabunt.f. In fine vero clausule seba littere substantialis medie vertitur in cere: & in ea ponitur accentus. hoc mō. אֶפְקְדָה que regula obseruatur in omnibus coniugationibus.

De imperatiuo.

פְּקֹד vel פִּקְדָה visita.m. פִּקְדִי visita.f.
פִּקְדוּ visitate.m. פִּקֹדְנָה visitate.f.

Aliquando ī secunda persona masculini singularis littera substantialis media venit cum patha.vt Psal.54. בַּלַּע יְהוָה פַּלֵּג לְשׁוֹנָם idest precipita domine: diuide linguam eorum.

De infinitiuo.

פָּקֹד Visitare. Aliquando in hoc modo littera substantialis media venit cum holem.vt Psal.117. יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ. idest castigans castigauit me dominus. Aliquando littera substantialis prima scribitur cum hiric.vt Leuitici.14. אַחַר חִלַּץ אֶת הָאֲבָנִים. i. post ea quam eruti fuerint lapides. & ex hoc infinitiuo supplentur gerundia & subiunctiuus modus: anteposita vna ex his quattuor litteris בכלם subscriptis cum seba.vt in infinitiuo prime cōiugationis dictum est. Aliquando etiam cum he in fine. vt Leuitici.26. לִיסָּרְכֶם ad castigandum vos.

De voce passiua.

In voce passiua littera substantialis prima scribitur cum surec. & appellatur בְּנָיָן פָּקַד quoniam sic incipit. ad hunc modum. in dicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד visitatus fuit.	פָּקְדָה visitata fuit.
פָּקַדְתָּ visitatus fuisti.	פָּקַדְתְּ visitata fuisti.
פָּקַדְתִּי visitatus fui vel visitata fui.	

Plurali.

פָּקְדוּ Visitati fuerunt vel visitate fuerunt.	
פְּקַדְתֶּם visitati fuistis.	פְּקַדְתֶּן visitate fuistis.
פָּקַדְנוּ visitati fuimus vel visitate fuimus.	

Et quando littera substantialis media est aliqua harum quattuor אהער surec littere substantialis prime vertitur in holem. vt exo.12. כִּי נָרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם. i. quia ejecti fuerūt ex egypto. & ī hūc modum alia cōplura. & licet littera substātialis media sit heth: tñ prima substantialis scribi potest cum surec.vt Ezech.cap.16 וּמַיִם לֹא רָחַצְתְּ idest & aqua non es lota. Et quando littera substantialis media est aliqua harum quattuor אהער seba eiusdē littere vertitur in camez: vt in preterito vocis actiue prime coniugationis dictum est. preterea in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez: & in ea collocatur accentus hoc modo. פָּקְדָה Presens eiusdem vocis assimilatur preterito eidem: excepto q̄ preteritum scribitur cum patha in littera media substātiali: presens vero cū camez. sic. פָּקֹד qui est visitatus פְּקֻדָּה que est visitata פְּקֻדִים qui sunt visitati פְּקֻדוֹת que sūt visitate. Futurū cui littere addite recipiūt seba: & aleph prime p̄sone singularis habet patha hoc mō. אֶפְקֹד visitabor. m. & f. תִּפְקֹד visitaberis.m. תִּפְקְדִי visitaberis.f. יִפְקֹד visitabitur.m. תִּפְקֹד visitabitur.f. Plu. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה visitabimur. m.f. תִּפְקְדוּ visitabimini.m. תִּפְקֹדְנָה visitabimini.f. יִפְקְדוּ visitabuntur.m. תִּפְקֹדְנָה būtur.f. In fine vero clausule seba lr̄e sbālis medie vertitur in camez atq; in eadē accentus collocatur hoc mō. תִּפְקְדִי & hec vox passiua caret imperatiuo modo. Infinitiuus vocis passiue est פָּקֹד vel פָּקֹד. i. visitari. cui si p̄ponātur p̄pones harū quattuor litterarum בכלם circūloquimur gerundia. Subiūctiuus vero suppletur eo modo quo dictū est in infinitiuo prime cōiugatiōis. Est & aliud participiū vocis passiue מְפֻקָּד qui est visitatus vel מְפֻקָּדָה que est. tata. מְפֻקָּדִים q̄ sunt visitati מְפֻקָּדוֹת que sunt visitate. Et q̄ñ littera substātialis media est aliqua harum quinque אהער: surec littere substantialis prime vertitur in holem. vt Deutero.33. מְבֹרָךְ יְהוָה. i. benedicta domini.

De tertia coniugatione.

Certia coniugatio quēadmodū supra dictum est appellatur הִפְקִיד propterea quod facit actū verbi trāsire in aliā personā: quod fit precipue in verbis transitiuis. vt הִפְקִיד אֶת הַחֹלֶה. i. fecit visitare infirmū. vbi sunt tres persone qui facit visitare. qui visitat. qui visitatur. Et in verbis absolutis actus transit in secundā personā & non vltra. vt הֶעֱמִיד fecit stare: quod verbū nō trāsit in aliā rē. Itaq; in hac cōiugatione per vnum verbum significātur due actiones diuerse. s. actio. principalis eiusdem verbi: & actio huius verbi facio facis. vt a supradicto verbo פָּקַד. i. visitauit dicitur הִפְקִיד. i. visitare fecit. & a קָרַב. i. appropinquauit: dicitur הִקְרִיב. i. appropinquare fecit. Et aliquando per huius coniugationis verba actus permanet in prima vel in secunda p̄sona. vt הֶחֱרִישׁ hoc est tacuit vel tacere fecit. & quando littera substantialis vltima est ain siue heth scribitur per patha hoc modo. הִשְׁמִיעַ idest audire fecit. Et in preterito huius coniugationis: iod exteritur ex medio preterquam in tertiis personis vtriusq; generis & numeri. hoc modo.

Indicatiuo modo actiue uocis in preterito.

הִפְקִיד fecit visitare.m.	הִפְקִידָה fecit visitare.f.
הִפְקַדְתָּ fecisti visitare.m.	הִפְקַדְתְּ fecisti visitare.f.
הִפְקַדְתִּי feci visitare.m.&.F.	

Plurali.

הִפְקִידוּ fecerunt visitare.m.&.F.	
הִפְקַדְתֶּם fecistis visitare.m.	הִפְקַדְתֶּן fecistis. tare.F.
הִפְקַדְנוּ fecimus visitare.m.&.F.	

Quando vero littera substantialis prima est aliqua harum quattuor. אהער he addita in principio & littera substantialis prima scribuntur per cegol hoc modo. הֶעֱבִיר idest fecit transire. Et aliquando littera substantialis prima tantum scribitur per seba hoc modo הֶעְלִים idest abscondit vel fecit abscondere. Vno tamen in loco tantum he addita reperitur cum cegol quamuis littera substantialis prima non sit aliqua ex supradictis quattuor. primo. Regum.25. לֹא הֶכְלַמְנוּם idest nunquam eis molesti fuimus.

Presens circumloquimur per participium: quod habet mem additam in principio subiecto patha siue camez: & abiicitur he preteriti addita sic.

מַפְקִיד qui facit visitare	מַפְקִידָה vel מַפְקֶדֶת que facit visitare.
מַפְקִידִים qui faciunt visitare	מַפְקִידוֹת que faciunt visitare.

Et cum littera substantialis prima est aliqua harum quattuor אהעת illa littera scribitur cum patha loco seba in hunc modum. מַעֲבִיר idest qui facit transire. Et aliquādo littera substantialis media loco hiric habet cere: & excludi tur iod. vt Psalmo.134. מֹצֵא רוּחַ מֵאֲצֻרֹתָיו idest qui educit ventos de thesauris suis.

Littere que adduntur futuro scribuntur cum patha: & excludi tur he preteriti. & littera substantialis media habet hiric: ī hūc modum. אַפְקִיד vel אַפְקִידָה Faciam visitare. m.&.f.

תַּפְקִיד facies visitare.m.	תַּפְקִידִי facies visitare.f.
יַפְקִיד faciet visitare.m.	תַּפְקִיד Faciet visitare. f.

Plurali.

נַפְקִיד uel נַפְקִידָה faciemus visitare.m.&.f.	
תַּפְקִידוּ facietis visitare.m.	תַּפְקֵדְנָה facietis visitare.f.
יַפְקִידוּ facient visitare.m.	תַּפְקֵדְנָה faciēt visitare.F.

© Biblioteca Nacional de España

Cum vero littera substantialis prima est aliqua harum quattuor. אהחע littera illa scribitur cum patha hoc modo אַעַמִיד idest faciam stare. & aliquando futurum recipit he preteriti. vt psalmo. 114. וְלִירוּשָׁלִַ֑ם idest & me salvum faciet. Aliquando etiã littera substantialis media scribitur per cere loco hiric: & excluditur iod ex medio. vt Genē. capᵒ. 1. וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים .i. & diuisit deus. & ad hunc modum alia complura. Nonnunquam preterea in plurali littera substantialis media scribitur cum seba loco hiric & excluditur iod ex medio. vt. 1. Regū. 31. וַיַּרְדְּפוּ פְלִשְׁתִּים .Q.d hoc est irruerunt pͫ philistim: pro quo debuit esse וַיִּרְדְּפוּ etiam fit cum pronomini iungitur. vt. 1. Reg. 17. יַעְשְׁרֵנוּ הַמֶּלֶךְ idest diuitem faciet illum rex. pro quo debuit esse . יַעְשִׁירֶנּוּ

De imperatiuo.

IMperatiuus habet in principio he additam cum patha & in secunda persona masculini singularis & femininí pluralis littera substantialis media plerumqͫ scribitur cum cere: & excluditur iod ex medio. In aliis tamen personis littera substantialis media scribitur cum hiric: & non abiicitur iod ex medio. sic. הַפְקֵד vel הַפְקִידָה fac visitare. m. הַפְקִידִי fac visitare. f. הַפְקִידוּ facite visitare. m. הַפְקֵדְנָה facite visitare. f. Et cũ littera substãtialis media est aliqua harum quattuor. אהחע scribitur cum patha. vt. 2. Reg. capᵒ. 11. חַזֵּק מִלְחַמְתֶּךָ idest conforta bellum tuum. aliquando secunda persona imperatiui masculini singularis littera substantialis media scribitur cum cegol. vt 1. Para. 21. הַעֲבֶר נָא idest fac transire nunc. Nonnunquam preterea idem imperatiuus venit cum hiric loco cere. vt Ieremie 17. הַבִיא עֲלֵיהֶם hoc est. induc super eos. & quandoqͫ littera substantialis media scribitur cum patha loco cere. sicut in Psalmo. 5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַרְכֶּךָ hoc est dirige in conspectu meo viam tuam. Idem quoqͫ modus aliquando scribitur cum he in fine. vt Iere. 18. הַקְשִׁיבָה יְהוָה idest audi domine.

De infinitiuo.

INfinitiuus modus recipit he quemadmodum & imperatiuus. & littera substantialis media scribitur cum cere siue hiric & iod. in hunc modum. הַפְקֵד vel הַפְקִיד .i. facere visitare. Aliquando etiam he addita scribitur cum hiric. vt Esaie. 31. נַצֵּל וְהַצֵּיל פָּסֹחַ וְהַמְלִיט idest protegere & liberare. transire & saluare. & alia ad hunc modum. Per infinitiuū quoqͫ supplentur gerundia & subiunctiuus prepositis illis quattuor litteris בכלם cum seba: quemadmodum in īfinitiuo prime coniugationis dictum est. Et cum sic veniunt gerundia cum prefatis litteris nonnunquam he addita in principio excluditur: & littera addita ex quattuor predictis scribitur cum patha siue camez. vt Psal. 25. לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה hoc est ad audiẽdum vocem laudis. & alia similiter.

De voce passiua.

PAssiua vox accipit he in principio subiecto surec siue camez quod profertur quasi holem. hoc modo . הָפְקַד vel הָפְקֵד idest visitatus fuit.

Indicatiuo modo tempore preterito.

הָפְקַד	Visitatus fuit.	הָפְקְדָה	visitata fuit.
הָפְקַדְתָּ	Visitatus fuisti.	הָפְקַדְתְּ	Visitata fuisti.
הָפְקַדְתִּי	Visitatus vel visitata fui.		Plurali.
הָפְקְדוּ	Visitati vel visitate fuerunt.		
הָפְקַדְתֶּם	Visitati fuistis.	הָפְקַדְתֶּן	Visitate fuistis.
הָפְקַדְנוּ	Visitati vel visitate fuimus.		

Et quando littera substantialis prima est aliqua harum qͫattuor. אהחע he addita scribitur aliquando cũ camez. & littera substantialis prima scribitur cum camez hateph hoc modo. הָעֳמַד idest statutus est: & quando est in fine clausule: littera substantialis media scribitur cum camez loco seba accentu in eadem posito. hoc modo הָפְקָדוּ. Presens circumloquimur per participium quod habet he additam in principio subiecto surec siue camez quod profertur quasi holem: sicut in preterito. hoc mō

הַפֹּקֵד vel הַפֹּקֵד	qui visitatur	הַפְּקֻדָה	que visitatur.
הַפְּקֻדִים	qui visitantur.	הַפְּקֻדוֹת	que visitantur.

Futurum litteras additas accipit subscriptas cum surec siue camez hateph quod profertur quasi holem ad hunc modum.

אוּפְקַד vel אֶפְקַד	visitabor. m. & f.		
תּוּפְקַד	visitaberis. m.	תּוּפְקְדִי	Visitaberis. f.
יוּפְקַד	Visitabitur. m.	תּוּפְקַד	Visitabitur. f. Plu.
נוּפְקַד vel נִפְקַד	visitabimur. m. & f.		
תּוּפְקְדוּ	Visitabimini. m.	תּוּפְקַדְנָה	Visitabimini. f.
יוּפְקְדוּ	Visitabuntur. m.	תּוּפְקַדְנָה	Visitabuntur. f.

Et cum littera substantialis prima est aliqua harum quattuor אהחע tunc littere addite futuri scribuntur cum camez: & littera substantialis prima cum camez hateph quod profertur quasi holem. vt Leuitici. 16. יֵעָמֵד חַ idest statuatur vivus. Esdre. 10 יֻחְרַם כָּל רְכוּשׁוֹ idest destructur omnis substãtia eius. & hec vox passiua non habet modum imperatiuum.

De infinitiuo.

INfinitiuus he additam in principio recipit scriptam cũ camez qui profertur quasi holem: & littera substantialis media venit cum cere hoc mō. הָפְקֵד vel הָפְקֹד Visitari. Infinitiuus tamen qui frequentior est in sacra scriptura: est qui venit cum he scripta cum camez quod profertur quasi holẽ. vt Ezechielis. 16. וְהַמְלֵחַת לֹא הִמְּלַחַת וְהָתְּחַל לֹא חֻתַּלְתְּ idest & salire nō es salita. & inuolui non es inuoluta. ꝑ quo nos habemus nec sale salita nec inuoluta pannis. & aliquando infinitiuus venit cum he addita in fine. vt Ezechielis. 32. רְדָה וְהָשְׁכְּבָה אֶת עָרֵלִים idest descende & dormire cum incircuncisis. Participiū huius vocis est huiusmodi.

מוּפְקָד	qui visitatur	מוּפְקָדָה vel מוּפְקֶדֶת	que visitatur
מוּפְקָדִים	qui visitantur.	מוּפְקָדוֹת	que visitantur.

Aliquando participium venit cum he preteriti post mem. vt Ezechiel. 46. לְאַרְבָּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת hoc est. ad quattuor illa agulata. pro quo nos habemus mensure vnius quattuor. & quãdo littera substantialis media est aliqua harum quattuor אהחע littera mem plerumqͫ venit cum camez. & littera substãtialis prima scribitur cum hateph camez. vt Ezechiel. 29. בְּתוֹךְ עָרִים מֻחֳרָבוֹת hoc est inter vrbes destructas.

De quarta coniugatione.

QVarta coniugatio que vt in parte superiori diximus vocatur qnadrata: quattuor habet litteras ī tertia persona singulari preteriti: & habet duas syllabas: quarū prima scribitur cum vau & holem & secunda cum patha. hoc modo. רוֹמַם idest exaltauit. & hec coniugatio plerumqͫ est verborum que dicuntur imperfecta. & in prima coniugatione sunt vnius syllabe. vt קוּם רוֹם hoc est leuauit surrexit. Et in secunda syllaba quarte coniugationis frequenter habet cere hoc modo קוֹמֵם. idest eleuauit: vbi omnes quattuor littere sunt substantiales: quia etiam vau est de substantialibus. Hec quoqͫ coniugatio est verborum in quibus littera substantialis secunda geminatur. vt מָרַר idest mensus est. & tunc verbum quadratum scribitur cum patha siue cere in secunda syllaba. & illic non sunt nisi tres littere substãtiales verbi quia vau est ociosa. Et raro hec coniugatio reperitur in verbis in quibus littera non duplicatur aut non sunt monosyllaba. Et si quãdo aliter reperitur tres tantum sunt littere illius substantiales. & secunda syllaba scribitur cum patha siue cere. & in discursu coniugationis horū verborum secunda syllaba scribitur subiecto patha excepto in tertia persona singulari femínini: & in tertia persona plurali. in qbus scribitur cum seba. Indicatiuo modo vocis actiue.

פֹּקֵד	Visitauit. m.	פֹּקְדָה	visitauit. f.
פֹּקַדְתָּ	Visitasti. m.	פֹּקַדְתְּ	Visitasti. f.
פֹּקַדְתִּי	Visitaui. m. & f.		Plurali.

© Biblioteca Nacional de España

פָּקְדוּ visitauerunt.m.&f. פְּקַדְתֶּם visitastis.m. פְּקַדְתֶּן visitastis.f. פְּקַדְנוּ visitauimus.m.&f. In fine vero clausule seba littere substantialis tertie vertitur in camez & accẽtu in eadẽ vt Ieremie.capᵒ.12. נָטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ idest plantasti eos.& radices miserunt. Presens circumloquimur per participiũ quod habet mem additam in principio subiecto seba: hoc modo. מְפָקֵד qui visitat מְפָקֶדֶת vel que visitat. מְפָקְדִים qui visitant. מְפָקְדוֹת que visitant. Inuenitur quoq; nonnunquam participium generis masculini singularis addita iod in fine.vt Psalmo.99. מְלַשְׁנִי בַּסֵּתֶר idest qui accusat in secreto.pro quo debuit dici. מְלוֹשֵׁן Futuri quatuor littere que adduntur: recipiunt seba :preter aleph prime persone singularis:que venit cum patha hoc modo. אֶפְקֹד vel אֶפְקְדָה visitabo.m.&f. תִּפְקֹד visitabis.m. תִּפְקְדִי visitabis.f. יִפְקֹד visitabit.m. תִּפְקֹד visitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד vel נִפְקְדָה visitabimus.m.&f. תִּפְקְדוּ visitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה visitabitis.f. יִפְקְדוּ visitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה visitabunt.f. Et aliquando tertia littera generis feminini pluralis venit cum cere hoc modo. תִּפְקֹדְנָה Et quando est in fine clausule:seba secunde littere substantialis vertitur in cere accentu in eadem.hoc modo אֶפְקְדָה תִּפְקְדִי תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ.Imperatiui secunda persona masculini singularis & pluralis est similis vocibus tertie persone preteriti: que dignoscuntur ex contextu partium orationis.hoc modo פְּקֹד vel פִּקְדָה visita.m. פִּקְדִי visita.f. פִּקְדוּ visitate.m. פִּקְדְנָה visitate.f. Infinitiuus est similis imperatiuo generis masculini singularis.hoc modo. פְּקֹד idest visitare. & ad supplendum gerundia recipit prepositiones harum quattuor litterarum ב כ ל מ vt dictum est in infinitiuo prime coniugationis.

De voce passiua.

VOx passiua huius coniugationis appellatur verbum graue:quia est quinque litterarum. Ad tres namq; substantiales in principio adduntur due:hoc est he cum hiric & tau cum seba: vt pertineat ad litteram precedentem .& littera substantialis media habet dagues hoc modo הִתְפַּקֵּד.quo etiam nomine vocatur.& significat passionem siue actionem que communiter non transit in aliam personam : sed fit illius passionis vel actionis reciprocatio in personam agentem.& eadem est persona agens & patiens.vt הִתְחַזֵּק idest confortatus est:vel confortauit se. הִתְפַּקֵּד idest visitauit seipsum : siue visitatus est a seipso.Nonnunquam reperiuntur huius coniugationis verba transitiua :qualia sunt verba prime coniugationis. vt הִתְפַּלֵּל idest orauit הִתְבּוֹנֵן idest intellexit siue intellectus est quod etiam potest esse absolutum . vt הִתְהַלֵּךְ idest ambulauit Aliquando tau superaddita deficit:que suppletur per dagues in littera substantiali prima.vt Iosue.22. הִטָּהֲרוּ לֹא אֲשֶׁר idest a quo non mundauimus nos vel nõ sumus mundati:& alia ad hunc modum. Aliquando littera substantialis media scribitur cum cere quando non est in fine clausule.Et aliquando scribitur per cegol.vt Geñ.15. הִתְהַלֵּךְ נֹחַ idest ambulauit noe.Quandoq; ex littera substantiali media deficit dagues . Et est notandum quod in hac coniugatione semper tau ponitur ante litteras substantiales:preter quam cum littera substantialis prima est vna ex his quattuor זסצש: quia tunc littera illa ponitur ante tau.vt Mich.capᵒ.6. וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי idest seruabantur precepta ambri.quia ex huius coniugationis ratione debuit dici. וַיִּתְשַׁמֵּר.& cum venit cum aliqua ex illis quattuor litteris:aliquando tau vertitur in teth.vt geneſis.44. מָה נְּצְטַדַּק idest in quo iustificabimus nos vel iustificabimur.quod verbum venit a. צַדִּיק cuius coniugatio explicatur hoc modo. הִתְפַּקֵּד visitauit se.m. הִתְפָּקְדָה visitauit se.f. הִתְפַּקַּדְתָּ visitasti te m. הִתְפָּקַדְתְּ visitasti te.f. הִתְפַּקַּדְתִּי visitaui me.m.&f.

Plurali.

הִתְפָּקַדְתֶּם visitastis vos.m. הִתְפַּקַּדְתֶּן visitastis vos.f. הִתְפַּקַּדְנוּ visitauimus nos.m.&f. In fine vero clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez:& accentu in eadem.sic הִתְפָּקְדוּ Presens circũloquimur per participium presentis:addita mem in principio subscripto hiric & excluditur he preteriti ad hunc modum. מִתְפַּקֵּד qui se visitat מִתְפָּקֶדֶת vel מִתְפַּקֶּדֶת que se visitat. מִתְפַּקְּדִים qui se visitant. מִתְפַּקְּדוֹת que se visitant. Futurum amittit he preteriti:quod fit ne proferantur tres littere addite simul.quod esset in prolatione perquam graue:& littere addite futuri scribuntur subiecto hiric preter aleph prime persone que venit cum cegol:& littera substantialis media scribitur cum cere.hoc modo. אֶתְפַּקֵּד vel אֶתְפָּקְדָה visitabo me.m.&f. תִּתְפַּקֵּד visitabis te.m. תִּתְפַּקְּדִי visitabis te.f. יִתְפַּקֵּד visitabit se.m. תִּתְפַּקֵּד visitabit se.f.

Plurali.

נִתְפַּקֵּד vel נִתְפָּקְדָה visitabimus nos.m.&f. תִּתְפַּקְּדוּ visitabitis vos.m. תִּתְפָּקֵדְנָה visitabitis vos.f. יִתְפַּקְּדוּ visitabũt se.m. תִּתְפָּקֵדְנָה visitabunt se.f. Aliquando littera substantialis media scribitur cum patha.vt prouer.25: אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ idest non glorieris coram rege.Et cum venit in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez: et accentu in eadem.vt Exo.19. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ idest qui accedunt ad dominum sanctificentur. Imperatiuus accipit he additam in principio subiecto hiric.hoc modo.

הִתְפַּקֵּד visita te.m. הִתְפַּקְּדִי visita te.f. הִתְפַּקְּדוּ visitate vos.m. הִתְפָּקֵדְנָה visitate vos.f. Infinitiuus hoc modo profertur. הִתְפַּקֵּד vel הִתְפָּקֵד Visitare se. Passiue vocis aliud ptícipiũ est מְפֹקָּד visitatus. מְפֹקָּדָה vel מְפֹקֶדֶת visitata. מְפֹקָּדִים visitati מְפֹקָּדוֹת visitate.

Quattuor itaq; coniugationes regulares atq; perfecte ad hunc modum explicate sunt.

SEd antea quam ad verba irregularia descendamus: nõ est omittendum id quod hebrei dicunt: esse videlicet quedam verba ex duabus coniugationibus composita vt psalmo.7. יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי idest persequatur inimicus animam meam.quod verbum est futuri tertie persone singularis Hoc igitur verbum componitur ex futuro prime coniugationis vocis actiue hoc est.יִרְדֹּף:& ex futuro secunde coniugationis eiusdem vocis hoc est יְרַדֶּף: quoniam hiric qui subiicitur iod & holem qui imponitur daleth:sunt coniugationis prime: & patha qui subiicitur littere res & dagues qui subiicitur daleth sunt secunde coniugationis. Ad eundem quoq; modum reperiuntur verba composita in voce passiua.vt numeri.1. לֹא הָתְפָּקְדוּ בְתוֹכָם idest nõ sunt numerati inter illos: quod verbum componitur ex voce passiua tertie coniugationis que est הָתְפָּקַד: & ex voce passiua quarte coniugationis:que est הָתְפֻקַּד quia camez qui subiicitur he:est vocis passiue tertie coniugationis.& tau est eiusdem vocis quarte coniugationis.Sunt etiã alia verba que componuntur ex duobus temporibus. vt Ezechielis.8. וְהֵמָּה מְשְׁתַּחֲוִיתֶם idest illi humiabant se siue adorabant:componitur namq; ex preterito & presenti vocis passiue quarte coniugationis.quia mem prima est participii presentis.& tau secunda est preteriti.

De verbis irregularibus siue defectiuis.

POstea quam explicata est ratio verborum regularium consequens est vt de irregularibus & defectiuis differatur:idq; secundum ordinem coniugationum. Estq; in primis animaduertendum quod verba hebraica communiter habent ternas litteras substantiales illius verbi:que sunt immutabiles in omnibus vocibus.modis.tpibus.numeris.gñib⁹ & personis que inde deriuantur. Et tres ille littere vocantur

© Biblioteca Nacional de España

שׁרשׁ ideſt radix: quoniam ſunt radix & fundamentum omnium coniugationum que ex illis deriuantur: atq; ex eis formantur partes illarum. Eſto exempli gratia פָּעַל ideſt fecit que eſt tertia perſona preteriti indicatiui modi prime coniugationis: & tres littere hoc eſt pe. aáin lámed ſunt ſubſtantiales omnium verborum ab illo deſcendentiuum. & prima littera huius verbi dicitur. pe verbi. ſecunda aáin verbi. tertia lámed verbi. & verbum quod in omnibus modis & temporibus retinet has tres litteras ſubſtantiales dicitur verbum perfectum. quod aũt amittit aliquã ex illis dicitur imperfectum ſiue defectiuum. Et ſunt quedam verba imperfecta quantum ad vocem tãtum: quoniam licet habeant omnes tres litteras ſubſtantiales: non proferuntur ex illis niſi due tantum priores: & finales plerumq; ſunt áleph ſiue he ocioſe. vt קָרָא ideſt vocauit. עָלָה. ideſt aſcendit. Sunt etiam verba in quibus non proferuntur littere ſubſtãtiales medie que ſunt plerũq; vau ſiue iod. vt בִּין hoc eſt intelle xit. שׁוּב ideſt reuerſus eſt. que verba dicuntur לָמֶ֫ים ideſt ocioſa quia habent litteras ocioſas. Sunt quoq; verba imperfecta: quibus in proceſſu coniugationis deficiunt alique littere ſubſtantiales: quod contingit modis quattuor. Primo quando prima littera deficit. Secundo quando deficit ſecunda . Tertio quando deficit vltima. Quarto cum deficit prima & vltima. que verba dicuntur חֲסֵרִים ideſt defectiua. Sunt preterea verba que appellantur duplicia: quibus in diſcurſu coniugationis deficiunt due littere. de quibus omnibus infra dicetur: & primo de illis quibus prima littera deficit ex iis que ſubſtantiales ſunt. Que verba plerumq; ſunt incipientia ab aliqua harum litterarum לני vt לָקַח ideſt accepit. נָגַשׁ. ideſt acceſſit. יָדַע . ideſt cognouit. Et ex verbis defectiuis incipientibus a lámed tantum reperitur לָקַח ſupradictum. Et defectus horum verborum plerumq; eſt in imperatiuo & in futuro indicatiui: quia in preterito & p̃ſenti communiter retinent tres litteras ſubſtãtiales. & formantur ex proportione aliorum verborum perfectorum que ſupra dicta ſunt. & quia huiuſmodi verba defectiua plerumq; incipiunt a littera nun: de his primũ agendum eſt. Ponimuſq; exempli cauſa hoc verbum נָגַשׁ ideſt acceſſit. cuius preteritum & p̃ſens poſſunt formari ex proportione preteriti & preſentis prime coniugationis verborum perfectorum. Sed in futuro deficit nun ſubſtantialis prima: que ſuppletur per dages littere ſubſtantialis medie cui ſubiicitur camez. ſic. אֶגַּשׁ vel אֶנָּגְשָׁה accedã m. & f. תִּגַּשׁ Accedes. m. תִּגְּשִׁי accedes. f. יִגַּשׁ accedet. m. תִּגַּשׁ accedet. f. Plurali.

נִגַּשׁ vel נִגְּשָׁה accedemus. m. & f. תִּגְּשׁוּ accedetis. m. תִּגַּשְׁנָה accedetis. f. יִגְּשׁוּ accedent. m. תִּגַּשְׁנָה accedent. f. Et quando ē in fine clauſule: ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez: accentu in eadem. vt Geñ. 45. גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ. ideſt accedite ad me & acceſſerunt. & dages littere ſubſtantialis medie venit etiam in nomine quod a verbo deriuatur. vt מָבּוּעַ ideſt manauit. vnde deriuatur nomen . מַבּוּעַ. hoc eſt fons vnde aliquid manat. in quo nun littera ſubſtantialis prima deficit: q̃ ſuppletur per dagues vt dictum eſt. Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua ex his quattuor אהחע non excluditur nũ littera ſubſtantialis prima: quia non recipit dagues: preter quã in hoc verbo. נָחַת ideſt deſcendit. quia in futuro amittit nun: & venit in hunc modum אֶחַת תֵּחַת In quibuſdam etiam verbis incipientibus a nun: littera ſubſtantialis media ſcribitur per holem. vt נָגַף ideſt percuſſit. נָפַל ideſt cecidit: quorum futura exeunt in hunc modum. אֶנּוֹף ideſt percutiam . i. cadam. atq; ſic alia complura. Imperatiuus horum verborum explicatur ad hunc modum. גַּשׁ vel גֹּשׁ accede. m. גְּשִׁי accede. f. גְּשׁוּ accedite. m. גְּשֶׁנָה accedite. f. Secunda p̃ſona imperatiui maſculini ſingularis: loco cere ſcribitur aliqñ per cegol & aliquando recipit he in fine. vt גְּשָׁה accede . m. ali as ſcribitur cum holem hoc modo. גֹּשָׁה ideſt accede. m. f. Et aliquando venit cum nun ſubſtantiali prima: hoc modo. נְגֹשׁ . Infinitiuus explicatur ſic. גֶּשֶׁת נְגֹשׁ. ideſt accedere. Subiunctiuus & gerundia ſupplentur per prepoſitiones harũ quattuor litterarum. בכלמ vt ſupra in verbis perfectis. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt aliqua ex his: אהחע littera ſubſtantialis media ſcribitur per patha atq; etiam vltima. vt eccleſiaſtes. 3. עֵת לַטַּעַת ideſt tempus plantandi.

De voce paſſiua

In preterito vocis paſſiue littera ſubſtantialis prima deficit. a qua licet verbum incipiat: non eſt ſubſtantialis: ſed ponitur ad deſignandum vocem paſſiuam prime coniugationis. & littera ſubſtantialis prima ſupletur per dagues littere ſubſtãtialis medie. & explicatur hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָגַשׁ oblatus fuit נִגְּשָׁה oblata fuit נִגַּשְׁתָּ oblatus fuiſti נִגַּשְׁתְּ oblata fuiſti נִגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui.

Plurali.

נִגְּשׁוּ oblati vel oblate fuerũt נִגַּשְׁתֶּם oblati fuiſtis נִגַּשְׁתֶּן oblate fuiſtis נִגַּשְׁנוּ oblati vel oblate fuimus. Preſens.

נִגָּשׁ qui oblatus eſt נִגָּשָׁה vel נִגָּשֶׁת que oblata eſt נְגָשִׁים qui oblati ſunt נְגָשׁוֹת que oblate ſunt. Et quando littera ſubſtantialis vltima eſt aliqua harum quattuor אהחע littera: ſubſtantialis media & vltima participii generis feminini ſingularis ſcribũtur per patha. vt Ezechiel. 34. וְאֶת הַנִּבְרַחַת לֹא הֲשִׁבֹתֶם. i. quod abiectum eſt non reduxiſtis. In futuro nun vocis paſſiue excluditur. & nun remanens eſt littera ſubſtantialis. & dagues littere ſubſtantialis medie venit ad ſupplementum nun vocis paſſiue. hoc modo. אֶנָּגֵשׁ vel אֶנָּגְשָׁה oblatus vel oblata ero תִּנָּגֵשׁ oblatus eris. תִּנָּגְשִׁי oblata eris. יִנָּגֵשׁ oblatus erit תִּנָּגֵשׁ oblata erit. Plurali.

נִנָּגֵשׁ vel נִנָּגְשָׁה oblati vel oblate erimus. תִּנָּגְשׁוּ oblati eritis תִּנָּגַשְׁנָה oblate eritis. יִנָּגְשׁוּ oblati erunt. תִּנָּגַשְׁנָה oblate erunt. Imperatiuus modus explicatur ſic. הִנָּגֵשׁ oblatus eſto הִנָּגְשִׁי oblata eſto הִנָּגְשׁוּ oblati eſtote. הִנָּגַשְׁנָה oblate eſtote. Infinitiuus eſt ſimilis imperatiui modi ſecunde perſone generis maſculini ſingularis numeri ad hunc modum . הִנָּגֵשׁ Applicari. Subiunctiuus modus & gerundia ſupplẽtur per prepoſitiones illarum quattuor litterarum de quibus in aliis coniugationibus dictũ ẽ: cum agebatur de illarum infinitiuis. Et quia verbũ hoc נָגַשׁ eſt neutrum: ideo in hac coniugatione caret participiis vocis paſſiue: quia ſupplentur per tempus preſens. Cum vero ſin ſcribitur cum ciboleth mutat ſignificationem in id quod eſt angere vel conſtringere: & tunc non eſt neutrum: & habet participia vocis paſſiue ad modum actiuorum. vt נָגוּשׁ qui cõſtrictus ẽ נְגוּשָׂה que cõſtricta נְגוּשִׁים qui conſtricti נְגוּשׁוֹת que conſtricte ſũt. Et notandum quod in hac coniugatione & in cõiugationibus verborum imperfectorum que ſequuntur: ſeruatur ordo & forma verborum perfectorum de quibus dictũ eſt. quia ſemper incipiunt a tertia perſona generis maſculini ſingularis preteriti indicatiui modi: & habent eaſdem terminationes: quas habent verba perfecta. Secunda coniugatio non inuenitur in hoc verbo נָגַשׁ.

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio huius verbi נָגַשׁ eſt ī qua deficit nun littera ſubſtantialis prima: & ſuppletur per dagues littere ſubſtantialis medie. & explicatur ad hunc modum הִגִּישׁ fecit accedere. m. הִגִּישָׁה fecit accedere. f. הִגַּשְׁתָּ feciſti accedere. m. הִגַּשְׁתְּ feciſti accedere. f. הִגַּשְׁתִּי feci accedere. m. & f.

Plurali.

הִגִּישׁוּ fecerunt accedere. m. & f. הִגַּשְׁתֶּם feciſtis accedere. m. הִגַּשְׁתֶּן feciſtis accedere. f. הִגַּשְׁנוּ fecimus accedere. m. & f.

In cuius preterito ſi non fuiſſet excluſa nun littera ſubſtantialis prima debuit dici הִנְגִּישׁ הִנְגִּישָׁה. deficit preterea nun prima

© Biblioteca Nacional de España

in tota hac coniugatione tam in voce actiua quam passiua. Presens circumloquimur hoc modo. מַגִּישׁ qui facit accedere. מַגִּישָׁה vel מַגֶּשֶׁת que facit accedere מַגִּישִׁים qui faciunt accedere מַגִּישׁוֹת que faciunt accedere. In futuro venit littera substantialis media subiecto hinc sequenti iod ociosa ad hunc modum. אַגִּישׁ vel אַגִּישָׁה faciã accedere. תַּגִּישׁ facies accedere.m. תַּגִּישִׁי facies accedere.f. יַגִּישׁ faciet accedeꝛ.m. תַּגִּישׁ faciet accedere.f.

Plurali.

נַגִּישׁ vel נַגִּישָׁה faciemus accedere.m.&f. תַּגִּישׁוּ facietis accedere.f. יַגִּישׁוּ facient accedere.m. תַּגֶּשְׁנָה facient accedere.f. Et in omnibus personis supradictis: littere substantiali medie potest subiici cere & sequens iod excludi. sic אַגֵּשׁ תַּגֵּשׁ Imperatiuus explicatur ad hunc modum. הַגֵּשׁ fac accedere.m. הַגִּישִׁי fac accedere.f. הַגֵּשׁוּ facite accedere.m. הַגֵּשְׁנָה facite accedere.f. Et aliquando imperatiuus secunde persone numeri singularis generis masculini accipit hinc in littera substantiali media vt Gen. 27. הַגִּישָׁה לִי וְאֹכְלָה ideſt accede ad me & comedam. Infinitiuus explicatur hoc modo. הַגֵּשׁ. ſ. הַגִּישׁ facere accedere.

De voce passiua.

In voce passiua huius coniugationis deficit nun littera substãtialis prima: & est similis verbis perfectis vocis passiue tertie cõiugationis: que est הָפְקַד. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito הֻגַּשׁ oblatus fuit הֻגְּשָׁה oblata fuit. הֻגַּשְׁתָּ oblatꝰ fuisti הֻגַּשְׁתְּ oblata fuisti הֻגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui. Et alie persone ad eundem modum. Presens explicatur isto modo. מֻגָּשׁ qui oblatus est מֻגָּשָׁה que oblata est מֻגָּשִׁים qui oblati sunt מֻגָּשׁוֹת que oblate sunt. Futurum explicatur hoc modo. אֻגַּשׁ oblatus ero.m.&f. תֻּגַּשׁ oblatus eris תֻּגְּשִׁי oblata eris יֻגַּשׁ oblatus erit תֻּגַּשׁ oblata erit. Imperatiuus deficit. & infiniti uus huius coniugationis explicatur sic. הֻגַּשׁ Applicari. Participia vocis passiue sunt. מֻגָּשׁ oblatus מֻגָּשָׁה vel מֻגֶּשֶׁת oblata מֻגָּשִׁים oblati מֻגָּשׁוֹת oblate.

Quarte coniugationis vox actiua non reperitur in hoc verbo nisi tantum passiua: que potest formari ad proportionem vocis passiue verborum perfectorum quarte coniugationis. Sunt etiam quedam verba incipientia a littera nun & desinentia in aleph sicut נָשָׂא ideſt portauit: que possunt declinari ad proportionem superius dicti verbi נָגַשׁ. preterquam quod aleph non profertur. sic. נָשָׂא נָשָׂאת נָשָׂאתִי. i. portauit. portauisti portaui: & pari modo in aliis modis. temporibus. numeris. personis & generibus. Et quemadmodum in predicto verbo excluditur nun in processu coniugationis: ita & in hoc verbo. לָקַח ideſt accepit excluditur lamed: quod solum vt diximus reperitur defectiuum in verbis incipientibus a littera lamed. & in preterito & in presenti habet omnes suas litteras quasi verbum perfectum: ad cuius proportionem declinatur in preterito & in presenti prime coniugationis. & aliquando in preterito reperitur sine lamed: & coph venit cũ camez. vt Ezechielis. 17 קָח עַל מַיִם רַבִּים ideſt accepit sup aquas multas. pro quo nos habemus. vt firmaret radicem sup aquas multas. In futuro ämittit hoc verbum lamed litteram substantialem primam: que suppletur per dagues impositum littere coph. & potest formari ad proportionem futuri prime cõiugationis huius verbi נָגַשׁ in hunc modum אֶקַּח vel אֶקְחָה ac cipiam.m.&.f. תִּקַּח accipies.m. תִּקְחִי accipies.f. יִקַּח accipiet.m. תִּקַּח accipiet.f. Et quando littera substantialis media scribitur cum seba tunc venit sine dagues. hoc modo תִּקְחוּ וְקָחוּ. i. accipietis. accipient. quod fit vt prolatio sit facilior in hoc verbo quod in sacris litteris frequentatur. Imperatiuus duobꝰ modis reperitur. primo quando habet lamed litteram substantialem primam. hoc modo. לְקַח accipe.m. לְקְחִי accipe.f. לְקְחוּ accipite.m. לְקַחְנָה accipite.f. Secundo modo quando scribitur sine lamed in hunc modum. קַח accipe.m. קְחִי accipe.f. קְחוּ accipite.m. קַחְנָה accipite.f. Secunda persona masculini singularis imperatiui scribitur per patha. & hanc differẽtiam hebrei ponunt inter imperatiuum & preteritum sine lamed de quo superius dictum est. Inuenitur quoq; hic modus cũ camez quando venit in fine clausule. vt. 1. Reg. 21. אִם אוֹתָהּ תִּקָּח לְךָ ideſt si istum vis tollere tolle. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. לָקֹחַת. ſ. לָקוֹחַ Accipere. De voce passiua. Vocis passiue preteritum aliquando venit sine lamed substantiali prima. sic נִקַּח נִקְחָתָ ideſt fuit. ſ. fuisti acceptus: & nonnun quam cum lamed substantiali. vt Ezechiel. 33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח ideſt propter peccatum suum captus est. & 1. Regum. 4. וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה ideſt arca dei capta est. Presens. & futurum. & imperatiuus modus huius verbi possunt formari ꝑ vocem passiuam prime coniugationis. Et hoc verbum לָקַח non reperitur in voce actiua secunde neq; tertie neq; quarte coniugationis: sed reperitur in vocibus passiuis. vt Esaie. 52. כִּי לֻקַּח עַמִּי ideſt quia captus est populus meus. quod verbum est temporis preteriti vocis passiue secunde coniugationis. & Gen. 18. יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם ideſt accipiatur nunc paululum aque: quod verbũ est futuri tertie coniugationis. & Exo. 19. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת ideſt ignis & grando pariter ferebantur. quod est participium generis feminini singularis vocis passiue quarte coniugationis. & quia heth est littera gutturalis: littera substantialis media & vltima scribuntur per patha. Et dicunt hebrei quod propterea quod hoc verbum לָקַח inuenitur in voce passiua: potest etiam ex eo per proportionem fingi actiua: quod etiam in aliis verbis potest fieri.

De verbis a iod incipientibus.

Verba a littera iod incipientia: plerumq; amittunt illã. aut iod vertitur in vau tam in voce actiua quam passiua: ponimusq; exempli causa hoc verbum יָדַע ideſt scivit vel cognouit: quod verbũ in preterito indicatiui actiue vocis prime coniugationis & in presenti: retinet tres litteras substantiales & formatur ex proportione aliorum verborum perfectorum in eisdem temporibꝰ. Sed in futuro huiusmodi & in imperatiuo plerumq; deficit iod littera substantialis prima: littere vero que adduntur: veniunt cum cere hoc modo. אֵדַע vel אֶדְעָה sciam.m.&.f. תֵּדַע scies.m. תֵּדְעִי scies.f. יֵדַע sciet.m. תֵּדַע sciet.f.

Plurali.

נֵדַע vel נֵדְעָה sciemus.m.&.f. תֵּדְעוּ scietis.m. תֵּדַעְנָה scietis.f. יֵדְעוּ scient.m. תֵּדַעְנָה scient.f. Et in hoc verbo littera substãtialis media scribitur plerumq; cum patha: propterea quod littera substantialis vltima est gutturalis. Quod si littera substantialis vltima non est aain siue heth: tunc littera substantialis media scribitur per cere. vt אָרֵד descendam. אֵלֵךְ ideſt ambulabo אֵשֵׁב habitabo siue sedebo. Que verba si veniunt cum vau addita in principio: littere addite in futuro veniunt cum cere & cum accentu: & littera substantialis media venit cum cegol in hunc modum וַיֵּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et aliquando in vtrisq; verbis littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אִיקַץ תִּיקַץ ideſt expergiscar expergiscꝛis. אִיגַע תִּיגַע ideſt laborabo laborabis. & in quibusdam verbis littere substantiales medie veniunt cum patha sine cum holem: in hunc modum. אִיסַר castigabo.m. vel.f. תִּיסוֹר castigabis.m. Sunt etiam verba quedam incipientia a littera iod. que in processu coniugatiõis non ämittunt iod neq; vertunt in vau. cuiusmodi est. יָטַב. i. benefecit: vt Exo. 1. וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים ideſt & benefecit deus. Imperatiuus explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה scito.m. דְּעִי scito.f. דְּעוּ scite.m. דַּעְנָה. scitote.f. In verbis vero quorum littera substantialis vltima non est aliqua ex his quattuor אהחע: secunda persona imperatiui masculini singularis scribitur per cere in littera substantiali media. hoc modo. רֵד. ideſt descende לֵךְ. i. ambula. שֵׁב ideſt sede. Infinitiuꝰ explicatur hoc mõ דַּעַת: יְדֵעָה

© Biblioteca Nacional de España

scire. De voce passiua.

Vocis passiue verbum predictum in prima coniugatione littera substantialis prima hoc est iod in preterito & in presenti vertitur in vau ociosum. quia in hebreo he quattuor littere permutãtur inter se. אהוי. & in hac voce preteritum & presens scribuntur per nun cum holem hoc modo. Indicatiuo modo. tempore preterito. נוֹדַעְתִּי scitus fuit נוֹדָעָה scita fuit נוֹדַעְתָּ scitus fuisti נוֹדַעְתְּ scita fuisti. נוֹדַעְתִּי scitus vel scita fui. נוֹדָעוּ sciti vel scite fuerunt נוֹדַעְתֶּם sciti fuistis נוֹדַעְתֶּן scite fuistis. נוֹדָעְנוּ sciti vel sciti fuimus. Presens explicatur hoc modo. נוֹדָע qui est scitus. נוֹדָעָה que est scita נוֹדָעִים qui sunt sciti נוֹדָעוֹת que sunt scite. Futuri iod littera substantialis prima vertitur in vau cum dagues ad supplendum defectum littere nun preteriti sic. אִוָּדַע vel אִוָּדְעָה sciar. m. & f. תִּוָּדַע scieris. m. תִּוָּדְעִי scieris. f. יִוָּדַע sciet. m. תִּוָּדַע sciet. f. Plurali. נִוָּדַע vel נִוָּדְעָה sciemur. m. & f. תִּוָּדְעוּ sciemini. m. תִּוָּדַעְנָה sciemini. f. יִוָּדְעוּ scientur. m. תִּוָּדַעְנָה scientur. f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִוָּדַע scire. m. הִוָּדְעִי scire. f. הִוָּדְעוּ scimini. m. הִוָּדַעְנָה scimini. f. Infinitiuus. הִוָּדַע vel הִוָּדֵעַ cognosci. Participium vocis passiue hoc modo. יָדוּעַ scitus יְדוּעָה scita יְדוּעִים sciti יְדוּעוֹת scite. Et predicta verba a iod incipientia carent secunda coniugatione

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio est: in qua iod littera substantialis prima vertitur in vau ociosam: & habet in principio he additam cum holem: & explicatur ad hunc modum. Indicatiuo modo tẽpore preterito. הוֹדַעְתִּי fecit scire. m. הוֹדְעָה fecit scire. f. הוֹדַעְתָּ fecisti scire. m. הוֹדַעְתְּ fecisti scire. f. הוֹדַעְתִּי feci scire. m. & f. Plurali. הוֹדִיעוּ fecerunt scire. m. & f. הוֹדַעְתֶּם fecistis scire. m. הוֹדַעְתֶּן fecistis scire. f. הוֹדַעְנוּ fecimus scire. m. & f. Presens explicatur sic מוֹדִיעַ q facit scire. m. מוֹדִיעָה qui facit scire. f. מוֹדִיעִים qui faciunt scire. m. מוֹדִיעוֹת qui faciunt scire. f. Futuro littere addite scribuntur per holem: & iod littera substantialis prima vertitur in vau quod non profertur. hoc modo. אוֹדִיעַ vel אוֹדִיעָה faciã scire. תּוֹדִיעַ facies scire. m. תּוֹדִיעִי facies scire. f. יוֹדִיעַ faciet scire. m. תּוֹדִיעַ faciet scire. f

Plurali.

נוֹדִיעַ vel נוֹדִיעָה faciemus scire. m. & f. תּוֹדִיעוּ facietis scire. m. תּוֹדַעְנָה facietis scire. f. יוֹדִיעוּ facient scire. m. תּוֹדַעְנָה facient scire. f. Et in quibusdam verbis iod littera substantialis prima non excluditur. vt Osee. 10. אֲיַסְּרֵם ideſt castigabo eos. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹדַע fac scire. m. הוֹדִיעִי fac scire. f. הוֹדִיעוּ facite scire. m. הוֹדַעְנָה facite scire. f. Secunda persona imperatiui numeri singularis masculini aliquando habet litteram substantialem mediam cum cere. ad hunc modũ. הוֹשֵׁב fac sedere. m. הוֹרֵד fac descendere. m. Aliquando tamen non amittitur iod. vt Psalmo. 5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ ideſt dirige in conspectu meo viam tuam. In voce quoq; passiua huius coniugationis vau ponitur pro iod. & declinatur ad proportionem tertie coniugationis vocis passiue verborum perfectorum. ad hunc modum. De voce passiua.

Indicatiuo modo tempore preterito. הוּדַע scitus fuit הוּדְעָה scita fuit הוּדַעְתָּ scitus fuisti הוּדַעְתְּ scita fuisti הוּדַעְתִּי scitus vel scita fui. Ad hunc modum formantur alie persone. potest quoq; he cum holem poni pro surec. sic. הוֹדַע הוֹדְעָה. Presens explicatur ad hunc modum. מוּדָע qui est scitus מוּדְעָה que est scita מוּדָעִים qui sunt sciti מוּדָעוֹת que sunt scite. Futurum explicatur isto modo. אוּדַע vel אוּדְעָה sciar. m. & f. תּוּדַע scieris. m. תּוּדְעִי scieris. f. יוּדַע scietur. m. תּוּדַע scietur. f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus ad hunc modum explicatur הוּדַע sciri. Participium vero in hunc modũ. מוּדָע scitus מוּדָעָה vel מוּדְעָה scita. מוּדָעִים Sciti מוּדָעוֹת scite. Quarta cõiugatio Inuenitur quoq; hoc verbum יָדַע in voce actiua quarte coniugationis quadrate. vt. 1. Reg. cap. 21. וְאֶת הַנַּעֲרִים יוֹדַעְתִּי & pueris meis condixi: & in voce passiua eiusdem quarte coniugationis iod littera substantialis prima vertitur in vau que profertur. & declinatur ex proportione vocis passiue quarte coniugationis hoc est הִתְפַּקֵּד hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. הִתְוַדַּע sciuit se. m. הִתְוַדְּעָה sciuit se. f. הִתְוַדַּעְתָּ sciuisti te. m. הִתְוַדַּעְתְּ sciuisti te. f. הִתְוַדַּעְתִּי Sciui me. m. & f. Presens explicatur hoc modo. מִתְוַדַּע qui scit se מִתְוַדְּעָה que scit se. מִתְוַדְּעִים qui sciunt se. מִתְוַדְּעוֹת que sciunt se. Futurum explicatur hoc modo. אֶתְוַדַּע vel אֶתְוַדְּעָה sciam me. m. & f. תִּתְוַדַּע scies te. m. תִּתְוַדְּעִי scies te. f. יִתְוַדַּע sciet se. m. תִּתְוַדַּע sciet se. f. In quibusdam tamen verbis iod non vertitur in vau. vt numeri. 1. נֵיתֵלְדוּ ideſt & numerati sunt per generationes. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִתְוַדַּע scito te. m. הִתְוַדְּעִי scito te. f. הִתְוַדְּעוּ scitote vos. m. הִתְוַדַּעְנָה scitote vos. f. Infinitiuus vero ad hunc modum. הִתְוַדַּע cognoscere se. Sunt preterea alia verba a iod littera incipientia: cuiusmodi ē hoc יָצָא: que possunt declinari ex proportione horum verborum incipientium a iod. nisi quod aleph non profertur: quorum preteritum est huius modi. יָצָאָה exiult. m. יָצְאָה exiuit. f. יָצָאתָ existi. m. יָצָאת existi. f. יָצָאתִי exiui. m. & f. Presens explicatur ad hunc modum. יוֹצֵא qui exit. יוֹצֵאת vel יוֹצְאָה que exit. יוֹצְאִים qui exeũt. יוֹצְאוֹת que exeũt. Futurum vero ad hũc modum. תֵּצֵא exibis. m. & f. אֵצֵא vel אֶצְאֶה exibo. m. & f. יֵצֵא exibit. m. תֵּצֵא exibit. f. Imperatiuus explicatur hoc modo צֵא vel צְאֵה exi. m. צְאִי exi. f. צְאוּ exite. m. צֶאֱנָה exite. f. In hoc modo aliquando reperitur iod substantialis prima. vt Geñ. 8. הֵיצֵא אִתָּךְ ideſt educ tecum. Infinitiuus vero ad hunc modum. יָצוֹא. יָצֹא exire. Sunt preterea nõnulla verba a iod littera incipientia desinentia in aleph: de quibus postea dicetur: & propter illorum varietatem non ponũtur hic.

De verborum irregularium secundo modo.

Verborum imperfectorum secũdus modus est: illorum videlicet que sunt monosyllaba & quorum littera substantialis media est iod siue vau que non proferuntur: cuiusmodi sunt בִּין ideſt intelligere שׁוּב redire. in quorum preterito & presenti iod siue vau excluduntur. & hinc vel surec littere substantialis prime vertitur in camez ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. בָּן intellexit. m. בָּנָה intellexit. f. בָּנְתָּ intellexisti. m. בָּנְתְּ intellexisti. f. בָּנְתִּי intellexi. m. & f. Et ad hunc modum alie persone. Presens explicatur isto modo. בָּן qui intelligit בָּנָה que intelligit בָּנִים qui intelligunt בָּנוֹת que intelligunt. Futurum explicatur in hunc modũ. אָבִין intelligam. m. & f. תָּבִין intelliges. m. תָּבִינִי intelliges. f. יָבִין intelliget. m. תָּבִין intelliget. f. Aliquando littera substãtialis prima per camez scribitur: qui profertur quasi holem. vt וַיָּקָם ideſt surrexit וַיָּעָף ideſt volauit. Aliquando etiam littera substantialis prima venit cum surec in hunc modum. אָשׁוּב vel אָשׁוֹבָה redibo. m. & f. תָּשׁוּב redibis. m. תָּשׁוּבִי redibis. f. יָשׁוּב redibit. m. תָּשׁוּב redibit. f. Et similiter declinantur alia verba. Imperatiuus explicatur hoc modo. בִּין vel בִּינָה intelligere. m. בִּינִי vel בִּינִי intellige. f. בִּינוּ vel בִּינוּ intelligite. m. בִּינָה intelligite. f. Sunt quedam verba: quarum littera substantialis ē vau siue iod & in processu coniugationis non excluduntur sed proferuntur. vt numeri. 20. בִּי נֵרַע אַהֲרֹן. i. quod defũctus esset aaron. & Psalmo. 39. שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ ideſt clamaui ad te. que verba declinantur secundum proportionem verborum perfectorũ in prima vel secunda cõiugatione tantum. Infinitiuus explicatur hoc modo בִּין intelligere. In voce passiua huius cõiugationis non excluditur littera substantialis media hoc est iod: sed vertitur in vau sic. Indicatiuo modo tempore preterito. נָבוֹן fuit intellectus נָבוֹנָה fuit intellecta נָבוֹנְתָּ fuisti intellectus נָבוֹנְתְּ fuisti intellecta. נָבוֹנְתִּי fui intellectus uel fui intellecta. Presens explicatur hoc modo. נָבוֹן qui intelligitur.

© Biblioteca Nacional de España

נְבוֹנָה que íntelligítur נְבוֹנִים qui íntelliguntur נְבוֹנוֹת que íntelliguntur. Futurum explícatur hoc modo. אָבִין íntelligar. m.&f. תָּבִין íntelligeris.m. תָּבִינִי íntelligeris.f. יָבִין íntelligetur m. תָּבִין íntelligetur.f. Et quando líttera subſtantialis media eſt alíqua harum quínq; אהחער líttere futuri addite ſcribūtur per cere loco híric: ad hunc modum. יָעֵר ídeſt expergefiet. Imperatíuus explícatur hoc modo. הָבֵן íntelligere.m. הָבִינִי íntelligere.f. הָבִינוּ íntelligimíni.m. הָבִינָה míni.f. Infinitíuꝰ explícatur hoc modo. הָבֵן íntelligi. Partícipia vocis paſſíue בִּין qui íntelligítur בִּינָה que íntelligítur בִּינִים qui íntelligūtur בִּינוֹת que íntelliguntur. Et predícta verba que ſunt monoſyllaba ín preterito índicatíui modi actíue vocis carent ſecunda coníugatione.

Certía coníugatío eſt verborum tranſitíuorum hoc eſt quorum actío tranſít ín tertíam perſonā. & ín verbís abſolutís tranſít ín ſecundam perſonam & non amplíus. ín quíbus he ſcríbitur per cere. ſíc. Indicatíuo modo. tempore preterito. הֵבִין fecít íntelligere.m. הֵבִינָה fecít íntelligere.f. הֵבִינוֹתָ feciſti íntelligere.m. הֵבִינוֹת feciſti íntelligere.f. הֵבִינוֹתִי feci.íntelligere.m.&.f. Plurálí. הֵבִינוּ fecímus íntelligere.m.&.f. Alíquando tamen he ſcríbitur cū patha hoc modo הֵבִינַתָ.alíquando ín omnibus perſonís excluditur íod hoc modo. הֵבַנְתָּ Preſens explícatur ad hunc modum. מֵבִין qui facít íntelligere מְבִינָה que facít íntelligere מְבִינִים qui faciunt íntelligere. מְבִינוֹת que faciunt íntelligere. Futurum autem hoc modo. אָבִין vel אֲבִינָה faciam íntelligere.m.&.f. תָּבִין facies íntelligere.m. תָּבִינִי facies íntelligere.f. יָבִין faciet íntelligere.m. תָּבִין faciet íntelligere.f. Imperatíuus explícatur hoc modo. הָבֵן vel הָבִין vel הָבִינָה fac íntelligere.m. הָבִינִי fac íntelligere.f. הָבִינוּ Facite íntelligere.m. הָבִינָה vel הָבֵנָה Facite íntelligere.f. Imperatíui generís maſculíní numerí ſingularís líttera ſubſtantialís prima loco cere alíquādo ſcríbitur cum camez ſíue patha. vt Eſaíe. 42. וְאֵין אוֹשֵׁב ídeſt & nō eſt qui dícat reuertere. Infinítíuus explícatur hoc modo. הָבֵן.l.הָבִן facere ī telligere. Gerundía vero circumloquímur per prepoſítiones harum quattuor líttera rum. בכלם vt ín ſuperíoribus ſepe dí ctum eſt. Paſſíue vocis tertía coníugatío ſíc. Indicatíuo modo tempore preterito. הוּבַן íntellectus fuit הוּבָנָה íntellecta fuit הוּבַנְתָּ íntellectus fuíſti הוּבַנְתְּ íntellecta fuíſti הוּבַנְתִּי íntellectus vel íntellecta fuí. Preſens explícatur hoc modo. הוּבָן qui íntelligítur הוּבָנָה que íntelligítur הוּבָנִים qui íntelliguntur הוּבָנוֹת que íntelliguntur. Futurū explícatur hoc modo. אוּבָן íntellígar.m.&.f. תּוּבָן íntelligeris.m. תּוּבָנִי íntelligeris f. יוּבָן intelligetur.m. תּוּבָן intelígetur.f. Imperatíuum hec con iugatio non habet. Infinítíuus explícatur hoc modo. הוּבָן Intelligi. Partícipíum vocis paſſíue hoc modo. מוּבָן qui íntelligítur מוּבָנָה que íntelligítur. מוּבָנִים qui íntelliguntur מוּבָנוֹת que íntelliguntur.

Varta coníugatío que dícitur quadrata eſt verborum ín quíbus líttera ſubſtantialís tertia duplícatur. neq; excluditur ex medío vau. & explícatur ín modum ſequētem. Indicatíuo modo tempore preterito. בּוֹרַן íntellexít. m. בּוֹרָנָה ítellexít. f. בּוֹרַנְתָּ íntellexíſti. m. בּוֹרַנְתְּ ítellexíſti. f. בּוֹרַנְתִּי íntellexí. m. & f. ad hunc modum alíe perſone formantur. Preſens autem tempus hoc modo. מְבוֹרָן qui íntelligít מְבוֹרָנָה vel מְבוֹרֶנֶת que íntelligít מְבוֹרָנִים qui íntelligunt מְבוֹרָנוֹת que íntelligunt. Futurum quoq; íſto modo. אֲבוֹרָן vel אֲבוֹרָנָה íntelligam.m.&.f. תְּבוֹרָן íntelliges.m. תְּבוֹרָנִי íntelliges.f. יְבוֹרָן íntelliget.m. תְּבוֹרָן íntelliget.f. Imperatíuus modus hoc modo explícatur. בּוֹרָן íntellige.m. בּוֹרָנִי íntellige.f. בּוֹרָנוּ íntelligíte.m. בּוֹרָנָה íntelligíte.f. Infinítíuus vero ad íſtum modum. בּוֹרָן ítellígere. In voce paſſíua huíus quarte coníugatíonís vau líttera ſubſtantialís media non excluditur: líttera q; ſubſtātialís tertia geminatur hoc modo. הִתְבּוֹנַן ídeſt íntellectus eſt vel íntelle xít ſe: aut íntellexít: quía actío huíus verbí alíquando tranſít ín ſecundam perſonam vt dictum eſt ſupra ín verbís perfectís: & ín fine clauſule líttera ſubſtantialís vltima ſcríbitur per camez. vt Eſaíe. 1. עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן. ídeſt populus meus non íntellexít. & explícatur ſíc. Indicatíuo modo tempore preterito. הִתְבּוֹנַן íntellexít ſe. m. הִתְבּוֹנְנָה íntellexit ſe. f. הִתְבּוֹנַנְתָּ íntelle xíſti te. m. הִתְבּוֹנַנְתְּ ítellexíſti te. f. הִתְבּוֹנַנְתִּי ítellexí me. m. & f Preſens autem hoc modo explícatur. מִתְבּוֹנֵן qui íntelligít ſe מִתְבּוֹנְנִים qui íntelligít ſe מִתְבּוֹנְנָה vel מִתְבּוֹנֶנֶת que íntelligít ſe מִתְבּוֹנְנוֹת que íntelligūt ſe מִתְבּוֹנְנוֹת que íntelligunt ſe. Futurum etiam explícatur hoc modo. אֶתְבּוֹנֵן vel אֶתְבּוֹנְנָה íntelligam me. m. & f. תִּתְבּוֹנֵן íntel líges te. m. תִּתְבּוֹנְנִי íntelliges te. f. יִתְבּוֹנֵן ítelliget ſe. m. תִּתְבּוֹנֵן íntelliget ſe. f. Plurálí. נִתְבּוֹנֵן vel נִתְבּוֹנְנָה íntelligemus nos. m. & f. תִּתְבּוֹנְנוּ íntelligetis vos. m. תִּתְבּוֹנְנָה íntellige tis vos. f. יִתְבּוֹנְנוּ íntelligent ſe. m. תִּתְבּוֹנְנָה íntelligent ſe. F. Et ín fine clauſule venit líttera ſubſtantialís cum camez loco cere. vt Pſalmo. 118. עֵדוֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן ídeſt teſtímonía tua íntelligam. Imperatíuus explícatur íſto modo. הִתְבּוֹנֵן íntellige te. m. הִתְבּוֹנְנָה íntellige te. f. הִתְבּוֹנְנוּ íntelligíte vos. m. הִתְבּוֹנְנָה íntelligíte vos. f. Infinítíuus autem ín hunc modum הִתְבּוֹנֵן Íntelligí. Partícipíum vocis paſſíue íſto modo. מִתְבּוֹנֵן qui íntelligít ſe מִתְבּוֹנְנָה vel מִתְבּוֹנֶנֶת que íntelligít ſe מִתְבּוֹנְנִים qui íntelligunt ſe. מִתְבּוֹנְנוֹת que íntelligunt ſe.

Er primam & tertíam coníugatíonem íſtorum verborum vnius ſyllabe poſſunt quoq; declínarí alía verba monoſyllaba deſinētía ín aleph cuíuſmodí eſt hoc בּוֹא ídeſt venít ſíue intrauít. níſi quod aleph non profertur: hoc modo. בָּא venít. m. בָּאָה venít. f. בָּאתָ veníſti. m. בָּאתְ veníſti. f. בָּאתִי vení. m. & f. Preſens vero explícatur hoc modo. בָּא qui venít בָּאָה que venít בָּאִים qui veníunt בָּאוֹת que veníunt. Futurum autem ad hunc modum. אָבוֹא vel אֲבוֹאָה veniā. m. & f. תָּבוֹא veníes. m. תָּבוֹאִי veníes. f. יָבוֹא veníet. m. תָּבוֹא veníet. f. Imperatíuus modus explícatur hoc modo. בּוֹא vel בּוֹאָה vení. m. בּוֹאִי vení. f. בּוֹאוּ venite. m. בּוֹאֶנָה venite. f. Infinítíuus modus explícatur ſic. בּוֹא venire.

Ertíus verborum ímperfectorum modus eſt: que ín proceſſu coníugatíonís amíttunt he líteram ſubſtantialē tertíam vel vertítur ín íod. cuíuſmodí eſt hoc verbum גָּלָה quod habet camez ín príma & ſecunda: & declínatur hoc modo. Indicatíuo modo. tempore preterito. גָּלָה reuelauít. m. גָּלְתָה reuelauít. f. גָּלִיתָ reuelauíſti. m. גָּלִית reuelauíſti. f. גָּלִיתִי reuelaui. m. vel. f. Plurálí. גָּלוּ reuelauerunt. m. & f. גָּלִיתֶם reuelauíſti. m. גָּלִיתֶן reuelauíſti. f. גָּלִינוּ reuelauímus. m. vel. f. Preſens explícatur ad hunc modū. גּוֹלֶה qui reuelat גּוֹלָה que reuelat גּוֹלִים qui reuelant גּוֹלוֹת que reuelant. Futurí líttere que adduntur veníunt ſubſcrípto híric preter aleph prime perſone ſíngularís que venít cum cegol hoc modo. אֶגְלֶה reuelabo. m. vel. f. תִּגְלֶה reuelabís. m. תִּגְלִי reuelabís. f. יִגְלֶה reuelabit. m. תִּגְלֶה reuelabit. f. Plurálí. נִגְלֶה reuelabímus. m. vel. f. תִּגְלוּ reuelabítis. m. תִּגְלֶינָה reuelabítis. f. יִגְלוּ reuelabunt. m. תִּגְלֶינָה reuelabunt. f. Nonnunquam hoc futurum venít ſíne he vltíma: & líttera ſubſtantialís príma venít cum cegol. hoc modo יֶגֶל תִּגֶל יִגֶל נֶגֶל. אֶגֶל Alíquando líttere addíte veníunt cum cere. vt Numerí. 16. אַל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם non aſpícias ad munus íllorum. Et cum líttera ſubſtantialís príma vel ſecunda eſt alíqua harum quattuor אהה ע tunc líttera ſubſtantialís príma venit cum patha pro cegol: & líttere addite poſſunt venire cum híric ſíue cere. vt Exo. 19. וַיַּחֲשֹׂם יִשְׂרָאֵל ídeſt & caſtrametatus eſt íllic íſrael. & Geneſis. 47. וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם & defecit terra egypti. que verba veníunt a príma horum verborum poſítione חָנָה.l.הָנָה. & quando líttera ſubſtantialís príma eſt ín ſíue heth: vel he. líttere addite poſſunt venire cum patha: ſíc.

© Biblioteca Nacional de España

אֶעֱלֶה Ascendam.m.vel.f. תַּעֲלֶה ascendes. m. תַּעֲלִי ascēdes. f. יַעֲלֶה ascendet.m. תַּעֲלֶה ascendet.f. & quando veniunt sine he vltima: veniunt hoc modo יַעַל תַּעַל אַעַל & in verbis quorū littera substantialis media est iod cuiusmodi est hoc הָיָה idest fuit he littera substātialis vltima excluditur. & iod relinquitur ocio sa. sic. אֶהִי Ero.m.vel.f. תְּהִי יִהְי Erit.m.vel.f. Et in hoc verbo רָאָה idest vidit: iod tertie persone masculini singularis venit cum patha quando venit cum vau in prīcipio hoc modo. וַיַּרְא .i. & vidit. quod fit vt prolatio sit facilior īhoc verbo: quod est frequēs in sacra scriptura. Atque etiam ex hac causa quod si iod cum hiric scriberetur: sonus esset similis huic verbo וַיֵּרָא quod venit aliquando cum simplici iod. idest & timuit. cuius prima positio est רָאָה timuit. de quo in inferioribus dicetur. Imperatiuus explicatur hoc modo.

גְּלֵה reuela.m. גְּלִי reuela.f. גְּלוּ reuelate.m. גְּלֶינָה reuelate.f. Infinitiuus explicatur ad hūc modum. לְגֹלֹת Reuelare. Vox passiua prime huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito. נִגְלָה reuelatus fuit. נִגְלְתָה reuelata fuit נִגְלֵיתָ reuelata fuisti נִגְלֵית reuelata fuisti נִגְלֵיתִי reuelatus vl reuelata fui. Plurali. נִגְלוּ reuelati vel reuelate fuerunt נִגְלֵיתֶם reuelati fuistis נִגְלֵיתֶן reuelate fuistis נִגְלֵינוּ reuelati vel reuelate fuimꝰ. Presens explicatur hoc modo. נִגְלֶה qui reuelatur נִגְלָה que reuelatur נִגְלִים qui reuelantur נִגְלוֹת que reuelantur. In futuro nun preteriti excluditur: quod suppletur per dages in littera substantiali prima hoc modo. אֶגָּלֶה reuelabor.m.&.f. תִּגָּלֶה reuelaberis.m. תִּגָּלִי reuelaberis.f. יִגָּלֶה reuelabitur. m. תִּגָּלֶה reuelabitur.f. Plurali. נִגָּלֶה reuelabimur.m.&.f. תִּגָּלוּ reuelabimini.m. תִּגָּלֶינָה reuelabimini.f. יִגָּלוּ reuelabuntur. m. תִּגָּלֶינָה reuelabuntur.f. Aliquando in hoc futuro excluditur he vltima: quemadmodum in voce actiua ad sequentem modum הִגָּלֵה Imperatiuus explicatur hoc mō. הִגָּלֵה reuelare.m. הִגָּלִי reuelare.f. הִגָּלוּ reuelemini.m. הִגָּלֶינָה reuelemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִגָּלוֹת vel הִגָּלֵה reuelari. Participiū vocis passiue hoc modo. גָּלוּי reuelatus גְּלוּיָה reuelata גְּלוּיִים reuelati גְּלוּיוֹת reuelate. De secūda cōiugatiōe.

Secunda coniugatio verborum que dicuntur grauia ꝓpterea quod littera substantialis media scribitur cū dages: & declinatur ex proportione verborum pfectorum secunde coniugationis hoc modo. Indicatiuo modo tēpore preterito. גִּלָּה reuelauit.m. גִּלְּתָה reuelauit.f. גִּלִּיתָ reuelasti.m. גִּלִּית reuelasti.f. גִּלִּיתִי reuelauí.m.&.f. & ad hunc modū alie persone. Presens explicatur hoc modo. מְגַלֶּה qui reuelat מְגַלָּה que reuelat מְגַלִּים qui reuelant מְגַלּוֹת que reuelant Futurum autem ad hunc modum. אֲגַלֶּה reuelabo.m.&.f. תְּגַלֶּה reuelabis.m. תְּגַלִּי reuelabis.f. יְגַלֶּה reuelabit.m. תְּגַלֶּה reuelabit.f. In hoc futuro quemadmodum in futuro prime coniugationis supra memorate aliquando hevltima excluditur. ad hūc modum. אֶגַּל תְּגַל יְגַל נְגַל Imperatiuus huncin modum explicatur גַּלֵּה reuela.m. גַּלִּי reuela.f. גַּלּוּ reuelate.m. גַּלֶּינָה reuelate f. Infinitiuus autem exit in hunc modum. גַּלּוֹת reuelare. Cōiugationis huius vox passiua sic. Indicatiuo modo tempore pterito. גֻּלָּה reuelatus fuit גֻּלְּתָה reuelata fuit גֻּלֵּיתָ reuelatus fuisti גֻּלֵּית reuelata fuisti גֻּלֵּיתִי reuelatus vel reuelata fui. Plu. גֻּלּוּ reuelati vel reuelate fuerunt. גֻּלֵּיתֶם reuelati fuistis גֻּלֵּיתֶן reuelate fuistis. גֻּלֵּינוּ reuelati vel reuelate fuimus. Presens explicatur ad hunc modū. מְגֻלֶּה qui reuelatur מְגֻלָּה que reuelatur מְגֻלִּים qui reuelantur מְגֻלּוֹת que reuelantur. Futurū āt isto modo explicatur. אֲגֻלֶּה reuelabor.m.&.f. תְּגֻלֶּה reuelaberis.m. תְּגֻלִּי reuelaberis.f. יְגֻלֶּה reuelabitur.m. תְּגֻלֶּה reuelabitur.f. Imperatiuum non habet hec vox. Infinitiuus autem explicatur hoc mō גֻּלּוֹת reuelari. Participium vocis passiue hoc modo. מְגֻלֶּה reuelatus מְגֻלָּה reuelata מְגֻלִּים reuelati מְגֻלּוֹת reuelate.

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio est verborum: quorum actio transit in tertiam personam. & declinatur ad ꝓportionē verborum perfectorum tertie coniugationis ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. הִגְלָה vel הִגְלָה fecit reuelare.m. הִגְלְתָה fecit reuelare.f. הִגְלֵיתָ fecisti reuelare. m. הִגְלֵית fecisti reuelare.f. הִגְלֵיתִי vel הִגְלֵיתִי feci reuelare.m. & f. & ad hunc modum formari possunt persone numeri pluralis Et quando littera substantialis prima est áin vel heth: tunc he addita & áin siue heth subscribunturper cere siue cegol. vt threnorum. 2. הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם idest fecerunt ascendere puluerē super caput suum. Presens vero explicatur ad hunc modum. מַגְלֶה qui facit reuelare מַגְלָה que facit reuelare. מַגְלִים qui faciunt reuelare מַגְלוֹת que faciunt reuelare. Futurum autem isto modo explicatur. אַגְלֶה faciam reuelare.m.&.f. תַּגְלֶה facies reuelare.m. תַּגְלִי facies reuelare.f. יַגְלֶה faciet reuelare.m. תַּגְלֶה faciet reuelare.f. Imperatiuus ad hunc modum explicatur. הַגְלֵה fac reuelare.m. הַגְלִי fac reuelare.f. הַגְלוּ facite reuelare.m. הַגְלֶינָה facite reuelare.f. Cōiugationis huius vox passiua sic. Indicatiuo modo tempore preterito. הָגְלָה reuelat⁹fuit הָגְלְתָה reuelata fuit הָגְלֵיתָ reuelatus fuisti הָגְלֵית reuelata fuisti הָגְלֵיתִי reuelatus vel reuelata fui. Presens aūt explicatur hoc modo. מָגְלֶה qui reuelatur מָגְלָה que reuelatur מָגְלִים qui reuelantur מָגְלוֹת que reuelantur. Futurum vero explicatur hoc modo. אָגְלֶה reuelabor.m.vel.f. תָּגְלֶה reuelaberis.m. תָּגְלִי reuelaberis.f. יָגְלֶה reuelabitur.m. תָּגְלֶה reuelabitur. f. Imperatiuū hec vox non habet. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. הָגְלֹה reuelari. Verba supradicta definentia in he non reperiūtur in voce actiua quarte coniugationis quadrate. reperiuntur tamen in passiua. & declinantur ex proportione verborū perfectorum passiue vocis quarte coniugationis sic. Indicatiuo modo tempore preterito הִתְגַּלָּה reuelabit se.m. הִתְגַּלְּתָה reuelabit se.f. הִתְגַּלֵּיתָ reuelasti te.m. הִתְגַּלֵּית reuelasti te.f. הִתְגַּלֵּיתִי reuelauí me.m.&.f. & ad hunc modum persone numeri pluralis. Presens huius vocis explicatur sic. מִתְגַּלֶּה q reuelat se מִתְגַּלָּה que reuelat se מִתְגַּלִּים qui reuelant se מִתְגַּלּוֹת que reuelant se. Futurum autem explicatur hoc modo. אֶתְגַּלֶּה vel אֶתְגַּל reuelabo me.m.&.f. תִּתְגַּלֶּה reuelabis te.m. תִּתְגַּלִּי reuelabis te.f. יִתְגַּלֶּה reuelabit se.m. תִּתְגַּלֶּה reuelabit se.f. Imperatiuus vero explicatur hoc modo. הִתְגַּלֵּה reuelare.m. הִתְגַּלִּי reuelare.f. הִתְגַּלּוּ reuelamini.m. הִתְגַּלֶּינָה reuelamini.f. Infinitiuus autē ad hunc modum. הִתְגַּלּוֹת vel הִתְגַּלֵּה reuelari.

Vartus modus defectiuorum verborū est: qñ ex tribus litteris substantialibus deficit aliqñ prima & tertia. aut deficit prima & non profertur tertia. Esto exēpli causa hoc verbū נָטָה idest declinauit siue extendit. quod verbum in flectitur per primam coniugationem actiuam & passiuā. Preteritum vero & presens possunt inflecti ex proportione verborum predictorum in he desinentium. & in futuro excluditur nun littera substantialis prima que suppletur per dagues imposītum littere sequenti. Futurum vero explicatur hoc modo. אַטֶּה declinabo.m.&.f. תַּטֶּה declinabit.m. תַּטִּי declinabit.f. יַטֶּה declinabit.m. תַּטֶּה declinabit.f. Plurali. נַטֶּה declinabimus.m.&.f. תַּטּוּ declinabitis.m. תַּטֶּינָה declinabitis.f. יַטּוּ declinabunt.m. תַּטֶּינָה declinabūt.f. In hoc futuro aliqñ ex litteris tribus substantialibus deficit prima & tertia. & littere addite scribuntur cū cere & aleph cū cegol hoc modo אֶט תֵּט יֵט שֶׁמֶאל Prouer. 4. אַל תֵּט יָמִין וְשְׂמֹאל nō declines ad dextrā neqꝫ ad sinistrā. Aliqñ littere addite futuri scribuntur ꝓhitic. vt. 4. Re. 9. וַיֵּז מִדָּמָהּ idest sparsit de sanguine suo. quod verbum habet originem ab hoc verbo. נָזָה. Imperatiuus & infinitiuus veniunt cum nun littera substantiali prima ad modū sequētē. נְטֵה declina.m. נְטִי Declia.f. נְטוּ declīate.m. נְטֶינָה declinate.f. ifinitiu⁹ נְטוֹת נְטֹה declinare. Vocis passiue prima

© Biblioteca Nacional de España

coniugatio.נָטָה declinatus fuit.נָטוּתָה declinata fuit.נָטִיתָ declinatus fuisti.נָטוּת declinata fuisti.נָטִיתִי declinatus vel declinata fui. plurali. נָטוּ declinati vel declinate fuerunt. נְטִיתֶם declinati fuistis.נְטִיתֶן declinate fuistis. נָטִינוּ declinati vel declinate fuimus. Et aliquando in singulari littera substantialis media scribitur cum hiric.ad hunc modum.נָטִיתִי .& in tertia persona plurali he littera substātialis vltima aliqñ vertitur in iod.vt Numeri.24.נְחָלִים נָטוּי vt torrentes inclinati sunt. pro quo nos habemus.vt valles nemorose.Presens autē explicatur hoc modo.נוֹטֶה qui declinatur נָטָה que declinatur. נוֹטִים qui declinantur נְטוּיוֹת que declinantur. Futurum quoq; explicatur hoc mō. אֶנְטֶה declinabor.m.vel.f.תִּנְטֶה declinaberis.m.תִּנְטִי declinaberis.f.יִנְטֶה declinabitur.m. תִּנְטֶה declinabitur.f.Cui futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum & in voce actiua : ad hunc modum.אֶנְטֵ תִּנְטֵ יִנְטֵ Imperatiuus explicatur hoc modo.הִנָּטֵה declinare.m.הִנָּטִי declinare.f.הִנָּטוּ declinemini.m.הִנָּטֶינָה declinemini. f. Infinitiuus hoc modo explicatur.הִנָּטוֹת ' הִנָּטֵה Declinari.Participia vocis passiue hoc modo.נָטוּי declinatus נְטוּיָה declinata.נְטוּיִם declinati נְטוּיוֹת declinate.

Certia coniugatio supradicti verbi est in qua deficit nū littera substantialis prima in omnibus modis & tēporibus:que suppletur per dagues in littera substātiali media:ad hunc modum. Indicatiuo modo tpe preterito. הָטָה fecit declinare.m.הָטְתָה fecit declinare.f.הָטִיתָ feciſti declinare.m.הָטוֹת feciſti declinare.F.הָטִיתִי feci declinare.m . & .F. Plurali. הָטוּ fecerunt declinare.m.vel.F.הָטִיתֶם feciſtis declinare.m.הָטִיתֶן feciſtis declinare.F.הָטִינוּ fecimus declinare.m. vel.F. Presens vero explicatur hoc modo . מַטֶּה qui facit declinare.מָטָה que facit declinare.מַטִּים qui faciunt declinare. מָטוֹת que faciunt declinare. Futurū aūt in hunc modū. אַטֶּה faciam declinare.m.&.f.תַּטֶּה facies declinare.m. תַּטִּי faci es declinare.f. יַטֶּה faciet declinare.m. תַּטֶּה faciet declinare.f. Plurali. נַטֶּה faciemus declinare.m.vel.f. תַּטּוּ facietis declinare.m. תַּטֶּינָה facietis declinare.f. יַטּוּ facient declinare.m. תַּטֶּינָה facient declinare.f. In hoc futuro nonnunquam deficiunt prima & tertia littera extribus substātialibus quemadmodum in voce actiua prime coniugatiōis. hoc mō.אֶטְ תִּטְ יִטְ נָטְ Imperatiuus ad hunc modum explicatur הַטֵּה fac declinare.m הַטִּי fac declinare.F.הַטּוּ Facite declinare.m.הַטֶּינָה Facite declinare.F. In hoc imperatiuo in masculino singulari excluditur nonnunquam he vltima.vt Prouer.22.הַטְ אָזְנְךָ וּשְׁמָע .i. .i. inclina aurem tuam & audi. Infinitiuus aūt explicatur hoc mō. הַטּוֹת ' הַטֵּה Facere declinare . Vocis passiue tertia coniugatio. Indicatiuo modo tempore preterito.הָטָה declinat? fuit הָטְתָה declinata fuit.הָטִיתָ declinatus fuisti הָטִית decliata fuisti הָטִיתִי declinatus vel declinata fui.Presens explicatur hunc in modū. מָטֶה qui declinatur מָטָה que declinatur מָטִים qui declinantur מָטוֹת que declinantur.Futurum explicatur hoc modo. אָטֶה declinabor.m.&.F.תָּטֶה declinaberis.m.תָּטִי declinaberis.F.יָטֶה declinabitur.m.תָּטֶה declinabitur.F.Imperatiuus in hac voce deficit.Infinitiuus autem exit ad hunc modum.הָטוֹת declinari Cum vero prima littera extribus substantialibus est aleph cu iusmodi est.אָבָה idest voluit:littere futuri addite veniunt cum holem.sic.אֹבֶה volam.m.&.F.תֹּאבֶה voles . m .תֹּאבִי voles .F. אֹבֶה volet.m.תֹּאבֶה volet.F. Sunt qui dicant hoc verbum אָבָה posse inflecti per vocem passiuam quarte coniugationis ad modum verborum desinentium in he:de quibus dictū ē in superioribus hoc mō:הִתְנַבֵּאתָה declinatus est הִתְנַבְּתָה declinata ē.

Est preterea verbū יָרֵא hoc est timuit:cuius littera substantialis prima est iod & tertia aleph que non profertur.& inflectitur ad proportionem huius verbi פָּעַל & declinatur per primam coniugationem:in quo aliquando nō profertur iod.& nonnunquam iod vertitur in vau.& in preterito & in presenti iod profertur ad hunc modum . Indicatiuo modo tempore preterito.יָרֵא timuit.m.יָרְאָה timuit.F. יָרֵאתָ timuisti.m.יָרֵאת timuisti.F.יָרֵאתִי timui.m.vel. F. Plurali. יָרְאוּ timuerūt.m.vel.F.יְרֵאתֶם timuistis.m.יְרֵאתֶן timuistis.f. יָרֵאנוּ timuimus.m.vel.F.Nonnunquam huius temporis res littera secunde persone masculini & feminini pluralis scribitur subiecto camez hoc modo.יְרֵאתֶם יְרֵאתֶן & quando est in fine clausule:seba littere substantialis medie vertitur in cere accentu in eadem collocato . vt Geñ.18.כִּי יָרֵאָה .idest quia timuit. Presens huius verbi explicatur sic.יָרֵא qui timet יְרֵאָה que timet יְרֵאִים qui timent יְרֵאוֹת que timēt.Futurum autem i hūc modum.אִירָא timebo.m.&.F.תִּירָא timebis.m.תִּירְאִי timebis F.יִירָא timebit. m.תִּירָא timebit.F.Plurali. נִירָא timebimus.m.&.F.תִּירְאוּ timebitis.m.תִּירֶאנָה timebitis.F. יִירְאוּ timebunt.m.תִּירֶאנָה timebunt.F.Futurum hoc scribitur cū iod littera substantiali prima que tamen non profertur. In fine vero clausule:seba littere substantialis medie vertitur in camez accentu in eadem collocato.vt Leuitici.19.אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ Vnusquisq; matrem suam & patrē suum timeat.In tertiis quoq; personis masculini singularis & pluralis aliquando deficit iod littera substantialis prima.& iod que appónitur est futuri. vt.1.Rex.17.וְיִרְא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד & timuit saul ante dauid.& alia reperiuntur ad hunc modum. In femínino etiam plurali aliquando deficit he vltima & aleph non profertur. vt Exo.1. וַתִּירֶאן .idest timebāt obstetrices . Causa autem cur futurum scribitur cum iod littera substantiali est quia sine illa mutaret significationem. Et significaret videre : ab hoc verbo רָאָה.idest vidit. Imperatiuus autem explicatur sic. יְרָא time.m.יִרְאִי time.f.יִרְאוּ vel יִרְאוּ timete.m.יְרָאְנָה timete .f. In secunda persona masculini pluralis aliquando non profertur áleph.vt Iosue.24.יְרְאוּ אֶת יְהוָה .idest timete dominū. In femínino quoq; plurali non profertur aleph:vt assignetur differentia vocis inter coniugationem huius verbi יָרֵא quod est timere:& coniugationē alterius רָאָה quod est vidit. quia si proferatur aleph significat videre . Infinitiuus explicatur ad hunc modum.יָרוֹא timere. Infinitiuus preterea vt sepe dictū est prepositis prepositionibus illarum quattuor litterarū בכלם ponitur pro gerundiis & subiunctiuo:& scribuntur cum hiric: & iod littera substantialis prima non profertur.hoc mō בְּיִרוֹא .i.in timendo.Aliquando lamed addita scribitur cum cere : & excluditur iod littera substantialis prima.vt.1.Regū.18. לְרָא .i.vt timeret coram dauid.טִפְנֵי דָוִד Vocis passiue prima coniugatio in cuius preterito iod substantialis prima vertitur i vau ociosam.vt.Indicatiuo modo tempore preterito יָרֵא formidatus fuit.נוֹרְאָה formidata fuit.נוֹרָאתָ formidatus fuisti. נוֹרָא formidata fuisti.נוֹרָאתִי Formidatus vel formidata fui.

Presens autem explicatur hoc modo נוֹרָא qui formidatur נוֹרָאָה que formidatur נוֹרָאִים qui formidantur נוֹרָאוֹת que formidantur. In futuro & in imperatiuo iod littera substantialis prima vertitur in vau que profertur in hūc modum .אָוֹרָא formidabor.m.&.f.תִּוֹרָא formidaberis.m.תִּוֹרְאִי formidaberis.f. יִוֹרָא formidabitur.m.תִּוֹרָא formidabitur.f. Imperatiuus explicatur hoc mō.הִוָּרֵא formidari.m.הִוָּרְאִי formidari.f. הִוָּרְאוּ formidemini.m.הִוָּרֶאנָה formidemini.f.Infinitiuus explicatur hoc modo.הִוָּרֵא formidari. Hoc verbum caret participiis vocis passiue quoniam est neutrum.

Vnt alia verba quorum littera substantialis prima extribus est iod & vltima he.cuiusmodi est hoc יָרָה .idest docuit.siue proiecit.quod in presenti & in pterito prime coniugationis inflectitur ad proportionem verborum desinentium in he:de quibus supra dictum est.& in futuro nō profertur iod.hūc in modū אוֹרֶה docebo.m.&.f.תּוֹרֶה docebis.m.

© Biblioteca Nacional de España

תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. & aliquādo ex hoc futuro excluditur he vltima hoc modo. אִיר תִּיר vt Ezech. 31. וַיִּיף בַּנַּדְלוּ & erat pulcherrimus in magnitudine sua. Imperatiuus explicatur in hunc modum. יָרֵה doce.m. יְרִי doce.f. יְרוּ docete.m. יְלֶנָה docete.f. Infinitiuus autem ad hunc modū יָרוֹת docere. Vox passiua huius coniugatiōis iflectitur ad modū vocis passiue precedentis coniugationis loco aleph littere posita he in vltima littera ex subst̄atialibus. & participiū eiusdem vocis exit in modū sequentē. יָרוּי qui docetur יְרוּיָה que docetur יְרוּיִם qui docentur יְרוּיוֹת que docentur.

Certie coniugationis verborum forma est quorū actio plerumq; transit in tertiam personam: nonnunquam tamen manet actio in secunda sic. הוֹרֵיתָ fecit docere vel docuit.m. הוֹרָתָה fecit docere.f. הוֹרֵיתָ fecisti docere.m. הוֹרֵית fecisti docere.f. הוֹרֵיתִי feci docere.m.&.f. Plurali. הוֹרוּ fecerūt docere.m.&.f. הוֹרִיתֶם fecistis docere.m. הוֹרִיתֶן fecistis docere.f. הוֹרִינוּ fecimus docere.m.&.f. Presens explicatur ad hūc modū. מוֹרֶה qui docet מוֹרָה que docet מוֹרִים qui docent. מוֹרוֹת que docent. Futurum autem ad hunc modū. אוֹרֶה docebo.m.&.f. תּוֹרֶה docebis.m. תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. Futurum hoc aliqñ excludit he litterā vltimam hoc modo. אוֹר תּוֹר יוֹר. vt. 4. Reg. 13. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע i. יְרֵה וַיּוֹר & dixit elisеus iace sagittā: et iecit. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹרֵה doce.m. הוֹרִי doce. f. הוֹרוּ docete .m. הוֹרֶנָה docete.f. Infinitiuus vero ad hunc modū. הוֹרוֹת facere docere. Ex hac cōiugatiōe formari pōt vox passiua: vau cū hoc lē prime syllabe mutata in vau cū surec hoc mō. הוֹרָה docta fuit הוֹרֵיתָ docta fuisti הוֹרֵית docta fuisti. הוֹרֵיתִי docta fui. Presens aūt ad hunc modū. מוֹרֶה doctus מוֹרָה docta מוֹרִים docti מוֹרוֹת docte. Futurum explicatur hoc modo אוֹרֶה docebor.m.&.f. תּוֹרֶה doceberis.m. תּוֹרִי doceberis.f. יוֹרֶה docebitur.m. תּוֹרֶה docebitur.f. Imperatiuus huius vocis desicit. Infinitiuus autem explicatur sic. הוֹרוֹת doceri.

Est alia forma verborū in quibus littera substantialis vltima est aleph que nō profertur: qualia sunt. מָצָא idest inuenit. קָרָא idest vocauit: quibus in discursu cōiugationis ex substantialibus littera nulla deficit: preter quā cū verbum incipit a nun siue iod. de quibus dictum est in superioribus. nunc dicendū de iis que incipiunt a quacūq; alia littera: & ponūtur hoc in loco quia inflectuntur ad modū verborū desinentium in he. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. קָרָא vocauit.m. קָרְאָה vocauit.f. קָרָאתָ vocasti.m. קָרָאת Vocasti.f. קָרָאתִי Vocaui.m.&.f. Presens explicatur ad hunc modum. קוֹרֵא qui vocat. קוֹרְאָה que vocat. קוֹרְאִים qui vocant קוֹרְאוֹת que vocant. Futurū aūt hoc mō אֶקְרָא uel אֶקְרְאֶה Vocabo.m.&.f. תִּקְרָא Vocabis. m. תִּקְרְאִי vocabis.f. יִקְרָא Vocabit.m. תִּקְרָא Vocabit.f. Imperatiuus aūt ad hunc modum. קְרָא Voca.m. קְרִאִי Voca.f. קִרְאוּ uocate.m. קְרֶאנָה uocate.f. Imperatiuo feminini pluralis deficit aliqñ he: & aleph nō pfertur. vt Ruth. 1. קְרֶאן לִי מָרָא i. Vocate me amaram. Nonnunquam littera substantialis prima legitur cum hiric. & aleph profertur. vt Exo. 2. קִרְאָן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם idest Vocate eum & comedat panem. Infinitiuus sic. קְרֹא i קְרֹאת i קָרֹא Vocare. Vox passiua huius coniugationis sic. Indicatiuo modo tempore preterito. נִקְרָא Vocatus fuit נִקְרְאָה Vocata fuit נִקְרָאתָ Vocatus fuisti. נִקְרָאת Vocata fuisti נִקְרָאתִי Vocatus uel uocata fui. Presens autē explicatur hoc modo. נִקְרָא qui uocatur נִקְרָאָה que uocatur נִקְרָאִים qui uocantur נִקְרָאוֹת que uocantur. Futurum ad hunc modum explicatur. אֶקָּרֵא Vocabor.m.&.f. תִּקָּרֵא Vocaberis.m. תִּקָּרְאִי Vocaberis.f. יִקָּרֵא uocabitur. m. תִּקָּרֵא Vocabitur. f. Imperatiuus autem explicatur sic. הִקָּרֵא Vocare.m. הִקָּרְאִי vocare.f. הִקָּרְאוּ Vocemini. m. הִקָּרֶאנָה Vocemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִקָּרֵא Vocari. Participium vocis passiue hoc modo. קָרוּא vocatus קְרוּאָה vocata קְרוּאִים vocati. קְרוּאוֹת vocate.

Est aliud verbum cuius littera substantialis prima atq; vltima est nun: hoc modo. נָתַן idest dedit. quod verbū inuenitur solum in prima coniugatione in cuius discursu aliquando excluditur nun prima. aliquando vltima. aliquando vtraq; & geminatur media. & in preterito prime coniugationis excluditur nun vltima scilicet in prima & secūda psona singulari & plurali: que suppletur per dagues littere seqntis: hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָתַן dedit.m. נָתְנָה dedit.f. נָתַתָּ dedisti.m. נָתַתְּ dedisti.f. נָתַתִּי dedi.m.&.f. Plurali נָתְנוּ dederunt.m.&.f. נְתַתֶּם dedistis.m. נְתַתֶּן dedistis.f. נָתַנּוּ vel נָתַתְּנוּ dedimus.m.&.f. Aliquando in secunda persona masculini singularis excluditur nun prima & vltima: & tau in medio duplicatur vt supra dictum est. vt. 2. Regum. 22. וְאוֹיְבַי תָּתָּה לִי עֹרֶף idest & inimicos meos dedisti mihi dorsum. quo in verbo ponitur dagues in vtraq; littera duplicata. quia dagues prime supplet defectum nun prioris: & secunde: nun posterioris. Presens explicatur ad hunc modum. נוֹתֵן qui dat נוֹתֶנֶת vel נוֹתֶנֶת que dat. נוֹתְנִים q dant נוֹתְנוֹת que dant. Futurum autem isto modo. אֶתֵּן vel אֶתֶּנֶה dabo.m.&.f. תִּתֵּן dabis.m. תִּתְּנִי dabis.f. יִתֵּן dabit.m. תִּתֵּן dabit.f. Plurali. נִתֵּן vel נִתֶּנֶה dabimus.m.&.f. תִּתְּנוּ dabitis.m. תִּתֵּנָה vel תִּתֶּנֶה dabitis.f. יִתְּנוּ dabunt.m. תִּתֵּנָה dabunt.f. In hoc futuro & in imperatiuo & in infinitiuo deficit nun littera substantialis prima & suppletur per dagues tau littere sequentis. Imperatiuus ad hunc modū explicatur. תֵּן da.m. תְּנִי da.f. תְּנוּ date.m. תְּנֶינָה date.f. Aliquando tamen masculinum singulare & femininum plurale exeunt huc in modum. תְּנָה. i. da.m. vel date. F. Infinitiuus ad hunc modum explicatur. נָתוֹן. i. תֵּת Dare. Et quando infinitiuus venit sine nun & iungitur prepositioni bus beth siue lamed siue caph: per quas circumloquimur gerūdium: tunc tau prima scribitur sine dagues. hoc modo. בְּתֵת. i. in dādo: & cum mem venit cum dagues: hoc modo. מִתֵּת. i. de dando. & inuenitur hic infinitiuus cum littera nun addita in fine. vt. 3. Reg. 6. לְתִתֶּן שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה idest vt darent illic arcam federis domini.

Vox passiua huius coniugationis inflecti potest per passiuam vocem prime coniugationis huius verbi נָגַשׁ. i. accessit. de qua dictum est superius. & hoc verbum נָתַן non inuenitur in reliquis tribus coniugationibus preter quā in voce passiua tertie coniugationis. vt Leuitici. 11. וְכִי יִוָּתֵן מַיִם idest quando dabitur aqua. & dicunt hebrei: quod quia verbū hoc reperitur in voce passiua: quod ex proportione possumus formare actiuam ad hunc modum. הִנָּתִין idest fecit dare.

De verbis duplicatis.

Sunt quedam verba que ex tribus litteris substantialibus habent duas vltimas easdem hoc est duplicatas. cuiusmodi sunt hec. בָּזַז diripuit. גָּזַז totondit. דָּלַל attenuatus est. חָנַן miserto est. סָבַב circuiuit. שָׁלַל spoliauit. תָּמַם consumpsit. siue impleuit. He vero littere quas diximus duplicari: aliqñ veniunt simplices. vt תַּם cuius tres littere substantiales sunt תָּמַם Et prima littera per dages scribitur. In processu vero cōiugationis hec verba duplicata aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum. aliquando vero excluditur littera substantialis media: que suppletur per dages impositum vltime littere. Qui defectus plerumq; reperitur in verbis prime & secunde coniugationis tam in voce actiua quam passiua quemadmodum in verbo sequenti liquet. Indicatiuo mo-

© Biblioteca Nacional de España

do.tempore preterito. סָבַב circuiuit.m. סָבְבָה circuiuit.f. סַבּוֹתָ circuiuisti.m. סַבּוֹת circuiuisti.f. סַבּוֹתִי circuiui.m.&.f. Plurali. סַבּוּ circuierunt.m.&.f. סַבּוֹתֶם circuistis.m. סַבּוֹתֶן circuistis.F. סַבּוֹנוּ circuiuimus.m.&.F. Presens explicatur ad hūc modū. סָב qui circuit סָבָה que circuit סָבִים qui circueunt סָבוֹת que circueunt. Futurum autem ad hunc modum. אָסוֹב circuibo. m.&.F. תָּסוֹב circuibis.m. תָּסוֹבִי circuibis.F. יָסוֹב circuibit.m. תָּסוֹב circuibit.f. Plu. נָסוֹב circuibimus.m.&.f. תָּסֹבּוּ circuibitis.m. תָּסוֹבְנָה circuibitis.F. יָסֹבּוּ circuibunt.m. תָּסוֹבְנָה circuibunt.f. Cum vero futurum hoc scribitur per vau in principio: holem littere substantialis prime vertitur in camez qui profertur quasi holem. vt Deut. 2. וְנָסַב אֶת הַר שֵׂעִיר hoc est circuiuimus montem seir. Imperatiuus in hunc modum explicatur. סוֹב circui.m. סֹובִּי circui.F. סֹובּוּ circuite.m. סֹובְבָנָה circuite.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. סוֹב Circuire. Vox passiua huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito. נָסַב circundatus fuit נָסַבָּה circundata fuit נָסַבּוֹתָ circūdatus fuisti נָסַבּוֹת circūdata fuisti circundatus vel circundata fui. Plu. נָסַבּוּ circūdati vel circundate fuerunt נָסַבּוֹתֶם circundati fuistis נָסַבּוֹתֶן circundate fuistis נָסַבּוֹנוּ circundati vel circundate fuimus. Hec vox passiua potest etiam inflecti ex proportione verborū que sequūtur פָּעַל פָּעֵל פָּעַל hoc modo נָסַב נָסֵב נָסַב idest circundatus est. & potest etiam inflecti ex proportione illorum trium modorum in omnibus personis. Sed in sacra scriptura vsitatior est primus modus. Presens explicatur ad hunc modum. נָסַב vel נָסֵב qui circundatur נָסָבָה que circundatur נָסָבִים qui circundantur נָסָבוֹת que circundantur. Futurum autem in hunc modum. אָסוֹב circundabor.m.&.F. תָּסוֹב circunda beris.m. תְּסוֹבִי circundaberis.F. יָסוֹב circundabitur. m. תָּסוֹב circundabitur.F. Imperatiuus explicatur hoc modo. הָסֹב vel הָסַב circundare.m. הָסֹבִּי circundare. F. הָסַבּוּ circundemini .m. הָסֻבֶּינָה circundemini.F. Infinitiuus autem ad hunc modum. הָסֵב vel הָסֹב circundari. Participium vocis passiue hoc modo. סוֹבֵב qui circundatur סוֹבָה que circūdatur סוֹבִים qui circundantur סוֹבוֹת que circundantur.

Certia coniugatio verborum transeuntium in tertiam personam. que inflectuntur ad hunc modum. הִסֵּב vel הֵסֵב Fecit circundare.m. הִסֵּבָה Fecit circūdare.f. הִסַּבּוֹתָ Feci circundare.m. הִסַּבּוֹת feci circundare.f. הִסַּבּוּ Fecerunt circunda re.m.&.f. הִסַּבּוֹתֶם Fecistis circundare.m. הִסַּבּוֹתֶן fecistis circū dare.F. הִסַּבּוֹנוּ Fecimus circundare.m.&.F. Presens explicatur ad hunc modum. מֵסֵב qui facit circundare מְסִבָּה que facit circundare. מְסִבִּים qui faciunt circundare מְסִבּוֹת que faciunt circundare. Futurum autem isto modo. אָסֵב vel אַסֵּבָה fa ciam circundare.m.&.f. תָּסֵב facies circundare.m. תָּסֵבִּי Facies circundare.F. יָסֵב faciet circundare.m. תָּסֵב faciet circūdare.F. Plurali. נָסֵב vel נַסֵּבָה faciemus circundare.m.&.f. תָּסֵבּוּ Fa cietis circundare.m. תְּסִבֶּינָה facietis circundare.F. יָסֵבּוּ Faciēt circundare.m. תְּסִבֶּינָה Facient circundare. F. Imperatiuus hoc modo explicatur. הָסֵב Fac circundare.m. הָסֵבִּי Fac circū dare.F. הָסֵבּוּ Facite circundare.m. הָסֵבְנָה Facite circundare. F. Infinitiuus autē ad hūc modum הָסֵב.ו.הָסֵב.ו.הָסֵב Facere circū dare. Vox passiua huius coniugationis inflectitur prima syl laba scripta cum surec hoc modo. Indicatiuo modo.tem pore preterito. הוּסַב Fuit circundatus הוּסַבָּה fuit circun data הוּסַבּוֹתָ fuisti circundatus הוּסַבּוֹת fuisti circundata Fui circundatus vel circundata. Plurali. הוּסַבּוּ Fuerunt circundati vel circundate. הוּסַבּוֹתֶם Fuistis circū dati הוּסַבּוֹתֶן Fuistis circundate הוּסַבּוֹנוּ Fuimus circundati vel circundate. Presens ad hunc modum explicatur. מוּסָב qui circundatur מוּסָבָה que circundatur מוּסָבִים qui circū dantur מוּסָבוֹת que circundantur. Futurum autem ad hunc modum. אוּסַב circundabor.m.vel.f. תּוּסַב circūdaberis.m. תּוּסַבִּי circundaberis.f. יוּסַב circundabitur.m. תּוּסַב circunda bitur.f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus au tem exit in hunc modum. הוּסוֹב Circundari. Et per quartam coniugationem quadratam inflectuntur verba duplicata sine alicuius littere defectu: & tam in voce actiua quam in passiua possunt declinari per quartam coniugationem verborum per fectorum. vt רוֹמֵם idest exaltauit. הִתְרוֹמֵם idest exaltatus ē vel exaltauit se.

Sunt etiam verba quedam habentia quattuor litteras substantiales: quorum tres sunt differentie. prima est verborum que nullam duplicant litteram ex illis: cuius modi sunt hec. כִּרְבֵּל. idest inuoluit. כִּרְסֵם conculcauit. פִּרְשַׂז extendit. Secunda est verborum quorum tertia & quarta littera sunt eadem: quia geminatur. vt אִמְלֵל. i. defecit aut egrotauit. vel succisus est. Tertia est verborum: quorū prima & tertia littera sunt eadem atq; pari modo secunda & quarta. cuiusmodi sunt hec. כִּלְכֵּל idest pauit vel sustentauit. כִּרְכֵּר. saltauit. סִכְסֵךְ in uoluit קִרְקֵר destruxit. שִׁעְשֵׁעַ delectauit. que tres verborū diffe rentie: per secundam coniugationem inflectuntur: tam in voce actiua quam in passiua: que in tertia littera recipiunt dagues. & quāquam hec verba non reperiantur nisi per secundam con iugationem inflexa: nihilominus ex proportione possunt p alias tres coniugationes declinari. & in processu coniugatiōis nullam ex quattuor substantialibus amittunt. hoc modo.

Secunda coniugatio.

Indicatiuo modo. tempore preterito. כִּלְכֵּל sustētauit. m. כִּלְכְּלָה sustentauit. f. כִּלְכַּלְתָּ sustentasti. m. כִּלְכַּלְתְּ sustentasti. f. כִּלְכַּלְתִּי sustentaui. m.&.f. Plurali. כִּלְכְּלוּ sustenta uerunt. m.&.f. כִּלְכַּלְתֶּם sustentastis. m. כִּלְכַּלְתֶּן sustentastis. f. כִּלְכַּלְנוּ sustentauimus. m.&.f. Presens explicatur ad hunc modum. מְכַלְכֵּל qui sustentat מְכַלְכֶּלֶת vel מְכַלְכֵּלֶת que sustētat מְכַלְכְּלִים qui sustentant מְכַלְכְּלוֹת que sustentant. Quando litera substantialis vltima est ain siue heth subiicitur illis patha in singulari ad hunc modum. מְשַׁעְשֵׁעַ idest qui delectatur. Futurum explicatur ad hunc modum אֲכַלְכֵּל vel אֲכַלְכֶּלָה Susten tabo. m.&.f. תְּכַלְכֵּל sustentabis. m. תְּכַלְכְּלִי sustentabis. f. יְכַלְכֵּל sustentabit. m. תְּכַלְכֵּל sustentabit. f. Plurali. נְכַלְכֵּל vel נְכַלְכֶּלָה sustentabimus. m.&.f. תְּכַלְכְּלוּ sustentabitis. m. תְּכַלְכֵּלְנָה sustentabitis. f. יְכַלְכְּלוּ sustentabunt. m. תְּכַלְכֵּלְנָה sustentabūt. f. Quando vero littera substātialis vltima est ain siue heth: littera sbālis tertia subscribitur p camez siue patha. sic אֲשַׁעְשֵׁעַ. idest delectabor. m. vel. f. Imperatiuus explicatur ad hunc modum. כַּלְכֵּל sustenta. m. כַּלְכְּלִי sustenta. f. כַּלְכְּלוּ Sustentate. m. כַּלְכֵּלְנָה Sustentate. f. Infinitiuus autem ad hunc modum. כַּלְכֵּל Sustentare. Hec verba duplicata in voce passiua possunt inflecti per prefatam secundam coniugatio nem: littera substantiali prima prolata cum camez qui vertitur in holem siue cum surec: nulla ex quattuor substantialibus litteris excluſa. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preteri to. שֻׁעְשַׁע vel שֻׁעְשֵׁע delectatus fuit שֻׁעְשָׁעָה delectata fuit. שֻׁעְשַׁעְתָּ delectatus fuisti שֻׁעְשַׁעְתְּ delectata fuisti. שֻׁעְשַׁעְתִּי dele ctatus vel delectata fui. Presens autem explicatur hoc mo do. מְשֻׁעְשָׁע qui delectatur מְשֻׁעְשַׁעָה vel מְשֻׁעְשַׁעַת que delecta tur מְשֻׁעְשָׁעִים qui delectantur מְשֻׁעְשָׁעוֹת que delectantur. Futurum vero ad hunc modum. אֲשֻׁעְשָׁע Delectabor. m. &. f. תְּשֻׁעְשָׁע delectaberis. m. תְּשֻׁעְשְׁעִי delectaberis. f. יְשֻׁעְשָׁע delecta bitur. m. תְּשֻׁעְשָׁע Delectabitur. f. Imperatiuum non habet. Infinitiuus hoc modo. שֻׁעְשֻׁעַ delectari.

Aduertendum quod in explicanda coniugatione vsi sumus in compendium. m. littera promasculino. &. f. pro femínino: & hoc tam in nominibus cꝫ in pronominibus & verbis.

© Biblioteca Nacional de España

Sunt preterea verba habentia quinque litteras substantiales: quarum quattuor vltime sunt duplicate ad formā supradictorū verborum. sic. חַמְרְמַר .i. peruertit. סְחַרְחַר circuiuit. Que quidem verba inflecti possunt per primam coniugationem verborum perfectorū: nulla ex quinq; litteris substantialibus exclusa. Notandum quoq; est: quod hoc verbum חַמְרְמַר idest incaluit incaluisti: declinatur per vocem passiuam secunde coniugationis: nulla ex quinq; litteris substantialibus exclusa. Notandum preterea quod littere gemi natio in verbo atq; etiam in nomine fit ad maiorem dictionis illius expressionem. Atq; in hunc modum explicate sunt verborum tam perfectorum quam imperfectorum coniugatiões. Defectiuorum quoq; hoc est illorum que in processu coniugationis amittunt ex tribus litteris substantialibus vnam aut duas. Illorum etiam que habent quattuor aut quīque litteras substantiales. Animaduertendum est quoq; quod verba defectiua hoc est quibus aliqua ex substantialibus litteris deficit: siue etiam habentia vltra tres litteras substantiales: non inueniuntur in sacra scriptura iuxta formam omnium quattuor coniugationum que superius posite sunt: neq; in omnibus modis. temporibus & personis: atq; idcirco in quibusdam illorum non ponitur forma omnium quattuor coniugationum verborum perfectorum: nisi ille tantum in quibus talia verba possunt repiri.

De compositione verborum cum pronominibus.

Verba componuntur cum pronominibus: atq; ita componuntur vt ex vtrisq; confletur vna dictio. Et quemadmodum nomina componūtur cum pronominibus deriuatiuis: ita pronomina primitiua cum verbis actiuis transitiuis: sed non cum passiuis. & componuntur hec pronomina cum verbis omnium quattuor coniugationum actiue vocis verborum perfectorum & imperfectorum. Plerumq; etiā cōponuntur verba huiusmodi cum accusatiuis horum pronomi nū. ego. tu. ille. ipse. is. nos. vos. illi. ipsi. ii. In feminina quoq; terminatione. Et est animaduertendum quod in preterito indicatiui modi tertia persona numeri & generis vtriusq; varia tur decem modis: non connumerata eiusdem persone duplici terminatione nisi pro simplici. Secunda vero persona habet sex terminationes varias. Prima vero habet octo: quemadmodum liquet in hoc verbo. פָּקַד idest visitauit: quod est verbum tertie persone generis masculini numeri singularis indicatiui modi actiue vocis: cuius sunt variationes decem. In quibus camez littere substantialis prime vertitur in seba. hoc modo.

פָּקַד Visitauit. m. פָּקַדְנִי visitauit me. m. vel. f. פָּקַדְךָ visitauit te. m. פָּקַדְךְ visitauit te. f. פָּקָדוֹ vel פָּקַדֵהוּ visitauit illum פָּקְדָה visitauit illam. Plurali. פָּקָדָנוּ Visitauit nos. m. & f. פָּקַדְכֶם visitauit vos. m. פָּקַדְכֶן visitauit vos. F. פָּקָדָם visitauit illos פָּקָדָן visitauit illas. Tertia quoq; persona feminini singularis que est פָּקְדָה idest visitauit. F. decem habet diuersitates sic. פָּקַדַתְנִי visitauit me. m. & f. פָּקַדְתָּ visitauit te. m. פָּקַדְתְּ visitauit te. f. פָּקָדָהוּ vel פָּקַדַתּוּ visitauit illum פָּקְדָתָה vel פָּקַדַתָּה visitauit illam. Plurali. פָּקַדְתָּנוּ visitauit nos. m. & f. פָּקַדְתֶּם visitauit vos. m. פָּקַדְתֶּן visitauit vos. f. פָּקָדָתָם vel פָּקָדַתַּמוֹ visitauit illos פָּקָדָתָן visitauit illas. Secunda persona masculini singularis que est פָּקַדְתָּ idest visitasti sex habet terminationes ad hūc modū. פָּקַדְתָּנִי visitasti me. m. & f. פָּקַדְתּוֹ vel פָּקַדְתָּהוּ vel visitasti illum פָּקַדְתָּה visitasti illam. Plurali. פָּקַדְתָּנוּ visitasti nos m. & f. פָּקַדְתֶּם vel פָּקַדְתֶּמוֹ visitasti illos פָּקַדְתָּן visitasti illas. Secunda quoq; verbi persona pronominis singularis que est פָּקַדְתְּ idest visitasti: sex habet terminationes. vt פָּקַדְתִּינִי visitasti me. m. & f. פָּקַדְתִּיהוּ visitasti illum פָּקַדְתִּיהָ visitasti illam. Plurali. פָּקַדְתִּינוּ visitasti nos. m. & F. פָּקַדְתִּים visitasti illos פָּקַדְתִּין visitasti illas. Prima persona masculini uel feminini generis: numeri singularis: que est פָּקַדְתִּי octo habet uarias terminationes sic. פָּקַדְתִּיךָ uisitaui te. m. פָּקַדְתִּיךְ uisitaui te. f. פָּקַדְתִּיהוּ uel פָּקַדְתִּיהָ uisitaui illum פָּקַדְתִּיהָ uisitaui illam. Plurali. פָּקַדְתִּיכֶם uisitaui uos. m. פָּקַדְתִּיכֶן uisitaui uos. f. פָּקַדְתִּים uisitaui illos פָּקַדְתִּין uisitaui illas. Et in huiusmodi uerbo פָּקַדְתִּיהוּ aliquando littera substantialis media scribitur cum hiric loco patha. ut Iud. 15. וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ idest & nō interrogaui cū. Sunt qui in predicto uerbo addant aliam differentiam: que est: פָּקַדְתִּינִי idest uisitaui me. Tertia persona masculini uel feminini pluralis preteriti indicatiui modi que est פָּקְדוּ .i. uisitauerunt habet uarietates decem: ad hūc modum se quentem. פָּקְדוּנִי uisitauerunt me. m. & f. פָּקְדוּךָ uisitauerunt te. m. פָּקְדוּךְ uisitauerunt te. f. פָּקְדוּהוּ uisitauerunt illū פָּקְדוּהָ uisitauerunt illam. Plurali. פָּקְדוּנוּ uisitauerunt nos. m. & f. פָּקְדוּכֶם uisitauerunt uos. m. פָּקְדוּכֶן uisitauerūt uos. f. פָּקָדוּם uisitauerunt illos פָּקָדוּן uisitauerunt illas. Secunda psona masculini preteriti indicatiui modi que est פָּקַדְתֶּם idest uisitastis: habet uarietates sex: in quibus mem ultima uertitur in uau: ad modum sequentem. פָּקַדְתּוֹנִי uisitastis me. m. & f. פָּקַדְתּוֹהוּ uisitastis illum פָּקַדְתּוֹהָ uisitastis illam. Plurali. פָּקַדְתּוּנוּ Visitastis nos. m. & f. פָּקַדְתּוּם Visitastis illos פָּקַדְתּוּן uisitastis illas. Hoc preteritum. פָּקְדָתֶן idest uisitastis femininum: habet easdem diuersitates de quibus supra dictum ē. Prima persona masculini vel feminini pluralis que ē. פָּקַדְנוּ idest visitauimus masculini vel feminini generis: habet differentias octo. hoc mō. פָּקַדְנוֹךְ visitauim? te. m. פָּקַדְנוֹךְ. m? te. f. פָּקַדְנוּהוּ visitauimus illum פָּקַדְנוּהָ visitauimus illam. Plurali. פָּקַדְנוּכֶם visitauim? vos. m. פָּקַדְנוּכֶן. visitauim? uos. f. פָּקַדְנוּם visitauimus illos פָּקַדְנוּן visitauimus illas.

De participii varietatibus.

Participium presentis actiue vocis cuiuscumq; generis aut numeri per quod circumloquimur presens indicatiui modi decem habet differētias. vt in hoc participio פּוֹקֵד hoc est qui visitat. ad hunc modum. פּוֹקְדִי vel פּוֹקְדֵנִי qui visitat me. m. & f. פּוֹקֵדְךָ qui visitat te. m. פּוֹקְדֵךְ qui visitat te. F. פּוֹקְדוֹ vel פּוֹקְדֵהוּ qui uisitat illum פּוֹקְדָה q uisitat illā. Plu. פּוֹקְדֵנוּ q uisitat nos. m. & f. פּוֹקְדֵכֶם qui uisitat uos. m. פּוֹקְדֵכֶן qui uisitat uos. f. פּוֹקְדָם uel פּוֹקְדֵהֶם qui uisitat illos פּוֹקְדָן uel פּוֹקְדֵהֶן qui visitat illas. In fine uero clausule in hmōi uerbo פּוֹקֵד lēa substātialis ultima scribitur cū cegol & accētu ī eadē. ut Psal. 119. יְהוָה שֹׁמְרֶךָ. idest dominus custodit te. Quando uero littera substantialis ultima est aliqua harum quattuor אהחע tunc littera substantialis media scribitur cum cere hoc modo. שׁוֹלֵחַ idest qui mittit te. nonnunquam venit etiam cum patha. vt Esaie. 43. כֹּה אָמַר יְהוָה בּוֹרַאֲךָ. idest hec dicit dominus creans te. Participium vero presētis feminini singularis quod est. פּוֹקֶדֶת idest que visitat decem habet differentias: ad hunc modum. פּוֹקַדְתִּי que visitat me. m. & f. פּוֹקַדְתְּךָ que uisitat te. m. פּוֹקְדָתְךָ que visitat te. f. פּוֹקְדָתוֹ que visita illum פּוֹקְדָתָהּ q visitat illam. Plurali. פּוֹקְדָתֵנוּ que visitat nos. m. & f. פּוֹקַדְתְּכֶם que visitat vos. m. פּוֹקַדְתְּכֶן que visitat uos. f. פּוֹקְדָתָם que uisitat illos פּוֹקְדָתָן que uisitat illas. Et notandum quod in hoc participio quod desinit ī tau. idest פּוֹקֶדֶת fiūt predicte uarietates: sed non in participio quod desinit in he. quod fit pronunciationis leuioris ratione.

Participium presentis generis masculini pluralis quod est. פּוֹקְדִים idest qui visitant. habet differentias decem sic. פּוֹקְדַי q visitant me. m. & f. פּוֹקְדֶיךָ qui visitant te. m. פּוֹקְדַיִךְ qui visitant te. f. פּוֹקְדָיו qui visitant illum פּוֹקְדֶיהָ qui visitant illam. Plurali. פּוֹקְדֵינוּ qui visitant nos. m. & f. פּוֹקְדֵיכֶם qui visitāt vos. m. פּוֹקְדֵיכֶן qui visitant vos. f. פּוֹקְדֵיהֶם qui visitant illos. פּוֹקְדֵיהֶן qui visitant illas. Idem participium presentis generis feminini pluralis quod est פּוֹקְדוֹת idest que visitant: decem quoq; differentias habet. ad hunc modum. פּוֹקְדוֹתַי que visitāt

© Biblioteca Nacional de España

me.m. &.f. פּוֹקְדוֹתֶיךָ que visitant te.m. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te.f. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitãt illum פּוֹקְדוֹתָיו que visitant illam. Plurali. פּוֹקְדוֹתֵינוּ que visitant nos.m.&.F. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que visitant vos.m. פּוֹקְדוֹתֵיכֶן que visitant vos.F. פּוֹקְדוֹתֵיהֶם que visitant illos פּוֹקְדוֹתֵיהֶן que visitant illas.

De futuri varietatibus.

VTurum indicatiui modi easdem habet differentias: quas in preterito diximus: hoc est quod prime persone cuiuscumq; generis & numeri habent octo varietates non connumeratis que ponuntur in eadem persona duobus aut tribus modis: aut amplius. Quodq; secunde persone habent varietates sex. atq; rursus tertie persone varietates decem Quod vero prime & secunde persone pauciores habent differentias quam tertie: ratio est quoniã raro fit reciprocatio prime persone ad primam. aut secunde ad secundam. Neq; enim dicimus visitaui me aut visitauimus nos: per vnum verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed per verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְגַּדַּלְתִּי idest magnificatus sum. הִתְגַּדַּלְנוּ idest magnificati sumus. In secunda quoq; persona non dicimus visitasti te. visitastis vos. per vnũ verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed p verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְחַזַּקְתָּ idest confortatus es. vel confortasti te. Itaq; quod de preterito dictum est: idem & de futuro indicatiui & de imperatiuo dicendum est. Quamobrem in futuro non ponuntur nisi octo differẽtie prime persone singularis quod est. אֶפְקֹד idest visitabo: quia per varietates seu terminationes illius persone possunt formari varietates secunde vtriusq; numeri.

אֶפְקְדֶךָ Visitabo te.m. אֶפְקְדֵךְ visitabo te.F. vel אֶפְקְדֵהוּ siue אֶפְקְדֶנּוּ visitabo illũ אֶפְקְדָהּ l' אֶפְקְדֶנָּה visitabo illam. Plurali. אֶפְקְדָכֶם Visitabo vos.m. אֶפְקְדָכֶן Visitabo vos.f. אֶפְקְדֵם vel אֶפְקְדֵמוֹ visitabo illos. אֶפְקְדָן visitabo illas.

In fine vero clausule variatio prima secũde psone singularis bet litterã subtantialem vltimã subscriptam cum cegol: accentu in eadem. hoc modo. אֶפְקְדֶךָ. Illud quoq; hoc in loco est animaduertendum: quod nun tertiarum personarum siue sit masculini siue feminini generis semper scribitur cum dagues: vt supradictum est: & sine dagues in primis personis. vt תִּפְקְדֵנוּ idest visitabis nos.

De imperatiui varietatibus.

IMperatiui modi secunda persona vtriusq; numeri & generis sex habet variationes hoc modo. פְּקֹד idest visita. qui est imperatiuus secunde persone generis masculini singularis. qui uariatur sic.

פָּקְדֵנִי Visita me.m.&.f. פָּקְדֵהוּ uel פָּקְדָהּ Visita illum Visita illam. Plurali. פָּקְדֵנוּ Visita nos.m.&.f. פָּקְדֵם uel פָּקְדֵמוֹ Visita illos פָּקְדֵן Visita illas. Et notandum quod uariatiões imperatiui exeunt ad proportionem particule huius פְּעַל: cuius littera substantialis prima scribitur in compositione cum hateph camez qui profertur quasi holem. Sed imperatiui qui inflectuntur ad proportionem huius particule פָּעַל littera substantialis illorum prima scribitur cum seba. vt. 1. Reg. 16. קוּם idest surge & vnge illum. Imperatiuus quoq; secunde persone feminini singularis variationes habet sex hoc modo. פָּקְדֵנִי visita me.m.&.f. פָּקְדֵהוּ visita illũ פָּקְדָהּ visita illã. Plurali. פָּקְדֵנוּ visita nos.m.&.f. פָּקְדֵם visita illos פָּקְדֵן visita illas. Imperatiui eiusdem secunda psona masculini pluralis que est פִּקְדוּ idest visitate. sex habet variatiões sic פָּקְדוּנִי visitate me.m.&.f. פָּקְדוּהוּ visitate illum פָּקְדוּהָ visitate illam. Plurali. פָּקְדוּנוּ visitate nos.m.&.f. פָּקְדוּם visitate illos פָּקְדוּן visitate illas. Secunda vero persona ĩperatiui feminini pluralis que est. פִּקְדְנָה easdem habet diuersitates.

De infinitiui varietatibus.

INfinitiuus vocis actiue vt פָּקֹד vel פִּקֹּד idest visitare decem habet differentias. quarum sex sunt eedem cũ imperatiuo secunde persone masculini singularis: de quibus est dictum superius. in quibus camez siue seba littere substantialis prime vertitur in hateph camez. Differentie vero q̃ adduntur in infinitiuo sunt secunde persone singularis & pluralis. & vna item persone singularis: que differt ab ea que ẽ imperatiui. vt פָּקְדֵךְ Visitare me.m.&.f. vel פָּקְדֶךָ visitare te m. פָּקְדֵךְ Visitare te.f. Plurali. פָּקְדֶכֶם vel פָּקְדְכֶם visitare vos.m. פָּקְדְכֶן Visitare vos. F. Et nonnũquam hateph camez littere subtãtialis prime vertitur in surec. vt Leui. 23. וּבְקֻצְרְכֶם & in metere vestrum: idest quando messuerítis. Verba tamẽ vocis passiue non habent supra memoratas differentias vocis actiue: quia non possunt componi cum pronominibus: possũt tamen componi participia vocis passiue. cuiusmodi sunt hec. פָּקוּד Visitatus פְּקוּדָה Visitata פְּקוּדִים Visitati פְּקוּדוֹת Visitate. Que quidem participia componuntur cum pronominibus: habentq; decem differentias sicut & nomina cum pronominibus: de quibus est dictum in superioribus: veniuntq; cum eisdẽ litteris quibus denotatur numerus. genus. & persona. hoc modo. Participium passiue masculini singularis. פָּקוּד Visitatus.

פְּקוּדִי Visitatus meus.m.&.f. פְּקוּדְךָ Visitatus tuus. m. פְּקוּדֵךְ Visitatus tuus. F. פְּקוּדוֹ visitatus suus.m. פְּקוּדָהּ visitat? suus. f. Plurali. פְּקוּדֵנוּ Visitatus noster.m.&.f. פְּקוּדְכֶם visitatus vester.m. פְּקוּדְכֶן visitatus vester.f. פְּקוּדֵם visitatus eorum. פְּקוּדָן visitat? earum. Participium vocis passiue femínini singularis cuiusmodi est. פְּקוּדָה vertit he vltimam in tau: sicut est dictum cum de compositione nominum cum pronominibus diceba tur. in hunc modum sequentem. פְּקוּדָתִי visitata mea. m.&.f. פְּקוּדָתְךָ visitata tua.m. פְּקוּדָתֵךְ visitata tua.f. פְּקוּדָתוֹ visitata ei? m. פְּקוּדָתָהּ visitata eius.f. Plurali. פְּקוּדָתֵנוּ visitata nostra. m.&.f. פְּקוּדָתְכֶם visitata uestra.m. פְּקוּדָתְכֶן visitata uestra.f. פְּקוּדָתָם visitata eorũ.m. פְּקוּדָתָן uisitata earum.f. פְּקוּדִים qui visitantur פְּקוּדֵי uisitati mei. m.&.f. פְּקוּדֶיךָ uisitati tui.m. פְּקוּדַיִךְ uisitati tui.f. פְּקוּדָיו uisitati ei?. m. פְּקוּדֶיהָ uisitati ei?.f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדֵינוּ uisitati nostri.m.&.f. פְּקוּדֵיכֶם uisitati uestri.m. פְּקוּדֵיכֶן uisitati uestri.f. פְּקוּדֵיהֶם uisitati eorum פְּקוּדֵיהֶן uisitati earum. Participium passiuum femínini pluralis. פְּקוּדוֹת uisitate פְּקוּדוֹתַי uisitate mee.m.&.f. פְּקוּדוֹתֶיךָ uisitate tue.m. פְּקוּדוֹתַיִךְ uisitate tue.f. פְּקוּדוֹתָיו uisitate eius.m. פְּקוּדוֹתֶיהָ uisitate eius.f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדוֹתֵינוּ uisitate nostre.m.&.f. פְּקוּדוֹתֵיכֶם uisitate uestre.m. פְּקוּדוֹתֵיכֶן uisitate uestre.f. פְּקוּדוֹתֵיהֶם uisitate eorum פְּקוּדוֹתֵיהֶן uisitate earum. Et in hunc modum prime coniugationis actiue uocis inflectuntur aliarum coniugationũ uerba tam perfecta quam imperfecta. regularia & irregularia. & in his uarietatibus supra memoratis quemadmodum dictum est in preterito prime coniugationis camez littere substantialis prime uertitur in seba ut פָּקַד idest uisitauit פָּקַדְנִי idest uisitauit me. Sed in secunda & tertia coniugatione apex littere substantialis prime non mutatur. Nam in secunda coniugatione hiric littere substantialis prime manet in declinatione hoc modo פִּקֵּד idest uisitauit. פִּקְּדוּ idest uisitauit illũ. In tertia quoq; coniugatione non mutatur hiric qui subiicitur he littere addite hoc modo. הִפְקִיד idest fecit uisitare הִפְקִידוּ idest fecit uisitare illum. Aliquando tamen hiric uertitur in cegol. ut. 1. Reg. 25 לֹא idest nunquam confundere eos fecimus. Atq; ad hunc modum explicita est uerborum inflexio p uoces. modos. tempora. numeros & personas tam simplicium quam cõpositorum. regularium & irregularium. Reliquum est ut de partibus orationis que dicuntur syncategorematice differamus.

De dictionibus consignificatiuis.

© Biblioteca Nacional de España

Vemadmodū iam supra dictū est octo sunt partes orationis: quarum duo sunt gña: qm̄ altere principaliter & per se sign̄ant: quare possunt appellari significatiue possuntq; inflecti: puta nomē & pronomen per casus: verbum per modos & tempora: participium per vtraq;. Altere sunt ptes orationis: que non significant per se: sed cum partibus quibus iunguntur: atq; idcirco dicte sunt consignificatiue: neq; declinantur. Cuiusmodi est prepositio: que preponitur nomini & pronomini. Aduerbiū quod additur verbo ad determinandā in illo qualitatē actiōis. vt bene legit. male legit: vnde a grāmaticis adiectiuum verbi dicitur. Aliquādo etiam determinat nomen & participium. vt est valde bonus. valde doctus. Interiectionem greci non faciunt partem orationis per se: annumerant tm̄ illam aduerbio. latini ab aduerbio illam distingūt. Cōiunctio est que dictiōes eiusdē gn̄is cōiungit. vt deus & dominus. creat & sustentat me & te. iuste & misericorditer. Ecce quomodo. &. particula coniunxit duo noīa. duo verba. duo pronomina. duo aduerbia. Sed aduertendum quod harū partiū indeclinabiliū duo sunt gña. quedā nāq; sunt que nūquā reperiuntur nisi in cōpositione: quedā que reperiuntur etiam separate. Que non reperiuntur nisi in cōpositione: plerūq; sunt p̄positiones & cōiūctiones. sic em̄ cōponuntur siue adherent ptibus quibus p̄ponuntur aut quas cōiungūt: vt efficiātur cū illis vnū corpus. vnde & apud grecos & latinos nō hñt accentū p se: sed accentū particule insequētis. Cōponuntur itaq; particule huiusmodi cū noīe aut cū verbo atq; etiā cū aliis partibus orationis. & cōstant ex vna tm̄ littera ex accidētalibus prepositā aut postpositā dictioni cui adherent. ex quo datur intelligi quod se parata nihil significat: quia in hebreo sermone nulla dictio significatiua scribitur nisi aut duabus aut pluribus litteris. Et antequam de predictis particulis disseramus est aduertendum id quod supra dictū est quod ex duabus & viginti litteris que sūt in vsu apud hebreos: vndecim vocantur substantiales: quia sūt de substātia dictionis in qua veniunt: & per quas ostenditur illius dictionis significatio: neq; ad alios vsus deseruiunt. & sūt he. טוֹת סָפֵר גָּעַז צָדַק. Sunt alie vndecim accidentales he que sequuntur. אֶתְכְּנָהּ מְשַׁלִּי בּוֹ que nihilominus aliquando possunt esse substantiales: quemadmodum superiores. He dicuntur accidentales quia adduntur in principio aut in fine dictionū ad designandos in nomine aut pronomine casus. aut in verbo voces modos tpa numeros & personas. & ex his accidentalibus litteris quedam ponuntur loco articulorum siue prepositionū & quedā ponūtur tantū ornatus causa. Que vero ponuntur p̄positionum siue articulorū loco sunt he. quattuor. בַּהלם quarum quelibet deseruit suo casui. beth namq; ponitur pro in p̄positione. & iungitur pronomini sic. בִּי in me. m. &. f. בְּךָ in te. m. בָּךְ In te. f. בּוֹ in illo בָּהּ in illa. Plurali. בָּנוּ in nobis. m. &. f. בָּכֶם in vobis. m. בָּכֶן in vobis. f. בָּהֶם vel בָּם in illis. m. בָּהֶן vel בָּהֵנָּה in illis. F. Quomodo beth quoq; noībus p̄ponatur suo in loco dictum est in declinatione nominum. He littera vt in superioribus sepe repetitum est ponitur ad designandos casus loco articuli. Animaduertendum est preterea quod he ad dita in principio nominis subiecto patha vel camez tres habet vsus. primum interrogandi. vt Exo. 2. הַאֶלֶךְ וְקָרָאתִי לָךְ idest si ibo & vocabo tibi. vocatur autem hebraice הָא הַשְּׁאֵלָה .i. he interrogationis. alterū cū venit per admirationis modum. vt Geñ. 18. הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט .i. nunquid iudex oīs terre non faciet iudicium. & vocatur hebraice הָא הַתְּמִיהָה .idest he admirationis. Tertiū relationis. vt Geñ. 46. כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה .i. oīs anima de domo iacob: que venit. Et quando he venit aliquo ex his tribus modis immo alio quouis modo cū cegol: dictio cui iungitur incipit a camez siue patha. vt Numeri. 11. הֲאֲנִי הָרִיתִי .i. si ego concepi. Caph vero quando p̄ponitur noībus aut verbis aut participiis designat cū prepositionem: aut sicut siue quemadmodū coniunctiones. vt כְּ כָּ כִּ Sin vero quando preponitur nomini aut verbo aut participio designat relationem: sicut dictum est in suo loco vbi de relatiuis agebatur. Sed in quos vsus he accidentales littere adhiberi soleant: copiosius in vocabulario sub vnaquaq; littera per se agetur. Littere vero que ponuntur in fine noīm ad designādū pronomina cū quibus cōponūtur: iam in suo loco posite sunt. Sex vero littere que sequuntur: יִתְמְרָה qn̄ ponūtur in fine verbi cuiuscumque cōiugationis: veniunt ad designandū p̄sonas aut genus. Quod si preponantur he quattuor littere אֶיהֵן designatur futurū indicatiui: vt dictum est superius. Littere vero q̄ veniunt in dictione ornatus causa siue ad designandum nomē verbale in hac dictione comprehenduntur הֲאָמַנְתִּי. Quattuor preterea littere que sequuntur אֶלְבָּשׁ qn̄ ponūtur in p̄ncipio dictionū possunt esse accidentales vel substantiales: sed in fine dictionum sp sunt substantiales. Septem vero littere que sequūtur: possunt esse accidētales siue ponantur in principio siue in fine. תְּנֵן הַיּוֹם

De consignificatiuis separatis. & primo de prepositione.

Artes vero oratiōis que reperiuntur separate: neq; cōponuntur cū noībus neq; cū verbis sunt in duplici differentia: qm̄ alie variātur cū cōponuntur cū ꝓnomine alie tm̄ immutabiles sunt. Igitur prepōnes sic disponūtur. בְּמוֹ in. אֶל ad. in. אֵצֶל prope. iuxta. circa. secus. אֵת cū. ad. אַחַר post postea. בַּעֲבוּר propter. per. ob. לְבַעֲבוּר propterea. חוּץ foris. extra. preter. לִפְנֵי secūdum. לִפְנֵי corā. ante. לְבַד solū. tm̄. seorsū. preter. מִלְּבַד preter quam. excepto. נֶגֶד cōtra. e regione. נֹכַח coram. contra. סָבִיב circum. in circuitu. עֲבֹר trans. עַל super. iuxta propter. contra. עִם cum. עַד donec. vsq;. בְּעַד per. pro. קְרוֹב ppe. רָחוֹק longe. תּוֹךְ inter. בְּתוֹךְ intra. תַּחַת sub. subter. He prepositiones variantur in fine ad designandum personas & numeros pronominū cū quibus componuntur. quarū alique in prima persona singulari non desinunt in i sicut in pronomine sed in ai. & sunt he. אֶל אַחַר לִפְנֵי עַד עַל תַּחַת Nā in prima persona veniunt ad hunc modū. אֵלַי ideſt ad me. לְפָנַי corā me. עָדַי vsq; ad me. אַחֲרַי post me. עָלַי super me. תַּחְתַּי sub me. In secundis & tertiis personis vtriusq; numeri terminationes pronominum sunt he q̄ sequūtur. אֵלֶיךָ ad te. m. f. לְפָנֶיךָ: לִפְנֵיכֶם coram te. m. f. עָלֶיךָ: עָלַיִךְ super te. m. f. Et sic de reliquis. & omnes dictiones superius dicte variantur. preter quam que sequuntur. מִלְּמַעְלָה desup. לִפְנֵי secundum. חוּץ extra. preter. foris. מִלְּמַעְלָה desuper supra. עֲבֹר trās. מֵעֵבֶר ideſt infra. que iungūtur ꝓnomini bus postpositā hac dictione עִם. hoc modo חוּץ מִמֶּנִּי ideſt preter me. חוּץ מִמְּךָ preter te. & ad hunc modum cum aliis pronominibus. Dictiones indeclinabiles que non cōponūtur nec variantur sunt aduerbia & coniunctiones cum interiectionibus.

De aduerbio.

Inter aduerbii accidentia est significatio. Sunt itaq; aduerbiorum significationes complures. Temporis. אָז tunc. עַתָּה nūc. מָחָר cras. אֶתְמוֹל heri. תְּמוֹל idem. שִׁלְשׁוֹם triduo. תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם .i. nudiustertius. עֶרֶב heri. בֹּקֶר vesperi. בֹּקֶר mane. יוֹם. Loci. שָׁם Ibi siue illic. שָׁמָּה ibi siue illuc. מִשָּׁם illinc. פֹּה hic. מִפֹּה hinc. מִזֶּה isthinc. מִתַּחַת inferius. מִמַּעַל superius. בְּכָל מָקוֹם vbiq;. Interrogandi. אַיֵּה vbi. hoc aduerbium אַיֵּה variatur qñ cōponitur cum pronomine. אַי vbi. מֵאַיִן vnde. אַי vnde. לְאַיִן quo vel qua. אֵיךְ quomodo. אֵיכָה quomodo. מָה quid. מַתַּי quādo. אָנָה vbi. quo. אֵיפֹה vbi. לָמָּה quare. Negandi. בִּלְתִּי excepto. nisi. זוּלָתִי nisi. preter. בִּלְעֲדֵי nisi. preter. & hec tria aduerbia variantur: que vero sequuntur non variantur. אַיִן nō. ne. לוּלֵי. sed. אֶפֶס. ne. non. בַּל. ne. non. לֹא. non. אין absq;. ne. non. לוּלֵי nisi.

© Biblioteca Nacional de España

Affirmandi. כֵּן ita. vtinā. כֵּן הוּא ita est. כֹּה sic כָּכָה sic. כְּמוֹ sicut tanquam. Demonstrandi. הֵן ecce. en. הִנֵּה ecce. quod adverbium cum in he desinat variatur. Rogandi siue optandi. נָא אָנָא vtinam. לוּ vtinam. הַאִם idem. מִי יִתֵּן quis dabit אַחֲלַי obsecro. בְּ־אֲדֹנָי obsecro domine mi. Qualitatis. vt. טוֹב bene. יָשָׁר recte. רָע male. רָעָ֫ה pessime. אֱמֶת vere. נָכוֹן certe. Quantitatis. vt כַּמָּה quantū. רַב multum. מְעַט parum. minus. זְעֵיר parum. מִזְעָר parum. Dubitandi. פֶּן ne forte. אוּלַי forte. forsitan. Congregandi. יַחְדָּיו pariter. simul. יַחַד idem. כְּאֶחָד idem. Diuidendi. בֵּין inter. quod aduerbium variatur. Iungendi. גַּם etiam. quoqʒ. אַף etiam. quanto magis. quod aduerbium non variatur. Iurandi. vt חֵי נַפְשְׁךָ per vitam animę mee. חֵי נַפְשֶׁךָ per vitam animę tue. Diminuendi. vt מְעַט paulatim. paulisper. לְאַט paulatim. Augendi. vt מְאֹד multū valde. יוֹתֵר magis. מְאֹד מְאֹד nimis.

De interiectione.

Interiectio quam a grecis diximus vocari aduerbii certam significationē. has habet particulas. הֵאָח euge. הֵאָח vah. אֲבִי ve. אָהָהּ heu. אֲלַלַי ve. אִי ve. אוֹי ve. הוֹי ve. & hec vltima interiectio aliquando est aduerbium vocandi sicut o apud latinos.

De coniunctione.

COniunctionum quoqʒ sicut & aduerbiorum diuerse sunt significationes: sed frequentior est copulatiua que imprimis est que per vau scribitur: componiturqʒ cū dictione quam coniungit. vt וַיְדַבֵּר idest & locutus est: & potest venire cum quocumqʒ alio apice preter quam cum holem. Quod si componatur cum dictiōe incipienti a littera subiecto seba tunc vau scribitur cum furec. sicut וּמֵעֵט idest. & parū. atqʒ vt supra dictum est vau nunquam venit nisi in compositione. Aliquando hec coniunctio reperitur pro disiunctiua vel: siue: aut. vt Exo. 21. וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ idest qui percusserit patrem & matrem: quo in loco manifestum est & poni pro vel. Aliquando hec coniunctio ponitur pro cum siue quando. Nonnūquā est ad faciendam comparationem: que varietates non possunt dignosci nisi ex contextu orationis. Sunt alie coniunctiones q̄ reperiuntur separate sicut que sequuntur כִּי quia. quod. quoniam. אֲשֶׁר quod. כַּאֲשֶׁר sicut. quatenus. כִּן quidē. vtiqʒ. וְגַם & quidem. לָכֵן propterea. אוֹ aut. vel. seu. אַךְ sed. tamen. אֲבָל sed. רַק verumtamen. הֲלֹא nonne. nunquid non. & aduersatiua אֲבָל כִּי idest quamuis. vide etiam de significatione predictarum dictionum indeclinabilium in vocabulario de vnaquaqʒ in suo loco per ordinem alphabeti.

De modo inueniendi sores idest radicem siue primitiuum cuiusqʒ dictionis hebraice.

OStqʒ in superiori tractatu grammatice hebraice diseruimus de modo legēdi & de partibus orationis tam declinabilibus q̄ indeclinabilibꝰ. restat nūc tractare de modo cognoscendi radicem siue primitiuum vnde alie dictiones deriuatiue habēt originem. vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū quod procedit per ordinem alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omniū dictionū que in veteri testamento continentur: & significationes earum. & in quolibet primitiuo ponuntur etiam dictiones deriuatiue que ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cognoscendi originem: & vtrum sit primitiuū an deriuatiuum. quoniam non solum ab eo deriuantur alia verba & participia sed & nomina & alie partes orationis: ideo primo de illius origine agendum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuū verbi primo est aduertendum: q̄ primitiuum quod apud hebreos dicitur שֹׁרֶשׁ sores. i. radix cuiuscunq; verbi vel participii & omnium dictionū que ab eo deriuātur sunt littere que constituunt tertiam personā singularē prime vel secunde coniugationis actiue vocis indicatiui modi tēporis preteriti: vel infinitiuū eiusdem vocis. Que cōiter sunt tres littere & nonnūq̄ quattuor vel quinq; sed hoc rarissime. exēpli gra. ex פָּקַד. i. visitauit deriuātur oia verba quattuor coniugationū que continent predictas tres litteras: & etiā omnia nomina & alie partes orationis que a predicto verbo deriuātur. sicut apud latinos Amo est primitiuū ceterarum personarū & modorum & temporū & omniū aliarū dictionum que ab eo deriuantur Et sunt alie dictiones que a verbis non deriuātur: quarum primitiua aliquando cōtinēt plus vel minus q̄ tres littere. Et quia apud hebreos multe littere preponuntur vel postponuntur ipsis primitiuis in compositione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt sciamus aliquo modo distinguere que littere sunt de substantia dictionis: & que littere non sunt de eius substantia. Circa quod sciendū q̄ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substantiales: que in quacunq; dictione venerint: sunt de substantia illius dictionis: & constituunt significatū & primitiuū eiusdem dictionis: & reiici nō possunt. sunt enim que sequūtur נ ד ז ח ט ס ע פ צ ק ר Que his quattuor dictionibus conprehēduntur טַח סָפַר גָּזַע צָדַק. Ex quibus litteris due sunt duplices. ſ. פ. pe. &. צ. sadic. alie vero vndecim que sequūtur pñt esse accidētales. ſ. א ב ה ו י כ ל מ נ ש ת ex quibus tres sunt duplices. ſ. caph. mem. nun. & comprehenduntur predicte vndecim littere his tribus dictionibus. אֶחְפְּנֵי. מְשַׁלִּי בּוֹ. he enim vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut alie vndecim supradicte: & possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut casum vel cōiugationē. modos. tempora. prepositionem vel articulum aut pronomina affixa de quibus in grammatica dictū est. Et aliquando adduntur maiori ex parte nominibus causa ornatus: & alique earum ponuntur aliquādo loco vocalium. Que enim ponūtur in fine verborum ad denotandum numerum vel personam aut genus: sunt sex que sequuntur. הוּא נָה Que hac dictione comprehendūtur יִתְהַמְּמוּן. Que vero preponuntur ad denotandum coniugationem vel vocem passiuam hac dictione comprehenduntur. תָּנָה. Que autem preponuntur in futuro sunt quattuor: que hac dictione comprehenduntur. אֶיתָן. Que ponūtur in fine nominum aut verborum ad denotanda pronomina que cum eis componuntur: sunt que sequuntur. ה ו י כ ך ם נ ן. Que in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel prepositionibus sunt septem: que his duabus dictionibus continentur. וְהַשָּׁכֵל בָּם. Nam littera vau quando venit in principio dictionis: non est de substantia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione. vt infra dicetur: & etiam in fine dictionis vau vel iod non possunt esse substantiales nisi in paucis admodum locis. Et ista littera. ה. he. ponitur aliquando in principio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el. la. los. las. Et aliquando ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grammatica dictum est.

Et ista littera. שׁ. Sin. ponitur aliquando pro hoc

© Biblioteca Nacional de España

relatiuo qui.que.quod.omnis generis & vtriuſq; numeri. Et iſta littera.ב.beth ponitur pro prepoſitione in.ל.lamed vero articulus eſt datiui caſus vel genitiui:ponitur etiam aliqñ pro ad.Et iſta littera.מ.mem ponitur loco prepoſitionis.a. vel ab de.ex. Littere vero que ponũtur aliqñ loco vocaliũ:ſunt q̃tuor.ſ.אהוי.Et eſt notãdum quod iſte quattuor littere אבלש Quando ponuntur in fine vel in medio dictionis ſemper ſũt ſubſtantiales:alie vero ſeptem que his duabus dictionibus cõprehenduntur תכן היום poſſunt eſſe accidentales: ſiue ponantur in principio ſiue in fine dictionis. Littere vero que adduntur aliqñ dictiõibus cauſa ornatus:ſunt ſex:que hac dictione comprehenduntur.ſ.האמנתי Sunt preterea aliqua verba que in proceſſu coniugationis aliquando amittunt unam litteram extribus ſubſtantialibus:aut duas.& hoc quattuor modis Primo quando amittunt primam litteram ſubſtantialem:ſecũdo quando amittunt mediam.tertio qñ amittunt vltimã.quarto quando amittunt primam &vltimam.Verba uero que amittunt primam litteram ſubſtantialem:ſunt illa quorum prima littera ſubſtantialis eſt una ex his tribus.ſ. ילנ ut יָדַע.i.ſciuit לָקַח.i.accepit.נָגַשׁ.i.acceſſit.Et iſta littera.ל.lamed tantũmõ amittitur in predicto verbo לָקַח lacach.ſ.in futuro & in imperatiuo & infinitiuo:vt ſupra dictum eſt. Que vero amittunt litteram mediam:ſunt illa quorum littera ſubſtantialis media eſt uau uel iod. ut שׁוּב ideſt reuertere בִּין ideſt intelligere: quorum uerborum infinitiuus continet tres litteras ſubſtantiales. Que uero amittunt ultimam:ſunt illa que deſinunt in. ה .ut גָּלָה.i.reuelauit.uel illa quorum littera ultima duplicatur.ut רִבַּב.i.multiplicauit:quoniam tunc vna ex illis amittitur in diſcurſu coniugationis. Que vero amittunt primam & vltimã: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis prima eſt.נ. & vltima eſt. ה.vel.נ.ut נָטָה.i.tetendit נָתַן.i.dedit. Et ut ea que ſupra dicta ſunt manifeſta fiant:ponamus exemplum in aliquibus uerbis & nominibus:ut poſſimus diſcernere que littere ſunt ſubſtantiales ex eorum primitiuo:& que ſunt accidentales. & que deficiunt.Eſto exempli gratia hoc uerbum וְהִלְבִּישׁוֹהוּ quod in hebreo eſt vnum verbum compoſitum:& ſignificat:& fecerũt indui eum.In quo prima littera que eſt uau ponitur pro coniunctione.Et ſecunda littera que eſt he & quinta que eſt iod denotant uerbũ eſſe tertie coniugationis.Septima littera que eſt vau denotat tertiam perſonã pluralem. octaua & nona littera que ſunt he & uau:denotant pronomen ſingulare tertie perſone.ſ.eum uel illum:quod cõponitur cũ predicto uerbo. remanent igitur tres lĩe.ſ.לבש que in tertia pſona ſingulari indicatiui prime coniugationis faciunt לָבַשׁ.i.induit. q̃ eſt primitiuum ſupradicti uerbi. Ponamus iterum exemplũ in uerbis defectiuis.& eſto exempli gratia hoc uerbum יִתְּנֵנִי.i.dabit me in quo iod prima deſignat tertiam perſonam futuri: & nun & iod vltime conſtituunt pronomen prime perſone.ſ.me:quod componitur cum predicto verbo.remanent itaq; due littere.ſ. ת. &.נ.& quia predictum verbum eſt nature verborum defectiuorum:que in proceſſu coniugationis amittunt nun litteram ſubſtantialem primam: ideo addendo nun predictis duabus litteris in principio fit נָתַן.i.dedit:quod eſt primitiuum ſupra dicti verbi Ponamus exẽplum in vno nomine.ſ.הַרְבּוֹת.i. incrementum vel multiplicatio:in quo tau prima eſt ex litteris הָאֲמַנְתִּי.que aliquãdo addũtur in principio nominis:vt ſupra dictum eſt.tau vltima denotat genus femininum.vau vero ponitur loco.u.vocalis.remanent ergo due littere.ר ב.ſ: cuius primitiuum eſt רָבָה ſiue רִבַּב.i.multiplicauit. quia vt dictũ eſt ה.finalis primitiui & littera que duplicatur: aliquando amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplum in alio uomine.ſ.בְּמִשְׁמַרְתֶּךָ.i.in cuſtodia tua. cuius primitiuum eſt שָׁמַר.i. cuſtodiuit.quia littera prima que eſt beth ponitur pro prepoſitione in:& littera mẽ que ſequitur eſt de litteris que adduntur in principio nominis:vt ſupra dictum eſt.tau vero denotat genus femininũ:chaph vltima deſignat hoc pronomen tua: q̃d componitur cum predicto nomine.Et hec hactenus dicta ſint de primitiuis verborum.circa cognitionẽ vero primitiuorũ nominis & aliarum dictionũ indeclinabilium que a verbis nõ deriuantur eſt aduertendum q̃ in primis ſunt reiiciende omnes littere accidentales:que denotant numerum:articulum:ſiue prepoſitionem:& litteras que addi conſueuerũt ornatus cauſa.vel que deſignant pronomina que cum illis componuntur: quemadmodum de nominibus verbalibus ſupradictũ eſt. quibus reiectis littereque remanent ſubſtantiales ſunt:vt exempli gratia לַאֲבוֹתֵינוּ.i.patribus noſtris. tolle lamed datiui. vau & tau & iod deſignãtes pluralem.& nun & vau deſignantes pronomen poſſeſſiuũ prime perſone pluralis:relique ſunt aleph & beth hoc eſt ab אב. vt in prima dictione vocabularii.

Et quia ad inueniendũ primitiuum cuiuſcũq; dictionis deriuatiue oportet habere noticiam grammatice hebraice: in qua plenius ea que predicta ſunt continentur: quod non omnibus contingit:cum etiã apud ipſos hebreos vſu magis quã arte diſcant bibliam hebraicam:& vix inueniatur in eis vir doctus in ſua grammatica:ideo in biblia quã imprimendam curauimus ãnotabuntur in margine primitiua dictionũ quarum inuentio non eſſet facilis omnibus Veruntamen in aliquibus dictionibus non erit opus adnotare primitiua in margine:videlicet in illis que continent litteras primitiui nec plus nec minꝰ:quãuis in ſignificato vel in apicibus ſit aliqua differẽtia. vt דֶּבֶר.i. mors vel peſtis: cuius primitiuum eſt דָּבַר.i.locutus eſt.et פֹּקֵד .i.viſitans cuius primitiuum eſt פָּקַד .i.viſitauit. Item ſi in principio dictionis ſunt littere primitiui: quãuis poſtea habeat alias lĩas accidẽtales:nõ ponetur eius primitiuũ in margine vt אָמַרְתִּי.i.verbum meũ: cuius primitiuum eſt אָמַר.i. dixit. Item ſi dictio incipit a littera vau& poſt illam immediate continet litteras primitiui: tunc non notabitur primitiuum:quia vt ſupra dictum eſt littera vau in principio dictionis ſemper ponitur pro coniunctione: & nunquã eſt de litteris primitiui exceptis duobus locis tãtum: & aliquibꝰ nominibus propriis vt patet in vocabulario. Item ſi poſt aliquam iſtarum quinq; litterarum ב ה כ ל מ que ponũtur in principio dictionis pro articulis vel prepoſitionibus ſi immediate ſequuntur littere primitiui:non ponitur primitiuum in margine. Et quia predicte quinq; littere aliquãdo ſunt de ſubſtantia dictionis ſiue de eius primitiuo: ideo quando ſunt accidentales & ponuntur pro articulis vel prepoſitionibus: notantur quodam apice deſuper impoſito hoc modo ב ה כ ל מ Et quia in trãſlatione chaldaica quam etiam fecimus imprimi iſte quattuor littere א ה ו י frequentius ponuntur loco vocalium quam in hebreo:ideo ſi his demptis dictio continet litteras primitiui:non erit opus ſignare primitiuum in margine.Item quia in predicta lingua caldaica littera daleth eſt articulꝰ genitiui caſus:ideo quando non eſt de ſubſtantia dictionis: notabitur predicto apice hoc modo ד & ſi poſt talem litteram ſequantur littere primitiui:non ponetur in margine.& de his dicta ſufficiant.

Explicit grãmatica hebraica nouiter impreſſa in hac p̃cla riſſima cõplutenſi vniuerſitate. De mãdato ac ſumptibus reuerẽdiſſimi in xp̃o patris & dñi:dñi.F. Franciſci Ximenez de Ciſneros Cardinalis Hiſpanie Archiep̃i Toletani & hiſpaniarum primatis ac Regnorum caſtelle Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impreſſorie magiſtri. Anno dñi. M.D.xv. menſis Maii die vltima.

© Biblioteca Nacional de España